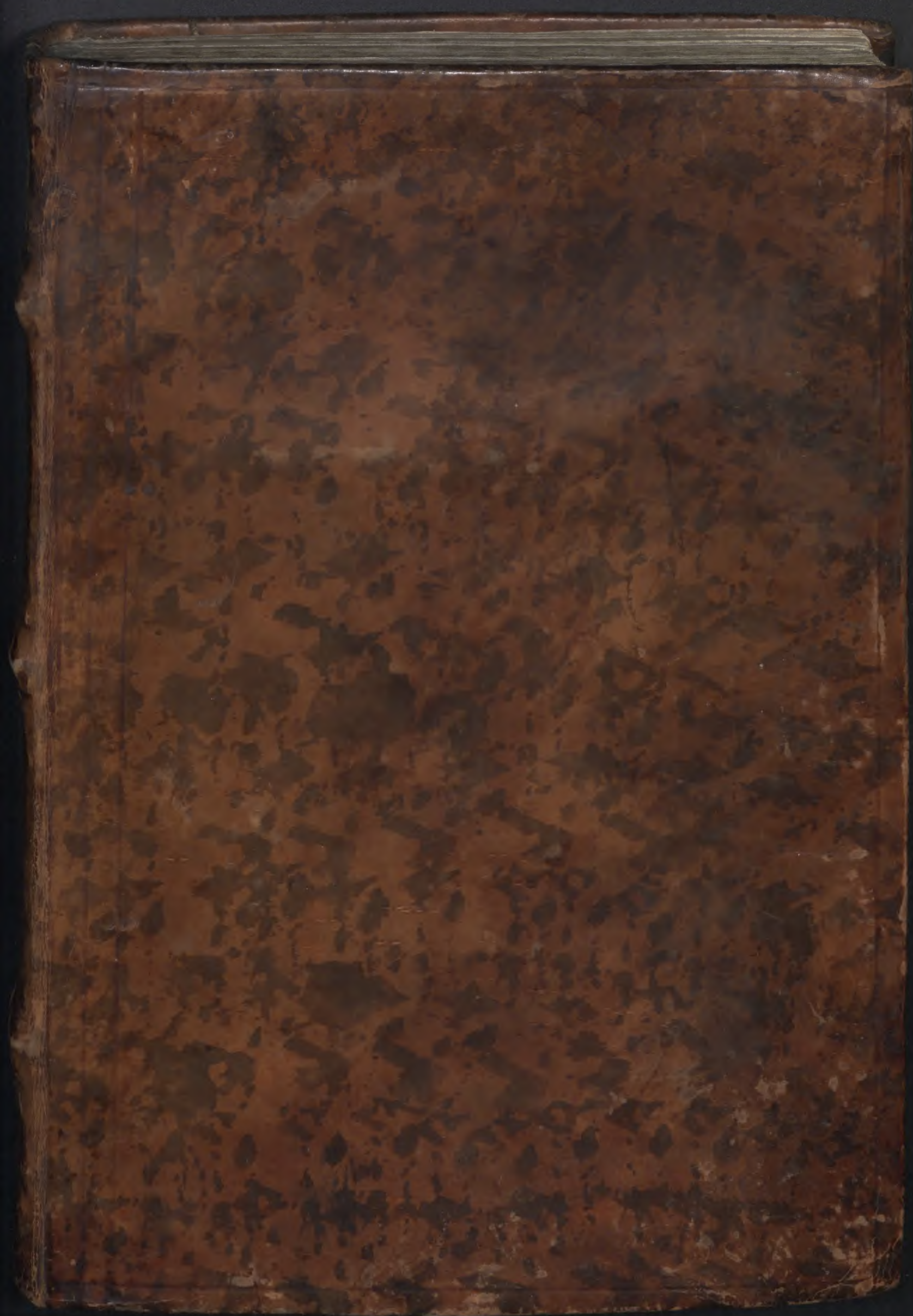

BIBLIOTEKA
RUDOLFA MEKICKIEGO
WE LWOWIE *

No

224714/

III

22 II 12. 464 mi 11566

= GW 8308

f. 2a var. B

f. 220a var A

18.

REPERTORIUM

JURIS

NICOLAI ARCH. EŦPI PANORMITANI.

HC. 1566. B. M. 16. 149/750-

[Bareil 70 Amorbach ca 1488]

REPETITORIUM

224717 III

JURIS

NICOLAI ARCH. EPY PAZOMITANI.

Reptorium siue tabula notabiliū questionū ar-
ticulorū. dictorū. et de oībus his que ex copiosissi-
me dicti doctorū. signanter Reuerendissimi i xpo
patris et dñi. dñi Nicolai archiep̃i panormi. olim
Abbatis sicuti vñliora saltim atq; in iuris practi-
ca magis necessaria dinoscunt. a reuerendissimo
dño dño Al. de motaluo sacroz canonū p̃fessore
Serenissimiq; dñi Ferdinadi regis castelle audito-
re referendario atq; cōsiliario dignissimo edita. Ab
eximio quoq; viro dño Ludouico de campis eo-
rundē Lanonū. necnō sacratissimaz legū doctore
celeberrimo diligēter visa. curiose masticata. salu-
briterq; digesta. necnon suis in locis diligentissi-
mis add. tionib⁹ ad modūz aucta. deo optimo ma-
ximo duce feliciter incipit.

Reuerendissi

mo patri et dño dño Pe-
tro gūdifaluo de mēdo-
za dignissimo ecclie sagū
tine ep̃o nobilissimi ge-
neri magnifico dño meo
Al. de motaluo indign⁹
canonū p̃fessor serenissi-
mi dñi nostri regis castel-
le auditor referendari⁹ sui

q; consilij scipm cū promptitudine seruiedī. Licet
Seneca inquit. Demētia ē supuacua addiscere in
tanta ip̃is egestate. poti⁹ em̃ hoc ē onus ⁊ sarcina
ad beatitudinē q̃ subsidij. ad qđ fac. xxxvij. di. s.
hinc etiā i si. Tamē vt fm̃ l̃hiero. tarditatē ingenij
eruditōis diligētia possim cōpensare cōsiderās qz
me⁹ vigor corpore⁹ iā senectute tabescat i regalib⁹
nauigare officijs remq; publicā gerere cessauit ⁊ in
decrepita cōstitut⁹ etate. in loco nemoris herbofo
circa ripā fluminis vndiq; arborib⁹ vallato recre-
atōis causa diu morā traxi ⁊ cū ibi ocij iā iceperim
cōflictu emācipari attendēs cū Seneca ad Lucillū
q; ocij sine l̃is mors ē et viui hoīs sepultura nec ē
viri timere sudorē nam generosus spūs labor nu-
trit. hinc etiā qz virt⁹ recreat exercitio. Cū Vale-
rius maxim⁹. viij. moralū. l̃. hominē quippe rerū
natura cōtinui labori patientē esse nō patit. ⁊ Se-
neca in remediū cedunt honesta solatia et quicquid
damnū erexit etiā corpi pdest. ⁊ qz scientiā etiā e-
nex nō debet dedignari addiscere iuxta iuriscōsul-
ti doctrinā. ff. de fideicō. liber. l. apud iulianū. et a
puero nōdum anniculo parat⁹ sum doceri. xxiij.
q. iij. c. si habes. q̃uis me tāto scio oneri disparem
vera tamē luce saluatoris dñi nostri ihu xpi solita
cōsilijs miscdia quoddā copiosū manuale ppendi-
um de his que ex dictis doctorū signanter eleganti-
sime memorie dñi Nicolai archiep̃i panormi. olim
abbatis de sicilia meo occurreret memorie que vñ-
liora atq; in iuris practica magis necessaria ⁊ meū
animūz mouenda mihi visa sunt memoriter cōpi-
lare ⁊ p alphabetū quantū tenuitas ingenij mei p
ualet ocij penit⁹ expellendo expedire q̃breui⁹ po-
tero vñle existimaui plurima decidēdo alia ppter

diffusas atq; lōgas materias ad sua loca remitten-
do. Et qz cogito q̃tidie qđ dñationi vestre vñtam
gratū exhibeā seruiitū ṽro felicissimo nomini hoc
opusculū dedicaui excellētie igit vestre illud dedi-
tissimo optimo aio sūmoq; obsequendi studio of-
fero ⁊ si qua in eo aut omisit occupatio aut minus
bñ tradidit ip̃fectio quā in me nec volo nec valeo
excusare dignē ṽra mire p̃bitatis industria quā
nature virt⁹ ⁊ p̃spicacionis ingenij intellect⁹ gratia
munere p̃dotauit meo nō insistere defectui s̃ meū
imp̃fectū supleat ⁊ labori meo det veniā. Actiōes
igit meas dñe iesu aspirādo pueni ⁊ adiuuādo p-
sequere vt cūcta mea operatio a te sp̃ incipiat et p
te cepta finiat Amen.

Abbas

Abbas h̃z dignitatē ideo cōtinet ap-
pellatōe p̃latorū. vt in. c. ij. de iudicijs
⁊ in. c. j. de eta. ⁊ q̃li. ⁊ in. c. indēnita-

tib⁹. d̃ elec. li. vj. fo. de lig. in demē. ⁊ si p̃ncipalis
de rescrip. ⁊ in de. j. eo. ti.

Abbas p̃t monachūz corrigere ⁊ punire et de
monasterio expellere fm̃ regularia instituta qz ex
quo papa approbavit regulā voluit vt deberēt ob-
seruari ea que cōtinent in ea ⁊ in ipsa daf p̃tās abba-
ti puniēdi ⁊ expellēdi monachū si opus ē. no. i. c.
quanto. de offi. ordi. ⁊ ibi Abb. vide. j. religiosus.
vide. j. monachorū correctio.

Abbatēs exēpti hñtes capellas q̃ habēt p̃lm̃ te-
nent venire ad synodū. vt in. c. ex ore de priui. ⁊ sic
limita. c. nimis. de excessi. p̃la. no. Abb. in. c. qđ su-
per. de maio ⁊ obedi.

Abbas poterit etia; sine solēnitate monachos
suos bñdicere atq; alia ad suū officiū p̃nientia ex-
ercere. ar. in. c. j. de supplē. ne. p̃la. ⁊ cuz h̃ bñdictio
sit de solēnitate ⁊ nō de substantia poterit abbas aū
bñdictionē vti baculo pastorali ⁊ anulo ⁊ mitra cū
vsus istoz pontificaliūz cōcedat abbatib⁹ poti⁹ ad
decorē suaz ecclesiay q̃ ad significationē eoz que
in ep̃o fuerūt instituta vt in. c. apostolice. de priui.
li. vj. no. Laurē. ⁊ fo. de lig. in allega. c. de supplē.
ne. ⁊ p̃la. ⁊ Abb. i. c. iter monasteriū. de re. iudi. in
fi. ⁊ i. c. dilecta. de excels. p̃ela. vide glo. c. j. de sup-
plen. ne. p̃ela.

Abbas si cōtulit regularē prioratū seu alia; ad
ministratiōez quoad vixerit possidendā etiā si ab-
bas iurasset poterit ad libitū eū remouere. vt i. c.
porrecta. de p̃fir. vti. vel inuti. ⁊ i. c. cū ad monaste-
riū. s. tales. de sta. mona. ē p̃clusio s̃re. de sen. cō-
silio. xxxij. nec valet ad h̃ tps̃ p̃suetudinariū. qz ex
actib⁹ mere facultatē nō iducit mere p̃suetudo seu
ex nō vsu nō hñte in se actū tacitū iuris dispositiōi
cōtrariū. vt in. c. cū iohānes. de clericis cōiugatis
⁊ l̃y. in. l. j. C. q̃ sit lon. cōsue. no. Abb. i. c. sua no-
bis de cōfir. vti. ṽl inuti. i si. vide. j. religioso. ⁊ ṽro
Abb. in. c. si. de. cōdi. appof.

Abbas p̃t ad nutū remouere sic creare illū cui
simplicē custodiā cōmisit vt sūt cōmēdatōres insti-
tutores p̃ceptores de quib⁹ in. c. cū deputati. d̃ iu-
dicijs. ⁊ ē tex. in. c. cū ad monasteriū. s. tales d̃ sta.

mo. secus si est prior qui consuevit p electionē assumi vel si est perpetuus qz talis nō pōt ad nutū remoueri sine iusta causa et institutiōib⁹ regule seruatis vt in. c. ij. de sta. mona. §. priores.

¶ Abbas an et quando pōt agere vlt defendere p domib⁹ vel ecclesijs inferiorib⁹ sibi subiectis et an pferat priori sibi subiecto vel an cōcurrat cū eo vt de plene per Inno. et Abb. in. c. cum deputati. de iudi.

¶ Abbas quā iurisditiōez exercet circa religiosos seu mōachos suos. vii. j. iurisd. §. circa iurisd.

¶ Abbas seu religiosus nō potest habere domiciliū nisi in claustro vbi habet residere. no. Inno. in. c. ex ore. de priui. qd limitat verū Abb. in. c. postu lasti. de foro com. quo ad onera. vñ nō poterit cōueniri alibi vel munera subire sed quo ad rē ipsaz seu qd ad pmoda abbas seu monach⁹ retinet domiciliū vbi nat⁹ ē. ar. i. l. pe. ff. d. sena. et Bar. i. l. j. ff. ad munic.

¶ Abbas renūciās vel deposi⁹ an remaneat monachus illi⁹ monasterij. vide plene p Abb. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo.

¶ Abbas pōt esse pcurator vñ nō repellit sic simplex religiosus. facit gl. xvi. q. i. c. ex p̄sentij. et colligit ex. c. sopite. de censu. et ibi Abb.

¶ Abbates aut alij inferiores p̄lati ab ep̄o p̄nt ex cōsuetudine acquirere illa q̄ sūt dignitatis vel ordinis ep̄alis. vide. j. c̄ps. x. ep̄alis dignitatis.

¶ Abbates ordinis cisterciensis nō sūt exempti s̄ fm formā sue p̄fessiōis tenent reuerentiā et obediētiā suis ep̄is exhibere. vt i. c. ne dei ecclesiam d. simonia. et h̄ vey fuata regula sua vt ibi gl. et doc.

¶ Abbas cū cōuentu pōt ex causa statuere vt bona p̄munia monasterij diuidant vt certa scz. vt de putata p mēsa cōuent⁹ et certa p mēsa abbatis. nā p hāc diuisionē bona nō min⁹ sūt monasterij q̄ p̄us nec administratio ē diuisa. nā abbas administrat ea ac si essent cōmunia. ad h̄. xij. q. j. §. si. et c. vlti. h̄ idē sentit Jo. an. in fortiorib⁹ terminis in regla nō ē obligatoriū in mercuri. vbi cōcludit valere statutū abbatis et cōuent⁹ cause vitade murmuratiōis et scādali vt singulis monachis denf. x. p vestimēt sine causa tñ h̄ fieri non debet ne sit occasio mali. Ab. i. c. edoceri. de rescri. ij. colū. vii. j. abbatissa.

¶ Abbas nō pōt sine p̄sensu cōuent⁹ pcurare bona oīno diuisa inter abbatē et cōuentū. s̄ si bona sūt oīno p̄munia vlt saltem qd ad administratiōez. vt. §. p̄ri. ad abbatē p̄inet pcurare negocia toti⁹ monasterij et in tali casu tenet rescriptū impetratū expresso noie solius abbatis. vt in. c. edoceri. de rescrip. et ibi Abb. ij. colū.

¶ Abbas pōt sine cōsensu cōuent⁹ agere in iudicio cū habeat legitimā administratiōez vt ē tex. i. l. si. ff. qd cuiusqz vniuersi. nā q̄libet p̄lat⁹ saltem ē pcurator legitim⁹ ecclesie sue. vt in. c. ij. de dona. et h̄ liberā administratiōez a iure. vt in. c. cuz nobis in si. de elect. et in. c. is cui eo. ti. li. vi. et in Abbate ē singulari tex. in. c. nullā. xviij. q. ij. vbi dicit qd tota p̄rās monasterij tā circa reliquas vtilitates monasterij ē penes ipsum abbatē. nō est em̄ p̄latus

seu abbas pcurator simplex. s̄ habet titulū honorabiliorē et digniorē vt p̄bat in. c. indēnitatib⁹. de elec. li. vi. in arduis tñ tenet p̄latus habere cōsensū capituli. ar. i. c. pastoralis. d. dona. no. Abb. in. c. edoceri. de rescrip. iij. colū.

¶ Abbas et alius p̄lat⁹ pōt solus p̄stituere pcuratōrē seu iconomū noie suo et cōuentus. nā qd pōt p̄te agere pōt pcuratōrē p̄stituere. vt in. l. j. ff. de p̄cu. et Inno. in. c. cū. §. et. A. d. re iudi. et c. petitio. d. p̄cu. nā l̄ tutor an lit. p̄tes. si poterit pcuratōrē cōstituere. vt i. l. nec tutores. C. d. p̄cu. abbas tñ seu p̄lat⁹ p̄o testat q̄ h̄is liberatiōez administratiō nē. no. Ab. in. c. edoceri. de rescrip. v. colū.

¶ Abbas seu ali⁹ p̄latus nō pōt sine cōsensu capituli cōstituere iconomū seu officialē generalē cū iurisditiōne vt gerat et p̄sequat oia negocia ecclesie taz in iudicio q̄ extra. qz h̄ pōt computari inter ardua nec talis p̄t ēē laic⁹. vt i. c. indicatū. lxxix. di. et sic intelligit qd no. Inno. in. c. edoceri. d. rescri. et in. c. ij. de iudi. et Ab. in alle. c. edoceri.

¶ Abbas seu ali⁹ p̄latus pōt ratificare gesta p solū cōuentū si h̄ facit ob vtilitatē cōuent⁹ et ecclesie sue vt in. c. si qd de reb⁹. xij. q. ij. et vide glo. in. e. j. ne se de vacate. et glo. et Ab. in allega. c. edoceri.

¶ Abbas pōt agere p capellis suis si idebit onerib⁹ grauent. vt in. c. j. de offi. archi. s̄ si p̄lati ipsaz capellaz volūt agere ipsi p̄ponunt vt no. i. c. edoceri. de rescrip. Inno. in. c. olim cām. et Ab. pleni⁹ in. c. cū deputati. de iudicijs. viij. colū.

¶ Abbas h̄is vsū mitre et anulorū et baculi nō poterit eis vn extra suū monasteriū nisi in p̄uilegio aliter caueat. vt in. c. vt aplice. de priui. li. vi. sed si inuitatus fuit ad aliud monasteriū exemptū poterit in pontificalib⁹ celebrare. arg. de tem. ordi. qd transeat cū in tali loco episcopo nulla fiat iniuria. no. Jo. an. in. c. abbates. de priui. li. vi. et Lap⁹ sua allegatione. xix.

¶ Abbatie an includat appellatiōe b̄ficiorū vii. j. b̄ficiorū vel dignitatū.

¶ Abbatib⁹ et minorib⁹ p̄lati ab ep̄is oīni casu dispensatiō est p̄hibita nisi vbi reperit p̄missa. rō est quoniam grauioza tenent ep̄is referre. vt in. c. j. de offi. archi. et in. c. ad hec. et in. c. si. de offi. archi. fm. Inno. et l̄ hosti. in. c. ij. de eo qui furti. ordi. rece. vñ ibi refert p̄e. de ancha.

¶ Abbas poterit p̄pria auctoritate denegare ep̄o obediētiā cōtra libertatē ordinis indultā a papa. in. c. lane de excel. p̄la. et excoicatio in tali casu contra abbatē lata ē nulla. fac. c. qd cognouim⁹. x. q. iij. et c. cū ad quorūdam. de excess. p̄la.

¶ Abbas nō poterit vnionez sui mōasterij facere irrequisito ep̄o. nā sicut nō pōt res ipsius monasterij sine ei⁹ cōsensu alienare. xviij. q. iij. in venditiōnib⁹. xij. q. ij. abbatib⁹. multo min⁹ poterit monasteriū subijcere cū in talib⁹ subiectio sit alienatio d̄ his que sunt a p̄latis. c. tua. vt refert Berth. in. c. sicut vnire. de excessi. p̄lato.

¶ Abbas exempt⁹ delinqns in capella nō exempta clericos. s̄ dicte capelle vlt extraneos d̄berādo s̄oz nē ibi forz ratione delicti cōmissi in loco nō exempto

vt in. c. j. de pui. li. vj. ppe. de anch. i. c. ex ore eo. ff.
 ¶ Abbas exemptus negligens in regimine capelle
 non exēpte non punitur per episcopum nec ipsum priuare potest ab
 ecclesia non exempta. quia punitio talis concernit magis
 iniurias quam personam iuxta non per Innocentium in. c. postula
 sti. de foro. cop. ex alia tamen causa quam delicti. scilicet ratione ptra
 ctus vel rei de coram episcopo respondere. vt ibi Innocentius et non in al
 lega. c. j. eo. ti. li. vj. ppe. de ancha. vbi. s.

¶ Abbas exēptus ratione domicilij non cōuenit extra
 monasteriū cū ibi censetur domiciliū habere et non alibi
 licet clerici seculares dicant domiciliū habere pncipa
 liter in bñificio vbi residere tenent et etiā extra vbi
 plura possint domicilia habere. no. Jo. an. i allega. c. po
 stulasti. de foro. ppe. et ppe. vbi. s.

¶ Abbas exercet iurisdictionē in capellis non exēptis
 sibi subiectis de of. ordi. c. quanto. et c. cum ab eccle
 siar. et ab eo appellabitur ad episcopum etiā a subditis non
 exemptis vt legi et no. i. c. solite. de maio. et obe. et
 de dona. i. c. pastoral. et ppe. de ancha. vbi. s.

¶ Ad pñsentatōes abbas instituit episcopus clericū i ec
 clesijs non exemptis sibi subiectis de offi. ordi. qñ
 to. et abbati debet in tpalib⁹ rñdere. vt in. c. cum ex
 plantare. de pui. s. i ecclesijs. et de pben. in. c. i latera
 nēsi. et hoc vix nisi ecclesie essent monasterio pleno
 iure cōcesse qd ad vtranq. l. diocesanā. s. et iurisdic
 tiōis. qz tūc institutio pñner ad abbate. xvi. q. ij. c. j.
 fm Innocentius. c. ex ore de pui. et ibi ppe. de ancha.

¶ Abbas potest dare licentiā monacho vt ad aliud
 monasteriū arri⁹ trāseat. xix. q. ij. statuim⁹. et de re
 gula. c. l3. qz ei soli facit monach⁹ obedientiā. vt. c.
 non dicatis. xij. q. j. et tutuz q in tali casu licentiā p
 beas cōsensu cōuent⁹. lviij. di. c. ij. non tñ dz abbas
 talē licentiā pcedere nisi pri⁹ artiorē religionē inue
 niat et par⁹ sit eā recipe. et si monach⁹ alit⁹ recedat su
 gitū⁹ ē et apostata. no. Innocentius in. c. dilecti. de renū.

¶ Abbas licet sit potius nomē sollicitudinis quam ordi
 nis vel honoris vt no. glo. et Innocentius in. c. tuam in
 fi. de eta. et quali. et gl. fi. in. c. exposuisti. de corpe
 vitatis. non tamē poterit eligi in abbatez nisi sit sa
 cerdos. vt. c. j. e. ti. si tñ fuerit honestate et industria
 cōmendat⁹ potest dispēsatiue in minorib⁹ ordinibus
 eligi vt in allega. c. tuā. et vide ibi glo. fi.

¶ Abbas poterit in suo monasterio primā clerica
 lē tonsurā cōferre laicis ad suū monasteriū puōlā
 tibus. vt in. c. cū cōtingat. de eta. et qñli.

¶ Abbas exemptus si ita sit exemptus q episcopus diocē
 san⁹ non hz in clericis eius ordinatōes poterit lras
 dimissionas cōcedere. no. Innocentius in rubrica b cleri
 cis peregrini. in fi.

¶ Abbas non dz lras absolutorias suo monacho
 dare nisi prius hēat aliud monasteriū paratuz ad
 qd vadat. s. tūc bñ licet q facto cū primo monaste
 rio nihil habeat pñmune. sic intellige. xix. q. ij. c. sta
 tuim⁹. lviij. di. c. ij. no. Innocentius et host. et Jo. an. i. c.
 sicut ex litteris. de iureiuran. et c.

¶ Abbas hñs eccliam pleno iure subiectā cōseq
 tur p cōsequens iurisdictionē in clericos pñstitutos in
 illa ecclesia. vñ sicut exempta ecclesia clerici p cōsequē
 tiam recipiūt exemptionē. vt in. c. p exemptionē. de
 pui. li. vj. ita si ecclesia sit subiecta clerici subeunt rō

lectionē. est cōclusio Ab. in. c. his q. de ma. et obe.
 ¶ Abbas vltra lectoratū ordines non pñfert. de eta.
 et qñli. c. cū cōtingat. fm moderatōes. c. abbates. de
 pui. li. vj. no. Jo. an. i. c. iohes. de clerici pñgati.
 ¶ Abbas q hz eccliā pleno iure sibi subiectā pot
 interponere auctem alienatiōi rei dicte ecclesie sibi
 subiecte. nā cū in illa pot exercere iura episcopalia que
 sunt iurisdictionis poterit dictā auctoritatē interpo
 nere. vt glo. no. in cle. j. de reb⁹ ecclesie non alie. als
 aut nullus pñat⁹ inferior episcopo poterit auctorizare i
 facto alienatiōis. ē em hoc ius speciale. xij. q. ij. pla
 cuit. et c. abbatib⁹. xviij. q. iij. in venditōib⁹. et Ab.
 in allega. c. j.

¶ Abbas vel religiosus si mutuata pecuniā acci
 piat noie monasterij an teneat monasteriū vel re
 quirat pñbare versas in ipsi⁹ vtilitatē ppetuam vel
 tpalem. vide notabiliter et late p Innocentius et Jo. an. et
 Ab. in. c. qd quibusdam. de fideiul.

¶ Abbate mortuo officiū prioris claustralis expi
 rat si fuit ab ipso abbate positi⁹ quēadmodū mor
 te episcopi expirat officiū vicarij. vt no. glo. i. c. fi. de p
 cura. facit cle. ne i agro. s. abbate. de sta. reg. et qd
 ibi no. Pau. dicēs. q abbate suspensio prias deuol
 uis ad capitlm. et idē Innocentius in. c. cū dilect⁹. de pñue.
 et lati⁹ p abbatez. in. c. fi. de sta. reg. Si tñ prior fuit
 electus a toto conuentu tūc non expirat. ar. in. c. ij.
 de sta. reg. no. Ab. in. c. j. ne sede vacā. j. colum.

¶ Ad abbate pñnent ea que pñnent ad cultū dei
 vel vtilitatē monasterij et sic tota prias monasterij
 ē penes abbate. vt. c. nullā. xviij. q. ij. creatio q mo
 nachoz spectat ad abbate et non ad collegiū. fac qd
 no. Innocentius in. c. porrecti. de regla. c. si religiosus.
 de elec. li. vj. no. Ab. in. c. ea noscitur. de his que sūt
 a prela. j. colum.

Abbatissa

¶ Abbatissa ē capax iurisdictionis spūalis et in suas
 moniales poterit iurisdictionē exercere non tñ pot ex
 cōicare sibi subditos l3 pot ad h officiū superioris
 implorare. vt. c. dilecta. de maio. et obe. et episcopus te
 net sibi impendere auxiliū. et pot etiā abbatissa in
 uocare ad h auxiliū brachiū secularis. vt i. c. abba
 tes. xviij. q. ij. et h in exercenda iurisdictionē sibi ppe
 tēte. fac. c. j. de offi. ordi. et c. admīstratores. et c. pñ
 cipes. xxij. q. v. Itē illa q depēdet a priate clauis
 non cadit in muliere etiā als iurisdictionē habente
 non ergo pot absoluere moniales a peccatis. vt. c.
 noua. de pe. et remi. licet possit abbatissa suspende
 re ab ordine vñputa ne sibi cōiecti celebrēt donec satis
 faciāt. non tñ ex tali suspensione ptraueniēs incur
 rit irregularitatē. no. Ab. in allega. c. dilecta.

¶ Abbatissa pot pmittere monialib⁹ vt victuz qd
 ex manibus acquirūt pñt cōuertere in ppiū. no.
 host. et Jo. an. et Ab. in. c. cū ad monasteriū. de sta.
 regu. nec tale statutum cōcernit statutū ecclesie in
 quo debet interuenire auctoritas episcopi sed cōcernit
 pot⁹ modū viuendi. facit qd no. gl. in. c. ij. de ver
 signi. li. vj. no. Ab. in. c. edoeri. de rescrip. vi. s.
 abbas cū conuentu.

¶ Abbatissa mortua an succedat capitulum in ad

ministracione. vide. j. capitulū succedit.

¶ Abbatissis et monialibus quibus diebus et quibus earum detur velum psecrationis seu velum professionis vel vestis religiosa seu velum ordinacionis. vide. Inno. in. c. j. de tempo. ordi.

¶ Abbatisa habet liberam administracionem sui monasterij sic abbas. et ad validitatem pcessionis seu alienacionis sciende per eam debet intervenire consensus sui capituli. vt in. c. ij. de his que sunt a prela. ex quo colligitur Ab. ibi quod per abbatissas et moniales non obstante sexu femineo disponunt res monasterij.

Absentes

¶ Absentes regulariter non sunt vocandi ad expediendum acta vniuersitatis. vt. c. cum inter. de elec. quod fallit in actu electionis vbi habet dictat consuetudo vt no. gl. i. c. ij. de testi. li. vj. vbi pl^u dicit quod vocantur absentes in cessacione a diuinis. vt. c. si canonici. de off. ordi. li. vj. et in collacione pbenarum. vt. c. in ecclesijs de pben. co. li. in alijs aut casibus non sunt absentes vocandi. et dicunt absentes qui non faciunt residentiam in loco vbi est ecclesia. vt. c. huius porrectum. x. q. ij. existentes autem in castris non sunt vocandi. Vocandi enim sunt vbi occurrerit casus poderosus sicut illis de quibus. s. et h^{oc} propter grauitatem puidicij et ponderositatem facti. casus enim exceptus a regula extenditur propter identitatem rationis. vt in. c. dilecta. de consir. vii. vel inuti. no. gl. in. l. j. de codi. indebi. C. vide. Inno. in. c. ij. de no. ope. nunci. Ab. in. c. cum inter. de elec. et idem Ab. in. c. cum omnes. de consir. v. colu.

¶ Absentes sine eorum culpa vt quod sunt exules vel timent potentiam tyranni vocandi sunt vt saltem pstituant procuratorem. Inno. in. c. ij. de no. ope. nunci. Bar. i. l. omnes ppli. ff. de iusticia et iure. et glo. in. c. quanto. lxiij. di. Ab. in. c. cum inter. de electio.

¶ Absentes si contemnunt ab vniuersitate in actibus in quibus offit vocari vel legitime non vocantur offit actus retractari ad petitionem pemptorum ex quo non legitime gestus est. vt i. c. bone. ij. de elec. et in regula que contra ius sunt. de re. iur. li. vj. facit quod no. Bar. in. l. omnes ppli. ff. de iusticia et iure. et sentit gl. in. c. cum omnes. de psti. et qui sunt actus in quibus absentes vocandi sunt. no. glo. no. in. c. de testi. li. vj. Ab. in. c. bone. ij. de elec. v. colu. et pleni^u i. c. j. de his qui sunt a maio. parte. ca. per. Ab.

¶ Absentes in actibus in quibus necessario non sunt vocandi si vniuersitas non fuit in time pgregata ad sonum capane vt moris est etiam si pueniat due pres alijs pemptis vel non vocatis actus debet retractari ad petitionem pemptorum. ar. in. c. i. causis de elec. z. l. fi. C. de pdi. decu. ali. li. x. Ab. in. d. c. bone. ij. de elec. vj. colu. et i. c. cum mfirmum. de offi. dele. iij. colu.

¶ Absentes non vocantur ad electionem vbi consuetudo habet disponit. vide. j. consuetudo.

¶ Iusta causa absentie sufficienter probata debet illico snia retractari non expectato quod aliter probet ipsi iniusticia et postmodum pcedat in causa vt si snia nulla lata fuisset. vt i. c. cum bertold^u. de re iudi. z. c. qrela. de pcur. Sz si causa absentie minus sufficienter probat tunc capitulum quodam media via ne veritas supplantet per opinio-

ne. quod nec debet illa snia retractari nec debet ex toto audientia denegari. s. restituitur vt audiat contra sniaz. vt in. d. c. cum bertoldus. et ibi Ab. circa. fi.

¶ Absentie iusta causa vel impedimentum probat inspecta qualitate cause et impedimentum allegati et persone allegantis. quicquid enim sufficit iuramentum allegantis. quicquid alia semiplena probatio. quicquid plena. vt. c. cum bertoldus. de re iudi. z. c. ex lris. de integ. resti. z. c. si de sen. excō. z. c. cupientes. s. quod si per viginti. de elec. li. vj. no. glo. in. c. vnico. iij. q. v. et Spe. n. de appel. z. c. j. de dolo. et pti. li. vj. et Ab. i. c. cum bertold^u. circa finem. de re iudi.

¶ Absens promacit si veniat an admittatur ad excipiendum declinatorie vel pemptorie. vide. j. exceptio declinatoria.

¶ Absentia prelati et mariti est valde piculosa ecclesie et vxori et ideo prelat^u sine causa ab ecclesia se absentare non debet. vt i. c. ne per defectu. de electione. Nec enim marit^u ab vxore cum non habeat potestatem sui corporis. no. i. c. manifestu. xxvij. q. v. z. c. si tu abstines. xxvij. q. ij. nisi in casu solū cum emittit votum in subsidium terre sancte. de voto. c. ex multa. s. in tanta.

¶ Contra absentem iugem qualiter pcedat. vide. plene per doc. signanter per Abb. in. c. fi. vt lite non prestat. s. porro.

¶ Absens a beneficio suo si nescit vbi est seu scit et commode citari seu moneri non valet debet citari in ecclesia sua per edictum trinū citacionis et expectacionis et expectari per sex menses et nisi redeat poterit ad puationem pcedi vt colligitur ex. c. ex tue. de cleri. n. resi. si vero commode citari potest. et tunc citandus est psonaliter. et debet assignari sibi terminus congruus ad redeundum determinandus per ipsius iudicem secundum viam distantiam et tempus qualitate. et sic intelligitur. c. inter quatuor. co. ti. et si redeat poterit superior pcedere vel ad excōcacionem vel suspensionem si persona absens est utilis ecclesie vel ad puationem. no. xxi. q. ij. placuit. no. Ab. in. c. ex tue de de. non resi. v. colu.

¶ Absens a beneficio suo etiam residetia non requirent re licet non teneat ex natura beneficii ad residendum si tamen vagatur solū vagacionis delictum est sufficiens ad istud puationem. no. Inno. i. d. c. ex tue de cleri. non resi. alleg. vij. q. j. non oportet cum se. nec valet consuetudo vt possit se absentare vagando. nec etiam licentia prelati. vt no. Ab. in. alleg. c. ex tue. vj. colu.

¶ Absens causa studij potest percipere fructus beneficii in absentia. vide. j. studium.

¶ Absens qui a iure priuilegio statuto vel consuetudine habet per prelatum debet gaudere omni beneficio presentium etiam si petit de iure speciali. ex quo inferitur quod si ex priuilegio quis debet haberi per prelatum seu per ciuem debet gaudere priuilegio presentium vel ciuium etiam in his qui competunt de iure speciali. sic pcludit. Ab. in. c. ex pte tua. de de. non resi. in fi.

¶ Absentes an et in quibus casibus debeant vocari per prelatum in caplo vel in vniuersitate. vide. j. statutum de. in omnibus casibus. et vide. j. capitulum de. ad validitatem.

Absolutio

¶ Absolutionē petēs nō p h cōfitef se esse excom-
municatū. z absolutio pōt p nunciū peti. gl. z doc.
in. c. venerabilib⁹. de elec. z ibi Ab. xiiij. colum.

¶ Absolutio facta ex falsa cā nō tenet. vt. c. ex pte
tua. de offi. ordi. vt ergo absolutio teneat. oportet
q̄ exp̄ssa sit vera cā absolutōis. idē in absolutiōe a
quolibet peccato. de peni. di. vi. in pñ. no. Ab. in
allega. c. ex pte. z Inno. z Host. in. c. qd sup his. i
fi. de fide instru. vide. j. excōicar⁹ ex falsa causa.

¶ Absolutio facta etiā a papa exp̄ssa falsa cā nō te-
net. z ea nō obstatē poterit ordinari⁹ pcedere. vt
i. c. ex pte tua. de off. ordi. qz si papa aliqd mandet
qd ē pcr̄m notoriū non d̄z qd ei parere. qz pōt⁹ te-
nef obedire deo q̄ pape. vti. c. q̄ resistit. xi. q. iij.
z. c. dñs. z. c. iulian⁹. de quo vide lati⁹ z notabili⁹
qd no. Ab. i. c. significauit. de of. ordi. vi. j. papa.

¶ Absolucio nō pōt ordinari⁹ exemptū excōicatū
a iure etiā i casu nō reseruato pape. qz nullā h̄z in
h̄ iurisdicōez. vt in. c. graue. de off. ordi. z ibi. Ab.

¶ Absolui nō debet p supiorē pcutēs clericū do-
nec satisfecerit leso q̄ debz vocari z audiri sup satis-
factiōe. vt in. c. prochianos. de sen. excō. Ab. in. c.
puenit in fi. de apel.

¶ Absolutio ab excōicatiōe facta non p̄stito iura-
mēto de stando mādāis ecclie nō valet. no. Host.
in. c. questioni. de apel. z pleni⁹ in. c. cū desideras
de sen. excō. vbi tenet q̄ sicut non tenet excōicatio
nō seruata forma capituli venerabilib⁹. §. h̄ autēz
de sen. excō. li. vi. Ab. in allega. c. questioni. in pñ
ci. vbi reprobatur. glo. in allega. c. cum desideres q̄
vult cōtrariū.

¶ Absolui nō d̄z ab executiōe excōicatus nisi pte
citata. vide. j. citari nō debz ad actū.

¶ Absolutio ab excōicatiōe p̄tra formā hois p̄sti-
ta ē nulla. idē i excōicatiōe cū iudicent a pari. d̄ pe-
ni. di. j. vere. z facit. c. fi. z qd ibi no. de pben. Sec⁹
in excōicatiōe vel absolutiōe facta cōtra formā iur̄l
vt no. i. c. j. de iudi. diuisitatis rō pōt eē. qz cū omit-
tit forma data ab hoie nlla p̄petit iurisdicōiō iō defi-
ciente p̄tate cessat validitas act⁹. §. in forma iuris
sec⁹. nam excōicatio seu absolutio nō subijcit for-
me sp̄aliter. vt no. in iurib⁹ p̄call. ex quo inferf q̄
in habente p̄tate excōicandi vel absoluēdi si man-
det a supiore vt excōicet vel absoluat certa forma
data q̄ ea nō seruata tenebit excōicatio vel absolu-
tio. qz cessat rō p̄dicta. de h̄ vide gl. in de. j. de iure
pa. Ab. in. c. fi. de resti. spo. iij. colū.

¶ Absolutiōez petens in iudicio cuz solēnitate vi-
det se fateri excōicatū. z sic intelligit. c. venerabile
de elec. nā absolutio p̄supponit vinculū. ar. i. c. ad
dissoluendū. de despon. impube. z i. l. decē. ff. de
ver. obli. Si ē z venia p̄supponit culpā. viij. di. vez
Si autē extra iudiciū z nō solēnit̄ petat seu ad cau-
telā vel si petat venia cū p̄statōe vel ad cautelāz
ad mitigandū dolorē p̄tis vel ex quadā humilita-
te nō p̄supponit culpā. no. Abb. in. c. exhibita. de
homici. ij. colū.

¶ Licet excōicar⁹ p manifesta offensa nō debeat
absolui an satisfactiōez p. c. ex pte. j. de ver. sig. illd
h̄z verū qñ qd absoluit in vita. §. qñ in morte suffi-

cit pmissio. d̄ satisfaciēdo. q. timef ne cito moriat⁹
i p̄tō. sic dicim⁹ in fili q̄ pnia i morte nō est iponen-
da §. ignoscēda. vt i. c. xvi. q. viij. Abb. in. c. in lris
de rap. in fi.

¶ Absoluerē nō pōt p̄lar⁹ inferior a snia excōicati-
onis p̄firmata p papā. vt in. c. j. z. ij. de p̄fir. vti. vel
inuti. z no. glo. fi. i. c. ex frequētib⁹. d̄ insti. qd itelli-
ge. vt ibi no. Ab. quādo papa tulisset sniaz. qz tūc
nemo pōt ab ipsa absoluerē. si tamē snia fuit lata
p statutū ab iseriori p̄lato tūc p̄firmatio pape non
tollit p̄tatez ordinarioz absoluēdi excōicatos a se
vt ibi latius. no. Ab.

¶ Absoluerē pōt ab excōicatione hois dūtarat q̄
excōicauit v̄l ei⁹ supior seu successor i dignitate. vt
i. c. pastozat. §. p̄terea. de of. ordi. §. si excōicatio est
lata a lege p̄stitutiōe v̄l statuto q̄libz supior excōica-
ti pōt absoluerē si absolutio non est reseruata sta-
tuenti. vt ibi. z sic intelligit. c. nup. de sen. excom.
Abb. in allega. §. p̄terea. j. colum.

¶ Absoluerē pōt iudex excōicatū ad cautelā ex of-
ficio suo qñcūq̄ ex dilatione iudicis retardat p-
uissio seu vtilitas ecclie. vt in. c. aplice. de excep. ad
p̄modū tñ p̄uatiū principalit̄ nō d̄z iudex officiu⁹
suū nō petitiū interponere. vt. l. ad pemptoriū. ff.
de iudi. z. l. iij. §. h̄ aut iudiciū. ff. de dam. infec. fa-
cit ad supradicta. c. veniens. ij. in fi. de testi. z. c. si-
gnificasti. de eo q̄ duxit in matrimoniu. Ab. in al-
lega. c. aplice. vide. j. appellatio. x. vbi cūq̄.

¶ Absoluerē em pōt ab excōicatiōe iudex ad quē
excōicatū p dubia vel manifesta offensa nō obstatē
p̄tradictiōe vel opinione excōicantis vel p̄tis ad
uerse. vide plene Ab. in. c. q̄ fronte. de apel.

¶ Absolutio facta a iudice suo etiaz si de facto fiat
tenet etiā pte nō vocata licz fienda nō esset qñ qd ē
excōicar⁹ ad petitiōē p̄tis. no. in. c. j. de iudi. z gl.
in. c. venerabilib⁹ in. §. vbi autē. de sen. excō. li. vi.
Ab. in. c. q̄ fronte. de apel. v. colum.

¶ Absoluerē pōt ep̄s a iuramento p̄stito sup aliq̄
p̄tractu qñcūq̄ est certū iuramētū esse illicitū ex p-
te recipiētis. vt no. in. c. debitozes. de iureiur. sed
vbi p̄tract⁹ sup q̄ iuramētū fuit p̄stitū a pte nullam
h̄z iniqtatē. tūc nec ep̄s nec etiā papa pte nō voca-
ta pōt absoluerē a tali iuramento. no. gl. z Ab. p̄ eā
in. c. quāto de iureiur. idē si ē dubiū an sit licitū. qz
ex q̄ nō p̄stat iudici z ignorat fundamētū sue iuris-
dictiōis nō valuit absolutio. vide Bar. i. l. multū in-
terest. ff. d̄ p̄di. z demon. z i. l. si finita. §. iulian⁹. ff.
de dā. infec. z ē p̄clusio Ab. i. c. q̄ frōte. d̄ apel. vi.
colū. vide. j. iuramētū si qd peccat. cū x. se.

¶ Absolui debet ab excōicatiōe is q̄ est excōicar⁹ a
iudice donec soluerit vel satisfecerit etiā si soluit v̄l
satisfecit. no. glo. z Jo. an. i. c. fi. de ma. p̄trac. p̄tra
inter. ecclie. z ē rō qz in absolutiōe ab excōicatiōe
requirit certa forma nec sufficit solū satisfactio. vt
in. c. cū desideres. z. c. nob. de sen. excom. sec⁹ em
in absolutiōe a suspensione vel relaxatione inter-
dicti in q̄bus satis ē q̄ p̄stet de mente iudicis. vt in
de. j. z ibi glo. de deci. z Inno. in. c. cū bone d̄ eta.
z quali. Ab. in allega. c. fi.

¶ Absolutio ab instantia iudiciū v̄l ab excōicatio-

ne valet etiā si nō exprimatur causa absolutionis vt in snia. vt i. c. sicut. de re iudi. qd ē ptra opi. Anto. in. c. examinata. de iudi. licet male facit iudex non expmendo cām ne videat absoluisse diffinitue vt ē tex. iuncta. gl. in. l. pperandū. §. illo. pculdubio. C. de iudi. §. licet non expmat tenet snia. vt dictum ē vt dicit gl. i. l. j. ff. si mentor fal. modū dixerit. est pclusio Abb. in. c. examinata. de iudi. iij. colum. ¶ Absoluti reus quicūqz cōstat de ineptitudine li belli. vide. j. reus suscipiens.

¶ Absoluti reus si actor nihil pbat etiā si reus pessus fuit defectū iuris sui. vide. j. pessus. §. si reus.

¶ Absoluti se dicēs ab excoicatione ptra euz lata debet b pbare p legitimas pbationes. vt in. c. pposuit. de deri. excom. minis. z. c. ad audiētia. d re scrip. Abb. ibi. in pinci.

¶ Absoluere pōt eps excoicatū p man^o iniectiōe si excoicat^o sine piculo nō potest papā adire. vt in c. decetero. d sen. exco. exq nota q ppter difficilē accessum ad supiorē pōt inferior expedire qd maior facere tenebat. vt. l. de pupillo. §. si qs ipsi pto. ri. ff. de no. ope. nūc. cessante tñ impedimento lōz qs implere z exequi q an impedimētū exeq tenebat. vt i alleg. c. decetero. facit. c. ex rōne. d apell. z. c. cupiētes. de elec. li. vj. z. l. senat^o. d of. pfi.

¶ Absoluere pōt eps minozē z maiorē iurantē a iuramēto qd pstitit si enormiter sit lesus. no. in. c. cū ptingat. de iureiur. z in. c. ij. d pac. li. vj. z h etiā si in iuramēto interueniāt verba multū specifica si iurans dixerit q vult donare etiā in magna qntitate qz maxime in minozē psumis deceptio in. l. si qs. ff. p emptio. Iuramētū em psumis illicitū ex pte recipientis cū interuenerit ex pte sua dol^o ex pposito vel re ipsa. quo casu ppetit absolutio a iuramēto iuxta. no. in. c. debitozes. de iureiur. Ab. in. c. cū cā. de emp. z ven. in fi.

¶ Si fiat statutū ab epō cōcheñ. p qd fulminat excoicationē ptra intrantes monasteriū monialiu3 sancte Clare si forensis incidit in illā excoicationē poterit ab epō suo absolui. qz illā statuēs sibi si reseruauit. vt in. c. nup. de sen. exco. nō tñ b pcedit in snia lata p viā snie nō statuti. nā tūc nemo pter ferentē vel superiozē absoluere pōt sic excoicatus. vt in. c. pastoralis. §. pterea. de offi. ordi. no. Abb. in. c. graue d preben. vlt. colū. z latius in. c. ex frequentibus. de insti.

¶ Absoluti an qs pōt p lras ab excoicatōe. vide. c. quanto. ij. q. v. z ibi glo.

¶ Absoluere excoimunicatum an z qñ potest delegatus a papa. no. in. c. prudentiā. §. sexta. de offi. dele. z ibi Ab. in. ij. colū.

¶ Absoluti an debeat ab excoicatōe pquerēs d in iusta vel nullitate ipsi^o. vide. j. de excoicatione.

¶ Absoluere an pōt eps existēs extra territorii. vide. j. iurisditio. §. cñs extra territorii.

¶ Absoluere pōt eps excoicatū a plato inferiori. vide. j. eps pōt absoluere.

¶ Absoluti debet reus actoz non pbante. vid. j. actoz non pbante.

¶ Absolutio ad cautelā dicif que sit ad maiorē se-

curitatē z q res potius sit in tuto q in piculo. naz abundās cautela nō nocet. vt. l. testii. C. de testu. z habet locū dūtaxat cū quis pten dit excoicationez nullā. vt in. c. solet. z in. c. venerabilib^o. de sen. excom. li. vj. sit em ad cautelā illi^o qui eā petit vt tute z cū bona pscia z sine aliq scrupulo possit se immisceri diuinis. z hz locū quicūqz pten dit nullitas cōtra excoimunicatōnem. vt plene p Ab. in. c. aplice. in fi. de excep.

¶ Absolutio debz sequi qñ qs accusat de pcssio ne cū sanguinis effusione z nō pbat nisi soluz de pcssione. vide. j. accusatio.

¶ Absoluti nō pōt exemp^o ab epō dioecetano. vid. j. exemptus non potest.

¶ Absoluti excoicat^o si in excoicatōe indurescit z nō pdest. vide. j. excoicat^o si indurescit.

¶ Absoluti excoicat^o an satisfactōez si exercet aliqd spūale. vide. j. excoicat^o si exercet.

¶ Absoluere an pōt papa a iuramēto sine cā. vid. j. papa vbicūqz. cum. c. se.

Abusiones

¶ Abusiones quot sunt. vide. j. iusticia suffocat.

Acceptatio

¶ Acceptatio bñficij facta iuxta hac forma. accepto si mihi de iure debet talis acceptatio ē certa z valet fin doctrinā Lapi. sua allega. vj.

¶ Acceptans bñficiū eo aio vt illud teneat donec hēat pingui^o z nō habuerit animū ibi residēdi nō videt iuste pmoz^o. nā iuxta aplm dz esse cōtensus ea vocatōe q vocat^o ē nec dz in aio aliud gerere. b tñ pctm ambitōis tollit p pñiaz. vt in. c. fi. d simo. nō g talis ambinosus tenet dimittere bñficiuz ad purgandū pctm suū. §. sufficit q satisfaciāt deo de praua intentione agēdo pñiaz. no. Ab. in. c. relatiū. de clerico non resi. circa fi.

¶ Acceptans vicariā perpetuā si habeat bñficiuz curatū incidit in penā. c. de multa. de pben. Sec^o si officiū vel vicaria nō esset ppetua. §. ipalis vlt ad libitū pmissa. no. Anno. i. c. cū accessissent. de psti. facit de. z si pncipalis. de rescri. z de vnica. de of. vica. no. Ab. p^o gl. in. c. cū nō ignores. d pben.

Actio

¶ Actor. agere. Actio si tollat an tollat ius excipiendi. plene p Ab. in. c. si aut. de rescrip.

¶ Actio debet exprimi p actozē si fuerit cōtra ius vide. j. actor.

¶ Actio orit de iure canonico ex nudo pacto nō solū officio iudicis implorato qz nō refert i effectu an def actō seu pditio ex lege vlt officij imploratio dūmodo pcludam^o iudicē eccliaficū posse etiā cōpellere laicū ad obseruantia rōne peccati. vt. c. no uit. de iudi. Sz de iure ciuili cū sunt actōes pdicte non dat actio ex nudo pacto. no. doct. signanter Ab. notabiliter in. c. j. de pactis.

¶ Agere pōt qs ptra aliū p remediū extraordina- riū licet ppetat ordinariū. vide. j. remediū.

¶ Actio rescissoria si ppetit simul cū officio rescin-

dēn. qz petitiō restitutiōis in integz d3 pri^o intēta-
ri z obtineri añq3 pma actio sit efficax. viō p Abb.
nōbilitē in. c. cū ex l'is. de in inte. resti. q. si. z vide
nōbilitē Jo. fa. insti. d. actio. §. rursus.

¶ Actio in factū pōt pcurrere cū actōe rei vēdica-
tōis respectu diūfay psonay. nā rei vēdicatio cō-
petit p possessore respectu rei psequēde. actio i fctm
cōpetit p alienatē ppter dāna extrinseca. vt in. c. j.
de alie. mutan. iudiciū cā fac. z. l. vnica. ff. eo. ti. ex
q limitat reglā. q vbi remediū ordinariuz cōpetit
cessat extraordinariū pcedit respectu eiusdē psonē
no. Abb. in alle. c. j. vide. j. remediū.

¶ Actio in iudiciū deducta an pōt cedi. vide. j. ces-
sio. p totū. z qñ psumat simulata. vide. j. simulatio
psumit.

¶ Actio an ppetat ex nō obseruātia iuramenti. vi
de. j. iuramētū cū dirigat.

¶ Actio rei vēdicatōis cōpetit etiā ei q nō est dñs
verus. vt in. c. venerabilis. de excep. z no. Inno.
in. c. venerabilib⁹. d. reli. do. z Abb. in. c. examina-
ta. de iudi. z i. c. cū venerabil. de excep. z. l. q taber-
nas de ptaben. emp.

¶ Agi d falso vsq3 ad qd vltimū tps q3 pōt. vide
j. falsitas. x. de falso pōt agi.

¶ An i actōib⁹ stricti iuri vlt boncfidei veniat inter
esse vlt vlture si rē i dari vlt pecunia ē i obligatōe vi
de plene p Abb. i. c. cū venerabil. d. excep. iij. colū.

¶ Actio q cōpetit messorz p mercede laboris vlt do-
ctori seu aliū perito. vide. j. locatio. z. j. salariū.

¶ Actio q cōpetit p messorē falso mēsurantē ad int
esse tūc h3 locū qñ nō sbeft actori remediū p prem.
vt tex. in. l. iij. ff. si messor fal. mo. di. Ab. in. c. qz in
dicante. de pscript.

¶ Actio psonal seu debitū an pōt pscribi i foro aie
vide Abb. nōbilitē in. c. si. de pscript.

¶ Actō iniuriay an infamat. viō. j. infamis efficit

¶ Actio iniuriay cōpetit etiā p modica iniuria. vi-
de infra iniuriay actio.

¶ Agit pprie criminaliter qñ directa via crimē de-
ducit in iudiciū vt puniat accusat⁹ pena ordiaria
sive pena applicet pti sue fisco. qz magis debem⁹

pconsiderare qd principat agi. ff. de acti. tuto. l. j. et
qd no. i. c. decetero. d. homic. s si crimē nō sic dedu-
cit directa via tūc d3 agi ciuili quāq3 pena nō veni-
at applicāda pti. vt. c. p tuas d simo. z no. i. c. qñ. ij.
d. accu. no. Ab. sup rubrica d iudi. circa si. d h vide
qd scripsi foro legū. li. iij. ti. de las penas.

¶ Actōis vltus nō est ex foro sblat⁹ p ius canonicū
vt sic in iudiciū nō veniat ea q actionū naturā idu-
cūt. nō em ē recedēdū a iure ciuili nisi qten⁹ repit
expfssū in canonib⁹. vt in. c. j. de no. ope. nū. papa
nāq3 appbat specificū vltū seu nafaz specificā actōis
z repellit agentē vbi i effectu actio nō competit. vt
in. c. examinata. de iudi. z. c. cū ad sedem. de resti.
spoli. nec obstat. c. dilecti. de iudicijs. qz tex. ille vi-
des tñ excludere pnciosam sblitatē. nō tñ natu-
rā cause z actōis vsuz pñsus pfugre cum sine il-
la recte possit iudicari. no. Abb. in. c. dilecti. supra
allegato in principio.

¶ Actio an z qñ sit pponēda z exprimēda in libel

lo z an si ples actōes in eodē libello intentāt qñ
debeat pcedi. z an cā in libello ppinq vel remoer
debeat expmi. vide nōbilit⁹ p Abb. in. c. dilecti. d. iu-
dicijs. v. colū. z in. c. significantib⁹. de libel. oblari.
vide. j. libellū generalē.

¶ Actōe nulla cōpetēte vlt officij implozatiōe iudex
d3 ex officio suo pducere pte qñ videt adūfariū lo-
cupletariū cū alteri⁹ iactura vi est casus singlaris i
l. plane. ff. d. peti. here. facit. l. si z me. ff. si cer. pe. et
no. Abb. in. c. dilecti. de iudi. in fi.

¶ Agit p successorē in vitiū p rescriptū impetratū p
violētū. vide. j. p rescriptū impetratū.

¶ Actō negatoria vel pffessoria qñ z an cōpetat pa-
trono p iurib⁹ iurispatronat⁹ z an cōpetat dñō fū-
di dñantis vel dñō iuris vel an cōpetat viles vel
directe z p q3. vide plene z nōbilitē p Abb. i. c. ex-
aminata. circa mediū de iudicijs.

¶ Actō rei vēdicatōis an cōpetat p detentorem z
cui z qñ cōpetat. vide plene p Abb. in. c. examiata
de iudi. vij. colū.

¶ Actio si sit talit⁹ formata p actorē pto fūdū q ad
me pñnet iure dominij z ppono actōez ex locato
si pbat dñiū d3 obtinē qz expfssio actōis sit ex sup-
uacuo ex q pstat d cā agēdi. vt i. c. examiata. de iu-
dicijs. vñ illa iutilis adiectio nō pñt vitare id quod
vtilit⁹ expfssū p reglāz vtile. d. re. iur. li. vj. z Bar. i
l. j. ff. d. edē. nō em videt actor restrinxisse cām ad
actōez expfssaz cū pñiū pateat ex pbatōib⁹ secuti q
tñ pportionāt cāe z nō inutili actōni. naz ex qñlita-
te pbatōnū iudicam⁹ d intētiōe agēis. vt no. In-
no. in. c. cām. de iudi. z fac qz materia libelli est val-
de late interpretanda in fauorē actoris. no. Inno. i
alle. c. examiata. z h pcludit ibi Abb. pe. colū.

¶ Agēs reali vel psonali actōne alternatiue vel s3
disiunctiōe si succūbat in vno an pōt denuo agere z
an obstat sibi exceptio rei iudicate. vide. j. exceptiō
rei iudicate.

¶ Actio vniūsal qñ modis dicat⁹ z de pctica libellā-
di. z idē de gnālī. vide nōbilit⁹ Abb. i. c. ij. de libe-
obla. z vide. j. executio. z vide Bal. in relecti
in. l. si post morā in. fi. C. de peti. here.

¶ Dñiaz int actōez realē z psonalē z mixtā z hypo-
thecariā z qñ sit z qñ missio in possessiōez i eis. viō
p Abb. i. c. si. §. i. alijs. vt lit. nō ptes. iij. colū.

¶ Agere an z qñ pōt pñar⁹ seu rector ecclie in iudi-
cio z cui⁹ noie agat. vide. j. pñar⁹ seu rector.

¶ Actio seu positiō hñs aliqd falsitatis an pōt to-
ta negari. vide. j. positiō habēs.

¶ Ubi ples actōes cōpetūt alicui an vna electa tol-
lit alia. no. Inno. nōbilitē in. c. si. d. collusio.

¶ Actio doli lz tollat⁹ p bienniu3 tñ exceptio semp
durabit ita contra aduersarium agentem excipe-
re potero perpetuo de dolo si quem adhibuit in
illo contractu. qz tpalia ad agendum tē. docto. si-
gnanter Abb. in. c. si autem. de rescrip. ij. colum.
secus si ius excipiendi nō habet causam distinctā
a iure agendi. sed cōpetit ideo qz habeo ius agēdi
z tunc sublato iure agēdi tollitur ius excipiēdi. vt
in allega. c. si autem. z in. l. papinianus. §. si fili-
us. ff. de inoffi. testa. et not. glo. in. l. sicut. C. de

except. 7 Abb. ybi. s.

¶ Agere vel defendē an t qñ pōt cleric⁹ vel cano-
nicus p reb⁹ ecclie vel p bende seu bñficiū vñ an de-
beat agere noīe ecclie vel pprio vide plene 7 no-
tabiliter p Lapū. in sua allegatōe. ij.

¶ Cū agit ptra aliquē criminaliter vel ciuilit̃er vna
via. s. inq̃stōis denūciatōis vel purgatōis seu ex-
ceptōis vel accusatōis secuta absolutōe an idē cri-
men vel causa possit in alio iudicio refricari p euz
vñ p aliū. vide notabiliter 7 diffuse p Jo. an. 7 Pe.
de ancha. in. c. cū dilectus. de purga. cano. 7 elegā-
ter p lhenricū in. c. de his. de accusa. 7 doct. in. l. si
cui. s. his idem. d. accusa.

¶ Agere nō valēti ppter impedimentū nō currit
t̃ps. 7 qñ pba fipeditmētū. vide. j. ipeditmētū.

¶ Actoris petitio si est ptra iuris dispositōnem te-
nef exprimere actor cām petendi. qz prima fronte
libellus videt̃ inep̃. vt no. in. c. j. de offi. vica. me-
rito g ad iustificatōz libelli d̃z eā exp̃imi. tex. in. c.
p̃st̃ur⁹. de elec. cōcordat. c. ad decimas. de restit.
spoli. li. vi. 7 no. in. c. ij. de dila.

¶ Actor si p̃sentat resc̃ptū corā iudice nō est neces-
se q det libellū s̃ sufficit q dicat q offert resc̃riptuz
p libello. vide. j. libellus.

¶ Actor pōt alternatiue agere qñ certificatio pen-
det ab alio. vide. j. libell⁹ alternatiu⁹.

¶ Agit marit⁹ p vxore etiā sine mandato. vide in
fra maritus.

¶ Actor vel reus si pducit aliquē potentē ad in-
cedendū apud iudicē cause p̃dit cām. vide. j. mer⁹
x. si pars.

¶ Actor cōpellit̃ indistincte inuit⁹ agē 7 cām p̃seq
postq̃ libellū iudici dedit vel p̃ncipi negociū insi-
nuauit. vt i auctē. q̃ semel. C. quō 7 qñ iudex. tñ re
integra ex̃ite. vt q̃ citatio tñ emanauit bene pōt
desistere vt in. c. j. de dolo 7 p̃tu. li. vi. 7 c. cām. de
dolo 7 p̃tu. ybi h̃ no. Abb.

¶ Actore nō p̃bātē re⁹ 7 si nihil p̃stiterit d̃z obtine-
re. quō intelligit̃ ista regula 7 q̃ remedia cōpetunt
reo ptra actore p̃tumacē. vide plene p Abb. in. c.
cām. de dolo 7 p̃tu. circa fi.

¶ Cōtra actore p̃tumacē qualiter p̃cedat. vide. j.
remedia que cōpetūt.

¶ Actor seu reus p̃tumax quā cautionē in iudicio
debeat p̃stare. vide. j. p̃tumax. x. q̃st̃.

¶ Actor fūdat int̃tōez suā ex instrumētū pductis
p reū. vide. j. instrumētū. x. ex instrumētis.

¶ Actor pōt puenire s̃bditos sic 7 dñi sup iure sub-
iectōis. vide. j. reus. x. pueniri p̃nt.

¶ Agēs p̃ filiū tāq̃ heredē patris d̃z cū p̃bare he-
redē ecclie. 7 q se miscuit hereditati pat̃ne. no. Bart.
in. l. necessarijs. ff. de acq̃r. here. Abb. in. c. q̃d no-
bis. q̃ filij sūt legitimi.

¶ Actor obtinens in possessorio an teneat r̃ndere
corā iudice rei. vide. j. for⁹. x. actor.

¶ Actor licz regulariter debeat seq̃ for⁹ rei fallit i ca-
su. j. forum rei.

¶ Actor an teneat p̃stare cautō in de p̃seq̃nda lite
vide. j. cautōez de p̃seq̃nda.

¶ Actor missus in possessionē ppter cām vel debi-

tuz manifestū an teneat dimittē possessionē reo ve-
niētī 7 cautōez p̃stāt. vid. j. possessio. x. si sit.

¶ Actor nō d̃z mitti in possessionē ppter p̃tumaci-
am vñ ex plurib⁹ tutorib⁹ pupilli. nisi oēs citent̃
vide. j. p̃tumax. x. vbicunq̃.

¶ Agere pōt 7 r̃ndē ep̃s p eccl̃ijs sibi s̃biect̃. d. suc-
ces. ab intest. c. fi. 7 C. de la. sanc. ecclie. l. sancimus
nā ip̃e est p̃ordinator in cūcl. xxv. di. plectis. 7 ip̃o
est oīs cura 7 p̃ferē alijs i agēdo marie i sp̃ualib⁹. i
tp̃alib⁹ tñ p̃or ē cā inferiori m̃stri q̃ ep̃i. in. c. j. d. re-
bus ec. nō alie. ep̃s g̃ agit p eccl̃ia sibi s̃biecta. l̃z nō
vacet. vt in alle. c. fi. d. succes. ab intesta. 7 ibi Inno.
7 Host. 7 Abb. i. c. cū deputari. d. iudi. vii. col.

¶ Agere pōt abbas i iudicō cū sit legitim⁹ admini-
strator. vide. s. abbas poterit sine p̃sensu cū. x. se.

¶ Agere pōt q̃s p sua suorūq̃ iniuria. vt. l. j. 7. ij.
ff. de accusa. sui aut̃ dicunt̃ parētes patroni liberi
frater soror vxor socer socrus gener vitric⁹ nouer-
ca p̃uignus pupill⁹ furiosus fatu⁹ infans. vt i. l.
j. 7. ij. ff. de postu. 7 plene in. l. ij. C. de accusa. doc.
in. c. de cetero. de testi.

¶ Agere nō solū pōt ep̃s p eccl̃ijs sibi s̃biect̃. vt
in. c. fi. de succes. ab intest. s̃ etiā quilibet pōt agere
p iuribus dignitatū 7 bñficiōz suorū in ipsa eccl̃ia
qz interest eccl̃ie vt mēbra sua i sui integritate cō-
seruent̃. colligit̃ in. c. cū venissent. d. insti. 7 ibi Ab.
iij. colum.

¶ Actio an oriā ex iuramento apposito sup nudo
pacto vel nullo pacto p̃cedēte. vide. j. iuramētuz.
x. ex iuram̃to lit̃i decisorio. cū trib⁹. x. sequen.

¶ In actōe vniūsalī sufficit m̃ genere petere 7 i ge-
nere p̃dēnare etiā si res nō exp̃imat̃ in libello nec
in snia 7 in executioe declarabūt̃ res ex officio iu-
dicis. vide. j. executio si petat̃.

Accusatio

¶ Accusans publice diffamatū l̃z deficiat in p̃bā-
do nō tñ d̃z puniri pena talionis vel calūnie qz ex-
cusat̃ ppter infamiā p̃cedentē. Bar i. l. ij. C. si ser-
uus vel liber. li. x. Abb. in. c. cū p̃stat. de resc̃p. 7 in
c. cū dilecti. de dolo 7 p̃tu.

¶ Accusatore dubiā p̃batōez faciēte absoluit̃ accu-
satus. vide. j. p̃batio.

¶ Accusatio ciuilit̃er instituta nō p̃iudicat accusa-
tioni criminali q̃ postea pōt institui etiā si re⁹ fuerit
at̃ solut⁹ in ciuili. vt est tex. iūcta glo. in. l. j. C. qñ ci-
ui. ac. crimi. p̃iudi. S̃z hec regl̃a fallit qñ ciuil̃ accu-
satio tēdit ad vindictā. vt in acti. iniuriarū. vt in. l.
p̃tor adixit. ff. de iniurijs. qz d̃ delicto vñ hoīs nō
est sepe q̃rendū. vt. l. l̃z. ff. nau. cau. sta. Abb. in. c.
tue de p̃cura. 7 vide q̃d sc̃p̃i fo. legū. li. iij. ti. d̃ las
accusa. li. x.

¶ Accusare pōt vxor viz d̃ adulterio vt lucref do-
natōez p̃p̃ nuptias. vide. j. vxor pōt accusare.

¶ Accusar⁹ vel inq̃st̃ de p̃cussioe cū sanguis effu-
sione si postea p̃bat̃ tñ de p̃cussioe d̃z seq̃ absolu-
tio s̃ postea poterit inq̃st̃io vel accusatō institui su-
per sola p̃cussioe. no. Ly. in. l. ij. C. d̃ p̃ba. Abb. in
c. examiata. de iudi. ij. colum.

¶ Accusatus pōt recusare suū accusatore ante no-

mē receptū inter reos. vt in. l. is q̄ re. d. pub. iudi.
 ⁊ tūc d̄ esse int̄ reos ⁊c. qñ pñūciarū est pcedēduz
 in accusatōe nō obstatib⁹ exceptōib⁹ accusati. ar.
 l. q̄ adul. Abb. in. c. j. de mutu. peti.

¶ Accusar⁹ pōt accusare accusatuz etiā post nomē
 receptū inter reos qñ implozat officiū iudicis. ar. i.
 l. penul. ⁊ qd̄. ibi no. C. de iura. calum. excipiendo
 aut pemptorie idēz. secus si dilatorie. vt in. l. si ma
 ritus. §. p̄scriptis. ff. de adulte. pñcipalr autē recu
 sando regulariter nō potest. vt glo. ⁊ Bar. in. l. is q̄
 reus. de pub. iudi.

¶ Sed si crimē qd̄ scōo refert est p̄iudiciale ad pri
 mū pōt. vt in. l. j. C. q̄ accusa. nō pos. idē si est pmo
 crimini annexū. vt in. l. ij. §. si publico. de public.
 iudi. Si xō nō est annexū nō potest indistincte re
 cusare nisi suā vel suoz iniuriā psequat. vt in. l. ne
 ganda. C. qui accusa. nō pñt. d. quo plene p Abb.
 in. c. j. de mutu. peti.

¶ Accusauit tres vlt̄ plures q̄ pcussit ⁊ vulneraue
 rūt titiū plurib⁹ vulnerib⁹ ita q̄ mortu⁹ est. ⁊ ad h̄
 dicta cōmittēda dixi q̄ vn⁹ alteri ⁊ alr̄ alteri dedit
 auxiliū p̄siliū vel fauorē ⁊ dēnati sūt oēs ad mor
 tē vt pñcipales ⁊ vt dātes auxiliū ⁊ fauorem. dicit
 Bar. in qdā p̄silio qd̄ incipit. accusauit tres ⁊c. q̄ in
 iqtas dicte snle manifeste apparet. nā ex scōis accu
 satōib⁹ oñdif eos vt reos pñcipales accusatos. ⁊
 sic nō pōt intelligi accusati. vt auxiliuz ⁊ fauorē im
 pēdentes q̄re sup eodē facto qd̄ nō pōt esse re⁹ pñ
 cipalr ⁊ auxiliator ⁊ fauoris actor in eodē facto. vt
 ff. ad velleja. l. tutor. ⁊ de fideius. l. grece. §. seruo.
 ⁊ eadē res nō pōt duplici iure cēseri. ff. de vsuca. l.
 eū q̄ edes. Itā int̄ criminis reos ⁊ fraudis pñci
 pes mltū infest. vt. ff. d. publi. l. si mlti. in si. p̄ circū
 scriptōez. n. loci ⁊ t̄pis ⁊ p̄p̄t̄inuatōez d̄r vnum fa
 ctū. ⁊ de eis ⁊ de pñcipalioz ē intelligēdū in iudici
 um deductū. ff. d. mino. l. iij. §. j. ⁊ ē tex. in. l. itē me
 la. §. si plures. ad. l. aql. ff. de sicarijs. l. si dicta. §.
 accusatio i q̄ oēs pñcipales fuisse reos ⁊ defēsores
 nō pōt dici alter alteri⁹ auxiliator fuisse q̄ i delictis
 sperat anim⁹ ⁊ p̄positū delinq̄ntis nō erit⁹ d̄ sen.
 excōmu. cū volūrate q̄ ⁊c. Tūc cñ fauor ⁊ auxili
 um impēdit qñ qd̄ si pñcipalr blinq̄t. nā q̄ p̄bz opē
 furto nō est fur l̄z furti teneat. vt in. l. is q̄ opē. ff.
 de furtis. itē dicta accusatō nō pcedit ⁊ dicta snia
 est iniq̄. q̄ accusator nō exp̄ssit i ea spēs auxiliū vel
 fauoris ⁊ sic talis accusatio nō pgit ad vigorē iudi
 cij vt. ff. de dolo. l. exigit. ⁊ de iureiur. l. p̄tor ex̄xit
 in pñ. §. p̄stat q̄ multe sūt opes auxiliū ⁊ fauoris. in
 situ. de obli. q̄ ex delict. nas. §. op̄c. Lū §. is q̄ ambi
 gue ⁊ obscure pponit h̄r p nō pponēte. vt. ff. d̄ ex
 cu. tu. l. scire op̄ret. Dubia ⁊ ⁊ ambigua p̄positio
 seu p̄batō interpretat⁹ h̄ illuz q̄ p̄bare debuit. testes
 etiā si sic gnāt̄ deponūt spēs nō exp̄mēdo sunt ob
 scuri ⁊ eoz p̄textu accusati nō dānat. nō. n. testi po
 rest dicere talē sc̄p̄it vlt̄ suscepit q̄ ista sūt iuris ⁊ nō
 facti s̄ dz tñi de facto deponē talē. l. possedit ⁊c. ⁊ sic
 pcludit Bar. i suis p̄silijs p̄silio qd̄ icipit. accusauit
 tres vlt̄ p̄les ⁊c. ⁊ vide. j. opem p̄stans.

¶ Accusare nō pōt pupill⁹ nisi p̄seq̄t iniuriā p̄pri
 am vel pentū. vt. l. ij. §. si pupill⁹. ff. d̄ accusa. et tūc

si ē infans accusat tutor noie suo ⁊ submittit se ad
 penā taliōis vt ibi no. Bar. Si xō ē maior infante
 impubes tñ tūc pōt accusare cū aucte tutoris. vt i
 d. l. ij. ⁊. ff. d̄ aucto. p̄stā. l. daf. si aut est pubes ma
 ior. xiiij. annoz pōt cū aucte curatoris. vt. l. clarū
 de auct. p̄stā. Ab. i. c. j. d̄ accu. qñ ad mediū.

¶ Pro monacho vlt̄ b̄dito accusato admittit dñs
 vel supior p̄ interesse suo imo etiā terti⁹ in fauore rei
 publice p̄t admitti ad defēsiōez accusati absit. vt
 singulariter no. Bar. i. l. vbi. C. de accusa. vbi dicit
 q̄ si qd̄ occidat bānitū ⁊ nō audet cōpere tert⁹ vo
 lēs p̄bare occisū ēē bānitū dz admitti q̄z infest rei
 publice. ar. l. j. ⁊. ij. C. qñ li. vnu. sine iu. se vin. ⁊ eti
 am Abb. in. c. illa p̄posito. de accusa.

¶ Accusatōe p̄ aliquē pēdente nō dz qd̄ p̄moueri
 ad dignitatē etiā seclare. est tex. in. l. q̄ librate. ff. de
 libe. cau. ⁊ i. l. re⁹. ff. d̄ mu. ⁊ ho. ⁊. l. q̄ stat⁹. ff. de re
 mili. ⁊ ibi glo. ⁊ Abb. in. c. oipotēs. d̄ accu.

¶ Accusar⁹ seu denūciar⁹ vel p̄ quē excipit d̄ crimi
 ne pōt eligi nisi sit diffamat⁹ als ap̄res via figmē
 tis d̄ diuoz. q̄nto. ⁊. l. ij. C. de dig. ⁊ Dy. i. c. infami
 bus d̄ re. iu. li. vj. ⁊ h̄ si maliciose fiat accusatio. ar.
 op̄i. i. l. j. §. cū qd̄. ff. de q̄stionib⁹. de q̄ vide Abb. i
 c. omnipotēs. de accusa.

¶ Accusar⁹ absolut⁹ an pōt itez accusari. vide plc
 ne p Abb. in. c. de his. de accu.

¶ Accusatoris p̄uaricatio seu p̄clusio p̄bat p̄ testes
 q̄ interfuerit qñ accusator ⁊ reus p̄uenerūt sup con
 clusione fēda. p̄bat etiā si accusar⁹ p̄uerlabat cūz
 accusatoze q̄z ex accusatione criminali nō amicitia
 sed inimicine capitales oriunt. vt in. l. j. ⁊. l. inimi
 citie. ff. de his q̄. vt indig. facit. c. sciēs. lxxxvij. di.
 no. Bar. in. l. j. §. ad p̄uaricatōez. ff. ad turpil. et
 Abb. in. c. de his. de accu. ⁊ qd̄ scripsi foro legū. l.
 iij. ti. de accusa. li. x.

¶ Accusari pōt itez accusar⁹ ⁊ absolut⁹ si scōs accu
 sator p̄seq̄t iniuriā p̄priā ⁊ p̄bat igrasse accusatio
 nē ab alio institutā. vt i. l. si cui. ff. d̄ accusa. ⁊ ibi gl.
 anim⁹ seu igratia p̄bat p̄ iuramētū. ar. c. nulli. de
 elect. li. vj. Itē p̄bat absit i loco tpe accusatōis
 vel q̄ erat in miori etate p̄stitut⁹. vt in. c. si. q̄ matri
 moniū accus. p̄sit. Scia. n. p̄sumit si in loco erat fa
 ma de accusatōe vel iste erat vicin⁹. ar. in. c. q̄nto.
 ⁊. c. q̄sdā. de p̄lump. ⁊ in. c. j. de postu. p̄lato. Abb.
 in. c. j. de his. de accusa. in fine.

¶ Accusare nō pōt cleric⁹ laicū ad vindictā publi
 cam etiā si nō veniat iponēda pena sanguis. ē te
 xus i. c. sic sacerdotes. ij. q. viij. ⁊ ē rō. q̄z accusatio
 est gen⁹ int̄tōis illaudabil. ij. q. viij. si qd̄. iō cleric⁹
 non dz se imiscere hmōi odiosis litigijs. no. Abb.
 in. c. cū. p̄. de accusa.

¶ Cleric⁹ si p̄seq̄t iniuriā suā vel ecclie sue pōt lai
 cū accusare si pena sanguis nō veit iponēda. vt. c.
 cū. p̄. d̄ accusa. ⁊ in. c. pe. de homi. li. vj. Si xō ve
 nit iponēda pena sanguis pōt accusare laicū dum
 tñ dicat q̄ accusat dū tñ pena sanguis euitet. vt al
 leg. c. penul. de homici. li. vj.

¶ Accusare pōt aliū q̄libz d̄ p̄p̄o d̄ crimic publico
 ad penā pecuniariā. no. glo. ⁊ Bar. i. l. Lea. ff. d̄ pu
 bli. act. ⁊ cui applicet illa pena pecuniaria. no. i. l.

ij. ff. de sepul. v. lo. et in l. agraria. de termi. amo. Abb. in. c. cii. ff. de accusa.

¶ Accusare pnt laici parochiani suū clericū d' p'cu binatu etiā si sint viles cū eoꝝ interest vt recipiant ecclesiastica sacra a bono sacerdote. ad h' d' ele. dudū ij. 7 no. d' elec. q'retā. idē d' patrono q' pōt accusare suū capellanū. ē p'clusio Lapi. sua alleg. xj.

¶ Accusare pōt q's p'seādo suā v' suoz iniuriā. 7 q' dicāt sui vide. s. actio. xli. agere pōt q's.

¶ Accusans d' homicidio si negauit in pncipio de mū. p'ictus allegat ad sui defensionē illū occidisse d' admitti ad pbandū etiā si sit p'ict' de mēdacio facit. ar. c. fi. de solu. 7 qd' no. Jo. an. in. c. null' plu rib'. de reg. iur. li. vj. in mercu. Abb. in alleg. c. fi. de solu. pma colū.

Acta

¶ Acta gesta ab vniū'sitate i q' infueſt aliq' inhābi les etiā si sint p'sidētes si iſiciūt p'p' infēcētiā illoꝝ inhābiliū. vt i. c. p'sulti. d' p'cura. valet q' collegialit' gest' ab hābilib' 7 inhābilib' 7 sustinet' ac' p'p' hābi les. vt ibi no. Abb. fallit in casib' q's ipe ibi norat.

¶ Acta cāe gesta corā arbitrio vt attestatōes testio nia 7 p'riū p'sessiōes q' hnt institut' cāz faciūt fidē corā iudice. vt i. l. penl. C. d' arbi. 7 ibi Bal. acta tñ li tis q' nō p'cernūt istructōez 7 merita s' ordiatōez iudicioꝝ vt lii. pte. 7 sanl'datō 7 s'ilia p'nt. vt no. doc. i. c. cām q' d' testi. Abb. i. c. fi. d' arbi. vide. j. cōpro missū. l. 3. morte. valēt tñ talia acta q' ad inſruptōez p'sc'ptōis. vt no. in. c. p'itata. d' testi. 7 ibi Jnno.

¶ Acta an corruāt snia corruente ppter vitiū nul litatis. vide infra snia corruente. vide. j. excōicatio xli. gesta. cum alijs xli. sequen. 7 vide infra colle gium. xli. actus.

¶ Actus p' vniuersitatez gest' tenet 7 nō infirmat rōe inhābiliuz qui fuerūt admixti cū hābilib'. no. Jo. an. in. c. qd' alicui. de reg. iur. in mercu. 7 no. i. c. fi. de p'cu. 7 ideo vbiq'q' potest accusatus vale re aliquo modo nec p'stat de p'taria voluntate si ue sit peccatū in forma siue in materia valet actus quod colligit' ex no. in. c. cū sup de offi. de leg. 7 ibi Abb. colum. fi.

¶ Actus corruit si auctoritas nō ē legitime p'stita. vide. j. auctoritas.

¶ Actus gestus p'tra iuris dispositōnē nō valet l'z specificē nō retractet p' legem in. l. ne dum. C. de le gi. 7 in regula q' p'tra ius fuit. facit ter. iūcta glo. in c. nouit. de his q' fuit a p'la. x. di. c. vides. nāq' for ma dat esse rei ex iuris dispositōe. xij. q. ij. in sūma 7 durius agit cum. l. in tali casu q' cuz ministro le gis. vt no. Bar. in. l. amplius. ff. rem ra. haberi. l. 3. quo ad actus nullitatē paria sūt aliquid facere cō tra. l. mortuā 7 p'tra. l. viuā. sentit Jnno. in. c. fi. de accu. Abb. in. c. cū olim. de arbi. vide. j. alienatio facta in fraudem.

¶ Acta certa die p'fecta pnt d' volūtate p'tiū destrui nisi negociū sit terminatū. vt i. l. acta. ff. d' iudicijs no. Bar. in. l. actoz. C. de p'ba.

¶ Acta volūtaria vt trāsactō cōpositō cōpromissū 7 p'sessio int' alios gesta nō p'iudicat alijs i iur' suo.

no. Jnno. in. c. auditis. de p'scrip. 7 qd' no. in. c. fi. de emp. 7 ven. 7 d' p'sessioe. Jo. an. i. addi. Spe. ti. d' p'sess. s. nūc vidēdū. xli. qd' si p'sireoz circa fi. An. 7 Abb. i. c. q'uis. de re iudi. penl. colū.

¶ Act' gestus p'tra. l. penale an sit null'. vide no. p' Abb. in. c. fi. d' postu. p'la.

¶ Act' vbi p't' ferri ad bonū v' ad malū q' ē idiffe res sp' d'z referri 7 interpretari ad bonū. 7 ita loq't. c. estote. de re. iur. s' vbi factū i se ē malū l'z posset h're excusatōez nihilomin' referēd' est ad malū. i. c. j. de p'sump. no. Abb. in. c. j. de cleri. nō resl.

¶ Circa acta iudicij an 7 qñ credat' iudici. no. c. cū dilecti. d' accusa. 7. c. cū dilecti d' elec. 7. c. cū a nob. de testi. 7. c. qm' d. de p'ba. 7 ibi doc.

¶ Inter acta iudicij cōputabunt' receptio testiū et p'sessio p'tiū siue fiant in p'ntia iudicis siue nō duz tñ fiant de mādato iudicis 7 valēt acsi ipe iudex p'is fuisse vt no. Jnno. in. c. qm' d. p'ba. circa p'n. optz tñ q' de auctoritate siue p'sessioe iudicis fiat fides nō p' illū cui cōmittit' q' ei nō credit'. ar. C. de iure fisci l. phibitū. li. xj. s' p' aliū notariū. vt no. docto. in at lega. c. quoniam.

¶ Acta iudicij l'z auctoritate iudicis p' duos viros vel p' tabellionē p'scribant' 7 faciūt fidez. iuxta no. i. c. qm' de p'ba. nō tñ p'nt ipsi alij penit' extraneo h' cōmittē. vt ibi voluit Jnno. 7 ē rō. q' ex q' iudex au ctoritatē industriā 7 fidelitatē duoz viroz v' tabel lionis eligit nō videt' eis cōmittē q' hnt nudū 7 idu striosū officiū vt alijs cōmittāt nisi spāl' iudicis au ctoritas interueniat. vt in. c. fi. s' is aut. de offi. de lega. doct. in allega. c. qm'.

¶ An sūt de acti iudicij exceptōes. instrumta. snie v' iuramēta. vide plene p' glo. 7 doc. in. c. qm' p'tra falsam. de p'ba. vbi tradit' regla q' appellatōe acto rū cōprehēdūt oīa q' fūt in forma iudicij v' quasi. no. in. l. si debitor. ff. de iudi. 7 l. y. in. l. ij. C. vt lit. pen. 7 Bar. an. l. actoz. ff. de re iudi.

¶ Circa acta iudicij cui 7 i qb' casib' credat' soli iu dici. vide. j. iudici soli.

¶ Acta etiā lii ordiatoria faciūt fidē corā iudice sur rogato instātia nō pempta 7 sic ad pemptionē iurisdicōis tñ nō req'rit' pemptio instātie s' remanet instātia 7 trāsit integra ad successorez. vt colligit' ex. c. fi. de p'ba. 7 ibi docto.

¶ Omnia acta iudicij in factū respicientia vt atte statōes 7 p'sessiōes q' p'prie sūt acta lii seu cāe etiāz si snia nō ferat' valēt oib' qb' valeret res iudicata vt si a' q's cōueniat' sup fundo 7 induxit testes sup iure suo 7 postea illū fundū v'c'ididit' ille attestatōes valebāt emptori sicut snia valeret si p' ipo vendito re lata fuisset. ff. d' excep. rei iudi. l. si a te. s. j. 7. s. iu lian'. 7 idē i oib' casib' i qb' res int' alios acta alijs p'iudicat. vt i. c. q'uis. de re iudi. no. doc. p' Jnno. in. c. causam q. j. de testi. vide infra instātia. xli. licet. cum scqn.

¶ Acta litis etiā factū respiciētia nō p'sūt i scōo iu dicio si in p'mo agebat' ad v'nā rē 7 mō agat' ad ali am rem sepatam. q' in tali casu nō p'dest snia re va riata. vt in. l. an eadē. ff. de re iudi. idem si attesta tionez recipiunt' in iudicio semipleno nō p'derūt

si postea agat in iudicio plenario. vt l. c. venies. & testi. no. Bar. in. l. ab hostib. §. qd si simplr. ff. ex quib. ca. ma. qd intellige qm iudiciū de sui natura est sumariū & in attestatōib. restiū q̄ variant ex q̄litate iudiciū sec^o in p̄fessioe q̄ nullas recipit diminutionē ex mō agendi que cū nō erigat d̄ sui natura aliquā telā iudiciū trāsīt in notōrium iuris quomo docūq; variet modus agēdi. facit glo. in. c. cū dilectus. de ordi. cog. & in. c. p̄ inquisitōem. de electio. & doc. in. c. causam q̄. j. de testi. & vide. j. p̄fessio facta in vno iudicio. & xli. p̄fessio partis. & vide. j. p̄bationes facte.

¶ Gestā p̄ eū q̄ gerebat se p̄ plato an teneāt vid. j. error. & j. intrusus.

¶ Gestā p̄ excōicantū toleratū vel nō toleratū an teneāt. vide infra excōicatio. xli. gesta cū se.

¶ Gestā post appellatōez extra iudicialē an valeāt. vide infra appellatio. xli. post appellatiōē.

Aditio

¶ Adire nō pōt q̄s hereditatē p̄curatorē gnālē nisi ad adeūduz sibi fuerit specialit̄ attributa p̄tās qz tūc p̄stat de animo. no. Bar. in. l. paulus. ff. de acqui. heredi. & insti. d̄ heredū qual. & differētia. §. si. p̄curator em̄ nō pōt declarare animuz d̄ni sine mandato speciali. no. Ang. in. l. si quis intentio. ne. ff. de iudi.

¶ Adire an p̄sumat̄ heres hereditatez. vide. j. heres nō p̄sumit.

¶ Adire intelligit̄ pater hereditatē noie filioz retinēdo bona hereditaria filioz. vide notabiliter p̄ Bar. & Bal. & Salice. in. l. nō h̄. C. vnde legitimi & vnde cognati. l. filio. C. d̄ iure delib. & ff. d̄ peti. here. l. si filius.

¶ Hereditas qz solo animo acq̄rit̄. vt in. l. p̄ herede & qd̄ ibi no. ff. de acq̄. heredi. eo ip̄o q̄ constituit q̄s p̄curatorē ad adeūdū hereditatē iacentē incōtinenti acquir̄ sibi hereditas sec^o in p̄curatore generali in q̄ cessat p̄dicta ratio. nota Abb. in. c. accedens. de p̄ben. in fine.

¶ Ad adeūdū hereditatē sol^o anim^o sufficit qualitercūq; declarat̄. Insti. d̄ here. quali. & disse. §. si. C. vñ legi. l. nō h̄. ff. de rei vend. l. si ager. no. glo. in. l. generi. ff. de acq̄. here.

¶ Licet p̄curatorē generalē siue specialē nō poterit aditō fieri hereditatē p̄stituēdo p̄curatorē ad petendū hereditatē certi hois est act^o p̄ quē satis anim^o declarat̄. qd̄ nō poterit q̄s facere nisi sit heres. no. glo. in. l. p̄ herede. §. si. ff. de acqui. her. nā p̄stituēdo talē p̄curatorē ip̄semet adire videt̄ no. Bar. in. l. gerit. ff. de acq̄. here. iij. colū. & in. l. paul^o. in. fi. eo. ti. & nihil remanet faciēdū p̄curatorē. vt no. glo. in aditōne em̄ inspicit̄ magis opinio q̄ veritas. no. Bar. in allega. l. gerit. j. colū. et magis aim^o q̄ factū. vt in alle. l. p̄ herede. ibi tam facti q̄ animi.

¶ Solus act^o p̄paratōis ad petitionē hereditatis vt facere formare libellū volēs agere p̄tra tep̄tationē. hereditatis inducit p̄bationem voluntatis adire hereditatē volentis. vt in. l. quēadmodum.

ff. de inoffi. testa. nam circa ius & nomen hereditatis talis actus fieri non pōt. no. Bar. in. d. l. gerit de acqui. here. v. colum. d̄ hac materia vide infra transmissio.

Administrator

¶ Administrator d̄z dari p̄ supiorē monasterio vacanti p̄ remotōnē p̄pter suū delictū. qz est suspitio p̄tra caplū ex eo q̄ tolerauerat abbatē suspectum facit. c. si. de suppl. ne. p̄la. fm̄ Abb. in. c. cū dilecta. de rescript.

¶ Administrator daf̄ eccl̄ie vacātī p̄ ep̄m donec per papā fuerit eccl̄ie pulsus. vide infra ep̄s.

¶ Administrator necessari^o vt est p̄lar^o seu tutor vel curator si dānificat eccl̄iā vel minorē p̄trahendo vel in iudicio est i optione eccl̄ie vñ minoris an velit agere p̄ administratorē vel ei^o heredes & ad emēdandū damnū an velit petere restitutionē in integru seu rē vēdicare a tertia. vt ē tex. & gl. i. c. ex p̄fessio. de pigno. & sic restrigif̄ glo. c. cū venissent. d̄ in integ. resti. vt ibi no. Abb.

¶ General^{is} administratio eccl̄ie nō pōt laico committi. vide infra laicus nō pōt.

¶ Administrare pōt p̄lar^o post p̄firmatiōē. vide infra p̄lar^o p^o p̄firmatiōē cū xli. sequen.

Adoptio

¶ Adoptio imitat̄ naturā carnal̄ m̄rimonij. hinc ē qz p̄ hāc cognatiōē legalē etiā sacerdos q̄ naturaliter & d̄ facto pōt generare pōt filiū adoptare. idē de alio q̄cūq; generare valente. vt in. l. si pater. ff. de adop. de qua adoptione vide Abb. plene in. c. j. de cognati. lega.

Aduocatus

¶ Aduocat^o in causa si p̄palauit intentionē suā circa decisiōē illi^o cause reddit̄ suspect^o in iudicādo. & sic intelligit̄ l. p̄tor. ff. de iuridi. om. iudi. sed si aduocat^o fuit p̄sultus & nō dedit responsum potest in causa illa esse iudex. de h̄ vide glo. in. c. dilecto de testi. Abb. in. c. irrefragabili. §. j. de offi. ordi. in fine.

¶ Aduocare nō phibet̄ is q̄ p̄siliū p̄buit i camera nec p̄curatoris officiū p̄ altera parte exercere. no. Bar. in. l. j. ff. de vari. & extraord. cogni. Abb. sup rubrica de postulādo.

¶ Aduocat^o vel medic^o si ē salariat^o a publico nō d̄z recipe aliquid ab aliquo litigātī vel cōstituto in egritudine s̄ a nō litigānb^o vel a sanis licite recipit salariū qz salaria nō p̄ istis sūt p̄stituta s̄ p̄ litigātib^o & infirmis & notab̄ h̄ dictū. & p̄bat̄ vtrūq; in. l. antepe. C. de p̄ofes. & medicis. li. x. Abb. in. c. j. d̄ postulan. in fi.

¶ Aduocatōis officiū exercēs p̄tra aliquē a q̄ habuit b̄ficiū incurrit in ḡtitudis vitij vñ posset donatio reuocari. ar. in. c. si. d̄ postu. iūcto. c. si. d̄ dona. qd̄ intellige d̄ b̄ficio ḡtuito sec^o si q̄s habuisset b̄ficiū seu salariū a ciuitate vel eccl̄ia p̄ b̄ficijs impensis vel p̄ mercede laboris. qz tūc non tenet̄ reipublice vltra abozem impensum seu p̄missus

facit illud. xvi. q. v. Abb. in. c. fi. d postulan.

¶ Aduocare qd pōt ptra patriā suā p suo gemitore p h. l. pe. de iusti. z iure. z. l. iij. de aduo. diuer. iudi. z h vey qñ pater p̄tendit iustā cām sec⁹ si cēt rebellis patrie qz tūc fili⁹ d̄z insurgere ptra eū. no. Bar. in. l. minime. ff. de reli. z sumpti. fune. Abb. in. c. fi. de postu. in fi.

¶ Aduocati boni iuriste sūt in edici aiaz z mītri iusticie tāto q̄ sūt pstantiores medicis corpus q̄nto aia p̄est corpi z iusticia egritudinib⁹ nā hñt nobili⁹ sibiectū. no. gl. i. c. ceter. d iur. cal. z ibi Abb.

¶ Aduocat⁹ pōt esse domesticus cōmensalis. iudicis cāc nec ex h iudex est iudicand⁹ suspect⁹. vt i. c. j. de offi. iudi. z ibi Abb.

¶ Aduocat⁹ pōt etiā esse i iudicio seculari cleric⁹ in sacri p̄stitut⁹. naz sacerdos pōt p psona ecclesiastica ibi ligāte vlt p delicto ecclesiastico seu re ecclesiastica. no. i. c. j. de postulādo. vbi no. Abb. q̄ dicāt negocia ecclesiastica vbi em̄ ligātes z negocia sūt secularia d̄z p̄stitut⁹ in sacris obtinere si hz bñficiū ex q̄ possit sustētari s̄ nō hz nec ep̄s sibi puidet z hz indigētiā licite pñt aduocati officiū exercē cū aduocati dicant defendere rēpublicā sic milites armate militie. vt i. l. aduocati. ff. de aduo. diuer. iudi. In crimib⁹ x̄o est iponēda pena sanguis nō pōt. vt i. c. sniaz ne de. vlt mo. z. c. j. lx. di. pōt tñ eē ex pte rei dūmodo p̄stet quod nō intēdit ad penā taliōis nec ad vindictā s̄ ad defensionē rei tm̄. no. gl. l. di. c. j. Abb. in allega. c. j. de postulādo.

¶ Aduocat⁹ vlt pcurator pōt eē monach⁹ p amico monasterij abbate impāte qz i p̄ntiaz tractat d̄ vtilitate monasterij. no. Inno. in. c. cū. J. z A. d̄ re iudi. z Abb. in. c. ex pte. de postulādo.

¶ Aduocatōis seu pcuratōis officiū iura phibēt clericis vel religiosis seu monachis qñ indifferenter volūt assumere talia officia s̄ in cā spūali h̄ phibere nō fuit de mēte canonū. vt no. archidi. in. c. p̄ uicit. lxxvj. di. z h̄ est equi⁹. l. Collectari⁹ dīc̄ i. c. j. d̄ postu. z. c. dilecti d̄ arbi. qd̄ videt ver⁹. vt no. Abb. in. c. in nostra. de pcura.

¶ Aduocare pōt cleric⁹ sacerdos i quattuor casib⁹ p̄im⁹ p se. Scōs p ecclia. Terti⁹ p psonis sibi piūctis z h̄ si necessitas imineat. vt qz piūct⁹ nō poterit h̄re aduocatū vlt nō ita bonū sic sacerdos.

Quart⁹ p miserabilib⁹ psonis q̄ pprias cās defendere nō pñt nec administrare p se vt pupilli z vidue impotētes. no. doc. cū sacerdotis. de postu.

¶ Aduocare pōt cleric⁹ p piūctis piūctiōe carnali z sanguis. nō aut p piūctis amicitia vlt piūctiōe spūrituali. no. An. in. c. ex pte decani. z in. c. non nulli d̄ resp̄. z est rō qz in piūctos carnaliter est duplex vinculū. vnū. f. sanguis quod ē idissolubile. Liura sanguis. ff. de reg. iur. aliū p̄sumptiue. f. dilectōis vt in. c. postremo. de apel. in amico x̄o nō est nisi vnū vinclm̄ ciuile z accidētale maxie hodiernis tēporib⁹ qd̄ nō repit ver⁹ amic⁹. qz in veris amicis d̄z eē idē velle z idē nolle. no. Abb. i. c. fi. d̄ postul. iij. colū. vbi no. in fi. q̄ p stricte piūctis z p miserabilibus psonis poterit cleric⁹ p̄ eccliam a q̄ habuit bñficiū aduocare qz magis tenet qd̄ adiuuare cō-

iunctū q̄ eū a q̄ habuit bñficiū z sic ppinqtas p̄feratur beneficio z ex h̄ infer̄ q̄ vasallus nō tenet iuuare dñm ptra ppinquū qd̄ no.

¶ Aduocat⁹ est dand⁹ p iudicē etiā si nō petat p̄ pillis semis debilib⁹ z his q̄ sue mētis cōpotes nō sunt vel si p potētiā aduersarioz nō pñt h̄re aduocatū. vt in. illicitas. s̄. ne potētiōres. ff. d̄ offi. p̄si. et ibi Bar. z. l. j. s̄. ait p̄tor. ff. de postu. z. l. neq̄q̄. s̄. aduocat⁹. ff. d̄ offi. p̄cō. Abb. i. c. j. de offi. iudi. vbi tenet q̄ reliqs psonis q̄ pñt p pecuniā inuenire aduocatū iudex nō puidet. s̄ eoz industria dñt istū q̄rere qd̄ nota. z vide Abb. in. c. j. de postulan. z vide. j. lat⁹ corā ecclesiastico.

¶ Aduocat⁹ dat a iudice p̄ri petēti z pōt ad patrociniādū cogi dū tñ p̄stituat sibi salariū fm̄ facundiam aduocati zc. vt in. l. j. s̄. i honozarij. ff. de var. z eoz. cog. z h̄ si ē ps potēs ad soluēdū s̄ si ē impotēs tūc tenet aduocat⁹ iudici obedire etiā sine salario qz cū ad h̄ teneat lege nālī z diuina. f. diligere primū sicut seipm̄ Athath. xxiij. z d̄ peni. di. ij. c. j. nō d̄z in tali casu aduocat⁹ absolueret talētū a deo sibi creditū z h̄ aduocat⁹ sine sumptib⁹ nō studuerit tñ scia administrat a deo cur⁹ amore d̄z miserabilib⁹ cōicare. vide ad materiam. c. nō sane. xiiij. q. v. Abb. in. c. j. de offi. iudi.

¶ Aduocato iniusto iudex pōt resistē z patrociniū interdicere. ar. in. l. moris. ff. de penis. z. l. j. ff. de offi. p̄resi. idēz si aduocat⁹ est versur⁹ z maliciosus z nimis iprobus. no. Abb. in. c. j. de offi. iudi.

¶ Aduocatus alterius p̄tis pōt esse testis i instrumento p̄positionis z trāfactōis in illa causa et sic is q̄ est testis descript⁹ in p̄ctu poterit esse aduocatus z licet valeat vt testis in p̄ctu nō tū valet eius vox viua post p̄ctū tpe aduocatōis. vt in. c. ex litteris. de trāfact. facit qd̄ no. Jo. an. de no. in. c. cum qd̄ vna via. de reg. iuris. li. vj.

¶ Aduocat⁹ nō pōt esse illitterat⁹. qz optet q̄ sit iurisperitus vñ debet studere saltē p quinquēniū et debet esse iuramēto doctoris approbatus. vt in. l. nemini. C. d̄ aduo. di. iudi. z nō. Bar. i. l. j. d̄ var. z extraoz. cog. z h̄ notat q̄ mlti se ingerūt huic aduocatōis officio. no. Abb. sup rubri. de postu.

¶ Aduocatōis officiū h̄ sit odiosus q̄tū ad opiniōē illi⁹ p̄ quē p̄stet patrociniū nō tñ videt fracta par inita in ptes h̄ aduocat⁹ patrocinet p illō cōtra amicū suū. qz aduocat⁹ nō nocet s̄ defendit ius publicū z p̄uatū qz aduocati dicūt milites z p̄uilegia. it̄ a iure i mltis. vt in. l. aduocati. C. d̄ aduo. diuer. iudi. ē p̄clusio Abb. J̄ Ant. i. c. cū sacerdoti. d̄ postu. h̄ sit indecēs vt p̄ amicuz qd̄ assumat aduocatōis vel pcuratōis officiū. vt ibi no. Abb.

¶ Aduocat⁹ d̄z de calūniā iurare p. l. ij. C. d̄ iur. calū. z p. l. rē nō nouā. C. de iudi. h̄ de p̄suc. nō suat s̄ talis p̄uetudo ē p̄cti nutritiua z p̄bes mām peccandi vt in. c. j. z fi. de p̄su. z optie esset ea nō obstāte ne excipet ab aduocatō h̄ iuramētū ne per iniurias z falsas allegatōnes obtineat sententiā. vide glo. in. c. j. de p̄sel. li. vj. z qd̄ no. Inno. i. c. sicut dignū. z i. c. ad audiētiā. d̄ homi. Ab. i. c. j. d̄ iur. cal.

¶ Aduocat⁹ q̄ habet bonā cās in veritate pōt mē-

tiri. 7 falsa allegare. vide glo. in. c. cupiētes. 8 elec. li. vi. in prin. 7 p. Inno. in. c. olim. j. de resti. spo.

¶ Aduocati cōfessio p̄iudicat cliētulo. vide. j. cōfessio aduocati.

¶ Aduocat' q' p certo annuo salario puenit patrocinari monasterio sancti Anto. in omni sua causa et idē promisit monasterio sancti Aug. si ista duo monasteria ligāt adinuicē tenet iurare 7 patrocinare p monasterio cui pmo patrociniū pmisit 7 se cū dū. 8 iureiuran. c. tua 7 c. veniēs. 7. c. intellecto dicit tñ hōsti. q' hñs duo bñficia i duabus eccl'is qb' equaliter tenet nō d3 assūmē ptes aduocati 7 mediatoris. est cōclusio 3o. an. in mercu. in. c. cōtractus. j. q. de reg. iur. li. vi.

¶ Aduocat' q' cōuenit patrocinari i certa causa p certo salario nō tenet in causa appellatōnis patrociniū p̄stare. qz licet sit eadē causa idē negociū nō tñ ē idē iudiciū cū ali3 sūt iudices. 8 resc̄. nōnll. 7 gl. ij. q. vi. 8 p' sc̄daz. 8 si appellet añ sniaz v' i itegz restitutō petat tenet si in eodē loco cā tractet. Inno. 7 hōst. 7 3o. an. in. c. nō iniuste. de pcura. Est tñ notādū q' si aduocatus vel pcurator pgit ad locū aliū ppter causā hēbit expēsas a cliētulo ad instar delegati 7 testis. 8 resc̄. c. statutū. 8. pe. li. vi. est cōclusio 3o. an. in mercu. in regula cōtractus. ij. q. de reg. iuris. lib. vi.

¶ Aduocatus cui promissum est salariū a cliētulo si in causa vincat si cliētulus transacione litis finit cū aduersario licet p̄sentiat v' nō p̄sentiat aduocatus totū salariū habebit qz non stetit per eū 8 p cliētulū. ff. locati. l. qui opas. 7 ille dicit vicisse cuius desiderii est impletū. ar. ff. qui satisfda. cog. l. j. 7 pcludit 3o. an. i all. regula p̄tract'. i mer. circa fi.

¶ Salariū hodie receptū p aduocatos a p̄tib' succedit loco salarii qd p̄cipiebāt olim a republica iō debet eodē iure cēnēri 7 est peculii q' si castrēse. vt no. in. l. fori. C. 8 aduo. diu. iud. no. Abb. in. c. qā nōnulli de magistris.

¶ Aduocat' v' medic' si vltra debitū aliqd recipit a cliētulo v' infirmo nō tenet ad restōez. vide. j. re stituē. nō tenet etiā in foro aie is q' imoderate 7c.

¶ Si impetres illū iu iudicē q' volebat cē aduocatus me' i cā nō remouet cū possū aliū aduocatum habere nisi b dolo fecerit vt mihi s̄trahes copiam aduocati p̄ti. ar. i. c. p̄stitutū. de testi. 7. iij. q. vii. 8 si q's aut. idē si reuelauī secreta mee cause quia nō sufficit ad remouēdū eū cū nō debeat iudicare 8 p̄sciam 8 fm allegata 7 pbata. vt in. c. iudicet. ij. q. vii. no. glo. 7 doc. in. c. dilecto. de testi.

¶ Patrociniū tenet rector eccl'ie p̄stare eccl'ie sue. vide. j. clericus parochialis.

¶ Auocādo papa ad se cām corā inferiore pendētem p̄cessus postea factus est nullus. vide. j. p̄nceps aduocādo.

Adulterium

¶ Adulteriū nō est crimē mere eccl'asticū 8 mixtū vt plene examiat Abb. i. c. cū sit gnāle. 8 fo. cōpe. 7 tāgit i. c. j. de offi. ordi. vide. j. iudex eccl'astic'.

¶ Cōtra laicos adulteria cōmittētes pōt iudex ec

clesiastic' pcedere l3 nō agat p̄ncipalr ad separatōez thori 8 etiā q' ad vindictā 7 b qz adulteri dicunt sa crilegi. C. de adul. l. q̄uis in fi. cū matrimoniū sit magnū sacm in eccl'ia. in. c. debiti. de biga. sac. c. de benedicto. xxij. q. j. c. j. 7 qd no. Abb. in. c. cū sit gnāle. de fo. cōpe. est cōclusio ipius Abb. in. c. cōsuluit. j. de apel.

¶ Adulteros poterit eccl'ia in foro p̄tentioso puni re p̄anis 7 capillis absctis vt sic dehonestatos tōsuratos in ignominia añ 7 retro puniat vt est tex. in. c. 8 bñdicto. xxij. q. j. sic poterit eccl'ia publicam ignominia irrogare aurigis 7 deuiazorib'. vt est tex. in. c. epi. xxv. q. v. no. Abb. in. c. cum haberet. de eo q' duxit in m̄fimoniū.

¶ Adulteriū ē crimē eccl'asticū si agit ad sepatiōnē thori m̄fimonial'. vt i. c. tue. de p̄cu. 8 si agit ad penā sanguis sc̄laris est iudex. vt i. c. sniam. ne de. vel mo. 7. l. q̄uis. C. de adulte. 7 in alle. c. tue. 7 sic intelligit. c. lex d3. xxij. q. v. idē si agit ad penā de trusōis in mōasteriū qz sc̄laris est iudex cōpetēs vt i auctē. 8 hodie. C. 8 adul. l3 executō spectat ad eccl'iam. ar. ij. q. vi. biduū. 8. si q's. eccl'astic' etiā ē iudex citra penā sanguis qz p adulteriū peccat 7 m̄fimoniū qd ē vnū 8 septē sacris eccl'ie 7 sic peccatur 7 eccl'iaz. nā adulter appellat sac̄rileg'. vt in allega. l. q̄uis. 7 etiā ponit i gminiosaz penā. xxij. q. j. de bñdicto. 7 ibi. glo. 7. xxvj. q. j. c. epi. in. p̄nc. Abb. in. c. cū sit gnāle. de for. cōpe. x. colū. 7 vide Abb. nōbiliter in. c. gaudem'. 8 puer. diuga.

¶ Adulteriū poterit esse notoriū p p̄fessionē mulieris vel q' peperit filium licz maritus nō cohabitauit sibi per annum. in. c. significasti. de diuor. 7 ibi Abb.

¶ Adulteriū manifestū pbat si m̄lier recessit a marito 7 adhesit publice cuidaz p̄cubinario 7 h3 alienū virū in domo 7 in mēsa 7 in lecto. vt in. c. tua. 7 c. fi. 8 cohabi. cle. 7 mulie. Itē pbat manifestū si passim admittebat viros cā adulterādi ad eā venire. sac. l. palā. ff. 8 ritu nup. 7 qd no. i. c. cū i dioce. de vsuris. Itē si h3 filius ex alieno viro q' pstat qñ tanto tpe stetit sepata a marito vt nō potuisset cōcipere a marito. vt in. l. filiū. ff. de his q' sunt sui v' alie. iuris. si tñ in domo mariti secū habitāt peperit filiū p̄sumit filius mariti. vt in. l. qz semp. ff. de ius vo. 7. l. miles. 8. de functo. ff. eo. ti. no. Abb. in. c. intellexim'. de adulte. 7 vide qd scripsi. l. vi. 8 adulteris fo. legū. li. iij.

¶ In adulterio p̄bationes sūt impossibiles ideo iura recipiūt p̄batōes verisiles visus. solus cū sola 7 nud' cū nuda in lecto. vt in. c. j. de testi. 7 si ista p̄batio fieri nō potest recurrit ad aliā p̄bationem icz pprii auditus cum fama. i. q' testes audierunt eos cōm̄scentes iuxta cortinā in obscuritate nocti 7 audiebāt voces eoz sibi notas anhelit' iocūdus 7 venerea oscula verba apta ad rem ipsam 7 plausus resoluētes eodē 7 indicantes extra libidinis exitum quibus si fama adminiculē sufficit ad omnē effectū 7 habet pro plena p̄batōne. vt habetur in. c. tua. 7. c. fi. de cohabi. cleri. 7 mulie. in defloratione tñ seu adulterio monialum nō requirit

tur tam grauis pbatio. vt pleneno. **L**apulus sua al
le. lx. et vide qđ scripsi fo. legū. li. iij. n. de las arras
l. fi. et li. iij. de adulte. l. vj.

¶ Licet opus carnale defacili videri nō pōt etiā si
agitātes videant. vt no. in. c. iij. de psump. cōuin-
cunt tñ adulteri ex sollicitudine et nuditate et loco et
sexuū diuersitate. vt in. c. litteris de psump. et no. i.
c. pterea. de testi. nam loca secreta suspectis psonis
interdicunt. lxxij. di. cleric. xxxv. q. vj. ab isto die
et si post trinaz admonitionē inueniāt cōfabulari
excoicant. no. in. c. si quisq. de cohab. deri. et mu-
lie. qui em male agit odit lucē. c. psump. de offi. de
le. et ideo q̄litas loci psumptōez corroborat qz ocu-
lus adulteri querit caliginem. xxiiij. di. ad idem
xviij. q. ij. diffinim. no. l. hosti. in. c. litteris. vbi cō-
cludūt doct. qz vbiqz est talis materia qz nō pote-
rit haberi extremū certitudis in teste s̄ sola psump-
tio credulitatis. tūc pbat testis deponens de cre-
dulitate l3 nō exprimat visu. vt ibi in. c. pterea. de
testi. et sic vbi actus est imediate impendibil sensu
sui testis sufficit testē reddere cām p facta et circun-
stantias pimas actū concludentes. no. docto. in
allega. c. litteris.

¶ Adulterio si marit⁹ dedit causam an vxor tenea-
tur. vide p Abb. in. c. discretōis. de eo qui cognō.
p sangui. vxor. sue.

¶ Si vir induxit vxorē ad cōmittēdū adulterium
nō pōt sibi obijcere adulteriū nō tñ pterea excu-
sat mulier a pena legis imo vterqz puniet vt in. l.
ij. §. si publico. ff. de adulte. s̄ si pstitit causaz medi-
atam seu remotā. vt qz eaz dereliquit vel in neces-
sarijs nō puidit et tūc nō pōt sibi obijcere. vt in. c.
significasti. cū. c. sequē. de diuor.

¶ Si virgo corūpā ab aliq̄ enā si spōte illa acqui-
cuit semp psumit deducta et dcepta. nā si nō essent
insidie hois tantū facinus xgo nō ppetrassz. vt in.
l. vnica. C. de rap. virgi. Itē virgo semp psumi-
tur virgo ratiōe huius delicti. pbatio transferē in
eundem. pro hoc textus in. c. vnico. vt ecclesiasti-
ca beneficia. et c. pteinebat. de spon. Abbas in. c. j.
de adulte.

¶ Si ppter adulteriū sepe matrimonii qđ ad tho-
rū nō tenet marit⁹ cā alimētare nec secū cohabitā-
re et lucra dōtē. vt in. c. plerunqz. de dote post di-
uor. resti. idē ecōtra si marit⁹ fuit adulterat⁹ potest
vxor petere sepatōez mrimoniū qđ ad thoꝝ et lucra
donationē ppter nuptias. vt in. c. j. et ij. vt lite nō
pte. et no. in. c. tua fraternitas.

¶ Raptus licet cōmittat etiā cū spōsa de futuro p
l. vnica. C. de rap. virgi. et glo. in. c. cuz fm. ll. de
hereti. li. vj. tñ vbi pcessit tractatus matrimoniū ra-
ptus subsecutus nō videt penalis. vt in. c. cū cau-
sam. de rapto. et in hoc standum est potius iuri ca-
nōico q̄ civili. ar. in. c. vlti. et pe. d. secun. nup. et qđ
no. in regula possessor. de re. iuris li. vj. no. Abb.
in allega. c. cū causam. vbi pcludit qz vbi tractatus
de nuptijs nō pcessit. raptus semp dicit cōmitti si-
ue puella pferit siue nō. vt aperte vult allega. l.
vnica.

¶ Adhuc poterit alijs inuicis vxorē suā adulte-

ram recōciliare. vt no. in. c. si vir. de adult. vt tāq̄
fororem cā teneret frigi. c. cōsultationi. doc. in. c.
litteris. de psump.

¶ Grauius punit cōiugat⁹ alterius thoꝝ violans
q̄ clericus adulterās. no. Jo. an. in. c. vt dericoꝝ.
an si. de vita et hone. dericoꝝ.

Agricola

¶ Vide infra colonus.

Aleator

¶ Vide infra ludus.

Alienatio

¶ Alienatio rei ecclesiastice nō valet nisi seruata for-
ma tradita a iure et in causa a iure pcessa. nec suffi-
cit formā esse seruata nisi in casu licito. als pensus.
nō pōt dici legitimus. Abb. in. c. que in ecclesiā ū
de consti. et opti. Abb. in. c. j. de in integr. resti. u.
circa fi.

¶ In alienatōe rei ecclesiastice et si forma on iura-
tur dū tñ fiat in casu licito interueniente cor. assensu
sufficit qđ ad for. aie. vide infra solēnitas et.

¶ Quāticūqz in alienatōe rei ecclesiastice vel
minoris interuenit decretū supioris et ois iuris so-
lēnitas tñ si minor vel ecclesiā poterit pbare se le-
sum ex illo ptractu de predictis mino. et decretū enim
supioris inducit psumptionē qz oia s̄t legitime fa-
cta. vt in. l. j. et qđ ibi no. Bar. C. de pdis mino. si-
ne decre. nō alie. li. x. nō tñ inducūt psumptio iuri
et d. iure. vñ poterit pbare ptractū. vt in. d. l. si qui-
dem. et Abb. in alleg. c. psti.

¶ Alienare sicut nō pōt p̄lat⁹ rē ecclesie sic nec eaz
specialiter obligare in genere tñ pōt rector ecclesie
sine licentia epi res ecclesie ex cā obligare. vt argu.
a ptracto sensu in. c. nulli liceat. d. re. eccle. nō alie.
qđ ibi cōmendat Abb. circa pn.

¶ In alienatōe rei ecclesie p̄suetudo nō valet s̄ solē-
nitatē. c. sine exceptōe. xij. q. ij. facit. c. cū causam.
de re iudi. et qz. c. sine exceptōe loquit indistincte
poterit inferri qz subscriptio eoꝝ qui sunt de colle-
gio nō poterit tolli p̄suetudmē ponit in alleg. c.
sine exceptione. Talis em̄ p̄suetudo esset grauiosa
ecclesie ideo nō valet. vt in. c. j. de p̄suetu. d3 qz p̄ce-
dere tractat⁹. itē auctoritas supioris. itē p̄sensus
capli et subscriptio dericoꝝ. vt latius. in. c. j. de his
que fiunt a p̄la. Itē sufficit qz subsit causa alienā-
di et qz sup h̄ p̄cedat sūmaria cognitio et nisi dicta
forma fuerit seruata. alienatio erit nlla defectu for-
me qđ dat esse rei. vt in. c. tua. de his que fiūt a p̄la.
nō tñ in tali alienatione requirit solēnitas auctē-
tice h̄ ius p̄rectū. nec est necessaria p̄suetudo ad
illā tollendā qz ius civile nō potuit introducere so-
lennitatē in alienatione rei ecclesiastice cū p̄ canones
sit p̄sum qđ psequere vt plenē p Abb. in. c. nlli
liceat. de re. eccle. nō alie. et in. c. j. de his qz fi. a p̄la.
et in. c. tua nup. eo. ti.

¶ Solus p̄latus licet possit alienare bona imobi-
lia ecclesie qz seruādo seruari nō pnt. vt sunt vestes
trite que semp scenscunt non tamen potest ea que

comode seruari possunt sine solēnitate. c. sine excep-
tione. naz res immobilis et mobilis p̄ciosa cōpa-
rāt q̄ ad difficultatē alienādī. vt in. l. lex q̄ tutores.
C. de adm. tuto. nō. gl. in. c. tua. de his q̄ fi. a p̄la.
Et Ab. post glo. in. c. nulli liceat. de reb⁹ ecclie nō
alie. iij. colū. vide. j. bona. cū duobus s. se. et Ab.
in allega. c. tua nup. de his q̄ fi. a p̄la.

¶ Prelat⁹ pōt disponere de pecunia ecclie quem-
admodū de fructib⁹. vt in de. j. de reb⁹ ecclie. non
ali. Abb. in. c. nulli liceat. de reb⁹ ecclie. nō alie.

¶ In solēnitate obseruanda in alienatione equi-
panē ecclie vel alia loca pia. nā quēadmodū ecclia
restituit in integruz ratione lesionis. ita et loca pia
vt no. Jo. an. i. c. ij. de i integ. resti. li. vj. a iure. n.
illa repiunt equipata. vt in. c. req̄sisti. de testa. nō.
Ab. post host. in. c. nulli liceat. de reb⁹ ecclie. non
alie. vide. j. pia loca.

¶ Alienari pōt res ecclie p̄ p̄latū p̄ alijs vtiliori-
bus. vt in. c. vt sup. de reb⁹ eccl. nō alie. ex q̄ inferē
fm Ab. ibi q̄ si p̄lat⁹ nō repit vnū cambiū poterit
vendere et p̄ciū in res vtiliores cōuētere. nā p̄ciuz
succedit in locū rei ecclie. et vide. c. j. de his que fi
unt a p̄la.

¶ Alienare nō poterit p̄lat⁹ res mense sue vel ec-
clie cōtra iuramētū q̄ fecit de nō alienando et.
vide. j. iuramētū q̄ faciūt. et. j. p̄latus poterit
contra heredem.

¶ Alienare seu infeudare poterit p̄lat⁹ bona ec-
clie p̄pter remuneratōez seruitioz impensoz ne-
dū ecclie s̄ p̄lato ipsius ecclie. intelligo cōrepla-
tione ecclie. vt ē tex. in. c. p̄ tuas de donatio. vbi
hoc cōmendat Ab. in. c. ex p̄sentīū. de pigno. vi
de. j. p̄latus ecclie succedit.

¶ Alienare nō pōt ep̄s res ecclie sibi subiecte va-
cātis nisi p̄i⁹ deputet ipsi ecclie vacanti admini-
strator. q̄ limita vt no. in de. ij. de reb⁹ ecclie. non
alie. no. Ab. in. c. j. de his que fiūt a p̄la.

¶ In alienatione rei ecclie cathedralis sufficit cō-
sensus episcopi et capituli cū subscriptione ipsorū
clericorū et cū tractatu p̄cedēti. ē cōclusio Ab. in
c. j. de his que fi. a p̄la. et de tractatu no. in. c. tua. d
rebus ecclie. non alie.

¶ Licet q̄si ep̄s ē auctor alienatōis rei ecclie iſe-
rioris req̄rat cōsensus capituli. vt in. c. j. de rebus
ec. nō alie. iuncta glo. et sic intelligit. c. j. de his que
fi. a p̄la. si tamē ep̄s nō ē auctor s̄ rector ecclie iſe-
rioris si ecclia nō habet collegiū sufficit q̄ rector
alienet cū auctoritate ep̄i. nec req̄rit decretū. si au-
tē habz collegiū requirit cōsensus et subscriptio col-
legiū cū auctoritate solius ep̄i. vt p̄bat. xij. q. ij. ab
barib⁹. et. c. placuit. xij. q. iij. in venditōibus. et de.
j. de reb⁹ eccl. nō alie. b̄ cōcludit Ab. in. c. j. de his
que fi. a p̄la. ij. colum.

¶ Alienatio rei ecclie facta p̄ soluz ep̄m si ē vtili-
tas ecclie siue sit alienatio p̄petua siue sp̄alis po-
terit approbari p̄ capitulū fauore ecclie. et sic videt
cōtractus claudicare sicut in eo q̄ emit a pupillo si-
ne auctoritate tutoris nā ipse obligat pupillo sed
pupillus ei non obligat. vt in. l. iulianus. s. si q̄a
pupillo. ff. de act. emp. et ven. ita sic poterit ep̄s ra-

tā habere alienationē factā p̄ capitulū sic et cōtra.
b̄ cōcludit Ab. in. c. j. de his q̄ fi. a p̄la. iij. colū.

¶ In alienatōe seu cōcessionē rei modice facta p̄
p̄latū ad vitā suscipientis nō req̄rit solēnitas req̄-
sita in alienatōe p̄petua. vt i. c. ij. de his q̄ fi. a p̄la.
q̄b̄ ē cōtra. c. p̄petua. ij. q. ij. et. c. nulli. de re. ecc. nō
alie. b̄ tenet Fre. cōsilio. ij. secus autē si res esset ma-
gna quia tūc requirunt iuris solēnitates. no. Jo.
an. in addi. specu. n. d̄ rebus ecclie. nō alie. supru-
bica in fi. et Ab. in allega. c. ij. de his que fiunt a p̄-
la. iij. colum.

¶ Ubicūq̄ bona p̄lati et capituli sūt distincta. va-
let p̄cessio seu alienatio facta p̄ p̄latū et vsq̄ ad vitā
ip̄ius qz solū agit de p̄iudico suo. b̄ tenet Fre. suo
consilio. ij. et doc. in. c. veniens. de transac. et Abb.
in. c. ij. de his que fiunt a p̄la.

¶ Potest solus p̄latus sine cōsensu capituli cā pie-
tatis p̄cedere alicui indigenti vnam possessionem
ad vitā suā. vt i. c. possediōes. xvj. q. i. no. Archid.
in. c. j. de reb⁹ ecclie. nō ali. li. vj. et Ab. in allega. c. j.
de his que fiunt a p̄la.

¶ In alienatione rei ecclesiastice qualiter d̄z inter-
uenire tractat⁹. no. glo. in. c. tua nup. de his q̄ fi. a
p̄la. et no. q̄ tractat⁹ nō requirit deliberatū cōsen-
sum s̄ quandā discussiōē et indagatōez circa rem
disponendā in futuruz. vnde tex. vbi. s. ponit tra-
ctatum et consensuz vt diuersa. nā p̄mo sit discus-
siō vtrum magis impediāt alienare vnam rem q̄
aliā vel vtrum possit subueniri ecclie sine aliena-
tione et post tractatū veniūt ad ipsam alienationē
in qua p̄statur cōsensus. q̄b̄ nota p̄ statutis puniē-
tibus faciētes tractat⁹ sup aliqua re. dicunt em̄ tra-
ctasse licz delictū nō p̄fecerint. no. Ab. in allega. c.
tua nuper. ij. colum.

¶ Alienare seu donare an poterit ep̄s sine cōsen-
su capituli centesimā seu quinquagesimā locis re-
ligiosis vel p̄ijs. vide plene p̄ Ab. in. c. pastoralis.
de his que fi. a p̄la.

¶ Alienatio facta cōtra p̄hibitionē pape nō tenet
no. hosti. in. c. veritatis. de dolo et contu. quia si-
cut alienatio facta p̄tra. l. mortuā nō valet. vt. l. nō
dubiū. C. de legi. et. c. vides. x. di. ita q̄b̄ p̄ lege vi-
uam et animatāz que est p̄nceps. vt no. Inn. in. c.
fi. de accusa. secus in alienatōe facta cōtra p̄ceptuz
iudicis vel cōuentōez p̄iū. d̄ q̄ plene p̄ Inn. in. c.
reynaldus. de testa. Ab. in. c. ecclia in. secūdo. vt
lite pen. in fi.

¶ Alienare an pōt p̄lat⁹ seu renūciare iura ecclie
sue. vide. j. p̄latus non pōt.

¶ Alienare pōt p̄lat⁹ cōtra ep̄uz rem ecclie q̄ p̄uan-
do fuari nō pōt vel modicā rē sine solēnitate. c. si-
ne exceptōe. l. c. terrulas. xij. q. ij. loquat in ep̄o.
et q̄ possit est tex. in. c. ceterū de dona. et. c. ad b. et.
c. relatū. ij. de testa. et Ab. in. c. fi. de ec. edi.

¶ Alienare an pōt p̄lat⁹ bona ecclie ex cā neces-
sitis vel vtilitatis ecclie nō obstat iuramento
q̄b̄ fecit de nō alienando. vide. j. iuramētū p̄stuz
simpliciter. vide. s. Ab. qui h̄z eccliam.

¶ In alienatione rez ecclie nō solū requirit au-
ctoritas ep̄i dominiū alienantis s̄ etiā ep̄i vbi sita

est res. no. *Inn.* et *Jo. an.* et *De. de ancha. in. c. pastoralis. de priuile. vbi lati?* vide *opi. doc. vbi con-*
cludit De. q. in alienatōe rex ecclesie cuius principalit
querit de auctoritate interponenda actui p̄cernē
n̄ p̄sonā alienat̄i iudex p̄sone cēset cōpetēs plusq̄
iudex loci vbi p̄sona sita ē sicut iudex q̄ dat t̄utorē
pupillo ostendit̄ eius datio ad administrationem
bonorū que extra territorii sita sunt. l. nō solū. §. et
q̄ in testatione. ff. de excusa. tuto. idē de iudice int̄
dicente bonis p̄digo. vt in. l. relegatorū. §. interdi-
cere. ff. de interdic. et relega. facit. l. magis puto. §.
illud de rebus eorū. et qd̄ no. *Bar. in. l. cūctos po-*
pulos. C. de summa trini. et fide catho.

¶ Alienatione facta a iudice sine cā si res alienet̄
tenet alienatio. no. i. l. is cui bonis. ff. de x̄bo. obli.
li. §. testa. l. is cui. an aut̄ phibitio alienatōis facta
p̄ testatorē reddit nullā alienatōez post factū. vide
plenep̄ *doc. in. l. si fili. §. diui. ff. de leg. j. et in. l. cū*
pater. §. fūdo. ff. de leg. ij. et i. l. ij. C. de vsu. p̄ emp.

¶ Alienari nō p̄nit regularit̄ bona ecclesie. qd̄ fallit i
casib⁹ notatis eleganter p̄ gl. xij. q. ij. in summa
signant̄ in quatuor casib⁹ p̄ncipalib⁹ ad quos oēs
ali⁹ sunt reducibiles. vt no. *Ab. in. c. nulli liceat. §.*
reb⁹ ec. nō alie. Prim⁹ casus in causa necessitat̄
vt si debita vrgēt et ecclesia nō poterit satisfacere §.
fructib⁹. Scd⁹ cā vtilitatis. nā potest alienari
res ecclesie vt habeat aliam meliorē. vt in. c. vt sup.
ed. n. et aut̄. hoc ius porrectum. Tertius ē cau-
sa pietatis. s. p̄ redimendis captiuis. xij. q. ij. aux
et. c. sicut. Quar⁹ est causa incōmoditatis quia
res alienanda est magis damnosa ecclesie q̄ vtilis.
xij. q. ij. c. terrulas. no. Ab. vbi. §.

¶ Alienatio rei de q̄ litigat̄ vbi phibet̄ nō ē obre
pandū p̄cepto iudicis. vt in. c. ecclesia. vt lite pen.

¶ Alienatio facta in fraudē legis ē ip̄o iure nulla
s̄ si in fraudē hois venit reuocāda. vt ē tex. in. l. si
libert⁹. ff. de iurepatro. idē *Inno. in. c. raynaldus*
de testa. vbi b̄ indistincte tenet Ab. in. c. cū olun. §.
arbi. vide. §. actus gestus.

¶ Alienationi donatōis p̄pter nup. an et quomō
mulier poterit cōsentire. vide no. in. c. puenit. de
empti. et ven. et ibi *Ab. post glo.*

¶ Alienare phibit⁹ nō poterit rē locare. vt ē text.
cū glo. in de. j. de re. eccle. nō alie.

¶ Alienare q̄ nō poterit nō etiā pōt impetū lo-
care. vide. j. locare pōt. cū oib⁹ x̄. se.

¶ Si in alienatione interueniat decretus iudicis
an excludatur exceptio fraudis. vide. j. venditio.
x̄. licet.

¶ Alienare si q̄s phibet̄ nō poterit regularit̄ nec
pigrare. vt i. l. si. C. de re. alie. si alie. et plenep̄ *Bar.*
i. l. i quoz. ff. de pigno. qz defacili pueniret ad di-
stractionē rei. vt i. l. ij. C. de iure domi. ipe. ideo p̄
hibita alienatōe phibet̄ pignus sicut phibito ma-
trimonio phibent̄ sponsalia p̄ que puenit̄ ad illd̄
et in. l. oratio. ff. de spon. no. Ab. in. c. si. de fendis.
ij. col. in si. vide. j. pignus. x̄. an possit.

¶ Si pater alienat̄ feudū an noceat filio. vide. j.
feudum. x̄. si pater.

¶ In alienatione seu in actu q̄ requirit̄ iussus

alicuius et tūc debet p̄cedere actus. vt. l. si quis mi-
hi bona. §. iussu. ff. de acqui. here. quandoq̄ req̄-
rit̄ auctoritas. i. cōsensus auctorizabil⁹ et tūc debz i
teruenire in ip̄so actu fm̄ quā verbū sonat vt mo-
dicum aſi vel immediate post. vt in allega. §. iussu.
qñq̄ req̄rit̄ licētia et illa d̄z p̄cedere. vt in. c. licet. de
regula. qñq̄ cōsiliū et debet requiri et expectari aſi
responsum. vt in. c. cū in veteri. de elec. qñq̄ req̄ri-
tur p̄sensus. et tūc si de solēnitare actus requirit̄ vt
interueniat certo tpe nō pōt interuenire post. vt i
c. auditis. et. c. qz p̄pter. §. elec. si aut̄ nō requiritur
p̄ solēnitare certo tpe tunc pōt ex postfacto cōsen-
sire. no. *Inno. et glo. i. c. dudum. de re. eccle. non*
alie. li. vj. et Ab. in. c. cū nos. de bis que fi. a p̄ela.
vide. j. cōsensus. x̄. vbi in actu.

¶ Prelatus an potest repudiare legatum factus
ecclesie maxime de re immobili. vide. j. prelatus po-
terit repudiare.

¶ Alienatio facta cōtra pactū de nō alienādo an
teneat. vide *Ab. in. c. vep̄. de cōdi. apposi.*

¶ An phibit⁹ alienare si alienat̄ transferat dñiuz.
vide *doct. in. l. pater. §. iulian⁹. ff. de leg. ij. et Ab.*
i. c. cū nō liceat. de p̄scrip.

¶ Alienatio rei litigiose sicut non valet ita nec va-
let alienatio rei surrogate in eius locum. vide. j.
surrogatio.

¶ Alienare non pōt pater ti. lucratiuo suuz patri
monii in p̄iudiciū filij. vide. j. cōfessio.

¶ Alienari pōt p̄dictū minoris interueniente de-
creto ex causa eris alieni sed si p̄tor decernit p̄e-
dictum alienandū p̄tendens subesse alienū qd̄ ta-
men vere non suberat. talis alienatio nō tenet et p̄-
dictum de bonis minorum non exit. vt. ff. de rebus
eorū qui sub rute. sunt. l. magis puto. §. p̄cnuſ. *Ol-*
dra. in suis questionib⁹. q. d̄r.

¶ Clerbuz venditionis an cōtineat omnē aliena-
tionē. vide. j. verbū venditionis.

¶ Alienatio facta p̄tra cōuentiōez p̄nū in p̄tractu
lz valeat et p̄ eo transferat dñiuz p̄p̄ent tñ s̄ euz q̄
rem in alium tranſtulit cōditio ob causam ad exti-
matōez rei. vt no. in. l. j. C. de cōdi. ob causam. et
vide *Inno. in. c. raynaldus. de testa.*

¶ Vbi q̄s retinet aliquod ius in re et phibz aliea-
rationē nō tenet alienatio in p̄trariū facta. ar. i. l.
si. C. de iure emphi. et in. c. potuit. de loca. et meli⁹
in. l. cōditio. i. si. ff. de distra. pigno. et no. *Bar. i. l.*
si ita. §. ea lege. ff. de x̄. obli. et ideo ad impediendū
alienatōez rei in cōuentiōez deducte cautela est vt
obliget̄ illa res translata. vt no. Bar. in allega. §.
ea lege. et vide no. i. l. si. C. de reb⁹ ali. nō alie. Ab.
in. c. raynaldus. de testa.

¶ Alienationis phibitio vbi cūq̄s sit a lege seu a
principe nō valet alienatio. qz gesta p̄tra legē siue
viuā siue mortuā nō valent. vt i regula. ea que cō-
tra. de reg. iuris. li. vj. et in. l. nō dubiū. C. de legi.
quā limitat *Bar. in. §. ea lege. l. si ita. ff. de verbo.*
obli. quando. l. aliquā solēnitare requirit̄ aſi alie-
nationē vel simpliciter phibet̄. secus si aliqd̄ esset
obseruandū post alienatōez. vt in. l. vniuersa. C.
de p̄eci. impe. offe. et vide Inno. in. c. si. de acqui.

Ab. in. c. raynaldus. viij. colum.

¶ Alienatiois prohibitio si fiat admistratori ecclie p supioze ipedit alienatio. qz p̄lat? nō hz ita piugue ius sicut dñs. ar. in. c. xitatis. d. dolo. z cōtu. Inn. z Ab. post eū in. c. raynaldus. ix. colū.

Alimenta

¶ Alimenta tenet p̄stare pater filio z ad h̄ poterit iudicis officio p̄pelli. vt in. l. si q̄s a liberl. ff. de libe. agno. si tñ fili? aliunde poterit sibi querere alimēta cessat compulsio paterna. vt in allega. l. si quis. Ab. in. c. accedens. de p̄cura. in fi.

¶ Alimenta debent a parentib? filiis etiā spurijis natis ex damnato coitu z h̄ ex quadā equitate naturalī z ne filij alimētis priuati pereāt. vt. c. cū haberet de eo q̄ duxit in matrimoniū. in fi. Bar. etiā sentit h̄ in auctētica. ex cōplexu. de incestis nupt. vbi tenet parentes posse legare filiis spurijis rōne alimentoz. z de his alimētis filioz vel parentū. vi de i Specu. ti. j. q̄ filij sūt legi. z in tractatu Bar. de ali. Ab. in allega. c. cū haberet.

¶ Ali d̄z filius anniculus apud matrē. vt no. glo. in allega. c. cū haberet. qd̄ intellige v̄z nisi mater sit magna p̄ncipissa vel post diuortiu est p̄fessa v̄t si est infirma vel aliter impedita qz tūc lactabit fili? expensis patris. ar. de. l. si q̄s a liberis. ff. de libe. agno. cessante aut causa mater debet lactare filiu p̄prijis vberibus. vt in. c. ad eius. v. di. q̄ si mater noluerit z cessat legitima causa recusandi cōpelliēt exoluere expensas lactantis vel ablactantis. Et no. q̄ filij legitimi debēt triennio apud matrē ali. maior x̄o expensis patris p̄iura allega. in gl. dicti. c. cum haberet. spurij x̄o soluz tempore ablactationis debent ali a matre. quia tūc indigent auxilio materno. post ablactationē autem parentes non habita distinctione etatis tenent alere filios spurios ex instinctu nature z pater z mater p̄tribuūt in eis. no. Ab. in allega. c. cū haberet. ij. colū.

¶ Alere nō cogit pater filiū si pater ē inops. idēz si fili? cōmiserit ingratitudinē cōtra p̄rem. C. de al. libe. si p̄rem. idem si fili? hz artē vnde viuatur. ff. de liber. agnos. l. si q̄s a liberis. §. si fili?. quod limitat Bar. in tractatu alimentoz nisi filius sit nobilis ita q̄ nō decz honestatē suā artē exercere. z generalit̄ oēs casus sufficiētēs ad heredandū filiū sufficiūt ad priuandū eū alimentis. de quib? casib? vid̄ gl. in. c. quinquaginta. de iureiur. z vide Ab. in. c. de p̄uersi. inf. Ab. in allega. c. cū haberet.

¶ Dat̄ legatis lac ad bibendū ne rubētib? buccis p̄cident ieiunioz doctrinā. xxxv. di. sext̄ die. z. c. ecclie. nec bibent vltra tertiam vicē. xliij. di. in illa palea. gl. in. c. cū instantia. de censu.

¶ Alimentū debet aū dari fratri carnali heretico z etiāz pagano q̄ extraneo catholico. ē tex. in. c. si q̄s d̄ here. glo. xxx. di. no. xliij. di. q̄descam? lxxyvj. di. si satis. Ab. in allega. c. si q̄s cū se. c. d̄ hereticis.

¶ Subuenire tenet cleric? poti? parentib? catholicis q̄ alijs de fructib? ecclie dum tñ eos nō faciat diuites. no. in. c. in eos. de here. z ibi p̄ Ab. z in. c. de cohabi. cleri. z mulie.

¶ Pater vel domin? denegādo alimenta filiis v̄t suis languidis priuat patria p̄tate v̄t dñica. secus si sanis denegant nisi si infans minor septēniō sit expositus. z sic intelligit̄ fm̄ Ab. c. j. d̄ infantibus. z langu. expo. z in iure est p̄sumptum cōtra parētes impie denegātes alimēta filiis. vt in. l. si q̄s a liberl. ff. de libe. agno. z in. c. cū haberet. de eo qui duxit in matrimonium.

¶ Alimenta si sunt p̄stita cōiuncto p̄ aliquē q̄ non tenebat p̄stare p̄sumptio iuris est q̄ voluit donare nisi fuerit p̄stata. z sic loquit̄. l. nensenus. ff. de nego. gest. si aut̄ cessat ratio cōiunctionis z nutriendus fuit p̄status q̄ intendebat repetere z in dubio repetit oēs expensas. vt in allega. l. nensenus. Si x̄o nō fuit p̄status z cōstat ex cōiecturis q̄ fecit cā pietatis. vt qz erat homo sine liberis z nō repetit vt in casu. l. patroni. aut nō cōstat q̄ cā pietatis fecit z tūc repetit. z sic intelligit̄ glo. dicti. c. primi de infantib? z langu. z ibi Ab.

¶ Alimenta an tenet cleric? impēdere vxori vel filiis illegitimis de redditib? ecclie. vide. j. cleric? cōiugatus si in aliquo.

¶ Alimētari nō ōz pupillus mortuo patre apud illas p̄sonas que p̄nt ipsius pudicitie insidiari. ff. vbi pupi. educari. de. l. pe. nā p̄tor decernere debz vt sine vlla suspitione alaf partus etiā cōtra voluntatē patris. vt. ff. eo. l. j. z extimabit ex affectu singulorū q̄s magis ad suspiriōem z sp̄e successoris sit primor. C. eo. l. j. nisi mater sit talis cui uō deceat lactare. vt no. h̄o in summa de patria p̄tate. quez sequit̄ Bar. i tractatu alimentoz. nā in hoc casu debet lactari expensis patris. s̄ si pater ē indigens z mater locuplex. tenet mater alere filios etiā maiores. vt in. l. mulier. §. j. ff. de libe. agno. z in tantuz alimēta sūt debita a patre q̄ pōt p̄pelli p̄ iudicē ad alimētandū filiū. imo si pater denegat filio alimenta iniuste p̄dit patriā p̄tate. z alibi dicit lex q̄ necare ē filiis alimēta denegare. vt in. l. denegare. ff. d̄ liber. agno. vbi tenet gl. q̄ si filius moriret̄ p̄pter defectū alimentozū. pōt pater puniri ac si proprijs manib? occidisset. z intellige q̄ debet pater filiū alere z fili? patrē nisi aliunde posset fili? vitā querere nisi sit persona cui esset dedecus laborare. vt. l. si q̄s a liberis z qd̄ ibi no. ff. de li. agno. no. Ab. post glō. in. c. ij. de conuersi. inf.

¶ Circa alimenta sic reddit? sunt expendendi vt sp̄ aliqd̄ in fine anni supersit iuxta cōsiliuz iuris cōsulti. vt in. l. ius alimentoz. ff. vbi pupil. edu debent. Ab. in. c. cū aplus. de censu.

Alternatiua

¶ An ad veritatē alternatiue seu disiunctiue sufficit alterā p̄tē esse veram. Ab. in. c. inter ceteras. de rescrip.

¶ An cū duo alternatiue mandant sufficit alterū adimpleri. Abb. ibidem.

¶ Que sunt dictiones q̄ p̄prie portant alternatiuam. vide. j. dictio.

¶ Alternatiua petitio admittit̄ cuz certificatio dependet ab alio. vide. j. libellus alternatiuus.

Ambasiator

¶ Ambasiator. i. legatus multis modis dicitur. vt plene. C. de legationib⁹ p totuz. li. x. proprie tamē nuncupat legat⁹ q a sumo pontifice vel a principe aut rege cum maxima potestate ad puincia ciuitatem vel personam aliquam destinatur. vt. ff. de offi. asseffo. l. diem. §. vlti. maximuz em potestatum legati pncipis per excellentiam nominantur Ceterorum xō t si nobilium nunciū a generali nō recedentes vocabulo missi vel nunciū appellantur C. de legatis. l. j. li. x.

¶ Ambasiatores seu legati nō pnt rōne represaliarum capi nō solum in terra ad quaz destinant s etia in terra p quā transeunt. vt in. l. consensisse. §. omnes aut. ff. de iudi. nec etia in aduentu ambasiatē. vt in. l. vtimur. ff. de sepul. viola. no. Bar. in allega. §. oēs aut. h eodē pūlegio gaudēt fratres familiares et ambasiatores qui vadūt et veniunt ad eum. et etia nunciū qui sibi necessario destinant vt no. Bar. in allega. §. oēs aut.

¶ Ambasiator si ducat certas equitaturas. debet ducere vnū famulū pedestrem inter duos equitates. no. in. c. in singulis. de statu monachorum. et ibi Abb. j. colum.

¶ Ambasiator ad pacem cōponendaz vel administratoz simpliciter datus licet nō habeat exp̄ssum mandatū ad penā aponendam nihilomin⁹ poterit penā aponere t obligare cōstituentes p obfuatione eius qd gerit. p quo facit tex. in. l. bene a zenne. C. de quadri. prescrip.

¶ Trē facit q rector ecclie potest cōtractū initum noie ecclie si sit rationabilis talis cōtractus fulci re pene appositione. pro quo facit. c. dilecti. in fi. de arbi. Nam quando a iure dat specifica potestas p latis rationabiliter cōtrahere in vtilitatez ecclie nihilominus possunt penā aponere t obligare se t successores suos. facit qd no. in. c. nulli. d. rebus ecclie. nō alie. vbi rector sine cōsensu superioris potest generaliter licet nō specialiter bona ecclie obligare. no. Abb. in. c. ij. de p̄ca.

¶ Ambasiatores dnt eligi qui sunt beniuoli t accepti illi ad quē mittunt. nam si displicēt redibūt sine effectu. ar. l. c. grauibz. iij. q. vij. Abb. sup rubrica. de vi. t bone. deri.

¶ Nunquid id qd donatum est ambasiatorib⁹ cedat eoz lucro an xō mittentiū sūt opiniones. i. c. fi. in fi. xcij. di. t in. l. sociū qui. §. j. ff. pro socio. et i. l. si xō. §. quicqd. ff. solu. marri. t in. l. qui pprie. §. pcuratoz. ff. de procura. Abb. m̄ in. c. postulasti. d. concess. preben. cōcordādo opi. tenet q in casu dubij est aduertenda qualitas bonoz. nā quedā p̄sū priue magis cōueniūt mittenti q̄ missis. vtputa si donatur vnus leo. quedā conueniūt potius ipsīs ambasiatoribus p dictā. l. sociuz qui. vt si donent eis vestes cōgruentes. t fm hanc qualitatē fienda est interpretatio. argu. in allega. c. postulasti. t ibi Abb. j. colum.

Ambitio

¶ Ambitio spes seu fiducia ad dignitatē obtinendā nō reprobat. vt i. c. venerabilē. de elec. ibi duz dicit ceteris fiducia plectet l3 cōtrariū dicit tex. in. c. q pmatū. xl. di. vbi dicit q qui pmatū desiderat in terra reperiet cōfusionē in celis. s dic fm Ab. iū cta glo. in. d. c. venerabilē. q spes ad presidenduz est damnata. nō aut ad pficiendū. nā peccat nolēs acceptare dignitatē si per aliū nō potest ita bene consuli ecclie. vt no. in. c. si electionem. de elec. li. vj. t vide Ab. in. c. cū ad nostrā. eo. n. circa fi. vi. de. s. acceptans.

¶ Ambitione plature videt inductus qui statim post monachationez eligitur in prelaturum. vt in. c. officij. de elec.

¶ Ambitio est extirpatio ad dignitatem pcedens ad actum. c. cū iam dudum. de preben. sic in temporalibus lex iulia de ambitu de sumo. c. j. ff. ad. l. iuliam de ambitu p totum. no. Jo. an. in. c. quia tantū de pben. vbi no. q fm philosophū ex adipe procedit iniquitas.

¶ Ambitionis peccatū purgatur per pniām. vt de. s. acceptans.

Anathema

¶ Anathema differt ab excoīcatōe nō quo ad vinculū. s excedit excoīcatōez quo ad maiore solennitatē t quo ad opinionē vulgi t ad terrore in difficultate obtinēdi absolutiōez. no. Ab. in. c. cū ab ecclia. de offi. ordi.

Anima

¶ Aīa infelicitat ex peccato t p peccatū sepat a dō xxxij. q. j. cū renūciat. t dicit alligata p peccatū. vt in. c. fi. de cōsue. t ibi Ab. circa p̄nci.

¶ Anima licet habeat sedez in sanguine quia nō poterit habitare in sicco. xxxij. q. iij. c. moyses. tamē aīa intellectiua est tota in toto. t tota in qualibet eius pte. Abb. in. c. irrefragabili. §. j. d. offi. ordi. iij. colum.

Antiquitas

¶ Antiquiores t nobiliores preferūt in ecclesia. vide. j. nobilitas.

Annus

¶ Quatuor sunt tpa anni. s. hyems q incipit i medio nouēbris t durat trib⁹ mensib⁹. finita hyeme incipit ver t durat tātūde. sili cōputatōe habita in estate que sili cōputat. t autūnus postea. no. glo. in. l. j. §. estate. ff. de aqua quoni. t esti.

Anulus

¶ Anulus cōsuevit dari in doctoratu nouello doctori in signū inuestiture scientie qd solet allegari in sermonib⁹. vt no. Ab. in. c. ex ore. de his q fiunt a maiori p̄re capi. j. colum.

¶ Anulū deferre debz eps in quarto digito vt sei at se seruientē ecclie corde t aīo. nā fert in ipo digito venaz esse que a corde pcedit. xxx. q. v. semine. no. Jo. an. in. c. pe. de vita t honest. cleri. vbi no.

hosti. q. anulus in digito epi est signū dignitatis siue matrimonij spūalis vt ibi. in digito autē semie est signū matrimonij vel panis venditoris de presūpti. c. illud. in digito xō clerici bñficiuz recipientis ē signū tradite possessionis. d. cōcel. pben. c. ex posuit. §. j. s. in digito clerici possidētis ē signū vānitatis psumptōis atq; lasciuie. vt lhost. vbi. s. vi. de no. p. Ab. in allega. c. pe. z vide. j. doctor.

Appellatio

¶ Appellatio. appellat ad supiorēz omisso medio qñ medium est inutile. vide. j. iudex delegatus sūdelegans.

¶ Appellatiōis effectus principales et notabiles effectus sunt duo. p̄rimus quia suspendit z extinguit iudicatum. vt in. c. ad rep̄rimendam. de offi. ordi. Scōs q; deuoluit causaz ad supiorē. vt in. c. nō solū. z. c. si a iudice. de appell. li. vi. In snia tñ cē sure appellatio nō opatur p̄rimus effectū. quia nō suspendit vinculū. s. opatur fm effectum deuolutiuum. vt in. c. p. tuas. de senten. excō. Ab. in alle. c. ad rep̄rimendam.

¶ Appellatio fuit inuenta vt esset p̄sidium innocētie z grauaminis releuatio. nō autē vt defenderz appellātem in sua malicia. vt in. c. suggestuz. z. c. ad nostrā. de appell. Ab. in. c. inter monasterium. de re iudi. iij. colū.

¶ Appellatiōis formalitas est de iure positiuo. vt l. vnica. C. de sen. prefec. preto. sed substantia appellatiōis est de iure naturali. quia est quoddaz p̄sidiū seu defensio. no. In. in. c. cū spāli. §. porro. z. c. suggestum. de appell. Abb. sup rubrica. de appella. ij. colum.

¶ Appellatio general' respectu iudiciū vtrū appellatio ad iudicē cōpetentē valet de iure ciuili. vt i. l. j. ff. de appella. z ibi Bar. naz genus qd nō pōt verificari nisi i vna specie nō inducit aliquā incertitudinē. qd iure ciuili nō appellat omisso medio vt i. l. impatores. ff. e. ti. de iure aut canonico talis appellatio nō valet. qz pōt appellari omisso medio ad papaz. ij. q. vj. ad romanam. no. in. c. antiqua. de priuile. talis nāq; appellatio inducit incertitudinem. ideo nō valet. sed si euitatur incertitudo valet dicta appellatio. vt qz appellat a delegato pape vel a subdelegato. no. in. c. sup questionū. §. si xō. de offi. delega. idē de appellatione alternatiua. vt plene no. Ab. in. c. ij. de appella.

¶ Appellari debet in p̄sentia iudicis si eius copia pōt haberi nisi iustus metus excuset appellātem. no. glo. in. c. appellatio. eo. ti. li. vj. et. ij. q. vj. c. biuuum. an autē appellatio facta in absentia iudicis eximat appellātem a iurisdictione p̄suius iudicis. z an ante ipsi? intimationē vel p̄is sciētiā p̄cesus iudicis a quo valeat. vide p̄ Abb. in. c. suggestū. de appell.

¶ Ad instantiā appellatiōis nō est necesse exp̄mere verbū appello. sed satis est facere vl' dicere aliquid equipollens. nō em̄ refert quid ex equipollentib' fiat. vt in. c. licet ex quadam. de testibus. Abb. i. c. dilecti filij. de appella.

¶ Appellans a sententiā vel grauamine sufficit qz simpliciter dicat appello etiā si nō exp̄mat ad quez qz debet intelligi de p̄mo supiore. vt no. Jo. an. in. c. vt debet. de appella. in fi. qd est veruz de iure ciuili fm qd nō poterit appellari omisso medio. vt i. l. impatores. ff. eo. ti. sed de iure canonico sec'. qz cū poterit appellari ad papā omisso medio talis generalitas parit obscuritatē. no. Ab. in allega. c. vt debet. in fi. z in. c. sup. ij. eo. ti.

¶ Appellās a grauamine si exp̄ssit vnū grauamē subijciendo clausulā generalez videlicet z ab omī alio grauamine qd colligi poterit ex acti. vel si nūllam cām exp̄ssit s. generaliter. vt. s. dixi non poterit iustificare appellatiōez ex cā exp̄ssa non deducta vt tenēt dñi de rota decisi. viij. quia non licz vāgari cuz iactura aduersarij. vt in. l. pretoz ediri. ff. de iureiur. s. idē tenet Ab. in cle. appellanti. de app. pel. z in. c. cū causaz. de app. circa fi.

¶ Appellans debet iustificare suā pbatōez pbandō eius formalitatez. non ergo obtinebit in cā appellatiōis pbandō solū nullitatē. no. Jo. an. i. c. dilecto. de appella. facit. c. exhibita. z quod ibi no. Ab. de iudi. ex quo semp notabis qd appellās a sententiā nulla nō obtinet in causa appellatiōis pbandō nullitatē snie. nisi iustificauerit appellatōez pbatōeaz ltime fuisse interpositā. poterit tamē postqz succubuerit corā iudice psequi nullitatē. vt in. c. licet de sen. excom. li. vj. z ibi glo. Ab. in allega. c. dilecto. ij. colum.

¶ Appellari dz regulariter gradatim non omisso medio tā de iure canonico. vt in. c. dilecti. d. app. de iure ciuili. ij. q. vj. anteriorz. fallit in octo casib' notat eleganter p̄ Ab. in allega. c. dilecti.

¶ Appellari poterit ad papā omisso medio. vt i. c. dilecti. de app. fallit in delegato pape subdelegante nō in totū vices suas. vt i. c. sup qōnuz. §. porro de offi. delega. quia tūc nō ad papā s. ad ipsuz delegantē appellat. cuz in eo rep̄sentet psona pape. qz secus i alijs delegantib'. ē conclusio Ab. in. c. dilecti. de app. in fi.

¶ Illato grauamine de p̄nti ppter timorē grauaminis de futuro pōt appellari de quo verisimiliter timef. debet tamē aliquid exp̄mi p quod appareat grauamen de p̄nti. vt est text. in. c. j. de dilat. et ibi Abb. in p̄nci. si autē in p̄nti non fuit illatū grauamen. tunc a futuro grauamine nō admittit appellatio. vt in. c. vt debitus. de app. z. c. mandata. d. p̄sump.

¶ Appellari licet possit ab interlocutoria que fert in iudicio possessorio. vt in. c. cū dilectus. de elect. nō tamē appellat in possessorio siue retinende siue recupande siue adipiscēde possessiōis. C. si d. mo. poss. l. vnica. z. ij. q. vj. si de possessione. no. In. in. c. significauerūt. d. testi. vide. j. testis. x. quarte productionis.

¶ Appellās hoc modo appello si denegaueris mihi dilatiōem zc. talis appellatio non impedit quin valeat quicqd sit post talē appellatiōem etiam si iudex postea denegat dilatiōem p̄ sniam nisi post denegatōem appellet. qz nulla cā suberat tpe p̄me ap

pellationis. de appellationib⁹ vt debitus. 7. c. dilecti filij. quia talis appellatio nō est a futuro graua mine. s. quo plenep⁹ Inno. 7. doc. in. c. significauerunt de testi.

¶ Appellans a grauamine illato p iudicem si petit iudicē ad quez vt euz remittat reuocato grauamine ad iudicē a quo excusat a cōdēnatōe expensaz vt colligit a contrario sensu ex. c. dilectus. iij. de pben. vbi s. no. Ab. circa fi. quod no. ad limitatiōez c. interposita. de appel.

¶ Appellatio licet possit p pncipis rescriptum tolli nō tñ vt p viā querele nō audiat quis volens iusticiam suā psequi. vide. j. princeps.

¶ Appellationis remotio in rescripto vel statuto qd opatur. vide. j. clausula.

¶ Appellatione remota nō poterit etiā delegat⁹ a pncipe subdelegare etiā si ipse sit delegat⁹ appellatione remota. qz nemo citra pncipē poterit cōmittere cām appellatiōe remota. vt in. l. j. ff. a q. appell. nō licz. 7. est rō. qz nullus alius poterit tollere iurisdictionē maxime fundatā sup iure naturali. cū appellatio sit quedā defensio. vt in. c. suggestus. s. appell. no. in. c. sup questionuz. s. j. de offi. delega. 7. ibi Ab. ij. colū. 7. s. si xō eiusdē. c.

¶ Appellatiōe remota clausula apposita in rescripto tollit effectū appellatiōis vt nō habeat impedire executiōem sententię nec deuoluere cām ad superiorem nisi a tpe quo supior ex certa scientia admisit appellatiōez. 7. est text. fm Abb. in. c. pastoralis. s. pterea. de offi. dele. vide. j. clausula.

¶ Appellatione remota p statutuz oīs effectus appellatiōis videt⁹ remot⁹. idem si rescriptuz remouetur. vt i. c. pastoralis. in prin. de appel. Ab. i. c. ad repzimentā. de offi. ordi. iij. colū.

¶ Appellationis remotio facta in rescripto operatur vires fm naturā cause cui adiicit. nam si appellatio remouet⁹ in causa correctiōis intelligitur nē si superior excedat modū in corrigendo. vt in. c. l3 de offi. ordi. 7. ibi Abb. c. de priore. 7. c. repzchenibilis. de appella.

¶ Clausula appellatione remota nō impedit appellationē ex notorio grauamine interpositam. glo. no. in. c. ex conquestione. de restitu. spoli. nā sicut admittit⁹ appellatio in casibus in iure expressis ppter notoriā 7. iustā causaz appellādi. vt in. c. pastoralis. de appel. ita vbi subest notoria iniusticia. eadem em̄ est rō vtriusq. i. q. illa clausula non tollit remediū nullitatis. vt penitus separatā. no. Inno. in. c. licet. de sen. excom. li. vj. Ab. in. c. inter ceteras. de re iudicata.

¶ Licet clausula appellatione remota nō suspēdat iurisdictionē iudicis a q. quo min⁹ possit suā appellatiōnem p sententiā exequi appellatiōe nō obstante. vt in. c. pastoralis. s. pterea. de offi. dele. nō tñ tollit appellatio respectu iudicis ad quez ex grauamine seu iniusticia poterit appellatiōez recipere 7. sniam tractare. vt pbat⁹ in. d. c. pastoralis. de appell. 7. in allega. s. pterea. Ab. in. c. inter ceteras. s. re iudi.

¶ Appellatiōis remotio in certa cā nō tollit facultatē recusandi iudicē ex iusta cā. vt in. c. postremo

de apel. 7. ibi Jo. an. 7. Ab. in prin.

¶ Appellatiōez nemo poterit remouere nisi papa i spūalib⁹ qz inferior non poterit tollere ius alterius. vt in. c. sup questionū. de offi. delega. Itē poterit pnceps 7. ali⁹ inferior nō recognoscens supiorē appellatiōez remouere. idē de ciuitanib⁹ que vtūtur iurib⁹ pncipis. no. Bar. in. l. j. ff. a quib⁹ appel. nō licet. Ab. in. c. pastoralis. eo. ti.

¶ Quādocūqz remouet appellatio p pncipē si appellatio ē pbabil⁹ l3 iudex nō teneat deferre. pōt tñ si vult. vt singularit⁹ no. Ab. i. c. pastora. ij. colū.

¶ Quādocūqz p statutū remouet appellatio alic⁹ ptatis vel officialis intelligit⁹ solū appellatio a diffinitiuā nō aut ab interlocutoria. qz appellatiōe sententię intelligit⁹ de diffinitiuā. no. glo. in. c. cū olim. de testi. statutū em̄ debet intelligi stricto modo. in. c. in nostra. s. iureiur. Ab. in. c. pastora. e. ti. ij. colū. qd simplr caueat⁹ vt a ptate nō possit appellari tūc intelligit⁹ a qualibet snia seu pcepto. ar. in. l. j. ff. de offi. psec. pro. Ab. vbi. s.

¶ Ubi pcedit appellatiōe remota nō tenet iudex a q. appellatiōi deferre. poterit tñ añqz appellatio recipiat⁹ a supiore suā sniam mandare executioni. vt colligit⁹ ex. c. pastoralis. s. pterea. de offi. dele. 7. sic no. casuz in quo iudex dat⁹ cū clausula appellatiōe remota poterit excōicare pbabil⁹ appellantes ab eo. Et iste ē p⁹ effect⁹ clausule appellatiōe remota fm Ab. in. c. pastora. s. appell. iij. colū.

¶ Secūd⁹ effect⁹ de appell. remota q. iudex nō deferens appellatiōi quantūcūqz pbabilr nō puni⁹ ex q. a iure nō indulget exp⁹se. qz hoc facit iurisdictione. xxij. q. iij. q. peccat. Ab. vbi. s.

¶ Tertius effectus q. attēptata post talē appellatiōē nō reuocant⁹ p viā attēptati v⁹ nullitatis cū nō erat suspensa iurisdictione p talē appellatiōez tenuerunt gesta licet p supiorē possint reuocari potius per viā querele qz nullitatis. Ab. vbi. s. 7. vide de cem effectus istius de appellatione remota p Ab. in. c. vt debitus. v. colū.

¶ Appellatione iudiciali legitime interposita oīa gesta post appellatiōez licet de directo nō sint cōtra appellatiōez veniunt p iudicē irritanda. vt in. c. si a iudice. de appella. li. vj. facit. c. significante. 7. c. radicalis. de rescrip. in appellatione tñ extraiudiciali solum veniūt irritāda ea que fiūt post 7. cōtra appellatiōez. vnde nō sufficit q. aliquid sit factuz post appellatiōez nisi etiā sit cōtra appellatiōē. diuersitatis⁹ rationē ponit Inno. in. c. quia propter. de elec. circa fi. p Ab. plene in. c. cū nobis olim. s. elec. iij. colū.

¶ Appellatio tūc inducit nullitatē act⁹ quando cā ppter quā appellat⁹ ē sufficiens ad inducendū nullitatē puta qz appellat⁹ ne suspēsus v⁹ excōicat⁹ eligat⁹ vel ne electio fiat a minori pte capli. no. An. 7. Ab. in. c. cū nobis. de elec. iij. colū.

¶ Appellationis vim habet ptestatio seu pceptuz inferiori ne fiat sibi iniuria v⁹ ne molestet⁹ 7. iter arripiat. vide. j. ptestatio.

¶ Appellari poterit ab eo q. nō vult pstare cōsiliū vel consensum si ad illud pstandum tenet⁹ de statu

vel dispositio legis vel hominis. et cogit per superiorem illud prestare. Ab. plene in. c. cum in veteri. de electi. ix. colum. vide. j. consiliu.

¶ Appellatio iudicialis suspendit factum de preterito et etiam de futuro cum suspendat pronuntiarum et iurisdictionem. ut in. c. non solus. et c. si a iudice. de appell. li. vj. et l. j. ad turpilianum. si appellatio extra iudicialis non suspendit quod gestum est sed submittit in futurum protectioni superioris ne indebite molestetur. ut in. c. cum sit romana. de appell. Ab. in. c. dilecti. de maio. et obedi.

¶ Appellatione extra iudiciali litem interposita a parte gesta post talem appellationem non sunt ipso iure nulla sed retractanda. ut in. c. considerauimus. de elec. sed si interponatur a iudice licet extra iudicium appellata gesta post talem appellatorem sunt nulla. ut in. c. dilecti. et c. dilectis. de appell. et Ab. in. c. j. et c. consuluit. de appell. et in. d. c. considerauimus in prin.

¶ Appellatio extra iudicialis deuoluit causam ad superiorem ita quod superior ex officio suo reuocabit omnia antea preta. ut in. c. bone. de appell. Item si appello ex causa quod verisimiliter timeo quod sequatur actus contra appellatorem licet non probem illam causam fuisse veram. no. Inn. in. c. cum nobis. de elect. alios effectus appellationis extra iudicialis. no. Abb. in. c. bone. de appella. ut refert Abb. in allega. c. cum nobis. v. colum. et vide eum in. c. dilecte. de except.

¶ Appellationis extra iudicialis preterito non tenet aduersarius compere nisi citetur per iudicem. no. glo. i. c. cum sit romana. de appell. nisi aliter reperiat dispositum a iure. ut in. casu. c. j. de electi. Ab. in. c. dilecti. de maio. et obedi.

¶ Appellatio extra iudicialis que interponitur ex iusta et rationabili causa que preterit petere implorando officium iudicis ut reducat ad statum quo erat tempore appellationis contra quemcumque presidentem licet ipse non spoliauerit nec a deiectione recepit. no. doct. signanter Ab. in. c. dilecti. de maio. et obedi.

¶ Appellare an poterit extra iudicialiter excorcoratus. Ab. in. c. dilecti. de maio. et obedi. et in. c. intelleximus. de iudi.

¶ Appellatio extra iudicialis deferitur quando appellans non fuit persecutus appellatorem a die illati grauaminis infra terminum iuris vel hominis. si nihilominus defra appellatio audire a iure suo per viam querelae non per viam appellationis. quia facta extra iudicialia etiam nunquam transeunt in rem iudicatam. ut in. c. consertatorem de appell. li. vj. et c. cum sit romana. eo. ti. et ibi Ab. iij. colum. circa medium.

¶ Appellationi sue non renunciat comparens coram iudice a quo et si petat ab eo absolui ut legitime per sonam suam vel reuocet grauamen. vide. j. excorcoratus poterit petere.

¶ Appellatio extra iudicialis quantumcumque fiat ex legitime causis et quantumcumque appellans offerat se eas probaturum nunquam est censenda iusta nisi appellans probauerit eam esse veram. ut no. in. c. cum inter. de elec. et de his que fiunt a maiori parte capli. c. j. no. Anno. in. c. venerabili. de censu. ij. colum.

¶ Item super talibus exceptionibus non est ordo iu-

ris obseruandus ut ibi per eum. nec propter talem appellationem debet quod dimittere ut iure. vide. j. excorcoratio non fertur.

¶ Licet in appellatione iudiciali a futuro grauamine requiratur aliquod grauamen precessisse illatum vel comminatum de presenti per c. j. de dila. si tamen extra iudicialiter appellet a futuro grauamine secus. no. Inn. in. c. ex parte. de verbo. signi. Ab. in allega. c. j. de dila. et doc. in. c. cum cessante. facit. c. ut debet. de appell. et c. mandata. de presumptio. et c. bone. de appell. et c. dilecti. eo. ti. et de. sicut. de appellatio.

¶ Appellatio extra iudicialis facta ab eo qui timet iniuste excorcorari impedit excorcorationem postea latam et eam annullat. ut c. dilectis. de appella. et c. cum dilectus de religio. domi. et ibi Ab.

¶ Appellans extra iudicium et appellatus si habent diuersos iudices poterit appellans subire protectioni sui iudicis. et talis appellatio tunc ipsius appellantis ne turbetur in iure suo. ut in. c. dilectis. de appella. et ibi Abb. j. colum.

¶ Appellatio extra iudicialis ubi interponitur ex probabili et verisimili causa iure approbata reuocatur omnia contrarium post acceptata licet aliter non probetur veritas cause. ut c. dilectis. de appell. et ibi Inn. et Ab. iij. colum.

¶ Terminus anni ad appellationem persequendam et finiendam datur principaliter appellanti et non appellato ut i. aucten. ei qui. C. de temp. ap. et ij. q. j. appellato. re. hinc est quod appellans non poterit appellatorem persequi nisi prope finem anni. et sic appellatur persequitur appellationem post annum. quod intelligo quoniam appellatur perincipiauit ante terminum. et persecutus est et finiuit post terminum. si si principiauit et finiuit post terminum non admittitur nec valet processus etiam si persequatur cum appellatore. et sic intellige text. no. in de. sicut appellatio. ne. de appella. ut refert plene Ab. in. c. ex parte. de rescrip. Item quod supra dicitur appellatum post terminum posse appellationem persequi. intelligit ibi Abb. quando non est quod imputetur appellato. quia appellationem non finiuit in termino forte quia erat remota a curia et non potuit impetrare nisi prope finem termini. et antequam rediret cum lris ad patriam et prepararet necessaria terminus est extinctus secus si esset iudex appellationis in loco proprio prope finem termini. et non adhibuit diligentiam quam potuit. ut Ab. ibi plene.

¶ Inter arripens per appellationem prosequenda dicitur appellationem persequi. ergo sufficit terminus ad appellationem persequendam prefixus. ut in. c. cum causa. de re iudi. et no. de appell. ex insinuatione iudex enim presigendo terminum non dicitur appellati oni deferre. ut in. c. oblate. de appella. et no. glo. in. c. cum de appellationibus. eo. ti. li. vj. Abb. in alleg. c. cum causa. in prin.

¶ Causa appellatiois deuoluit totam causam ad superiorem ut possit etiam reformare etiam ex noua causa. ut in. l. cum hac. cum simi. C. de temp. ap. et idem in causa nullitatis ut deuoluatur tota causa ad superiorem ut possit totam causam primam reformare. et text. i. c. raynaldus. et c. raynuci. de testa. et in. c. cum Johannes. de fl. instru. no. Bar. in. l. si expressim. ff. de appell. fl. colum. no. Anno. in. c.

cum contingat. de offi. delega. Ab. in. c. cū causa. de re iudi. circa mediū.

¶ Licet a iure def. appellanti ann^o ad psequendā z finendā appellatōez vt in cle. sicut de appell. pōt tamen appellans sibi p iudicādo restringere terminū iuris respectu psecutionis. z statuere sibi terminū breuiorē. vt in. c. psonas. cū. c. se. d. appel. nō tñ tenet iudex hoc facerelicet possit. vt i. c. ad hec. j. eo. ti. z qd ibi no. Ab.

¶ Per lapsuz termini hominis etiā nō expectato termino iuris remanet rata snia. fac. c. licet. d. sen. excom. li. vj. z hoc tenet Fre. de se. consilio. xxvj. z dñi de rota deci. cxx. ē tamē vey. q. etiā post lapsū vtriusq; termini si est causa bñficialis vel alia fauorabilis pōt iudex ex officio supplere et inquirere. vt legif. z no. in. c. constitutus. de appel. ex quib^o nota qd iudex pōt appellanti taz ab interlocutoria qd a diffinitiuā terminū statuere. Ab. i. c. psonas. de appella. circa prin.

¶ Appellanti si statuat termin^o p iudicē a quo ad se pñtandum corā iudice ad quē nō sufficit iter arripere. s. oportet q. se exhibeat p spectui iudicis superioris. z si eum habere non potuit protestetur i valuis aule put moris est. hoc tenent dñi de rota deci. cxlvij. qualiter aut debet se pñtare no. Jo. an. ih. c. q. uis. de elect. li. vj. no. Ab. m. c. psonas. de appella. ij. colum.

¶ Appellans nō cōpellit per appellatū nec p iudicem appellatōem infra annū psequi cū illud sit bñficialium iuris. vt in. c. cū sit. z. c. ex rōne. eo. ti. nisi sit talis causa ex cuius dilatiōe posset periculū imminere. no. in. c. oblate. eo. ti. s. appellato psequente pōt indirecte appellās cōpelli appellatōez psequi. no. Ab. in. c. psonas. eo. ti. ij. colum.

¶ Appellanti si p iudicē a quo fuerit statutus terminus vt eidē fidez faciat de presentatiōe seu psecutione appellatōis z si appellās a pñcipio cōtradixit prestando se nō teneri ad faciendū talem fidez iudici a quo. nō tenet ad hoc p. c. si a iudice. de appel. li. vj. sed si nō cōtradixit transacto termino poterit iudex irrepñsibiliter sniam executioni mādare ū tamē ppter hoc erit deserta appellatio si in veritate fuit cāpsecutus in termino. s. executio interim nō reuocabitur ante finē cause appellatōis no. dñi de rota deci. cxlvij. z Fre. consilio. xxvj. z Anto. in. c. ex insinuatione. de appellati. Ab. in. c. psonas. de appell. pe. colū.

¶ Iudex ad quē nō pōt abbreviare dilationē datā a iudice a quo appellanti ad se pñtandū vel ad psequendā appellatōez. qz pñdente appellatōe nō ē index. vt no. Spe. e. ti. s. nūc videt. x. itē po. no. s. si subest cā restringendi vt qz ex dilatione imminet piculū aiaz z tñ poterit. vt no. i. c. oblate. eo. ti. Ab. in. c. psonas. eo. ti. vlti. colū.

¶ Iudex a quo pōt sine alia citatione post lapsuz termini ad finiendā appellatōez valide pcedere ad executōez snie cū iā sit deserta vt in. c. psonas. cum c. se. de appel. z Ab. ibi in fi.

¶ Appellanti ad hoc vt def. bienniu^o oportet duo cōcurrere. Primo q. ex cā necessaria nō potuit ap

pellationē psequi z finire infra annū. Scdo q. illa rō sit euident. nō ergo stat assertōni sue. s. oportet q. pñet aut sit notoria. vt i. c. cū sit romana. de ap. pel. z ibi Ab. no. in prin.

¶ Appellans impedit^o psequi z finire appellatio nem infra annū an debeat habere indifferēter se cundū annū. Itēz si sit impedit^o in secundo anno an debeat habere tertiu^o. vt an seruet illesus vt tps ei non currat vel subuentia ei p restitu. in integrū et alia circa hanc materiā vtilissimā vide p Ab. no tabiliter et plene in. c. ex rōne. de appell. vide. j. im peditus. z x. impedimentū.

¶ Appellans non psequēs appellatōez. j. annum debet citari anteq. fiat cōtra eū executio. vide. j. executio per iudicem.

¶ Aqualibz snia quantūcūq; conditionali currit temp^o decē diez ad appellandū a tpe pmulgarōis z nō a tpe cōditionis. z est rō. quia iudex incōtinēti cū proferat talē sniam cōditionalē me grauat si nō teneor soluere vel nō debeo excōdicari. z sic ego de beo incōtinēti appellare. est conclusio Ab. in. c. pñtea. de appel. v. colum.

¶ Si post appellatōez tuā spoliaui te z interpono appellatōez. ne aliqd innouet nō obstante tali appellatōe poterit iudex pcedere cōtra istū sup hmoi innouatione. z sic intelligif. c. an sit de appella. qd pcedit quando due appellatōes reflectunt circa idē. sec^o si circa diuersa. no. Ab. in alle. c. an sit.

¶ Appellatio iudicialis et extra iudicialis i quib^o differūt z in quib^o cōueniunt. vide plene p Ab. i. c. bone de appella.

¶ Appellatōe interposita ne quis molestet i pos sessione si solū facit j. appellatōez q. spoliat s. etiā qd cūq; tenet rem contra volūtatē appellantis. vt i c. bone. de appella. ideo innouata appellatōe pendente pñet ad officiū iudicis vt reducant ad statum pristinū. ff. nil inno. oportet apel. pendēte p totum. Ab. in. c. alleg. bone. vj. colū. vide. j. pos sessio. x. offi. iudicis. hinc est q. sicut d. facto pcessit innouatio ita de facto iudex facit reuocationem. Abb. in allega. c. bone.

¶ Appellanti cōgruo loco z tpe z instanter aplos petenti si iudex nil rñdit appellatōni detulisse vt def. ita q. inuili pñb^o nō pōt in cā pcedere nec gra uamen reuocare nec aplos exhibere. quod pñat p cle. q. uis de apel. vbi si iudex requisit^o respōdet se t atuz nullo termino staturo denegasse intelligi tur. pl^os ergo est respōdere se datuz lz sine termi no q. nil respondere z ita sentit gl. i alle. cle. q. uis est cōclusio Lapi. sua allega. cxliij.

¶ Anno elapsō cū pñat de desertiōe appellatōis iudex a quo potest suā sententia^z exequi z si appel lans dicat appellatōem non esse desertā ppter impedimētuz vel aliam causaz illud pñare tenet vel alis nō audit. no. Dominicus in. c. post appellatio onem. s. appellatōem. ij. q. vj. z docto. in. c. ex rati one. de appella.

¶ Appellatio interiecta in absentia iudicis etiam ex causa vt in. c. appellatio. eo. ti. li. vj. nō protegit appellantem nec eū defendit donec veniat in noui

ciā iudicis vel ei intimet. nā si pcederet iudex a q̄
ignorant valeret pcessus. vt no. Jo. an. i. c. si duo
bus. de appella. 7 p̄ Paul. in cle. cām. de elect. si tñ si
at intimatio appellatōis parti debito tpe 7 forma
bz vim citatōis fm doctrinā p̄ Paul. in cle. d. appel. 7
Lapi sua allegatōe. xxxix.

¶ Nō solū veniētes psonaliter ad papā sūt sub p-
tectione pape. sed etiā nunciū venientes pro alijs
gaudent hac immunitate. hinc est q̄ ex cōmunicatio
siue alia sententia lata p̄tra itinerātes etiā ex iusta
causa ad papam est nulla. no. Inno. in. c. dilecti fi-
lij. 7 in. c. vt debitus. de appel. Abb. in dicto. c. dile-
cti. circa fi.

¶ Vineris arreptio ad supiorē qui poterat adiri
p viā simplicis q̄rele habet vim appellatōis. secus
si nō poterit adiri p viā querelle. vt est archieps in
subdiros suffraganei d. offi. ordi. c. pastoral. 7 sec⁹
etiā si iter arripit a iudice pcedente iudicialiter. 7 ē
cōclusio Abb. in. c. dilecti filij. de appel. in fi.

¶ Appellās poterit quicunq; appellatōem psequi eti-
am lras impetrādo. appellat⁹ nō nō poterit nimiū
pcurrēdo. vt in. c. oblate. de appell. Dicit em̄ appel-
lar⁹ nimiū pcurrere respectu psecutōis si vsq; ad
vltimū menses anni lras impetret. s. respectu impe-
tratōis litterarū est arbitrariū. vt est cōclusio Abb. i
alleg. c. oblate. iij. colum.

¶ Sicut appellatōis causa deuoluit totā cām ad su-
periorē vt possit eā reformare. vt in. c. Raynucius
de testa. ita 7 cā nullitatē deuoluit ad eū. no. Inno.
in. c. cum ptingat. de offi. dele. Abb. in. c. dilectio.
eo. ti. ij. colum.

¶ Appellās ad curiā regis in cā que de sui natura
nō est tractāda in curia si iurat se nō credere q̄ i p-
ribus habebit iusticie cōplemētū ex aliqua iusta cā
tū tractabit in curia etiā inuito appellato vt tenēt
dñi de ro. deci. xxxviii. ar. in. c. statutū. in. x. vel sal-
tem de rescrip. 7 facit. c. vt circa. de ele. li. vj. Abb.
in. c. Nicolao. de appel. iij. colū.

¶ Appellās nō solū debet petere a iudice ad quē
vt eius appellatio pñicietur legitima. sed etiā ad
maiorē exp̄sionem tenetur petere q̄ denuncietur
irritum quicquid gestum fuerit post 7 cōtra appel-
lationem. 7 est bona practica 7 euitat conflictū opi-
nionū vt sic nō restringat se libellans ad aliquid
specialit. sed etiā generaliter ad oia postmodū at-
temptata. est doctrina. Abb. in. c. dilecti. de appel.
ij. colum.

¶ Ad iustificandū appellatōem ex causa legēima
interposita. pbari optet cause veritatē corā iudice
ad quem nisi fuerit coram iudice a quo inconstitū
ti oblata probatio 7 reiecta. vt est tex. in. c. interpo-
sita. §. j. d. appella. vbi ponit Jo. an. casus in quib⁹
probationis oblatio nō iustificat appellatōem
quos vide per eum.

¶ Appellatore absente poterit appellat⁹ in vltimo
mense anni psequi appellatōem iuxta id quod ha-
bet. ij. q. vj. appellatore. nec est necesse q̄ appellator
citef in pñb⁹. sed satis est q̄ requiraf i curia. iuxta
no. in aucten. ei qui. C. de temp. ap. no. Abb. in. c.
interposita. §. fi. de appel.

¶ Qñ iurisditio deferret a iudice seculari ad ecclesi-
asticū ex p̄suetudine vel ex negligētia vñ in alijs ca-
sib⁹ spālīb⁹ si appellat a seculari an debeat appellari
ad ecclesiasticū 7 possit appellari omisso medio 7 i ta-
li appellatōe an fuaf lex canonica vñ ciuil. vide no.
p Abb. i. c. l3 ex suscepto. d. fo. cōp. circa. fi.

¶ Si appellat a snia diffinitua in qua lis fuit cōte-
stata 7 sic statut⁹ termin⁹ a iudice vel appellante ad
appellatōem psequendā 7 ps appellans seu appella-
ta fuit contumax 7 appellatōem nō fuerit p̄secuta
debet p̄tumax reputari 7 iudex appellatōis alte-
ra pte absente poterit procedere ad cassandaz vel
p̄firmandaz sniaz. C. de temp. ap. l. vltima. §. illd
ij. q. vij. §. appellatore. de appel. p̄uas. no. gl. in. c.
veniēns. de renū. nec requirit q̄ ps fuerit citata.
qz p̄stitut⁹ termin⁹ ab appellante vel a iudice vicez
obtinet pemptoriū vt eo elapso p iudicē pcedat ac
si pemptorie sit citatus. vt in. c. sepe ptingit. de ap-
pella. si tñ nō appellet a diffinitua nō poterit alte-
ra pte absente a diffinitua pcedi s. in expensis cō-
demnat. vt in. c. Nicolao. de appel. 7 no. alleg. gl.
p docto. approbata.

¶ Appellās nō poterit impetrare lras pendēte ter-
mino p iudicem a quo assignato ad se p̄sentandū
coram iudice ad quem vel ad iter arripiendū cum
talis terminus nō poterit pueniri. vt in. c. obla-
te. 7 in. c. sepe. de appel. terminus tñ dat⁹ a lege vt
est annus vel ex iusta causa bienniū. vt in. c. cuz sit
romana. eo ti. poterit pueniri. no. glo. in. c. veniēf
de renun.

¶ Appellatio quo ad finē exceptōis psequendum
nō iustificat solo exceptōis obiectu vel pbatōis
oblacione. sed iustificat quo ad finem deuoluendi
7 attemptata retractādi. vt est casus in. c. ex parte
ade. de testi. 7 no. in. c. nō solum. de appell. li. vj. et
ideo ad iustificandū appellatōem a grauamine nō
sufficit sola ppositio 7 oblatio nisi incōtinēti se of-
ferat pbatūrū. vt colligit ex tex dicti. c. ex pte ade.
7 ibi docto. 7 Spe. i. ti. de testi. §. qualiter. x. sūt q̄s.
7 no. in. c. interposita. de appella. si tñ quis psequi-
tur appellatōem ex iusticie defectu 7 ex grauamine
illorū alterū sufficit ad retractatōem attemptatorū
7 ad deuolutōem ar. notatorū in. c. ij. de rescrip. et
in. c. exhibita. de iudi. 7 in. c. licet. de pba. 7 de isto
in alle. c. ex pte.

¶ Illud quod vulgariter dicit in appellatōis in-
stantia nō p̄bata p̄babo 7c. vt in. l. p̄hac. C. d. rēp.
ap. est vex si sit renūciatū sup certo articulo. quia
nūc renunciatio ad articulū determinatū referē. s.
nō ad aliū in causa appellatōis nouiter deductum
7 nō sit sup primo articulo cōp̄hēsus. vt in. c. cuz
venissent. d. testi. 7 ibi docto. vide. j. renūciatio. x.
si post renunciatōem.

¶ Appellat ad papam a principe vel iudice supio-
rem nō recognoscente i p̄alibus. vt no. in. c. p ve-
nerabilem. §. rationibus. qui filij sint legit. 7 in. c.
licet. de foro compe. 7 in aucten. vt disse. iudi. §. si
tñ cōtigerit. §. in ciuilibus. col. ix. ij. q. vj. ad roma-
nam. est cōclusio Inno. 7 hosti. in. c. inter dilectos
de fi. instru.

¶ Appellatio non impedit quo min⁹ fiat id qđ edi-
cto ppetuo p̄tinet. ff. de appell. nō rescī. l. si. C. quo-
rum appel. nō reci. l. si. ij. q. vi. ad diffinitiuam. x.
ab exccutore. appellatio ergo non excusat a piurio
cū edicto ppetuo phibet ne nomē dei assumat in-
uānū. xxi. q. v. quacūq. itez appellatō t si qñq. exi-
mat appellante a iurisdicōe nūq. tñ ab obligatiōe
ideo iurās si nō facit qđ iurādo p̄misit piurus est
p̄terq. si pendēte appellatōe a p̄radicōne desistat
quia tunc benigna interpretatione pōt dici piuri-
u. n non incurrisse. ar. ff. de bo. libe. l. qui cum ma-
ior. §. accusasse. z. c. apud. xxi. q. j. item nec appel-
latio admittitur que ad defensionē tendit iniqui-
tatis cū sit p̄uisa ad remediū vt in. c. cum spāli. §.
porro. de apel. nō. doc. signanter lhosti. in. c. bre-
ui. de iureiur.

¶ Appellationis iudex nō solum poterit p̄nuncia-
re male vel bene appellatū sed etiā de nouo p̄dem-
nare si iudex a quo omisit cōdemnationez vt colli-
tur ex tex. c. Raynucius. §. testa. x. quod aut. ex q.
infertur. q. si actor appellat a sententia absolutoria
iudex appellatōis nō solū p̄nunciabit male iudica-
tū z bene appellatū. sed etiā p̄demnabit reuz actori
si de iure veniat cōdemnand⁹. vt in. c. cuz cām. de
re iudi. z no. Bar. i. l. cū ap̄d. ff. iudi. sol. z sic limi-
tatur tex. ij. q. vi. in fine. imo plus p̄bat ille text. q.
iudex appellationis poterit reformare sententiam
vbi p̄penderit eam de iure reformandā etiā si nō
allegeť p̄ partē. no. Abb. in allega. c. Raynucius.
vii. colum. ex quibus ipse infert vnum generale.
qđ vbi aliqđ ius est deductū in iudiciuz qđ cōpetit
parti licet pars ignoret poterit z debet iudex ex of-
ficio sup̄ere qñ illud est sibi notum vel notorium
vt iudici. vt legitur z no. in. l. j. C. vt que desūt ad-
uo. et. c. bone. j. de postula. p̄ela. et in. c. cum dile-
ctus. de consue.

¶ Appellatōis iudex corā quo defert iudiciū nulli-
tatis p̄tra sententiā ab inferiore latāz nō reformat
sententiā inferioris sed simpliciter p̄nūciat eā nul-
lam p̄stito de nullitate. vt est tex. in. c. cū dilecti. de
emp. z ven. qđ est verū qñ p̄cessus ex toto est nul-
lus p̄pter incipitudinem libelli. secus vbi p̄cessus
valuisseť z sententia tñ fuisset nulla vel iniusta. et
sic intelligit qđ no. Abb. in. c. cū Jo. §. fide instru.
z Bar. in. l. si exp̄ssim. ff. de appella. Abb. in alleg.
c. cum dilecti.

¶ Si appellat ab exccutore. qui modū excedit si ex-
primē iusta cā de qua dubitat an sit vera suspēdit
executio z res mobiles z fructus rei immobilis in q.
bus erat executio fienda pendēte appellatōe debēt
sequestrari vt in. l. ab exccutore. C. quoz ap. non
recipi. z Bar. vbi dicit. q. si aliqđ capiat p̄pter de-
bitū z ab ipsa captura appellat nō dz etiā statim re-
laxari sed pendēte appellatōe debet teneri sicut
de re mobili dicit. de quo vide Spe. in titu. §. sen.
plati. §. nūc sciendū. x. sed nūqd. Abb. in. c. qđ ad
p̄sultationē. circa fi. de re iudi.

¶ In appellatione quesit ab exccutore qui modū
excedit appellās dz semp exprimere cām. vñ nō pu-
to valere hāc appellatōem. appello qz excedis mo-

dū in exequēdo qz grauamē debet exprimi nomi-
natim z nō in genere. vt in de. appellati. de appell.
Abb. in. c. qđ ad p̄sultatōem. de re iudi.

¶ Appellare pōt qđ in causa criminali z termino ap-
pellationis pendēte nō debet sentētia executioni
mādari. etiā si imineat pena vltimi supplicij vt i. c.
cum sit romana. de appella. §. quo p̄ Bar. in. l. qui
vlti. ff. de penis.

¶ Appellatio vbiq. est manifeste p̄ra ius vel ge-
neraliter interdicit a iure nō tenet iudex sup̄de-
re imo tenet p̄cedere ad executionē nisi aliq. ratio-
nabilis cā alleget z exprimat iuri p̄sonās. de quo
in. c. pastoralis. §. j. de offi. delega. z in. c. romana
de apel. li. vi. vt est tex. in. c. p̄sultuit. iij. de appella.
z ibi Abb. circa p̄n.

¶ Appellatōe deserta p̄ negligentia appellātis pōt
iudex a quo ex officio p̄cedere in causis in quib⁹
eis officiū exuberat vt in causa electōis z similib⁹
vl⁹ ad vtilitatē rei publice. vt est casus notabilis in
c. p̄stitur⁹. j. de apel.

¶ Appellari poterit semp a snia lata super possesso-
rio si appellatōe pendente nō impedit executio sen-
tentie. z h̄ videt velle. l. vnica. C. si de momē. pos-
sicut in appella. de q. inter ponit ab exccutore. vt in
l. ab exccutore. C. qz ap. nō reci. z valet oino appel-
latio qñ ille qui agit possessorio succubuit. qz forte
nō habuit aliud remediū ad recupandā possessio-
nem z sic tractat de suo graui p̄iudicio. est p̄clusio
Abb. in. c. cū ad sedē de resti. spoli. xxi. colū. idem
de iure canonico tenet Fre. p̄ filio. lxxiiij. z Pau. i
de. vnica. de seque. possell. z fruc.

¶ Appellatione pendēte executio snie fieri nō de-
bet z si fiat inuito possessore restitui debet in p̄asti-
num statū anteq. appellationis causa examinetur
vt est tex. in. c. venientes. de iureiur. z ibi glo. fi. p̄
docto. approbata.

¶ Appellari nō poterit ab arbitris oīmo de volun-
tariis z extraiudicialib⁹ vt in. l. j. C. §. arbit. z in. l.
a iudicibus. ij. q. viij. licet poterit arbitriū p̄ viā re-
clamatōis retractari p̄ implorationē officiū iudicis
vt ibi nō. glo. z Anto. in. c. cū dilect⁹. de arbi. qđ li-
mitat ibi Abb. qñ arbitriū euidenter p̄tinet iniqui-
tatem etiā in lesione solius p̄tis. z h̄ sentit Archi. i
d. c. a iudicibus.

¶ Appellari nō poterit ab arbitratore q. tāq. bon⁹
vir p̄cedit. no. Bar. in. l. ij. C. vbi z ap̄d. quē. z i. l.
p̄ C. de arbi. vbi dicit q. a snia arbitratoris iō non
appellat. quia nō agit ex sententia sed ex compro-
misso z p̄tractu p̄prio. no. Inno. in. c. statutū. §. re
scrip. li. vi. z idē sentit Bar. in. l. j. ff. de le. ij. §. p̄tere-
rtu iniquitatis poterit peti reductio ad arbitriū bo-
ni viri. vt in. l. si societate. §. arbitratoz. ff. p̄ socio.
Abb. in allega. c. cū dilectus. de arbi.

¶ Appellare nō poterit victor ex sola omisiōe con-
demnatōis expensaz si ps victa simpliciter app. l
lauit. qz p̄ appellationē aduersariū poterit expēas
consequi ne iudicēz appellādo dehonestet. vt in. l.
omnem honore. C. qñ prouo. nō est necesse. quēd
p̄cedit etiā si ps victa appellās appellatōem nō pro-
sequitur cū est ius quesitum appellato vt possit il-

lam inuito appellate psequi vt in. c. significauerit. de excep. z ibi Abb. notabiliter. z est casus i. d. l. oēs honores. si tamē ps victa appellauit a sentētia quatenus faceret ptra eū tūc requirit q victor appellet est conclusio Anto. z Abb. in allegato. c. significauerunt. j. colum.

¶ Appellari nō poterit a sentētia principis nec p se si nō vult admittē supplicationē qz licet princeps non possit de directo tollere defensionē. tamē p pncipe presumit cū pcessu causa cognita. facit qd no. Bart. in. l. fi. C. de legi. et. c. cuncta per mūdū. ix. q. iij. Idez cū princeps cōmisit alicui causam appellatione remota. nā poterit si vult appellationes nō admittere. z hoc cōcludit Abb. no. sup rubrica de apel. ij. colum.

¶ Appellari nō poterit a statuto generali loci. no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusticia z iure. z in l. repetitione. z. l. fi. de apel. resc. qd est veruz nisi cōtineat aliquā iniquitatē. quia tūc poterit appellari z vnus solus poterit resistere omnib⁹ statutarijs. vt i. c. j. de his que fi. a maio. par. ca. vbi vide pulchz dictū Inno. imo si ē officialis tenet dimittere officiū si nō poterit aliter obuiare statuto iniquo. no. doc. in. c. aduersus. d. imuni. eccl. z Abb. in. c. cōsultuit. iij. de apel. in fi.

¶ Appellare nō poterit incōtinēti citatus ad locū nō tutū quādo nō cōstat iudici vel est dubiū an locus nō sit tutus nisi prius pponat corā iudice. qā nō poterit iustificari appellatio nisi pponat coraz iudice exceptio si tute pponi poterit. sed si loc⁹ sit adeo periculosus vt nec p se nec p aliuz possit tute ire ad exceptionē pponēdaz. tūc non tenet proponere et habet locū appellatio. vt no. Inno. in. c. ex parte. j. de apel. Si vero notoriū est locū non esse tutū tunc nedū pōt incōtinēti appellare. s. etiaz poterit pars citata citatōnez omittēre et de citatione nihil curare vt pbatur in cle. pastoralis. §. sane. de re iudi. facit qd elegāter no. Inno. i. c. ij. d. dila. est conclusio Abb. in allega. c. ex pre.

¶ Appellari nō debet a pmo decreto. nisi ius pti absorbeat nō repabile p sniaz. a scdo decreto bene poterit appellari quādo fuit interpositum ptra nō latitante. est conclusio Ab. in. c. cū ad sedez. d. resti. spo. circa fi.

¶ Nō appellat a pena legis quādo lex est generalis secus si est specialis z specialiter p ipm facta est lex vel statutū vel si redarguit d iniquitate vt qñ lex imponit magnā penā. nā a iudice declarāte ipm in eā incidisse optime poterit appellari. no. gl. in. c. cupientes. de elec. li. vj. facit. c. puenit. d. apel. Abb. in. c. sup his. de accusa. vj. colum.

¶ Appellari nō poterit in his q relinquūt cōsciētie iudicis. no. glo. in. cle. vnica. d. iurepatro. z no. in. c. statutū. §. assessorē. de rescrip. li. vj. tamē iniuste grauat⁹ pōt appellare ad supiore nō ad h q iudex teneat appellatōni deferre. sed quo ad h vt supior possit examinare appellatōez z reuocare grauamē qd no. Abb. vbi supra.

¶ Appellatio interposita aī sniam nō valet nisi ex pssa cā rōnabili q si esset pbata deberet legitimari

reputari. z h etia si cā sit notoria. nam licet notorietas releuet ab onere pbandi nō tñ ab onere pponēdi. vt in. c. vt debitus. d. apel. z ibi Abb. in. pn. z est tex. in. cle. appellā. eo. ti.

¶ Appellatio nō admittit i cā criminali trib⁹ cōcurrentib⁹ scz q delinquēs fuerit ppria voce pessus nō p coactionē neqz formidine tormentoz. item testibus cōuictus. item argumētis supat⁹. nec iudex ad quē tenet talē appellatōne admittere. qz videt interposita causa subterfugū. vt i. l. ij. z. l. abstinendum. C. quoz ap. nō reci. z gl. in. l. creditor. §. iustus. ff. de appell. ij. q. vj. sunt quoz. idem intelligo qñ solū fuit cōfessus z nullā cām exprimit in appellatione ad substantiā cōfessōis iam facte. qz cōfessio aliter nō excusata inducit notoriū vt dixi z i notorijs nō admittit appellatio vt in dicto. §. porro. z licet in appellatōe a diffinitiuā non est necesse exprimere causaz vt in. c. qd ad pultationē. de re iudi. illud pcedit qñ appellatio nō est ptra ius. qz tūc nō admittit nisi exprimat cā rōnabilis. no. Inno. in. c. pastoralis. §. preterea. de offi. dele. Abb. in allega. §. porro. ij. colum.

¶ Appellari nō poterit heres si sit actū cōtra eū ex cōfessione defuncti. z sicut ptra defunctū poterat pcedi ex cōfessione sua tanq sup notorio. z sic contra eius heredē nisi pndat iustā cām grauamis sicut ipse defunctus. no. Jo. an. post Clin. in. ti. de appella. in. §. in quibus. d. s. nunquid. z Fred. com. fil. suo. c. j. z est conclusio Abb. in. c. cū spālī. §. porro. de apel. iij. colum.

¶ Appellare nō licet tertio sup eadē causa z ab eadem parte si bis fuit sententia confirmata. tamen vt euitet infinitas et ppter psumptionez iniusticie que orta est ptra appellatē ex quo toriēs succubuit vt in. c. tua nobis. quod pcedit etia in sententijs que nō transeūt in rem iudicatam licet in illis possit de nouo causa inchoari p viā querele. vt est glo. no. in. c. fraternitatis. d. fri. z malefi. z in. c. ad reprimēdā. de offi. ordi. z plene p Abba. in alle. c. tua nobis. iij. colum. z vide circa h qd scripsi foro legum. li. xij. ti. xij. l. j.

¶ Appellare nō poterit miserabilis psona a iudice seculari ad ecclesiasticū cū gradatim sit appelladuz vt in. c. anteriorū. ij. q. vj. licet possit miserabilis psona a iudice ordinario negligēte imēdiate adire ecclesiasticū p. c. ex tenore. d. foro cōpe. Abb. in. c. licet ex suscepto. eo. ti. vj. colū. z no. Inno. in. c. significantib⁹. de offi. delega.

¶ Appellari nō poterit a snia iudicis q vt bon⁹ vir aliquid arbitrat⁹. no. Inno. in. c. pntiū. de testi. z Bar. in. l. j. ff. de lega. ij. in fi. z vide Bar. in. l. arbitet. ff. q satisfda. cogun.

¶ Appellat a pstitutōe vel statuto q fit ptra certā psonā vere vel p pecturas. vide. j. pstitutio.

¶ Appellat⁹ si recepit appellatōne vel aī interest sua ne appellatio deferat⁹ nō poterit appellās illi renūciare. ar. in. l. nemo. ff. de reg. iur. s. vbi istd cessat dz appellās appellatōni sue renūciare. Abb. i. c. ex pre. de rescrip. ij. colum.

¶ Appellationi videt renūciare qui post appella

tionē suā spoliāuit aduersariū. vt in. c. an sit. d. ap-
pel. z Inno. in. c. ex pte. de rescrip. qđ vex si tal re
nūciatio nō est dānosa appellato vt ibi tīgūt doc.
aliter tñ intelligūt alij. i. q. licet p^o appellationē ap-
pellās spoliet aduersariū q nō ppter h renūciat
appellatōi sue s q nō audiat donec restituat vt i. c.
sup spoliatōne. de resti. spolia. Abb. tñ tenet p mū
in alleg. c. ex pte. ij. colum.

¶ Appellari pōt enā de iure ciuili a snia q đs pnū-
ciat se esse iudicē qz licet sit interlocutoria habet tñ
vim diffinitive vt est glo. no. in aucten. habita. C.
ne filius p patre. cōmendat Abb. in. c. ex parte. d.
rescrip.

¶ Si đs appellat p me pñte z nō cōtradictē valet
appellatio z pcessus inde fact^o. Inno. z Abb. in al
leg. c. ex pte. iij. colū.

¶ Appellari poterit a mero executore etiā si ad nu-
dū articulū sit deputat^o si modū excedat in exeqn-
do vt i. c. cū te. iūcto. c. sup qōnū. s. j. de offi. dele.

¶ Appellari poterit a suspecto iudice si grauet dū-
taxat nō als lz possit reculari. glo. z doct. in. c. sup
questionū. s. j. de offi. dele.

¶ Appellatōis renūciatio facta p ptes opaf magis
q̄ remotio appellatōis q sit in rescripto pncipis. qz
qñ ptes renūciant nulla appellatio debet admitti
vt in. l. fi. C. de temp. apel. sed quando princeps
eam remouet in rescripto admittit appellatio. no.
lhosti. z Abb. in. c. pastoralis. s. fi. de offi. delega.
in fi.

¶ Appellare potest terti^o si pñdit p iudiciū sibi fieri
de iure puta ne sentētia trāseat in rem iudicatāz s
etiā vt euitet p iudiciū facti ne molestet de facto. le-
gis z no. in. c. puenit. de arbi. Abb. in. c. dilecti. de
maio. z obedi.

¶ Appellari poterit ab arbitro dato in iudicio sup
aliquo articulo puta ad discernendū an fideiussor
sit idoneus vel nō vel ad mēsurandū agrū vel ad
videndum si vulnus sit mortale. de quibus nota-
bilis tex. in. l. arbitroz. ff. qui satis. cogun. z hoc si-
ue sit deputatus arbiter in iudicio de pñsu pñū
vel ex officio iudicis. Bar. tñ ibi dicit q ab illo pro-
prie nō appellat s implozat iudicis officiū p viā cu-
iusdāz reclamatōis qđ approbat Abb. in. c. dilect^o
de arbitris.

¶ Appellari pōt ab arbitris iuris q nō assumūt ex
voluntate pñū s ex dispositōe iuris vt i. c. ab arbi-
tris. de offi. dele. li. vj. idē de arbitris p viā statuti
assumptis ex necessitate. vt no. p Abb. ibi in. c. dile-
ctus. de arbi.

¶ Appellatōis renūciatio in pñeda ab arbitri iu-
re vt iudicio dati valet in casib^o in quib^o casib^o po-
terit ab eis appellari quēadmodū poterit ab alijs
iudicib^o remitti appellatō. vt in. l. fi. C. de temp. ap-
pella. s. i casib^o i quib^o nō poterit appellari nō cadit
renūciatio appellatōis nec etiā poterit emologari
laudū añq̄ sit latū. nā renūciatio facultatis impu-
gnadi arbitriū nō remittit vt i. l. penul. C. d. arbi.
Abb. in alle. c. cū dilect^o. circa fi. vide. j. cōpromissū
penale.

¶ Appellari dīz ad supiorē arbitri q tulit sniam i ca

sib^o i qđ^o ab arbitro poterit appellari vt in. l. j. C.
vbi z apđ quē. no. Abb. i. c. cū dilect^o. iā alleg. in fi.
¶ Appellat a iudice cui^o iurisdictio fuit pñū pñsu
progata. Bar. in. l. ex pñsu. de appel. fallit i epō
ppter dignitatē epalem vt in. l. epale de epi. au. z
h dū cognoscit inter laicos p illā. l. als si inter cleri-
cos cognoscit bene appellat a snia epi. vt i. c. pasto-
ralis de offi. ordi. z in. c. romana. s. debet. de appel-
la. li. vj. z sic no. q appellat a snia lata fm cōsilū sa-
pientis pñū consensu assumpti. Bar. in. l. j. s. q-
situm. de appella. Abb. in. c. causam que. circa pñ.
de re iudi.

¶ Appellare pñt ab eadē snia oēs quoz interest lz
in iudicio nō interuenerit. vt i. c. cum sup. d. apel.
z. l. a snia. ff. de appella. debent tñ taliter appellatcs
etiā a diffiniua exprimere cām appellandi. nec
sufficit dicere appello ab iniqua sentētia vt ibi no.
Bart. vide. j. s. pñxi. cum se. z vide. j. processus
qui sit.

¶ Appellari nō poterit regulariter a snia inter alios
lata. vt in. l. a snia. ff. de appella. fallit vbi ex snia in-
ter alios dicta inferit alteri plenū p iudiciū. vt in. l.
se. z pe. ff. eo. ti. l. cum snia est lata ptra heredes in
p iudiciū testamēti. qz tūc legatarij possunt appella-
re. vel si est lata ptra vnū ex heredibus. alij possūt
appellare. vt dicta. l. a snia. s. qñ nullū vel modicū
interesse pñdere poterit tertius non auditur. vt
in. c. nō solēt. ij. q. vj. z in. c. cū inter. de elec. Abb. i
c. cū sup. de re iudi.

¶ Appellare an poterit terti^o a qualibet snia lata s
principalē a qua victus nō poterat appellare. vide
Abb. in. c. cū sup. de re iudi. qui pcludit q poterit
tertius appellare a prima z a scda sententia z etiā
a tertia si ignorauerit causam suā agi aut sniam p
allega. c. cū sup. nō tñ talis appellatio pderit reo vi-
cto vt ibi. potest etiā ipse tertius licet nō appellet
prosequi pro interesse suo appellationē a victo pñ-
cipali interpositā. etiā si post appellationē ipse pñ-
cipalis transigerit cū actore. vt. l. a sententia. s. vel
rescripserunt. cū se. ff. de apel. z eo. ti. l. si plusor
post prin. z. l. si suspecta. ff. d. inoffi. testa. vide. j. p-
cessus qui sit.

¶ Appellat ad papā vbi deficit supior. no. lhosti. in
c. cū Jo. de fide instru. nā vbi nō reperit supior de
iure vel de facto papa poterit adiri. no. Inno. i. c.
liet ex suscepto. de foro cōpe. qz penes eū est ptās
tpaliū habitu. vt no. in. c. nouit. de iudi. deficiente
supiore illū habitū pōt papa deducere in actuz. si-
cut illū exercet in causis arduis etiā nō deficiēte su-
piorē. vt in. c. p humani. de homi. li. vj. qđ limita i
grauib^o z arduis articul. no. i. c. p venerabilē. q. fi.
sint le. Abb. in. c. si duob^o. de appel.

¶ Appellās videt appellatōni renūciare litigando
corā iudice. vt in. c. sollicitudinē. de appel. qđ intel-
lige in appellatione interposita. nō in appellatione
interponēda. vt ibi no. Inno. qđ limita nisi actus
qui postea gerit corā iudice a q veniat ad augmē-
tandum desiderium appellantis. vt no. glo. no. in
c. si a iudice. de appell. li. vj. quā vide. Brē limita
si actus gestus post appellationē corā iudice a quo

nō fuit approbat⁹ in ipō iudicio. q² p illū actū nō vī
des renūciare appellatōi. vt colligit in. c. cū venis-
sent. de eo qui mit. in pos. cā rei seruāde. z est rō q²
nō pōt iudex vel ps se fūdere sup eo qd impugna-
uit. vt in reglā ex eo. de re. iur. z. c. cū olim. de cen-
si. facit tex. in. c. mulieri. de iur. i. Abb. in. c. gra-
tum. de offi. dele. Item limita nisi actus sit acti-
ue fact⁹ p pte coraz iudice a q. secus si p iudicem. z
passus p pte. vt q² post appellatōez iudex pte excō-
municauit. z ps sustulit excōicationē. vt est singu-
lare dictū Inno. in. c. olim. iij. d. resti. spol. z vide
plene de hoc per Abb. in. c. allega. cum venissent.
z in. c. questioni. de appell. et in. c. gratum de offi.
deleg.

¶ Appellari a mīma cā poterit. vtputa sup gallina
z est rō. q² appellatio nō fundat sup quantitate gra-
uaminis. sed sup iniusticia sentētie z iniquitate iu-
did. vt in. c. de apel. z i. c. cordi. co. ri. p. cor. l. j. ff. e.
ri. no. glo. Laurē. xiiij. q. fi. z nota q² mīma causa ē
qū sumpr⁹ litis iudicialis excedūt valorem cause.
no. Bar. in. l. medicamis. ff. d. anno. z tribu. li. x.
z idē excusat patus vel tutor si nō mouet causas
in qua maior erat sumptus iudicialis q² vtilitas.
Abb. in. c. de apel.

¶ Appellari poterit a snia iudicis declarātis quez
incidisse in sniam iuris. q² illa declaratio est sentē-
tia hois z nō iuris. licet als a sentētia iuris nō po-
terit appellari. de q² notabilis glo. in. c. cupiētes. §.
quod si p viginti. de elec. li. vj. vbi Abb. in. c. pueit
de apel.

¶ Appellare poterit subdit⁹ etiā religiosus si est in
iuste afflict⁹ z correct⁹ a suo plato ad supiozem z te-
net appellatōi deferre als puniē. vt in. c. de priore
de apel. z vide ibi Abb.

¶ Appellari poterit a snia interdicti cū suspēditur.
z appellatio tenebit eā in suspēso. vide. j. interdicti
sententia.

¶ Si appellatōe pendēte appellās fuerit spoliatus
nō videt appellatōi sue renūciare si corā iudice a
quo cōpareat ad restitutionē petēdā. vt in. c. cū te-
neamur. de apel.

¶ Appellari poterit ab impatore ad papā. qū p viā
peccati ppter iusticiāz denegatā adiretur papa cō-
tra imperatorem. ar. in. c. nouit. de iudi. nā in con-
cernentibus animā imperator subūcitur canonib⁹
z astringitur eis. xcviij. di. c. si duo. c. impera-
tor. z de maio. z obe. c. omnes. Abb. in. c. j. de con-
sti. iij. colum.

¶ Appellatōe ab interlocutoria si p iudicē aliq² act⁹
sit fact⁹. vel ad illā interlocutoriā pcessus pendēte
fatali si postea deserat vel renūciat appellatōi tales
act⁹ nō valēt. z poterūt p viā nullitatis retractari.
Lapus in suis allegatōib⁹ allega. j.

¶ Si iudex appellatōe interposita ab interlocuto-
ria ex cā legitima pcessit vsq² ad sniam exclusiue. z
ante sniam sit deserta appellatio si aliqui actus pre-
cesserūt substantiales ad sniam nō tenebit senten-
tia nisi illi actus irritentur. sed si pcesserint act⁹ nō
substantiales tenebit sententia. Lapus in dicta al-
lega. j. in fi.

¶ Si snia ferat s⁹ pditōe a q nō est appellatū z pen-
dente pclusiōe quatus recurrit ad papā. pinde est
ac si appellasset sicut excōicatio s⁹ pditōe lata suspē-
dit p appellatōez. de appell. pterea. ij. est gl. singu. i.
c. dilecti. de excessi. pla.

¶ Appellatōi nō videt ptes renūciare. si ea pēden-
te vadūt ad arbitros. imo pfit postea psequi apel-
latōnē. nec currit tps interi. C. de tēp. ap. aucten.
si tñ. no. glo. in. c. veniens. d. renunci. z cle. q² diu.
de appella.

¶ Appellare poterit notorie grauatus etiā si in re-
scripto sit remota appellatio. est tex. iūcta glo. in. c.
ex cōquestione. de resti. spol. nā ois appellatio a iu-
re approbata videt pmissa. l. iura nō loquāt qū ap-
pellatio ē remota. vt. c. significāte. z. c. radulphus
de rescō. h tenet hosti. z approbat Abb. i. c. pasto-
ralis. circa fi. §. j. de apel. vbi pcludit q² supior cra-
minauit vtrū iste appellauerit in casu a iure pcesso
vel nō. z an fuerit grauāt⁹ vel ne. q² no.

¶ Appellare poterit supior nō solū p se sed p s⁹di-
tis suis qū poterit in hoc pterdere aliquod inter-
esse subditorum. vt est expressum in. c. dilectis. de
appella. et. ibi Abb. circa princi. vide. j. processus
qui sit.

¶ Appellari poterit in iudicio nō solū a grauamie
iam inflicto. sed etiā a cōminatōe facta p iudicē in-
iuste. l. pminādo de p⁹sentī nō intulerit grauamē
sed timef in executione. et sica verbali grauamie
de p⁹sentī. z a reali de futuro potest appellari in iu-
dicio. vt colligit ex. c. cessante. d. apel. z ibi Abb. j.
colum.

¶ Appellari pōt a sententia lata p iudicem fm con-
siliū sapientis in quem partes a principio conse-
serunt. quia non consenserunt in iurispitum tan-
q² in arbitratorem. sed vt in virum sciētificū. est
pclusio Aba. in. c. intimasti. de ap.

¶ Appellari poterit licite a iudice q² a⁹ litē cōtesta.
circa principale negociū aliquid innouat. vt diem
assignatā sine causa preuenit. est tex. in. c. significā-
te. de apel.

¶ Appellans an z quādo poterit appellatōni renū-
ciare z ad priorē iudicē redire. vide plene p Abb.
in. c. interposita. §. ille idemq². de apel.

¶ Appellare poterit dñs etiā si pcurator fuit vere
ptumax. q² pstat ab initio ptumaciā esse delictuz.
z est res magni p iudiciū nisi dñs fuerit sciens z ne-
gligēs. C. de sal. mo. l. j. z l. nō solū. in pn. ff. de p-
cura. z. c. j. vt lite nō pre. z ibi. Ab. v. colū. iura em
excludentia a facultate appellādi loquunt in cōru-
mace studiose. vt satis colligit. ff. de apel. l. cōsen-
su. §. fi. z in. l. j. quādo puo. nō est necesse. ij. q. vj.
sunt quoz. z est pclusio Abb. vbi. §. viij. colum. vi
de. j. pcurator. d. si dñs. hoc idē no. Bar. in. l. nec
infantes. ff. de fideicom. liber. z in. l. fi. ff. d. in inte-
grū resti.

¶ Grauāt⁹ p iudicē poterit h exp⁹ssō incōtinēti ap-
pellare. nec est op⁹ q² petat a iudice reuocatio gūa
mais q² est p nota. p Jo. an. in. c. ex pte. j. de ap-
pel. Abb. in. c. j. de dila. in pn.

¶ Appellari poterit legitime a denegatōe q² rte pro

ductōis testiu. vide. j. testes. x. q̄rte pductōis.

¶ Appellari poterit a iudice q̄ aliqd difficile vel piculofum pcepit. vide. j. iudex nihil.

¶ Appellari nō poterit a iudice si non faciat id qd ex suo officio facere potuit. imputari enī dī nō potest. Idē si iudex nō pdenat victuz in expēsis si ab eo nō fuit petitū appellari nō poterit. Abb. i. c. si. de rescip. circa si. et in. c. significauit de testi.

¶ Ubicūqz poterit iudex aliqd facere ex officio. si nō facit nō poterit ex h̄ appellari. vt est dictū notabile Spec. in ti. de offi. vica. §. expedit. et hoc tenet Jo. an. et alij doc. in. c. pe. de p̄scri. et rō. qz iudex nō tenet impedire officiū suū ad cōmodū priuatū si nō postulet. vt in. l. iij. §. h̄ aut iudiciū. ff. de dā. infec. no. Inno. in. c. ad n̄fam. ij. de iureiur. ex q̄ pcludit q̄ si iudex omittit pdenatōnem expēsarū. qz nō fuit petite nō habet locuz. nec tenet de suo refartire. secus si fuerūt petite. no. glo. in. c. si. de rescip. et Bar. in. l. pperandū. pōt tñ iudex appellationis victū i expē. pdenare. licet in p̄ma instantia nō fuerūt petite. no. dñi de ro. deci. ccclv. de q̄ latus p Abb. in. c. significauerūt. de excep. ij. colum. vide. j. absoluerē poterit.

¶ Appellatōe in p̄posita a gūamie seu ab inflocutoria ab inferiori si p̄nceps appellationē recipit et ex certa scia. et h̄ p̄stat ex x̄bis rescipri ei⁹ delegatus poterit ilico inhibitoriā mittere. qz ex tali receptōne statim fuit suspēsa iurisditio p̄mi iudicis. vt i. c. dilectus. de rescip. et ibi p̄ doc. Itē papa sic cōmit tēdo videt approbare grauamē. et sic nō est op⁹ q̄ delegatus p̄mittat cognitōez sup̄ p̄bilitate cause. sed solū sup̄ veritate. et h̄ac opt. sentit Ab. in. §. qd si obijciat. c. romana. de appel. li. vj. idē videt i diffinitua siue cā exprimat siue nō. qz p̄nceps in rescribēdo videt appellationē recepisse. si aut̄ appellatōne ab interlocutoria p̄nceps cōmisit nō exp̄s so grauamine nec ex certa scia tñ h̄z locum al̄s. §. qd si obijciat. et ibi docto. de q̄ vide Abb. in alleg. c. dilectus. de rescip.

¶ Appellatio si recipit a iudice vel approbat a pte termin⁹ ad eam psequendā p̄fixus obtinet vicem pemptorij vt in absentem pcedat. ac si pemptorie fuisset c̄tatus. nec talis termin⁹ pueniri poterit ab aliq̄ priū. est casus no. in. c. sepe p̄tingit. de appel.

¶ Ad iustificandū appellationē ppter timorez imp̄ssionis interpositā nō est necesse q̄ imp̄ssio fuerit secuta. s̄ satis est p̄bare q̄ verisit de ea timebatur vt in cle. sicut de appella. et Inno. in. c. cum nobis. de elec. et Abb. in. c. bone de elec. sup̄ glo. ij.

¶ Appellatio extinguit p̄nūciatū. vt in. l. j. ad turpil. aliqñ suspēdit. de quo vide qd no. Abb. singulariter. in. c. si. de sequestra. pos.

¶ Appellationis omisso non purgat vitū sententie quo min⁹ pars possit habere regressuz p̄tra iudicem. idē si ps fecit q̄tū potuit. vt quia bis appellauit. et semp fuit gūata. no. glo. in. c. pastoralis. §. quia x̄o. de offi. dele. et idēz no. in. c. sepe. de appella. et in. c. sacro. de sen. excō. al̄s tolleret obligatio naturalis. que tñ p̄ sniam nō tollit. vt no. in. l. iulianus. ff. de p̄di. et demon. nec ob. c. qd ad p̄sultati-

onē. de re iudi. vbi nō appellādo videt ps p̄sentire sententie. qz pcedit in p̄sensu it̄ptatorio. et nō vero. ideo p̄tra iudicem nō ob. exceptio rei iudicate notat Abb. in allega. §. quia vero. x. colum. vide j. arbiter.

¶ Appellare tenet pcurator ad certā litē dat⁹ licet nō teneat appellationē finire. qz est aliud iudiciū sed si est dat⁹ pcurator generalis ad om̄es causas vel lites. tñ tenet appellare et appellationē psequi no. in. c. nō iniuste. et c. dilectus. de pcura. idēz in negotioz gestore qui vniuersaliter pcurat negotia. no. Abb. in. alle. c. nō iniuste. et no. q̄ etiaz pcurator ad certā litē licet nō teneat finire appellatōez a diffinitua. tenet tñ psequi appellationē ab int̄locutoria cū est idē iudiciū. no. Inno. et Abb. i. d. c. nō iniuste. licet in curia romana aliter obseruet vt ibi no. in. si.

¶ Appellans succubens an debeat in expensis cōdemnari. vide notabiliter p̄ Abb. in. c. finē litibus d̄ dolo. et p̄tu. colū. xj.

¶ Appellatio vbiqz suspendit actū gerendum et si omnino ille actus est accessorius ad actum iaz gestum vel ei p̄secutiuus non suspendit p̄ appellationem. et est ratio. quia ratione connexitatis attribuitur potius p̄teritis q̄ futuri. vt est tex. in. c. pastoralis. §. verum. de appell. et ibi Abb. in p̄n. vide j. l. noua.

¶ Licet iudicis ad quē appellat officiū sit in cā appellatōis p̄nūciare bñ vel male appellatum. et h̄ dī sufficere in omni casu. vt ē tex. i. l. eos. C. de appel. et ij. q. vj. in si. Bar. tñ in. l. cū apud. ff. iudi. sol. dicit q̄ reo absoluto i p̄ma instantia si actor appellat et fouet iustā cām dī iudex appellatōis eū pdenare. nec sufficit simplr p̄nūciare bñ appellatū vel male iudicatū fm formā dicte. l. eos. et no. in. l. ofidius. ff. dele. iij. primū tñ est vex p. l. si p̄ses. C. de sen. et ibi glo. dices q̄ iudex appellatōis infirmādo sniaz q̄ reus fuerat absolut⁹. videt tacite illū pdenare. ita q̄ nō ē op⁹ alia pdenatōe. idē Lalde. i. c. significauerūt. de excep. et meli⁹ in. c. raynald⁹. de testa. poterit tñ si vult iudex appellatōis addere in sentētia. et ideo pdeno v̄l absoluo. et sic intelligit. d. l. cū apud. et l. creditor. ff. de solu. nō tñ est necesse. no. Abb. in. c. cū cā. de re iudi.

¶ Appellatio si est deserta ex defectu p̄secutōis poterit iudex a q̄ pcedē ad executōem snie etiam sine noua citatōe p. c. eū q̄. de dolo et p̄tu. Abb. in. c. cū causa. de re iudi. iij. colum.

¶ Nō appellās videt acquieuisse sententie. vide. j. sententia transsit.

¶ Appellari an poterit ab executore. vide plene et notabiliter per Abb. in. c. quod ad p̄sultationem. de re iudi.

¶ Appellationi an videtur renūciare petēs vel suscipiens dilationē seu terminū a iudice. vide. j. renūciare videt.

¶ Appellās friuole manifeste ab inflocutoria non audit volēs postea a diffinitua appellare. vt i cle. vnica. de dolo et p̄tu. qd dicit vt no. Abb. in. c. inter monasteriū. de re iudi. iij. colum.

¶ Si grauamē a quo nō fuit appellatū ptingit negociū principale. vt est exceptio indignitatis cōtra psonas testū q̄ t̄gīt negociū pncipale. z si nō pncipalit̄ saltem p obliquū tūc i appellatiōe a diffinitua admittit̄ ei⁹ discussio. als iudex itez ḡuaret sequēdo illoz dicta in snie platōe. ad q̄ facit. c. fi. de appel. li. vj. z de. fi. eo. ti. z glo. in. c. j. de excep. z in. c. ex pte ade. z. c. de testib⁹. z no. p Abb. in. c. cū. 3. z A. de re iudi. iij. colum.

¶ Appellatio a snia nulla nō suspēdit pñciatū cū virib⁹ nō subsistat s̄ opat̄ effectū deuolutiū dum taxat ad supiozem. z h̄ respectu appellari nō pōt a snia nulla. vt in. c. dilecto. de appell. z Bar. in. l. si exp̄ssim. ff. de appell. Abb. sup rubrica. de appell. ij. colū. z vide eū in. c. dilecto eo. ti.

¶ Appellari d̄z a collegiis inferiorib⁹ que sūt s̄bdita maiorib⁹ z ordinariis p̄t̄tib⁹ ad ipos maiores siue sint collegia ecclesiastica siue secularia. vt lati⁹ no. Abb. sup rubrica de appell. Post appellationez extra iudicialē gesta an z qñ valeāt vel veniūt irritāda. vide Abb. in. c. p̄sultit. z in. c. bone. d̄ appell.

¶ Appellās temere vel iportune seu calūniose an puniat̄ pena extrinseca. z q̄ pena de iure ciuili vel canonico. vide plene p Abb. in. c. ij. d̄ appell.

¶ Appellatio cū sit a correctiōe abbat̄ vel plati siue pcedat̄ ad correctionez eē iudiciū siue in iudicio. siue appellet̄ aī sniam siue post. necesse est vt semp exp̄mas in appellatōe cā appellandi. vtp̄ta qz excedit modū. z in impetratōe s̄raz optet q̄ etiā exp̄mas cā p̄dēnatōis. no. Inno. in. c. ad nfaz. p̄mo. d̄ appell. z ibi. Abb. in. fi. z in. c. irrephēibilis. z in. c. cum speciali. eo. ti. z. c. de priore. q̄ de eadē materia loquit̄.

¶ Appellat⁹ si impetrat iudices ad p̄sequēdam appellatōz nō pdest appellatū negligēti. nec ip̄e appellās corā eisdē iudicib⁹ poterit appellationē p̄sequi nisi p̄bet infra t̄minū esse legitime impeditū. vt tenet do. de ro. decisi. cclxx. z etiā si impedimentū p̄bet z resistat appellat⁹ nō poterit. qz qñtū ad eū de fecta est appellatio. vt in. c. psonas. de appell. Abb. ibi circa fi.

¶ Dilatōes datas a iure ad appellandū z ad appellatōem p̄sequēda z finiēda an iudex pōt abbreviare. vide. j. terminos.

¶ Appellās ad curiā pncipis si ppter inopiā non potest illam p̄sequi est iusta causa h̄ndi bienniu. facit. c. quod de his. de sen. excō. Abb. in. alleg. c. ex ratōe.

¶ Itinerās ad papā ex iusta cā siue in ei⁹ fauorez siue alteri⁹ est s̄bd p̄ctōe aplica vt interi⁹ s̄ eū nō pcedat̄ in p̄tibus. z defendit̄ talis nō x̄tute appellationis sed p titulū de pegrinationib⁹. no. p Inno. in. c. vt debet. de appell. z est p̄clusio Abb. in. c. me minim⁹. de appell.

¶ Appellās a grauamine illato p iudicē non tenet amplī⁹ corā iudice ad citatōnē suā cōparere in illa causa nisi eū citet ad audiendā reuocationē grauaminis. in. c. si a iudice. de appell. li. vj. Abb. in. c. super eo. j. de appella. z licet articulus a quo appellat̄ sit separatus a causa principali. nihilomin⁹ iuris-

ditio in tota causa deuoluit̄ ad supiozem. facit. l. si quis puocatione. C. de appel. p rōnes allegatas p Abb. vbi. s̄.

¶ Appellationi in̄posite ex falsa cā nō tenet iudex deferri. nec d̄ tali appellatōe d̄z curare nō reuocat̄ attēptatū nisi x̄itas cāe p̄bet. vt i. c. in̄posita d̄ appell. Abb. i. c. sup eo. j. de appell. in fi.

¶ Ubicūqz ius phibet appellatōez nunq̄ iudex tenet deferre appellatōi nisi cā legitima in ea exp̄mat̄. z iō in facto notorio nō audis appellans a diffinitua cā legitima obfuscat̄ notoriū nō exp̄ssa vt i c. romana. s̄. si aut̄ post sniam. eo. ti. li. vj. z sic limitant̄ iura q̄ dicūt q̄ in appellatione a diffinitua nō est necesse exp̄mere cām. est p̄clusio Abb. in. c. cōsultit. p̄mo. de appell.

¶ Per appellatōez est suspēsa iurisdictio iudicis ordinarij a q̄ nisi in rēdentib⁹ in faciliore exitū cause appellatōis dūmō abstineat a cognitiōe cause pncipalis. vñ si appellās turbat̄ in possessiōe sup q̄ fuit appellatū iudex a quo poterit illā possessiōnez sibi restituere appellatōe in suo statu pmanente. vt est casus i. c. cū teneamur. d̄ appell. facit glo. in. c. ij. de ma. p̄tracto p̄tra inter. ecclesie. z q̄ no. i. c. q̄ frōte de appell. Abb. in. alle. c. cū teneamur i prin. z vide Abb. in. c. tua. de spon. duo. z in. c. ex l̄fis. de ma. contra. con. inter. ecclesie.

¶ Appellās adēcūdo iudicē a q̄ nō sup appellatōe in terposita s̄ sup innouatis post appellatōem non videt̄ renūciare sue appellatōi. est p̄clusio Abb. in. c. cū teneamur. de appell.

¶ Appellatio generalis in vna z eadē cā vel i oib⁹ causis appellatē t̄gētib⁹ an admittat̄. vide plenep Abb. in. c. p̄sultit. ij. de appell.

¶ Appellare an poterit iurās stare mādāt̄ ecclesie si s̄ iuramētū aliqd̄ faciat. v̄ est dubiū. vide Abb. in. c. ad h̄. ij. de appell.

¶ Appellatōe nō obstāt an poterit absolui excommunicat⁹. vide sup Absoluere an poterit ab excōmunicatōe.

¶ Appellari an l̄z a snia in̄locutoria q̄ h̄z vim diffinitive. vide. j. snia in̄locutoria.

¶ Iudex a q̄ poterit cōgscere ad sui instructōez d̄ iniusticia appellatōis. z vide. j. iudex a q̄.

¶ Appellās ab in̄locutoria poterit inuito appellato ad priore iudicē redire cū in tali cā nullū intesse poterit appellat⁹ p̄tendere. secus si appellat⁹ a diffinitua. qz tūc inuito appellato nō poterit ad primū iudicē redire ex eo q̄ appellās pōt petere reformationē snie. ne ampli⁹ possit vexari. ar. in. l. diffamari. ff. de inge. z ma. c. p̄querēte. d̄ resti. spol. Abb. in. c. accepta. de appell.

¶ Appellatōis iudex si p̄firmat sniam an debet remitti eius executio ad iudicē. a q̄ vide. j. iudex a q̄ exequitur.

¶ Appellatōis iudex nedū pōt p̄dēnare i exp̄sis factis post appellatōem s̄ etiā in exp̄nsis factis aī sniam z post sniaz in cā pncipali. est p̄clusio Inno. in. c. sepe ptingit. de appell. z est ratio. qz iudex ad quē succedit loco iudicis a quo. ergo sicut poterit addere z detrāhere prime snie. vt in. c. raynaldus

et raynucius. de testa. eodē mō poterit pdenare l
omnib⁹ expensis. vt no. Abb. in dicto. c. sepe pti
git. octaua colū.

¶ An ad officiū iudicis ad quē nō solū versat sim
pliciter in pñiciādo bene vel male appellatū. s̄ pōt
distinguerē et refozinare sniam addēdo v̄l minue
do. Abb. sup rubrica de appell. et no. in. c. sepe con
tingit. co. ti. vlti. colum.

¶ Licet grauar⁹ p iudicē nō appellet. tñ si illud idēz
grauamē iterat⁹ poterit de nouo appellare. vt i. c.
ex pte. j. de appell. facit qđ no. glo. in cle. sepe. d. x.
fig. Abb. in alle. c. ex pte in pñ.

¶ Appellari an et qñ poterit ad delegationē. vide
plene in. c. sup questionū. s̄. vey. et s̄. porro d. offi.
delega.

¶ Appellare poterit qđ p se et p suis adherentib⁹.
vt in. c. olim. de accusa. et virtute hmoi appellatōis
etiā abherētes defendūt. nā et tenent et inuoluūt
adherētes qđ ad penā. fori⁹ g dñt gaudē pūilegio
principalis. ar. c. j. de offi. dele. et c. vna. d. appella.
Abb. in allega. c. olim. in prin.

¶ Appellari an et qñ poterit a breui dilatōe iudicis
vide norabi. p. Abb. in. c. j. de dila.

¶ Appellari poterit ab archiepō ad pmarē seu pñi
archā. vide. j. archiepōs pōt ex consue.

¶ Ab appellādo an excuset paupertas. vide infra
paupertas.

¶ Si epūs hz regalia a pñcipe p regalibus illis
apellandū est ad papā. vt in. c. si. de delictis pue.
et ibi glo.

¶ Appellatōis iudex regulariter poterit supplere
defectū iudicis a qđ. vt in. l. tician⁹. ff. qđ cū eo. qđ i
telligo vey nisi pcessus sit impedit⁹. in. l. rē maio
ris pñi. C. de rescin. ven. xiiij. q.

¶ In cōmissis arbitrio iudicis si iudex cognouit vt
iudex poterit ab eo appellari. et sic pcedit glo. c. sup
his de accu. et pban⁹ p tex. in. l. si qđ pena iuncta. l.
illud. s̄. inter. ff. de x. sig. vbi multa imponit ar
bitrio iudicis. tñ poterit appellari si mod⁹ excedat
et h̄ sentit glo. in alle. l. si qđ. et ibi Bar. in fi. q. dicēs.
qđ si pena dñz imponi ad arbitrium iudicis poterit
ab eo appellari. secus si aliqd cōmittit arbitrio iu
dicis libere. ar. in. l. nō quicquid. ff. de iud. et in. c.
psuluit. de offi. dele. nā tūc nō poterit ab eo appel
lari. ad hoc qđ no. Jo. an. in addi. spe. ti. de cita. s̄.
sequit⁹. x. s̄ nūqd credet. Abb. in. c. sup his supra
allega. v. colum.

¶ Si aliqd cōmittit pscie iudicis nō poterit ab eo
appellari. no. glo. i. c. statutū. s̄. accessorē d̄ rescrip.
li. vi. qđ glo. limitat⁹ p glo. in cle. ij. de iurepa. vbi su
perior ex officio suo poterit reducere illd ad bonā
equitatē. facit. c. pastora. de appel. Abb. vbi sup.

¶ Si iudex cognoscit nō tanqđ iudex s̄ vt bon⁹ vir
seu succedit loco boni viri nō poterit ab eo appella
ri. et sic intelligit qđ no. Inno. in alle. c. statutū. qđ
dictū seqđ Bar. in. l. j. in fi. ff. de le. ij. poterit tñ in
tali casu hñi recursus ad supiorē vt reducat ad bo
nā equitatē. et sic intelligit glo. in allega. c. sup his

¶ Si iudex pcedit ex iudiciū in cōmissis arbitrio
suo puta in penitentis iniūgēdis vel in dispēsato

nibus faciēdis nō poterit ab eo appellari. vt glo. et
Abb. in. d. c. sup his.

¶ Si iudex pcedit iudicialit⁹ etiā in cōmissis arbi
trio suo op⁹ est appellatōe. als snia trāsiret in rem
iudicatā. vt no. Ant. in alleg. c. sup his. et ibi Abb.
facit tex. in. c. qđ ad psultationē. et qđ ibi no. de re
iudi. et Abb. in. c. j. de pñi.

¶ Appellatō an est necessaria a reiectōe exceptōis
recusatōis iudicis quo ad finē suspēdendi iurisdi
ctōne iudicis vel deuoluēdi. vide. j. recusatō. x. an
sola ppositio.

¶ Appellatio licet iuste sit interposita ab interlocu
toria. tñ nō reuocant gesta nisi qñ detectum fuerit
appellationē fuisse interpositā et pbatā fuisse cāz le
gitimā qđ interposita est. vt in cle. appellati. d. appel.
vñ oia pendēt ex futuro cūctū et pbabilis cāe ap
pellatōis. facit de excep. cum venerabilis. gesta tñ
post appellatōē a diffinitiuā nō validant desertio
ne appellatōis nec renūciatōe. qz suspēsa ē pñs iu
dici a qđ et deficit i pñate. ad h̄ qđ no. Jo. an. d. testi.
ex pte ade. et in. c. cū venissent. de eo qđ mitt. in pos.
et de elec. audiis. et de appel. sepe. Lapus sua alle.
ij. vide. j. executor h̄ regulariter.

¶ Appellatio an et qñ suspēdat interdictū. vide. j.
interdictū suspensum.

¶ Appellantē ab interlocutoria frustratorie pote
rit iudex vt ptumacē mulctare. vt i. c. sollicitudinē
de appel. Itē pōt ad vltiora pcedē si stat⁹ cāe pa
tis. vt in. c. ij. de dolo et ptu. li. vi.

¶ Quis qđ nō detulerit appellatōi adūsariū nihil
omin⁹ ipe postmodū appellat i alio articulo etiā in
eadē cā. et nihilomin⁹ talis appellatio defendit ap
pellantē etiā respectu adūsariū. cui⁹ appellatōi no
luit deferre. qđ singulariter pbat tex. i. c. dilectis. d.
appel. de qđ ibi facit magnū festū Abb. et in. c. cū sit
romana. de appellatōib⁹.

¶ Appellās succubēs i appellatōe pōt postmodūz
agere d̄ nullitate snie seu pcessus. no. Bar. i. l. si ex
psim. ff. e. ti. et Abb. i. alleg. c. dilectio. iij. colū.

¶ Appellatōis cā qñ sit tractāda i curia. vide plene
p Abb. in. c. nicolao. de appella.

¶ De appellatōe interposita a delegato epī pōt co
gnoscerē ei⁹ vicari⁹. nā ipe epūs videt cognoscē mi
nisterio sui vicarij cū sit idē psistoriū. in. c. dilecti.
de appel. et in. c. ij. de psue. li. vi. qđ intellige veruz
qñ epūs est abis in loco remoto. secus si est i dioce
si vel loco ppinq. ar. in. c. si ptra vnū. de offi. dele.
li. vi. s̄ pclusio Abb. in alle. c. dilecti. j. colū. et meli⁹
p eundē Abb. in. c. si quis ptra clericū. de foro cō
pe. xij. colum.

¶ Appellatio vni⁹ pdest alteri ex correis si sit idēz
negociū et eadē defensōis cā et sint eadē snia pde
nari. vt est tex. in. c. pe. de appell. ex qđ no. Abb. ibi
in fi. qđ si vn⁹ ex plib⁹ pdenatis appellauit alijs sciē
tibus et tacētib⁹. et lapso decēnio facit cōposindem
cū actore. alij poterūt psequi appellatōem. qz bene
ficio iuris appellatio vni⁹ cōmunicat reliquis. vt in
allega. c. pe.

¶ Appellatus negās esse sniam apud se. et nolens
eam ad mandatū iudicis exhiberere punif. vt. j.

negans instrumentū.

¶ Appellat a dño feudi ad quem debet appellari. vide p Ab. in. c. ceterū. de iudi. in fi.

¶ Appellat a iudice dato ab epō recusato ad ipsū recusatū vt alij cāz delect appellatōis. nō tñ appellat ad eū q̄ ad cōfcedi facultatē. vt ē conclusio. Ab. in. c. si q̄s ptra clericū. de fo. cōpe. xj. colum.

¶ In appellatōis causa potest intentari possessoriū etiam petitorium suspensū. vide. j. possessoriū et petitorium rē.

¶ Appellare an poterit fice cōfessus. vide. j. confessio. x. fice confessus.

¶ Appellari an et qñ liceat a pcepto p̄lati facto sine cause cognitione vel ordine iuris nō seruato. vid̄ Inno. in. c. ad aures. de tempo. ordi.

¶ Appellatio an habeat locū in notorijs. vide. j. notoriū iuris. cū x. se.

¶ Appellare poterit quis a sententia quaten⁹ fac cōtra se et approbare in eo qd facit. p. se. vid̄. j. libel sus vbi continet.

¶ Appellari an poterit a sentētia iudicis lata sup petitione de reducēdo laudū ad arbitriū boni viri nā sicut ab arbitramēto nō appellat. sic nec a sentētia que sup eo fertur. nā iudex nō cognoscit vt iudex. s. vt bon⁹ vir. vt. ff. p socio. l. si societate. in fi. et habeat pinde ac si non vt iudex fuisset assumpt⁹ s. qz vt surrogat⁹ in alterius locū naturā illi⁹ sortitur. ff. si quis cautōibus. l. si cuz. s. q̄ in inriaz. als em p p̄mā et secundā appellatōem in anfractus litigiorū inciderent ptes quod a p̄m. abhorruerūt hoc tenet Bar. in. l. j. C. ne liceat in vna et eadem causa ter prouo. et Salic. in. l. cū antea. C. de arbi. et latius in. l. et in maioribus. C. eo. ti.

Apostata

¶ Apostata est monachus qui defert habitū monachalē. et desup defert habitū clericalē. vid̄. j. monachū qui bene defert.

¶ Apostatare nō dicunt pprie nisi qui legē christi anam dimittunt. iij. q. iij. beatus. xxvj. q. viii. nō obseruetis. et qui relicta professione quā dimittere nō licet dimittunt sine causa. l. di. c. vlt. no. Inno. in. c. ex parte. de tempo. ordi.

Arra

¶ Arra poterit interuenire p cōtrahēdo mfimonio et nō pena. vide. j. mfimonii. x. p cōtrahēdo.

¶ Arrarū effectus vt valeat in mfimonio opus ē vt vere interueniat. ita q̄ quantitas sit numerata et tradita parti. sec⁹ vbi ps confite se recepisse tantū. et ostaret de cōtrario. vt vult Fre. cōsilio. cxliij. et cōsilio. dxxxix. Ab. in. c. gemma. de spon. et vid̄ j. matrimoniū. x. p cōtrahendo.

Arbiter

¶ Arbitroz appellatione etiā arbitratores cōtinētur. et siciura faciētia mentionē de arbitris hñt locū in arbitratoribus. nisi def in eis ratio diuersitatis. facit. l. si societatem. s. arbitroz. ff. p socio. no. Ab. in. c. cū vicesimū. in fi. et c. pe. in fi. s. off. deleg.

¶ Arbitrio iudicis si aliquid relinquit itelligitur de iudice discreto et expro. vide. j. testē coadiuuat

¶ Arbiter debet citare ptes ad locū vbi cōpromissū faciū est vel in secessib⁹ si arbiter talis sit qui cōsuevit in secessib⁹ agere. et iuxta vzbē vllocū cōpromissū dūmodo loc⁹ sit tutus et licit⁹ vtriq̄ pti. ff. de arbitris. l. si cuz dies. s. si arbiter. no. Inno. et Ab. in. c. p̄ntata. de testi. et ibi lhosti.

¶ Licet iudex delegat⁹ vel ordinari⁹ non poterit iubere vt in euz cōpromittat. vt. ff. de arbi. l. sed si in seruuz. iij. q. viij. tria. in fi. sed si partes volūt in ipsuz cōpromittere bene p̄nt. ar. ff. s. tuto. et cura. da. ab his. l. p̄tor ait. et in aucten. vt differētes iudi. s. si xō contingit. coll. ix. et no. i. c. litteras. et ibi glo. j. de presump.

¶ Arbitratori data p̄tās vt possit alte et basse pcedere opat vt nō possit reduci laudū ad arbitriū boni viri. vt in. c. fi. de maio. et obe. et ibi Abb. de q̄ plen⁹ p eū in. c. q̄ntauallis. de iureiur.

¶ Si laudū continet peccatū p ptes irremissibile. tunc est ipso iure nullū. siue p̄nuncians fuerit arbiter siue arbitrator. vt in. c. ij. de arbi. et in. c. fi. de rerum permuta. et in hoc casu nō est opus vt fiat reductio ad arbitriū boni viri. quia tūc iudex pōt illud simpliciter nullū pronūciare. vt in alleg. c. fi. et c. examinata. de confir. vii. nulla em lex nec aliquis superior poterit sustinere actū cū peccato. vt in. c. fi. de prescrip. et in. c. iulian⁹. xj. q. iij. nec in tali casu pderit reclamatio infra decē dies. nāz sicut sententia iudicis nō transiit in rē iudicatā ratione peccati imminentis. vt in. c. latoz. de re iudi. et c. inter monasteriū. e. ti. sic nec laudū arbitratorū. si autē laudū continet peccatū remissibile p partes. qz solū tangit p̄iudiciū partiū seu pecuniariū. et tūc si iniquitas laudi ē notoria indubitāter. tene q̄ nō solum officio iudicis poterit retractari. licet etiam cōtra executiones cōpetit exceptio doli. quia om̄s iniquitas notoria habz doli p̄sumptū. vt in. c. j. s. p̄scrip. et l. creditor. s. lucius. ff. mādā. s. vbi laudū est dolosū s̄p̄ competit exceptio doli alteri parti. vt in. l. iij. C. e. et l. nō distinguem⁹. s. cum quidaz. ff. de arbi. Si xō nō cōtinet euidentē iniquitatem et tūc distingue inter arbitriū et arbitramētū. nāz arbitramētū debet reduci ad arbitriū boni viri pbata lesione. vt in. c. veniēs. de iureiur. et l. si societate. s. arbitroz. eo. ti. in arbitrio autē sec⁹. qz vbi nō cōstat de euidentē iniquitate nō p̄sumit. et sic nullū remediū cōpetit. no. Ab. in allega. c. ij. de arbi. vide. j. pactū de nō reducēdo.

¶ Arbitriū penale an p̄t emologari. vide. j. cōpromissum penale.

¶ Arbitriū emologatū a pte pōt executioni mancipari. s. si nō est emologatū agit ad penā. si autē nō est pena apposta agit ad interesse. qd̄ intellige in cōpromisso facto tanq̄ in arbitz. vt in. c. per tuas. de arbi. si em tanq̄ in arbitratorē vel amicabilem cōpositorē fuit cōpromissuz tūc agit precise ab obseruantia arbitramēti. licet pars sentiens lesionem potest petere reductiōē ad arbitriū boni viri. vt i l. si societates. s. arbitroz. ff. pro socio. et c. quinta

uallis. et ibi host. vide gl. in. c. causaz. de elec. Ab.
in allega. c. per tuas.

¶ Arbitro si sit data potestas per partes ut causam decida-
dat put voluerit de iure vel de facto. et etiam licet ver-
bum voluerit de sui propria significatione videtur impos-
tare voluntatem absolutam excepto tamen fraude et dolo.
vt in. l. fideicommissi. §. q. de lega. iij. et in. l. condi-
tio. §. si. ff. mandati. tamen ibi non verificatur simpliciter. sed ubi
interpretatio huius verbi concernit odium vel preiudici-
um cedentis potestatem maxime odium tertij vel
lesionem alterius persone restringit ad voluntatem ra-
tioni submissam. et ius alterius non ledentem. quia
sub voluntate tali non continetur concessio iniqua. nec
ius alterius enormiter ledendi. ff. de testa. mili. l.
j. et i. l. fraudem. et l. cum fili. eo. ti. C. de pa. po. l. iij. ad
fi. de inoffi. testa. l. si quis. et qd. no. de offi. dele. c. ex
pte. nec. ob. verbum de facto. quia per hoc conceditur iudi-
ci agere preter legem. non contra. quia semper in quacunque
plene et generaliter potestatis attributione subau-
ditur. dum tamen ne quid turpe ne quid illicitum ne quid iure pro-
hibitum faciat. vt in allega. l. j. de testa. mili. iuncta.
l. dotalis. et l. in fraudem. et l. cum fili. eo. ti. et ff. qd. qd.
iuri. l. iij. §. si procurator. absurdus enim et prauus
intellectus ipse est cuiusmodi. etiam faciendo vim iure. vt in
l. scire oportet. §. aliud. de excusa. tu. ff. de legib. l.
benigni. et in. l. i. ambigua. est conclusio Rapi sua al-
lega. c. xxiij. vide. j. pactum de non reducendo.

¶ Arbitrator electus a partibus ut possit procedere serua-
to iuris ordine vel non seruato. si talis procedat iuris
ordine seruato stabit dicto suo. et si poterit reduci
ad arbitrium boni viri. sed si procedat non seruato
iuris ordine censetur arbitrator. et poterit tunc peti re-
ductio ad bonum virum. no. Inno. et alij doc. in. c. quin-
tauallis. de iure iur.

¶ Arbitrator cui data est potestas ut procedat obseruato
vel non obseruato iuris ordine. si partim obseruet
iudiciarium ordinem et partim non eius sententia valebit si
sit equa. aliter reduceatur ad bonum virum arbitrium. quia ta-
lis iudicat arbitrator. vt in tali dubio omnis cedat
iniquitas. vt in. l. qd. si ephesi. ff. de eo qd. certo lo-
co. nec ob. q. vna via electa videtur alteri renunciare
quia illud verum quoniam vie sunt incopassibiles. vel quando ele-
ctione tollitur. obseruare autem vel non obseruare iuris
ordinem sunt vie copassibiles. no. hosti. et Bar. in. c.
quintauallis. de iure iur.

¶ Arbitrator cui data est potestas per partes ut de facto et
de iure possit procedere sed sententiarum de iure tamen. ta-
lis erit arbitrator secundum Franciscum de aretio. cui remissa
est obseruatio et necessitas ritus iudicialis in proceden-
do. sicut dicimus in fili in iudice i. l. nec quicquam. §. de pla-
no. ff. de offi. pcon. et lega. et in. l. de submersis. C.
de naufra. et no. in de. sepe. de verbo. signi. et est ratio
quia mixta attribuuntur digniori. vt in. c. qd. in dubijs.
de renunc. respectu ergo sententie que est finis forme
proportionatur arbitro. respectu vero modi procedendi
di attribuitur arbitratori. Statuit ergo tali arbitri
sententie siue sit equa siue iniqua. vt in. l. die pfer-
ri. §. stari. ff. de arbi.

¶ Arbitratoris laudum iniquum reducitur ad arbitrium
boni viri. siue sit pena apposta vel iuramentum sine

non. nam tale iniquum laudum non astringit compro-
mittendum ei stare. nisi prius sit ad bonum virum arbitrium
reductum. vt in. l. si libertus. ff. de ope. liber. et in. l. si
quis. ff. de verbo. signi. et in. l. si. C. de dotis. pmis.
no. Inno. in allega. c. quintaualis. qd. verum di-
cit ibi hosti. nisi ei sit data potestas a partibus ut
de iure vnus possit dare alteri in totum vel in parte.
et quantumcumque iniuste pronunciet stabit dicto suo.
et si pena apponatur et iure quod non potest peti reductio
quoniam petens sit piurus et incurrat penam. ex equitate
tamen iudex potest succurrere ut inquirat ex officio. et ita
posset hoc agere pensatis causis et temporibus et qua-
litate personarum. vt ibi no. hosti. et no. in. c. si. de
transac. et in. c. ij. de arbi. et idem per oia in illo in que
est compromissus ut alte et basse possit cognoscere
vt no. in. c. humilis. de maio. et obe. et predicta credo
procedere nisi constet expresse quod dolose esset pronun-
ciatum. quia dolus futurus per pactum non poterit remitti li-
cet dolus realis sit. vt in. l. si quis rationem. et i. l. gay.
ff. de libe. lega. et presumitur dolus ubi est magna lesio.
vt in. l. oes. §. lucius. ff. que in fraudem credi. doct.
in allega. c. quintaualis.

¶ Ad arbitrium bonorum virorum iudex debet recurrere ubi
agitur de extimada aliqua re. vide. j. extimatio.

¶ Arbitrium nullum non potest presumologare seu ap-
probare. quia consensus partium non potest purgare vitium nul-
litas. vt in. c. si. de confir. vi. vel inuti. qd. intelli-
go quoniam vitium nullitatis non dependet a consensu partium
vt ibi. sed ubi vitium nullitatis concernit merum fauo-
rem partium partes scienter approbando tenentur ad ob-
seruantiam saltem ex vi pacti. et si non ex vi finis seu lau-
di. vt text. no. iuncta. glo. in. l. ij. C. communia vtri-
usque iudi. et glo. et doc. in. c. significasti. de fo. compe.
Ab. in allega. c. si. de confir. vt vel inuti. circa penam.
et in. c. prudentiam. de offi. delega.

¶ Reductio ad arbitrium boni viri si petatur super re
ecclesiastica contra laicum si agitur remedio coram deo et coram agi-
tari coram seculari. vt tenet Gregorius. p. lxxv. qd. itelli-
ge verum secundum Antiochiam. in. c. si clericus laicum. de fo. compe.
nisi allegetur fraus vel dolus arbitratoris verus vel
presumptus. et idem tenet Ab. in. c. cum sit generale. e. ti.
quoniam allegatur dolus re ipsa ut magna lesio. allegat. c. ex
positi. de arbi. et ibi etiam per Ab. et plenius in. c. quin-
taualis. Bar. i. l. si societate. §. arbitrorum. ff. pro socio.
et in. l. ij. C. ubi. et apud quem.

¶ Arbitrator poterit solum pro bono pacis tollere de
iure vnus. et dare alteri licet clarissime ex pronuncia-
tione sua hoc appareat. et non solum in casu dubio hoc
poterit agere. sed etiam in casu certo pro bono pacis
vt colligitur ex. c. nisi essent. de pben. sic ergo limita-
tur text. in. l. si societate. §. arbitrorum. ff. pro socio. et in
l. qd. si de meis. §. receperisse. ff. de arbi. no. Abb.
in alleg. c. nisi essent. ij. colum.

¶ Arbitri dictum si contineat euidentis peccatum non te-
net. Abb. in. c. ij. de arbi. et in. c. causam. de elec. vi
de ibi de arbitratore.

¶ Arbitratores duo electi coram consensu partium. si non
possunt concurre in vno iudicio. non debent compelli eligere
tertium. no. Bal. i. ti. de feudo. in. c. j. de inuestitura
maritum facta. col. x. quia tales non sunt arbitri. sed

sunt quasi quidā psonete z cōmunes amici. vt in l. si quis arbitrau. z qđ ibi no. Bar. ff. de verbo. obli. in arbitris aut sec^o. vt no. i. c. suspitōis. d. offi. dele. z ibi no. Ab. ij. colū.

¶ Arbitri duo cōpromissarij si diuersas snias pferūt nulla eaz tenet. vt in. c. si. de re iudi. Ab. i. c. suspicionis. de offi. delega. circa si.

¶ Arbitri si sūt duo z vn^o est inhabilis corruit qđ qđ agūt. vt in. c. cū sup. d. off. dele. z in. l. p vim. ff. de arbi. Ab in. c. cōsulti. de pcura.

¶ Arbitr assumi nō pōt in causa restitutionis in integrū. qz est mixti imperij. z expedit iudicis officio nobili. vt in. l. qđ si mino. in ff. de minor. arbitr aut nō habet ea que sunt imperij. nec simpliciter iurisdicōez. vt in. l. j. C. d. arbi. z in. l. ait p̄roz. ff. de re iudi. nec poterit assumi arbitr in causa mīmonij. de q̄ solus ep̄s cognoscit. vt in. c. accedenti bus. de excels. pla. Itē in causa liberali. vt in. l. nō distinguem^o. §. liberali. ff. de arbi. nec in cā criminali criminaliter intēta. vt in alle. l. non distinguemus. §. iulian^o. z in. l. quid g. ff. de his q̄ no. infa. z regularit nō poterit arbitr assumi in causis que exiguūt maiores iudices quātūcūqz ptes p̄seniāt de quib^o p glo. in. c. qđ translationē. de offi. ordi. z in. c. maiores. d. baptismo. z. c. q̄uis. de elec. li. vj. Ab. in. c. causam. de in integ. resti.

¶ Arbitr nō poterit p̄nūciare pte absente qđ cōpromissum est simpliciter penale. nisi fuerit apposta clausula ratio manente pacto. v̄ alia clausula q̄ totiens pena cōmittat quōtiēs fuerit cōtrauentus no. in. l. diē p̄ferre. §. si quis lingarorū. ff. de arbi. z in. l. ij. C. eo. sed si ps abest post cōclusionē in cā poterit arbitr p̄nūciare. ar. i. l. q̄uis. C. d. adult. quod intellige vt late p Ab. in. c. cū dilectus. de arbi. sup glo. si.

¶ Arbitr nō pōt suā suā executiōi mandare. s̄ recurrendū est ad supiorē ordinariū illi^o cōtra quē est scienda executio. vt in. l. cū antea. C. de arbi. z i l. a diuo pio. z. l. ait p̄roz. ff. d. re iud. no. Ab. in. c. cū dilectus. et. c. per tuas. de arbi.

¶ Arbitriū penale nō poterit emologari. no. per glo. z Bar. in. l. ij. ff. de arbi. z Anto. in. c. p tuas. c. ii. qđ ē verū fm Ab. ibi. vt nō deē actio ex sententia. z sic loquit lex cū antea. eo. ti. sed si partes approbant arbitriū latū sine appositione pene. licet i cōpromisso fuerit pena apposta potest agi ex tagiro pacto ita q̄ partes de nouo vident cōtrahere vt fiat quod cōtineat in sententia arbitri. quod p̄batur. nam si sententia lata a iudice cū sit nulla poterit ratificari a p̄tibus. et habz vim pacti ex nouo cōtractu. vt i. l. ij. C. cōmunia vtriusqz iudi. no. Bar. in. l. vnica. C. qui p sua iurisdicōe. eodē modo potest ratificari ista sentētia arbitri. nō vt agat ex sententia. sed ex tacito pacto z quodā nouo cōtracto. vt Ab. in. d. c. per tuas. z in. c. dilecti. c. ii. z l. hosti. in. c. quinquauallis. de iureiur.

¶ Arbitr qui male iudicauit tenet parti ad inter esse. et etiā si ab eius sententia nō appellet. z nō videtur pars grauata eā consentire. nec talis sententia transit in rē iudicataz quin pars possit cōtra ar

bitrum regressum habere. cū arbitria sunt redata ad instar iudicioz. vt i. l. j. ff. de arbi. b̄ tenet Bar. in. l. si. ff. de varijs z extraordi. cogni. Ab. in. c. pastoralis. §. qz x̄o. de offi. dele. iij. colū. vide. s̄. appellatōis omissio. arbitrator tamen nō tenetur nisi de dolo z lata culpa. quia equiparat p̄sone te seu mediatozi inter partes cū arbitrator non est p̄prie arbiter nec iudex. vt in. l. qui de eis. §. recepisse. ff. de arbi. z tūc dicit in lata culpa. quādo deuiat ab eo quod cōmuniter homines fecissent vt in. l. late culpe. ff. de ver. sig. z Ab. vbi. s̄. vide. j. iuramentū cū dirigat. z vide Abb. sup rubrica de appellatōibus in si.

¶ Arbitriū dolo executionē si pars petit competit contra eū exceptio de dolo. vt est text. ap̄us in l. non distinguemus. §. cū quidam. ff. de arbi. no. Ab. in. c. ij. de arbi.

¶ Arbitri recusari snia tenet. licz cōtra illū cōpetat exceptio doli ex eo q̄ agit nō ex snia sed ex stipulatōe. secus in snia iudicis recusari. no. Ab. in. c. ij. de arbi. z no. in. l. nō distinguemus. eo ti.

¶ Arbitratores z cōsiles qui adhibent inter partes ad aliquaz cōcordiā edendā vt rationez seu calculum faciant tenent de dolo vel lata culpa. sicut agrimessores. tex. ē notabilis. z ibi Bar. in. l. si. ff. si mensor fal. mo. z p̄ eundez m. l. si. ff. de var. z extraordi. cogni. nā si aliqui exercent aliquā artē tan q̄ p̄iti nō solum de lata culpa. sed etiā de leui et leuissima tenent fm quantitatē impitie sicut dicim^o de iudice. vt in. l. illicitas. §. sicut. ff. de officio. p̄ss. no. Ab. in. c. qz iudicante. de p̄scrip.

¶ Arbitri electi p cōpromissum vt p̄nt p̄nūciare fm iura p̄nt p̄nūciare fm cōsuetudines z statuta etiā iuri contraria per aucten. p̄sides. C. d. epi. audi. z p. l. rem non nouā. C. de iudi. nā p̄nūciando fm consuetudinem vident iudicare fm iura. text. z glo. in. c. j. vt lite pendente. maxime qz statuta locorū z cōsuetudines sunt ius ciuile. vt in. l. oēs populi. ff. de iusticia z iure. z p̄supposito q̄ appellatōe iuris intelligat de cōmuni dūtaxat vt aliq̄ dicit p̄nūciat fm ius cōmune ex quo mandat suari cōsuetudinē. ar. in. l. si ita dixerō. ff. de cōdi. z demō. z Ab. sup rubrica d̄ psue. z in. d. c. j. vt lite p̄dēte.

¶ Si litigantes volunt questionē eoz in aliquem cōmunem amicū cōpromittere. z nō p̄nt habere concordiaz de certa p̄sona eligenda possunt dare alicui vel aliquib^o potestātē vt ipsi eligant eis arbitrum vel arbitros. z valebit electio per illos facta ac si ab ipsis p̄tibus fuisset facta. vt colligit ex text. c. in causis. de elec. z ibi Ab. circa p̄zin. z p̄ hoc limitatur. c. innotuit. de arbi.

¶ Arbitr licet nullaz habeat iurisdicōez in causa sup qua cōpromittit p partes. eius tamē sentētia vi statuti vel cōsuetudinis si est approbata p exp̄resam vel tacitā voluntatē partiū possunt executioni mandari. vt in. l. penul. C. de arbi. Abb. no. in. c. irrefragabili. §. ceterz. de offi. ordi.

¶ Arbitrator poterit assumi in causa restitutionis. nō vt restituat sed vt cōponat. vide. j. cōpromit.

¶ Arbitri sententia si ex forma statuti habz execu

tionem paratā tunc infamat si delictus esset alia fama. no. Bar. in. l. ij. C. vbi. et apud quē. Ab. in. c. causa. de in integ. resti.

¶ Arbitrator poterit pcedere omnib⁹ dieb⁹ feriatis etiā in honorē dei. quia corā eo nō est iudicius. sed est potius quedā transactio seu compositio. vt i auctē. si res. C. d iudi. 7 poterit die dñica arbitrator ferre arbitramētū. facit gl. in. cle. vnica. de off. dele. 7 in. c. j. de feriis. vbi poterit par die feriato fieri. 7 sic oēs intendūt licite in his dieb⁹ ad pcessū pacis vt arbitrator. facit no. Ab. in. c. cū dilectus. de arbi. arbitri tñ diebus feriatis nō poterit pcedere. vt ibi no. Ab.

¶ Arbitri seu arbitrator licet nō possit extendere suam potestātē ad alias res quā in cōpromisso expressas. vt in. c. cū dilectus. de arbi. poterit tamē pecuniaz dare alteri parti p illuz cui rem adiudicauit. quia pecunia nō est porsus alia res. p eaz cū sit extimatio omniū rerū. vt in. l. j. ff. de contrahē. emp. 7 in. c. eijciens. lxxvij. di. no. Ab. in alleg. c. cū dilectus.

¶ Arbitri pōt se extendē ad nō deducta in cōpromisso. dūmodo illa adherent expressis in cōpromisso. psertim si causa pncipalis sine illis cōmode diffiniri nō pōt. no. glo. 7 Inno. in. c. cum dilect⁹ de arbi. 7 in. c. ex pre. eo. ti. 7 sic si verat in dubiis sup qualitate reruz expressarum cōpromisso poterit etiam arbitri de illa qualitate cognoscere 7 p nunciare an veniant in cōpromissum. qz hoc ē preparatorium ad diffinitōez cause. no. Ab. in alleg. c. cū dilectus.

¶ Arbitri dat⁹ sup damno dato pōt negantes in penā dupli condemnare cūz cohereat pena negocio cōpromisso. 7 duplū venit ex natura actōis no. hosti. contra Inno. in. c. cū dilect⁹. d arbi. 7 Inno. in. c. ex parte. eo. ti. vbi dicit arbitroz posse super fructibus expensis p nunciare. licet in cōpromisso non contineat. quia veniūt omnia accessorie ad causam commissaz. facit. l. non distinguem⁹. §. non est cogendum. ff. de arbi. 7 hanc opi. sequitur Ab. in alleg. c. cū dilectus.

¶ Arbitriū penale 7 generale datū officialib⁹ consiliis sup statu ciuitatis non tollit illa que specialiter faciūt alicui commissā. lz de nouo possint puissionē facere. 7 causa nō considerata emergat. no. Bar. in. l. ambitiosam. ff. de decre. ab oz. fa. Ab. in. c. stauisti. de offi. dele.

¶ Arbitri in materia singulari nō est vere sententia. vide. j. snie appellatione.

¶ Arbitri an pōt ordinare vt aliquid tempale de iur in compensationem iuris spiritualis. vide. j. si monia. x. si certū est.

¶ Arbitri vel iudex an possit esse testis de gestis corā eo. vide. j. testis pōt esse sup gestis.

¶ A snia arbitri pōt infra decē dies reclamari. p. l. cū antea. C. de arbitris. 7 talis reclamatio vl recusatio debet fieri notario vel iudici vel aduersario. 7 sic clādestina nō sufficit. vt ibi. §. j. 7 ibi Salice.

¶ Verba que apponūt p tabellionē in cōpromissis. videlicet ex nunc. put ex nunc. approbant 7 emo

logant omnē sniam vel laudū ferendū zc. nō impediūt quo minus possint postea reclamari. in. l. cū antea. C. eo. ti. 7 ibi. Salice. ij. colum.

¶ Arbitrator qui nō seruauit formā cōpromissi p nunciando potest iterū p nunciare. vt est text. in. l. quid tñ. ff. de arb. idez i delegato qui formam cōmissionis non seruauit. no. Inno. sup rubrica de offi. dele. idem si delegatus errauit in facto qd iteruz possit p nunciare. de quo plene. p Ab. in. c. qualiter. j. de accusa.

¶ Arbitri cui data est potestas p partes vt iudicis fm sensum suū seu fm velle suum intelligit de sensu bene organizato. 7 in freno rationis supposito. nam pprium sensum horū verboruz vt iudicet sicut quilibet bonus vir. facit tex. in aucten. de iure iurā. quod psta. ab his zc. Nam hec verba fm qz tibi videbit li extimaueris. si arbitrat⁹ fueris. si tibi placuerit. 7 similia important arbitriū boni viri 7 non ppriaz 7 nudā voluntatē. vt pbatur in. l. fidei cō. §. nunq. de lega. ij. 7 in. l. thais. §. sororem. ff. de fideicom. liber. 7. c. ij. de corpo. vitians. 7 glo. i. c. abbate. de verbo. sig. 7 plene per Bar. in extrauaganti. ad reprimendā. 7 in. l. alios. ff. de ali. 7 ci. ba. le. Potest tamen iudex in re dubia interpretari leges fm rectū sensum. no. glo. in. c. j. de constitutu. 7 ibi Ab. v. colum. 7 vide Inno. in. c. cum speciali. de appella.

¶ Obsides pōt dari in ptate arbitri vel alteri⁹ de tinedi. donec arbitriū ferendū vigore cōpromissi habuerit effectū. qd solet atēptari iter nobiles 7 potentes. vt in. c. exposita. de arbit. qñqz datione pignoz firmat cōpromissum. vt no. glo. in. c. cū dilectus. de arbi. quādoqz pene appositione. vt in. c. p tuas. 7 in. c. dilecti. c. u. Ab. in allega. c. exposita et vide. c. ex rescripto. de iureiur.

¶ Delegatus poterit de consensu partiū retinere sibi ptatem exequendi sententiā arbitroz ferēdaz sup causa sibi cōmissa. potest tamen ergo nō sic refuata nō ad delegatū s ad ordinariū est recurrenduz. vt no. p Ab. in. c. p tuas. 7 in. c. innotuit. d' arbitri. vide. j. cōpromitti nō pōt in duos.

¶ Arbitri cui plures articuli. committunt⁹ potest sup vno prius. 7 postea sup alio sententiare. vide j. cui plures.

¶ Arbitri dicto seu relationi credi⁹. vide. j. probatio. x. credi debet.

¶ Corā arbitro iuris quando habet locū reconuentio. vide. j. reconuentio.

¶ Ab arbitro vel arbitratore an 7 qñ appellat. vidē s. appellari pōt ab arbitro. cū trib⁹ x. se.

Argumentum

¶ Argumentum dicit⁹ quia argute 7 subtiliter inuentum. vt in. c. forus. de verbo. signi. Abb. in. c. j. de pactis.

¶ Argumentū a cōiter accidentibus valet etiā in malo psumēdo. vt in. c. j. de cleri. nō resti. 7 ibi Ab. no. in. c. ij. de elect. in fi. no. glo. 7 Ly. in. l. neqz natales. C. de pba.

¶ Argumentū valet ex ordine lfe. vt est gl. j. no. f.

c. quorū dā. de elec. li. vj. est no. Abb. in. c. Nicho-
lao. de apel. in prin.

¶ Argumentū a cōtrario sensu. an z quādo pce-
dit. vide gl. in. c. si quis a simoniaciis. j. q. ij. z in. c.
ij. de fo. cōpe. z plene p Abb. in. c. publicato. d. elec.
z. c. cū aplica. d. his que fi. a pla. z Bal. lan. in. l. cō
uētula. C. d. epi. z deri. ar. a ptrario sensu hz etiā
locū in cōtractib. vt. l. cū inter. s. inter foroz. ff. de
pactis dota. z ē ratio. qz cōtrari. sensus venit ex ta
cita mēte disponētū. z id qd tacite agi fieri debet
p exp̄sso qd ad iuris effectū. vt in. l. cū quid. ff. si cer
tū pe. facit. c. ex pte. de spō. no. Abb. in. c. cū aplica.
de his que fi. a pzelā.

¶ Argumentū de toto ad ptem pcedit. vt in. l. qd
tota. ff. de rei ven. qd est vez si eadē est ratio in pte
que est in toto. als nō valet. ar. ad hoc in de. ij. iun
cta glo. de rebus eccle. non alie. z vide Abb. in. c. si
diligenti. de prescrip. in prin.

¶ Argumentū ab absurdo valet. vt i. c. solite. d. ma
iori. z obe. in. c. ex ore. de priui. idē si sequit aliq in
humāitas. vt in. l. furti. s. pacta. ff. de his qd no. in
fa. debet ergo dispositio intelligi vt nulla scquā i
humanitas. nulla absurditas. z p illis euitādis re
stringenda ē ois dispositio generalis. vt no. Abb.
in allega. c. solite. j. colū. vide. j. dispositio.

¶ Argumentū a fili pcedit. licet illud nō sit omni
no simile. sed sit eadē rō. facit qd no. Jo. an. in no
uel. in. c. nō pōt. de pben. li. vj. z in. c. cū dilecta. d.
cōfir. vt. vel inuti. s. modus destruendi argumen
tū a fili est pbare dissimilitudinē in illo actu. no. Abb.
in. c. constitutus. ij. de appellationibus. z in. c. trāf
lato. de consti.

¶ Argumentū valet ab etymologia seu allusioe
vocabuli affirmatiue sūptū si nō dicit diffinitioni.
diffinitio em̄ pferē etymologie. qz euacuat diffini
tū fm̄ gen. z sbales dñtias. ar. l. j. ff. de dolo. z qd
no. in. l. ois diffinitū. ff. de reg. iur. vbi no. q ois dif
finitio ē in iure piculosa. Est tamē notādū qz cōis
vsus loquēdi in quacūqz mā sp pferē suo significa
to verborū siue illud ppiū significatū eliciat ex dif
finitione. vel ex etymologia siue iuris auctoritate
vt in. l. librozū. s. qd tamen cassius. ff. de le. ij. no.
plene Abb. in. c. j. de iudi. penul. colum. z in. c. cum
fm̄ apostolū de pben. j. colū.

¶ Argumentū a rubro valet. de peni. di. j. hec au
tē verba iuncta glo. z ab ordine rubricaz valet ar
gumentū. no. in. l. si quis sub cōdinōe de testamē.
mili. z. c. ex pte. de appella. z no. in phemio Grego.
Abb. sup rubrica. de iure. calū. z i phemio. C. Abb.
sup rubrica. ne sede vacan.

¶ Argumentū a diuisione est validū in iure dum
modo fiat legitima ptiū enumeratio. vt in. c. quā
to de iureiur. concoz. l. patre furioso. ff. de his qui
sunt sui v. alie. iuris.

¶ Argumentū a minori. s. longe fortius ē validū
vt in. c. quemadmodū. s. nā si post. de iureiurā. de
elec. c. cū in cunctis.

¶ Argumentū p euitationem absurditatis ē va
lidū in iure. vt in. c. quemadmodū. de iureiurā. z. l.
nam absurdum. ff. de ope. liber. quod vez etiam

si auctoritas nō alleget. no. Abb. in. c. iniustū. circa
prin. de rerum permu.

Archiepiscopus

¶ Archieps dicitur ab archos qd pnceps epoz. z dici
tur metropolitan. a mēsurā ciuitatū. alios qd
ē magister. qz ecclesia archiepiscopalis ē mater ec
clesiaz totius puincie. no. glo. in. c. clerics. xxi. di.
Abb. in. c. suffraganeis. de electione.

¶ Archieps nō cōcurrit cū epō in diocesi suffra
ganeoz. nec in subditos eoz aliquā habet ptatez
nisi in casib. exceptis. de quo plene in. c. pastoral.
de offi. ordi. z ibi per Abb.

¶ Archieps poterit nedū suā diocesim. sed totaz
puinciā sibi decretā visitare. sed pmo suam dioce
sim. deinde diocesim suffraganeoz. debet tñ fua
re ordinē. c. j. de censu. li. vj. z pōt tunc tps cōfessio
nes audire z absolūtiones saluatorias impendere.
vt i. c. si. d. censu. li. vj. z poterit mōasteria z hospita
lia z alia pia loca sue puincie visitare. vt in. d. c. j.
et in. c. cū ex officij. de pscip. z ibi Abb.

¶ Archieps pōt in facto notorio se interponere i
ter subditos sui suffraganei. vt in. c. sollicitudines
de appella. d. si dō notorium. z in. c. romana. s. no
toria. de censu. li. vj.

¶ Archieps non poterit inter subditos sui suffra
ganei se intromittere ppter negligētiā ipsius epī.
licet posset compellere ep̄m ad iusticiā ministran
dā. facit. c. nullus. de iure patro. z. c. pastoral. d. of.
ordi. Abb. in. c. j. de foro. cōpe. z pleni. in. c. si qd cō
tra clericū. eo. ti. Jo. an. tñ tenet cōtrariū in. c. j. de
supplē. negli. pla. li. vj. gl. pe. Pau. tamē z Domic.
ibi s. qd dicit. qz oppositio ptraria intelligit de iudi
dice mediato. sec. de immediato vt archieps. vide
tñ Abb. pleni. in allega. c. si qd cōtra clericū.

¶ Archieps pstituit pcuratorē seu sindicū i ecclesia
suffraganea. si ep̄s ē negligens. vide. j. ep̄s tenet.

¶ Archieps pōt ex cōsuetudine acquirere ius pri
mar. seu p̄iarchat. in puincia alteri archiepi. vt
in. c. si. de dila. pmas em̄ z p̄iarcha idē sūt. l. z noia
sint diuersa. vt est tex. in. c. j. xcix. di. z hz p̄iarcha
seu primas iurisdicōez ordinariā i puincis archi
epoz sibi subiectoz. z in psonas eoz. vñ de eis ap
pellat ad patriarchā cui subijciunt. sicut appellat
de ep̄is puincie ad ip̄m archiepm. vt in. c. si inter.
vj. q. ij. z. xxi. di. clerics. z in. c. antiqua. de priui.
no. Abb. in. c. si. de dila. j. colū.

¶ Archieps potest cognoscere de crimine ep̄i sui
suffraganei. si crimen non exposcit depositionem
vt in. c. sacro. de sen. excō. sed si exposcat deposti
onē non potest audire nisi in consilio episcopoz
et tunc nō potest diffinire sed solus papa hoc po
test. iij. q. v. accusatus. Abb. in. c. ij. de accusario. l.
idem no. Jo. an. in nouella. in. c. vt litigantes. de
offi. ordi. li. vj.

¶ Archieps fundat intentionē suam sup locis p
uincie nō constitutis intra certam diocesim. no. p
doc. signanter p Abb. in. c. j. de rel. domi. circa. si.

¶ Archieps licet regulariter potest cōpellere epi
scopū ad officiū suū debite exercendū qz ē ordi

narius episcopi. vt in. c. pastoralis. de offi. ordi. et in. c. ex litteris. de iurepatro. et in. c. cuz scimus. ix. q. iij. nō tñ ipse archieps succedit i exercitio nec in iurisditōe epō etiā negligēte vel officiū suū exercē nolente. vt in allega. c. pastoralis. idem tenet Ab. in repetitione. c. si quis cōtra clericū. de foro ppe. et no. in. c. nullus. d. iurepatro.

¶ Archieps nedum suam dioecesim sed etiā totaz suam puincia nedū ecclesias seculares s̄ etiā reli giosas et monasteria potest visitare et ab eis exige re procuraciones ratione visitationis. et de modo visitadi p archiepm. vide tex. in. c. j. e. ti. li. vi. no. Ab. in. c. sponte. de censu.

¶ Archieps p̄r visitare hospitalia religiosa aucto ritate episcopi fundata. vt. i. c. j. d. censu. li. vi. et ibi gl. idē si hospitalia hñt signa religionis et sūt pub lica. vt quia hñt capellā et cū campana ibi celebran tur diuina. nam p̄sumptio est q̄ sint religiosa. no. Archidia. in. c. nemo. de cōse. di. j. et no. Ab. in. c. patentibus. de priui. idem qñ sunt hospitalia pri uata et ille qui edificauit est mortu⁹ sed voluit hos pitalia in suo statu remanere qz tunc poterunt vi sitare. ar. in aucten. de eccle. ti. s̄. si q̄s edificationē et quod no. in. c. inter dilectos. d. dona. inuito aut edificante hospitale in vita sua non pōt visitari. vt no. Ab. in. c. sponte. de censu.

¶ Archieps habet iurisdictionē etiā i subditis suf fraganeoz suoz i facto p̄cernēte totā puincia et in mala cōsuetudine tollenda et pōt eos cōpellere ad desistendū a mala cōsuetudine. vt in. c. p̄niciosus. de celebra. missa. vbi no. Ab. et vide Inno. in. c. ex frequentibus. de insti. et glo. ix. q. iij. in summa. et Jo. an. in alleg. c. p̄niciosus. Itē alia ratio. qz con suetudo nō pōt esse nō notoria. s̄ in notorijs male ficijs archieps supplet negligentia epozum. vt in. c. j. s̄ notoria. de censu. li. vi. Ab. vbi. s̄.

¶ Archieps licet omniū episcopoz sue dioecesis ē ordinarius nō tamen subditorum episcopozū. de offi. ordi. pastoralis. no glo. in. c. sicut vnire. de ex cess. p̄cla. glo. vlti. in fi. pōt tñ indulgentias cōce dere et remissiones facere in diocesi suffraganei. vi de. c. pe. de peni. et remiss.

¶ Archieps licet possit suspendere et excomunica re epōs sibi suffraganeos. vt in. c. sacro. de sen. ex com. et no. in. c. vt litigantibus. de offi. ordi. li. vi. nō tamē potest eos deponere nec a suis dignitati bus priuare. vt in. c. inter corporalia. de translat. epi. ij. q. viij. accusat⁹. nullus em̄ citra papā pōt epi scopū priuare nec ipm transferre. vt alleg. c. inter corporalia. et in. c. qd translationē. de offi. delega.

¶ Archieps potest in tota sua puincia exercendo iurisdictionē tollere prauam consuetudinē et in ser uantes excomunicatōnē fulminare. qd sentit. In no. an. c. ex frequentibus. d. insti. qd limita. vt no. in. c. pastoralis. de offi. ordi. vide glo. que hoc sen tit. viij. q. iij. in summa. si ergo ep̄s est negligēs in tollendo p̄ prauaz cōsuetudinē potest archieps suā iurisdictionē exercere. hoc tenet Ab. in allega. c. ex frequentibus. j. colū. et vlt.

¶ Archieps pōt tanq̄ metropolitan⁹ notoria cri

mina subditoz suffraganeoz punire. vt i. c. roma na. s̄ notoria. idem in concorrentib⁹ totaz puincia poterit archieps exercere iurisditōnē in subditos suffraganeoz suoz. vt in. c. ex frequentib⁹. de in sti. et ibi Ab. iij. colū.

¶ Archieps licet regulariter nō habeat iurisditio nez in diocesi suffraganei nisi i casib⁹ in iure exp̄s sis. vt in. c. pastoralis. de offi. ordi. potest tñ cōpel lere ep̄m negligentē instituere canonicos seu cleri cos in ecclesia fm facultatē et antiquā consuetudi cem eccle. ar. c. nullus. de iurepatro. et epō nolēte pōt archieps eius negligentia supplere si i termino p archiepiscopoz assignato ep̄s nō instituit. qz ter min⁹ hominis succedit loco termini iuris. vt no. p Inno. in. c. ex ratione. de appell. sed si ius p̄figerit istum terminū deuolutio fieret ad archiepiscopoz vt in. c. ij. de concess. p̄ben. ergo in casu supradi cto. no. Ab. in. c. ex parte. de cōcess. p̄ben. v. colū. et de hac materia vide plene p Ab. in repetitione. c. si quis cōtra clericū. de foro compe

¶ Archieps nō p̄t dare visitatorē eccleie suffraga nee vacante nisi qñ capitulū ē negligēs in admistra tione. vt in. c. si. de supp. neg. p̄la. nec pōt archieps interponere auctoritatē in alienatōe rei ep̄at⁹ va cantis. no. glo. in cle. ij. de rebus eccle. non alie. no. Ab. in. c. j. ne sede vacan. iij. colū.

Archidiaconus

¶ Archidiacon⁹ an p̄t excōicare et q̄ p̄neāt ad ei⁹ iurisditōnē de iure cōmuni. no. glo. in. c. dudū. ij. de elec. et no. in. c. archidiaconus. et c. ad hec. et ibi p Jo. an. s̄ in quadā. de offi. archidia. et vide Ab. in. c. cū cōtingat. de foro cōpet. et meli⁹ ibi Anto. d. burrio. et vide. j. cura.

¶ Archidiaconus nō ē de caplo mero iure cōi in spectro s̄ solū habentes ius canonic sunt de caplo vt i. c. ij. d. insti. ep̄s em̄ cū canonicis faciūt vnū cor pus. in. c. nouit. et in. c. quanto. de his que sūt a p̄ la. no. Ab. in. c. dilecti. de maio. et obe.

¶ Archidiacon⁹ in monasterijs nō pōt exercere iurisditōez qz monasteria quo ad legē iurisditōis subsunt epō. xviij. q. ij. hoc iure. et c. cognominus nō tñ subsunt archidiacono nisi ex consuetudine hoc sibi cōpetat qui dat iurisdictionē. C. de manci. li. iij. et c. cū contingat. de foro. cōpe. no. Inno. in. c. p̄lecto. de offi. archidia.

¶ Archidiaconus si in certa parochia alicuius dioecesis a tempe immemoriali exercuit ordinariā iurisdictionē causas quascūq̄ audiendo et diffiniē do in illa pte nō poterit ep̄s nec eius official gene ralis exercere iurisditōnez. quia generalis p̄uio non se extendit ad loca quib⁹ de iudice specialiter est p̄uio. C. de pac. cōuent. l. si. qd ē verum cum epi de p̄uilegio vel cōsuetudine archidiaconar⁹ nō posset immediate adiri alis secus. ad hoc. d. of. archidia. c. ad hoc. in fi. et de offi. lega. c. volentes et hoc cōcludit Jo. an. in nouella. in. c. cū ep̄s. d. of. ordi. li. vi. et ibi Dominicus.

Arma

¶ **A**rma portare an liceat officialib⁹ epi ad executionem iusticie. vide. j. cpo nō licet.

¶ **A**rma depingens aliena principis v^l alioz dominoz in parietib⁹ dom⁹ sue p^odit domū z domus efficit publici iuris. idē de eo qui titulo p^oncipis rei sue imponit. vt tex. in. l. j. C. ut nemo priuat⁹. z ibi p^o doc. signanter p^o Salice.

¶ **A**rma z alias merces deferēs saracenīs qualis puniaf. vide. j. merces. z vide. j. pena.

¶ **A**rma balistarū p^omittunt in bello iusto. vide. j. defendere licet.

¶ **A**rmoruz vsus etia⁹ laicis est interdictus. C. vt armo. vsus in rubro z nigro. h. xj. solet tamē p^oncps ob iustam causam concedere alicui vt sine offensione alterius armis possit vti. vt. C. de p^orepositi. sacri cu. l. fi. li. xij. no. Jo. an. in. c. clerici arma. d. vita. z hone. cleri.

¶ **A**rma mouere cōtra aliquē licet nulli liceat sine auctoritate p^oncipis. xiiij. q. ij. c. j. tñ si sup^oiores nō habet seu p^o aliū ius suum vel rem suā nō potest p^osequi licitū est ei arma mouere z belluz indicere ad recuperanduz sua vel etiā furtiue accipere. xiiij. q. ij. c. ij. C. de iude. l. null⁹. q^o si furto vel violentia rapta habere nō potest nihilominus pōt accipere eq^o lia auctoritate superioris. xiiij. q. iij. dñs. dū tñ scādālū ex hoc nō generef. no. Inn. in. c. olim. j. de restitutio. spolia. vide. j. bellum.

¶ **A**rma pōt licite mouere p^orelatus habēs iurisdictionē cōtra subditos mōbedientes. xv. q. vij. c. auctoritatē cū. c. nos sanctor. qz in his casib⁹ nō dicif⁹ p^oprie fieri bellū s^o melius executio iurisdictionis v^l iusticie. ff. de rei ven. l. qui rem. no. Inn. in alle. c. olim. vide. j. defensio. d. si clericus. Licet ex delatione armorum clerici seculares nō sunt excomunicati ipso facto sed si moniti nō desistant p^odunt priuilegiū clericale iuxta. no. in. c. contingit. z i. c. ad audientia. de sen. excom. religiosi tñ tenentes arma intra septa monasterij sine licētia sui sup^oioris ipso facto sunt excomunicati. vt in cle. ne in agro. no. Ab. in. c. clerici. de vita z hone. cleri.

Assessor

¶ **A**ssessor si ē pur⁹ legista z cā est mera canonica seu spūal⁹ pōt recusari. est mirabile dictū. q^o ponit Dñicus i. c. statutu post p^on. de rescrip. li. vij.

Assensus

¶ **A**ssensus vbicūq⁹ exigit a sup^oiore in actu p^ontē te ad subditos assumif⁹ assensus p^o auctoritate q^o q^odem auctoritas pōt dici assensus auctorizabilis cōpetens olim rōne officij publici. no. Inno. z glo. in. c. j. de reb⁹ eccle. nō alie. no. de consue. c. cū consuetudinis. no. Ab. in. c. quotiens. de pact.

Asini

¶ **A**sini dicunt⁹ q^o cōtinue seruiunt in ecclesia z dicunt⁹ quasi asini qz quotidie portant pondus diei z est⁹. de deci. c. j. vel dicunt⁹ quasi asini. sicut em̄ illi exponunt se morti p^o dñis obediendo etiam in malū. vt m. c. p^o humani. de homi. li. vij. sic etiā isti ducēdo mulierculas dñis suis canonicis q^o d^op^o.

stiferū sit. legitur in aucten. d. lenonib⁹. coll. ij. z si cut illi corpoz ita isti aiaz asini dicunt⁹. no hosti. z Jo. an. in. c. cū ad hoc. de cleri. nō residen.

Attentata

¶ **A**ttentata lite pendēte reuocant⁹ vbi notat⁹ p^odia i attētante licz cessent alia iuris remedia. Ab. i. c. cū. Ab. de p^ostitu. pe. colū. z in. c. j. vt lite pē. cū ibi allega. in fi. p^o Ab.

¶ **A**ttēтата p^o iudicē inferiorēz vbi sup^oior reuocat ex certa sciencia z p^oprio motu nō valent etia⁹ si de hoc inferior nō sit certificat⁹. p^o tex. in. c. j. de cōces. p^oben. li. vj. Ab. in allega. c. cū. Ab. vlti. colū.

¶ **A**ttentata post appellatōēz pōt peti reuocari iudicis officio etiā si remediū ordinariū nō intentet⁹ plene p^o Ab. in. c. ex pte. de rescript. liij. colum. z in c. dilecte. de excep.

¶ **A**ttentata p^ora ius cōe regulariter sunt ipso iure nulla. vt. c. vides. x. di. z. c. que contra ius sūt de reg. iuris. li. vj. nā cōmunia iura cōcernūt com modū publicū. nec pōt p^obabiliter ignorari. imo ē late culpe ignorare iura cōmunia. vt no. Bar. i. l. q^o nerua. ff. de positi. Ab. i. c. cōsiderauim⁹. d. elec.

¶ **A**ttentata post appellatōēz extraiudicialē an sūt irritāda. vide. s. appellatio.

¶ **A**ttentata post appellatōēz ab interlocutoria sūt ipso iure irrita z inania. z hoc si appellatio fuit legitima cū p^o eā suspendat⁹ iurisdictionē iudicis a quo. vt in. c. si a iudice de appella. li. vj. declarant⁹ ergo nulla z reuocant⁹ p^o viā attentati. de hoc p^o Ab. in. c. cū sup^o questionū. s. fi. de offi. delega. no. idē Ab. i. c. cū olim. j. de offi. dele. z in. c. dilecte. de excep. z de hoc z de attentatis post appellatōēz extraiudicialē an sint nulla vel irritanda. vide Ab. in. c. cōsultū. ij. de appella. pleni⁹ in. c. bone. eo. ti.

¶ **Q**ue differētie sūt qñ agif⁹ p^o viā attentati vel interdito vñ vi cōtra spoliante vel innouante aliqd post appellationē vel ea pendēte. vide no. p^o Abb. in. c. bone. de appella. vij. colū.

¶ **L**icet attentata medio tpe añ appellationē veniunt reuocanda p^o viā attētati p. c. nō solū. de appel. li. vj. tñ hoc nō habet locū in sententia excomunicatōis medio tpe ante appellationē latā. quia ab ea sp^o redit⁹ absolutio. nō. doct. in. c. venerabilib⁹. s. p^oro. de sen. excom. z est decisio rote cōclusionē. ccc lxxv. z no. p^o doc. in. c. p^o illorū. de p^oben.

¶ **S**i appellatio infra annū nō finit⁹ nō solū trāsit i rē iudicatā s^o etia⁹ attētata appellationē pendente et añ desertionē reuiviscūt. no. in cle. sicut appellatio nē. de appel. z est decisio rote cōclusionē. j.

¶ **A**ttētata non solum post litē cōtest. s^o etia⁹ ea q^o post citationē attentat⁹ sine libello ex puro z mero officio iudicis reuocant⁹ in pristinū statū. vt no. gl. in cle. j. vt lite pendente.

Auaricia

¶ **A**uaricia cū sit idolorū seruitus debēt ipsi⁹ radicem studiosius extirpare q^o seculi vanitatib⁹ renūciātes elegerūt dño in religionis habitu militare. ad Col. iij. z. c. auaricie. de p^obē. auarus em̄ nummis quasi deo reuerētiā exhibet. j. q. j. cū omnes

et Salusti⁹. Auaricia studium habet qđ nemo sapiens concupiscit. et Seneca. turpe lucrum ut dispendium fugito. Et Eccl. xiiij. bona est illa substantia ubi peccatum non est in conscientia. Tullius li. ij. de officiis nullum vitium deterius avaricia preterit in principibus et republica gubernantibus. Item Valerius li. ix. c. liij. in fi. de avaricia senus. quid absurdius quam quo minus restat vie eo plus viuere querere. Item Seneca de moribus. Adstro similis est avaricia senilis. quid homini stultius quam via deficiente viuere augere. no. Jo. an. in. c. avaricie. de preben. et ibi Abb.

Auctoritas

¶ Auctoritas pape seu alterius superioris an videtur iuramento excepta. vide. j. iuramentum.

¶ Auctoritate prestans seu defensionem delicto an puniat sicut faciens. vide. j. consensus.

¶ Auctoritas iudicis male interposita non excusat a peceptione fructuum. vid. j. iudicis auctoritas.

¶ Auctoritas idem est quod assensus quam consensus a superiore requiritur. vide. s. assensus.

¶ Auctoritas vbi cumque interuenit si non est legitima prestita corrumpit actus. ut in sti. de aucto. tuto. tutor. facit. xxiij. q. ij. si qua de rebus. Item si in actu in quo non requiritur auctoritas sit postulata non valet actus qui geritur. no. Abb. quem vide in. c. consulti. de procura.

¶ Auctoritas superioris non requiritur in constitutione syndici vel procuratoris alicuius universitatis no. Inn. in. c. consulti. de procura. et gl. in. l. actor. ff. rem ratam haberi. rector tamen ipsius universitatis debet interesse et consentire cum sit de ipsa universitate et caput ipsius. no. Inno. vbi. s. et facit. l. ij. C. de decurio. li. x. Spe. in ti. de syndico. s. j. Abb. in d. c. consulti.

¶ Auctoritas vbi requiritur non sufficit presentia partis. vide. j. consensus seu auctoritas.

¶ Auctoritas episcopi licet non requiratur in constitutione syndici seu procuratoris ad certam causam cum sit res modici iudicii. ut no. glo. in. c. impatorum. de iuram. calu. tamen si sit talis syndicus seu procurator generaliter constitutus et sic habet legitimam administrationem totius ecclesie cum sit quasi quidam titulus in ecclesia requiritur auctoritas episcopi. et in hac universitate ecclesiastica cum episcopus sit sponsus omnium ecclesiarum et eius consilio et auctoritate regitur omnis ecclesia. x. q. j. regenda. et c. si. de success. ab intest. secus in universitate seculari vbi auctoritas superioris non requiritur. ut in. l. j. ff. quod cuiusque universi. no. Abb. in. c. impatorum. de iura. calu.

¶ Auctoritate an prestare tenetur tutor quam minor iurat. vide. j. minor qui caret.

¶ Auctoritas alicuius facti si iuuat auctoritate iuris diuini est ei standum potius quam auctoritati pape. no. glo. singularis in. c. j. xx. di. huius tamen declaratio spectat ad ecclesias universales. scilicet ad consilium generale. no. Abb. in. c. tua. j. de decimis. concludit ergo quod in expositione scripturarum standum est dictis sanctorum. in decisionibus tamen causarum standum est summis pontifici

bus quia istis et non illis data fuit potestas legis condende nisi dictum sancti iuuaret auctoritate noui vel veteris testamenti vel alicuius concilii. per id quod no. i. c. si. xxxvj. q. vlt. Abb. in. c. ne innitatur. de consuet. ¶ Auctoritate propria non debet quod possessionem occupare. vide. j. possessionem non debet.

Auxilium

¶ Auxilium prestant delicto an puniat tanquam faciens. vide. j. consensus. et j. opere prestantis.

¶ Auxilium sicut secularis iudex debet impendere ecclesiastico quam eius brachium inuocat sic debet ecclesiasticus iuuare iudicem seculari contra sibi rebelles. no. glo. et doc. in. c. j. de offi. ordi. compellit tamen ad hoc seculari peccatiasticum non tamen contra. ut ibi no. Abb. Item debet fieri fides de processu secularis ecclesiastico. non tamen contra nisi iniuste petat auxilium a seculari. quod non debet eum iuuare in malo. de quo vide latius et no. per Abb. in allega. c. j. de offi. ordi.

¶ Auxilium potest ecclesia petere non solum contra hostes a prelatibus et etiam a principibus. xxiij. q. iij. maximianus et in. c. impatores. et eos non prebentes excommunicare. causa et q. v. administratores. et potest etiam eos ecclesia acius punire maxime impatorem. ar. c. venerabilibus. de elect. et c. alius. xv. q. vj. et c. ad abolendam. s. statuimus. et se. de hereticis. et licet papa vel alius prelatum pugnare non debeant principaliter pro sue ecclesie defensione preter tamen alios ad pugnam incitare. xxiij. q. viij. c. igitur. et c. hortatu. et c. omnino timore. et gl. i. c. suscitatis. viij. q. j. et c. dilecto. de sen. exc. li. vj. Abb. in. c. si. de dila. ij. colu. vide. j. subdium.

Sequuntur additiones dñi Lu. de campis ad precedentem litteram A.

Ablatum

¶ De male ablatis an confessor solus sine episcopo possit facere restitutionem. vid. Abb. in. c. cum sit. de iudeis.

¶ Cum male ablata sunt incerta an circa talia de beat episcopo puidere et quod. Abb. in allega. c. cum sit.

¶ An soli executores testamenti possint de ablatis restituere. vide Abb. in alle. c. cum sit.

Abiuratio

¶ An agenti interdicto uti possit obster exceptio ab iurationis. vide Abb. in. c. venissent. de insti.

¶ An agenti interdicto adipiscende possessionis obster exceptio abiurationis. vide Abb. in. c. post electionem de concess. preben.

Accrescendi ius

¶ An ius accrescendi habeat locum inter coniunctos re et verbis et inter disiunctos. vide per Abb. in. c. ragnaldus. de testa.

Addiscere

¶ Nemo debet perfidare ut per se addiscat sed debet aliorum doctrinam accipere. Abb. in. c. non minus. ne clerici vel monachi.

Adiectiuium

De materia adiectiui et substantiui vide per Abb. de sum. tri. §. fi.

Adeps

Ex adipe, pcedit iniquitas. Abb. in. c. scriptus. de electio.

Aduocatio

An pfectus qui iudex superior incipit cognoscere de causa videat ad se aduocare. vel an sit opus expressa aduocatione. Abb. in. c. cum martinus. de pñti.

An de intimari iudici aduocatio ad hoc ut valeat vide Abb. in. alle. c. cum martinus.

An episcopus possit aduocare causas pendentes coram officiali vel vicario. vide Abb. in. c. dilecto. de testi.

De materia aduocationis cause. vide plenissime per Abb. in. c. ut nostrum. de appel.

Aduersarius

Aduersarius non tenet in iudicio allegare ius aduersarii. Abb. in. c. si duobus. de appel.

Aduersarius dicitur esse omnis ille qui mecum contendit in iudicio. vide per Abb. in. c. j. de iudi.

Administratio

An bona prelati sint tacite obligata per mala administratione eius. vide Abbatem in. c. ex litteris. de pigno.

Administrationem quis dicat habere in ecclesia vide per Abb. in. c. requisisti. de testa.

Administratores qui remouent propter dolum sunt infames et carent futura dignitate. vide per Abb. in. c. l3 heli. de simo.

Agrimessor

Agrimessorum et expertorum in arte aliqua materiam vide per Abbatem in. c. quia iudicantium de prescrip.

Allegare

An possit allegare quis suam turpitudinem. vide per Abb. in. c. cum martinus. de pñti.

Allegans suam turpitudinem an sit audiendus. vide Abb. in. c. latores. de re iudica. et per eundem Abb. in. c. ex tenore de testi.

An sacre scripture possint allegari in decisione causarum. vide Abb. in. c. j. de offi. deleg.

An sufficiat allegare iura generaliter et an iura sint alleganda in pñtiis et quod in snia. vide per Abb. in. c. vestra. de cohabi. cleri. et muli.

Allegationes antiquorum patrum an possint in iure allegari. et an pferantur constitutionibus pape. vide per Abb. in. c. certificari. de sepulturis.

Altare

Altare vnum non de discoopiri causa coopendi aliud ut in. c. cum cam. de pben. per Abb.

An in loco non psecrato possit celebrari cum altari

viatico. no. Abb. in rubrica de psecra. eccd. vel al.

Altare quod et quod psecrat. vide Abb. vbi. §. c. j.

De clericis qui non habent alia beneficia quam altaria vide Abb. in. c. j. de succel. ab in testa.

Altaria quoniam sunt dotata et sunt simplicia beneficia. no. Abb. in. c. recolentes. de statu regu.

Altare viaticum quod sit et quod possit ipsum pcedere vi- de Abb. in. c. in his de priuileg.

Ambiguum

Intentio ambigua qualiter et propter que interpretetur Abb. in. c. ex litteris. de sponsa.

Amicus

Amicus si faciat aliquod delictum vel malum pro aliquem mei preplatoe an presumat fecisse me madate. vide per Abb. in. c. cum cam. de testi. et c. pñtiur. eo. ti.

Amplexus

Amplexus an presumat in mala preter quam clericus amplectatur mulierem. vide Abba. in. c. estote. de regu. iuris.

Animal

Animal alterius si repiat in agro meo qualiter me debeo habere in custodia et captione. vide Abb. de iniur. c. si leserit.

Antecedens

An ad positioem psequentis sequat positio antecedentis et contra. vide per Abb. in. c. j. de lit. pñti. et in. c. cum opteat. de accu.

Qui vult psequens pñtiuit antecedens. Abb. in. c. ex pre. de spon. et in. c. pñtiur. de pben.

Approbare

Si aliquis approbaui ad certum actum vel officium non possum eum amplius reprobare nisi ex causa noua. vide Abb. in. c. cum venerabilis. de excep.

An quod semel approbaui possum reprobare. Abb. in. c. diuersis. de cleri. pñtiur. et in. c. cum non ignores de pben.

Quod recipio per me etiam debeo recipere pro me. vide. Abb. in. c. diuersis. de cleri. pñtiur.

Aristoteles

Libri ethicorum aristotelis diuiduntur in monasticam economiam et politicam. vide Abb. in. pñtiur.

Articuli

Quoniam est dubium an articuli sunt admittendi. debent admitti saluo iure impetitione. vide Abb. in. c. cum pñtiur. de offi. deleg. et quod si iudex dicat preter rñdere re saluo iure impetitione an pñtiur. debeat rñdere articulis. vide Abb. eo. c.

Cautela est apponere in fine articuloz quod de hoc est publica vox atque fama. vide per Ab. in. c. pñtiur. de fide instrui.

Alchimia

IXX
An sciētia alchimie sit pmissa vide p Abb. in. c.

Archivus

An credat instrumento extracto de archivis. vide in. c. ad audiētiā. de p̄scrip.

Arrendare

An p̄sone eccliaſtice possint arrendare eorū beneficia vitra eorū tps. vide Abb. in. c. ad audiētiā de reb⁹ ecclie. nō alie.

Arrendamēta p̄latorū finiunt morte. no. Abb. vbi supra.

Astrologia

An scientia astrologie sit phibita. vide Abb. in. c. ex tenore. de sortilegijs.

Auctor

Dānato auctore damnant ei⁹ opa. no. Abb. de beren. c. fraternitatis.

Baptismus

B De forma substāiali baptismi et an poterit alius q̄ sacerdos baptizare. vide. c. j. de baptis. p̄ Abbatē. et an in baptismo d̄z servari cō-

suetudo in verbis. ibidem.

An p baptismū tollat originale pctm et qd dicatur originale peccatum vide plene per Abb. in. c. maiores. eo. ii.

Ad debet quis admitti ad eleuandū aliquem de sacro fonte vt sit pater eius spūalis nisi sit maior plena pubertate. f. xvij. annoz. nā absurdūz videt eū fieri patrē spirituale qui nō potest eē carnalis. Insti. de adop. §. inuozē. no. Abb. in. c. de b̄rium. de baptismo.

Ad baptismū nō debet indistincte assumi iudeus nisi prius restituat q̄ extorsit p vsurariā p̄auitātē vel al̄s illicite. vt in. c. iudei. et ibi glo. de consecra. di. iij. Item debet ad minus per quadraginta dies instrui vt fiat cathecumin⁹ et instruatur in fide. vt in. c. ne qd absit. iij. di. et Abb. in allega. c. debirū. de baptis.

Ad baptismi substantiam requirunt verba et elementū aque al̄s vbi ista desunt nō est sacramētum. vt in. c. pe. de baptis. vbi notant docto. q̄ requirit q̄ aqua sit elementata etiā si sit mixta cū lixiuo vel cum luto quia christus in elemēto puro aque iordanis fuit baptizatus. non pōt ergo quis baptizare in aqua rosata seu de asabar nec sufficeret alius liquor. plene p̄ docto. signanter per Abb. in. c. penul. de baptis.

Si aliquis videns puerū in signo mortis nec potuit habere aquā piccit in putrē dicēdo verba instituta ad baptizandū videtur baptizari. si cōstat q̄ accessit viuus ad aquā. si autē decessit in via anteq̄ ad aquā decederet nō est baptizatus. concludit Abb. in. c. penul. de baptis. et notabiliter per

Lapū sua allega. c. iij.

Baptizari voluit xps a Johāne licet nullo peccato tenebat cū fuerit cōceptus sine viri semine et nullū peccatū etiā originale habebat duplici ratōe

Prima vt adimpleret oēm gradū humilitatis. d̄ quib⁹ gradib⁹ vide p̄ glo. in demen. j. de religi. do mi. et vltim⁹ gradus est vt supponat quis se minoribus. Scda rō vt sanctificaret nobis aquā. vt d̄ p̄secra. di. iij. c. nunq̄. et c. p̄ aquaz eadē di. nota Abb. in. c. fi. de baptis.

Baptismi sacramētū cū sit ianua oīm alioz sacramētoz eius defectus impedit impressiōez characteris alioz sacramētoz. vt in. c. j. et fi. de p̄sby. non baptis.

Baptism⁹ est triplex. f. flumīs flamis et sanguis vt in. c. apostolicā. de p̄sbytero nō baptizato. vbi glo. no. et vide ibi p̄ docto.

Baptism⁹ habuit suā formā ab euangelio cū. f. xps dixit apostolis. Baptizate oēs gentes in noie patris et filij et spū sancti amen. vt in. c. penl. de baptis. alia xō que dicunt et fiunt in baptismo fuerūt instituta ab ecclia et non sunt de substātia baptismi sed de solennitate. vt in. c. j. et qd ibi no. de baptis. Abb. in. c. fi. de p̄sby. nō baptis.

Baptizare potest tpe necessitatis laic⁹ et etiā hereticus. no. glo. in. c. j. de clerico nō ordi. minis. et ibi per docto.

Bellum

Bellū censetur iustū qd inferat a subditis cōtra dominū supiorē nō recognoscentē si requisit⁹ nō lit iusticiā administrare. et potest in tali casu subdit⁹ ab eo se defendere. et violenter resistere. ar. ff. d̄ vi et vi ar. l. vt vim. et est exp̄ssum in libro feudoz. de mili. et vasal. qui p̄ru. est. c. vno. i. fi. vbi text. in q̄t q̄ si dñs militi vasallo iusticiā facere noluerit poterit vasallus derogare qz tūc dñs nō censet iudex sed priuat⁹. sicut dicim⁹ de spoliato a iudice iuris ordi ne nō seruato qz restituit tanq̄ p̄uatū. no. iij. q. j. in sūma. viij. q. j. principum. et ibi archidi. et c. cōquerente. de resti. spo. tunc em bellū dicit⁹ necessitatis ideo bellam⁹ vt pacē habeam⁹. xxiij. q. j. militare. Item nota q̄ neduz p̄ m̄grat⁹ et officiales denegantes iusticiā rep̄esalie p̄cedunt. vt in. c. romana. de sen. excom. li. vi. et ff. quod quisq̄ iuris. l. j. in fi. et ff. de dolo. si ex dolo. §. j. sed etiā p̄tra vniū. fratez iusticiā denegantē in. l. mer⁹. §. animaduer tendū. ff. qd mer⁹ cā. et etiā p̄tra dñm et ei⁹ s̄bditos et sibi auxiliū p̄stantes ad iusticiā denegandaz. de sen. exco. c. si m̄a. li. vi. et late p̄ Gaspar. de calde. in suis p̄silijs. ti. de treu. et pace.

In bello iusto licitū est auxiliū infidelīū req̄rere vide. j. infidelīū auxilio.

In bello debem⁹ ad sciam que in hoīm natura p̄sistit nos referre nō ad naturā naturantē. vt i. l. cū ad p̄ns. ff. si cer. peta. ne videamur deū rēptare vt in. c. fi. de purga. vulga. et ibi p̄de.

Sedata q̄dam ciuili discordia et guerra q̄ viguerat int̄ ciues i ciuitate tollerana fuit facta reformatio p̄ cōmune et milites ciuitatis q̄ de criminibus

retro cōmissis tpe guerre nō possent officiales cognoscere, que reformatio fuit p dñm reges pfirmata. reperijt quidā ciues aīalia sua rapta tpe guerre penes aliū qui repetit sed obijcitur sibi dicta reformatio et regis pfirmatō. et circa hoc tenet et pcludit ppe. de ancha. in. c. in nostra. de iniur. q licet non possit cognosci criminaliter de reb⁹ raptis. ciuilitur tñ potest qz in dubio rex siue cōmune videntur remittere ius suū nō tñ ius quesitū singulis. ad hoc facit qđ no. Bar. post glo. in. l. venia. C. de in ius vo. et quod ipe no. in. l. qui romc. §. prau⁹. d. ver. ob. et facit. l. ab aurelio. de libe. lega. nec etiā dominus rex potuit singulorū iura seu bona tollē. vt no. Inno. in. c. q in eccliaz. de psti. Bar. in. l. rescipsa C. de pci. impe. off. in foro tñ pscientie is q intulit dāna incendia et depdationes in guerra seu in bello iniusto nō est tutus nisi satisfaciatur. de quo ppe. de ancha. late et notabiliter in regula possessor malefidei. de reg. iur. li. vj.

¶ Bellum iustū quid sit et quando liceat alicui iniuste alium impugnare. vide Inno. in. c. olim. de resti. spolia.

¶ Ad bellū nō tenent ire vasalli milites nec aduocati nec alia seruicia dñis exhibere nisi ex pacto ad h teneantur cū ad munera psonalia nō teneantur cum sumptu vel sine sumptu. no. d. immu. eccle. nō minus. vel nisi in casib⁹ notat in vsib⁹ feudoz vel nisi ex p̄suetudine v⁹ alio iure spali. no. Inno. in. c. sic ij. de iureiur. vide. j. mādati actionē.

¶ Cōmodas equū vel arma ad bellū si ibi amittant nō cōpetit actio ad ea repetēda. ff. cōmo. l. si vt certo. §. si interdū. et h ideo qz cōmodatarius nō excusetur siue p̄ctus cū vsus est re ad eū vsus ad quez cōmodata est ideo in nulla culpa est imo qñ mādatū meli⁹ adimplet habet actionē mādati ad impēdia et dāna dūmodo absit dolus et culpa. no. Inno. in. c. sicut. ij. de iureiur.

¶ Locas equū et arma ad bellū si sibi capiant pductor nō tenet ad emēda qz sic locauit ea. ff. loca. l. si qđ domū. d. q locator esse p̄tent⁹ mercede sua nec tenet pductor dūmodo volū et culpā nō cōmiserit. no. Inno. in. c. sicut. ij. de iureiur.

¶ Licet in bello iusto qđ edicto seu auctoritate p̄ncipis est indictū res occupate sunt capientū et liberi hoies capti sunt serui. vt. ff. de capt. et postli. reuer. l. hostes. et ff. de verb. signi. l. hostes. nō tñ h locū habet si alius q̄ p̄nceps etiā iurisdictionez habens p defensione rex suaz vel sui iuris executione bellū indicat. pōt tñ si iurisdictionē hz statuere licite q quicūq inuaserit aliquem liceat inuasō bona inuasozum capere et sua facere et inuasozem detinere. vt no. de sen. excom. a nobis potest etiaz euz condemnare de inuassione facta infra limites sue iurisdictionis. C. vbi de cri. agi oportet. aucten. q i puincia. si autem indicens iustum bellum iurisdictionē nō habeat. vide qđ notabi. no. p Inno. in. c. sicut. ij. de iureiur. et vide. j. spoliatus q rem suaz. vide. j. mandatū.

¶ Bellū sine iussu p̄ncipis ingerēs tenet. l. iul. maiest. ff. ad. l. iul. maiest. l. ij. et i aucten. de armis

colla. vj. et d māda. p̄nci. col. ij. necessitate tñ imminente sufficit licētia mgri officioz. C. de fabri. l. si. li. x. no. Jo. an. in. c. clerici arma. de vita et hone. cle. et qđ ipe no. in. c. olim. de resti. spoli.

¶ Bellū an et qñ poterit indici p defensione p̄sone vel rerum vel pro recuperatione rerū. vide notabiliter et plene p Inno. et Abb. i. c. olim. j. de resti. spo. et vide supra arma.

Benedicere

¶ Bndicere poterit abbas monachos suos. et sita bndictio est de solēnitare. et vide. s. abbas poterit.

Beneficium

¶ Beneficiū appellatōe omne beneficiū cōprehenditur. vt in. c. j. de regu. iuris li. vj. et h largo sumptu vocabulo vbi tñ materia est stricta. vt in casu. c. postulasti. de rescrip. appellatōe beneficiū non venit beneficium curatum nec p̄benda solita cōferri canonico. vt in. c. cū in ill. d. p̄ben. li. vj. Abb. in alleg. c. postulasti.

¶ Beneficiū ecclesiastici appellatōe nō cōprehēditur annua pensio licet impetrans beneficiū de annua pensioe mentionē faceret. c. ad audientiam. de rescrip. et ibi Abb. j. colum.

¶ Beneficioz appellatōe nō venit canonicar⁹ sine p̄bēda. in. c. in n̄sa. de rescrip. et ibi Abb.

¶ Beneficium an potest cum bona consciētia possidere existens in peccato tempore sue promotōis vel electionis de se facte. Abb. in. c. innotuit. d. electio. ij. colum.

¶ Beneficiū ecclesiasticū nō debet deferri successiue plurib⁹ d eadē domo ne poti⁹ videat⁹ dignitas delata ex successiōe q̄ ex canonica institutione vel electōe. nam h obseruat⁹ in dignitatibus secularibus fortius in ecclesiasticis. vt in. c. ad extirpandas de filiis p̄biterozum. Abb. in. c. venerabilibus. d. elect. x. colum.

¶ Beneficium recipiens de manu laici an sit excommunicatus et an celebrando efficiatur irregularis. vide quod no. Innocen. et Abbas in. c. quisquis. de elec.

¶ Beneficia plura detinēs min⁹ canonice incidit in multa vitia. Primo in trāsgressiōis notā. i. infamiam. vj. q. j. infames. Secōdo in cupiditatis vitioz quod maximū est. vt in. §. j. xlvij. di. et in. c. vitium eiusdem di. Tertio cōmittit furtū cum sacrilegio et tenetur pena peculatus tanq̄ furtū de republ. in. c. quid ergo. xxiiij. q. ij. et in. c. j. vij. q. ij. Ab. in. c. pudū. ij. de elec.

¶ Beneficia duo curata potest quis simul tenere in casibus. Primo si vna ecclesia dependet ab alia vt qz alteri est vnita. vt in. c. j. ne sede vacan. Idez quādo est vnita beneficio simplici. vt in. c. sup eo. de p̄ben. Secundus quando quis habet vnam ecclesiam in commendam aliam in titulum. vt in. c. nemo. de electione. libro. vj. Abb. in. c. dudum. ij. de electio. v. colum. et glo. et Inno. in. c. eam te. de etate et quali.

¶ Beneficium curatuz seu dignitatem habēs et si

scdm consimile recipit et ilico non dimiserit prius ob-
bo facto in manibus ordinarij est puatus utroq;
et efficitur inhabilis ad sacros ordines et ad quecu-
q; ecclesiastica beneficia. vt in extrauaga. 30. xxiij.
que incipit. Execrabilis. §. quia. de qua facit
metoz Abb. in. c. dudum. ij. de elec. xi. colu.

Beneficia plura etiam simplicia quor; alter; vni
p[er]sone sufficit tenens peccat mortaliter. no. glo. sin-
gularis in. c. dudum. ij. de ele. qd limitat ibi Abb.
vt procedat quando quis vult sibi lucrifacere fru-
ctus ad vtilitatem priuatam et ad augendum patri-
monium vult illos conuerrere. nam ad istum esse-
ctum non valet etiam consuetudo in contrarium
cum est contra ius et non rationabilis. vt in. c. ra-
tio nulla. et quod ibi no. de preben. et p[er]tra officij
pietatis. xvi. q. j. c. si. et. q. ij. c. episcopus. et. c. quid
ergo. xxiij. q. iij. et iura disponentia vt quis possit
habere plura simplicia beneficia disponunt circa
potentia retinendi plura beneficia. sec[us] si dispo-
nent vt p[er] libito voluntatis talis clericus possit de
fructibus disponere. vt no. Abb. in dicto. c. dudum
xix. colu. vide. j. dispensatio. et Abb. in. c. cu ecclesi-
astice. de excep. vlti. colu.

Beneficia plura simplicia pot[est] quis etiam sine pec-
cato obtinere cu[m] non sit h[ab] a iure p[ro]hibitum. facit de
elect. c. dudum. de p[re]ben. cum ia dudum. glo. in. c. gra-
tia. de rescrip. li. vj. et 30. an in. c. p[re]terea. de eta. et
qua. idem si quis habeat simplex altare in plebe
rurali in quo testator madauit ibidem diuina cele-
brari q[ui] non tenet p[er]sonaliter deseruire. no. 30. cal.
de p[re]ben. sup inordinata. reglare em est q[ui]b[us] non
exigitur de iure p[er]sonali residentia sufficit deserui-
re p[er] vicariu[m]. no. glo. in. c. sup eo. de p[re]ben. li. vj. et
30. an. in nouella in. c. si eo tpe. de rescrip. e. li. ple-
nep[er] Lapu sua allega. xxxvj. et meli[us] in sua allega.
cxvj. vide. j. capellania.

Plura beneficia curata pot[est] q[ui]s licite de iure coi-
tenere casualiter t[ame]n. vt in. c. sup eo. de p[re]ben. li. vj. et
glo. no. i. de p[re]f[ati]as. de p[re]ben. q[ui] q[ui]s pot[est] h[ab]ere plura
hospitalia et si q[ui]libet hospitale haberet ecclesia cur-
rata annexa p[re]s[ent]as curatas ecclesias pot[est] de iure possi-
dere. vt refert Pau. sua alleg. xxxvj. in fi.

Beneficiu[m] curatu[m] non pot[est] p[er]ferri clerico minori exi-
stenti in sacris q[ui] fuit p[ri]mor[us] ante etatem legitimam
et etiam multo fortius vitaretur ex hoc impetrato
nam paria sunt vt quis non sit ordinatus ad ordi-
nem requisitum vel q[ui] sit p[ri]motus ante ip[su]m. vide
glo. in. c. ei cui. de p[re]ben. li. vj. et hoc casu intelligit
glo. in de. general[is]. de eta. et quali. vt refert Abb.
in. c. p[er] illorum. de p[re]ben. ij. colu. vide. j. caplm. §.
ius vocis dande.

An vacant priora beneficia illius qui est p[ri]motus
ad ecclesiam cathedralē ante p[re]secrationē. vide. j.
ep[iscopu]s p[ri]motus.

Beneficiu[m] scdm curatu[m] q[ui]s recipiendo ipso facto
vacat p[ri]mu[m] tale scdm formam. c. de multa. de p[re]ben.
qd fallit nisi calore iracundie illud recipiat. q[ui] tunc
non vacat p[ri]mu[m]. vt in. c. ex l[et]is. de diuor. qd est v[er]u[m]
si incōtinēti peniteat q[ui] calor iracundie eū excusat.
vt ibi. et. ij. q. iij. §. notandū. no. Abb. in alleg. c. de

multa. vj. colum.

Beneficiu[m] q[ui] in p[ri]mo beneficio fecit expensas d[omi]ni
p[ri]mo patrimonio non cogitur dimittere illud acci-
piendo scdm incōpatibile nisi sibi satisfaciatur de ex-
pen. ar. xij. q. ij. c. quicunq;. ex quo no. q[ui] retentio
p[er] expensis habet locū in beneficijs. ex quo no. q[ui]
si clericus morit[ur] sine testamēto pot[est] heres eius re-
petere expensas quas clericus fecit d[omi]ni patrimonio
in beneficio. et fortius hoc p[re]cedit si specificē cleric[us]
illas repetēdas decreuit. no. Abb. in. c. de m[ul]ta. d[omi]ni
p[re]ben. vj. colum.

Beneficiu[m] p[ri]mu[m] non vacat p[er] adoptiōē scdm si su-
prior p[ri]mi b[en]eficij non vult h[ab]ere ratā collationes scdm
si repetit ip[su]m clericu[m] et h[ab]et ideo q[ui] non pot[est] clericus di-
recte et exp[re]sse renūciare b[en]eficio suo sine licentia sui
superioris ita nec recipiendo scdm. de renūci. c. admo-
net. et in. c. qd in dubijs. et requirit[ur] p[er]sensu cuiusli-
bet q[ui] necessario req[ui]rit[ur] in renūciatōe exp[re]ssa. vt col-
latoris et patronor[um]. no. Abb. in. c. d[omi]ni multa. de p[re]ben.
vj. colu. si t[ame]n superior acceptauerit istius tacitaz
renunciationē tūc valet. vt no. Abb. in. c. ex ore. d[omi]ni
his que sūt a maio. p[re]ca. ij. colum.

P[ri]mu[m] beneficiu[m] non vacat p[er] acceptationē secun-
di incōpatibilis nisi post habitā pacificā possessio-
nē secundi. nec sufficit q[ui] momento habuit illā paci-
fice. sed ilico mouet sibi questio de iure vel d[omi]ni facto
q[ui] non p[ro]fic[is] fuisse in possessiōe q[ui] non stetit in ea. ad h[oc]
tex. cu[m] glo. in. c. cōmissa. de elec. li. vj. et in. de. g[ra]t[is].
de rescrip. et ibi Pau. no. Abb. in. c. de multa. vj.
colum. vbi vide per eum iura que post. c. de mul-
ta. emanauerūt. idem si non pot[est] clericus fructus se-
cundi b[en]eficij habere q[ui] ex p[ri]uilegio forte debent
alijs quia tūc non vacat p[ri]mu[m] vt in. c. si tibi p[re]cesso. d[omi]ni
p[re]ben. li. vj.

Fr[at]r[es] extēd[unt] h[ab] ad regl[ar]es dignitates. vt in. c. cu[m]
singula. de p[re]ben. li. vj. et ad p[ri]or[um] naturales. vt
in de. j. de supplen. neg. p[ro]la. et ad vicariā p[er]petuā be-
n[efici]u[m] curatu[m]. vt in de. j. de offi. vica.

Beneficia plura possunt p[er]ferri vni soli q[ui] non
reperiūt idonei. et tanta indignitas est in eis q[ui] non
sine peccato vel graui alioz scandalo potest mul-
tis p[ro]videri q[ui] omnes sunt indigni. ad h[oc]. xx. q. j. c. j.
et sic intelligit quedam apostilla hosti. in. c. graue
de p[re]ben. secus si non est indignitas. vt q[ui] quis pa-
nitur defectum solū in scientia et in alijs est bonus
clericus quia tunc p[ro]struenda domus est ex lapidi-
bus qui occurrunt et melius est locum implere q[ui]
vacantē dimittere. vt in. l. generali. §. spurius. ff. d[omi]ni
decurio. et qd no. 30. an. i. c. cu[m] adeo. de rescrip. no.
Abb. in. c. graue. d[omi]ni p[re]ben. in p[ri]n.

Beneficij redditus debent esse sufficētes nedum
clerico sed etiam suis. vt i. c. studeat. l. di. et intelligo
de suis qui quasi necessario trahūt moraz cu[m] cleri-
co. nā fm qualitatē p[er]sone debz habere seruitores
non enim debet sibi coquinare si est doctor vel no-
tabilis p[er]sona nam oportet q[ui] habeat famulos. nā
paup[er] qui als est nobilis vel litteratus non indiget
tāto apparatu. de diuite aut q[ui] non est sblimis vel lit-
teratus non debet haberi talis respect[us]. vt no. in. c.
d[omi]ni multa. in fi. xxi. q. j. c. j. et in summa no. Abb. i. c.

extirpade. de pben. §. i.

Beneficiū curatū habēs ideo tenet psonaliter deferuire et nō p vicariū qz videt electa industria psona et sic nō pōt cura alteri delegari in. c. is cui. de offi. deleg. li. vi. §. of. dele. c. si. facit. l. inter artifices. ff. de solu. et h̄ nisi ex cā velit habere vicarium vide no. in. c. cū ex eo. de ele. li. vi. Abb. in. c. extirpande. §. qz xō. de pben.

Conclusiones dñi Abb. in repeti. §. qz xō. c. extirpade de pben. vide. j. residere. x. ex nō residentia. et hec que sequit̄.

Nō solū in dignitatib⁹ et curatis sed etiā in simplicib⁹ bñficiis iure substāiali cessante phibet qd esse plural. hāc pclusionē fundat ipe Abb. qz talia plura bñficia p se stantia et intitulata de iure cōmuni retinere quis nō pōt p. c. sanctor. lxx. di. qd loquit̄ indistincte. et bñficiū quātūcūqz minimū de iure cōi requirit residentia. vt in. c. cōquerente. de cler. nō resi. Inno. in. c. si. e. ti. nec obstat tenuitas reddituū qz tūc debet vnū alteri vniri. xxi. di. clericus. aut erat a pncipio tenue et est sibi imputandū qz pmissit se in tali beneficio intitulari et si exiguitas supuenit post collationē dispensatiue videt̄ papa duo beneficia simplicia p vnū retineri cū h̄ videat̄ phibitum a iure cōmuni. vt. c. clericus ab instanti xxi. q. i. et.

Licet de iure sc̄pto singla bñficia residentia pscūt psonalē. iure tñ speciali pmittente fruct⁹ in absentia pcipe nullo etiā vicario ibidē substituto minime phibet dūmodo graue p̄iudiciū ex h̄ nō inferat. in curatis tñ nequeūt p̄dicta locū sibi vendicare. Ex quo infer̄ correlariū.

Cōsuetudinē nō valere vt p̄stitutū possit qd i curato deferuire. Itē infer̄ aliud.

Curatū ppria aucte nequire in cura sua ad longuz ip̄s aliū substituere. Fundat ipe Abb. qz licet in curatis nō deferuire obtentu cōsuetudinis cēt piculosum et onerosum aiabus parochianorū. vt no. in. c. de multa. et qz ip̄ius rectoris industria ad hoc videt̄ electa vt in. c. si. de offi. deleg. et. c. is cui. eo. ti. li. vi. in beneficio tñ simplici nō est talis psuetudo onerosa qz potuit induci ex causis rōnabilibus. ad h̄. c. oēs. de p̄sti. enaz nullo vicario instituto. cū limitatōe tñ si ecclia nō indiget seruitore. qd aliū sūt qd admistrēt diuina et.

Beneficia simplicia iure sp̄ali inducētia residentia nō redrūt psonalē nequeūt tñ de iure cōi regulariter plura in eadē accumulari psona si ex illorū redditib⁹ quilibet clericus cōmode viuere pōt als secus. Ex q̄ infer̄ correlariū.

Solā residentia cām nō esse beneficiorū accumulationē phibende.

Fundat ipe hāc pclusionē ponendo cās qre qd phibet plura beneficia s̄l obtinere et q̄ mala ex pluralitate beneficiorū sequi ut. et p̄iura in sc̄da pclusionē alleg. fundat dictā pclusionē. Si xō vnū beneficium p se nō sufficit ad sustentationē clerici poterit aliud obtinere etiā sine alia dispēsatōe et in eo intitulari qz cessant rōes phibitōez inducētes. et sic intelligit̄. c. gratia. de rescrip. li. vi. et cle. gratie. c. ti.

que vident̄ innuere pluralitatē taliū beneficiorū de iure cōmuni fore pcessas. et facit gl. i. c. dudum. ij. de elect.

Beneficiorū sufficiētia p̄supposita cōsuetudo minime valet vt quis in eis possit cēt pluralis. nec etiā data insufficiētia si beneficia sunt curata. fundat ipe hāc pclusionē circa beneficia curata nō esse dubiū cū talis psuetudo esset aiabus piculosa. et i his psuetudo nō excusat. vt in. c. si. §. psuetudine. et. c. nō satis. et. c. cū in eccliaz. de simo. et. c. qz nōnulli. de de. nō residen. de simplicibus pbat qz pluralitas beneficiorū est inimica canonū in allega. c. sanctor. lxx. di. et h̄ vez. ex quo vnū beneficium sufficit. psuetudo aut̄ in p̄trariū dicenda est potius corruptela de psue. cū venerabilis. nec est rōnabilis qd inducit vagationē ambitionē et dissolutōis materias. et continet piculū animaz. vt in. c. quia intantum. de preben.

Si principaliter dispensatio suadet bonū publicū cū sp̄uale pōt circa duo curata etiā hodie ep̄us dispēlare. secus si principaliter suadet prerogatiua psonarum.

Fundat aut̄ ipe hāc pclusionē q̄ licet in psonalibus dignitatib⁹ et curatis solus papa dispensat vt no. glo. in. c. de multa. de pben. et. c. litteras. de cōcess. pben. et. c. dudū. ij. de elec. et glo. in. c. nō pōt. de pben. li. vi. qd habet locū qñ dispensatio fit ad honore et cōmodū psona dū tñ secundario redūdet in bonū publicū sp̄uale als nō esset dispēlatio sed dissipatio quā pape nō l̄z facere si tñ dispēlatio fit ppter magnā vtilitatē ecclie nulla differētia habita an sit l̄rata vel potens psona vel sit illitterata vel vilis s̄ solū ponderata ecclie euidenti vtilitate et tūc ep̄us pmittit dispēlatio. vt si aliqua psona sit multū sollicita et diues qui melius sciret gubernare et augmentare duas ecclias q̄ duo rectores vel nō repit̄ volēs acceptare illā eccliam nisi alteri⁹ ecclie rector.

Licet circa duorū simpliciorū difformiū vel simplicis curati accumulationē pōt in eadē vel diuersis eccliaz ep̄s dispēlare. eadē tñ circa p̄formia v̄l etiā in diuersis circa duas p̄bendas nisi principaliter suadet prerogatiua psonaz dispēlare nō potest. Ex qua infer̄ correlariū q̄ facilius inducitur dispensatio circa beneficiorū q̄ circa p̄bendarū accumulationem.

Fundat ipe hāc pclusionē q̄ p̄supposito q̄ ep̄us regulariter potest dispēlare circa duo simplicia v̄l vnū simplex et vnū curatū. vt no. glo. in. c. litteras de pcess. pben. et. c. dudū. ij. de elec. et in. c. sup eo. §. pben. li. vi. distinguit tñ Abb. q̄ aut beneficia sūt difformia vt sup dignitate et p̄bēda et pōt. no. in. c. j. de psue. li. vi. et facit. c. cū nostris. de cōcessi. p̄bē. aut sunt vniformia vt super duabus p̄bendis vel canonis et non poterit p rationes v̄gentes p euz allegata. idem notat Abb. in. c. litteras. §. concess. preben.

Is cum quo sup pluralitate beneficiorū vtilitate tñ priuata suadente etiam per papam dispensatur quo ad deū tui⁹ minime existit. Ex quo infer̄

tur correlarium.

¶ Quod nec is quo ad ecclesiā triūphantē tutus exiit ideo de intuitu ecclesie questis ex indulgentia eadem causa processa nō testat. Fundat Abb. distin guendo q si dispensatio fiat causa cognita erit tut^{us} dispensat^{us} quo ad deū sed si fiat sine cause cogniti one nō erit tutus quo ad deū sed quo ad ecclesiā militāntē tñ que sepe fallit z fallit. vt in. c. a nobis de sen. ex com.

¶ Per adptionē scbi beneficij residentia exigen tis nō inducit ipso iure vacatio primi p similibus vel curati licet inducit tacita renūciatio grē sup tali be neficio psequendo. ex quo colligit^{ur} verus intellect^{us} ad clemē. gratie. de rescrip.

¶ Ex pecunie datōne ppter beneficij spūalis insti tutionē simoniacū crimē oriz adeo q etiā papa ta li crimie inuoluif si talis beneficij administratio z ex ecutio clauuū prātem seu altaris administratiōe cō cernit als secus licet illo crimie inuoluaf dāns em vtroq casu quo ad deū z quo ad ecclesiam militā tem tutus minime existit.

¶ Fundat ipse qz p titulū beneficij confert execu tio ordinis z clauuū nō tñ bona tpalia. naz in ordi natione datur potestas clauuū in habitu sed nō in actu. in institutiōe vero seu collatiōe bñficij dat ex ecutio illius potestatis vt in. s. nos sufficienter. cuz c. sequen. xvj. q. i. que quidem executō est annexa ipsi ordini seu sacramēto ordinis. ergo vendendo ordinis executionē videt^{ur} vendere ipm ordinē et donū dei. j. q. iij. si quis obiecerit. z. c. saluator. z ē glo. fi. in. c. licet. de pe. z cum hoc puenit ex dono dei non a papa sunt phibita quia simoniaca z ap pellat^{ur} simoniaca heresis. j. q. j. c. p̄sbyter. qd i vtro qz testamento phibetur. j. q. j. qui studet. z sic non est dubiū q in his que a deo sūt instituta inuoluif papa si contra faciet. quod habet locū quando ex ecutio officij vel beneficij concernit diuina vputa altaria administratiōe secus si tpalia vt est videre i hospitali z in similibus que supradicta nō concer nūt. z sic intelligunt^{ur} no. i. c. j. d simo. z in. l. j. ff. ad l. iul. de ambi.

¶ Beneficiū obtinēs si ex redditib^{us} nō pōt susten tari an debeat p parochianos puideri. vide infra ecclesia si sit impotēs.

¶ Valde honestū z fructuosus est vt quisq in pa tria sua beneficiaret vt sic extrane^{us} non occuparet stipendia indigene ne dare materia depauperā di beneficia z inducūt facilius ad residentiaz indi gene qz cñei. facit. c. null^{us}. lxx. di. no. Abb. i. c. ad decorē. de insti. in fi.

¶ Beneficiū si vacat de iure z nō de facto vel econ tra v^t si possessio ē colorata an pōt alteri pferri. vi. de. j. collatio. x. pferri nō pōt. cū sequen.

¶ Sup eodē beneficio pōt quis diuerfos titulos psequi z rōne illoz se defendere vt colligit^{ur} ex. c. p^{ri} electionē. de pcel. pben. nec obstat. c. vt qz duas. de elect. li. vj. z. l. cū heredē. s. eligere. ff. d tributo. qz intelligunt^{ur} qñ agēdo z petēdo pfirmatōez vult quis fundare se sup duob^{us} titulis potest tñ defen dendo. vt in allega. c. post electionē. vbi no. Abb.

j. colum. facit quod no. in regula. nullus plurib^{us}. de reg. iuris. li. vj. z vide quod no. Jo. an. in. c. cū plone. de priuile. li. vj. sup gl. z vide. j. possessio po test ex pluribus.

¶ Bñficiū d^{icitur} curatū siue habeat curā fori penitē tialis siue fori pcentiosī. in. c. dudū. ij. de elec. z qd ibi cōmēdat Abb. vbi ponit quoruplex est cura. z idē Abb. i. c. d multa. d pben. penit. colū.

¶ Bñficioz vel dignitatū appellatiōe in gratijs cō cessis p papā vel in bñficijs p euz referuatis nō ve niunt abbacie. nā ea que sūt specialiter nō digna si nō exprimant^{ur} nō veniūt. ad h qd no. glo. in epi scopanb^{us}. in. c. licz. de pben. li. vj. Itē qz hmoi mo nasteria plures diueritates habet cū alijs ecclyis tam in tpe reformatōis. de electio. ne p defectu. et c. cū in cūcl. qz in alijs. no. Jo. mona. in. c. i gene rali. de regu. iuris. li. vj. nam in cōsistorio pape de abbatijs sicut de episcopatibus expedit. cōcludit Rapus sua alleg. lxxxij.

¶ Bñficia eccliarū ppter officia diuina constituta fuerūt. xij. q. ij. cōcessio. xvj. q. j. generalit. no. glo. in. c. fi. de offi. vica.

¶ Bñficiū sufficiens p̄siderat^{ur} in nobilitatē z scien tiā qz tales plone maiorib^{us} redditib^{us} sūt onerāde. vt i. c. decetero de cle. nō residen. z. c. de multa. de pben. in fi. Itē p̄siderat^{ur} dignitas. ff. de vsufruc. l. s z si quid. s. j. ita q possit sufficere sibi z suis z ho spitalitatē pseruare z iura epalia soluere. vt in alle ga. c. decetero. z. c. de monachis. e. ti no. glo. in. c. pquerente. de de. nō resi.

¶ Bñficiū cū sit beniuola actio gaudiū tribuēs ca piētī. vt in. l. i. feudo. ti. quib^{us} modis feud. amitt. c. j. nō pōt pferri inuito respectu volūtatīs vel dum p̄sulitur volūtatī s respectu vtilitatis pōt benefici um pferri. iuncto. c. q cōmēdat. xlv. di. no. Abb. in c. clericis. de vita z hone. cle.

¶ Bñficio seu ecclia pōt qz puari ppter duo. Pri mū est si est fili^{us} sacerdotis z in sacerdotio genitus nō em sufficeret q esset fili^{us} sacerdotis nisi in sacer dotio esset genit^{us} qz posset esse legitim^{us}. mō p̄dicto tñ respectu ecclesie sufficit q sit fili^{us} sacerdotis. qz suc cessio reprobat^{ur} etiā in filio legitimo. vt in. c. ad ex tirpadas. de filijs p̄sbyteroz. et in. c. j. e. ti. Scdm est si quis occupauit eccliam. vt in. c. inter ceteras de rescrip. z ibi Abb. ad hoc. c. ex frequentibus. d insti. vide supza. x. beneficiū patrī. z vide. j. filius poterit esse legitim^{us}.

¶ Omne beneficiū p titulo assignatū etia z si sit vi caria requirit residentiaz. lxx. di. sanctor. de offi. vica. c. ex pte. de de. non residen. c. conquerēte. q em nō seruit nō debet viuere de altari. no. Inno. in. c. cū scdm. d pben. qui em male accipit bene di spenset vt ibi no. lhosti. quod secus est in p̄soni bus vel stipendijs assignatis aliquib^{us} quasi bene meritis. xvj. q. j. possessiones. z. q. vj. illud. vel cā pietatis vel elemosyne. xxxij. di. si quis. nō em de talibus habet conqueri ecclia cū qd habeat depu tatum sit pietati. liij. di. multos. xij. q. ij. auruz. in alijs aut beneficijs ecclesiasticis omne beneficium quantūcūqz exiguū requirit residentia nisi in con

trarium pbeſ fm Inno. hōſti. z Jo. an. in. c. ſi. d. cleri. nō reſiden.

¶ Beneficiū ſcōm recipiens qđ requirit pūnuā reſidentia ſimiliter ſicut primū licet p receptionē ſecūdi videat renūciare pmo p iura vulgaria. vt no. in. c. ſi. de cleri. nō reſiden. nō tñ videt renūciare pmo ſi primū vel ſcōm requirat reſidentia tpalez. ſ. quattuor vel ſex menſiū cū vtrunq; facere poſſit. facit. ff. ad municipa. l. aſſumptio. §. viri prudentibus. de reſcrip. c. dilect. ij. no. Jo. an. p. Inno. in. c. ſi. de de. nō reſi. vide. j. reſi.

¶ Duo beneficia nō pōt quis ſiml. tenere ſine peccato mortali qñ aliter p ſe ſufficit. vt no. gl. notabi. in. c. dudū. ij. de elec. qđ limita niſi ſint ſibi collata nō rōne pſone ſed ppter vtilitatē eccliarū vel beneficiorū. vt qz eſt homo induſtrioſus z bone conſcientie. nec excuſat talis ppter diſpēſationē quo ad deū ſi fructus qui ſupſunt non puerat in pias cauſas. no. Abb. in. c. conquerente. de de. non reſiden. j. colum.

¶ Contra clericū petentē fructus beneficii pōt ex pte ecclie excipi q nō facit in ea reſidentia. tertius tñ h nō poterit oponere qz ex q nō eſt priuar' clericus quo ad iſtū tertiu liberat edes habet. in. l. loci. §. compit. ff. ſi cer. peta. facit. l. ita tñ. ff. ſi ager vect. no. Abb. in. c. pquerēte. de de. nō reſi.

¶ Beneficiū ſeu eccleſia habet p derelicta pmo cuz beneficiatus efficit miles. de q vide qđ no. Inno. in. c. j. de apoſta. z Abb. in. c. ſi. de cleri. piug. Secūdo qñ beneficiat' ptrahit mrimoniū carnale. vt no. in. c. j. de cleri. cōiuga. Tertio qñ clericus monitus nō vult reſidere. qz in his caſib' pōt beneficiū ſpoliari. Et no. q ſpoliatō hoc vltimo caſu fundat ſup duplici cā. Prima qz eccleſia habet p derelicta vt dicit glo. in. c. qliter. d. cleri. nō reſi. Scda rōne mox. qz cū crimē nō reſidentie ſit notoriū pōt plarus illū ſpoliare ſine ſnia. facit. c. ex tue eo. ti. no. Abb. in. alle. c. qualiter. in. fi.

¶ Beneficia ſimplicia an requirūt reſidentia. vide j. reſidentia requirūt.

¶ Beneficiū primū ſi requirit reſidentia ppetuaz z eſt curatū p adeptionē ſcōi beneficiū ipſo facto inducit vacatō pmi. ſic intelligit gl. in. c. ſi. de de. nō reſi. Si dō fuerit beneficiū ſimplex nō inducit in pena priuatōis ipſo iure p adeptionē ſecundi ideo p. ciſe altero nō puaſ ſ daf ſibi oprio retinēdi qđ vel lit. arg. in. c. referēte. z. c. pterea. de pben. no. Abb. in. alle. c. ſi. de de. nō reſi. z in alle. c. referēte.

¶ Beneficiū ſi requirit reſidentia ad tpus nō ppetuo p adeptionē ſcōi nō inducit vacatio pmi cum vtriq; poſſit beneficiat' deſeruire ſi tñ beneficium requirit reſidentia nō ſimpliciter ſ causatiue vt qz dicit ſtatutū q niſi reſideat careat fructib' tñc nō vacat pmi p adeptionē ſcōi. ſ ſatis ē q careat fructib' vt ſtatutū vel pſuetudo diſponit ita cōcludit Ab in alleg. c. ſi. de cleri. nō reſi.

¶ Beneficiat' hñs ius ad rem p adeptōnē ſcōi beneficii requirentis reſidentia ipſo facto inducit renūciatio illi' iuris ad rem ex q beneficiū ad qđ ſibi ius cōpetebat eſt incōpanibile cū ſcōo de iure. z ſic

loquit de. gratie. de reſcrip. z ita ſaluaf glo. illius de. qz facilius pdis ius ad rem q in re. vt i. c. pc. d. pben. li. vj. z qđ no. Jo. an. in regla odia. de reg. iuris. li. vj. Abb. vbi ſupra.

¶ Beneficiatus hñs ius in re ſi accipiat beneficiū requirēs reſidentia extra dioceſim z ibi cōmorat tñc tacite inducit renūciatio pmi niſi aliud appareat expſſe de mēte illius. z ſic intellige glo. in. c. ex parte. de de. nō reſidē. z Inno. c. ex tue. eo. ti. Ab. vbi ſupra.

¶ Beneficiat' habēs ius in re ſi acceptat ſcōm beneficium ſimplex in eadem dioceſi vbi eſt primū tñc qstuncunq; vtrunq; reſidentia requirat nō inducitur priuatio pmi ipſo facto. quia hoc iure nō cauetur. nam pena non eſt ipſo iure imponenda niſi ſpecificē cautū ſit in iure. vt no. gl. in. c. ſi. de iurepatro. nec ob. c. de multa. qz nō eſt eadem ratio in ſimplicib' licet reſidentia requirāt ſicut in curatis ppter periculum aiaz. ſicut pcludit Abb. in allega. c. ſi. de de. nō reſi.

¶ Pluralitas in beneficiis ſeu eccleſiis phibetur ppter delictū ambitōis. Itē impotētia plurib' de ſeruēdi. Itē ppter materiā diſſolutōis tā in veſtibus q in morib'. iux illd' pſalmiſte. pcedit ex adipe iniquitas. Itē qz inducit vagationē. nā qñ magi exuberat tāto facili' efficit vag'. Itē qz ptingit piculū aiaz ex q inferit hōſti. in. c. qz intātū de pben. qz peccatū eſt petere ples ecclias qđ itelligit Abb. ibi qñ nō ſubſeſt iuſta cauſa tenēdi.

¶ Cōſuetudo nō valet vt quis ſit pluralis in beneficiis non ſubſiſtēte cauſa legitima. naz pſuetudo talis induceret piculū aiaz z pberet cauſam tantorum maloz. vt in. c. ex parte. z. c. ſi. de pſue. nec eri am diſpenſatō valeret circa hoc ſine cā. no. Abb. i. c. qz intantū. de pben. j. vide diſpenſatio ſuper pluralitate.

¶ Beneficiū inſtitutio non valet artans beneficiatum ad non dimittendum vnq; illud beneficium. ſed debet intelligi q non dimittat cauſa voluntati vel cauſa transferendi ſe ad aliā eccliam. naz talis inſtitutio impediret ppoſitū religionis z dō poſſe ſe abſentare cauſa neceſſitatis vel vtilitatis ecclie ſue pprie. vt in. c. ex pte. d. de. nō reſi. no. Abb. in. c. ſignificatū. de pben.

¶ Beneficia plura ſi requirāt reſidentia ſue inſpecto iure cōmuni ſue ſpāli ſtatuto vel cōſuetudine z in dubio nō eſt licitū de iure ſil' obrinere. ſūt em incōpanibilia ppter onus reſidētie. p hoc. c. pe. d. cleri. nō reſi. hoc ē fm mēte iuris. naz quodlibet beneficiū creatur ppter officiū vt in. c. ſi. de reſcp. li. vj. ſic pcludit Abbas in. c. cum iaz dudū. de pben. x. colum.

¶ Si plura beneficia non requirunt reſidentiam vt quia cōſuetudo eſt in oppoſitum que ſatis valet in ſimplicibus. vt in. c. cuz omnes. de conſti. ſi vnum ſufficit ad congrue ſuſtentandum clericuz non licet plura tenere propter vtilitatem ppriam imo eſt peccatum mortale cum ſit vitium ambitōnis z auaricie z occupat ſtipendia pauperum. vt no. glo. in. c. duduz. ij. de elec. z ſic poteſt intelligi

c. sanctor. lxx. di. Abb. vbi supra.

¶ Si vnū bñficiū p se nō sufficit licet tenere plura bñficia vsq; ad sustentatōez clericū. z sic pōt intelligi. c. gfa. de rescri. li. vj. z de. gratie. co. ti. z. c. cum teneamur. de pben. a p̄trario sensu no. Abb. in al leg. c. cū iā dudū. iij. colū.

¶ Habens duo beneficia req̄rentia residentiaz ex disp̄satōe tenet̄ deservire psonaliter in maiori et alteri p vicariū vt sentiūt doc. in. §. qz xō. c. extirpā de de pben. li. vj. q̄ dicit q̄ hñs duo bñficia incōpātibilia ex disp̄satōe pōt seruire cui vult p se vel p vicariū. nā dz restringi qñ beneficia sūt equalia. se cus si vnū est digni? reliquo. vt in allega. §. q̄a xō. no. Abb. ibi. ij. colum.

¶ Bñficiū curatū si est dignitati vlp̄bende annexum pōt ei rector p vicariū deservire vt in alle. §. qz xō. qd̄ intellige verū fm Abb. ibi vt sup̄ pri.

¶ Beneficiū cū cura qd̄ nō est annexū alteri req̄rit residētia psonalē nō p vicariū nisi p̄suetudo rōnabilis vel institutio beneficii habeat vt possit deservire p vicariū. z pōt esse rōnabilis p̄suetudo qñ canonicus ecclie cathedralis hz eccliam curatā in titulū z est necessarius ecclie cathedrali p consilijs nec sustentari pōt ex sola p̄bēda. hec em̄ causa est rōnabilis vt p̄currente p̄suetudine vlp̄statuto possit vtrūq; tenere z vni p vicariū deservire. sec? vbi nulla rō cōcurrit vt qz clericus vult vagari. nā tūc p̄suetudo non valeret. in. c. si. de p̄sue. no. Abb. in alle. §. qz xō. iij. colum.

¶ Beneficiū simplex si indigeat seruitore non valet p̄suetudo vt nō deserviat salte; p vicariū. quia esset onerosa ecclie. z sic intelligit̄. c. cum oēs. de p̄sti. sed si ecclia nō patit̄ defectū in ministris z tūc valeret p̄suetudo q̄ nō resideat nec vicarium loco sui ponat. Abb. in allega. §. quia xō.

¶ In bñficio nō deservit̄ an sit priuatus ipso iure vel requirat̄ monitio. vide. j. pena vbi apponit̄ negatiue.

¶ Ius ad bñficiū p̄fertur ex receptōe in canonicū q̄ tūc habet ius effectū ad p̄bendā vacaturaz vt in c. si postq̄. de pben. li. vj. z in. c. si. de p̄cessi. pben. eo. li. p collationē xō acquir̄ ius in beneficio vbi poterit dicere beneficiū esse suū. vt in. c. si tibi absent. z. c. penul. de pben. li. vj. Abb. in. c. litteris. de rescrip. circa fi.

¶ Beneficiū si impetrat̄ a forensi nō facta mētiōe d̄ loco sui originis an videat̄ gratia surrepticia vide. j. gratia.

¶ Beneficia prouisi seu promoti in ep̄m p papam non vacant donec prouisus psequatur admistratiōē z possessionē maioris ptis bonorū. no. in. c. cum in cunctis. cum. §. xō. z ibi Abb. de ele. z plenius no. in. c. si tibi p̄cesso. d̄ p̄bē. li. vj. in. c. cōmissa. eo. li. de elec.

¶ Bñficioz deuolutio in collatōib? seu electiōib? ad quē spectat. vide plene p Inno. z Abb. in. c. cū in cūctis. in fi. de elec.

¶ Bñfici collatio facta scient̄ d̄ indigno an sit ipso iure nlla. Abb. plene i alle. c. cū i cūctis. §. fi. d̄ elec.

¶ Bñficiū curatū vel dignitas si alicui p̄ferat̄ an

sufficit q̄ tpe p̄motōis sit i miorib? ordinib? p̄stitutus. Abb. plene i. c. dudū. j. d̄ elec. vj. colū. cū se.

¶ Bñficioz seu dignitatū collatio vlp̄ p̄uissio p̄feta tio seu institutio ad quē p̄tinet de iure cōmuni an ad ep̄m z capl̄m sit. an ad alte; tñ z ad quez. vide plene z notabiliter p Abb. in. c. cū in ecclia. de ele. iij. colum.

¶ Bñfici vacātis fruct? debēt in vtilitatē ecclie cōuerti. vide. j. fructus.

¶ Beneficiū vni? plures collatōes seu institutōes pōt quis ad cautelā pcurare z hoc est tutū qñ qd̄ dubitat de validitate p̄uine collatōis. vt in. c. non sine. de arbi. z in. c. post electōez. de p̄cessio. pben. no. Abb. in allega. c. nō sine.

¶ Bñficio nec redditib? bñficii non debet priuari exulās sine culpa ex locū beneficii. vt in. c. quāto. lxxij. di. no. in. c. bone. ij. de postula. pla. Inno. in. c. ij. de noui op. nun. Bar. in. l. oēs p̄li. ff. de iusticia z iure. Abb. in. c. ij. de arbi.

¶ Beneficiū sine legitimo titulo licet nō pōt haberi vt in regula. j. de reg. iur. li. vj. p̄pter p̄sumacias tñ absentis actor missus in possessionē ex sc̄do decreto acquirit possessionē z pōt bñficiū p̄scribere p x. annos inter p̄ntes z p. xx. inter abñtes dum tñ titulū habeat coloratū saltē. colligit̄ ex notariis per glo. z doc. in. c. p̄tingit. de do. z ptu. z p Abb. in. c. in litteris. de resti. spoli. Jo. an. in. c. sine p̄iore de re. iur. li. vj. in mercu. nā talis videt̄ habere beneficiū p derelicto p tantū tps in p̄iudiciū sui. ad hoc qd̄ le. z no. in. l. si idō. §. j. z. ff. d̄ acqui. pos. z no. in. c. cū venissent. d̄ resti. spoli. nō tñ p hoc taliter possidens acquirit ius p̄lature nec bñficii dominiū p̄scribit. quia in istis beneficialib? sententia regulariter nō trāsit in rē iudicatā respectu supioris. licet transeat in rem iudicatā in odiū illius cōtra quem lata fuit. quia sibi nullum ius respectu tituli de nouo tribuit. no. glo. in. c. j. de p̄cessi. pben. z no. in. c. cum olim. de dolo z p̄suma. z in. c. cū dilecti. de electi. no. Abb. in allega. c. p̄tingit. vj. colum. vide. j. possessio. x. agēs. z. x. beneficiū licet. j. restitutionem beneficii.

¶ Beneficiū pmutatio cū nō habēte ius an teneat vide. j. pmutatio.

¶ Duob? p̄tēdētib? sup bñficio z nemie p̄bātē suā institutōem canonicā vel altero semiplene p̄bātē qd̄ factur? est iudex. vide. j. iudex. x. duob?.

¶ Beneficiū potest quis arbitrare licet illi nō possit renunciare sine licētia supioris. vide. j. renūcia relicet quis.

¶ Beneficiū patris licet nō potest cōsequi imediate filius clerici etiā legitimus potest tñ illud consequi nepos vel alij transfuersales. quia titulus de filiis p̄sbyterorum non extenditur ad transfuersales. imo nec ad descēdētes vltra filios. vt no. in. c. ad extirpādas. de filiis p̄sbyteroz. z Abb. in. c. accedentes. de accu. j. colum.

¶ Beneficiū sui titulū an qd̄ cōpellat̄ offidere. vide j. titulū sui beneficii.

¶ Instituit̄ p ep̄m etiā sine traditōe psequit̄ plenū ius in bñficio. vide. j. patron? x. p̄sentat?.

Beneficiū potest cōferre epus filio suo. vide infra episcopus cōferre.

Beneficiū scdm impetrans an debeat facere mentionez de qualitatibus primi beneficii. vide. j. gra versū. impetrans simpliciter.

Beneficia aliqua si sint reseruata per papam ad collationem ordinarij an extendat talis gratia ad bñficia vacantia in curia. vel ad bñficia que pertinent ad presentationem patronoz laicoz. vide. j. gratia si concedat.

In beneficijs collusio damnať vt pensio annua tim soluaf. vide. j. collusio

Beneficia simplicia pñt cōferri pueris maiorib⁹ septē annoz. lxxvij. di. in singulis. 7 no. i. c. sup inordinata. d. pben. no. gl. 7 Inn. i. c. ex rōne. de eta. et quali.

Beneficiū simplex pōt cleric⁹ cōiugatus dispēsatū ue obtinere. vide. j. cleric⁹ cōiugatus potest.

Beneficiū ecclesiasticum quot modis perdat̃ p clericū contrahentē matrimoniū de facto vť als. vide Jo. an. notabiliter in. c. Joannes. de de. cōiuga. 7 vide. j. clericus beneficiatus.

Beneficiū simplex non pōt fieri curatū nisi auctoritate diocesani. 7 tenens duo curata sine dispēfatione est ineligibilis. vt in. c. dudum. ij. de elec. Jo. an. in. c. qz nōnulli. de de. nō resi.

Beneficiū qđ ē in ecclia parochiali q̃ nullos parochianos habuit nō ē inter bñficia curata cōputādū. vide. j. ecclia. d. si vnus ecclie. cū seqn.

Beneficiū acceptans nō intendēs residere peccat. vide. j. eccliam recipiens.

Beneficij collatio occulta an retractet. vide. j. collatio.

Beneficiū si conferat is ad quē est deuoluta ei⁹ collatio an debeat requirere pñm collatorem. vide infra collatio.

Episcopus si beneficia cōferat an potest retinere aliquid de fructibus. 7 an sup redditibus possit statuere cum capitulo ad temp⁹. vide. j. epus beneficia conferens.

Beneficiū nō vacans nō pōt cōcedi singulari p sone. sed alteri ecclie pōt pferri sine pzeiudicio rectoris viuentis. vt in. c. consultationib⁹. de dona. et est tex. in de. ij. de re. ecclie. nō alie. vbi p̃lar⁹ pōt vnā eccliam etiā nō vacantē alteri vnire rectore nō vocato. qz illi nullū sit in sua vita p̃iudiciū. 7 qđ. s. dixi qz nō pōt ecclia nōn vacans pcedi intellige qñ alius possidet cum titulo saltem colorato fm ea q̃ notant in. c. cum nris. de pcel. pben. secus si possesio esset euidenter iniusta tūc nō impedit collatoez singulari p sone fiendā vt no. in. c. licet epus. de pben. li. vi. no. Ab. in alle. c. p̃sultationib⁹.

Beneficiū curatū scdm recipiēs siue faz dignitatem vel personatū nisi de facto incōtinenti post pacificā possessionem dimittat pñm in p̃sentia publicarū psonaz est puatus ipso facto vtroqz vt p̃tinet in extrauagāni. exccrabilis. Jo. xxij. 7 etiā sic retinens efficit irregularis. vt notat in. c. dudū. ij. de elec. no. Ab. in. c. qz nōnulli. de de. nō resi.

Beneficiū curatū retinens si aliud beneficium

simplex obtineat etiā residentiam requirens non vacat primū ipso facto p adeptionē secūdi. qz. c. de multa. loquit̃ in curatis. potest tamē qđ plura beneficia simplicia retinere si alterum p se nō sufficit als secus. vt in. c. cū teneamur. de pben. qđ veruz nisi statuto vel consuetudine residentia requireret vtrūqz. quia tunc requirit̃ dispensatio. vt no. i. c. de multa. no. Ab. in alle. c. qz nōnulli. ij. colū.

Thabens potestatem beneficij cōferendi nō habet potestatem destituendi etiā ppter delictū nō residentie. facit. c. vnicū. de capel. mo. li. vi. 7 plene p Ab. in. c. si quis ptra clericū. de fo. cōmpe. nisi talis cōferens sit supior qui inuitū potest destituere. no. Ab. in. c. relatum. de de. nō resi.

Beneficiatus nō sufficit q̃ petat licentiā a p̃lato ad absentandū se ad studiū. vel ex alia honesta cā nisi talis licentia sit obtenta. vt no. Jo. an. in. c. relatum. de cleri. nō resi. q̃ si p̃latus licentiā ex iusta causa nolit cōcedere pōt p supiorem cōpelli. ar. i. c. nullus. de iurepa. vide. j. residere. d. si. ppter neces sitatē. 7 Ab. in. c. tue. de de. nō resi.

Bigamus

Bigamus ideo nō promouet̃ ad ordines ecclesiasticos. qz deficit in eo sacramentū vnitatis ex eo qz cū muliere corrupta vel successiue cū duab⁹ matrimoniū cōtraxit. vt in. c. debitū. de biga. naz vir significat xpm qui sibi copulauit synagogam. 7 postea ecclesiā. ideo nō nocet si vir diuidat carnē suā in plures mulieres ante matrimoniū. vxor autē ecclia significat que semp virgo pmanfit saltē mēte vñ despondi em̃ vos vni viro. 2c. xxvij. q. ij. nuptiaz. vnde si vxor carnem suā in plurib⁹ diuidat deficit in ea sacramentū. h̃ pcludit Inno. in alle. c. debitū. in fi. Aliam rōnem ponit Jo. an. in nouella. in. c. ij. de de. cōiug. dicēs q̃ in matrimonio duo requirunt̃. s. p̃sensus animoz p quē significat charitas cōsistens in spiritu inter deuz 7 iustā animā. 7 cōmixtio corpoz designans cōformitatē que consistit in carne inter xpm 7 ecclesiā. 7 ideo si qđ consentiat in corruptam 7 consensim illā cognoscat patet q̃ hec conformitas non est ppria in qua pōt notari corruptio 7 tempe consensus cōmixtio corpoz. quia charitas 7 cōformitas vnitatē cōplectunt̃ 7 corruptionem abhorrent. vñ ad hoc vt verum sit significatū oportet q̃ vtroqz tpe cōsensus 7 p̃mixtionis sponsa reperiat virgo. lxxvij. di. q̃cunqz. ante fi. Jo. an. vbi supra.

Blasphemans

Blasphemans de rege seu ei maledicens puniendus est vt deinceps alij abstineant 7 terreant̃. vt i. c. j. de male. verba nāqz detractatiua honozis 7 fame in p̃sentia multoz plata aggrauant delictuz et iniuriam. 7 hec est vna via de circūstantiis delictū aggrauans. de quibus in. c. sicut dignū. de homi. de peni. di. j. cōsideret. decet tñ principē talia exquire. Vñ Quintilian⁹ li. vi. de oratoria institutioe inquit. Princeps qui vult oia scire necesse hz multis ignoscā. 7 Seneca li. de clementia. rex lesus animū

babeat in potestate et penam si tute pōr tempet. nil
q̄ em̄ glorioſius p̄ncipe impune leſo. vt refert p̄de.
de ancha. in. c. j. de male.

Bona

¶ Bona clericorū an gaudeant eodē p̄uilegio cū
bonis eccleſiarū. vide glo. in. c. eccleſia ſancte aſarie
de p̄ſti. et ibi Abb. et glo. in. c. quanq̄. d. cenſi. li. vi.
et. c. ex liſis. de pigno. et. c. ſi. de vi. et ho. de. et. c. ſimi
liter. xvi. q. j. et. c. poſſeſſiones. xvi. q. iiii. Spec. in
ti. de reſti. in inte. s. qualiter. et glo. in de. vnica. de
in inte. reſti. vt refert Abb. i. c. eccleſia ſancte aſa
rie. de coſti. An. in. c. ſi diligenti. de p̄ſcrip. tenet q̄
ſolū i caſib⁹ i iure expreſſis bona clericorū gaudēt
eodē p̄uilegio cū bonis eccleſiarū qd̄ placet Abb.
in alle. c. eccleſia ſancte aſarie. iiii. colum. nam bo
na patrimonialia clericorū p̄ſcribunt ſic bona laico
rū nō ſicut bona eccleſiarū. no. gl. xvi. q. iiii. c. poſ
ſeſſiones. nō eſt ergo vniuerſaliter vtz q̄ bona de
ricorū gaudent eodē p̄uilegio cū bonis eccleſiarū
no. glo. in alle. c. quanq̄. de cenſi. li. vi. idem Spe.
ti. de in inte. reſti. p̄textu leſionis ſicut in bonis ec
cleſiarū. glo. in de. vnica. de in inte. reſti. et idem
Spe. ti. de cleri. iuga. s. j. quo ad p̄tectionē tamē
et deſenſionem debēt gaudere. vt in alle. c. ſimilit
vide. j. clericus. verſi. nō eſt vniuerſaliter. et h̄ idē
no. Abb. in. c. ex litteris. de pigno. in ſi. idē p̄cludit
in. c. ſi. de vi. et ho. cleri.

¶ Bona clericorū nō gaudent eodem p̄uilegio cū
bonis eccleſiarū licet ſit p̄tra glo. in. c. ex litteris. de
pigno. Anto. em̄ ſignat p̄trariū in. c. ſi diligenti. d.
p̄ſcrip. vbi dicit q̄ ſolum in caſibus in iure expreſſis
gaudent eodē p̄uilegio. fateor tñ q̄ collecta nō p̄t
eis imponi p̄ reb⁹ patrimonialib⁹ clericorū. p. c. ſi.
de vi. et ho. cleri. vbi no. Abb. per Bar. in. l. reſcrip
to. C. de mune. et ho. et Abb. in. c. j. de coſue. vide
infra coſuetudo. et melius p̄ Abb. alibi. vide infra
clericus. verſi. non vniuerſaliter.

¶ Bona eccleſiarū quo ad p̄prietatē et poſſeſſiones
p̄ncipaliter ſunt xp̄i. qz oblata ecclie vident⁹ obla
ta deo. ij. q. j. nullo liceat. et i. c. vidētes. ipe tñ ecclie
p̄ncipales poſſident loco dei. nā bona eccleſiarū ſūt
p̄rimonii xp̄i. vt i. c. cū ex eo. d. ele. li. vi. ecclie vero
vniuerſales dicunt⁹ q̄ ad ſuſtentionem. qz q̄libet
bon⁹ et fidelis d̄z inde ſuſtētarī. xvi. q. j. c. vidētes.
Clerici x̄o poſſidēt bona eccleſiarū noīe ecclie. ſi ipam
dignitatē ſeu eccliam poſſidet quiſqz noīe p̄prio.
Abb. in. c. cum ſup. de cau. poſ. et p̄prie. circa ſi. et
ibi Abb. cū ſm aplm. de p̄ben.

¶ Bona eccleſiarū ſunt deputata vſibus publicis ec
cleſiarū et alimōie iudulgētū ſm diſcretōem p̄lato
rū. vt in. c. ratio nulla. de p̄ben. xij. q. j. c. videntes
xvi. q. j. c. ſi. nō aut vſibus publicis laicorū. vt in. c.
j. et i. c. nō min⁹. de immu. ecclie. Abb. in. d. c. j.

¶ Bona cleri vbi ipō iure p̄pter delictū ſuū coſi
ſcant⁹ debent applicari ecclie in q̄ fuit intitulat⁹ et q̄
aliud nō exprimit in ſnia. ſi aut nō habeat eccliam
ſeu bñficiū ep̄s occupabit p̄ camera ſua. ſac̄ qd̄ nō
Inno. in. c. mſinuāte. q̄ de. vel vo. et Frede. p̄ſi. xx.
et Jo. an. in. c. cū olim. ij. de p̄uile. et idem dicit de

clerico qui morit⁹ ab inteſtato ſine ecclia et ſine com
ſanguineis. hoc tenet Abb. in. c. qz diuerſitatē. de
p̄cel. p̄ben. circa ſi.

¶ Bona eccleſie ſi ſunt cōia ſeu diuiſa vel oīno di
ſcreta. vel ſi ſunt de mēſa an pōt p̄latus ſeu abbas
ſine capitulo vel econtra administrare ſeu agere.
Abb. plene in. c. edoceri. de reſcrip.

¶ Bona vxoris ſeu filiorū an pōt capi p̄ fallētia vt
ri. vide Abb. in. c. ex p̄te. de p̄ſue. circa ſi.

¶ Bona p̄lature vacantis debēt custodiri p̄ icono
mū. vel p̄ eū ad quē. de p̄ſue. p̄inet. no. i. c. vt p̄teri
te. circa ſi. de elec.

¶ Bona eccleſiarū emens amittit p̄ciū et nō lucraſ
fruct⁹. vide. j. venditio. verſi. emptor rei.

¶ Bona damnatorū deuoluunt⁹ ad heredes niſi i
crimine leſe maiestatis. et crimine heretiſis. no. glo.
et doc. in. c. in quibusdam. de penis. idem in crimi
ne ingratitudinis vt ibi tex. et in falſante litteras
p̄ncipis. vt in. c. ad falſarioz. de cri. fal. vide Bar.
in. l. j. ff. de ho. dam. et qd̄ no. in. c. nō debet aliquis
de iure iuran. li. vi.

¶ Bonorū appellatōe nō ſolum veniūt bona mobi
lia. ſed etiā iura incorpalia q̄ faciūt. ſaz ſpeciē. de q̄
plenep Abb. in. c. nulli. de re. ec. non alie. et refert
ipe in. c. relatū. ij. de teſta.

¶ Seruus ruſticus p̄putatur inter bona immobili
lia. videt⁹ em̄ inherere p̄edio. qz cum ſit res immo
bilis p̄mutat naturā ſuā. qz ē deputat⁹ ad ei⁹ cultu
ram. p̄ h̄ qd̄ habet in. l. ij. ff. de diuer. et temp. p̄ſcrip.
no. Abb. in. c. nulli liceat. de re. ec. nō alie. cir
ca p̄inci.

¶ Bonorū appellatōe includūt⁹ actōnes ſeu no
mina debitorū faciūt tñ tertiā ſpeciē bonorū. qz nec
ſunt mobilia nec immobilia que cadunt in his que
certo loco p̄cludūt⁹. actiones aut certo loco p̄clu
di ſi p̄ntē ſūt incorpalia. facit. l. a diuo pio. s. vñio
ne. ff. de re iudi. ideo ſi p̄nceps mandauit vt diſtri
buerēt⁹ bona ſua mobilia in pios vſus nō veni
unt pene adhuc non exacte ſi tñ appareat nēcio q̄
actiones trahant⁹ ad bona mobilia vel immobilia
vt in diſpoſitione q̄ cōprehendit totū patrimonii
vni⁹ hois tñ illa tertia ſpecies aſſumit naturā alte
rius extremorū. vt vult Bar. in. l. pōt pupillus. ff.
de admi. tuto. qd̄ de pecunia. vide. s. alienatio. x.
p̄latus.

¶ Bona q̄ dicant⁹ de mēſa ecclie vlt p̄lari. vide nota
bilit⁹ p̄ Abb. in. c. ſup. de re. ec. nō alie.

¶ Bona mariti ſunt obligata vxori p̄ dote. vide
infra dos. x. mulier p̄fert.

¶ Bona p̄lari an ſunt obligata ecclie p̄ mala admi
niſtratōne. vide. j. p̄lari bona.

¶ Bona laicorū ſi habēt aliqd̄ onus p̄petuo anne
xū et inuariabile tranſcūt ad clericos cū oneribus
ſuis. ad qd̄ facit qd̄ no. in. c. i. de cenſi. ſi ſi talia bōa
habēt onus tpale vt ſunt hodie iſte deſcriptiones
qz extimant⁹ bona cuiuſcūqz et ſoluūt plus vlt min⁹
ſm impoſitionem collecte. et ad iſta onera nō tene
tur ecclia nec clericus. qz nō pōt dici q̄ ſit onus an
nerum poſſeſſionib⁹ cum nō ſit p̄petuū nec inuari
abile. et qñqz imponit p̄ſone p̄ reb⁹. p̄ueniendo s̄

dicta bona ad ecclesias debet censer iure ecclesiastico
vt tex. in. c. vnico. de iurepa. li. vi. vide. j. gabellas.

Bona si sunt communia pluribus vt vniuersis nemo potest dicere hoc est meum nec disponere tamquam de re propria. xxi. q. ii. q. manumittit. si in sunt cōia vt singulis quo ad dispositionem potest quis disponere vt de proprio et dicere hoc est meum. C. de p. mu. rex alie. falso. sicut ad iudicium potest tertius nihil potest. licet hoc fallit in principe. vt in. l. ii. eo. ti. potest tamen vni quo ad vsum destinatum re communia inuitis sociis. vt in. l. sabinos. C. comuni diuini. non tamen ad vsum non destinatum. qz in tali casu melior est conditio prohibentis. vt in regula. in re comuni. de re. iur. li. vi. no. Abb. in. c. ratio. de pben.

Bona laici si cōferant ecclesie assumunt naturam aliarum rerum ecclesiarum. et gaudere debent privilegiis rebus ecclesie processis vt colligitur ex. c. dilectus. i. tertio de pben. quod facit in argumentum. qz res tradita ecclesie laici non debet amplius subijci gabellis et alijs oneribus quam ad liberum omni temporalis imponebant. facit etiam qz perueniens ad manus exempti debet gaudere privilegio exemptorum. vide ad h. tex. cum glo. in. c. vnico. de iurepa. li. vi. quod non habet locum in feudo. vti c. ex transmissa. et c. verum. de fo. compe. Abb. in al. lega. c. dilectus. in tertio

Bonus

Bonus licet quilibet presumatur tamen in populo presumatur existere aliqui non habentes sinceram fidem. vide. j. populus.

Sequuntur additiones domini Lu. de campis ad precedentem litteram. B.

Bannitus

Bannitus p centum libris si possit impune offendi quid si sit bannitus ex vno debito p quinquaginta ex alio p alijs quinquaginta. vide dominum Abb. in. c. ad aplicam. de regu.

Bannitio seu arrestatio si iudex interdicit debitori ne soluat creditori quid operetur. vide Abb. in eo. c.

Bannitum factum p iudicem temporalem an habeat locum coram iudice ecclesie. vide Abb. in. c. quis.

Banca

De delicto de banca fallita quod vocatur delictum fallentie. vide no. Abb. in. c. ex pte. de p. sue.

Bartholus

Abbas elegantissime commendat Bartholum in. c. cum nobis. de p. scrip.

Bastardus

Bastardi an dicantur esse de domo nobilium. vide Abb. in. c. p. nia. de p. ba. et bastardi an veniant appellatione filiorum. in eo. c.

Bastardi an veniant appellatione liberorum. vide Abb. in. c. Rainaldus. de testa.

Bisextus

De anno bisextili. et de festo sancte Mathie. vi. de no. Abb. in. c. quesitum. de ver. sig.

Bona fides

An sola denunciatio in hereditatis petitione constituat quod in mala fide. Abb. i. c. nihil. de p. scrip. et vide per eundem de bona fide et mala. i. c. si diligenti. et c. si. e. ti.

Bona fides et mala qualiter probantur. vide Abb. in. c. consultationibus. de iurepa.

Bona

Bona datorum applicata fisco infra quod ipsi peti debent ne fiscus excludatur. et de quocumque piscatore. vi. de Abb. in. c. cum nobis. de p. scrip.

An aliquis compelli possit ad bonum faciendum. vide Abb. in. c. clericus. de vi. et ho. de.

An bona sequantur personarum. Abb. in. c. episcopus de pben

An actiones computentur inter bona mobilia vel immobilia. et quid de seruitutibus et alijs iuribus. et quod de pecunia. vide Abb. i. c. nulli. de re. ec. non alie.

Si post mortem plati est questio inter ecclesiam et heredes ipsius plati mortui in dubio quod presumendum est de bonis. vide plene Abb. i. c. vt vnusquisque. de pecul. de.

An administratores rerum secularium presumantur q habuerint bona ex administratione vel aliunde a prospera fortuna. vide Abb. eo. c. s. alle. et ibidem vide qz in dubio heres plati tuendus est in possessione bonorum plati. An in dubio clericus presumatur habere bona ab ecclesia vel aliunde. vide Abb. in repetitione. c. cum esset. de testa.

Bononia

Bononia quasi bona super omnia. Et cepit originem studium hoc solenne ab imperatore Theodosio currentibus annis christi. ccc. xj. ex quo clarum est ipsum esse longe veterius studio Romano quod incepit ipse Innocentius quartus. hinc et merito mater studiorum Bononia vsque in hodiernum diem appellata est. vide Abb. in de. j. de magis. super d. bononia.

Brocardum

De hoc brocardo an initium alicuius rei sit spectandum. vide Abb. in. c. dudum. de elec.

Calumnia

Calumniator non punitur tempore quod fuit absolutus reus postea potest puniri ex nobili officio iudicis. vt i. c. de calumnia. et facit ad h. l. j. C. ad turpil.

De calumnia punitur quatuor modis. Primo ex officio iudicis mercenario. et tunc pena debet inferi in ipsa sententia. et sic intelligitur l. j. C. de calumnia. vel saltem per totam illam diem de qua lata est sententia absolutoria. qz tanto tempore durat iudicis officium in accessorijs in. c. de appellacionibus. de appel. li. vi. et in. l. paulus. ff. de re iudi.

Secundo ex nobili officio iudicis et potest iudex non procedere etiam longe post sententiam. nam ex qua commisit delictum

in pñia iudicis pñiudex ex officio inquirere et punire. ar. in. l. nullū. C. de testi. et no. Bar. in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. Tertio p viā accusatōnis vt si nō fuit punitus in ipā snia absolutoria pōt de nouo accusari sicut de quolibet delicto. vt glo. i. c. j. de calumnia. et ibi Abb.

Casus in quib⁹ pōt quis sine metu accusare. vt de plene per Abb. in. c. ij. §. calumnia.

Canonica portio

Canonica portio licet debeat ecclie parochiali ip⁹ defuncti d oib⁹ relictis ecclie rōe sepulture ab ecclia vbi sepeliť. nō tñ de relictis alijs ecclijs vbi defunct⁹ n̄ sepeliť. vt no. gl. i. c. j. de sepul. quā ibi ap⁹ probat Abb. et gl. i. c. cū sup. et c. certificari. e. n. et Jo. an. i glo. de dudū. d sepul. et Archi. i. c. j. e. n. li. vi.

Canonica portio debet parochiali ecclie nō solū de relictis iure legatorū. sed etiā de relictis iure institutionis. vt in. c. cum sup. de sepul. et in alle. de dudū. et Jo. an. in. c. j. de sepul. et h verū nisi sit donatū inter viuos. nam de h non debet quarta. vt no. Hosti. in alle. c. j. de sepul.

Canonica portio debet epō de portione quā capit ecclia parochialis ab ecclesia sepulture fm Gre. de senis. facit. c. cōquerete. de offi. ordi. Item valet cōsuetudo q portio debita parochiali ecclie debeat epō. est conclusio Abb. in. c. relatu. de sepul.

Canonica portio debet ecclie parochiali p fessionibus et alijs sacramētis. ē no. Inno. et doc. i. c. ij. de sepul. cum dignus est oparius mercede sua et. vt ibi Abb.

Uter de bonis egredientis monasteriū i egritu dine debeat canonica portio parochiali ecclesie. nō tñ de ingrediente in sanitate. idē de ingrediete monasteriū et relinqte aliquid p sustentatōe sua. q nil debeat est conclusio doc. in. c. de his. de sepul. vt refert Abb. in. c. ij. eo. ti. et tex. in. c. de his. eo. ti.

Nulla portio debet ecclie parochiali de relicto facto paupib⁹ certū loci. q tñc relictū videt factum loco pio. vt ibi no. facit. l. nulli. et l. si qd. ad declinādam. C. de epi. et de. vbi no. q etiā si epus exequit relictū factū paupibus nihil pōt sibi retinere. et rōnem collige ex his q no. Abb. i. c. officij. de testa.

Si parochian⁹ eligit aibi sepulturam q̄ i parochia sua et aliqd relinqt ecclie parochiali tenet talis ecclia illud relictū sibi cōputare i canonica portione. sic dicim⁹ i filio q cōputat sibi in legitima qdqd a pte ē sibi relictū. vt i. l. oē. et l. scim⁹. C. de inof. testa. no. Abb. i. c. d his. d sepul. et i. c. officij. d testa.

Quis detrahēt pmo qrtā ecclia vldericius parochian⁹. vide plene p Abb. i. c. certificari. d sepul.

Circa quantitatē canonice portōnis ecclie parochiali debite ab ecclia sepulture attendit p̄suetudo diocesis. et si p̄suetudo nō apparet poterit p̄cise peti qrtā portio. no. gl. et doc. in. c. certificari. d sepul. q quidē p̄suetudo valet etiā vltra dimidiā vel min⁹ quarta. vt no. Hosti. in sūma eo. n. §. cui liceat. circa fi. vt refert Abb. in alle. c. certificari. j. colum. et sufficit consuetudo. x. annorū. et si sit p̄scripta requis. xl. annorū. vt ibi no.

Oblati et pueri qui se et sua tradiderūt debet se peliri apud eccliam vbi sunt oblati nec d̄ solui portio ecclie parochiali. vt in. c. in nra. d sepul. vbi no. Abb. facit qd no. in de. dudum. de deci. et in. c. vt p̄ uilegia. de p̄uile.

Canonica portio nō solū debet de relictis. s̄ etiā de oblatōnib⁹ et de alijs que portant ad fun⁹. vt d̄ cereis et siliis. et de candelis q dant ad manus. et de equis et armis et quibuscūq̄ bonis. vt no. p gl. et Pau. in de. dudū. eo. ti. et facit. c. cū inter. de ver. sig. vt no. Abb. in. c. in nostra. eo. ti.

Si testator electa sepultura in vna ecclia eligit aliam videt ademisse relicta p̄ime ecclie. vt i. l. §. scōam. et in. l. filie. ff. de adimen. lega. sec⁹ vbi testator q eligit sepulturā nō potuit ibi sepeliri sine culpa ecclie. vt qz fuit interfect⁹ in bello vlt submersus in mari. qz tñc relictū ecclie apud quā sepulturā eligit nō videt ei adeptū legatū. no. Inno. in. c. i. nra eo. ti. et ibi Abb. ij. colum.

Canonica portio debet ex his q dant p missis dicendis si relinquēs vel donās habuit respectū ad eccliaz vt qz relinqt centū suo p̄bytero parochiali p missis dicēdis. qz tñc videt habuisse respectū ad eccliam. secus vbi nulla q̄litas fingerit eccliam nō fuisse p̄templatā s̄ psonā dūtaxat. ar. i. c. requisisti. de testa. et qd si ē dubiū. an bona acq̄sita p clericū dicant q̄sita ex facultatib⁹ ecclie vel ex psona. no. in c. inquirendū. de pecu. de. et vide. j. testamētū.

Si hospitale edificat auctoritate testatoris iam defuncti epus hz quartā. vt in auct. de ecclie. ti. §. si qd edificatū. qz postq̄ factū ē hospitale si p̄t ad humanos vsus reduci. si tñ ille q edificauit adhuc viuit nulla q̄rta debet p no. p Inno. i. c. inter dilectos de do. vñ ille loc⁹ tanq̄ oino p̄uat⁹ n̄ d̄r capax relictū. vñ poti⁹ videt relictū sc̄m paupib⁹ q̄ loco. Itē qz ep⁹ nō visitat h̄ loca. idē no. Gre. et c. cxxv. vbi tenet no. Abb. hospitalib⁹ nō religiosi ep⁹ si pōt exigē iura epalia. et no. Abb. in. c. officij. de testa.

Canonica portio debet epō non solū de relictis factis ecclijs. s̄ etiā monasterijs et alijs pijs locis vt puta hospitalib⁹. vt colligit ex tex. c. requisisti. d testa. vbi cōmendat h̄ Abb.

Canonica portio nō debet epō de his q qd san⁹ corpe et mente donauit inter viuos ecclijs. vt in. c. j. et. q. iij. xij. q. j. videntes. et p̄ alia iura q late alle. Abb. in. c. requisisti. de testa.

Quarta mortuorū seu relictorū nō solū potest p̄suetudine minui. sed etiā in totū tolli. Hosti. i sūma de sepul. §. an lictū. d. qd si p̄suetudo. et hāc tenet Abb. in. c. requisisti. de testa. alle. gl. in. c. j. d statu regu. et tex. in. c. de quarta. de rescrip.

Canonica portio nō solui nec debet casualiter in casib⁹ q sequūtur. Prim⁹ qñ aliqd fuit relictū p ornāmētis puta i calicib⁹ cappis vlt alijs indumētis ecclasticis. Secundus quando fuit relictus p ornāmētis recuperandis vel reficiēdis. Tertius in relicto facto ecclie pro fabrica seu reparatioe edificij. Quartus qñ relinquit p luminariibus puta p cereis lampadibus et siliis. Quintus qñ p cōmemoratione aie p anniuersario sin-

gulis annis faciēdo. Sext^o in relicto p^{ro} officijs p^{ro} defuncto in nouenario vel in anno vel in alijs diebus. et de his diebus. vide i. c. qd^o alijs. xij. q. ij.

Ultimus casus q^ui aliquid est relictu^m ad p^{er}petuū cultu^m diuinu^m puta vt quolibet die celebret in certo altari missa. no. Ab. in. c. fi. d^o testa. j. colum.

¶ Canonica portioⁿe habet ep^{iscopu}s ex relicto facto ecclesijs et p^{ri}us locis sibi subiectis dumtaxat p^{ro} quib^{us} cumq^{ue} sint relicta. nam hec portio debet ep^{iscopu} noⁿ ab homine diocesano s^{ed} ab ecclesia cui factu^m ē relictu^m. vt in. c. requisisti. de testamen. eccle^{si}e x^o parochia li debet canonica portio ex relicto facto eccle^{si}e sepulture per suū parochianū. vt in. c. ij. de sepul. Ab. i. c. fi. de sepul.

¶ Potest p^{ro}tingere q^{uod} de eodē relicto detrahantur due portioⁿes. vt puta si parochianus vnius ecclesie eligit alibi sepulturam eidem aliqua legando. nā ecclesia sepulture debet dare canonicā ep^{iscopu} p^{ro}pter honorem episcopalem. Item canonicā portioⁿem ecclesie parochiali in satisfatione seu labore quē subij^{ti} ecclesia parochialis in p^{er}sonam defunctam. Quandoq^{ue} debet solui vna portio puta q^ui parochianus alicuius ecclesie est sepultus iⁿ ecclesia ex^{cep}ta tūc solum debetur portio eccle^{si}e parochiali. vt no. in. c. officiū. de testa. Quandoq^{ue} nulla portio detrahatur vt si parochian^{us} ecclesie exemptę eligit ibi sepulturā. no. Ab. in. fi. d^o testa. circa finē.

¶ De relictis p^{ri}uilegiatis vt sūt fratres minores et p^{re}dicatores debet quarta ecclesie parochiali. vt iⁿ cle. dudum de sepul. et hodie illa cle. est p^{ro}rogata ad fratres sancti Augustini et carmelitas et fuit illud inductu^m in p^{ro}pensationem damnorum que sustinet eccle^{si}e parochiales p^{ro}pter p^{ri}uilegia attributa ipsis fratribus q^{ui} possūt audire cōfessiones et p^{re}dicare et recipere parochianos ad sepulturam. vt iⁿ c. fi. de testa. in fi.

¶ Canonica portioⁿe tenetur dare ecclesia parochialis episcopo de portioⁿe sua quā habuit ab ecclesia de sepulchro siue d^o relictis p^{ri}uilegiatis siue non. hoc tenet Frede. d^o senis consilio. vi. per. c. cōquerente. vbi dicitur q^{uod} de omnib^{us} funerib^{us} debet quarta ep^{iscopu}. no. Abb. i allega. c. fi. de testa. ni. fi.

Canonicus

¶ Canonicus dicit^{ur} a canone. et canon idē est q^{uod} regula seu quedā norma viuēdi. iij. di. canon. vnde canonic^{us} quasi a canone institut^{us}. vñ quilibet beneficiat^{us} legitime largo modo potest dici canonic^{us}. no. 3o. an. i. c. j. d^o elec. li. vi. tangit Abb. sup. rubrica. d^o vita et hone. cle. et idē Ab. i. c. cāz q^{uod} d^o iudi. ij. colū.

¶ Canonicus seu alius iⁿ dignitate cōstitut^{us} noⁿ cōtinet appellatiōem clericor^{um} et hoc in materia restringibili seu odiosa. nec appellatiōe ecclesie parochialis venit ecclesia collegiata. vt in. c. statutu^m de elec. li. vi. idē no. 3nn. in. c. sedes. de rescrip. q^{uod} rescriptum impetratum contra. p. clericū et quosdā alios non veniunt canonici. quia sunt digniores. secus iⁿ materia fauorabili vt iⁿ differenti vt sentit Frede. consi. lxxj. Abb. i. c. bone. j. d^o postu. pla. ij. colū.

¶ Canonici ecclesie cathedralis tenent^{ur} de redditu.

bus p^{ro}bendarū p^{ro}curatiōes soluere legator^{um} nunciator^{um} apostolicor^{um}. et idem in alijs onerib^{us} toti clerici incumbentibus. vt in. c. accedens. et ibi Abb. i prin. de rescrip. et vide eum ibi.

¶ Canonicus ecclesie cathedralis regulari^{us} potest esse delegatus pape sicut alius religiosus obtinēs dignitatem per cle. et si principalis. de rescrip. hoc concludit Abba. in. c. causam q^{uod} d^o iudi. contrariū tenet archidia. et p^{ro}pe. de ancha. Dominicus i. c. statutum. de rescrip. li. vi.

¶ Canonicus p^{ro}bendatus noⁿ dicit^{ur} habere admīstrationem. vide j. p^{ro}benda.

¶ Canonicus noⁿ admittit^{ur} ad agendum sine mandato p^{ro} canonico licet spūaliter sit p^{ri}uncta p^{er}sona vt colligitur in. c. cū. Ab. de cōstitu. ius g^{er}ciue iⁿ religioⁿe de p^{ri}unctis p^{ri}unctiōe sanguinis. fac. c. j. de p^{ro}cu. et c. cū dilect^{us}. d^o of. dele. Ab. i. c. cū. Ab. iij. colū.

¶ Canonicus an requirat p^{er}sonalem residentiā. vi de. j. residentiā.

¶ Acquisita p^{ro} canonicū intuitu eccle^{si}e seu p^{ro}bende noⁿ cadūt successor^{um} in p^{ro}benda. s^{ed} cap^{it}lo ip^{si} eccle^{si}e vbi h^{ab}et p^{ro}benda. sec^{us} de alio b^{en}eficiato. q^{uod} fruct^{us} b^{en}eficij cedūt successor^{um}. ē conclusio Ab. i. c. relatu^m. ij. de testa.

¶ Canonicus sine p^{ro}benda an habeat vocē iⁿ capitulo. vide. s. cap^{it}lm. x. ius interessendi.

¶ Canonicus receptus auctoritate pape lz habeat ius affectiuū ad p^{ro}bendā vacaturā. noⁿ tñ h^{ab}et ius affectiuū ad p^{ro}bendā vacaturā recept^{us} auct^{orit}e legati vel ep^{iscopu}. q^{uod} null^{us} inferior alius a papa p^{ro} dare ius maxime affectiuū ad b^{en}eficiū vacaturū. vt colligit^{ur} ex. c. relatu^m. de p^{ro}ben. et ibi Ab. ij. colū. et vide. c. hi q^{ui}. co. ti. li. vi. vide. j. collatio. x. si cap^{it}lū.

¶ Receptus in canonicū auctoritate cap^{it}uli non p^{ot} excipere p^{ro}tra impetrantē a papa d^o surreptiōe g^{er}se in qua noⁿ fit mentio de receptione facta p^{ro} capitulo. q^{uod} in l^{it}is ap^{osto}licis noⁿ est necesse facere mentionem de receptis auctoritate cap^{it}uli al^{ia}s defacili possent canonici illudē papā et vacuare ei^{us} p^{ro}ates et h^{ab}et verū nisi papa p^{ri}us mādaret p^{ro}uidere p^{ri}us recepto auctoritate cap^{it}li. h^{ab}et p^{ro}cludit Ab. con. 3nn. in. c. relatum. de p^{ro}ben. in fi.

¶ P^{ro}benda vacatura adeo ē affecta p^{ro} recepto auctoritate ap^{osto}lica q^{uod} noⁿ valet collatio alteri facta. vt iⁿ c. si postq^{uam}. de p^{ro}ben. li. vi. Ab. in. c. inter cetera. de p^{ro}ben. iij. colū. vide. j. collatio. x. si cap^{it}lm.

¶ Receptus in canonicū siue auctoritate pape siue a capitulo interim q^{uod} datur sibi p^{ro}benda d^oz habere interim distributiōes quotidianas. q^{uod} noⁿ est cōgruū nec licitū vt careat p^{ro}benda. et noⁿ habeat subuentiōē que exhiberi p^{ot} salua integritate p^{ro}bendarū. vt vult tex. in. c. dilectus. j. de p^{ro}ben. et ibi no. Abb. et latius in. c. cū. Ab. de cōsti.

¶ Licet recept^{us} in canonicū sine p^{ro}benda nil debeat p^{ro}cipe de p^{ro}bendis distinctis. nec de portioⁿib^{us} p^{ri}uilegiatis q^{uod} succedūt loco p^{ro}bendar^{um} ad certū numerū canonicor^{um} si tñ sūt portioⁿes fm numerū canonicor^{um}. et ita q^{uod} portioⁿes sūt indeterminate. et sic portioⁿes sunt accessorie ad canonicatū. q^{uod} diuiduntur fm numerū canonicor^{um}. vñ si sūt plures s^{ed} min^{us} b^{en}eficij si sunt pauciores habebūt portioⁿes ampliores et

secundiores. et tunc talis receptus in canonicum habe-
bit portionem suam. quod per hoc non frangitur numerus preben-
darum. aliter autem talis canonicus non habet vocem in capitu-
lo. nec aliquam modicam in ecclesia. sed haberet ius
ventosum. no. Abb. post Innocentium. in. c. dilectus. i. de
preben. penul. colu. Que autem dicat prebenda distincta
vel portio priuilegiata ibi tangit Abb. et vide. j. p-
benda distincta.

Quobus canonicis an possit una prebenda dari si utri-
que sufficiat. vide. j. prebenda si possit.

Canoniam est longe honorabilior quam aliud benefi-
cium simplex. unde canonici dicuntur clerici primi gradus.
et alij clerici simpliciter beneficiati dicuntur secundi
gradus. ut no. Innocentius. in. c. sedes. de rescrip. ideo cum
in rescriptis sit fienda stricta interpretatio appellatione
beneficii non venit canoniam nec beneficium curatum
in. c. si. de preben. vbi no. Abb. h. et in. c. ij. de fil. pre-
sby. li. vij.

Receptus in canonicum potest agere contra capitulum
ut pvideat sibi cum facultas se obtulerit. no. hosti.
in. c. cum super. de coecl. preben. et est ratio quod eo ipso quod
quis recipit in canonicum est orta obligatio contra ca-
pitulum ut teneat sibi puidere. ut in. c. cum. Abb. de co-
sti. et in. c. relatu. de preben. et ideo poterit canonicus
agere de prebenda antequam prebenda vacet. et sic in simili vo-
luit Innocentius. in. c. in nostra. de sepul. facit quod no. gl.
in. c. romana. §. caueant. de sen. excus. li. vij. no. Abb.
in alle. c. cum super. ij. colum.

Ubi non est dare numerum canonicorum in ecclesia non
tenentur canonici recipere etiam ad litteras pape vel
traque facultates ecclesie superant. ut colligit in. c. ex
parte. de pces. preben. imo unus solus ex canonicis
potest se opponere hoc casu. et impedire receptionem fi-
endam. nam talis contradictio habet iuris fomētum. ut
in. c. j. de insti. et tendit in utilitatem seu honorem eccle-
sie. quod dedecus est ecclesie quod canonici mendicent. xxiij.
di. diaconi. de his que fi. a pla. c. j. secus vbi faculta-
tes superant. quod tunc valet quod fit a maiore parte. ad hoc. c.
qm. de vita et hone. cle. no. Abb. in alle. c. ex pre. j.
colu. vbi etiam tenet quod debet attendi consuetudo.

Canonisatio

Canonisatio qualiter debeat fieri et an reliquie
sanctorum possit vendi vel ipso ostendi. vide. j. sanctus.

Campana

Campane sonus an sufficiat ad citandum vel vo-
candum singulares de vniuersitate vel capitulo. vi-
de. j. citatio.

Campane licite tenentur in ecclesia etiam si sint plures
sed in oratorio licet sit licitum tenere campanellam. non
tamen campanam. ut in. c. Joanes. de homi. et i. c.
patentibus. de priuile.

Campanas pulsare licet non spectet ad sacerdotum
officiu. sed ad inferiorum clericum. ut in. c. plectis. xx. di.
sed si sacerdos vult eas pulsare potest. quod per susceptio-
nem maioris officij non potest quod executionem minoris
lxxiij. di. c. gesta. et latius vide in. c. j. de off. custo.
Abb. in. c. Joanes. de homi.

Cantare

Cantare. magis corde quam voce deo canendum est et
caueat cantor ne deum moribus stimulet dum plene vo-
cibus delectatur. xxi. di. c. j. et ij. et hosti. et Jo. an. i. c.
ut quisque. de vi. et ho. de. alibi dicitur cantare quod mere-
trix describit. lxxxvij. di. c. ij. et Abb. in alle. c. ut quod
in pn.

Cantare et legere ad librum accedere non erubescat
etiam filius regis ex quo ascriptus est militie clericali. et si
se nescit sequitur scientes. quod omne studium per frequens ex-
ercitium suscipit incrementum. ar. ff. de le. iij. legat. ser-
uis. §. ornatricibus. no. hosti. i. c. pe. de vi. et ho. de.
et Innocentius. in. c. dolentes. de cele. mis.

Capellani

Capellani collegiarum vel parochialium ecclesiarum cum
eorum beneficia sunt a testatoribus flucta sine aliquo cura et si
tenentur ad aliud quam ad missas vel ad aliquam diuinam cele-
branda licet teneantur soluere legationes et alia imposita per
clerum ad soluendum procuraciones ratione visitationis non te-
nentur si euidens paupertas eos excuset. ut no. Jo. an.
in. c. romana. de censu. li. vi. si sunt soluendo et benefi-
cia sunt sufficientia tenentur. quia sunt ecclesiastice pro-
prietate et beneficia sunt ecclesiastica. ut ibi no. Jo. an.
et Lapus sua alle. xxx.

Capellania an requiratur residentia personalis. vide
supra beneficia plura.

Capellaniam per testatorem institutam et fundatam
in parochiali ecclesia potest rector ipsius ecclesie si-
mul cum suo beneficio curato sine dispensatione
pape obtinere. ar. eorum que no. glo. in. c. gratie. de
rescrip. li. vij. et quod predicta capellania non sit curata.
patet quod nec plebs nec parochiam nec iurisdictionem
seu potestatem ligandi et soluendi habet. de ele. dudum
nec etiam requiritur personalis residentia de iure consue-
tudine vel statuto. pena enim. c. de multa. de preben.
et extrauagagis execrabilis Jo. xxij. loquuntur in duo-
bus curati dignitatibus vel personalibus. sufficit ergo quod
in tali capellania diuina officia per alium idoneum
celebrentur. et sufficit episcopi dispensatio institu-
do seu perferendo beneficium. ut Lapus alle. xvij. no.
Jo. cal. de preben. c. super inordinata. et h. no. concludit
Lapus sua alle. xcvj. cum alle. se.

Capellanie perpetue possunt in ecclesia constitui ita quod ca-
pellani ibidem instituti nequeunt ad solas voluntatem
plan amoueri. quod beneficia ecclesiastica sunt perpetua non
tamen existente ea legitima priuatione. ut in. c. ad h. de
offi. vica. iij. di. satis puer suus. secus autem vbi ad tempus
institueretur quod capellanus. nam talis appellari debet
vicarius temporalis nec debet habere titulum in ecclesia. no. Abb.
in. c. ij. de arbi. in prin.

Capellani et alij beneficiati in ecclesiis non sunt de
corpore collegij canonicorum ut. f. de p se possit facere capi-
tulum vel collegium. de h. in. c. dilecta. de excels. pla. et quod
no. in. c. ij. de insti. no. Abb. in. c. pe. de deri. in resi.

Capitulum

Capitulum quot modis dicatur et an istud verbum ca-
pitulum potest iungi verbo pluralis numeri plene per
Abb. in. c. capitulum. de rescrip. in prin.

Capituli maioris an possit vel requiritur in actu con-

vel singulari. Abb. in. c. cum omnes. de pñi. z. vide infra vniuersitas. z. Ab. in. c. cū inter. de elec.

Capituli maior ps an pōt restringere terminū a iure pñxi ad eligēdū. z. an possit vocare minorem ptem. z. quis pōt puocare capitulū. z. an maior ps possit pñstiuere minorem in pñtmaciā z. an sufficit vna vocatio z. si aliqui veniētes recedūt si pñtes possūt actū explicare. plene p Inno. z. Ab. in. c. cuz nobis. de elec.

Capituli maior ps pgregata qđ facit valet donec minor ps ofiderit cām legitimā pñra maiorē ptem. vt in. c. j. d. his que fi. a maio. pñre capi. et. l. qđ maior. ff. ad municipi. nec ob. si dicat collegiū pñstire penes duas pñtes. vt i. l. nulli. z. l. plane. ff. q. cuiusq. vniuer. qđ illud pcedit i pgregādo pñliū s. p. Est pgregatū z. disceptatio est inter eos dicitur pñstire penes maiorem ptem pñentiū. Ab. in. c. cū nobis. d. elec. z. in. c. cū inter canonicos eo. ti. iij. colum. z. vide Ab. in. c. prudētiā de offi. dele. s. j.

Capituli maior ps pñstir in numero. Sanior xō pñstir in zelo. zelus autē in trib. in idoneitate electi z. eligēti in auctoritate que pñsiderat respectu dignitatis z. ordinis z. in tempore institutionis z. i spiritali intentione. hec pbanf i. c. dudū. j. d. ele. z. in. c. ecclesia. eo. n.

Capitulū sup statu ecclesie nō potest sine consensu episcopi statuere. idēz si statutum tangat episcopū vel ei iurisdictionez seu iura. iuxta nota. per Innocen. in. c. cū consuetudinis de cōsue. potest tamen capitulum statuere super his que tangunt sua singularia negocia. notat glo. in. c. ij. de verb. sig. li. vj. z. Abb. i. c. cū omnes de consti.

Capituli maior ps nō potest statuere nec facere i his que sunt coia vt singulis vñ sup iure singulari s. oportet q. oēs pñntiat quib. fit pñdiciū. vt no. glo. z. Abb. p. eum i. c. cū omnes. de pñi. qđ pcedit vt ibi. notat Abbas in re ppetenti pluribus iure singulari. secus tñ si ppetat iure eccleie licet ppetat singularib. vt ibi plene exēplificat. Ab. iij. colū.

In rebus collegiū seu capituli valet quicquid agit maior ps dūmodo dispositio fiat ex necessitate sec. si ex mera volūtate. tūc em vñ sol. potest omnibus resistere. est pclusio Abb. post glo. in alle. c. cū omnes. z. qđ supra dicit idē intelligo fm Ab. ibi in casu vtilitatis. vt in. c. j. de his que fiūt a maiori pñre capi. idē si est causa pietatis vt ibi. maior em ps capituli fice rēpñsentat totā vniuersitatē. vt i. l. alud. s. refertur. ff. de reg. iur. z. i. l. qđ maior. ff. ad municipi. fm Ab. vbi s. v. colum.

Capituli pñsensus debet pñstari i pñmuni. vt no. gl. i. c. cū omnes de pñi. quā sequit Inno. i. c. i. genesi. z. c. auditis. de elec. z. facit gio. i. l. sicut. ff. qđ cuiusq. vniuer. que dicit q. si homines hui. ciuitatis essent i platea z. aliquid facerent nō diceret ille act. explicat. ab vniuersitate sed a singulis. ad hoc em vt act. attribuat collegio oportet qđ mō solito congregat collegiū. z. ibidē fiat pclusio ex replicatiōe act. Idē no. Bari. l. oēs populi. ponēs duas regulas. Prima q. in facis collegiū pñsensus debet pñstari in pñmuni. Secda q. etiā in expectantiis

ad singulares pñsonas pñsensus debet pñstari i pñmuni qñ maior ps pñualet minori parti. vt in. l. z. suum heredē. ff. de pactis. vt refert Abb. i. allega. c. cum omnes de consti. vj. colum.

Capituli maior ps que dicat ad actū validādū. z. an due pñtes pñempta tertia pñte possūt actū explicare. vide. j. vniuersitatis due pñtes. cuz ver. sequētib. z. vide Lapum sua alle. cxxj.

Capitulū sine epō vel episcopus sine capitulo nō pñt minuire numex pñbēdaz. nec supñstare dignitatē nec etiā augere numex canonicor. vñ pñbēdaz nec creare dignitatē in ecclesia. z. est rō q. cū sint vnū corpus non debet mutari status eccleie sine pñsensu vñiusq. not. Inno. in. c. cum pñsuetudinis. de pñue. z. glo. in. c. ij. de ver. signi. et Abb. in. c. cū accessissent. de pñi. iij. colum. An pñ caplin statutū iuratū reuocare. vide. j. statutū iuratū.

Capitulū licet nō potest nouā dignitatē vel iam extinctam creare in ecclesia. q. hoc pñnet ad papā dumtaxat. vt i. c. j. xxij. dis. potest tamē creare vñā de dignitatibus pñmo creatis z. visitatis. vt in. c. cū accessisset. de cōsti. z. ibi Jo. an. et Abb. iij. colū.

Capituli appellatiōe lz intelligat decanus q. est ps capituli nō tamē intelligit ep. cū ius pñature sit distinctum a iure capituli. no. Abb. in. c. post electionem. d. pñces. pñben. z. vide gl. i. cle. vt hi q. d. eta. z. q. li.

Licet regulariter pñlar. debeat reqñrere pñsensum capituli circa ardua vt circa institutiōnes z. destitutiōnes. vt plene no. i. c. cū ecclesia vultarana. de elec. tñ minora negocia pñ pñlar. sine pñsensu capituli explicare. no. Inno. in. c. si. de ma. z. obe. nā rectores cuiusq. collegiū ex officio eius inuñcto explicāt miora. vt in. l. ij. C. de iura. calū. facit. c. edoceri. de rescrip. Itē exñte cā rōnabili quā bon. vir arbitrabit nō tenet pñlatus etiā in arduis reqñrere pñliū capli. no. Abb. in. c. nouit. de his q. fi. a pñla.

Capituli pñsensus reqñrit in oib. arduis z. grauib. cōcernētib. pñdiciū eccleie. nec sufficit solū cōsiliū. in alijs aut sufficit pñliū capli. c. ad b. de offi. archi. Abb. in. c. nouit. s. allega.

Capituli cōsiliū nō est necessariū in notorijs. nā potest pñlatus sine pñsilio capituli requirere benefici anum absentem ad faciendū residentia. z. spoliare eum si non venerit. vt no. Aldra. pñsilio suo. cxxx. quia in hoc casu nō requirit iudiciū nec fert sentētia pñuatiua. sed potius fit spoliatio q. est qđā iuris executio cum b. non posset esse nō notoriū. vt no. Abb. in. c. ex parte. de dc. non res. vt ipse refert in c. nouit. de his que fi. a pñla. circa si. vide. s. benefici um seu ecclesia.

Capituli pñliū tenet requirere epus non solū in institutiōib. z. destitutiōib. vt in. c. nouit. de his q. fi. a pñla. s. etiā in collatiōib. vt in. c. quāto. eo. ti. vbi no. Abb. vide. j. statutū epī sine pñsilio.

An valeat statutū seu pñsuetudo capituli q. oēs d. capitulo debeant pñcordare q. als nō valet actus. et vide. j. statutū seu pñsuetudo capi.

Abinoz pars capituli cōtradicens nō tenet corā maiori pñte rōnē pñradicōnis sue pbare cū non sit iudex. idēo dz ad. n. supior ipi. corp. s. vñ vniuersitat

vel eligant arbitri. vt in. c. scdo reqris. d. ap. 7 licet
tradidere teneat. nō tñ ē necesse q̄ appeller. nā cū
capitulū pcedat extraiudicialiter nō trāseūt hmōi
gesta in rem iudicatā. 7 sic ex sola cōtraditione pōt
quis psequi cām suā corā supioze vt gestū min⁹ rō
nabiliter retractet. ar. in. c. cōcertationi. de app. li.
vj. debet ḡ is q̄ nō vult cōsentire tradidere als in-
uoluit pena 7 pctō alioz. vt no. Inno. 7 Abb. post
eū in. c. j. de his q̄ fi. a maio. pte ca.

¶ In malis gestis p capitulū vel vniuersitatem ta-
cens habet p p̄sentie cū ex officio suo teneat cō-
tradidere. vt in. l. d. etate. §. q̄ tacuit. ff. d. interroga.
actio. pōt tñ minor ps appellare si vult. 7 appellatio
opabit multos effectus. de qb⁹ p Abb. in. c. bone.
de appel. ē tñ notādū q̄ qñ aliq̄s eligi ab vniuersi-
tate ad officiū publicū vtilitate 7 auctoritate habet
p cōsentiente si nō appellauit etiā si exp̄sse tradire
rit. vt in. l. hi qui ad ciuilia. C. de appel. vbi vide rō-
nem diuersitatis p Ly. no. Ab. in alle. c. j. de his q̄
fi. a ma. par. ca. iij. colum.

¶ Capitulū pōt sine p̄lato facere statutū tale q̄ nō
muret status ecclie s̄ p̄cernat dūtaxat factū ip̄i ca-
pituli als nō valet statutū sine p̄sensu p̄lati. vt in. c.
cū p̄suetudinis. de p̄sue. 7 ibi Inno. 7 gl. in. c. ij. de
x. sig. li. vj. 7 etiā vniuersitas inferior nō p̄t facere
statutū in arduis sine p̄sensu ep̄i. p̄pter p̄iudicem q̄
est inter ep̄m 7 eccliam. no. Inno. de testa. req̄sisti.
in fi. 7 de cōsti. cū accessissent. no. Abb. in alle. c. j. d.
his q̄ fi. a ma. par. ca. iij. colū. vide. j. statutū. x. in
oib⁹ casibus.

¶ Ad validitatē act⁹ gerēdi in caplo v̄l in vniuersi-
tate ad min⁹ due ptes vocandoz dñt esse p̄ntes. sic
intelligi. l. nulli. 7 l. plane. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. et
ex illis duab⁹ pnb⁹ oportet n̄cio maiorē pte p̄sen-
tire. ita intelligi. l. q̄ maior. ff. ad municipi. 7 c. j. d.
his q̄ fi. a ma. par. ca. vbi no. Ab. 7 sic nō ē necessa-
riū ad vtilitatē act⁹ q̄ maior ps oim de vniuersita-
te p̄sentiat. s̄ sufficit maior ps eoz q̄ sunt i vniuersita-
te p̄ntes dūmodo p̄ntes p̄stituāt ptes. qz due ptes
p̄stant totā vniuersitatē. vt in iurib⁹ supra alle. 7 i
liij. C. de decre. ab ordi. fac. si tñ aliquis d vniuer-
sitate fuit cōtemptus. pōt psequendo cōtemptum
facere actū tractari. qz plus obest p̄temptus vnius
q̄ traditio multoz. de ele. q̄ sicut. 7 c. bone. no.
Abb. vbi. s̄. in fi.

¶ Caplm sine ep̄o an possit eccliam interdicē 7 an
habeat iurisdicōnem. vide. j. interdicere. x. capitu-
lum sine episcopo.

¶ Caplm cū ep̄o an possunt augere vel minuire
numerū p̄bendaz seu dignitatez in ecclia v̄l nouā
creare. plene p Abb. i. c. cū accessissent. d. p̄sti.

¶ Maior ps capituli l3 tradicēte minori pte non
pōt facere grām alicui de redditib⁹ que pueniunt
ad singulos l3 iure collegij. p. c. in re cōi. de re. iur.
li. vj. cū suis p̄cor. 7 regula q̄ oēs t̄agit co. ti. potest
maior ps etiā tradicēte minori talem grānam fa-
cere in causapia 7 necessaria vt pro fabzica necessa-
ria ecclia cū defunt fabzice reddit⁹. 7 sic intelligi
c. fi. de his q̄ fi. a ma. par. ca. 7 ibi Abb. ij. colū.

¶ Maior ps capli seu vniuersitatis nō pōt obliga-

re bona spectātia ad minorē ptem etiā p ope pio 7
necessario ex q̄ illa bona p̄tinet ad illos iure. p̄p̄is
et nō iure collegij. nec in hoc maior ps h3 potesta-
tem i minorē. ideo nō pōt p statutū suū primoniū
obligare minoris p̄tis. s̄ tenet Inno. in. c. ex parte.
de p̄sue. 7 gl. i. l. ij. ff. q̄ sit lon. p̄sue. aliud ē qñ ma-
ior ps rēp̄sentat totā ip̄am vniuersitatē. qz p̄t dispo-
nere de bonis p̄p̄ijs collegij cū bona collegij sunt
p̄p̄a ip̄i corp̄is ficti. 7 nō singuloz. xij. q. ij. q̄ manu-
misi. si tñ vniuersitas sit obligata ex cā pia 7 neces-
saria nō h3 vñ satisfaciāt de reb⁹ cōib⁹ possūt cogi
p supioze si hñt vñ als soluāt. sic intelligi. gl. in. l. j.
ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. no. Abb. i. alle. c. fi. ij. colū.

¶ Capitulū mortuo ep̄o nō succedit in administra-
tōne bonoz p̄tinentiū ad episcopū. s̄ mortuo abba-
te puentus h3 administratōnē oim rez. 7 potest cō-
stituire sindicū 7 p eū agere. Inno. 7 Abb. in. c. cū
dilectus. de p̄sue. iij. colū. 7 in. c. bone. d. ap. iij. co-
lum. cum sequen.

¶ Capitulū nō succedit sede vacante in his q̄ cōpe-
tunt p̄lato rōe p̄suetudinis maxie p̄ ius inducte. se-
cus in his q̄ cōpetūt de iure cōi. idē de his q̄ cōpe-
rebāt p̄lato alio iure sp̄iali vel ex grā. no. glo. in. c.
scriptū ē. de ele. 7 ibi Abb. 7 in. c. verū. de fo. cōpe.
ij. colū. 7 Abb. in. c. his qui. d. ma. 7 obe.

¶ Capitulū licet nō habeat potestatē sede vacante
cōferendi bñficia pōt tñ ponere iconomū. vide. j.
iconomus.

¶ Potestas p̄firmandi 7 instituendi sede vacante
spectat ad caplm. vt. c. j. de insti. li. vj. s̄ nō deuolui-
tur potestas libere cōferēdi nec donandi. vt. c. vni-
cō. ne sede vacan. li. vj. nā iura voluerūt q̄ iste libe-
ralitates nō trāsrēt in caplm. vt. c. qz sepe. de elec.
li. vj. Abb. in. c. cum olim. de ma. 7 obe.

¶ Capitulū succedit in iurisdicōne tā sp̄ialiū q̄ tē-
poraliū ep̄o mortuo naturaliter vel ciuilit̄. ē p̄clu-
sio Abb. in. c. cū olim. de maio. 7 obe. vbi vide late
quā potestatē. 7 in qb⁹ capitulū habeat sede vacan-
te. 7 vide Abb. in. c. cū venissent. de in. inte. resu. 7
notabilius in. c. verū. de foro cōpe.

¶ Caplm sede vacāte si pōt agere sup iurib⁹ 7 reb⁹
cōib⁹. qz p̄latus ē caput. vt. c. nouit. 7 c. quāto. d.
his q̄ fi. a p̄la. vñ sine capite nō d3 licere mēbris iu-
ra cōia in iudiciū deducere. s̄ in illis de quib⁹ nō ti-
meū magnū p̄iudiciū pōt admitti vt capitulū sede
vacante exerceat iura pariter spectantia ad vtrūq̄
sic intelligi. c. fi. de re iudi. li. vj. 7 c. vnico. ne sede
vacan. eo. ti. Abb. in. c. ij. d. p̄scrip. Licet potestas
cōfirmādi electos 7 instituendi p̄sentatos a parro-
nis deuoluat sede vacante ad capitulū. vt. c. cum
olim. de maio. 7 obe. 7 c. j. de insti. li. vj. nō tñ deuol-
uit ad capitulū potestas libere p̄ferendi. vt. c. ij. ne
sede vacā. 7 c. vnico. eo. ti. li. vj. 7 est rō quia colla-
tio beneficior cōputat inter fructus dignitatis q̄
successori reseruantur. vt no. gl. in alle. c. cū olim.
et collatio est quedam donatio. vt. c. fi. d. offi. vica.
li. vj. ista ergo liberalitas non transit in capitulum
quēadmodū nec liberalitas donandi fructus pro-
uenientes. vt. c. qz sepe. de ele. li. vj. confirmatō aut
seu institutio est debita nec ibi exerceat aliqua libe-

relitas trāsit g ad capitulū sicut alij act^o iurisdic-
tionales. no. Abb. in alle. c. cū olim. iij. colū.

Capitulū succedit in iurisdictione tam spūalium
q̄ tpaliū episcopo mortuo naturaliter seu ciuilit^r
vt quia cap^t ab hostib⁹. trahit h⁹ p regula per Jo.
an. z Abb. in. c. cū olim. de maio. z obe. vbi tenet
Jo. an. q^z l³ caplm sede vacāte nō possit pferre bñfi-
cia quoz collatio ptinet ad ep̄m iure pprio potest
tñ ea que ptinēt iure deuoluto cū talis potestas cō-
petit rōne iuris ep̄alis que iura transeūt in capitu-
lum. vt ibi. l. hosti. vero z Abb. post eū tenēt cōtra
nū licet plus placet opi. Jo. an.

Capitulū sede vacāte pōt dare licētiā electo in p-
latū ecclie alterius ecclie cū ista nō sit alienatio z cō-
petit rōne iuris episcopalis. no. Jo. an. in. c. si ab-
batē. de ele. li. vi. z dñi de rota deci. cccj. z Ab. i al-
lega. c. cū olim. de ma. z obe. iij. colū.

Caplm sede vacante licet nō pōt res seu fruct⁹ ec-
clesie alienare p̄t tñ interponē auctoritatē ecclie i-
feriori vt ex causa legitima possit alienare cū talis
auctoritas est iurisdicōis. vt sentit Frede. de senis
p̄l. xxviii. z pōt caplm interponere auctoritatez p-
mutationi bñficioz qd̄ intellige. vt no. gl. in de. vni-
ca. de re. p̄mu. Abb. in alle. c. cū olim.

Caplm l³ sede vacāte ē administrator necessari-
us nō volūtari⁹ p̄t visitare etiā generalit cum visi-
tatio sit ex necessitate iuris. vt. c. sopite. d̄ censū. z. c.
inter ceteras. de offi. ordi. z marie l³ h⁹ locū vbi nō
sperat vt de prio p̄uideat ecclie de ep̄o vt q^z ē ca-
ptus ab hostib⁹. Ab. i dicto. c. cū olim. v. colū.

Caplm sede vacāte nō succedit in iurisdicōe dele-
gata ep̄o sed in iurisdictione tñ que ep̄o cōpetebat
iure pprio. z pcludit Abbas vbi. s̄.

Caplm l³ sede vacāte possit recipe resignatōnes
bñficioz vt possit p̄uare quē de bñficio suo ex cā qz
hoc ē iurisdicōis nō tñ pōt p̄tendere p̄scriptionem
in his in quib⁹ succedit de iure sede vacante vt illa
exerceat. Abb. vbi. s̄. vi. colū.

Caplm sede vacante pōt statuta facere distringē-
tia totā diocesim cū statuere sit iurisdicōis. vt. c. si.
de cōsti. li. vi. nec talia statuta pōt ep̄s reuocare dñ
tñ nō sint facta in p̄iudiciū futuri ep̄i. ar. in. c. inno-
tuit. de ele. z Abb. in. d. c. cū olim. vi. colū.

Caplm sede vacāte pōt dispēsare vbiq^z subest
legitima cā dispēsandi. z dispēsatio dependet a iu-
risdictione. Abb. vbi. s̄.

Caplm sede vacāte succedit in ptate quā h⁹ ep̄s
ex p̄suetudine v̄puta interessendi electōi alicui⁹ cū
eadē rō d³ esse in additamento q̄ in p̄ncipali. qz illa
potestas cōpetit ep̄o vt ep̄o. Abb. in. d. c. cū olim.

Caplm sede vacāte pōt facere cōmēdas eccliarū
donec fuerit ecclie p̄uissum p̄ hntem ptatē. no. Jo.
an. i. c. ne sede vacan. li. vi.

Caplm sede vacāte l³ nō succedit in p̄uilegijs i-
dultis dignitati ep̄ali pōt tñ indulgentias p̄cedere
cū sit iurisdicōis l³ volūtariē z iura nō distinguūt
in h⁹ inter iurisdicōem volūtariā vel cōtentiosā. d³
ergo intelligide vtraq^z cū genus verifict⁹ de quali-
bet specie. vt i. l. filiūfamilias. ff. de dona. z in. c. au-
ditis. de p̄scrip. no. Ab. in alle. c. cū olim. vlti. colū.

Caplm sede vacāte pōt dare p̄fessorē seu peniten-

tiariū q̄ absoluat i casib⁹ refuatis ep̄o. vt no. Ab.
c. his q̄. d̄ ma. z obe. z h⁹ ptatē doctoradi vbi l³ ep̄o
cōpetebat de iure cōi. sec⁹ si ex iure sp̄ali. no. Ab.
in alle. c. cū olim. de maio. z obe. in fi.

Caplm in aliqbus casib⁹ nō pōt esse in iudicio si
ne auctoritate z p̄sensu sui plati. ergo nec sede va-
cāte cū ecclia tñ caret legitimo defensore. vide gl.
in. c. si. de p̄cura. z qd̄ no. in. c. si. ne sede vacā. no.
Ab. i. c. cū venissent. de in mte. resti. v. colū.

Caplm l³ sede vacāte succedat generalit in iurisdicōe
nō tñ in cā feudali que est mēsa ep̄i ne ep̄s
vasallū habeat quē habere nolit sic nec in bñficioz
collatōne. vt. c. ij. ne sede vacā. s̄ si feuduz esset cōe
ep̄i z capli posset tñ capitulū sede vacāte cognosce-
re. vt. c. vnico. ne sede vacā. li. vi. no. Abb. in. c. ve-
rum. de foro. compe. ij. colū.

Caplm l³ sede vacāte succedat i iurisdicōe p̄cedit
tñ i his q̄ cōpetūt ep̄o de iure cōi nō de iure sp̄ali
no. doc. in. c. verū. de foro cōpe. z ibi Abb. z fac qd̄
no. Inno. in. c. cū in cunctis. de cle. z Anto. de bu-
trio in. c. q̄. de ele. li. vi. z qd̄ no. gl. in de. j. de he-
re. z Archi. i. c. j. ne sede vacan. li. vi.

Caplm succedit sede vacāte i his etiā q̄ cōpetunt
de iure sp̄ali qñ illa spectāt parit ad ep̄m z caplm
vt alle. c. vey. d̄ fo. cōpe. z sic no. q^z l³ i bñficioz col-
latōe nō succedat caplm. s̄ si pariter spectat ad ep̄m
et caplm p̄t caplm talia bñficia p̄ferre. vt concludit
Abb. in allega. c. verū. iij. colū.

Caplm l³ succedat in iurisdictionalib⁹ sede vacā-
te tñ si veniūt aliq̄ q̄stio sup iure certo ex q̄ posset p̄-
iudiciū generari ep̄o futuro v̄ ecclie nō succedit ca-
pitulū vt si p̄tendat sup p̄prietate an talis sit subdi-
tus vel exēptus vel an locus sit de diocesi vel non
talis cā nō d³ vacāte ecclia agitari. ar. c. verū. de fo-
ro cōpe. z. c. si. ne sede vacan. sec⁹ si agat de nudo
exercitio iurisdicōis. v̄puta an talis deliq̄rit i dio-
cessi. vel an p̄traxerit vel nō. qz tunc sūmarie caplm
cognoscerēt. videat an sua sit iurisdicō. qz p̄ h⁹ nul-
lum p̄iudiciū sit ecclie. vt no. Inno. in. c. sup
litteras. de rescrip. z Ab. in allega. c. verū. iij. colū.

Caplm succedit in administratione mortua ab-
batissa. vt de. ne i agro. s̄ abbate. d̄ sta. regu. sed si
vacante ecclia scandaluz nascit̄ inter illos de colle-
gio ita q̄ suscepta ē eoz administratio tunc p̄ supio-
rem debet dari monasterio administrator idone-
us. z sic intelligit̄. c. cū dilecta. de rescrip. z ibi Ab.
circa p̄zin. facit in argu. c. si. de statu regu.

Capitulū sede vacante nihil potest disponere in
p̄iudiciū episcopalis mense. xi. q. ij. si qua de reb⁹.
nec redditus minuere qd̄ si attemptare p̄sumpse-
rit episcopus institutus l³ pōt z debet in status p̄i-
stinū reuocare. no. in. c. sicut nostris. de iureiurā.
et ibi l. hosti. circa fi. Item nec donatio quā facit
ep̄s de mensa sua p̄iudicat successori. qz nihil p̄t fa-
cere in p̄iudiciū iuris ep̄alis. vt alle. c. sicut nostris
nec potest auctorizare in facto pprio. no. glo. i de.
si vna. de re. ecclie. non alie. xvij. q. iij. questi. no.
Jo. an. z Cincen. z p̄e. in allega. c. sicut nostris.

Caplm sede vacante nedum succedit in ecclia ca-
thedrali. vt. c. cū olim. de maio. z obe. s̄ etiā i ecclia

inferiori. vt patet in. c. his q. de maio. 7 obe. s. i. titu-
lo cardinalatus. qd patet p glo. ibi dñ dicit q si pa-
pa p bono pacis nō reseruasset ista nihilomin⁹ in
capitulū trāsiuissent. hoc idem sentit Inno. i. c. cu3
dilectus. de p̄sue. in prin. vbi dicit q mortuo p̄lato
abbate administratio transit in capitulū. hoc lati⁹
pcludit Abb. in allega. c. his que.

Caplin licet sede vacante succedit p̄lato in his q
sūt iurisditōis 7 ordinis. illa tñ q sūt iurisditōis pōt
exercē p se 7 p aliū etiā si ep̄m. s. ea q sūt ordīs ep̄at
d3 exercere p aliū ep̄m cū protestatōe tñ vt isti ep̄o
nihil iuris attribuaf. no. Abb. in. c. his que. d. ma.
et obe. et ibi glo.

Caplin sede vacante pōt cōpellere executores te-
stamentoz vt volūtates exequant testator. 7 etiā
p̄t caplin sicut ep̄s si viueret exequi p negligētiā
executoris. qz hoc est iurisditōis ep̄alis 7 ē pl⁹ one-
ris q̄ honoris. 7 ē officiū necessariū. p h. q no. gl.
in de. j. de here. 7 in hoc cessat rō que ē in phibitō.
ne collatōis beneficior. nā illa phibet qz est quedā
honorificentia. 7 cōputaf inter fructus. vt no. i. c.
cum olim. de maio. 7 obe. sed dicta executio ē one-
ris dūtaxat 7 nulla cōmoditas remanet apud capi-
tulū vel ep̄m exequētē. vt. l. nōnulli. C. de epi. 7 de.
no. Abb. in. c. Joannes. de testa. ij. colū.

Caplin si succedit p̄lato suspēso a collatōe p h. c.
j. d. suppl. neg. p̄la. li. vj. 7. c. qz diuinitatē. d. p̄cel. p̄-
bē. Itē p̄lato suspēso a toto officio p̄p̄t delictū pro-
p̄riū diu p̄tinuatū si succedit caplin. vt ē tex. no. i. c.
si. d. statu reg. no. Abb. i. c. graue. d. p̄ben. ij. colū.

Caplin sede vacante lz nō succedat in libera colla-
tione bñficior trāsit tñ in eū ius p̄stituendi p̄senta-
tos p patronos que ē collatio necessitatis 7 non li-
bera. nā ex quo p̄sentat⁹ ē idoneus d3 institui p su-
periorē. de iurepa. c. nobis. libera etm collatio dici-
tur quedā donatio q nō trāsit i capitulū. nec etiā i
vicariū ep̄i sine speciali mādato. vt. c. si. de offi. vi-
ca. q aut ius instituendi transeat ad caplin lz non
ius cōferendi sede vacante. facit. c. cū olim. d. ma.
et obe. 7. c. vnico. ne sede vacā. li. vj. vide no. Bar.
in. l. oēs p̄li. ff. de iusti. 7 iur. 7 Jo. cal. in. c. si. d. de.
nō res. no. Abb. in. c. ex frequētib⁹. de insti. ij. colū.
melius in. c. auctoritate. eo. ti. vbi pcludit q lz colla-
tio bñficij q ē libera nō trāseat ad capitulū sede va-
cante ius tamē instituendi 7 cōfirmādi bñ trāsit p
iura. s. alle. facit. c. j. de insti. li. vj.

Capitulū sede vacante lz succedat in iurisditōnali
bus. vt. c. cū olim. 7. c. his q. de maio. 7 obe. nō tñ
succedit in p̄tate deducēdi iura ep̄i in iudiciū etiā
defendendo. vt colligif ex. c. j. ne sede vacan. 7 ibi
Abb. j. colum.

Caplin sede vacante lz nō p̄t alienare res ep̄atus
imobiles vel etiā mobiles q seruari p̄nt sine exp̄ssa
licētia pape. vt ē ar. in. c. j. ne sede vacan. 7. c. j. de
re. ecclē. nō alie. pōt tñ caplin alienare res ep̄atus
q seruādo seruari nō possunt. 7 h poterit capitulū
facē etiā sine alterius auctē sicut dicim⁹ i tutore. vt
l. lex qui tutores. C. de admini. tuto. 7 in. l. tutor q
repertorū. eo. ti. ff.

Capitulū sede vacante nō p̄t facere p̄tractū ma-

xime i dānū ecclē in casib⁹ caplo d iure nō pmissis
nā ex defectu p̄ans corrui p̄tract⁹ ip̄o facto si tñ cō-
tract⁹ ē vtilis tñ in fauorē ecclē ē introductuz vt
ep̄s nouiter creatus possit illū habere ratū etiā si
sit alienationis. vt. c. si qua de rebus. xij. q. ij. no.
Cal. in. c. si q̄s p̄byteroz. de re. ecclē. nō alie. 7 Ab.
in c. j. ne sede vacan.

Capitulū sede vacante lz nō possit cōferre bñficia
vacātia spectātia ad collatōem ep̄i suo iure in bñfi-
cijs tñ deuolutis ad ep̄m iure deuoluto p delictuz
vel negligētiā inferiorz succedit caplin. no. Jo. an.
in. c. q̄q̄. de ele. li. vj. ē rō qz deuoluta p̄tinet ad iu-
risditōnē ep̄alem cur⁹ rōne deferunt ad capitulū.
Itē ē alia rō qz ista deuolutio nō sit ad ep̄m fauore
sui. s. fauore beneficior. qz nō d3 expectari nou⁹ suc-
cessor. facit. c. statutū. de p̄ben. li. vj. no. Abb. in. c.
ij. ne sede vacan. ij. colum.

Capitulū sede vacante lz nō succedat i collatōnē
bñficior q spectāt ad ep̄m suo iure p̄t tñ talia bñfi-
cia cōmēdare donec aliter fuerit p̄uisuz p supiorē.
no. Jo. an. in. c. vnico. ne sede vacan. li. vj. qd ē ve-
rū qñ bñficiū h3 onus annexū. vt. c. significatū. de
p̄ben. veritas tñ ē fm Abb. i. c. ij. ne sede vacā. q q-
cūqz h3 custodiā ecclē vacātis p̄t ibi ponē admi-
stratorē nō solū respectu oneris. s. etiā respectu re-
rū gubernāday. fac. c. bone. d. ap. 7. c. si. de statu re-
gu. 7 iō i casib⁹ i qb⁹ custodia spectat ad ep̄m lz ad
eū nō spectet collatio poterit caplin ponere icono-
mū seu ecclēsiā dare alicui gubernandā donec sibi
p̄uisum fuerit de pastore. nā caplin regularit⁹ p̄ce-
dit in oibus que sunt iurisditōnis ecclē. iuxta no.
per glo. in de. j. de here. 7 in. c. vnico. de ma. 7 obe.
li. vj. no. Abb. vbi supra.

Capitulū sede vacante an pōt recipe resignatio-
nem beneficior spectantiū ad collationē ep̄i. vide
plene p dños de rota deci. ccj. vt refert Abb. in. c.
ij. ne sede vacan.

Capitulū sede vacante succedit in cōfirmatōe 7 i-
stitutione. qz sunt iurisditōis necessarie. vt. c. j. d. in-
sti. li. vj. naz p̄firmat electos. 7 instituit p̄sitos vt
ibi. 7 absoluit caplin excōicatos ab ep̄o mortuo. vt
c. vnico. de ma. 7 obe. li. vj. no. Abb. in. c. cū olim.
de maio. 7 obe. vt ip̄e refert i. c. ij. ne sede vacan.

Caplin sede vacante an p̄t iudiciū de nouo insti-
tuere p reb⁹ ep̄i vel cōmunib⁹ siue p reb⁹ ecclē. vi
de nora. p Abb. in. c. si. ne sede vacan.

Capitulū sede vacante iō nō potest p̄ferre benefi-
cia spectātia ad collatōnem ep̄i. quia collatio non
est p̄p̄ie de iurisditōne ep̄ali. Cōfirmare aut ele-
ctos vel instituere p̄sitos sūt p̄p̄ie ep̄al⁹ iurisdic-
tionis. 7 ideo bene transeunt in capitulū sede vacā-
te. de maio. 7 obe. cū olim. de insti. c. j. li. vj. in colla-
tione tamen beneficij deuoluti ad episcopum p ne-
gligentiam inferioris succedit capitulū sede vacā-
te. 7 est ratio. quia p hanc deuolutionē nō attribui-
tur ep̄o aliq noua iurisditio. s. ex antiqua 7 genera-
li h ei spectat. si aut p deuolutionē attribuaf aliq
iurisditio de nouo vt in feudo tunc nō succedit ca-
pituluz. vt. c. verum. d. foro cōpe. h sic pcludit Do-
m̄nic⁹ de sancio gcmi. in. c. q̄q̄. d. ele. li. vj. licet ibi

**Jo. an. in distincte teneat q̄ omnia beneficia deuolu-
luta possit capitulum sede vacante conferre p̄ no. i
de. si d̄ beneficio. glo. antep̄. d̄ p̄bē. z q̄d no. In
no. i. c. cum in cūctis de elect. in fi.**

¶ **Ius interessendi i caplo z dādi ibi vocē nō cau-
sat ex collatiōe p̄bende s̄ ex iure canonie. canonic⁹
ergo sine p̄benda licite dat vocē i caplo z alia facit
tāq̄ canonicus z h̄ in dubio p̄cedit vbi nō est cert⁹
numerus canonicorū desup numeratus añ an h̄
beāt vocē i caplo. dic vt no. i. c. cū. Abb. d̄ p̄sti. z. c. di-
lectus d̄ p̄ben. not. Abb. in. c. relatū. e. ti.**

¶ **Caplū licet auctoritate pp̄ia recipit aliquē i ca-
nonicū z si postea vacante p̄bendā alij ptulit tenet
collatio s̄ tenet p̄mo puidere d̄ cōib⁹ redditib⁹. vi
de. j. collatio. ver. si caplū.**

¶ **Ius vocis dāde in caplo spectat ad canonicatū z
nō ad p̄bendā vt dare probat. c. pro illoz d̄ p̄ben.
in. fi. ex quo nota q̄ canonicus p̄motus ad sacros
ordines ante etatem legitimam debet habere vo-
cem in caplo qz principaliter ista potestas descendit
ex canonica licet accidentaliter repellat canonic⁹ si nō
est i sacris vt. c. hi qui d̄ eta. z quali. no. p̄au. i. de.
generalē. d̄ eta. z quali. no. Abb. i. alle. c. p̄ illoz. ij.
colū. vide. s̄. b̄ficiū curatū. vide. j. ius vocis dāde.**

¶ **Capitulum sustinet onera cōmunia de mensa
ipsius Abb. in. c. cum. Abb. e. ti.**

¶ **Capitulum qualiter citat. vide. j. citatō.**

¶ **Si in capitulo tractat aliquid illicitū z dānabile
tenent illi de capitulo p̄tradicare als habēt p̄ con-
sentientibus z inuoluunt peccato z pena peccati
cū alijs. no. In. i. c. j. de his q̄ fiūt a p̄ela. z Abb. i
c. in causis. de elec.**

¶ **Quā capitulum puocet p̄ p̄sidentē vl̄ campanā
an req̄rit q̄ i actu explicādo cōcurrat maior ps. vi-
de. j. vniuersitas.**

¶ **Capitulum nō tenet ex pp̄ijs redditib⁹ facere
expensas p̄ electiōis negocio z illas potest caplū
repetere a p̄lato nouiter creato. c. vt p̄ire. d̄ ele.**

¶ **Capitulum nō potest esse iudex sup dubio q̄d ori-
t̄ in maiorem ptem capli z aliquos singulares d̄ ca-
pitulo nec valet p̄stitutō capli in p̄riū. notat Abb.
i. c. in genesi. de elec. secūda colū.**

¶ **Capitulum pōt p̄lato inuito obuiare p̄iudicio ec-
clesie z ideo si ex facto vel ex negligētia ep̄i pōt ge-
nerari p̄iudiciū ecclesie poterit capitulum cōtradicare
z appellare. no. glo. approbatā p̄ Abb. in. c. dilecti.
de maio. et obe.**

¶ **Capitulum potest agere p̄ p̄latū z p̄ aliū quēcūq̄
sine curatore ex q̄ habet legitimā admistratōnē. vt
c. cū ecclesia sutrina. d̄ cau. pos. z pp̄ri. z. c. cū venisset
d̄ i inte. resti. fac. l. j. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. z. c. ex pte.
z c. oli. de accu. z q̄ nota. in. c. significauit de appel.
Abb. in. c. edoceri. de rescrip. pe. colū.**

¶ **Capitulum facere potest statutū cōtra p̄suetudinē
ecclesie. vide infra statutū pōt capitulum facere.**

¶ **Capituli bona singularia possūt annecti p̄bēdis
canonicorū si fruct⁹ p̄bendaz sūt min⁹ sufficientes.
vt. c. cū omnes d̄ p̄sti. z nimirū qz ob hāc cām p̄nt
vt. c. exposuisti d̄ p̄ben. z capelle annecti p̄ben-
dis. vt. c. extirpande. s̄. quia vero eodem ti. Abb. i
allega. c. cum omnes. j. colum.**

¶ **Capituli canoici absētes an sūt vocandi ad actū
p̄ caplū faciendū. vide. s̄. absentes regulariter.**

¶ **Capitulum seu ep̄us nō p̄t sine auctoritate funda-
toris vl̄ h̄redis diminuerē p̄bendā ecclesie. vide. j.
patronus. ver. sine consensu.**

¶ **An caplū sine p̄lato vl̄ ecōtra possit agē vl̄ vn⁹ si
ne alio p̄uēiri vide. plene z no. p̄ Lap. sua alle. xlix.**

¶ **Capitulum sede vacante nō pōt litteras cōmenda-
ticias dimissorias clerico dare. vide. j. litteras cō-
mendaticias zc**

¶ **Capitulum quātūcūq̄ moneat p̄latū vel sociū ab-
entem vt veniat ad residendū i ecclesia iuxta fōrmā
c. cū ad h̄. cū. c. se. d̄ de. fi. resti. cū tñ p̄t caplū p̄cedē
ad eligendū sine illi⁹ auctoritate i cui⁹ manib⁹ pōt
renunciare quia in ferioz in superiorem potestātē
nō habet. xxi. di. inferior. de transla. in corp̄oralia
nec etiā par in parē de elec. innotuit. immo etiā re-
quiri q̄ monit⁹ p̄ suū iudicē p̄uē prius antequaz
ali⁹ eligat. no. l. hostien. z Jo. an. i alleg. c. qualis.**

¶ **Capitulum tacendo z nō p̄tradicens facto p̄lati
vl̄ alienationi seu p̄cessioni ei⁹ an videat p̄sentire z
vsq̄ ad q̄d tps debet p̄tradicare. vide nota. p̄ Abb.
in. c. ij. de his q̄ fiunt a p̄la.**

¶ **Caplū si habet imponere collectā in causa pia
z necessaria singulis de caplo an debeat ip̄oni fm
quantitatē p̄monij an p̄ capita vt quisq̄ equalit̄
cōtribuat nō habito respectu ad vires p̄monij
vide q̄ no. In. in. c. graue de senten. excōmu. z
Bar. i. l. iij. ff. d̄ re. iudi. vt refert Abb. i. alle. c. fi. de
his q̄ fiūt a maio. par. capi.**

¶ **Si canonici vltra cōmoditatem ip̄oz nō possūt
p̄ferre ad fabricā ecclesie nisi p̄ce viuēdo nō tenēt ad
hoc s̄ si aliquid supest vltra cōmoditatē solus ep̄s
potest eos cōpellere ad deputandū supflua ad fa-
bricā necessaria p̄. c. de his. de eccle. edi. z quod ibi
no. p̄ doc. in. c. j. e. t. z Jo. an. in. c. si p̄pter tua de-
bita. de rescrip. li. vj. hoc p̄cludit Abb. in. c. fi. d̄ his
q̄ fi. a maio. par. ca. in fine.**

Capitio

¶ **Capitio. carcer clericorū nō debet esse sic art⁹ vt
clericus incorrigibilis ilico in eo moriat. vide. j. cō-
tumax clericus.**

¶ **Capitio pōt p̄tumax realit̄ z ad iudiciū duci. vide
j. p̄tumax in nō soluendo.**

¶ **Carcerat⁹ apostata lz miser⁹ debet habere vitā
nō tñ debet attentari vt verisimiliter moriat. vide
j. ep̄us nō debet.**

¶ **Quis pōt d̄bito se obligare ad carcerē renūciādo
beneficiū cessiōis. vt no. Spe. ti. d̄ renū. s̄. j. verfi.
Itē est beneficiū. z Bar. i. l. alia. s̄. elegat. ff. solu-
ma. nam hoc pactū videt p̄ bonos mores z iducē
quādā seruitutē ex quo pōt isferri q̄ etiā iuramētū
nō obligaret h̄ casu vt. c. nō est obligatorij. d̄ reg.
iur. li. vj. z h̄ tenet Abb. i. c. ij. d̄ pigno. remittit tñ
ad nota. in. c. cum p̄ingat d̄ iureiuran.**

¶ **Scriptor quis obligauit se ad scribendū cernū li-
brū si nō facit pōt capi z in compediū reduci vt
cogatur p̄ficere q̄ promisit etiam si non renuncia-
uit beneficio cessiōis quasi videatur electa indu-
stria persone. nam tunc non succedit obligatio ad**

interesse. no. Spe. ti. de renū. §. j. x. itē ē bñficiū. idē tenet Ly. i. l. j. C. q. bo. ce. pos. z gl. iuris civilis dicit h̄ tenendum fauore publice vñlitaris. in. l. sti pulatio. ff. d. no. op. nū. Bar. tñ aliud sēnt i. d. l. stipulatio q̄ i tali obligatōe facti nō succedit obligatō ad interesse cū eēt qdā spēs fuitutis vt hō liber p̄ci se cōpellat ad factū. l. si q̄s ab alio. ff. de reiudi. z plene p̄ doc. in. l. stipulationes nō diuidūf. ff. de x. obli. z hāc p̄tē videt tenere Ab. i. c. ij. d. pigno.

¶ Capi p̄t debitor a puato si fugiat. z nō h̄z in loco vñ possit sibi satisfieri. ar. i. l. ait p̄tor. §. si debitori. ff. de his q̄ in frau. cre. z idez in debitorē clerico vt possit capi sine metu excoicationis. no. Abb. in. c. cū nō ab hoie. de iudi. z no. Jo. an. Anto. z Abb. i. c. ij. de pigno.

¶ Capi p̄t a puata p̄sona dephensū in crimie nō vt detineat p̄ spaciū a lege diffinitū s̄ ad iudicē duca. l. nullus. C. de iudeis. z. l. vnica. C. d. rap. vir. et. l. si q̄s in seruutē. ff. de furtis. qd̄ restringit ad crimia in q̄b⁹ venit pena imponēda corpa. no. Abb. in. c. ij. de pigno.

¶ Capi p̄t iudicis mādato crimiosus etiā si sit cleric⁹. vt. c. vt fame. de sen. excō. z in. c. si clericos. eo. ti. li. vi. no. i. l. pleriq̄. ff. de ius vocā. z Ab. vbi. s̄.

¶ Capi p̄t a iudice debitor fiscalis debiti nō vt detineat in carcere nisi p̄sueret i cōtumacia. vt. l. nemo. C. de exactoria tri. li. xi. z Abb. vbi. s̄.

¶ Capi nō p̄t regulariter debitor p̄ debito ciuili nisi p̄us p̄dēnēf. z noluit credere bonis. vt. i. j. C. q. bo. ce. pos. z etiā si sit cōdēnar⁹ p̄ debito si d̄z iudex eū incōtinēt inuinculārē. sed p̄mo executionem in bonis facē. ar. i. l. a diuo pio. d. reiudi. quod fallit si est suspectus de fuga. z dubitat an bona sua sint sufficiētia. vt no. i. l. iij. §. tutores. ff. d. suspe. tuto. idē si nōdū venit dies solutōis. z debitor est suspectus de fuga. quia tunc incarcerationē donec det p̄gnora vel fideiussōres. facit. l. fideiussor. ff. q̄ satisf. da. cog. qd̄ intelligo qñ suspitio fuge accidit post cōtractū debiti. Secus si erat suspectus tempe contractus. no. in. l. ait p̄tor. §. si debitorē. ff. d. his que in frau. cre. z Abb. in. c. p̄pter. de loca. z in. c. ij. de pigno. in fi. vide. j. debitor.

¶ Captus iniuriōse seu detentus si aliqd̄ agit cum ip̄o detētoze postmodū p̄t metū allegare z rescindē factū p̄ actōem qd̄ met⁹ cā vt. c. accedēs d̄. p̄cu. z. l. q̄ i carcerē. ff. qd̄ me. cau. nec dicit liberat⁹ q̄ relaxatur a vinculo si custodit i publico. vt videlicet si detentus in carcerē vult aliquē p̄tractū facere. z si extrahit de carcere z custodit ibi p̄ familiā nō dicit liberatus. vt. l. liberatōis. cū. l. se. ff. de x. sig. z Bar. in. d. l. q̄ in carcerē. Abb. in. c. accedēs. de p̄cur.

¶ Capi apud hostes cū perdidit libertatē nec p̄t p̄curatōrē p̄stituere nec testari nec aliquē actū vt liber facē. l. ei⁹. ff. de testi. z. l. diuus. ff. de iure fil. s̄ si est detent⁹ iniuriōse in carcere puato vt ab aliquo tyranno p̄t allegare metū. z facere actū rescidi. vt l. qui in carcerē. ff. qd̄ me. cau. z in. c. accedēs. de p̄cura. sed cum alio ab ip̄o detentore potest p̄trahere vt ibi. z potest ibi in carcere testamentum facere vt. l. metū. §. sed licet. ff. qd̄ me. cau. z no. in. d. l. q̄ i

carcerem. si autē q̄s detinet i carcere publico iuste si talis ē dānatus pena capitali nō p̄t aliqd̄ tanq̄ liber agere. qz ē effect⁹ seruus pene. z bona sua veniūt ad succedētes ab intestato vt auē. bona damnator. C. de bo. dam. z no. in. l. qui vltimo suppli. cio. ff. de penis. nec ad pias causas potest disponē no. Jo. an. in. c. ij. de vsuris. li. vi. s̄ si nō ē aliter dānatus potest cōtrahere z alios act⁹ gerere. vt no. in. d. l. qui in carcerē. vbi tenet Bar. q̄ etiam cum illo ad cuius petitionem retinetur potest p̄trahere quia non potest allegare metū ex quo iuste tenet. ar. in. l. si mulier. ff. qd̄ met. cā. si xō detinet vt obles. vt qz ē datus ab hostib⁹ p̄ aliqua securitate. z talis interim p̄dit libertatē. vt. l. obsides. ff. de testa. no. glo. in. l. ij. ff. de pact. z. c. ex rescripto. de iur. reitū. Abb. in allega. c. accedens.

¶ Capi seu incarcerationi qñ d̄z p̄ debito ip̄e debitor cōdēmnatus. vide. j. debitor p̄t capi zc.

¶ Captus nemine citato relaxandus ē nemic citato. ar. no. ff. de euic. l. minor. in p̄n. z p̄ Ja. d. are. d. no. ope. nū. l. j. §. itē nūciatio. nā qd̄ de facto fit d̄ facto reuocādū ē. vt no. i. l. j. ff. d. fer. ē p̄clusio Balde. i suis p̄silijs a. de dilatōib⁹ z citatōib⁹ p̄silio. j. z ē dictū Inno. in. c. querelam. de ele.

¶ Capi p̄t clericus delinq̄ns p̄ iudicē secularē. vide. j. clericus malefactor. cū x. se.

¶ Dephensus in maleficio paud astātib⁹ q̄ fuerūt adhibiti post dephensionē seu cōsumatōez delicti nō ē puniēdus ac si pbatū fuisset crimē. s̄ talis dephensio facit iudiciū. ē p̄clusio Anto. in. c. cū nō ab hoie. de iudi. z vide gl. in. c. ex litteray. de eo q̄ duxit in ma. z. c. sciscitātib⁹. xy. q. fi. Abb. in alle. c. cū non ab hoie. iij. colū.

¶ Dephensus in ip̄o delicto vel actui p̄pinquo puniēf. quia talis dephensio inducit p̄bationē vt si capiat in actu venereo. vt. l. capite quinto. de adult. z ibi gl. z Bar. z idē Bar. i. l. furē. ff. d. sur. iūcta. l. si q̄s in seruitute. eo. ti. z no. in. c. iij. z. c. lris. d. p̄ba. nā si q̄s capiat in domo pulchre mulieris est adulteriū manifestū. vt no. Bar. i. d. l. si q̄s i seruitutē. Ab. in alle. c. cū nō ab hoie. iij. colū.

¶ Si q̄s capiat i domo alicui⁹ z multitudo fuit admilla in actu dephensionis. z nō in ip̄o delicto vt postq̄ q̄s fuit capt⁹ i domo fuit vocata vicinia delicti nō efficit notoriū s̄ orit infamia. vt sentit gl. in l. capite q̄nto. de adult. sec⁹ si dephensio fiat in actu delicti astante multitudine. qz tūc inducit notoriū ex tali dephensione. z ita p̄cedit gl. in. c. cū nō ab homie. z. c. si q̄s diacon⁹. l. di. z. c. p̄sbyter. lxxx. di. idē si dephensio fiat in actu p̄pinquo delicti licet nō ip̄o delicto. vt in iurib⁹. s̄. p̄ime allegans. z ē cōclusio Abb. in. d. c. cū nō ab hoie. vij. colū.

¶ Dephensus cleric⁹ in suffraganti crimie siue capiat a laicis siue a clericis an debeat puniri vt i notorio. vide. j. clericus dephensus.

¶ Capere z incarcerationē p̄t ordinarius loci exempti delinquētes. vide. j. incarcerationi.

¶ Capi nō debet ad petitiōnē creditoris quē si tpe contractus scibat labi facultatibus. vide. j. cōtrahens cum homine.

Detentus in carcerib⁹ seu vinculis iniuriose an rescindat ptractū factū cū detentore. vide. s. cap⁹.

Detentus ab hostib⁹ vel iuste an pōt pstrahere. vide. s. captus apud hostes.

Detineri pōt clericus in vinculis. vide. j. cleric⁹ potest.

Incarceratus seu vincular⁹ iniuriose si facit cōtractū cū detētoze si valet. vide. s. cap⁹. z. s. detē⁹.

Incarcerare⁹ pōt iudex ordinari⁹ exēpros delinquentes i maiorib⁹ crimib⁹ vbi de eoz fuga time⁹. z ad supiozē remittē. ar. in au⁹. de defen. ciui. s. audi ant. Inn. i. c. vt fame. d. sen. ex. z gl. in. l. null⁹. C. d. iudeis. fac. l. ait p⁹or. s. si debitorē. ff. d. his q⁹ i frau. cre. Abb. i. c. fi. de fo. cōpe. ix. colū.

Incarceradus nō ē cleric⁹ ppter crimē nisi d⁹ crimine p⁹stet. vide. j. clericus nō ē in carceribus.

Incarcerat⁹ si fugiat a carcere de iure ciuili ē pena capital. mitt⁹ tñ puni⁹ si innocēs sit z sine effra⁹ctōe fugit. vt no. i. l. j. z. ij. ff. d. effracto. s. d. iure canonico pōt pcedē ad despositōem. z data irregul⁹ritate ad traditōem curie secularis. no. i. c. cū si ab hoic. d. iudi. Abb. in. c. a nobis. de aposta.

Incarcerat⁹ cleric⁹ debitor alicui⁹ si d⁹ ei⁹ fugati me⁹. idē si delinquat. vide. j. cleric⁹ malefactor. cuz ver. se. z ver. clericus administrator.

Carcer

Vide. s. captio p totū.

Cardinalatus

Cardinalatus est de iure diuino quia p sacerdotē leuiticos intelligūtur cardinales. vt in. c. p venerabilē. q⁹ si. sint le. z ibi Ab. iij. colū. z Ab. z l. hosti. in. c. ex gestis. de cle. nō resi.

Cardinal⁹ an debeat eligi v⁹ postulari. z an possit retinere dignitatē epatus cū cardinalatu. Abb. plene in. c. bone. j. de postu. pla. ij. colū. z. iij.

Cardinalis pōt habere eccliam v⁹ dignitatē aliā in gubernatōez seu administratōez. z d⁹ illā i pōz⁹ statu sustinere. no. p doc. signāter Ab. i. c. q⁹relaz de cle. i. p⁹n. z meli⁹ i. c. ecclia. de cle.

Cardinalis habet i titulo suo. z i ecclis subiecti. iurisditōez epālē. vñ h⁹z correctōez z p⁹atē fulminandi censurā ecclasticā zc. q⁹ sūt iurisditōis epālis vt. c. bis qui. de maio. z obe. z ibi Abb.

Cardinales pñt vocare p⁹cliu sup scismate v⁹ cū p⁹tendit in⁹ duos sup papatu. iuxta no. in. c. licet de cle. z ibi p Abb. z vide. j. electio. z. j. papa.

Cardinalis dicit⁹ a cardine. q⁹ sicut i cardine v⁹rtit⁹ ostiū. ita p cardinales regit⁹ vniūsalis ecclia. sic xxiiij. di. p⁹byteri. z. lxxj. di. fraternitatē. no. gl. i. c. ij. de offi. archiep⁹by.

Cardinales tāq⁹ maximi dñt spēali p⁹rogatiua letari. d. offi. de le. c. j. li. vj. z sūt ps corporis pape q⁹ nō iudicat ab alijs. xj. q. iij. alioz. z papa cuz eis iudicat orbē. q⁹ si. sint le. p venerabilē. s. rōib⁹. d. sūt at. satis q⁹ decet eos esse principes p⁹uilegiū secularis. Itē nec papa consuevit imo nec pōt aliquē de cardinalibus excoicare vel aliq⁹ pceptū facē sine consilio z consensu frat⁹ū suoz. ad q⁹ facit decre. irre.

fragabili. de offi. ordi. z. c. j. de excels. pla. Itēz gau⁹det cardinalis p⁹uilegio decre. q⁹ periculosum. de sen. ex. li. vj. facit. j. Reg. ij. dñi sunt cardines. et posuit sup eos orbē. no. Jo. an. in. c. ij. de cleri. nō resi. vide lhen. in. c. sicut vnire. de excels. pla. z Ab. in. c. quesuit. de his q⁹ si. a maio. par. ca.

Cardinales licet debeant assistere pape. z sūt coadiutores i officio nec ardua explicat papa sine cōsensu cardinaliū. qui si. sint le. c. p venerabilem. z. c. fundamēta. de ele. li. vj. z q⁹ no. Archi. post Lau. xxv. q. j. sunt quidā. vbi ponit mirabile dictū q⁹ papa non potest condere legem vniuersaliter super statu orbis sine cardinalibus nō tamen in cardinalibus residet iurisditio. sed tota iurisditio ē penes papam. no Abb. in. c. sunt. de his q⁹ si. a ma. p. ca. Cardinalis an pōt milites creare. vide. j. miles.

Charitas

Charitas ē fons pprius cui non cōicat alienus. vt. c. licet. d. regu. vbi notabiliter p Abb. qliter ista auctoritas intelligat⁹. vide. j. virtus.

Casus fortuitus

Casus fortuitus ē violentia. no. in. l. j. C. cōmo. Abb. in. c. sacris. de sepul.

Casus fortuit⁹ iputat⁹ mādati si mādatarius adimplendo mādatū res perit casu. no. p Inno. i. c. sicut. ij. de iureiurā. vide. j. mandati actio.

Casus fortuitus licet impute⁹ debitori qui misit pecuniā creditori cū diligenti nūcio. z anteq⁹ solueretur perit. vt in. casu. c. significāte. de pig. z est rō q⁹ ante traditōē remanet in dominio debitoris q⁹ est obligat⁹ in genere. z genus p⁹ire nō pōt. vt. l. iij. C. si cer. pe. z. l. i. rōe. ff. ad. l. fal. cōmodatū tñ si casu apud cōmodatariū perit ex eo q⁹ remanēt i dominio cōmodat⁹is perit dñō z nō cōmodatario. vt c. vnico. d. cōmo. vbi b⁹ tenet Abb. facit. l. argentū. ff. cōmo. vide. j. cōmodatū. z Jo. an. i. c. significante. de pig. vbi vide no. Barbatū

Casus fortuitus ē furtū si p violētiā res fuit tibi surrepta dū tñ si fuisses i culpa trāsēdo p loca piculosa. ar. l. nō ē verisise. ff. q⁹ me. cau. si aut furtū cōmittit clādestine. dic vt in. l. que fortuitis. C. d. pigno. no. Abb. in. c. vnico. de cōmo.

In ptractibus non tenet⁹ q⁹ ex generali pacto s⁹ oportet vt casus furtiui specialiter enumerent⁹. vt no. in. l. j. C. cōmo. z in. l. sed z si. s. q⁹sitū. ff. si quis tantis. z Jo. an. in. c. vnico. de cōmo. ē tñ tenendū fm Abb. ibi q⁹ aut in ptractu nullus casus fuit expressus z nō valet generalis obligatō eadē rōe q⁹ ē in iudicio ne q⁹ sub i uolucro verbox deciperet se ar. i. c. fi. d. of. vica. li. vj. z idē dico in iudicio q⁹ i iudicio q⁹si cōtrahit. l. iij. ff. de pecu. Si vero aliqui casus fortuiti specialiter fuerint noiati z secuta fuerit clausula generalis tenet⁹ etiaz in non exp⁹ssis. vt. c. qui ad agenduz. de pcur. li. vj. q⁹ limitat Bar. in alle. s. quesitū q⁹ sub clausula generali veniunt casus p⁹similes exp⁹ssis nō aut maiores. vt de. nō pōt. de pcur. vbi vide glo. z Inn. in. c. sedes. d. rescp. vt refert Abb. in. c. vnico. d. cōmo. an aut renūciatio

generalis firmet iuramento. vide. j. renūciatio. idē
sentit Bar. in. c. vnico. de cōmo.

¶ Casus fortuitus an transit ad recipiē rem ex-
timatā. vide infra extimatio.

¶ Casus fortuitus ē furtū qū sit a psona cōiūcta vlti-
li de q diligentissim nō suspicaret. ff. d. furtis. l. eū
qui emit. §. idē scribit. Jo. an. in. c. vnico. de cōmo.

¶ Casus fortuitus an imputatur depositario. vi-
de. j. depositum.

¶ Casus fortuiti qū pbanē. vide. j. depositarius
vel cōmodatarius.

Castrum

¶ Castrū an fungat iure minoris sicut ciuitas seu
villa. et an petat restitutōem in integrū. vide. j. ciui-
tas fungitur.

¶ Castra noua sicut nō l3 facere cuz alteri? iniuria
et emulatōe. vt. ff. de operi. publi. l. opus. ita nec
inhabitare vetera castra inhabitata. C. de edificijs
publi. l. iij. l. xj. de flumi. l. j. z. ij. ff. de his q no. in-
fa. l. athletas. Inno. in. c. si. d. resti. spo. qd dictū p-
cedit fm Abb. ibi in iniusto seu tyranno possessore
ar. illi? tex. Si aut possessor esset iustus tūc etiā ad
emulationē z iniuriā alterius nō licet castra noua
facē nec antiq reficere. vt. l. j. §. deniq. ff. de aqua
plu. ar. z qd no. glo. in. c. cū ecclia vulerana. d. ele.
§. si l3 fac sine alterius iniuria. z ad cōseruationē z
augmētationē sui patrimonij seu p honore suo. et
tunc nō potest phiberi etiam si alij inferat timor
seu damnū. ad h. l. si in eo. ff. de aqua plu. ar. z al-
le. c. cum ecclia vulerana. Abb. vbi. s. vide. j. p-
scriptio etiā longissimi.

¶ Antiqua castra siue habitacula ruinā minantia
vel corrupta licet pfirmare. vt no. in. l. j. §. edificiū.
ff. de no. ope. nū. ita tñ q noua reparatio nō cōmu-
ter pstinā formā vt fiat edificiū pciusius vel ampli?
vbicūq mutat pstinā forma videt nouū edificiū
et cadit sub phibitōe noui edificiij si tñ fūdit? cor-
ruit edificiū videt tūc oīno nouū edificiū ex q fun-
ditus ex toto antiquū restituit. ad h q legif m. l. in
ter stipulantē. §. sacrā. ff. de s. obli. facit gl. in simili
in. c. iij. de iurepa. z quod no. in. c. consuluit. de
iudeis. z ibi Abb.

¶ Castrū ppeic ē fortaliciū. z dicit castrū quasi ca-
sa arta. quia fortaliciū nō debet esse spatiosum vt
indigeat paucis ad custodiā. villa aut ppeic ē plu-
ralitas domoz sine muris. z dicit villa quasi val-
lis vallata. castellū dicitur qū sūt ibi menia. z d his
no. Jo. an. in. c. si ciuitas. de sen. ex. li. vj. vt refert
Abb. in. c. tue. de de. nō resti. circa pn.

Castitas

¶ Castitas est clericis indicta a iure ppter causas
q sequūt. Prima qz cleric? deo placare d3 qd nō
posset nisi cōplaceat nec placeret si carnalit viuat

Scda qz cū de? sit spūs eius mister spūaliter nō
carnaliter viuere d3. Tertia qz cleric? sodalis ē
angeloz seruiendo cui illi seruiunt. ergo puritatez
angelicam habere debet. Quarta qz clerici ince-
dunt spūali generationi que est munda. cessare §

debent carnali immūdia. Quinta quia cōtra-
ctant sancta. z sic sancti esse debēt saltē quo ad car-
nis mundiciā. Sexta qz cū alios mūdēt debēt
ipī esse mūdi. Septima qz nobilissimā sponsam
hnt. s. sapiētā. Octaua dnt esse pprii dei cui ser-
uiunt nō alteri? vel diuisi. no. Jo. an. in. c. qd a te.
de de. cōiuga. z ibi lhen.

¶ De castitate loqitur Jo. an. fm l3 hiero. xxvj. q. j.
c. ij. z ipē l3 hiero. ad matrē z filiā inquit. ferreas mē-
tes libido domat q maiorē in virginib? patit famē
dum dulcibus putant esse quod nesciunt. Item
in eplā ad paulam z eusto. dicit non inferioris
virtutis est a coniugio quod alij delectarunt ab-
stinere qz cōiugij delectamēta nescire. no. Jo. an.
in. c. quod a te. de de. cōiuga.

¶ Castitas ē cū ppa vxore coire. xxxj. di. i. cena. iō
vxor n pdit relicū sibi scm si caste vixerit trāseūdo
ad scda vota nisi aliō sēserit testator vliud habe-
at cōis vli loqndi vt determinat Bar. i. l. mulier. §.
qz pponēbat. ff. ad turpil. z idē no. Bar. i. l. v. C.
de secū. nup. no. Abb. in. c. qd a te. d. de. cōiuga.

Cautionem

¶ Cautionē p recipere iudex ad vtilitatē ptis. vt. c.
ad repmēdā. d. of. ordi. z sic no. q iudex p stipula-
ri p puato. de q p Inno. z Abb. i. c. dudū. de puer.
cōiuga. Abb. in. d. c. ad reprimēdam.

¶ Cautionē recipit iudex a priuato ne aliū offēdat
vide. j. iudicis officiū.

¶ Cautio debet pstari a pcuratore rei etiā si oīdat
pcuratoriū. vide. j. pcurator rei.

¶ Cautionē iuratoriā an semel ptumax debet psta-
re. vide. j. cautionē iuratoriā.

¶ Cautionē quā actor vel re? ptumax debeat in iu-
dicio pstare. vide. j. ptumax. x. q. lter.

¶ Cautionē quā d3 pstare passus missionē in pos-
sessionē vt recuperet possessionē. vide late p Abb.
in. c. j. de eo qui mit. in pos. viij. colū. z in. c. j. de se-
questra. pos.

¶ Cautionē offerre sufficit ad euitandū cursuz an-
nalē si offerat corā iudicib? vel eis negligētib? co-
rā publici psonis. no. Abb. i. alle. c. j. d. seques. pos.

¶ Cautionē quā d3 pstare volēs euitare seqstratio-
nē. vide. j. seqstratio. x. seqstratio. q fit cū x. se.

¶ Cautionē quā d3 pstare debitor pdenat? vt infra
certū terminū soluat. vide. j. debitor pdenat?.

¶ Qui duo eodē tpe agūt p vnū. z alter pus obti-
nuit sniam p se p reū. tūc em mādā snia executōi
infauorē vincētis pstita cautōe ipi reo de pseruan-
do eū indēnē si alter actor obtinuerit p euz. vt. l. si
is a q. ff. vt in pos. le. no. Abb. i. c. cū sup d re iudi.

¶ Ipse cautōe euitat seqstratio. vide. j. for. rōne
rei. z vide. j. sequestratio euitat.

¶ Vir repellit z nō audir petēdo pugiis restitutō-
nē si mulier eius seuitiā timens non caueat. vt. c. j.
vt lit. nō cōtes. z est prestanda cautio etiam si mu-
lier timeat viri seuitiā culpa ipi? mulieris vt qz cō-
misi adulteriū. vt ē tex. cū glo. in. c. de benedicto.
xxxij. q. j. fac. l. nec timorē. ff. qd me. cā. Abb. i. alle.
c. j. vt lit. non ptes. j. colū. z idē Abb. in. c. ex? trans?

missa de resti. spo.

Cautiorem idoneam de nō offendēdo offendētem cōpellitur offensum dare ad petitiōnem offendentis si timet ab illo offendi. et super h̄ potest officium iudicis implorare. nam iura in h̄ generaliter loquuntur in. l. illicitas. §. nec potentioribus. ff. de offi. p̄s. et l. denunciamus. C. de his q̄ ad eccle. cōfu. alij tñ p̄tra. quia de sua improbitate offendens nō d̄z h̄ ius p̄sequi. ar. in. l. itaq̄ fullo. ff. de furtis. Bar. tñ in. l. q̄ bona. §. siq̄s iuxta. ff. d̄ dam. infer. tenet p̄mū. idē Jo. an. in addi. Spe. ti. de pigno. §. sequit̄. x. sed quid timeo. qz cōcludit q̄ si offendēs fuit iudicialit̄ punit̄ pōt petē cautionez als iudex p̄uidebit p̄cipiēdo sub pena ne offēdat̄. v̄l aliter. Abb. in. c. j. de lit. nō p̄tes. j. et ij. colū.

Cautiōne de p̄sequēda lite et satisfactiōe l̄xp̄sa rū in casu in q̄ succubuerit tenet actor de iure cōi antiquo p̄stare. iuxta regulas aut̄ generalit̄. C. de epis. et de. nectale ius antiquū inuenit̄ imutātū siue actor sit laic⁹ siue cleric⁹ etiā si possideat imobilia. s̄ hodie talis cautio si p̄stat̄ d̄ p̄suetudie nō. gl. infra. d̄ satisfda. §. s̄ hodie. Abb. i. c. si. vt lit. n̄ p̄tes. §. in alijs. circa p̄n. et vide. j. possessio. x. si sit missio.

Cautiōne sufficiētē pignora. s̄. v̄l fideiussores d̄z p̄stare verus cōtumar̄ anq̄ absoluat̄ si de ei⁹ cōtumacia liquet et p̄stat̄. vt nō. gl. i. c. si. de resti. spo. s̄ si p̄tumar̄ aliegar̄ aliquā p̄babilē cām ad excusatōez p̄tumar̄ tñ sufficit cōis forma eccle. s̄ iuramētū p̄statio. vt. c. venerabilib⁹. §. idē. cū se. d̄ sen. ex. li. vj. et ē cōclusio Abb. i. alle. c. si. de resti. spo. vj. colū.

Cautio ei⁹ cui nūciat̄ nouū op⁹ qñ h̄z locū et debeat p̄stari v̄l possit sp̄erni. vide. j. nūciatio.

Cautiōne tenet p̄stare is qui obtinuit i sentētia anteq̄ fiat executio victo si tertius se opponat. vide infra executioni mandat̄.

Cautiōne d̄z vsufructuari⁹ p̄stare quā si nō p̄stat an p̄dit fruct⁹. vide. j. vsufructuarius et̄.

Causa

Causa cessante an eēt dispositio. Abb. i. c. postulatū. de rescrip.

Causa inferi suū causatū occasio xō nō. itē cā cōstitutū in iure et ē rōnabilis. occasio in facto et ē irrationabilis. vñ Prouer. xvij. occasiones q̄rit q̄ vult recedere ab amico. est q̄ occasio q̄dā illicita excusatio. Abb. in. c. solite. de maio. et obe. circa p̄n.

Causa p̄clusa an pōt exceptio de nouo admitti. vide. j. exceptio si oriat̄.

Causa cessante an cessat effect⁹ seu alia causa seu dispositio siue sit finalis siue impulsua. vide nō. abi. p̄ Abb. in. c. cū cessante. d̄ ap. j. colū. et vide glo. notabile in. c. post translationē. de renū.

Causa grauis et ardua ē matrimonialis. c. j. de p̄sang. et affi. v̄l cū agit̄ de oib⁹ bonis v̄l maiori p̄t bonoz. vt. c. j. de do. et p̄u. li. vj. vel si ē casus q̄ infamat. vt. l. infamia. C. de decu. li. x. v̄l si cā ē intricata vel reuoluta. nō. p̄ Inno. et Abb. in. c. q̄relam. de p̄cura.

Causa an et qñ debeat exp̄mi in snia. vide. j. snia xñ. quo ad sentētie validitatē.

Causa minima q̄ dr. vide. s̄. appellari a minima. **C**ause ciuiliū et criminaliū q̄t sunt genera. et an et qñ h̄z desistere a lite incepta. vide glo. et doc. in. c. j. de collusio.

Causa an debeat in actione exprimi. vide supra actio an sit.

Cause decisio pōt progari p̄ cauillationes p̄tium. vide. j. lis.

Causa petendi l̄z i actione p̄sonali sit exprimēda p̄. c. si. de lib. obla. tñ si nō exp̄mat̄ opus ē exceptiōe et si nō admittat̄ opus ē appellatōe als aut̄ p̄cedit iudiciū. vt ē tex. notabilis i. c. abbate sane. §. secus de re iudi. li. vj. q̄d cōmendat Abb. in. c. si. de lib. obla. in p̄inci.

Causa pōt esse sūmaria quo ad dilatōes breuiiores et iudiciū ordinatozia. vt de. sepe. de xbo. signi. Itē pōt dici sūmaria quo ad decisoria. vt qz admittunt̄ leuiiores p̄bationes sicut iuramentuz. et qñq̄ vñ testis. de q̄b⁹ in Spe. de offi. iudi. §. j. C. d̄ his q̄ ad eccle. cōfu. l. p̄nti. et l. thesaurus. ff. ad exhi. et Bar. in. l. j. ff. d̄ p̄ro. sti. et pleni⁹ in extrauagan. ad reprimēdā. aliqd̄ in. c. nup. d̄ testi.

Causa remota si imputat̄ s̄ p̄p̄inqua tñ. et ideo si feci fenestrā i domo et aliquis p̄cipitavit se ex ea nō teneor ex tali cā. qz remota. idem in similib⁹ vbi nō affuit anim⁹ nocendi. nō. glo. et doc. in. c. decete ro. de homi. et in. c. sicut. de testi. et in regula imputari. de re. iur. li. vj.

Causa ibi d̄z finiri vbi est cepta. et vide. j. iudiciū.

Cedula

Cedula vacua i qua sigillū est appositū si postea scribat̄ an faciat fidē. et in q̄bus vide notabiliter p̄ Inno. et hosti. et Jo. an. in. c. j. de si. instru. et vide Jo. an. et Abb. in. c. ij. de solu.

Census

Census pōt peti i libello et petēs census pōt fundari sup̄ tpe. s̄. ab antiquo talis cēsus sibi debet. fac̄ c. ad aplicā. de simo. et ē tex. i. c. dilect⁹. d̄ offi. ordi. et ibi Abb. et vide Jo. an. in. c. puenit. de censu. et vi de. j. solutio diuturna.

Conferētiā inter census et emphiteosim. vide. j. emphiteota. vers. inter cōtractū.

Census an debeat v̄l possit peti soli⁹ cōsuetudinis auctē. vide Jo. an. in. c. dilect⁹. de offi. ordi. et nō. in. c. puenit. de censu. et p̄ Bar. in. l. cū de i rem verso. ff. d̄ vsu. et Abb. i. c. ad audiētiā. de p̄scrip.

Census p̄statione an p̄bet subiectō. vide. j. subiectionis quasi possessio.

Census ex q̄ cā pōt augeri vel minui. vide. c. pro hibemus. de censu. et q̄d ibi nō.

Cā pōt agi possessorio p̄ annua p̄statione mere p̄sonali. qz cū non sit dare petitoriū q̄ nec possessoriū. vt. l. ij. ff. d̄ acq̄. pos. cū p̄sona libera nō pōt possideri iō frustra ageretur possessorio. nō. l. y. et alij moderni i. l. si certis ānis. C. d̄ pact. et Bar. in. l. si. ff. quoz bono. Abb. in. c. puenit. de censu.

Csi census ē realis vt qz soluit̄ ratione certe rei l̄z nō cōstet q̄ debeat. sed solū p̄bat̄ annua p̄statio

longo tpe facta pōt agi pōssessorio. vt l. c. puenit. d. censi. nā q̄libet ē defendēdus i pōssessione sua. ar. in. c. q̄relam. de elec. 7 in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. 7 pprie. 7 in. c. si. eo. ti. pōt ergo is q̄ solit⁹ erat recipere censū vel aliud seruitiū si sibi subtrahatur agere pōssessorio vt restituat ad p̄mū statū et pōssessionem. 7 in ea defendat. vt no. Abb. in alle. c. puenit. 7 sic intelligit qd̄ ibi no. Inno.

¶ Si agens petitorio sup annuo censu allegat titulum minus legitimū quē dicit cōfirmari 7 validari p̄ cursum t̄pis immemorialis h̄ p̄bando obtrinebit quia est p̄sumptio p̄ eo ex cursu tanti t̄pis quia ex causa legitima census fuit impositus vñ p̄pter diuturnitatē t̄pis excusat iste ab exp̄sione cause. nā temp⁹ immemoriale habet vim tituli. vt. c. j. de p̄scrip. li. vj. 7 in. l. h̄ iure. §. aqueductus. ff. de aqua quori. 7 est. facit. c. sup quibusdā. de x. sig. sufficit ergo in isto casu dicere peto talē censu ex iusta cā ab initio impositū. 7 h̄ cōcludit Jo. an. in. c. peruenit. de censi. 7 Bar. in. l. cū de i rem verso. ff. d̄ vsuris. 7 in. c. seruitiū. xviij. q. ij. Abb. in. d. c. peruenit.

¶ Siq̄s agit petitorio p̄ annua pensione 7 allegat minus t̄ps q̄ imemoriale nō pdest ci cursus soli⁹ t̄pis sine titulo. 7 sic intelligit. c. puenit. vt ibi no. Abb. facit. l. creditor. C. de pac. 7 sic nō inducit obligatio sine ti. no. Abb. vbi. s̄.

¶ Siq̄s agit p̄ solutiōne 7 liberatiōne census nō facta si ius cōe nō resistit inducit liberatio fm naturam actionū. nā si p̄ agentē diceret peto talem censum qui fuit impositus in fundatiōne eccleie vel per papā. vel debet ex cōpositione. 7 ad h̄ p̄bandū inducit t̄ps longū in quo reus semp soluit h̄ titulus allegat⁹ nō p̄bet vere tñ p̄bat p̄sumptiue 7 cōtra soluentē p̄sumit titulus allegatus si soluit spatio x. annor. vt p̄batur in. l. cum de in rem verso. ff. d̄ vsuris. sed si ius cōe resistit nō sufficit allegare titulū nisi p̄bet. vt no. dōc. in. c. j. de p̄scrip. li. vj. 7 l. cōpit. C. de p̄scrip. xxx. anno. 7 Abb. in alle. c. peruenit. de censi.

¶ Censum nouum nullus prelatus citra papam siue sit eccl̄astic⁹ siue secularis p̄t imponere nec antiquū augere in eccl̄ia sibi subiecta qd̄ intelligo qū p̄latus vult imponere ad vtilitatē suā. nā nō d̄z auctorizare in facto p̄prio. vt de. ij. de re. eccl̄e. n̄ alie. §. ad vtilitatē alterius eccl̄ie cā subsistente p̄t. vt no. Inno. 7 Abb. post cū in. c. phibem⁹. de censi.

¶ Census pōt augeri augmentatis facultatib⁹ eccl̄ie censite qd̄ limita qñ p̄cedit respectu pcuratōnis. nō aut̄ respectu quantitatis census. 7 rōnē diuersitatis vide per Abb. in. c. phibemus. d̄ censi. et ibi tangit glo.

¶ Censum nouū pōt ep̄s eccl̄ie imponere ex iusta causa. vt no. glo. in. c. cum clerici. d̄ censi. facit. c. cōstitutis. de reli. domi. 7 c. cū venerabilis. de censi. et p̄sumit iusta cā 7 qd̄ non interuenit collusio qñ auctoritate ep̄i interponit census vt no. Abb. i alle. c. cum clerici.

¶ Tria tñ requirunt vt census possit noui⁹ eccl̄ie imponi. p̄mo auctoritas ep̄i. vt. c. significauit. d̄ censi. Secō q̄ subsit iusta cā. vt alle. c. cū clerici. Ter-

tio q̄ caplm cōsentiat. ar. in. c. tua. 7 c. pastoralis. d̄ his q̄ si. a p̄la. Abb. in alle. c. significauit.

¶ Solutio census vel pensionis nō p̄bat necessario subiectionē qz nō p̄bat h̄ esse q̄ ob h̄ p̄iungit ab esse. vt in. c. ij. de transla. 7 l. nec natales. C. de proba. 7 no. in. c. ij. de censi. 7 Abb. in. c. quāto. eo. ti. in p̄n. 7 in. c. si. de cau. pos. 7 pprie.

Censura

¶ Sentētia censure appellat̄ neruus eccl̄iastice discipline. nam quēadmodū vires hois consistunt i neruis. ita vires eccl̄ie consistunt in sententia censure. 7 in ecclesia dei nō reperit̄ maior pena. xxiij. q. ij. corripian̄. Item potest dici neruus. quia sic neruus extendit̄ sed non rumpitur ita 7 sententia censure. Abb. in. c. cū inter. d̄ p̄ue. j. colū.

Cessio

¶ Cessio litis vel cause qualiter debeat fieri. 7 an cedens liti videat̄ cedere instantie vel ecōtra. vide notabiliter p̄ Abb. in. c. dudum. ij. d̄ ele. v. colū.

¶ Cessione bonorū an p̄t debitor p̄ pactū renūciare vide. j. pactū quod facit debitor.

¶ Cessio actiōis q̄ fit in vltima volūtate tenet vt i l. nomen. ff. de le. iij. sed si actio est in iudiciū deducta non debet agere legatarius sed heres. vt auē. nunc si heres. C. de litigio. no. in. c. ex pte. de alie. iudi. mu. cau. fac.

¶ Cessio que fit inter viuos potentiori rōne officiū vel dignitatis p̄cipue non valet 7 cedens debet p̄dere omne ius qd̄ habebat. vt. l. ij. C. vt lit. p̄e. qd̄ p̄cedit qñ fit potentiori maliciose cā opprimēdi aduersariū. secus aut̄ si fieret bona fide. ar. i. l. stipendia. C. de p̄cu. no. Spec. ti. de cessio. acti. §. j. x. qd̄ aut̄. dixi. Abb. i alle. c. ex pte.

¶ Cessio que fit potētiōri nō maliciose sed eo respectu qd̄ est nobilior vel ditior si fit cā mutandi iudiciū pōt excludi cessionarius p̄ exceptionem. vt. l. pe. 7 qd̄ ibi no. ff. de alie. mu. iu. in illo tamē casu si p̄ditur actio. sed ip̄e qui cessit d̄z agere sed non pōt amplius illā actionē alteri cedere nec pōt in ea statuere pcuratorē sed tenet p̄sonalit̄ p̄sequi. vt tex. i d̄. l. pe. 7 ibi no. Bar. Abb. in alle. c. ex pte. 7 vide auē. nunc si heres. C. de litigi.

¶ Cessio que fit nō potentiori si actio est dubitata. vt qz est in litigiū deducta. qz dubius est euentus litis nō potest regulariter alteri cedi. 7 cedens incipit in vitiū litigiosi 7 p̄sumit. vt. l. fi. C. de litigi. et tex. cū glo. in. c. ecclesia. ne lit. pen. qd̄ fallit in casibus ibi notatis. Abb. in alle. c. ex pte.

¶ Cessio actionis nō dubitate vt qz in iudiciū non fuit deducta pōt regulariter fieri legitime. C. de heredi. vel acti. ven. l. nois venditio. in. l. noia. ff. e. 7 l. pe. C. man. qd̄ ē verū nisi cessio filata p̄bet qd̄ p̄sumit ex certis causis. vt no. Inno. 7 Abb. in alle. c. ex pte. vide. j. simulatio p̄sumit.

¶ Cessio actionis que fit a laico clerico vel eccl̄ie si fiat in fraudem cā mutandi iudiciū q̄ p̄sumit et ex coniecturis pōt apparere nō valet. no. gl. Inno. et Abb. in. c. ex pte de alie. mu. iu. si tñ fiat cessio

vel donatio clerico bona fide. et cessante fraude. tenet. ut no. Spe. ti. d. cessi. act. §. j. x. iij. psumit tñ si fiat cessio in vltia voluntate idistincte valet. no. Ab. i. allega. c. ex pre.

Cedere potest pñ in vita sua bona filiis retentis sibi aliquibus bonis. vide. j. donare pot.

Cedens alteri seu renuncians bonis propriis an potest re integra penitere. et vide. j. renunciare seu cedere.

Cedere bonis potest libere laico in carcere detentus pro debito dum tñ prius pñteat debitum seu condēne pñtita cautōe saltē iuratoria q̄ satisfaciatur pueniendo ad pinguiorē fortunā. ut est casus cū ibi nota. in. c. odoardus. d. solu. nō tñ iponit necessitas clerico cedendi bonis cū sit miles celestis licet reddat sui beneficij sunt assignandi debitorib⁹. ut in. c. peruenit de fideiuf. b. cōcludit Abb. in alle. c. odoardus. vbi vide Barbatium qui tenet contrarium. et vide. j. clericus.

Citatio

Citatio nō requirit vbi pars est pñs in iudicio. vide Abb. in. c. ecclesia sancte Marie. d. consti. iij. colum. in fi.

Citatio cōminatoria cū pemptoria vel sine ea qd importet. Abb. vbi. s.

Citatione omissa potest iudex absente pcedere si constat notorie absenti nullā defensionē ppetere. et sic intelligit. c. cū olim. d. re iudi. et ibi Abb. et vide tex. in. l. ij. §. q̄ si de frumentaria. ff. d. admi. rez ad ciui. pti. Ab. i. c. cāz. d. rescō. vide. j. notoriū. idē no. Ab. i. c. venerabilē. d. ele. viij. colū. et vid. j. pñceps si d⁹ **C**itatio an requiratur super notorio. vide. j. notorium. et j. inquisitio.

Citatio ē de substantia ordinis iudicij circa absentem. iij. q. ix. caueat. et c. oia. s. erga pñtē nō ē de substantia. ut no. Jo. an. i. c. fi. d. ele. li. vj. et Bar. i. l. platā. C. de sentē. et Bal. in auē. si oēs. C. ut si minor se ab heredi. Ab. in. c. cū. 3. et A. de re iudi.

Non requiritur citatio si factū est notoriū ita q̄ certū est absenti defensionē nō cōpetere. sic intelligit. c. cū olim. de re iudi. et c. bone. j. de ele. et l. ij. §. si d. frumentaria. ff. de admi. re. ad ciui. pti. et l. i. c. fustū. ff. d. his q̄ no. infra. et vtrobiq̄ p Bar. facit tex. et ibi p Inno. in. c. quāto. de trāsla. pla. s. si ē dubiū an absenti potest defensio cōpetere tūc requiritur citatio alis nō noceret sententia. sic intelligit. c. fi. de of. dele. li. vj. et Inno. in. c. tua. de cohabi. cle. et multē. Ab. in. c. cū sit romana. in fi. de ap. vide. j. sentētia potest ferri. et j. x. pñceps. et vide. j. possessio bñficij. **C**itari debet pñ etia vbi est iuris questio. et est rō quia forte absenti cōpetit aliqua defensio tendēs ad obfuscationem illius iuris ut consuetudo vel qd simile. no. tex. et glo. in. c. sepe contingit. de appella. et ibi Abb. ij. colum.

Pñceps non potest contra ptem inauditam seu nō citatam diffinire. quia esset tollere defensionē que est de iure naturali. ut cle. pastoralis. de re iudi. et Fran. Zan. in. c. j. de cā pos. et pñi. Bar. in. l. filius fa. ff. de dona. vbi dicit citatōem esse de iure gentiū s. si certū ē absenti exceptionē nō cōpetere nō requi-

ritur citatio etiā p inferiores iudices. p hoc. c. cum olim. de re iudi. et l. ij. et qd ibi no. Bar. ff. d. admi. re. ad ci. pti. si autē pñt defensio absenti cōpetere. et tūc inferior nō pcedit sine citatione ad actū pñdicialē ut l. fi. C. si p vim vel alio mō. iij. q. ix. c. oia. pñceps vero regulariter citare debet. sed si non citat et pro cedit ex certa scientia vel dat facultatem pcedendi sine citatione valet quod agitur. quia in eo psumit causa. et licet non possit tollere ea que sunt de iure gentium sine causa tamē si facit psumitur in eā causa. ut no. doc. in. l. fi. C. si ptra ius vel vti. pub. et de vnica. de pba. Inno. in. c. inquisitioni. de sen. ex. Ab. in. c. j. de cau. pos. et pñie. circa pñi. vide. j. sententia potest ferri. Ab. tñ tenet primū in allega. c. j. de cau. pos. et pñie.

An monitio iudicis sedētis p tribunali facta in pñtē h⁹ vim trine citatōnis. glo. in. c. cōsultuit. d. of. dele. et l. ij. C. quō et qñ iu. Ab. in. d. c. ecclesia sancte Marie. et idē Ab. i. c. j. d. mutu. peti. j. colū.

Citatus debet cōparere ea hora qua cōgrue potest expediri actus ad quē citat⁹ ut videlicet ad electionē que d⁹ fieri d. mane dicta missa sanctis pñs. si autē actus potest cōgrue expediri de mane et de sero. tunc qualibet diei hora sufficit q̄ cōpareat. ut. c. cōsultuit de offi. dele. doct. signant⁹ Ab. in. c. cum nobis. de elec. circa fi.

Non potest qd pbare se nō fuisse citatū qz nō ē stādū assertioni negātis citatōne ex quo de citatione pstat vere vel psumptiue qd intellige. ut in. c. cū parati. d. ap. p Ab. et p Ly. in. l. si qd decurio. C. de falsis. et Ab. in. c. bone. de elec.

Citatus si misit nunciū ad iudicem psumit q̄ fuit citatus etiā si neget non fuisse citatum. colligit. ex. c. bone. de ele. iuncta glo. et ibi Ab. imo si comparens coram iudice negat se citatū et petat q̄ ante oia aduersarius pbet citatōne nō debet audiri ex quo cōparet psumit citatus. no. Archi. in. c. pposuisti. lxxij. di. et Ab. vbi. s.

Citatus si nō cōpareat in termino et citatus petat se absolui a termino nō requirit alia citatio nec pereit alia acta litis. sed solū tollit ille terminus pfixus. sed vbi absoluit ab instantia requiritur citatio debet enim absens iterū citari et requiritur trina citatō quia agit de nouo et magno pñiudicio partis absentis. et per hoc pereunt oia acta litis. ut l. pperandum. C. de iudi. non tamen pereunt acta cause ut confessio et attestaciones. etiā ut no. in. c. cām. d. resti. et Bar. i. l. mortuo. ff. iudi. sol. no. Inno. i. c. ad petitionē. de accu. et etiā in pma abñtia pñs petere se absolui ab instantia iudicis. no. Inno. in alle. c. cōsultuit. et ibi Ab. iij. colum.

Citatus pma vice si rñdeat se nolle venire nō tenet iudex eū amplius citare l⁹ act⁹ de sui natura requirit trina citatōne. no. dñi d. ro. deci. cccxxix. no. Ab. in. c. cū pati. d. ap. et i. c. cōsultuit. de offi. dele. pe. colū.

Citari d⁹ pñs ad audiendā interlocutoriā que ledit ius absētis ut qñ iudex vult plangere terminū. ut l. diem pferre. ff. de arbi. et sic intelligit dictum Inno. in. c. querelam. de pcura. et Abb. ibi in fi. alis scētia interlocutoriā potest pferri contra absentem

etiam parte non citata. vide. j. sententia interlocutoria non requirit.

Citari pōt quis ad totā cām salte de longinquo. no. Inno. in. c. auditis. d. pcu. plene p. Ab. i. c. fi. d. dilatio.

Citatio ad totā cām nō tollit p. cōpitionē ad certos articulos salte quo ad h. vt nō debeat ps. a loco iudiciū recedere seu pcuratorē reuocare z nemi nē in loco iudiciū p. se dimittere. no. Inno. z Ab. in. c. auditis. de pcura. z plene p. eū i. c. fi. de dila.

Citatio pōt principiari in psonā pcuratoris qñ dñs ē abñs. z nō pōt cōmode citari. z sic in defectū dñi ē recurrēdū ad pcuratorē. no. Bar. i. l. iij. C. d. pcu. z i. l. qñuis. ff. d. dā. infec. z gl. z doc. in. c. cām q. de do. z p. u. si dñs pōt cōmode haberi d. pncipari citatō in psona dñi. hinc ē q. tūc si pcurator citet z nō cōpeat cī cōtumacia nō nocet dño. vt Bar. in. d. l. qñuis. Ab. in. c. dilect. de pcura.

Citari pōt quis ad domū si nō reptat in iudicio in cā que celeritatē requirit. no. Bar. i. l. iij. §. pretor. iuncta. l. j. ff. de dam. infec. sed in casib⁹ q. celeritatē non requirunt si nunq. ps. fuit in iudicio z est prima citatō tunc requirit absentia a ciuitate z illa sufficit ad h. vt possit citari ad domū. l. vt pfectius C. de anna. excep. no. Abb. in. c. cām q. de do. z cōtu. si vero pars fuit semel in iudicio. z tunc sufficit citatio ad domū si in iudicio non reperitur. vt no. Bar. in. allega. l. pretor. z no. in. l. z post dictum. ff. d. iudi. z i. auē. q. semel. C. quō z qñ iu. z Ab. vbi. d.

Citatio nō sufficit q. fiat ad stationes seu ad apothecā si citādus h. alibi domū puatā. no. Bar. i. l. iij. §. ptoz. ait. ff. de dam. infec. si si habitat familiariter in multis locis citat vbi habet maiore pte familie. vel vbi magis cōtinuc habitat. vt Bar. vbi. d. Abb. in. c. cām q. de do. z cōtu.

Citatio pōt fieri de longinquo ad totā cām z in prima vice pōt mīri pemptoriū. vt. c. cū dilecti. de do. z cōtu. no. in. c. fi. de dila. z in. c. d. illicita. xxiij. q. iij. z glo. in. c. tum ex l. fis. de in. inte. resti. z vide glo. in. c. pstitutiōem. de sen. ex. li. vj.

Clausula cōminatoria iudicis in simplici citatione vt qñ cōminat se pcessurū quātū de iure poterit vlp. d. ba. filia nō h. vice pemptoriū. vt i. l. i. pemptorio. ff. d. iudi. si cōminat se pcessurū ad cognitōes seu decisionē negocij tunc h. vim pemptoriū. no. Bar. i. l. si finita. §. iulian. ff. d. dā. ifec. z dñi d. rota deci. cccxxvij. idē qñ expmī pemptorius q. h. vice trine citatōis. vt. l. tres denūciatōnes. C. quō z qñ iu. z vide glo. in. c. pstitutiōes. de sen. ex. li. vj. iudex est citando pemptorie cōminat. de nō expectādo vlterius prem. nō est refert quid ex equipollentibus fiat. c. licet ex quadā. de testi. z in. l. certū. ff. si cer. pcta. Ab. in. c. cām. de rescrip. iij. colum.

Citari d. capitulū collegialiter. vide glo. z Ab. in. c. bone. de ele. xij. colū.

Citatio p. campanā sufficit in negocijs minorib⁹ qui possunt expediri p. pntes. no. Inno. i. c. i. causis de ele. z p. gl. in. c. ij. de testi. li. vj. dūmodo talis sit campana q. ipi son⁹ puenire pōt ad intelligētiā oīm existentū in loco. si in negocijs arduis in qui-

bus abñtes sunt vocandi nō sufficit campana sed dñt absentes vocari p. nunciū vel litteras. vt. c. cū inter vniuersas. z. c. q. ppter. de ele. z. l. fi. C. de p. di. cu. li. x. z Ab. in. d. c. in. causis. iij. colū.

Citatio p. edictū regularit. phibet. debet enī specificē fieri p. nunciū seu lras. vt. plene no. i. cle. ij. d. iudi. si si nescit q. sit citādus h. locū citatio p. edictum vt. c. fi. q. ma. accu. pos. z ibi p. Inno. z Ab. i. c. albe ricus. d. testi. Ab. i. c. gratū. de of. dele. z idēz Ab. i. c. qñuis. de re iudi. circa fi. z ibi notabilis.

Citatio dñi facta p. edicta cōtra absentē cā reipu blice vel p. als legitime impeditū qd. opef. z an p. ra le citatōes pcedat ad mīssionē i possessionē vl. ad cō dēnatōem expēlar. z qd. si talis citatio pcedat absē tiā. z an p. abñtē maliciose vel culpose pcedat ad se cūdū decretū. vel ad diffinitiūā. vide plenissime p. Ab. in. c. fi. de eo q. mit. in. pos.

Citatio nō reqñt p. incorrigibilē clericū. vide. j. clericus ppter maleficiū.

Citatorij edictū vt liget oportet q. fiat in cā neces sitatis puta qñ sit p. incertos. vt. C. si ab hēre. se ab. sti. auē. si omēs. z de remis. pig. l. eo tpe. ff. vbi pu. edu. de. l. fi. z de ele. c. fi. li. vj. z idē si fiat citatio con tra certū non tñ inuentū in loco vbi citari valeat. z sic fit i subsidij. ff. d. agnos. li. a paren. l. j. z d. dam. infec. l. iij. §. totiens. z. ff. qd. vi. aut clam. l. aut qui aliter. §. j. d. cle. si res. ex tue. requirit tñ q. citatio p. edictū fiat in tali loco q. verissim. posset ad citati noti ciā puenire. ff. qd. vi. aut clam. l. semper. §. h. interdi ctum. Sed si citandus est in loco qui nō ē de iur isdictione citantis ponet edictū i loco debito z no tificabit p. lras vel nunciū edictū ppositū esse. z po tissime h. debet in criminib⁹ obseruari. vt. l. j. §. cūz ex edicto. ff. de requi. re. si aut. ponat edictū cōtra certam psonā z scit q. ē in loco in quo tute p. lras vl nunciū valet citari nō artat eū talis citatio. z sen tentia virtute talis edicti lata ē nulla. est conclusio Aldra. suo cōsi. xliij.

Citatio temeraria vel nō legitime facta nō artat citatū ad cōparendū. vnde paria sunt quē nō fuil se citatū vel minus legitime citatū. colligit ex. c. bo ne. ij. de ele. z ibi Ab. ij. colū.

Citare nō p. aduersarius ad libitū aduersarius suū qz nemo ē citādus nisi iudex pmo discernat. vt l. fi. C. de exhi. reis. no. in. c. j. de iudi. Ab. in. c. dile cti. de maio. z obe. z Ab. in. c. pur. d. do. z p. u.

Citatus in infirmitate impedit⁹ non artatur ad cōparendū. vt. c. querelam. de pcu. qd. intellige de infirmitate impediēte accessum. vñ breuis febricu la vel diuturna quartana nō excusat. vt. l. quesitū. ff. de re iudi. z vide tex. iuncta glo. in. c. placuit. z. c. puenit. xvij. di. z doc. in. c. ex rōne. de ap.

Citatio psonalis an requirat i receptione testiū ordinarie facienda vel ad ppetuā rei memoriā vel vbi timef. de morte vel abñtia testiū. vide p. Bar. i. l. iij. §. ptoz. ff. de dam. infec. z Jo. an. in. mercu. in regula psumit. de re. iur. li. vj.

Citare h. possit iudex re z verbo etiā an cōtuma ciā z sentit gl. in. l. cōsentaneū. C. quō z qñ iu. z. l. fi. C. de exhi. z intro. re. nō tñ tenef. citatus capi

familiā ad petitiōnē ptis nisi post cōtumaciā solen-
niter iniunctā. p. illam. l. p. sentaneū. Abb. in. c. . put
de dolo z contu.

¶ Ubicunq notoriū ē q citatio cōperit declinato-
riā nō tenet cōparere. vt. l. nō videt latitare. ff. de
iudi. no. Inno. in. c. ij. de dila. z glo. in. c. sup. lris.
de rescrip. vt si ē notoriū iudicē vltra vnā dictaz ci-
tasse. vt plene p. Abb. in. c. olim. de excep. nec tenet
pcessus i p. riu fact. vt. c. statutū. i. si. d. resc. l. i. vj.

¶ Itē nota q dicta d. p. siderari terrestres nō maris
maxime tpe hyemali in q solet esse periculosa nauī
gatō. C. d. of. rec. puin. l. ciuitas. no. Ab. i. d. c. oli

¶ Citatus nō excusat cōparere ppter breuē infir-
mitatē. vide. j. cōtumacē nō excusat.

¶ Citandus nemo ē verbaliter nec psonaliter nisi
prius iudex h. decreuerit. p. l. si. de custo. z exhibi-
reo. p. quē tex. pbat q etiā nūcius generalis depu-
tatus ad citationes faciēdas nequit citare sine mā-
dato speciali iudicis. vt ibi Bar. z tangit Ab. in. c.
cū sit romana. pe. colum. de apel. z Ab. in. c. ppo-
suisti. de foro cōpe. in prin.

¶ Citationē realē pōt facere ps. p. p. aucte vt si ca-
piat debitore v. l. crimiosus fugiētē. vt. l. ait p. tor. s.
si debitore. ff. q. i. frau. credi. z. l. null. C. de iude. z
no. in. c. cū nō ab hōle. de iudi. Ab. in. alle. c. cuz sit
romana. circa fi. z i. c. pposuisti. de foro cōpe. i. pn.

¶ Ad citatōem a iure reprobatā nō artat cōparere
citatus etiā ad allegandū priuilegiū suū. no. glo. fi.
in fi. in. c. bone. cl. ij. de elec.

¶ Citatio nō valet nisi fiat aucte iudicis z ad instan-
tiā ptis. no. Bar. i. l. ad pemptoriū. ff. d. iudi. fac. l.
q. rta. s. hoc aut iudiciū. ff. de dam. infec. Spe. ti. de
citatiōe. s. sequit. s. illud aut. no. Inno. in. c. inno-
tuit. d. eo q fur. ordi. rece. Ab. i. c. j. d. iudi. ij. colū.

¶ Citari qd nō d. psonaliter nec realiter sine iudi-
cis aucte. ē pclusio Bar. in. l. neminē. de exhiben-
et trās. reis. qd fallit in casib. in quibus a iure per-
mittit vt capere dep. hsum in fragranti crimine.
et in. l. vna. de rap. vir. Itē in debitore fugiente. vt
l. ait p. tor. s. si debitore. ff. de his q. in frau. cre. Itē
no. q. si offensorē meū nō possum ad iudicē ducere
et simpliciter timef. de fuga possum p. p. aucte vl-
disci. fac. qd no. glo. j. di. ius gentiū. nā in defectum
iusticie p. qd p. p. aucte sibi ius facere. vt ibi no.
Inno. in. c. olim. j. de resti. spo. ē nota. Abb. in. c.
j. de iudi. xij. colum.

¶ Citatus a duobus ex trib. delegatis si in citatōe
expmif aliq. cā. pbabilis. puta qz dicūt q tertius se
excusauit tenet cōparere. qz ex hac assertōe factum
reddif dubiū. ar. in. l. ij. C. q. ad liber. p. cla. nō li. z
h. cāu. pcedit. l. si qd ex aliena. ff. d. iurisd. om. iudi.
s. si duo citāt simplr nō tenet citat cōparere. qz pri-
mo aspectu citatio apparet iniusta. fac. qd no. Inno.
i. c. ij. d. dila. z Ab. i. c. prudētiā. s. j. de offi. dele.

¶ Citatus si die statuta nō cōparuit qz iudex nō se-
dit ppter aliq. impedimētū nō est ptumar. nec iu-
dex debet alia die pcedē sine noua citatōe. vt i. c.
cōsuluuit. de offi. dele.

¶ Citatus vt cōpareat certa die nō determinata ho-
ra d. cōparere tali hora q cōgrue possit iudex anc.

pere. z finire actū incūbentē. citat. q. ad actū iudicia-
lē d. cōparere qncūq. vult infra diē statutā dūmō
cōpareat an noctis tenebras vt iudex possit pficere
actū in luce. no. Inno. z Ab. i. allega. c. cōsuluuit.

¶ Citatus vt cōpareat de nocte si tenet venire etiā
ad se excusandū. qz citatio notorie ē iniusta z teme-
raria. iō nō artat citatus. z de h. glo. in de. pastora-
lis. s. sane. de re iudi. z. c. bone. ij. de ele. p. Inno.
Ab. in. c. cōsuluuit. circa fi. de offi. delega.

¶ In citatōe si expmif iniusta cā vel de iniusticia
notorie cōstet nō tenet citat cōparere. no. Inno. i.
c. ij. de dila. Ab. in. c. qd sup. de ma. z obe.

¶ Citatio facta ad diē feriatā cū dictōne vsq. nō vi-
tiat. qz tunc talis dictio ponit exclusiue z limitatiue
vt. c. cū dilecti. d. dolo z cōtu. z ibi Ab. z no. Domi-
nicus in. c. si gratiose. d. rescrip. li. vj. z de ista dictō-
ne vsq. vide qd no. i. c. j. d. ordi. ab epō q renū. epī.

¶ Citat. ad locū vbi ē pestis z mortalitas v. l. aeris
intēperies mal. vel corrupt. nō artat cōparere. no.
glo. in. c. cōis fili. xxiij. di. no. Bar. i. l. de etate. ff.
ad trebel. qd intelligo si aeris corruptō ē vebemēs
et cōplexio citati ē talis q ex accessu verisile dubita-
tur de morte. vt. c. accedens. ij. vt lit. nō ptes. z. c. ex-
pte. de ap. z de. pastoralis. s. sane. de re iudi. nam
et locū pestis licite qd fugit. lxxvij. di. negociato-
rē. lxxij. di. quozūdā. nā i tali loco stare ē deū tem-
ptare. homo em d. laborare inquātū i se ē vt mor-
tem fugiat. z demū se misericordie dei cōmittere.
xxij. q. vij. c. si nulla. Si xō aer nō ē ita corrupt.
nec cōplexio citati ē talis. z tūc si ius reddif in loco
nō excusat citat. a compitōne. no. in de. q. diu. de
apel. no. Abb. in. c. cū dilecti. de dolo z cōtu. z no.
in. c. si vero. de iureiuran.

¶ Citat. si rñdet i iudicio se nolle venire. qz sua cō-
tumacia ē notoria nō ē opus vt fiat alie citatiōes.
vt. c. qm. s. porro. vt lit. nō ptes. no. Inno. i. c. ad pe-
titōem. de accu. nec tūc ē necesse expectare finē ter-
mini s. pōt incōtinēti p. eū. pcedi tanq. p. cōtumacē
vt alleg. c. qm. s. sec. nec requirit alia pbatio cōtu-
macie. z pbat. p. c. j. de iudi. idē in fili. no. Inno. in.
c. cū magna. de ele. vbi dicit q iudex incōtinēti pōt
dicere z ego ex nūc te reputo cōtumacē. z euz pōt
cōdemnare. sed si nuncio extra iudiciū dicit citat.
se nolle venire secus. no. Ab. notabilē in. c. fi. d. do-
lo z cōtu. in fi.

¶ Citatio ad domū regulariter nō valet nisi in cas-
bus specialib. in iure expmif. p. B. c. cām. de dolo
et ptu. z. l. iij. s. ait p. tor. ff. d. dā. infec. no. Inno. i. c.
significauerūt. d. testi. z Ab. i. c. fi. d. eo q mit in pos.
in fi.

¶ Citat. si tenet cōparere ad allegādū priuilegiū su-
um si notoriū ē iudicē nō h. iurisditōem. vel h. re
elidibilē i cā. no. gl. in. c. si duob. de apel. z in de.
pastoralis. s. sane. de re iudi. z. c. veniens. d. accu.
et. ij. q. ij. si ep. Ab. in. alleg. c. si duob.

¶ Nūcius citās aliquē iudicis mādato d. referre
iudici q eū pquesiuit p ciuitatē z eo nō repto cita-
uisset ad domū. ar. i. l. j. C. d. vsu. z. l. sciēdū. d. s. ob-
li. no. gl. i. c. sic. d. re iudi. z Ab. i. c. cāz. d. do. z ptu.
¶ Citati nūcio credif nō solū sup nuda citatōe. sed

etiā sup his que sunt vicinia ⁊ prima citationi. vt c. cū pati. d. ap. ⁊ vide ibi qñ credat sibi plus q̃ pri seu notario. ⁊ in quib⁹. late ⁊ notabili⁹ p Ab.

Citare pōt iudex p nūciū pziuatū sine litteris dā do sibi aliq̃d signū vt anulū vel cultellū seu simile q̃d verū cū nunciū est notus vel sit talis iudex q̃ cōsuevit talia signa mittere. idē si aliquis pziuat⁹ mittat nunciū ad debitore vel amicū cum signo alī quo suo vt sibi aliquid tradat tunc excusat qui vi gorē talis signi aliquid tradidit nūcio nisi psona q̃ portat signū verisimiliter potuit subtrahere illud. ar. co rū q̃ no. in. l. vnica. C. de lat. li. tol. ⁊ in. c. ecclia. ij. vt lit. pen. q̃d dic vt eleganti⁹ p Abb. i. c. significauit. d. ap. vbi vide alias limitatōes. ⁊ vide. j. sigillū.

Citare pōt clericus laicum sup re p̃pua. vide. j. clericus.

Citari faciēs aduersariū coraz diuersis iudicib⁹ non p̃dit cām s̃ cōdemnet in expensis. glo. ⁊ Ab. i. c. ex tenore. circa fi. de rescrip.

Citatus coram secūdo iudice an pōt indifferen ter excipe de cōuēione primo facta coraz alio iudi ce. Ab. vbi. s̃. circa fi.

Citari an debet iudex ad defendendā sniam suā vide. j. iudex.

Citari an pōt q̃s coram delegato vltra duas dic tas. ⁊ qualiter cōputant. sunt p̃clusiones q̃s nota biliter Ab. fundat in. c. dilect⁹. ij. de rescrip. Pri ma cōclusio. q̃ in eo loco vbi q̃s pōt cōueniri corā ordinario siue rōne domicilij siue rōne cōtractus vel delicti i eo loco pōt cōueniri coraz delegato p̃n cipis. nec est curādū q̃ trahat vltra domiciliū p du as dietas. q̃ nullū grauamē p impetratōnem sibi inferi. Secūda p̃clusio q̃ vbi ipetratio fit extra locū rei site siue cōtractus vel delicti cōputatio d̃z fieri p̃ncipali⁹ a loco domicilij p̃ncipalioris. ⁊ nō in loco vbi res ē. Tertia cōclusio q̃ vbi quis habet plura domicilia quoz vnū ē p̃ncipalius. ⁊ res ē si ta in domicilio vni⁹ p̃ncipali q̃ cōputatō dietaz d̃z fieri ab isto inferiori domicilio. quia res sita ibi cō currit. q̃d vide p Ab. vbi. s̃.

Citare an pōt quis aliū sup plurib⁹ actōnib⁹ co ram diuersis iudicibus ordinarijs vel delegatis. Ab. in. c. fi. de rescrip. iij. colū.

Citatio vna sufficit in requisitionib⁹ vlt̃ monitio nib⁹ extraiudicialib⁹. vide. j. requisitio.

Citari an l̃z oēs ad q̃s actus p̃tinet in electione ad plures p̃tinent. vide. j. vniuersitas.

Citatus corā iudice si p̃testet q̃ nō intendit con sentire in eū tanq̃ in iudicē. ⁊ negat ip̃m iudicē eē et p̃supposita p̃testatōne petit copiā iurisdicōis sue et libelli ex hoc facit se cōtumacē. ⁊ poterit iudex si vult eū cōtumacē reputare ⁊ cōdēnare eū d̃ contu macia. ar. xj. q. iij. certuz. ⁊ c. j. d̃ iudi. s̃ si vult pro testatōnem iustificare d̃z addere q̃ nō intendit i eū cōsentire nisi inquātū de iure teneat. vt notabili⁹ p Anno. ⁊ alios doc. in. c. cū magna. de ele. Anto. tñ ibi tenet p̃trariū. q̃ ex q̃d p̃s litigat l̃z fuerit p̃testat⁹ nō pōt dici cōtumax ⁊ c. Ab. vero cōcordat dictas opiniones. ⁊ dicit Anno. ⁊ alios qui cū sequūtur be ne dicere. q̃ rōne cōtemptus iurisdicōis. talis p̃te

stans poterit de cōtumacia cōdēnari. ar. in. l. vni ca. ff. si quis ius di. nō obtemp. sed rōne interesse partis poterit h̃ iudex p̃mittere ex q̃ nihilominus litigat. ⁊ iudex poterit p̃cedere. ⁊ valebit p̃cessus. et sic p̃t intelligi opinio Anto. ⁊ Ab. vbi. s̃.

Citatio ē actus p̃ quē iurisdicō delegata p̃petua tur. vide. j. iurisdicō.

Citatis vim h̃z requisitio iudicis. vide. j. requisitio

Citatio nō pōt fieri de pari ad parē. q̃z citatio p̃ supponit iurisdicōnē ⁊ supioritatē in citatē. no. per glo. j. ⁊ Ab. in. c. cū cām. de offi. dele.

Citatio aut vna pemptoria requirit q̃ p cedat ad sniam p̃ferendā in ab̃stia ptis als nō va let snia. simplex ergo citatio nō sufficit. no. glo. i. c. cōsultuit. de offi. dele. ⁊ glo. iuncto tex. in cle. sepe. d̃ x. sig. Ab. in. d. c. cōsultuit. vide. j. terminus.

Citatis solēnitās requirit ad sniam p̃feren dā. vel cū iudex vult dare verā possessionē vt si in terponat scōm decretū fm formā. c. put. de dolo ⁊ cōtu. idē si ē p̃cessurus ad ea que sunt magni p̃iudici. vt no. Anno. ⁊ Ab. post eū in. c. cōsultuit. d̃ of. dele. penul. colum.

Citare pōt iudex delegatus p suū nunciū. vide p̃tra iudex delegatus.

Citari quō d̃z collegiū. vide. j. collegiū cū ē op⁹.

Citant oēs plari puincie in factis p̃cernentibus torā puinciā ⁊ citant ad p̃ciliuz generale oēs plari rep̃itantes eccliam vniuersalē. ⁊ sic de sitibus. no. Abb. in. c. fi. de ma. ⁊ obe.

Citatus nō cōparēs in primo termino citatōnis d̃z in expensis cōdēnari nec d̃z expectari vt sit con tumax in secūda vel tertia citatōne. no. gl. in. c. q̃re lā. de p̃cu. ⁊ idē no. x. q. v. c. quisq̃s. ⁊ h̃ etia⁹ h̃z lo cū si tres termini in vna citatōne ponant. vt. c. ij. d̃ testi. eogen. Ab. in. c. querelā. de p̃cura. ⁊ Spe. ti. de cita. s̃. viso. x. quid si tres.

Citatus cōparēs ⁊ illicētiatus recedēs habetur p cōtumace. ⁊ pōt vt cōtumax cōdemnari. xj. q. iij. certū. no. glo. ⁊ Dominie in. c. cupientes. s̃. q̃d si p̃ viginti. de ele. li. vj. ⁊ Ang. in. c. j. de iudi. Ab i. c. constitutus. de p̃cura.

Citatus dñs si mittit p̃curatore sine mandato. ⁊ ille cōparens in termino petit inducias ad faciēdū fidem de p̃curatorio d̃z dñs cōdemnari tanq̃ con tumax. quia nō cōparuit in termino legitime. ad h̃ l. i. in fi. ff. q̃d cuiusq̃ vniuer. ⁊ Bar. ⁊ Ab. in. l. con stitutus. de p̃cura.

Citar⁹ vt certo termino cōpareat si cōpareat ei⁹ p curatoz ⁊ petit dilatoem ad faciēdū fidē d̃ mādato nō d̃z sibi dari dilatio s̃ habet vt cōtumax ⁊ cōdem nabit q̃z cū habuerit dilatoem ad cōparēdū debe bat legitie cōparere. Bar. in. l. fi. C. d̃ dila. ⁊ Ab. i. c. coraz. de ĩ inte resti. ⁊ Dñic⁹ i. c. is q̃d p̃cu. li. vj.

Citari nō d̃z p̃curatoz p̃ma vice dño ex̃te p̃te vt ē tex. iuncta gl. i. c. cām. d̃ dolo ⁊ p̃tu. ⁊ Ly. in. l. iij. C. de p̃cu. q̃d ē vez vbi tractat de maxio p̃iudicio vt de missione ex secūdo decreto. sec⁹ si tractat de modico p̃iudicio vt de missiōe ex p̃mo decreto. vt no. Bar. i. l. q̃uis. ff. d̃ dam. infec. Ab. in. c. cām d̃ dolo ⁊ contu.

Citandus an sit reus vel actor ad faciendā cōdē
natōnem expensaz ppter ptumaciā v' als ⁊ ad ta-
randas expēsas. vide plene p Ab. in. c. finē lib^o
de dolo ⁊ cōtu. xj. colum.

Citatus nō cōparens in termino an teneat com-
parere post terminū. vide no. p Abb. in. c. cū dile-
cti. de dolo ⁊ cōtu.

Citatus vt veniat ad se purgandū in casibus in
q̄b^o purgatio indicit vel ppter infamiā vel scanda-
lū v' vehemētē suspitōez. vt i. c. inter. d pur. cano.
si nō veniat nō habet p conuicto. sed d^o excōicari.
vt. c. veritatis. ⁊ ibi glo. ⁊ Ab. de dolo ⁊ cōtu. sed si
indicta est purgatio absenti ⁊ cōtumaci sibi termio
ad se purgādū elapso habet p puicto. vt. c. rua. de
coha. de. ⁊ muli. ⁊ i. c. si. d pur. ca. ⁊ Ab. vbi. s.

Citatus nō cōparens vbi iudex fuit impedit^o an
cōdēnef in expēsis. vide. j. ptumax actor ⁊ c.

Nō psumit^o ps citata ad sententiā. nec q fuit pns
nisi p acta pbe. vt. c. qm̄ s. ⁊ qd ibi no. d pba. ⁊. c.
in pntia. d renū. nec valet snia nisi pbe. h idē Jo.
cal. in allega. c. quoniā. saltem in facto multū an-
quo. idem Jo. an. in addi. Spe. eo. ti. x. ⁊ no. Ab.
in. c. tenoz. de re iudi. circa mediuz. vbi vide no. p
eum an ⁊ quō pbat pntia pns seu eius citatio ad li-
tem vel ad audiendā sniaz. ⁊ an sufficit monitio iu-
dicis in pntia pntium ⁊ c.

Citatione omissa an pōt pcedi s abntē ad diffini-
tiuā sniam maxie i notorijs. vide. j. snia pōt fieri.

Iudex pōt pmittere pti q citet aduersariū suum
vt. l. eum qui. ff. de furnis. ⁊ l. iuste. de acqui. pos. ⁊
no. in. c. cū dilecti. de dolo ⁊ cōtu. non tñ sibi credif
qd ē cōmissuz. vt no. Spe. ti. d cita. s. seqt post pn.
Ab. in. c. cū sit romana. pe. colū. Ab. i. c. pposuisti
de foro compe. in pn.

Citari debet a iudice a q appellans q infra annū
nō ē psecut^o appellatōem anq̄ fiat s eū executio p
iudicē a q. no. Bar. i. l. j. ff. nil in noua. apel. pen.

Citari pōt subditus p ordinariū vbiq̄ sit etiā
in curia si ibi latitat ne subditoz excessus occultef
no. Jo. an. in. c. romana. s. ptrahentes. de fo. ppe.
li. vj. ⁊ Ab. in. c. meminimus. d apel.

Citare tenet iudex ecclesiasticus pcessorē clerici
qñ pcessus nō est notorius. ⁊ pñte eo tenet recipe
pbatōnes sup facto ⁊ postea constito de facto pñū
ciare eum incidisse in sententiā excōicatōis iuris. p
bat no. in. c. cum scōm. d here. li. vj. ⁊ l. eius qui de
latozē. ff. de iure sis. ⁊ ibi p Bar. ⁊ q debeat vocari
reus ad materiā executōis. vide tex. ⁊ glo. in de. p-
senni. de censu. ⁊ de. j. de pben. ⁊ de. ij. de sen. excō.
Ab. in. c. puenit. de apel.

Citatio sine termino valet. ⁊ debet cōparere cita-
tus q̄cuius potest cū quodā tñ temperamento vt
non teneat ilico currere. p hoc. l. quod dicimus. ⁊
l. ratum. ff. de solu. ⁊ vide Jnn. in. c. si. q ma. accu.
pos. vbi idem dicit in citatione generali qd valet si-
ne termino modo pdicto. facit. c. cū dilectus. d do-
lo ⁊ cōtu. idem Spe. in ti. de cita. s. sequit. x. quid
si non pfixit. Abb. in. c. cū parati de ap. j. colum.

Clericus citatus a papa v' a rege seu a p̄lato cui
tenet obedire. vide plene p doc. signanter p Ab. in

c. c. ū parati. de apel.

Citari nō d^o ad actū absolutōis ab excōicatōne
ps aduersa qñ iudex excōicauit ex suo mero offi-
cio. qz sicut excōicatio sine citatione lata tenet. vt i
c. sacro. de sen. excō. ita absolutio tenet ⁊ fortius cū
sit actus formalis. vt. c. venerabilib^o. s. vbi aut de
sen. ex. li. vj. Ab. in. c. q fronte. de ap. v. colum.

Citatio an requiraf cōtra non residentem in be-
neficio. vide. j. residere.

Locus iudicij exercendi d^o esse securus ⁊ tutus
oib^o q sunt vocati ad iudiciū in fauorē pñū. vt. c.
ex pte. j. de apel. ⁊ nō sufficit esse tutū pcuratori s
etiā dño ⁊ ecōtra. vt ē cōclusio Ab. ibi. j. colum.

Citatus ad locū nō tutū an potest incōtinēti ap-
pellare vel debeat. i. exceptōne corā iudice ppone-
re. vide. s. appellare nō pōt incōtinēti.

Citari d^o iudex ad defendendā sniam suā p iudi-
cem ad quē. vide. j. iudex q male iudicauit.

Citari d^o ps ad reuocatōne pñlegij v' instrumē-
ti si ē pns v' in loco ppmquo vel ei^o aduēr^o speraf
in breui nō tñ ē citāda si in curia reuocet. ē cōclusio
Ab. in. c. cū dilecta. de pñr. vti. vel inuti.

Citari an debet cōtumax ad multā sibi imponē-
dam. vide. j. cōtumax. x. vbiq̄qz.

Citatio noua nō requirit^o ad cōdemnatōem ex-
pensaz si citatio fuit pemptoria vel cōminatio fuis-
set facta p iudicē de pcedēdo ad vltiora. no. glo.
in. c. cōstitutus. de pcura. ⁊ Jnn. in. c. qrelā. e. ti.
Jo. an. in. c. finē. de do. ⁊ cōtu. secus si pma citatio
fuit simplex. no. Ab. in. c. j. de iudi. xj. colū.

Citatus corā iudice delicti vel domicilij si nō cō-
paruit ⁊ discessit transferendo inde domicilium in
aliū locū in quo dum cōuenit excipit q de hoc fuit
alibi cōuētus. ⁊ sic d^o ibi cā finē accipere. per. l. vbi
ceptum. ff. de iudi. talis exceptio sibi nō pdest. naz
cum prius cōtempnit citationē non potest ex illa se
fundare. no. Bar. in. l. q̄uis. de dam. infec. ⁊ in. l.
sepulchra. de sepul. vio. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. de
cōpe. iudi. ad. s. j. x. sed pone. Ab. in. c. pposuisti.
de foro compe.

Si feci aduersariū meū citari corā vno iudice a
quo nō potui habere ius possum recurrere ad ali-
um nō obstante. l. vbi ceptū. no. Bar. in. l. q̄uis.
ff. d dam. infec. ⁊ Jnn. in. c. ex cōquestione. de re
sti. spoli. ⁊ Ab. i. c. pposuisti. de foro. cōpe. circa ff.

Citatus impediens ne citatio possit ad euz pue-
nire habet p citato. vt. c. si. s. porro. vt lite nō con-
tes. ⁊ satis videf pbari q impediatur si aliquis amic^o
suus vel cōsanguineus impediatur vt pbat in fili in
c. cōstitut^o. de testi. ⁊ Bar. i. l. j. s. si. ff. qd vi aut clā.
sed qz h impedimēta nō pñt de facili pbari satis ē
vtile ⁊ cautū vt feruet qd dicif in gl. de. cām. d ele.
Abb. in allega. s. porro.

Citatus seu cōuentus in iudicio an ⁊ qñ debeat
dñm in iudicio nosare. vide p glo. ⁊ doc. signanter
p Ab. in. c. si. s. in alijs. vt lit. nō ptes. xj. colū.

Citatus nō tenet cōpere corā iudice delegato ci-
tante asserente se delegatū quātūcūqz sit psona au-
ctorizabilis qñ agit de grauissimo p̄iudicio nisi pri-
us constet de mandato plene. nec sufficit simplex

Copia rescripti. et sic intelligitur textus. cum in iure de of. dele. et l. unica. de man. princi. et l. phibitum. de iure fil. li. x. et quod non. Archi. in. c. nobilissimus. xvij. di. et in. c. si episcopus. iij. q. vij. Ab. i. c. preterea. de dila.

Citatus tenetur comparere coram delegato si in citatorio mittatur copia rescripti ubi agitur de gravi iudicio non tamen grauissimo. nec sufficit in hoc casu asserere se delegatum. et sic procedit textus. c. preterea. de dila. et quod ibi non.

Citatus artatur comparere coram delegato ubi agitur de leui iudicio si talis citatus est in loco ciuitatis vel modicum distat. nec tunc est necesse mittere copiam. sed sufficit delegatum asserere si persona non est vilis. et ex tali dubio tenetur comparere. ar. ff. de iudi. l. si quis ex aliena

Citatio in causa criminali si fit de longinquo licet non sit necesse inferere in citatorio copiam libelli debet tamen exprimi quid obicit reo ut deliberat. veniat. et sic loquitur. c. si primates. v. q. ij. et facit. c. preterea. de dila. et ibi Abb.

Si citatio in causa criminali fit de propinquo non est opus inseri copiam libelli. ut non. in au. offerat. C. de lit. et test. et sufficit ut citetur ut veniat rursus accusa. tioni seu denunciationi. est conclusio Bar. in. l. inter accusatores. ff. de publi. iudi. et Ab. vbi. s.

Citato non nocet taciturnitas si iudex est talis quod citatus sua voluntate non potest eum iudicem constituere. no. glo. C. vbi de cri. agi oportet. i. l. j. facit quod non. Inno. de pben. c. dilecto. ex quo inferitur quod processus factus contra clericum per iudicem laicum non valet. C. si a non compare. i. u. p. totum. et c. at si clerici. de iudi. Ab. vbi. s.

Citans si constat notorie non esse iudicem citati licet possit esse si artat citatum coram eo comparere. nec valet processus super principali nec etiam contumacie punitiuus. no. glo. in. c. si episcopus. iij. q. ij. et c. veniens. de accusa. et c. si duobus. de ap. et c. si a iudice. eo. ti. li. vj.

Citans si simpliciter citat non exprimendo se iudicem ordinarium vel delegatum non tenetur citatum comparere quod dubitatur de sua iurisdicte. ut vult Inno. in alle. c. preterea. et si in veritate non erat iudex non valet processus contra eum factus. Ab. vbi. s.

Si rescriptum delegationis emanauerit a supio. resed erat nullum ut impetratus ab excoicato. tenetur tamen citatus comparere aliter valebit processus contumacie punitiuus licet non in principali. ut. c. super lris. de rescrip. si si prius pronunauit se iudicem competere valebit processus etiam super principali contra rescriptum super principali esset nullum. ut est no. dictum Rapi. in. c. j. de rescrip. li. vj. facit quod non. Inno. i. c. j. et ij. de cofir. vti. vel inun. Ab. vbi. s.

Si rescriptum non erat nullum sed surreptitium exceptione edibili artatur citatus comparere et valet processus etiam super principali. no. in alle. c. super lit. teris. Abb. vbi supra.

Si citatus qui fuit iudex ordinarius citati. sed aliter habet iurisdictionem in alios ratione sui territorij si exprimit causam in citatorio que si esset vera competeret iurisdicte. ut quia citatur ubi contraxit vel deliquit. et si non expressit errorem in citatione tenetur citatus comparere ad allegandum saltem priuilegium suum. ut. l. si quis ex aliena. ff. de iurisdicte. om. iudi. et si compareat valebit processus con

tumacie punitiuus. non tamen valebit super principali si in veritate non erat iudex nisi prius pronunciet se iudicem competentem. et sic intelligitur. c. ex pte. ij. de appel. et quod ibi non.

Si citatus qui aliter habet iurisdictionem si exprimit errorem in citatione ut quod veniat responsurus seruo vel excoicato vel spoliatori suo. vel pupillo. vel si est notorium citacionem iniustam. ut quia citatur ad locum notorie non tutum non tenetur citatus comparere. no. Inno. in allega. c. preterea. et hoc verum. nisi iudex adiciat causam excusationis illius iniusticie. de hoc de. pastoralis. s. sane.

Si citatio in se non est iniusta sed constat de notorio impedimento ex parte citati. ut quia infirmus ut. l. quesitum. ff. de re iudi. vel notorie constat de iniusticia citationis non artatur comparere citatus. Abb. vbi. s.

Citatio generalis ad totam causam non potest fieri in presentem cum ad singulos actus debeant fieri citationes. ut no. c. consuluit. de offi. delega. et per Inno. in. c. petitionem. de accusa. si aliter fiat prestat iustam causam appellandi. est conclusio Ab. in. c. si. de dila. iij. colum.

Citatio generalis facta contra absentem maxime de longinquo artat eum taliter quod si non compareret potest procedi ad vltiora put qualitas cause patitur siue noua citatione cum videatur contumax in tota causa. et pmaxime si dicit nolle comparere. ar. in. c. ij. de dolo et contru. li. vj. et c. j. de iudi.

Citatio generalis artat absentem comparentem ut non recedat de loco iudicij nisi saltem dimittat procuratorem cum facile non possint citationes de longinquo geminari. et sic loquitur. c. si. viij. q. ij. et c. certum. xj. q. iij. non tamen tenetur postea comparere in iudicio ad singulos actus siue citatione. ut no. Bar. in. l. qui ante kalendas. de x. obli.

Citatio si fit ad particulares actus contra absentem a iurisdictione vel a ciuitate potest iudex compellere reum ut eligat sibi locum in ciuitate ubi possit ad singulos actus citari cum durum sit semper mittere ad villam. ita no. Ang. de pussio. in. l. qui ante kalendas. de verbo. obliga. allegat dictum Inno. in. c. auditis. et in. c. constitutus. de pcura. Abbas in allega. c. si. de dila.

Citatio facta de die feriat ob reuerentiam dei ad diem non feriatam non valet siue quo ad preceptum de citando. siue quo ad executionem ipsius precepti. siue quo ad processum. per. l. dies festos. C. de feriis. vbi etiam filere debet horrida vox preconis. et ois processus irritatur. ut. c. si. de feriis. et concludit Abb. ibi contra Jo. an. idem dicit in feriis repentinis quod in solennibus cum debeant eadem veneratione celebrari. et cum leticia seruari. ut. l. omnes dies. C. de feriis. in diebus tamen feriatis ob reuerentiam hominum valet citatio. Ab. vbi. s.

Citatio facta de die non feriat ad diem feriatam est temeraria et contra ius. ergo non debet afficere citatum. ut. c. bone. ij. de elec. et l. non dubium. C. de legi. et l. aut quod aliter. ff. quod iur. aut clam. per quem textus ibi Bar. quod si citatio fit eo tempore quo ci

status venire non potest nō valet citatio. Item q̄a mandatum est a principio nullum. ⁊ ideo vitatur insti. de verbo. obli. §. loca. ⁊ allega. c. bone. est condusio Abb. in allega. c. fi. de scrijs.

Citatio potest fieri sub conditione. puta vt citatus compareat si sua putauerit interesse. no. Ang. in l. de pupillo. §. meminisse. ff. de no. ope. nunci. et gl. singularis in l. ea q̄dem. C. si māci. ira fuer. alie. ⁊ Abb. in. c. j. de causa possessio. ⁊ p̄p̄ieta. vide. j. preceptum.

Citatio qualiter fiat contra absentem a beneficio suo. vide. j. absens a beneficio.

Citandus est coelectus ad confirmationem electionis. nec creditur esse citatum nisi hoc probet cōfirmandus. idem in sententia. vide. j. confirmatio ver. si confirmatio.

Cubi quis citatur ad locum periculosum nō sufficit p̄stari saluūcōductum. c. accedens. vt lit. cōte. no. glo. in. c. ex parte. j. de apel.

Si quis citatur in causa criminali de longinquo non est opus q̄ inferatur tenor libelli. vt. c. licet de accusa. no. Bar. in l. inter accusatorem. ff. de publi. iudi. requiritur tamen q̄ exprimat in citatione q̄ contra eum opponitur q̄ compareat. vt. c. si p̄imates. v. q. ij. vbi dicit neminem debere citari in criminali nisi in citatione exprimat causa citationis ⁊ nuncius tunc dicat ei. ⁊ idem glo. in. c. ij. de dila. sed si citatio sit de p̄p̄inquo maxime in eodem loco. p̄cedit dictum Bar. vbi. s̄. no. Abb. in c. licet. de accusa. circa prin.

Citatione facta per predecessorem si termin⁹ citationis fuit completus per predecessorem tūc successor debet citare solus semel maxime si mutat tribunal. no. in l. edictum. ff. de iudi. facit. l. oratione in fi. ff. de iudi. Nec ob. de. ne romani. de electio. nam procedit in curia romana vbi cum citans sit de longinquo non potest de facili citare. no. Abb. in. c. licet. de accusa. in fi.

Citatio pōt esse incerta. ⁊ ad diuersos act⁹. vide j. terminus ad p̄cedendum.

Citatio prima facta per iudicem ad partis petitionem est actus iudicialis. quia per illaz firmatur iudiciū ⁊ perpetuatur iurisdictio. vt no. l. host. in. c. quoniā. de p̄ba. ⁊ post litem contes. oportet p̄tes citari. quia etiam tales actiones sunt iudiciales licet in eis sufficiat littera citatoria cū sigillo iudicis vel relatio nunciū publici ⁊ iurati. vt no. docro. in allega. c. quoniā.

Citatio seu monitio generalis an sufficiat ad priuandos clericos. vide j. monitio. x. vbi cūq̄.

Citatio si in se continet aliquid contra legem est nulla licet possit iustificari in aliquo casu speciali. nam debemus intelligere s̄m naturam ⁊ essentiaz et non s̄m accidentalia. nam si iudex citauit semp̄onum vt veniret respondere titio seruo non artat citatum. quia seruus regulariter non pōt stare in iudicio. sed in aliquibus casibus specialibus habet personam legitimā standi in iudicio. no. in l. vis certis. ff. de iudi. ⁊ l. j. C. si per vim v̄l alio mō. no. Abb. in. c. de cleri. non resi.

Citandus non est amplius qui se occultat vel impedit ne citetur. nam cum citatio sit vt constet de contumacia sua non oportet ergo geminare citationem. vbi certum est de contumacia sua. quia in certis non est opus pieturus. vt in regula esto. de regu. iur. no. Inno. in. c. ad petitionem. de accusa. quod cōmendat Abb. in. c. ex tue. de cleri. non resi. v. colum.

Citationis vim habent precepta iustificata vt videlicet si senseris te grauatum ⁊ c. vide infra preceptum potest.

Si citatio prima fronte habet iniusticiā licet possit aliquo casu iustificari nihilominus p̄pter p̄sumptionem iniusticie nullus est momentū. vt no. Inno. c. ij. de dila. q̄ limita s̄m Abb. in. c. nisi essent d̄ p̄ben. per illum tex. q̄ p̄cedat nisi iudex sit vir valde circūspectus ⁊ honestus. ita q̄ non fecisset illam citationem in casu a iure improbato. p̄ quo facit q̄d no. Inno. in. c. j. de cleri. peregrini. dicens q̄ si quis probat se fuisse ordinatum ad certum ordinē a viro multum p̄uido ⁊ honesto p̄sumendum est q̄ habeat alios ordines p̄cedentes. quia non est veri simile q̄ vir circūspectus ordinasset eum ad maiorem ordinem nisi fuisset informatus de minorib⁹ nā solennitas extrinseca p̄sumēda ē rōe p̄obitatis persone actum exercentis. no. Abb. in allega. c. ni si essent. j. colum.

Ciuitas

An ciuitatis appellatione veniat diocesis vel econtra. vide plene per Abb. in. c. radulphus. ij. colum. de rescrip.

Cuius appellatione an veniat comitatus vel diocesis ibidem.

Cuius non dicitur is qui natus est in aliqua ciuitate ex parentibus qui constituerunt ibi domiciliū sed erant transeuntes. vel ad tempus traxerūt ibi morā. no. Bar. in l. filios. de munici. ⁊ origi. li. x. nam in tali casu oportet q̄ parentes acquirerent ciuitatem. quia constituerunt ibi domiciliū. nam ex q̄ quis habet causam se transferendi fingit non esse in illo loco. vt. l. quesitum. i. fi. ff. de le. iij. ⁊ l. heres absens. de iudi. ⁊ c. romana. de foro compe. li. vj. Abb. in allega. c. radulphus. pe. colū.

Cuius an pōt aliquid agere sine deliberato p̄silio ⁊ alia. vide. j. vniuersitas.

Cuius vna pars si a ciuitate est expulsa seu non audet ibi esse p̄pter p̄tialitatē nō p̄t ciues remanentes statuere aliquid in p̄iudiciū absentium. no. Bar. in l. omnes populi. ff. d̄ iusti. ⁊ iur. ⁊ no. in. c. quāto. lxiij. di. Abb. in. c. bone. d̄ ele. iij. colū.

Cuius appellatione continet v̄bs. ⁊ ad esse ciuitatis non requiritur q̄ ibi sit intirulatus episcopus. ⁊ quilibet ciuitas potest appellari v̄bs. pro hoc. l. ij. ff. de ver. sig. ⁊ l. i. q̄q̄. Abb. in. c. j. de of. fi. ordi.

Cuius si efficit rebellis pōt p̄nceps extirpare castra ab obedientia ciuitatis. ⁊ illa ciuitas nō recuperabit. licet postea redeat ad obedientiam. vt. c. inter cetera. de maio. ⁊ obe. ⁊ Ab. ib. ij. colū.

Contra ciuitatem an currat pscriptio et qualis. vide. j. pscriptio.

Ciuitas fungitur iure reipublice vel minoris. no. glo. in. l. reipublica. C. ex quibus cau. maio. et sic potest petere restitutionem salte ex clausula generali ex quo regitur per administratores. et hanc opi. tenet ibi Bal. facit. l. legatis. ff. de iudi. et l. si. hi q. ff. de publica. et Jo. an. in addi Spe. ti. de integ. restitui. in secunda parte. §. ij. idem Odofre. qui tenet q. non solum ciuitas sed etiam castrum et villa possunt petere in integrum restitutionem cuz ibi sunt multe persone miserrabiles vidue et pupilli idem de collegio si est locus pius et hospitalis vt firmat Jo. an. in. c. ij. de integ. restitui. li. vi. et in. c. requisi. de testa. et est tex. in. l. omnia. C. de epi. et de. idē d. capitulo alicuius ecclesie. vt firmat Inn. in. c. nisi. de preben. et in eo quod dixi de castro et villa possunt petere restitutionē in integrū est verum si castrū seu villa sit populosa cum sit eadem ratio sicut in ciuitate. secus si ibi sunt pauci homines. vt tenet Bal. post Bar. in allega. l. reipublica no. Abb. plene in. c. j. de in inte. resti.

Ciuium appellatōe clerici et beneficiati et omnia collegia continentur. vide infra clerici v. beneficiati.

Ciuitas non recognoscens superiorem potest subditū suū infamē restituere. ē conclusio Ab. i. c. cū te ab. E. d. re iudi. v. colū. Itē et p. talis ciuitas iura imperij exercere. no. Bar. in. l. infamē. ff. d. publi. iudi. iura namq. principis possunt prescribi per tantū tempus de cuius initio memoria non existit vt. c. super quibusdam. de ver. sig. et in. c. per venerabilem. qui si. sunt legi. et Ab. ibi. iij. colū.

Ciuitas non libera potest facere statuta infamiam irrogantia. no. in. c. cum. te ab. E. de re iudi. et facit. l. omnes populi. ff. d. iusti. et iure. et potest illam infamiam tollere. et vide Ab. in alle. c. cum. te ab. E. v. colū.

Ciuitas an potest recusari. vide Abb. in. c. j. de iudi. iij. colū.

An ciuitas pōt eligere sibi rectorē impetui. vide. j. eligere non pōt.

Ciuitas pōt facere sibi statuta p. ra canones. vide. j. statuta pōt sibi facere.

Forenسيس effect' abbas v. rector seu monachus efficitur ciuis illius loci vbi efficitur prelatus vel monachus. idem in milite vbi meretur stipendiū. et idem in doctore quia miles legalis militie. vt. l. municipes. §. miles. et qd ibi no. Bar. ff. de muni. et gl. in. l. ciues. C. de inco. li. x. et Bar. in. l. j. ff. ad muni. Ab. in. c. si. de foro compe. in pñ.

Ciuitas potest de voluntate gubernatorū eiusdem ciuitatis pconizationem facere vt quicūq. ceperit talem malefactorem habeat mille libras req. sitis tamen gubernatoribus hoc non potest. no. Bar. ff. de iusti. et iure. l. j. §. j.

Ciuitas an potest cōcedere imunitatē subditis vel nō subditis. vide. j. puilegiū. d. ciuitas.

Ciuitas non potest imponere collectam pro utilitate publica. vt. l. vnica. C. de sup iudi. li. x. sed pro necessitate ipsius ciuitatis sic. et idem in puin

cia. vt no. Bar. in. l. vnica. §. alle. et vide glo. in. l. j. ff. qd cuiusq. vniuer. et Bar. in. l. iij. §. actio. ff. de re iudi. et per Inno. in. c. grauem. de sen. excōmu. Ab. in. c. ij. de immu. ecclē. et vide. j. priuilegiū cōcedens cum seqnt ib'.

Ciuitas que contra regem occupat ab aliquo tyranno vel hoste regni non dicitur rebellis. sed dicitur pprie capta que si recuperatur debet redire i pristina libertatē. vt. C. de offi. psec. preto. afri. l. j. in pñci. §. si pprio motu ciuitas vel maior pars ciuium rebellat est pprie rebellis. et inferit sibi pena pditionis. nam amittit iurisdictionem. et quilibet potest in territorio dicte ciuitatis capere depredari et similia facē qd cōsueuerūt fieri his contra quos bellum habemus. vt. l. ij. in fi. ff. de acqui. re. do. plene per Bar. in extrauagati. qm nup. pe. colū.

Ciuitatis appellatione etiā in materia odiosa nō solū venit id qd muris claudit. sed etiā veniūt suburbia. vt. c. si ciuitas. de sen. excō. li. vi. qd est verū qñ puilio faciens mentionem de ciuitate frustraret effectū suo nisi cōprehenderent suburbia. com mendat. Ab. in. c. si. de pben.

Clausula

Clausula solita apponi de stilo curie debet subintelligi si ea non fuit expressa. Abb. in. c. cum. Ab. de constitutio. Item clausula solita apponi in certo loco si transponitur contra ius intelligitur inserta in loco suo. vt. c. cum. Ab. de consti. et ibi. Abb. ij. colū. facit. c. cām. de rescrip.

Clausula generalis an et quando comprehendit casus speciales. plene per Abb. in. c. sedes de rescrip.

Clausula in fine vel in principio rescripti seu orationis posita concernit precedentia vel sequentia Abb. in. c. causam. de rescrip. et no. per Bar. in. l. fi. ff. de rebus dubi. et l. pretoz. la. ij. ff. vi bo. rap. et Abb. in. c. scōo requiris. de apel. et subtilius et melius Bar. in. c. cum dilectus. de dona. et de hac materia vide glo. in de. ne romani. de elec. et in. c. j. de postula. pla. li. vi. et quod no. in. c. scōo requiris. d. appella. et Spec. ti. de depo. §. ij. ver. xj. et Bal. in. l. j. C. de libe. prete. et in. l. j. C. de diuer. rescrip. et in l. quis. C. si cer. peta. et glo. et Ang. in aut. de here. et fal. §. hinc nobis. et Bar. in. l. si ita stipulatus. §. grisogonos. ff. de verbo. obliga. et glo. in de. sepe. in ver. figura. de ver. sig.

Clausula si ita est in fine posita debet referri ad precedentia fm qualitatem negocij. nam si sufficit q. referatur ad prima fm subiectam materiam nō pcrnit superiora. Abb. in. c. scōo requiris. de appella. et Bar. in. l. pretoz. la. ij. ff. vi bo. rap. Ab. in. c. olim. de rescrip. et vide Abb. in. c. ecclesia. de elec. qui limitat illud dictum. et melius in. c. cuz dilectus. de dona.

Clausula appellatione remota operatur vires suas respectu partiū non autē respectu tertij com parentis p suo interesse. vt. c. super eo. de offi. de lega. et ideo si statutum remouet appellationem respectu instrumenti confessionari non recusetur re

mota appellatio respectu tertij comparentis, p suo interesse. facit glo. in l. creditor. ff. inan. no. Jo. d. imol. in de. j. de re iudi. Ab. in alle. c. sup eo.

Clausula appellatione remota facit vt sententia possit mandari executioni nō obstāte appellatione facit. c. pastoralis. §. p̄terea. d. offi. dele. 7 plene no. in. c. pastoralis. d. ap. 7 Abb. in allega. c. sup eo. vide. §. appellatōem nemo. cū x. sequē.

Clausula apposita i fine libelli peto mihi de p̄dictis iusticiā fieri quid operat. vide. j. libellus vñ si in libello. cū x. sequēti.

Clausula quicquid imutatum est in tali causa a tali tempore zc. non debet referri ad legitime 7 iuridice agitatum. sed ad mutationem illegitime factam. 7 sic verificant illa verba in mutatione facti non iuris. 7 ideo p molestatione iuris non datur interdictum vti possidetis. facit q no. in. c. conquere. de resti. spo. 7 c. p̄ntiū. vij. q. j. c. audita. d. resti. spoli. 7 ibi Abb. ij. colum.

Licet clausula in si. dispositionis posita etiā one rosa respiciat omnia p̄cedēna etiam si sunt diuersa negocia. vt patet in. c. inquisitioni. de appella. il lud tñ. p̄cedit in plurib⁹ donatōnib⁹ in eodē instru mēto factis. vt est tex. in. c. cum dilectus. de dona. et ibi gl. no. Bar. i. l. talis scriptura. ff. de le. j. Itē pōt pcludi circa istā materiā. q vbi plura negocia inferunt in eadē dispositōe quoz aliqua hñt suas determinatōnes 7 clausulas. tñc clausula i fine posita nō refert ad negocia iam qualificata. vt no. in d. l. talis scriptura. 7 sic cōcludit Ab. in alle. c. cum dilectus. in si.

Clausula ex certa scientia quid importat. Ab. in c. ad hec. de rescrip. in si. 7 in. c. pastoralis. §. p̄terea eo. ti.

Clausula nō obstante si. p alio scripserimus vel non obstāte zc. in secundis litteris apposita an vitiet primā gratiā. vide. j. gratia.

Clausula q si oēs apposita in cōmissione an cessante impedimento college alter possit sine collega in cā. p̄cedere. vide qd. j. iudex.

Clausula si oēs nequeritis interesse zc. quē effectū importat an reliq pñt p̄cedere tertio nequerite interesse. Itē clausula oēs aut duo vñm zc. an qlibet pōt p̄cedere licet nō cōstat de impedimēto p̄socioz. vide plenep doc. in. c. prudentiā. d. offi. dele. et Abb. ibi no.

Ubicunq in eadē dispositione continent plura negocia sepata clausula in medio eoz posita non cōcernit totā dispositionē s tñ p̄cedentia. s si clausula sit in fine dispositionis posita non restringit ad imediata p̄cedentia sed concernit oia in dispositione cōtēta. vt. c. inquisitioni. de appella. 7 dic vt ibi no. Abb. in glo.

Clausula generalis sequēs intelligit fm spēs p̄cedētes. vt de. nō pōt. de p̄cu. 7 c. sedes. d. rescrip. et. l. si. §. cui dulcia. ff. de vino tri. 7 ol. le. fac ad hoc q talia sunt p̄dicta generalia q̄lia specificata subiecta demonstrat. vt. l. nō oē. ff. de penu le. Itē p̄cedētia spēalia p sequētia spēalia restringūt. ff. ad tre bel. l. lutiū. §. que habeat. Item verba sequētia

verba p̄cedentia declarant. l. si seruus pluriū. §. si. cum ibi no. ff. de le. iij.

Clausula ex certa sciētia idē importat ac si papa dixisset qd facit illud de plenitudine p̄tatis. ex quo inferitur qd vbiq in aliqua materia requirit plenitudo p̄tatis p̄ncipis satis est p̄ncipem dicere q illud facit ex certa scientia. 7 conclusio Ab. in. c. ad hec. de rescrip. 7 in. c. cuz inter. de excep. ij. colum. Qñ aut pstat de ista certa sciētia p̄ncipis. vide glo. in de. 7 si p̄ncipalis. de rescrip. 7 glo. in. c. ex multiplici. d. deci. Inn. tñ i. c. p̄nti. de rescrip. li. vj. vide tur sentire qd sufficit q ex verbis rescripti possit apparere de certa scientia licet specificē illa clausula si exprimat qd est notabile dictū. 7 idē sentit Jo. an. in. c. nōnulli. de rescrip. 7 sic intelligit glo. in. c. j. de consti. li. vj. Ab. in alle. c. ad hec. circa si. vide. j. papa non debet.

Clausula cōminatoria iudicis in citatione quid opetur. vide. §. citatio. x. clausula.

Clausule que nō mutant iurisdictionē iudicis. s instruūt si fiat 7 tenet p̄cessus vt si dicat. p̄cedas iusticia mediāte tñ si p̄tra ius litigatoris processerit valet p̄cessus mero iure. no. in de. j. de offi. dele. et qd no. Jo. an. de p̄cur. ex insinuatōe. 7 de rescrip. cām. 7 de p̄sump. c. si. 7 Inno. in. c. prudentiam. de offi. delega. 7 Lapus sua alle. vj.

Clausula vt p̄cedatur simpliciter 7 de plano zc. apposita in lege vñ in rescripto q̄liter debeat iudex p̄cedere illi⁹ virtute. notat lanissime 7 no. Bar. in extrauagan. ad reprimendā.

Clausula que aponit p papā in litteris gratiofis vt p̄latus executor grate pvideat alicui de beneficio vacaturo i aliq ecclīaz suaz cōtradictōes cōpescendo zc. pōt talis p̄latus cui littere dirigunt puidere nō solū i ecclīis sue diocesis. s etiā dicta clausula cōtradictōes extendit ad oēs ecclīas totius puincie si is cui dirigunt ē archiep̄s vel legat⁹ concludit Ab. 7 Inno. in. c. pro illoz. de preben. iij. colum.

Clausula cōtradictōes h3 vim 7 virtutem cōphensuā. hinc ē q cōphendit extraneos taliter q delegatus sic datus poterit ferre excōicatōnem generalē in omnes qui cōtradixerint de facto. 7 hoc si aliqua cā vel culpa p̄cesserit. qz alis excōicatio p futuris culpis nō ē fienda. vt. c. romana. §. caueat de sen. excō. li. vj. quantū aut daret p̄tās attributa p dictā clausulā cōtradictōes. 7 quid opetur vide late p Abb. post Inno. in. c. p illoz. de preben. v. colum. vbi no. quid operetur 7 quāto tempore durat clausula ponas in possessionem 7 defendas inductum.

Clausula etiā odiosa posita in fine dispositionis cōcernit oia p̄cedentia etiā si sint diuersa. vt. c. inquisitioni. de ap. no. Abb. in. c. extirpāde. de p̄ben. §. quia vero. v. colum.

Clausula amoto quolibet illicito detentore in litteris gracie vel executorz apposita quid operetur. vide. j. coll. ver. si littere sunt.

Clausula apposita i gratia apostolica scz seu quocunq modo vacet per alterius cuiuscunq perso-

nequid operatur .vide .j. gratia .ver. si in gratia
pape.

Claves

Claves ecclesie sunt due. scz potestatis et discretio-
nis. vide infra papa.

Clericus

Clericus licet habeat patrimonium sufficiens po-
test tamen cum bona conscientia viuere de redditu-
bus beneficii dum tamen deseruiat et bene expen-
dat et bene uiuat et non habeat prauas intentiones
thesaurizandi. Host. et Inno. no. in. c. episcopus. d. p.
ben. et refert Abb. in. c. postulasti. de rescrip.

Clerici de iure diuino exempti sunt ab impato-
re cum sint spirituales. eo enim quod quis ordinatur in
clericum efficitur res sacra et transferitur in sortem do-
mini. xij. q. j. cui portio. et sic ipso facto eximitur a
potestate impatoris quinimo nulla dignitas secu-
laris similis est sacerdotio. ut dicitur tex. i. c. duo sunt
xcvj. di. licet uilescit hodie dignitas clericatus pro-
pter innumerositatem. ut dicitur tex. in. c. legimus
xcij. di. olim autem quod non promouebant indistincte sta-
bant in maximo honore. no. Abb. in. c. solite. de
maio. et obediens. ij. colum. papa enim de consensu
impatoris exemit clericos a potestate impatoris.
vij. q. j. principibus. Inno. et Host. et Ab. in. c. ij. d.
maio. et obe.

Clerici possunt uti statuto vel consuetudine laico-
rum porrigente clericis fauorem quando disponit
generaliter et est priuilegium. sed si non priuilegium
non extendit ad clericos ex defectu iurisdictionis
quantumque generaliter loquatur. est conclusio Ab.
in. c. ecclesia sancte Marie. de consti. et in. c. consti-
tutus. de integ. restitu. et tex. in. c. dilecti. de foro co-
pe. et Bar. in. l. cunctos populus. C. de sum. tri.

Clericus depositus licet remoueat a gradu suo
non tamen per hoc perdit characterem impressum
in animam quod est indelibilis adeo ut etiam post mortem re-
manet unde clericus rescriptus non est ordinan-
dus post mortem. et no. g. in. c. ij. xxxij. q. ij. s. per
dit exercitum. ut Abb. in. c. non potest. in. p. m. de
re iudi. vide glo. in. c. ij. de penis. li. vj.

Clerici vel beneficiati in ciuitate et oia collegia ci-
uitatis ciuium appellatione continetur. ut plene no. p.
Bar. in. l. j. ff. ad municipi. facit tex. in. c. ij. d. temp.
ordi. li. vj. de foro compe. c. dilecti. no. Abb. in. c.
postulasti. eo. ti. et in. c. cum causa. de re iudi. ex quo
no. quod consuetudo communis clericorum et laicorum ualet
etiam quo ad ecclesias dum tamen sit rationabilis.
ut allegat. c. cum causa. et ibi Abb. j. colum.

Clericus non habens patrimonialia. sed solum
redditus beneficiales si in expensis vel aliis conde-
netur in his que proprio nomine tractauit. et non per-
tinet ecclesie tunc executio talis sententie non debet
fieri in redditibus quod debet conuertere in utilitatem ec-
clesie per regulam delictum persone. de reg. iu. li. vj. sed
debet fieri executio in his redditibus quod debet conuer-
tere in utilitatem persone ipsius clerici. quod est verum si cle-
ricus ultra illam solutionem condemnationis habet

unde uiuat. aliter non debet manus extendi ad tales
redditus. no. in. c. olim. ij. de restit. spolia. et in. c.
puenit. de fideius. vide no. p. Abb. in. c. reprehensi-
bilis. de appel. circa fi. et circa hoc no. quod Archidi. in.
c. statutum. s. accessorem. de rescrip. li. vj. et tenet in-
distincte quod redditus beneficii ecclesiastici non pos-
sunt capi in causa iudicati. quod dictum uidetur ap-
probare Barba. in alleg. c. peruenit. d. fide instru.
et pbat sic. quod clerici et milites equiparantur. ut est
glo. in. l. ij. s. nomine causa. ff. de his qui no. in fa.
et in. l. miles. ff. de rei vendi. et in. c. studeat. l. di. s.
prius deuenit ad patrimonialia militis quam ad stipen-
dium eius. ut est tex. in. l. stipendia. C. de excu. rei
iudi. ergo idem in clerico beneficiato quod intellige si
clericus habeat patrimonialia aliter in subsidium de-
uenitur ad redditus beneficii. ut allegat. c. puenit.
et hoc uult tenere ibi Barba.

Nota quod si miles terrene militie non potest pueniri vi-
tra quod facere potest ita et miles celestis militie. et no. gl.
sing. i. l. miles. ff. d. re iudi. no. Bal. i. l. milier. ff. d.
his qui ut indig. et i. l. affectio. ff. d. dona. et i. l. miles
ita. s. mulier. ff. de testa. mili. et facit. l. milites. C. lo-
ca. et sic dictum primum extenditur ad militem celestem.
et idem uidetur dicendum in aduocato ut uult Ang. i.
picta. l. miles. et ibi glo. sic concludit Barba. i. c. odo-
ardus. de solu. ij. colum.

Clericus ubi litigando coram iudice seculari gra-
uatur potest immediate papam adire via appellationis
vel simplicis que rele. est no. Anto. ut refert Ab.
in. c. fi. de iudi. ij. colum.

Clericorum familia gaudet priuilegio fori. ut dictum
gl. in. c. clericum. xj. q. j. quod non intelligo locum ha-
bere in conducticijs seruientibus qui precio serui-
unt clericis. no. ibi Archi. et in. c. ecclesiarum seruos.
xij. q. ij. facit quod no. Inno. in. c. significantibus
de offi. dele. in familia tamen episcopi uidetur specia-
le quod gaudeat priuilegio fori. ut in. c. fi. d. offi. archi.
Abb. in. c. ij. de foro compe. ij. colum.

Clericus spoliatus potest suum spoliatorem co-
ram iudice ecclesiastico conuenire. quia sacrilegium
est quod est crimen ecclesiasticum. xvj. q. j. in canoni-
bus. et etiam si dubium sit de appellatione cognoscit
ecclesia. ut no. Inno. in. c. ceterum. de iudi. sed qui
non agit de impressione vel violentia in casu du-
bii debet spoliator trahi coram suo iudice. ut. c. si cle-
ricus laicum de foro compe. ex quo inferitur quod in casu illius
c. conuenit laicus coram ecclesiastico. precise ratione veri
sacrilegij et lesionis. vel inferre ecclesie ratione iniuste de-
tentationis rerum ecclesie. nam si conueniret precise ratione
sacrilegij non sufficeret negatio ad excludendam
iurisdictionem. no. Ab. in. alle. c. si clericus laicum. cir-
ca principi. vide. j. laicus detentator.

Clericum si laicus trahat ad forumulare debet
perdere causam. ut est tex. expressus in au. statum. C.
de epi. et cleri. quod etiam huius locum in eo quod trahit clericus
coniugatum in his in quibus gaudet priuilegio clericali.
de quibus in. c. unico. de cleri. coniuga. li. vj. doc. i. c.
si diligenti. de foro compe. et ibi Ab. ij. colum.

Clericus si contrahit debita per sua sustentatione te-
net ecclesia seu successor satisfacere. iuxta no. in. c.

I. de solu. 7 in. c. ex pñitiu. de pig. § p debtto ptracto ad comodū vel vtilitatē suā seu p suo patrimonio vel p suo delicto nō tenet ecclesia. de quo vide qđ plene no. in. c. peruenit. de fideiussio. 7 Abbas in repetitione. c. cum esses. de testa. 7 tñgit in. c. olim. ij. de restitū. spolia. vbi no. qđ clericus maxime pre latus non conuenit vltra qđ facere potest nec possit cedere bonis sicut miles. vt no. in. l. miles. ff. de rei iudi. de hoc plene per Abb. in. c. ij. de pigno. et in. c. odoardus. de solutio.

Clericus non tenetur soluere collectas p possessionibus quas habet. 7 vide infra gabellaz seu collectas

Non est vniuersaliter verum qđ clericus in reb⁹ gaudeat priuilegio ecclesiarum. 7 ideo contra res clerici sicut contra res priuati procedit prescriptio sentit glo. in. c. qđq. de censu. li. vj. no. in. c. possessiones. xvj. q. iij. est conclusio. Abb. in. c. si diligenti. circa fi. de prescriptio. 7 ideo glo. in. c. ex litteris. de pigno. que disponit bona clericorum gaudere priuilegio ecclesiarum non est vsq̃quaq̃ vera licet in aliquibus casibus in iure expressis gaudeat. et vide in Spe. ti. de integ. restitū. §. qualiter. ver. sed nunquid. vbi concludit qđ clericus maior non potest petere in integru restitucionē si in reb⁹ pro prijs fuerit lesus. secus si in rebus ecclesie. ad idēz glo. in. de. vnica. de integ. restitū. in. ver. ecclesiarum que dicit qđ si non ecclesia sed persona clerici solum lederetur ex lapsu temporis non competeret restitui. ad idēz glo. 7 doc. in. c. penul. de iudi. ad idēz de. 7 Abb. in. fi. in. c. cum sit generale. de foro cōpe. vbi dicunt qđ licet raptores bonozū ecclesie possunt conueniri coram iudice ecclesiastico. secus in tutore bonorum clerici aut suaz rerum patrimoni alium. quia priuilegium non debet extendi. vt. c. petistis. de priuile. hoc concludit Anto. 7 Abb. de sicilia in. c. si diligenti. de prescrip. in. fi. vbi dicunt qđ nisi sit iure expressus vel subsit oīno eadem rō nō gaudebūt bona clericoz eodē priuilegio cum bonis ecclesiarum. hoc idēz concludit Abb. in. c. j. de pigno. qđ est menti tenendum. 7 tangit Abb. in. c. venerabilis. de iudi. j. colum. 7 idēz Abbas in. c. si clericus laicum. de foro compe. in. princi. vī. de. §. bona clericoz. 7 vide. j. consuetudo.

Clericus gaudet in bonis suis foro ecclesiastico non solum de consuetudine. sed etiam de iure scripto. vt est tex. cum sua glo. in. c. silt. xvj. q. j. 7. c. si quis de potentibus. xxiij. q. ij. spolians em clericum delinquit in ecclesiam cum bona clericoz dicuntur ecclesie quo ad tuitionem 7 ptectionem et sunt obligata ecclesie pro mala administratione. vt c. ex litteris. de pigno. potest tamen dici qđ si inuaduntur bona clerici violentia cum non infertur p sone qđ licet concludatur ex hoc iurisditio ecclesiastici non tamen concludit sacrilegiū. no. Abb. in. c. cum sit generale de foro compe. ij. colum.

Clericus potest nomine ecclesie sue petere satisfactionem iniurie. vt. c. grauis. de restitutio. spo. et. c. olim. de iniurijs. naz licet clericus teneatur remittere rancorem animi non tamen satisfactio:

iniurie. vt no. in. c. si quis contristat⁹. xc. di. xxiij. q. iij. si ts. 7. c. conquestus. de foro cōpe. 7 ibi Abb. Clericorum appellatione in fauorabilibus continentur monachi cum sint clerici. vt patet in rubrica. de vita 7 honesta. clerico. 7 in nigro tractat de monachis. in odiosis tamen non continent. quia habent aliam qualitatem a clericis secularib⁹. ar. in. c. statutum. de elec. li. vj. sic etiam in fauorabilibus appellatione ecclesiaz veniunt monasteria. liij. di. §. hac autem auctoritate. cum seqn. 7 no. in. 3. ij. de supplen. negli. prela. li. vj. appellatione tamen monachoz nunq̃ veniunt clerici seculares. quia non competit etymologia vocabuli. xvj. q. j. placuit. Item 7 appellatione monasterioz nunq̃ veniunt ecclesie seculares eadem rōne. facit in simili qđ no. Bar. in. l. j. ff. ad munici. non sic ecōtrario. facit. c. radulphus. 7. c. significāte. §. rescrip. no. Abb. in. c. j. de iura. calum. iij. colum.

Clericus licet debeat iurare de licentia sui prelati. vt no. gl. hosti. 7 doct. in. c. j. de iuramē. calū. tamen licet sine licentia iuret vel testificetur nihilo minus valet iuramētū 7 testimoniū ipsius. nec vitriatur propter hoc actus. vt ibi no. hosti. 7 licet clericus non debeat testificari sine licentia prelati. vt c. qđq. xxiij. q. ij. xj. q. ij. testimoniū. tamen si de facto testificetur valet vt glo. vbi supra. 7 idēz in reli gioso. no. glo. in. auē. de mona. §. cogitanduz. idēz Spe. ti. de testi. §. j. ver. Itēz excipitur qđ est monachus. Abbas in allega. c. j. de iuramen. calum. vj. colum.

Clericus potest iusta causa exigente sine licentia superioris omne iuramentum prestare nisi expresse a iure prohibeatur. est conclusio Abb. quā fundat in allega. c. j. de iura. calum. ix. colum.

Clericus beneficium sibi collatum potest vendicare nomine proprio. sed p rebus ipsius beneficij que sunt ecclesie debet agere nomine ecclesie. vt sentiunt dñi de rota decis. iij. Abb. in. c. cum super. §. cau. possel. 7 pprieta. circa fi. vide. j. prelati seu beneficiatus. 7 Abbas in. c. in litteris. de cau. pos. sessio. 7 pprieta. circa princi. 7 Lapus sua alle. li.

Clericus pot defendere ecclesiā suā sine mandato. vide. j. pcurator. ver. clericus.

Clericus potest trahere laicum coram ecclesiastico iudice super re propria. vt est casus in. c. si clericus laicum. de foro compe. bona em sunt accessoria ad psonam. c. similiter. xvj. q. j. Abb. in. c. ecclesia sancte Marie. xij. colum.

Clericus coniugatus si facit se pmoueri ad sacerdotiū recipit verum ordinē. vt no. in. c. placet. de cōuersi. cōiuga. tamen si restituit vxori petenti non habebit exercitiū ordinis. Abb. in. c. licet. iij. colum. de elec. vide. j. papa.

Clerici debent habere pprium habitum vt gaudeant priuilegio clericali nō respectu forme vt scz barones. qz hoc non reperit iure cautum qđ clerici habeant certum habitū sed quedā vestes seu colores sunt eis phibite. de quibus in. c. clerici. de vi. 7 ho. cleri. 7 in. de. j. de ele. ad fi. 7 de vestibus sericis vide glo. xxi. q. iij. in summa. 7. c. ynico. §. de. pui.

li. vi. z. c. si iudex. de sen. excō. eo. li. Ab. in. c. transmissam. de ele. ij. colum.

CSi cōtra clericū delinquentē nō pōt imponi condigna pena p eccliam ppter gravitatez delicti pōt de facto relinqui iudici seculari puniendū de iure ar. in. c. j. d. homi. li. vi. no. plene z notabiliter. Ab. in. c. ac si clerici. de iudi. z tangit in. c. cum non ab hoīe. eo. ti. circa pñci.

Clericus malefactor si timef verisimilit de eius fuga vel aliter ab instantia cōpesci non pōt nisi capiatur siue hoc fiat p publico interesse siue priuato impune pōt a laico capi cum talis captura sit licita z meritoria nec sit diabolica psuasio imo diuina fortitudo vt delicta nō remaneāt impunita in q̄ versat publica vtilitas z includit etiā puata. vt. c. vt fame. de sen. excō. z. c. nō ē inferēda. z. c. fortitudo. xxiij. q. iij. nec in h canon cōtradicit legi si q̄s in seruitute. ff. de fur. z Bar. in. l. si. C. de exhi. et intro. reis. z ius ciuile sup h est fundatū sup optia rōne naturali. z sic cessat oīs dolus. z p cōsequens cessat dispositio. c. si quis suadente. est conclusio Ab. in. c. cum nō ab hoīe. de iudi. iij. colū.

Clericus de nocte illicite incedens pōt impune capi a familia pñci z suo iudici pñtari qz h fit ad repmēda delicta que forte p eum possent de nocte cōmitti. vt. c. cōsultuit. de offi. dele. no. Bal. in. l. si q̄p calumniam. C. de epi. z de. idem si timef de fuga ipi clerici dum suus platus adiretur. ar. in. auē. de defen. ciui. z. l. desertorē. ff. de re mili. Ab. in. c. cuz non ab hoīe. de iudi. iij. colum.

Clericus si est in fuga vel recedit cum receditoris pōt ipse creditor cum capere ppzia auctoritate. vt sentit Inno. in. c. si vero. de sen. ex. z. c. olim. de resti. spo. z non solum hoc pōt facere creditor imo et sibi auxiliū pñtans. est conclusio Ab. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. iij. colum.

Clericus deprehensus in fragrati crimine vel factu ppinquo siue capiat a clericis siue a laicis punitur vt in notorio. nec in hoc iura faciunt differentiam. fac. c. cū dilectus. de purga. cano. est conclusio Ab. in. c. cum non ab hoīe. v. colum.

Clericus malefactor si sepe captus a suo iudice sepe capturā elusit z frangēdo carceres z deterio cōmittendo taliter q nō pōt ipm cōmode castigare cum non habeat penam mortis relinquit iudici seculari vt imponat legitimam penam. z hic est verus intellectus. c. cū nō ab homine fm Abb. ibi. vide j. incorrigibilis.

Clericus ppter maleficiū suū depossus secuta i incorrigibilitate trina ammonitione pmissa vt se corrigat debet excomūicari. vt. c. sacro. d. sen. excom. z. c. cōstitutionez. e. ti. li. vi. immo si post excōica nonē nō respicit debet anathematizari fm for. c. cū nō ab homine. de iudi. si omnes istos tres gradus cōtemnit compmīit p iudicē secularē. nā cū po stea ecclesia nō habeat vltra quid facere vlt de facto nō potest ipm habere vlt sepe habuit z elusit capturam deteriora delicta cōmittendo vlt vagādo. nec potest haberi spes de correctione tradit curie seculari. nec requirit de necessitate ad hoc declara-

tio iudicis ecclesiastici nec alia requisitio vlt conclusio. Abb. in. c. cū nō ab homine. de iudi. vbi addit q in tali casu possunt recipi testes lite non cōtest. z parte nō vocata. z ad hoc no. tex. in. c. si d. hereticis li. vi. z sentit Bar. in. l. ait pretor. s. si debitorē ff. de his qui no. infra. als in alijs casibus ad imponendam penam legis requirit partis vocatio z cognitio. vt est gl. no. in de. presenti. de censu. z in de. ij. de penis. vide. j. incorrigibilis.

Clericus licet de consensu sui epi possit testificari in causa ciuili seu criminali coram iudice seculari z contra eū obijciat crimē poterit ipse laicus de crimine obiecto cognoscere nō ad puniendū clericum testificantem sed ad repellendū eius dictū seu testimonium. vt. l. iulianus in fi. ff. de his qui no. i. fa. nec ob. l. nullus. C. de testi. qz lex ciuilis nō astringit clericos qui habent specificū priuilegiū z sunt pñs alterius iurisdictionis. z est conclusio Abb. in. c. verus. de foro compe. sexta. colum.

Clericus heres nō cōficiens inuentariū licet de iure ciuili teneatur vltra vires hereditatis nō tñ tenet ecclesia heres. Bar. in. l. j. C. de sacrosanc. eccle. z Bal. in. l. si. C. de iure deli. Abb. in. c. ecclesia sancte marie. de consti. viij. colum.

Clerici appellatione an cōtineat canonicus vel alius in dignitate cōstitutus. vide. s. canonicus.

Clericus nō potest se obligare ad penam pñendi beneficiū. vide. j. obligatio.

Clericus recipiens ordines ppter beneficia consequentia cōmittit simoniā mentalem. quia intendit seruire deo ppter vtilitatē beneficior. no. glo. lxxij. di. c. cōsultuit. non tñ tenet in foro anime illa beneficia resignare licet teneat satisfarere de peccato p penitentia. vt. c. si. de simo. cum simonia mentalis nō obligat quem ad resignationem bñficior. secus dic vbi precessisset pactū. quia clericus dixit nolo ordinari nisi pmitteris mihi tale beneficium conferre. quia tunc est simonia expressa. z obligat ad renūciandū. vt dicto. c. si. de simo. no. Abb. in. c. cum ad nostram. de dec.

Clericus quilibet dicat marit' ecclesie sue. vide infra matrimoniū.

Clericus an potest cuz bona cōscientia retinere plura beneficia simplicia. vide. s. bñficiū.

Clericus etiā de patrimonialib' nō tenet solue- re gabellas fortius nec collectas. vt. c. massana. de elec. z ibi Abb. in. fi.

Clericus an potest sine peccato dare fructus beneficior cōsanguineis. vide. j. simonia.

Clerici z si hñt tpalia a rege dum tñ non in feudū nō subijciunt regi sed sequuntur priuilegia z forū clericor. vt. c. nouerint. x. q. j. z. c. aduersus. z c. nō minus. de immu. eccle. sed rōne feudi subijciuntur regi. vt. c. verus. de foro compe. Inno. z Ab. in. c. solite de maio. z obe.

Clerici seculares curā nō hñtes si restiterunt aliq̄i obedire suo plato. vlt regulares suo abbati vel priori possūt cōpelli ad iurādū obediētia. vt. c. lege hñt. z. c. cū i ecclesijs. de maio. z obe. z ibi Ab.

Cleric' rector ecclie obligatus ad obseruantiam

contractus psonalis an pōt cōtrauenire vel restitutionē p ecclesia petere. ⁊ an teneat vltra q̄ facere pōt. vide. j. rector eccle.

¶ Clericus an ⁊ q̄ pōt aduocatōnis officiū exercere. vide. s. aduocatus. p totum.

¶ Clericus vel ecclesia pōt petere restitutionē corā iudice ecclesiastico cōuersus contractū initū cum laico. vide. j. ecclesia potest petere.

¶ Clericus minor pōt rōne lesionis petere restitutionem in integrū p bñficiū etatis. qualitas q̄ clericus non excludit a petitione restitutionis etiā in rebus tpalibus. vt. c. constitutus. de in inte. resti. et ibi Abb.

¶ Clericus frater an tenet alere vel dotare sorores inopem. vide. j. dotare.

¶ Clerici possunt cōpromittere i laicū causas temporales. vide. j. cōpromittere possunt clerici.

¶ Clerici licet sint priuilegiati vt nō teneant p̄stare cautionem iudicio sisti. vt auē. de sanctiss. epi. s. si quis p pecuniaria. no. in. c. qm̄. s. in alijs. vlt. n̄ p̄tes. semel tñ p̄tumar pōt astringi ad cautionē iuratoriā. ⁊ si deuentū sit ad missionē si audis nisi p̄stata cautione. vt alle. s. in alijs. ⁊ ibi Ab. ⁊ no. ipei c. put. de dolo ⁊ conti.

¶ Clericus ciuitatis vel ville pōt sine ep̄o cōstituerē vniuersitatē ⁊ creare sindicū. vide. j. vniuersitatē

¶ Clericus pōt in vinctis detineri p supiorē suū donec satisfecerit de delicto. licet actū sit ciuilitē. ⁊ etiā pōt ob hanc cām torqueri. vt. c. j. de depo. fac. c. si clericos. de sen. ex. li. vj. ⁊. c. dilectus. de appel. et ibi Ab. in prin.

¶ Clericus nō est irregularis p solā effusione sanguinis. vide. j. irregularis.

¶ Clericus actualiter degradatus nō poterit contrahere matrimoniū. q̄ licet perdit omne p̄uilegiū clericale. vt i. c. ij. d̄ penis. li. vj. tñ semp retinet characterem rōne cuius si de facto celebraret cōficeret verū corpus xp̄i. vt ibi no. Jo. an. Ab. in. c. j. qui clerici vel vouen.

¶ Clericus licet nō pōt esse pcurator generalis in foro seculari pōt tñ esse pcurator laici in vna cā. et pōt esse pcurator alterius clerici in oibus causis i foro seculari. s̄rede. cōsilio. clxiij. ⁊ singulariter p Inno. in. c. vñico. de obliga. ad ratioci. ⁊ in. c. sed nec. ne clerici vñmona. Archi. in. c. puenit. lxxxvj. di. Ab. in. c. p venerabilē. qui si. sint legi. j. colū.

¶ Clericus an pōt recouēiri criminaliter vel ciuilitē. vide. j. recouēiri nō pōt.

¶ Clericus criminofus an pōt tradī curie seculari dūmodo possit corrigi p ecclesiam. vide. j. crimina

¶ Clericus incorrigibilis non debet mitti in carcerem. vñstatim. vide. j. p̄tumar clericus.

¶ Clericorū iniuria p̄tinet ad xp̄m cuius legatione fungū. vt. c. accusatio. i fi. xij. q. ij.

¶ Clerici cōiugati vxor an gaudeat priuilegio clericali. vide. j. vxor clerici.

¶ Clericus pōt contra laicū agere interdicto vti possideris corā ecclesiastico. vide. j. interdicto vti posside.

¶ Cleric⁹ si trahat inuitus ad iudiciū seculare d̄

p̄testari se clericū. ⁊ q̄ nō d̄ corā illo r̄ndere. ⁊ si iudex p̄cipiat vt r̄ndeat tūc p̄testet se h̄ facere minis p̄fecture vel metu ip̄i iudicis. no. Spe. ti. de cōpe. iudi. ade. s. j. ver. ⁊ q̄nq. Jo. an. i. c. si diligenti. de foro compe. ⁊ ibi Ab. vj. colum.

¶ Clericū trahens ad vetitū examen qua pena puni. vide plene Abb. in. c. si diligenti. de foro cōpe.

¶ Clerici bñficiati dicūtur stipendia: ij dei q̄ dāt eis rōne famulatus vt colligit ex. c. diuersis. d̄ clerici. cōiug. ex q̄ pōt inferri fm̄ Jo. cal. in. c. j. de cele. mis. clericos teneri ad restitutionē fructū beneficiorū suorū q̄ cessant ab officio. diuino allegat rōnem Ab. in alle. c. diuersis. quia bñficia nō vident eis collata ob turpē cāz sed vt famulent deo. ergo cā cessante competit repetitio. vt. ff. ⁊. C. de condi. ob cām. p totum. de hoc plenius p Abb. post Jo. cal. in allega. c. j. de cele. mis.

¶ Clerici an licite possent cōtrahere matrimoniū sicut greci si ecclesia h̄ statueret. vide. j. statuere p̄r ecclesia. ⁊. j. lex continentie.

¶ Clericus an cōpellat p̄cise vel causatiue deferre habitum ⁊ tonsurā clericalem. no. Ab. late in. c. Joannes. de cleri coniuga.

¶ Clericus coniugatus an pōt obtinere beneficiū ecclesiasticū in titulū vñ dispensatiue. vide Ab. i. c. Joannes. de cleri. cōiuga. iij. colum.

¶ Clericus qui est miles dei nō est incapax militie secularis. vt. c. si. de cle. cōiuga. Item ⁊ miles secularis p̄telligi miles dei etiā si sit rex vel baro. xx. q. iij. p̄ses. ⁊ cleric⁹ in minorib⁹ cōstitutus assumēdo militiā secularē nō desinit gaudere priuilegio clericali. vt sentit Inno. in. c. j. d̄ aposta. qd̄ verū nisi faciat actū p̄tra clericatū vt seua exercendo vel euu. do ad bellū. nam ex quo eligit cōtrariā vitā immediate p̄dit priuilegiū clericale. vt. c. cū renunciatur xxxij. q. j. idē si iurauit nō euitare mortē p republi. ca. nam est actus p̄trarius clericatui cū clericatus officiū reddit clericū inhabilē ad pugnandū etiam contra infideles. vt. c. ex multa. d̄ voto. no. Ab. in. c. si. de cleri. cōiuga.

¶ Clericus si sit absens a bñficio suo q̄liter p̄cedat p̄ eū vt resideat. vide. s. absens a bñficio. cū se. vbi vide q̄liter p̄cedit p̄tra clericū vagabundū.

¶ Clericus absens cā studiū an pōt p̄cipere fruct⁹ beneficij. vide. j. studium.

¶ Clericus bñficiatus pōt licite viuere de fructib⁹ bñficiij ⁊ cōseruare patrimonij p suis heredib⁹ dū modo honeste viuat. est cōclusio Ab. post aliquas opiniones cōtrarias in. c. ep̄s. de p̄ben.

¶ Clericus licet nō sit bñficiatus nec habeat ecclesiā nihilominus gaudet in bonis p̄rimonialib⁹ p̄uilegio clericali sicut in bonis eccle. vt no. glo. si. in. c. ep̄s. de p̄ben. nō ē ergo vera glo. c. ex l̄ris. d̄ pig. q̄ vult innuere q̄ iō bona clerici gaudēt p̄uilegio clericali q̄ sunt obligata bñficio p mala administrationē. nam rō nō p̄cedit. q̄ ex ea sequeret q̄ si h̄is bñficiū q̄ nō gauderet h̄ p̄uilegio. p̄uilegiū ergo cōpetit alia rōne q̄ bona sunt accessoria ad psonā nam p̄pter p̄rogatiuā p̄sone sepe p̄uilegiant ip̄i bona. l. ij. C. de epi. ⁊. de. ⁊ vide no. in. c. si clericus

laicū. de foro cōpe. no. Abb. in alle. c. ep̄s. in fi. vide
s̄. eo. x. nō ē vniuersaliter. vide. s̄. bona clericorū.
Clerici etiā seculares tenent ad hospitalitatē. qđ
intellige s̄m Inno. in. c. monachis. de pben. ad so-
litā. iuxta metas facultatis. nō em̄ tenent oēs reci-
pere et postea mendicare. sed p̄mo subueniendū ē
seruitorib⁹. vt. c. d. ecclesijs edificā. Irē reparāda
est ecclesia. vt. c. pastoralis. de his q̄ fi. a pla. d. alijs
aut redditib⁹ poterit tenere hospitalitatē. et h̄ vez
nisi sit tāta necessitas p̄xiimi q̄ fame moriat̄ nisi ei-
dem subueniret. nam tūc etiā ecclesia teneret ven-
dere mobilia et immobilia bona et etiam vasa eccle-
sie. c. aurū. xij. q. ij. s̄ h̄ cāu etiā q̄ ad laicos elemosy-
na ē i p̄cepto. lxxvj. di. pasce. xlvij. di. c. sicut. no.
Abb. in. c. de monachis. s̄. alle.

Clericus dimittendo bñficiū in quo fecit expen-
sas de patrimonio an habeat ius retentōis vt pos-
sit eas petere. vide. s̄. bñficiatus qui in primo.

Clericus cū sit miles celestis gaudet priuilegijs
militis seculi. nec p̄t donare cubine nec p̄pter de-
bita cedē bonis rē. vide. j. donatō. x. quēadmodū

Clericus claudus vel difformis an p̄mittat cele-
brare. vide. j. infirmitas. x. si clericus.

Clericus parochialis si nō pōt congrue viuere
de redditib⁹ ecclesie possunt parochiani cōpelli ad
sibi subueniendū. p̄ h̄ facit glo. de p̄se. di. j. omnis
xp̄ianus. et qđ no. in. c. de his. de eccle. edi. qđ itelli-
go qñ sacerdos aliter viuere nō pōt. als̄ aut tenet
ex p̄pria industria vitam querere. et imputandū ē
sibi q̄ beneficiū exigūū acceptauit. xci. di. clericus
victū. et c. j. de ce. mis. p̄ hoc facit q̄ no. doc. precise
Jo. an. in. c. ex p̄nitium. de pig. vbi sentiunt q̄ etiaz
res ecclesie pōt p̄latus pignozare p̄ sustentatōne si
aliter viuere nō p̄t. facit. c. aurū habet ecclesia. xij.
q. ij. h̄ tenet Abb. in. c. de rectorib⁹. de cleri. egro.
vide. j. ecclesia si est impotens.

Presbyter parochialis est p̄latus in foro penitē-
tiali. et h̄ largo sumpto vocabulo. stricte aut nō di-
cit̄ p̄latus. no. p̄ Pau. in de. dudum. de sepul. et qđ
no. in. c. ij. de iudi. et c. tua nos. de cle. egro. vbi h̄
no. Abb. j. colum.

Clerici inferiores an possunt statuere certū nu-
merū clericorū. vel alia statuta facere sine consensu
ep̄i. vide. j. ecclesia inferior.

Clericus excedens modū in defensione rerū an
incurrat excoīcatōne Abb. in. c. olim. de resti. spo.

Clericus nō ē in carcerib⁹ detinēdus p̄pter cri-
men anteq̄ de crimine cōstet sine pena excoīcatio-
nis. vt patet p̄. c. si clericos. de sen. excō. li. vj. qđ p̄-
supponit q̄ p̄pter cōmissos ab eis excess⁹ rē. h̄ etiā
cōstabat s̄m Archi. ibi iudici eos cōmissos. ideo di-
cit̄ ibi Jo. an. q̄ cauere debent p̄lati nostri t̄pis qui
cōstitutos in sacris et dignitatibus detinēt inuitos
scōm suū arbitriū. et ne nimis ad talia sint p̄mpti.
idem Ihosti. et Jo. an. in. c. j. de depo. et h̄ maxime
si clericus est paratus. et offert cautionē de stando
iuri. et fortius si appellat. q̄ tūc appellatione pendē-
te detinendus non est si de crimine non constat vt
ita dixerim. ar. in. l. diuus. de custo. reo. est conclu-
sio Jo. cal. in ti. de apel. cōsi. ij.

Clericus potest laicū criminaliter accusare. vide.
s̄. accusare nō potest clericus.

Clericus tenet de fructibus ecclesie subuenire pa-
rentibus q̄ alijs. et vide. s̄. alimēta ver. subuenire.

Clerici quē habitū debent habere vt gaudeant
priuilegio clericali. vide no. i. c. clerici d̄ vita et ho-
cle. et glo. in de. j. de elec.

Clericus in sacris seu etiā in minorib⁹ ordinibus
constitutus habens beneficiū dicit̄ apostata re-
linquēdo habitū clericalem. vt no. Inno. et Ihosti. i.
c. ex Istarū. de apostata. et c. j. de voto. l. di. c. fi. et ideo
tales possunt p̄pelli p̄cise ad reassumptōnē habit⁹
et tonsure. vt. c. tue. de apostata. et c. pe. e. ti. et no. i. c.
Johannes de cleri. cōiuga. Si aut sit clericus ton-
suratus t̄m et nō possidens beneficiū tūc nō dicit̄
apostatare. no. Inno. in allega. c. tue. nec p̄cise com-
pelli ad deferendū habitum nec tonsuram. facit
cle. qm̄. de vita et ho. cleri. vbi clerici i minorib⁹ nō
puniunt̄ ex desertione habitus seu portando ve-
stes inhonestas si deferant tonsurā. secus si p̄ om-
nia icedūt vt laici q̄ tūc d̄ facto renūciāt p̄uilegio
clericali. est tñ valde tutū vt omnes tales ammone-
at ep̄s p̄ scōo et tertio vt reassumant habitū. et si nō
reassumunt pdunt omne priuilegiū clericale. vt in
c. in audientia. de sen. excō. nam als̄ sequerentur
multe absurditates. quia multi recipiunt primam
tonsurā nō vt velint clericaliter viuere sed vt dep̄-
hensi in criminib⁹ possint effugere penā secularē
ideo tutū et bonū est illā amonitionē p̄mittere vt. f.
incedant vt clerici vel nullo modo gaudeant priui-
legio clericali. et sic poterunt cōpelli causatiue. no.
Abb. in alle. c. tua. de apostata.

Clericus cōiugatus si in aliquo casu p̄misso a iu-
re pmoueat ad ordines pōt de redditib⁹ beneficij
p̄uidere vxori et filijs si nō habet aliunde imo poti-
us illis q̄ extraneis. vt no. i. c. j. de coha. cle. et mul-
lie. et eadē rōne p̄t sacerdos filijs illegitimis p̄uide-
re licet peccat eos p̄creando licite tñ pōt de bo-
nis ecclesie eis alimenta impendere cum teneat p̄-
uidere pauperibus. p̄ hoc facit equitas. c. cuz ha-
beret. de eo qui du. in matrimo. no. Abb. in. c. con-
iugatus. de cleri. cōiuga.

Clericus secularis an pōt intitulari in monaste-
rio. vide doc. signanter. Abb. in. c. fi. d̄ statu mo.

Clerici nō debent ire ad bellandū nec debēt ali-
os impugnare etiā si agere de recuperatiōe terre
sancte q̄ clerici reddit eos inhabiles ad pugnādū
etiā p̄tra saracenos. vt p̄bat in. c. ex multa. d̄ vo-
to. et p̄ Abb. in. c. ij. de immu. eccle.

Clerici nō tenent ad custodiā ciuitatis seu opidi
vbi morant̄ si maxima necessitas nō vrget. excusa-
tur em̄ q̄ nō debent auocari a diuinis officijs. vt
c. cyprianus. xxi. q. ij. et l. j. C. de ep̄i. et cle. et l. pla-
cet. C. de sacrosanc. eccle. et Abb. vbi. s̄.

Clerici tenent ad custodiēdā ciuitatē seu opidū
vbi cōmorant̄ qñ imminet maxima necessitas. ita
q̄ sine eis nō potest cōmode ciuitas ab oppressione
et inuasiōe custodiri. ar. in. l. nullus. C. de cursu
publi. li. xij. qđ d̄z intelligi p̄pter instantem neces-
sitatem. nam quilibet tenet suā patriā defendere

psertim cum clerici ipsius defensione pteganf orphani et vidue et alie miserrabiles psonae p quibus epi et alij clerici debet summope laborare. lxxvii. di. c. licet. cu quattuor. c. sequentib. facit. c. j. et c. si. de postulan. qz quilibet tenet ppulsare iniurias inferendam toti ciuitati. facit. c. penul. de homici. vbi tpe inuasionis ciuitatis possunt clerici vnacu laicis etia arma mouere et pugnare. nec efficiunt irregulares ex occisione alioz nisi ipsi pprijs manibus occiderent quatuorcuq vulnerauerint. et h concludit Ab. in alle. c. ij. de immu. eccle. sed in casu isto speciali crederem q possunt p epm non per ciuitate seu p iudicem secularem copelli. de consti. ecclesia sancte Marie. et no. hosti. in alle. c. ij. idem no. doc. in. c. j. et ij. de clerico pcul.

Clericus qui in fraude clericorum pauperum occupat plura beneficia et simulator grauitur peccat. vide. j. pauper.

Clerici et ecclesie soluunt collectam seu contribuunt vna cu laicis in rebus publicis et coibus. licet ad h non teneant de rigore iuris. Debent tñ plura concurrere. Primo q illud deliberet eps cu clero vt in c. no minus. de immu. eccle. ex quo no. q in tangetibus totum clerum no sufficit epm habere consiliu sui capituli. sed oportet q interueniat consensus clerici. facit de. j. et ij. de celi. et q no. Inno. in. c. vestra de loca. Secundo requirit q imminet maxima necessitas vel utilitas ciuitatis. vt alle. c. non minus.

Tertio requirit q laicorum facultas non suppetat et sic debet in subsidium fieri vt ibi. Quarto requiritur q fiat romano pontifice prius consulto. vt. c. aduersus. de immu. eccle. putat tñ Ab. in alleg. c. no minus. q vbi tanta necessitas immineret q non posset sine magno periculo et scandalo recursus haberi ad papa. tñ sufficeret deliberatio epi et clericorum ar. in. l. tutor qui rectoriu. ff. de admi. tu. et cor que ipse Abb. no. in. c. si. de eccle. edi. et no. Abb. in allega. c. no minus. et vide. j. ecclesia tenet ad min. cum sequentib. ver.

Clerici et ecclesie ad que munera et onera teneantur. vide late Ab. in. c. no minus d imu. eccle.

Clericus fugiens ad ecclesiam an pot extrahi p ecclesiasticu iudicem. vide. j. ecclesia. ver. ab ecclesia extrahi potest.

Clericus etia coniugatus non pot psonaliter distringi p iudice seculare etia in ca cepta coraz laico an clericatu du tñ portet habitum clericali. no. d obli. ad ratio. c. vnico. vt refert Lapus sua alle. xlj.

Clericus vel canonicus an et qñ pot agere vt defendere vel excipere p rebus eccleie vel pbende seu bnficii sui. vel an debeat agere nomine eccleie sue vel nomine pprio. vide nota. et plene Lapu sua alle. l. j.

Clericus coniugatus an pot detineri p iudice secularem p debito pecuniario vltra alia iura. vide no. Lapu sua alle. cxvii. Contrariu ergo fudauit q dam repetitione mea sup. c. clericu. xj. q. j.

Clericus degradatus vel depositus an pot cōficere corp. xpi. vide. j. missa. ver. clericus deposit.

Clericus in minorib. constitutus pot sicut pbyter irregularitatem incurrere si in officio su.

prius administrat. est pclusio doct. signanter De de ancha. in. c. ij. de cleri. excō. et.

Clericus consulens in consilio reis in crimine an efficiat irregularis. vide. j. consiliu. ver. in consilio.

Clericus coniugatus delinquens abiecto habitu et tonsura clericali si vt laicus couersa dephensus i maleficio no defendit ab ecclesia etia si post dephensionem reassumat habitum et tonsuram. vt. c. ex pre. iij. de priuile. et c. vnico. de obli. ad ratio. et tale clericu pcuties no e excoicatus. de sen. excō. c. ij. et in. c. in audientia. et l. si ignoras. ff. loca.

Clerici nullus heres primioz videt q ecclesia que ipm dno sociavit baptizando scz et ordinando illum vt. c. ij. de penis. ex quo no. q ecclesia succedit ab intestato pbytero defuncto tanq primioz consanguineus. vt ibi no. ppe. de ancha. et vide qd no. In no. et Jo. an. in. c. cum in officiis. de testa.

Clericus pot licite in defensione patrie naues ad pugnam gubernare. et alios ad pugnam defensionis incitare et intatu pstringere hostes vt aggressionem dimittat. de cleri. pcul. c. j. et si. et no. in. c. sententia. ne cleri. vel mona. vt refert De. in. c. quod in dubijs. de penis.

Clericu ppter delictu fugientem pot laicus impune capere no vt detineat. sed vt ad epm ducat. naz in casu fuge licet qd als non liceret vt priuato capere debitore suu. vt. l. ait pretor. s. si debitores. ff. de his q in frau. cre. Itē qñ res est peritura tpe pmittitur tpe phibito fieri q alias no liceret. vt. c. licet d ferijs. et C. e. n. l. si. et c. si. de iudi. Item h cessat dolus qui in pena canonis requirit. hoc tenet Bal. i l. officiales. C. de epi. et de. Inno. et Abb. in. c. fame. de sen. excō. et Bar. in. l. si quis in seruitutib. ff. de fur. et refert De. in. c. tue. de penis.

Clericus secularis an pot agere actione iniuriarum vel illa remittere. vide. j. iniuriarum actio.

Clericus tertio monitus vt arma militaria deponat licet pdat priuilegiu canonis si quis suadente. no tñ pdat priuilegiu fori. et sic intelligit. c. in audientia. de sen. excō. vt ibi no. doc.

Clericus ordinatus ab epo greco vtens matrimonio contracto in sacris ordinib. fm grecos si breuem moram faciat apud latinos tolerandus e vtens contracto matrimonio si vero longa moram traheret tolerandus no est ppter scandalu. et nuq debet sibi dari ecclesia latinoru nisi primo continentia promittat. latinus aut nec apud grecos. nec apud latinos vterur matrimonio contracto. est no. Inno. in. c. cum scdm. de tempo. ordi.

Clericus an copellat testificari ptra ecclesiam suam vide. j. testificari compellit.

Clerici qñ instituunt p epm i ecclis curam aliaz habentib. dñt iurare. vt. j. iuramenti forma.

Clericus parochialis cum tpe sue institutionis iurat iuuare ecclesiam suam et leam defendere. vt. j. iuramenti forma. tenet ecclesiam suam iuuare etia si no sit requisitus si scit cam agi et sit in loco q venire potest et scit vel credit consiliu suu ecclesie vtile et necessarium tñ tenet venire et iuuare cum simpliciter iurauit. et sic intelligit qd legit et no. in. c. breui. de

curcūran. als non teneť nisi sit requisit⁹. vt ibi no. hōsti. 7 Jo. an. sunt tñ casus in quibus cleric⁹ seu rector etiā vocatus nō teneť venire. Primo si ecclesia subtraxerat ei salariū suū vel aliud qđ pmiserat. ff. loca. l. quero. §. inter locatorē. qđ est verum vbi tota ecclesia delinquit als agat p̄tra p̄latum. ar. d̄ excep. c. venerabilis. Scđo si ecclesia ei fidē in suis necessitatib⁹ nō seruauit. xxij. q. vj. de forma qđ ē verū si pactū sup h̄ interuenit. Tertio si cōsciētia sua ip̄m remordeat. xj. q. iij. v̄e qui dicitis rō. de postu. c. fi. in officio em̄ aduocatōnis sufficit qđ rector p̄ster eque bonū qđ pōt facere salua cōsciētia. ar. ff. de neg. gest. l. at qui naturali. §. cum me absente. ff. de iurisd. om. iudi. l. p̄tor vt latius per hōsti. in alle. c. breui.

Clericus ex causa potest habitu vti laicali. vt. c. si quis. de vita 7 honesta. de. nam cū quis a papa rephenderef. quia habitus dimiserat clericalē r̄ndit ei. Turius vt peterē laici sub imagine romā fas fu it vt sciueram luxuriare comā. vt no. glo. hōsti. facit qđ no. gl. i. c. pe. eo. ti.

Clericus debet se cōformare in vestib⁹ cōsuetudini regionis ne videat⁹ hypocrita. xxx. di. c. si qđ viroz ne vilescat dignitas clericalis. lxxx. di. ep̄i. no. glo. 7 doc. in. c. pe. de vita 7 ho. de.

Clerici nō debent immisceri secularib⁹ negociationibus. nam tales habent clamidē ad oēm ventum 7 vti volunt duoz officio cōtrarioz. lxxxvij. di. fornicari. qđ in vno eodemq; subiecto esse non pōt. de baptis. maiores. ver. §. adhuc querit. Jo. an. in. c. fi. de vita 7 ho. cleri.

Cleric⁹ beneficiat⁹ si spōsalia p̄trahat de p̄senti etiā si sponsa ingrediat⁹ monasteriū qđ pōt. vt i. c. ex publico. de puer. cōiuga. m̄ clericus p̄dit bñficiū. nec illud poterit retinere. qđ p̄bendo renūciat. vt. c. ex transmissa. de renūci. idem de clerico qđ cū cōsanguinea matrimoniū cōtraxit. nam licet sit nullū p̄dit bñficiū. no. Jo. an. in. c. vnico. de cleri. cōiuga. li. vj. vt ip̄e refert in. c. j. de clericis cōiuga. et ibi per Abba.

Clericis q̄re sit indicta castitas. vide. §. castitas.

Clericus si dimittat ecclesiā suā vel expellat a bñficio vel ecclesia an recuperat bona sua. vide no. p̄ Jo. an. 7 Hen. in. c. qđ a te. de cleri. cōiuga.

Clericus cōiugatus licet pōt habere ab ecclesia beneficiū nō intitulatū sed vt possessionē vel pensionē ad vitā tanq; benemeritus. vt. xvj. q. j. possessiones. d̄ penis. c. in quibusdā. non tñ pōt habere bñficiū intitulatū etiā sine cura nisi ex dispensatōe legitime facta. 7 h̄ si viuat clericaliter 7 honeste. et tonsurā 7 habitū clericalē deferat 7 a mercimonijs secularib⁹ abstineat quis tñc dispensatiue poterit beneficiū simplex obtinere. 7 sic intelligit. xxxij. di. si quis vero. lxxx. di. c. dictū. nam talis dispensatio facta p̄ ep̄m cū cā valet. no. in. c. in causis. de elec. no. Hen. post hōsti. in. c. diuersis. de cle. cōiuga.

Clericus cum ad sacros ordines pmouet⁹ ex cōstitutōe ecclesie prius cōtinētā debet exp̄sse p̄stiteri. xxvij. di. c. nullū. aut tacite ea. di. diaconi. eo em̄ ip̄o qđ quis pmouet⁹ ad sacrū ordinē tacite intelli-

git vouere cōtinētā etiā si nulla fiat mentio de voto cōtinētie. no. glo. in. c. cū olim. de cleri. cōiuga. et est tex. in. c. vnico. de voto. li. vj.

Clericus cōiugatus prius incedens vt laicus et post ip̄a reassumens habitū 7 tonsurā an gaudeat priuilegio clericali. arguit p̄ 7 contra Jo. an. in. c. Joānes. de cleri. cōiuga. 7 finaliter putat qđ esset necessaria declaratio. Ab. m̄ in. c. cleric⁹ si tonsuram. de vita 7 ho. de. concludit qđ clericus cōiugatus ex dimissione tonsure nō p̄dit irrecupabiliter priuilegiū clericale sed incōtinētā reassumendo tonsurā reassumit priuilegium.

Clericus cōiugatus etiā incedēs in habitu 7 tonsura cū solū ad illa duo censeat⁹ clericus. vt. c. vni co. de cle. cōiuga. li. vj. nō pōt esse officialis ep̄i nec ip̄i⁹ delegat⁹ ad cām spūalem. imo nec snia per talem eo casu lata teneret. qđ iudex nō erat. xj. q. j. de ricū nullus. de consuetu. ad nostram. est conclusio Jo. an. in. c. Joānes. de cleri. cōiuga.

Clericus bñficiatus minor pubertate cōtrahendo spōsalia nō p̄dit beneficiū cū talia sponsalia iuris interpretatōe intelligant⁹ de futuro. vt. c. vnico de despon. impu. li. vj. idēz si sit defectus etatis ex pte mulieris. nā sicut sponsalia de futuro nō dissoluit⁹ matrimoniū. imo nec prima sponsalia. ita nec primū dissoluit primū cōiugium spūale. est cōclusio Jo. an. in. c. Joānes. de cleri. cōiuga.

Clericus bñficiatus furiosus si contrahat matrimoniū nō p̄dit bñficiū ppter defectuz cōsensus qđ p̄cedit a furore. de spon. dilectus. de succes. ab intesta. c. fi. idē si ex pte mulieris sit furor qđ habet ac si cū imagine quadā. vel cuz dormiente cōtraheret Jo. an. vbi. §. vbi vide p̄ eū plene ppter quas causas pōt clericus p̄dere bñficiū.

Cleric⁹ nō residens postq; ē monitus an. potest priuari beneficio. vide. §. Lap̄m quātūcūq;.

Clericus an cōtinue debet in beneficio residere taliter vt etiā p negocijs suis v̄l ecclie nō discedat a loco. vide no. in. c. ex pte. ij. de cleri. nō resi. 7 ibi Jo. an. vide. j. ver. residere.

Clericus habēs sufficiēs patrimoniū si ecclesie nō seruit. 7 p̄cipit beneficiū augēs patrimoniū thesaurizando patrimonialia. 7 ecclesie bona expēdēdo 7 nō seruicēdo peccat. 7 sic intelligit. c. clericos. j. q. ij. 7 vide qđ no. de testa. tua nos. 7 d̄ rescrip. p̄stulasti. 7 Inno. in. c. iij. ne p̄la. vices suas. Jo. an. post Inno. 7 hōsti. in. c. ep̄s. de p̄ben.

Clericus etiā si sit simpliciter 7 p̄sonaliter bñficiatus suis creditoribus de fructib⁹ sui beneficij satisfacere nequit nisi p̄ sua sustentatōe debita p̄tracta fuisset. est p̄clusio Abb. in. c. cum esses. de testa. q. iij. ex qua p̄clusiōe sequit⁹ correlariū fm ip̄m qđ bñficiatus fructus nō facit suos. sed tñc obtinet in eis ius dispensandi canonice qđ ip̄e fūdat p̄ not. Jo. an. in. c. p̄ntium. de pig. 7 est casus fm verū intellectum in. c. olim. ij. de resti. spo. nam debita cōtracta p̄ suo vsu nō teneť soluere cleric⁹ d̄ fructib⁹ beneficij. vt. c. j. de solu. qđ videlate p̄ Abb. vbi. §. vi de. j. testm̄. x. si cleric⁹. 7 x. cleric⁹ bñficiatus.

Clericus de bonis p̄ eccliam acq̄sitis pōt intuu

elemosyne vel remuneratōne seruitij dñi viu it moderate donare actualiter nō aut reliquat cōferēdū post mortē. c. ad hec. de testa. cū ibi no. p. Abb.

Clericus plura hñs bñficia quoz intuitu aliqua acquisiuit debet diuidere talia bona p extimatōez cōgruā inter illas ecclesias. vt exemplificat Ab. in c. relatum. ij. de testa.

Clericus administrator alicui? laici vel plati si recusat satisfacere vel dubitat de eius fuga pōt deitneri. qz priuilegiū attributū clerico p canonē si qd suadente. solū opatur contra temerariā iniectionē manuū in clericū nō aut qñ sit p iudicē ex iusta causa. vt no. Ab. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. si vero clericus est impotens ad satisfaciendū nec incarcerationē nec excoīcatur sed ad cedendū bonis compellit. vt c. odoardus. d. solu. no. Ab. i. c. j. de depo. ij. colū.

Clericus si p negligentia suā pmittat rem ecclie p̄scribi tenet de suo patrimonio satisfacere. vide. j. ecclie rector.

Clericus cui? ecclesia est impotens ad sui sustentatōē an pōt vendere seu pignozare bona ecclie vt hñre debita. z an teneant parochiani. vide. j. ecclesia si est impotens.

Clerici bñficiati sunt vsufructuarij. z sūt dñi fructuū. no. glo. in. c. duo sunt genera. xij. q. ij. qd intelligo bñ administrando z dispensando nō tñ dādo z improbabiliter dispēfando. vt no. in. c. pñtū. d. of. ordi. li. vj. z latissime p Ab. in. c. cū oēs. de pñtū.

Clericus an z qñ potest p laico fideiubere. vide j. fideiubere.

Clericus non pōt obligare redditus futuros sui beneficij nisi traheret p vtilitate ecclie. ar. in. c. nulli. de re. ecclie nō alie. z qd ibi no. Ab.

Clericus si cōtraxit debita p. sua sustentatōe p̄t libere reddi? sui bñficij obligare vt ē cōis opinio i curia. no. p̄e. de ancha. in. c. olim. ij. de resti. sp̄al. no. Ab. in. c. ex pñtū. de pigno. z in. c. puenit. de fi deiul. iij. colū. vide. j. ecclesia si ē impotens.

Clericus qui nō cōtraxit fideiubendo p pximo i magna necessitate posito. vt no. Abb. in. c. j. de fi deiul. seu aliter p sustentatōe sua vel vtilitate ecclie credit firmiter de rigore iuris q̄ inspecto statu suo. z deputatōe bñficioz suoz nō d̄z aliq̄ modo de redditib? bñficij satisfacere creditorib? q̄ vltra sustentatōez clericū reddit? beneficij sunt cōuertē di in pias causas. vt no. in. c. pñtū. de offi. ordi. li. vj. z licet curia cōtrariū cōiter tenet. h̄ tñ esset tuti? ipis clericis. vt cōcludit Ab. in. c. puenit. de fideiul. vide. j. fideiul. z vide. j. testamētū.

Clericus filiūssa. non eximit p clericatū a paterna prāte in tpalib?. no. Inno. in. c. in decorem. de eta. z quali. licet ibi gl. teneat cōtrariū. z idē quod ē. tenent doc. in. c. p venerabilē. qui si. sūt legi. vbi est speciale in ep̄o. fac in ar. c. si annū. d. iudi. li. vj. vbi dicit q̄ in sp̄ualib? filius clericus nō est in prāte patris. secus in tpalibus. est conclusio Abb. sup rubrica d. pecu. cleri. vide infra testari possunt libere

Clericus bñficiatus licet qd emit vel acquirit p̄sumat acquisiuisse d bonis ecclie siue habeat ad ministratōē siue nō. vt in. c. j. d. pecu. cleri. ista tñ

p̄sumptio licet sit iuris nō tñ est de iure. qz recipit pbatōē in cōtrariū. ideo heres clerici pōt pbare q̄ ex industria vel als acquisiuit clericus. cōcludit Ab. in. alle. c. j. de pecu. cleri. vide. j. testamētū. x. clericus bñficia. z x. testari licet pōt. z x. testari possunt libere. x. si clericus habens patrimoniū.

Clericus potest inducere testatorē blādo sermone vt nō ecclesie sed sibi relinquat. vide. j. testamētum. ver. si quis.

Clericus qui p̄miscue vtebat patrimonio p̄po e rebus ecclie si aliqua emit seu acquisiuit. z patrimoniū erat sufficiens ad acquisitionē illoz bonorum ecclesia vero nō nec in totū nec in partē p̄sumitur q̄ de patrimonio acquisiuit. qz cessat rō p̄sumptionis p ecclesia. vt. c. j. d. pecu. cleri. xij. q. ij. c. j. idē ecōtra si ecclesia erat sufficiens z patrimoniū tenue eadē rōne. no. Abb. in. c. vt vnusquisqz. de pecu. cleri. iij. colū.

Si clerici patrimoniū z ecclesia vtrūqz est sufficiens ad acquirendū in totū vel in partem fiet diuisio inter ecclesias z heredem clerici fm quantitātē patrimoniū z rerū ecclie. debet tñ prius detrahi qd prelatus expendit in psonam z noie ecclie nec debent deduci expense nimis de liberalitate. z d̄ re siduo fiat equalis diuisio. vt. c. j. xij. q. ij. z ibi gl. et sentit Inno. in. c. cum in officijs. de testa. qd intellige etiā si platus noie p̄prio aliquid emit. quia non est sibi credendū ex quo facultates ecclie exuberabant. z nō apparet in quē vsum fuerunt cōuerse. et idem crederem si habebat clericus industriaz equi ualentem eadem rōne. z si non habebat patrimoniū. nec industriā p̄sumitur p ecclesia. vt in auē. licentia. C. de epi. z cle. vbi no. z idem in administratoib? reruz seculariū. ar. in. l. si defunctus. C. d̄ arbi. tu. no. Ab. in. c. alle. z. c. vt vnusquisqz. de pecu. cle. circa fi. vide. j. testamētum. ver. si clericus habens patrimoniū.

Clericus si in terra ecclie inculta plantauit vineam sua industria laborib? z expēsis seu reduxit ad culturam cā sustentatōis sue lz priuē postmodum beneficio etiā rōne delicti hec tñ terra sibi relinquit vsqz ad obitū suū quod est satis humanuz et rōni cōsonū. ar. in. c. ad aures. de re. ec. nō alie. no. Ab. in. c. fi. de pecu. cleri. h̄ idem no. ibi Inno. Nec ob. l. actionis. §. si societate. ff. p socio. vbi ē casus aliqz habebat societate mecū z ppter eius defectū desinit esse socius qd intelligit quo ad dāna sua. cōcor. qd no. Bar. in. l. j. C. de dig. li. xij. vbi dicit q̄ si aliquis ppter suū delictū perdit nobilitatem z sic desinit esse. intelligit quo ad oīa cōmoda et honores. sed quo ad damna sua z onera bñ remanet nobilis. sic ergo in pposito si ppter delicta et demerita clericus perdit titulū beneficij. §. p̄dere debet cōmodū vinee quā plantauit in solo ecclie saluādo dictū Inno. z Ab. q̄ perdit oīa vtilia p uenientia sibi ex titulo. z in eo qui desinit esse nobilis ppter delictū vt dicat perdere ea cōmoda puenientia sibi ex nobilitate. sed si aliunde pueniant sibi cōmoda non pcedunt illa iura. quia limitara causa limitatum pducit effectum. l. in his. ff. d̄ acq.

re. do. et sic in casu isto iste clericus et si possideat rem melioratam a se puenit sibi a iure propter eius industriam. et non ex titulo beneficii. et sic concludit Barba. in alle. c. si. de pecu. cleri. iij. colum.

Clericus habens vel non habens administrationem an potest testari de his que acquisit intuitu ecclesie seu de redditibus beneficii. vide. j. testamentum. p. totum.

Clericus an potest per defensionem primi occidere aggressorem. et vide. j. defensio. x. si clericus.

Clericus an potest seipsum defendere aggressorem suum occidendo. vide. j. homicidium. x. si occidit.

Clericis assignantur redditus ecclesiastici principaliter ut ex ipsis vivere possint. ut. c. cum ab ois. d. vita et ho. cleri. nec tenentur potius subuenire pauperibus quam sibi ipsis nec prius reficere edificia. prius ergo debet ex illis honeste vivere. et de his que supersunt alia opera facere. et sic intellige tex. xvi. q. j. c. si. no. Abba. in alle. ga. c. cum ab omni. ij. colum.

Clericus concubiniarius si efficeretur deterior eo quam placet si vult sustinere eum habere concubinam si precise ad hoc compelleretur. potest prelatus in tali casu ad tempus eum tolerare. nec propter hoc incurrit aliquam penam. nam quicquid sustinet minus malum ut maius malum evitetur. xij. di. c. duo. xxxij. q. ij. c. semel. no. Ab. in. c. ut clericorum. de vi. et ho. de. ij. colum.

Clerici qualiter sunt puniendi de incontinentia vide late per Ab. in. c. ut clericorum. de vi. et ho. cleri. vlti. colum.

Clerici non possunt etiam honestas negociationes exercere si non indigeant. si vero indigeant possunt utri negociationibus. et quere inde victum manibus. xij. di. clericus victum. z. c. j. de cele. mis. et quis dicat negociationem honestam vel inhonestam. vide. c. eiciens. lxxxviii. di. als aut negociatorem clericum tanquam pestem fuge c. negociatorem. ea. di. Ab. in. c. clerici officia. d. vita et ho. cleri.

Clericus si negocietur de bonis ecclesie non debet perdere privilegia quo ad bona ecclesie. quia delictum persone tenet. et idem sentit Frede. de senis consil. cc. q. sentit quod si bona ecclesie deferantur ad certum locum non tenent aliquid solvere pro gabella. ut. c. quicquid. d. c. si. li. vi. et de. presenti. eo. ti. non habent locum in bonis ecclesie. quod commendat Abb. in. c. si. d. vi. et ho. de.

Clericus si habeat bona laicorum an transeant bona illa cum onere suo ad clericos. vide. s. bona laicorum.

Clericus an potest subuenire consanguineis de bonis ecclesie. vide. j. elemosyna. x. in elemosyna. et j. prelatus licet.

Clericus concubiniarius seu fornicator siue sit notorius siue occultus est suspensus quo ad se. nec est speciale in eo. sed idem est in quolibet clerico exiite in peccato mortali. non enim debet exequi officium cuius peccatum mortale a deo est separatus. que quidem suspensio peruenit principaliter a deo. quia immediate cum peccat separatus est a gratia dei. ix. q. iij. denique. et Innoc. i. c. si celebrat. de cleri. exco. mi. nam grauissime peccat clericus celebrando dum est in peccato mortali. d. c. se. di. ij. quotidie. et in. c. de homine. de cele. mis. est prima conclusio Ab. i. c. vtra. d. coha. de. et inu. iij. colum.

Clericus concubiniarius si est occultus vel tolera-

tus licet sit suspensus quo ad se non tamen quo ad alios et ideo parochiani non peccant audiendo ab eo diuina. ut. c. si. de coha. de. et mulie. si tamen est notorius per sententiam vel confessionem sponte factam quo ad alios est tunc suspensus. et peccant audientes ab eis diuina. quia veniunt contra precepta ecclesie non quia sacramenta non sint vera in se. sed propter contemptum contumaciam et inobedientiam superioris. nam ipsorum benedictiones couertuntur in maledictiones. c. si qui. lxxxj. di. Ab. vbi. s.

Clericus concubiniarius notorius non per sententiam nec per confessionem si habens indubitanter concubinam quam publice tenet et nutrit filios sicut propria vxor est taliter suspensus quo ad alios quam sine aliqua monitione est abstinendum ab eo. ut alle. c. vestra. in fi. et in. c. tua. eo. ti. vbi nulla fit mentio de monitione. et per hoc glo. no. et glo. in. c. michael. de filiis presbyteri. et tex. in. c. nullus. xxxij. di. Ab. vbi. s.

Clericus fornicator si non habet opis euidentiam sed potest probabiliter tergiuersari. ut quia concubina habitatur cum matre clerici quam vocat pedissequam. vel quid sit. et tunc sine monitione placari non est abstinendum ab eo. no. Archi. in. c. si qui. lxxxj. di. et Anto. i. alle. c. vestra. Abb. vbi. s.

Clericus per opis euidentiam indubitata fornicator est directe suspensus ab officio. p. c. pp. lxxxij. di. vbi auctoritate dei et beati Pauli sibi interdicitur ut missam non canter. et tunc ea. di. s. verum. vbi tales appellantur peccati et suspensi ab ecclesia. secus enim vbi cessat talis opis euidentia. ut Ab. vbi. s.

Clericus suspensus ab officio propter graue crimen est suspensus a beneficio propter quandam consequentiam ut no. doc. in. c. a crapula. de vi. et ho. de. et gl. i. decipientes. nam beneficium est sequela officij. unde si clericus ex culpa sua non potest dicere officium nec de prece beneficii. ut in. c. si. de rescrip. li. vj. et i. c. pastoralis. in fi. de appel. Ab. in alle. c. vtra. v. colum.

Clericus si fuerit peccatus ab homine excoicatus depositus vel interdictus propter crimen non est licitum ab eo recipi sacra nec diuina audiri. quia non potest dici toleratus ex quo iudex specificet contra eum sententiam tunc ut in allega. c. vestra. no. Innoc. in. c. qualiter. d. accu. sacrum baptismi potest maxime in necessitate a tali recipi. vide tex. et rationem ei. lxxxij. di. s. vix. Ab. vbi. s.

Clericus si est peccatus a canone propter crimen tunc si crimen est notorium non licet a tali recipere sacra. ut in allega. c. verum. et si propter sacrum baptismi et sacrum corpus christi in necessitate tamen si crimen est occultum non est abstinendum ab eo in sacris necessariis. in voluntariis tamen licite possumus abstinere nisi exinde oriat scandalum. Ab. in. d. c. vtra. vj. colum.

Clericus si non est peccatus ab homine vel a iure si non possumus abstinere sine scandalo a sacris voluntariis licite recipimus ab eo non tamen peccamus abstinendo. quia sunt sacra necessaria et que voluntaria. vide gl. in. c. veniens. de transa. restringit tamen Ab. que supradicta sunt quando clericus labitur in peccato fornicationis notorio. secus de alijs criminibus.

Clerici licet reddant meliores seruando continentiam tamen si traheretur iugia licita non peccarent p. c. nicena. lxxxj. di. et si si constitutio ecclesie non obuiaret. no. Ab. in.

c. qd a te. de cleri. p. iug. vide. s. castitas.

Clericus si dimittit bñficiū vel eccliam an habebit seu repetet ea que duxit ad eccliam. z vide no. p. Abb. in. c. qd a te. de cleri. cōiuga.

Clericus in sacris matrimoniū de facto p̄hendo p̄dit executōnē officiū sui. z sic ip̄o facto videt̄ suspēsus adeo q̄ nisi ex dispensatione amplius exeq̄ ordinē nō p̄t vt colligit̄ ex. c. sane. de cleri. cōiuga. z intellige q̄ est suspensus nō illa suspensione que idu cit irregularitatē. facit. c. is qui. de sen. excō. sed est suspensus sicut quilibet notorius criminofus. vt i. c. fi. de cohabi. de. z mulie. z. c. fi. de tēpo. ordi. qd cōmendat Abb. in allega. c. sane.

Clericus in sacris matrimoniū cōtrahēdo plus peccat q̄ al̄s adulterando eo q̄ videt̄ apostatare ex maiortate pene. nā in exacerbatōne pene colligim⁹ maiortatē delicti. xxiij. q. j. c. non afferam⁹ et. l. respiciēdū. ff. d. penis. nā z mulier z filij inde nati efficiūt̄ serui ecclie. c. cū. mltē. xv. q. fi. qd non cōtingit in adulterio. Ab. i. c. sane. d. cleri. cōiuga.

Coadiutor

Coadiutor q̄ daf infirmo p̄lato fm formā iuris vt. c. de rectorib⁹. cū se. de clerico egro. nō ē p̄latus qz vt ibi patet hz solū portōnem ex redditibus ecclie ergo non est p̄latus. qz p̄latus habet liberam admīstrationē oīm reddituū ecclie. vt. c. cū nobis de ele. habet em̄ soluz exercitiū cure vt ibi. ius em̄ p̄lature z cura in habitu residet penes infirmū vt satis. p̄bat in. c. vnico. s. j. de cleri. egro. li. vj. no. Ab. in alle. c. de rectorib⁹. in fi.

Coadiutor hz admīstrationē spūaliū z tpaliūz si infirmitas p̄lati est talis que impedit admīstrationē vtriusqz vt si est factus demens v̄l mente capt⁹ seu incurabilis. z tūc d̄z coadiutor cōgruā portōnem infirmo dare. z p̄gruam p̄ se reseruare. z reliq̄s redditus in vtilitatem ecclie conuertē velut bon⁹ rector dispensare. z sic intelligit̄. c. tua nos de cleri. egro. z. c. pe. de de. nō res. z. c. puenit de ap. s. si infirmitas solū reddit cum impotentē in spūalib⁹ tūc cū officiū coadiutoris se nō extēdit ad spūalia p̄latus p̄cipiet omnes redditus. z dabit cōgruā portōnē coadiutori. z sic p̄cedit tex. c. de rectoribus. vt ibi no. Abb. ij. colū.

Coadiutor q̄s sit qualis d̄z esse cui⁹ sit etatis. nūq̄d laicus p̄t esse coadiutor. Itē si femia possit deputari masculo vel ecōtra. z an religios⁹ possit deputari coadiutor. z p̄ quē debeat deputari coadiutor vide no. p. Ab. in. c. vlt. d. cleri. egro.

Collatio

Collatio facta scienter de indigno an sit ip̄o iure nulla. vide plene p. Abb. in. c. cum in cunctis. s. fi. de elec.

Collator bñficiū cui papa mandat vt libere cōferat bñficiū nō ē necesse vt aliūz requirat nec vocet vide. j. verbū libere.

Si papa mādāt collatori vt conferat certū bñficiū in certa forma nō tenet alia collatio m̄ cōtrariū attemptata. nā quēadmodū alienatio ē nulla p̄tra

legē mortuā facta. idē si ē attētata p̄ mandatū pape q̄ ē lex aiata in terris. no. Inn. in. c. fi. d. accu. z in. c. rainaldus. d. testa. si tñ papa mandat vt cōferat bñficiū titio. z ille p̄tulit semp̄onio. z cōferēs nullam aliā habebat p̄tātē cōferēdi nō tenet actus nisi seruet̄ forma mādati. c. cū dilecta. d. rescrip. z. l. diligēter. ff. manda. Si x̄o mādatus hēbat al̄s p̄tātē tūc tenet qd facit p̄tra mādātū nō ex p̄tātē delegata s̄ ex p̄tātē ordinaria quā hēbat. vt no. gl. in de. j. d. iurepatro. z ē rō diuersitatis. qz p̄ mādātū vt titio cōferat nō intendit p̄nceps mādatorio auferre p̄tātēz cōferēdi alteri licet sit p̄nitiendus. qz non seruauit mādātū p̄ncipis. secus qū directe sic p̄cipit vt certū quid faciat. tūc em̄ nō tenet actus. quia videt̄ sibi auferre p̄tātē exercendi actū. z vi de. c. fi. si tibi. de p̄ben. li. vj. z b̄ cōmendat Abb. in. c. dilectus. ij. d. p̄ben. in fi. vide. j. forma. x. gesta.

Collatio bñficioz suoz facta p̄ electū ante confirmatōnez vel post an valeat. z si infirmat electio an possit beneficia sua repetere. doc. signant̄ Abb. in. c. qualiter. de elec.

Collatio dignitatū seu bñficioz ad quē p̄tineat de iure cōi. plene p. Abb. in. c. cū in ecclia. d. ele.

Collationes plures vnius bñficiū p̄t q̄s ad cautelam p̄curare. vide. s. bñficiū vnius.

Per collationē acquiris ius in bñficio. vide. j. de ctio. x. per electionem.

Collatio bñficiū occulta lz nō careat suspitiōe valet tñ z nō inducit retractatōem. vt p̄cludit Ab. p. 3o. an. in. c. vnico. vt ecclia. benefi. sec⁹ in electio- ne dignitatis. vt in. c. quia p̄pter. de ele. z qz illa cōstitutio ē penalis nō extenditur ad alios casus. vt no. glo. i. c. decet. d. imu. ecclie. li. vj. no. Ab. vbi. s.

Clapso tpe p̄fixo ad cōferendū bñficiūz p̄t is ad quē fit deuolutio immediate conferre. nec tene- tur requirere p̄mū collatorē. nec cōputat̄ temp⁹ a die collatōnis. qz p̄sumit̄ illū habuisse noticiā va- catōnis bñficiū. colligit̄ tex. c. vt nostrū. vt ecclia. benefi. z ibi cōmendat Abb.

Si capitulū recipit aliquē in canonicū auctorita- te p̄pria demū p̄bendam vacantē cōtulit alteri te- net collatio. qz capitulū nō potuit dare ius ad p̄- bendam vacaturā. no. Inn. in. c. inter cetera. d. p̄ ben. capitulū tñ p̄uidendo alteri extraneo vel ali- cui de collegio postea recepto tenet̄ p̄uidere illi p̄- mo recepto quē elusit de redditib⁹ cōib⁹. iuxta for- mā. c. dilectus. ij. de p̄ben. vt no. Inn. eleganter in. c. statum⁹. de maio. z obe. qd cōmēdat Abb. in allega. c. inter cetera. ij. colum. vide. s. canonicus. ver. p̄benda.

Callator z is cui sit collatio bñficiū si vterqz scie- bat bñficiū non posse cōferri quia alteri erat de- bitum nō tenet̄ sibi p̄uidere d̄ alio beneficio. quia dolus cum dolo compensatur. vt in. c. intellexim⁹. de adulte. secus si ep̄s tenebat̄ bñficiū cōferre rōe ordinis collati. vt no. in. c. cū fm aplm. de p̄ben. s̄ si vterqz ignorauit non tenetur ep̄s ei p̄uidere cū esset fraud. de qua in. c. inter cetera. de p̄ben. aut ep̄s sciuit z alter ignorauit. z tunc tenet̄ ep̄s. si tñ episcopus ignorauit. z alter sciuit non tenet̄ ep̄s

sic distinguit Ab. in alle. c. inter cetera. in fi.

Collatio facta p ordinariū vel p executorē de p-
benda vacante ptra mandatū pape an valeat. vi-
de. j. pbenda. x. p mandatū. cū x. se.

Collatio bñficij facta ab exccōcaro occulto an va-
leat. vide. j. rescriptū ad lites.

Collatio seu pmissio vbi allegatur surrepticia. i.
p falsas lras obiectas nō pūs nāciscit possessionem
pmissus quā de validitate lraz fuerit discussū. vide
j. possessio. x. vbi pmissio.

Collatio bñficij facta p executorē ignorātē vaca-
tionē vel modū vacatōnis valet dū tñ in veritate
vacet. no. Jo. mo. 7 Jo. an. in. c. j. de postu. pla. li.
vj. 7 in. c. si tibi abññ. d. pben. eo. li. 7 tenet dñi d ro-
ta. conclusio. clxvj. vide. j. electio sub tali forma. 7 p
Lapū sua alle. vj.

Con collatōne bñficij nō ē necessaria expñsio mo-
di vacandi dūmodo vacet. nec expñsio modorū va-
catōis sub alternatione nō vitiat electōnis actū. vt
Lapus vbi. s. 7 vide. j. electio valet.

CSi scribit ad quē spectat collatio dato executorē
ad puidendū affecta est pbenda p pñtationē factā
collatori. ita q collatio postea alteri facta nō tenet.
est casus in. c. pposuit. de pces. pben. 7 in. c. si capi-
tulū. co. ti. li. vj. Nec. ob. c. dilectus. ij. de pben. qā
ibi soli ordinario fuit scriptū p papā. sed in pñcto
c. pposuit fuit datus executor cui etiā si lēū ordina-
rio lre pape dirigunt. iō in primo casu valuit colla-
tio ordinarij. in secūdo xō non. qz fuit affecta pre-
benda p pñtationē 7c. no. Ab. in alle. c. pposuit.
vide. j. pben. x. p mandatū.

Chabens ius cōferendi si allegat iustā ignorātiā
vacatōis. et nō currat ei semestre tps debēt pñsidera-
ri qu litates bñficij vacātis. nam citius pñsumit
scia in magno beneficio qz in paruo 7 in curato qz
in simplici. Item distantia locorū. naz. facilius pñsu-
mit scietia in loco vicino qz remoto. vt. c. quanto.
de pñsump. Itē modū vacādī. 7 famam loci. 7 vide
tex. cū glo. in de. vnica. de pces. pben. 7 doc. in de.
qz regulares. de supplē. negli. pla. 7 ex his infor-
mabit supior motū animi sui cū certa doctrina ad
h nō pōt dari. no. Ab. in. c. qz diuersitatē. d. cōces.
pbē. ij. colū. vide. j. tps. x. si patronus

Cōferri nō pōt bñficiū qd vacat de facto sed nō
de iure. vel salte bñficiū est nō liberū. qz est colla-
tū absenti nōdū acceptātū. vt. c. j. 7. ij. de pces. pbē.
et. c. si tibi absenti. de pben. li. vj. Ab. in. c. cum no-
stris. de cōces. pben. v. colū.

CSi bñficiū vacat de iure 7 nō de facto. vt ē pñ-
us casus in. c. cū nris. de cōces. pben. si possessio nō
est colorata aliquo legitimo titulo. sed euidenter in-
iusta poterit p ordinariū alteri pferri. etiā nō voca-
ro possessore. licet possessio nō debeat auferri eo nō
vocado. vt ē casus in. c. licet epus. de pben. li. vj. 7 fa-
cit. c. de multa de pben. 7 Ab. vbi. s.

CSi possessio bñficij ē colorata si papa bñficiū
cōfert ppo motu tenet collatō fin Jo. cal. 7 Anto.
in alle. c. cū nostris. qz motus pñius excludit om-
nē surreptionē. c. si motu pñio. d. pben. li. vj. Ab.
tñ in alle. c. cū nris. vj. colū. tenet q nō valeat talis

collatio si eo casu qd pcedat nullitas ex defectu po-
testatis. s. ex defectu pñsumpto voluntatis pape qui
nō intendit tollere possessionē coloratā alicui eo nō
vocado. vt alle. c. cū nostris. nā motus pñius solū
excludit surreptionē. nō aut cōfirmat gratiā cōtra
pñsumptā voluntatē cōcedentis. vt no. dicit Anto. i
allega. c. si motu pñio. facit qd no. glo. in de. si
romanus. de pben. Ab. vbi. s.

CSi bñficiū p alterū possessū colorate licet nō iu-
ste p ordinariū inferiorē a papa alteri cōferat colla-
tio est nulla ex defectu potestatis. qz ius nō vult vt
tale bñficiū alteri cōferat. nisi cōstet prius de nulli-
tate iuris possessoris. ne videat bñficiū viuētis
alteri collatū. 7 sic intelligit alle. c. cū nris. no. Ab.
vbi. s. vj. colum.

CSi possessio bñficij nō ē colorata sed euidenter
iniusta poterit p executorē tale bñficiū cōferri. non
obstante iniusta possessione bñficiū detinētis. vt
vult Inno. in. c. pposuit. de pces. pben. 7 Lōpost. i
c. capitulū. de rescrip. vbi plus dicit q si scōus exe-
cutor pñtulit tibi bñficiū primō impetrātū debitū pñ
executor me^o illud bñficiū mihi cōferre etiā nō cas-
sata pma collatōne tua. qz tua collatio recēs videt
facta i fraudē mei iuris. s. si possessio esset colorata.
puta antiquata etiā añ impetrationē meaz lfaruz
generalitū. tūc executor meus d3 prius cassare tuā
collationē vocato tñ possessore. 7 admittendo pba-
tiones sup defectu sui iuris poterit tunc executor
meus illud cōferre. Ab. vbi. s. viij. colū.

CSi lre sūt spēales puta ad certū bñficiū valent si
dicūt bñficiū vacare de iure nō obstatē possessione
facti alterius. si nō simplicit lre disponūt bñficiū
vacare apposita clausula. s. amoto quolibet illicito
detentore que habent in. c. pposuit. de pces. pben.
tūc possessio facti nō inuadat lras. qz satis faciūt
mentionē de possessione facti p illā clausulā. qd p-
cedit qñ clausula aponit i lris gratiosis. secus si i
lris executorijs. vel in executione gñe. qz ea q appo-
nunt in executione gratie nō vitiant gñam aduer-
sus vitū surreptōis. facit tex. in de. j. de pbē. si xō
dicta clausula nō est apposita. tūc lre sunt surrepti-
tice. p. c. cū nris. vt ibi no. Ab. vj. colū.

CUbicūqz nō ē defectus i cōferēte. nec inducitur
priuatio ipō iure p sniam iuris vel hois talis pos-
sessio ē colorata. p h tex. in alle. c. cū nostris. idem
vbi defectus fuit in cōferente. qz nō habebat pote-
statē. s. interuenit pñfirmatio supioris. vt. c. qz diuer-
sitatē. 7 h est prima regula quā tradidit Abb. in. c.
cum nostris. vltima colum.

CUbicūqz cōferens nō habebat potestatē confe-
rēdi seu priuatio est inducta ipō facto a iure vt ab
hoie. talis possessio dicit incolorata. hoc pbat in. c.
licet epus. de pben. li. vj. 7 in. c. de multa. de pben.
Abb. vbi. s.

CAd petitionē partis nō tenet possessor pbare co-
lorē sue possessionis. qz i tali casu nemo pñellit onde
titulū sue possessionis. vt. l. cogi. d. peti. here. sed ad
iudicis instantiā tenet possessor hoc pbare. qz in
his exuberat officiū iudicis. ar. ij. q. j. leguz. 7 in. c.
cū dilecti. de elec. 7 qd no. in regula. j. de re. iur. li.

vi. potest tamen superior in hoc casu assumere i se onus pbadi defectu tituli ne ille teneat beneficiu cu pcto. facit qd no. gl. in. c. j. de cōces. pben. 7 vbi beneficia essent incōpatibilia pōt supior ex officio semp exigere pbationē tituli. vt in. c. ordinarij. de of. ordi. li. vi. no. Ab. i alle. c. cū nostris. in fi. 7. j. titulu sue possessionis.

Collatiois beneficij effectū impedire nō pōt exceptio renūciatōis. 7 vide. j. exceptio renūciatōis.

Potest ep̄s delegare ptatē pferēdi certū bñficiū vacans nō tñ vacaturū. ne fiat in fraudē pccij late rati. vt sentit Jo. an. in. c. cōstitut. de cōces. pben. et glo. in. c. puida. s. phibemus. de offi. le. li. vi. in genere vero pōt ptatē oimodā cōmittere. dūmo do hoc delegat suo vicario generali dūtaxat. nam alteri nō potest. vt allegato. s. phibem. dñi de rota decis. sua. ccdxxxiij. ex quo restringit. c. si. de of. vica. li. vi. 7 no. Abb. in allega. c. pstitutus.

Ex negligētia capituli vel plati inferioris in bñficijs cōferendis nō deuoluit potestas ad supiorem qñ supior pcurauit dolose illā negligentiā. qz talis dolus nō dz ei pdesse. facit. c. sedes. de rescrip. 7. c. postulasti. de cōces. pben. vbi hoc no. Ab. ij. colū. vide. j. dolus. s. si ppter.

Collatio bñficij facta p nō hñtē ptatē pferendi nō imprimis iustū colorē possidendi. etiā si fuerit confirmatio pape subsecuta i forma cōi. vt ē tex. in. c. ij. ne fede vacan. 7 vide. s. e. s. vbi cūqz cōferens. 7 no. Ab. in allega. c. ij. in prin.

Collegium.

Collegij maior pars an 7 qñ requiratur in actu. et quō absentes sunt vocandi. Ab. plene in. c. cū omnes. de consti.

Collegij qñ cognoscat an sit ecclesiasticū vel seculare. Abb. i. c. ex litteris. e. ti.

Collegio destructo an oia iura collegij sunt destructa vel remaneant in vno. Abb. in. c. gratū. de postu. prela. iij. colum.

Collegij an 7 quando habet ius plationis. vide doc. 7 Abb. in. c. j. de elec.

Collegij seculare pōt sibi eligere rectorem si exerceat aliquā p̄fessionē vel negociatōnem licitam vel honestā qui habebit iurisdictionem i ciuib? in his tñ q oriunt rōne illi? p̄fessionis. vt. l. si. d iurisd. om. iudi. Inno. in. c. cū ab eccliaz. de offi. ordi. et Bar. in. l. si. de colle. illi. Abb. in. c. j. de elec. in fi. et in. c. cū ab eccliaz. de offi. ordi. vbi tenet q si aliqz d collegio pueniat in iurisditōe ab ordinario nō pōt eius iurisdictionē declinare.

Collegij inferior rectores an habeant iurisditōnem priuatiue vel accumulative. vide. j. iurisditio nem non habent.

Collegij cū est opus cōgregare poterit ordinarius vel delegat? in cā cōpellere illū ad quē spectat cōgregatio collegij vt illud cōgreget. 7 sicut poterit collegij fm hanc practicā citari. ē glo. no. in. c. si capitulū. d cōces. pben. li. vi.

Collegij vnus solus pōt impedire cōpositionez tendā rōne collegij qñ actus cōpositōis ē volunta

rius. vt no. in. c. cū oēs. de p̄sti. sed si cōpositio cernat vilitatē collegij nō impediret illā contradicatio vni? vt. c. j. d his q̄ si. a ma. par. ca. Ab. in. c. si. de maio. 7 obe.

Collegij clericorū potest cōstituere sindicū. vide j. vniuersitatem.

Collegij est subiectū ordinarijs 7 maiorib? potestatib?. 7 ab eo appellat ad ipos maiores. vide. s. appellari debet a collegijs.

Actus collegij debet expediri p̄ sensum p̄stitū in cōi. vñ nō sufficit q singulariter cōsentiat sed collegialiter. vt. c. i genesi. de ele. 7. l. ij. C. decuri. li. x. doc. in. c. cū omnes. de p̄sti. 7 ibi Abb. 7 in. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. 7 pprie. ij. colum.

Collegij quid dicatur facere concorditer. vide. j. concorditer.

Collegio dissoluto qd faciendū sit de bonis collegij. Bar. in. l. si. ff. de col. illi. 7 Abb. in. c. recolentes. de sta. mo. dicunt q quedā sunt collegia q non possunt possideri in particulari vt collegia religio sorū. 7 i his bona remanēt apud supiorem collegij. q de illis disponit tanqz de vacatibus. ar. in. l. j. ff. de cura. bo. dan. 7 sic fuit seruatiū in dissolutione collegij tpaliū. Quedā sunt collegia clericorū seculariū 7 dissoluto tali collegio poterit quisqz habere qd contulit. ar. in. l. j. ff. de col. illi. 7 in. c. qd a te. d cleri. cōiug. sed alia bona collegij remanent apud supiorem. ex quo illa bona erāt attributa collegio ppter officiū diuinū. nam sublato labore tollit 7 p̄mū. in. l. scio. ff. d annu. lega. qñqz ista collegia habēt bona ad vilitatē publicā. vt ē hospitale deputatū ad vsuz pietatis. 7 tūc bona nō diuidunt inter collegiatos. vt. s. dixi. qñqz hñt bona ad vsū singulorū vt qsqz ptulit p vita cōi. 7 tunc collegio dissoluto diuidunt bona inter collegiatos. vt. l. iij. ff. de colle. illi. 7 de hoc vide qd no. Inno. in. c. dilecta. d exces. pla. no. Ab. in allega. c. recolētes.

Collegij licitū 7 approbatū faciūt leprosi. naz ex quo habēt materiā licitā conueniendi in vnū. vt in c. ij. de eccle. edifi. faciūt collegij. vt no. Inno. in. c. cum ab ecclesiarum. d offi. ordi. facit. rex. in. l. j. ff. de colle. illi. Ab. in allega. c. ij.

Collegij faciunt paupes. 7 possunt simul conuenire p sustentatione vite iporū. nō tamen pōt cōuenire in singulis mensib?. vt no. Bar. ff. d colle. illi. in. l. j. 7 Ab. in. c. ij. de eccle. edifi.

Collegij licitū faciūt doctores legentes. 7 etiam scholares. nā licet doctores sūt illi q exercent p̄fessiones. scholares aut sūt discipuli exercitiū. vt no. glo. in. l. si. C. de iurisd. om. iudi. tamē ex q scholares habent materiā licitā cōueniendi in vnū faciūt licitū collegij 7 etiam vniuersitatem. vt. c. quia in causis. de pcura. 7 Inno. in. c. cuz ab ecclesiaz. de offi. ordi. in cōcernentibus ergo studiū nec doctores sine scholaribus. nec contra pōt aliquid statuere. p regulā qd oēs tangit. de reg. iur. li. vi. Abb. in. c. ex litteris. de cōsti.

Collegij cognoscat ecclesiasticū si plures sūt clerici q̄ laici. sed si plures sunt laici censet seculare. data aut paritate cēsendū ē ecclesiasticū tāqz magis

dignū. c. quod in dubijs. d. cōse. eccle. vel alta. Ab.
in alle. c. ex litteris. de consti.

Collegium vnū siue vnū corpus quorū modis di-
catur. et an et quādo potest quis intrare et exire col-
legium ad voluntatem. et an vnus potest esse i plu-
ribus collegijs et alia de hac materia vide no. per
glo. et Inno. et doc. in. c. dilecta. de excels. prel. vbi
etiā tractat quis potest collegia creare et cui⁹ aucte.

Collegiū faciētes nō tenentur de necessitate sibi
eligere rectorē. sed ipm corpus habebit omnē po-
testatē quā solus est habere rector. et potest com-
mittere iurisdictionē cōtentiosam vel penitentialē
alicui de collegio ad tēpus vel ad vitam. et eo casu
q̄ committit ad libitū nō censet cōmissari⁹ hūc curaz
aiāz. no. Abb. in. c. cū nō ignores. d. pben. et d. hac
materia vide. s. capitū et vide. j. vniuersitas.

Collecta

Uide. j. tributū. p. torum.

Colonus

Coloni ascriptici dicuntur hi qui per scripturā
solo siue terre siue glebe sunt ascripti. no. l. hosti. in
sūma ti. d. natis ex libero ven. s. j. de hoc autē gene-
re debet fieri fides nō solum p scripturam solennē.
vt no. Bar. in. l. cuz scimus. C. de agri. et censu. sed
etiā p cōfessionē vel p aliā scripturā i qua p̄stean-
se cē ascripticios. vt nūq̄ a solo discederēt. et p̄ter
de eoz p̄suerātia. et h̄ ne hoies de facili trabantur
ad deteriorē p̄ditōem. vt ibi tex. et no. glo. in. l. ne
diutius. C. d. agri. et censu. et hāc opi. approbat Ab.
in. c. indicatū. de immu. eccle. est em̄ ascripticius d
re merita imppetuū obligatus. videlicet ad mediā
vel tertīā p̄em fructuū. vt l. hosti. vbi. s.

Coloni censu dicuntur hi qui censibus p̄soluēdis
sunt ascripti. vt in. l. coloni. C. i qui. cau. colo. li. xj.
qui cōstitunt p̄mittendo se nō recessuros a solo
et soluere p terra certū censu et determinatū et rei
affixū. vt. l. ij. C. in q̄b⁹ cau. colo. cēsi. li. xj. ascripti-
cius x̄o est de re merita obligatus. vt. s. ver. pri.
Ab. in allega. c. indicatū.

Coloni p̄ditionales dicunt qui p. xxx. annos ste-
terunt ascriptici solo. licet nulla p̄cessit obligatio
nec scriptura. qz tūc ex cursu tanti t̄pis p̄sumit p̄ce-
dēs obligatio. ar. i. l. cū i rē x̄so. ff. d. vsuris. et sic in-
telligit. l. cū satis. C. de agrico. et censu. coloni tñ no
stri t̄pis cū n̄ gerāt se p ascripticijs etiā si p. xxx. an-
nos stent. nulla acquirūt obligatio. ar. i. l. si. ff. quē
admo. serui. admit. no. Ab. vbi. s.

Colonus originarius est qui ex colono conditō-
nali nascit ex muliere colona. etiam si nō nascat in
solo. no. in. d. l. cuz scimus. et allega. l. non satis. et
Abb. in. d. c. indicatū.

Colonus simplex est qui sub certa annua merce
de et pecunia numerata p̄dia colēda accepit als em̄
sine pecunia si esset locatio. vt. l. si merces. ff. locati
no. Abb. in allega. c. indicatū.

Colonus parciarius qui dicitur mediarius est q̄si
socius vnde lucrū et damnū sūt sibi et dñō cōia. vt i
l. si merces. s. vis maior. ff. loca. vñ iura loquētia

de societate dissoluenda habent locuz in isto vt no.
dicit Bar. in. d. s. vis maior. et sic p mortē alterius
dissoluitur hec societas nec transit in heredem. l. iij.
et. l. nemo potest. ff. p socio. de quo plenius p Ab.
in. c. ppter sterilitatē. de loca. iij. colum.

Coloni fūdoz qui sua sollicitudine fecerūt steri-
les fundos bonos et fertiles nō possunt remoueri
de cultura nec augeri pensio. no. Bar. i. l. quicūq̄
C. de om. agro deser. li. xj. facit tex. in. l. j. C. de p̄e
dijis nau. e. li. facit. l. si. C. de alluui. vbi coloni nō
debēt deplozare suas opas. et vide de hoc lati⁹ p
Barbatū. in. c. ad aures. de re. eccle. nō alie.

Collusio

Collusio in bñficijs vt aliqua pensio annuatim
des nō admittit et colludētes puniunt. vt. c. audi-
uimus. de collu. et de pact. c. cū derici.

Commēda

Cōmenda ecclesie cum sit titulus legitimus nō
pōt ad libellū tolli. et hoc verū cum est facta ad t̄ps
ex cā. nam tunc nisi esset cā nō pōt reuocari. et sic i-
telligit glo. c. cōstituerit. de accu. et ibi Ab. circa fi.
U habens ecclesiā commendatā seu sibi traditam
vt p̄cipiat t̄palia ad sustentationē suā non pōt com-
mutare statū ecclesie. imo tenet facere ei deseruire
per numerū consuetū clericoz et hospitalitatē mo-
re solito ibi tenere et cōsimilia onera ibi explicare.
vt late p Inno. in. c. in lateran. de pben. et. c. pasto-
ralis. de priuile. qd facit contra dños cardinales et
alios cōmendatas ecclesias habentes. no. Ab. in
c. de monachis. de pben.

Cōmissio

Cōmissio facta prudētia alicuius an importet nu-
dam voluntatē. vide Ab. in. c. ne innitatis. d. p̄sti.

Cōmissio ab inferiore a p̄ncipe non pōt fieri
simpliciter et de plano. gl. no. in. de. si. de here. Ab.
in. c. j. de rescrip. circa p̄nci.

Cōmissio facta a papa contra iuris ordinē in-
ter nō subditos vel inter laicos. vel forte cōtra lai-
cos in patrimonialibus nō valet. no. Jo. de immo-
la. in. de. pastoralis. de re iudi.

Cōmissione facta vices gerētī alterius p̄t p̄nci-
palis cuius vices gerunt cognoscere. vide Ab. in
c. eam te. de rescrip.

Cōmissio facta alicui sup oibus negocijs p̄ntib⁹
et futuris alicui⁹ p̄sone nō valet. vide. j. rescriptū.

Cōmissione facta iudici vt de iure p̄cedat pōt
p̄cedere s̄m consuetudinē. et vide. j. iudex.

Cōmissione facta alicui vt p̄cedat consilio ali-
cuius nō videt sibi adempta p̄tis subdelegādi. te-
netur tñ subdelegatus formā mandati euare. idē
si papa in cōmissione apponat clausulā sup quo tuā
conscientiā oneramus. vt. c. cum in veteri. de elec.
et ibi Abb. ij. colum.

Cōmissione facta plurib⁹ an pōt maior pars p̄-
cedere. vide. j. mandatū.

Cōmissio facta sub noīe dignitatis vel sub no-
mine appellatio vel p̄prio an transeat ad successio-

rem. vide. j. successor.

Commissione facta p pncipem alicui an videat industriam psonae eligisse. vide. j. industria.

Comissio facta iudici causa possessionis vel simpliciter an videat commissa cā proprietatis vel econtra vide no. Abb. in. c. j. de sequestra. pos.

Cū alicui committit nudū ministeriū industriale nō pōt commissarius aliū substitutere. vt. c. si. s. ceterū de offi. dele. ex q̄ no. q̄ si tabellio sit elect⁹ ad scribēdū ppter ei⁹ fidē rlegalitatē nō pōt aliū s̄ subdelegare. multum em̄ valet fides boni scriptoris. vt. c. qm̄ cōtra. r. c. cum dilectus. s̄ fide instru. Abb. in. c. cum bertholdus de re iudi. v. colum. r. vide. j. testis. s̄. potest iudex. vide. j. notario si committat.

CPrinceps cām committendo delegato ad hoc vt il la abdicet a manib⁹ ordinarij oportet q̄ in commissi onē fiat mētio de pcessu habito corā ordinario als lre commissiōnis sunt surrepticie. vt. c. inter mona steriū. de re iudi. r. l. vbi ceptū. ff. de iudi. r. no. i. c. pudentiā. s̄. aliam. de offi. deleg. Ab. in. alle. c. in ter monasteriū. circa pnci.

Commissionem an honeste pōt recipe p̄latus a p̄ncipe. vide. j. p̄lati nō possunt.

CSi committit cā alicui iudici inter ptes r addit ver bū inq̄ras nō inducit nouū modū pcedendi nec fa cit iudicē cui cā committit inquisitorē sed simplicē iu dicē vñ in oib⁹ d̄z seruare ordinē iudiciariū. intelli gunt ergo verba fm̄ subiectam materiā. xj. q. j. ro go. nam iudex largo modo pōt dici inquisitor cuz in cā sibi commissā inquirere debeat r cuncta rimari rē. xxx. q. v. iudicantem. r. ff. de interroga. actio. l. vbi cūq̄. Ab. in. c. exhibita. s̄ iudi. in prin.

Committere seu delegare nō pōt iudex inferior a papa inuitis partib⁹ cām inter subditos extra suam dio. no. in. c. vt litigantes. de offi. ordi. li. vj. tangit Abb. in. c. sane. de foro cōpe.

Committere an pōt papa cām suspecto ex certa sē tentia. vide. j. p̄nceps nō censet.

Commissio facta p papā ad petitionē misere pso ne nō oppressa nec pauperis p̄tra laicū non habet incōtinenti effectū sed tunc demū data negligētia iudicis secularis. nec requirit̄ necessario q̄ negligē tia pcedat sed sufficit q̄ sequat̄. nec est necesse q̄ re currat ad supiorē ipsius iudicis s̄ immediate pōt ipe delegatus pcedere. secus in delegatione facta ad petitionē si miserabilis psona. illa em̄ incōtinēt ē nulla si nō pcessit negligētia. vt. c. ex tenore. de fo. cōpe. fm̄ itellectū Ab. ibi. r. i. c. l. j. ex suscepto. eo. ti.

Comitti nō pōt illa q̄ sunt ordinis nisi hnt illum ordinē. papa ergo non pōt dare p̄tatem non sacer doni cōficiendū corpus xpi. q̄ ex dispositione diui uina illud ē attributū ordini sacerdotali. vt in. c. j. de sum. tri. Ab. in. c. aqua. s̄ p̄se. eccle. vñ alta.

Commissio facta p pncipem alicui⁹ vices gerenti an pōt p pncipalē expediri. vide. j. vices.

Committere an pōt epus collatōes bñficij vacātis vel vacaturi in genere vel inspecie. vide. s̄. collatō ver. potest epus.

Commodatum.

Commodatarius erstituēs rē cōmodatā deferēt aliq̄d signū dñi cui⁹ ē res an satisfacit. vide. j. depo situm.

Comodās equū r arma ad bellū si ibi perdāt an p̄modatari⁹ teneat. vide. s̄. bellū. s̄. cōmodās.

CIn cōmodato vsus debet esse certus r tps saltē debet esse tacite certum. nec est commodatū vbi al terū istoz deficit sed esset precariū. nam si rogasti me simpliciter vt prestarem tibi libzū vel equū nō est commodatum sed precarium. si tamen roga sti me vt prestarem tibi libzū ad corrigēdū tuū vt ad scribēdū illū ē cōmodatū ad certū vsū r tps l̄z ta cite appositū. q̄ intelligit̄ infra tantū tps quātū pōt cōmode scribi vel corrigi. ar. in. l. interdū. r. l. cōti nuus. ff. de ver. obli. an vsus ergo completū non pōt cōmodatū reuocari. p̄cariū vero sic. vt no. per Ab. in. c. si. de p̄carijs.

Commodatarius licet nō pōt ppter casuz sine cul pa sua re cōmodata. j. p̄fixum tps vti nō tñ pōt in uito dñio alio tpe re illa vti. vt no. Bar. in. l. in com modato. s̄. s̄. ff. com. nam cū dñs certat de dam no vitando vt nō careat re sua tāto tpe. Cōmoda tarius vero de lucro captando d̄z casus potius si bi imputari q̄ dñio. ad hoc. l. si vero. s̄. itē cū quis. ff. loca. vide. s̄. casus.

Comodatū pōt reuocari ante vsus expletuz ex cā. vt si cōmodauit tibi libzū r volo recedere nō est equū vt tibi dimittā libzū meū. vt exemplificat Ab. in. c. vnico. de commo. iij. colum.

Commodans vasa vitiosa licet teneat contraria actione p vino effuso. ignorans vero excusat. ff. commo. l. in rebus. s̄. item qui scienter. r. l. pe. r. no. gl. i. c. vnico. e. ti. in locato tñ teneat locator ad i teresse etiā si ignorāter locauit vas vitiosum. nō so lū respectu p̄cij. s̄ etiā rōe damni. vt. l. iij. s̄. s̄ si vas ff. de act. emp. licet Bar. tenet cōtrariuz in. l. iube mus. ff. cōmo. vide tñ q̄d plene no. in. l. bene a ze none. no. Ab. in. c. vnico. de cōmo.

CIn cōmodato qualiter p̄batur casus fortuitus vide. j. depositarius vt cōmodatarius.

Comodatū remittens cum fidei nuncio si pere at an perit commodatario. vide. s̄. casus.

Concilium

Conciliū generale nō teneat papā requirere i cā fidei. vide glo. in. c. anastasiū. xix. di. r late p Ab. i c. maiores. de bap. r ipe refert in. c. q̄d translatōnē de offi. lega.

CSi materia originat̄ a toto concilio vbi est papa fit statutū sub noīe ton⁹ p̄ciliū. vt. c. osius. s̄ elec. r. c. cōuenientib⁹. j. q. viij. no. Anto. in. c. j. s̄ pact. s̄ si materia originat̄ a solo papa cū p̄silio p̄ciliū. r tunc statutū fit sub noīe pape. vt. c. licet. de ele. no. gl. in c. ad aplice. de re. iur. li. vj. Ab. in. c. j. de sponsa.

Concilia quattuor pncipalia sunt nicenū Cōstā tinopolitanū ephesinū primuz r calcedonense. xv. di. c. sicut. que sicut quattuor euangelia catholica ecclia venerat̄. c. post trāslatōnē. s̄. ij. de renū.

Cōciliū puinciale p̄t legat⁹ congregare. no. Ab. in. d. c. q̄d translatōnem.

Côciliū puinciale licet nō possit deponere epōs illius puincie. vt. iij. q. vj. c. q̄uis. z. c. accusat. pōt tñ eos excoicare ex quo habet iurisditōnē. vt. c. sta tuto. iij. q. vj. ad hoc. c. cū ab ecclesiā. de offi. ordi. Ab. in. c. j. de iudi. ij. colū. Itē cōciliū puinciale et synodale debēt fieri annuatim. vt. c. sicut olim. de accusa. Ab. in. c. graue. de pben. ij. colum.

Doctrōres concilij generalis siue concilij regis in cā appellationis poterūt vnā cām seu plures cōmittē aliqb⁹ ex eis vt habeāt iurisditōnē a lege vlt a p̄cipe vniuersaliter p̄cessam. doct. in. c. sup. q̄stio num. de offi. delega.

Conciliū an pōt variari post electionem factam alicui⁹ officij secularis. vide. j. officium.

Conciliū pōt cōgregari. z hz ptātem iudicandi sup discordia duoz electoz in papā. vt colligit ex no. p Anto. z Ab. in. c. licet. de ele.

Conciliū vt congregēt an sufficit vocatio p sonū campane. vide. s. citatio.

Conciliij officialib⁹ data ptās non videt tolli ptās specialiter attributa alijs. vide. s. arbitrium.

Côciliū generale si pōt recusare maxie qñ papa tali p̄cilio pest. ē p̄clusio Ab. in. c. j. d iudi. iij. colū.

In cōcilio generali seu etiā puinciali possunt inuitari z interesse laici in casib⁹ notatis p gl. in. c. fi. de his q̄ si. a pla. nō vt iudicēt nec disponant sed vt cōsulant. z vide ibi plene Ab.

Concorditer

Côcorditer fit a collegio id qđ fit nemine discrepante. ad h̄ tex. in. c. de causis. de ele. vbi factum a maiore parte capituli. z cōcorditer factū ponunt i ter diuersa. p. c. quorūdā. de ele. li. vj. z glo. in. c. cu pientes. in x. cōcorditer. c. ii. li. vj. z in de. ne roma ni. z ideo si aliquis p̄tradicit nō dicīt concorditer actū. no. Ab. in. c. nō pōt. iij. colū. de re iudi. z Jo. an. z Ab. in. c. in singulis. de statu mo. iij. colū.

Conclusio

Côclusionē facta in cā an possūt exceptiones de nouo admitti. vide. j. exceptio si oriā.

Conclusio seu renunciatio nō ē de ordine substā tiali. no. gl. i de. sepe. d. x. sig. z Jo. an. i addi. Spe. ti. de renun. in prin. licet sit de solennitate. vt. c. cuz dilectus. de fide instru. z. c. pastoralis. de cā pos. z et pprie. Inno. in. c. cū venissent. de testi. ergo ei⁹ omisio si vitiat p̄cessū. Ab. i. c. cū. J. z. A. d re iud.

Conclusionē facta p ptes an pōt iudex recusari vide. j. recusatio. x. post conclusionem.

Si conclusum est in petitorio nō pōt ps transire ad possessoriū. s̄ tñ iudex si vult vtrūq; determina bit. vt. c. significauerūt. de testi. z Inno. ibi in fi.

Conclusionē facta in principali an possunt pdu ci instra. vlt testes interrogari. vide. j. pbatō nulla.

Concubina

Côcubine pōt legari z donari. p. l. affectiōis. ff. de dona. ff. de le. iij. l. si cōcubinam. ff. de his qui vt indig. l. cū miles. z. l. ij. C. de dona. inter virū et vxō. p locū a sp̄ali. ff. c. ti. l. b oratio. s. j. f. d ob. q

coitus sit dānatus. z sic filij nati oino sunt incapa ces. sic z cōcubina. vel vt turpis psona a turpi que stu ē repellēda. xxxj. q. i. c. j. qz si p coitu extorquē do qđ donasset seu legasset pcederet obiectio s̄ p tuit alia pietate moueri forte vt illa nuberet. z ne malā vitam consequeret. ad h̄ q no. ff. d re iudi. l. miles. ē p̄clusio Anto. d butrio i suis p̄silijs cōsilio qđ incipit an valeat legatū donatio vel venditio fa cta cōcubine.

Conditio

Conditio ponit rem indubitatiue z suspensiuē. vt. l. cū ad p̄s. ff. si cer. pe. Bar. in. l. demonstratio. in fi. ff. de condi. z demō. z cū qđ dubitat nō dicitur scire. C. de condi. z demon. l. fi.

Si testator reliquit vxori sue habitatiōnē dom⁹ si caste z honeste vixerit. z vitā vidualē seruauerit. Itē reliquit oēs pannos lini z lane in h̄ scōo lega to nō videt repetita illa cōditio si caste zc. qz nō cō gruit primo legato. vt. l. cū pōt. s. imperfecta. ff. d le. ij. z de ver. ob. l. titia. s. idē rñdit. nā primū legatū fuit legatū habitatiōis qđ cām hz successiuā. z he res nūq; liberaf durante legato qz semp est obliga tus ad patiētiā. vt no. C. de vluca. l. interruptionē Scōm vero legatū scz pannoz est legatum momē taneū. quia statim solutiōne facta. z sic trāsato do minio liberaf heres. vt no. fūdat z p̄dudit Bar. in suis p̄silijs. p̄silio qđ incipit Testator reliquit zc.

Repletio p̄ditōis inducit p dictionē itē qñ lega ta sūt eidē p̄sone. vt i. l. repetēdis. ff. de le. iij.

Conditio subintellecta nō facit cōtractū cōditio nalem. vt in. l. que extrinsecus. ff. de cōdi. z demō. et i. c. significasti. d. ele. cū ibi no. Ab. i. c. ij. d spon.

Conditio suspensiuā apposita in sponsalib⁹ etiaz de p̄nti valet. vide. j. matrimonij. x. si p̄sensus.

Conditio apposita seu modus in donatiōe facta siue ecclesie siue alijs an debeat seruari. z nisi ser uet an possit reuocari. vide. j. donatio. x. donatoz

Conditio apposita in cōtractu matrimonij de p̄ senti fingit sponsalia de futuro. vide. j. matrimonij um potest conferri.

Conditio apposita inter duos cōsanguineos vt alios qui nō possunt cōtrahere matrimonij si pa pa dispenset. licet valeat in euentū cōditōis requi rit tñ q dispēsatōe facta iterū cōtrahāt. qz ex facto a iure improbato nō pōt nasci aliqua obligatio. s̄ in cōtractu cōditionali sola spes est in obligatione i. casu in isto nulla nata est obligatio. iō opus ē q de nouo cōtrahat. no. Ab. i. c. sup. eo. d cōdi. appo.

Conditio apposita cōtra substantiā cōiugij vitiat matrimonij. z nō vitiat cōditio. z hoc siue sit cōdi tio resolutiua siue suspēsiua. vide exempla p glo. z Ab. in. c. fi. de condi. apposi.

Conditiones tacite intelligūt in rescriptis. vt le. et no. de rescrip. c. ij. z etiā in iuramētis intelligūt xvj. cōditōes de quib⁹ p lhosti. in. c. quēadmodū. de iureiurā. z p cū in summa de iureiurā. s. quot species. nō tñ intelligo q ppter hoc omne iuramētū sit cōditionale ex quo p̄dicte cōditiones subintel ligunt si exp̄sse n̄ sint. qz nec p̄ditōes q tacite intell

legatū conditionale reddunt. ff. de cōdi. 7 demō.
l. cōditiones. no. l. hosti. vbi. s.

Confessio

Confessio facta calore iracūdie nisi def pseuerantia
p̄t reuocari. ē gl. sing. iūcto tex. i. c. ex lris d̄ diuoz.
facit. l. qd̄ calore. de re. iur. no. Ab. i. c. oli. d̄ rescp.

Confessus in iudicio q̄ non habet ius in benefi-
cio qd̄ possidet 7 actor n̄ pbat d̄ iure suo inferior a
papa nō pōt pcedere sup illa instantia cōtra cōfite-
tez. qz nihil pōt vltra libellū. vt. c. licet heli. d̄ sumo.
sed postea poterit inchoare nouā instantiā p̄ inq̄si-
tionē. 7 pcedere 7 priuare illū. p no. i. c. p inquisitō
nem. de ele. no. Jo. an. in. c. mandatū. de rescrip.
vt refert Barba. in. c. cū olim. de re. pmuta.

Confessio facta indeliberate 7 ppere nō p̄iudicat
nisi in ea pseueret. no. gl. in. c. cū venerabilis. d̄ ex-
cep. in fili dicit glo. no. cōfessione facta calore iracū-
die. in. c. ex lris. d̄ diuoz. 7 vide Ab. in. c. cū venera-
bilis. de excep. ij. colum. 7 talis p̄iudico reuocari. vt
no. glo. in. c. apud. xxxij. q. j. 7 c. fi. de iureiurā. li.
vj. tñ si non reuocat 7 dat pseuerantia p̄iudicat. vt
Abb. vbi. s.

Confessionē ppriā p̄textu erroris factaz pōt q̄s
reuocare an̄ sniam docto tñ errore. 7 sic intelligit
glo. cū ibi alle. in. c. cū cām. de apel. sed si incōtinē-
ti voluerit cōfessionē reuocare pōt etiā non p̄bato
errore. vt. c. j. de testi. cogē. 7 gl. i. c. fi. de p̄sue. li. vj.

Confessionē aut̄ aduocati pōt quis reuocare vsq̄
ad triduū. vide no. i alleg. c. cū cām 7 ibi Ab. iij. co-
lum. 7 no. p Ab. i. c. fi. de p̄f. xij. colū. vsq̄ ad fi.
Confessio facta calore iracūdie nō p̄iudicat nisi
def pseuerantia. idē in cā criminali. vt. l. si cōfessus.
ff. de custo. reo. 7 c. ij. de cōfessis. 7 in. c. p inquisitō
nē. de ele. 7 no. q̄ cōfessio añq̄ sit scripta in actis
p̄t reuocari. no. glo. in. c. fi. de iureiurā. li. vj. 7 no.
in. c. ex lris. de diuoz.

Confessio an 7 qñ pōt reuocari. 7 in casib⁹ i qui-
bus p̄p̄textu erroris reuocari. qualiter pbat̄ error
vide plene 7 no. p Abb. in. c. ex parte. d̄ confes. xij.
colum. vsq̄ ad fi.

Confessio pcuratoris pōt incōtinēti reuocari p̄
dñm aliter de errore cōfessionis nō docto. idē dicit
cōfessione ppria. vt est glo. no. in. c. fi. de iureiurā.
li. vj. 7 in. c. apud. xxxij. q. j. ex interuallo aut̄ nō p̄t
reuocari ppria p̄fessio pcuratoris nisi doceat̄ d̄ er-
rore. vt no. in. c. fi. de p̄fessis. Abb. in. c. scriptū ē d̄
elec. vj. colum.

Confessio partiū in iudicio facta remanet firma
et nō perit etiā si ex aliquo defectu p̄cessus sit null⁹
vt singulariter vult Inno. in. c. pisanis. d̄ resti. spo.
nam confessio ad sui validitatē n̄ exigit telā iudiciū
sed satis est q̄ habeat colorē ipsius iudiciū. i. q̄ fiat i
iudicio. vt no. dicit Inno. in. c. qliter. ij. de accusa.
Ab. in. c. dudum. ij. de ele. iij. colum. vide. supra
acta lris. 7 Abb. in. alle. c. pisanis. v. colum.

Confessio facta de crimine extra iudiciū nō suffi-
cit vt quis puniat̄ d̄ crimine i iudicio. posset tñ pu-
niri extra ordinē si transiret in speciale nomē deli-
cti vt si q̄s gloriat̄ de crimine extra iudiciū. nā tñc

punit̄ nō tanq̄s reus delicti confessari sed tanq̄s ma-
ledicus 7 mali gloriator. hoc est no. dictum Inno.
in. c. q̄ sit. de excels. pla. 7 est tex. cum dictis Abb. in
allega. c. olim. de rescrip.

Confessio facta de crimine extra iudiciū si habet
sua substantia. vt qz quis cōfiteat̄ exp̄sse 7 p̄e p̄nte
q̄ postmodū accusat. vtp̄ta si in p̄ntia mariti quis
confiteat̄ adulterasse vxorē talis p̄fessio plene pbat̄
sicut in ciuilib⁹. ar. in. l. generaliter. C. d̄ nō nu. pe.
Inno. in. c. p inquisitionē. de accusa. 7 melius per
Ab. i alle. c. olim. d̄ rescrip. 7 in. c. at si clerici. de iu-
di. vbi aut̄ cōfessio nō h̄z sua substantia poterit cō-
fiteas subijci torture. 7 sic intelligit glo. 7 Bar. i. l.
capitē quinto. d̄ adul. 7 decisi. rote. d̄ xij.

Confessio facta indirecte i vno iudicio si valet. vt
p̄fiteas puniat̄ directe d̄ illo crimine. vt no. Bar. i. l. si
p̄fessus. ff. d̄ custo. reo. p. l. si filiū. C. de li. cā. p̄t tñ il-
la cōfessio adduci vt p̄bet̄ cōtra ip̄m. Nec ob. c. in-
ter dilectos. de fide instru. vbi acta facta in vno iu-
dicio nō p̄bant in alio. qz illud p̄cedit in p̄batione
q̄ sit p̄ testes 7 infra. sec⁹ aut̄ in cōfessione. qz in pro-
pria p̄fessione nulla cadit excusatio. vt. c. p̄ruas. de
p̄ba. 7 l. generaliter. C. de nō nu. pe. Inno. 7 Ab.
in. c. p inquisitionē. vj. colum. de elec. 7 glo. in. l. si
quis ad se fundum. C. ad. l. iul. d̄ vi publi. v̄l p̄ri. 7
Bar. in. l. ij. ff. vi bo. rapto.

Confessio facta in vno iudicio facit fidē in alio cō-
tra cōfiteantē intellige in confessione ppria. secus in
cōfessione pcuratoris. nam illa nō facit fidē in alio
iudicio contra dñm. qz pcurator nō pōt p̄iudicare
dñm nisi in illa lite tñ vbi ē pcurator. vt. c. cū olim.
de offi. dele. no. Lōpost. 7 Ab. in. c. p inquisitionē.
de ele. pe. colum. vide. s. acta litis.

Confessio facta p mulierem p̄ corporis cruciatum
vel p̄ metū p̄cedentem seu verbera illicita nō va-
let. vt. c. cām matrimonij. 7 ibi glo. 7 doc. d̄ offi. de
le. idē si maritus inferat verba cōminatoria mulie-
ri cōsiderata conditione mariti 7 qualitate mulie-
ris. quia sunt multi hoies qui multū minant̄ 7 pa-
rum faciunt quoz mine nō inducunt iustū metū.
nisi consueuerint minas exequi. no. Bar. in. l. me-
tū. 7 l. ad inuidiā. C. qd̄ mer⁹ cā. 7 p̄eum in. l. j. s. q̄
onerande. ff. quarū re. act. non da. Abb. in alle. c.
cām matrimonij. vide. j. metus.

Confessio clerici facta i vno iudicio an facit fidē
in alio iudicio criminaliter instituto. no. Inno. in
c. p inquisitionem. de ele. 7 ibi Abb. 7 melius in. c.
at si clerici. de iudi.

Confessio si est facta in ciuili post porrectionem
libelli nō requirit̄ snia. qz p̄fessus in iure p̄ cōdem-
nato habet. vt. l. j. C. de confes. si aut̄ fiat añ por-
rectionem libelli requirit̄ sententia. qz al̄s talis p̄ces-
sus non haberet firmamentum lris. vt lite nō con-
tes. p̄ tortū. i cā vero criminali semp requirit̄ snia. vt
l. si cōfessus. ff. d̄ custo. reo. qd̄ verū nisi delictū cēt
notoriū. qz tunc nō requirit̄ snia saltem cū solēni-
tate. vt. l. ictus fustū. ff. d̄ his qui no. infra. no. Ab.
in. c. querenti. de offi. dele.

Confessus de se pōt interrogari de alijs p̄ modus
testimonij in defectū alioz ad aliquale p̄sumptōes

maxime si agitur de crimine civiliter. vt. c. qm̄ d̄ testi. et ibi Anno. in. c. veniens. e. ti. z gl. in. c. de testi. li. vi. si in crimib⁹ exceptis taliū dicta qñq; faciūt plenā pbatōem qñq; min⁹ plenā fm̄ q̄ crimina excepta sūt puilegiata. vt. c. in fidei fauorē. de here. li. vi. e. c. j. de testi. e. li. qdā tñ sūt delicta q̄ non cōmittunt pncipaliter in offensam vel odiū alicui⁹ s; ppter cōmodū cōmittētis vt falsare seu fabricare monetas et latrocinia facere. z in tali casu cōfessus de se pōt interrogari de socijs. vt. l. diuus. de custo. reo. z. l. puinciaz. C. de ferijs. z. l. si. C. d̄ male. z matc. z. l. q̄ vltio. de penis. z. l. si. ad exhiben. s; si delicta cōmittunt in odiū vel offensam alioz. z in istis p̄fess⁹ d̄ se nō d̄z interrogari d̄ alijs vt. d. l. repeti. ff. d̄ q̄sti. vbi Bar. dat hanc theoricā. z in. d. l. si. Ab. in. c. cū monasteriū. de confessis.

¶ Confessus in iure p se vel p interrogatōem iudicis in casu in q̄ nō debeat de iure interrogari vlex aminari nō facit iudiciū nec ad cōuincēdū nec ad p̄sumendū. no. Bar. in. l. maritus. ff. de adul. naz quis nō debet examinari vlex interrogari aliqui ppter reuerentiā psonaz vt libertus. nec seruus cōtra dñm. vt allega. l. maritus. z. l. diuus. ff. d̄ q̄stio. qñq; ppter etiā vt qz impubes. vt. l. j. s. impubes ff. ad fili. qñq; ppter infamiā. ar. l. qui vltimo. ff. d̄ penis. qñq; nō debet interrogari ppter inimicitias. vt. l. j. s. p̄terea. ff. de q̄stio. qñq; rōe ordinis omis si. qz lite nō p̄tes. vel pte nō citata tunc em̄ nō facit iudiciū. C. de testi. l. si qñ. in si. facit. c. veniens. de testi. ij. Ab. in. c. cum monasteriū. de cōfess.

¶ Si quis cōfiteatur in iudicio homicidiū cōmisisse sed ad sui defensionē etiā hac q̄litate nō pbata nō debet damnari saltē capitaliter. qz in tali pena inferenda p̄bationes debent esse luce clariores. vt. l. sciant cūcti. C. de p̄ba. z. l. qui sniam. C. de penis nā illa p̄fessio nō emanat pure sed q̄lificatiue. z p̄sumptione lz vehemēti nō d̄z quis crimine dānari vt. c. lras. de p̄sump. facit qd̄ no. Anno. in. c. q̄a verisile. de p̄sump. vbi dicit no. q̄ qñ iudex p̄cedit super delicto ex p̄sumptione debet multū t̄pare sniam maxime ne cōdēnet nisi raro z modice ad penam corpālē vel pecuniariā. vide ad p̄dicta q̄ no. in. c. auditis. de p̄scrip. pe. colū. vide. j. p̄batio dubia.

¶ Confessio inducit notoriū qualiter intelligatur vide. j. notoriū licet.

¶ Confessio sup crimine si fiat in iudicio. z in p̄ntia sui iudicis. plene p̄iudicat etiā nullo p̄cedente p̄cessu. no. singularit Anno. in. c. qualiter z qñ. d̄ accu. et est tex. in. c. j. de accu. li. vi. q̄ limitat Bar. in. l. si p̄fessus. ff. de custo. reo. qd̄ p̄cedit qñ p̄fessio sit pncipaliter z ppter se. ar. i. illa. l. secus si cōfessio fiat incidenter p̄ quandā p̄sequentiā. vt. l. si filiū. C. de lib. cau. z no. glo. in. c. ex penitentib⁹. l. di. in. si. Item oportet q̄ iudex sedeat p̄ tribunali. vt. l. pe. ff. d̄ iusti. z iure. q̄ verū quādo causa exigit plenam probationem. si exigit semiplenam tunc sufficit q̄ confessio fiat iudice itinerando. vt. l. voluit. ff. d̄ inter roga. act. Abb. in. c. at si clerici. de iudi. ij. colū. z vi. colū. vide. j. p̄fessio ad sui substantiā. z vide Ab. in. c. cū dilect⁹. de ordi. cog. vbi plene z no. p̄ eum.

¶ Confessio facta p clericū corā iudice seculari. z sic in iudicio icōpetēti p tractū z inuitū nō arrat cōfessum ad p̄sistendū in ea nec ex ea insurgit aliqd̄ iudiciū sufficiens ad torturā. vt est tex. fm̄ Ab. in. c. at si clerici. de iudi. nec valet talis cōfessio tanq̄ extraiudicialis vt cogat in ea p̄sistere. vt voluit Anno. in. c. p̄ inquisitionem. de elec. qz p̄ talem cōfessionē extraiudicialē nō dat materia vsurpandi iurisdictionem alterius. sed qñ sit p tractū in venito iudicio tribuit materia violandi ecclesiasticā iurisdictionē. est conclusio. Ab. in. c. at si clerici. d̄ iudi. iij. colū.

¶ Ex confessione facta corā incōpetenti iudice per voluntarie litigantez insurgit iudiciū vt supponat torture non tñ q̄ in veritate valeat confessio tanq̄ facta in iure. sed ex quo voluntarie ibi litigabat et sponte confessus est surgit p̄sumptio non modica contra euz. p hoc qd̄ no. in. c. qd̄ in dubijs. z. c. ad monet. de renun. z sic intelligit qd̄ no. Anno. in. c. p̄ inquisitionē. de elec. z hoc verū nisi cōfessio talis fuerit facta calore iracundie. qz tunc ad nihilū p̄iudicat etiā si sit facta corā competentī iudice. no. in. c. ex lris. de diuoz. z ibi glo. Item habet locum qñ agitur de crimine. secus si civiliter mere. vt no. i. c. olim. de testi. est conclusio Abb. in. c. at si clerici. de iudi. iij. colū.

¶ Confessio extraiudicialis nō interuenientib⁹ requisitis ad cōfessionē in civili. de quib⁹ in. c. si. d̄ cōfess. nō sufficit ad pbatōnē delicti cōfessari. unde tñ sufficit quaten⁹ sumit sibi nomē specificū vt dicat maledicus. vel de crimine se gloriāns. vt. c. q̄ sit. de excels. pla. z sic intellige no. in. c. capite q̄nto. ff. d̄ adul. si aut cōfessio extraiudicialis habet sua substantialia valebit vt p̄batoria z declaratoria sicut dicimus in civili. vt. l. publica ineuia. ff. de positi. et h̄ vult Anno. in. c. p̄ inquisitionē. d̄ ele. z hoc verū dūmodo cōfessio sit cā exp̄ssa. no. i. l. certū. s. si q̄s abint̄. ff. de p̄fess. Ab. i. c. at si clerici. de iudi. v. colū.

¶ Confessio facta in iudicio p̄cedente p̄cessu si habuit sua substantialia valet z habet p̄ cōuicto non aut p̄ condēnato. qz snia necessaria ē. l. z si p̄fessus ff. de custo. reo. Bar. in. l. infamē. ff. de pub. iudi. no. in. c. ij. de cōfess. Ab. vbi. s. vi. colū.

¶ Confessus in crimine an efficiat infamis. vide. j. infamis efficit. cum d̄ se.

¶ Confessio ad sui substantiā nō requirit telam iudiciū vñ valet cōfessio etiā si iudiciū ex aliqua cā sit nullū. vt no. in. c. pisanis. de resti. spo. z in de. cōt̄tutionē. de ele. facit qd̄ no. Anno. in. c. qualiter z qñ. ij. de accu. qd̄ tñ limitat Bar. in. l. si confessus. ff. de custo. reo. qñ quis cōfiteat pncipaliter sec⁹ si incidenter p. l. si filiū. ff. de li. cau. no. Ab. in. c. cum dilect⁹. de ordi. cog. xij. colū. vide. s. cōfessio sup crimine. idē no. Ab. in. alle. c. pisanis. v. colū. z i. c. si. de confes. xj. colū. z hoc limita verū fm̄ Ab. in. c. pisanis. qñ defectus p̄cessus nō p̄cernit pariter confessionem qz tunc non valeret.

¶ Confessus de crimine cōtingenti cām pncipalē puniō ordinaria pena etiā si directe nō agat cōtra eū. est casus no. in. c. cū sup. de cōfess.

¶ Confessio incidenter facta nō sufficit ad imponē

dam penā ordinariā. pōt tñ iudex inchoare nouū pcessum. 7 adducere illā cōfessionē ad pbatōez de liciti. no. Inno. i. c. p inquisitionē. de ele. Jo. an. et Ab. in. c. mandatū. de rescrip. 7 vide glo. in. l. si q̄s ad se fundū. ff. ad. l. iul. de vi publi. 7 Bar. i. l. si cōfessus. ff. de custo. reo. 7 glo. in. c. ex penitentib⁹. l. di. Ab. in. c. cum sup. de confes. iij. colum.

¶ Cōfessio facta p positum ad tormenta vel ductū ad ea nō valet. no. Bar. in. l. j. §. diuus. ff. de q̄stio. idem si esset in carcere in quo multū frigore 7 fame affligeret. nam 7 tunc formidine tormentorum videtur facta confessio. vt ibi no. Bar. ar. ff. de iure iuran. l. itē apud labeonē. §. questionem. ff. de vi 7 vi ar. l. iij. §. si aut. vbi videt sufficere terroz armorū nam timor mortis 7 corporis cruciatus excusat cōfessionem. vt. c. lotarius. xxxj. q. ij. idē de cōfessioe facta calore iracundie que nō p iudicat nisi deur pseuerantia sicut in tormentis. vt. c. ex lris. de diuoz. 7 ibi glo no. Ab. in. c. ex pte. de cōfes. vj. colum

¶ Cōfessio in tormentis videt in confessione pseuerare qñ reducitur in locum publicum iudiciū 7 ibi coram psonis publicis 7 notario confitef. vt. l. ij. §. custo. reo. 7 Bar. in. l. j. §. diuus. ff. de questio. i. cōfessione tñ facta aliqua violentia sufficit q̄ cessauerit violentia vel calor iracundie tunc em̄ sufficit p seuerantia tacite vel expresse. no. Ab. in alle. c. ex pte. vj. colum.

¶ Cōfessio i cā ciuili i tormentis facta lz ratificet p pseuerantiā. p. l. ij. cū ibi no. C. q̄b me. cā. sec⁹ i crimia li vbi nō solū requirit q̄ pseueret in illa. sed q̄ etiā legitima indicia pcedat ad torturā. vt. l. j. §. diuus. ff. de q̄stio. si aut. pcesserāt indicia nō nocebit cōfessio in criminali facta p torturā etiā si pseueret in illa vt. l. pe. ff. de q̄stio. fm vnā lec. lz Bal. ptradicat in l. vnica. C. de cōfes. 7 nō bene fm Jo. de immola. i allega. c. ex parte. de confes.

¶ Cōfessio si emanat in criminali requirit sententia. vt. l. si cōfessus. ff. de custo. reo. no. Bar. in. l. j. ff. §. p̄fes. q̄b limita verū nisi crimen sit notoriū. q̄a tunc pōt pcedi ad executōem pene absq̄ alia snia. vt est tex. iuncta glo. in. l. ictus fustii. ff. de his qui no. infā. sentit Inno. in. c. ex parte. j. de verbo. sig. vel saltem nō requirit snia cum solennitate debita in alijs sententijs. vt. c. vestra. de coha. de. 7 muli. Ab. in. c. ex parte. de confes. xj. colum.

¶ Cōfessio facta pcuratoris nō nocet dño nec cōfessio ficta alicui⁹ nocet suo heredi nec x̄a confessio filij nocet patri. Bar. in. l. cum filius. ff. de ver. obli. 7 in. l. eius qui delatozē. ff. de iure fisci. Ab. in. c. per inquisitionem. de ele. pe. colum.

¶ Cōfessio pcuratoris cōstituti ad petendū 7 ex igendū 7 ad deliberandū seu vendendū an si confitetur q̄ recepit p̄cium vel debitum an valeat. vide j. pcurator constitutus.

¶ Cōfessionē plati qñ 7 in quib⁹ statur. vide plenep Abb. in. c. si. de p̄scrip. circa fi.

¶ Cōfessio pcuratoris constituti a plato 7 a capitulo nocet ecclesie. etiā si agat de statu ipius. vt. c. suborta. de re iudi. facit. c. dilectus. de capel. mo. et no. plene in. c. j. vt lue nō p̄fes. sed si est cōstitutus a

pzelato tñ non nocet ecclesie. vt no. in. c. ij. de conliti. li. vj. Ab. in alle. c. suborta. in pñ.

¶ Cōfessio patris p quā confitef debitu q̄ absoz bet totū patrimoniu nō nocet filio quo ad suā legitimā. no. Ly. in. l. j. C. de confes. 7 Spe. c. ti. §. nunc videndū. ver. sed nūquid. 7 est rō qz filius in legitima est q̄si creditor. in. l. qm̄ in priorib⁹. C. §. inoffi. testa. nam ex magna q̄ntitate p̄sumit fras. vt. l. lucius. §. oēs. ff. que in frau. credi. dicit tñ Anto. i. c. q̄uis. §. re iudi. circa fi. ponderandā q̄litate p̄sone et verisimilitudinē debiti 7 tractū filij ad fraudem cōiecturandā. 7 idē de alienatōe quā p̄ facit titulo nō lucratiuo. no. in. c. rainucius. de testa. 7 Bar. i. l. ij. ff. si q̄s a parē. fue. ma. Ab. i. d. c. q̄uis. circa fi.

¶ Cōfessio pcuratoris seu administratoris an et qñ p iudicat dño. vide p Bar. in. l. certū. §. sed iam ipos. ff. de p̄fes. 7 p Ly. in. l. vnica. C. c. ti. 7 Lōpos. in. c. p inq̄stōem. de ele. 7 Spe. ti. de cōfes. §. postremo. x̄. si x̄o. 7 hosti. i. sūma d̄ p̄cu. §. j. x̄. §. nūqd cōfessio Anto. 7 Ab. plene i. c. j. vt lit. si pte. vide. j. p curatis aliena negocia cū x̄. lequē.

¶ Cōfessio tutoris vlturatoris si ē volūtaria nō p iudicat pupillo. secus si cōtentiosa. 7 h̄ intellige qñ iudiciū ē agitatū p tutorē seu curatozē. si aut agitatū foret p pupillū cū aucte tutoris n̄ p iudicat cōfessio soli⁹ tutoris. no. Bar. i. l. potuit. §. § an ipos. §. iure deli. 7 l. ij. §. q̄b obseruare. C. de iura. calū. et no. in. l. j. C. de p̄fes. vide. j. pcurator q̄ p̄fitef.

¶ Cōfessio pcuratoris si ē tate efficacie sic ē p̄pa. qz p p̄p̄ia p̄fessionē mibi p iudicat i alio iudicio eo q̄a nō possū ire cōtra id q̄b dilucida voce p̄testatus sū etiā si agat ad aliū effectū. ad h̄ q̄b no. in. c. ij. §. ozi. cogni. 7 i. c. p inq̄stionē. de ele. 7 l. generalit. C. de si nu. pe. 7 c. p tuas. §. p̄ba. q̄b tñ si p̄cedit i p̄fessione pcuratoris. vt no. dicit Lōpos. i alle. c. p inq̄stionē. 7 Spe. ti. de p̄fes. §. nūc vidēdū. x̄. §. nūqd cōfessio. Ab. i. c. j. vt lit. si p̄fes. xij. colū.

¶ Cōfessio pcuratoris si tollit facultatē appelladi. si tñ p̄fessio p̄p̄ia. vt patet. ij. q. vj. sūt q̄z. 7 C. quorū ap. nō reci. l. ij. 7 vide q̄b no. i. c. cū sp̄ali. de ap. Ab. vbi. §. vide. §. appellare pōt dñs.

¶ An 7 qñ p p̄fessio d̄z haberi nō rñdēs positōib⁹ vlt̄ interrogatōib⁹ a iudice factis. vide. j. positōib⁹.

¶ Cōfessus qz si rñdit positōib⁹ an d̄z statim p iudicē cōdēnari. 7 an p̄demnatōem si moriat an tal̄ pena trāsit ad heredes. vide. j. positō. x̄. 7 si i positōib⁹.

¶ Si q̄s cōfitef simpliciter petitiōem vlt̄ positōez licet cōfiteat factū p̄ncipale nō tñ videt p̄fiteri alias q̄litates. secus si cōfiteat oia in libello seu in positōne cōtenta. qz tunc referet rñsio ad ea que veniūt p̄ncipalit̄ 7 accessorie p modū qualitatis. ar. in. l. si. ff. §. fideius. l. j. 7 Bar. in. l. si cui. §. a filio. ff. de lega. j. Ab. in. c. vnico. de pluspeti. vlti. colū.

¶ Cōfessio facta in iudicio ponendo licet valeat vt no. in. l. ij. §. quid obseruari. C. de iura. calū. 7 Bar. ibi. nō tamē interrogādo articulando vlt̄ capitulando. qz nihil p̄cise ponit. no. Ab. in alle. c. ex parte. de confes. ix. colum.

¶ Cōfessio ficta si pl⁹ opat q̄s x̄a. iō vbi x̄a p̄fessio si sufficet ad p̄dēnatōez nec ficta. vid. j. iurare nolēs.

Confessio si sit sub eodē constructo pōt aduersari⁹ cape pte confessionis q̄ten⁹ facit p se z aliā pte cōfutare seu repellē p rōnes pbabiles. facit qđ le. z no. in. c. j. de p̄f. li. vj. z Bar. in. l. aurelius. z. §. itz q̄ sit. de libe. leg. Ab. in. c. j. d. postu. p̄la. j. z. ij. colū. Si tñ cōfessio cōtinet duo facta separa pōt aduersarius recipere qđ facit p se z aliud respuere p iura supra allegata. s̄ si sit vnū factū qualificatum vltōtum debes recipere vel totū refutare. vt no. Bar. in dicta. l. aurelius. z hoc verum si cōfessio sit viua voce. vel per scripturam priuatā. secus si per publicam scripturam cum talis scriptura sit quid indiuisibile. vt no. gl. in. l. publici. ff. de deposi. z Bal. in. l. vnica. C. de cōf. Item limitatur qđ dictū est in libris mercatorū. quia si quantitas est parua credit eis p aduersario z p̄ra eum. facit qđ no. in. l. si quis ex argentarijs. ff. de eden. sed in magna quantitate habet locum fm opi. Abb. in. c. bone. ij. d. postu. p̄la. circa fi. Item limitatur qđ supra dictum ē si sit vnū factū qualificatū qđ ī totū debet approbari vel refutari cōfessio habet vim nisi cōtra illā partem que facit pro confitente sit vrgens p̄sumptio vt. c. cum venissent. z ibi glo. d. institu. z Bar. in dicto. §. item que sit. z Abb. vbi supra. z. Abb. in. c. p̄terea. de transac. z idem Abb. in. c. ex parte. de cōf. vj. colum.

Confessus an in alio iudicio poterit interpretari confessionem suam ad eius excusationē. Inno. et Abb. in. c. p̄ inquisitionē. de electio. circa fi.

Confiteri videtur tacite pducens instrū omnia contenta in instrō. no. Inno. in. c. cum olim. d. cēsi. et. c. cum venerabilis. de excep. Ab. in. c. cū sup de offi. dele. vide. j. instrū. ver. ex instris pductis.

Confiteri pōt laico instāte necessitate iusti belli. vt trāsfretationis seu expugnationis castri vel mulieris p̄gnātis in partu licet talis laicus nō pōt absolute necligare. qz nō habet clauēs ecclie absoluit tñ de⁹. no. glo. in. c. pastoralis. §. p̄terea. d. of. ordi. z ibi Ab. v. colū. fac. c. quē penitet. d. peni. di. j.

Confiteri an videat intentionem aduersarij exceptionem obijciens. vide plene p Ab. in. c. cum venerabilis. de excep. v. colum.

Confessio nō p̄iudicat confitēti nisi respectu interrogantis. vt est tex. no. ff. de interro. act. in. l. si. et vide Inno. in. c. qualiter. z qñ. ij. de accu. et qđ no. Abb. in. c. si. de cōf. p̄ben. z in. c. q̄uis. de re iudi. j. colum. nec confessio vnus p̄iudicat alteri vt ibi. Abb. p̄e colum.

Confessio cōiugū in cā matrimoniali an z qñ valeat. vide plene z no. per Abb. in. c. super d̄ eo qui cogno. cōsang. vxo. sue. z vide. j. religiosus. ver. licet regulariter.

Confessio facta ī iudicio sūmario facit plenā p̄batōnē in plenario. vide. j. p̄bationes facite.

Confiteri quis videat contenta in libello. vt in. l. cum p̄cium. C. de li. cau. adeo q̄ teneat actione iniuriarū si aliquod delictū aduersarij interfecit in libello. vt in. l. item apud labeonē. §. si quis libellos ff. de iurciur. sicut etiam contenta in rescripto videtur quis confiteri. z hoc etiam si rescriptū reprobet

tanq̄ tacita veritate impetratum. vt no. Jo. an. c. cum positionibus. de lit. p̄f. li. vj. Ab. in. c. examinata. de iudi. ij. colum. z idem Abb. in. c. ex pte de cōf. viij. colum.

Confessio facta in libello pdest aduersario. z p̄t ex ea intentionem suā fundare licet tpe libelli obliti nō sit p̄is. z hoc quia scriptura semp loquit⁹. no. Bar. in. l. certum. ff. de cōf. facit. l. cum p̄cium. C. d. li. cau. z p̄ epistolā quis cōfiteat⁹ z valet. vt. l. publica meua. no. Abb. in. c. vnico. de lit. cōf. v. colum. Ab. in. c. ex pte. de cōf. viij. colum.

Confessus ficit quia non contestatus est litem vel noluit iurare licet videat confiteri exceptiones pemptorias non tñ dilatorias que inhabilitant p̄sonam ad agēdū. vt quia bānitus vel excoicatus que etiā post rem iudicatā possent apponi. vt. c. pia de excep. li. vj. Ab. in. c. si. de iura. calum. v. colū.

Cicte confessus pōt post condemnationē appellare. nam licet sit contumax in non parendo nō tñ ē contumax in nō veniendo. z iō appellat. vt. l. creditor. §. iustus. ff. de apel. glo. in. l. ij. §. quod si actor C. de iura. calum. z. l. j. C. quoz apel. nō reci. qđ intellige verū si tpe recusationis nō rīdendi vel non iurandi exp̄sit aliquā cām licet dubiā. vt. c. vt debitus. d. ap. sed si nullā cām exp̄sit. vel si exp̄sit nororie friuolam non admittit ad appellandū ppter nīmiū contemptū iudicis. idem qđ admittat si causā exp̄sit tpe appellatōis a snia tñ declaratoria iudicij vt qz p̄nunciauit q̄ non legitime recusauit iuramentum potest appellari cū talis sit snia hois declarantis qui poruit extare. ad qđ no. in. c. cupientes. §. quod si p̄ viginti. de ele. li. vj. Abb. in. c. si. de iura. calum. vj. colum.

Cicte confessus an pōt purgare suam contumaciam. vide. j. iurare recusans.

Confessio ficta p̄lati an z qñ p̄iudicat ecclesie. vt de no. p̄ Abb. in. c. si. de iura. calum.

CSi reus etiā in bñficialibus cōfiteat defectū iuris sui z actor deficit in p̄bādo absoluet reus dūtaxat ab impetitione sua. z cōtra reū nō p̄nunciabit qui nihil petijt. qz inferior citra papā nō habet p̄atem vltra vires libelli licet postea posset p̄cedere ex officio inquisitionis virtute cōfessionis. no. doc. in. c. mandatū. de rescrip. z Ab. in. c. cū sup. de cā pos. z p̄prie. vide. j. libellū si actor.

Confessio facta in iudicio sine cā valet. qz ī iudicio q̄si cōtrahit. vt. l. iij. ff. de pecu. extraiudicialis tñ cōfessio sine cā nō valet. no. Ly. in. l. generaliter C. de nō nu. pe. Confessio em̄ in iudicio facta videtur deliberate z nō per errozē facta. ff. de cōf. l. q̄ Stichū. Anto. z Ab. in. c. ex pte. de cōf. j. colū. z vnde plene p̄ hosti. z Jo. an. in. c. si cautio. de fide instrū. vide. j. instrū publicū. cū se.

Confessio minoris an z qñ p̄iudicat. vide plene p̄ hosti. in sūma ti. de p̄f. §. j. d. si maior. Jo. an. i addi. Spe. c. ti. §. sequit⁹. post prin. z plenius per Ly. z p̄ Richo. d. mara. in. l. vnica. C. e. ti. z p̄ Bar. in. l. certū. §. in pupillo. ff. de cōf. Ab. in. c. ex pte. de cōf. ex quo colligo sequentes cōclusiones.

Confessio emanās ab infante minori septennio

nū valet etiā cum aucte tutoris qz illa etas ignorat qd videat. hinc ē q ad iudiciū vocari nō pōt. vt. l. iij. ff. de in ius vo. z. l. j. ff. de admi. ru. z. l. j. C. de fal. mo. q pcedit etiā in causis spūalib⁹. vt. c. si annū de iudi. li. vj.

¶ Confessio minoris maioris septēnio aū pubertatē emissa valet qū agit de momētanea possessio- ne. vt. l. momētance. C. q legi. pso. ha. stan. i iudi. C. si p vim v' alio mō. l. j. z in alijs casib⁹ in qb⁹ nō hz legitimā psonā standi in iudicio regularit' n̄ valet ei p'fessio. vt. l. clarū. ff. de aucto. p'stan. z in. c. si annū. de iudi. li. vj. siue cōfiteat' in iudicio siue ex- tra. vt ibi no. s si hz administratorē. z cū aucte sua p'steat' p'iudicat ei lz restituat' si enozmit' ledat'. vt. l. certū. §. in pupillo. ff. de p'ses. z. l. si curatozē. i. fi. C. de in integ. resti. pe.

¶ Confessio adulti seu puberis curatozē non hñtis valet p viā iurisditōis volūtarie. nā etiā ex p'tractu suo obligat' lz possit petē restituōnez si enozmit' le- dat'. vt alle. l. si curatozē hñtis. §. p viā cōtēnose iuris- ditōis vt in iudicio valebit' casib⁹ in quib⁹ hz legi- timā psonā stādī i iudicio vt in spūalib⁹. idēz si agit de nuda possessione. vt alle. l. momētance. in alijs vero nō valet. vt alle. l. clarum.

¶ Confessio adulti curatozē hñtis cū ei⁹ aucte emis- sa valet indistincte. s restituit' rōne lesionis. vt alle. l. si curatozē hñtis. §. si fiat sine eius aucte in his q tē- dunt ad ordinādū iudiciū nō valet. qz in his cōcer- nentib⁹ solēnitatē iudiciū inspici d'z solēnitās pso- nāz. vt alle. l. clarū. in cōcernētib⁹ tñ indaginē veri- tatis valet. qz ex q agit ad veritatē inueniendā nō est de solēnitatē p'sone curandū. l. si fideiussor. §. q- dam. ff. manda. C. de eden. l. is apud quem.

¶ Confessio adulti sine aucte curatoris facta p iura- mētū calūnie nō valet cū si habeat sufficiēs iudiciū discernēdi p xbiū credit' v' n̄ credit. vt. l. ij. §. qd ob- seruare. C. de iura. calū. §. de veritate dicēda licite i- terrogat'. vt no. in dicto. §. qd obseruari. fac. l. j. §. im- puberes. ff. ad sili. fert etiā adul' testimoniū in q iurat de veritate dicēda. vt. §. testes. iij. q. iij.

¶ Confessio minoris facta i tormētis absqz aucte cu- ratoris valet dū tñ ratificet eā. vt. l. j. ff. de questio. iij. q. iij. si res. reqrit' tñ q pcedat aliq cāc cognitō an il minor sit interrogand⁹ v' ne. z i h d'z eē auctas curatoris. ar. ff. d pub. iudi. l. custodia. z qd ibi no. et. ff. d adul. l. postulauerit. §. questionē. z sic suffi- cit curatozē esse pñtē. z auctorizantē qū iudex p'ci- pit minori vt rñdeat seu qū iurat rñdere veritatem ad instar iuramenti testis vt eo tpe sufficiat parterz esse pñtem. vt. l. si qū. C. de testi.

¶ Confessio tutoris vel curatoris si emanat spōte nō p viā cōtēntiose iurisdictionis nō p'iudicat mino- ri. casus est in. l. certū. C. de cōfes. naz ex quo spon- te cōfiteat' videt' donare qd nō pōt. l. cōtra iuris re- gulas. ff. de pactis. si aū cōfiteat' p viam contentio- se iurisdictionis vocatus ad iudiciū valet. ar. l. iij. ff. de re iudi. z idem in confessione p'lati vel alteri⁹ administratoris. vt. c. ex pte. de confes. z. c. suborta de re iudi. z. c. dilectus. de capel. mo. z glo. si. in. c. si. de rescō. z vide qd no. i. c. ij. de testi. li. vj.

¶ Confessio facta in cā ciuili libello nō oblato ante

litis cōfessatōem non requirit sniam sed sit pceptū de soluendo qd pceptū n̄ snia. sed potius ad ex- cutionem tendit. vide glo. ij. q. j. nos in quēqz. z in c. dudum. ij. de ele. Bar. in. l. j. ff. de confes. sed si si at confessio ad libellū vel post litis contes. requirit' sententia. z no. in dicitis iurib⁹. non ob. id qd dicit' q cōfessus in iure p condemnato habet' intellige impzoprie qz est ferenda sententia. vt pcludit Ab. in alle. c. ex parte. xij. colum.

¶ Confessio extraiudicialis vna cum alijs iudicijs non reddunt delictū notoriū. no. Bar. in. l. ictus fustiu. de his qui no. infra. z vide Inno. in. c. at si clerici. de iudi. Ab. vbi. §.

¶ Confessio de credulitate eque p'iudicat sicut d ve- ritate. no. glo. in. c. ex l'ris. de iureiur. Ab. in. c. cu. z ad sedem. de resti. spo. pe. colum.

¶ Confessio aduocati sicut p'pria confessio p'iudi- cat nisi fuerit reuocata. vt. c. cū causam q. de ap. ff. ad. l. aquil. l. inde neracius. §. vlti. ff. de cōfes. l. nō faterur. dum tamen eadem die vel incōninenti re- uocet. no. glo. in. c. olim. de censu.

¶ Confessio facta p testatorem p quā cōfiteat' sibi a debitore satisfactum pōt reuocare ipō cōualescen- te nisi iurasset in testamento. inducit tñ talis confes- sio iudiciū z cū alia p'sumptōe p'bare debitorz ple- ne. ē cōclusio Bal. in. l. si creditoris. C. de fideicō.

¶ Confessus sponte mitiori pena punit' quā cōui- ctus. vide. j. pena. x. mitiori pena. cū ver. sequen.

¶ Confessio facta in vno iudicio valet in alio inter eadē psonas. nam instātia perempta nō perijt cō- fessio. no. Inno. in. c. cum cām. de testi. z Bar. i. l. cum lite. ff. iudi. sol. confessio etiā ad sui essentiā nō exigit validitatē p'cessus. vnde licet p'cessus sit nul- lus remanet tñ confessio. vt pbat' in. c. fi. de resti. spo. vbi no. Inno. z facit de. cōstitutionem. d elec. nam valet confessio facta in iudicio sine alia tela iu- dicij. vt no. p Inno. in. c. qualiter. ij. de accu. idem Bar. in. l. si cōfessus. ff. d custo. reo. z cōfessio facta in sūmario iudicio valet i plenario. no. Inno. in. c. ij. de ordi. cogni. Ab. i. c. dilect⁹. de capel. mo.

¶ Confessio extraiudicialis cadēs in delictū necet cōfitemi ad penā ordinariā imponendā. l. sancim⁹ C. de penis. z. c. qz sit graue. de excessi. pla. vbi qd apparet clericū gloriante de delicio esse maleficum detractozē z leuem punit'. vt ibi no. Inno. nō tñ p- pter talem confessionē punit' ex delicto. vt ibi ho- sti. de q vide qd no. in. c. at si clerici. de iudi. z i. c. p inq'sitōem de elec. z in. c. capite qnto. C. d. adulte.

¶ Confessus se debere Joanni centū p domo ven- dita si modo pbat q eandē domū habet ex alia cā qz aliam rem pmutauit z tradidit p ea nō tenet ex cōfessione. C. de re. p'mu. l. ex placito. z. l. cu. z p'ci⁹ idē si pbat se alibi fuisse tpe quo sonat confessus fu- isse. vt. c. ex tenore. d testi. v' cā fuit fraudulēter ad- lecta cum nulla vera z iusta cā subesset. vel quia er- rando hoc fecit. vt no. Inno. in. c. cum cautio. d fi- de instru. ex quo euidenter p'batur fin hosti. ibi q si quis confiteat' se debere spe future numeratōis. et creditor ei n̄ numerauerit pecuniā vt p'misit. qd et sibi elapso termino creditori non possit opponere exceptionē non nume. pecu. que biennio claudif

C. de nō nu. pe. l. in cōtractib⁹. poterit tñ de tali do
lo seu fraude excipere. C. de nō nu. pe. l. si ex cautō
ne. et nō. plene in. c. si. d. solu.

¶ Si quis confiteat⁹ ex antiqua causa aliquid se de
bere potest probare contrariū per scripturam. ff.
de proba. cū de in debito. §. si. l. host. et Jo. an. in. c.
si cautio. de fide instru. circa si.

¶ Confessio est quadruplex. alia ē oris. xv. q. viij.
c. j. et ij. et de confes. c. si. alia est p̄sumacie siue fuge.
vt. c. nullus. de presumpt. et c. rursus. xj. q. iij. rei
euidētia. xxvij. di. p̄f. q̄. euidētia negatōis alteri⁹
illatorū. vt. c. nōne de p̄sūp. no. l. hosti. i. alle. c. null⁹

¶ Confessio declaratoria actus principalis requi
rit p̄ntiaz partis licet sit facta extra iudiciū. colligif.
ex. c. si. de suc. ab intest. et fa. ad no. in. c. si. de cōfess.
et in. l. certū. §. si quis absente. ff. e. ti. l. generaliter.
C. de nō nu. pe. et Abb. i. alle. c. si. vide. j. pbat.

¶ Confessio facta propter aliud etiam in presentia
partis plene nō pbat. colligif. ex. c. si. de succes. ab
intest. et ibi Abb. v. colum.

¶ Verba enūciatiua plata ppter aliud nō inducūt
dispositionem. vt in. c. si papa. de p̄ui. li. vj. si ta
men verba enūciatiua fuerunt principaliter pro
lata ppter se et non ppter aliud inducunt disposi
tiones. vt. l. ex hac scriptura. ff. de dona. in disposi
tione tñ ad pias causas sufficiūt verba enūciatiua
etiam ppter aliud prolata. quod sentit Bar. in. l.
j. C. de sacrosanc. ec. nam i his sufficit solennitas
iuris gentiū. vt ibi no. et firmat Abb. i. c. si. de succes.
ab intest. iij. colum.

¶ Verba enūciatiua in vltima voluntate prolata
si emittantur propter se probant dum tamen iura
mentum sit appositum. vt in auct. quod obtinet.
C. de proba. si tamen cessat iuramentum et pars ē
presens vel notarius recipit confessionē per partē
in presentia probat. plene concludit Abb. in. c. si. de
succes. ab intest. pe. colū.

¶ Confessio emissa per verba inducentia contem
plationem alicuius nō inducūt obligationē. vide
j. verba generalia.

¶ Licet regulariter nō potest quis recipere partē cō
fessionis pro se et partēz rejicere ex quo confessio
emanat sub certa qualitate et cōtinet vñ factū vt
no. in. c. j. de confes. li. vj. et l. aurelius. §. item que
sit. ff. de li. lega. et. l. si quidē. d. excep. et no. Abb. i. c.
bone de postu. p̄zela. si tñ p̄fessio emanat cū certa
qualitate potest nihilomin⁹ aduersarius recipere
confessiones quatenus facit pro se. rejicere qualita
tem quatenus facit contra se. vt tex. cum glo. in. c.
cum venissent. de institu. quod exemplificat Bar.
in dicta. l. aurelius. §. item que sit. q̄ si cōfiteor me
occidisse semp̄onium ad defensionē meam potest
aduersarius capere confessionē p̄tra me respectu
cōfessionis. et repellere quatenus est p me. s. respe
ctu defensionis q̄ p̄sumptio est contra occidentē
prima fronte cū sit actus a iure dānatus. et iō mibi
incumbit onus pbandi defensionē. no. Abb. i. alle.
c. cum venissent. ij. columna.

Confirmatio

Confirmatio licet regulariter in officiis seculari

bus etiā requiratur. vt no. gl. in. l. p̄uatoz. C. d. iur
risdi. om. iud. et no. i. c. cū i ecclia. de ele. valer tñ cō
suetudo qua in minorib⁹ beneficiis vel officiis ex
sola electiōe plenū ius acq̄rat electro. q̄ videt tene
re Bal. in auctē. habita. C. ne si. pro pa. et Abb. in. c.
cum in iure de electio. circa p̄in. et vide Abbatem
in. c. nihil est. eo. ti. x. columna.

¶ Confirmatione electionis solēniter facta edicto
p̄posito an audiant oppositiones seu contradi
ctor. vide plene p Abb. in. c. cū olim de dolo. et p̄u.

¶ Confirmatio pape opat⁹ effect⁹ q̄s vide. j. papa
de ordinata.

¶ Confirmatio sententie facta p inferiorē a princi
pe opat⁹ eodē effect⁹ quos opat⁹ cōfirmatio facta a
principe. de quibus vide. j. papa de ordinata. s. ta
lis confirmatio inferioris nihil opat⁹ nisi fiat p viā
cōtentiose iurisdictionis ita q̄ sumit vim poti⁹ ex p̄
sumptione sententie sue q̄ ex sua potestate. vt no. i.
c. ea que. de re iudi. et iō dicit Inno. i. c. j. d. trasac.
q̄ petēs hāc p̄firmationē corā inferiorē h̄z docere
q̄ iudex fuit qui tulit eā. et q̄ ordinē seruauit. nō tñ
h̄z necesse p̄bare q̄ sit iusta. ar. c. p̄sentia. de renū.
Abb. in alleg. c. ea que. vide. j. papa. de ordina. tā
git idem Abb. in. c. j. de p̄fir. vti. vel inuti.

¶ Confirmatio validitatis nō eximit quē a iurisdic
tiōe sue iudicis inferioris. et vide. j. iudex inferior. et c.

¶ Confirmatio facta a p̄ncipe in forma cōmuni. vel
ex certa sciētia qd op̄et. et an ligat man⁹ ordinarij
vt nō possit cognoscere de validitate facti vt alia
de tā. vide plene p Abb. i. c. j. et ij. de cōfirma. vti. vt
inuti. et in. c. dudū. de deci.

¶ Cōfirmatōem nō p̄t elect⁹ petē ex duplici electiōe
alia. s. valida. et alia nulla. vt. c. vt q̄s duas. de ele.
li. vj. p̄t tñ retinere seu cōfirmatōem petere possessi
onis beneficij ex duplici collatōe. vt ibi no. et est rō.
q̄ p̄firmatio electiōis requirit sniam siue decretū
qd sup incerto interponi nō pōt. vt in. c. j. de cōfess.
p̄ben. li. vj. et in de. j. co. ti. petēs tñ possessionē. vel
eā defendens non petit decretū interponi. s. sim
pliciter factū tueri vel exequi. et sic titulos purifica
tio non inducit aliquā incōuenientia. vel iuris im
possibilitatē. vt pcludit Rayus sua alle. cxxij. q̄ est
finalis.

¶ Cōfirmatio electionis nulle facta a papa scienter
validat electionē respectu eoz que sūt de iure possi
tius. si aut fiat ab inferiori vitiū nō purgat transfer
tur tñ onus pbandi in excipientē. d. accu. sup his.
et glo. in. c. j. de postu. p̄la. li. vj. et in. c. q̄ sit. d. elec.
eodē li. Jo. de lign. et Abb. in. c. cū super. de cā pos.
et p̄prie. circa p̄nci.

¶ Cōfirmatio electiōis inualide facta opatur vt si
cōfirmatus fuit possessionē adeptus. et postmodū
spoliet⁹ debet restitutionē consequi. vt alle. c. cū su
per. quod verum vbi non constat de inualida ele
ctione. sed si non constat de defectu tituli nō fiet re
stitutio. no. Inno. i. c. p̄stitutus. de filiis p̄sby. Item
cōfirmatio tribuit facultatē administradi. et ex quo
putabat legitima valebūt gesta ratione publici of
ficij. no. Inno. in. c. nihil. de elec. facit. l. barbarius
ff. de offi. p̄resb. Item dat colorem electioni. vt non
valat secūda p̄ma nō cassata. ar. i. c. inter dilectos

de excess. pla. Ab. in allega. c. cū sup. j. colum.

Cōfirmatio puisionis facta nō precedente citatione ubi est collator vel oppositor vel nō precedente edicto ubi non est oppositor est ipso iure nulla. et admittit cōtra eum exceptio nullitatis. vt. c. fi. de ele. li. vi. et nota q̄ requirit q̄ edictū nō sit fraudulentū vt qz nimis acceleratū. et cū termino breuissimō ne perueniat ad noticiā partis. nam in tali casu oppositor esset nimis supplantatus. et esset p̄sumptō p̄ cōfirmationē. ar. i. c. vt nostrū. vt eccle. bene. Ab. in. c. cū olim. d. cau. pos. et pprie. in fi. et vide. j. exceptio nullitatis p̄tra puisionem.

Si cōfirmatio electōnis sit coelecto non vocato notatim cū sit electio in discordia. talis cōfirmatio ē nulla. vt. c. fi. de ele. li. vi. et si virtute talis confirmationis taliter cōfirmat administrat incurrit penam. c. auaricie. eo. ti. item cōfirmatio debet fieri p̄ ordinariū de p̄silio sui capituli alis est irrita. c. nouit. de his q̄ sūt a pla. et si ps dicat coelectū esse citatū vel consiliū capituli requisitū hoc tenet ipse probare. no. Inno. in. c. cuz in iure. de offi. dele. et de ciso rote cōclusiōe. cccvi. idē si b̄ opponat aduersus finiam nisi in instrumēto snie dicat q̄ ps p̄tra quā ē lata erat p̄is tpe snie vt ibi.

Si cōfirmet electio q̄ nulla est talis confirmatio dat colorē ad petendū restitutionē si spoliatus fuerit cōfirmatus. no. Lupus et Dominic⁹ in. c. vnico de eo qui mit. in pos. li. vi. et lhosti. in sūma. ti. d. cōces. pben. s. j. Anto. et Abbathe. i. c. cū nostris. non tū credo q̄ b̄ habeat locū in casu cōuerso q̄n. s. electio ē aliq̄ et cōfirmatio nō tenet. qz i pmo casu dat color possidendi in scō nō. vt no. Anto. in. c. cum nris. et ē rō diuersitatis. qz p cōfirmatōem factā ab eo q̄ habet ius cōferēdi si ē aliqua dat ptas administrandi et possidendi etiā si electō sit nulla. vt no. doc. in. c. transmissam. et. c. nihil. de elec. p̄ electōez tū quātūcūqz canonicā si eius nō sequat cōfirmatio iuridica nunq̄ pmittit administratio nec possessio imo si talis nō iuridice cōfirmatus se ingerit ad ministratiōem incurrit penā. c. auaricie. d. ele. li. vi. qz ipso iure cadit a iure suo. hoc no. gl. in. c. fi. d. ele. li. vi. et doc. in allega. c. transmissam. et. c. nihil.

Per cōfirmationē an acquirat ius in re. vide. j. electio. d. p̄ electionem.

Confirmatio facta p̄ papā in forma cōi nullū p̄ iudiciū infert tertio maxime si apponat clausula si ita est vel sicut iuste possideris. vt in. c. dudum. de deci. facit qd̄ no. Jo. an. in. c. dudū. de puile. et i. c. inter dilectos. de fide instru. Ab. in. d. c. dudum. d. deci. circa prin.

Confirmatio dignitatū inferiorū p̄inet ad ep̄m in tota sua diocesi. et vide. j. institutio collatoria.

Congregatio

Clide. s. caplm collegiū p̄siliū. et. j. vniuersitas.

Coniuratio

Conjuratio seu cōspiratio dicitur licita q̄n clerici iurant et statuunt q̄ teneant se simul et nō pmittāt p̄latū dilapidare. vel excōicātū nō admittent v̄l heretico nō obedient. et silia. vt est bo. tex. cū glo. i. c.

sane. xvj. q. vii. cauendū tñ est fm lhosti. in. c. exhibita. de iudi. ne sub h̄ p̄textu cōiuratio illicita nūtriat. in dubio aut dicunt doc. in. c. fi. d. testi. cogē. semp p̄sumendū esse cōtra cōiuratōnes. xj. q. j. si q̄ clericoz maxime si fiant imperpetuū vel generalit̄ no. Jo. an. in. c. ij. de ver. sig. et vide Ab. in. c. exhibita. de iudi. ij. colum.

Coniunctus

Cōiuncta p̄sona licet possit petere vt soluat non tñ pōt agere vt soluat sibi. Ab. in. c. cum. Ab. d. constrictu. et. c. querelā. de elec. ix. colum.

Cōiuncta p̄sona pōt agere seu impetrare p̄ coniuncta vsqz ad quartū gradū in linea transfuersali fm Guil. de cu. alle. l. peritōnē. C. de aduo. diuer. iudi. Ab. tñ. in. c. nōnulli. d. rescrip. s. sunt et alij. dicit hoc esse arbitrariū. et ibi dicit q̄ cōiuncta p̄sona dicit naturalis et etiā spurius. et vide q̄ no. dicit Ab. in. c. coram. de offi. delega.

Cōiuncta p̄sona admittit sine sp̄ali mādato etiā in casib⁹ requirētib⁹ sp̄ale mandatū vbicūqz casus qui requirit speciale mandatū est modici p̄iudicij. no. Ab. in. c. cōstitutus. de in inte. resti. vide s. canonicus nō admittitur.

Lex permittēs aliquid cōiunctis p̄sonis intelligit de p̄iunctis rōe sanguinis nō aut de cōiunctis cōiunctione accidentali vel ficta. no. doc. in. c. nōnulli. de rescrip. vt refert Ab. i. c. cū esses. d. testi. xij. colū.

Compensatio

Cōpensatōem pōt excōicāt⁹ opponere cōtra actorē debitū petere. vide. j. excōicāt⁹ pōt in iudicio.

Licet mutua crimina mutua cōpensatōe tollantur p. c. intellexim⁹. de adulte. nō tñ h̄z locū q̄n criminaliter agit. nec h̄z locū q̄n cōmittit circa diuersa. vt qz tu dixisti mihi cōiutiū et ego tibi. vt furat⁹ es mihi aliquā rem. et ego aliā tibi. qz nō fit cōpensatio. s. quilibet agit p̄ sua iniuria. no. Inno. et Ab. in. c. intellexim⁹. de adul. vide. j. fides. et melius p̄ Inno. in. c. sicut. ij. de iureiurā.

Cōpensatio lz admittat⁹ de pecunia ad fruct⁹ iā cōsumptos. l. ad eoz p̄ciū non tñ admittit de pecunia ad fruct⁹ extates nec de liquido ad dubiū. no. Inno. lhosti. et Jo. an. in. c. ad nram. j. de iureiur. vide Ly. in. l. j. C. de pigno. actio.

Cōpensatio admittit in deposito de cōsensu de ponētis. vide. j. exceptio. d. cui dat.

Cōpensatio cessat p̄p̄t odiū p̄fidie vt in deposito vt. c. bona fides. de depo. Itē cessat p̄pter dubiū vt qz nō ē liquidū. vt ibi in fi. Itē p̄p̄t fauorē vt in tributis q̄ debent fisco. ff. de iure fisci. l. aufert. s. q̄ cōpensationē. no. Jo. an. i. alle. c. bona fides.

Si cōstat de debito actoris p̄ cōfessionē rei volētis cōpensare admittit exceptio cōpensationis licet ita de facili nō possit liquidari debitū cōpensationis. nā cū actor releuat i vno scz p̄ cōfessionē rei patienter ferat si reus releuat i alio. ad hoc. l. fi. et. l. eum qui. ff. de iureiur. pcludit Ab. i. c. bona fides. d. de possi. ij. colum.

Si debitū cōstat p̄ pbatōnes actoris nō admittitur exceptio cōpensationis ex quo incōtinenti liquere

nō pōt z hoc vbi cōpetit actio p illo debito. vt no. Bar. in. l. auferf. §. q̄ cōpensatōnē. ff. de iure fisci. Si aut cōpēlatio peti in ea rei q̄ adhuc non cōpetit actio p illo debito tūc admittit compensatio ne res pereat. nam multa sunt specialia qm̄ timef d̄ in teritu rei. vt. l. j. ff. de fert. z. c. licet. z. c. si. eo. ti. Ab vbi. §. in. c. bona fides. iij. colum.

¶ Cōpensationis exceptio vbi opponit p reū debito p̄bato p p̄bationes actoris debet liquidari. j. tēpus q̄ d̄z sententia executioni mandari. f. j. duos mēses in debito fisci. vt. l. in fraudē. ff. de iure fis. z. j. quadrimestre qd̄ daf in reb⁹ p̄iuaris in actōe p̄sonali. vt. c. qd̄ ad cōsultatōem. d̄ re iudi. z. in. l. ij. z. iij. ff. e. ti. qz ille q̄ cōpensat dicit solucere. vt. l. ampli. us. ff. rem ra. ha. si m̄ debitu pstat p solā confessio. nē rei. tūc qz nō dant. nisi. x. dies ad soluenduz. vt no. in. l. si debitor. ff. de iudi. z. in. c. dudū. ij. d̄ elec. tunc. j. x. dies debet reus cōfessus cōpensatōis debitu liquidare. no. Ab. in. c. bona fides. iij. colū.

¶ Si emphiteora nō soluit canonē p biēniū. z dñs dicit ipm̄ cecidisse a iure suo ille alleg. q̄ dñs sibi in tanta vel in maiori quātitate tenebat tūc non inci dit in penā. qz nō fit cōpensatio ab ipō iure s̄ ab ho mine tūc nisi ad euitandū ausū vsurariū vt est tex. no. iūcta gl. in. l. si cōstat. C. d̄ cōpēsa. vbi no. doc. et Ab. in. c. bona fides. iij. colū. h̄ tener no. Bar. i. c. de depo. p̄tra no.

¶ Cōpensatio admittit i his que in suo genere recipiunt functionē vt in his que pondere mensura vel numero cōtinent. de q̄ vide no. p. Jo. fabri. in. sti. de act. §. in bone fidei. z glo. z doc. in. c. bona fides. de depo. z ibi Ab.

Cōpromissum

¶ Cōpromissum i actu electōis non valet si fiat ab vno noie oim̄ alijs p̄iutibus z nō cōtradictib⁹ q̄a cū ista res nō sit leuis imo magne importantie debent sigillatim om̄es inquiri. z exp̄sse cōsentire. vt in. c. in causis. de elec. ex quo no. q̄ in arduis explicandis in vniuersitate debēt oēs exp̄sse cōsentire. nec sufficit q̄ actus explicet p alijs noie alioz licet illi taceant z nō cōtradictāt. qz in re onerosa z graui debet interuenire cōsensu expressus. z taciturnitas non habet p consensu. facit qd̄ no. Inno. in. c. in geneti. de elec. z regula is q̄ tacet. de re. iur. li. vi. Ab. in. alle. c. in causis. de ele.

¶ Cōpromissarij ad eligendum possunt ex seip̄is vnū eligere. vt. c. cū in iure. de ele. z ibi doc. signanter Ab. in. glo. in. l. plane. ff. qd̄ cuiusq̄ vniuer. Ar chidi. in. c. q̄ ep̄atū. viij. q. j. vñ nō pōt dici q̄ elect⁹ oriat a se s̄ pon⁹ a deo z a socijs. vt no. in. fili in. l. cū ipe. C. de p̄hen. emp. z Ab. vbi. §. idē no. Abb. in. c. cōsuluit. de iurepa.

¶ Cōpromissarioz ad eligendū p̄tās deuoluif ad cōfocios z nō ad capitulū si aliq̄ eoz eligūt scienter indignū. qz ps cōpromissarioz q̄ nō deliquit cense tur maior ps. vt habet in fili in. c. congregato. de ele. no. Ab. in. c. cū in iure. e. ti. in fi.

¶ Cōpromitti pōt sup cā criminali ciuilit̄ mora in arbitros. no. Jo. an. in. c. irrefragabili. §. ceterū d̄

offi. ordi. z ē tex. in. c. q̄ntauallis. z. c. veniēs. d̄ iur. reiuran.

¶ Cōpromitti p̄t in laicū in cā vsuraria super vsuris p̄teritis nō futuris nec ex laudo def̄ materia feneradi. vt no. in. c. cōtingit. de arbi. sed si p fraudē vsuraz ps fuit inducta ad cōpromittendū vel si cōpromissuz nō fuit sp̄ote factū nō valet. no. in. c. ex lris. de iureiur. z in de. dispendiosam. d̄ iudi. Jo. an. in. addi. Spe. in. ti. de vsu. iij. colū. Ab. in. c. con tingit. de arbi.

¶ Cōpromittere nō potest p̄lar⁹ sup re immobili ec clesie ad ad inferēdū ppetuū iudiciū ecclie sine au ctōritate supioris z p̄sensu capli. no. Jo. an. p⁹ lho sti. in. c. puenit. de arbi. z Lapus i allega. c. ij. d̄ his q̄ si. a p̄la. vbi dicit q̄ p̄lar⁹ cōpromittēdo sup re ec clesie in casu in q̄ p̄t nō p̄t dare p̄tātē arbitro vt p cedat d̄ iure z de facto. no. Ab. in. c. cōtingit. d̄ trāf ac. in fi. vide. j. trāfigere p̄t p̄lar⁹. z vide Lapū sua alle. c. ij. h̄ idē no. Ab. in. c. cuz tpe. de arbi. z in. c. ex pte. eo. ti. vide. j. p̄latus nō potest cedere liti.

¶ Cōpromitti nō pōt in laicū cā sp̄ualis p̄aliū q̄ p papā. vt. c. ij. de iudi. ita nec vllus citra papā p̄t au ctōrizare vt in soluz laicū possit cōpromitti de iure sp̄uali. no. Inno. z Abb. in. c. contingit. de arbi. fa cit de. de romani. de elec. ep̄s tñ p̄t cōpromittē cāz sp̄ualē in clericū z laicū iūctū nō tñ potest cām sp̄i ritualem clerico z laico delegare. naz arbitrari d̄ re sp̄uali nō ē act⁹ sp̄ualis merito in clericū z laicū au ctōritate supioris pōt cōpromitti sed iudicare de re sp̄uali ē phibitū. vt. c. quāto. de iudi. laicus tñ pōt esse assessor iudicis ecclesiastici. vt doc. in. alle. c. cō tingit. z Ab. in. c. p tuas. e. ti. circa pñ.

¶ Cōpromissum licet possit fieri in laicū z clericum sup re sp̄uali. qz ipm̄ arbitrari nō est qd̄ sp̄uale. co gnoscere tñ de re sp̄uali vel annexa ē quid sp̄uale. ideo p laicū etiā cū clerico diffiniri non potest. vt ē exp̄ssum in. c. si iudex laicus. de sen. ex. li. vi. z. c. tuā. de ordi. cogni. est cōclusio Ab. in. c. significasti de foro cōpe. viij. colum.

¶ Cōpromittere p̄t ptes in arbitratōzē sup cā re stitutōis. no. Bar. in. l. pompo. ff. de re iudi. qd̄ est verū nō vt restituat. s̄ vt cōponat inter ptes sup cā restitutōis. vt no. Ab. in. c. causa. de in inte. re stituo.

¶ Quādo fuit cōpromissuz in duos vt ipi eligerēt p̄tib⁹ arbitros q̄ determinēt questionem valet tale cōpromissum. nā ptes cōfidentes de aliquib⁹ ami nis possunt sibi dare p̄tātē eligendi eis arbitros ar. l. nō distinguem⁹. §. quesitū. ff. de arbi. z. c. cum a nobis. de arbi. z. c. innotuit. eo. ti. vbi no. Ab.

¶ Potest dari potestas arbitro eligendi ab initio aliū arbitru q̄ pcedat secū v̄ sine eo. Jo. an. z Ab. in. alle. c. innotuit. circa fi. vbi no. q̄ arbitratōzē licet non arbitro potest dari p̄tās vt etiā in casu discor die possit eligere tertiū zc.

¶ Cōpromissū expirat p mortē alterius cōpromit tentiū etiā si ante mortē fuerat in cā conclusum ita q̄ nō restabat nisi ferre sniam. vt. c. ex parte. de ar bi. z ibi Ab. z Bar. in. l. diem pferre. eo. ti.

¶ Si cōpromittit in delegatū cā sibi cōmissa non

propter hoc expirat prius delegata quantumcumque specificate non fuerit reservata prius delegata. no. gl. in c. si aut. de rescriptis. secus si de causa alteri compromissa partes faciunt compromissum. quia tunc videtur recedere a compromisso. ut. l. sed si in servum. §. si. ff. de arbitrio. Ab. i. c. innotuit de arbitrio.

Compromissum ante finem lata finis morte alterius compromittentium non transit in heredes compromittentium nisi de eis sit cautum in compromisso. est casus secundum mentem. c. si. de arbitrio. licet regulariter omnis obligatio transit in heredem licet de herede non sit facta mentio in tractatu. ut. l. mentibus. C. de contrahendo. et committit. stipulatio. hoc tamen fallit quando pactum factum cum defuncto coheret persone ipsius defuncti. ita quod ex natura ipsius actus non potest ipsa obligatio concernere heredem ut no. Bar. in. l. eadem. ff. de verborum obligatio. z. l. quod discesserit. ff. de satisfactione. cogit. z. l. postulavit. ff. ad trebel. no. Ab. in dicto. c. si. de arbitrio. et rationes differentie vide ibi plene per eum.

Compromissus licet morte alterius compromittentium expiret. ut. c. si. de arbitrio. non tamen expirat effectus iam productus de preterito nisi si fuit coram arbitris interrupta prescriptio per litis contestationem. vel alio modo legitime expirat ille effectus. ut. l. per. C. de arbitrio. z. ibi firmat Bal. z. Ab. in. c. si. de arbitrio. vide. §. acta cause.

Compromissarius potestas data an potest reuocari re integra. plene per Ant. z. Ab. i. c. in causis. de electione. col. 1.

Compromissum est stricti iuris nec per dolum quod ei dedit causam inducitur nullitas. vide. §. dolus.

Compromissum quando est factum simpliciter et nudo pacto nulla interveniente stipulatione nec pena nec etiam iuramento tunc de iure civili ex tali arbitrio non oritur actio nec exceptio. ut. l. diem perferre. ff. de arbitrio. Ab. in. c. per tuas. de arbitrio. sed si partes expresse hoc egerint producit exceptio. ut. l. litigatores. ff. eo. tit.

Arbitrium secutum ex compromisso facto ex nudo pacto de iure canonico oritur actio ad interesse. ut. c. j. de pactis. Ab. vbi. §.

Arbitrium emologatum tacite vel expresse per partes licet nudo pacto factum fuit ex tali sententia oritur actio et exceptio et per ipsius executionem potest agi ac si pena fuisset apposita etiam si partes non se subscribant ut. l. ne in arbitris. z. l. cum antea. C. de arbitrio. Ab. vbi. §.

Arbitrium secutum ex stipulatione etiam si pena non sit apposita potest emologari tacite vel expresse. concludit Bar. i. l. cum antea. C. de arbitrio. z. Ab. i. alle. c. per tuas.

Ex compromisso in quo intervenit iuramentum citra pene appositionem si sequatur arbitrium paise potest peti et executio sententie. nec requiritur alia emologatio ut. c. ii. de arbitrio. z. hoc propter reverentiam iuramenti. ut. c. cum tpe. e. ti. ista est opinio. hostii. quam approbat Ab. contra Inn. z. Anto. in. c. per tuas. de arbitrio. idem Ly. in. l. ne in arbitris. C. e. nam iuramentum debet i sua specifica forma observari ut. l. si quis maior. C. de transactio. et iuramentum habet vim illius clausule quod solvatur pena rato manente pacto. z. sic contraveniens tenetur solvere penam z. compelli servare sententiam. z. no. in. l. cum potest. §. filius matrem. de legatione. ii. Ab. i. allega. c. per tuas. z. c. cum contingat. de iurciurando.

Compromissum potest fieri in mulierem tanquam contra amicum et amicabilem compositionem et tale compromissum potest mulier acceptare. ut est tex. i. c. quinta uallis. de iuramentum. z. facit a contrario sensu. c. dilecti. de arbitrio. et ibi. Abb.

Compromittere possunt clerici in laicum super rebus temporalibus sine auctoritate superioris ut in. c. contingit. z. c. exposita. de arbitrio. super spiritualibus autem non possunt ut alle. c. contingit.

Compromissus penale an potest emologari tacite. nitate. x. diez. z. quod tunc operetur clausula ut pena soluta etc. vide no. in. c. dilecti. z. c. per tuas. de arbitrio. vide. §. appellationis.

Compromissus factus super pluribus quorum aliqua non dependebat a potestate compromittentium non inficit per expressionem inutilium sed remanet compromissum validum super alijs que dependet a potestate compromittentium. quia tot videntur compromissa que sunt res super quibus factum fuit compromissum. ar. l. scire debemus. ff. de verborum obligatio. z. l. etiam. ff. de minoribus ubi tot videntur sententie quot sunt articuli in ea contenti. z. tot videntur stipulationes quot res i stipulatione deducte. colligitur ex tex. c. cum tpe de arbitrio. z. ibi per Abb.

Compromitti potest in iudice ordinarius tanquam i arbitratorem. non tanquam in arbitrum. vide glo. in. c. cum tpe. de arbitrio. z. in. §. tria. iij. q. viij. z. au. si vero contingit. C. de iudi. z. in. c. cam. de electione. z. idem in delegato ut in. c. nisi. de preben. no. Ab. in alle. c. cum tpe.

Compromissus non potest fieri i arbitrum super sententia que transiit in rem iudicatam z. habet executionem patam. nec super decisio per sententiam. no. i. c. exposita. de arbitrio. z. Bar. i. premio C. z. in. l. post rem. ff. de transactio. z. in. l. pueri. ff. de codicillis. indebi. z. in. l. si quis in conscribendo. ff. de pac. in arbitratorem non potest super decisio compromissus fieri cum tale arbitramentum dicatur quedam transactio. ut no. in. c. quinta uallis. Ab. in allega. c. exposita.

Compromitti non potest in duos ut data inter eos discordia ipsi eligant sibi tertium. ut. c. innotuit. de arbitrio. z. l. si vnus. §. si in duos. ff. de arbitrio. z. si i tali casu contingat discordia de eos ordinarius compellere ad eligendum tertium. quia hac parte habet ordinarius a lege. ut c. suspensionis. de officio. dele. z. c. cum speciali. de ap. z. alle. §. si in duos. Ab. in. d. c. innotuit. vbi no. quod non valet compromissus factus super eligenda persona incerta arbitri. vide. §. arbitrum. de delegatus potest. de quod vide latius z. no. Ab. in. d. c. innotuit.

Delegatus in que causa compromittit per partes. licet possit utraque parte uti super diversis articulis cause non tamen potest quando est vnus articulus indivisibilis. quia tunc partes arbitraria non conveniret cum delegata Anto. z. Ab. i. allegato. c. innotuit.

Compromissus habet sit generale si persecutio sit respectu certe cause non obstat exceptio in persecutio alterius nisi maliciose per destiterit. ad. h. l. de rebus. ff. de arbitrio. no. Ab. i. c. ii. de libel. ob. v. colum.

Si compromissum est in arbitratorem sine termino et tunc ei denunciatur per partes quod arbitrum extunc licet potest sperni. z. postquam itur est ad iudicem non potest reassumere ius arbitrandi. ut. l. si litigatores. ff. de arbitris. z. l. item si vnus. §. j. ut refert Bal. in au. h.

amplius. C. de fidecomis.

Conpromisso pendente si fiat scdm si facta mē-
tione de primo an videat recessum a pmo. vide. l. li-
tigatoz. ff. de arbi. z. l. si si i seruū. §. si. z. gl. i. l. item
si vnus. §. j. in fi. magne glo. ista em sunt cōtraria
et repugnantia q duo simul z insolidū sint arbitri
vt. l. j. ff. de offi. p. sulis. volūtas nanq cōtrarioz si
ne repugnātia non est rata. vt. l. j. C. de furtis. z. l.
vbi repugnātia. de re. iur. vide tñ ad hoc. l. si qs. §.
si. ff. de pcura. z qd no. in. l. si diuersa. C. de trasac.
nil tñ asserit circa h̄ Lopus sua alle. c. viij.

Si ppromittat i aliquē vt recte pcedat z pnun-
tiet intelligit d rectitudine naturali dato q si assit re-
ctitudo iuris posinui. vt colligit p doc. ex. c. in om-
ni. de testi. facit. l. bona fides. ff. de positi.

Conpromissus factū i aduersariū tenet. nō vt pro-
cedat sic arbi. vt. l. si de re. ff. de arbi. §. tanq vt
arbitrator pcedat. z nisi bene arbitref ad arbitriū
boni viri reducif. vt. c. veniens. de iureiur. z. l. si li-
bertus. ff. de ope. lib. no. Inno. in alle. c. venies.

Si cōpromittat in iudicē etiā tanq in amicabile
cōpositoze pōt ipe iudex in eodē facto pcedere tan-
q iudex z tanq arbitrator. vt colligit ex. c. nisi es-
sent. d pben. z sic limitat qd habet in auct. vt disse.
iudi. z in auct. si nō cōtigerit. C. de iudi. p cōpromis-
sum em in iudicio nō recedit a ptate ordinaria sed
simul z semel ex vtraq ptate pōt iudex pcedere. ex
quo ē notandū q si iste iudex compromissarius ex-
cedit metas iuris in pnunciando qtenus sit a iure
recessus debemus h̄ attribuere potestati arbitra-
rie. quatenus aut iuridice pcedit attribuendū est
potestati ordinarie. ex quo inferf q actus gest⁹ ab
habente duplicē ptatē in dubio psumif gestus ea
potestate fm quā actus tolerari pōt. facit qd no. in
l. iij. ff. de testa. mili. no. Ab. in alle. c. nisi essent. j.
colū. z meli⁹ p Andre. Barba. in. c. si. d re. pmu.

Compositio

Vide. j. transactio. z vide. j. iudex pōt ex causa le-
gitima. z vide. j. papa ex ordinaria.

Componere nō pōt iudex sup iure supioritatis i
piudiciū subditoz nisi subditi cōsentiant. nam in-
terest subditoz nō habere plures dños. nec dñm
mutare. vt. l. imperialē. §. p̄erea ducat⁹. d phi. seu.
alie. p Fre. z d lege coradi. §. ex eadē lege. no. Inno.
in. c. auditis. d pscp. z lhost. z Ab. i. c. dilecti. d ma-
et obe. z in. c. si. eo. ti. z ideo vbiqz pnt subditi p-
tendē interesse si valet pscriptio facta p soluz dñm
ipis subditis nō cōsentientib⁹. vt ibi pcludit Ab. hic
est q inuitis vasallis si p̄ rex ipos donare qd no.

Compositio admittit sup decimis psonalib⁹. vt
no. doc. sup rubrica de decimis. si in pdialib⁹ aut p
res volūt cōponere sup decimis p̄teritis. z tunc ad-
mittit. qz potius fit sup fructib⁹ q sup iure spūali.
vt. c. si. de rerū pmu. aut volunt cōponere sup fru-
ctus futuros ad tps. z p̄t fieri cum auctoritate epi.
ar. in. c. ij. z. iij. de his q si. a pla. aut impetuius. et
tunc aut ius ecclesie est clarum z tunc citra aucto-
ritatē pape nō pōt fieri qz nemo citra eum potest
eximere laicū a solutōe decimarū. vt. c. nobis. de de

cimis. §. si ius ecclesie ē dubiū. vt qz laicus allegat ni-
miā paupratē z tūc admittit compositio. §. nō fit si-
ne cause cognitione. qz nō dz ius ecclesie remitti sine
causa. ar. in. l. pactum curatoris. C. d pac. rj. q. ij.
sine exceptōe. §. ecclesie inter se liberius possunt cō-
ponere. qz oēs ecclesie sunt vna ecclesia. vij. q. j. no
uacianus. no. Ab. in. c. statum⁹ de transact.

Compositioz seu dispēsatiōem nō admittit iura i
criminalib⁹ publicis. vt. c. j. d collus. nisi subsit aliq
ltima cā dispēsadi. vt. c. at si clerici. §. de adulterijs
de iudi. z. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. d his q no.
infra. idē in ciuilib⁹ z criminalib⁹ vbi ex dispēsatiōe
vt cōpositiōe qd cōmittit p̄ctm mortale vel in eo re-
manet. z idē in iure positiuo p̄ceptiuo. qz ip̄ trans-
gressio inducit p̄ctm mortale. vt no. lhosti. in. c. j. d
treu. z pace. idem in his q deuiant a iure naturali
vel diuino. no. lhosti. z abb. in. c. si. de transac.

Compositio pōt fieri inter clericos nomie suaz ec-
clesiaz sup decimis in futurū soluēdis etiā citra su-
perioris auctoritatē. vt. c. ex multiplici. de decimis
§. tūc cōpositio nō excedit vitā trāsigentū. vt in. c.
veniens. de transac. z Ab. in alle. c. ex multiplici. i
prin. vbi no. q cōpositio simplr facta extendit ad
pdia in futurū acquirēda. cū laicis aut nō pōt com-
poni sup decimis p̄teritis. vt. c. vt sup. de re. ecclē.
nō alie. z no. in. c. si. de re. pmu. nec sup decimis p̄t
cōponi cū laicis sine superioris auctoritate. de q dic-
vt plene no. in. c. ij. de transac. z in. d. c. si. z ē rō di-
uersitatis. qz laici nō pnt possidere decimas nec p̄-
scribere. vt. c. phibem⁹. de deci. z no. Ab. in. c. cuz
homines. de decimis.

Conscientia

Iudex an p̄t seu debeat p̄ cōsciētia iudicare fm
acta z pbata corā eo. vide. j. iudex si h̄ cōsciētiam.

Cōscientie puritati nō debet deesse iudiciū rōis
vñ peccat ille qui sequit cōsciētia suā non informa-
tam fm deū z rōnē licet credat bene facere. vt. c. nō
solū. de regula. li. vj. Ab. in. c. cōsuetus. ij. de app.
in p̄ nci.

De cōsciētia alicui⁹ dum dubitat statui suo iura
mēto. vide. j. iuramētū. x. cū d cōsciētia.

Cōscientiam valde subtilē habens nō excusat
a dolo. vt ē tex. in. l. cū qdā. vbi no. Bal. C. de fide
instrumētoz.

Cōscientia suūpius est testis z iudex. z dicit con-
sciētia stat⁹ mētis in suo esse. z dicit a cōscio. cōscis
id est cognitō suūpi⁹ cordis. z ē dictamē rōis. z si re-
cta nō ē rō esse nō pōt. facit de. vnica. §. sane. de fo-
cōpe. in fi. z de renūci. c. nisi cū p̄zidē. in. fi. de voto
c. j. de rescrip. c. statutū. §. assessorē. li. vj. Mo. Bal.
sup rubrica. C. si qs aliquē testa. phibu.

In testimonio conscientie cuiuslibet credit de se-
ipso. vt alleg. §. assessorē. z. ff. de dote p̄zele. l. theo-
pompus.

Cōscientia dupliciter accipit. qñqz dicit scientia
delicti. qñqz dicit morsus peccati. Vñ Orati⁹. Nil
cōscire sibi nulla pallefcere culpa. no. glo. in. c. ille
tantus rex. de pe. di. iij. xj. q. iij. qd obest. quē em
cōsciētia defendit inter accusatiōnes liber est zc.

c. in cunctis. xj. q. iij. de detractorib⁹ itaq; curare si debemus si cōscientia nostra liberos nos demonstrat. nam gloria nostra h⁹ est testimoniū cōscientie nostre. xj. q. iij. inter verba.

¶ Due res sunt in nobis cōsciētia ⁊ fama. cōscientia est nobis necessaria. fama p̄mis nostris. q̄ cōfident in cōsciētia negligit famā suāz crudelis est. vt. c. volo. xj. q. j.

Consecratio

¶ Cōsecratio fit fm̄ intentōnem consecrantis ⁊ vltra eius intentionē nō extēdit etiā ad res cōnexas vide p̄ Ab. in. c. si sacerdos. de offi. ordi. in fine.

Consequentia

¶ Multa permittunt per cōsequētiā que p̄ncipaliter nō admitterēt. facit. l. j. ff. de aucto. tuto. Ab. in. c. si. de foro cōpe. xxiij. colum.

Consensus

¶ Consentiens an debet puniri tanq; faciēs. vide magistralē glo. in. c. j. d. offi. dele. ⁊ ibi Abb. plene et nō. vbi vide de consensu negligentie ⁊ consilij et cooperatōnis ⁊ auctoritatis seu defensionis. vide j. opem prestans.

¶ Consensuz nedū consiliū debet habere p̄lat⁹ cū capitulo suo in rebus magni p̄iudici. nō. Inno. ⁊ Jo. an. in. c. si. de ma. ⁊ obe. qd̄ nō. p̄ limitatōne. c. q̄nto. de his que fi. a p̄la.

¶ Cōsentire videoz si recepi litteras alicui⁹ sciēter in quib⁹ dicebat q̄ ego eram debitor tu⁹ nec illud reclamaui. ad h⁹ bon⁹ tex. in. l. si filius. ff. ad macedo. vbi p̄ Bar. ⁊ nō. q̄ vbi tractat de p̄iudicio alicui⁹ si vltra taciturnitatē facit aliquē actuz q̄ videt tendere ad approbatōnem actus videt tunc cōsentire. ⁊ ita nō. Bar. in. l. qd̄ nō. ff. rem ra. habe. Ab. in. c. non iniuste. de p̄cura.

¶ Cōsensus seu auctoritas vbi requirit nō sufficit sola p̄sentia. vt nō. Bar. in. l. q̄ doctis. ff. solu. ma. nā p̄ solā p̄sentia nō seruaf iuris solēnitās nec auctoritas impedit. insti. de au. tu. §. tutor. nō. Ab in. c. dilecti. de arbi.

¶ Cōsensus idē est qd̄ si p̄sensus q̄ si habēs aliqd̄ agere consensu tuo ego debeo sentire tecū ⁊ tu me cū alis nō ē cōsensus. xix. q. j. §. j. vbi ergo requirit cōsensus si valet act⁹ si nō habeo p̄sensū tuū. p̄ hoc tex. iuncta gl. in. c. vnico. ne sede vacan. li. vj. Ab. in. c. cum olim. de arbitris. vbi plene per eum de materia consensus ⁊ consilij.

¶ Vbi in actu requirit alicui⁹ consensus sufficit q̄ interueniat etiā post factū nullū. vt nō. glo. in. c. cura. de iurepa. qd̄ ē p̄tra nō. Inno. in. c. cū consuetudinis. de cōsue. sed intelligo q̄ act⁹ valebit vt exnūc nō vt extnūc. facit qd̄ nō. glo. in regula ratū. ⁊ in regula nō firmat. d. reg. iur. li. vj. ⁊ Ab. in. d. c. cura. nō. Ab. in. c. cū nos. de his q̄ fi. a p̄la.

¶ Licet ex cursu longi t̄pis tacite interuenit cōsensus patētis. iuxta nō. p̄ glo. ⁊ doc. in. c. cura. de iurepatro. tñ in cōtractu odioso nō p̄sumit cōsensus ex taciturnitate. vt nō. in regula qui tacet. de reg.

iur. li. vj. ⁊ facit. c. cū iam dudū. in fi. de p̄ben. p̄sumit tñ p̄sens⁹ ex longa taciturnitate. p̄ quo facit glo. in. c. puenit. de emp. ⁊ vendi.

¶ Cōsensus absentiu⁹ an ⁊ qñ requiraf. ⁊ an debeat in cōp̄stari. vide. s. capituli cōsensus. ⁊ vide supra alienatio. x. in alienatōne seu in actu.

¶ Cōsensisse videtis qui tacuit ⁊ non cōtradixit actui si nō reclamauit. ⁊ a principio sciuit. ⁊ nō contradixit. nō. in. c. ij. de his q̄ fi. a p̄la. nō. Abb. in. c. ea noscīt. eo. ti. ij. colum.

¶ Cōsensus qñ p̄sumat ⁊ cui incūbit onus p̄badi p̄sensū. vide Ab. i alle. c. ea noscīt. iij. colum.

¶ Cōsensus oim de vniuersitate an requir̄ in cā ardua ⁊ graui. vide. s. cōpromissuz. vide. j. cōsiliū.

¶ Cōsensus p̄tū an pōt validare sniam seu laudū nullū. vide. s. arbitriū nullū.

¶ Cōsentienti in pactū vñ in cōpositōne ⁊ ipi⁹ tenorē ignorāti an p̄iudicet. vide lhen. i. c. humilis. de ma. ⁊ obe. di. ij. ⁊ vide glo. ⁊ doc. in. c. quanto d̄ his que fiunt a p̄ela.

¶ Cōsensus ep̄i p̄imi bñficij req̄rit ad h⁹ vt d̄s accipiat scōm. ⁊ videat renunciare p̄mo. ⁊ etiā cōsensus patronoz. vide. s. bñficiū p̄imū.

¶ Cōsensus in actu quo tpe debet interuenire ad solennitatē actus. vide supra alienatio. ver. in alienatione seu in actu.

Consilium

¶ Cōsiliū quando est necessariuz in actu an debet requiri ⁊ a quo ⁊ qñ. Ab. in. c. ex parte. de consti. ⁊ melius in. c. cū in veteri. de ele. vbi tractat de p̄silio et cōsensu an sufficit qd̄ petaf etiā si nō sequaf. ⁊ an male cōsulens teneaf ⁊ de consultore assumptio ex p̄sensu partiū. ⁊ cui⁹ expēsis debet assumi. ibi p̄ eū nō. vide plene p̄ Ab. in. c. cū olim. d. arbi. ⁊ vide. j. statutū ep̄i sine cōsilio.

¶ Cōsiliū vñ p̄sensuz debēs p̄stare ex dispositōe legis statuti vel hois pōt ad h⁹ cogi p̄ supiorē. Ab. in alleg. c. cū in veteri. ix. colū. vide. s. appellatio.

¶ Cōsiliū prestans delicto an puniāf sicut faciēs vide. s. consensus.

¶ Cōsiliū iudicis cāz alteri subdelegātis an debet requiri si h⁹ apponat in cōmissione. i. de p̄silio talis sapientis rē. vide. j. iudex.

¶ Cōsiliarius qui p̄ imprudentiā vel perperaz dat cōsiliū in p̄iudiciū alterius pris pōt cōueniri ad interesse. de quo vide p̄ Spec. ti. de requi. consi. §. j. ver. consiliarij.

¶ Cōsiliū ⁊ cōsensus capituli requirit p̄ p̄latū i rebus magni p̄iudici. ⁊ vide. s. cōsensus rē.

¶ Cōsiliū licet quis teneaf requirere teneaf tamen debito tpe expectare r̄sum. licet non teneaf sequi c. cū dilecti. de ele. ⁊ c. cū olim. de arbi. Ab. in. c. nō potest. de re iudi. in fi.

¶ Cōsiliū sanū dicit si quis reuocat q̄ male fecit. si ergo oz notari de incōstātia. s̄ potius cōmendād⁹ est de sapiētia. vt. c. cū cessante. de ap. nā magnā sapiētia ē reuocare qd̄ quis male locutus ē. xxiij. q. iij. magne. ⁊ c. qualiter. de accusa.

¶ Cōsiliū p̄bens ad spoliandū vel ad supponendū

castrū vel ciuitatē spolijs teneat actiōe de dolo. vñ
licet interdictū vñ vi vñ vi bonoz raptorū non com
petat cōtra cōsiliū dantē. p. no. m. c. cū ad sedē. d. re
sti. spo. cōpetit tñ actio de dolo. de quo vide quod
no. Inno. 7. Ab. in. c. sicut dignū. de homi. vlti. co
lum. 7. glo. in. c. lecte. de renun.

Cōsulens iactū baliste vel machine vel insultum
alicui? castri si ex tali cōsilio secutū ē homicidiū con
sulēs est irregularis licet directe nō cōsultuit i mor
tem alicui? qz fuit cā ppinqua homicidiū 7 debue
rat cogitare q ex p̄dictis actibus sequit̄ homicidiū
l. di. si quis viduā. 7. c. sicut dignū. de homi. 7 hoc
intellige qñ cōsulit res illicita. sec? si licita fm Inno.
et Ab. in. c. ad audientiam. de homici.

Consulens amico suo vt interficiat aliū si in illa
pugna consultus fuit occisus efficitur consulēs ir
regularis si verissim? consultus poterat interfici ab
inuadente. nā debuit cogitare qd euenire poterat
secus aut vbi cessaret h verissim? ut quia cōsulit
erat alio longe fortior 7 potentior. Jo. an tñ tenet
cōtrariū in. c. si. de homi. li. vj. vbi tenet q in quo
cūq casu sit irregularis. idem cōcludit Ab. i. c. ad
audientia. de homici. in fi.

Cōsulens amico suo vt occidat inimicū suū lz in
p̄uicē nō occidat. s post lōgo tpe efficit̄ irregula
ris qz debuit reuocare p̄siliū. vel si putabat amicū
nō obtemperatū in reuocando debuit intimare
aliū p̄ quē p̄sultuit. Inno. 7 Ab. in allega. c. ad audi
entiam. in fi.

Cōsiliū si dedit doctor imperitus an teneat ad
satisfactionem. vide. j. doctor si dedit.

Celoz consiliū sequit̄ penitētiā fm p̄m. vt re
fert Abb. in. c. ad aplicam. de regula.

Cicite p̄nt p̄lati esse in cōsilio regis. vide. j. p̄ela
latis est licitum.

Cōsilio pollet cui vim natura negauit. no. gl. in
c. ex multa. de voro.

Cōsiliū in cōsilio p̄ncipis pōt dare eps seu p̄lat?
in criminib? xxiij. q. si. c. pessimā. in fi. in genere. s.
dicendo fures taliter sunt puniendi. ar. v. q. v. dila
toze. dū tñ potius opa p̄sulentis q̄ suggerētis fū
gas. ar. ff. de q̄stio. l. j. no. glo. in. c. ex lris. de exces.
p̄la. nec dicat eps iudiciarius q̄ vidit furē suspēdē
duz. eas in noīe dñi 7 iusticiā facias. qz tūc eet irre
gularis. vt ē exp̄sum in alle. c. ex luteris. 7 contra
talē c̄pm suggerentē hñt locū x. sequētes.

Presulis h̄ motus nō ē sine crimine totus. aut est
ignotus. aut ē pietate remot? vt ibi no. doct.

Cōsiliarij regis aliqui nō p̄sult sed decipiunt. 7
multi tales reperiunt̄ q dant p̄siliū p pecunia ex
torquēda. id dicit lex q p̄siliarius optim? 7 purus
vndiqz 7 cōtētus his q a fisco danē eligat q si trās
gressus fuerit expellat. 7 alius idoneus introdu
cat. in auē. de man. p̄n. s. p̄cipue. col. iij. rectuz d3
cū esse p̄siliū nō deuiū nec curuū. xi. q. iij. nō licet
et tale ē sequēdū. vt. c. quāto. de iureiurā. vbi no.
hosti. in p̄n. 7 iunge qd no. de arbi. c. cū olim. j.

Confortes

Cōfortes eiusdē litis p̄stita cautōe de rato. s̄ cō

iuncta p̄sona admittit̄ p cōsorte. qd cōsortiū cōtra
hī ex cōitate cāe 7 litis. 7. l. si penitor. ff. de iudi. et
cōsorts nō admittit̄ p p̄sorte nisi post lit. pte. vt. l. j.
C. d. p̄sor. ciusdē litis. Ab. i. c. cū. Ab. d. p̄sti. iij. col.
Cōsorts eiusdē litis admittit̄ etiā si als repellat.
vti de. religiosis. d. p̄cura. 7. c. cū. 3. 7. A. d. re iu.
et. c. olim. 7. c. ex pte. d. accusa. 7. c. sopite. d. censi. vi
de. c. cū dilecti. de do. 7 ptu. gl. j. 7. C. de cōsor. eius
dē litis. l. j. 7. ij. ff. de iudi. si penitor.

Conspiratio

Vide. s. coniuratio.

Constitutio

Constitutio vel statutū si sit p̄tra certā p̄sonā si p̄
tendit ex ea lesionez pōt appellari. ar. l. j. s. solēt. ff.
qñ appellandū sit. Bar. i. l. oēs ppli. ff. de iusti. 7 iur.
qui no. dicit q q̄q̄ cōstitutio loquat̄ p xba genera
lia si tñ ex cōiecturis pōt dephēdi qd sit cōdita in
odiū certe p̄sone pōt a tali cōstitutōe appellari. ar. i
l. j. ff. de doli excep. in fi. vbi succurrit ppter doliuz
admissum. in. l. cōdenda. no. Ab. de fici. sup rubri
ca de cōsti. 7 alle. tex. in. c. cū omnes. eo. ti. vbi ipse
Abb. plene no.

Cōstitutio quo tpe liget. vide plene i. c. ij. d. con
sti. per Abb.

Constitutio fundata sup aliqua qualitate exten
dit̄ ad oēs existentes sub illa qualitate lz habeant
ex aliquo accidenti noīa diuersa. vt colligit̄ ex tex.
c. ex pte. de postu. 7 ibi Abb.

Constitutio penalis debet extendi 7 largo mō i
terp̄tari qñ emanant vt euitent̄ aiaz. pericula. no.
glo. in fili in. c. sciant cuncti. 7 i. c. si. d. ele. li. vj. Jo.
an. 7 Ab. in. c. ex tenore. qui fl. sint le. 7 Ab in. c. ij.
de diuoz. in fi.

Cōstitutio synodalis seu ep̄i vbi mandat oibus
vt resideant 7 p̄uāt nō residentes. valet. 7 tūc ad
actū p̄uatois nō requirit̄ alia monitio nisi tñ cum
iudex vult declarare illos ēē p̄uatos. vt. c. cū scdm.
d. here. li. vj. 7 s̄re. p̄sti. ciij. nā p̄stitutio ep̄i coadiu
uat ius cōe vt imponat penā ip̄o iure vbi imposs
ta nō ē. d. p̄sti. c. ij. li. vj. 7 qd no. Archi. in. c. si. d. of.
archi. no. Ab. i. c. si. s. porro. vt lit. nō p̄tes.

Constitutio si dirigit verba phibitoria in perso
nā 7 p̄cernit p̄ncipalē fauorē phibiti tñ tenet act?
gest? in cōtrariū quaten? obligatio acquir̄ deo.
vt. c. ad aplicā. d. regu. et ibi Abb. circa p̄zin.

Constitutio cōciliū generalis nō sp̄ ligat trāsgre
diētē ad mortale. nā quēadmodū trāsgressio legis
ciuilis nō sp̄ inducit decapitatōem corpālē. ita nec
trāsgressio iuris canonici iducit sp̄ mortale cū ex il
la sequat̄ decapitatio sp̄ūalis 7 p̄petua damnatio.
est ergo attendendū an cōstitutio in se habeat ma
teriā p̄ceptiuā. 7 verissim? multū ponderatā. 7 tunc
nō ē curandū de verbis an loquat̄ p verba p̄cepti
ua vt exhortatiua. s̄ xba dñt adaptari materie. vt
est tex. cū glo. xi. q. iij. rogo. 7 i. de. exiui de paradi
so. de verbo. sig.

Csed si de materia nō cōstat. 7 p̄stitutio vtaf ver
bis p̄ceptiuis illaqueat p̄ueniētē ad mortale. xiiij.

q. i. qd p̄cipiē. 7 in. c. j. d. maio. 7 obe. si aut vtaf ver
bis impatiuis vel similibus 7 tūc si est materia pō-
derosa transgressio inducit etiā mortale als aut nō
vt notabiliter distinguit Ab. in. c. clerici officia. de
vita et hone. cleri.

¶ Constitutio disponens regularit̄ id qd ius com-
mune debet intelligi fm omnes limitationes 7 int̄-
p̄tationes iuris. secus vbi p̄stitutio vlt̄ statutū esset
contra vel p̄ter ius 7 odiosū tūc non verificat̄ in
casu ficto sed verba debent intelligi in suo p̄prio
significato. 7 sic intelligit̄. l. tertia. §. hec verba. ff.
de nego gest. 7 i. c. nostra. de iure iur. facit. qd no.
Bar. in. l. omnes populi. ff. d. iusti. 7 iure. vbi tra-
ctat an statutū recipiat iterp̄tationē restrictiua vlt̄ ex-
tensiuā. 7 facit. l. ij. C. de nora. vt refert Ab. i. c. cū
dilectus. de cle. nō resi. vide. j. statutū disponens.
cum ver. se.

Consuetudo

¶ Consuetudo duplicē hz virtutē 7 vim. hz. n. vim
interp̄tatiua nam derogat legi vbi est contra legē.
vt. c. si. de cōsue. Item habet vim imitatiua qz imi-
tat̄ legē vbi deficit lex. vt. j. di. p̄suetudo. no. gl. isti.
de iure naturali. §. ex non scripto. Ab. in. c. cū dile-
ctus. d. p̄suetu. iij. colū.

¶ Consuetudo q̄ est bona 7 noua rōne fulcita p̄e
iudicat omnib⁹ legibus de hac materia loquētib⁹
ar. in. c. nō dz. de cōsang. 7 affi. 7 in. c. si. de cōsue.
7 glo. in. c. statutū. de elec. li. vj. nam si expimento
cōptū est vt cōiter omnes ex cupiditate obtinendi
in causa falsum iurent hac rōne esset laudabilis cō-
suetudo vt nō iurent. quia lex non dz esse cā p̄iurij
imo p̄hiberi debet iuramentū vbi timef̄ d. contra
uentione. vt in. c. clericos. d. coha. de. 7 mu. fa. l. ij.
C. de iudi. est cōclusio Ab. in. c. ceterū. de iura. ca.
vide. j. iuramentū nunq̄.

¶ Consuetudo vlt̄ statuta locoꝝ habent̄ p̄ iure cōi-
quo ad arbitros q̄ sūt electi a parib⁹. 7 vt fm iura
p̄cedant. 7 vide. s. arbit̄ rē.

¶ Licet cōsuetudo inferens grauamē ecclesijs de
beat iudicis officio tolli. vt. c. j. de cōsuetu. debet
intelligi qñ affert magnū grauamen. ad hoc. c. cū
dilect⁹. e. ti. 7 c. cū omnes. de p̄sti. Ab. in. all. c. j. de
p̄sue. i. fi.

¶ Consuetudo pōt inferre grauamen bonis p̄ri-
monialib⁹ clericorū qz eorū bona nō gaudēt eodē p̄-
uilegio cū ecclesijs nec quo ad p̄scriptionē. vt auē
quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. qz contra bona
patrimonialia clericorū currit p̄scriptio sicut cōtra
bona laicorū. vt est glo. singularis in. c. possessiōes.
xvj. q. iij. Jo. an. in mercu. in. c. qui ad agendū. 7.
c. nemo pōt de re. iur. li. vj. Ab. i. c. j. de cōsuetudi-
ne. ij. colum.

¶ Consuetudo valet vt canonic⁹ possit testari d. fru-
ctibus sue p̄bende p̄cipiendis p̄ annū post morē. 7
Jo. an. in alle. regula. nemo potest. 7 Ab. vbi. s. 7
vide. s. bona.

¶ Consuetudo generalis puincie extēdit̄ ad loca
p̄ticularia qñ nō est p̄tra ius nec aliē onerosa als se-
cus. no. p̄ doc. in. c. sup eo. de cēsi. 7 in. c. si. d. offi. oz

di. Ab. in. c. cū in eccia. de elec. iij. colū.

¶ Consuetudo valet vt q̄s ex sola electiōe. etiā si
ne cōfirmatiōe plenū ius consequat̄. vide. s. con-
firmatio.

¶ Consuetudinis appellatione intelligit̄ de p̄scripta
vñ nō sufficit p̄bare p̄suetudinē legitime p̄scriben-
dā. vt. c. cū magna. de ele. 7 ibi Ab. iij. colum.

¶ Consuetudo etiā nō p̄scripta fundat intentiōem li-
bellantis. qz in dubio debem⁹ verba libellantis in
eius fauorē late intelligere. p̄ hoc. tex. in. l. qui intē-
tione. de iudi. 7 c. cōstitut⁹. 7 ibi glo. de reli. domi.
Ab. in. c. cū magna. de ele. iij. colū.

¶ Consuetudine imemoriali pōt acquiri illa q̄ sunt
principi reseruata. vt legitimare. 7 tabelliones cre-
are. 7 siliā. 7 acquirunt etiā p̄ priuilegiū. vt i. c. sup
quibuscūq̄. de ver. sig. 7 c. si publicanus. §. vectiga-
libus. ff. de pub. sup̄ma tñ p̄tās p̄ncipis p̄scribi nō
valet. vt no. Ab. in. c. p̄ venerabilē. qui si. sunt le. et
in. c. quod trāslatiōez. d. offi. le. in p̄n. 7 vide. j. tri-
butū. d. qui dicit.

¶ Consuetudo correctiōis impeditiua hz nō valeat
valet tñ in quātūz ē p̄tatis trāslatiua. 7 sic intelligit̄
c. irrefragabili. de offi. ordi. 7 Ab. ibi circa p̄n.

¶ Consuetudo pōt esse diuersa in eadē ciuitate in di-
uinis officijs 7 sacramētis ministrādīs. vt si sunt i
eadē ciuitate greci 7 latini. vt in ciuitate cōstantino-
politana. 7 latini 7 mocarabes. vt in ciuitate Aera-
na. 7 in siliā. vt in. c. qm̄. de offi. ordi. 7 ibi Abb.

¶ Consuetudine generali pōt induci vt in oib⁹ eccle-
sijs etiā collegiari ep̄s loci habeat p̄uisionē p̄latoꝝ
vt ē gl. no. in. c. q̄s. de ele. li. vj. rōnē hui⁹ vide p̄
Ab. in. c. cū venissent. de in. inte. resti.

¶ Consuetudo circa vnū actū qui quodāmodū p̄ sili-
tudinē videt̄ includi sub primo vel includit̄ tanq̄
ps sub toto valet. fac qd no. Ly. in. l. iij. C. que sit
lon. consue. 7 no. in. c. dilecti. de arbi.

¶ Consuetudo pōt inducere vt hoīes alicui⁹ castri
possint scindere ligna vel aialia pascere infra limi-
tes alterius fundi vlt̄ castri dūmodo cōsuetudo nō
sit inducta p̄ violentiā. ad h̄ facit. c. sup quibuscūq̄.
de x. sig. 7 l. si q̄s diuturno. ff. si serui. ven. nā quē-
admodū p̄scribi seu acquiri pōt tota res. 7 ita vsus
rei. ad idē. l. venditor. ff. cōia p̄dio. vbi p̄bat q̄ va-
let consuetudo vt q̄s oblato p̄cio possit scindere li-
gna in fundo alterius. dicūt tñ no. doc. in. c. dilecti
de arbi. q̄ vbi ligna seu pascua nō p̄sūt sufficere do-
mino nō hz locū cōsuetudo. qz tūc dñs ē p̄ferēdus.
ar. c. suggestum. de deci. 7 c. qd p̄sonale. de x. sig.
Ab. in. alle. c. dilecti. 7 ibi hosti. 7 Jo. an.

¶ Consuetudo si disponit sup solēnitare p̄bētis ma-
trimoniū dz seruari p̄suetudo patrie vbi matrimo-
niū p̄bif. vt. l. ij. C. quēadmodū testa. ape. s̄ si p̄sue-
tudo ē sup executiōe vlt̄ sup alios p̄ctus vlt̄ post p̄-
ctū dz attēdi p̄suetudo domicilij ip̄i⁹ mariti. l. si. d.
idē rescripserūt. ff. ad municipi. Bar. i. l. existere. ff.
de iudi. 7 i. l. cūctos p̄p̄os. C. d. sum. tri. s̄ si marit⁹
mutat domiciliū p̄ p̄ctū tūc attendit̄ p̄suetudo do-
miciij. tpe cōtracti cū debeat attēdi loc⁹ vbi fuit oz
ta obligatio. facit tex. 7 qd ibi no. Bar. in. l. si vxor
ff. d. iudi. ē p̄clusio Anto. 7 Ab. i. c. j. d. spon. in. fi.

CSi in aliquo loco esset consuetudo ut in quanto gradu non possit trahi matrimonium. et ex actu matrimonij generat scandalum non valet matrimonium. l. 3. c. non dicitur. de consanguinitate et affinitate. h. p. mittat. vide no. gl. et Abb. in. c. super eo. de cognatione spirituali.

Consuetudo l. 3. non valet quod appellet de maiori ad minorem. vel ab eodem ad seipsum. vt. c. ij. d. consue. li. vj. p. t. induci consuetudo ut appellet ad pariter. quod consuetudo facit cum maiorem quod est p. glo. dicti. c. ij. no. Abb. in. c. si. de dila. ij. colu.

Consuetudo si in iudicio allegatur non est necessarius titulus. quod ex usu tamen inducit consuetudo. ut insti. de iur. reur. §. ex non scripto. et. c. si. d. consue. j. di. consuetudo. et. l. venditor. §. j. ff. de co. ad p. dio. §. q. n. inducit consuetudo ut prescriptio necessarius est. ut est tex. iuxta gl. in c. iij. de consue. li. vj. vbi vide Jo. an. in nouella. est conclusio Abb. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. et pprie. xij. colum.

Convens actus ius preteritum prae consuetudinis si prauitas non erat declarata per ius non dicitur puniri tamque legis transgressor. §. d. tolerari preteritum consuetudinis. gl. in. c. cum venerabilis. d. consue. iij. di. denique. §. q. n. ignorantia prae consuetudinis esset crassa et supina. ut puta si ius naturale tunc nec etiam quod ad deum excusat vt. c. flagitia. xxij. q. v. Abb. in. d. c. cum venerabilis. **C**onsuetudo vel statutum quod prestat p. t. m. ut prestat p. n. t. re peccandi est delictum per iudicem ecclesiasticum. et etiam seculari. et vide. j. statutum.

Consuetudine non potest induci ut laicus etiam patronus vendicare possit ius interessendi in electione prelati. ut c. hadrianus. et. c. quanto. lxij. di. Abb. i. c. quod sicut. §. super eo. de ele. et Abb. in. c. sacrosan. eo. ti.

Consuetudo non potest reddere laicos capaces iuris spiritualis etiam si sit immemorialis. ut no. Jo. an. in. c. ij. de pben. li. vj. no. Abb. plene in. c. cam. de rescrip.

Contraria enim consuetudo amittit nomen consuetudinis et appellatur corruptela. corrumpit enim mores sub vela mine consuetudinis. nam assumit ab impijs ut privilegium. viij. di. mala consuetudo. iij. di. denique. et vide Abb. in. c. massana. de ele. ij. colum.

Consuetudo si potest induci etiam si sit immemorialis in his quod sunt in ere facultatis. nec in his quod gratia procedunt. no. Inno. in. c. cum ecclesia sutrina. de ca. pos. et pprieta. et no. in. l. ij. C. quod sit lon. consue. et Bar. in. l. cum de in re verso. ff. de usuris. Abb. in. c. puenit. d. censu. et in. c. quod translatio. de offi. lega. et no. in. c. Joannes. de cleri. coniuga. et. l. latius. C. d. seruitu. tangit Abb. i. c. cum sit generale. de foro compe. vj. colum.

Consuetudo in vno si dicitur extendi ad alia l. 3. sint eiusdem nature ex qua consuetudo est onerosa. et si ius. est tex. i. c. quod translatio. de offi. ordi. no. Inno. i. c. si. d. of. archi. et Bar. in. l. j. ff. de iure. actus pua. et Inno. in. c. dilectus. d. capel. mo. Abb. i. alle. c. quod translatio. **C**onsuetudine potest induci ut vacante ecclesia canonici non procedant ad electionem nisi prius mortuo prelati regi nunciato et postulato consensu regis de procedendo ad nouam electionem. Inno. i. c. quod sit. d. ele. Abb. in. c. j. de consue. in fi. et in. c. j. de ele. iij. colu. et Abb. in. c. cum terra d. elec. et. l. c. cum inter. e. ti. et idem Abb. no. i. c. quod sit. §. super eo. de ele. alibi electio est nulla. vide. j. princeps regni.

Consuetudine potest induci ut possessio sine actu coram iudice transferatur. vide. j. possessio.

Consuetudine specialiter loci deficere an sit recurrendum ad consuetudinem vicinarum ecclesiarum. vel ad ius commune. vide glo. et Abb. in. c. cum olim. de consue.

Consuetudo an potest tollere ius diuinum vel naturale. vel precepta moralia. et. vide. j. precepta.

Consuetudo quod et qualis potest esse rationabilis si sit si ius an dicatur rationabilis. Abb. in. c. si. de consue. vj. colum.

Consuetudo ad h. quod inducat quod requirunt et quantum tempus requirit ad illam inducendam. vide plene p. Abb. in. c. si. de consue. ix. colu. et quod diuersitas sit inter prescriptionem et consuetudinem. et quod sit effectus consuetudinis. et an potest tolli per actum contrarium ibidem plene p. Abb.

Consuetudo comprehendit iuris appellationem. vide j. iuris appellatione.

Consuetudine an debeatur census. vide. s. census.

Consuetudo valet ut absentes non vocentur ad electionem. §. residet ius eligendi integrum penes presentes. no. p. Abb. in. c. coram. et. c. cum magna. de ele.

Consuetudo nec etiam prescriptio non creatur ex solo tempore. et vide. j. prescriptio. in x. creat.

Consuetudo tribuit mulieri iurisdictionem. vide. j. mulier potest d. consuetudine

Consuetudine et iure communi an potest quis simul uti. vide. j. privilegio. et iure communi.

Consuetudo clericorum et laicorum valet etiam contra ecclesias. et vide. s. clerici vel beneficiati.

Consuetudo an potest diminueret solennitatem inducitur in alienationibus reum ecclesiarum. vide p. Abb. in. c. cum causa de re iudi. vlti. colu.

Consuetudo vel lex fori in qua causa agitur an debet seruari quo ad ordinatorem vel decisiones. vide. j. lex seu consuetudo. cum ver. se.

Consuetudo seu statutum an et quod liget clericum seu extraneos. vide. j. statutum seu consuetudo.

Consuetudo an et quod tribuat iurisdictionem. vide plene p. Abb. in. c. cum contingat. de fo. compe. et vide. j. iurisdictione.

Consuetudo interpretatur iura communa et privilegia generalia. vide. j. interpretatur. cum ver. se.

Consuetudo ut criminosa non remittatur ad iudicem delicti an valeat. vide. j. remissio. x. licet non valeat

Quod per maiorem hominum seruatur ovis debet seruare. c. di. contra morem. de capel. mo. cum dilectus. et in dubijs seruatur consuetudo vicinorum de consue. cum olim ff. de le. ij. l. si seruatur plurius. §. vlt. et. c. ex pte. et ibi gl. et Inno. de censu. et consuetudo vicinarum ecclesiarum regulariter est seruanda. vt. c. super eo. de censu.

Consuetudo si est preter ius prescribitur spatio. x. annorum. si vero est si ius requiritur spatium. xl. annorum. no. glo. in. c. si. de consue. li. vj. et Abb. i. c. certificari. de sepul.

Consuetudo et statutum municipale possit extendi ad alios casus ex identitate rationis. vid. j. statutum municipale

Consuetudo fori seu loci vbi causa agitur dicitur in i. pparatorijs fuari. vide. j. iudiciu. x. i. pparatorijs.

Consuetudo anglicana non extendit effectum suum extra territorium anglicanum. p. l. vulgares. de iurisdictione. iudi. et. l. si. C. de sum. tri. et. l. j. p. l. et p. doc. in. c. v. aiaz. de consue. li. vj. quod probatur. nam Christus et potentia eius efficacia inspicenda est ut possit in passum et susci

plenez materiā. nec p̄t cā inita pcedere i effectū in-
finitū. sed sicut limitat potentia cause sic effectus
etiā debet limitari. ff. de dam. l. si arrogat. de tuto.
et cura. da. ab his. l. pupillo. sed potentia et aucto-
ritas cōsuetudinis anglicane nō se extendit vltra
pprios falces. vt. s. nec ergo effectus eius vltra p-
trahit. h̄ pcludit Lopus sua allegatōne. xij.

¶ Cōsuetudo excusat in his que sūt p̄ ius positi-
uū dū tñ sit rōnabilis et p̄scripta. vt in. c. si. de p̄sue.
in his vero q̄ sunt p̄ ius naturale nullo mō nec vltra
p̄suetudo excusat. vt ibi no. gl. et in. c. ij. de tem-
ordi. in fi. Itē cōsuetudo reddit q̄nq̄ q̄ sunt licita
illicita. de cleri. cōiuga. cū olim. d. cognā. spi. super
eo. no. glo. in. c. de eo. de tem. ordi. in fi. ex q̄b̄ no.
q̄ l̄ p̄suetudo excusat a pena. iij. di. deniq̄. de si-
mo. nō satis. a culpa tñ vel pena eterna nō excusat
vt no. Inno. in allega. c. ij. de tem. ordi.

¶ Cōsuetudo vel statutū an pōt in totū absorbere
legitimā filijs a iure nature debitā. vide. j. statutū
vel consuetudo in totū.

¶ Cōsuetudo q̄ ē p̄ ius vel onerosa licet nō ē exten-
denda. vt no. de deci. c. tua. et c. cū cōtingat. nec ex-
tendit ad alia iura. vt. c. ij. de capel. mo. et c. audist
de p̄scrip. nec ad alias ecclias vel psonas. xj. di. ca-
tholica. xij. di. oia. tñ si p̄suetudo est laudabilis. et q̄
innitit rōni et sit sup re cōcessibili. vel cōtra quā ni-
hil sit statutū est extendenda. de quo vide latius
Inno. in. c. dilecto. de offi. archi.

¶ Cōsuetudo artat et ampliat iurisdictiōem. de of. le-
ga. q̄b̄ translationem. et q̄b̄ vi aut dam. l. iij. §. non
tñ. et p̄suetudo in electōib̄ p̄cipue p̄siderat. d. cā
pos. cū ecclia iurina. et de cōsue. cū dilecti. Itē et cō-
suetudo facit ineligibile q̄ alis eligibilis est. et q̄ legi-
timus ē ad matrimoniū p̄ p̄suetudinē sit illegitim⁹
de cognā. spi. c. sup eo. et c. cum olim. de cle. cōiuga.
vbi hoc no. glo. et doc.

¶ Cōsuetudie pōt in totū tolli q̄rta mortuorū et
relictorū. vide. s. canonica portio. x. iij.

¶ Cōsuetudo nō valet p̄ solennitatē. c. sine excepti-
one. in alienatione rex ecclie. vide. s. alienatio an
x. in alienatōne. cū x. seq̄nti.

¶ Cōsuetudo p̄tra naturā act⁹ nō valet sic nec pa-
ctū. vt. c. ij. de p̄sue. li. vj. q̄b̄ limita nisi pactū appo-
situm possit transire in naturā alteri⁹ cōtractus. vt
l. vbi. ff. de do. cau. mox. al. s. l. ita donat.

¶ Cōsuetudo sup pluralitate beneficiorū non valet
vide. s. beneficiū. x. consuetudo.

¶ Cōsuetudo et statutū an tollant p̄ cōtrauentōes
vide. j. statutū seu p̄suetudo cū trib⁹ x. se.

¶ Cōsuetudo an valet vt q̄s in bñficijs possit esse
pluralis. vide repetitiōne Ab. in. §. quia vero. c. ex-
tirpande. de p̄ben. et s. bñficiū. v. conclusiōne. x.
beneficiorū sufficientia.

Contractus

¶ Cōtract⁹ bone fidei. et stricti iuris q̄ sunt et an in
eis veniat interesse etc. vide. s. actio. x. an i actōib̄

¶ Cōtractus si allegatū sitatus dz exp̄mi species si-
mulatōnis. et vide. j. sitatio. x. p̄tractus.

¶ Cōtractus factus p̄ p̄decessorē trāsit in successō.

rem cū suis qualitatibus. vñ nō solū transit p̄tract⁹
quo ad ei⁹ substantiā. s. etiā respectu renūciatōis pri-
uilegiū. vt. c. dilecti. de fo. cōpe. ex q̄ inferit ibi Ab. p̄
latū posse renūciare p̄uilegio p̄cernēti eccliaz i p̄tra-
ctu quā facit nomine ecclesie. et p̄iudicat etiā respec-
tu successoris. q̄b̄ intellige in his que sūt leuis p̄i-
uicij. vt ē conclusio Ab. in allega. c. dilecti. circa pñ.

¶ Cōtraxisse l̄ q̄s dicat vbi soluere p̄misit. p. l. cō-
traxisse. d. acti. et obli. et p. §. cōtrahētes. intellige ve-
rū q̄ ad facultatē pueniendi. sed q̄ ad subiiciendū
ipsum cōtractum statutus attenditur locus vbi ne-
gocium gestum est. ff. de euic. l. fundus. no. Bar. i
l. j. C. de sum. trini. Abb. in. c. dilecti. de fo. cōpe. et
vide eum in. c. si. eo. n.

¶ Contractus rescindit si pactū nō seruaf. et h̄ cuz
non seruaf substantiale q̄b̄ dat causam contractus
nam causa finalis importat duos sensus. s. sientez
si existit. et resoluentē si deficit. tex. et Bal. in. l. cū te
C. de pactis inter emp. et veni.

Contrahere

¶ Cōtrahētes an p̄nt p̄sentire in actib⁹ gerēdis di-
uerso tpe. s. vnus hodie. et alter post aliquos dies.
vide. j. matrimoniū.

¶ Cōtrahens an et q̄n rōne contract⁹ sortiat forū.
vide. j. forus. x. contrahens.

¶ Cōtrahēs cū ecclia an habeat actiōne contra eaz
vide. j. ecclia. x. contrahens.

¶ Cōtrahēs cū hoie q̄ labit facultatib⁹ vel male vti-
tur substantia sua nō pōt postmodū euz facere capi-
tanq̄ suspectū de fuga cū p̄ditio illi⁹ erat sibi satis
nota tpe actus. ad. h. l. ait p̄tor. §. q̄ debitorē. et q̄b̄
ibi no. ff. q̄ i frau. cre. l. creditor. ff. d. priuile. credi.
fac. c. p̄p̄t sterilitatē. d. loca. et q̄b̄ ibi no. Ab. ij. colū.

Contrauenire

¶ Cōtrauenire an q̄s pōt in facto p̄prio. plene per
Abb. in. c. nosti. de ele.

¶ Cōtradictio vnus de collegio an pōt impedire
cōpositiōnem. vide. s. collegij vnus solus etc.

¶ Cōtrauenire an pōt rector ecclie cōtra cōtractū
p̄sonalē p se celebratū. vide. j. rector ecclie.

¶ An q̄s pōt venire cōtra factū p̄p̄iū. vide glo. c.
cū laici. de iurepatro. et ibi Jo. an. et Jo. cal. m. c. si
quis. de re. ecclie. nō alie. et Ab. in. c. cū sup. de p̄ces.
p̄ben. et Bar. in. l. post mortē. ff. de adop. et in. l. q̄
ea mente. ff. de fur. et p. l. si quis nō dicā rapere
C. de epi. et de. vbi tractat an sit locus penitentie i
delictis. et aliqd per Abb. in. c. j. de eo q̄ mir. i pos.

¶ Contra legē venire an inducat peccatū mortale
vide. j. lex. x. si cōstat. cū se.

¶ Cōtra regulā veniens religios⁹ an peccat morta-
liter. vide. j. religiosus veniens.

¶ Utens aliquo iure p se circa defensionē fidei si
teneat illud recipe cōtra se. x. di. c. j. xxxvij. di. si qd
inuenisti. si aut agit de iure priuato et quis vti⁹ co-
participando vtilitati iuris et eū tacite approbando
teneat ipm recipe p̄tra se. vt. c. si. de vi. et hone. cleri.
sed si vti⁹ quis de iure tñ. et in iudicio caute alle-
gando nō teneat recipe p̄tra se. de excep. cū venera

bilis. §. j. de rescrip. ex pte decani. §. quas litteras. no. Hosti. et Jo. an. in alle. c. si. de vita et hone. de. Recipiens rem ecclesiasticā ex cōtractu emptio- nis in fauorem ecclesie nō pōt allegare nullitatem ad retractationem actus. sed ipsa ecclesia de cuius fauore agit pōt actū approbare vel improbare. vt colligit ex. c. diuersis. de de. p. i. et ibi Abb. vlt. colū. Prelatus dispēsans cū aliquo ptra ius an pote- rit ptrauenire et actū reuocare. vide. j. dispensatio. ver. ex quo.

Contraueniendo collegiū vel vniuersitas vñ ali que psona ptra statutū vel p̄suetudinē an tollatur statutū vel cōsuetudo. vide. j. statutū seu consuetu do. cum tribus ver. seqn.

An p cōtrauentionez pdatur priuilegium. vide j. p̄uilegium si pariter.

Contumax

Contumax dicitur is q̄ prestatur corā iudice q̄ nō cōsentiet i cū licet perat copiā libelli. vide. §. citatio

Contumax dicitur q̄ nō vult cōparere p citatōem iu dicis. rebellis vero dicitur nō solū qui suo dño natu rali resistit. s̄ etiā qui iudici nō vult parere. et suā iu risdictionem impedit. no. p doc. in. c. sane. de offi. delega. et ibi Abb.

Contumax pōt esse sine citatione si prius sine cita tione fuit cōuictus. idem si citatus fuit p̄s. vt no. Jo. an. in. c. si. de elec. li. vj. et Bal. in auct. si oēs. C. si minor se ab here. absti. idem si se occultat vt cita ri nō possit. vt. c. qm̄. ij. r̄iso. vt lit. non p̄tes.

Contumax ē qui sine licētia recedit a iudice. xj. q. iij. certū. et c. j. de iudi. qd̄ intelligit Abb. in. c. pro ut. d̄ dolo et p̄u. qñ fuit citatus ad totā cām. vt ip̄e no. in. c. si. de dila. vel qñ ad vnū actū et eo non ex pedito recessit.

Contumax notorius est dicēs in iudicio se nolle cōparere. et ideo non expectato fine termini iudex p̄t eū p̄demnare. vide. §. citatus si r̄ideat. Et cōtu max nō solū quo ad condemnatōnem expensaz. s̄ etiā quo ad facultatem p̄cedendi dicitur tribus mo dis. Primo si p̄emptorio p̄cedente nō cōparuit. vt l. cōtumacia. ff. de re iudi. xxiiij. q. iij. de illicita. Se cūdo si maliciose seipm̄ occultat ne citatio ad ipsuz possit puenire. Tertio si impedit citationē ad eum venire. vt. c. si. §. porro. vt lit. non p̄tes. nec requirit̄ alia citatio vel solennitas ad cōtumaciā conuincen dam. vt ibi Abb. in prin.

Contumax semel punitus in cā priuata p publi ca p̄ritate. et iudicis cōtemp̄u nō d̄ extraordinarie puniri nisi cōtumacia sua p̄sistat. et sic intelligit̄ c. accedens. j. vt lit. nō p̄tes. nō em̄ iudex d̄z pati se cōtemni. vt. l. obseruandum. ff. de offi. p̄s. imo pe nali iudicio d̄z suā iurisdictionē tueri. vt. l. vnica. ff. si quis ius dicē. nō obtem. facit. c. j. de postula. p̄e la. Abb. in. c. j. de dolo et p̄u. vide. j. mulctari pōt.

Semel cōtumax cōpellit ad p̄standā cautionē iu ratoriam de parendo iuri. vt i. c. put. de dolo et cō tu. qd̄ facit ptra iudices qui ilmine iudiciorū sine causa h̄ iuramentū extorquēt. vt ibi Jo. an. et Abb.

Contumax nō debet cōdemnari ante q̄ iudici con

stet in iudicio de sua cōtumacia al̄s iniusta esset ta lis cōdemnatio. ad hoc. l. eius qui debitorem. et qd̄ ibi no. Bar. ff. de iure fisci. et in. l. ij. C. de iura. ca lum. facit. c. cū fm̄ leges. de here. li. vj. no. in. c. cuz dilecti. de dolo et p̄u. vide. j. sn̄ia lata a iudice ptra contumacem.

Contumax actor vel reus si cōparens vbi iudex fuit impeditus vel non an cōdemnet in expensis. et an pōt ad vltiora p̄cedi cōtra eum. vide glo. et Abb. in. c. si. de dolo et contu.

Passus missionem allegans se contumacem nō fuisse audif volens recuperare possessionez prestita dūtaxat cautione. et postea dūcutit de viribus con tumacie. secus si de cōtumacia notorie cōstaret. est tex. in. c. cum venissent. de eo qui mit. in posses. et p batur in. c. venerabilibus. §. idez. et §. secus. d̄ sen. excōica. li. vj.

Contumax licet regulariter non audiat appellās ij. q. vj. sunt quoz. audif tamē talis pponens per viam querele iniustum grauamen apte sibi illatus vt. c. dilect. de seq̄stra. pos. et Abb. ibi circa p̄nci.

Contumacē licet pōt iudex expectare de ḡra in se quentē diem. vt. c. consuluit. de offi. delega. limita verū nisi ius sit p̄ti acquisitū. puta quia p non com paritionem in termino est deserta appellatio. no. glo. in. c. sepe p̄tingit. de ap. et Abb. ibi. iij. colum.

Quelibet cōtumacia est digna excōicatione. et tā to est maior q̄to ex minori causa surgit. quia ma gis contemnit. no. glo. sing. in. c. duo. xvj. di. et licet p̄leuibus culpis non intelligat̄ excōicatio. vt c. nullus. et c. nemo. xj. q. iij. tñ cōtumacia nō est le ue peccatū cuz maximū sit p̄cñ inobedientie. viij. q. j. sciēdū. maxime in illo qui nō compareret nec pa ret. nam qui cōparet liceat nō pareat mitius agit cum eo. no. glo. in de. vnica. d̄ dolo et p̄u. no. Abb. in. c. j. de iudi. iij. colū. et idez Abb. in. c. accedens. j. vt lite nō cōtes. j. colum.

Contumacia vbicūq̄ est manifesta nō requirit̄ aliqua citatio. s̄ statim pōt iudex excōicare contu macem. et eū mulctare sine alia citatōne. no. Colle. in. c. j. de iudi. glo. in. c. de illicita. xxiiij. q. iij. Inn. in. c. ad petitionē. de accusa. et c. qm̄. vt lite nō con tes. j. r̄iso. et c. venerabilibus. §. secus. de sen. excō. li. vj. nam sicut sn̄ia diffinitiuā potest ferri. ex quo certū est absenti defensionez non competere. vt. l. ij. §. qd̄ de frumentaria. ff. de admī. re. ad ciui. p̄ri. et c. cum olim. de re iudi. sic in excōicatione. vt est cō clusio Abb. in. c. j. de iudi. ix. colum.

Vbicūq̄ pena cōtumacie respicit ip̄m p̄cessum in quo cōmissa est cōtumacia vt ferre sentētiā. vt dare possessionē in primo et secūdo decreto nō re quirīt noua citatio ad mulctam imponendaz. sec⁹ vbi cōtumacia non concernit ip̄m p̄cessum. qz tñc etiam post p̄emptorium requirit̄ citatio ad finē cō demnandi. Bar. no. in. l. desertorem. de re mili. et no. in. l. aut qui aliter. ff. qd̄ vi aut clam. Inn. in fi. c. cōsuluit. de offi. dele. Abb. i. c. j. d̄ iudi. xij. colū.

Contumax dericus incorrigibilis et traditus cu rie seculari si p̄nitiam sui facit corā ecclesiastico iudice ita q̄ penitentia sit ei imponenda nō p̄pter hoc d̄z

ita attenuari q̄ verissim moriaf. imo nec carcer istis deputandus est nimis artus vt verissimiluer infra paucos dies moriantur. nam tales plati sic pcedētes secuta morte efficiunt regulares. no. Jo. d. lig. in de. j. de pe. z remis. ad b. c. nouerit. de sen. ex. et sic tales clerici nō debēt poni in gabiā. nec necesfaria sibi debēt subtrahere vt cito moriant. ē p̄du sio Ab. in. c. cū nō ab hoie. de iudi. in fi.

¶ Contumax in nō soluendo vel non parendo pōt mandato iudicis realiter capi. z ad iudiciū deduci vt. l. consentaneum. C. quō. z qñ iū. iuncta ibi glo. no. tangit Ab. in. §. in alijs. c. fi. vt lit. nō p̄tes. ij. colum. z pōt etiā multari. vide. j. possessio. x. missus in possessionem. z. j. multare pōt iudex.

¶ Contumax manifestus vel de quo nō dubitatur nec audiēdus nec absoluendus ē si fuerit ob cōtumaciā excōicār? donec p̄mo satisfecerit de expēsis factis tā ante missionē z excōicātōē q̄ post ex quo sūt facte occasione p̄tumacie. de p̄cura. auditis. et melius in. l. sancimus. C. de iudi. z in istis expēsis seu damnis nō hz locum quadrimestre tps. vt no. l. hosti. z Ab. in. c. fi. §. in alijs. vt lit. nō p̄tes. §. si contumacia est dubia. vt qz allegat aliquā cām p̄babilem p̄tumacie exclusiua. vt qz fuit cap? in itinere. vel quid sile d? prius absolui iuxta formā ecclie et postea inquiri d? veritate. vt. c. venerabilib?. §. idē est. de sen. ex. li. vj. z. c. ex p̄te. j. de verbo. obli. Ab. vbi. §. vij. colum.

¶ Contumax qz nō r̄ndit positōnib? an d? statim condemnari. z an eius delictū cōtumacie transeat ad heredes. vide. j. positio. x. z si in positionibus.

¶ Contumacia subditoz d? p̄ plati vlcisci. vide. j. inobedientia.

¶ Contumace reo vel actore existente q̄liter cōtra eos pcedat. z vide. j. remedia q̄ cōperūt zc.

¶ Qualiter pcedat p̄ reū vel actore cōtumacē. z q̄ est forma pcedendi p̄ eos in reali vel p̄sonali actōe et quā cautionē debeat actor v̄reus in iudicio p̄stare. vide plene. z no. p̄ Ab. i. c. put. d. dolo z p̄u.

¶ Verbum volo vel non volo an denotat p̄cisā resistentiā p̄tra contumacē. vide Abb. in. c. finem linbus. iij. colum. de do. z cōtu.

¶ Contumacie rōne in expensis que fiunt in lite an veniant damna. vide. j. expense. x. in expensis.

¶ Anni lapsus in excōicātōe non solum operat vt contumax habeatur p̄ conuicto. sed etiā vt possit ferri diffinitiuā snia p̄tra cum lite nō cōtestata q̄d habet locū qñ criminaliter pcedit. ista est cōclusio Ab. in. c. veritatis. de dolo z p̄u. ix. colum. i. ciuili aut vide q̄d ibi no. z in. c. tue. vt lit. nō contes. z ipe Ab. in. c. cōtingit. de dolo z p̄u. iij. colum.

¶ Contumaciam nō excusat leuis infirmitas seu febricula vel vetus quartana. vt. l. quesitum. ff. de re iudi. no. glo. in. c. placuit. xvij. di. Ab. in. c. tenor. i in p̄n. de re iudi. sed si dubitat d? infirmitate debet iudex mittere medicū ad egrotū. C. de re mili. l. q̄ semel. li. xij. idem Bar. in. d. l. quesitū. vbi etiā di cit q̄ post infirmitatē poterit p̄bari p̄ dispositōnez corpis. quia pallidus est i facie. facit. l. minor. xxv. an. ff. de minorib?. vide. j. infirmitas.

¶ Contumaciter absens an veniēs audiatur ad excipendum declinatorie vel pemptorie. vide. j. exceptio declinatoria.

¶ Contumax non est condemnandus in expēsis ante finē iudiciū. vide. j. expense. x. vbi pcedit.

¶ Contumax pōt condemnari in expensis etiā si nō possit ad vltiora p̄cedi eius contumacia non obstante. de quo vide glo. no. in. c. j. de ele. li. vj. z q̄d no. in. c. accedens. j. vt lit nō p̄testa.

¶ Contumax in non iurando an potest purgare p̄tumaciā suā. vide. j. iurare recusans.

¶ Contumax p̄pter cōtumaciā cōdemnatus nō p̄t impedire nouam instantiā cōtra eū coram alio iudice super eodem delicto. vide. j. lite pendente contra contumacem.

¶ Contumax si fuit p̄curator an appellare pōt dñs vide. §. appellare potest dñs. z vide. j. p̄curator. x. si dñs citat?

¶ Qui nō fuit cōtumax in scōa z tertia citatione si fuit cōtumax in prima cōdemnat in expensis p̄me si non venit. no. in. c. ij. de accusa. z ibi Ab.

¶ Discrimina viarū nō inducunt iustā excusatōēz nō cōparenti qñ allegatio ē generalis. puta p̄pter frigora. vel quia vie erant vitiose. ista em̄ nō excusant. vt. c. cum dilecti. de dolo z cōtu. secus si allegaretur discrimin viarū p̄pter litigia. z errorē hostium seu inimicorū. vt. c. accedens. ij. vt lite nō contes. z i de. pastoralis. §. pisana. de re iudica. z sic restringit Ab. tex. c. veniens. de accusa. vt ibi per eū circa p̄inci.

¶ Ubicunqz sunt plures qui cōueniri p̄nt sup eadem questione noie alicui? ecclesie nō debet iudex p̄cedere ad missionem in possessionem etiā si vn? sit contumax nisi omnes vocentur. ff. de mino. l. emilius. z ar. ff. ex qui. cau. in posses. l. hoc autez. z glo. in de. j. de rescrip. z Inno. in. c. cum deputati de iudi. ex quo sequit q̄ non debet fieri missio contra pupillū nisi prius citentur omnes q̄ pupillum defendere possunt. vnde si plures tutores vel curatores habet debent omnes citari licet habeant potestates in solidū. vt. l. fi. C. de aucto. p̄stan. Ab. in allega. c. cū deputati. v. colum.

¶ Contumax in primo iudicio non potest excipere i secūdo iudicio de cōuentōe prius facta coram alio iudice priusqz purget contumaciam. quia non potest vti beneficio prime instantie in qua causam nō approbavit cōparēdo. ar. opti. i. l. sancim?. C. de iudi. nam si in eadem instantia non audir nisi prius purget contumaciam vt ibi. fornus nec i diuersa audiri debet. q̄d infertur ad notabilē limitationē. c. ex tenore. de rescrip. quia si citatus vigore vnus rescripti non comparuit non poterit excipere postmodū si citat vigore alteri? rescripti. vt ibi no. Ab. in fi. z vide. j. lite pendente p̄tra cōtumacem.

Copulatiua

¶ Copulatiua quando resoluatur in disiunctiuaz plene per Abb. in. c. ex parte. de rescrip.

¶ Ubi plura copulatiue opponunt sufficit alterū p̄bari ad victoriam cause. licet reliquū non p̄bet

vt no. in. c. exhibita. de iudi. glo. fi. z in. c. ex parte. de rescrip. glo. ij. limita verū quando plura copulatiue opponunt in diuersis orationib⁹ vel in eadez nō tamē si vnū venit qualificatiue ad alterū. vt in. c. licet cām. de pba. ver. q̄q̄. z ibi Berfi. ij. colum.
¶ Copulatiua quando requirit vtrāqz partez esse veram. vide Bar. ff. de iusti. z iure. §. j.

Corona

¶ Coronam altiozem z rotundiozem debet habere religiosus quā clericus. z maiore p̄byter q̄ diaconus. Item tonsura superior signum est depositionis temporalium. corona vero signū regni qđ a deo expectatur. xij. q. j. duo sunt. maior ergo tonsura altior z rotundior corona est euidentior horū signū optat tamē hosti. q̄ in multis deleret signū remanente signato. quia sepe maiora signa portantes min⁹ sunt signati. quod pater de preben. c. auaricie. z. c. de monachis. de deci. c. j. in fi. de censu. c. ea que. no. 30. an. in. c. pe. de vita z hone. cle.

¶ Corone inuentio fm quosdam fuit a nazarenis qui seruato crine radebant caput ad continentiaz z capillos ponebant in ignem sacrificij. Alij dicūt q̄ originem habuit a Petro i memoriā dominice passionis. z in signum spinee corone. vt refert 30. an. in. c. pe. de vita z honesta. cle.

Crapula

¶ Crapula dicitur imoderata voracitas cibi. z dicitur crapula quasi cruda epula. quia hoīes ita ferociter comedentes perfecte non digerunt. sed materiam indigestam dimittunt. no. Abb. in. c. a crapula. de vita z hone. cleri.

Credere

¶ Credere seu non vtrūqz vitium est oībus z nulli credere. innocens igitur .i. fatu⁹ credit oīa verba xij. q. iij. innocens. sed z nimis durū est nemini credere. imo z fatuū. sunt em̄ pbandi spiritus vtz ex deo sint. no. hosti. in. c. cum in iuuentute.

Creditor

¶ Creditor pōt capere clericū fugientē cuz re sua. vide. s. clericus si est in fuga.

¶ Creditor possidet pignus quo ad omnia preter q̄ quo ad p̄scriptionem. vt. l. serui noīe. ff. de vsu capi. z intellige qđ pignore cōventionali non p̄torio. z vide glo. z Bar. in. l. cum notissimi. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. Ab in. c. fi. vt lit. nō p̄tes.

¶ Creditor nō compellit de nocte ad recipiendaz solutionem sicut potest in die. quia tacite videtur prius actum vt fiat cōgruo tpe. no. glo. z Bar. in. l. more romano. C. de ferijs. z Ab. in. c. ij. d̄ ferijs. ij. colum.

¶ Ricet p̄ confusionem extinguitur debitum quādo heres vniuersaliter creditor a debitore instituitur. vt. l. vt debitum. C. de heredita. actio. si tamē cum alijs coheredibus creditor heres in partez relinquat vltra eaz portionē qua successit penio nō cōfundit. vt. l. si adulta. eo. ti. z hoc verum nisi in

partem instituat creditor animo cōpensandi debitum. vt ibi tex. qđ intellige etiam si sit rogatus alij restituere. vt. ff. ad. l. falci. l. si. debitor.

¶ Creditor recipiens pignus a debitore nō solum tenet computare in sortem fructus perceptos. sed etiam percipiendos si creditor fuit in dolo. vel i lata culpa vt si non locauit domū solitam locari z reperit conductorem. quia tenet ac si locasset. ar. i. l. j. z. ij. de pac. pig. qđ maxime p̄cedit qñ cōtractus pignoratitius sit gratia debitoris tñ. qz in tali casu non tenet creditor nisi de dolo z lata culpa. secus vbi talis cōtractus fieret gratia vtriusqz. quia tunc tenet creditor nō solum de dolo z lata culpa s̄ etiā de leui. vt. l. si. §. vt certo. ff. cōmo. z. l. p̄tractus. ff. de re. iur. b̄ cōcludit 3 Anto. Ab. in. c. j. de vsuris.

¶ Creditor hīs p̄prietatē rei pignorate nō tenet fructus cōputare in sortem. quia consolidat tunc fructus cū p̄prietate. vt. c. cōquestus. de vsuris.

¶ Creditor inuitus nō cōpellit recipe p̄tem debiti postqz debitum est liquidū. secus aut si est dubium quia tunc cogit recipe qđ debitor sua sponte soluit vt. l. quidam extimauerunt. ff. si certū pe. z no. i. c. suam. de penis.

¶ Creditor non potest facere capi debitorem quē tempe contractus nouit labi facultatibus. vide. s. contrahens cum hoīe.

¶ Creditor secūd⁹ quando preferatur primo. vide. j. mendacium.

Crimen

¶ Crimina que sunt digna depositione. z que suspensione. z que degradatione. vide plenep Abb. in. c. at si clerici. de iudi. x. r. ix. colū.

¶ Criminosus q̄tūcūqz sit clericus nunq̄ est tradendus curie seculari q̄ diu potest corrigi p̄ eccliaz b̄ iure z facto. no. in. c. nec licuit. xxvj. di. z in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. z in. c. ad abolendam. d̄ here. z adde tex. no. in. c. si q̄s laicus. xxij. q. v. vbi p̄byter vel eps degradat p̄pter cōiuratōem factā 3 p̄ncipē seu dñm terrae. no. doc. in. c. petitio. de iureiu. et h̄ p̄pter imitates criminis. vt. l. q̄squis. ad. l. iuli. maie. Ab. in. c. at si clerici. §. j. in fi. de iudi.

¶ Crimē sacrilegij seu crimē vsurarū. z alia crimina an spectāt ad eccliam. vide plene p̄ Ab. in. c. cuz sit generale. de foro cōpe. vj. colū. cuz sequen. z vide j. vsura. d̄ de crimine.

¶ Crimē si est notoriū puniit equali pena cōfessus sit p̄uict⁹. vide. j. pena. d̄ mitioz pena. cū se.

¶ Crimen cōcussionis cōmittit supior q̄ p̄textu officij extorquet aliqd indebitū a subditis. z talis tenet i quadruplū. j. q. vij. sancim⁹. xxij. q. j. militare. cū si. z auē. vt iud. si. quo. suffra. §. sicut igit. z §. necessitatē. in fi. z no. in. c. qz pleriqz. de imu. ecclie. et Ab. ibi. iij. colum.

Culpa

¶ Culpa in genere est deuatiō ab eo qđ bonū ē q̄ per hoīm diligentiam p̄uideri pōt. z h̄ vt differat a casu fortuito q̄ p̄uideri nō pōt. vt. c. 30. iohannes. d̄ de homici. Ab. in. c. vnico. de cōmo. iij. colū.

Culpe tres sunt species. s. lata leuis leuissima. & quibus plene & no. per Abb. post glo. in. c. vnico. de comod.

Culpa latissima diffinitur vt verus dolus. nam dolus est inachinatio seu circūuentio ad decipiendum seu fallendū aliū manifeste adhibita vt diffinit iurisconsultus. in. l. j. ff. de dolo. vide no. in. c. scienti. de reg. iur. li. vi.

Culpa latior ē fallax circūuentio ad decipiendū aliq̃ p̃sumptiue adhibita s̃ dolus nō possit probari nisi p̃ cōiecturas. vt in. c. ij. de renun. li. vi. & in l. doli. C. de dolo. tñ qñ signa sunt manifesta dicimus verū doli & qñ nō ita apparet p̃sumptū. Lata vero culpa multipliciter fm̃ Bar. diffinit. nā ē deuiatio incircūspecta & inconsiderata qñ quis nō cōsiderauit illud qđ cōter hoies sue p̃fessionis & conditionis cōsiderassent. vt in exemplo si libzū cōmodatū dimissisti in banca ante domū tuā. & inde fuit subtractus. vt glo. in. c. j. de cōmo. Leuis vero culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligentia quā habēt homines diligentes. nō dico cōmuniter sed solū diligētes vt differat a lata culpa. Leuissima vero culpa ē deuiatio incircūspecta ab ea diligentia quā hñt diligentissimi hoies. omnia em̃ ista debēt cōsiderari fm̃ arbitrium discreti iudicis. no. Abb. in. c. vnico. de cōmo.

Ea que pueniūt imediate ex culpa imputantur culposi. vt in. c. tua. & qđ ibi no. de homi. & optime facit. c. vnici. de custo. euka. & c. sicut. & testi. ea vero que pueniūt non imediate ex culpa. sed ex sentētia seu pena culpe nō imputant. vt. c. quia diuersitatem. de conce. pben. quia nō debet qđ duplici pena puniri. c. at si clerici. §. de adulterijs. & iudi. no. Abb. in allega. c. quia diuersitatē. iij. colum.

Curator

Curator datur bonis & non persone. & ideo nō habet minozē in potestate. vt in. l. in copulandis. C. de nup. secus in tutore qui habet pupillū & bona in potestate. vt. l. j. ff. de tute. Abb. in. c. ex parte. ij. de appel. in prin.

Curator debet dari mulieri luxuriose & vide. j. mulieri.

Curator si datur ad lites simpliciter debet dari a pprio iudice minozis cū videat̃ datus ad om̃es lites. vt. l. qui habet. §. ff. de tute. & talis curator poterit nō solum lites que sunt in iurisdictione proprii iudicis tractare sed etiā lites que fuerūt extra puinciam. no. gl. in. l. ppter litē. ff. de excusa. tu. §. licet curator. tñ ad vnā litē potest dari ab illo coraz quo tractat̃ dū tamē sit talis cui h̃ cōpetat de iure sicut dicit̃ in prorogatione. C. de iurisd. om. iu. l. j. idem de tutore minozis qui dat̃ generaliter d̃z a pprio iudice cōstitui p iura allegata. sed si dat̃ ad certa bona tunc iudex illius loci vbi sunt bona & si alius debet deputare tutorem. & sic intelligit̃ gl. l. non solum. §. qui testamento. ff. de excusa. tu. ē cōdusio Eldra. suo consilio. lix. vide infra tutor simpliciter datus.

Cura

Beneficiū dicitur curatum siue habeat curam fori penitēcialis siue fori contentiosi. vt in. c. dudū ij. de elec. vbi vide p̃ Ab. q̃duplex est cura. hōdic tamē tota cura dat̃ vento ornatui & honori. nec militam⁹ eo modo quo nobis precepit impator. i. xp̃s xl. di. ante omnia. no. p̃se. de ancha. in. c. ex tuarii. de aucto. & vsu pal. zc.

Cura aiaz dicit̃ stricte ptās ligandi atq̃ soluēdi in foro p̃niali qđ nō cōpetit nisi sacerdoti. xxi. di. in nouo. & peni. & remis. c. ois. cura aut̃ aiaz large dicitur ptās eijciendi & recipiendi. in ecclesia corrigēdi & puniendi excessus. xxi. di. §. j. sub hac cura est excōicare interdicare & visitare que p̃nēt ad ep̃m nisi archidiaconus vel alius inferior p̃elar⁹ h̃ habeat ex priuilegio vel consuetudine. & tūc facit tāq̃ vicarius episcopi. no. Inno. & hosti. & alij doctores moderni in. c. cum satis. de offi. archidi. vide. §. archidiaconus.

Curam corpis licet habere moderatam tamen ad virtutum exercitium. xliij. di. multis. de cōse. di. v. sint tibi.

Curia

Curie stilus seruandus est. vt. c. ex litteris. & cōsti. & c. cuz graui. de cri. fal. Ab. in. c. cum olim. de re iudi. Item presumendum est pro stilo loci in quo prudētū copia habet. vt. c. sicut. de re iudi. ex quo no. q̃ licet dicta doc. nō necessitent quo ad decisionē cause. faciunt tñ maximā p̃sumptōem p iusticia cause. facit. c. j. de deci. & l. j. C. de p̃fess. que i vr. constan. li. xij. & quod no. glo. in. c. j. de postu. pla. & l. j. C. de legi. Ab. i. c. sicut. de re iudi.

Cus reuocandi domuz quando & cui competat vide. j. forus. & ius reuocandi.

Curie romane stilus facit ius. & potest allegari in decisionibus causarū ex quo non reperit̃ ius expresse in ptrariū. vt. c. ex lris. & ibi Abb. de consti. ad idem. c. litteras. de iura. calum.

Custodia

Custodia ecclie vacātis quis habeat & iure. no. Abb. in. c. bone. de appel. & tangit in. c. cuz vos. de offi. ordi. vbi tenet qđ spectat ad eū q̃ ius h̃z instituti seu cōferendi licet n̄ sit ep̃s. vt ibi gl. & Jo. an.

Sequūtur additiones dñi Lu. de campis ad p̃cedentem litteram. L.

Anon

Canon late sentētie vel ferende quando dicitur esse. vide Abb. in. c. quisquis. de ele.

Canonista ceteris paribus p̃ferē theologo in p̃latura. vide Ab. in. c. fraternitatis. & cleri. nō resi.

Canonista nō pōt esse bon⁹ nisi prius fuerit legita. vide Abb. in. c. si. ne de. vel mona.

Caput

Ep̃us est caput sue dioē. vide Abb. in. c. cū non

liceat. de p̄scrip.

¶ Non potest quis esse sine capite als dicere acephalus. vide eo. c.

¶ Caput ē p̄ncipalius mēbrū. vide eo. c. nō liceat.

Capacitas

¶ Capax in materia beneficiāli requirit nō solum in tpe collationis. s̄ etiā tpe assumptionis. vide no. Abb. in. c. possessionem. de pba.

Calix

¶ Calix legat̄ in genere intelligit̄ s̄ argento. vide Abb. de censl. c. ex parte.

¶ Calix s̄ q̄ d̄z eē z fieri. vi. Ab. i. c. si. s̄ cele. missa.

Cartusienses

¶ Cartusiēses cognoscūt de homicidio p̄ eoz̄ fratres cōmisso. vide Ab. i. c. cū ptingat. de fo. cōpe.

Carnalis copula

¶ Carnalis copula quō t̄p quot testes pōt p̄bati vide Abb. in. c. p̄terea. de testi.

Carmen

¶ Carmē famosū faciēs seu dictās q̄ pena punit̄. vide Abb. in. c. j. de p̄sump.

Character

¶ Character quid sit. z qualiter imprimi. vide in rubrica de baptis.

Caro

¶ Quo t̄plicitū ē comedere carnes. z quo nō. vide Abb. in. c. cōsiliū. de obserua. ieiunioz̄. z. c. ex p̄licari. eo. ti.

Celebrare

¶ Celebrare. an possit v̄l debeat q̄s celebrare si facta digestione. vide Ab. in. c. si p̄stiterit. de accusa.

Ceptum

¶ Ceptū iudiciū q̄si dicat̄ esse. vide in. c. relatū. de offi. delega.

Certa scientia

¶ De certa scientia p̄ncipis. vide p̄ Abb. in. c. pastoralis. de offi. delega.

¶ Certa scientia p̄ncipis tollit surreptionem non autem inducit dispensationez̄. no. Abb. in. c. inter ac excep.

¶ Certa scientia p̄ncipis de quo opatur. z an p̄sumatur in dubio. vide eo. c.

¶ An princeps possit causam cōmittere ex certa scientia iudici suspecto. vide no. p̄ Abb. in. c. c.

¶ Quando pap̄a facit aliquid ex certa scientia an videatur facere ex plenitudine p̄tatis. vide Abb. in. c. non potest. de reg. iur.

Coitus

¶ Cois coitus ē hodie phibitus etiā cōcubinatus.

vide plenep̄ Ab. in. c. vt clericoz̄. s̄ vita z ho. cle.

Cimiterium

¶ Cimiteriū cui⁹ latitudinis d̄z esse. z q̄s pōt dare priuilegiū inferiorib⁹ ecclesijs vt habeāt cimiteriū vide no. p̄ Ab. de sepul. c. certificari.

¶ De cimiterio. vide p̄ eundez̄ in. c. cū ecclesia. de imu. eccle.

¶ Cimiteriū quō benedicif. vide Ab. in. c. abolende. de sepul.

Ciuis

¶ An appellatōe ciuium veniant comitarii. vide Ab. in. p̄mio i. si. z late in. c. radulphus. s̄ rescrip.

¶ Ciuēs an dicant̄ nati ex aliquib⁹ parentib⁹ in ciuitate q̄ non cōstituerūt ibi domiciliū. sed erāt ibi transeuntes. vide Ab. in. allega. c. radulphus.

¶ An nati ex ciuib⁹ in comitatu dicant̄ ciucs vt comitarii. vide Ab. in. supra alleg. c. radulphus.

Clam

¶ An matrimonii clam factū valeat. vide Ab. i. c. j. de calimdes. despon.

¶ An valeat electio clam facta. z quid de collatōe clam facta. vide eo. c.

Collecta

¶ De collecta vide. j. in ver. munus. in additōib⁹ ad litteram. Ab.

Compaternitas

¶ Ex quibus causis vxor cōtrahit cōpaternitatez̄ etiā cōficiť vir. vide Ab. m. c. p̄stut⁹. s̄ puer. ciu.

¶ Cōpaternitas an contrahat̄ p̄ cathecismū. vide Abb. in. c. cōtracto. de cognal. spūali.

¶ Cōpaternitas an p̄trahat̄ p̄ pcuratorē. vide no. per Ab. eo. c. z. c. veniens. eodē ti.

Communi

¶ An pater possit ordinare vt filij morent̄ cōiter. vide. c. q̄uis. de pact. li. vi.

¶ An maior ps̄ religiosoz̄ possit statuere ceteris iuuis vt viuant in cōi. z vt oīa sint cōia. vide Abb. in. c. q̄m. de vita z honesta. clerico.

Comparatiuus

¶ Cōparatiuus p̄supponit positiuū. vide Abb. i. c. erupenit. de iureiuran.

Confessio p̄nialis

¶ Si cōfitendo omisi vnū pctm̄ an teneat iteruz̄ confiteri oīa pctā mea. vel tm̄ pctm̄ omisum. vide plene p̄ Ab. in. c. ex parte de offi. ordi.

¶ Cōfiteri licitū est laico tpe necessitatis. s̄ an tunc laicus possit absolvere. vide Ab. in. c. pastoralis. s̄ offi. ordi. in. s̄ p̄terea. z ibidez̄ vide casus in quib⁹ est licitū cōfiteri in necessitate cuiuslibet etiā laico.

¶ An mulier pregnās dicat̄ in necessitate p̄stituta ita q̄ possit cuiuslibet cōfiteri. vide in alle. c. pastoral.

¶ Cōfessioes z absolutorēs p̄nt delegari p̄ rectorez̄

parochiale. vide Ab. in. c. ff. de offi. ordi.

¶ An papa teneat cōfiteri. vide no. Ab. i. alle. c. fi.

¶ Cōfiteri qualiter debeat quis et cui. vide Abb. in. c. omnis. de peni. et remis.

¶ Cōfiteri an sufficiat semel in anno. vide eo. c. et vide ibi de reuelante cōfessionē. et quo iure fuit inuenta confessio an iure diuino vel hūano.

¶ Cōfessor an debeat reuelare ea que audiuit i cōfessione. vide in. c. ap̄ mattheus. de simo.

Concordia

¶ An iudex possit cōpellere ptes ad p̄cordiā. vide Ab. in. c. cū inferior. de maio. et obe. et in rubrica d̄ treuga et pace. et in. c. cū p̄dē. de pact.

¶ Concorditer q̄si actus dicant fieri vel in cōcordia. vide Abb. in. c. nō pōt. de re iudi.

Conceptio

¶ An in cōceptione emittat semē ex pte mulieris. vide Ab. in. c. fraternitatis. d̄ eo q̄ cogno. cōsang.

¶ An sit credēdū mulieri dicenti se a tali concepisse. vide p̄ Ab. in. c. sicut. de homici.

¶ Cōcipe pōt puella in. xj. anno. no. p̄ Ab. in. c. cōtinebat. de despon. impu.

Confisatio

¶ Bonoz cōfiscatio an extendat ad bona alteri territorij. vide in. c. q̄uis. de pac. li. vj.

Cōparatio litterarū

¶ Litterarum comparatio an p̄bet et qualiter debet fieri comparatio. et ex quibus scripturis. vide Ab. in. c. ij. de fide instru.

¶ Cōparatio litteraz est fallax p̄batio. vide Abb. in. c. ex litteris. de fide instru.

Connexa

¶ An sit eadē rō cōnexoz. vide Ab. in. c. p̄terea. d̄ offi. delega.

¶ An in cōnexis confessio vel compositio seu trās actio vni noceat alteri. vide i. c. q̄uis. de re iudi.

¶ An connexis an sententia vnius noceat alteri vide eo. c.

Contemptus

¶ Infra q̄d t̄ps d̄z agi de contemptu i actu collationis. et i actu electōis. et q̄d in alio actu. vide Ab. in. c. cōtinebat. de his q̄ fi. a maio. par. ca.

¶ Cōtemptus an possit annullare actuz factū. vide Ab. in. c. j. de his q̄ fi. a maio. par. ca.

Continue

¶ Uide quid dicitur fieri continue p̄ Abb. in. c. causam. de elec.

Contritio

¶ An sola contritio sine penitentia seu satisfactioe possit delere peccatum. vide Abb. in. c. qui p̄teribit. de peni.

Continentia

¶ Cōtinētia ē de iure positiuo in clericis. vt p̄ Ab. in. c. clericoz. de vita et hone. cle.

¶ Cōtinētiā an seruet vroz matrimoniū contra hendo ad legatuz seruandum si caste vixerit. vide Ab. in. alle. c. et in. c. q̄d a te. de cle. cōiuga.

¶ Continentia p̄suaderi imperari aut nō d̄z. Ab. in. c. cum olim. de cleri. cōiuga.

¶ Cōtinētia nō ē de substantia ordinis clericalis in clericis secularibus nec ē d̄ iure diuino sed positiuo. eo. c.

Contraria

¶ Duo cōtraria possunt sit esse vera cōsideratis diuersis finibus. vide Ab. in. c. cū tanto. de p̄sue.

¶ An possit q̄s p̄ponē duo remedia p̄ria saltē disiunctiue. vide Ab. in. c. auditis. de p̄scrip.

¶ An possit q̄s vti p̄uilegio et p̄scriptōe. vide eo. c.

Consul

¶ Consules alicuius ville an habeāt iurisdicōem. vi de Ab. in. c. j. de purga. vulga.

Conuersus

¶ Cōuersus dicitur seruus monasterij. vide Ab. i. c. cum causam. de elec.

¶ Cōuersi an dicant eē religiosi. et an gaudeāt p̄uilegio religiosoz. vide p̄ Ab. i. c. nō dubiū. d̄ sen. ex.

Conuiuium

¶ An inuitatus possit agē p̄tra inuitatē nō p̄lētē conuiuiū. vide Ab. i. p̄mio. et in. c. cū inf. el. ij. d̄ ele.

¶ Et an inuitas debeat mittē ad inuitatū. e. c. cū inf.

Correctio

¶ An a correctōe possit appellari. vide Abb. in. c. licet. de offi. ordi.

¶ Correctio an sit iusta cā appellandi si corrigēs laborat eodez morbo v̄l maiori q̄ sit ille de quo vult corrigere. vide p̄ Abb. in. alle. c. licet.

¶ Correctōem nō pōt impedire cōsuetudo. Ab. in. c. irrefragabili. de offi. ordi.

¶ Correctio nō potest p̄scribi p̄ subditū. vide. e. c. irrefragabili.

¶ Ep̄s i correctōe d̄z req̄rere p̄siliū capituli. eo. c.

¶ Per subauditōnes nō debem⁹ corrigē iura. gl. i. c. cupiētes. de ele. et in. c. cōtingit. d̄ dolo et p̄tu.

¶ De triplici correctōe. vid̄ ab. i. c. ex iūcto. d̄ here.

¶ A correctōne an possit appellari. et qualif debeat cōcedi releuamē. vide p̄ Ab. in. c. ad n̄ram. et. c. res̄ hēnsibilis. de appel.

Correlatiua

¶ An pena apposta in vno ex correlatiuis extēdat ad aliud correlatiuū. vide p̄ Ab. in. c. cū clerici. de iurepa.

Corpus

¶ Durū ē corp⁹ p̄dere et bōa. vide Ab. d̄ sepul. c. j.

Criminale

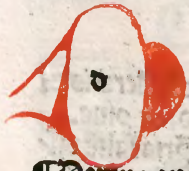
¶ An q̄si agif ad priuatōem beneficij dicat agi cri-

minimaliter vel ciuilitur. vide Abb. in. c. super his. d. accusa. et in. c. p. tuas. de simo.

¶ Iudex corā quo agit criminaliter pōt etiā ex officio cōpellere prē. vt satisfaciāt parti lese. no. Ab. de iudeis. c. postulasti.

Cruce signati

¶ De cruce signatis. vide Ab. in. c. excōicamus. d. hereticis.

Annum

¶ Damni nec iniurie actio competit contra eum qui suo iure vtiū vide. j. iniuria.

¶ Damna an veniāt in expensis in quibus vict' cōdemnat. vide. j. expense. x. in expensis.

¶ Damnū si dat faber. doctoz vel scholarib' maleando iuxta scholas vel domū doctozis tenet cedere doctoz vel scholari. no. in. l. vnica. C. de stu. libe. yr. rome. li. xj. Quod ē vtz nisi faber primo cōduxit. no. plene Bar. in. l. j. ff. solu. ma. qd' limita verū nisi adsit necessitas. vt qz alibi nō possunt cōmode schole situari. nā tūc vtilitas publica q' ver saf in doctozib' et scholarib' q' replent terrā sapien tib' pferē puate. s' h' pender ex iudicis officio pside rata aptitudine loci et antiqua p̄suetudine. et ista cā pōt dieb' feriatis etiā ob reuerentiā dei terminari. no. Ab. in. c. si. de iudi. in fi.

¶ Damni rō pōt haberi ptra debitorē quātītatis etiā de iure canonico. vt. c. dilecti. de foro. cōpe. et hoc ē indubitātū capiēdo dānū p diminutiōe patrimonij. vt capif in. l. iij. ff. de dam. insec. s' si capif damnū magis late. s. p lucro cessante tūc etiā tale damnū pōt peti. vt. l. curabit. C. d. acti. emp. et vē. et no. in. c. cōquestus. d. vsu. et Bar. in. l. vnica. C. de sen. q. p eo. qd' inf. Ab. in allega. c. dilecti.

¶ Damna si petant' rōne cōtractus pbabunt per testes. no. glo. in. c. dilecti. de for. cōpe. et glo. insti. de verbo. obli. s. nō solū. et de facili nō pbaf interesse. vt. l. fi. de p̄eto. stipu. qd' est verū de interesse surgente ex cōtractu. sec' si surgit in iudicio rōe cōtumacie vel ppter temere vel cauillosū litigare qd' tūc pcedit vt in expensis que fiunt in iudicio. ad h' l. sancimus. C. de iudi. Abb. in alle. c. dilecti. circa finem.

¶ Damna que cōtingūt p dolū vel violentiā alteri us partis pbant p iuramentū cōstito tñ prius de violentia. vt. c. fi. qd' mer' cā. Ab. vbi. s. vide. j. interesse verū. pbaf em tale damnū p iuramentū ppe culpā. vt no. hosti. et p̄e. d. ancha. in. c. j. d. iurciu.

¶ Non licet ponere falcem i messē alienā. tpe tñ necessitatis lz. de q' dic vt i. c. discipulos. d. ple. di. v. nec licet trāsire p agrū alienū dño inuito nisi i q' busdā casib' iure exp̄ssis. de quo vide gl. j. di. omnes leges. et in. l. diuus. ff. de serui. rusti. p̄di. vbi tex. dicit q' nō licet venatorib' seu aucupib' trāsire p agrū alienū cā venandi seu aucupandi. Ab. i. c. venerabilem. de ele. ij. colum.

¶ Dānū si qd' dat colligēdo oliuas i maturas tene tur ad restitutōem. p. l. si seruus. s. si liberā. ff. ad. l.

aqui. ppter h' tñ nō tollit qn p malo aio teneat pena furū. qz cōtractauit rem alienā. et maluz puniri debet qzuis inde sequat bonū. vt tex. cū glo. xxiij. q. j. relegates. Ab. in. c. nouit. de iudi.

Debitor

¶ Debitor potest conueniri non solum vt soluat debitum sed etiam de interesse eo quia non soluit in loco et tpe p̄misso. et habetur in hoc rō non solū ad damnū emergens. sed etiam ad lucrū cessans. v̄est no. tex. in. l. j. ff. de eo qd' cer. lo. et Bar. in. l. vnica. C. d. sen. que p eo q' in. pro. no. Ab. in. c. cōquestus. de vsuris. et c. dilecti. d. foro compe. et i. c. pe. et glo. de offi. dele. j. colum.

¶ Debitori ad soluendū datur temp' quadrimestre. sed an habeat locum in sponte confesso. vbi nō requirit' sententia. et an istud tempus pōt a iudice artari. vide Ab. plene in. c. qd' ad cōsultatōez. de re iudi. vide. j. tempus quadrimestre.

¶ Debitor condemnatus vt infra quadrimestre vel. x. dies soluat nō debet interim aliquā molestiā pati sed si vult vti illis dilatoriis debet satisfacere de soluendo in termino. vt est tex. singularis. in. l. si debitori. ff. de iudi. et vbi Bar. facit. l. vniuersa. C. de p̄ci. impera. offe. ibi si princeps cōcedit nisi caueat de soluēdo in termino. et p illū tex. no. q' si dat alicui saluūscōductus vt. j. certū tēpus. a suis non possit creditoribus cōueniri debet intelligi dūmodo satisfidet de soluendo post terminū qd' est valde no. Ab. in. c. qd' ad cōsultatōem. de re iudi.

¶ Debitor potest capi et incarcerari. j. tempus sibi datū ad soluendū nisi caueat. vt. l. si debitori. ff. de iudi. et ibi no. Bar. vel nisi bonis cedat. vt. l. j. C. q' bo. ce. pos. qd' verū qñ debitor laborat inopia ita q' verissimiliter timeat de fuga. nam si habet bona sufficientia non debet capi p debito. ad h' glo. no. in l. iij. s. tutores. ff. de suspec. tu. et ibi Bar. in. l. a diuo pio. de re iudi. Ab. in. c. qd' cōsultatōem. de re iudi.

¶ Debitor cui p̄cipit p iudicē vt sub pena excōicationis soluat creditori vsqz ad mensem pōt creditor terminū progare. et debitor nō incurrit excōicationē. vide. j. excōicatio. x. si excōicationem tulit.

¶ Debitor an p̄scribat actionē psonalē seu debitū ptra creditorem. et an teneat ire ad domū creditoris. vel ecōtra. vide. j. nō pōt iuuare debitorē.

¶ Debitor quantitatis tenet ad damnū. vide. s. damni ratio.

¶ Debitor contra quem fit missio in possessionem ppter debitum manifestum an prestando cautionem recuperet possessionem suam. vide. j. possessio. x. si fit remissio.

¶ Licet regulariter si debitor ē suspectus de fuga pōt detineri p creditorē vel p eū cui' negocia gessit vt ducaf ad iudicē. p. l. ait p̄tor. s. si debitorē. ff. de his que in frau. credi. qz est periculū in mora et pos set arripere fugā. nō tñ h' hz locū in clerico debitorē qz ad euz spectat captura ad quē spectat correctio vt in. c. vt fame. de sen. excōica. sed correctio non

spectat ad laicuz. ergo nec captura. nec allega. s. si debitorum est approbatus a canone id cap? cleric? si possit excusari a pena canonis si qs suadete. z cōcludit Barba. in. c. j. de depo. vij. notabili. Item no. q. creditor q. accepit pignus a debitorē nō poterit debitorē suū etiā fugitiuū capi facere l. als pi gnoze nō accepto h. potuisset. vt. no. l. ait pzetor. s. si debitorē. ff. que in fraudē credito. q. psumptio ē q. pignus est idoneum. per no. in. l. a diuo pio. s. pignora diuer. iudi. vt. refert Barba. super rubrica. de pigno. qd. no. quia potest hoc dictuz asferre lac z lanam fm eum.

Propter impotentiam debitoris in non soluendo actio reddit? inefficax in effectu. z differtur effectus donec debitor fuerit soluendo. l. nauis. ff. de dolo. qd. intellige quādo agi? ciuilit? ad comodū priuatū. secus si criminaliter ad vindictā. naz tunc si nō est reus soluēdo fit cōmutatio in penā corporale. vt. l. si. ff. de in ius vo. no. in. c. odoardus. d. sol. et in. c. olim. ij. de resti. spoli.

Debita si p. hit clericus p. sua sustentatione ante nea? ecclia. vide. s. clericus si cōtrahit.

Debitor obligatus an debet soluere id qd. nūq. recepit. vide. j. restituere nō tenet in foro aie.

Debitor quantitatis si nō pōt quantitātē dare offerendo speciem liberat. no. in. l. ij. ff. si cer. pe. cū in tali casu eū necessitas excuset. vt. c. licet cām. de peni. z remis. z ibi ipe.

Debitor quē creditor a principio sciebat labi facultatib? non d. capi. z vide. s. p. hens cū hoie.

Debitor nō debet expectare q. ab ipso debitū exigat. sed debet accedere ad domū creditoris. z illi offerre qd. debet. z si ibi creditor nō ē p. testet coraz iudice loci z consignet. ar. in. c. significāte. de pig. z C. d. ysuris. l. si creditrici. z. l. acceptā. idē ē dicēduz si p. misit alicui facere cessionē actionis vel renunciationē iuris sui. ar. in. c. pastoralis. de offi. ordi. no. Ab. p. Inno. z h. osti. in alleg. c. significante.

Debitor si mutuū mittat cū fideli nuncio si perit an perit sibi vel creditori. vide. s. casus.

Debitor an debet pquirere creditorem. z ire ad domū creditoris ad soluēdū sibi. no. p. gl. z Bar. i. l. in te. ff. de p. sti. pecu. z in. l. qd. aut. ff. d. ope. liber. et in. l. cū quidā. C. d. consti. insti. z plene p. Ab. i. c. significāte. de pig. qd. habeo nimis corruptū. z vi de ibi Barba.

Debitor siue sit clericus siue ecclia nō pōt p. bienniu? pponere exceptōem nō numerate pecunie q. leges h. disponētes nō sunt ecclie damnose sed fauorabiles que dant remediū tpe limitatū. vt. ē cōclusio Ab. i. c. fi. d. solu. in fi. p. tra h. osti. z Jo. an. ibi.

Debituz aliud naturale tm. aliud est ciuile tm. aliud ciuile z naturale insimul. debitū naturale est illud q. a iure gentiū induci? sine aliqua approbatione iuris positiui. vt. l. cū amplius. s. his. ff. d. re iudi. z i. l. stichū. s. naturales. ff. d. solu. de q. dic. vt. i. c. j. de pact. z. l. cū qs. C. de iuris z fac. igno. z h. obligatio naturalis induci? ex solo cōsensu. z qnq. sine p. sensu ex quibuscūq. motib? nature ad benefaciendū beneficienti. vt. c. cū in officijs. de testa. debi tū ciuile tm. ē illud qd. induci? ad dispositionē iuri

ciuilis sine aliq. naturali obligatōe vt. in cōtractu mutui facto spe future numeratōis vt. p. bienniu? si cōpetat exceptio nō numerate pecunie. vt. in cōtractib?. C. de nō nu. pe. z sic post bienniu? debitor obligat? ciuilit? nō naturaliter. naturale z ciuile debitū est ybi cōcurrit cōsensu in obligatōe. z p. bat obligatio a iure positiuo. de quo late p. Abb. post gl. et Jo. an. i. c. fi. d. solu. z vide. j. solutio. s. idebite. Debitori q. p. misit p. cōtractū certā pecunie quantitatem creditori soluere quā cōfessus est mutuo recepit? spe future numeratōis cōpetit q. tuoz remedia. Prīmū aū bienniu? z tūc transferit onus p. q. bādi ad creditore q. pecunia fuit numerata. vt. l. in p. trib?. e. ti. Scdm exceptio doli. z h. nō tollit tpe. q. z semp cōpetit p. tra creditore qui pecuniā nō numerauit. ar. ff. de do. excep. l. ij. onus tm. p. bandi qd. si fuit numerata p. bienniu? cōpetit ipi debitori. p. l. generaliter. C. de nō nu. pe. z. l. si. ex cautōe. C. e. ti. Tertiū remediū exceptio in factū. z idem dicendū vt. in p. cedenti. Quartū conditio ob cām. q. z causa nō fuit secuta. z h. p. ditio cū sit p. sonalis durat. xxx. annis. vt. l. sicut. C. de p. scrip. xxx. ann. sed oportet q. etiā in casu isto ipe debitor p. bet pecuniam non solutā. vt. no. Ab. p. h. osti. z Jo. an. in. c. fi. d. solu.

Decima

Sup. decimis an admittat? compositio. vide. s. compositio.

Decimas tenent? soluē religiosi sup. p. dijs sitis i aliena parochia. z vide. j. religiosi tenent? zc.

Decime p. diales d. iure cōi debet? ecclie parochiali i cui? parochia p. dia sūt sita z epō debet? q. rta de cimaz. vt. c. dilect. vt. lit. pen. z. c. cū p. tingat. d. deci. z. c. p. querete. de of. ordi. z. c. de q. rta. de p. scp.

Decima si a clerico parochiano petat? vel aliud ius parochiale pōt parochianus excipere nō q. nō exhibet sacramēta sicut prius q. cū priuauit q. tum ad exhibitiōis possessionē. facit tex. in. c. null. ij. q. ij. z vide qd. no. l. xxxij. di. quisqs. z tenet Lap? i sua allega. lxxj. Ab. in. c. cū inter. d. excep. vj. colū. et in. c. fi. de parochijs. j. colū.

Deciaz cā corā q. ē tractāda. vide. j. iudex seculari

Bus decimadi q. debet? deo z ei? ecclesijs i signū vniuersalis dñij. vt. c. tua. de deci. est qd. spūale. vt. c. lras. de iura. calū. z. c. cām. de p. scrip. z. c. fi. d. re. p. mu. secus si decima debeat? alio iure. vt. signatur de meris fructib?. z nō d. ipso iure. vt. c. vestra. d. lo ca. z cōdu. c. vt. sup. de re. ecclie. non alie. z allega. c. fi. in glo. z in tali casu cū sit questio facti z nō iuris pōt secularis cognoscere. z idem de mfi. z ysurā. no. Anto. in. c. tua. de ordi. cog. Bar. in. l. titia. ff. solu. ma. z in. l. ij. ff. de iurisd. om. iudi. z in. l. quotiens. C. de iudi. vide. j. iudex secularis.

Decime nō solū de fructib? terre vt. de frumēto et vino debet? solui. s. etiā de oib? redditib? pueniētib? ex terra. z collige ex. c. j. de deci. nā xbu? frugū est valde latū cōprehēdēs i se oēm fructuz ex terra pueniētē. vt. in. l. frugē. ff. de s. sig. no. Ab. in allega. c. de deci. circa pñci.

Decias p. sonales soluit rector sue ecclie. z sibi p. tanq. rector vt. priuata persona. sicut tutor tanq.

debitor pupilli soluit sibi p̄p̄i tutori. vt. l. quoties. ff. de adm. tu. 7 sentit. Inno. in. c. nouū genus. d. de ci. fac. c. p. venerabilē. qui si. sunt legi. vbi rex francie legitimauit filios nō tāq̄ pater s̄ tanq̄ rex. no. Abb. in alleg. c. nouū genus. iij. colum.

Cleric⁹ etiā parochialis tenet solue decimas p̄diales ex quo predia sunt in aliena parochia etiam si sunt assignata in dotē ecclie. no. glo. no. in. c. j. d. censi. 7 transit decima ad eccliam cū onere suo. vt. c. ex lris. de pigno. 7 fac. c. nup. de cleri. eo. ti. si q̄s laic⁹. xvj. q. j. no. Ab. i. c. nouū gen⁹. d. deci. v. colū.

Si p̄dia sunt sita infra p̄p̄iā parochiā clerici seu canonici eiusdē parochie si tenet solue decimas. 7 sic intelligit. c. nouū gen⁹. d. deci. vt. ibi no. Inno. 7 Ab.

Si clerici p̄cipiūt diuina in aliena ecclia vel parochia tenent soluere decimas p̄sonales de his q̄ lucrātur tanq̄ laici si h̄b̄et cōsuetudo. 7 si recipiunt sacramenta ab alia ecclia tenent etiam soluere decimas de acquisitis ecclie. ar. in. c. alia iuncta glo. ibi. xvj. q. j. Si aut nō p̄cipiunt sacramenta ab ecclia nō tenent de acq̄sitis ecclie solue decimā q̄ si reperit aliqua. l. q̄ ecclia teneat soluere decimā p̄sonalē alteri ecclie. no. Abb. in allega. c. nouum genus. v. colum.

Canonici audiēs alibi diuina nō tenet soluere decimas ex p̄bēda sua tanq̄ ex lucro cū si faciat fructus suos. nā dat p̄bēda ei vt inde viuat 7 sup̄ fluū cōicet in vsus pios h̄ hodie stādū est cōsuetu dimi. 7 cludit Abb. in alle. c. nouū gen⁹. circa fi.

Licet dñs p̄dij p̄t alterare cōditionē terre sue sine cōtradictōe ecclie cui debet decima tamen de cōbuscūq̄ ibi colligēdis d̄z solui decia. vt. c. p̄missū. d. deci. 7 d̄ p̄cio pascuoz 7 domoz. i. de p̄sione soluenda est decima vt ibi.

Si quis incendit segetes. vel cōbussit vineas ecclie pot̄ agere p̄tra talē destructozē p̄ pte decime sibi cōtingentis etiā sine cessione actōnis illi⁹ q̄ dānū recipit p. c. tua nob̄ s. d. deci. vbi dñs asserit de cimas 7 priminas esse suas. ergo sunt in dominio ecclie. nā p̄nomē suū ipoztat dñiuz. vt no. in. c. postulasti. de postu. p̄la. 7 in. l. quintus. de aur. et ar. leg. fac. c. moderamie. xvj. q. j. 7 l. i. rē. ff. de rei vē. et q̄ no. i. c. examinata. d. iudi. 7 iō ecclia tanq̄ dñia decime pot̄ agere p̄tra destructozē sicut dñs damnicatus si tñ ex iusta cā quis destruxit segetes vt p̄ iustū bellū si grauaf̄ p̄sciētia sua etiā respectu decime q̄ debebat ecclie. q̄ tūc t̄pis nō potuit fieri cōgrua separatio. no. Ab. p̄ 30. an. i. c. cōmissū. d. deci. circa fi. Itē supradicta sūt vera nō obstāte q̄ fruct⁹ potuissent aliqua tēpestare p̄ire. ar. in. l. cū res. i. si. ff. de lega. j. 7 habebit respect⁹ ad id qd̄ cōiter solet ibi p̄cipi. vt 30. an. vbi. s̄.

Si colonus p̄pter p̄teruiam seu p̄fidiā suā si soluit decimas ecclie de fructib⁹ fundi in q̄ erat colonus. 7 p̄tingit q̄ tēpestas destruxit oēs fruct⁹ suos in tali casu nō debet fieri remissio pensiois s̄m formā. c. p̄pter. de locato. 7 ē rō q̄ ip̄e fuit cā illi⁹ tēpestatis nō soluēdo decimas deo 7 ecclie. 7 accidit p̄pter p̄ciā suā. no. l. hosti. in sūma de deci. s̄. q̄lit. 7 Barba. i. allega. c. p̄pter. vbi ponit miraculū cuiusdam magistri nauis q̄ in die dñica nō exigente ne-

cessitate nauigauit. 7 venit tēpestas p̄pt qd̄ p̄icet oēs mercātiās in mari q̄ teneat ad satisfaciēdū 7 c.

Peccat mortaliter p̄latus nisi subditos moncat vt decimas cū integritate soluāt. q̄ faciūt p̄tra p̄ceptū. c. peruenit. de decimis. 7 ibi Ab. in prin.

Decime p̄sonales si debent aī lapsū anni q̄ p̄ticularis solutio multa h̄z incōmoda. l. plane. ff. fa. herci. 7 sic intelligit. c. reuertimini. xvj. q. j. p̄diales d̄o dñt solui anteq̄ frumētū separet a palea. q̄ palee sūt in frumētō. l. adeo. ff. de acqui. rez. do. ij. q. j. mlti. Cōsuetudo tñ h̄z p̄trariū q̄ si statī cū frumētum sepet a palea debet ferri vsq̄ ad domū ecclie expensis villici seu dñi. vt no. glo. in alle. c. reuertimini. 7 doc. in. c. ex pte. ij. de deci. nec requirit monitio p̄lati. s. spontanea 7 celeris solutio. no. glo. i. c. ij. e. ti. li. vj. facit Exodi. xxi. decimas 7 p̄minas nō tardabis offerre. no. Ab. i. alle. c. p̄uenit. d. deci. **D**ecime soluēde sūt etiā tā de puentib⁹ molēdinorū piscarioz feno 7 lana. 7 de oi fructu apū siue de aialib⁹. siue d̄ intuitu predioz. siue intuitu aialū de militiā 7 venatione 7 negociatōne. vt. c. p̄uenit. cū. c. fe. 7 ibi gl. d. deci. 7 c. nō ē. eo. ti.

Cōpositio sup̄ decimis an valeat. vid. s̄. p̄positio

Decime integralit̄ sūt a quocūq̄ soluende etiā si non collgat nisi tātū quantū sufficiebat sibi 7 familie sue. p̄ generale p̄ceptū legis. nā p̄pter inopiā non ē iniusticia cōmittēda. vt. c. adhibeat. xij. q. j. et decime sūt ecclie ex reueratōe dñi. vt. c. tua nobis. de deci. 7 soluit vt debitū. vt. c. parochianos. e. ti. s̄ h̄z teneat solue decimas ecclia tñ d̄z sibi remittere vñ possit viuere cū ecclia teneat sibi de suo p̄uidere. ar. c. l3. de cēsi. 7 qd̄ no. gl. in. c. q̄cūq̄. xvj. q. vij. vbi dicit. q̄ si quis tāto tpe nō soluit decimas vt si veller integre satisfacere oporteret v̄dere oia bona sua. ecclia tñ d̄z sibi remittere vñ possit viuere. idē etiā vbi esset tanta inopia q̄ fame periret si decimā solueret q̄ nō teneat ad solutōem. q̄ in tali necessitate oia sunt cōia. no. in. c. sicut. xlvij. di. et in. c. si quis p̄ necessitatē. de furtis. no. Ab. in. c. cū homines. de deci.

Si quis vendit prediū ex quo nunq̄ soluit decimā est in optione ecclie quē velit cōuenire antiq̄tū possessorē vel nouū cū decima sit onus reale. et censet tributū. vt. c. tua nobis. de deci. sicut dicim⁹ in tributo qd̄ debet p̄ncipi. vt in. l. impatores. ff. de publi. idē 4rede. de senis cōsilio. lxxij. 30. an. et Abb. in. c. cū hoies co. ti.

Decimas p̄dioz suoz quas p̄p̄iis manib⁹ 7 sū p̄tib⁹ excolunt cisterciē. 7 templarij. 7 hospitalarij non tenent soluere. alij vero religiosi si soluit decimas de hortis. nec de nutrimentis aialū. nec de vorabilibus que p̄p̄iis manib⁹ 7 sumptibus excolunt. vt est casus in. c. ex parte. cum se. d. deci. 7 no. q̄ tūc dicuntur colere p̄p̄iis sumptib⁹ quādo soluitur certū p̄ciū p̄ illoz cultura. 7 in oēm euentū colonus debet habere certas mensuras vini 7 frumenti. nam tunc ille nō dicit̄ partarius. sed sumptibus domini colere agrum. 7 dicit̄ p̄p̄ie socius vt no. Bar. in. l. si merces. ff. loca. sed si tradunt̄ p̄dia colonis partarijs vel censualibus soluentib⁹ certū casum nō habet p̄uilegiū. vt. c. licet. d. deci.

et glo. in cle. j. eo. ti. p qua. no. q colonus partiari⁹ nō dicit pprie colere agrum sumptibus dñi. ratō quia pars partiarij coloni submittitur fortune et dei misericordie rē. idē dico de hortis fratru mino rū. quia priuilegiū intelligi concessum ad vsuz p priū duntaxat non tamen vt de olcribus possunt aliquid vendere. vt concludit Abb. in .c. ex pte j. de deci. 7 no. ipe in .c. ij. de ecclie. edifi.

¶ Si priuilegium concessum religiosis concedat^r terre vt alia predia non subiaceant oneri decimarū coloni non tenentur soluere decimas. quia fruct⁹ capiū^r ex terra priuilegiata. sed si priuilegium cōcedatur personis vt ipis religiosis coloni eoz⁹ tenentur soluere decimas de parte eoz⁹ cuz in tali casu eximantur psonē 7 nō predia. vt no. glo. i cle. j. e. ti. 7 fac qd no. Bar. i. l. a titio. §. mercatores. ff. de pub. Ab. in .c. ex pte. j. de deci.

¶ Priuilegiū cōcessum religiosis de nutrimentis aialium vt non soluant decimas intelligitur etiam si dant alijs nutrienda eoz⁹ sumptibus sicut dicit^r de possessionibus. als inuanū foret concessum tale priuilegium. vt no. Ab. in alle. c. ex parte. j. i fi.

¶ Decime noualiū que nouiter fuerūt orite nec vn q⁹ ex illis terris fuit solutio facta ecclesie parochiali. 7 tamē q⁹ oriunt^r infra limites parochie pertinet ecclesie parochiali. vt. c. qm. de deci. 7 facit. c. pastoralis. de his que fi. a prela.

¶ Si vero reddit⁹ spirituales pueniunt. j. dio. episcopi si non oriunt^r in parochia alicui⁹ ecclesie pertinent episcopo. ex quo inferitur q⁹ decime oim nemozū 7 alioz locoz que non sunt infra certam parochiam spectat ad episcopū loci. idem si parochie non sunt limitate. nam decima predialis pertinet indistincte ad epm. quia tota diocesis ē sibi parochia. vt. c. fi. de sepul. 7. c. apostolice. de dona. §. si noualia sunt infra limites duarū parochiarū vicinarū 7 ignoratur infra quā decime tunc non debentur episcopo. sed debet diuidi inter parochias ar. in .c. ij. de sepul. li. vj. Abb. in alle. c. qm. rē.

¶ Nullus citra papam potest ius decimadi ad magnum tempus laico concedere. vt. c. q⁹uis. de decimis. 7 est ratio quia nullus citra papā potest laicū capacem reddere iuris spiritualis. ad hoc. c. ij. de iudi. et quod no. glo. xxxij. di. §. verum. 7 Abb. in. c. ad hec de deci.

¶ Decima non potest concedi laico p cōtractuz p quē trāsserat^r dominiū directuz vel vtile. q⁹ videt^r tunc facta qdammodo alienatio. vt cle. j. de re ecclie. nō alie. sed p cōcessionē ad modicū tps laico nō transferet^r dominiū directuz nec vtile. qd intelligit^r qm cōcedunt^r laico fructus decimarū. ius aut⁹ decimandi cū sit spūale laico concedi nō pōt etiam ad modicū tps. vt glo. in alle. c. q⁹uis. e. ti. ex cā tamen possunt fructus concedi laico in tps vite sue. vt alleg. c. q⁹uis. 7 ibi gl. 7 Ab. in alleg. c. ad hec.

¶onus decimarū est annexū ipis pdijs. vnde lz transferant^r ad eos qui ad decimas non tenentur debent nihilominus inde solui. vt. c. de terris. de deci. 7 est tex. in. l. imperatores. ff. de pub. vbi possessor etiam tenet^r ad tributū etiā p tibus pteritis in quibus possessio fuit apud aliū. Ab. in alleg. c. d

terris 7 potest ecclesia conuenire quē voluerit possessorem vel venditorem. vt ibi no. Ab. 7 melius i c. pastoralis. eo. ti.

¶ Etiam de predijs que sunt apud saracenos de quibus non est memoria q⁹ decima fuisset ecclesie soluta debet decima solui vt consuluit Aldra. con silio. xcv. motus hac rōne. quia de⁹ vniuersaliter reseruauit sibi decimas oim rerū. vt. c. tua nobis. de deci. qd confirmat Abb. per alias rōnes in. c. d terris. de deci.

¶ Iudei licet non tenentur ad soluenduz personales decimas cum sunt de iure positiuo. 7 de his q⁹ foris sunt nihil ad nos. vt. c. gaudemus. de diuoz. cōstringunt^r tamen ad satisfactionem eius qd ecclesia fuisset perceptura ab ipso xpiano qui habitasset in eius parochia. per. c. quanto. de vsuris. 7 gl. in. c. tua nobis. de deci. que dicit q⁹ iudeus pstare tenetur personales decimas quasdā sed non oēs scz quia obligatur rōe satisfactionis damni 7 interesse qd sustinet ecclesia ex quo iudeus habitat i domo xpiani. 7 cum hac temperie potest intelligi glo. in. c. decime. xvj. q. j. 7 glo. in. c. de terris. de deci. vt ibi no. Abb.

¶ Decima seu ecclesia pōt cōcedi laico nō remanēti in seculo. vt colligitur ex. c. q⁹uis. de deci. a contrario sensu. vtp⁹uta si est laicus conuersus 7 religiosus. quod no. pro fratribus hierosolymitanis quibus conceduntur decime q⁹uis fiat potius ordinē eoz⁹ q⁹ psonis. Itē q⁹ sūt q⁹si religiosi. lz debeant ecclias regē p clericos 7 nō p de seipos. ad h. c. ij. 7 qd ibi no. de eta. 7 q⁹lita. 7 gl. in. c. ex eo. de elec. li. vj. ex quo no. q⁹ laicus conuersus est capax iuris spūalis. idem Inno. 7 alij in. c. ij. de insti. no. Ab. in alleg. c. q⁹uis. 7 in. c. dudum. in pn. eo. ti. 7 possunt eas pscribere dū tñ cum ti. vt ibi.

¶ Colonus tenet soluere decimas ecclesie vbi sita sunt pdia 7 nō ecclesie vbi audit diuina qd pbatur in. c. ad decimas. de resti. spo. li. vj. Itē pbaf. l. forma. ff. de censu. vbi in oneribus realib⁹ nō inspicimus cultorē seu possessorē sed locum vbi sunt subiecte res. idem in eo qui cā lucri cōducit predia aliena. 7 h de iure cōi. statut^r tñ sup his cōsuetudini. vt c. cū sint hoies. de deci. que pscribit^r p. x. annos cū nō sit cōtra ius sed preter ius. est opi. Abb. in alle. c. cum sint hoies.

¶ Decime animalū inter pdiales computant^r vbi ergo pascūt cōtinue ibi decime soluant^r. de q⁹ vide glo. no. in. c. ad aplice. de deci.

¶ Decimas tenet rusticus deferre vsq⁹ ad eccliam suis expensis. no. glo. no. in. c. j. xvj. q. vj. 7 Abb. in. c. ex parte. ij. de deci.

¶ Rector ecclesie potest interdicare colono ne fructus colligat seu ex fundo remittat nisi eo vel ei⁹ nuncio presente. no. Spec. ti. de deci. ad fi. 7 Gui. naso. 7 Abb. in. c. ex parte. ij. de decimis. facit. l. si suspecta. ff. de in offi. testamen. 7. l. ij. C. qui. quar. pars de. li. x. 7 gl. in. c. moderamie. xvj. q. j. 7 Ab. in alleg. c. ex parte.

¶ Si aialia sunt inclusa in certo loco vt aues in columbari pisces in stagno. aialia in aliqua foresta istoz decima censet^r predialis. 7 debet ecclesie vbi

locus situs ē. si tñ aialia sūt in libertate ⁊ industria hoīs capiunt. decima hoꝝ censet psonalis. vt no. Ab. post Inno. in. c. nō est. de deci.

¶ Decima ideo debet de redditib⁹ molendini siue ad aquā siue ad ventū qꝫ mare ⁊ ventus obediunt deo Abbatib⁹. viij. c. Itē qꝫ terra in q̄ ē molendinuz pstructū subiacer oneri decimaz. p hoc. c. cōmissuz de deci. no. Ab. in. c. ex transmissa. eo. ti.

¶ Decima nō est recipiēda de illicite acquisitis qñ turpitudine impedit transactōē dominij vt in fure et vsurario. sed si dñum trāserat ⁊ repetitio non competit vt meretrice ⁊ in histriōe licite recipit ab his decima ⁊ elemosyna si egerint pñia. qꝫ non debet in eis inspicī qđ fuit. l. di. ferrū. si aut pñiam nō egerint ecclia nō tenet recipe. qꝫ videt approbare pꝫuitatē illoꝝ. iuxta illud nō recipias mercedē pstituli. nec ecclia dꝫ recipe oblationem a notorio excoīcato. no. Ab. post Inno. ⁊ post glo. in. ex trāsmissa. de deci.

¶ Decimas an pōt papa remittere vñ sup eis dispēlare. vide. j. papa dispēlare nō pōt cōtra pcepta ⁊ c.

¶ Decima ⁊ tributū in quo differūt. vide gl. ⁊ Ab. post eā in. c. tua nobis. ij. de deci. vbi vide q̄ actōe petant decime. ⁊ vide gl. c. moderamine. xvj. q. j.

¶ Si quis vendat fructus nō decimās. ⁊ de illa pecunia si decimata quis emat pñiū sicut decima pecunie erat ecclie ita ⁊ decima pñij empti ex illa pecunia. ar. i. c. pc. de pecu. cleri. ⁊ doc. in. c. pastoral. d. deci. vt refert Ab. i. c. tua nobis. ij. e. ti. iij. colū.

¶ Si dñs contraxit societate cū colono priuato qꝫ quisqꝫ haberet medietatē fructuū. ⁊ tunc quilibet tenet p parte sua ad solutōnez decimaz. vt. c. cum sint hoies. e. ti. ⁊ Ab. in. c. tua nobis. ij. de deci.

¶ Si dñs cōduxit colonū. ⁊ pmisit sibi certas mensuras siue nascat fruct⁹ siue nō dñs tenet integras decimas soluere ecclie. qꝫ oēs fructus pñiet ad eū. nec pōt habere rōne eoꝝ q̄ debet reddere colonō. vt. c. nō ē. ⁊ c. cum sit. e. ti. Ab. vbi. s.

¶ Si dñs locauit pñiū colono p certis mēsuris seu p certa pecunia ita qꝫ oēs fruct⁹ spectat ad pductore dñs nō tenet soluere decimā ex sua pensione. vt no. Inno. in. c. cū nō sit. eo. ti. quē sequit Bar. in. l. inter dñs. s. qñes de publica. vbi tenet qꝫ si dñs locat pñiū p centū ⁊ gabella venit soluēda ex redditib⁹ totū onus solutōis incūbit cōductori ⁊ nō dñs. nā videt qꝫ dñs onus gabelle seu decie locauit p minori pensione qđ placet Ab. in. d. c. tua nobis. nā transferendo oēs fructus in cōductorem videtur trāstulisse cū onere suo. vt. c. pastoralis. d. deci. nec est verū dicere qꝫ dñs nō soluit decimā d. pensione pñioꝝ qꝫ locauit rōne oneris annexi. ⁊ Ab. vbi. s.

¶ Si rōe tributi vel cēsus dñs pñio pñio aliqꝫ quantitas tenet dñs hui⁹ pñonis decimā soluere ecclie siue parochiali. qꝫ hanc psequit rōe pñone. Ab. vbi. s.

¶ Si colon⁹ ē parnarius dꝫ soluere pñe suaz ecclie pñiali. vt alle. c. cū sint hoies. ⁊ c. tua nobis. eo. ti.

¶ Si colonus colit pñiū p certis nūmis seu p certis mēsuris debet soluere decimas ex tali lucro ecclie siue parochiali deductis tñ sumptib⁹. vt. c. cōquesti. xvj. q. j. aut conduxit totum pñium. ⁊ tenet soluere integraz decimā ecclie pñiali. vt. c. pastora

lis de deci. h. Ab. in alle. c. tua nobis. ij. eo. ti.

¶ Si decima debet ex lucro vñ negociatione vñ militia seu als. an expense sint prius deducende. late et no. per Abb. in. c. pastoralis de deci.

¶ Si quis recepit sacramenta in ecclesia parochiali. ⁊ baptismū in ecclesia matrici debent inter se diuidere decimas psonales. facit qđ no. Inno. in. c. de his. de sepul. ⁊ qđ no. in. c. nouū gen⁹. de deci. in hoc tñ est standū consuetudini. no. Abb. in. c. cū cōtingat. eo. ti.

¶ Si pñia si sūt. j. parochia alic⁹ ⁊ sūt mltū distātia et nō inclusa infra alicui⁹ parochiam decime talium pñioꝝ pñiet ad ep̄m. vt. c. qñ. de deci. idē vbi parochie non sunt distīcte. qꝫ tūc pñiales decime pñiet ad ep̄m ad quē pñiet dispēlare inter clericos fm eoꝝ merita. vt. c. decima. xvj. q. vij. ⁊ nō pōt sibi decimas ep̄s retinere vt ibi. si vero decime sunt infra parochia capelle q̄ ē in plebanatu cui pñient. vide plene p Ab. in. c. cū cōtingat. de deci.

¶ Decimas pñt pscribere monasteria vel cōuētualis ecclie in alteri⁹ ecclesie parochia. vt i. c. cū i tua de deci. cū ti. tñ. vel p tantū tps cui⁹ pñarij memoria nō existit. vt. c. j. de pscript. li. vj.

¶ Decimā tā pñiales qꝫ psonales sunt hodie in pcepto etiā ex dispositione legis diuine. no. glo. i. c. in aliquib⁹. de deci. nec valet pñaria consuetudo etiā si esset a papa approbata. vt ibi no. Inno. nec patientia pape inducit dispēlatōem si in aliquib⁹ locis integra decia nō soluat. qꝫ mltā p patiētiā tolerant. vt. c. cū iam dudū. de pñen. nō ergo ob. opinio quorūdam q̄ non desistat ab heresi dicendo qꝫ hodie in nouo testamēto solutio decimaz ē in libertate spūs cōstituta vt sic nō teneat quis soluere si si velit. que qđē opinio damnatur p sanctissimos ⁊ doctissimos viros Gregoriū Augustinū Hieronymū Ambrosiū. vt habet. xviij. q. vij. qñqꝫ. ⁊ c. maiores. fm Tho. d. aqñ. pceptū decimaz si ē totū ceremoniale pceptū s. partim morale ⁊ pñm ceremoniale. q̄ tenet etiā qꝫ vbi de cōsuetudine si soluunt decime nō peccant non soluentes nisi ppter obstationē animi vt si haberēt aim obstinatū ad non soluendū etiā si pñiperet ecclesia tūc tales peccarēt mortaliter. ⁊ h. opinio beati Tho. placet multum Abb. in alle. c. in aliqb⁹. ne tāta multitudo pereat.

¶ Decima ē soluēda anteqꝫ tributū soluat. ⁊ an colonus debeat soluere decimā ex pte dñi vñ ipam reuerere dñs inuito. plene p Ab. i. c. cū si sit. de deci.

¶ Decima est soluenda etiā de pñijs dotalib⁹ ecclie siue. ⁊ dꝫ solui illis ecclies quibus ante solvebat siue talia pñia pia deuotōne fidelij sint collata siue empta p monasterijs fundadis. qđ pbat i. c. nup de deci. ⁊ in. c. j. de cens. ⁊ ibi glo. ⁊ Ab. post eā.

¶ Religiosi possunt decimas possidere. ⁊ eas pscribere. vt in. c. cū in tua. ⁊ c. dudū. de deci. nā lꝫ religiosi d. iure si hñt ius decimandi nulla tñ ē differētia quo ad pscriptōem decimaz inter religiosos et clericos. qꝫ si religiosi hñt parochiam pñiunt decimas sicut clerici seculares. vt no. i. c. suggestū. e. ti. ⁊ idem est in clericis secularib⁹. nā si non habent parochiam non possunt habere ius decimadi. vñ pcludendo dicit Ab. i. alle. c. nup. in fi. qꝫ tam religi

offi q̄ clerici volētes p̄scribere decimas. aut actiue aut passiue debent habere titulū. qz ex quo ius cōmune eis resistit cū nō habeant parochiā non possunt sine titulo p̄scribere. vt. c. j. de p̄scrip. li. vi. et no. in. c. in aliquibus. de decimis. ⁊ Abb. in alle. c. nuper. in fi. ⁊ vide. j. religiose p̄sone.

¶ Si p̄ decimis soluendis clericus cui p̄tinēt obligauit se parochianis ad dandū certū quid vt bene soluerent nō valet obligatio. facit. c. decimas. xvj. q. vii. nec clericus debet aliq̄ seruitiū impartiri p̄ decimis. vt. c. j. de cens. vbi no. Abb.

¶ Decima integra nō est de iure epi s̄ quarta decimaz. qz etiā decima debet ecclesie parochiali. vt i. c. cū contingat. de deci. ecclia tñ parochialis debet soluere quartā decime epo. vt in. c. ex parte. de cens. vbi no. Abb. facit. c. de quarta. de p̄scrip. ⁊ c. cōquerente. de offi. ordi.

¶ Decime p̄diales cessante cōsuetudine debēt solui ecclie plebis ⁊ nō capellis cōstructis. j. plebanatū. examinat. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de deci. p̄sonales tñ decime debent capellis vt ibi. ⁊ vide de h̄ Abb. in. c. ad audientia. j. de ecclie. edifi.

¶ Decime p̄cesse de noualib⁹ p̄ priuilegiū q̄lit̄ intelligant noualia. vide. j. priuilegiū. ⁊ q̄ ad priuilegiū.

¶ Decimas nō p̄t licite possidere laic⁹ p̄ p̄ciliū lateran. iō possunt ab eo abdicari nisi doceat de ti. vide. j. laicus pos.

Decretum

¶ Decretū si nō interponit iuste ⁊ rite. i. seruato iuris ordine in dubio nō valet. l. meminere. C. vñ vi. ⁊ l. si. C. si p̄ vñ vel alio modo. s̄ si iuste interponat seruata iusticia ex pte agētis decretū ē validū. ⁊ illud obtinēs possidet. c. conclusio Abb. in. c. j. de re iudi. iij. colum. ⁊ in. c. p̄torea. de dila. iij. colū.

¶ Decretū an sit de substantia electōis. ⁊ quid debeat continere decretū. ⁊ an ⁊ qñ facit fidē. Abb. plene in c. innotuit. de elec. sup. glo. ij.

¶ Decretū primū vel scōm qñ cōstituat possessore vel det causam p̄scribēdi in realib⁹ vel p̄sonalibus vel in ecclesijs vel beneficialib⁹. vide plene Abb. i. c. cōtingit. de do. ⁊ cōtu. ⁊ c. qñ. s̄ in alijs. vt lit. non cōtel. ⁊ Abb. in. c. j. s̄. fi. vt lite nō cōtel. vbi plene.

¶ Decretū primū vel scōm quid sit ⁊ qualiter ⁊ p̄ q̄ vba interponat. ⁊ an sit interlocutoria sentētia vñ diffinitiva. vide p̄ Abb. in. c. j. de eo q̄ mit. in pos.

¶ Decretū iudicis an excludat exceptōez fraudis in veditōe. ⁊ vide. j. veditō. ⁊ licet si in p̄tractu

Defectum

¶ Defectū qui nō erat alijs notus non tenet quis detegere tpe quo p̄mouet ad dignitatē vel officiū qz nemo detegere tenet turpitudinē suā. secus si erat alijs not⁹. no. Bar. in. l. ij. C. si seru⁹ vel liber ad decurio. aspira. li. x. ⁊ plene p̄ Abb. in. c. innotuit de elec. iij. colum.

Defensio

¶ Defensio cū sit de iure naturali. nec p̄leges. nec p̄ principē pōt tolli in criminibus q̄tūcūqz quis

sit excoīcat⁹ s̄li criminosus. p. c. cū inter. de excep. et p̄ de. pastoralis. de re iudi. de quo plene p̄ Abb. in. c. dilecti. de excep. pe. colū. vbi tenet q̄ defensio q̄ est de iure ciuili vt exceptio p̄scriptōis rei iudicate. ⁊ similia pōt per statutū vel principem tolli. ar. i. c. quo iure. viij. di. ⁊ auct. que supplicatio. C. de p̄ci. impe. offe. ⁊ Abb. vbi. s̄.

¶ Audif allegans turpitudinē suā p̄pziā vt euitet periculū aīe. no. plene in. c. cū super. de cōces. p̄bē. q̄s pōt p̄cedē qñ exceptio i qua versat turpitudō est talis q̄ ea p̄bata perimit intentionē actoris. no. Jo. an. ⁊ Abb. in. c. inter dilectos. de fide instru. no. Bar. in. l. iusiurandum q̄ ex conuentione. ff. de iure iurando.

¶ Defensio qñ p̄mittit alicui cum moderamine inculpate tutele. vide. j. vis si inferat. ⁊ no. q̄ ista vba sonant q̄ quis debet seruare moderamen. scz tutelam seu defensionem inculpata. quia nō debet reperiri in culpa. q̄s colligit ex. c. significasti. de homici. ⁊ Bar. i. l. j. C. vnde vi. qñ id sit quo omissio iniuria repelli nō poterat. habebit ergo bonus iudex arbitrari an quis stet in meris finib⁹ defensio nis an excesserit. modū de hoc non pōt dari certa regula. sed oportet ponderare qualitates p̄sonaz et actū. ⁊ verisimilitudinē imminētē fm doctrinā Abb. in. c. olim. j. de resti. spo. x. colum.

¶ Cleric⁹ excedēs modū i defensione rerū an ⁊ qñ sit excoīcat⁹ vñ irregularis. no. p̄ Abb. in alle. c. olim xij. colū. vide. j. homicidiū. ⁊ si occidat.

¶ Defendere pōt quis ius q̄s h̄z in aliq̄ possessiōe p̄ excoīcatōem quātūcūqz alijs dicat vel offerat se p̄baturū q̄s est in possessiōe dūmō veritas alit̄ se h̄z etiā si cōtradicat vel appellat sp̄ est iusta excoīcatio. ē cōclusio Inno. ⁊ Abb. in. c. venerabili. de cē. si. circa fi. vide. j. excoīcatio nō fert. ⁊ vide. s̄. appellatio extraiudicialis quātūcūqz. ⁊ vide. j. iure suo.

¶ Defendere pōt q̄s accusatū p̄ interesse suo vñ si expedit reipublice. vide. s̄. accusatio. ⁊ p̄ mōacho ¶ Pro defensione rerū licitū ē etiā clerico manus mittē ⁊ defendere cū brachio vel baculo vñ etiā cū gladio nō tñ d̄z p̄cedere ad seua. vt ad occasionem et h̄ p̄bat p. c. suscepim⁹. de homici. si ergo phibet clericis licita ⁊ moderata defensio. ita no. Inno. in c. si d̄o. de sen. excō. ⁊ Abb. in alle. c. suscepim⁹. ⁊ idēz Abb. in. c. clerici. de vi. ⁊ hone. cleri. ij. colū.

¶ Defendere l̄z muros ⁊ naues cū armis balistarior⁹ ⁊ sagittarior⁹ l̄z etiā in bellis cāpestrib⁹ phibeant nisi vbi iustū ē bellū. no. in. c. vnico. de sagittarijs. ⁊ ibi Abb.

¶ Si clericus h̄z iurisdictionē in loco p̄ defensione subditoz suoz p̄t licite arma mouere. vt. c. dilecto. de sen. ex. li. vj. si d̄o iurisdictionē non h̄z. ⁊ sine ope clerici prim⁹ iniuriā p̄pullare p̄t. tunc clericus pugnare nō debet. si tñ aliter nō pōt p̄pullare tūc l̄z clericus cape aggressore primū ac verberare ⁊ etiā occidere si aliter iniuriā p̄pullare nō p̄t. xxij. q. iij. maxilian⁹. ⁊ i. d. c. dilecto. incurrit tñ occidēdo irregularitatē. vt no. xxij. q. viij. s̄. j. nā euitare nō pōt clericus irregularitatē in occidendo vel mutilando nisi quando aliter mortem vitare non valet. vt in

allega. de. si furiosus. no. Ab. in. c. clerici arma. de
vita et bone. de. ij. colum.

Defendere se pot impune religiosus habita licē
tia Ab. si comode haberi pot als sine ea cū hoc cō-
petat a iure naturali. j. di. ius naturale. et qd act^o
naturales religiosus nō censet mortu^o. ad qd. xvj.
q. j. c. placuit. ij. et i. l. de nobis. C. de epis. et de. et gl.
in. c. nō dicatis. xij. q. j. et plus dicendū ē qd etiā ad-
uersus suū supiorē pot se defendere si supior inua-
dit eū ptra oēm regulā. ar. in. c. ex pte. de accu. no.
Ab. in. c. clerici arma. iij. colum.

Delegatus

Uide. j. iudex delegat^o. et vide. s. commissio. et.

Delictum

Delictū augmentat ppter excellentiā dei i quo
fuit commissum. de quo vide tex. cū gl. in. c. hō xpia-
nus. xij. di. et qd no. in. c. cū quidā. d. iurciur. Ab. i.
c. j. qui cleri. vel youen.

Delictū solius plati lz regulariter nō nocet ecclie
vt no. glo. in. c. cū dilectus. de ordi. cog. sec^o tñ si d^o
lictū comittit cōicato p filio cū capitulo vt ibi. et idē
no. glo. in regula delictū. de re. iur. li. vj. et in. l. iu-
bemus. C. de sacrosanc. ecclie.

Delictū opem pstant seu psum an puniatur
vt faciēs. et vide. s. psumus. et j. opem pstant.

Delictum plati an noceat ecclie qñ comittit deli-
ctū a plato solo vt iuncto cū capitulo vel contēpla-
tione ecclie. vide plene p Anto. et Abb. in. c. j. d. do.
et cōtu. et vide. j. tutor delinquit.

Delinquens an et qñ pot p iudicē delicti citari et
puniri. vide. j. for^o. et delinquens si repit. cū seqñ.

Delictū psumas in nō rñdendo positōib^o an
transit ad heredes. vide. j. positio. et si i positōib^o.

Delictum comitendum an quis teneat reuela-
re. vide. j. scientia.

Delinquēs occulte an plus vltim^o peccat qz de
linquēs palā. vide no. p Ab. i. c. d. hoie. d. cele. mis.

Delinqre nemo dz sub spe venie. et vide. j. spes.

Delictū lz imputat ei q potuit phibere ne fie-
ret. ij. q. vij. negligere. lxxij. di. error. et c. is se.
xxij. q. iij. qui pot. C. de cōm. et mercā. l. ij. i fi. h
tñ referē ad illū q delictū phiberi pot ex officio et iu-
risdictione quā hz. vt in. d. l. ij. no. lhosti. et Jo. in. c.
constitutis. de testi.

Delictū patris an noceat filio. vide. j. feudū. et si
pater.

Demonēs

Demonēs nesciūt cogitatōnes occultas hoim lz
qñqz aliqua signa extrinseca sciāt pdicere. xxvj.
q. iij. c. quodā loco. et no. i. c. sciēdū. ea. cā. et q. nec
etiā veraciter sciūt pdicere futura. qñqz tñ pdicunt
quattuor de causis. de quib^o pter. et gl. no. in. d. c.
sciendum. Solius tñ dei est futura veraciter scire
xxvj. q. v. c. j. et secreta pscrutari. vt. c. erubescant.
xxij. di. et c. nouit. de iudi. et ibi Ab. in pñci.

Denunciatio

Denunciatio euangelica an sit de pcepto et quis
teneat denunciare. et an quilibet posset denunciare
et p qd^o delictis occultis vel publicis seu notorijs.
et que correctio debet indici. et qd d iudiciali denū-
ciatōe publica vel priuata an cōpetit ex officio me-
ro iudicis. et quid de forma ipi^o denūciatōnis. et de
denūciatōe canonica. et qualiter pcedat in his. vi.
de plene p Ab. in. c. nouit. p. x. et xj. colū. d. iudi.

Licet denūciatōem euagelica iudex ecclesiastic^o
dz admittere indistincte tñ admittit iudicialē casu-
aliter tñ. i. in defectū iusticie. vel si crimē de sui na-
tura ē ecclesiasticū rōne pacis vel iuramēti vel qñ cri-
men ē notoriū. vel qñ nō audīt in foro seculari. vt
qz obligatio est naturalis tñ. nam vbi ex iuris ciui-
lis obseruatōe nutritur peccatū. vt in obligatōe q
oriz ex psumu. vel cū qs locupletat cū iactura alie-
na pot ad eccliam recurri. vt. c. j. de pactis. et c. cū
haberet. de eo q duxit in ma. secus vbi ius ciuile p-
pter iustā et rōnabilem cām nō curat de illa natura
li. vt in velleiano et macedo. Bar. in extrauagā. ad
reprimēdā. et Bal. in. c. si qs p triginta. si d seu. fu.
cōtro. colla. x. idem si denegat ius agendi in foro
ecclesiastico. vt no. Inno. in alle. c. nouit. idem si de-
nunciationez opponat miserabilis plona. et oppres-
sa. lxxvj. di. p totū. et Ab. i. alle. c. nouit. xj. colū.

Denūciatio extraiudicialis an interrūpat pscri-
ptōem. et vide. j. pscriptōem interrūpere volens.

Denunciari an pot corā ecclesiastico iudice q pos-
sicens seu pscribēs cū mala fide etiā legis ciuilis p-
missione cōpellat p eccliam rem restituere. vide ple-
ne p Ab. in. c. si. de pscript.

Denunciatio admittit ad iudicē ecclesiasticū qñ
victor in causa cōfitef sententiā iniustā. qz tñ talis
sententia ē retractāda. vt singularit^o no. Inno. i. c.
quia pleriqz. de immu. ecclie. idem vbi notorie con-
staret de iniusticia sentētie per no. dictū Inno. in
c. fraternitatis. de frigi. et male. et c. inter ceteras. d
re iudi. Ab. in. c. nouit. de iudi. vij. colū. vide. j. sen-
tentia. et si notorie pstat.

Donatio admittit ad eccliam etiā cessante cōfes-
sione et notorietate si assertio victoris seu denunci-
ati confundit p clara iudicia pbanda. in ptrariuz
no. in. l. nō oēs. s. a barbaris. ff. de remi. et qd no.
Bar. in extrana. ad reprimēdā. in d. denūciatōem.
pe. q. nā rōe peccati snia nō transit in rem iudicatā
est cōclusio Ab. i. c. nouit. de iudi. vij. colū. vide. j.
sententia. et si notorie pstat.

Denūciatio iudicialis publica que cōpetit ex of-
ficio publico et mero nō requirit monitōem sed iu-
dex ex officio suo et p denūciatōez suoz officialiū
pcedit in ea et habet locū in notorijs tñ. vt. l. ea qui
dem. C. de accu. et l. diuus. ff. d. custo. reo. si in cri-
mine le. maie. p pcedi p denūciatōem factā a quo
cūqz. no. Bar. i. extrana. ad reprimēdā. Ab. vbi. s.
Si qs timet rōne supioritatis qz ei^o dñs est tyrā
nus. et ppter ei^o potentiā nō audet psequi iusticiā
suā pot ecclie denunciare et si ppter potentiā etiaz
timet denunciare poterit supior ecclesiasticus ex offi-
cio puidere p pene impositōem. et sufficientē cau-
tionez. de resti. spo. litteras. et de presump. litteras.

et de sen. excō. grauē. no. Spe. ti. de denū. §. j. ver. ut ante. imo hoc habet locū de iure ciuili vt vbi cū q̄ ppter potētiā aduersarij vel dñi se iuuare quis nō pōt vel nō audet deponat querelā supiori q̄ pcedet ex officio. vt no. Bar. in extrauagan. ad rep. mendā. z in l. denūciā. de his q̄ ad ecclē. ofu. et l. illicitas. §. ne potētiōres. ff. de offi. p̄si. z vtrobiq̄ p l. y. z Bar. imo Anto. dicit in alle. c. nouit. q̄ vbi timor impediret monitōem poterit iudex etiā sine ea pcedere. ar. in. c. si iusta. de ap. q̄ placet Abb. in alle. c. nouit. xv. colum.

Deposito

Depositus a dignitate non ligat a iuramento ante p̄stito. nec tenet ex his que gessit rōne dignitatē vide. j. iuramentum.

In depositione epi vel sacerdotis q̄ numerus ep̄oz requirat in depositione. vide no. p̄ Ab. in. c. nō pōt. de re iudi. vide. j. ep̄s.

Depositus nunq̄ tradit regulariter curie seculari nisi sequat incorrigibilitas etiā si cōmisset crimen homicidij. p. c. cū nō ab hoie. de iudi. vbi pro his delictis nō degradat de iure canonico nisi data incorrigibilitate vt ibi. q̄ intellige in homicidio nō qualificato. ita q̄ nō trāseat in aliū terminū criminis grauiorē vt paricidiū assisimatū homicidiū sacerdotis p̄ditio cū spoliatiōne bonoz. z intellige de vno homicidio nō de plurib⁹ diu frequētatis. vel de his qui plura cōmiserunt homicidia latrocinia. falsitates vel crimina atrocia. vñ tales sunt statim degradandi. z seculari curie tradendi. est no. cōclusio. ipe. de ancha. quā Ab. singulariter cōmēdat i. c. at si clerici. xiiij. colū. p̄ mltas rōnabiles rōnes q̄s ibi allegat. z vide eum in. c. ad abotendā de here. vbi pcludit q̄ omne crimen grauisimū et damnosum est dignū depositiōne. z imediatē ante oīa alia incorrigibilitate d̄z tradi etiā curie seculari

Depositiū. quidam deponēs apud aliquē rē aliquā mortuus est z duo contendunt in solidum de hereditate. z quilibet repetit depositū dubitat de postari⁹ cui debeat soluere. z Jo. an. in. c. j. de deposit. vt ibi refert Bar. dicit q̄ debet restitui illi qui vult cauere de defendendo cū aduersus alterū. et si neuter velit cauere retinebit depositū donec liq̄bit quis eoz sit heres. z si vterq̄ velit cauere poterit gratificari primo venienti. vt. c. fi. de testi. cum ibi no. Barba. vbi. §. q̄s aut teneat p̄bare rem de posita esse dep̄ditaz. z q̄ p̄batio requirit. vide doc. signanter. Bar. in. c. bona fides. eo. ti.

Licet depositus actualiter incōtinenti sit exutus oī priuilegio clericali. vt in. c. degradatio. d̄ penis. li. vj. nō tñ depositus verbaliter si sit corrigibilis z clericaliter viuat. vt. c. accedens. l. di. si tñ fuerit incorrigibilis perdit priuilegia clericalia. vt. c. cū nō ab hoie. de iudi. no. Abb. in. c. ex parte. d̄ de. piug.

Desistere

Desistere an z qñ licet a lite cepta criminali sp̄rituali vel ciuili. z vide glo. z doc. in. c. j. de collu.

Desistere nemo pōt ab inquisitione sup crimine

p̄tergiuersatiōnem versutiā seu calliditatē illius cōtra quē inquiris. c. fi. de collu. z ibi glo. corūpe em nō licet iudicem seu testes. vt ibi.

Deus

Deus oīa que fiunt ipse facit aut recto iudicio. aut ita fieri sinit. c. ne mirū. xxvj. q. v.

Deus non est remunerator nominū sed aduersarioz. nam nō remunerat bonū q̄ fit. sed q̄ bene fit. sicut nō remunerat bonū q̄ iudei fecerūt sc̄z in morte dñi n̄ri. sed punit q̄ male fecerūt. deus. ii. cor. interrogat nō manum. xiiij. q. v. si quid inuenisti. nec considerat que fiunt sed quo animo fiunt. xv. q. vj. c. j. z. c. fi. z no. glo. in. c. j. de collu.

Deus veraciter scit futura. z secreta p̄scrutat. vi. de. s̄. demones.

Deus irascitur ex peccato subditoz. vide. j. sodomita.

Deo seruire ē regnare. liij. di. multos. Jo. an. et Abb. in. c. iniustū. de re. p̄mu.

Dictio

Que sunt dictiones que ip̄portant alternatiōem Ab. in. c. inter ceteras. d̄ rescrip. qui dicit q̄ sunt vñ aut seu siue. iste tñ dictiones in fauorabilibus z in legatis stant copulatiue. secus in nō fauorabilib⁹. vt no. Bar. in. l. si quis legauerit. ff. d̄ au. z ar. leg. et Abb. vbi. §. quē vide late.

Dictio forte nō ponit dubitatiue. imo nota ē assertionis. no. gl. in. c. admonere. xxxij. q. ij.

Dictio tanq̄ nō est pprie veritatis exp̄ssiua s̄ s̄titudinē denorat. qñq̄ tñ ē veritatis exp̄ssiua z ip̄proprie. vt cum dicit in euangelio quasi vnigeniti a patre denorat veritatē. z nō s̄titudinem. z vide q̄d no. in. c. prout. de do. z ptu. Ab. in. c. solite. de ma. et obe. iij. colū. Idē de dictione quasi. vt no. Ab. in. c. cum dilecta. de confir. vti. vel inuti. iij. colū. Ab. in. c. ex parte. de spon.

Dictio tanq̄ z dictio q̄si denotant diminutiōem et impropriatiōem. qñq̄ tñ iste dictiones sunt exp̄ssive veritatis. vt no. in. §. in alijs. c. fi. vt lit nō p̄tes. et ibi Ab. xv. colū.

Dictio forte si ponit in materia dubitativa facit assertionē. z est philosophicū tp̄amētū. no. Ab. in. c. ij. vt lit. nō p̄tes. in fi.

Dictio quasi nō est semp̄ exp̄ssiua veritatis s̄ diminuit aliquid de significato eius cui adiicitur. vt. c. j. de postu. pla. Qñq̄ tñ est exp̄ssiua veritatis. de quo glo. in. c. parochianos. de deci. z. c. prout. de do. z contu. no. Ab. in. c. gratū. de offi. dele. ga. z in. c. cū ecclia. de cā pos. z pprie.

Dictio ex denorat cām ppinquā. dictō ob denotat cām remotā. Bar. in. l. liberoz. ff. d̄ x. sig. doc. signanter Ab. in. c. qualiter. de ele.

Dictio imo est dictio correctiua. glo. in. c. p̄dicatoz. xvj. q. j. docto. in. c. innotuit. circa p̄n. de elec. d̄ transla. c. inter corporalia. z. c. ij. vt lit. nō p̄tes.

Dictio pene. z dictio fere diminuit parū de significato eius cui adiicitur. colligit ex tex. c. dudū. j. de elec. z ibi p̄ Abb. iij. colū.

Dictio mor statim ilico verificant in modico tpe fm arbitriū boni iudicis. no. Ab. in. c. qz ppter. §. j. in fi. de ele. t. in. c. an sit. de ap. circa fi. t. glo. in. c. qz ppter. de ele. Ab. in. c. j. de mutu. peti.

Dictio saltez ipostat formā subsidiariā. t. scribiē cū. e. Ab. in. d. c. qz ppter. §. j. colū. j.

Dictio pter an regulariter excludit vel includat plene p Inn. t. p Ab. in. c. dudū. ij. de ele. vj. colū.

Dictio qdāmō ē impropriatiua. glo. t. Ab. in. c. dudū. ij. de ele. ix. colū.

Dictio pserim qñqz ponit ppatue. imo ppa ei⁹ natura ē vt ponat cōpatue. no. Lardi. t. Barba. in. c. j. de excep. t. in. c. illud. de psump. Idēz de dictione maxime cui⁹ ppa natura est vt stet cōpatue. vt glo. in. c. qñ frequenter. §. porro. vlt. nō cōtes. vt refert Barba. in. c. questū. de re. eccl. si alie.

Dictio pserim seu pcpue in sentētia vbi vna cā exprimit falsa tolerat. vide. j. snia quā iudex tulit.

Dictio pote vlt qñ ē expsiua veritatis. vide Ab. in. c. put. de do. t. ptu. t. vide. §. q sunt dictiones.

Dictio vsqz qñqz ponit exdusiue t limitatiue. et vide no. in. c. cū dilecti. de do. t. cōtu. t. qd no. in. c. j. de ordi. ab epif. qui resig. epif.

Dictio iterū significat actū geminatū qñqz tñ ex ponit. i. quotiēs opus fuerit. t. h ex natura actus cui adijci. nam verba improprianē fm naturā subiecte materie. xj. q. ij. rogo. Idem dico de verbo q tñs qd restringit fm naturā subiecte materie. no. glo. t. Ab. in. c. tua nobis. de ap. ij. colum.

Dictio sicut stat causaliter nō cōditionaliter qñ princeps cōfirmat ex certa scientia. t. tunc accipit sicut p quia. sed si simpliciter pfirmat nō informari de iure pfirmato accipit pditionali. vt no. t. exēpli ficat Abb. in. c. examinata. cum. c. se. de confir. vti. vel inuti.

Dictio tunc extremū tempus significat. ff. de cōdi. t. demon. l. ij. t. de vulga. substi. l. j.

Dictio idem inducit repetitōem pditionis. vide §. conditio. ver. repetitio.

Dictio etiā implicat seu declarat s non auget d sui natura. no. in. de. j. de pben. ad fi. Jo. cal. i suis cōsilijs. ii. de pben. consi. iij.

Dictio omnis est vniuersaliter exdusiua ois statutis. no. hosti. t. Ab. in. c. qualiter. de iudi.

Dictio quasi diminuit t denotat quandā improprietatē t imfectionem. no. in. l. in facto. ff. de cōdi. t. demon. Ab. in. c. prout. de dolo t ptu. t. in. c. si. de iudi.

Dictio maxime ex suo pprio significato denotat idem in casu cōtrario. vt no. in. c. cum olim. de testi. t. in. c. auditis. de ele. Interdū dictio maxime sumit p tātū. t. sic improprie. no. Ab. in. c. cū cōtingat. de foro compe. in prin. t. in. c. si. §. porro. vlt. lit. non cōtes.

Dictio quondā videt qñqz remouere qualitātē de presenti. Item pōt significare tria tpa sicut dictō olim. t. dictio dudū. vt no. in. c. cū olim. j. de offi. dele. t. ibi glo. t. vide Bar. in. l. j. §. h aūt edictum. ff. de no. ope. nun. t. Spe. ii. de instru. edi. §. restat ad fi. vt refert Ab in. c. ex parte. B. d. foro compe.

circa prin.

Dictio tñ est taxatiua ponens respectu eoz qui bus annectit. t. excludens t tacite negās respectu alioz. vt ē casus in. c. cum ecclesia sutrina. de causa posset. t. pprie.

Dictio infra etiam iuncta tpi denotat diminutōnem t pfectionem tpi. vnde dicit puella infra pubertatis annū constituta qñ adhuc non peruenit ad pubertatem. idem de dictione circa vel circiter. vt. c. si. d. despon. impu. Ab. in. c. ex parte. de resti. spolia. in prin.

De oibus his dictionibus. vide no. t. plene per Oldra. suo pfilio. xlii.

Dictio vsqz an t qñ ponat exdusiue vel respectiue seu ad determinandū. no. plene t no. p Bar. i l. si. §. patronus. ff. de lega. iij.

Dictio quasi est expressiua veritatis denotans si multitudinem t nō imfectionē. vt. c. parochianos. et ibi glo. de deci. qñqz diminuit significatū illi⁹ cui adijci. t. h est ppa illius significatio. vt glo. in. l. nuper. §. j. ff. de condi. t. demon. vbi vero surgit absurditas impropria h dictio. vel inducit similitudinē. vt est expsiua veritatis. no. Abb. in alleg. c. parochianos.

Dictio precise idem importat qd absolute t sine cause cognitione. vt. c. ij. de rescrip. no. glo. in. c. cōtra xpianos. de here. li. vj. ista dictio paise imposta in statuto habet vim clause derogatorie ad aliud statutū cōtrariū vt nō valeat secūdū tractum nisi faciat mentionē dīpimo fm Ja. de are. in. l. omnes populi. ff. de iusti. t. iure.

Dictio copulatiua qñ resoluat in disiunctiua vt ecōtra. vide plene p Ab. in. c. ij. de rescrip.

Dictio siquis apposita in lege vel canone nō cōprehendit vniuersitatē vel collegiū. ar. in. c. nimis iniqua. cū. c. se. vbi no. doc. de excē. pla. facit. l. meum. §. aladuertendū. qd mer⁹ cā. t. de pa. iura. fir. l. hac edictali. §. si quis.

Quantūcūqz aliqua dictio ponat ad diminutio nem seu exceptōem alicui⁹ dispositōis si illa diminutio vel exceptio ē certa remanet dispositō pura t exceptio iefficax. ff. de ali. t. ci. le. l. iij. §. si duob⁹. et de lega. j. l. nrie textores. sicut em dispositio incerta vitiat. ita t incerta exceptio. l. j. §. labeo. ff. de flumi. no. pe. de ancha. in. c. ex ore. de priuile.

Dictio temp inducit cōtinuatōnem. vt. l. gaio. §. impator. ff. d. ali. t. ci. le. t oratio sumit ex vniuerso. i. si is qui ducenta. §. vtrū. ff. de re. du. vide Bar. t Salice. in. l. j. ff. solu. ma.

Natura dictionū qdiu donec quoad est suspēdere si exinguit. l. titius. de excu. tu. t. qd no. Inn. de pue. c. cū inter. t. doc. i. c. petitis. de priuile.

Dictio incontinēti qualiter intelligat. vide de v. obli. cōtinuus actus. ff. de adul. q. lex ait. §. vlti. in fi. C. de erro. aduo. l. vlti. xxxij. q. j. apud misericordem. t. melius in. c. qz ppter. de ele. t. glo. in. c. pte rea. de testi. cogen.

Dictio imo stat correctiue. vt. c. quāto. d. iureiu. et. c. nisi cum pridē. §. ppter laborē. de renū. t. c. su spitionis. in prin. de offi. dele.

Dictio extunc qd opatur. vide gl. in de. vnica. & cōf. pben. glo hoc fortificabat.

Dictio forte nō ē nota dubitatōnis sed assertio- nis. vide glo. in. c. ij. de testa.

Dies

Dies naturalis p̄sistit ex. xxiij. horis vñ etiā i no- cte dr dies. nā dies naturalis more romano incipit a medietate noctis. & desinit in medietate noctis se- quētis. vt. c. cōsultuit. de offi. dele. & l. more roma- no. ff. de ferijs. & iō dicit Jo. an. q si contract⁹ sit cī- tra dimidiā noctis notarius debet scribere cōtra- ctum diei p̄cedentis. si vero explec̄ vltra dimidiāz noctis attribuit diei sequenti zc. no. doc. in. d. c. cō- sultuit. & ibi Abb. ij. colum.

Hora est. xxiij. pars diei. punctus est q̄rta pars hore. momentum est decima pars puncti. & sic mo- mentum est. xl. pars hore. no. Ab. in. c. j. de cau. pos. & pprie.

Dies dati termini an computetur in termino. vide plene p Abb. in. c. super eo. ij. de appella.

Quo ad esum carniū dies incipit a terminō cene p̄cedentis. ita tñ q fiat cena ante mediā noctē & ter- minat in alia media nocte. & sic intelligit. c. de esu. de p̄sue. di. ij. Ab. in. c. ij. de ferijs.

Si statutū duplicat penā delicti qd fit & nocte cō- putat dies de luce in lucē. & ideo si & sero aliquātū- lum post occasum solis ante tenebras fiat delictus reputat de die factū. idēz in auroza post tenebras no. doc. in. c. si p̄fodiens. de homici. & ibi Abb.

Dieta

Dieta an computeat a loco domicilij vñ a loco de- licri vel contractus seu rei. vide plene p Ab. in. c. ex parte. B. de foro compe.

Dieta continet. xij. leucas. & xij. leuce continent xx. miliaria. & leuca est pars continens duo milia- ria. & tres leuce faciūt. v. miliaria. no. p̄bi. & host. in. c. ex parte. B. de foro compe. vide. l. j. ff. si quis cau. & l. ij. ff. de s. obli. & no q leuce sunt magne in francia. maiores in burgundia. maxime in anglia no. Abb. in alle. c. ex parte. B.

Dignitas

Dignitatis appellatiōe in dispositione restringi- bili si venit ep̄at⁹. gl. est no. in. c. ij. de pben. li. vj.

Dignitatū seu beneficiorū p̄uissio institutio & col- latio ad quē p̄tineat de iure cōi. Ab. plene in. c. cuz in ecclesia. de elec.

Dignitas an pōt deferri successiue pluribus de eadem domo. vide. s. beneficium.

Dignitatem seu beneficium recipiens de manu laici quā penam incurrit. no. in. c. quisq̄s. de ele. & ibi Abb.

Dignitatis nomen amittit quis p̄pter crimē. vt. c. j. de purga. ca. sicut p̄pter monachatū amittit q̄s nobilitatē. xxvj. q. ij. scripsit. no. gl. in alle. c. j.

Cirupabilis est descensus in dignitatibus. colli- gitur ex. c. j. de trāsa. epi. fac. c. fi. eo. ti. & l. qui indi- gnus. de sena.

Dignitates vel p̄sonatus plures in diuersis ec- clesijs quis habere nō pōt. c. ad hec licet. de pben. ois em̄ rō huic resistit. est em̄ p̄tra naturā recti fmo- nis. nāz de eo qui habet plures canonicatus opoz- tet vt vocet in plurali. vt videlicet canonici venit. Item est cōtra ius naturale seu diuinū qd requirit vt vna sit cōiūx temporalis. ita & vna debet esse con- iūx sp̄ialis. Item contra rōnem iuri canonici. al- leg. c. ad hec. Item cōtra ius ciuile fm̄ qd nemo p̄r esse de duob⁹ collegijs. ff. de colle. illi. l. j. nec habe- re duas milinas. vt. l. quarta. C. q̄ mili. si pos. no. Abb. in allega. c. ad hec.

Dignitas que dicat⁹ seu p̄sonatus vel officiu⁹. et differentiam inter hec. no. late Ab. post Inno. in c. de multa. de pben. x. & xj. colum.

Dilationes

Dilationes iuris an pōt iudex delegatus abbre- uiare si infra breuē terminuz cā sibi cōmittat⁹ deci- denda. vide. j. iudex.

Dilatōnem minorē a iure dispositā recipiēs an renunciet iuri suo. & an iudex pōt dilatōez iuris ar- tare. vide plene Ab. in. c. qd ad consultatōnē. & re iudica.

Dilationes datas a lege ad appellandū. & ad p̄se- cutionē appellatōis. vel ad eā finiendā an possit iu- dex a quo minuere vel elongare. vide. j. terminos.

Dilationes datas a iure cū ministerio hoīs si iu- dex sine cā abbreviat nō sufficit p̄tis cōtradictio. & est opus appellatōe. & sic intelligit⁹ qd no. Inno. in c. petitiōnem. de accu. & in. c. j. de dila. si aut iudex si- ne cā moderat⁹ dilatōem a iure datā sine hoīs mini- sterio vt in quadrimestre. & tunc satis est contradi- cere seu nō spōte recipere. vt. l. quarta. §. hoc iudicio de reiudi. de quo vide qd nota. Abb. m. c. qd ad cōsultationē. de re iudi.

Dilatōnem quā dedit iudex in iudicio an pōt re- uocare. vide. j. reuocare an potest.

Dilatio ad petendū aduocatū si maliciose petat⁹ deneganda est. vt. c. pur. de do. & contu. & cessante dolo est in arbitrio iudicis. ar. c. j. de dila. gl. Inno. hosti. & Abb. in. c. j. vt lit. nō p̄tes.

Dilatio an debeat a iudice dari ad iurandū de calumnia. vñ ad r̄ndendū positionib⁹ seu ad consu- lendum dñm. vide plene p doc. i. c. cū cām. & iura. calum. & ibi Ab.

Dilationes sunt abbreviande seu progande p iudicē p̄sideratis casib⁹ qui exemplificant⁹ p doc. si- gnanter p Abb. no. in. c. j. de dila. quod est arbitra- rium vt ibi.

Dilationes a iure p̄fixas p̄r iudex moderare. cō- sultit em̄ Inno. in. c. ad petitiōnem. de accusa. q in moderatōne istaz dilatōnū iudex inferat cām mo- deratōis. & q sup h interloquat⁹ ad qd ē p̄s citāda als iuste appellat. qd approbat Ab. in. c. j. de dila.

Cum hodie de cōi silo nō seruent dilatōnes iu- ris sed arbitrio iudicis p̄figunt. appellans o3 pba- re iniusticiam moderatōis allegando absentiam vel longam distantia viay vel qualitatē cause. vt quia ardua. & sic de silibus. & pars aduersa nolens

pbare iusticiā moderatōnis pbabit modicitatem
cause. vel quia res crit tpe peritura vel aliquā aliā
qualitatem seu cām. ⁊ iudex ad quē cōsideratis oi-
bus arbitrabif an habebit iustā cām vel non. ar. i
c. j. de dila. ⁊ ibi Ab. no.

De multiplici specie dilationū seu iudicioz. vide
glo. no. ij. q. ij. in summa.

Dilatio pbatoria semp intelligif peremptoria.
vide nō est necesse q apponatur verbū pemptorie
vt. l. j. C. eo. ti. ⁊ ibi Bar. ⁊ ff. eo. ti. l. fi. Abb. in. c. j.
de dila.

Quarta dilatio an habeat locū in termino dato
ad reprobandū testes pductos. ⁊ an habeat locus
ad examinatōem dictoz testiu. ⁊ si videat iudex i p
cedenti dilatōne sufficienter pbatū an dabit quar-
tā dilatōnem. ⁊ an in causa matrimoniali possit iu-
dex dilatōes amputare. vide plene p Lapū sua al-
lega. lxxxij. ⁊ doc. in. c. in causis. de testi.

Dilationū materiā debet iudex amputare. C. d
temp. app. l. ij. in pn. ⁊ quātūcūq ei videt pōt ab ex-
cipiente ⁊ dilatōnem petente. vel aliud pponente
q suspectū habeat exigere sacramentū q hoc mali-
ciose nō pponit. de do. ⁊ pu. c. cū dilecti. §. fi. ⁊ no.
in. c. finē. eo. ti. vel oīno denegare qd petif de dolo
et pu. c. put. nā q refugit iudiciū apparet cū d iusti-
cia diuisum. xj. q. j. xpianis. xij. q. ix. decernimus
no. lhosti. in. c. nullus. de psump.

Dilatio non est danda ei qui interrogat vtrum
aliquid credat. quia statim saltē psumptue p̄t suas
cōscientiā informare. lhosti. ⁊ Jo. an. in. c. quosdā
de psump.

Diocesis

Diocesis appellatione an veniat ciuitas. ⁊ vide
supra ciuitas.

Discordia

**Discordia dicitur evitari p iudicē inter ptes tā i cau-
sa ciuili q̄ in criminali. ⁊ vide. j. iudex p̄t ex legitia
causa. ⁊ x. iudex potest compellere.**

Discordie ⁊ scissure sunt q̄si rēpestates. no. Jo.
an. in. c. p tuas. de dona. in prin.

Dispensatio

**Dispensatio facta p papā vbi nō subest cā legiti-
ma nō dicit dispensatio. sed potius discrepatio. vt**
colligit ex diffinitione dispensatōis vt videre pote-
ris p glo. no. j. q. vij. §. nisi rigor. Abb. in. c. cum in
cunctis. de elec. circa prin.

**Dispensatus etiā p papā circa pluralitatē bene-
ficioz sine causa licet tutus sit quo ad eccliam mili-
tantem non tū quo ad triūphantē. ⁊ sic non valet
dispensatio quo ad deū. no. lhosti. in. c. dudū. ij. d
ele. fac qd no. glo. in. c. non est. de voto. licet Inno.
aliud sentit in. c. cū ad monasteriū. de sta. regula. §
opi. lhosti. approbat Jo. an. post beatū Tho. in. c.
de multa. de pben. ⁊ ibi Ab. ⁊ b̄ verū si alterū bene-
ficiū sufficit clerico cū quo dispensat ad honeste vi-
uendū. ⁊ rō est qz in tali dispensatōne nō solū alte-
rat humani generis dispositio. sed etiā xpi p̄mo-**

nū dispensat in iuste. nam cū papa nō pōt sine cā ali-
enare bona ecclie sine graui peccato. vt no. Archi.
in. c. nō liceat. xij. q. ij. multo fortius non pōt alteri
dare p̄tates p̄moniiū xpi male dispēdendi. no. per
Ab. in. c. dudū. ij. de ele. xv. colum. vide. §. b̄ficiū
et idem Abb. in. c. non est. de voto. ⁊ in. c. ad hecl-
ret. de pben.

Dispensare debet princeps ppter solā meritoz
progratiuā nō cōcurrat necessitas vel euidēs vtili-
tas. colligit ex. c. innotuit. de ele. ⁊ ibi Ab. j. colū.

Dispensare non pōt inferior a p̄ncipe sine cause
cognitōne. no. glo. j. q. vij. §. nisi rigor. p̄nceps aut
sine cognitione dispensat. no. Inno. in. c. cum ad
monasteriū. de sta. regu. Ab. in. c. innotuit. d̄ elec.

Dispensatio an cōvalidat collatōnem b̄ficiū q̄ a
p̄ncipio fuit nulla. ⁊ an requirat in tali dispensatō-
ne cōnocare collatorē seu electores. plene p doc. si-
gnanter p Ab. in. c. innotuit. de elec. v. colum.

Dispensare q̄si dicit papa cum illegitime nato vt
pmoueat in dignitatē epālē. vide. j. papa

Dispensare videt p̄nceps pmouendo scienter
indignū. vide. j. papa.

Dispensat papa sup pluralitate beneficiorū. vt
habetur. j. papa.

Dispensatio in casibus in quibus pmittitur ep̄o
debet intelligi q̄ ipam faciat ex cā rōnabili als di-
spensatio est nulla. vel saltem venit euitanda. quia
vbi nō est causa rōnabilis si dicit dispensatio. §. dis-
sipatio vt no. in. c. d̄ multa. de pben. ⁊ Ab. in. c. du-
dū. d̄ ele. ij. in fi.

Dispensare videt p̄nceps cū minore vt possit in-
dicare ei cōmittendo causam determinādā. vide
j. princeps cōmittendo.

Dispensatōnem seu cōpositōnem nō admittunt
iura in casib⁹. vide. §. cōpositōnem.

Dispensare pōt p̄nceps ex sola voluntate cōtra-
tus posituū. ⁊ vide. j. p̄nceps ex sola volūtate.

Equipollet dispensatio facta ex certa scientia vt
facere exp̄ssam intentionem de obstantibus fm
intentū Inno. in. c. dilectus. vt lit. pendē. vt ibi re-
fert Ab. vide glo. in. c. j. de cōsti. li. vi. in d̄. noscat.

Dispensatio si nouiter cōcedat nataliū defectus
passo non valet nisi de defectu fiat mentio. vide. j.
gratia nouiter.

Dispensare nemo pōt sup infamia facti vide. j.
infamia facti.

Dispensare an pōt ep̄s cū infame. vide. j. ep̄s l3.

Dispensare pōt cū subdito infame ciuitas nō re-
cognoscēs supiorē. est p̄clusio Ab. i. c. cū. te ab. E.
de re iudica. v. colum.

Dispensare an pōt ep̄s ex causa p̄tra legem. vi-
de. j. ep̄us statutu.

Dispensare an pōt ep̄s cū clerico cōtrahente in
sacris constituto. vide. j. ep̄s pōt dispensare.

Dispensare cōtra votū cōtinentie nemo potest
nisi papa cū sit cā ardua. ep̄s tū dispēsat in casu. c.
veniens. qui de. vel vouen. vt ibi no. Abb. i

Dispensare nō pōt ep̄s sup crimine incestus nisi
rōne iuuentutis quo casu pōt dispensare. vt. c. si
duo. in fi. xxxv. q. ij. idem si crimen. Incestus est

cōmissum cum cōsanguinea. vt in. c. f. de eo qui co
gno. p. sang. vxo. sue. iuncto. c. ij. eo. ti. z ibi Ab.

Dispensatio pcessa a papa motu pprio an exclu
dat surreptionez dispensationis. vide. j. papa mo
tu pprio.

Dispensat quotidie papa inter cōsanguineos p
pter bonū pacis futurū z scandalū vitandū. z est
sufficiēs cā. vt. c. qz circa. de p. san. z affi. Est tñ notā
dū qz dispensatio ē nulla nō solū ppter surreptōez
falsam cām expmēdo sed etiā in vero tacēdo lz de
testabilius ē fallum exprimere qz verū tacere. no.
glo. in. c. qz circa. de p. sang. z affi. z ē tex. in. c. ij. de
fi. p. sby. z idē ē dicēdū i qualibet grā seu priuilegio
vt no. in. c. ad audientia. de rescrip. z Ab. plene in
alle. c. quia circa. vide. j. papa si dispense.

Dispensatōem an inducit tolerantia z simulatio
principis in actu a iure phibito. vide p glo. z Ab. i
c. quia circa. de p. sang. z affi.

Nō dōz papa dispensare sine cā. vide. j. papa di
spensare nō pōt. vide. j. papa vbicūqz. cū x. se.

Si plati inferiores quibz pcedit facultas dispen
sandi in certis casibz dispensant sine cause cognitō
ne talis dispensatio ē nulla vlt retractabilē vt dispē
sans puniet. l. di. qui in aliquo. no. p. Inn. in. c. cū
ad monasteriū. de sta. regu. als nō pōt dici dispen
satio sed dissipatio. qz pprie dispensatio ē iuris cō
munis relaxatio facta cū cause cognitōne ab eo q
bz p. tatem dispensandi. ē pclusio Ab. i. c. at si cleri
ci. s. de adulterijs. de iudi.

Dispensare p. papa ex cā circa dispositōem vete.
et no. testa. z etiā p pcepta moralia affirmatiua vt ē
hoc pceptū sabbata sanctifices. vt. c. de ferijs. z ve
ritate inspecta potius papa interpretat quā relaxat
qz ex cā pōt. iuxta no. p. Inn. in. c. q in ecclesijs. de
de p. sti. z in. c. fi. de p. sue. z Bar. in. l. fi. C. si p. ius vt
vti. publi. fac qd no. in. c. cuz ad monasteriū. d. sta.
reg. z Inn. in. c. qd sup his. de voto. Ab. in. all. c.
lz. z vide Ab. i. c. litteras. de resti. spo. vj. colum.

In materia dispensatōis licitū ē arguē a maiori.
vt. c. p venerabilē. q. fi. sint legi. z ibi Ab. ij. colū.

Dispensare potest princeps cū filijs. vide. j. prin
ceps cum filijs.

An z in quibz pōt dispēfare ep̄s. z an pōt dispē
fare p. tra suā cōstitutōem. vide. j. ep̄s.

Dispensat papa ex cā vt matrimoniū p. trahatur
duraturū vsqz filiū masculū nascat. vide. j. papa p. trahatur
dispensare ex cā. z. j. matrimoniū nō cōsumatur.

Si ep̄s pcedit p. aliquē plati p. viā inq̄stōis sup
crimie pōt cū eo dispēfare i maioribz criminibz adul
terio declinādo i humaniorē p. tē. vt p. bat p. c. inq̄
stionis. de accusa. in p. n. z facit p. hoc qz in p. cessu
p. viā inq̄stōis venit imponēda mitior pena nec
inquisitus efficit infamis. ergo nimirū si ep̄s pōt i
hoc dispensare in maioribz criminibz adulterio. se
cus si pcederet p. viā accusatōis. z sic intelligit. c.
at si clerici. s. de adulterijs. de iudi.

Dispensare nō pōt ep̄s cū iudeo vt possit nutri
tē xpianā habere. vide. j. iudeus nō pōt h̄re.

Dispensatio ē iuris cōis facta relaxatio cū cause
cognitōe ab eo q. bz p. tatem dispensandi. ē glo no. in

c. vbi rigoz. j. q. vij. si ergo nō pcessit cognitio cause
nō p. tati dispensatio arguēdo a diffinitōe vocabu
li. als esset dissipatio z nō dispensatio. vt no. Inn. i
c. cū ad monasteriū. de sta. regu. Sed si dispensatio
fit p. pncipē nō requirit cāe cognitio. qz pnceps nō
astringit ad cāe cognitōem p. mittendā. s. sufficit so
la volūtas. iuxta no. p. Inn. in. alle. c. cū ad mona
steriū. Ab. in. alle. c. fraternitati. de scisma.

Dispensare pōt cū homicida. de facili tñ dispēsa
re nō dōz pōt tñ si vult. iuxta. no. i. c. p. posuit. d. con
cel. p. ben. nā Paulus ap̄ls fuit homicida. z tñ po
stea ministravit. z assumptus fuit in apostolarum
no. Ab. in. c. sicut dignū. de homi. sup glo.

Dispensatio cōcessa a iure ep̄o circa bñficiū intel
ligit sine cura. in beneficio aut cū cura. solus papa
dispensat. ar. in. c. fi. de fi. p. sby. Ab. in. c. fi. de cleri.
pug. in duello.

Dispensare an pōt papa circa m̄fimoniū cōsū
matū. vide. j. matrimoniū nō cōsumatū. z. j. papa
p. trahatur ex causa.

Dispensare qz pōt in voto. vide. j. votū. x. votū
ver. licet in voto.

Dispensare pōt papa circa votū cōtinētie cū reli
giōso. vide. j. votū. s. papa pōt. z. j. papa p. trahatur
votū.

Vbi cūqz inferiori plato citra papā pcedit p. tatem
dispensandi intelligit b. posse facere ex cā. qz b. im
portat verbū dispensatio als aut cā nō exiūte nō va
let dispensatio. vlt dōz retractari. no. Inn. z Ab. post
eū in. c. cū ad monasteriū. d. sta. mona. vj. colū.

Dispensatio ad secūdū bñficiū obtinendū an va
leat nisi fiat mentio de qualitatibz primi beneficii.
vide. j. gratia non valet. cū x. se.

Dispensatio vbi cōcedit intelligit pcessa ep̄o z si
inferiori plato nisi aliud expmā. qz ista ardua p. tatem
ep̄is. no. Inn. in. c. ij. d. eo qui furti. oz. rece.
et Ab. in. c. fi. de cleri. pug. in duello.

Dispensare an pōt ep̄s vlt legat cū clerico excōi
cato vel deposito ministrante. seu cū irregulari. vi.
de gl. approbatā. z ibi doc. i. c. clerici. de cle. excō. z c.
et gl. i. c. s. de eo q. fur. oz. rece. q. tenet qz ep̄s nō p. trahatur
dispensare cū illis q. excōicari diuinū officiū exerce
re psumunt. idē in. c. ij. eo. ti.

Dispensatio ē debita vbicūqz subest necessitas
vel vtilitas. Nam vbicūqz psona res locus z causa
exigit debita ē dispensatio. j. q. vij. nisi rigoz. adeo
qz peccat plar nō dispēfando. ar. ij. q. vij. c. quāto.
et tūc ē phibita dispensatio qñ sine decoloratōe ec
clie fieri nō pōt vt vbi nō subest iusta cā dispensan
di. j. q. vij. z si illa. z vide no. p. hosti. in. c. pe. z vlt.
de fi. p. sby. z Jo. an. i. c. de multa. de p. ben. no. ipe.
de ancha. in. c. nisi cū p. tatem. s. p. graui. de renun.

Dispensatio an z qñ ē necessaria vt clericus crimi
nosus publicus vel occultus possit celebrare. vide
no. p. Inn. in. c. ex tenore. de temp. ordi.

Dispensare in quibz casibz p. trahatur ep̄s. z in quibz nō
vide no. p. Inn. in. c. dilect. de temp. ordi.

Si ep̄s facit aliquid p. tra ius cōe. z ē tale factū in
quo p. trahatur dispensare. p. dispensatōne habet maxime
si nullus ex dispensatione ledit. de biga. sup eo. de
cleri. p. uga. c. diuersis. oportet tñ qz pcedat ea que
b 3

dispensatōem p̄sumi faciāt. s. cognitio summaria
sup causis dispensatōis. puta an sit nēcitas vel vtili
tas ecclie vltia iusta cā. ff. de ius vo. l. libert. ij.
q. vij. §. nisi rigor. cū sequē. Itē requir̄ decretū di
spensantis. s. decernim⁹ eū idoneū rē. als p̄sumit
temerariū factū ep̄i. nec p̄ dispensato habet. ē no.
Inno. in. c. veniens. de fi. p̄by.

¶ Nō sufficit sola patientia p̄lati vt videat dispen
satio. vt qz audit missam vel recipit pcuratōem ab
eo qui indiget dispensatōe. s. in dispensatōe exigē
factū solēne vt ē in ordinatōne vel cōfirmatōe. no.
Inno. in alle. c. veniens. de fi. p̄by.

¶ Dispensare p̄t ep̄i cū illegitime natis in simpli
ci beneficio. i. alijs tñ ecclēsijs a paternis. sed in pa
ternis nō possunt. vt est p̄clusio glo. in. c. ad abolē
dam. in. ff. de fi. p̄by. Ad dignitatē tñ vel curatā ec
clēsiā nō possunt ep̄i dispensare nisi papa dispēset
vt. c. ex tua. z. c. si. eo. ti. si tñ illegitimus ingrediat
religionē cū p̄ talem ingressum ois tollat irregula
ritas. vt in auē. de mona. in p̄n. lvi. di. c. j. p̄t sine
aliqua dispensatione ad ordines p̄moueri nō tñ
ad honores sine dispensatione. vt alle. c. fi. de fi. p̄
by. z. ibi glo. no.

¶ Dispensare an p̄t papa vt clericus beneficiat⁹
possit testari. vide. j. testamentū. d. clericus bene
ficiatus.

¶ Superior exercens actū cum subdito p̄tra leges
eo casu quo dispensare p̄t nō videt in dubio di
spensasse. no. Inno. in. c. veniens. d. fi. p̄by. l. z. aliud
est in dispensatione principis cui ex gratia p̄mittit
dispensatio. nam in dispensatione principis nō re
quir̄ causē cognitio. sed sufficit sola volūtas. no.
Inno. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. sed in
dispensatione inferioris requir̄ causē cognitio. si q̄
inferior p̄latus a papa cui ē cōcessa dispensatio nō
adhibuit cognitōem nō p̄t dici dispensatio s. dissi
pano. z. iō d̄z p̄ supiorē reuocari. no. Ab. i. c. diuer
sis. de cleri. cōiuga.

¶ Ex quo quis egit actū in quo potuit dispēfare l̄z
dispensatio nō teneat quo ad supiorē. qz n̄ seruauit
seruanda qn reuocare possit factū p̄tra legē ab in
feriori. ip̄e tñ inferior p̄trarie nō poterit. qz quātuz
in se est actum approbavit. indignū em̄ ē reproba
re mores illius q̄s primo approbavit. fac. l. si vxor.
ff. d. adul. no. l. hosti. z. Ab. post eū i. alle. c. diuersis

¶ Nō dispensat ep̄s p̄tra ius nisi i casib⁹ sibi cōces
sis. vt no. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. de iudi.
eti materia dispensatōis q̄ ē exorbitas nō d̄z argui
de casib⁹ p̄missis ad n̄ p̄missos etiā si p̄missi sint ma
iores. Mo. Jo. an. in regula que a iure cōi de reg.
iur. li. vi. no. Ab. i. c. Joānes. d. de. p̄iuga. iij. colū.

¶ Ubi dispensat cū aliquo circa pluralitatē ecclē
siā p̄t deferuire p̄ aliū i altera eaz. no. in. c. nō p̄t
li. vi. z. in. c. extirpande. eo. ti. Ab. in. c. quia nō nul
li. de de. non res.

¶ Dispensare p̄t ep̄s cū verbaliter deposito. vt ple
ne p̄ Ab. in. c. at si clerici. §. d. adulterijs. de iudi. in
maiorib⁹ tñ criminib⁹ nō p̄t clericū restituere cuz
dispensare nō p̄t in illis. Si x̄o depositio fuit actu
alis z. allegat l̄tima cā. vt qz p̄ falsos testes fuit depo

situs. z. tñc p̄t ep̄s clericū ad beneficiū suū restitue
re. vt. c. ep̄s. xj. q. iij. no. Ab. in. c. ex tue. de de. non
res. in fi.

¶ Dispensatio sup pluralitate beneficiorū sine legi
tima cā nō valet. qz nō inducit piculū aiaz. naz fm
beatū Bern. talis nō est dispensatio sed dissipatio
no. l. hosti. in. c. qz intātū. de p̄ben. z. Inno. in. c. cū
ad monasteriū. d. sta. mona. qd̄ p̄bat ex vi vocabu
li. nā dispensare est diuersa pensare. z. sic p̄scrutari
debet iusta cā tollēdi iura que si nō subest dicat dis
sipatio z. iuriū vulneratio. fac qd̄ no. glo. in. c. du
dum. ij. de ele. no. Ab. in. c. quia intātū. de p̄ben.

¶ Dispensatio licet sit stricti iuris z. strictissime sit
interpretanda. vt. c. j. z. ij. d. fi. p̄by. li. vi. nihilomin⁹
tñ extēdit ad necessaria p̄sequēda seu depēdētia ex
eo sup q̄ ē dispensatū. no. glo. in. c. si quis i clero. j.
q. j. nā ex quo dispensat cuz aliquo sup pluralitate
beneficiorū videt dispensatū sup residētia. Itē si di
spensat cum minore vt possit habere ecclēsiā cu
ratā videt dispensatū vt si teneat se facere p̄moue
ri ad sacerdotiū infra annū. z. circa hanc materiaz
videt l. hosti. in. c. cum in cunctis. de elec.

¶ Dispensatus sup duabus ecclēsijs h̄z optōnem
interpolatim vtriqz deseruire vel alteri p̄ vicariū.
no. glo. in. c. nō p̄t. de p̄ben. li. vi. nam ex quo di
spensatū ē sup p̄ncipali videt etiā dispensatū super
accessorio. vt ibi latius no. glo. z. cōmendat Ab. in
c. qz intātū. de p̄ben.

¶ Dispensare p̄t ep̄s vt canonicus p̄bēdatus in
vna ecclēsiā sit canonicus sine p̄bēda in alia ecclēsiā
sed nō p̄t dispensare vt habeat duplicē p̄bēdaz
ex quo prima p̄bēda sufficit sibi sed respectu ca
nonicar⁹ p̄t qz est vtile ecclēsiē h̄re plures cōsilia
rios. no. Inno. in. c. fi. de cleri. nō res. z. Ab. in. c.
relatū de p̄ben. ij. colū.

¶ Dispensare p̄t ep̄iscop⁹ vt quis habeat i diuer
sis ecclēsijs beneficia simplicia etiā residētiā requi
rētia dū tamen alterū nō sufficit ad sustentatōem
clerici z. in eadē ecclēsiā p̄t dispēfare circa difformia
beneficia nō circa cōformia. vnde nō p̄t dispensa
re vt quis habeat in eadē ecclēsiā duos canonicar⁹ l̄i
c̄z possit vt ibi habeat dignitatē cū canonicatu cū p̄
bēda. iuxta no. in. c. j. de cōsue. li. vi. qz circa dif
formia beneficia nō frangit ius. nec etiā tollit suf
fragiū canonico in eadē ecclēsiā. no. Jo. an. in. c. lit
teris. de cōces. p̄ben. limitat dictū Jo. an. p̄ Ab. i. c.
tam iam dudum. d. p̄ben. vt possit dispensare ep̄s
in duab⁹ p̄ben. scz quando vna p̄ se nō sufficit als
p̄cedit. c. sanctorū. lxx. di.

¶ Si dispensatur cū aliquo vt possit habere duas
dignitates vel p̄sonatus intelligit vt habeat in di
uersis ecclēsijs nō in eadē ecclēsiā. nam cuz materia
dispensationis sit odiosa debemus cape intellectū
min⁹ iuri exosum. vt in. c. j. z. ij. de fi. p̄by. li. vi. z. i
c. qd̄ dilectio. de p̄sang. z. affi. facit. c. statutū. d. elec.
li. vi. no. Ab. in. c. de multa. d. p̄ben. ij. colum.

¶ Dispensatio debet fieri p̄pter bonū p̄iuatū. imo
ille qui dispensat debet habere intuitū rōnis boni
vniuersi z. cause p̄pter quā dispēfat. que quidē est
triplex vtilitas necessitas ecclēsiē z. euidentis p̄ero

gatiua psonarū. vñ si dispensator habet ista p oculis nō dicit facere ptra bonū publicū nec pferre bonū pziuatū sed relaxare statutū generale ppter bonū publicū. vt no. bear? Tho. de aquino. scda scde q. lxxxvij. arti. ix. hac ergo de cā merito dispensat in ecclia dei cū psona litterata eo qz nō soluz pdest ecclie cui pficiat sed etiā toti ecclie vniuersali. z qz cū maximo labore sterit in exercitio scientie merito debet cōpensari labor. si aut fieret dispensatio ppter bonū pziuatū nō esset dispensatio sed dissipatio. cū dispensatio sit ius cōmunis relaxatio facta cū cāe cognitione ab eo q hz pātē dispensandi. no. Ab. i. c. de multa. de pben. iij. colum.

¶ Licet in duobus curatis beneficijs solus papa dispensat i duob? tñ in simplicib? vel i simplici z curato dispensare p̄t ep̄s. sed si bñficia sunt i diuersis diocesib? vterqz ep̄s debet interuenire in dispensatione. facit ad hec in ar. c. cum illoz. §. si vero claustrales. de sen. excō. z qd no. in. c. pastoralis. d. pziuale. z p̄t ep̄s etiā vltra duo bñficia dispēfare. no. Ab. ptra Anto. post glo. in. c. de multa. de pben. viij. colum. de hac materia dispensatōis circa pluralitatē beneficioz. plene p Abb. in repetitōne. c. extirpande. §. qz vero. de pben. z circa dispensationē pluriū p̄benda p eū in. c. cū iam dudū. e. ti.

¶ Is cū quo dispensat circa pluralitatē beneficiōrū ē tutus quo ad deū si ex cā dispensatio fiat puta ppter necessitatē vel vtilitatē ecclie cōem. vñ ppter euidētē p̄rogatiuā meritoz. si tñ sine cā legitima z vera fiat dispensatio nō ē tutus quo ad eccliam militantē. no. p̄de. de ancha. in repe. c. j. de p̄sti. vt refert Ab. in. c. de multa de pben. ix. colum.

¶ Dispensare pōt ep̄s in duob? curatis in casu. qñ vna ecclia parochialis est tñ curata habitu z non actu. vt qz oēs parochiani sunt mortui. vel recesserūt de loco. nam talis ecclia nō includit in dispositione. c. de multa de pben. nā in penalib? dñt verba capi in potiori significato vt euitet pena. c. statutū. de ele. li. vj. Sic pncipalis rō statuti cessat cū clericus nō sit impotens ad seruiendū vtriqz. iō nō in ducit vacatio ip̄o iure p receptōnē secūdi. no. Ab. in. c. de multa. de pben. in fi. vide glo. c. statutū. §. alle. z in. c. licet canon. eo. ti. li. vj.

¶ Dispensare an pōt papa vel ep̄s circa pluralitatē bñficioz. vide cōclusiones Ab. in repetitōne. §. quia vero. c. extirpande. de pben. vide. §. beneficiū. ver. non solum. cum se.

¶ Dispensare nō pōt papa in casibus qui no. p gi. in. c. pposuit. d. p̄cel. pben. z vide Spe. i. ti. de legato. in p̄ica de dispēfatōe. §. nūc breuiter. vlt. colū. Dispensare pōt papa cū bigamo vt pmoueat ad sacros ordines ex cā tñ h̄ facere tenet licet h̄ sit p̄ aplm. xxxiij. di. lector. cōiter tenet q p̄t in. c. ij. d. biga. no. Ab. i. c. pposuit. de p̄cel. pben. iij. colum.

¶ Dispensare licet possit papa p vniuersalē statuz ecclie. vt in. c. nō debet. de p̄lang. z affi. nō tñ h̄ pōt si decolorat status ecclie ex tali dispensatione seu limitatione. z sic intelligit glo. c. pposuit. de p̄cel. pben. z. c. litteras. d. resti. spo. facit. j. q. vñ. si illa. no. Ab. in alle. c. pposuit. iij. colum.

¶ Dispensare nō pōt papa in gradu inter ascendentes z descendentes pōt tñ dispēfare in collateralib? in linea inequali. nō aut in linea equali. vtputa vt patruus possit ducere neptem qui sunt in secundo gradu in linea inequali. sed cū filijs duoz fratrū n̄ pōt dispensare qui sunt in equali. ita no. in. c. lras. de restitu. spo. vbi vide rōnem. z in. c. gaudemus. de diuoz.

¶ Dispensatio facta p papam vt quis possit pmoueri ad ecclesiasticas dignitates nō extenditur ad episcopatum. vide. j. ep̄atus.

Dispositio

¶ Disponentis mentē colligim? ex qualitate psonarū. nam in dispositione cuiuscūqz scripture seu cuiusqz dispositōis tria sūt attendenda. psona scz loquēs. z illius cui loquit. z vis locutōis. no. Ab. in. c. solite. de ma. z obe. j. colū. vide. §. argumētū.

¶ Dispositio generalis debet referri ad spēs nō p uisas. vt. l. sancimus. ff. de penis. no. Ab. in. c. inti masti. de apel. j. colum.

Diuiduum

¶ Diuiduū qñ cognoscat ab indiuiduo. vide no. et plene p Bal. in. l. ij. C. de heredi. actio.

Diuortium

¶ Diuortiu. cum sepatur matrimoniū ppter ip̄tētā que forma d̄z obseruari. vide. j. mulier zē.

¶ Ad matrimoniū si petīt separi ppter defectū consensu que forma d̄z seruari. vide. j. m̄rimoniū. d. vbi est. cū x. se. z vide. j. scandalū.

¶ An sit sepandū matrimoniū ppter seuitiā mulieris. vide. j. matrimoniū nō ē sepandum.

¶ Separat m̄rimoniū ppter vitii sodomie. vide j. m̄rimoniū sicut ppter. z d. an si ppter heresim.

Doctor

¶ Doctor cū ad apicē doctoratus dignitatis pmouet d̄z approbari ab ordine seu collegio. z p̄cise req̄rit numerus septē doctorz ad minus. C. de p̄se. et medi. l. mḡros. li. x. z ibi glo. z Bar. i. l. si q̄s. e. ti. no. Jo. an. in. de. j. de celc. mis. Ab. in. c. nō pōt. de re iudi. vlti. colum.

¶ Doctorz copia vbi habet illius loci vbi sūt d̄z stili seruari. vide. §. curia

¶ Doctorandus est pmouendus sine examinatione si ē l̄ratus. h̄z em̄ testimoniū totius ppli. c. null? xxiij. di. z sic scholaris bñ pitus transit sine examinatione vel saltē modica p forma. Ab. in. c. cōstitutus. ij. de apel.

¶ Doctorz cōis opi. si ē euidenter falsa. vel pōt cōuinci aptissimis documētis vel rōnib? licite iudex sequit opinionē singularē sp̄nēdo cōez. no. Jo. an. in. c. j. de p̄sti. Ab. in. c. j. de spon. z in. c. sciētes. de censibus.

¶ Doctor semel approbatus vel medicus si postea reperiat inutis z impitus pōt reprobari. idem de aliocuiuscūqz p̄fessionis. vt. l. grāmaticos. C. de p̄fes. z medi. li. x. Ab. in. c. de illis. de despon. impu.

et in. c. j. de magistris. in fi. z Ab. in. c. cū fin aplm. de pben.

¶ Doctores decretoꝝ etiā si sint laici dñt pcedere doctores legū. Itē doctor legū pcedit doctores ar tū z medicie. theologia tñ pcedit oēs alias sciētiās quia eius subiectū ē deus. doctor aut vtriusqꝝ pce dit doctorē in vna facultate tñ. de quo vide quod pulchre ac elegāter no. Ab. in. c. clerici. de iudi.

¶ Doctoris cā z scholarū ē priuilegiata sicut cau sa dotis. vide. j. dotis cā z doctor.

¶ Doctor si certo tpe legit dicif illustris. z pt ei scri bi tali illustri leguz pfflozi tē. no. Bar. in. pemo ff. vete. v. colum.

¶ Doctor nec miles si dicif habere dignitatē. no. Bar. in. l. ex eo. ff. de mili. testa. ipe tñ Bar. videt dicere Jriū in. l. fi. C. de iudeis. vbi cōcludit iudeū nō posse effici doctorē cū doctoratus sit dignitas d q in pemo. ff. z. l. fi. C. de no. C. cōpo. Doctor em cū incipit legere dicif hñe dignitatē. Ab. in. c. qto. d magistris. qd sit dignitas no. Ab. i. c. j. d iudeis. ¶ Doctores valde sunt honorandi. vñ ipoz ordo dicif pēpuus. z multa alia pūilegia psequit docto res ab impatoribus. de quibus in. l. j. C. de pfel. z medi. li. x.

¶ Doctor si dedit pmissū p errorē z p impitiaz suā. z secuta sit sentētia p illud cōsiliū tenet ad satisfactio nē illius ptra quē lata ē sententia. vt. c. tua nos. de homici. z in. l. illicitas. §. sunt. ff. de offi. pfi. z. l. idē iuris. §. j. ff. ad. l. aqui. z i regula nō ē sine culpa. de re. iur. li. vj. facit qd no. glo. in. c. j. de pfel. e. li. Ab. in. alle. c. tua nos.

¶ Doctor ē egregia psona. no. glo. in. l. ad psonas ff. de iureiur. fac. l. medicos. C. de pfel. z medi. idē dicir glo. illa de familia doctoris q gaudet codē pri uilegio. no. doc. in. c. si qui testū. de testi.

¶ Inter cetera insignia q tradunt doctoribz etiāz clericis dat anul⁹ ad pfigurādū mīmoniu spūale ptractū inter eū z sciētiā. vt de. ij. de magi. z qd ibi no. vide. §. anulus.

¶ Doctorat⁹ ē dignitas. vt. c. quāto. de magi. no. Bar. i. l. j. d no. codi. cōpo. z i. l. fi. C. d iudeis. l. z tñ vacillauerit i. l. seio. ff. d mili. testa. z dubitatō ē qā doctor nō hz administratōem. z iō dimittit sub du bio. Ab. in. c. clerici officia. d vi. z ho. de. iij. colū.

¶ Si qd fuerit i doctorē vñ medicū tanqꝝ sufficiens p̄morus si tñ postea repit insufficiēs dz reprobari et insignijs doctoratus puari. p h̄ tex. in. l. grāma ticos. C. d pfel. z medi. li. x. z no. ff. d mune z ho. l. vt gradatim. §. reprobari. Itē examinar⁹ z appro batus p̄i examiatōe doctorat⁹ reprobari cū ex no ua cā potuit se inutilē reddere vt si fuit interuallū magnū inter licētiā z doctoratum. z etiā nō dato i teruallō p̄t reprobari in examiatōe publice. nā añ qz adipiscat gradū doctorat⁹ dz ter examiari. Pri mo a doctoribz p̄stantibz. vt in. l. nemini. C. de ad uo. diuer. iudi. Scōo a doctoribz in puato examie Tertio in publico. vt alle. l. magistros. C. de pfel. et me. de. ij. de magi. z pbat i. l. vnica. C. de athle. vbi dz reportare trinā victoriā in bello añqꝝ ad mi litia qd pmoueat. z sic no. Bar. i. d. l. vnica. z Ar chidi. i. c. de quibuldā. xxxvij. di. z Ab. in. c. cū fin

aplm. de pben. iij. colū.

¶ Doctor plebeius si ē sciētiōz p̄fert doctiozi nobi li minus docto. sec⁹ si sunt equualētes. qz tūc duo vincula potētiōza sūt vno. no. Bal. i. l. nemini. C. de aduo. di. iudi. vt refert Barba. i. c. j. de dona.

¶ Personē litterate equipant nobilibz. z sic dz ec clesia honorare psonas l̄fatas nō solū verbo s̄ etiā facto vt subueniēdo eis pinguius d redditibz ecclē sie p alijs min⁹ l̄fatis. vt colligif ex. c. multa. de pre ben. in fi. z h̄ iō qz sciētiā pdest nedū hñti s̄ etiā totū vniuersali ecclē. nā orbis sine l̄fis regi non p̄t. vt in auē. habita. C. ne fi. p patre. z alibi dicif q ecclia vñs valde ad sui regimē indiget viris litteratis. vt c. cū ex eo. de ele. li. vj. no. Ab. in. alle. c. de multa. d pben. iij. colū. vide. j. religiosus d licētiā. p sciētiāz nāqꝝ iuris illuminat mūd⁹. z ad obediendū deo z ministris vita subiectoz informat. vt no. in. c. sup specula. de magistris. z i alle. c. cū ex eo. Ab. i. c. l. nobis. de pben.

¶ Doctorat⁹ apicē paucissimi recte attingūt. Ly. z Bar. in p̄ma p̄stitutione. ff. veteris. §. j.

Dolus

¶ Dolus nō excusat nisi sit talis qui virū p̄stantez et peritū decepisset. no. Ab. in. c. cū dilect⁹. qd me. cā. vide. j. metus sicut.

¶ Dolus l̄z det cām cōpromisso nō tñ p h̄ compro missū ē nullū ipō iure. s̄ p̄perit exceptio doli. vt no. in. c. cū dilecti. de emp. z ven. Ab. i. c. ij. d arbi.

¶ Dolū adhibēs in pmissione dotis tenet insoli dū. vide. j. dorē scienter.

¶ Dolo si qd sit induc⁹ ad eligēdū sepulturā alibi qz i ecclia prochiali nullū cōmodū dz hñe dolo⁹ ex h̄. vt. c. in n̄fa. de sepul. idē qñ religiosi cupiditate patrimonij alicui⁹ inducūt eū ad religionē nā licet teneat ingressus priuāt tñ patrimonio illi⁹. vt. c. cōstituit. xx. q. iij. z Ab. in. alle. c. in n̄fa. iij. colum.

¶ Dolus z fraus sunt diuersa. vt no. gl. in. l. iuris gentiū. §. s̄ si fraudandi. ff. de pactis. l. j. Barba. ibi aliud teneat. glo. tñ z Ab. in. c. ex tenore. de rescō. no. qd dol⁹ p̄t esse sine fraude. s̄ nō fraus sine dolo vñ fraus ē dol⁹ adhibet⁹ ad p̄modū p̄pziū z ad de ceptōnē alteri⁹. facit. l. fraudis. ff. de re. iur.

¶ Dolus impunit⁹ remanere nō dz ne malicia sua sit doloso lucrosa. ff. de dolo. l. j. in pñ. z. l. ne ex do lo. nec ē equū quenqꝝ doluz releuare. ff. p socio. l. p̄rū. §. tps. z. ff. de re. iur. l. non fraudat. z ex eo q dolosus delinqt nō dz esse melioris cōditōis. c. au diuimus. z ibi glo. de collusionē.

¶ Si qd dolo cā lucri cōsiliū exhibeat fraudulētuz obligat. ff. de re iudi. l. cōsiliū. z ē exp̄ssū in. c. sane. de renun. z no. in. c. nemo ex consilio. de re. iur. li. vj. decepto nāqꝝ p̄missionibz subuenit. vt. c. sup h̄. de renun. deceptis em z ā decipiētibz iura subue niūt. ff. ad velle. l. ij. §. j. z in casu i q deficit actio de cepto officij iudicis ē implorādū. de offi. iudi. c. iu dicis officij. ff. de mino. l. in cause. de pactis. z. c. ni si cū pridem. z glo. no. in. alle. c. sane.

¶ Dolus an equiparet cū culpa. vide. §. culpa ¶ Dolus dans cām contractui bone fidei ānullat p̄ciū ex defectu p̄sensus ipō iure. no. Jo. an. post

glo. in. c. cū dilecti. de emp. z vendi. z gl. in. l. ij. C. de rescin. ven. z Bar. in. l. eleganter. ff. de dolo. secus si dolus dedit cām ptractui stricti iuris. qz iudicā ftrictē. d hac differentia cōtractuū. vide gl. no. in. c. cū dilecti. ij. colum.

¶ Licet cōtractus rōne doli sit nullus pōt tñ deceptus si vult stare illi cōtractui. nec dolus pfit dolo so. nā nullitas causat in fauorē doli passi cui iura subueniūt nō decipiētis. i. c. cū vniuersorū. de re. pmu. z b verū nisi ptractus sit a lege phibitus. vt no. gl. i. l. a diuo. z Ab. i. c. cū dilecti. de emp. z ven. di. iij. colum.

¶ Si ppter delictū p aliquē cōmissuz bona delinquentis dñt ad certā psonā puenire si illa psona dolose pcurauit delictū cōmitti si dz cōseq bona. ar. i. c. postulasti. de pces. pben. idē si ex statuto pōt occidi impune bānitus. nā dolose pcurās bannū alterius vt ipm possit occidere nō gaudebit pūlegio i punitatis. z idem in sñibz qñtionibz pillū tex. vt ibi no. Ab. ij. colū. vide. s. collatio. x. ex negligētia.

Dominium

¶ Dominio rei sue pōt quis priuari ppter vtilitātē publicā. no. i. c. q in eccliaz. de psti. Bar. in. l. si. C. si ptra ius vel vti. pub. Ab. in. c. ij. de psti.

¶ Dominū rei sine traditōne possessionis acquiri tur ecclie ppter insigne ei pūlegiū. l. si. C. d sacrosan. ecclie. z. l. traditōibz. C. d pac. z. l. quonies. C. d rei ven. Inn. z Ab. in. c. ex lris. de p. lue. sup. ij. gl.

¶ Dominū an z qñ acqrat ex solo titulo. vide ibi per Abb. vlti. colum.

¶ Dñium an denotet genitiu. vide. j. genitiuus.

¶ Dñs olim hodie psumit dñs. z sic psumptōe iuris sufficit pcludere pbatōem. no. Inn. in. c. nouit de iudi. ppe si. desertio nāqz animi nō psumit nisi pbat maxie. qz non psumit qz dñs defacili rē suā iactet. l. cū de indebito. ff. de pba. negans tñ se dñm vlpossessorē psumit si dñs. vt. l. si qz. s. differentia ff. de acqui. pos. idē in bñficialibz q ad pūdicū negantis sed nō supioris. no. Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. xij. colum.

¶ Dñium an pbat p possessionē diuturnā z per famā. vide. j. possessor si psumit dñs. z an pbat p indicia. vide doc. signāter Bal. in. l. indicia. C. d rei vendi.

¶ Dñs rei nō psumit possidere nec obtinebit i possessorio nisi pbat possessionē z deictōem. vt ē conclusio Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. z in. c. olim ij. eo. ti. j. colū. vide. j. possessor nō psumit dñs.

¶ Dñium ē difficile pbare. vt. c. sepe. d resti. spo. z modos pbandi dñum. vide in. l. cū res. C. d pba. p gl. z Ly. z Bar. i. l. rem q nobis. ff. d acqui. pos. et in Spe. ti. de actio. seu petio. s. sequit. x. lnia. et ver. si aut velis.

¶ Dñs nō pōt cōponere in pūdicū subditoz. vide. s. compositio.

¶ Dñium pbat si quis pbat se pcepisse fructū tanto ppe qd sufficit ad pscriptōem. vt. c. cū cōtingat. d deci. z ibi Ab. in pn. z fac qd no. z legis in. c. cū cā de cau. pos. z pprie. z qd no. Bar. in. l. ad locatio-

nē. C. locati.

¶ Dñium an ex pluribz causis pōt qñ. vide. j. possessio potest ex pluribus.

¶ Dñium siue canonica institutō nō pbat p diuturnā posses. sine titulo. vide. j. pbatio. x. l3 qz pbat.

¶ Dñium rex ecclasticaz ē penes deū. no. Inn. in. c. cū sup. de cā pos. z pprie. z ē tex. i. c. cū ex eo. d ele. li. vj. hoies em offerētes bona sua ecclie hñt respectuz ad deū. vt. c. nulli liceat. xij. q. ij. z. c. res ecclie. xij. q. j. b pcludit Ab. i. c. cū esses. d testa. v. col.

¶ Dñium fideicōmissi vniuersalis an transit sine traditione. vide. j. fideicōmissum.

¶ Dñium transferē titulo pstruti. vtpota si venditor pstituit se noie emptoris possidere. vt. l. quedā mulier. ff. de rei ven. z. l. certe. ff. de acqui. pos. cōmendat Ab. in. c. si. de pcaris. ij. colum.

Domicilium

¶ Domiciliū habētes in ciuitate dicunt de ppo illius ciuitatis licet sint diuersaz linguarū seu forte alibi nati. vt. c. qm. de offi. ordi. z in aut. d questi. i pn. z. l. puinciales. ff. de x. sig. z sic no. q cessātē cā legitima nō pnt ciues expellere hñtes domiciliū in ciuitate. no. Ab. fm Bal. i. al. c. qm. circa pnci.

¶ Domiciliū dicit hñe scholaris in studio post morā. x. annoz. C. de incolis. l. ij. li. xj. Inn. in. c. qd clericis. d fo. ppe. Itē scholaris z mercator vbi cōtinue degit z cōmorat pōt cōueniri etiā de alibi gestis. no. Bar. in. l. ij. C. vbi sena. vel da. idē Inn. i c. ex pte. B. d fo. cōpe. z tex. optim. in. l. qsqz. C. si cer. pe. Ab. in. c. qd clericis. s. allega.

¶ Domicilia plura habet clericus hñs plura bñficia residentia requirētia. quia in quolibet beneficiorū habet domiciliū. no. glo. in. c. priuatus. lxxj. di. z. c. qz intantū. de pben. qd limitat Ab. late i. c. postulasti. de fo. cōpe. qñ clericus equaliter residet in vtroqz bñficio. ar. in. l. assumptio. s. viris prudētibz. ff. ad muni. sed si seruit alteri p se. z alteri p vicariū tūc videt habere domiciliū vbi residet tñ z si in alio. qz residētia est illa que facit sortiri domiciliū seu necessitas residendi. vt sentit Inn. in. c. ex ore. de priuile. z Abb. vbi. s. z ipe no. in. c. quia intantū. de pben. circa fi.

¶ Domiciliū hz clericus vbi hz beneficiū residētia requirens. vt. c. postulasti. de foro. cōpe. no. i. c. ex ore. de pūile. Itē rōne originis. vt. c. cū nullus. de tēp. ordi. li. vj. Itē vbi hz patrimoniu suū seu maiorē ptē. vt ibi no. z in. l. ij. vbi sena. vel da. Itē vbi fuit ordinatus. no. glo. in. l. heres absens. de iudi. sentit Inn. in alle. c. ex ore. Itē vbi hz larē seu habitatōem p decēniū l3 habeat bñficiū alibi no. Ab. in allega. c. postulasti. de foro cōpe.

¶ Domiciliū hz abbas seu religiosus in claustro. vide. s. abbas seu religiosus.

¶ Domiciliū licet non contrahit ex assiduo conuersari. potest tamen ibi conueniri quia contrahit ibi quasi domiciliū. vt no. in. c. quod clerici. de foro cōpe. nisi equaliter se collocet in diuersis locis. vt. l. assumptio. ff. ad muni. sed si non equalit se collocet qñqz tamē conuersando videt habere anmū redeundi et abeundi. ar. in. c. is qui. de sepul.

li. vj. de quo vide late Ab. in. c. ex pte. de fo. cōp. iij. colum.

¶ Subiectus ratione originis licet transferat domiciliū alibi nō per hoc eximif a iurisdictione temporalis domini nec quo ad temporalia nec quo ad spiritualia. de spiritualibus est tex. in. c. tertio. de tempo. ordi. idem si reperiatur quis in loco originis quo ad ius cōueniēdi. vt no. Bar. i. l. assumptio. ff. ad municipales. remanet etiā subiectus q̄ ad onera psonalia. vñ tenet subire officiū ad qd̄ eligif licet alibi habitet cū incola sit astrictus tā in munerib⁹ q̄ in oneribus tā in loco domiciliū q̄ in loco originis. vt no. Bal. in. d. l. assumptio. et idē in p̄latis seu clericis vel monachis vt no. Ab. in. c. fi. de parochi.

¶ Filius psequif ciuitatē ex origine patris lz ipe alibi natus sit. vt. l. assumptio. §. filius. ff. ad muni. nisi sit bastardus seu vulgo q̄sit⁹. q̄ sequif matrem z si patrē. vt. l. cuz nup. ff. de sta. homi. et Ab. i. fi. de parochi.

¶ Tūc videt ciuis mutare domiciliū suū cū vendit oīa bona sua. et i alio loco emit possessiones tūc ilico videt primū domiciliū deseruisse z secūdū cōstituisse. no. Bar. i. l. assumptio. §. filius. ff. ad muni. idē sentit Inn. in. c. ex transmissa. de renū. idē cum cōstat de animo mutantis domiciliū. vt. l. si q̄s instruit⁹. ad muni. idē q̄ p decēniū habitat nā animus dephendit ex cōiecturis. vt. c. ij. de renū. li. vj. z. l. dolū. C. d. dol. no. Ab. i. c. fi. d. prochi.

Dominus

¶ Domin⁹ nō pōt cōponere i p̄iudiciū subditoꝝ. vide. j. cōposio.

¶ Dñs sicut z vasalli possūt cōueniri sup iure subiectionis. vide. j. reus. ver. cōueniri possūt

¶ Si sunt duo dñi alicui⁹ castri vel ciuitatis p̄ in diuiso z nō cōueniūt in illius dispositione debet haberi recursus ad supiorē vt p̄uideat. no. gl. i. c. l3. xvj. q. iij. Ab. in. c. fi. d. iudi. m̄ p̄in.

¶ Dñs potest repetere subditū suū ab alio detētū vide. j. repetitio.

¶ Domin⁹ an p̄t agere p̄ iniuriā vñ furto facto p̄ subditū vñ colonū z an pōt intētare aliā actiōz sibi cōpetentē. no. gl. in. c. auctoritate. d. pui. li. vj. z Inn. no. in. c. dilectis. de ap. z archi. ij. q. j. i primis. z. l. licet de pba. z dñi de rota cōclu. lxxx.

¶ Dñs rei petite an z qñ debeat in iudicio noiari. vide. s. citatus seu cōuētus.

¶ Dñs tenet ex facto familie qñ familia delinquit in illo officio seu ministerio in quo est p̄positus dominus z ipe in illo ministerio vñ familie ope. est em̄ tūc quid ipse dñs si si elegit seu p̄posuit honestā familiā. vt. l. ij. §. familie. ff. de pub. vt in naua q̄ tenet ex maleficio familie sue. vt. l. vnica. ff. furti ad. nau. tenet tñ dñs ciuilit̄ si criminaliter vt. l. ne qd̄. ff. de incen. rui. z nau. vbi b̄ no. Bar. z. l. si post. C. de asses. liberaf tñ domin⁹ exhibēdo malefactores vt alle. §. familie. z. l. si post. z. l. si cū exhibuisse. ff. de publi. z b̄ verū cū dñs exercet officiū publicū. sec⁹ si p̄uatū vt qz regebat hospiciū tūc

nō sufficit exhibere malefactorē s̄ est i optione dānū passi an agat p̄ famulos an p̄ dñm vñ hospiciatē. vt. alle. l. vnica. ff. furti ad. nau. z Bar. i. alle. §. familie. Ab. in. c. j. de resti. spo. vide. j. hospiciū

¶ Dñs agri seu territorij tenet d̄ robaria ibi facta si fuit sciens z potuit phibere z nō phibuit. nō em̄ debuit pati vt maleficiū pmitteret in territorio. i. l. j. §. is autē. si fa. fur. se. di. z idē de villa seu castro si potuit phibere z nō phibuit maleficiū. s̄ de b̄ vltimo sentit aliter glo. in auē. vt nulli iudi. §. qm̄ vero colla. ix. p̄mū tenet Bar. i. l. nequid. ff. d̄ incē. rui. nau. tenet tñ p̄dictus dñs ciuilit̄ nō criminaliter et ville seu castro poterit imponi collecta. vt ibi no. Bar. z de modo imponēdi collectā vide ip̄m in. l. iij. ff. de re iudi. Anto. z Ab. in. c. j. d̄ resti. spo.

¶ Dominus olim p̄sumit hodie dñs. vide. s. dominiū. ver. dñs olim.

¶ Dñs nō p̄sumit possidere s̄ optet q̄ p̄bet possessionē adeptā fuisse. facit. l. traditionib⁹. C. de pba. et. c. olim. iij. de resti. spo. Anto. z Ab. in. c. cū ad se dē. eo. ti. xij. colū. vide. s. possessor nō p̄sumit dñs.

Donatio

¶ Donatio gratiosa qñ p̄sumat. vide. j. gratia.

¶ Donatio nō p̄sumit si dico alicui tolle hāc pecuniā. sed p̄sumit potius mutuū vel depositū. qz nemo p̄sumit suū iactare. vt. c. sup hoc. de renun. z. l. cū d̄ idebito. ff. d̄ pba. Ab. i. c. i causis. d̄ ele. x. colū.

¶ Donatio actionis alicui facta p̄pter seruitia seu merita etiā si in ea non exprimat̄ titulus cōtractus valet. z nō p̄sumit simulata. nec est opus vt p̄bet causa cause. ar. in. l. j. C. de fal. cā adiec. z fac. l. cum quis. §. codicillis. ff. de le. iij. z qd̄ no. in. c. fi. de success. ab intes. vide. j. simulatio.

¶ Donatio seu cessio actiōis q̄ fit a laico clerico an valet. vide. s. cessio actiōis facta a laico.

¶ Donari an potest ecclesia pleno iure per papaz vel alium prelatus. vide Abb. in. c. cum inter. de re iudi. iij. colum.

¶ Donator potest in donatione quā facit ecclesie conditionem seu modū apponere etiam contract⁹ resolutiui. ad hoc. c. cum dilecti. de dona. res ergo semel facta ecclesie potest ab ea reuocari modo nō seruato. vel per existētiā conditiōis resolutiue. qd̄ verū si modus fuit finalis causa cōtractus. vt. l. j. C. de dona. que sub mō. sed si modus nō est finalis cā contract⁹ tunc nō agit ad reuocationē s̄ ad obseruantia modi. z sic debet intelligi tex. ea conditione. C. de rei ven. in donatione tamen facta ecclesie p̄sumit q̄ modus nō fit cā finalis cōtractus vt ē tex. no. in. c. verū. de condi. appo. z sic non pōt agi ad reuocationem. sed solum ad implemētū nisi sit dictū qd̄ possit reuocari. ē conclusio Ab. in. d. c. verum. z vide plene p̄ eum in. c. verus. de foro cōpe. viij. colum. vbi vide an modo vel p̄ditione nō seruata in traditione ecclie possit donans vel etiā tradens pp̄ria auctoritate manū apponere.

¶ Donare seu cedere pōt pater filiis hereditatem retentis sibi aliquib⁹ bonis. glo. z Ab. in. c. transmissa. qui si. sunt legi. z ibi Abb.

Cogit mulier ex officio iudicis donatōnem a viro sibi ppter nup. p pseruatōe illiciti mrimoniū factā relaxare si tal' donatio prestat impedimētū dissolutioni talis matrimoniū. ē casus. c. et si necesse. d. do na. inter. vi. et vx. fm Ab.

Donatio inter cōiuges phibet. vt. c. fi. d. dona. inter vi. et vx. qd est verū quando est pura et facta nulla rōne cogēte s sola liberalitas ē causa donatiōis vt. l. j. ff. d. dona. et l. donari. ff. de re iudi. do natio tñ remuneratiua s phibet vt. l. qd aut. s. fi. ff. de dona. inter vi. et vx. iō Bar. in. l. si volūtate. C. de dotis pmi. iquit q si nobilis nubit plebeio pōt sibi pstituere dotē animo donādi et talis donatio ē remuneratiua ppter nobilitatē cōpensandā cū do te. no. Ab. in. c. fi. de dona. inter vi. et vx. et in. c. j. d. adulte. in fi.

Donatio facta i nuptiis p sanguineos cōiugū que dicūt redoma v' estrenas. itelligit data gratia mulieris iō efficit sua iuxta doctrinā Bar. et Bal. i fili. in. l. si plures. s. i arrogato. ff. de vul. et pupil. substi. vbi aliter determinat Bar. f. q facta dona tio a sanguineis viri itelligit eē facta cōtēplatōe viri vel econtra et.

Donata ecclie videt collata p remedio aie. vide j. legata.

Donatio si fiat hoc modo dono tibi talē insulā que cōphēdit inter vias publicas a pte meridiei in qua sūt. x. iugera si sunt alia duo v' tria iugera itelligit donata. p. l. si fundū sub cōditione. s. si libertus. ij. ff. de le. j. et l. cū pater qui filio. ff. de le. ij. qz cū donator designat certū corp' et determinatū adiectio mēsure hz falsa repiat tñ falsa de monstra tio nec vitiat nec minuit illud cui additur. vt. ff. de le. j. l. si seruus legatus. de condi. et demō. l. demō. stratio. et. C. de falsa cā adie. l. j. et est tex. ff. de ac. emp. et ven. l. si vēditōr. i prin. et l. pe. s. vlti. Oldr. suo p filio. cccvij. et cōsilio. cccxxij. vide. j. benedictio ver. si venditor fundi. et vide foro legū. l. iij. ti. de las mandas.

Donari an potest p cubine. vide. s. cōcubina.

Donatio quam de aliqua ecclia facit laicus mo nasterio vel alij loco religioso valet dispensatiue i casu q laicus talē ecclia de facto tenebat et erat ita potens q als ab eius manib' eripi nō poterat als aut laicus pferre nō potest ecclia quātūcūq' p se sus epi interueniat qz nemo dat qd nō hz. et iste ē intel lectus. c. cura. d. iurepatro. vt ibi no. Ab. circa pn. **D**onator cū posset donatiōem reuocare i casib' hic cōtēntis est notādū circa primū casū q nō solū si p manus pprias sed etiā si p alias manus hz facit poterit reuocari donatio. vt singulariter no. Jo. an. in alle. c. fi. d. dona. et i. c. sicut dignū. de homici. et idē fm eū si quis impie intulit pedē seu digitiū. ar. glo. in. l. tale pactū. s. fi. ff. de pactis. limita istū primū casū nisi cā istius iniectiōis fuisset ipe dona tor et donatari' se defēdendo man' itulisset i dona torē vt ibi no. Jo. an. et no. Bal. i. l. reos. s. cū in ta libus. ff. de his qui. vt indig. idē si iusticia median te donatarius mandasset occidere donatorē qz ra tione officij necessitatus id facit. vt. c. nō est crydel xxiij. q. v. secus si fuisset aduocat' cū sit officij vo

lūtariū. vt. l. p' legatū. s. aduocatū. ff. d. his qui vt indi. Item limita nisi ignorāter pcussisset donato rem. ar. l. si quis ignorās. ff. de iniurijs. et c. si xō. de sentē. excō.

Circa scōm casū d. donatoze qui atroces iniuri as intulit qd itelligit de iniuria verbali vt. s. dici tur. atrox. n. dicūt iniuria respectu psonē loci et tem poris et facti. isti. d. iniurijs. s. atrox. idē si fugauerit donatorē v' captū coluerit. vt. c. nup. de sen. excō.

Tertius casus si graue damnum in reb' inferat donatori stabit arbitrio iudicantis. fac. qd. no. gl. in. c. sedes de rescrip. De quarto et quinto casib' supra dictū ē In sexto casu in q tangit de alimēto no. q si donator egeat et donatario non prestant alimēta poterit reuocare donatiōē. qz videt in grat' p. l. necare. ff. de li. ag. qz maior offensio ē de negare alimēta paupi vt ibi. qz inferre graue dam nū i reb'. ar. i. l. sancim'. C. de sacrosan. eccle. et b etiā itellige si donatio sit remuneratoriā. nā hz sit irreuocabilis ingratitudo facit eā reuocabile. vt. l. fi. C. de reuo. do.

Item no. q non tenet pactū de nō reuocādo dona tiōem ppter ingratitudinē etiā si iuramētū interue nit. no. spec. ti. d. dona. s. j. ver. quid si pactū. quod itellige de iuramento d. ingratitudine futura qd nō firmat tale pactū si ingratitudo resultat ex deli cto. et qz tale iuramētū patit vitiū formale. vt no. Bal. i. c. j. de iureiur. et sic cōcludit Barba. in alle. c. fi. de do. ix. col.

Item no. q licet donator nō possit agere cōtra he redē donatariū ingratū ad reuocādū donatiōē. vt no. glo. in alle. c. fi. de dona. poterit tñ excipere cōtra eū si adhuc res erat penes donatorē. vt. l. fi. C. de adul. no. Bal. in. l. fi. C. de reuo. do. Item no. q di cta reuocatio etiā hz locū in beneficiario ingrato ec clesie in qua est beneficiatus. et etiā collatore benefi cij. vt tenet Barba. in alleg. c. fi. nō tñ poterit reuo care si donatio fuit facta pcedente obligatiōe nat urali ad antidota. vt. l. sed si lege. s. p'suluit. eo. ti. Item hz locū reuocatio si sit ingratus in periculum honoris seu fame donatoris. qz maior est honor p sone qz sint bona. fac qd no. glo. in. l. eadē. ff. ex q. cau. manu. et l. vt vim. ff. de iusti. et iure.

Item no. q etiā reuocat donatio ex psumpta vo lūtate donatoris. s. p natiuitatē filiorū supuenientiū et reuocat etiā qz inofficiose facta respectu filiorū tpe donatiōis vt qz effudit patrimoniū nihil v' pa rū relinquēdo filiis. de quo vide Jo. an. h. et Bar. in. l. titia. s. impator. de le. ij. et Ab. i alle. c. fi. Item cō cludit Barba. ibi post multa. q si quis donauit bo na sua ecclie vel monasterio vel alij pio loco q po stea filij natiuitate reuocat in totū donatio. qz cari or est filius qz pia cā. s. ex psumpta voluntate pris excludit in totū ecclia. facit. c. quicūqz. xvi. q. viij. et l. nihil. s. facilioz. ff. de bo. li. et vide etiā alia notabi lia p Barba. vbi. s.

Donare an pōt patus vel clericus de bonis ec clesie suis consanguineis. vide. j. elemosynam. et j. prelatus licet.

Si dono alicui certā villā et oīa q habeo in ea nō veniūt iura spūalia qz nō sunt equalia exp'ssis sed

illa generalitas dñz restringi ad tpalia ppter spem
tpalitatís pcedēte. no. p Inno. in. c. ex litteris. d iu
repa. facit. c. sedes. de rescrip. vbi cōmendat Abb.
circa prin.

¶ Donare nō videt q̄ necessarijs onerib⁹ succur
rit. ff. d dona. inter vi. z vxor. l. si q̄s p vxore. nec q̄s
h̄z liberalitatē necessarie electōis. l. vnū ex familia.
ff. de le. ij. no. glo. z Jo. an. in. c. relatū. de pben.

¶ Donatio seu veditio bonoz facta p patrē vltra
legitimā filio debitā reuocat tāq̄ inofficiosa. vide
j. inofficiosum testamentū

¶ Si donat villa vel vniuersitas an vident donata
spūalia. vide. j. venditio. x. licet in venditione.

¶ Donatio que fit causa renunciatiōis non ē nisi
quedā pmutatio seu cōpensatio seruitij q̄s pbat p
l. j. post prin. ff. d dona. vbi dicit q̄ illa ē pprie do
natio ad quā mouet donator nulla alia pcedente
causa nisi vt exerceat liberalitatē. qui est remune
rat nō donat sed soluit debitū illi qui ei seruiuit. p
hoc bo. tex. in. l. a quibus. ff. de do. vñ si quis do
nat magistro suo illa nō est mera donatio. qz poti⁹
voluit remunerare officium siue obsequiūz magi
stri. ex quo iserit q̄ licet donatō sit phibita inter cō
iuges sed si ante cōiugium pcessit aliqua obligatio
naturalis inter eos videt tenere donatio. est cōclu
sio Ab. sup rubrica. de dona.

¶ Sunt in poscente nouē sex in donāte notāda. cā
modus. fides. locus. z penuria. temp⁹. etas. debi
litas cū cōditōe donātis. mens hylaris festina ma
nus assit⁹ facultas. dulci⁹ affectus discretio dan
tis z ordo. no. Jo. an. i. c. j. de dona. in fi. z p auarū
mēdicatē. vide no. gl. ibi itē Sene. memor esto re
cepti beneficij dari nunq̄. vt ibi no. Jo. an.

¶ Donare lz possit platus in vita sua aliqua de re
bus ecclesijs. iuxta no. in. c. ceterū. de dona. nō tñ
h̄ in testamēto facere pōt. ē cōclusio Ab. in. c. apo
stolice. de do. iij. colum.

¶ Donare an pōt platus quinquagesimā vel cen
tesimā loco pio z religioso de possessionib⁹ seu bo
nis vel redditib⁹ sue ecclesie cathedralis cū consensu
vel sine cōsensu capituli. z vide late z plenissime p
Abb. in. c. aplice. de dona.

¶ Donatōis ingratitudo qd sit. vide. j. ingratitudo

¶ Donatio reuocat p donatorē in casib⁹. c. fi. d do
na. vt ibi intelligit z limitat Ab. Prim⁹ cū donata
rius violētās man⁹ iniecit i donatorē. Secūd⁹ cū
atroces iniurias sibi iserre psumit qd itellige d in
iuria verbali als supflu⁹ esset iste casus ppter ca
sum precedentem z sequentē vel si donatorē fuga
uerit vel captū tenuerit. Tertius cum graue dam
nū i rebus donatoris intulit qd itellige circa ma
iorē ptē substantie. vt no. in. c. apostolice. d do. qd ē
arbitrariū. Quartus quando psumpsit seu attē
ptauit inferre vite periculū licet effectus non fuit
secutus. vt puta quia parauit venenūz vt donato
rem perderet vel aliter parauit sibi insidias. simile
in. c. p humani. de homici. li. vi. Quint⁹ casus ex
tra tex. est si nō fuit adimpletus modus in donatō
ne adiectus. vt. l. fi. C. de reuo. dona. Sextus si do
natarius neglexerit alere donatorē inopem. z hoc
qñ donatio cōsistit in magna quātitate. secus si in

parua. vt no. L. i. alle. l. fi. qd no. p mulierib⁹ seni
bus que donat fere oia bōa sua z negligūt dona
tarij eas alimentare. q̄ pōt reuocare donationem
no. Abb. allega. c. fi. de dona. j. z. ij. colum. vide. j.
ingratitudo.

¶ Donationē factā a defūcto heres reuocare non
pōt. vt in. c. fi. d dona. z rō ē qz donatio fit ex mera
liberalitate donatoris z cōtemplatiōe donarij n̄
heredis. z idē ē in reuocatiōe q̄ fit post mortē dona
toris ob ingratitudinē in ipius psonā. nā merita z
demerita sūt psonalia. iō nō trāseunt ad heredes.
no. Abb. in alle. c. fi. ij. colum.

¶ Donatio facta a patre vni ex liberis nō reuocat
p alios liberos nisi vsq̄ ad debitū snbsidiū etiam si
donatio fuit inofficiosa re z cōsilio. vt. l. querat. C.
de inoffi. dona. si tñ donatio fuit facta alteri extra
neo. z tñc si liberis fuit aliqd relictū nō reuocat ni
si ad debitū iure nature. ad hoc. l. ois. ff. de inoffi.
tes. sed si nihil relinquit donatio ē inofficiosa re et
cōsilio. z reuocabit i totū. ar. i. l. si libert⁹. ff. d ope.
liber. si vero fuit inofficiosa re z nō reuocat nisi vs
q̄ ad debitū iure nature. vt. l. j. ij. z. iij. C. d inoffi.
do. z sic intelligit glo. c. fi. de dona. z ibi Ab. z vide
no. in auē. ex testamento. C. de dona. z in auē. ex
causa. C. de libe. pte.

¶ Donatio cum reuocat qua actione agat. vide
Abb. in. c. fi. de dona. iij. colum.

¶ Donator si in vita donatarij ignorauit ingratit
udinē cōmissam. vel sciuit z si habuit tps cōpetēs
ad agendū pōt agere ptra donatarij heredē. ar. in
c. cū in veteri. de ele. z in. c. fi. de dila. nā nō dicit ta
cuisse qui ignorauit. z idē dicēdū in herede dona
toris vt possit agere ptra donatoriū. sicut in fili dic
glo. in. l. fideicōmissum. C. de fideicō. z gl. in. l. si for
tem. C. d his qui vt indig. vbi si donatarius carna
liter cognouit vxorē donatoris i vita sua eo igno
rante poterit heres agere ad reuocandū donatio
nē. cōcludit Ab. in alle. c. fi. v. colū.

¶ Donatio facta ecclesie nūquid ob ingratitudinēz
plati z capituli venit reuocāda. no. Ab. i. c. fi. d do
na. vlti. colū. qd dependet ab alia plixa q̄stione nū
quid delictū plati z capituli nocet ecclesie. no. in. c.
j. de do. z cōtu. z in. c. dilectus. de furtis.

¶ Donator an z qñ tenet de euictōe. no. in. l. ij. C.
de euict. z in. l. aristo. ff. de dona. z aliqd per gl. in
ter cetera. de pben.

¶ Quēadmodū non valet donatio facta concubi
ne per militē seculi. vt in. l. ij. C. de dona. mter vi. z
vxor. nec donatio facta concubine p clericū cum sit
miles celestū militie z nobilior q̄ miles seculi. xj. q.
j. xpian⁹. xxiij. q. viij. rep̄hē sibile. idēz tenet Bar.
in. l. affectōis. ff. de dona. z qd no. Jo. an. in. c. de
his. d sepul facit gl. in. l. miles. ff. de re iudi. q̄ vult
q̄ sicut ppter debita nō tenet miles seculi cedē bo
nis. nec pōt cōueniri vltra q̄ facē possit. ita nec mi
les dei. de q̄ in. c. odoardus. de solu. p Ab. in. c. ij.
de pigno. ex q̄ collige q̄ puilegia attributa militib⁹
seculi dñt obseruari etiā militi dei i casib⁹ in quib⁹
subest eadē rō. ar. in. c. generali. xvj. q. j. no. Ab. i
c. j. de cleri. egrotan.

¶ Donare pōt c̄ps cum consensu capituli sui iura

dignitatis sue inferiori dignitati. vide. j. epus cum consensu.

Donatio facta pñti de hereditate futura nō valet. vt. l. stipulatio hoc mō. de ver. obli. z ibi no. per Bal. nec etiā valet donatio oim bonoz pñtiū z futuroz. qz tollit liberalitatē faciendi testamētū licet ecclie possit talis donatio fieri. vt no. Bar. vbi. s. z in. l. si. C. de pac. si tñ donant bona pñtia valet donatio fm oēs. vt no. in alle. l. si. vt refert Ab. i. c. ij. de concess. preben. vbi vide.

Donatio facta ambasiatoribus an cedat eoz lucro vel mittentiū. vide. s. ambasiator. x. nūqd id.

Dos

Dotis causa ē mixti fori. z cū principalit̃ intentat est locus p̃uentioni sicut in sacrilegio. est coductio Abb. in. c. ecclesia sancte Apharie. de cōsti. xi. colum. tñ Jo. de tmo. in. c. ex litteris. de pigno. d. q. cā dotis etiā pñcipaliter p se intentata spectat ad ecclēsiā. z facit ibi casuz. z h̃ tenet idē Ab. i. c. d. p̃uentionia. de dona. inter virū z vxō. idē Barba. no. i. allega. c. ex lris. iij. colū. z idem in dotib⁹ cōstituentis. qz fauēt dotibus tam ante matrimoniu q̃ p̃ matrimoniu z cōstante matrimonio. vt no. in. l. j. ff. solu. ma. z Barba. vbi. s.

Dos pmissa si non soluit viro pōt vir repellere vxōrē. qz cū dote tenet sustinere onera m̃rimoniū. vt. c. salubriter. de vsur. z. l. si cū dote. s. si aut. ff. solu. ma. z ex q̃ nō h̃z vir vñ sumat emolumentū pōt hec onera recusare. vt. c. p̃ṽas. d. dote post diuor. vbi no. pbat̃ ibi q̃ etiā vxōrē ex cā abiecta pōt agere marit⁹ ad dotē sibi pmissam ex q̃ se reddit paratum dote soluta vxōrē reassumere. vt ibi no. Abb. vide. j. maritus pōt repellere.

Dotē non p̃t petere filia a patre si eo inuito m̃rimoniū p̃xit simpliciter nubēdo nulla pmissa dote vt no. in auē. que res. C. cōia delega. z p̃ Bar. i. l. obligātur. de act. z obli. nec in tali casu pater obligatur ad dotandam filiā sed iudicis officio cōpellit vt filia possit nubere si sibi idoneū elegit. vt. l. qui liberos. ff. de ritu nup. z. l. si. C. de donis pmiss. s. qñ filia iā nupta est sine dote cessat rō compellendi patre. no. Ab. i. c. accedens. d. pcur. Si xō filia nupsit cū idoneo pmissa dote pōt agere p̃ patrē ad ipsam dotandā. z de h̃ habes duas glo. nota. fm Ab. vbi s. vna ē. xxxij. q. ij. c. si. alia est in. c. si. xxxv. q. j. qñ aut̃ filia iā nupta ē sine dote tenet marit⁹ eā de suo alere honorifice. vt i auē. q̃ mo. na. effi. le. s. pe. In no. in. c. p̃lras. de do. inter vi. z vxō. nec p̃ h̃ excludit a bonis paternis post mortē patris. vt. l. marituz virū. C. de li. p̃etec. z credo q̃ si caueat q̃ filia dotata nō succedat cū masculis nō habet locū i muliere que nupsit sine dote inuito patre. no. Ab. in allega. c. accedens. in fi.

Dos debet esse libera sicut matrimoniu. vide. j. matrimoniu.

Dotare tenet frater etiā cleric⁹ sororē suā si non h̃z vñ se dotet. no. in. l. cū plures. ff. de adm. tu. et in. l. nō oi. de arbi. vbi dicit Lx. q̃ cā donis fauorabilior ē q̃ cā alimētōz. vñ sic frater tenet i cā necessitatis alimētare sorores ita z dotare. z h̃ fortius ē

in clerico q̃ magis tenet exercere actū hūanitatis et charitatis q̃ laic⁹. vt. c. j. de emp. z ven. z credo q̃ cū bona p̃scientia si cleric⁹ nō h̃z p̃rimonialia d̃z dotare sororē seu aliā p̃sanguineā inopē de redditib⁹ ecclie q̃d pbat̃ p. c. j. d. coha. cle. z muli. z. c. om nino. xxxj. di. z. c. nō satis. lxxxvj. di. Ab. in. c. peruenit. de arbi.

Dos etiā mctu p̃stituta valet cū ius fingat stipulationē dotis semp in m̃rimonio interuenisse. vt. l. si mulier. s. si dos. ff. q̃d me. cau. z. l. vnica. C. d̃ rei vxō. act. Ab. in. c. cū locū. de sponsa. in fi.

Dotare si cogit pater filiā q̃ p̃xit m̃rimoniū sine p̃sensu suo. no. gl. xxxij. q. j. c. si. xxxvj. q. j. c. de raptu q̃ ē vex si filia elegit maritū morib⁹ suis idignū s̃ si filia nupsit post. xxv. annū nō ē sibi imponēda culpa. vt in auē. sed cū de apel. cognō. s. si alicui. si tñ nupsit filia sine p̃missione dotis nō cogitur pater cā dotare. quia ex quo filia reperit marituz sine dote cessat cā cōpulsiois. idē si p̃traxisset sine p̃missione dotis. no. Bar. i. l. obligātē. d̃ act. z obli. no. Abb. in. c. j. de despon. impu.

Dotē tenet reddere vir heredib⁹ vxōris soluto m̃rimonio nō putatiuo s̃ xō. deducto tñ ne egeat marit⁹. z d̃z cōsiderari q̃tū facere pōt marit⁹ habito respectu ad t̃ps cōdenarōis. vt. c. j. de dona. inter vi. z vxō. z. l. maritū. z. l. rei. ff. so. ma. nec istud p̃uilegiū trāsit ad heredes extraneos. vt no. Ab. i allega. c. j.

Elbi p̃stat m̃rimoniū eē nullū nō agit accessorie ad restitutōem dotis. s̃ p̃ditōne sine cā. p̃ h̃. l. si. ff. de p̃di. sine cā. h̃ em̃ p̃ditio ē p̃uilegiata q̃ ad ipsam mulierē sicut actio de dote. vt. l. ij. ff. de p̃uile. cre. Ab. in. c. de p̃uidentia. de dona. inter vi. z vxō.

Dotē licite p̃stituit marit⁹ vxōri ex p̃p̃a sba qñ sit aut̃ p̃ctū m̃rimoniū. p̃ p̃ctū tñ nō valet. vt no. i. c. z si necesse. d̃ dona. inter vi. z vxō. sed vbi plebeius recepit nobilē i vxōrē tūc videt̃ donare cā recōpensandi cū nobilitate. no. Bar. in. l. si donatio. ff. so. ma. Abb. in alle. c. z si necesse.

Dotes viduaz tenet ecclia defendere nō tamen p̃tra iusticiā. nam rōne fauorabilis z pie cāe nō ē alicui inferenda iniusticia. no. in. c. super eo. d̃ dona. inter vi. z vxō. z fac̃ illud vulgare vnū altare si est cooperēdū vt discooperiat̃ aliud. concordat. c. causam. de p̃ben. Ab. in alle. c. sup eo.

Pro dote d̃z marit⁹ satisficere si vergat ad inopiam. vide. j. satisficatio.

Si pater cōstituit dotē p̃ filia aut fuit stipulat⁹ dotē sibi reddi redibit ad patrē. aut non stipulat⁹ et tunc si emancipat filiā efficit filie. si aut̃ moriet̃ mulier actio cōpetit patri. vt. l. ij. ff. so. ma. z i. l. vnica C. de rei vx. act. no. Ab. i. c. si. de dona. inter vi. et vxō. vbi dicit̃ z debes scire vt ibi refert̃ Ab. q̃ dos h̃ casu redibit ad patrem qñ filia p̃decessit etiaz si ex tant liberi ex ipsa filia. p. l. dos a patre. ff. so. ma. z no. h̃ vltimū. nā canoniste cōiter trāseūt cū h̃ dicto et idē videt̃ tenē glo. in. d. l. dos a patre. vbi plene no. Bar. alle. l. si post dotē. ff. so. ma. ex h̃ habes casum in q̃ dos matris nō venit ad filios. s̃ qñ fuit p̃fecta a p̃re. z filia est mortua si emancipata viuēte patre. z cessat hoc casu regula illius auē. i successio

ne. C. de suis et le. herc. no. Abb. in alle. c. si. de dona. inter vi. et vro.

Dotem si constituit extraneus et fuit stipulatus dotem sibi reddi soluto matrimonio reuertit dos non ad mulierem sed ad illum extraneum. vt. l. unica. §. accidit. C. de rei vx. act. de q. vide qd. no. Ab. i. allega. c. si. de dona. inter vi. et vro.

Dotis causa et doctor et scholarium percurrit in priuilegijs. no. Bar. in. l. i. ff. solu. ma. tñ. ponit. videf. ca. doctor et scholarium. qz. i. eis fauor publicus versat in coi. quia replet terram sapientib. et etia. in particulari cu. qlibet potest eos audire. et addiscere qd. no. est in dote. Abb. in. c. si. de iudi. in fi.

Dotem scienter non posse soluere pmitt. ens lz als teneat et coueniat inquatu. facere potest tenet tamen insolidum propter dolum. l. pe. ff. de iure do. nam presumitur quis scire vires sui patrimonij. vt. l. quisquis. C. de rescin. ven.

Dos assignari debet hospitali sicut ecclesie. no. Inno. in. c. cu. ad sedē. de resti. spo. et vide glo. i. c. cu. sicut. de conse. eccle. vel alta. et Ab. in alleg. c. cu. ad sedem. in prin.

Si pater est debitor filie eam dotando in dubio no. videf. habere animu. donandi. sed magis aim copensandi cu. ea qd. sibi debet. et ex. in. l. vxorē. §. pater naturalis. idē si legitimus pmitt. dotē p. filia et est eius administrator. qz. tūc vniter gerit negociu. filie. ideo de pprio filie videf. eam dotare. vt ibi no. Bar. et vide euz in. l. nescenius. C. de nego. ges. et l. cum post. de iure do.

Dotare no. tenet pater filia virginē que clam contrahit matrimoniu. cu. laico. qz. mulier sine consensu patris etia. de iure diuino no. debet matrimonium pertrahere. xxv. q. ii. sufficit. et h. veruz si puella nupsit no. constituta aliqua dote. qz. cessat rō qre pater tenet ex q. reperit sine dote viru. et in tali ca. marit. icnet subire d. suo onera mrimonij. vt. tenet Bar. in. l. obligatoriu. ff. de act. et obli. qd. approbat Ab. i. c. i. de adul. dicēs q. imputandu. est viro contrahenti mrimoniu. sine dote. ad h. qd. no. in. l. si euz dotem ff. so. ma. ideoq. seruet cautela in istis clādestinis sponsalibus vt. puella constituat certā dotem viro et h. etia. habet veru. si puella elegit sibi viru. suo generi et morib. dignu. vt. Bar. et Abb. vbi. s. et ipse Abb. in. c. cu. cam. de raptorib.

Dos recipit augmētū qz. est quoddā vniuersale l. qui ante nup. ff. so. ma. et pactu. interpositu. super dote hz. locū etia. i. augmēto dotis postea facto. vt ff. de pact. do. l. inter sociu. §. cu. inter patrē.

Dotē extenuat fructus pcepti p. mulierē ex reb. viri obligatis p. dote. no. tñ. copensat cu. quantitate nisi sint cōsumpti vt. l. diuortio. §. ob donatiōes. ff. so. ma.

Dotis lucrū no. est merū lucrū nec cōfūdif. qz. est aduēticiū. Bal. ff. de cōdi. ob cam. l. si donatarius. §. si quis indebitū.

Dotis fructus cu. pceptiunt ex re ppria restitutioni subiecte si copensant euz expēsis. facti ad perpetuā rei vtilitatē. nā obent expense vltra fruct. ff. solu. ma. l. i. si ulā. §. fruct. vbi. no. Bal. et vide. l. fruct. eo. ii.

Dotis fructus pcepti ante matrimoniu. augent dotē. ff. so. ma. si añ nup. ideo pcti pnt iure actōis de dote. C. de sen. q. sine cer. quati. l. si. et vbi Bal. d. hoc vide glo. no. m. c. salubriter. de vsuris.

Matrimonio cōstante nullā hz. actionē vxor. su per dote s. maritus tñ. C. de rei ven. l. dote ancillā nisi in casu. C. de iure do. l. vbi. no. l. hosti. in. c. euz contingat. de iureiuran.

Dotare possunt filios dementis vel furiosi eius tutores. vide. j. tutores possunt.

Mulier pferf. i. dote no. solū priorib. hntib. actō nē psonalē. et tacitā hypotecā i. bonis mariti. vt. i. l. assiduus. C. q. po. in pig. ha. et Dy. in. §. actionū. in. fi. de act. et etia. vbi ē psuetudo pferf. priorib. hntibus expssam. nā in his psuetudo multū opaf. vt. l. si de inter ptraōe. ff. de legi. et c. dilect. de psue. ces. tante aut psuetudine debem. interpretari. l. assiduus in fauorē mulieris. qz. in facto dubio potior ē cau. sa dotis. vt. c. si. d. re iudi. no. Ab. i. c. ex lris. d. pig. iij. colū. et no. in. c. ex lris. d. pba. i. donatōe tñ. ppter nuptias quā mulier ex pacto lucraf. no. pferf. mulier anteriorib. creditorib. cu. h. no. ē iure cautū. d. parafernalib. bonis mulieris no. q. si vir hz. administatōem illoz bonoz et bona sūt hypothecata tacite vt. i. dote. vt. vult gl. in allega. c. ex lris. Si vxor retinet illa bona penes se cessat dicta obligatio. vt. Ab. vbi. s. vide. j. plati bona

Sequuntur additiones dñi Ludo. de Campis ad pcedentem litteram. D.

Decanus

Decanus an sit de capitulo. vide Ab. d. elec. c. cum inter vniuersas

Degradatio

De degradatione verbali et actuali. vide Ab. i. c. qualiter el. ij. de accusa.

In degradatione pbyteri vel alioz inferiorz qd. epi requirunt. vide p. Abb. in. c. si quis. de clerico excoica. ministran.

Et an illa solēntas requiraf. i. degradatione actuali. et qd. in degradatione vballi. vide Abb. eo. c. et vide in. c. tue. de penis. et c. nouimus. de ver. sig. q. ad degradationem.

Deuolutio

An supior. ad quem est deuoluta ptas eligēdi tenet eligere de gremio ecclesie. vide Abb. in. c. ne p defectu. de elec.

Quando supior. ad quē ē facta deuolutio est negligens infra tres menses in quē fiet deuolutio. vi. de eo. c. per Abb.

In his que pertinent ad platu. iure deuoluto p. latus no. tenet habere p. sensuz sui capituli. no. Ab. in eo. c. ne p defectu.

Deuolutio fit in ecclia cathedrali ad immediate supiorē in casu negligētie. i. alijs aut casib. fit deuolutio ad papā. no. Ab. in alle. c. ne p defectu.

Superior ad quē fit deuolutio hz tres menses vel sex sic habebāt electores. Ab. eo. c. 7 idē i deuolutione que fit a collatoribz ordinarijs.

Ille ad quē fit deuolutio debet pcedere sicut fecissent electores. no. Ab. vbi. s.

An ille ad quē fit deuolutio videat eligere et confirmare. vide Ab. eo. c.

Quando nō est certus numerus pbeday. et qñ pbende nō sunt distincte an tunc fiat deuolutio ad ep̄m vlt̄i habeat tūc ep̄s puidere capitulo negli gente. vide plenep Ab. in. c. cū ecclia. de elec.

Ille ad quē fit deuolutio dñ puidere sub illa q̄litate et illis quibz ille a quo debebat puidere. est conclusio Ab. vbi. s.

De deuolutio ne fienda de ep̄o ad caplm. et contra tā i materia collatōis bñficioz correctōis q̄ alis vide plene Ab. in. c. irrefragabilis. de offi. ordi.

De caplo deuoluit ptas ad ep̄m. de ep̄o ad archiep̄m. de archiep̄o ad p̄iarchā. et alis ascēdendo vt no. Abb. in. c. nulla. de cōces. pben.

Deuolutio qualiter fit de ep̄o ad caplm. et de q̄bus. vide eo. c. p eundē Abb.

Deuolutio q̄liter fit si ius instituendi spectat ad inferiorē platū. et patronus nō p̄sentat infra tps iuris an ad ep̄m. vel an ad illū q̄ debet instituere. vide plenep Ab. eo. c.

Deuolutio si sit de patrono ad superiorē an habeat etiā sex menses. Abb. eo. c.

Deuolutio si sit ad supiozem q̄libet supior hz sex menses. no. Ab. in. c. cū in nostris. de cōces. pben.

Deuolutio qñ fit i materia electōis q̄liter se debet habere supior in puidēdo. vide Ab. in. c. dilectus. de concess. pben.

De materia deuolutōis. vide Abb. in. c. inter dilectos. de excels. pla.

Difficile

Hec dictio difficile qualiter sumit. vide p Abb. i c. cum sint. de decimis.

An difficultas p̄standi vel soluendi excuset a pena vel piurio. vide p Ab. no. in. c. breui. de iureiu.

Difficultas excuset ab excoicatione. Abb. eo. c.

Dilapidator

Anteq̄ inquiratur contra aliquē de dilapidatione debet primitus inquiri an sit suspectus de ea. ē conclusio Abb. in. c. venerabili. de offi. dele.

Prelato suspecto d dilapidatōe dñ dari coadiutor. et non potest dari nisi a papa. vt no. Ab. eo. c. et vide ibidē quātū daret eius officiū.

Dilapidator et eius coadiutor p̄hibetur alienare. Ab. eo. c.

Uide q̄liter hodie pcedit p̄tra suspectū de dilapidatione. et an detur sibi coadiutor. eo. c. p Abb.

Dilapidator an debeat confestim remoueri ab administratione. vide p Ab. eo. c.

Et vide quid potest tūc coadiutor. et vide casus in quibus datur coadiutor ibidem.

An satisfactio releuet dilapidatorem et remoueat a dilapidatione. no. per Abb. in. c. licet belli de

Amo. j

Dilectio

Propter vnū delictū nō dñ q̄s desistere a dilectōne dum tamē in delinquente sint alie virtutes. est conclusio Ab. in. c. nisi. de offi. lega.

Diminutio

Illud qd̄ importat diminutōnē nō pōt importare augmentū nec ecōtra. Abb. in. c. trāsmisse. d̄ elec.

Disputatio

Disputatio vocabulorū ē p̄naciū relinq̄nda. ē mens Abb. in. c. quanto. de p̄sump.

Distinctio

Aliqñ etiā prudētes nō p̄nt r̄ndere sine distinctōne. no. Ab. in. c. sacris. qd̄ metus cā gestū est.

Distributio

Distributiones q̄tidianas nō hz q̄s tpe infirmitatis qñ sanus nō cōsuevit ad eccliam venire. est conclusio Abb. in. c. plerūq̄. de rescrip.

Diuitie

Diuitie an sunt bone et approbentur. vide p Ab. in. c. super. de testi.

Diuitie an faciant hoies legaliorē. vide p Abb. in. c. si. de iureiuran.

Diuitie d̄ q̄ p̄sint. vide in solēni repetitōne. c. q̄uis. de pactis. colū. liiij. li. vi. p̄ osim Ratam.

Diuisio

An maior pars debeat diuidere et minor eligere. p Ab. in. c. de parochia.

Diuidere an possit papa ep̄atum sine causa. vide p Ab. in. c. ad audiētā. de ecclie. edifi.

Diuidere an possit ep̄us cū consensu capli rectoriam inuito rectore. et vide p Ab. eo. c.

Domus

Sippter delictū debet destrui dom⁹ ex statuto vel p̄suetudine. et an dom⁹ cōis fratrū ex delicto vni⁹ destruat. vide i. c. in l̄fis. de resti. spo. plene p Ab.

An appellatōne domus veniat porticus. vide p Ab. in. c. decimā. et vide eundem in. c. ecclie. de im-mura. ecclie.

An appellatione dom⁹ veniat hortus cōiguus. vide eo. c.

In domibus ecclie non debent hospitari legati laicorum principū. vt vult Abb. in. c. cum do-bus. de imu. ecclie.

Dubitatio

Ad ē recipiēd⁹ q̄ dubitat in minimis maxie iur-pius. ē conclusio Ab. i. c. et si q̄stiones. de simo.

Duellum

De pugnātib⁹ i duello. et qd̄ sit duellū. vide Ab. tam in rubro q̄ in nigro. de cleri. pug. in duello.

Ebrietas

Ebrietas assidua ē peccatus mortale. s. als ea demū. xxv. di. idē si q̄s frequenter ⁊ voluntarie sciēter in ebrietatem incidat. nam id q̄d est veniale efficitur mortale si in consuetudinem duatur. xxv. di. s. criminis. Abb. in. c. j. de reli. ⁊ vene. san. vide. j. vinū.

Ebrietas inducit mentis exiliū ⁊ puocat libidinē. ⁊ ob hāc cām olim patres abstinebāt ab vsu carnis ⁊ vini. xxv. di. c. ab exordio. ⁊ c. añ oīa. ea. di. vbi dicit q̄ ebrietas ē fomes oīm maloz. no. Ab. i. c. a crapula. de vita ⁊ hone. cleri.

Luxuriosa res ē vinū ⁊ cōtumeliosa ebrietas. c. luxuriosa. xxv. di. nā venter mero estuās cito expumat in libidinē. ⁊ vbi ebrietas ibi libido dñat. ⁊ furoz. c. venter. e. di. modico tamē vino vti ppter firmitatē stomachi sanū est. c. sint tibi. de pse. di. v. ebrietas em̄ corp⁹ debilitat. aīam illaqueat. mēis pturbationē generat. cordis furozē alludit. flāmā fornicationis nutrit. ⁊ ita alienat mentes vt homo nesciat semetipm. Beat⁹ Bernardus in eplā ad forozem. cxxv.

Ecclēsia

Ecclēsia matrix dicit vt cathedralis. Itē dicit alia quēcūq; ecclēia hñs capellas respectu capellaz. c. ex parte. de rescrip. ⁊ ibi Abb.

Ecclēsia vniuersalis ē vnica. plati xō sūt membra no. in. c. significasti. de ele.

Ecclēsia seu bñficiū nō pōt haberi p filiū ex successionē p̄na. vide. s. bñficiū seu ecclēia. ⁊ j. fili⁹ potest esse legitimus.

Ecclēsia p oīa vendicat sibi iura pncipū in terris subiectis ecclēie quo ad tpalem iurisdītionem. vñ cā mera pape tenet locuz fisci. vt. c. vergentis. d. here. facit cle. eodē ti. ⁊ Jo. an. in. c. qz diuersitatem. de cōcel. pben. ⁊ Ab. in alle. c. vergentis.

Ecclēsia parochialis q̄ dicat. ⁊ an trāfferens alibi domiciliū vel pegrinus dicat esse ecclēie parochial originis vel loci vbi degit vel morit. ⁊ vide plene p Abb. in. c. in nostra. de sepul.

Ecclēsia si de necessitate d nouo edificet infra aliā parochiā valde amplā poterit ep̄s statuere q̄ ecclēsia nouiter edificata habeat certaz parochiā ex illa antiqua cū oībus obuentionib⁹. vt ē tex. i. c. ad audientia. de ecclē. edi. de quo vide Abb. in. c. nouū genus. de deci.

Ecclēsia anteq̄ consecret nō appellat p̄prie ecclēia s̄ basilica. post cōsecratōem xō assumit nomē ecclēsie sicut electus in ep̄m post cōsecratōē assumit nomē ep̄i. Itē ecclēia latine idē ē q̄ cōuocatio qz vocat oēs publice. templū em̄ iudeoz appellat synagoga q̄d idem est q̄ gregatio qz ibi populus congregabatur vt aīalia gregant. s̄ hoīes tm̄ cōuocant. basilica dicit quasi reguz habitatio a Basileo imperatore. vt no. Abb. super rubrica de conse. ecclē. vel alta.

Ecclēsia est reparāda per eos quos disponit cō-

suetudo. si em̄ consuetudo insert onus fabricē in populo illa seruanda est. ar. c. ad aplicam. d. sumo. idē si ecclēia n̄ habet redditus certos ⁊ distinctos p fabrica tūc em̄ plati tenent dare quartā partē suoz reddituū. quia in hoc valet consuetudo. vt no. Anno. in. c. si. his que si. a maio. pte. ca. nec excusari pōt platus a quarta. vt no. lhosti. in sūma. ti. de ecclē. edi. s. j. ad finē. Si vero quarta pars non sufficit nec cōsuetudo aliqd disponit recurrēduz ē ad clericos ecclēsie. ⁊ in ea beneficiatos. ⁊ tenent p rata bñficij. no. Bar. i. l. iij. ff. de re iudi. si tñ tenetur cleric⁹ ad fabricaz vltra quā potest deducto ne egeat. vt. c. de his. de ecclē. edifi. si autē clericis non supsunt redditus. vltimo loco p̄pellūtur parochiani ecclēsie. naz ex quo ibi audiunt diuina tenentur ad refectionem ecclēsie. ar. in. c. ep̄s. d. offi. ordi. li. vi. nec excusat parochianus cedendo vsui ecclēsie cū h̄ nō depēdet a facultate sua. vt. c. oīs. de peni. et remis. no. Ab. in. c. j. de ecclē. edifi.

Potest ep̄s cū capitulo deputare ad fabricaz necessariā ecclēie cathedralis fructus beneficioz vacantiū si ep̄s ⁊ canonici nō sufficiūt. no. plene Jo. an. in. c. si ppter. de pben. li. vi. ⁊ idem de redditib⁹ capellarū deputandis ad fabricā plebis. de q̄ frede. p̄silio. cxxv. Ab. in. c. j. de ecclē. edifi.

Ecclēsia vbi de necessitate est construēda pōt construi sine dote ex quo non reperitur modus ipsam dotandi. sic limitat. c. nemo. de pse. di. j. Ab. in. c. ad nostram. de ecclē. edifi.

Ecclēsia acquirit patronatū in ecclēia sūdata infra parochiam suam si sibi p̄tulit obuentiones seu sūdum. ⁊ sic intelligit. c. ad audientia. j. de ecclē. edi.

Ecclēsia pōt sibi edificare aliā ecclēiaz infra līmites sue parochie. ⁊ ibi deseruire p capellanum suū. vt no. gl. in. c. cā te. de eta. ⁊ q̄li. no. Ab. in. c. ad audientia. j. de ecclē. edi. ⁊ vide. j. patron⁹. d. l. sūdatores

Potest ep̄us ex cā mltū iusta ⁊ necessaria diuide re parochiā etiā inuito rectore m̄ricis ecclēie. no. gl. in. c. j. x. di. ar. in. c. j. de reb⁹ ecclē. nō alie. li. vi. s̄ si nō subest causa h̄ nō p̄t. vt. c. nulli. xix. di. no. Ab. in. c. ad audientia. de ecclē. edifi.

Ad reparatōē ecclēsie sue nō tenet sacerdos nisi quaten⁹ sibi supest detractis necessarijs. idē d alijs clericis inferiōra bñficia in illa ecclēia obtinētib⁹. qz oēs tenet cōtribuerē fm facultatē reddituū bñficioz. vt in. c. j. de ecclē. edi. ⁊ q̄d ibi no. Abb. ad q̄d facit. c. pastoralis. de his q̄ sūt a pla. de patrimoni alib⁹ nil tenent clerici conferre. imo si qd expēdūt de patrimonio ad vilitatē ecclēie p̄sit illud reptere nisi fecerint aio donandi. ij. q. iij. c. quicunq; no. Ab. in. c. de his. de ecclē. edifi.

Ecclēsia si distinguit legib⁹ impialib⁹ i istis oneribus subiectis q̄d pcedit etiā si sint realia. ⁊ h̄ iō qz ecclēie ⁊ sacerdotēs ⁊ bona eoz sūt ab eis exēpta de iure diuio. vt. c. q̄q; d. cēsi. li. vi. no. Bal. i. auē. itē nulla cōitas. C. d. sacrosā. ec. ⁊ Ab. i. c. ij. d. imu. ec.

Ecclēsia h̄z sūdata itētiōē suā d iure cōi sup oib⁹ bonis possessis a plato defūcto. vñ oīa p̄sumūt ēē ecclēie nisi p̄bet ex aduerso illa ēē patrimonialia. vt colligit ex. c. j. de testa. Si tamē heres prelatus sit in

possessione et dubitatur an illa bona habuit prelatus an prelationem vel post e defendendus in sua possessione donec contrarium probetur per ecclesiam. ut ibi concludit Ab. et in. c. cum esses. eo. ti. vide. j. testamentum. si clericus habens patrimonium.

¶ Ecclesie seculares quod modis possunt spectare ad religiosos quo ad ius patronatus vel quo ad collationes vel quo ad institutiones tituli collationis auctorizabilem vel quo ad temporalia seu spiritualia. vide late et no. per Abb. post glo. in. c. de monachis. de prebendis.

¶ Ecclesia potest agere contra prelatum qui passus est prescriptionem vel contra eius heredes. vide. j. prelatum qui negligit.

¶ Ecclesia potest petere restitutionem in integrum coram iudice ecclesiastico. no. Innocentius. in. c. cum sit generale de foro compe. facit glo. j. c. pe. quod me. causa. no. Ab. in. c. j. de in inte. resti. circa fi.

¶ Ecclesia non solum utitur iure minoris sed etiam iure rei publice quod ius publicum constituit in sacris. ut. j. di. ius publicum. Item potest uti iure imperii. et sic privilegia concessa imperio extenduntur ad ecclesiam cum ecclesia habeat principatum. ut. c. non minus. de immu. eccle. de qua Ab. no. in. c. auditis de in inte. resti.

¶ Ecclesia potest petere restitutionem in integrum si nullas probationes produxit etc. vide. j. restitutionem in integrum.

¶ Ecclesia potest petere restitutionem coram iudice ecclesiastico aduersus contractum initum cum laico et hoc quod ecclesia habet privilegium. no. Innocentius. i. c. cum sit generale. de foro compe. quasi velit singulariter innuere quod ubicunque ecclesia gaudet aliquo privilegio spirituali potest illud intendere coram iudice ecclesiastico. ad quod facit in simili glo. fi. in. c. pe. de re. ec. non alie. idem probatur in primonialibus clericis. ut. c. constituitur et ibi Ab. de in inte. resti. no. in. c. fi. de vita et hone. cleri. et glo. in. c. ex litteris de pigno. et Ab. in alle. c. cum sit generale. vi. colum.

¶ Ecclesia potest inducere legem cum ipsa facit sed ea contra se recipere non tenetur. ut tenet Innocentius. in. c. nouit. de iudi. et host. et Jo. de imol. in. c. fi. de solu.

¶ Ecclesia potest compellere laicum indirecte ad satisfaciendum. vide. j. papa indirecte.

¶ Ecclesie seculares quod modis possunt pertinere ad religiosos ex donatione laici vel ex donatione episcopi vel ex propria fundatione vel ex translatione iuris patronatus seu aliis modis. vide late per Ab. i. alle. c. de monachis de prebendis.

¶ In ecclesiis collegiatis et in monasteriis tot clerici sunt ponendi seu deputandi quot possint ex redditibus ecclesie sustentari. in. c. j. de insti. et non solum hoc debet observari quod sint pascendi sed ecclesia repanda et hospitalitas solita tenenda. ut. c. pastoralis. de his que fi. a prelate. ut. c. de monachis. de prebendis. et ista est ultima exceptio contra impetrantes in ecclesiis non numeratis. scilicet quod facultas ecclesie sufficit ad tot clericos sustentandos. facit. c. fi. de prebendis. no. Ab. in allega. c. j. de insti.

¶ Ecclesia inferior non potest statuere certum numerum clericorum in ecclesia sine episcopo nam cum statuere numerum in ecclesia sit dare novum statutum ecclesie episcopi consensus requiritur quod ipse est prelatum saltem mediatum cuiuslibet ecclesie sue diocesis et per eam ecclesie sunt gubernande. x. q. j. regenda. et. c. nouerint. et idem Innocentius. in. c. requisisti de sta. mo. et. c. cum accessissent de consuetudine. ubi etiam no. q.

ecclesie inferiores siue clerici non possunt facere statuta sine consensu episcopi. quod restringit Abb. in. c. j. de insti. ad statuta super arduis negociis. nam super paucis et tangere debet durare ipsos clericos et non statum ecclesie cathedralis statuere potuerunt sine licentia episcopi. ad h. glo. in. c. veniens. de ver. sig. li. vi. et Innocentius. in. c. cum consuetudinis. de consuetudine. Ab. vbi. s.

¶ Ecclesia directe impedit se de laicis quando accipit est pius. ut no. in. c. cum esses et. c. relatum. de testa. et. c. de xenodochijs. de rel. do. et est casus notabilis. l. hereditas. ff. de peti. here. Ab. in. c. nouit de iudi. ix. colum.

¶ Ecclesia cognoscere potest non solum de rapina sed etiam de quolibet oppressione non solum clericorum sed etiam omnium pauperum. idem si agatur de fraude adhibita in contractu ecclesie dum tamen de fraude seu oppressione fiat mentio in libello. idem si ecclesia iuuatur aliquo iure spirituali. percurrente ergo aliqua de qualiteribus predictis potest dici sacrilegium. ad hoc. xvij. q. iij. §. sacrilegium. est condusio Innocentius. et Ab. in. c. cum sit generale de foro compe. iij. colum. et hoc idem Lapus alle. lxxvij.

¶ Ecclesia potest compellere laicos ut tempore caritatis victualia que exponunt venalia vendant iusto pretio. videtur. j. venditio. x. episcopi. Item compellit elemosinam facere in casu necessitatis. vide. j. elemosyna.

¶ Ecclesia potest adiri inter laicos quo ad hoc ut fructus seu redditus rei pignorate restituantur vel saltem computentur in sortem. et est ratio quod nolle restituere fructus vel redditus pignoris est usura. ut in. c. j. et. ij. de usuris totum. no. Ab. in. c. significante de pigno. j. colum.

¶ Ecclesia petens restitutionem contra contractum per eam celebratum debet quatuor probare que sunt ad hoc requisita. Primum quod ecclesia fuerit lesa occasione illius contraactus. ut. c. j. de in inte. resti. li. vi. Secundum quod manifeste appareat de lesione. scilicet per testes vel alia lima documenta. no. glo. in. c. dilecti. de foro compe. et insti. de ver. ob. circa fi. et i. c. cum ex litteris. de in inte. resti. Tertium quod lesio sit enormis quod per modicum damnum non datur ecclesie vel minori restitutio. ut. c. pe. de. de reb. eccle. non alie. et. l. seio. ff. de in inte. resti. et no. glo. in. c. j. c. ti. Quartum quod infra quadriennium a tempore lesionis petatur restitutio. ut. c. j. e. ti. li. vi. §. si subest aliquo lima causa per quam debet audiri etiam ultra quadriennium puta quod lesio fuit enormissima vel si prelatum male alienauit ut est glo. singularis in. c. fi. c. ti. li. vi. Ab. in. c. j. de in inte. resti. vide. j. restitutio.

¶ Ecclesia que per in integrum resti. consequitur rem ab emptore vel conductore tenetur ei restituere pretium et super seu laborem meliorationis per. c. j. de in inte. resti. non tamen tenetur ad valoris meliorationis sed ad sumptus tantum. ut no. in. l. in fundo. ff. de rei ven. §. si emptor expenderit centum et rem non fecit meliorem nisi in quinquaginta impendit sibi quod prudenter fecit sumptus. Item si in fructibus preceptis est satisfactum emptori de sumptibus et laboribus non debet aliquid consequi. ad h. tex. i. c. pe. de re. eccle. non alie. et in. c. sumptus. ff. de rei ven. Ab. in allega. c. j. de in inte. resti. et melius in allega. c. pe. de reb. eccle. non alie. et ibi Barba.

¶ Ecclesia restituitur aduersus contractum que est de iure gentium. no. i. c. j. de prescri. fortius debet restitui aduersus

prescriptionē q̄ est de iure naturali ⁊ odiosa ⁊ fundat sup negligentia q̄ satis alienat qui patit̄ prescriptionē. vt. l. alienatōes. ff. de ver. sig. s̄ ecclesia restituit aduersus verā alienatōez. vt. i. c. j. de i. integ. resti. ergo fortit̄ aduersus alienatōez fictā seu p̄scriptōez. no. Ab. i. c. auditis. d̄ i. inte. restitutio.

¶ Ecclesiam vel monasteriū in vno loco sitam an liceat ad aliū locū transferre ⁊ p̄pter quas cās et cuius auctoritate vel licentia h̄ debeat fieri. vid̄ late per Lapū sua allega. lxviij.

¶ Ecclesia pōt petere auxiliū principib⁹ p̄ defensione sua. vide. s̄. auxiliū pōt.

¶ Ecclesie turris vel campanile pōt capi p̄ dñm ciuitatis ad tuitōez ciuitatis cōtra hostes. ē cōclusio Ly. in. l. nullus. C. de summa trinitate in fi.

¶ Ecclesiastica immunitate gaudet fugiens ad corpus xpi quod producit̄ ad infirmū per vicum fm̄ hosti. in. c. sane de cele. mis. qui dicit q̄ ruti⁹ ac deuotius ē dicere q̄ corpus xpi est longedigni⁹ q̄ ecclesia materialis. ⁊ cū ecclesia materialis habz hoc priuilegiū per ipsum christū etiam fortius ipsius corpus debet hac immunitate gaudere. Item si statuta dñi t̄palis habent immunitatē seu priuilegiū. vt no. in. l. presente. C. de his q̄ ad eccle. cōsu. forius hoc habere debet v̄z corp⁹ xpi cū longe grauius est offendere p̄petuā q̄ terrenā maiestatem. vt. c. v̄gentis. de hereticis. nec ob. opi. Vincent. ⁊ Hoff. dicentiūz. q̄ sicut sumens corp⁹ christi quod est cib⁹ aie nō gaudet immunitate ecclesiastica sic nec fugiēs ad eū. vt no. gl. xij. q. ij. c. fi. t̄c. q̄ ibi loquit̄ de sumente ⁊ nō de fugiente. quia diuersa est ratio. q̄ sumēs repitur captus ⁊ capt⁹ non dimittit̄. sed fugiēs est in libertate in qua debet conseruari. ista est cōclusio Jo. an. ⁊ Ab. in alle. c. sane de cele. mi. ⁊ vide. j. priuilegiū extendit̄.

¶ Eccle pōt incastellari vt defendant̄ xpiani ⁊ boni viri a malis vt tenēt cōiter doc. in. c. cū ecclesia. de immu. eccle. ⁊ ille tex. facit in fi. sui. facit. c. nulli. xij. di. vbi t̄pe necessitatis licite d̄s hospitat̄ in ecclesia. q̄d no. p̄ cōsuetudine rusticorū q̄ t̄pe hostilitatis h̄nt refugium cūz bonis suis ad ecclesiam ⁊ ibi fortificant̄. Ab. in allega. c. cū ecclesia.

¶ In ecclesia pōt iudex secularis expedire act⁹ q̄ sūt p̄ viā volūtariē iurisditōis non cōrentiose. nec annullant̄ tales actus vigore. c. decet. de immu. eccle. li. vj. quia loquit̄ de strepitu iudiciorū. idem tener Bar. in. l. act⁹. C. de ferijs. vbi patet. q̄ act⁹ qui spectant ad volūtariā iurisditōez pōt celebrari dieb⁹ feriatis. q̄ si valeat. ar. d̄ t̄pe feriato ad locū sacratū. ⁊ facit q̄d no. Bar. in. l. diuus. ff. de ferijs maxime si tales act⁹ cōcernunt pietatez. ar. in. c. j. d̄ ferijs. tutoris ⁊ curatoris dario cū sint act⁹ pietatis pōt in ecclesia fieri. vt no. Bal. in. l. nemo. C. d̄ sacrosan. eccl. no. p̄e. de ancha. put̄ refert Abb. i. c. cū ecclesia. de immu. ecclesie.

¶ Ecclesia petit restituēz pbando se lesam q̄ntū cūq̄ p̄cesserit decretū vt iuris solennitas. vid̄. s̄. alienatio. x. quantūcūq̄.

¶ Ecclesia debet adiuuare ⁊ auxiliū p̄stare impatori si sui subditi sūt rebelles ei. ⁊ debz domare re

belliones subditorū. xcvij. di. cum ad verū. Inn. in. c. ex suscepto. de foro cōpe. Ab. in. c. at si clerici iij. colū. de iudi.

¶ Ecclesia nō cognoscit de delicto in ecclesia commisso p̄ laicū. vide. j. laicus licet delinquat.

¶ Ecclesia ē recōciliāda añq̄ diuina in ea celebrētur postq̄ homicidiū violentū seu iniuriōsuz non casuale in ea cōmittat̄. nec homicidiū requirit sanguinis effusionē. q̄ sufficit q̄ laqueo sit d̄s suspensus. vt. c. p̄posuisti. cū ibi no. p̄ Inn. ⁊ Ab. de p̄se. eccle. vel alta. ⁊ no. in. c. vnico. e. ti. li. vj.

¶ Ecclesia nō polluit̄ p̄ modicā sanguinis effusionē. polluit̄ t̄n p̄ multā sanguinis effusionē iniuriōsaz. ar. c. p̄ illoz. de sen. excō. iō requirit̄ reconciliatio vt alle. c. p̄posuisti. co. ti. ⁊ ibi p̄ Ab.

¶ Ecclesia licz nō polluit̄ p̄ iniuriā etiā corporalē i ea cōmissam citra sanguinis effusionē. ideo nō indiget reconciliatōe. no. Jo. an. in. c. aqua. de p̄se. eccle. vel alt. ⁊ Ab. vbi. s̄.

¶ Ecclesia licet in se nō polluit̄ inducit̄ t̄n recōciliatio ad errorē hoim. ex quo infer̄ q̄ q̄n ista sūt oculte nō est opus reconciliatōe. quia de hoc cessat causa inductiua. ⁊ de hoc notat̄ in. c. vnico. e. ti. li. vj. ⁊ Ab. in allega. c. p̄posuisti.

¶ Ecclesia ē recōcilanda cūz aq̄ b̄ndicta mixta cū vino ⁊ cinere p̄ ep̄m. nā per aquā. designat̄ populus p̄ vinū mixtū cū cinere designat̄ mixtio deitatis no. doc. vt refert Ab. in alle. c. p̄posuisti.

¶ Ecclesia cūz recōciliat̄ debet venire ep̄s expens̄ illius q̄ ecclesiā polluit̄ si scit̄ quis ē ⁊ est soluēdo. s̄ si ignorat̄ d̄s violauit vel n̄ ē soluēdo recurrit̄ ad cōsuetudinē quib⁹ deficientib⁹ rector ⁊ prochiani d̄nt p̄curare ep̄m. i defectū d̄o oim̄ d̄z ep̄s suis exp̄sis h̄ facere. ar. x. q. iij. cauēdū. no. Ab. in alle. c. p̄posuisti in fi.

¶ Ecclesie ⁊ clerici an d̄nt p̄tribuere cū laicis i necessitatib⁹ publicis ⁊ cōib⁹. vide. s̄. clerici ⁊ eccle.

¶ Ecclesie ⁊ clerici ad que munera ⁊ onera teneantur. vide late p̄ Inno. ⁊ Abb. post eum in. c. nō minus. de immu. eccle.

¶ Ecclesia tenet ad mun⁹ mere patrimoniale. q̄ q̄n possessio seu fundus pueniendus ad ecclesiaz h̄z certū onus ex priuata dispositione. ar. in. c. dilecti de dona. ⁊ c. quāto. de cens. vel etiā ex dispositione publica siue principis añq̄ pueniret ad ecclesiā vt possessione onerata solueret tributū impatori. vt. l. impatores. ff. de publi. ⁊ l. placet. C. de sacrosan. eccl. ⁊ c. fi. de censib⁹. nā tūc transiuit res ad ecclesiam cū onere suo. in. c. j. de cens. Ab. in. c. si min⁹. d̄ immu. eccle. vide. s̄. clerici. ⁊ ecclesie.

¶ Ecclesia tenet ad onera que rōne naturalis incūbūt reb⁹ ip̄is vt reficere iter añ domū. no. Bar. in l. ad instructōes. C. de sacrosan. eccle. vt in purgatione putei necessariū toti vicinie in quo ē ecclesia. no. Spe. ti. de cens. s̄. nunc dicendū. x. interpono q̄ vicinia. ad alia aut̄ munera seu onera que imponunt̄ reb⁹ fm̄ necessitatē accidentē non tenet ecclesia. naz etiā si res sint ad illa onerate ex quo per uenerūt ad ecclesiā eximunt̄ ab omni exactione. ⁊ h̄ vult Inno. in. c. non minus. ⁊ ibi Abb. post eum.

vide. s. clerici et ecclesie.

¶ Ecclesie seu clerici non tenentur ad gabellas. que imponuntur in vino et silib. p. aucten. ite nulla communitas. C. de sacrosan. eccle. et est conclusio Bal. in. l. licet. C. e. ti. nisi gabella fuisset imposita p. oneribus ad que tenetur ecclesia quia tunc succedit loco oneris ut voluit Butri. i. l. ad instructiones. et Ab. i. c. si. d. vi. et h. ne. de. et idem Abb. in. c. non minus. de imu. eccle. in fi.

¶ Ecclesia non tenetur ad expensas murorum civitatis vel loci siue fiant propter necessitates guerre siue ad ornatum nec ad alia que concernunt utilitatem publicam tam clericorum quam laicorum nisi episcopus et clerus tantam necessitatem inspexerint ut voluntate ducti absque vlla coactione ad releuandas causas utilitates seu necessitates ubi laicorum non superunt facultates per ecclesias extiment conferenda. ut est tex. in. c. non minus. de imu. eccle. et in. c. aduersus. eo. ti. ubi etiam requiritur quod romanus pontifex consulatur. corroboratur hec conclusio contra opi. Ipe. in allega. c. non minus p. aucten. ite nulla coitas. C. de episcopis et clerici. et p. c. j. de imu. eccle. li. vi. et c. q. q. de cens. e. li. hanc opi. tenet Hosti. Jo. an. et Abb. in alle. c. non minus. et finaliter Ab. claudit distinguendo quod aut necessitas vel utilitas eminens concernit utilitatem ecclesiarum a remotis et per quandam consequentiam et tunc text. est aptus in alle. c. non minus. quod ecclesie non tenentur prae rationes quas ipse Ab. notanter allegat ibi. aut necessitas vel utilitas eminens concernit de directo. et principaliter utilitatem ecclesiarum et laicorum vtrputa quia praua societas territorii civitatis inuadit et deuastat et consumit in quo ecclesia habet multas possessiones et tunc tenentur ecclesie contribuere non tamen ad solam deliberationem laicorum sed si est imponenda collecta personis contemplatione rerum oportet quod clerus et populus principaliter conveniat et deliberet super hac taxatione redimenda. nec totius populi deliberatio poterit obligare clerum nec contra. facit. c. cum omnes de reg. iu. li. vi. fateatur tamen. Ab. quod si clericus nolle sine litima causa consentire quod poterit populus implorare officium superioris ecclesie ad consentiendum et contribuendum. ar. c. nullus. de iurepa. puto etiam quod in hoc casu non habebit locum dispositio. c. aduersus. ut. f. romanus pontifex consulatur quia hec impensa est feda non solum propter utilitatem publicam et communem sed etiam propter utilitatem priuam bonorum ecclesie. et sic sumus extra casum dicti. c. aduersus. facit de. j. et. ij. de cen. et vide. s. clerici et ecclesie.

¶ Ecclesia potest se impedire de quolibet peccato quando indirecte agit ratione peccati ad penam aut per viam denunciationis iuxta. no. in. c. nouit. d. iudi. et hoc est d. mente glo. in. c. cum sit generale. de foro compe. ut per c. ex tenore. eo. ti. gl. ij. et Ab. in alle. c. cum sit generale. pe. colu. de hac denunciatione vide lanfime Bar. in extrauaganti. ad reprimendam. colu. xj.

¶ Ecclesia se impedit contra raptos qui per modum societatum se congregant ad capiendum rusticos et diruendas civitates. quia eorum delicta sunt non. et quia per eos turbatur pax et quies christianorum et multi pauperes et alie miserrabiles persone opprimuntur quarum cause spectant ad ecclesias contra quas et contra piratas papa in certis solen-

nitatibus promulgat sententias censurę. ut no. Host. i. c. cum sit generale. de fo. compe. contra inuasores tamen et malefactores certarum personarum ecclesia se non impedit nisi sint persone privilegiate. xxiii. q. iij. c. si quis de potentibus nisi sint raptos et inuasores generaliter et indistincte. quia illud concernit statum totius christianitatis. Ab. in alle. c. cum sit generale. pe. colum.

¶ Ecclesia potest se impedire de criminibus laicorum qui crimina sunt adinueta de iure canonico. seu habent originariam prohibitionem a canonibus sed non a legibus vel ubi repit a canonibus imposita pena etiam secularibus. ut c. contra idolos. xxvi. q. v. vel ubi certa qualitas inest tribuens iurisdictionem ecclesie. ut. c. cum sit generale. vel quando directe ratione peccati ad penam potest ecclesia se impedire contra laicum de omni crimine. no. Inn. in. c. nouit. est regula Ab. in allega. c. cum sit generale. in fi. et vide. j. excommunicari potest laicus.

¶ Ecclesia in quibus casibus potest se impedire inter laicos. vide. j. laicus potest coram ecclesiastico impetiri. cum s. se. et vide. j. papa in quibus casibus.

¶ Ecclesia se impedit in causis mortuorum a defunctis relictorum. in aucten. de eccle. ti. s. si autem per de p. col. ix. doc. in. c. licet ex suscepto. de fo. compe.

¶ Ecclesia habet iurisdictionem in laicos publice delinquentes et maxime contra nauigantes et contra itinerantes et contra patientes naufragium cum sint quasi miserabiles persone. facit quod no. Inn. in. c. significatibus. d. of. delega. Item no. quod ubique ecclesia excoicat habet etiam eo casu iurisdictionem et potest illam penam imponere no. Ab. in alle. c. cum sit generale. de foro compe. et in. c. excommunicamus. de rap. virgi.

¶ Ecclesia habet iurisdictionem in laicos furantes homines et vendentes seu aliter exponentes. quia detrahunt multum religioni christiane. ar. opti. in co. ti. de homicidio. li. vi. no. Ab. in. c. j. de furtis. in fi.

¶ Ecclesia noua an potest construere in iudiciu antiquae parochialis. vide. j. episcopus.

¶ Ecclesia regularis que dicatur. vide Ab. in. c. ne per defectu. de elec. v. colu.

¶ Ecclesias duas curatas potest quis simul tenere in casibus. vide. s. beneficiis.

¶ Ecclesia quando potest de criminibus se impedire. vide j. iudex ecclesiasticus non potest.

¶ Ecclesie vacantis custodiam quis habeat. vide. s. custodia.

¶ Ecclesia an potest agere contra prelatum eam damnificantem vel rem vendicantem. vide. s. administrator necessarius.

¶ Ecclesiastica immunitate non gaudet publicus latro qui palat et publice furatur ut sunt pirate vel qui publice stant in stratis vel qui habent arcem seu castrum et derobant omnes transeuntes. nec nocturnus depopulator agros qui. s. obsidet strata publicas derobando transeuntes. et differt a publico latrone. quia iste claudet furatur et moratur in loco occulto et ideo dicitur nocturnus depopulator agros quia in nocte se getes destruit et die latet et sic declarat tex. in. c. in alia. de imu. eccle. p. Abb. post Inn. no.

¶ Ecclesiastica immunitate non gaudet iudeus fugiens ad ecclesias. ut. l. j. C. de his qui ad ecclesiam confugi. ubi

no. gl. inducit em̄ ibi tex. presumptionē q̄ ex quo
ibi iudeus reatu aliquo vel debitis fatigar⁹ fugit
ad ecclesiā et dicit se velle esse xp̄ianū p̄sumit violē
ter q̄ hoc facit in fraudem. nec debet recipi p̄batio
in cōtrariū. quia. l. illa p̄sumendo fraudē statuit q̄
non antea debeat suscipi q̄ debita vniuersa reddi
derit et innocentia demonstrata purgari. ex quo em̄
lex sup̄ p̄sumptione certū quid statuit nō admitti-
tur p̄batio in cōtrariū. no. gl. in. c. ferrū. l. di. facit
quod no. in. c. is q̄ fidem. de spō. et q̄ no. in. c. vni
co. de obli. ad rō. est cōclusio Ab. cōtra glo. in. c. in
ter alia. de imu. ecclesie.

¶ Ecclesiastica immunitate gaudet fidelis laic⁹ fugi-
ens ad ecclesiā nec p̄t p̄ iudicē ecclesiasticū v̄l dñm
ecclesiasticū etiam si sit vel subditus vel seruus ei⁹
ab ecclesia violenter extrahi. vt. l. ij. C. de his q̄ ad
eccle. cōfugi. xvij. q. iij. c. reum. et c. diffiniuit. vbi
ponit vniuersale x̄bū negatiuum null⁹ audeat rē.
q̄d verbū etiā ecclesiasticos includit. facit. c. null⁹.
xvij. q. iij. et sic concludit Jo an. et Abb post. eū in
allega. c. inter alia. rē.

¶ Ab ecclesia extrahi pōt ip̄une p̄ ecclesiasticū iu-
dicē cleric⁹ v̄l religios⁹ fugiēs ad ecclias si cā discipli-
ne et nō odij vult eos ab ecclia extrahē arcere et pu-
nire vel vt ducat ad carcerē ecclie. sentit glo. in. c.
nullus. xvij. q. iij. nā si clerici gauderēt hac imu-
nitate ecclesiastica rēderet ad maximū dedec⁹ ecclie
cū videret iudicē ecclesiasticū velle defendere faci-
nus cleric⁹ q̄ deberet esse sanctus et in suis actibus
relucere. vt. c. oportz sacerdotes. lxxxi. di. q̄d relin-
quit p̄suetudini. no. Ab in alle. c. inter alia. vbi re-
fert fm̄ host. q̄ cōtra illā cōstitutionem delinquit
p̄ncipes et plati. p̄ncipes q̄ si fugiēs ad ecclias nō
vult ab ea exire tenent euz obsequium et denegāt vi-
ctualia. et contra illū faciūt quicquid male possunt
contra quos. facit. l. p̄nti. C. de his q̄ ad eccle. cōfu.
et c. diffiniuit. et c. id constituimus. xvij. q. iij. p̄la-
ti x̄o delinquent q̄ quātūcūq̄ fugiēs grauiā p̄mi-
serit ip̄m tñ in tantuz fuare nitunt⁹ q̄ nullā penam
carceris nec etiā pecuniariam patiat⁹ cōtra iusticiā
que est summū bonum in vita. xij. q. ij. cū deuotis-
sissimam. ideo optabat hosti. et bene. q̄ in hoc et in
alijs vterq̄ esset suis terminis cōtent⁹. Ab. vbi. s.

¶ Ecclesiastica immunitate gaudet quicūq̄ crimi-
nosus quātūcūq̄ grauiā cōmittat fugiēs ad eccle-
siam. exceptis casib⁹ specialibus expressis in. c. inf̄
alia. nō obstante q̄ in aucten. de man. p̄n. s. q̄ si de-
linquentes excipiunt⁹ adulteri et homicide et rapto-
res virgīnū. q̄ tex. dicti. c. inter alia. nō d̄z supple-
ri per dictā aucten. eo q̄ papa voluit pingui⁹ pui-
legiare ecclias q̄ imperator vt cōcludit Ab. in al-
leg. c. inter alia. cōtra hosti. et contra p̄de. d̄ ancha.
¶ Ecclesiastica immunitate gaudet homicida in si-
diofus etiam ex p̄posito p̄ allega. c. inter alia. cum
illū casum non exceptit. et p. c. si. de immunita. eccle-
sia. q̄ loquit⁹ de homicida ex p̄posito si in ecclia
p̄petrauit homicidiū ergo ecclia si ex p̄posito ho-
micidiū cōmittat gaudet dicta immunitate. ad h. c.
sicut antiquit⁹. xvij. q. iij. nō obstat. c. j. d̄ homici.
q̄ vt ibi no. ibi est tex. veteris legis et habz multos

intellectus. sed in terminis nostris r̄ndetur q̄ p̄ce-
debat fm̄ antiqua tpa. q̄ altare veteris testamēti
non gaudebat illa immunitate qua gaudet hodie
nostrū altare. Itēz pōt intelligi et reduci ad termi-
nos. c. si. de immuni. eccle. s. cū homicidiuz fuit in
ecclesia cōmissum. est cōclusio Ab. in. c. inter alia.
vel pōt intelligi fm̄ Inno. in alle. c. j. de homici. si
occidat aliquē insidijs aggressionis reducēdo ad
vnū de casib⁹ allega. c. inter alia.

¶ Ecclesiastica immunitate gaudet debitor ad eccle-
siā fugiēs p̄ generalē iuris phibitōez in. c. miroz.
et in. c. si quis cōtumax. xvij. q. iij. et in. l. presentī
C. de his q̄ ad eccle. cōfu. si tñ haberent statutū vt
debitor posset cōpelli ad seruiendū p̄ debito tunc
pōt extrahi q̄ nō videt⁹ cōcessa immunitas cū p̄iu-
dicio istius q̄ est quasi dñs eius. et hoc placet Ant.
et Ab. in alle. c. inter alia.

¶ Ecclesiastica immunitate gaudet quo ad p̄sonaz
fugiens ad ecclesiā p̄pter debituz tributoz p̄nci-
pis hic ē q̄ nō extrahit⁹ ab ecclia s̄ ibi citabit⁹ et nisi
defendat se p̄cedet⁹ ad missionē et possessionez bo-
noz tñ in dubijs fauendū ē ecclesie. nec ob. auct. d̄
man. p̄n. s. publicoz x̄o tributoz. q̄ nō ponit im-
perator p̄ ius suū nouissimuz p̄iudicare immunitatē
ecclie p̄ leges et canones cōcesse. vt. l. p̄nti. s. alle.
ē cōclusio Ab. et An. in alle. c. inter alia.

¶ Ecclesia pōt compellere p̄ excōcatōez extrahen-
tem aliquē ab ecclesia vt illum statim restituat. vt
c. frater noster. xvij. q. iij. et pōt etiā interdiciere ne
a tota domo sua recipiant⁹ oblationes. vt. c. miroz
xvij. q. iij. debet em̄ iniurie ecclesie satisfacere. vt
no. Ab. in alle. c. inter alia. et fm̄ leges extrahens
violenter aliquē ab ecclesia indebite cōmittit cri-
mē lese maiestatis. vt. l. fideli. C. d̄ his qui ad eccl.
cōfu. et capitali pena feriet⁹. vt. l. p̄nti. eo. ti. idem d̄
facientibus seditōez vel cōuenticula seu tumultū
et gentiū cōgregationē cū armis et irruunt in eccliam
am̄ ad extrahendū delinquentē. vt. l. denūciam⁹.
eo. ti. et talis cōmittit sacrilegiū q̄ immunitatē ecclie
violabat. vt. c. nullus. et c. quisq̄s. xvij. q. iij. et si
supbe et cōtumaciter ecclesiā dei irreuerenter con-
tēdō extraxerit soluet ep̄o. xc. solidos p̄ imuni-
tate et publica p̄nia iusto ep̄i iudicio ē mulctand⁹.
c. si quis cōtumax. xvij. q. iij.

¶ Ecclesiastica immunitate cū nō gaudeat delin-
quens in ecclia p̄pter sacrilegiū tñ q̄d cōmisit dictū
violare immunitatē ecclesie. nā sicut nō licz aliquē
violenter inde extrahere. vt. c. cū pro cā. de sentē.
excō. iudex ergo ecclesiasticus de sacrilegio euz pu-
niet nō tñ pōt eū directe punire de crimine seculari
ibi cōmissa. q̄ ecclesia nō habet territoriū nisi re-
spectu eoz que sunt seu p̄tinent ad forū ecclesiasticū
facit quod no. in. c. postulasti. de foro p̄pe. et c. rex
debz. xxiij. q. v. Ab. in alle. c. inter alia circa fi.

¶ Ecclesiastica iurisdicōez p̄turbans puniūt. vt
j. iurisdicōez plati.

¶ Ecclesia nō tenet⁹ ex dolo p̄ceptoz seu cōmenda-
toz in p̄tracn⁹ admissio nisi ex hoc esset facta eccle-
sia locupletior. ff. q̄n ex facto tu. l. dol⁹. et C. e. ti. l. si
x̄o. ff. d̄ tribu. l. s̄ et si. s. j. no. in. c. grauis. d̄ depoli.

de culpa aut istozū pceptoz tenet locus insolidū
si pōt seruari indemnis a pceptore als si. si bona
fide cōtraxit pceptoz tenet locus insolidum etiam
si sit inde paupior. de peca. c. ij. ff. de mino. l. si pa
ter. §. si sepe. pōt tñ in integrū restitui. no. Ab. in. c.
cū deputari. de iudi. circa fi.

¶ Ecclesie prochiales fuerūt limitate a tpe diony
sij. no. in. c. pastoral. in pñ. de his q̄ si. a pla. 7 q̄sq̄
rector suis terminis d̄z esse cōtent⁹. d̄ sepul. c. j. de
paro. c. ij. no. Jo. an. de de. nō resi. c. qz nōnulli.

¶ Ecclesia parochialis ruralis que a pñcipio fuit pro
chialis si in ea null⁹ inhabitat s̄ nūc de nouo inha
bitat ibi alique familie incipit habē curaz. x. q. iij.
vnio. 7 h̄ verū nisi fuerint p diocesanū limites extē
cti. als quasi iure postūminū reincipit curā habere
ar. de elec. qz diligētia. si xō nunq̄ fuit limitata vt
si fuit 7 diocesanū limites subtraxit tunc curā nō
habet nisi p diocesanū ad statū pristinū reducat vt
c. inter q̄tuor. de maio. 7 obe. no. Jo. an. i. c. qz nō
nulli. de cleri. nō resi.

¶ Si vni⁹ ecclesie parochiani ad aliā transferant
ita q̄ alteri⁹ sint parochiani licet incipiat esse sine
cura quo ad actū quia nō habet quē curet. ar. l. fi.
ff. si quis cau. non tñ quo ad habitū. qz iura paro
chialia remanent que sunt multa. vt patet in sum
ma de paro. §. in quib⁹ consistit ius parochiale. et
sic videt parochia nulloz parochianozum sic ep̄s
nullius ecclesie. de transla. inter. ex quo infer⁹ q̄ ta
le bñficiū nō videt inter bñficia curata cōputan
dū. quia vbi nullus ē parochianus nulla pōt pa
rochiani aia periclitari. no. lhost. 7 Jo. an. in. c. qz
nōnulli. de de. nō resi.

¶ Quas ecclesias parochiales nō pōt vn⁹ rector
de cōsuetudine simul tenere cū talis cōsuetudo sit
animab⁹ periculosa. de simo. nō satis. cū. c. se. et
vide Jo. an. in mercu. in regula que cōtra iura. d̄
reg. iu. li. vj. no. Jo. an. in alle. c. qz nōnulli.

¶ Si aliquis tenet ecclesiaz cuius ratione percepit
decimas oblationes 7 primitias 7 baptizat 7 sepe
lit nullū tñ prochianū h̄z qz oēs sunt mortui nō di
cūt habere curā rōne mortuoz quoz nō homo sed
solus deus curaz habet. in quos nō cadit ptās cla
uiū q̄uis prosint eis opa charitatis. de sen. excō. a
nobis circa receptōez tñ alioz iuriū licz cōsuetudo
possit dare vni ecclesie ius p̄cipiendi prediales deci
mas in alia. d̄ deci. cū sint. 7. c. ad aplice. nō tñ idē
de psonalibus nec de iure baptizandi alienū pro
chianū nec de oblatōib⁹ primitiis vel alijs que in
ter psonalia cōputant. res em̄ facilius subijciūt q̄
psona. de fo. compe. significasti. pcludit ergo q̄ cō
suetudo irrationabilis esset q̄ vn⁹ rector infra pro
chiam alterius p̄scriberet. de sepul. c. j. 7. c. certifi
casti. nec per pceptōnē talū iuriū poterit dici eccle
siam curā habere. vt. s̄. d̄. ecclesia parochialis. cū se.
no. Jo. an. in allega. c. quia nōnulli.

¶ Ecclesiam recipiens nō intendēs residere vel in
tendēs donec pinguiorē poterit adipisci min⁹ ca
nonice p̄mouet. ar. de cōdi. apposi. c. si. vj. q. j. sic
vir. cū ex tali aīo sequit̄ ambitio. c. qz intantū. de
pben. tñ tale peccatū p̄nia abolef. de simo. c. si. ad

hoc. de elec. c. commissa. in fi. li. vj. no. lhost. 7 Jo.
an. in. c. relatiū. de de. nō resi

¶ Secularis iudex pōt omne delictū laicorū quo
ad facultatē puniēdi punire nisi vbi repitur crimē
ecclesiasticū vt pbat p locū a speciali. in. c. vt inq̄si
tionis. §. phibemus. de hereticis. li. vj. est regula
Ab. in alle. c. cū sit generale. in fi.

¶ Ecclesia pōt renunciare bñificio in integrū resti
tutionis. vide. j. renūciare nō pōt ecclesia.

¶ Ecclesia an cōtineat noie monasterij vel ecōtra
vide. s̄. clericoz appellatione.

¶ Ecclesia pōt in titulū p̄cedi ad tps a solo papa nō
aut ab inferiorē. vt. c. si gratiose. d̄ rescri. li. vj. 7 no.
i. c. nemo. d̄ ele. li. vj. 7 Ab. in. c. si p̄stiterit. d̄ accu.

¶ Ecclesia nō habet penā respectu clericoz intantū
q̄ tēdat ad effusionē sanguinis. vt. c. in archiepa
tu. de rap. Itē ecclesia habet penā exilij. pōt ḡ ecclesia
clericū publice delinquentē verberare 7 eū in exi
lium mittere. no. glo. 7 ibi Ab. in. c. j. de colum.

¶ Ecclesie acquirūt dñiū sine traditione possessio
nis ex solo titulo. in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. non
tñ transfert possessio nisi realiter apprehendat nisi
de cōsue. aliud obtineat. vt no. in. c. ex lris. de con
sue. 7 ibi Ab. 7 vide eū in. c. cū venisset. d̄ resti spo.

¶ Ecclesia pōt excōicare laicū notorie delinquentē.
vide. j. excōicari pōt laicus.

¶ Ecclesia desolata d̄z alī ecclesie vniri. vide. j. vnio.

¶ Ecclesia inferior citra cathedralē non pōt de iure
cōi petere aliquā subiectōez in alijs ecclesijs inferio
rib⁹ licet de iure cōi parochian⁹ debeat recipe sa
cramēta ab illa ecclesia pñcipali. tñ p̄byteri istarum
ecclesiarū inferiorz nō tenent sacra recipe ab illa ecclesia
s̄ potius ab ep̄o. ar. in. c. officiū. de offi. archi. ex q̄
notabiliter infer⁹ q̄ p̄byteri capellarū que sunt in
fra plebanatū alicuius ecclesie nō tenent cōfiteri ple
bano nec ab eo sacramēta recipe sed subijciūt ep̄o
Ab. in. c. dilect⁹. de capel. mo.

¶ Ecclesia an pōt donari p laicū loco religioso. vid̄
s̄. donatio quā de aliq̄ ecclesia.

¶ Quelibet ecclesia collegiata pōt dici cōuentualis
licet de consuetudine h̄ verbū referat ad ecclesias
religiosoz. sed de iure 7 ex vocabili ethimologia h̄
verbū cōuentualis p̄portionabile est oib⁹ collegia
tis lz etiā secularibus. nā dicit cōuentualis a cōue
niēdo qz ibi conueniūt oēs de cōuentu sic collegia
ta qz ibi collegunt. facit qd no. in. c. j. xvj. di. no.
Ab. post glo. in. c. nobis. de iure patro.

¶ Ecclesia collegiata cognoscat ex ordinatōe seu in
stitutōe ipsi⁹ vt si fuit institutū vt ibi essent plures
collegialiter. s̄ si fuit institutū vt ibi esset rector nō
habebit ius collegij. c. vt q̄sq̄. de vi. 7 hone. cleri. 7
ex hoc patet q̄ ecclesie cathedrales 7 regulares de
iure cōi sunt collegiate. vt. c. ne p defectu. de elec.
7. c. ij. de statu mo. Si xō nō apparet de ordinatōe
ecclesie pbat p priuilegiū si aliquod habet. 7 si nō
habet priuilegiū pbat ex cōsuetudine. scz si exer
cet iura pertinentia ad solū collegiū vt si cōsueue
runt facere syndicū 7 p eū iurare vel si habent sigil
lū cōe seu cōsueuerūt eligere p̄latū. vt. c. j. d̄ elec.
his xō cessantibus nō sufficit q̄ in ecclesia sint plu.

res clerici bñficiati. qz pñt esse singulares. vt. c. dilecta. de excels. pla. no. Ab. in. c. nobis. de iurepa. ¶ Fundus vbi ecclia edificat et cimiteriuz. et ager vñ percipit panis et vinu ad eucharistiā cōficiendā debet esse oīno liber ab oī tributo et fuitio spūali et tpali. vt no. in. c. fm canonicā. xxiij. q. viij. nec patronus potest sibi retinere ibi aliquod tributuz. et sic intelligit qd no. Inno. in. c. verū. de for. com. et Ab. in. c. j. de censu.

¶ Ecclesia an tenet soluere tributū impatori d bo nis que pueniūt ad illā a laicis. et vide. j. tributuz.

¶ Ecclesia an debet doriari p constituentē. et an ei heredes sint ad h cōpellēdi. et vide doc. signanter Ab. in. c. cū sicut. de cōse. ecclie. vel alta.

¶ In ecclia pñt quis licite graduari. doctorari. seu magistrari. no. Jo. an. post Guil. in. c. decet. d im mu. ecclie. qz iste act⁹ expedit p vias voluntarie iurisdictionis. Itē p actu pietatis vel spiritualitatis bñ possunt in ecclia congregari societates laicorū et ibi de pietate seu religione tractare. no. Jo. an. i. c. cū ecclia. de imu. ecclie. et ibi. Ab. in. fi.

¶ Ecclesia et pia loca gaudent eodez priuilegio. vid j. pia loca.

¶ Ecclesia quicūqz petit restitutionē in integrū rō ne nullitatis cōtract⁹ pōt habere recursuz etiam p laicū ad iudicē ecclasticū vt claudit host. i. c. pe. d rebus ecclie. nō alie. imo in qualibet petitione i integ. pōt ecclia adire cōtra laicū iudicē ecclasticū no. Inno. in. c. cū sit generale. de foro compe. no. Ab. in. alle. c. pe. de rebus ecclie. non alie.

¶ Ecclesia pñt cōuenire ex pacto vel ptractu inito cū pñdari psona ecclie vt cū clerico vel canonico si cō tract⁹ vtilitatē vñ pecunia versa ē in vtilitatē ecclie ar. a cōtrario. in. c. j. de depo. vbi no. Ab. j. colū.

¶ Contrahēs cū ecclia in cā mutui licz teneat p bare pecuniā versā in ecclie vtilitatē ad h vt efficaciter possit actōez exercere cōtra ecclia. vt i. c. j. de depo. in alijs tamē cōtractib⁹ ininis cuz ecclia h non est necesse. vt ibi no. Inno. et etiā in mutuo nō est necesse pbare versum in ecclie vtilitatē. nisi vbi p satisfactōe oportet puenire ad distraktionenē immobilū vel etiā mobiliū que sunt pñosa quasi se cus si possit satisfieri de fructib⁹. et p hoc adducit Inno. x. q. ij. hoc ius. quod approbat Ab. in. alle. c. j. de depo. et ē rō fm eū qz prelatus habet liberaz administratōis pñatem fructuū. vt in. c. cū nobis. de elec. et in. c. his cui. eo ti. li. vj. qd latius expedit in. c. qd qbusdam. de fideiul. et tunc dicit contrahi cū ecclia. quando cōtractus fit in pñtia capituli et plati qui repñsentāt ecclia. vt. c. requisisti. d testa. s et etiā si depositū fiat apud prelatus et capitlū nō te tur ecclia nisi aliquod lucruz ecclie sit inde secu tum als nō. vt. l. licet. s. si filius. fi. de pecu. et potest esse rō. qz quando ecclia recipit aliquod lucrū pōt dici cōtractus initus gratia vtriusqz. merito g ob ligat. sed quando fit gratia deponentis tñ nō oc currit rō quare ecclia teneat saltez vt pueniat ad imobilia vel mobilia pñiosa ex cōtractu inito cū prelato et capitulo nō ad vtilitatē ecclie contra. c. sine exceptiōe. xij. q. ij. hoc concludit Ab. in. alle.

c. j. de deposti. qd est bene cōmendandum.

¶ Aliter tñ cōcludit Barba. in. alle. c. j. de deposti. vbi dicit multas opiniones q si mutuū est factum soli plato vel alij bñficiato nō tenet ecclia nisi pro betur versum. vt in. l. ij. C. quando ex facto tu. qz platus equipatur tutori. vt. c. qualiter. ij. de accu. et est glo. in. l. si pupilli. de neg. gest. tenebit tñ ipe mutuū recipiens de fructib⁹ ecclie soluere. vt no. Inno. in. c. ex pñtium. de pig. Si xō mutuū fiat plato et ecclie simul tñc non est necessaria p batio versionis. vt tenet Inno. in. alle. c. j. de depo si. cuius opi. approbat Barba. contra alios doct. et sic intelligit aucten. h ius pōrectum. s. si xō qd q si mutuū fuit soli ecclie nō obligatur ecclia nisi quatenus pbeat mutuū versum in vtilitatē ecclie vt fundat. et concludit Barba. vbi. s. et meli⁹ idēz Barba. in. c. qd quibusdā. de fideiul. vbi cōclu dit q illud qd religiose pñone expēdūt in pulchris equis seu mulis vel fulgidis vestibus vñ in pingui bus morelis. et de alijs taceamus nō potest dici x sum vñ impensum in vtilitatē monasterij. oportet em q vtilitas sit euidens et ppetua vt in edificijs p petuis et in emptionib⁹ rerum immobiliū nec credit⁹ versum licet scriptura publica sup hoc sit confecta nisi als pbaret per līma documēta. vt no. Guil. de mō. laudu. in. de. j. de reb⁹ ecclie. non alie. et est tex. i. alle. auctē. h ius. s. si xō qd. et Barba. vbi. s. ¶ Ecclesia vel minor potest restitutōez in integrū petere etiā vbi sibi cōpetit remediū de iure cōi. vid j. minor vel ecclia.

¶ Ecclesie rector si ob negligentia suaz passus est rē ecclie pñscribi tenet de proprio patrimonio satisfacere ecclie. no. gl. in. c. placuit. ij. xvi. q. ij. et rectore mortuo ei⁹ heres tenet ad dictā satisfactio nem. vt. c. ex pñtium. de pig. idē vbi rector aliquid potuit ecclie acquirere et neglexit. no. tex. cū glo. xij. q. j. c. ij. ad instar tutoris q ad hoc tenet. vt. l. ij. C. arbi. tu. no. Ab. in. c. ex pñtium. s. alle. vide j. prelatus. d. cōtra prelatū.

¶ Ecclesia si ē impotens ad sustentandū rectores tenet rector viuere ex industria vñ ex patrimonio nō tñ debz vendere bona ecclie nec obligare seu pignozare p sua sustentatione. vt no. p tex. et glo. xxi. q. j. c. j. facit. c. cleric⁹ victuz. xq. di. debet tñ in h casu agere sacerdos cōtra parochianos ex quo eis seruit in diuinis. vt eū sustentēt. et est licita cā subtrahendi parochianis diuina. no. glo. d cōse. di. j. oīs xpianus. no. Ab. in. c. ex pñtium. de pig. ij. colum. et meli⁹ in. c. de rectoribus. de de. egro. et vide. s. clericus parochialis.

¶ Ecclesia si ē potēs et sacerdos ad pñs nō hz vñb sustentet pōt cōtrahere debita sub spe soluendi d fructib⁹ pñcipiendis et si morte puentus non potuit soluere equum est vt successor teneatur. et sic pro cedit dictū. Jo. an. i. c. ex pñtium. d pig. et ibi Ab.

¶ Ecclesia inuentariū non cōficiēs an teneat vltra vires hereditarias vide. j. inuentariuz.

¶ Ecclesia hñs pecuniā superflua pōt illā mutua re indigenti. nam et de supfluo tenet elemosynā fa cere. xij. q. ij. auruz. l. c. gloria. xvi. q. j. c. fi. lxxxvi.

di. nō sat. .z. c. pace. no. host. .z. Jo. an. i. c. j. d. solu.
¶ Ecclesia an pōt statuere vt oēs clerici cōtrahāt
 matrimoniū sicut greci. vide. j. statuere pōt ecclia
 .z. j. lex continentie.

¶ Ecclesia hīs cōmendatā tenet eā in statu solito
 seruare. vide. s. cōmenda.

¶ Ecclesia pōt agere p iuribus dignitatis .z. bñficio
 rū. vide. s. agere non solū.

¶ Ecclesia lesa aduersus pbatōez omīssam si resti
 tutōez petat a quo tpe incipit quadrienniū. vide. j.
 restitutio. .x. quadrienniū.

¶ Ecclesia vel minor petat restitutōez etiā in lucro
 captando. vide. j. minorib⁹.

¶ Ecclesia nō pōt vtile dñū rei quā habet sem
 phteosim ex solutōe canonis non facta. qz cū sine
 solennitate de quo. xij. q. ij. sine exceptōe. nō pōt
 clerici tale dñū alienare multo fortius hoc nō po
 terūt canones nō soluendo .z. ex cōtrario apies via
 fraudib⁹. ar. in. c. qñto d diuoz. idē glo. xvj. q. vj.
 c. placuit. illa ē cōclusio Inn. in. c. cōstitut⁹. de reli.
 do. .z. Ab. in. c. j. de do. .z. contu.

¶ Ecclesia bona emēs amittit pciū .z. nō lucrat fru
 ctus. .z. vide. j. venditio. .x. emptor rei.

¶ Ecclesia an pōt donari seu cōcedi pleno iure. et
 quid opat talis cōcessio. vide Ab. in. c. cū inter. de
 re iudi. iij. colū.

¶ In terris subiectis tpali iurisditōi ecclie debēt
 etiā inter laicos fuari canones .z. non leges ciuiles
 data inter eos discordia. nā canones pualēt in ter
 ris ecclesie etiā inter laicos. vt. c. si duob⁹. d. apel.
 .z. ibi hosti. .z. oēs doctores. ex quo infert ibi Ab. q
 in terris ecclie nō valet statutū laicorū. vt ipse ple
 nius dixit in. c. qd clericis. de fo. cōpe.

¶ Ecclesia tenet defendere dotes viduaz. vid. s.
 dotes viduarum.

¶ Ecclesia seu monasteriū an teneat ex facto prece
 ptorū seu cōmendatorū. vide plene p Inn. .z. Abb.
 in. c. cū deputati. de iudi.

¶ Ecclesia an pōt iudicare in cā ppria. vide. j. iudex
 an pōt quis esse.

¶ Ecclesia pōt agere cōtra laicum interdicto vti pos
 sideris corā ecclesiastico. vide. j. interdicto vti pos
 sideris.

¶ Ecclesia an pōt se impedire d crimine sacrilegij et
 vsuraz .z. d alijs crimib⁹. vide plene p Ab. in. c. cū
 sit generale. de fo. cōpe. .z. vide. j. vsura. s. de crimi
 ne. .z. vide. j. sacrilegiū. .x. cōtra sacrilegiū.

¶ Ecclesia an cognoscit de adulterio. vide. s. adul
 teriū est crimen.

Edere

¶ Edere quis nō tenet regulariter rōnes quas n
 fecit ex publico officio vel rōne publici officij vt ar
 gentarius vel nūmularius seu publicus collector
 s vt puatus .z. ad utilitatē suā priuatā put faciunt
 mercatores et alij qui cōficiunt rōnes in libris seu
 papyris suis .z. dati .z. receptis. ar. i. c. vnico. d vsu
 ris. s. ceter. in de. vbi est speciale i odiuz vsurariū
 ergo in cōtrariū erit ius cōe. ar. ff. ad munici. l. j. i
 si. fallit i casu vbi ille a quo petif editio vti illis rō

nib⁹. sic intelligif. l. j. C. de eden. vbi hoc no. Bal.
 .z. hosti. in summa ti. de fi. instru. s. pe. .z. doc. signā
 ter henri. melius q alij. in. c. j. de pba.

¶ Editio rōnum si petat p speciales actiōes vt qñ
 petif a tutore p actionē tutele .z. a socio p actionem
 p socio a pcuratore p actionē mandati a curatore
 vel a negociorū gestore p actionē negociorū gestorū
 vt. l. quedaz. ff. de eden. .z. in interdicto de tabulis
 exhibēdis. vt. ff. de tabulis exhibē. l. j. debet fieri
 editio in totū. vt in allega. c. j. de pba. .z. alle. l. j. C.
 de edē. .z. ibi Bal. .z. Sali. vbi tenet indistincte q rō
 nes sunt hinc inde edende. vt. l. nō est nouū. .z. l. iu
 stū. .z. l. si. C. de eden. vbi saltē colligūt cōclusiones
 sequētes circa editōez instrumēti.

¶ Si instrūm pncipalitē petat vt qz actor vēdicat eū
 rōne dominij nō fit ex h editio editio. s p viā actio
 nis in fac. ad exhibēdū. ff. ad exhibē. l. iij. s. pe.

¶ Si petens editiōē instrumēti ab eo qui ē faber
 ipsius instrumēti vel eius heres vel aliter in ptho
 collo successor tenet edere. vt. ff. de eden. l. argen
 tarius. .z. l. si quis ex argentarijs. s. s. aut.

¶ Si quis deponat iure cogente vel voluntarie i
 strumētū apud aliū si illud petat debz sibi edi vt
 l. pcurator. ff. de edē. .z. ff. fam. her. l. si qs cautōes
 quinimo celās falsi tenet p no. in. l. eū q. C. d. fals.
¶ Petenti editionē instrumēti ab eo q illud vitio
 se possidet tenet edi. vt. ff. de furtis. l. tabulas. .z. l.
 quidam tabulaz.

¶ Instrumēti editionē petēti ab eo qui in iudicio
 illo vti vel se vsuz dicit tenet indistincte edi. ff. de
 eden. l. j. s. edendo. .z. Inn. in. c. j. de pba. .z. est tex.
 in. c. cū cōtingat. de fi. instru. .z. debet edi solū capi
 tulū sup quo ē ligitū licz totū integraliter legat co
 rā iudice. .z. vide ibi hosti.

¶ Editionē instrumēti si actor petat a reo qui illo
 nō vti nec se vsuz dicit si ē instrūm vltime volūtati
 tenet edi actori vltime volūtati vt exitū suū cōseq
 tur qz cōe censet lz pncipalitē spectat ad heredē. vt.
 ff. d tabul exhibē. l. j. in pn. .z. l. locū. s. solēt. .z. Inn.
 in. c. j. de pba. facit. c. g. ppetuus. d si. instru.

¶ Actori petēti a reo instrūi editionē qd pñet ad
 praciū ad intentōez suā fundādā nō tenet edi. vt
 l. si. C. de eden. in. fi.

¶ Si actor petit editōez instrūi a reo ad intentōem
 suā fundandū coadiuuandā tenet edi qñ coadiu
 uatio petif ex causa que inheret ipsi pncipali con
 tractui d quo agif. vt. l. ticius. .z. l. creditor. ff. d ac
 emp. .z. l. maritus. s. si. ff. ad. l. fal.

¶ Si actor petit ab reo instrumēti editōez ad repli
 carōez fundandā nō tenet edi. fm opi. Sali. in. d.
 l. si. C. eo. ti. .z. licet aliq doc. contra.

¶ Si reus petat editōez instrumēti ab actore ad
 eius exceptōez pbandam que cōcernit inhabilita
 tē ipsius pnone actoris vt repellat eū ab agendo si
 tenet edi. quia suā turpitudinē vel delictū proba
 re nō cogit. ff. de iureiurā. l. alias. .z. l. qui iurasse.
 in prin. .z. s. j. .z. melius in pposito. ff. de iure fisci. l.
 ij. s. item diui fratres.

¶ Si re⁹ petit editōez instrūi ab actore ad pbandū
 exceptōez que cōcernit iusticiā petitiōis que nō tñ

habet vim defensionis & etiā petitiōis. vt exceptio cōpensatiōis. vt. l. amplius. ff. rē ra. ha. & tūc indubitanter nō dīz edi. vt allega. l. fi. C. eo. ti. in fi.

¶ Si reus petit ab actore editiōez instrumenti ad pbandā meraz defensionē dūtaxat nō tenet actor illud edere reo fm opi. Azo. & Sali. in. d. l. fi. C. e. ti. licet aliū cōtra. tabellioni aut cogit actor edere si suū originale perdidisset. vt ibi no. Sali. q. iiii.

¶ Instrumenti editio petenda ē iudicis officio & ex iusta cā & cognitōe pcedente. & q̄ petens iuret q̄ nō calumnie causa editionem petit. ff. de eden. l. si quis. §. exigit. & vide Inno. in alle. c. j. de pba.

¶ Edenda līz sint parti petenti cōia instrumenta & rescripta nō tñ ppta instra nisi aduersari⁹ velit il la pbare falsa. vide glo. & doc. in. c. qm̄. de proba.

¶ Editio instrumēti vel pūlegij si petat p eū qui vult eū arguere falsitati iudex aīq̄ cī copīa faciat lī p̄sentia testīū diligēter incipiat oīa & reuoluat nec sustineat qd̄ is cui dīz fieri copia ipm̄ tangat. q̄ mīte vie hominib⁹ pne sunt ad maluz. in aucten. de nup. §. mitiores. colla. iiii. & līa possz latē defacili p̄forari vel aliter vitari et copia nō requirit q̄ tāgat. §. soluz q̄ inspiciat & legat et describendo p̄as def. ff. de eden. l. j. §. edere. et. ff. quēadmo. testa. ap̄eri. l. j. quod totū pōt fieri sine tactu. no. hosti. in. c. accepimus. circa. fi. de fi. instru.

¶ Si p̄s petens copīa instrumēti vel littere patenter & violenter & in p̄sitiā iudicis līam lacerauit n̄ est locus coniecturis. ar. ff. de ver. ob. continuus. §. debet ipm̄ punire iudex acriter & extraordinarie ar. ff. de publica. & veci. l. licitatio. §. quod licite. & experiri dīz talis violentus iudicis auctoritatē elīsam. ar. in. c. puenit. de testi. cogen. & no. hosti. et Jo. an. in. c. accepimus. §. fi. instru. in fi.

¶ Peti & exhiberi possunt et dīst oīa acta cause in iudicio pti petēti vī ex p̄ditiōe ex lege vī ex canone de pba. quoniā. vel iudicis officio. q̄ cōmunia sūt & ideo integraliter edenda. C. de eden. l. ij. & l. nō est nouū. de quo vide plene glo. in. c. g. ppetuus. de fi. instru. & aptissime p hosti. in summa ti. de instrumētorū editi. §. an instrumentū. edi debeat.

¶ Edi dīz sine die et cōsule instrumētū petenti nīl dīz & cōsulē petens copiaz ipsius velit ostendere falsitatē. no. Accur. in. l. j. §. editiōes. ff. de eden. et doc. in. c. g. ppetuus. de fi. instru. in fi.

¶ Si quis petit sententiaz latam p Petro contra se cassari quia nulla ē vel iniusta & ab ea extitit appellatum Petrus respondit exhibe sententiā. ap̄pellans respondit. ego nō habeo scriptā. q̄ iudex noluit mihi copīa facere ex ea. vel q̄ amissi. sed tu exhibe q̄ ipsaz habes. tunc reus cogit eaz exhibere. vt. c. g. ppetuus. de fi. instru. & l. is a quo. C. de eden. & si reus respondeat tu ostende. interroga. acto. l. penlti. & si negauerit cogit cedere sententie vel renunciare vel iudex pronunciat si q̄ sententia apparuerit p Petro lata nullas vires habeat. ar. ff. de interroga. acto alienum. & quia non vult respondere pro cōfesso habet. ff. ad. l. aquil. proinde. & ff. de interroga. ac. l. de etate. §. qui ta-

cuit. & contra istū qui dicit nullaz sententiam pro se lataz dabitur actori cōfessio sua auctēticata que ppetuo ipsi reo p̄iudicabit etiā in alio iudicio. C. de libe. causa. l. iubem⁹. ij. q. j. multi. nisi incontinenti velit pbare contrariū q̄ tunc succurritur ei. no. Inno. hosti. Jo. an. & Ab. in. c. g. perpetu⁹ §. alle. vid. j. negans instrumentū.

Edictum

¶ Edictū pōt emanare sine p̄finitione temporis no. in. c. cuz parati. de appella. & ista edicta generalia admittunt quando plures admitti p̄nt ad agēdum vel accusandum. & nescitur que p̄sona sit specialiter citanda. no. Inno. in. c. fi. q̄ ma. accusa. po. & ideo p̄clude q̄ valet hodie citatio generalis p edita. quando nescit quis specialiter sit citāndus. al̄s aut citatio generalis per edicta non valet. vt de. j. de iudi. & qd̄ ibi no. & Ab. in alle. c. fi.

¶ Edictū vt valeat requiritur q̄ quando fit nō sit fraudulentū nec breuissimum. vide. §. confirmatio p̄uisionis.

Electio

¶ Electio debet fieri in ecclesia p canonicos de cōsensu regio vbi hoc habet cōsuetudo. vide. §. consuetudine pōt induci.

¶ Electio est alicui⁹ p̄sone ad p̄latione vel ad supnam societate canonice facta vocatio. Ab. sup rubrica. de postu. p̄zela.

¶ Electio pape ē p cardinales celebranda & p eos debet concilium cōuocari sup scismate vel sup electione duoz cōtendentū de papatu iuxta formaz c. licet. de elec. & ibi Ab.

¶ Electio p̄lati potest fieri post mortē p̄clati. etiā antequā cadauer sepulture tradatur. licz de honestate aliud debz seruari. gl. ij. in. c. bone. ij. de ele. & ibi Ab. vj. colum.

¶ Electiōis tractat⁹ deliberatori⁹ seu diffinitorius aī morē p̄lati ē omnio illicit⁹. vt. c. bone. ij. de elec. & ibi Inno. & aliū doc. tractat⁹ tñ cōsultori⁹ non est phibit⁹. vt. c. si transitus. lxxix. di. Abb. in. d. c. bone. ij. pe. colum. & c. licet. eo. ti.

¶ Electione alicuius reprobata propter aliquod impedimentū vel defectū temporalē potest elect⁹ cessante tali impedimēto vel defectu ad eandē p̄latū eligi. no. in. c. officiū. de elec. & ibi Ab.

¶ Electores p̄nt facere gratiā vt nō impedit⁹ constituat pcuratorē ad eligendū. vt. c. scriptū est. de electione. & ibi Inno. & Hof. & Ab.

¶ Eligendi habens liberā potestatē non potest indignū eligere. sed tenet eligere idoneuz. no. ex fine littere. c. cū olim. de arbi. ad idem. c. cū causaz de elec. & c. abbate. de verb. sig. fac. l. vt gradatim. de mune. & hone.

¶ In electiōe p̄lati an dīz p̄siderari bona vita vī potentia seu diuitie & nobilitas. vide no. Abb. in. c. cōstitutus. ij. de appellationibus. iij. colum.

¶ Elect⁹ in ep̄m nō peccat cōsentiēdo electioni de se facte. imo meret si intentionem habz circa deuz vt. c. qui episcopatum. viij. q. j. et peccat si renuit

illa electione acceptare. qm̄ nō reperit alius idoneus qui p̄sit ecclie z primis. de quo vide Jo. an. in c. si electio. de elec. li. vi. Abb. in c. cū venissent. de in integ. resti.

¶ Eligēda nō est iḡta p̄sona. de clericis peregrin. p̄ totū. z. c. bone. ij. d. postu. p̄la. z vbi in loco reperit idoneus nō d̄z p̄fici extraneus. vt. c. nullus ep̄s. lxj. di. Abb. in alle. c. bone.

¶ Electus in papā p̄ seditōez. p̄sumptionē vel aliq̄d ingeniū non d̄z recipi p̄ papa. vt in. c. in noie dñi. xxij. di. z expone seditio id est violentia z oppressione. p̄sumptio id est ambiciosus tractat. p̄mouet di. ingenium id est fraus z calliditas z dolus. facit. c. si quis pecuniam. lxxxix. di. plene p̄ Abb. in alleg. c. licet.

¶ Electores si cōpellunt p̄ imp̄ssione eligere certū nō valz electio ip̄o iure. quia admittit libertas eligendi vt. c. vbi maius. §. ceterū. de ele. li. vi. Abb. in allegato. c. licet. secus si compellunt eligere incertū vt ibi no. z idem Abb. in. c. olim. iij. de resti. spo. iij. colum.

¶ Electio facta d̄ rectore p̄ imp̄ssioez tyrāni est ip̄o iure nulla. facit. l. ij. ff. de iudici. Abb. vbi. §.

¶ Eligēdi p̄tās p̄latū nō pōt in laicū tanq̄ in com promissus trāsserri. qz nō versat nudū misterium imo habet arbitrari q̄s sit idoneus z officiū radical in p̄sona sua. ad h. c. p̄tingit. de arbi. Ab. in. c. cū cām. de elec. j. colum.

¶ Electus p̄ potentia principis si ingerat se administrationi sola electione p̄cedente efficit ineligibilis vt. c. sup̄ eo. z. c. quisquis. de elec. Abb. in. c. qualiter. eo. ii.

¶ Electores eligēdo sciēter indignū sūt p̄uati ip̄o facto p̄tate eligēdi z p̄tās deuoluūt ad alios nō de linquētes. colligit ex textu. c. dudū. j. de elec. z ibi Abb. iij. colum.

¶ Electio pōt cassari rōne p̄temptus aliquoz etiā post p̄firmatōez z p̄secratōez electi. vt no. doc. l. c. q̄ sicut. §. sup̄ eo. de elect. q̄d intelligit ibi Abb. qm̄ p̄tempti nō fuerūt p̄ntes tpe quo fuit emissum edictum p̄ p̄firmatione fienda. als tacētes nō possūt amplius p̄radicere vt. c. si. d̄ elec. li. vi. Jo. an. l. c. ij. de his que fi. a p̄la.

¶ Electio facta p̄ maiorē p̄tem de indigno sciēter est nulla z p̄tās ip̄so facto deuoluūt ad minorē p̄tē que nō deliquit. vt. c. bone. j. de electi. z. c. p̄gregato. eo. ii. §. si electio est facta p̄ caplm̄ p̄tra formā s̄bstantialē de qua in. c. qz p̄pter. de elect. electio est nulla. sed electores nō sunt p̄uati ip̄o iure sed per sententiā. z potestas applicat nō delinquentibus debet tñ spectari sententiā p̄uarōnis vt no. Inno. z Balde. z Abb. in. d. c. quia p̄ofter. Item electio facta per capitulum de idoneo. z fm̄ formaz iuris sed aliquis de capitulo fuit contemptus et talis electio tenet et potest ratificari per contemptum. vt. c. quod sicut. eo. ii. sed si vult p̄sequi icōtempnū retractabitur electio z omnes iterū eligent. et istas cōclusiones. no. Abba. in. c. bone. ij. de electi. v. colum.

¶ Electio facta p̄ vitii ambiciois seu seditiois p̄ce-

dentis debet retractari. vt in. c. in scripturis. viij. q. j. Abb. vbi. §.

¶ Electio noua attētata post mortē coelecti est ip̄o iure nulla qz d̄z p̄tā discuti validitas alterius electiois vt p̄bat in. c. j. z. ij. vt lit. pc. li. vi. Inno. z Jo. an. in. c. ex pte. de arbi.

¶ Electio facta ab excoicato q̄ntūctiq̄ occultus nō tenet siue añ electioez siue postea p̄bet excoicatio. no. in. c. j. de rescript. li. vi. est cōclusio Abba. in. c. veritatis de dolo z p̄tu.

¶ Habēs duplicē vocē in eligēdo vnā noie p̄prio aliā vt p̄curator alterius non pōt vnū suo noie eligere z aliū tanq̄ p̄curator. quia cū nō habeat nisi vnū dictamē rationis ea ratōne qua putat aliquē meliorē suo nomine debet putare d̄ alieno nisi in mandato habuisset de eligendo certā p̄sonaz. no. in. c. vlti. §. porro. de elect. li. vi. z est cōclusio Abba. in. c. cū olim. d̄ re iudi. iij. colū. vide infra. ius van de vocis. x. ij. z no. idem Abb. in. c. p̄stitutus. ij. d̄ apel. ij. colum.

¶ Eligere nō pōt ciuitas sibi p̄tatem in p̄petuū. i. donec vixerit nisi vsq̄ ad bienniū. ide de alijs officialibus. vt habet in aucten. de defensi. ciuita. §. si. colla. iij. nisi trāssacto biēnio ciuitatibz placuerit aliter nō. z desiderās ampli p̄moueri incidit i leges iulias de ambitu. vt. l. vnica. C. ad. l. iul. de ambitu. z ratō p̄hibitionis est. qz si electi rempublicā p̄petuo tenerēt occupatā asperere dñarenē. debet q̄ deponere officiū z rōez reddere. vt. C. tam ciui. q̄s crimi. vt. l. vnica. est cōclusio Abba. in. c. si. de iudi. ij. colum.

¶ Electio ad officiū si aliqd̄ opponat p̄tra p̄sonam v̄leatōez nō pōt interim administrare. Specu. ti. d̄ cens. §. penl. x. ij. z in. ti. de. ij. decre. §. videndum x. quid si electus. Abb. post Inno. in allega. c. si. de iudi.

¶ Eligere quis nō pōt seipm̄. z an valeat electio p̄ sortēs. vide glo. z doc. in. c. si. de sortilegijs. z Ab. in. c. l3. de elect. penl. colū.

¶ Electus innitit pleno iure z petendo p̄firmatio nē in nullo petit gr̄am. vñ pōt supbe accedere etiā caputio nō eleuato si cōfidit de idoneitate sue p̄sonae als habebit recursum ad supiorē. sed si postuletur vel p̄sentet debet leuare caputiū z cū humilitate petere. no. Jo. an. z Abba. in. c. postulasti. d̄ postu. p̄la.

¶ Electus p̄firmatus nōdū p̄secratus licet nōdū cōsecratus potest p̄cedere indulgentias etiā si nōdū sit p̄byter. qz hoc nō p̄cernit administrationez sacramentorum sed potius iurisdictionez. quia communicat iste thesaurum ecclesie qui est congregatus ex meritis sanctorum. vt plene per Abb. in. c. ad liberandam. de iude. in. c. suffraganeis in fl. de electio. idem Bernardus. in. c. accedentibus. de excessi. p̄lato.

¶ Electus p̄firmatus licet non sit sacerdos potest excoicunicare z absolvere cum illud ad iurisdictionem tñ p̄tineat. vt no. in. c. cum in cunctis. §. inferiora. z. c. transmissam. de elec. z. c. dudum. eo. ii. vide. j. p̄latus.

Elect' pfirmat' nō pōt deponere clericū ab ordine clericali nec pōt cognoscere de crimine requirēte depositionē licet posset clericū bñficio priuare. est p̄dusio doc. signant Abb. in. c. trāmissas. in fi. de electio.

Elect' pfirmat' licet possit administrare et iurisdictionē exercere vt. c. trāmissam. et c. q̄liter. de elec. tñ hodie hō nō pōt anteq̄ habeat lras apostolicas sup sua p̄mōtione et ante nō d̄z haberi tanq̄ p̄lar' vt in extrauagā. Bonifacij. que incipit in iūcte. est p̄uissim. de qua facit mentōnē Abb. in allega. c. quā i ter. de elec. in p̄ncipio.

Elect' pfirmat' vñ nō pfirmat' si p̄tulit beneficia sua et postea sua electio infirmet an poterit bñficia q̄ p̄tulit repetere. Abb. in. c. q̄liter. de elec.

Elect' añ p̄firmationē pōt iuri suo renūciare in manib' eligētū post suā p̄firmatōz aut nō pōt nisi in manib' supioris. vt. c. j. de trāssa. p̄la. de quo vide pleni' glo. in. c. si electio. de elec. li. vi.

Electōe pfirmata an admittat p̄radicēs seu op̄ponēs. vide. s. p̄firmatio.

Electio p̄lati etiā a collegio facta ex q̄ timef scādālū d̄z cassari. ad q̄d. c. cū teneamur. d̄ p̄ben. et c. nisi cū p̄ridē. de renun. vbi no. Inno. q̄ si p̄l's p̄le q̄f p̄latū iā institutū nec pōt a tali cōpesci p̄secutōe vt quiescat et ecclesia stet in quiete. debet p̄elatus cedere vel remoueri per superiorem assignato tamen sibi alibi bono cambio. not. Abba. in. c. j. de electi.

Abonach' elect' i p̄latū an pōt p̄sentire electiōi sine licētia p̄lati. vide. j. monachus.

Eligētes aliquē ad aliq̄d officiū seculare an p̄nt variare. vide. j. officiū.

Electores an p̄nt variare aliū eligēdo. vide distince Abb. in. c. cām. de elec. circa fi.

Electio p̄lati an debeat fieri cū p̄sensu principis vbi hō dicat p̄suetudo. vide. s. p̄suetudo.

Electio p̄ma vbi est notorie nulla electores non sūt priuati p̄tate eligēdi puta si elegerūt ignorant indignū et possūt p̄pria auctoritate ad scōz electō nē trāsire. vt. c. p̄stitut'. de appellatōib'. et no. in. c. auditis de elect. et in. c. inter dilectos. d̄ excess. p̄la. sed si electio nō est nulla s̄ iniusta tūc nō est licituz trāsire ad scōam electionē p̄ma nō cassata. vt no. in. c. p̄petue. de elect. li. vi. Abb. in. c. cū terra. in fi. de elect.

Elect' si detegat defectū suū an pōt cū bona cōsciētia bñficiū retinere. vid. s. bñficiū. et s. defect'.

Elect' ad dignitatē vel ad eccliam parochialem an sufficit q̄ sit in minorib' ordinib' p̄stitutus tpe electiōis vel p̄mōtōis notabi. p̄ Abb. et An. i. c. du dū. j. de elec. vi. colū. cū sequen.

Electores q̄ sūt ea vice p̄uati iure eligēdi qz elegerūt sciēt indignū si itez eligāt cū cū nō priuati an valeat electio. B̄t an est purgatū eoz vitium si nō p̄uati eligāt et ex aliq̄ accidenti infirmet electio. vide plene et notabi. p̄ Abb. in. c. cum vintonien. de elec.

Electio si est nulla an subsequēs p̄firmatio possit eam validare. doc. signatē Abb. in. q̄d sicut cir

ca fi. de elec.

Electōe p̄ma existente nulla an electores possunt p̄cedere ad scōz p̄ma nō cassata. vide p̄ Abb. in. c. auditis. de elec.

Ex electōe an acq̄rat plenū ius electo sine cōfirmatōe. vide. s. p̄firmatio.

Electores p̄les deputati tāq̄ cōpromissarij p̄nt vnū ex seipsis eligere. vide. s. cōpromissum.

Electiōi de se facte p̄sentis an cōputei i nūero eligētū. Abb. plene in. c. cū in iure. de electi.

Electō nō valet d̄ excōicato etiā ad dignitates seculares. vide. j. excōicatio.

Electores an et qñ sūt vocadi d̄ puincia et qñ cōmode vocari p̄nt. doc. i. c. corā de elec. et Abb.

Electores an debeāt admittē ad electōnez coelectores excōicatos. Abb. in. c. illa q̄ridiana d̄ elec.

Electō an et qñ p̄ferat postulatōi vel ecōtra. vi de plene p̄ Abb. in. c. scriptū est. d̄ elec.

Que p̄sone excludūt ab actu electiōis p̄lati. et vide Abb. in. c. qz p̄pter. ij. colū. de elec.

In electōe q̄ sit p̄ scrutiniū que requirāt et quot plene et notabi. p̄ Abb. in alleg. c. qz p̄pter. s. j. per totum.

Electio clādestina an ē nlla ipso iure. doc. in. c. qz p̄pter. s. fi. de elec. et ibi Abb. in fi.

Electio facta p̄ metū ē ipso iure nlla. qz licz sit ibi p̄sensus nō tñ liber. no. glo. in. c. bone. j. de elec. et in. c. quisquis. eo. ti. et in. c. vbi piculum. s. ceteruz. eo. ti. li. vi.

Elect' i q̄b' casib' admistrat añ p̄firmatōz. vide glo. et Abb. in. c. nihil est. de elec. x. colum.

Electus qualr debeat p̄sentire electioni de se facte vel fiende. no. in. c. cū post petita. de elect. et ibi Abb. in fine.

Elect' existēs in peccato mortali notorio tpe electiōis an sit inhabilis et electō sit nlla. Abb. plene i c. dudū. ij. de electio. xij. colum.

Eligere videt p̄nceps industria p̄sone p̄ xba q̄ ponunt. j. industria.

Eligendi p̄tās qñ deuoluat de capitulo ad episcopum. vide notabi. Abba. in. c. irrefragabili. s. j. de offi. oz. iij. colum.

Eligere an p̄nt laici p̄uersi p̄latū vel rectorē. vide p̄ Abb. in. c. cū olim. de. ar. in fine.

Eligens an pōt habere duplicē vocem. vide. j. ius dāde vocis. in. ij. x.

Que possūt opponi p̄tra electū et p̄firmatū cum solum petit possessionem. vide notabiliter per Abbatem. in. c. constitutus. ij. de appella. et in. c. accedens. de accusatio. et in. c. cum olim. de cau. pos. et proprie.

Electo ad aliquod officium temporale non valenti officium exercere etiam sine culpa sua currit tempus. nec potest petere officiū p̄o sequenti tempore. vt est casus in. c. significauerunt. d̄ iudi. et est ratio. quia factum diuersificatur ex cursu temporis. nam alie sunt opere huius anni. alie sequētis anni. vt in. l. si non sortem. s. si libertus. ff. de p̄di. inde. Bar. in. l. et ideo excusari. ff. de verb. obli. secus vbi factum ad quod q̄s tenetur non diuersi-

ficatur tempore ad quod tenetur reintegrare tempus. no. Bar. in alleg. l. tenet. tñ is p quez extitit ad interesse. vt in iurib⁹ supra allega. Abb. in. c. fi. de iudi. ij. colum.

Eligi an pōt accusat⁹. vide supra accusat⁹ seu de nunciatus.

Per electionē et confirmationē querit ius in beneficio sicut p collationē. nā collatio habz vim electōnis et confirmationis. no. Inno. in. c. cū olim. de causa possess. et ppetue. et p collationē acquirat ius in re. vt c. fi. de pces. pben. li. vj. no. Abb. in. c. sup bis. d. ac cu. j. colum.

Cōtra electū pōt opponere princeps regni ne cōfirmet. vide. j. pnceps regni.

Punit quis faciendo se pmoueri ad dignitatē cuius est incapax si nō pandit defectū suū. et b⁹ verum si impedimentū erat detectū ab alio. vt quia fuit p demnar⁹. est pclusio Bar. in. l. ij. C. si seruus vel liber ad decuri. li. x. idem si impedimentū erat occultū. et impediebat funditus exercitiū illius officij vel dignitatis. exempluz de bigamo et homicida. de biga. p totū. et c. fi. de tempo. ordi. als autē nō punit. qz nō teneretur quis se p dēre in publico. vt. c. non tibi dico. iij. q. j. Abb. in. c. sciscitatus. de rescrip.

Electio sub tali forma facta valet. s. eligo vel postulo. put melius de iure valeat. imo et valet collatio. pfero tibi talem pbenam vel bñficiū si vacat. no. Jo. an. in. c. j. de postu. pla. li. vj. et in. c. si tibi absenti. de pben. e. li. et in. c. ij. de electi. eo. libro. vi. de supra collatio beneficij. hoc per Lapum. sua allega. vj.

Electio valet si dicat. eligo talē ad tale bñficiū vacās morte talis vel alio quouis modo. talis em electio nō inducit incertitudinē cū de vacatōe nulla est hesitatio. licet sit dubiū de mō vacandi. nam talis p cise vult eligere lz exprimat vacatōem putatiuā. neqz hoc est d substantia expmēre modū vacatōis. ista est pclusio Lapi. sua allega. vj. vide supra collatio.

Electio vel puissio scda qñ valeat ptra primam. vel econtra. vide notabiliter et plene per Bernardum in. c. inter dilectos. de excessi. prel. et ibi Jo. an.

Electio facta ad paturam regularē licet nō valeat de non expsse p fessis. vt. c. nullus. de electi. li. vj. valet tñ puissio facta etiam de non p fesso p vi collationis vel postulationis. et est ratō. quia illud ius penale loquens de elec. non debet extendi ad prouisionem vel postulationem. vt no. Abb. in. c. ij. de testa.

Elemosyna

Elemosynā aliquā debet facere in cōpensatiōez is qui ex necessitate intendit circa opus seruile. vt c. licet de ferijs. Itē is cum quo dispensatur circa ieiuniū debet facere aliquaz elemosynā. vide glo. in. c. pbyter. lxxxij. di. in. x. denarium. et facit qd le. et no. in. c. medicamina. de pe. di. j. Abb. in alle. c. licet.

Elemosynā an pōt vxor facere de reb⁹ dotalib⁹. vide. j. vxor potest facere.

Elemosynaz qstozes licet nō admittat⁹ regulariter ad p dīcādū sine apostolicis et diocesani litteris. vt in. c. cū eo. de peni. et remis. si tñ littere apostolice sunt sine suspitione. et psona est notabil⁹ nō debet alia epī licentia seu littera requiri. sicut est in p dicatoribus et minorib⁹. no. Hosti. et Pe. in alle. c. cum ex eo.

Elemosynā an quis cōpellat⁹ facere. vide. j. pauper. et j. vēdere cōpelli.

Elemosynā compellit⁹ facere clericus beneficiatus iuxta facultatē redditū. et msi sit taliter charitativus peccat mortaliter cū ad opus pietatis sūt principaliter instituta bona beneficij. de pben. c. d monachis. Item et laici possunt in maxima necessitate compelli per ex cōmunicationē ad subueniēdum indigentibus. lxxxvj. di. pace. lxxxij. di. c. j. et ij. et in hoc casu elemosynā ē in pcepto. vt. c. sicut xlvij. di. et no. in. c. inter opera. de spon. als autem vbi nō vrget necessitas cessat compulsiō. et elemosynā nō est in pcepto. no. Abb. in. c. j. d emp. et vē. iij. colum. vide infra pauper. et vide infra vendere compellitur.

In elemosyna facienda est dare gradū. nā pri⁹ debet siue sit clericus siue laicus pot⁹ p sanguineis qz alijs etiā d reb⁹ ecclie sbuenire. et sic pri⁹ suis qz extraneis et pri⁹ extraneis notis qz ignotis. vt est pulcher tex. i. c. nō sari. lxxxvj. di. aliō tñ est qñ platus vult dīcare p sanguineum maxime imeritū de bonis ecclie. et non subuenire alijs indigentib⁹. nā amore sanguinis carnalis ecclie spoliatur. vt no. ibi. et in. c. omnino. xxxij. di. vbi p pziā vxorē et filios clericus debet intuitu elemosyne sustentare de bonis ecclie. etiam si filij sunt habitū ex illicito coitu. nam licet clericus male facit. tñ ex quo geniti sunt non sunt perdendi. sed eis tanqz alijs pauperibus subueniendū est. p hoc. c. cuz haberet. et qd ibi no. d eo qui dux. in ma. et ex his no. qz executor ad distribuēdū certa bona testatoris pauperibus potest distribuere int suos p sanguineos pauperes. no. Abb. in. c. j. de coha. cleri. et muli. et vide j. platus licet.

Elemosynam prandij faciens pauperibus debet subministrare eis fm conditionem personarum eorum. et ideo peccaret venialiter dando eis prandia sumptuosa. xxv. di. s. diuinis. vt refert Barba. m. c. pastoralis. de dona. ij. nota. in fi.

Elemosyna est facienda pauperibus domicilij potius qz extraneis. et vide. j. episcopus. x. et circa hoc.

Emphiteota

Inter contractum emphiteoticum et contractū census est differentia. quia per contractū emphiteoticū transfer⁹ soluz vtile dominiū i emphiteotā et remanet directū dñum i dño. hinc est q si cessat p biēniū solutio canōis reddit vtile dominiū ad dominiū ppetat⁹. vt. c. potuit de locato. s i pctu cēsus

transfert dominium utile et directum. hinc est quod antiquum solum servat solutio census. nec credit res ad antiquum dominum licet a solutione census cesset magno tempore. et vide de hoc glo. in c. constitutus de reli. domi. et ibi Innocentius. et Speculum. tit. de locato. §. nunc aliquid. et Abb. in c. j. de in integ. resti.

Emphiteota laici potest irrequisito domino in herede etiam extraneum illam transferre. p. d. si domus. §. si. z. l. si tibi. in fi. ff. de lega. j. z. l. in puentibus. in. fi. de verb. signi. qz nec legando nec herede instituendo stricte dicit alienare. ff. de alie. mu. iu. cau. fact. l. ex h. edicto. §. alienare. et qd no. in. c. si. de locato. §. si est emphiteota ecclesie tunc nec legando nec heredes instituendo potest rem in extraneum transferre. ut est expressum in aucten. de non alie. vel pmu. re. eccle. §. emphiteosim. colla. ij. facit qd no. Jo. an. de pba. c. in pntia. est conclusio Calde. in suis consiliis. tit. de locato. consilio. vi.

Emphiteota si non inuenit dominum cui canones soluat sufficit sola obligatio cum prestatio etiam si presens non adeatur. nec fiat depositio pecunie ad evitandam penam. nam sola obligatio debiti liberat ipsum debitorem. ut l. celsus. §. j. ff. de ar. z. l. si stat. C. de usu. qd placet Jo. an. in addi. specula. tit. de locato. §. nunc. x. aliqua. sup. x. xxxiij. quero. obligatio ergo purgat moram commissam. ut l. illud d. peri. et como. rei ven. z. l. sequi. §. de illo. ff. de verb. obli. opat etiam liberationem debiti ipso iure quando debitum erat in specie. vel si genere saltem ope exceptionis. ut l. qui. x. in. pnci. ff. de solu. impedit etiam cursum usurarum. ut l. per retentionem. C. de usur. nec ob. qz debeat deponi post prestationem. p. l. ij. §. si. C. de iure emphi. et per l. accepta. C. de usuris. qz illud fit ex superabundanti. vel quando esset magna res quam deponere esset necessarium. et fm modernos habet locum quando tractat de act. acqui. ut in actioe pignoratitia que non competit domino nisi deposita pecunia. ut l. si a te. C. de pac. inter emptorem et vendi. vel quando tractat de impediendo cursum usurarum iam inchoato. ut allega. l. accepta. est conclusio Ipe. de ancha. ut refert Calde. in suis consiliis. tit. de locato. consilio. iij. et de hac materia vide notabiter p. Henricum in. c. constitutus. de in inte. resti.

Inter tractum emphiteoticum et censuale est magna differentia. Primo qz p. censuale tractum transferretur dominium in recipientem tam utile quam directum. ita qz nihil iuris remanet super illa re penes cedentem. sed in contractu emphiteotico tamen transit utile dominium. ut l. j. de agri. et censu. censum enim soluimus de re nostra. ut patet in tributo debito impatori. pensionem vero de re aliena ut ibi. et no. Bar. in. l. j. ff. de publica. Item in tractu emphiteotico res incidit in commissum si non soluit pensio infra biennium vel triennium. ut c. potuit. de loca. sed i. tractu censuali ex non solutione non pedit. sed potest compelli censuarius ad solutionem. ut c. constitutus. de religi. domi. cum glo. Item qz res emphiteotica dicitur cedi sub conditione si pensionem soluerit. argu. in. l. q. ro. §. inter locatorem. ff. locati. sed in contractu ce-

suali transfertur dominium in totum. ita qz non tenetur censuarius nisi soluere tamen tributum seu censum. de quo latius p. Abb. in alleg. c. constitutus. de reli. domi. et idem Barba. in. c. ad audiendam. de re. eccle. non alie.

Emphiteota si recipit in emphiteosim furnum vel molendinum h. adiecto ut recipiens deberet gratis coquere vel molere p. domino et familia sua. demum excreuit multum familia istius domini longe ultra solitum numerum tenet ipse emphiteota finem numerum novum coquere seu molere cum obligatio precessit ex facto non lucratiuo. secus si ex mera liberalitate precessisset. qz tunc subveniret ei iudicis officio. et sic determinat Abb. post Innocentium. in. c. quanto. de censu. et vide. j. obligatio precepta cum. x. se.

Tractat de reb. ecclesie non est validus saltem in effectu si ecclesia potuisset ab alijs habere maiorem utilitatem. debet enim placere trahere cum illo a quo maiorem utilitatem sequi potest. ut. c. ad aures. de re. eccle. non alie. vbi h. no. Abb.

Emphiteota ad hoc ut meliorationes vendere posset requiritur primo ut requirat ecclesiam. secundo qz de nunciis. tertio qz id qd denunciat re vera offerat. quarto qz ecclesia non respondere lapsi sunt duo menses. quinto qz vendat solum ius competens. sexto qz non vendat potentioribus vel personis prohibitis. septimo qz non cessant p. biennium in canonis solutione. ut hec colliguntur ex tex. c. potuit. de loca. et ibi Jo. an. in prin. et Abb. in. j. colum.

Emphiteota licet sine consensu domini rem vendiderit si tamen non tradidit. vel si tradidit et prima causa recuperaverit non cadit a iure suo. no. Spe. titulo de loca. §. nunc aliqua. x. xcv. cum sequen. et Jo. an. in alleg. c. potuit. et hoc vix si incontinenti rem aliena tam recuperavit non p. interuallum. no. Barba. notabiliter in. c. si quis presbyterorum de re. eccle. non alie.

In emphiteosi an mora potest purgari. et vide infra mora.

Emphiteota si non est de foro domini non tenet p. canone soluendo perquirere dominum. secus vbi essent eius de foro. et sic intelligitur. c. potuit. de locati. z. l. C. ij. de iure emphi. ut no. Abb. in. c. significare de pig. vide super debitor an debeat.

Emphiteota si expellatur a possessione qz canones non persolvit an potest agere etiam ad pensionem non solutam vel in aliquo casu excuset emphiteota soluere pensionem vide. j. locatio. x. si dominus. cum sequentibus.

Emptor

Emptor rei ecclesie male fidei non agit ad pretium etiam contra pretium. ut l. iubem. C. de sacrosan. ec. naz. ibi in pena pedit pretium et omnem utilitatem. et applicat ecclesie nisi perspexerit sibi in tractu de emptione. qz tunc agit contra male alienantem. ut in. l. si fundum. C. de euic. l. si vero fuerit emptor bone fidei repetit pretium a male alienante non ab ecclesia. de quo vide Abb. in. c. si quis presbyterorum. de reb. eccle. non alie. et ibi Abb. circa finem.

Emere potest pretium rem ecclesie palam adinstar

tutoris. vt. l. publius. §. pc. ff. de auct. tu. cautela
tñ est q̄ ep̄us prius generalit̄ interponat decretuz
p̄nunciādo rem ecclie illius posse alienari ⁊ dare
licentiā alienādi. postea poterit palā sicut quilibet
alius emere. no. Abb. in. c. possessiones. de re. ec.
nō alie. ⁊ vide ibi Barba.

¶ Emptor tenet ad hoc vt venditor teneat sibi de
euctione re euicta denunciare litem motā. ⁊ q̄ eū
defendat. q̄ si omittat. Item si cōtumaciter se ab
senter. Item si p̄ iniuriā sententia lata sit. nō tenet
vendedor de euictōe. vt est tex. i. c. si. de emp. ⁊ ven
di. ⁊ l. emptor fundi. C. de euic. idem si emptor cō
promittat ⁊ p̄trariā sententiā reponet. ff. de euic.
l. si dcm. §. si cōpromisero. idē si emptor potuit vsu
capere. ⁊ nō vsucepit imputat ei. vt no. glo. in all.
c. si. idem si quis mala fide emit ⁊ sibi de euctione
nō cauit. C. d. euic. l. si fundū. idē si sua culpa fact⁹
est de possessore petitor. ff. de euic. l. si rem quā. §.
si duple. idē si seruū emptū manumittit. ff. d. euic.
l. si seruū. idē si seru⁹ mortuus sit. ff. d. euic. l. si ser
uus. idem si fecerit contra legem venditionis. ff.
de euic. l. mancipiū. idem si rem emptaz habuit p̄
derelicto. eo. ti. l. si herenni⁹. sed de h̄ vltimo vide
qđ no. Jo. an. in. c. nō iniuste. de pecu. hoc no. Jo.
an. in. c. si. de emp. ⁊ vendi.

¶ Emptor si denūciat vēditori litem sibi. motaz in
cā appellatōis valet denūciatio. s̄ oia integra sunt
actori circa testes. ⁊ circa alia ⁊ ei nihil deperit. ff. d.
opri. lega. l. iij. no. Jo. an. in alle. c. si. e. ti.

¶ Iniuria facta emptori p̄ iudicē reputat qđā ca
sus fortuit⁹ q̄ nō imputat venditori. qz post factaz
venditionē res vendita perit emptori. vt. l. neces
sario. ff. de pcri. ⁊ cōmo. rei vendite.

¶ Vicer snia lata p̄tra emptorē p̄ iniuriā v̄l impu
dentia iudicis. etiā sine culpa emptoris noceat ipi
emptori. vt plene p̄ Bar. in. l. emptione. ff. de fide
ius. snia tñ lata p̄tra fideiussozē p̄ iniuriā iudicis si
ne culpa fideiussozis non nocet fideiussozi. vt no.
Bar. in dicta. l. emptione. no. Abb. in allega. c. si.
de emp. ⁊ ven.

¶ In p̄ctu vēditōis apponit notari⁹ q̄ vēditor ob
ligat se ad defendendum de iure ⁊ de facto intelli
git si lis mouet de facto ⁊ nō de iure. non tñ si p̄ ex
iudicialē violentiam expellat. qz illud nō venit ex
natura p̄ct⁹ vt no. Bar. in. l. stipulatio ista. ff. de
ver. obli. ⁊ Abb. in. c. si. de emp. ⁊ ven.

¶ Clericus tenet corā iudice seclari defendere lai
co rem quā sibi vendidit. vt notatur p̄ glo. in. c. de
ricū null⁹. xi. q. i. qz in h̄ casu clericus nō litigat. s̄
solum p̄stat auctoritatem ⁊ defensionē ipsi empro
ri. l. i. c. vbi in rem actio. ⁊ in. l. venditor. ff. de iu
di. secus vbi laicus possessor nominat clericum in
iudicio. quia tñ clericus potest aduocare causam
ad forum suū. vt no. in. c. quoniā. §. qđ si sup reb⁹
vt lite non p̄testa. no. Abb. in. c. si. de emp. ⁊ ven.
ij. colum.

¶ Etiā si venditor sit certus de lite mora tenet em
ptor ei denūciare. qz talis denūciatō nō solū sit ad
simplicē sciaz venditoris. s̄ etiā vt veniat ad defen
dendū emptorē. est p̄clusio Abb. in. c. si. de emp. et

vēdi. iij. colū. ⁊ ibi Barba. dic̄ q̄ ex q̄ vēditor p̄mi
sit emptorē defendē in lite eo ip̄o q̄ denūciat sibi li
tem motā videt̄ requirere euz vt defendat in lite p̄
iura p̄ eū allegata.

¶ Res empta ex pecunia alteri⁹ casualit̄ efficit il
li⁹ cui⁹ erat pecunia vt i milite miorē ⁊ etiā ecclēsia.
⁊ idē i clerico qđ ē miles ecclēsi. no. gl. ⁊ Bar. i. l. mi
les. ff. d. re iudi. no. Abb. in. c. j. de de. egro. ⁊ Ly. in
l. si vt pponis. ⁊ l. maf. C. de rei. v̄l. vt refert. Abb.
in. c. inquirendū. de pecu. cleri. in fi.

¶ Et de h̄ no. q̄ ex pecunia illi⁹ p̄sumit̄ empta res
cui⁹ nomē appositu est i instrumēto. vt. c. p̄sbyter d
pecu. cleri. facit. c. si. xij. q. v. ⁊ est singularis tex. in
l. cū pponas. C. d. testi. vbi dicit Bar. q̄ si frat̄ emit
fundū p se ⁊ p fratre suo. q̄ p̄sumit̄ emisse d̄ sua p
pria pecunia. ⁊ idō p̄tē p̄cij poterit petere a fratre.
⁊ ideo Bar. dat cautelā vt i instrumēto dicat̄ q̄ de
pecunia cōi soluerit. Item est notanduz q̄ si pater
emat fundū de sua pecunia. ⁊ in instrumēto fue
rit appositu nomē filij fundus acquir̄ patri ⁊ nō
filio. vt est tex. in. l. cum ppria. ⁊ qđ ibi no. glo. C.
si qđ alteri vel sibi. ⁊ i. l. si fili⁹ tui. C. de dona. inter
vix ⁊ vx. vt refert Barba. i alleg. c. p̄sbyter. qđ no.
⁊ vide eū in. c. se. eo. ti.

Episcopus

¶ Ep̄us nouā ecclēsiā in alterius parochiā non
potest constituere. quia esset in p̄iudiciuz antique
saltem de facto respectu oblationum que in noua
ecclēsia fiunt. facit. c. j. de no. ope. nunc. Abb. in. c.
cū olim. de p̄sue.

¶ Ep̄us nō p̄t in p̄iudiciū aliaz dignitatū seu ec
clēsiarū seu in p̄iudiciū reddituū eaz p̄stituere p li
bito sine iusta causa nouā dignitatē. glo. ⁊ Abb. in
alleg. c. cum olim.

¶ Ep̄us nō potest statuere p̄tra ius cōmune. no. gl.
in. c. cū dilect⁹. de p̄sue. facit. c. qđ sup his. d. maio.
⁊ obe. Jo. an. in. c. si. de offi. p̄sby. ⁊ in. c. si. d. appel
li. vj. ⁊ hoc v̄l qz ius cōmune est pductuz in esse.
⁊ per illud est alteri ius quesitum. vt exemplificat
Abb. in alleg. c. cum dilectus. potest tñ ep̄us statu
ere adiuvando ius cōmune. s̄. apponendo penam
vbi non est apposita vel aggrauādo appositam. vt
ibi no. Abb.

¶ Ep̄o nō licz habere officiales armatos p execu
tione iusticie nisi haberet tpalē iurisdictionē in lo
co. pbat p̄ Inno. qui dicit ep̄m in executione iusti
cie debere implorare auxiliū brachiū secularis. vt
c. admistratores. ⁊ c. p̄nceps. xxij. q. j. Itē sicut p̄
spiritualibus debēt p̄ncipes recurrere ad ecclīaz.
ita p̄ tpalibus debent p̄lati recurrere ad p̄ncipes.
vt. c. cū ad v̄l. ⁊ c. si ip̄ator. xvj. di. nec p̄miscuis
actibus sunt rex officia pturbanda. vt. l. p̄sultatio
nibus. C. de testa. Item ecclēsie fuit interdicta ere
cutio gladij tpalis dicente dño petro. Lōuerte gla
dium tuū ⁊c. de hoc p̄ doc. in. c. nouit. de iudi. Itē
qz arma clericorū sūt lachryme ⁊ oratōes. vt. c. con
uenior. xxij. q. viij. no. Abb. in. c. significasti in fi.
de offi. de lega.

¶ Ep̄us licet possit in multis disp̄sare. vt in. c. di

lectus. de tēpo. ordi. 7 in. c. at si clerici. §. d. adulte. de iudi. 7 pōt absoluerē a iuramētis 7 votis 7 fidelitatib⁹. vt. c. j. d. voto. 7. c. quēadmodū. d. iureiur. 7 no. in. c. debitorēs. eo. n. xv. q. vi. auctoritatē. nō tñ pōt in integrū restituere quo ad honores nec q̄ ad similia. nec infamiā remittere. q̄ nullo iure h̄ cauet. no. h̄osti. m. c. cū te ab. E. de re iudi. et licet ep̄us nō possit dispēsare sup infamia p̄ncipaliter pōt tñ accessorie ad casū sibi pmissū. vt sup adulterio 7 alijs minorib⁹ crimib⁹. vt no. Abb. in. d. 5. d. adul. no. glo. i. c. B̄tē h̄ q̄. xv. q. viij. Abb. in alleg. c. cū te ab. E. de re iudi. iij. colum.

Ep̄us potest transferre ius cōfirmandi p̄sentatos in aliū plarū ad petitionē patroni etiā sine causa. dum tamē ante fundatiōē sed nō post nisi ibi sit causa. facit quod no. in. c. constitutus. de elect. vide. j. patronus.

Ep̄us pōt i ecclia vacāte cui⁹ p̄uisio iure refuatiōis seu deuolutiōis spectat ad papā deputare ad mīstratorē idoneū. 7 illi admīstratōez cōmendare donec p papā fuerit p̄uisū. vt. c. vnico. ne sede vacan. li. vj. ar. x. q. j. c. regēda. 7 no. c. cū vos. d. offi. or. Abb. c. cū nob. de elec. iij. colum.

Ep̄us pōt supplere negligētiā inferiorū. etiā si de iure ad eū exp̄sse nō sit deuoluta p̄tās assignando terminū canonicis infra quē debeāt ecclie p̄uidere d mīstris. qd si nō fecerit poterit ep̄us lapso t̄mi nō p̄uidere. ar. i. c. irrefragabili. §. excessus. d. offi. ordi. iūcto. c. quāto. 7. c. ad rep̄mēdā. e. ti. Ab. i. c. cū in ecclia. de elec. iij. colum.

Ep̄s pōt p̄uidē ecclie d rectore vbi p̄ longā expectatōez patroni possūt eligē. vide. j. patron⁹.

Ep̄us pōt interpretari iuramētū 7 cognoscere an sit licitū vel nō. vide. j. iuramētū

Ep̄s absoluit ex cōicātū ab inferiori plato. vide j. plati inferiorē.

Ep̄us pōt de p̄suetudine gnālī p̄uidere in oib⁹ ecclijs sue diocesis etiā collegiatis. vide sup p̄suetudine generali.

Ep̄us pōt esse iudex sup iniuria notorie ei illata no. Inno. in. c. ex pte. de ver. signi. 7 plene p Ab. i c. cū venissent. de iudi. as̄ aut criminaliter p̄tra suū subditum super iniuria ei irrogata occulte non p̄cedit. vide Abb. in. c. irrefragabili. §. cetēz de offi. ordi.

Ep̄us potest stante causa rationabili 7 manifesta imponere collectā ecclēsijs 7 charitatiuū subsidium petere. vt. c. conuenerunt d. offi. ordi. 7. c. cū apostol⁹. de censib⁹. as̄ nō pōt. vt no. Abb. in all. c. p̄querēte. 7 cā rōnabilis 7 manifesta est si ep̄us est grauāt onere debitorū. vel ep̄atus est tenuis. 7 nō sufficit ei ad p̄curandū vtilitatē ecclie. vel vult ire ad p̄ciliū vel ad papā vel ad regē p cōib⁹ negocijs. 7 ad hoc charitatiuū subsidium nō solū tenent ecclie s̄ etiā capelle s̄biecte monasterijs. si tñ sunt capelle reglāres in quib⁹ habitāt tñ monachi nō tenent. ad h̄. no. cle. j. d. excessi. pla. 7 Inno. in. c. j. de sta. regu. 7 Abb. vbi sup. 7 in. c. dilect⁹. de offi. ordi. vide. j. subsidium.

Ep̄s potest facere synodū ad quē oēs abbates

7 sacerdotes eius diocesis tenent venire. 7 ad h̄ cōpellunt p censu. ecclesiasticā. vt. c. qd sup. de ma. 7 obe. nō tñ pōt aliquid p̄tra canones statuere vt ibi 7. c. institutiōis. xv. q. ij. laici tñ possūt statuere cōtra legē impatoris. vt le. 7 no. in. l. oēs ppli. ff. d. iustit. 7 iure. Abb. plene in alleg. c. qd sup. vide supra abbates exempti.

Ep̄us pōt ab inferiori plato iudicari v̄l puniri si delinqt in territorio ipsius inferioris. vt. l. iij. ff. d. offi. p̄si. est p̄clusio Abb. in. c. cū inferior. de ma. et obe. s̄ archiep̄s nō pōt a suffraganeo i cui⁹ territorio delinquit puniri. no. doc. in. c. ij. de p̄sti. li. vj. quere rōnem p Abb. vbi supra.

Ep̄us pōt absoluerē iurantē p metū. vt. c. verū. 7. c. si x̄o. de iureiur. 7 idē est vbiq̄ iuramētū cōtinet turpitudinē ex pte recipiētis 7 i odiū ipsius. no. Inno. in. c. ad aures. qd met⁹ cā. q̄ bene faciet ep̄us absoluendo talem. etiā si sibi cōpetit aliō remedium. vt Inno. vbi supra. ex quo singulariter no. fm Abb. ibi. q̄ vbi iuramentū cōtinet turpitudinem ex pte recipientis. nō est intelligendū vt iurans adimpleat prius iuramētū fm formaz. c. de bitores. de iurciuran. sed pōt directe petere absolutionē ab ep̄o. vt Abb. in. c. ad aures supra alle. 7 in. c. j. de iureiur. vide. j. ep̄us bononi⁹. Item ep̄i possunt absoluerē iure suo ab eisde iuramētis. no. Inno. in. c. debitorēs. de iureiur. 7 h̄osti. in. c. verū. eo. ti. in fi.

Ep̄us p se sol⁹ pōt deponere clericos in minoribus p̄stitutos. tex. 7. glo. in. c. iij. d. p̄suc. li. vj. vide supra depositio.

Ep̄us pōt reuocare ad se cām coraz suo vicario pendentē. vide. j. p̄nceps reuocādo.

Ep̄us statutū seu dispensatiōē pōt facere contra legē ex tali causa. ex qua talis casus s̄best quē legislator p̄siderasset. aut legē illā nō p̄didisset. aut facultatē p̄trariā disponendi p̄beuisset. qd p̄bat per tex. no. l. si hominem. ff. man. facit quod nor. Bal. in. l. omnes populi. ff. de iusticia 7 iure. p qd limitatur. c. at si clerici. §. de adulte. de iudi. 7 vide dominos de rota decisi. xcij. Abb. in. c. dilecti. ij. de appell. ij. colum.

Ep̄us bononiēn. potest relaxare iuramētū ciui bononiēn. qui iurauit soluere vsuras murinēn. q̄ p̄tractus fuit bononie celebrat⁹ absentia illi⁹ murinēn. nō obstāte. est p̄clusio Lapi. in suis alleg. al. legatione. x. 7 est rō fm eum. qz obligatus ad vsuras est suppositus eidē ep̄o. 7 agi tñ de tollendo ligamine sibi subiecti 7 de liberanda eius aia. nec aliquid disponit circa psonā abñtis. de quo est casus fm eū in. c. postulasti. de foro cōpe. Item quia in resolutione p̄tractus qui sortitur for. no. ff. de cōdi. inde. l. qui certo loco. Bar. i. l. j. C. vbi 7 apd quē. sicut 7 potest absoluerē reū vbiq̄q̄ absentē ab impetitione actoris. ff. de iudi. l. p̄perādū. §. si aut reus. 7 vide sup q̄ pōt p̄cedere ep̄us ad declarationē nullitatis p̄tractus vsurarij. etiā p̄tra absentē. sicut pōt p̄cedi ad missionē in possessionē p̄tra abñtem qd fundat p̄ plura iura 7 rōes. quas ibi vide p eum.

Ep̄us p̄t disp̄sare cū clerico qui in sacris p̄xt m̄imoniū. no. glo. Inno. 7 lhost. in. c. ex lris. qui clerici vel vo. qd̄ limitat ibi vez Abb. si clericus cōtraxit in sacris de facto cū vnica sola x̄gine. s̄ si cōtraxit bigamiā nō disp̄sat ep̄s. vt. c. nup. 8 biga. Abb. vbi supra.

Ep̄s p̄t delegare causas ciuiles clericorū laico. sed non spirituales nec crimiales. 7 vide infra laico potest.

Ep̄us nō potest statuere p̄tra ius sup̄ioris. vide j. statuere nō potest.

Ep̄us solus p̄t statuere p̄curatorē in inferioribus eccl̄is si iminet dānū eccl̄is ex nō p̄stitutione vt. c. impator de iura. calū. nā sicut adolescēt inuito daf p̄ iudicē curator ne incurrat dānū. C. q̄ pe. tu. l. j. insti. 8 cura. i. fi. ita i casu sup̄ p̄rio fac. c. cuz sim. ix. q. iij. q̄ si piculū nō iminet non p̄t. vt no. Inno. i alleg. c. impator. 7 Abb. ibi.

Ep̄us p̄t dispensare in crimie incestus. vide supra disp̄sare.

Ep̄us p̄t dispensare cōtra pp̄riam p̄stitutionē etiā sine causa. no. Inno. in. c. dilect. de temp. ordi. 7 in. c. cū ad monasteriū. de statu regu. qd̄ limitat fm̄ Ant. nisi trāsuerit p̄stitutio in p̄tractu v̄l p̄uilegio. 7 sic p̄t intelligi opi. Archi. in. c. l3 canon de elec. li. vj. vel nisi ep̄us iurasset suā p̄stitutionē cū nō p̄t seipm̄ a iuramēto absoluere. est p̄clusio Abb. in. c. at si clerici. 8 de adulterijs. de iudi. iij. colum.

In quib⁹ aut casibus ep̄us potest disp̄sare. 7 i quib⁹ nō. vide plene 7 copiose p̄ Inno. in. c. dilect. de temp. ordi.

Ep̄us an p̄t interpretare iuramētū 7 qm̄. vide. j. iuramentum.

Ep̄iscopus pp̄rius q̄s dicat. 7 vide infra iudex proprius.

Ep̄us p̄t aliquē de sancti canonizatis p̄ eccl̄as per statutū suū cū clero 7 p̄lo decernere venerandū. in. c. fi. de ferijs. 7 ibi Inno. 7 Jo. an. 7 glo. i. c. vnico. de reli. 7 ve. san. li. vj. nec h̄ p̄t sol⁹ ep̄s sine p̄lo q̄ ad min⁹ dz esse p̄is. no. Inno. in. c. vestra de loca. 7 c. fi. de offi. le. 7 f̄rede. de se. p̄silio. xvij. s̄ si p̄ls nō h̄ legitimā cām p̄tradicendi nō obstat ei⁹ p̄tradictio. no. Archi. i. c. vt aiaz. de p̄sti. li. vj. Abb. in. c. fi. de ferijs.

Ep̄us cū caplo an p̄t augere vel minuire numerū p̄bēdaz seu dignitatē sup̄mere v̄l 8 nouo creare. Abb. in. c. cū accessissent. de p̄sti.

Ep̄us an sine p̄sensu capli p̄t indifferēter statuta facere. vide plene p̄ Abb. in. c. cū p̄suetudinis. 8 p̄sue. ij. 7 iij. colum.

In ep̄o mlt̄a requirūt. q̄ no. Abb. in. c. cū i cunctis. 8. i. iij. colū. de elec.

Ep̄us an iure pp̄rio v̄l deuoluto habeat cōmunionē cū caplo in p̄ferēdis b̄nficijs. Abb. plene in c. cū in cūctis. 8. fi. de elec.

Ep̄us si iure pp̄rio h̄z p̄tatem eligēdi seu puidē di 7 p̄firmādi p̄t vnico actu se expedire. sec⁹ si h̄z iure pp̄rio p̄uisionē. 7 iure deuoluto p̄firmāndez q̄ tūc requirūt p̄les act⁹. no. Ab. plene i. c. cām. de

ele. 7 no. Jo. an. i. c. ne p̄ defectu. e. ti. 7 Ab. i. c. cū inter canonicos. e. ti. 7 c. ne p̄ defectu. circa fi.

Ep̄us an p̄t disp̄sare sup̄ defectu etatis. vt paties in etate defectū possit pmoueri ad dignitates vel ad eccl̄as parochiales vel ad ordines Abb. in c. cū dilecti. de elec. v. colū. 7 se.

Ep̄us an p̄t disp̄sare cū eo q̄ b̄nficiū ē adept⁹ p̄ simoniā. vide no. in. c. pe. de elec. 7 p̄ Abb. in. c. de simoniace. de simo.

Ep̄us an p̄t donare p̄sanguineis de fructibus b̄nficij vide. j. simo.

Ep̄us h̄z imediatā iurisdic̄tōez in tota sua dioce. si. licet sit ibi aliq̄s p̄lat⁹ sp̄alis. 7 sic p̄currit cū quolibet p̄lato inferiori in iurisdic̄tōis exercitō. 7 sic nō est grad⁹ inter ep̄m 7 p̄latos inferiores sibi s̄ditos 7 sic est loc⁹ p̄uentōi. vt. c. pastozal. de offi. ordi. et ibi Abb. vide Barbatū in. c. aplice de donatio. j. notabili.

Ep̄us tenet p̄stituere vicariū seu officialē generalem loco sui. vt i. c. noua actōe. xvj. q. vj. 7 c. cū sim. ix. q. iij. 7 c. qm̄. lxxix. di. no. Abb. in. c. quoniam. de offi. ordi.

Ep̄alia iura vide piene 7 nōbi. p̄ Ab. in. c. cōque rente. de offi. ordi.

Ep̄s agit p̄ eccl̄a sibi s̄biecta. vt. c. cuz dilect. de succes. ab itesta. 7 l. sancim⁹. C. de sacrosā. ec. Ab. in. c. j. 8 offi. iudi. vide. j. p̄lat⁹ etiā.

Qui numer⁹ ep̄orū requirat ad depositōnē ep̄i. vide supra depositio.

Ep̄s vel archiep̄s an 7 cui p̄t eccl̄as sibi subiectas p̄cedere. 7 qd̄ veniat in tali p̄cessiōe. vide Abb. in. c. cū int. de re iudi. iij. colū.

Ep̄s an p̄t absolue a iuramēto i p̄ctu facto non vocata pte. vide sup̄ absoluere p̄t ep̄s.

Ep̄i familia an gaudeat p̄uilegio fori. vide sup̄ clericorū familia.

Ep̄us an p̄t extra diocesim cām delegare. vide supra cōmittere seu delegare.

Ep̄i auctoritas requirit in p̄stitutione p̄curatoris seu sindici generalis in eccl̄a. vide supra auctoritas ep̄i.

Ep̄s tenet in eccl̄a sua p̄stituere iconomū indistincte. als archiep̄us suppleret. vt. c. cū sim. ix. q. iij. sec⁹ i inferiorib⁹ q̄ tātis nō occupant negocijs no. in. c. fi. de offi. archi. Abb. vbi sup̄.

Ep̄us an p̄t emittere votū p̄grinatōis sine licētia pape vel capli p̄sensu. vide. j. votum p̄grinationis.

Ep̄s p̄t agere pro eccl̄is sibi subiecti. vide supra. 8. agere.

Ep̄s an p̄t milites creare. vide. j. milites.

Ep̄us sine p̄sensu capli an p̄t excoicare. suspēdere vel interdicere. vide glo. 7 lhosti. 7 Inno. et pe. de ancha. in. c. j. 8 excessi. p̄la.

Ep̄us in quib⁹ casib⁹ p̄t disp̄sare. 7 in quibus nō potest. vide supra dispensare in quib⁹ 7 c. cum sequentibus.

Ep̄us an 7 in quibus criminibus 7 cū quib⁹ clericis delinquentibus. 7 quomodo valeat disp̄sare. vide plene p̄ doct. signāter p̄ Anto. melius per

Abb. in. c. at si clerici. §. de adulte. de iudi. et vide supra dispensare. §. si epus.

Episcopus an et qui potest concedere ecclesiam religioso loco inuito rectore. no. docto. signanter Abb. in. c. cum venissent. de resti. spol. et Barba. i. c. apostolice. de dona.

Episcopus licet fundet intentōez suā de iure cōi quo ad proprietatē sup oibus ecclesijs sue diocesis adeo q si nō pbat p̄trariū obtinebit iuxta ea q habent. et no. in. c. cū venerabilis. et c. cū dilect. de rel. do. et c. auct. de p̄scrip. xvi. q. vii. oēs basilice. sec. tñ q ad possessionē. vñ nō p̄sumit possidere. nisi h p̄bet singlariter cū possessio p̄sistat in facto. de p̄cessio. p̄ben. c. cū oēs. et c. cū olim. iij. de resti. spoli. et ibi Abb. j. colum.

Episcopus an liget suo statuto vel liget archiep̄m si p̄tra statutū faciat. et si liget p̄ncipās cū eo p̄tra suū statutū. no. p. Jo. an. in mercu. in regula cui licet. de reg. iur. li. vi.

Episcopus pōt esse iudex in cā ecclie sue in his q spectant ad eū de iure cōi p̄pter notorietatē iuris. vt qñ excōicat s̄ditū p̄pter denegatā p̄curatōez visitatōis vel occupantē eccliaz in sua diocesi. nō tñ in his in quib⁹ ius cōmune nō fundat intentōez suā Itē fm aliquos possit defendere id qd iuste possidet sup quo inquietat et molestat et punire impedientē vel molestantē. sec. tñ est si nō possidet etiā si in veritate ip̄ius rei ab aliquo possessore spectaret p̄prietas ad ip̄m ep̄m. colligunt h ex no. p. Inno. in. c. venerabili. de cēsi. et p. hosti. eo. ti. p̄curaciones. vbi dicit q in cā ep̄alis mense ep̄us pōt esse iudex d̄ p̄sensu aduersarij. als poterit in tali cā vt suspect⁹ recusari. est p̄siliū Jo. calde. in. ti. de foro cōpe. p̄silio. vi. de hoc vide Inno. in. c. ex pte. de verbo. signi.

Episcopus an potest accusari corā archiep̄o. vide supra archiep̄us potest.

Episcopus nō pōt dispēfare cū iudeo vt possit nutricem christianā habere. vide infra iudeus non potest habere.

Ep̄s nō d̄z intātū attenuare vitā icarcerati q p̄pter attenuatē vite vel aspiratē carceri verisimiliter moriat. als nō euaderet penā irregularitatis nā vita carcerati d̄z referuari l̄z sit misera. vt in. c. nouim⁹. de x. sig. et c. a nob. de aposta. et ibi Abb.

Episcopus pōt excōicare adulter et adulteraz ex officio suo. et vide. j. excōicare pōt ep̄us.

Episcopus pōt excōicare laicū notorie delinquentē. vide. j. excōicari pōt laicus.

Laicus nō est defacili in ep̄m assumēd⁹. vñ sine magna cā nō d̄z fieri. qz p̄iudiciū nō modicū et scādali irrogat toti clero. vt. c. qd pderit. lū. di. Ab. in. c. sane. de cle. p̄iu.

Episcopus si vultire ad p̄ciliū vel ad papā vñ ad regē p cōi utilitate totius diocesis pōt petere ab ecclijs s̄biectis vt p̄ferat expēsas cuz ibi p̄curef cōis utilitas qm. vt no. Inno. in. c. j. d̄ sta. mo. monasteria tñ ad h onera nō tenēt. vt ip̄e no. ibi. et Ab. p. eū. ad qd facit. c. quā sit. xviij. q. ij. vide. j. monasteriū idē no. Ab. in. c. cū apls. de cēsi.

Episcopus pōt p̄sulere vñ ecclie cū p̄iudicio alterius ecclie trib⁹ p̄currentib⁹. §. q s̄bit cā rōnabilis. Itē q interueniat p̄sensu capli. Tertio q nō inferat enorme p̄iudiciū. colligit ex nota. in. c. p̄siliū. de reli. domi. et ibi Abb. iij. colum.

Episcopus licet fundet intentōez suā de iure cōi quo ad ecclias suas in sua diocesi q ad sp̄ualia. non tñ fundat intentōez suā q ad tp̄alia. vt. §. de reb⁹ tp̄alibus vel redditib⁹ et p̄uētib⁹ possit disponere ad libitū seu in vñs suos p̄uētere. vt in. c. cū venerabilis. de reli. domi. nisi aliter p̄bet ep̄us h ius sibi cōpetere. nec etiā fundat intentōem suā q ad possessionē. vt. c. cū olim. de resti. spol. q ad p̄prietatē xō sic. vt. c. ad decimas. de resti. spol. et c. j. d̄ p̄sc̄p. li. vi. Abb. in. alleg. c. cū venerabil. circa p̄n.

Ep̄s p̄currit iurisdinōe exercēda cū alijs p̄lati secularib⁹ habēnb⁹ s̄ditos. ita q locus est p̄uēno ni. vt no. p. doc. signanter p. Inno. in. c. cū ab ecclesiis. de offi. or. et in. c. pastoralis. eo. ti. et Abb. i. c. si. de capel. mo.

Episcopus pōt spoliare q notorie tenet eccliam iniuste. nec est necesse q eū vocet in iudicio. §. pōt eum spoliare de facto sic d̄ facto se intrusit. fac. c. qm. d̄ si. p̄sby. no. Abb. in. c. qz clerici. de iure parro.

Episcopus pōt p̄ferre b̄nficiū filio als legitimo vñ nepoti. dūmodo sit dign⁹. p h fac qd colligit ex glo. c. qz clerici. de iure parro. et ibi Abb. facit. l. si p̄sul. ff. de adop. et c. non satis. lxxxvi. di. et c. ois. xxxj. di. sentit Archi. in. c. ep̄us. x. q. ij. et vide qd no. i. c. grauē. de p̄ben. et qd no. Abb. in. c. si. de insti.

Episcopus maliciose nō vult p̄statū idoneū instituē vt qz notorie erat bon⁹ ecclastic⁹ et bone fame nec ip̄m ep̄us voluit examinare tenet ad p̄uidēdū eidē de cōpetēti b̄nficio. vt ex tex. cū ibi notat p. Abb. i. c. pastoralis. de iure parro.

Episcopus qntūcūqz eximat ecclia sibi s̄biectā retinet tñ aliq a quib⁹ eccliaz eximere nō valet vt est coertio. xvi. q. ij. vñs. Itē visitatio et p̄curatio rōne visitatōis. vt in. c. cū venerabil. d̄ cēsi. Itē cathedra. ticū. i. c. si quicūqz. xvi. q. vii. Jo. an. in alleg. c. cuz venerabilis. Itē reuerētia q sibi debet ab ecclia inferiori vt ibi. Itē ciuitatiuū s̄sidiuz. vt. c. cum apls de cēsi. Itē institutō auctorizabil. no. i. c. cū nō satis. de offi. archi. Itē ea q sūt ordi ep̄alis. si tñ ep̄us exemit. et papa p̄firmavit. ex certa scientia censet exempta in aliqb⁹ casib⁹. idē si snia fuit lata p̄tra ep̄m sup plena exemptōe et nō fuit appellatū. vt. c. cū inter de re iudi. Itē rōne p̄scriptōis. vt. c. auditis. et c. cū olim. de p̄sc̄p. Itē qñ papa p se eximit. vt. c. j. de p̄uic. li. vi. de quo plene p. Abb. in. c. cū venerabilis de cēsi.

Episcopus volēs visitare monasteriū si Abb. dicit se exemptū. et appellat ad papā pōt ep̄us nō obstat appellatōe sniaz excōicatōis p̄ferre p̄tra Abb. et tenebit excōicatio. qd habet vñ si ep̄us erat in possessionē visitadi. et hoc p̄stat. nā m tali casu in p̄iudiciū sui iuris nec appellatōne admittere nec p̄batō nem recipe tenet. qz p̄cedit vt p̄ p̄suatōe sui iuris non vt iudex. vt no. in. c. interposita. de ap. et in. c. cū int canonicos. d̄ elec. et ideo p̄suluir Inno.

¶ In tali casu episcopus semper pcedat extraiudicialiter ut per ad confirmationem iurium suorum. nam tunc potest defendere gladio materiali et spirituali ius suum ut. c. dilecto. de sen. excō. li. vi. idem in alijs iuribus episcopo competentibus. vel in cōseruatione corporalis possessionis. no. Ab. in. c. venerabili. de censibus. et vide. s. defendere potest.

¶ Episcopus an potest sine cōsensu patroni aliquid facere in institutione ecclesie vel beneficii. vide. j. patronus. s. sine cōsensu.

¶ Episcopus an potest ponere rectorem in hospitali. vel ordinare seu disponere de redditibus. et vide. j. hospitali.

¶ Episcopus sine capto an potest purgare vel minuere numerum canonicorum vel prebendarum. vide. s. capitulum sine episcopo.

¶ Episcopus dici non potest electus etiam cōfirmatus si non est consecratus sed appellatur electus. quia cōsecratio cōfert nomen et dignitatem episcopalem. ut. c. tua. de his qui fiunt a plebe. ad h. c. nisi. de vfuca. et in de. ii. de cele. mi. Ab. in. c. eā te. de rescrip. j. colum.

¶ Episcopus cum canonico licet possit ex toto suppressere dignitatem vacantem manente tamen dignitate quod diu vacat non potest illi iudiciū generare. no. doc. in. c. ij. de excess. ple. et ibi p. de. de ancha. et vide no. in. c. dudum de re. eccle. non alie. et de. si vna. eo. ti.

¶ Episcopus potest in cōsilio regis pberere cōsiliū in crimine. vide. s. cōsiliū in cōsilio.

¶ Episcopalis dignitatis sunt cognitio causarum matrimonialium. publicas penias iniungere. indulgentias cōcedere. ut. c. accedentibus. de excess. ple. Item institutio et destitutio clericorum. ut. c. cum satis. de offici. archi. cōmendaticias ad ordines dare. de tē. ordi. c. cum nullus. li. vi. grauioza examinare et diffinire. c. ad h. de of. archi. episcopalia insignia deferre. Item et illa que sunt ordinis episcopalis non competunt non episcopo que cōsumunt. lxxviii. di. corēpi. ut virgines ecclesias vel altaria cōsecrare sacros ordines cōferre. ista autem non episcopis nec consuetudine nec privilegio indulgent. de pse. ec. vel alia. c. aq. Archi. i. c. felici. de pe. li. vi. illa autem que sunt dignitatis episcopalis. de quibus. s. possunt inferiores prelati et abbates consuetudine vel privilegio acquirere. ut alleg. c. accedentibus. vide. j. indulgentias.

¶ Episcopus debet recipere iuramentum ab ecclesiarum rectoribus cum ab eo instituunt vel curam animarum eis committunt. ut. j. iuramenti forma.

¶ Episcopus nil potest disponere de mensa in iudiciū successoris. vide. s. c. sede vacan.

¶ Episcopus tenet deferre anulum in quarto digito. vide. s. anulum.

¶ Episcopus ultimarum voluntatum executores ex officio suo seu actione plegatarios intentata potest compellere ut officium susceptum ab eis debite exequatur etiam ad non pias causas. anno tamen elapso ad episcopum deuoluunt dicta potestas. est conclusio Ab. in. c. cum esses. de testa. q. vi. probatur in. c. iohānes eo. ti. ubi indistincte tenet hosti. q. possit. et h. ideo quia quilibet ultima voluntas dicitur pia. xiiij. q. ij. c. ultima voluntas. nam defendere orphanos et viduas et alias miserabiles personas spectat ad ecclesiam. c. super quibusdam. de ver. signi. multo fortius

defensio et executio defunctorum qui penitus sunt destituti defensionibus. ut no. Ab. vbi. s. vide executores testamenti. hoc idem cōcludit Ab. in. c. si heredes. eo. ti. et vide. j. executor testamenti.

¶ Episcopus beneficia cōferens non potest sibi retinere redditus. nec aliquam portionem ex redditibus. et si facit partem de hoc cum eo cui cōfert beneficium committit simoni am. ut. c. unico. ut ecclesiastica beneficia. potest tamen episcopus cum capitulo ex iusta et necessaria causa statuere ut reditus beneficiorum vacantium deputentur ad certum et laudabile usum usque ab certum tempus. ut. s. ad restorationem fabricę ecclesie ad quam non sunt potestates episcopus cum canonicis. non tamen potest episcopus in utilitatem propriam tales redditus cōvertere. nec in facto suo auctorizare. no. Jo. an. in. c. si propter tua debita. de rescri. li. vi. et h. facit. c. j. de re. ec. non alie. eo. li. ē conclusio Ab. post alios doc. i. alle. c. unico. ut ecclesiastica beneficia ubi etiam cōcludit q. ad debita ecclesie persoluenta et per dicta fabrica ecclesie cathedralis potest alienatio fieri fructuum beneficij. etiam iurispatronatus laicorum licet de honestate debeat requiri patronus et eius iusta contradictio debet admitti.

¶ Episcopus potest laicos compellere ut tempore caristie victualia iusto precio vendant. vide. j. venditio. s. episcopus.

¶ Episcopus potest vnire beneficium non vacans alteri ecclesie etiam rectore viuente. et etiam si collatio sit ad papam deuoluta. vide. s. beneficium non vacans. et j. prelatus potest vnire.

¶ Episcopus potest ecclesiā parochialem facere collegiatam et disponere ut clerici licet seculares viuāt in comuni. et sub vno tecto dormiant. et sic fuit obtentum in diocesi clamoretensi. per tex. in. c. qm. de vita et honesta. de. ut ibi refert Abb.

¶ Episcopus an tenebitur vti roqueto in publico vel super indumentis. et an potest habere cooptum et quibus vestibus debet vti. et quando debeat vti pontificalibus vel insignibus episcopalibus. et quid de prelatibus inferioribus. vide quod late et notabiliter no. Ab. in. c. clerici officia. de vita et honesta. cleri.

¶ Episcopus non facit excelsorem. digniorum seu viliorum redditus beneficij. consideranda tamen est dignitas. ut c. legimus. xxiij. di. nec est cōferendum episcopatus propter redditus lucri faciendos. s. propter onus et curam. et quod pluribus potest perficere. nam qui episcopatum desiderat. bonum opus desiderat. c. qui. viij. q. i. potest ibi verbum opus. quod sonat in labore. sollicitudinē vel curam. no. Ab. in. c. j. de de. non resi. in fi.

¶ Episcopus an potest restituere clericum depositum xbaliter vel actualiter. et vide. s. dispensare potest episcopus.

¶ Episcopus non tenet examinare clericum postulatū per alium tamen si sciat eum indignum peccat ordinando. quod non debet committere re illicitam ad petitionem illius qui dispensare non potest. no. Ab. post Innocentium. in. c. cum scdm. de preben. ij. colum.

¶ Episcopus tenet ex generali officio prouidere omnibus indigentibus maxime clericis. xvi. q. j. possessiones no. Ab. vbi. s.

¶ Episcopus qui cōtulit prebendam alij de iure debitam tenet iterum aliam cōferre. vide. s. collator.

¶ Ep̄s licet non debeat recipe ad ordines ignotū vel alienū clericū sine lris cōmendatijs. vt. c. fraternitati. de cleri. nō res. z. c. p̄mates. lxx. di. pōt tñ eū recipe quo ad beneficiū qđ p̄t ei cōferre. z. ratione bñficij poterit tñc eum ordinare. facit. c. ij. de temp. ordi. no. Ab. post lhost. in. c. cū iā dudū. de preben. vide. j. ordo. x. nullus.

¶ Ep̄s p̄morus ad ecclesias cathedralē nō perdit ipso facto p̄pria bñficia licet sit cōfirmatus z. habeat dignitatē z. possessionē ep̄atus. sed expectat vt sit cōsecratus. vel qđ labat tempus p̄scriptū ad recipiendā consecrationē. vt. c. cū in cunctis. de elec. non est dicif ep̄s anteq̄ sit consecratus. vt. c. ad honore. z. c. nisi. de auc. z. vsu pa. in alijs aut dignitatibus inferioribus seruatur dispositio. c. de multa. de preben. vt ibi no. Abb.

¶ Ep̄s an pōt dispensare circa pluralitatē bñficiarū. no. Ab. in sua repetitōe. §. quia x̄o. c. extirpā de. de preben. z. vid. §. beneficiū. x. si principaliter cū se. ix. z. vij. conclusionibus Ab.

¶ Ep̄s an potest statuere certus numerus canonicorum in ecclesia cathedrali vel ardua explicare seu alia sine cōsensu canonicorū vel clericorū inferiorū vide. j. statuere nō potest solus.

¶ Ep̄s cū consensu capituli sui potest concedere inferiori dignitati iura p̄tinentia ad dignitatē suā z. talis cōcessio nō p̄t p̄ supiorē reuocari. vt colligitur ex. c. cū venissent. de insti. qđ ibi no. Ab. j. colum.

¶ Ep̄s pōt delegare p̄tatem cōferendi beneficiū vacans vel vacaturus in genere vel in specie. vide §. collatio. x. potest ep̄s.

¶ Ep̄atus nō est simplex dignitas s̄ culminē dignitatis. vt. c. pe. de p̄ben. ideo constitutio disponens de dignitatib⁹ z. de mīstris ecclesie seu ecclesiasticis bñficijs nō extendit ad ep̄atus z. dignitates supiores. vt. c. dilectus. de p̄cel. preben. quod intelligit ibi Ab. i. odiosis. sec⁹ i. fauorabilib⁹. vt. c. ij. d. iudi. et regula odia. de regul. iur. li. vj. ex quo no. qđ si dispensat cum aliquo vt possit p̄moueri ad dignitates ecclesiasticas non extendit ad episcopatū cum dispensatio sit odiosa. ideo restringenda. vt. c. qđ dilectio. de consangu. z. affi. z. c. j. z. ij. de filiis p̄sby. li. vj. nec dispensatio ad episcopatū extendit ad superiores dignitates.

¶ Ep̄s quando videt esse in caplo tanq̄ ep̄iscop⁹ vel tanq̄ canonicus. quid hoc importat. vid. no. p. Abb. in. c. postulasti. de cōcessi. preben. z. i. c. a collatione. de appella. li. vj. z. in. l. j. §. solent. ff. quādo appella. sit.

¶ In materia indifferenti appellatōe ep̄i nō intelligit capitul⁹. ex quo p̄t argui qđ si p̄tās doctorandi ex p̄uilegio dat ep̄o nō intelligitur qđ habeat cōsensum vel cōsiliū capituli. no. Ab. in. c. cū apostolica. de his qđ si. a p̄la. in fi.

¶ Ep̄s cū consensu sui capituli potest pensionem ecclesie parochialis abundantis religiosi viris dare. vide. j. pensio.

Equitas

¶ Equitas est rōnabilis modus cōtinens in se cō

uenientiam z. rigore. differt ergo a iure. quia ius ē decisio que sit fm iuris regulas. equitas x̄o ē que dā cōueniētia et quoddā temperamentū recedēs ex cā a cōmunib⁹ regulis iuris. no. Bar. i. l. j. ff. d. legibus. Ab. in. c. ex parte. de transac. z. in. c. ij. d. re iudi. vbi dicit qđ equitas est ordinata iusticia temperata dulcedine misericordie. Glo. in. c. vt constitueret. l. di. iudex tñ nō debet videri velle clemētiore legi. glo. in aucten. de iudi. §. oportet.

¶ Equitas si nō est scripta nec ius debet iudex seruare equitatē. vt no. Inno. in. c. j. de cōsti. z. Bar. in. l. j. C. de legi. z. sic intelligit tex. in aucten. iusiurran. in. §. equius. si aut ius ē scriptū et equitas nō tūci⁹ est seruandū. ar. vj. q. iij. scriptū. et. l. p̄spect. ff. qui z. a quibus. si x̄o eq̄tas z. ius sunt scripta z. tūc si vnū scriptū in genere z. aliud in specie debz seruari qđ in specie repit scriptū. vt. c. ij. d. rescript. li. vj. s̄ si ambo generaliter vel specialiter sunt scripta preferenda est eq̄tas. qz ps fauorabilior. vt. c. odia. de regu. iuris. li. vj. Ab. in. c. si. de transac.

Error

¶ Error cōis si est circa totale fundamētū iurisdictionis. vt qz putabat ep̄us seu potestas qui non ē tunc tenet gesta iurisdictionalia p̄pter cōmunē errozē z. vtilitatē plurimorū. vt. l. Barbarius. ff. de offi. p̄sbi. aut error contingit respectu vnius p̄so/ ne tñ. z. talis error nō facit valere gesta. vt. l. si per errozē. de inris. om. iu. z. hoc. quia dicto casu nō s̄ s̄at vtilitas plurimorū. de hoc p. Ab. in. c. dilecta. d. p̄scrip. v. colū. z. vide. j. z. vide no. p. Ab. in. c. cōsultationibus. de iure patro.

¶ Error in nomine vel cognomine nō vitiat si cōstat de corpe. insti. de lega. §. si quis. z. dñi de rota decis. cxxv.

¶ Error intellectualis tñ nō vitiat sententias. nisi sit exp̄essus. est dictū. Ab. in. c. p. z. g. de offi. delega. v. colum.

¶ Error nominis nō vitiat dispositionē qñ constat de intentione. no. Inno. in. c. pe. de iura. calū. Bar. in. l. j. ff. qđ cuiusq̄ vni.

¶ Error iuris quando nocet in vsuca. z. acquisitione fructuū. vide Abb. in. c. si diligenti. de p̄scrip. v. colum.

¶ Erroze p̄babilis duct⁹ executor gratie male pui dēdo an pōt itez puidere. vide. j. executor gratie.

¶ Error an pōt impedire matrimonium. vide. j. matrimoniu.

¶ Error p̄babilis in snia re ipsa pōt reuocari snia vide. j. snia potest reuocari.

¶ Error iuris an z. quando impediatur p̄scrip. Ab. in. c. d. quarta. de p̄scrip. ij. colū.

¶ Error iuris excusat vbi agit de pena adulteriū vel incestus. vt. l. si adulteriū. ff. de adulte. idē vbi agitur de pena per dñōis substantie. vt aucten. in incestus. C. d. incestis nup. secus de pena per dñōis lucri. vt. l. qui cōtra. ff. d. cōdi. si. ca. Abb. in. c. z. si necesse. de dona. inter vi. z. vxo.

¶ Error in confessione vel in alijs dispositionib⁹ quando et qualiter potest reuocari. vide plene et

notabiliter per Abb. in. c. fi. de confess. xij. colum. vsq; in fi.

Error principis facit ius. l. iij. de supell. lega. 7 ibi vide glo. no. in fi. 7 ibi Bal.

Errorem suum an 7 quando potest quis reuocare in iudicio vel extra iudiciu. plene p Ab. in. c. qualiter. j. de accusa.

Error cois lz facit ius p. l. Barbari. ff. d. of. pro. 7. iij. q. viij. s. tria. x. vez. sol. tamē error cois absq; possessioe nō est sufficiens. vt actus gestus a non possessore valeat. vt. c. cōsultationib. de vsu pa. et ibi Ab. in pn. et vide. j. patron. x. institutus.

Per errorem cōem gesta licet tolerantur. vt. l. Barbari. Philipus. ff. de offi. preto. si tamē a pn cipio impedimentū erat patens taciturnitas pñū nō potest inducere validitatem pcessus. etiā si nō excipiat. vt. l. ij. C. de sen. iij. q. viij. s. tria. x. vez. facit. c. ad pbandū de re iudi. est cōclusio Abb. in c. sciscitatus. de rescrip. v. colum.

Error iudicis siue calculi vel falsa causa an viti et sniam. vide plene p doc. signanter p Pe. de an/cha. 7 Ab. in. c. ij. de purga. vulga.

Ethnicus

Ethnicus. i. gentilis. vl dicitur a riuulo sulphureo de quo cōtinuo viget ignis. vt Sene. in epla. vj. vel dicitur pprie ab illo mōte ethna qui ē in sicilia apud ciuitates cathanie. 7 est valde fructiferus. 7 hz os larissimū 7 pfundissimū. ex q a tpe beate Agathe pcessit ingens ignis. 7 multa mala fecit. 7 deteriora fecit lz si nō forēt merita beate Agathe cū cui re liquijs 7 velo deuotissimus populus ibat obuias. 7 fert in vitisparz q est ibi os inferni. no. Ab. in. c. nouit. de iudi. vj. colū. 7 ibi hosti.

Euictio

Vide. s. emptor per totum. et. j. venditor.

Etas

Etas q redrať in epo. i abbate. i abbatissa. i monacho reglari. in clerico curato 7 in simplici. in canonicis in inqsiroze herence prauitatis. vis plene p doc. signant p Ab. in. c. cū in cūctis. s. j. d. elec. v. colū. 7 meli ē 7 late in. c. sup inordinata. de pben.

Etas ad iudicandū q sit sufficiens. vide no. i. c. cū vicesimū. de offi. delega.

Etas negata vel allegata p quē debeat pbari. vi. de Sali. in. l. si minorē. C. de in inte. resti. mi.

Etas hominis longevi est. c. annoz. no. glo. in c. possessiones. xvj. q. j.

Examinatio

Examinari nō debet p epm pñatus p lfas cōmendaticias alioz prelatoz. vel p collatoz bene fici si est notorius. qz psumit idoneus nisi contra rñ pbec. vt. c. fi. de psump. si tñ est ignotus potest epus cum examinare cū als nō tenet eū admittere. vt. c. in latera. de pben. 7 hoc vez circa bonitatem intrinsecam. s. respectu morū. quo ad bonitatem extrinsecā seu accidentalē vt est scia. tñ tenet

epus cum examinare. quia respectu cure animaz nō dicitur idoneus nisi pñ pbec. et etiam piculosū est cōmittere suspecto curā animarū. vt. c. cū sit. de eta. 7 quali. 7 no. in. c. si forte. d. elec. li. vj. no. Ab. in alle. c. in latera. ij. colū.

Exceptio

Exceptio declinatoria si nō apponat in termino pñro ad oēs dilatorias pponendas an possit pōstea apponi. vide. j. termino pñro p nō iudicē.

Exceptio declinatoria vbiq; notorius ē quod competit citato non tenet comparere. vide. s. citatio. x. vbiq; notorium.

Exceptio p quā negat iurisditio semp pōt pponi. qz tendit semp ad iudicē declinandū. 7 ideo nō videt in iudicē cōsentire iuxta no. in. c. si a iudice. de apel. li. vj. sec. aut de alijs declinatorijs. qz illi tendunt ad deferendū ad iudicē. s. nō cōtra iudicē vñ psumponunt iudicē habere iurisditioz. vt plene no. Ab. in. c. inter monasteriū. de re iudi.

Exceptio declinatoria vel pemptoria si cōpetit absenti cōtūmaciter nō audif illā volens pponere nisi veniat eo tpe quo si fuisset pñs illaz opponere posset. no. Jo. an. in regula sciēti. d. re. iu. li. vj. 7 in. c. ij. de dila. 7 est rō. qz prumacia fecit eū pñtez vt. c. veritatis. de dolo et cōtuma. 7 hoc etiaz si ps pñs sciat exceptionē cōpetere absenti siue non. qz non tenet ius sui aduersarij allegare. vt. c. si duobus. de appella. 7 ibi Ab. iij. colum.

Exceptione declinatoria nō obstat cōtra iudicē corā quo quis conuenire pmisit. vide. j. iur. idit. o. x. conueniri potest.

Exceptio spoliationis opposita cōtra petentem executōez snie impedit 7 retardat dictā exceptōez nā spoliatus nō pōt in iudicio cū effectu vocari obstante spoliatois exceptōe nisi prius plene restitua tur. vt. c. nullus. ij. q. vj. 7. c. ij. iij. q. j. Anno. in. c. ij. de ordi. cogni. Abb. in. c. nouit. de appella. in fi.

Exceptio spoliatois solū repellit illuz qui tenet interdicto vñ vi. sec. si tenet alijs remedijs possessorijs. 7 idē dico de alijs quocūq; puilegio attributo interdicto vñ vi. vt nō admittat secū accumulatiōē alteri cause de quo in. c. fi. de ordi. cog. moiteoz. qz oia iura hec puilegia tribuētia loquūt de spoliante q est valde exosus iuribz 7 hominibus. ar. in. l. qm multa. C. ad. l. iul. de vi. 7 pro hoc de. vnica. de causa pos. 7 pprie. est cōclusio. Ab. cōtra oēs doc. in. c. cuz dilectus. de ordi. cogni. iij. colū.

Exceptio spoliatois pōt in iudiciū deduci dupliciter. vide. j. spoliatio pōt in iudiciū.

Exceptio spoliatois nō admittit vbi factum est notoriū. qz ē dilatoria 7 pcludit p cōtestatōez. sed plus ē factū esse notoriū quā cōtestatiōē litis esse ergo 7 hoc ē nota. dictuz Vincē. in. c. pposuisti. de apel. 7 ibi Jo. an. in. c. frequens. de resti. spoli. li. vj. 7 Spe. ti. de pe. 7 pos. s. ij. post pn. 7 est rō. qz de illiquido ad liquidū nō est bona cōpensatio vt l. fi. de cōpen. 7. l. ij. de depo. no. Ab. in. c. cuz dilectus. de ordi. cog. viij. colum.

Exceptio spoliationis nō admittit qñ spoliat

conuenitur ex obligatione firmata iuramento. nō
est debet opponere exceptionē ne incidat in p̄iurū
nō satisfaciendo. fideiussor p̄t tamē cā obijcere cō
tra creditore siue pueniat ex sua siue ex debitoris
p̄sona q̄ cōpensat debitū tam sibi q̄ p̄ncipali de
bitori. vt. l. si quid a fideiussore. ff. de cōpen. q̄ in
telligit verū do. Antio. in. c. cū dilect⁹. de ordi cog.
q̄n ab initio erat spoliatus ⁊ sciens p̄stitit iuramen
tum sec⁹ si expost facto fuerat spoliatus. q̄ in iura
mēto inest cōditio nisi iusta causa supuenerit sicut
⁊ alie multe. de quib⁹ in. c. quēadmodū. de iure iu
ran. ⁊ ibi idē tenet Ab. in. c. cū dilectus. ruti⁹ tñ re
putat vt soluat. q̄ iuramentū p̄ncipaliter dirigē
in deum qui nullum p̄stitit impedimentū nisi om
nino iste p̄pter spoliationē efficeret inops ad sol
uendum. ar. in. c. significante. de pigno. ⁊. c. breui
de iure iuran. q̄ est norandum.

¶ Exceptio spoliatiois nō admittit cū quis impe
dit ne filiū suū faciat baptizari vel defunctū sepeli
ar vel parietem ruentē reficiat. ar. v. di. baptizari.
viij. q. iij. nōne. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. §.
si quis riuos. idē vbiq̄ agit de re nō capiente di
latōez sine piculo. ar. iuriū p̄ccalle. nā in p̄dictis ca
sibus nō subest alia ratio nisi q̄ piculū ē in mora
idē ergo in consiliis. ar. cor. que no. in. l. j. C. de
cōdi. inde. sec⁹ tamē cū quis querit de iniuria iā
irrogata postq̄ cessat iā periculū in mora. ē cōdu
sio Ab. in alleg. c. cū dilectus. de ordi. cog. j. collū.
⁊ vide ibi alios casus per eundē norabiliter.

¶ Exceptio spoliationis p̄t opponi cōtra spolia
tozē impetū de eo quod puenit ad ipsū qui de
ieci. de eo autem quod ad ip̄m nō peruenit excipi
p̄t infra annū tñ sic dicit in interdicto vñ vi. vt i
l. ij. C. vnde vi. ⁊ in. l. j. in prin. ff. eo. naz et infra il
lud tempus pponi p̄t exceptio infra q̄ agi debz
ff. ex qui. cau. ma. l. necnon. §. fi. sec⁹ dō quādo ex
cipit cōtra nō spoliatozem. quia tunc que annalia
sunt ad agendū sunt perpetua ad excipiendū vt
l. pure in fi. ff. d. doli. excep. Inn. ⁊ Ab. in. c. cū di
lectus. circa fi. de ordine cog.

¶ Exceptio spoliatiois nō cōpetit cōtra heredes
spoliatois nisi de eo q̄ ad eū puenit vel dolo ei⁹
factū est quo minus pueniret. vt. ff. vnde vi. l. j. §.
hoc interdictū. ⁊ §. vlti. ⁊ est ratio quia ipsū inter
dictū non cōpetit cōtra heredem nisi in p̄dictis
casibus. vt. l. ij. C. e. si. ergo nec exceptio. idē si lis
esset cū defuncto. vt allega. l. ij. tunc heres tenetur
etiam si nil peruenisset ad eum vt ibi. ⁊. C. si ex de
lic. defun. l. j. ⁊ hoc inq̄tū suppetunt vires facul
tatis de sepul. ⁊. c. fi. de quo latius p̄ Ab. in. c. cū di
lectus. de ordi. cog. in fi.

¶ Exceptio dilatoria nō p̄t opponi in causa apel
lationis. vt. l. ita demū. C. de p̄cu. ⁊ ibi Bar. sed si
ignoranter fuit emissā potest in causa appellatiois
opponi. ar. in. c. pastoralis. d. excepti. Ab. plene in
c. ad audiennā. de rescrip. iij. colum. in fi.

¶ Exceptio dilatoria licet regulariter debeat ante
litem. cōtesta. pponi. vt. c. inter monasteriū. de re
iudi. ⁊ in. l. fi. C. de excep. tamē si de nouo incipiat
cōpetere p̄t post litē cōtestatā pponi. vt. l. ij. C. de
cōsor. eius. l. i. ⁊. c. pastor. alis. de excep. idē quādo d

nouo puenit ad noticiā. no. glo. iij. q. vi. exceptio.
⁊. c. statutū. §. cū aut. d. rescrip. li. vi. vñ no. p̄ Ab.
l. c. insinuante. de of. delega. ⁊ i. c. j. de ordi. cog.

¶ Exceptio dilatoria licet iudex ex facili p̄sumpti
one nō admittat nō tñ pemptoriā. vide. j. p̄sump
tio. d. licet ex p̄sumptione.

¶ Exceptio dilatoria nō potest opponi in cā apel
lationis cōtra p̄sonā p̄curatoris ex quo nō fuit op
posita in p̄ma instantia ante litē cōtesta. vt est text.
in. l. ita demū. C. de p̄cura. ex quo inferit q̄ senten
tia diffinitua nō tollit effectū productū per litē cō
testa. vt. c. p̄ tuas. de appell. ⁊ ibi Ab. in prin.

¶ Exceptio nullitatis an impediatur executōez sen
tentie. vide Inn. in. c. cū in iure. de of. dele. ⁊ plene
per Jo. de lig. in de. j. de re iudi.

¶ Exceptio nullitatis obstat petenti executōez sen
tentie si incōtinenti potest p̄bati ⁊ tunc deferret exe
cutione. l. iudicas. C. si ex fal. instru. sed si nō p̄t in
continētē p̄bati ⁊ ad liquidatōez sui exigu longio
rē indagare tunc nō ob. no. Jo. de lig. in de. j. de
re iudi. ē cōclusio Ab. in. c. nouit. de appel. in fi.

¶ Exceptio nullitatis cōtra prouisū petentē pos
sessionez bñficij de quo est p̄uissus non adimittit si
ostendat titulus apparēter iustus nisi exceptio ali
quā p̄sumptōez apparentez habeat contra titulum
vel nisi afferantur probatōes incōtinenti. p. l. iij.
§. ibidem. ff. ad exhib. ⁊. l. si his a quo. vt in poss.
leg. ⁊ glo. in. c. j. ⁊. c. litteras. de resti. spo. si dō nō
est titulus apparenter iustus. vt q̄ habitus ab eo
qui de iure cōi donare nō p̄t ⁊ tunc debet p̄t di
scuti hec exceptio tanq̄ fundamentalis petitorij ⁊
possessorij. ⁊ sic intelligit. c. cū olim d. causa pos. et
pprieta. et ibi Abb. circa fi. et vide. s. confirmatio
prouisionis.

¶ Exceptio notorietatis pprietas an ⁊ q̄n obstat
agenti possessorio. vide. j. possessorio agentis. ⁊. j.
restitutionē petenti cū d. se.

¶ Exceptio pprietas seu exceptio dolo petis ⁊.
nō hz locū vbi constat de iusta possessione actoris
enā si reus illā incōtinenti velit p̄bare. q̄ alis seq̄
ret absurdū q̄ liceret dñō pprietas impune mo
lestarē possessorē. q̄ est cōtra mentē. l. si quis intrā
tam. C. vñ vi. ⁊ de p̄ben. cū qui. li. vi. xvi. q. vi. pla
cuit. ⁊ dare materia delinquendi et veniendi ad
arma. cōtra. l. puenire. ff. d. pac. do. ⁊. l. nō ē singu
lis. ff. de re iudi. nō est d̄z ps ppria auctoritate at
tētare q̄ p iudicē cōsequi d̄z. no. in p̄dictis iurib⁹
⁊ p̄ Inn. in. c. cū n̄ fis. de cōces. p̄ben. sed si p̄bati
ones sup possessionē hincinde pares eēt vincerēt
p̄bationes sup pprietate ⁊ obstat tūc exceptio p
prietas. vt p̄bat in. c. licet de p̄ba. Ly. ⁊ Bar. in
iuri. s. allega. Ab. in. c. in litteris. de resti. spo. iij.
colum. ⁊ vide. j. possessorio agentis.

¶ Exceptio defectus pprietas admittit in pos
sessorio ad piscende in bñficialib⁹ si p̄batoēs offe
runt incōtinenti. vt. l. iij. §. ibidē. ff. ad exhib. no. gl.
in. c. j. ⁊. c. litteras. de resti. spo. l. host. in. c. ad vlti
mum. de cau. pos. ⁊ pprie. nō tñ obstat si agit pos
sessorio retinende. vt. s. d. exceptio pprietas. sed
si agit possessorio recuperande si exceptio pariter cō
ternit defectū pprietas ⁊ possessionis ⁊ tūc debz

admitti. qz cēset pprie defensio super possessione. no. viij. di. quo iure. z ideo dicūt dñi de roa deci. xxi. q agēti po sessorio recuperande obstat exceptio refuatōis papalis. qz refuatio inficit etiā possessio nē. Ab. in allega. c. in lris. xij. colū. z vide. j. posses sessorio agēti. z. j. restitutionē petenti zc.

¶ Exceptio iniusticie opposita cōtra sniam q tran siverat in rē iudicataz si de facto admittat z pbe f licet nō debuit admitti. vt. c. cū inter. de re iudi. iu dex dz pnunciare sup dicta exceptōe. de q cogno uit vt voluit Inn. in. c. cū dilecta. de rescrip. z. c. cū bertoldus. de re iudi. simile no. Inn. in. c. qz pleri qz. de imu. eccle. vbi p cōfessionē pris victricis con stat sniam esse iniustā debz eā iudex retractare etiā si transiuit in rē iudicatā. ex quib⁹ no. theoricā q si cōtra psumptiōez iuris z de iure z de facto admit tat pbatio in cōtrariū patietē eo cuius interest dz a tali psumptōe p pbationē cōtrariaz recedi. idez quando de cōtrario cōstat p confessionē eius cui⁹ interest. qd formāt legiste in auctē. s. iā necesse. C. d dona. añ nup. idē cū p publicatas attestatiōes admittit exceptio z recipit pbatio directe p̄ria p̄ me pbationi. nā licet a pncipio nō debuisset admit ti ppter piculū subornatōis testiū. vt cle. ij. d testi. z. c. fraternitatis. e. ti. tamē ex quo fuit admitta debet valē. no. Jo. an. in. d. c. fraternitatis. no. Ab. in. d. c. cū ptingat. d of. dele. z ibi elegant p eum

¶ Exceptio doli cōpetit contra petentē executōez arbitriū dolo si vel cōtra sniam arbitri recusati. viō s. arbitriū dolo si. cum s. se.

¶ Exceptio pemptoria si fundata intentōe actoris p reuz opponat quando incōtinenti nō pbat s pe tit inducias si defecerit in pbando cōdemnat incō tinenti in expensis diffinitiva nō expectata. z si nō est soluendo puniet corporaliter fm arbitriū iudici iste est casus fm verū intellectū Ab. in. c. finē litib⁹ de dolo et contu. vide. j. pene pecuniarie. et vide. j. sententia incerta.

¶ Exceptiōez pemptoriā si ps maliciose cā verādi aduersariū distulit opponere i pma instātia nō au dif in cā appellatōis. ita no. sentit lhost. z Jo. an. in c. inter monasteriū. de excep. z idem pōt dici in qli bet exceptiōe que maliciose tpe determinato non fuit pposita vt post illud tps nō admittat. ar. plo cum a speciali. in. c. exceptiōez. de excep. Ab. in. c. j. eo. ti. vide. j. exceptio pemptoria.

¶ Exceptio si oriat post conclusionē in cā nunq dz admitti post terminū. nec tūc admittit pbatio nes nec allegatōes siue cōsistant in facto siue in iu re. vt. c. cū dilectus. d si. instru. Inno. in. c. pastora lis. de cā pos. z pprie. z h nisi euidens rō iudicem moueat. vt all. c. pastoral. z domi. d rota deci. xx. Abb. in. c. pastoralis. de excep. iij. colum. no. glo. in. c. qm. de proba.

¶ Exceptio pemptoria pōt in appellatōis cā op poni que scienter z dolose fuit omitta in cā p̄inci pali. qd cōmendar Ab. in. c. inter monasteriū. d re indi. iij. colū. z sic nota. q ē generale. q is qui non opposuit exceptionē sibi cōpetentē debito tpe et h facit maliciose cā fatigandi aduersariū postea vo

lens opponere nō dz audiri. facit de pben. p̄nti. s. loca. li. ej. vt ibi no. z facit glo. in. c. ad audientiaz. d rescri. z Ab. vbi. s. vide. s. exceptiōez pemptoriā. ¶ In exceptiōe criminis sicut in accusatōe dz poni specificatō loci z t̄pis. ij. q. viij. libelloz. z ibi Arch. no. in. c. tue. de pcura. z m. c. p̄ntium. de testi. nec pōt tali exp̄ssioni renunciari. no. Archi. z Jo. an. i c. ab eo. de elec. li. vj. illud est quod ē de substantia exceptiōis vel articulatōis in excipiēdo vel articu lando ē etiā de substantia pbatōis in pbando. alit succumberet excipiēs z articulans. vj. q. v. actor. de pba. ex litteris. z licet in exceptiōe nō expriman tur requirit tñ qz specificent in pbatione. vt cōclu dit Jo. Cal. in suis cōsilijs. ti. de excep. consilio. j.

¶ Exceptio rei iudicate an z qñ obstat agentis sub alternatōe vel disūctiue reali vel psonali actiōe si in vna pte succubuit. vide no. p Abb. in. c. ij. de li be. obla. vj. colum. z late p Barba. in. c. inter dile ctos. de dona. p̄mo nota.

¶ Exceptio pemptoria quādo est notoria non spe ctat necessario litis cōtesta. sed pōt opponi añ vt. c. si. de libe. obla. z sic limitat. c. j. de lit. cōtesta. li. vj. nā ex quo ius cōpetens pti ē notoriuz nō debet iu dex pati cām venire in iudiciū. c. qm. de filijs p̄sby teroz. imo debet iudex tunc lacerare libellū. qz ap paret de iniusta causa petendi. no. Inn. in. c. ij. de offi. iudi. facit. l. j. ff. si messor fal. mo. Ab. in alle. c. si. de libe. obla. circa fi.

¶ Exceptio pemptoria nō pōt añ litē cōtesta. ppo ni nisi sit exceptio litis finite. vt. c. j. z. ij. de li. p̄test. li. vj. vel nisi sit n otoria. vt. c. qm. de fil. p̄sby. idem si exceptio cōtinet in instrō vel excipiēs se offerat illā incōtinenti pbatuz. vt no. in. c. sup litteris. de rescrip. z vide Ab. in alle. c. j. de ordi. cog.

¶ Exceptiōez pemptoriā pōt reus opponere post li tē p̄testa. añq actor funder intētōez suā si ip̄e actor cōsentit. vt. l. circa. ff. de pba. si aut actor nō cōsen tit. vide qd plene no. Abb. in alle. c. j. de ordi. cog.

¶ Exceptio pemptoria si ē cōpassibilis cum facto principali pbatio admittit etiā publicatis attestati onib⁹. vtp̄ta pbatuz ē matrimoniū volo ego re⁹ pbare consanguinitatē. nā vtrūqz esse potest. nec tunc est timor subornatōis. vt. c. j. de ordi. cog. z. c. de testi. sed si exceptio nō est cōpassibilis cuz facto principali nō admittit. vt. cle. ij. de testi. de q vide plene Ab. in alle. c. j. de ordi. cog.

¶ Exceptio si est talis sup qua pnunciatōe nō fa cta tacite vel exp̄sse posset impediri negociū p̄inci pale sup ea est pnunciandū. z non curat an exp̄sse vel tacite procedat ad vltiora. vt no. in. c. ex pte iij. de appellatōibus. z per Bar. in. l. apcedēte. C. de dila. z sub isto mēbro cōprehendit ois exceptio concernēs p̄cessuz. siue natura sui sit dilatoria. si ue pemptoria. sed ppter p̄iuelegiū exceptionis li tis finite obseruat. c. j. de litis contesta. li. vj. idē si exceptio concernit p̄cessum accidentaliter sed na turaliter cōcernit negociū p̄ncipale. vt qz opponit exceptio de fec⁹ nataliuz que licet p̄iudicer p̄cessui iudicis secularis dz sup̄edere donec hec incidens questio exp̄pediatur per ecclesiā. vt. c. tuā. de ordi.

VXXI
cog. de quo vide Ab. latius in. c. j. de ordi. cog.

¶ Si excipias de crimine qđ non cōtingit causam de qđ agit pōt habere suū effectū repulsiuū. ⁊ is cōtra que opponitur assumpsit defensionē pncipalit sup tali exceptōe disputando ⁊ cōuincat puniū cū sit effectū iā crimē notoriū. sed puniū extraordina ria pena. ar. a parrario. in. c. cñ dilect. de ordi. cog. ⁊ l. nullū. C. d. testi. idē si nō assumpsit defensionē vt in iur. d. alle. Si dō crimen contingit causaz de qđ agit aut crimē pstat p cōfessionē puniū pena ordina ria. qz rōne contingente videt pncipaliter deductū in iudicio. ar. in. c. ij. d. iudi. ⁊ qđ no. in. c. p inquisitōez. de elec. sed si constat p pbationes et is cōtra quem agit nō erat pns vt qz erat testis tūc nulla pena venit puniendus. vt no. p Ab. in. c. cū dilectus. de ordi. cog. xvi. colum.

¶ Exceptio pemptoria quādo venit examinanda ex natura sua corā alio iudice a iudice pncipal cau se opat effectū dilatoriaz. differt em̄. pcessum pncipalē ⁊ suspēdit iurisdicōez iudicis pncipalis cau se donec fuerit p aliū iudicē pnuiciatus ne insur gat intricatio pcessus. vt ē casus no. in. c. tuaz. de ordi. cog. ex quo no. aliā specialitatem q sup incidenti seu pemptoria de necessitate ē pnuiciandus qñ venit examinanda corā alio iudice. ⁊ sic limita no. i. c. fi. de ordi. cog. vt no. Ab. in. alle. c. tuā circa pñ.

¶ Exceptio rei iudicate super pprietate an obstat agere volenti sup possessio. vide no. p Ab. in. c. pastoralis. de cau. pos. ⁊ pprieta. x. colū.

¶ Exceptio pemptoria pōt opponi ⁊ pbari post fū data intentōez actoris si nō est directe cōtraria qz tūc nō admitteret. vt. c. fraternitatis. d. testi. ⁊ de. ij. e. ti. d. qđ i. c. d. testib. d. testi. ⁊ qđ no. i. c. j. d. ordi. cog. ⁊ in. c. accepta. de resti. spolia. ⁊ ibi Ab. in. pñ.

¶ Exceptio criminis an ⁊ qñ obstat cōtra petentē restitutionē vel cōtra agentē als vide no. p Anto. ⁊ Ab. in. c. itē cū quis. de resti. spoli.

¶ Exceptio criminis que nō inducit puatōez ipso iure nō admittit cōtra petentē restitutōez in bñficialib. qñ tūc qz cleric. sit criminofus qz iust. tenet bñficiū anqz priuē p sniaz. no. Inno. in. c. cū no stris. d. pben. nā exceptio vt admittat d. esse talis vt excludat actionē. vt. l. j. ff. de excep. et in. c. ij. de ordi. cog. sed ista exceptio nō excludit actōez. quia p supposito qz crimen oppositū sit vex nihilominus cleric. remanet in iure suo. nec pōt dici qz debeat p uari exceptione pbata qz exceptio nō pōt operari hūc effectū puatiuū. solū em̄ si sua natura operat expulsiuū. vt pbat in. c. ij. de ordi. cog. no. Anto. ⁊ Ab. in. c. itē cū quis. de resti. spoli. iij. colū.

¶ Exceptio cōtra testes licet debeat opponi an ap turā testiū. vt no. in. c. pñentiū. d. testi. an pbatōes pñt induci anqz testes recipiant. no. Abb. in. c. ex pre ade. d. testi. ⁊ vide eū in. c. cū. J. ⁊ A. d. re iudi. sua tamē dispositōez alle. c. pñentiū. de testi.

¶ Exceptio que opponit cōtra psonas testium est qñ pemptoria. qz si nō directe tñ p obliquū pimit. nā sblata pbatōe remanet ius partis inutile. Ab. i. c. j. d. excep. et. c. sepe. d. resti. spoli. ⁊ l. duo sūt tici. ff. de testa. iij. ⁊ vide Ab. in. c. cū. J. ⁊ A. d. re iudi.

¶ Exceptio an pōt in iudiciū duci sine actōe. Ab. in. c. si aut. de rescrip.

¶ Exceptio notoria pōt opponi ad pcessus ⁊ sic an litē cōtesta. licet sit pemptoria qđ ē notabile Spec. ti. d. except. s. dicto. x. s. pone. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. d. li. cōtesta. li. vi. Bar. i. l. cū querebat. de re iudi. Archi. in. c. vt circa. d. elec. qui no. dicit qz ois excep tio pemptoria etiā si notoria pōt opponi an litem cōtesta. dūmodo excipiens se offerat incōninenti p baturū. ar. in. l. ij. s. ibidē. ff. ad exhib. de quo Abb. in. c. super litteris. de rescrip.

¶ Exceptio surreptōis q tpe debeat opponi. Ab. i. d. c. ad audientia. in fi.

¶ Exceptio an ⁊ qñ ⁊ que admittat cōtra papam Ab. plene in. c. licet. de elec.

¶ Exceptio que opponitur cōtra electōez vel ptra electū vel puilum quōtuplex ē. ⁊ de eius effectū vi de quod. no. Abb. plene ⁊ subtiliter in. c. sup eo. d. electio.

¶ Exceptio an admittat post electōez ad impediē duz cōfirmatōis effectū Ab. in. c. qđ sicut. s. super eo. de electio.

¶ Exceptio defectus tituli nō obstat cōtra pñatus antiquā possessionē tenentē. vide. j. pbatio.

¶ Exceptio an pōt deduci i iudiciū anqz deducat actio. vide qđ no. Ab. i. c. si quis cōtra clericus. de foro ppe. ⁊ tenet ibi sup rubrica. de exceptio.

¶ Exceptio si sit legitima in se tñ si iudex psumit vehementer dolū ⁊ qđ opponit cā dilatandi iudi ciū ⁊ eaz si eē verā pōt ⁊ debet eā nō admittere. nec debet curare de appellatōe ptis. qz appellatio nō iu stificabit nisi pbet veritas exceptōis. vt. c. in terpo sita. de appella. no. Ab. in. c. ex pte. ij. de offi. dele ga. ⁊ vide. j. exceptionē nō debet.

¶ Exceptiōes an ⁊ quales pōt princeps p suū re scriptū tollere ⁊ an defensiones possit tollere. ⁊ an p statutū tollant exceptōes. vide plene p Ab. i. c. ex pte. ij. de offi. deleg. ⁊ vide. j. princeps.

¶ Sup exceptionib. dilatoris an requirat libell. seu litis cōtestatio vel iuramentū de calumnia. no. in. c. prudentia. s. sexta. de offi. delega.

¶ Exceptio cuz opponit maliciose cā dilatandi iu diciū nō d. iudex eā admittere. vide. j. iudex.

¶ Exceptiones quas pōt executor sentētie admit tere. vide. j. executor.

¶ Exceptionū discussiōne pōt iudex ex causa ref uare ⁊ ad vltiora pcedē cū ptestatiōe saluo iure p nis. vt est text. no. in. c. ad dissoluendū de despon. impu. ⁊ hoc vex nisi exceptio opposita sit p iudicia lis ⁊ tal que si postponeret ordo iuris cōfunderef s si ordo iuris nō puertif bene pōt postponi. vt. c. pastoralis. de excep. p Inno. ⁊ in. l. exceptionē. C. de proba. sed si opponēs exceptionē incōninenti vult eam pbare nō pōt iudex ea postposita ad vltiora pcedere qđ est notandū. vt no. Abb. post lhosti. in. c. cū contingat. de of. de lega.

¶ Exceptiones que impediūt restitutionē posses sionis faciendā. vide. j. restitutionē petenti.

¶ Exceptio falsi pcuratoris potest opponi p domi nū in quacūqz parte iudicij etiā post sententiam ⁊

idem in omni exceptione que reddit iudiciū retro nullū. et h̄ innuit glo. in. c. in nostra. de pcura. et sic no. q̄ exceptio dilatoria pōt opponi post li. p̄testa. et post sniam. cōcor. c. licet. de iudicijs. et vide gl. in. c. j. de electio. li. vj.

¶ Excipiens in genere vbi nō sufficit generaliter allegare si admittat generalis exceptio et p̄bes specialis exp̄ssio q̄ requirit̄ valet. vide. j. ex cōmunicationem obijciens.

¶ Exceptōes an et quādo post terminū statutum seu p̄fixū p̄nt opponi. vide. j. termino. cū. x. se.

¶ Exceptōes p̄orsus cōtrarie p̄nt in simul cōditōnaliter pponi. vide Dy. in regula nullus plurib⁹ de regu. iur. li. vj. et Ab. no. in. c. pastoralis. de excep. et in. c. auditis. de p̄scrip.

¶ Exceptōes obijciens an videat̄ intentōes adūsarij cōfiteri. vide plene Ab. in. c. cum venerabilis de excep. v. colū.

¶ Exceptōes turpitudinis obijciens an admittat vide. s. defensio.

¶ Exceptio cōp̄satoris nō solū pōt opponi ad merita cā. s̄ etia in executōe. vt. l. qd̄ in dīz. ff. de cōpen. vñ si exp̄sse nō p̄bes in sentētia videt̄ refuata ad executōes snie. aliud ē dicendū in alijs exceptiōibus que t̄m p̄nt opponi ad merita. no. in. l. ij. C. sen. rescin. nō pos. et Ab. i. c. suborta. d̄ re iudi.

¶ Exceptio que tangit negociū principale et si nō fuit admissa et p iudicē a grauamē si fuit appellatū admittit̄ eius discussio in causa appellationis. vid̄ s. discussio. x. si grauamen.

¶ Exceptōes nō d̄z admittere iudex qñ vehemēter p̄sumit contra excipientem q̄ maliciose excipit nec in tali casu debet de appellatione curare. qz illa nō prodest nisi p̄bes veritas cause. no. Inno. in. c. post electōes. in fi. d̄ p̄cess. p̄ben. Ab. in. c. sup co. j. d̄ apel. vide. s. exceptio licet sit legitima

¶ Exceptio firmat regulā in cōtrariū. xxxij. q. vij. in. c. dñs. et sic no. q̄ cū xp̄s solā excep̄t causaz fornicationis videt̄ q̄ in oib⁹ alijs casibus cōiunx nō pōt dimittere cōiugē. vt. c. qm̄. d̄ cōiu. le. et ibi Ab.

¶ Exceptio nisi opponat̄ cōtra p̄cessuz in quo tractant̄ due cause s̄t quaz vna ē p̄iudicialis ad alterā valet p̄cessus. et vide. j. p̄cessus valet.

¶ Excipe pōt reus anteq̄ agat̄ contra eum. vide j. forum rei.

¶ Exceptio de duabus dietis qñ habeat locū et a quo loco computet̄. vide Ab. in. c. ex pte. b. de fo. compe. iij. colū.

¶ Exceptio incidens seu emergēs que sit et de eaz differentia. vide doct. signanter Ab. in alle. c. j. de ordi. cog. in fi.

¶ Questio p̄iudicialis quot modis dicat̄ et qñ p̄iudicat qñi principali. vide plene et not. p̄ Jo. an. et Ab. in. c. tuā. de ordi. cog. et vide. j. p̄cessus tener.

¶ Exceptōes vbiq̄ certo casu tollunt̄ in statuto vel alia dispositōe nō vident̄ ille exceptōes s̄blate que veniūt sublate ad detrahendū illā qualitātē sup qua se fundat dispositio in tollendis exceptiōnib⁹. no. Bar. in. l. j. s̄ deniq̄. ff. de acquirē. pos. et iō dicit si statutū q̄ cōtra instm̄ p̄fessionatū nō ad-

mittat̄ exceptio pōt opponi q̄ nō cōfessionatū. fac l. nō ignorat. C. q̄ accu. nō pos. idē si dicat̄. q̄ p̄ instm̄ publicū nō admittat̄ exceptio si opponat̄ exceptio simulatōis que p̄bat̄ p̄sumptōe iuris et d̄ iure. qz tūc nihil ē cōtract⁹. vt auctē. s̄ iā necesse. C. d̄ dona. an nup. Itē pōt opponi cōtra instm̄ q̄ si sit publicū. qz tūc tollit̄ illā q̄litas. idē si opponat̄ p̄tra sentētiā q̄ nō ē lata a iudice. qz h̄ p̄bato nō eēt snia d̄ q̄ plene et no. p̄ Ab. i. c. cū q̄s. d̄ resti. spo. ij. colū.

¶ Si statutū dicat nulla exceptio qualiscūq̄ sit admittat̄ cōtra sniam vel cōtra instm̄ poterit implorari officiū iudicis ex q̄ equas suggerit vt possit agi vel excipi. ar. in. l. plane. ff. de peti. here. sec⁹ si dicatur nulla defensio admittat̄ qz tūc excludit̄ etiā officiū iudicis et tūc remediū ē vt p̄i⁹ soluat et p̄ ea repetat. ē conclusio Ab. i. c. cū q̄s. d̄ resti. spo. iij. colū.

¶ Exceptio inopie de qua cōstat a clerico opposita impedit executōes snie etiā late in possessorio. ē casus. in. c. olim. ij. de resti. spo.

¶ Exceptio impotētie nō soluendi seu paupertat̄ si impedit p̄cessū iudiciū seu cōdenatiōes nec excusat a litigādo. et sic intelligit̄. c. olim. ij. de resti. spo. cōdenabit̄ tñ et differet̄ executio vt ibi. et vid̄ glo. in. c. cū ab oi. de vi. et ho. deri. et in. c. statutū. s̄ insup. de rescrip. li. vj. et in auctē. d̄ mā. p̄n. s̄ si tibi quoq̄.

¶ Exceptiōi nō numerate pecunie an pōt q̄s renūciare. et vide. j. renunciare pōt quis exceptioni.

¶ Exceptiō doli an ē ppetua. et vid̄. s̄. actio doli et c.

¶ Exceptio pcuratoria qñ debeat opponi. vid̄ no. Bar. in. l. p̄poni⁹. s̄. rati habitio. ff. de pcur.

¶ Exceptōes nō pōt iudex admittere si de ea non pōt cognoscere. no. Inno. in. c. venerabili de. cēss.

¶ Exceptio de nō legitimitate accusator̄ ē dilatoria et an li. cōtesta. ē pponenda. c. j. de accusa. et l. si marit⁹. s̄. p̄scriptōis. ff. de adul. et c. exhibita. de iudi. post litē x̄o p̄test. nō pōt pponi nisi i grauerit hāc exceptōes sibi p̄petere. gl. iij. q. viij. exceptio. et idē dicēdū ē d̄ accusato. l. hos accusare. s̄. bñficio. ff. de accu. Ab. in alle. c. j. de accu.

¶ Exceptio spōtaneē renūciatiōis l̄z nō admittat̄ post spoliatiōes. vt. c. sollicite. de resti. spo. ē verū. et limitat̄ quādo renūciatio habuit p̄ncipiū et finē p̄ spoliatiōē. s̄ si habuit p̄ncipiū an spoliatiōes vt qz pcurator fuit antea dat⁹ ad renūciādū et post spoliatiōē renūciauit nō habet locū sua exceptio. qz tūc est verissimile q̄ sponte renūciauit. vt alle. c. sollicite in rōne sui. no. Lapus sua alle. xxij. in prin. vide. j. renunciare volens.

¶ Exceptio an p̄t opponi p̄ sniam que in rē iudicata trāsiuit. vide. j. snia. x. l̄z cōtra sententiā.

¶ Dis exceptio reddēs sniaz nullā p̄t opponi post sniam. qz sp̄ videt̄ opponi an sniam. ex q̄ nō supponit̄ validitas snie. vt in. l. licet. C. de pcura. et colligit̄ ex notatis in. c. licet. de proba.

¶ Exceptio pemptoria si est magni p̄iudicij et iudex eā repellat si nō mouet̄ ex iusta cā facit p̄cessū nullū. vt no. Inno. in. c. post electōes. de cōcess. p̄bē. facit. c. j. ij. q. j. no. Bernard⁹ in. c. l̄z causam. d̄ proba. j. colum.

¶ Exceptio. s̄. nō verissimilis ē admittenda p̄tra peti-

tionem actoris. vt. c. sup hoc. de renun. nisi aliqd
occurrat qd dicta psumptōez elidat. vtputa fama
loci q̄litas testiū vel alia circūstantia. quandoq; tñ
talis verisimilitudo in totū repellit p̄bationez. vt
ibi no. 3o. an. 7 no. etiā in. c. qz verisimile. de p̄sū.
in nouella. vt refert p̄se. in. c. sup hoc. de renun. 7
vide. j. renuncians in iudicio.

¶ Exceptio spontanee renunciationis licet impe
diat accusatōez q̄ metus cā. nō tñ repellit agentē
possessorio recuperande. vt. c. sup hoc. de renun. et
ibi gl. 7. c. sollicit. de resti. spo. obstarēt tñ si renū
ciaret interdicto vñ vi. vt. l. vnus. §. si pactus. ff. d
pactis. vide no. p̄ p̄se. in alle. c. sup hoc.

¶ Exceptiōez generaliter propositā nō debet iu
dex incōnienti reijcere sed debet inducere partē
opponentē ad exp̄sionē qualitatū 7 speciei. si autē
admittat talis exceptio generalis non vitietur
actus dūmodo in p̄bando deueniret ad speciem in
ducentē qz tūc p̄sumit illa species deducta ad hoc
qd no. 3nn. in. c. cetēz. de iudi. facit. l. si. C. de an
na. excep. 7 qd no. in. c. ij. de libe. obla. secus si p̄
batio esset generalis tūc em̄ nō sufficeret si in q̄li
bet specie sub genere cōtenta nō cōcluderet inten
tio p̄bātis. vt no. in. c. in p̄ntia. de p̄ba. de hoc. c.
pia. de excep. li. vj. si aut p̄batio vel exceptio gene
ralis taliter facta q̄ i q̄libet specie sub genere con
tenta cōcluderet intent⁹ p̄bātis seu excipiētis non
obstarēt generalitas. gl. i alle. c. pia. 7 alle. c. in p̄
ntia. fac. c. ex pte d̄ rescri. Ab. i. c. ij. d̄ resti. spo.

¶ Excipe pōt quis de iure terciū. qñ ius terciū ē ex
clusiuū ipso iure iuris agentis. iuxta no. in. l. cum
seruū. C. de seruīs fugi. p̄ Ly.

¶ Exceptio defectus mandati pcuratoris an pōt
p̄ eū vel p̄ litigantē opponi post lūē contest. vide. j.
mandati defectus.

¶ Exceptio testiū reprobatoria statim debz admit
ti cū opponit. est tñ in arbitrio iudicantis an ipsaz
debeat in tps disputatōis reseruare. iudex ergo
nō grauaret p̄tē recipiēdo exceptiōem licet grauaret
in examinādo. vt no. in. c. ex pte ade. de testi. h̄
tamē fallit in casib⁹ ibi no. p̄ gl. tñ si exceptiōis p̄ba
tio ē manifesta. secus tutius tñ ē talē exceptiōez te
stiū reprobatoriā ad temp⁹ disputatōis reseruare
no. doc. in alle. c. ex pte ade.

¶ Exceptio pemptoria pōt post publicatas attesta
tōes opponi 7 probari. vide. j. testis. x. publicatas

¶ Exceptio si opponat et admittat in iudicio dñt
sup ea testes recipi. 7 vide. j. testes criminosi.

¶ Exceptio testiū reprobata est pemptoria. naz re
pulsis testib⁹ p̄misi instantia et intētio petentis. vt
in. c. ex pte. de testi. 7 colligit. ex. c. dilecto. de testi.

¶ Exceptio defectus iuris impetrantis 7 surrepti
onis eiusdem pōt pponi cōtra rescriptū 7 executō
ris p̄cessus ad declinandā iurisdicōez in vim dila
torie quādo ius agendi et iurisdicōis creat ex eodē
rescripto. colligit. ex. c. si. de p̄sūp. 7 ē rō vt ibi no.
doc. qz ex q̄ ius creat ex rescripto hec exceptio infi
cit ipm̄ rescriptū p̄pter surreptōez 7 cōsequēter ex
cludit agētē 7 declarat ius agēdi non habere. 7 sic
pōt dici exceptio litis finite. si tñ exceptio competit

contra rescriptum ex quo non creat ius nec iuris
dictio. 7 tūc si loq̄mur in bñficialib⁹ taciturnitas ex
ceptiōis pemptorie inficit ipso iure qz inficit iurisdi
ctio 7 finis mandati q̄ est p̄cisus. s. de puidēdo 7 ad
aliū finē nō dat executor. i. cōtentiosus tñ nō vicia
tur ius ante creatū nec iurisdicōis. qz mandatū nō
ē p̄cisus s̄ modificatū si ita ē iō nō ob. exceptio. no.
doc. signanter Anto. in alleg. c. si. de p̄sūp.

¶ Cui dat actio multo forti⁹ exceptio. ff. de regu.
iur. l. in vno. §. cui dam⁹. ff. de sup̄ficie. l. j. §. qd ait
p̄tor. 7 qñ qd cōsequit excipiēdo qd nō cōsequeret
agēdo. ff. de nego. gest. l. iij. §. iulian⁹. 7 l. si pupil
li. ff. de cōp̄sa. gl. in. l. iij. si cū filio. 7 l. etiā. h̄ tñ ali
quādo fallit. nā 7 qñq; qd cōsequit excipiēdo qd si
agēdo. vt. c. debitoris. d̄ iureiu. qd met⁹ cā. ad au
dientia. 3rē pōt depositū repeti s̄ nō p̄p̄ari. C. d̄
cōpen. l. si. 7. c. bona fides. de depo. §. si. de cōsen
su tñ deponētis p̄t admitti cōpensatio. cñ in fauo
rē ipsius sit h̄ ius introductū d̄ regula. c. statuim⁹.
no. l. host. in. c. quēadmodū. d̄ iureiur. x. nam p̄nt

¶ Exceptio nō numerate pecunie an 7 qñ habeat
locū p̄ bienniu 7 de alijs remedijs debitori cōpe
tētib⁹. vid. j. solutio. x. idebite solutū. cū seq̄ntib⁹.

¶ Exceptio si nūerate pecunie an cōpetat p̄ cleri
cū vel p̄ eccl̄iaz. vide. s. debitor siue sit cleric⁹ 7 c.

¶ Exceptio renūciatōis vel abiuratōis nō p̄t im
pedire q̄ min⁹ p̄uisus an oīa cōsequat effectū col
latōis. s. nanciscendo collarōis possessionē corp̄a
lē. 7 h̄ intellige qñ p̄uisus nō agit petitorio s̄ posses
sorio adipiscende. p̄ hoc. c. accedens el. j. de accu.
Ab. in. c. post electōez. de concess. p̄ben.

¶ Exceptiōez aduerse p̄tis pōt iudex repellere si p̄
sumit vehemēter calūniose eē oppositā. vt no. 3n
no. in. c. p̄ electiōez. de p̄ces. p̄ben. cū distinctiōe tñ
q̄ aut iudex p̄cedit nō fuando iuris ordinē 7 tunc
defacili p̄p̄ p̄sumptōez pōt exceptiōez repellere. fa
cit cle. sepe. de ver. sig. si aut seruaf iuri ordo 7 tūc
exceptiōez pemptoriā nō debz nisi ex p̄sūptōe mul
tū vehemēti repellere. dilatoriā x̄o pōt facili⁹. qz si
est tanti p̄iudicij 7 in repellendo nō d̄z iudex cura
re de appellatōe. qz appellatio nō releuat nisi causa
appellandi p̄bet vera. no. Ab. post 3nno. in alle.
c. post electionē. iij. colū.

Excōmunicatio

¶ Excōmunicatio dicitur sententia cēsura. 7 quare sic di
cat. vide. s. censura.

¶ Besta rōne publici officiij p̄ excōmunicatū toleratur
q̄ cōi opinione habebat p̄ nō excōmunicato valent. vt.
l. Barbari⁹. ff. de officio p̄cōsul. no. 3nn. in. c. ve
ritatis. de do. 7 ptu. 7 in. c. si x̄o. d̄ sen. excō. 7 in. c.
nihil. de elec. ex q̄ inferit q̄ m̄stra p̄fecta p̄ excōmunicatū
nōriū toleratū q̄ cōi opinioē habebat p̄ absoluto
valēt. no. glo. in. c. decernimus. de sentē. excom. ē
tñ notādū q̄ l̄ gesta tenēt ratione publici officiij. si
tñ is in cui⁹ fauorē act⁹ est gest⁹ sciebat illū excom
municatū talē act⁹ p̄p̄ eius dolū retractat. no. 3o.
Cal. an. c. ad p̄bandū. de re iudi. 7 3o. an. in. c. j. d̄
p̄bē. Ab. in alle. c. veritatis. 7 Ab. in alle. c. ad p̄bā
dum. vide. j. eo. gesta p̄ excommunicatum. x. ij.

¶ **G**esta p excōicatu q cōmuni opiniōe nō habet p absoluto nō tenet. vt allega. c. decernimus. z. c. pastoralis in fi. de appel. tūc nec valent gesta ratōe admistratōis nec publici officiū. idē de actib⁹ ciuilibus publicis vel cōib⁹. nō em̄ valet auctoritas infposita p tutorē publice excōicatu. quia est act⁹ publicus. idem de laudo arbitri qui est actus ciuilis. de hoc vide Abb. in. c. ad probandum. de re iudi. idem si erat excōmunicatus tempore quo cepit pcuratoris officium. quia est actus cōmunis. vt. c. post cessionē. de pba. Abb. in. c. veritatis. de do. z ptu. xviij. colum.

¶ **G**esta cū excōicato nō rōne publici officiū s pua tu vt ptract⁹ emptōis locatōis donatōis z depositi z similia valēt z tenēt. xj. q. iij. qm̄ mltos in fine. d sen. excō. si xō. licet ptractēs cum excōicato possit agere ptra excōicatu ad implementū ptract⁹. excōmunicatus tñ nō admittit ad agendū durante excōmunicatione p. c. intelleximus. de iudi. absolutōe tñ facta poterit agere vt alle. c. si xō. quod intelligit ibi vey Inno. l. q durate excōicatione excōmunicat⁹ nō poterit agere. tñ si eo tpe non excōmunicat⁹ agit cogit dare excōicato omne illud qd sibi dare tenet ex eo ptractu p. c. inter. de except. z Jo. an. ibi. quod limitat Abb. in alle. c. veritatis. quando obligatio est respectiua ad obligationem nō excōicati. vt qz pmittit excōicatus dare librum als centū. vel quid simile. secus vbi essent due obligationes nō respectiue sed diuerse. qz tunc esset potius recōuentio qz defensio iō non d3 audiri. vt alle. c. cū inter. Abb. in. alle. c. veritatis. xix. colū. vbi pcludit q ex ptractu cū excōicato inito oritur hincinde obligatio naturalis z ciuilis sed quo ad excōicatu illa obligatio est inefficax in excōicationē durate zc.

¶ **A**n tenet Gesta p excōicatu toleratū vel nō toleratū vel i vno loco toleratū z in alio nō circa spūalia z an tenet excōmunicatio lata p excōicatu. vide p Abb. in alle. c. veritatis. circa fi.

¶ **G**esta p excōicatu rōne publici officiū tenet ex q putabat nō excōicatus vigore appellatōis pcedentis lz veritas se haberet in ptractū vt. c. ad pbādū. de reiudi. sed si est talis act⁹ q est interdict⁹ excōicato vt pferre bñficia nō valet lz putef nō excōicatus ad hoc. c. dilectus. de psue. vbi dicit Inno. q nō ē differētia inter publicū excōicatu z occultum i his q gerunt rōne publici officiū. idē Jo. an. in. c. j. de rescp. li. vj. Ab. i. c. pastoral. §. vey. d appel. v. col.

¶ **A**nathema dicit⁹ fm̄ deriuatores ab ana quod est sursum z theca qd est figura qdā ad formaz littere qd olim impmebat in frōtib⁹ dñatorz. d3 ergo anathema. i. supna maledictio. d q habet. xxiij. q. iij. gulfarius. z licet nō sit maior potētie qz excōmunicatio sit tñ ad maiorē terrore cū solēnitate de qua in. c. visis. xvj. q. ij. Abb. in. c. cū nō ab homie v. colum.

¶ **E**xcoicatio fert⁹ p xbu sit excōicat⁹. no. glo. in. c. qdūqz de hereticis. li. vj. nec obstat ad h glo. ij. de fo. cōpe. qz illa pcedit qñ inferat excōicatio ipso iure. no. Abb. in alle. c. ij. de fo. cōpe. in fi.

¶ **E**xcoicat⁹ nō est q petit absolutōez nisi als pbe. tur. vide. s. absolutio.

¶ **E**xcoicator ordinari⁹ nō absoluēs excōicatu ad reqñitionē delegati pōt ipe delegat⁹ eū absoluere. z de cā accessoria cognoscere. vide p doc. z p Abb. in. c. prudētiā. §. fi. de offi. dele. z i. c. cū i iure. e. ti.

¶ **E**xcoicat⁹ semel semp psumit tal⁹ nisi pber se absolutū. no. glo. in. c. cū in iure. de offi. dele. z Abb. ibi in fi.

¶ **D**e excōicationē iniusta pquerēs d3 añ oia absolu iux formā ecclie. l. pñta cautōe q parebit mada tis ecclie vt. c. ex pte. de verb. sig. z. c. ex tenore. de sen. excō. z. c. a nob. ij. i. fi. z. c. cūz desideres. eo. ti. h vey nisi excōicato fuit lata ppter manifestā offensaz. qz i tali casu nō d3 absolui donec satisfaciatur vt. c. solet. de sen. excō. li. vj. vj. ppter manifestā cōtumaciā. vt. c. venerabil⁹ §. sec⁹. eo. ti. li. vj. Lōquerēs aut⁹ d excōicationē nlla. vt qz lata post appellatōz vel erroze pñēs intolerabilē z i alijs casib⁹ no. in glo. c. pñti. de sen. excō. li. vj. nō d3 absolui donec prius recipiāt pbatōes sup nullitate. vt. c. cū ptingat. de offi. deleg. z h nisi pponēs nullitatez petat se absolui ad cautelā qz tūc añ oēm pbatōez d3 absolui. vt dicto. c. solet. in fi. z. c. venerabilib⁹. ppe fi. Abb. in alle. c. cū ptingat.

¶ **E**xcoicat⁹ absoluit pñ⁹ pñta iuratoria cautōne nec tenet pñtare fideiussōres dūmō tal⁹ sit psona q de ipius iuramēto sit pfidēdū als d3 exigi fideiussoria cautio. arg. c. lras. de psump. Inno. in. c. ad reprimendā. de offi. ordi. z ibi Abb. ij. colū. z glo. z Abb. i. c. q fronte. d ap. z i. c. ex pte. d x b. sig.

¶ **E**xcoicat⁹ ab hoie vl⁹ a lege a q debeat absolui. vide. s. absoluere pōt.

¶ **E**xcoicat⁹ p iniuria clerici an absoluat ab epō. vide. j. iniuria psonalis.

¶ **E**xcoicat⁹ vt ad certuz tminū soluat si nō soluit etiā si postea satisfecerit d3 absolui. vide. s. absolui debet ab excōicationē.

¶ **E**xcoicat⁹ si eligat etiā ad seclare dignitatē non valet ei⁹ electio. no. in. c. ad pbādū d re iudi. z i c. si. d p. cu. Abb. i. c. venerabil⁹. d elec. ix. colū.

¶ **E**xcoicat⁹ nō pbat⁹ p solā denūciatōez i grauib⁹ sec⁹ in his q sūt modici p iudiciū. nec pbat⁹ excōicatio p famā lz iudex ex officio possit talez repellē do nec pber absolutōez. no. p docto. signāter p Abb. in. c. prudētiā. §. sexta. in fi. de offi. dele.

¶ **A**d excōicationis penā nemo pōt se obligare p viam pacti seu pcuratōis. qz tūc tpe snie requireret cause cognitio z psumacia. est dictū Abb. in alle. c. p. z. §. de offi. dele.

¶ **E**xcoicationis sniaz nō icurrit familia ptātis si ad mādātū epī capit clericū z ducit ad carcerē etiā violēter. vt in. c. vt fame. de sen. excō. no. Abb. in. c. j. de offi. ordi.

¶ **E**xcoicare nō pōt in genē nec i specie sacerdos etiā curat⁹ parochianos suos. vide. j. sacerdos.

¶ **E**xcoicatio etiā general⁹ nō extendit⁹ vltra intentionē excōicantis ad alias psonas. no. p Abb. i. c. si sacerdos. de offi. ordi. circa fi.

¶ **E**xcoicationis snia nō trāsīt in rem iudicataz quo

ad effectū irrevocabile. vide. j. snia. excoīcatōis
z vide. j. snia censure.

¶ Excoīcat' nō pōt pstituire pcuratorē nec pua-
lescit talis pstitutio etiā si postea desinat esse exco-
municat'. ex q' nō. q' ad p'siderādū act' validitatez
d'z p'siderari habilitas tpe act' gesti vt. c. post cessi-
onē. de pba. no. l. hosti. z Abb. in. p'sulti. de pcur.
¶ Excoīcato nō d'z solui debitū puiusuz si p'tract'
fuit in it' excoīcatōe durāte nec debitor iurās sup
b tenet iuramētū adimplere excoīcatōe durāte.
vt. c. quāto. de iureiu. nisi excoīcat' multū indige-
ret. q' tūc licitū est ei elemosynā dare cā hūilitatis
vt. c. qm mltos. xj. q. iij. idē si excoīcatio supuenit
post p'visionē. p. c. ne quis. xxiij. q. ij. no. glo. in. c.
mos sanctor. xv. q. vj. est cōcluso Abba. in alleg.
c. veritatis. xxiij. colum.

¶ Excoīcat' nō pōt agere p iniuriā sibi illata du-
rāte excoīcatōe nisi irrogaret ei volē p'seq' rē sibi
a iure p'cessaz. s. appellatōnē v' absolutōez. no. i. c.
cū inter. z. c. si. de except. z. c. prudētiam. z. c. p'te-
rea. de offi. delega. Abb. vbi. s.

¶ Excoīcat' re' nō pōt petere vt actor q' distulit
p'sequi actōez p'tra eū cōpellat' p'sequi iux' aucten.
qui semel. C. quō z qn iu. q' solū pōt statuere i iu-
dicio q'ten' ab alio stimulat' ne reponet cōmoduz
de malicia sua. vt. c. intellexim'. de iudi. q' quidez
ratio cessat actore nō p'sequēte. no. Abb. in. c. cuz
inter. de exceptio. ij. colum.

¶ Excoīcati sūt hodie ipso facto clerici seu religio-
si vtriusq' sex' q' p'missioez siue mun' fecerit ex ali
q' pacto v' receperint vel donauerint p aliq' g'ra vel
iusticia obtinēda apō sedē applicā q' p'terq' i mor-
tis articlo nisi a papa absolui n' pnt z g'ra sic obten-
ta ē ipso iure nlla z sili snia inuoluūt vt in exuagā-
ti bonifacij octauū citati q' incipit. excoīcam' z ana-
thematizam'. Ab. in. c. decetero. in fi. de re iudi.

¶ Excoīcatōez si tulit iudex i tertiuū debitorē si nō
satisfaciat creditori suo infra menses demū credi-
tor proгат terminū illū debitorū. z si nō satisfaciat
infra menses nō incidit talis debitor i excoīcatōez
q' creditor h' pōt facere. vt. l. ij. si quis cau. facit. c.
cū dilecti. de do. z ptu. z. c. de causis. de offi. dele.
z est rō. q' iudex videt fulminasse sniam in fauorē
ptis. dato ergo ptis p'sensu excludit' ptumacia sic i
iuramēto p'stito pti. q' licet iurās pncipaliter obli-
get deo. vt. c. debitores. d' iureiur. pōt tñ ps illud
remittere vt ibi. z in. c. ij. de spō. si tñ debitor in ter-
mino proгат nō soluat incidit in excoīcationem
vt. l. si mouēdo. ff. de p'ca. est p'clusio Abba. in. c. p'
terea. de appella. ij. colū.

¶ Excoīcato nō est in aliquo subueniendū. nisi fa-
me pereat. no. glo. in. c. pastoral'. s. v'ez d' appel. su-
sp'spo aut a beneficio est puidēdū ne cogat in op
probriū cleri mēdicare. vt no. i. c. vintonien'. d' ele.
s' si est susp'sus ppter ptumaciā nō debet ei in ali-
quo subueniri cū possit sibi puidere satisfaciēdo.
nā sepe hoies de cibo securi iusticiā negligūt. v. q.
v. nō ois. Abb. in alle. c. pastoralis. s. verū. vij. co-
lum. de appel.

¶ Denūciationi supioris denūciātis aliquem ex-

cōicatū vel vitādū nō est obrpandū si pbabili' con-
stat veritatē esse in p'trariū vt q' fuit excoīcat' post
appellatōez vt colligit' ex tex. c. dilectis. de appella.
z vide domi. de ro. deci. cclj. z qd no. in. c. solet. d'
sen. excō. li. vj.

¶ Excoīcatō nō fert sine monitōe z sine cāe cogni-
tiōe qn ad cāz p'serēdā q's p'cedit vt iudex sec' si p'
cedat vt ps in defensionē sui iuris z iure suo vten-
do. vt in casu. c. venerabili. de cēsi. z. c. si sacerdos
de offi. ordi. no. doc. in. c. ex pte. de x'b. sig. z in. c.
j. de cleri. male. z no. in. c. romana. de penis. no.
Inno. in alle. c. venerabili. vbi tenet q' prudenter
facit plat' cui denegat' iura sua q' possidet vt si ps
p'cedit nō vt iudex q' tūc nō astringit' ad iuris or-
dinē seruādū licet monitō semp sit necessaria p. c.
sacro. de sen. excō. vide. s. defendere. z. s. appella-
tio e' iudicialis quātūcūq'. z infra. iuri suo.

¶ Excoīcare pōt vicariū epī z absolvere lz nō sit
sacerdos de quo plene in. c. a nobis. ij. de sen. ex-
com. Abb. in dicto. c. ab excoīcato. v. colum.
de rescrip.

¶ Excoīcari pōt quis inuitus z absolui etiaz qn p'
excoīcatōez effici' deterior z p illā excoīcat' n' p'ficiat.
vt no. bear' Tho. i. iij. sentē. z Jo. an. i. c. j. d' sen.
excō. li. vj. vt refert Abb. in. c. ab excoīcato. de re-
scrip. vl. colum. sed ibi tenet p'tra Lal. licet Abb. cō-
cordat dictas opiniones sic q' si est spes d' correcti-
one alio remedio sublata excoīcatōe p'cedit opi.
sancti Tho. z Jo. an. c. p'dest. xxiij. q. v. s' si non ē
spes de correctione alio remedio tunc p'cedit opi.
Lal. vt nō absoluat. q' ex quo non vult obedire ec-
clesie debet haberi tāq' ethnicus zc. c. nouit. de iu-
di. z no. Abb. vbi. s.

¶ Excoīcatōis snia lata p iudicē sine monitōe z si-
ne ptumacia valet z ligat si is p'tra quem p'sensit a
principio vt videlicet nisi satisfecerit in termino zc.
nā tūc lapso termino erit excoīcatus. nec poterit tal'
debitor appellare p'dēte p'ditor ex quo a p'n. p'sen-
sit. q' nō grauat d' nouo. est p'clusio Abba. in. c. p'.
z. s. de offi. deleg. vj. colum.

¶ Excoīcatōis snia lata in eū qui nō soluerit infra
mēsem ligat etiā impotentē soluere. ar. eōz q' no.
in. c. j. de iudi. sed p'stito de impotētia iudex debet
laxare sniam. ar. in. c. sacro. de sen. excō. sed quo
ad alios effectus vt ille puniat vel vt p'demnet in
expensis nō extendit' p'tra impotētē. no. Spec. ti.
de citatione. s. iam de citatōe. facit. l. seruus. in fi.
ff. de solu. facit qd no. Frede. p'sil. xxiij. vbi dicit q'
si snia excoīcatōis fuit lata sic generaliter cōtra nō
soluentē censum vel p'curationes vel quid simile
non ligabit nisi soluere volentes non aut impotē-
tes quod no. hoc cōmendat Abb. in. c. p'. z. s. de
offi. delega. vj. colum.

¶ Excoīcare an pōt ep's existēs ex territoriu. vide
j. iurisditio. d' existēs ex territoriu.

¶ Excoīcare pōt iudex ecclesiasticus p dāno illato
furto qn nescit actor furti. vide. j. iudex ecclesiasti-
cus potest adiri.

¶ Excoīcatō ex falsa cā tenet tūc demū cū excoīca-
tor habuit intentōez excoīcandi etiā ex falsa causa

cū ab intētoe excōicantis excōicatio assumit vires
no. glo. 7. docto. in. c. ij. de testi. cogē. Ab. in. c. ex
pte tua. de offi. ordi. circa fi.

¶ Excōicari dñt p ep̄m loci stātes i peccato incest?
etiā sub colore m̄rimoniū. intellige si nolūt a pecca
to desistere. qz excōicatio nō est ferēda imēdiatē s̄
ppter p̄tumiā surgentē ex delicto vt. c. sacro. de
sen. excō. no. glo. xj. q. iij. ep̄i. 7. Abb. in. c. significa
uit. de offi. ordi.

¶ Si re^{us} est fugitiu^{us} vel res est tpe peritura admit
tīt excōicatus ad agendū etiā quo ad interrumpē
dam p̄scriptionē 7 pōt dici quedā defensio qd est
equissimū. facit qd legi^t 7 no. in. l. air p̄tor. s. si de
bitore. ff. de his q̄ in frau. credi. 7 vide qd no. in. c.
significauerūt. de excep. Abb. in. c. cū inter. iij. co
lum. de excep.

¶ Excōicare pōt p̄lar^{is} subditū sine aliq̄ monitōne
si ei p̄cepit vt faciat aliqd qd ad ei^{us} officiū spectat 7
ille trāsgredi^t p̄ceptū. qz iā habet eū in p̄tumiā.
no. Inno. in. c. ex pte. j. de xbo. sig. 7 vide. c. p̄stitu
tōem. de sen. excō. li. vj. Abb. in. c. cū sit romana.
de appella. circa. fi.

¶ Excōicar^{is} p notorio delicto pōt statim sine aliq̄
informatōe vel solēnitatē seu citatōe p iudicē eccle
siasticū detineri 7 denūciari. vt. c. puenit. de appel.
nec admittit appellās cū sit notori^{us} criminofus vt
ibi. nā in notorijs nō req̄rit^{ur} p̄prie snia. s̄ sit qdā iu
ris executio. no. in. l. i^{ur} fustū. ff. de his q̄ no. infa.
7 no. tex. in. c. qm̄ de fil. p̄sby. norabi. p Abb. in. c.
puenit. j. de appel.

¶ Excōicari pōt delinquēs ppter delictū sine alia
monitōe. no. Inno. in. c. j. de excē. p̄la. qz tūc ius
excōicar 7 nil noui videt^{ur} facē iudex. ē p̄clusio Ab.
in. c. rep̄hensibilis. de appel. ij. colum.

¶ Excōicatū de iure p certo delicto pōt supior ite
rum excōicare p eodē delicto etiā non iterato nec
p̄tumiā aliter d̄ nouo p̄tracta. vt colligit^{ur} ex. c. re
p̄hensibilis. de appel. 7 si nō req̄rit^{ur} monitio. qd in
telligi si factū est notorium. Abb. in. alle. c. rep̄hen
sibilis. ij. colum.

¶ Excōicare pōt iudex p̄te absente mittēdo sibi lit
terā si ticio nō satisfecerit infra mēsem te excōicatū
cognoscat. nā satis apparet de mēte p̄ferētis. q̄ vo
lebat eū excōicare. no. Ab. in. c. j. de re iudi. 7. c. ij.
de testi. co. 7 est glo. in. c. ij. de sen. excō. Abb. in. c.
p̄terea. de app. vj. colū.

¶ Excōicatōes si p̄ferat iudex sic dicēdo excōmu
nico te si appellaueris v̄l si elegeris. statim cū apel
lat vel eligit est excōicar^{is}. qz excōicatio p̄cessit ap
pellatōne. 7 p̄sumendū est q̄ iudex noluit ligare il
lū an actū p̄fectū. s̄ statim cū incipit p̄facere. est cō
clusio Abb. in. c. p̄terea. de appel. circa fi.

¶ Excōicato dñt subtrahi reddit^{us} sui beneficij s̄ si
dicit excōicationē iniustā debet expectari euētus
cāe. nā ex quo interiz denegat^{ur} sibi cōio eccleie dene
ganda est ois cōmoditas pueniēs ab ecclia 7 hoc
etiā si iudex i snia hoc nō exp̄ssit. est p̄clusio Ant.
de butri. in. c. pastoral. s. v̄x. de appel. quā ibi ap
probat Abb. in. alleg. c. 7. xxij. di. c. p̄ter. 7 Inno. i
c. q̄liter 7 q̄n. ij. de accusa. ppe si. 7 Spe. ti. d̄ exp̄.

7 Interesse. 7 alia iura. 7 putat ip̄e i tali casu q̄ bñfi
cio excōicari deputabit^{ur} iconom^{us} seu vicarius tem
poralis p supiorē iuxta ea que habēt in. c. cū ex eo
de electi. li. vj.

¶ Excōicar^{is} si adurescat in excōicatōe 7 efficit de
terior 7 nō curat absolui iudex intuitu pietatis ex
quo videt medicinā excōicato nō p̄ficere s̄ obesse
dz excōicatōes relaxare. facit. xxij. q. v. c. p̄dest.
est no. sing. Abb. in. c. significasti. de eo qui du. in
ma. in. fi. 7 in. c. fi. s. fi. vi. lit. nō p̄testa. 7 Jo. an. in. c.
j. de sen. excō. li. vj.

¶ Excōicatōis snia an pōt ferri s̄ p̄ditōe 7 an pōt
ab ea infra decēniū appellari a tpe euēt^{us} p̄ditōis. vi
de. s̄. appellatio. x. a q̄libet snia.

¶ Excōicatio q̄ fert^{ur} p quecūq̄ xba lz nō seruet for
ma ex quo p̄stat^{ur} d̄ mente excōicantis valet. vt. c. sa
cro. d̄ sen. excō. 7. ij. q. j. i sūma. s̄ si dubitat^{ur} d̄ mēte
7 tūc si p̄fert^{ur} p illa xba null^{us} illi cōicet donec absol
uatur. inducit^{ur} excōicatio. qz illa xba p̄supponunt
vinculū. si aut^{em} dicat nullus cōicet tali 7 tūc si p̄mis
sa cāe cognitōe 7 in apparatu excōicādi facit inducit^{ur}
excōicatio. facit quod no. in. fi. in. c. tue. 7. c. tua. d̄
spon. als secus. est p̄clusio Abb. in. c. j. de iudi. pe.
colum.

¶ Excōicatus an pōt extraiudicialiter appellare.
Abb. in. c. dilecti. de maio. 7 obe. 7 i. c. intellexim^{us}
de iudi.

¶ Excōicar^{is} an possit semp vt reus esse in iudicio
7 an pōt appellare 7 appellatōz p̄sequi plene p Ab.
in. alle. c. cū inter. de excep.

¶ Excōicar^{is} iniuste si puenit ab eo a quo ē excōica
tus pōt licite excipere q̄ nō tenet^{ur} r̄ndere nisi p̄i^{us} re
stituat^{ur} ad cōionez. qz fuit iniuste p̄uar^{is}. no. glo. in
c. cū inter. de excep. ar. d̄ resti. spoli. frēq̄ns. li. vj. 7
no. glo. in. c. null^{us}. ij. q. ij. vbi dicit^{ur} idēz in suspēso.
Abb. in. alle. c. cū inter.

¶ Excōicar^{is} pōt in iudicio cōp̄sarōes debiti opo
nere 7 audire siue aduersari^{is} acq̄scent siue non. est
p̄clusio Abb. 7 Antho. in. c. cū inter. de excep. pe.
colū. s̄ opi. glo. 7 hosti. 7 Jo. an. ibi.

¶ Excōicar^{is} admittit^{ur} ad excipiēdū 7 opponēdum
s̄ petentē p̄firmatōes sue electōis si sua interest 7
etiā laic^{us} 7 q̄libet crmifosus nō obstatē replicatōne
crimis. plene p Abb. in. c. dilecti. de excep.

¶ Excōicar^{is} pōt petere laudū reduci ad arbitriūz
boni viri 7 pōt n̄lirates allegare s̄ sniam q̄ mādāt
executōi s̄ eū 7 pōt petere vt retractet^{ur} snia que nō
trāsiuit in rē iudicatā. est p̄clusio Antho. 7 Abba.
in. c. significauerūt. de excep. in. fi.

¶ Excōicar^{is} si est tolerat^{us}. an valent gesta p euz cōi
opiniōe siue sint acta rōne publici officiij siue p̄ua
ti vel alteri^{us} noie. vide eleganter p Abb. in. c. ad p
bandū de re iudi.

¶ Excōicar^{is} pōt petere absolutiōes a iudice a quo
vt legitimet^{ur} p̄sonā suā ne interim appellatōne pen
dētē in excōicatōe decedat nec videt^{ur} renūciare ap
pellatōi sue 7 iudex a quo poterit eū absolvere nō
obstatē q̄ detulit appellatōi. idē si cōpareat corā eo
vt reuocet^{ur} grauamē. est p̄clusio Ab. i. c. questioni
de appella. ij. colū.

Excoīcatus potest p̄queri ⁊ agere. ⁊ p̄tra impe-
dientē eū p̄stituere p̄curatorē ad se defendendū
v̄l si aliq̄s vadat romāz p̄ absolutōe ⁊ offendat in
via potest p̄queri vt. c. fi. de excepti. qđ limita verū
qñ durat impedimētū ⁊ iniuria circa actū sibi per
missum vt in dicto exemplo. secus si impedimen-
tū vel iniuria illa cessauit. qz tūc cessat illa rō sup̄ q̄
fundat. vñ etiā si excoīcar⁹ fuisset spoliat⁹ nō audi-
tur petēs restitutōez nisi cū distinctōe p̄dicta. no.
glo. in. c. ex insinuatōe. de p̄cu. ⁊ in. c. cū in n̄fis. d.
p̄el. p̄bē. qđ vez qñ petit restitutōez vt actor. sec⁹
si vt reus. vt qz p̄tra eū fuit facta missio tūc em̄ au-
ditur petēdo restitutōez. Spec. i. ti. d. p̄umacia. §.
fi. d. §. pone. quod limita qñ p̄ncipaliter venit ad
se defendendū ⁊ in p̄sequentia petit restitutiones
possessōis. vide Bart. in. l. de pupillo. §. fi. ff. d. no
ui. ope. nunc. no. Abb. in. c. intelleximus. d. iudi.
iij. colum.

Excoīcatus si incipit agere nec a p̄ncipio fuit re-
pulsus pōt re⁹ instare vt cōpellat agere ex qđ semel
edidit actōez iux̄ formā autēticē. qđ semel. C. quō ⁊
qñ. no. Inno. in. c. exceptiōez. de excep. nec in tali
casu d̄z repelli a iudice cū h̄ sit in ei⁹ p̄iudiciūz. no.
Abba. in. c. intellexim⁹. de iudi. in fi. colum.

Excoīcar⁹ si specialiter vocat⁹ ad iudiciū p̄ electū
qz p̄ri⁹ se opponēbat p̄tra eū nō repellit qz venit sti-
mular⁹ stimulo actōis. idē si se opponit sponte p̄ in-
teresse p̄prio qñ sibi iminuerit graue p̄iudiciū nisi
se opponeret vt qz executor vult p̄uidere in sui p̄iu-
diciū. idē si venit p̄ interesse ecclie sue ad opponen-
dum p̄tra electū cū ei⁹ intersit bonū habere p̄latūz
vt. viij. q. j. audacter. si autē venit p̄ interesse publico
nō admittitur vt. c. exhibita. de iudi. ⁊ ibi Abb. in
iij. colum.

Excoīcatio vbiq̄z dat⁹ inhabilitas seu incapar-
citas in agēte seu patiente excoīcatio est ipso iure
nulla. exemplū. j. in laico excoīcatore. c. bene q̄dez
⁊. c. si ipator. ⁊. c. duo. xvj. di. ⁊ i iudice excoīcato
maiori excoīcatōne. c. audiui⁹. xxiij. q. j. exēplū
secundū cū iudex excoīcat infantes vel furiosū. ad
hoc quod no. in. c. romana. §. in vniūsitatē. d. sen.
excom. li. vi.

Scōda p̄clusio vbi dat⁹ habilitas in agēte ⁊ patie-
te ⁊ cessat exp̄ssio erroris excoīcatio tenet h̄ sit iniu-
sta ex ordine vel ex cā nō rōnabili v̄l ex iniquo aīo
excoīcāns. de his iniusticijs habet. xi. q. iij. §. cū §.
⁊. §. si ergo. ⁊ glo. xi. q. iij. in sūma.

Tertia cōclusio q̄ excoīcatio est iusta ⁊ tenet qñ
cessat oīs iniusticia ⁊ incapacitas modis p̄dicti. q̄s
p̄clusiōes nōbilit̄ fundat Abb. in. c. ab excoīcato
de rescrip. ij. ⁊. iij. colū.

Excoīcar⁹ cū p̄clamat ad sup̄iorē de iniusticia ex-
coīcatōis late ab inferiori quā formā sup̄ior serua-
bit in absoluēdo excoīcatū vel eū remittēdo. Abb.
in alleg. c. ab. excoīcato. iij. colum. ⁊ Abb. in. c. ad
reprimēdā de offi. ordi.

Excoīcatus an pōt eligere vel eligi. Abb. in. c. il-
la quotidiana. de elect.

Excoīcatū an ⁊ qñ potest delegatus pape absol-
uere. no. in. c. prudentia. §. sexta. de offi. delega. et

ibi Abb. plene.

Excoīcatōis sup̄ueniētia in p̄sonā dñi an repel-
lat eius p̄curatorē datū ad agendū. vide. j. p̄cura-
tor datus.

Excoīcato an pōt sac̄m eucharistie ministrari.
⁊ qñ admittat⁹ ad diuina. vide. j. sacerdos.

Excoīcatō i quo differt ab anathemate. vide. §.
anathema.

Excoīcar⁹ occulte seu publice si ipetret resc̄ptum
an valeat. vide. j. resc̄ptū ipetratū ab excoīcato.

Excoīcatū p̄curatorē p̄stituēs ignorat̄ an ha-
beat actionē p̄tra p̄curatorē. vide. j. p̄curatorē
p̄stituens.

Excoīcato cōmunicās regulariter peccat venia-
liter. §. fallit in sex casibus notatis p̄ doct. signat̄
p̄ Abb. in. c. sacris. q̄ metus cā. in quibus peccat
mortaliter.

Excoīcatōem obiciēs nō d̄z illaz in genere alle-
gare. §. debet exprimere de maiori que tñ repellit
ab agēdo. vt. c. pia. d. excep. li. vj. ex qđ no. q̄ nō suf-
ficit allegare in genere qñ q̄libet species p̄cta sub
genere nō p̄cludit intentōez allegat̄. si tñ talis ex-
ceptio general⁹ admittat⁹ ⁊ postea p̄bet maior ex-
coīcatio nihilomin⁹ excipiēs obtinebit. facit. l. fi. ⁊
qđ ibi no. C. de anna. excep. idē in q̄cunq̄ alia ex-
cep. que req̄rit specialē exp̄ssionē. no. Ab. in. c. tū
ex l̄ris. de in integ. resti.

Exceptio doli seu exceptio criminis an repellat re-
plicatōē alteri⁹ doli v̄l criminis plene p̄ Bar. in. l. cū
mulier. ff. so. ma. ⁊ p̄ glo. ⁊ Abb. plenissime in. c. di-
lecti de excep.

Besta a iudice etiā delegato publice excoīcato
sūt ip̄o iure nulla. sec⁹ si esset tolerat⁹ licet publice
excoīcar⁹. vt. c. ad p̄bandū. de re iudi. a p̄rio sensu
⁊ ibi Abb. in prin.

Excoīcatō suspēsiō ⁊ interdiciū eq̄parant⁹ ad h̄ vt
nūq̄ est ferēda snia nisi canonica monitōe p̄missa
no. i. c. j. d. sen. excom. li. vj. qđ limita vez respectu
monitōis fiende eq̄parant⁹ iste snie regulariter. vt ē
tex. in. c. statutū. de sen. excō. li. vj. sec⁹ respectu su-
spēsiōis quā incurrit cleric⁹ in penā delicti. no. no
tabilit̄ Inno. in. c. j. de excessi. p̄la. Ab. in. c. rep̄hē-
sibilis. de apel. circa p̄n.

Excoīcar⁹ p̄seuerans in excoīcatione p̄ annū an
debet haberi p̄ conuicto. vel an debeat p̄iuari be-
neficio. vel reputetur hereticus. ⁊ de intellectu. c.
rursus. ⁊. c. quicunq̄. xi. q. iij. vide plene ⁊ no. per
Abb. in. c. j. de iudi. xi. colum. ⁊ p̄pe. d. ancha post
glo. in. c. fi. de penis.

Excoīcar⁹ an ⁊ in quib⁹ pōt p̄stituere p̄curatorē
vide no. doc. signat̄ Abb. in. c. intellexim⁹. de iu-
di. vbi notat an req̄rat speciale mādātū. ⁊ an suffi-
cit generale. dic vt ibi.

Canon qñ dicat late snie vel ferēde. ⁊ p̄ q̄ verba
cognoscat. vide doc. signat̄ Abb. in. c. si dilige-
ti. de foro cōpe. viij. colum.

Testis p̄tra quē in vno iudicio excipit de excoī-
catōe ⁊ p̄bat an in alio iudicio repellat⁹. ⁊ an si cri-
men sit p̄batū p̄tra testē p̄ viā exceptiōis repellat⁹
a testimonio. vide plene p̄ Abba. in. c. dilectus. de

ordi. cogni. xx. colum.

Excoicatiois mer? an excuset. vide. j. metum iustum infert.

Excoicatio facta ptra formā hois est nulla. vide sup absolutio ab excoicatione.

Iuste excoicatiois triplex est effect? Prim? qz separatur. i. declarat illū sepatū a deo oīporēti. nō em pōt qd separari a deo nisi velit. xij. q. iij. illud. z. c. cū eterni. d. re iudi. li. vj. Esa. lix. Iniquitates vestre diuiserūt int̄ vos z deū vestrū zc. Scōs effect? est. qz sepat a cōione fidelīū. z quo ad istos duos effect? excoicar? amplius nō excoicat. Tertio effect? qz retinet eū cōionem donec fuerit absolut? excoicatus. ergo nō ita facili ter recipit nec surgit ad gratiam dei sicut z ali? peccator. qz orōnes et alia bona sunt in eo debilioza q̄ in alio. z qz angel? sibi deputat? ad custodiā nō ita opat in eo sicut in alio. z angelus mal? h̄ maiorē p̄tātē in eo. vñ sicut rusticus vñt asino siue iumēto. ita diabol? excoicato. Ab. in. c. ita quorundā. de iudeis.

Excoicare pōt ep̄s ex officio suo adulterz z adulterā. z sic est casus in q̄ iudex eccl̄astic? habet iurisdictionē in laicū. s. rōe adulterij. vt est tex. i. c. intellexim? de adul. z est rō q̄re in casu isto z nō in alijs crimib? se impedit eccl̄astic? iudex p̄ laicos. qz p̄ b̄ crimē violat matrimonij qd est vnū de sacramētis eccl̄ie. vt in. c. debitū de bigamis. rō qz b̄ sacramētū violat. vt. c. cū sit gnāle. de fo. cōpe. Abb. in alle. c. intellexim?.

Excoicatio nō pfer̄ ab hoie nisi p̄ p̄tūmā. s. a iure pfer̄ qñqz p̄ delicto. xvij. q. iij. si qd suadet. sic dicit glo. no. xvj. q. iij. c. episcopi. potest etiā dici q̄ a iure pfer̄ excoicatio p̄ p̄tūmā. qz cōstitutō tacite admonet ne quis cōmittat illud delictū z iō in statuto synodali pōt ferri excoīunicatio p̄ delicto absqz alia monitione. vt. c. ij. de constituti. li. vj.

Excoicatus p̄ manifesta offensa an debet absolui ante satisfactionē. vide. s. absolutio. s. licz excoīunicatus.

Cōmunicās excoīunicato post mortē incurrit excoīunicatōez minorē ac si cōmunicasset in vita vide glo. in. c. ad h̄. de priuile. z Abb. ibi. z no. ipe in. c. sacris. de sepul.

Excoīunicari pōt laic? p̄ manifestis excessib? q̄uis illa crimia nō sint eccl̄astica. vt. c. si. d. sepul. z p̄cessus talis sustinet rāde notorietatis. dephēdit em aperte negligētia iudicis secularis. ex quo generaliter pōt argui q̄ delicto notorio laici ep̄s potest se impedire nō solū vt cōpellat eū ad penitētiā sed etiā ad satisfaciendū d̄ delicto. facit quod no. Inno. in. c. nouit. de iudi. z ibi Abb. in alle. c. si. de sepul. circa p̄m. z vide supra eccl̄esia potest se impedire.

Excoicar? si exercet aliqd spūale pōt absolui an satisfactionē ne p̄tingat rē spūalē impediri ppter excoīcatōez. idē vbi p̄tūmā purgat. ppter exercitiū act? spūalis. vt colligit ex. c. ex publico. de cōuer. p̄uga. z h̄ p̄cedit etiā si nō annullaret p̄existētiā excoicatiois vt pbat ibi iūcto. c. cū illoz. de sen.

excō. Ab. in alleg. c. ex publico. iij. colum.

Excoicatio nō pfer̄ ip̄o facto p̄ hec x̄ba. p̄cipio sub pena anathematis vel excoīunicatiois. nam tūc trāsgrediēs nō est excoicar? cū sit pot? qdā cōminatio de excoīcādo inobedientē. no glo. in. c. si cut. de simo. z i. c. j. d. sagittarijs. z in. c. de mfi. cō. con. inf. eccl̄ie. z i. c. saloni tane. lxiij. di. z Abb. i. c. relatū. de iurepatro. in fi.

Excoicar? an pōt esse patron? vide. j. patron? s. ius patronat?.

Excoīcatus ab hoie vel a iure rāone delicti cōmissi p̄textu officij etiā publici nō desinit esse excoīunicat? finito officio. quinimo sicut p̄i? poterat durante officio cōpelli ad satisfaciendū. ita z nūc finito officio cōpelli. vt. c. adūsus. s. cetex. de imuni. ec. z t̄p. in. c. romana. s. caueat. de sen. excō. li. vj. vbi p̄ delicto vniūstatis puniunt illi de vniūstate q̄ fuerit auctores d̄icti. qd itelligo vt no. Bar. in. l. aut facta. ff. d. penis. z idē. j. official? deliquēs z vide no. p̄ Abb. in alleg. c. aduersus.

Sentētia cēsūre lata i aliquē nomine officij nō trāsit ip̄o facto i successorē. s. tunc demū si satisfaccere voluerit de delicto cōmissio p̄decessorē qd no. p̄ limitatōe. c. qm̄. Ab. d̄ offi. deleg. Ab. in. alle. c. aduersus. j. colum.

Excoīcatōez incurrit laic? p̄turbās iurisdictionē eccl̄asticā. z vide. j. iurisdictionē p̄lati.

Excoīcatō an z qñ pōt ferri sine monitiōe p̄ p̄latū i s̄bditū. vide plene p̄ Lap. sua allega. lxiij.

Excoīcat? z iudicē celebrās est deponēdus et est irregularis ip̄o iure. vt in. c. latores. z. c. illō cū c. se. de cleri. excō. zc.

Excoīcatō etiā mortuo null? d̄z cōicare cū sepe liēdo. lauādo seu vestiēdo. als est excoīcatus sic si cū viuo excoīcato cōmunicasset. est cōclusio Jo. an. z doc. signanter p̄e. de ancha. in. c. ad hec. de priuile. z Pau. in. cle. eos. de sen. excō. z meli? i cle. eos qui. de sepul.

Excoīcatus nō est p̄cutiēs laicū in habitu clericali quē credebat esse clericū. nā requirit veritas clericatus vt talis excoīcatōez incurrat. vt i canone si quis. nā sicut dimissio simplex habit? clerical? non tollit p̄uilegiū. vt. c. p̄tingit. z. c. in audiētia. d̄ sen. excō. ita falsa assumptio habit? clerical? nō tribuit p̄uilegiū. vt pcludit Frede. suo p̄silio. xij. z p̄e. de ancha. in. c. si x̄o. ij. de sen. excō.

Excoīcat? paup? an cogat ire ad sedē aplicaz p̄ absolutōe. vide. j. paup? excoīcat?.

Excoīcat? maiori excoīcatōe l̄z nō sit denūciat? debz a sciētib? vitari si tñ sit occult? z sol? aliqd hoc sciat. d̄z etiā eū vitare. qz de? ligat z nō hō. vt. c. cū nō ab hoie. d̄ sen. excō. j. responso.

Excoīcat? nō est occidens p̄sbyter qui p̄tempro habitu i seuis z enozmib? se imiscet. vt. c. cū nō ab hoie. de sen. ex. ij. responso. z. c. p̄pendim? co. ti. z. c. j. de apost. si tñ solū deferat arma z nō imisceat se enozmibus z seuib? spectat admonitio. vt. c. in audiētia. z. c. p̄tingit. de sen. excō. z. c. si. de vita z ho. cleri.

Excoīunicatus non est qui exercēs suum offi-

Cū expellit ab ecclesia clericos turbantes eū cum bono zelo et non animo iniuriandi si manus apponat. ut c. veniens. de sen. excō. sola enim temeritas et violentia norat. ut in canone si quis suadente. ex quo non host. in alleg. c. veniens. quod si quis comor sit. correctionis tunc causa potest clericum verberare. dum tamen non sit vehementer iratus.

Excommunicatus a canone per leui iniuriam irrogatam in clericum potest per episcopum absolui. ut c. puenit. de sen. excom. ubi fit differentia per documentum iniuriā leuē. mediocrem et enormē etc.

Incendiarius an est excommunicatus. ipso iure. et a quo potest absolui. vide. j. incendiarius.

Excommunicari an potest subditus vel forēsis statuto episcopi. seu eius sententia generali per futuris culpis. vide. j. sententia generalis. et vide. j. statuto episcopi.

Excommunicari non debet non les. promoueri cum nemo precise cogendus sit crescere. lxxiiij. di. c. gesta. et c. queris. ubi non. Inno. in. c. queris. de eta. et quali. ubi tenet quod non les. promoueri si est prudens in talibus. et sic vult ecclesie non est priuatus ecclesia. quod non promouet infra tempus statutum a iure quod non.

Excom. vel suspensus si perdurauerit in excommunicatione vel suspensione per annum an potest beneficiis suis spoliari. et an est necessaria sententia. no. Inno. in. c. cum bone. de eta. et quali.

Excommunicandi non habent potestatem plati qui tamen iurisdictionem habent a collegiis vel ab alijs quibus ab episcopis. quod talis potestas non potest ab alio quam ab episcopo procedere nisi forte collegium eligeret platum de auctoritate episcopi. vel ab eo confirmaret. et de iuribus episcopalis aliqua haberet. est conclusio Inno. in. c. archidiaconus. de offi. archidi.

Excommunicatus propter contumaciam ab inferiore a papa quod non comparuit coram eo si perbat impedimentum commoditatis. ut quod comode venire non potuit sine dāno suo personali. ut ff. de iudi. si longi perbato impedimento sine difficultate est absoluedus. nisi iusta causa esset expressa i citatione propter quas debuit propria negotia pretermittere alibi satisfieri oportebit. si perbat impedimentum facti absolutione non indiget. quod nec ipsum potuit iudex ad impossibile obligare. ff. de sen. sine ap. rescin. l. paulus. et c. si. de pac. et si hoc excommunicans intenderat sententiam promittere in se errorem intolerabilem. et sic est nulla ipso iure. de offi. deleg. cum contingat. de sen. excō. per tuas. et sufficit quod talis relaxet nudo verbo. de solu. doardus. et est ratio. quod etiam diffinitiuam sententiam reuocat. et ipsius executio impeditur propter iustum impedimentum. ut l. si proz. §. marcellus. ff. de iudi. et l. si per doli. et no. in. c. cum bertoldus. de re iudi. sic concludit hosti. in. c. ij. de testi. co. in fi.

Excommunicatus est ipso facto quod in rescripto bullato vel etiam in nota informata per notarium et signata aliquid id est saltem vnam figuram suae litterae vel etiam dimidiam abarserit. deleuerit. celauerit. addiderit. diminuerit. cōpleuerit. vel mutauerit non data licentia ab illo ad quem spectat. exceptis officialibus curie in quantum unicuique ratione officij est commissum. argu. de crimi. fal. dura. et c. licet. et est canon late sententiae super hoc in curia pape promulgatus. ut refert hosti.

in. c. ex litteris de fl. instrumentorum. ubi dicit quod cum hoc pluries in anno in curia publice ignoratia non excusat. ff. de insti. acti. l. sed et pupillus. §. de quo palam. et no. in. c. ita quorundam. de iude. §. si. et idem seruatur de litteris penitentiarii domini pape. ut no. hosti. ubi supra.

Excommunicatus ex falsa causa licet sit excommunicatus eo quod iudex intendit eum excommunicare et ideo tenet excommunicationem ex falsa causa lata. xj. q. iij. c. j. et no. in. c. ex pte. de offi. ordi. absolutio tamen ex falsa causa non tenet. quia non intendit iudex absolvere. arg. ff. de natali resti. l. j. no. Inno. et hosti. in. c. quod super his. de fide instru. in fi.

Excommunicatio non solum percutit animas. ut c. denique. xj. q. iij. nam debet excommunicari tradidit sathane. quod per eas habet diabolus maiorem potestatem super excommuni. ut ibi. et etiam excommunicatio priuat communionem hominum et sacramentorum. et per eam deus separat animam a gratia et custodia sua. no. Inno. in. si quis presbyterorum. de reb. eccle. non alie. et Abb. circa prin.

Excommunicatio patet vel nihil operatur quo ad ecclesiam triumphantem. xxiiij. q. j. quicunque debet iudicis. ita dicitur dam. ubi no. Ab. et ipse. in. c. si quis presbyterorum. de reb. eccle. non alie. circa prin.

Si iudex precipit sub pena excommunicationis subdito ut aliquid faciat. si ex necessitate adimplere mandatum non potest. non incidit in excommuni. quod in dubio non est presumendum quod iudex voluit illum obligare ad impossibile. ar. de his que no. per Abb. in. c. significare. de pigno. vide. j. pene commissi deos. in excommunicatione tamen alij alio dixerunt. vide quod no. per Inno. et alios doc. i. c. pte. et gl. de offi. dele. et gl. et Ab. in. c. ij. de testi. cogen.

Excommunicatio si est nulla notoria ut quod error intolerabilis est in ea expressus. vel sit lata post appellacionem non presumitur per ea. id non tenet. vñ non apparet ratio quare ecclesia velit aliquem iniuste ligare cum apud deum non sit ligatus. ut in. c. j. de re iudi. li. vj. est conclusio Abb. l. c. doardus. de solutioib.

Quia nulla est maior pena in ecclesia quam excommunicatio xxiiij. q. j. corripiam. id iudex debet incipere a suspensione seu interdicto persone. et demum venire ad excommunicationem. quod est contra prelatos nostri temporis quod immediate pro qualibet causa fulminat sententiam excommunicationis. et frequenter ecclesia ducit in preceptum. no. Ab. in. c. clericos. de coha. de. et mu.

Excommunicatus per manifesta offensa debet prius absolui quam satisfaciatur si fuit contumax in non exercendo officium vel actum spirituale. et sic in spiritualibus non procedit illa regula. et ex pte. iij. de xbo. sig. alibi sequitur absurdum. pone quod quis fuit excommunicatus. quod non faciebat se promoueri ad ordines esset absurdum si ante ordinaretur quam absolueretur. ut c. cum illoz. de sen. excō. et p. c. ij. de ordi. ab episcopo. no. Abb. in. c. per illoz. de pben. vlti. colū.

Besta per excommunicatum iudicem delegatum an valeant si tpe processus reperiat absolutus. vide. j. rescriptus ad lites.

Sententia excommunicationis lata a delegato sine mentione etiam contra intentum delegatis tenet. no. Inno. in. c. illud. de de. excō. mi. idem no. Inno. in. c. per illoz. de pben. in dēns quod licet sententia excom. feratur a

¶ Ad q̄ licet Anto. de butrio. in. c. odoard⁹. de so
lu. dicat q̄ si notoriū est debitozē nō posse soluere
q̄ sen. excō. S̄ eū lata est nulla ip̄o iure. vt. c. j. z. c. i.
ter ceteras. z̄ d̄ re iudi. c. per tuas. d̄ sen. excō. z̄ de
pastoral. s̄. pisanacq. de re iudi. h̄ habz locum fm
Barba. in. d. c. odoard⁹. q̄n snia excōicatōis ē no
tozie iniusta. qz tūc ip̄o iur̄ est nlla. p. c. romana. s̄.
in vniuersitatē. de sen. excō. li. vj. z̄ mouet. qz pa
ria sunt sententiā continere exp̄ssum errorem
iuris. vel continere iniquitatem notoriam per iu
ra supra allega. s̄ snia excōicatōis p̄tinēs exp̄ssum
iuris errozē est nulla. vt. in. d. c. p̄ tuas. ergo idem
in sen. excō. iniquitatem notoriā p̄tinente. z̄ facit.
quia cessat omnis p̄sumptio iuris in sen. notorie i
iqua. si tamen nō est notoria iniquitas sed al̄s ma
nifesta. licet non teneat. debet tamē excō. absolui.
ita p̄cludit Bar. in alle. c. odoard⁹. pe. colum. quē
latius vide.

Executoz

Executor deputat⁹ ad executionē post sniaz nō
potest admittere exceptiones merita principalis
cause p̄cernētes. vt. l. pe. ff. de p̄f. Ab. in. c. de ce-
tero. de re iudi.

Ad executorē deputat⁹ ad executōz lata snia potest
admittere exceptōes q̄ solū respiciūt executōes. et
nō infringūt sniaz latā vt exceptio ne q̄s ueniat
vltra q̄s agere pōt ⁊ similes. vt alle. l. a diuo pio. §.
si sup reb⁹. ⁊ alle. l. penul. ff. de p̄f.

Executor lata sententia non admittit exceptiones que directe veniunt. Item sententiam et eam impugnat ut exceptio nullitatis et falsos instrumentorum. et licet possit de his cognoscere ad finem ut supersedat et remittat ad superiorem. non tamen ut super his pronunciet. ut Bar. in. d. l. a diuopio. et tex. in. l. si prior. §. marcellus. ff. de iudi. et Hosti. et Abb. in. c. decetero.

¶ Si excepto opponat corā executorē p̄cernēs iniūstā iniūstā ⁊ nullitatē nō d̄z sup̄sedere. etiāz si sciat eā iniūstā. qz exq̄ trāsiuit in rē iudicatā fecit ius in p̄tes vt. c. pastoral. §. qz x̄o. d̄ off. dele. l. 3. Inno. ibi dicat q̄ executor criminaliū cāz nō tenet in p̄sonā p̄demnati eā exequi si cognoscat illuz iniūste p̄demnatū. licz refert alios p̄tradicē p. c. cū mīster. xxiij. q. v. opi. tñ. Inno. seq̄ Andreas de p̄sio i dicta l. a. diuo pio.

Executor mer^o cui executor sine committit post sen-
tentia^m z habuita cognitōez q^{ue} dicat nūci^{us} z vocat nu-
tus executor nullā penit^{entia} bz cognitōez. vt. l. si vt
p^{ro}ponis. z. l. executorē. C. de re iudica. nam oīs co-
gnitio p^{re}cessit z videt sibi mera executio cōmissa. et

talis nullā exceptōez admittit. vt Bal. in. l. 7 si nō
cognitio. Abb. tamē in allega. c. decetero tenet q
q̄tūcūq; executio sit mera. tñ si euidēs est eā esse
nullā vt p falsa instrumenta latā executor nō tene-
tur eā exequi. vt vult glo. in dicta. l. 7 si nō cognitō
legit 7 nō. in. l. i. iuste possider. ff. de acqui. poss. naz
vbi snia est nulla nō excusat q̄s auctoritate iudic.
7 h qñ euidēs est eā esse nullā. nā euidētia facti de
bet pualere. arg. xiiij. di. c. veritate. 7. c. cuidētia. d.
accu. 7 h v̄x nisi p̄sentibus p̄tib⁹ sup executōe sen-
tentie fuit lata aliqua snia. qz tūc cū trāsiuit in rem
iudicatā. nō d̄z amplius excipi de nullitate. ar. de
le. j. ff. que sentētie sine appel. rescindā. 7 abstine-
bit executor in casib⁹ supra positis ab executōe nō
defectu iurisditōis. sed quia nō meret dici snia ex-
quo est nulla. vt. l. i. iij. §. 2 demnatus. ff. de re iudi.
Inno. in. c. si qñ. de offi. delega. 7 ibi Abb. in. c. de
cetero. de re iudi.

Casus executor deputatus ad actum executionis expellendus nulla sententia lata cum ei prius sit mera et modica non potest inferre violentiam violententer resistenti. non. In nomine. in. c. decetere. et alibi. c. cum olim de priuilegiis. si si committatur sibi executio mera sententia lata per prius contra possessoris talis viator seu nuncius potest dare possessionem rei quam alius possidet et inferre violentiam resistenti. facit optime. l. qui restituere. ff. de rei venditi. et l. prohibetur. de iure fisci. C. li. x. et quod non. in. c. ex lris. et c. si de officiis delegatorum. Ab. in. c. decetere. de re iudi.

Executor si pcepit q̄ in alio se opponit exceptio
falsitatis cā differēde executōis nō tenetur cessare
executōez facere. salua tñ manēte questōe falsi. vi
l. ij. C. de fal. no. in. c. ad dissoluēdū. de despō. im-
pu. z in. c. post electōnez. de cōcessi. pben. vbi dicit
anno. iudicē nō debere admittēre exceptōez etiā
pemptōziā si vehemēter p̄sumit illaz cālūniose
opponi. facit. c. sup litteris. z. c. cū p̄ingat. d. rescri.
abb. in. d. c. decetero. de h̄vide glo. z doc. in. c. ij.
de crimi. fal.

Executori mādāt snia nō obstatē q̄ ali⁹ terti⁹ di-
cat se habere ius in re vel suā esse. p̄stita tñ cautioē
ab illo q̄ sniaz obtinuit illi p̄tra quē lata est q̄ serue-
tur indemnis p̄tra aliū petitorē. ff. de rei ven. l. is
a quo. 2. l. se. ff. de re iudi. sepe in fi. 7 que est ratio
vide notabi. Inno. in. c. veniēs. de testi. quez om-
nino vide.

Executores sine an pōt delegat' alteri cōmittere
vel illā facē p' t'minū sibi assignatū ad decidendū
cām cōmissam. vide. j. iudex.

¶ Executores iusticie an pōt p̄lar⁹ agere cū hoibus
armatis. vide. s. epus.

Executio snie an pōt impediri p̄ tertiū opponētes
de iure suo. vide. j. iudex si p̄sumit.

Executor cui madaſ vt ſniaz in cā criminali cor-
poris afflictuā exequat ſi cā ſciat eſſe iniuſtā exeq
nō teneſ. no. Anno. in. c. paſtoral. §. qz xō. de offi.
dele. ⁊ eſt rō. qz tacit⁹ pſenſus ptis non pōt purga
re vitii ſnic cū nemo eſt dñs mēbroz ſuoꝝ. vt. l. li-
ber hō. ff. ad. l. aqui. ⁊. c. ptingit. ij. de ſen. excom.
hinc eſt qz p̄demnato in iuro pōt terti⁹ appellare. vt
l. non tm. ff. de appella. Abb. in allega. c. quia xō.

et in. c. decetero. de re iudi.

¶ Executor cui snia exequenda committit pot oēs ex-
ceptōes ipaz executōez p̄ternētes admittē. tex. i. l.
pe. ff. d. p̄fcl. z ibi Bar. qz iste tal' succedit q ad exe-
cutōez loco p̄mi iudicij. vt. l. a diuo pio. §. si sup re-
bus. d. re iudi. z ibi Bar. exceptōes tñ merita cau-
le p̄ternētes sniaz nllaz inferētes admittit. qz p̄us
etiā admiffisset. nō tñ sup his p̄t. p̄nūciare vt irritet
supiori sniaz. §. d. cognoscē ad effectū supsedēdi z
ad supiorē remittēdi. vt. c. decetero. de re iudi. z. l.
pe. ff. d. p̄fcl. Ab. i. c. pastoral. §. qz d. d. offi. dele. z
vide spe. ti. d. execu. sen. §. ij. z Ab. i. alle. c. decetero.
¶ Iudex deputat' sup executōe snie admittē tene-
tur exceptōez fraudis seu nullitatis snie nō ad ef-
fectū vt sup ea p̄nūciat' vt negociū a d supiorēz q
iudicauit trāsmittat si cāz p̄babilē repiat. est casus
fm Abb. in. c. decetero. d. re iudi.

¶ Executio snie vsqz ad qd tps stat p delegatū p̄n-
cipis. vide. c. q̄rēt. z qd ibi no. Ab. d. offi. dele.

¶ Executio snie diffinitue seu in locutorie in cau-
sa criminali aut ciuili ad quē p̄tineat si fuit appellatū
an ad p̄mū iudicē a q vl' ad scdm ad quē. vide late
z notabi. p doc. signatē p Abb. in. c. pastoral. §. p̄-
terea. de offi. delega.

¶ Executori an p̄nt demādare snias suas inferiores
plati. vl' an debeat recurrē ad supiorēz. vide plene
p Abb. in. c. si qd p̄ clericū. de foro cōpe. z t̄git in. c.
cū ab eccliaz. de offi. ordi.

¶ Executor snie nō impedif si sit p̄sūptio p̄ petētes
restitutōez i integz. vide. j. restitutōis i integz.

¶ Executor snie nō impedif p suplicatōez. vide. j.
supplicatio ad p̄ncipē.

¶ Executori an d. tradi snia lata p̄ alienatēz vel ce-
dentē p̄ tertij possidentē. vide. j. snia lata.

¶ Executorēz snie licet req̄rat maiorē iurisdicōem
tñ inferiores iudices taz de iure canonico qz ciuili
p̄nt illā delegare plene no. Ab. i. c. qd sedes d. offi.
ordi. z no. in. de. j. de heret. z in. c. l. d. offi. vica. li.
vj. z in. c. si qd p̄ clericū. de foro cōp. fac. c. in lris. z
c. q̄renti. z. c. significasti. de offi. dele. Abb. i. c. de-
cetero. de re iudi.

¶ Executorēz snie petēs a iudice si p̄stat de snia nō
req̄rit in executōe libell'. nec aliud iudiciū intēta-
re. §. sufficit petere p officiū iudicij executōez. z hoc
si petat corā eodē iudice vl' supiore. no. Bar. in. l.
a diuo pio. §. snia. d. re iudi. §. si petat executio corā
alio iudice tūc cessat eq̄tas. z tenet nēcario libelluz
offerre. qz agit tūc actōe in factū. nō aut p̄t implo-
rare officiū iudicis cū ipse sniam nō tulerit. no. ple-
ne p Abb. in. c. si. de iudi. z in. c. j. de li. ob. et. c. cuz
aliquib'. in fi. de re iudi.

¶ Executio p iudicē a q nō d. fieri p̄ appellantē et
am post lapsum anni nisi p̄i' citato appellato. z hoc
siue executio fiat in reb' adiudicatis siue in specie
z est ratō. qz appellati potuit cōpetere defensio. vt
qz impedir' in p̄mo āno. est p̄clusio Ab. in. c. ex ra-
tione. in fi. de app. vbi p̄cludit q si de facto fieret ta-
lis executio d. de facto incōtinenti reuocari. ar. in
c. cū cāz. de offi. dele. c. p̄querēte de offi. ordi.

¶ Executor snie p̄firmate p iudicē ad quē an d. fieri

ri a iudice a q. z vide. j. iudex a q executur.

¶ Vicari' ep̄i an p̄nt sniam suā executōi mādare.
vide. j. vicari' p̄ncipal.

¶ Exequi an p̄nt sniam suā actualiter vl' indirecte
ordinari' simplicē h̄is iurisdictionē vel delegatus
p̄ncipis seu alteri' inferioris. vide plene z notabi-
liter p Abb. in. c. si qd p̄ clericū. de foro cōpe. xiiij.
column. cū sequen.

¶ Executio snie sine mādato iudicis d. fieri in bo-
nis debitori fm ordinem. l. a diuo pio. de re iudi.
z. c. si. §. si autē. vt lit. non p̄te. f. in mobilibus q si
nō repiat in imobilib'. z h̄ referat executor iudici.
vt ibi. no. Bar. i. §. i. veditōib'. z fac executōez p
mēsurā debiti. vt all. x. si autē. §. si res i q sit execu-
tio exigat expēsas vt bos vel equ' tūc lōge pl' dnt
valere. no. Bar. vbi sup. Ab. in alle. x. si autē.

¶ Executorēz snie ipedit exceptio inopie. vid. s. ex-
ceptio inopie. cū. x. se.

¶ Executor snie l. differat ppter p̄iudiciū tertij in
re vacātē. sec' i re nō vacātē qz nō tractat ibidē de
p̄iudicio tertij cū ita ius suū possit psequi p̄tra istū
nouū possessōrē sicut p̄ p̄mūz. vt. l. is a q. ff. de rei
vē. no. Anno. in. c. veniens. ij. de testi. qd dictū p̄-
cedit nisi petēs executōez eēt lōge durior adūsari-
us q possessōrē. qz tūc infest sua ne snia mādēt exe-
cutōi introducēdo nouū poss. ar. in. c. j. z. ij. vt lit.
pen. li. vj. Ab. i. c. si. de resti. spo. pe. colū.

¶ Executor legatorū ad pias cās an reputet eadēz
p̄sona cū testatore. vide. j. testamētū.

¶ Executors p̄les deputati ad distrabēduz certa
bona i pias cās p̄nt illa distribuere in aliquē ex se
ip̄is dūmodo als egeat. colligif ex notatis in. c. cū
in iure de offi. dele. z Abb. ibi. z no. ipse in. c. j. de
cōha. de. z mulie.

¶ Executor ad p̄ferēdū nō p̄t p̄cedē etiā ad colla-
tōez faciēdā nō citata pte qn ḡra mādāt fieri s̄b cō-
ditōe si tibi constituerit. no. Jo. in addi. spe. de pe. z
po. §. qm. nā nō p̄t plene p̄stare nisi pte citata. vt
no. in de. p̄ni. de p̄fcl. p̄bē. est p̄clusio Ab. in. c. cō-
q̄rente. de resti. spo. l. ij. colū. vide de h̄ z de insinu-
atōe Lapū sua alle. lxxix. z. j. x. executor pape.

¶ Executor pape dat' ad puidendū de beneficio de
iure vacās p̄t nō vocato possessore b̄ficiū cōfer-
re. qd videt placere Jo. cal. in. c. cū n̄ris. de p̄fcl. p̄-
ben. qz nō sit finale p̄iudiciū possessori p solā colla-
tionē. vt ibi no. p̄de. z videt casus ne se. vac. c. illa.
z glo. in. c. l. ep̄us. de p̄ben. li. vj. z ibi Jo. an. et
Anno. in. c. de multa. de p̄ben. z Jo. an. in. c. p̄po-
fuit de p̄fcl. p̄ben. qd h̄z vez qn possessio non est
colorata. vt qz possidēs nō est institut' ab eo q nō
habuit p̄tatem p̄ferēdi. vel ad eū nō spectat. vt qz
p̄ferēs erat ex cō. vel qz ei' man' erāt ligatē p inhi-
bitōez vel reseruātōez. talis em possessio nō est co-
lorata si tñ est aliqz possessōr q habet possessionēz
coloratā. vt qz fuit p̄tās in p̄ferēte. l. esset defectus
in recipiente. tunc executor debet eū vocare ante-
qz p̄ferat. als nō valeret collatō eo nō vocato. vt ex-
aminat Jo. an. i. c. qz diu sitatē. d. p̄fcl. p̄bē. z i alle.
c. cū n̄ris. eo. ti. z in. c. l. fas. eo. ti. z ibi Anno. z alij
moderniores. z no. p Lapū sua alle. ciij. z vide. §.

Executor ad cōferenduz. ⁊ vide. j. possessio que est cōtra ius. ⁊ vide. j. restitutionēz bñficij petens.

Executor deputat⁹ p lras surrepticias ad lites vel ad bñficia an possit pcedere in cā. ⁊ an et⁹ pcessus seu snia transeat in rē iudi. Ab. in. c. ad audiētiā. de rescrip. iij. colum. ⁊ v.

Executor gratie si errore pbabili ductus errauerit siue in iure siue in facto. potest sp itez puidere si pma puissio fuit nulla. qz pnceps videt mādāse puissioē effectualē. ⁊ bñficia pncipū dñt benigne interpretari. c. olim. de ver. sig. ⁊ l. ff. de consti. pñ. ar. in. c. si sup gratia. de offi. deleg. li. vj. ē pclusio Jnn. ⁊ An. ⁊ Ab. in. c. j. de re iudi. pe. colum.

Executori deputato cū clausula si ira ē videt mādāda iurisditio. vt. l. ad rē mobilē. ⁊ l. ad delegatū ff. de pcur. ⁊ c. pterea. ⁊ c. prudētia. de offi. deleg. ⁊ sic pōt intelligi. l. ⁊ si nō cognitio. C. si cōtra ius vel utilitatē publicā canonizata. xxv. q. ij.

Executor cui mādāse q puideat alicui de aliq pbanda si vacat admittit exceptōes ppositas ptra bñficiū. cōtra executorē. cōtra rescriptū repñtatū. vt est cōclusio Ihosti. in. c. decetero. de re iudi. alle. c. ad aures. c. cū adeo. c. postulasti. c. pponēte. de rescript. ⁊ c. pastoralis. §. qz xō. de offi. dele. Ab. i alle. c. decetero. cui placet. d. opi. dicens. q deputatus ad puidendū simpliciter de bñficio nō ē merus executor s̄ mixtus. vt no. in de. j. de offi. dele. no. idem Ab. in. c. ff. de pben.

Executio an debeat fieri i bonis reddituū bñficij clerici ppter eius inopiaz. vide. s. clericus non habens.

Executio sentētie in causa bñficiali nō fit ppter spoliatoēz pbatā nisi pbeť titulus. vide. j. possessio. x. agens. ⁊ vide. j. sententia in causa bñficiali.

Executoi p mādari snia arbitri lz ipse nō dicat habere iurisditōez. vide. s. arbitri licet nullāzē.

Executioēz arbitri dolosi si pber petat repellit exceptōe doli. vide. s. arbitrij dolosi.

Executio snie arbitri p quez debet fieri. vide. s. arbitri non potest sniam.

Executor cui mādāse vt dz possessioēz alicui amoto quolibet illicito detētoze si data ē sibi ptās ante sniam recipit cognitōez ⁊ iurisditōez. vt. c. pastoralis. §. qz xō. de offi. delega. s̄ si snia lata ⁊ cognitōe pcedente dat executor tūc est merus ⁊ nudus ⁊ nl lā habet iurisditōez. ⁊ vide Ab. in alle. c. decetero.

Executor q̄t modis diciť modū excedere vt ab eo possit appellari. ⁊ an in appellatōe sit cā expmēda. vide plene p Ab. in. c. qd ad cōsultatōez. de re iudi. ⁊ vide. s. appellatio. x. si appella.

Executor merus q̄ deputat⁹ ad certū misteriu q nō potest grauare. ⁊ h̄ dare cōstat. nō potest tanq̄ suspectus recusari. sic intelligit. c. nouit. de apel. Jnn. in. c. ex pte. de verbo. sig. sed si merus executor est deputatus ad actū i quo potest grauare oculte vt ad recipiendū dicta testium pōt recusari. no. Ihost. ⁊ Jo. an. in. c. pastoralis. §. pterea. d. of. delega. Ab. in. d. c. nouit.

Executor licet regulariter nō admittat exceptio nes. debz tñ illas admittere si cōcernant defectuz

ptās iudicis executionē mandantis. vel si euidēter cōstat ab eo appellatū. no. Ihosti. in. c. pastoralis. de offi. delega. facit. c. ex litteris. eo. ti. ⁊ qd ibi no. Jnn. ⁊ Frede. de senis. suo consilio. cclxij. vbi tenet q appellatio deuoluit id sup quo appellat cum cōtingentibus ⁊ accessorijz ⁊ cognitione ⁊ iurisdictione ipsius. ⁊ suspendit iurisdictionē iudicū inferi orum. no. cōcludit Lapus sua allega. ij. vide. s. appellatio licet iuste.

Executio testamēti etia in pñs causis siue dies cōmissarie cedūt ab adita hereditate. non a morte testatoris. vt. l. j. C. cōia delega. qui text. ⁊ ibi glo. parua eqparat legata pia alijs legatis simplicib⁹. C. de sacrosan. ec. vt. l. inter diuinuz. vbi eqparat relictū ecclie ⁊ relictū ciuitati. ⁊ qñ relinquit ciuitati reqrif aditio hereditatis. vt. ff. ad treb. l. omib⁹. ⁊ sic de rigore iuris etiā ad pias causas reqrif aditio hereditatis. tñ de simplicitate eqssimi iuris canonici ⁊ diuini nō requirit aditio hereditatis i vere pñs causis. no. Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc aliq. x. sed pone q ex eo testamento. si tñ pietas simulat vbi nō est reqrif aditio. nā pietas nō stat in noie pietatis sed in substantia veritatis ⁊ charitati ue subiectōnis. vt. ff. d. transac. l. cū hi. ⁊ C. de mē. ⁊ vali. l. j. no. Lapus sua allega. xcj.

Executor testamēti ptās ē vere cōtract⁹ mādāti verus. ⁊ nō desiderat aditōez hereditatis. est em cōtract⁹ pñēs ad testamētū ⁊ pmissē ei ppter effectōnē ⁊ depositōez testamēti. ⁊ valet vtrūq. ff. de testa. l. heredes palā. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ Dy. ⁊ ista pcuratio nō finit que ē locata post mortē. ff. mādā. l. si xō nō renumerādi. §. fi. ⁊ no. in. l. cū pater. §. cū nemo. ⁊ ff. de le. ij. sunt ergo pcura. ⁊ executores ⁊ pñt experiri cōtra hereditatis debitores. ⁊ debita ab eis exigere vigore mandati collati post mortē. nec habet expectare q hereditas adeat. qz fundant se sup cōtractū mandati. ⁊ qz ad pias cās. vt dixi. s. x. pri. cōcludit Lapus in dicta sua alle. xcj.

Executor cui pmissa ē receptio testū an pōt aliū illud misteriu cōmittere. vide. j. testis. x. si ille.

Per mandatū pape de puidēdo alicui de canonicatu ⁊ pbanda an est affecta pbanda vt alteri collata nō teneat collatio. vide. j. prebenda. x. p mādātum.

Executioni nō debet mādari snia si tertius qui nunc se opponit pbat incōninenti sua interesse. ⁊ q fuit absens ⁊ ignorans tpe late snie cuz p sniam nō dz fieri p iudiciū absenti ⁊ ignorant. vt. l. etiā. §. fi. ff. de immo. reqrif tñ q appellet ab ea. vt. c. cuz sup. de re iudi. de quo vide doc. in. c. veniens. de testi.

Contra executoris pcessum obstat exceptio defectus iuris impetrantis oppositi in vim dilatorie vide. s. exceptio defectus.

Executor gratie pōt si vult ptes iudicis assumere dummodo cōmittens habeat iurisditōez. qz si nō hz illā in aliū transferre nō pōt. vt. c. pposuit. d. concess. pbe. ⁊ oia vident cōcessa sine quibus mandatū explicari nō pōt. c. pterea. de offi. dele. ⁊ l. ij. ff. de iurisd. om. iu. si tñ nudū misteriu executori cōmittat nō pōt ptes iudicis assumere. vt. c. pasto

1881
ralis. §. quia x. de offi. delega. 7. c. fi. c. ti.

¶ Executori si det p̄as cu3 clausula que sonat in monitionē que dicit cōditio intrinseca vt si fuerit idoueus q̄ excitat officiū iudicis qd̄ als debet impartiri nō necessitat̄ executor ad ptes iudicis assumēdas. §. si clausula sonat in cōditōnez extrinsecā vt si sit theologie magister vel de tali vico oriund⁹ tūc si p̄ litteras alicui p̄iudicat̄ vt qz ad aliū spectat p̄uisio tunc necessitat̄ ad ptes iudicis assumēdas 7 cū cause cognitiōe vocatis his quos negociū tāgit nisi cōditio esset notoria. no. in. c. bone. §. cōtra legati. de elec. 7. c. quoniā. de fil. p̄ibz. si tamē nulli p̄iudicet p̄ tales litteras non necessitatur executor ptes iudicis assumere. est cōclusio Inno. 7 hosti. 7 alioz. doc. in. c. fi. de p̄sump. est tamē notādū circa hoc q̄ siue verba sonēt in monitionē siue in cōditionē nulla etiā cognitiōe p̄missa tenet p̄uisio facta a delegato qz in hac p̄uisiōe nō fungit vice iudicis sed p̄uisor de elec. venerabilē. §. obiectioni 7 idē in executore cui mandat̄ vt citet aliquē si p̄pter potentiā suā nō p̄t aduersari⁹ corā ordmario iusticiā habere si tñ monitio vel cōditio nō est vera cassabit̄ q̄cquid fuerit p̄ p̄uisiōnē hmoi attentatū vt no. de re iudi. c. cum olim. §. fi. de q̄ dic vt late 7 no. p̄ Inno. 7 hosti. in alle. c. fi. de p̄sump.

¶ Executor gratie ad p̄uidendū licet ptes iudicis assumat nō tñ seruabit plenarie iuris ordinē s̄ p̄ce det summarie ptes citando nō tñ libell⁹ offeret̄ s̄ b̄ plano. vt. c. cū in tua. de spō. fm̄ formā de. dispēdi osam. de iudi. 7 de. sepe. de ver. signi. §. si non vult ptes iudicis assumere sed se solūmodo extra iudici aliter informare de veritate cōditōis nō poterit ex h̄ ps appellare. cū habeat informatōez. 7 facit h̄ ad sui instructionē. nec est necessaria snia. no. doc. in alle. c. fi. de p̄sump. de quo vide latius de. vnicam de offi. delega. 7 qd̄ ibi no.

¶ Executio snic nō pōt appellatione p̄dēte fieri. vide. §. appellatione pendente.

¶ Executores vltimaz volūtatiū defūtoz cōpellunt̄ eps vt exequant̄ etiā ad nō pias causas. viō. §. eps vltimarū voluntatū.

¶ Executori testamenti temp⁹ ad exequēdū testamentū a iure p̄fixū minime currit executore legitime impedito. est conclusio Abb. in. c. cū esses. d̄ te sta. q. vlti. pbat p. c. qz diuersitatē. de cōcess. p̄ben. 7 p. c. imputari. de regu. iur. li. vj. nā nō valēn agere nō currit tempus. vt ibi. hoc idē tenet hosti. in c. nos quidē. de testa. 7 s̄rede. suo cōsilio. cxxij. vi de. §. episcopus vltimaz voluntatū.

¶ Executor testamenti seu heredē pōt tam iudex secularis q̄ ecclesiasticus cōpellere p̄ interditiōnē rez hereditariaz cū fructib⁹ 7 emolumentū vt vota defuncti executioni mandent̄. vt. c. heredes. de te sta. 7 sic iste cas⁹ ē mixti fori etiā in legatis ad pias cās. vt auct̄. hoc amplius. C. de fideicōmissis. et in aucten. d̄ eccle. ti. §. si quis edificatōi. 7 sic est locus p̄uentioni inter hos iudices iuxta. no. in. c. cum sit generale de foro cōpe. no. Ab. in alle. c. si heredes i. colum.

¶ Si res legata ē in patrimonio testatoris d̄z sol-

ui sine mora. nā ilico trāsit dñiuz ad ita hereditate vt. l. si liber homo. 7 qd̄ ibi no. ff. de leg. j. 7. l. cum res. e. ti. 7 idē in pecunia legata. vt. l. si dona. §. in pecunia. ff. de leg. j. 7 in his nō expectat̄ anni lapsus §. si debito tpe heres nō soluerit legata interdicit̄ et om̄is res hereditaria vt sic indirecte satisfaciatur volūtati defuncti. 7 sic intelligit̄. c. si heredes. de testa. fm̄ Ab. ibi. ij. colū. ad hoc vt heres incurrat penā qz fuit negligens soluere legata ad pias cās infra sex menses a tpe insinuationis testamēt̄i cogit̄ soluere interesse cū om̄i emolumento. vt i auct̄. d̄ eccle. ti. §. si aut̄ legatū. Itē si heres negat legata ad pias causas 7 pleuerat vlos ad sniam cōdemnat̄ in dupluz. vt. §. Itē mixta insti. de ac. 7 p̄ Bar. in aucten. hoc ampli⁹. C. de fideicōmissis. et si infra annū a tpe monitionis sibi facte p̄ iudicem heres legata nō soluerit priuat̄ tota hereditate et applicat̄ substituto. vt habet̄ i allega. auct̄. h̄ amplius. 7 sic cōcludit̄ q̄ annus nō dat̄ p̄ executione testamenti sed p̄figit̄ ad incurrēdā dictā penā grauiorē. 7 sic cōcludit̄ Ab. i. d. c. si heredes. 7 sic poterit iudex añ lapsum anni alijs remedijs cōpellere heredē exequi testamētū. vt Ab. vbi. §.

¶ Si defunctus p̄iudit sibi de executore in testamēto. ad illū 7 nō ad episcopū p̄tinet testamēt̄i executio etiā in legato ad pias causas. vt. c. tua. de testa. 7 in aucten. de eccle. ti. §. si qs. dubiū tamē ē si testator facit sibi cōsciētā de male ablatis 7 de illicito lucro 7 sic reliquit centuz ad satisfaciēdū an executio p̄tineat ad ep̄m vel ad executores testamēt̄i. vide Jo. an. in nouella. in. c. j. de testa. li. vj. vt refert Ab. in. c. si heredes. eo. ti.

¶ Si testator non reliquit specificē executore in testamento in legatis p̄ redēptione captiuoz 7 p̄ alimentis paup̄ez succedit̄ eps. §. si quis aut̄ p̄ redēptione in auct̄. de eccle. ti. 7. l. nulli. C. de epi. 7 cle. in alijs xō sufficit heres. vt alle. c. nos. 7. c. tua. e. ti. Ab. in allega. c. si heredes.

¶ Si testator reliquit executore testamēt̄i amicum suū sub nomine dignitatis mortuo executore officium nō transit in successores in dignitate. quia id disposuit testator rōne affectionis p̄p̄nuitatis. no. glo. in. c. ij. de testa. li. vj. quā cōmendat Ab. in c. requisisti. de testa.

¶ Executor testamētari⁹ licz nec de iure canonico nec ciuili h̄z actōez cōtra heredē. vt. l. luitius. §. meua. ff. ad trebel. p̄t tñ officiū iudicis implorare cōtra heredē vel cōtra detinētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. ff. de peti. hereditatis. 7. l. quint⁹. in fi. ff. de anuis legatis. 7 hoc vult Dy. in. d. §. meua. 7 Bar. in. l. si quis titio. ff. de lega. ij. pōt ergo diocesanus compellere executore vt imploret officium iudicis contra heredem. vt. c. Joannes. de testamēt̄. Itē pōt cōpellere executore exequi quādo bona sunt in p̄tate executoris vel si heres ē parat⁹ bona sibi tradere vt exequat̄. p̄t tamen executor agere contra heredē si sit deputat⁹ legatari⁹ vel si deicōmissari⁹ p̄ testatorē. ā in tali casu nō est pur⁹ executor. vt no. in alle. l. si quis titio. 7 Ab. in alle. c. Joannes. iij. colum.

Executio vltime voluntatis licet sit res fauorabilis et pia. vt in. l. j. C. de sacrosanctis eccle. et in. c. tua. de testa. nō tñ cōpellit quis acceptare officiu exccutoris etiā ad pias causas. vt sentit Jo. an. in c. Joānes de testa. dicit aut qd suscipit mandatu aut exp̄sse acceptando aut implicite vel tacite exequendo aliquid de spectantibus ad illud officiu facit. l. filiussa. §. in testamēto. ff. de pcurato. idem si sciēter recepit lras in quib⁹ officiu sibi cōferebatur. ar. in de. j. de procurator. vel si ipse scripsit qd testator ad illud officiu eū deputabat. facit. l. ex sententia. ff. de testamē. mili. episcop⁹ tñ cōpellere p̄t quo ad pias cās vt qd acceptet licz nō vt exccutor sed saltem vt delegatus vel fideicommissari⁹ sicut in q̄libet alia delegatione. C. qd p sua iurisdit. l. j. et c. pastoralis. de offi. delega. no. Ab. i alle. c. Joānes. iij. colum.

Exccutor vniuersalis cui oīa bona defuncti cōmittunt distribueda in xp̄i paupes pōt libere vendere bona testatoris ad eius volūtātē ad implendam. vt. l. nulli. C. de epis et cleri. exccutor tamen p̄ticularis h nō pōt nisi testator sibi concesserit. vt in. l. alio. ff. de ali. et ciba. lega. et vid ibi Bar. et Ab. in. c. Joānes. de testa. in fi.

Exccutores testamēti etiā ad nō pias cās pōt esse religiosi et etiā clerici rōne pie volūtatis defunctor. dūmodo nō subtrahāt a diuinis officiis. vt cōiter tenet doc. in. c. Joānes. de testa. et ibi Ab. i fi. et de religiosis ē text. in. c. religiosus. eo. ti. li. vj. d. fratrib⁹ minorib⁹ ē text. in de. Exiui de paradiso. de verbo. signi.

Exccutoris prās data cū clausula cōtradictores cōpescēdo si dat in negocio vbi ē ferēda snia tūcla ta snia si eā exequat⁹ et aliq̄diu pacifice possedit expirat etiā añ annū qz ann⁹ nō dat nisi p executiōe faciēda. vt. c. querenti. de offi. dele. iō cessat tps ex quo executio ē facta. ar. in. c. cū cessante. de appell. sed si incontinenti missus in possessionē molestet tūc pōt exercere officiu suū. qz nō pōt dici omnino fuisse executū ex quo incontinenti est facta turbatio in. l. diuor. ff. de diuor. idem in negocio vbi nō ē ferēda snia. vt si post executiōē aliq̄diu pacifice ille possedit. licet postea turbe nō pōt exccutor vltorius se intromittere. no. Ab. in. c. p illoz. de preben. v. colum.

Exccutor deputat⁹ ad ponēdū aliquē in possessionē nō pōt exercere iurisditiōē in cōtradictores idē si deputaret ad cōferēdū nisi aponeret dicta clausula p̄tradictores. si jo aponit dicta clausula ponas in possessionē et inductus defendas si aliq̄diu inductus pacifice possedit expirat eius prās. qd placet Jo. an. et Abb. in. c. p illoz. de pben. nisi qd placet Jo. an. et Abb. in. c. p illoz. de pben. nisi p̄iudice iurisditiōē ordinarie. ar. in. c. ad hec. d. rescrip. et Archi. in. c. si. cui. de p̄bē. li. vj.

Exccutor pape licet snia executiōis quā tulit cōtra intētiōē delegatis teneat. nō tñ si eā tulit vltra cōprehensa in mādato. vide. s. exccōcatio. x. snia exccōcatōis lata a delegato.

Exccutore dato ad puidendū si scribit p papaz ei ad quē spectat collatio ē affecta p̄bēda vacans p

solā p̄ntatōē. vide. s. collatio. x. si scribit. cū se.

Exccutor an pōt puidere de bñficio alteri iniuste collato nō cassata prima collatiōe. vide. s. collatio. x. si possessio beneficii.

Exccutor si petat a snia lata sup iudicio vniuersali. l. petitiōis hereditatis in qua sufficit vniuersaliter petere et vniuersaliter cōdenare. etiā si in p̄ces su nō fuerūt designate res i tali executiōe post sententiā sit restitutio rex officio iudicis vt sufficit p̄bare res a te possessas fuisse in bonis p̄ris mei. et i cis mādabit snia executiōi. etiā si id nō p̄bauit p̄dēte lēte. s. post sniaz p̄bo quodāmodo extraordinare. l. petēdo sniaz executiōi mādari. notabiliter p̄ Inn. i c. cōquerēte. de offi. ordi. in. l. j. ff. de edēdo. et idēz Bar. in. l. j. ff. de le. j. et Ab. in. c. ij. de libe. obla. vide. j. infra publica licet habeant.

Exccutores plures ad vnū facum deputati an pōt sepatim pcedere vel debeāt s̄l cōuenire. vide p Ab. in. c. prudentiā. §. j. de offi. dele.

Exccutor et auditor qd dicat⁹ et an p̄t ab eo appellari. vide Ab. in. c. sup questionū. de offi. dele. §. j. in colum. vj.

Exccutores vltime volūtatis si sint duo vel plures pōt vn⁹ exigere ab alio qd oz ex qd se nō soluit nec est ibi dñs qd possit sibi puidere. ar. l. si plures. ff. de admi. tu. et sic intelligit. c. si. §. d. testa. li. vj. Ab. in. c. nō iniuste. de p̄cu.

Exccutio snie corporalis an differat post decennū. vide. j. snia corporalis.

Exccutio si p̄mittat⁹ p aliquē p̄p̄ defectū iurisditiōis vt si is qd sniauit erat arbiter vt delegat⁹ inferiōis a p̄ncipe. in qbus casib⁹ recurrit ad oz. vel de le. talis exccutor habet etiā oēm cognitionē nō solū in his que requirūt cognitiōē s̄ etiā tales tanq̄ superiores poterūt p̄nunciare sup nullitate act⁹. ar. in. c. cū ab eccliaz. in fi. de offi. ordi. idēz si inferior tulit sniaz puta Archi. qz si p executiōē recurrit ad ep̄m habet oēm cognitiōē vt firmauerat Specu. ti. de exccu. sen. §. nūc vidēdū. et Ab. in. c. si qd p̄tra clericū. de fo. cōpe. et pōt ali⁹ superior de retractatiōe cōgscere p viā restitutiōis. vt Spec. vbi. s. et facit. c. pens. de in inte. resti. Ab. in alle. c. decetero.

Exccutionem in reb⁹ adiudicatis pōt iudex p̄t vincti cōmittere vt p̄pria auctoritate ingrediat⁹ pos. no. in. c. dilecti. de do. et cōru. et glo. in. l. meminerit. C. vñ vi. dūmodo nō reperiat resistētes ne def materia generādi scandaluz. ar. in. l. nō singul de re iudi. quoniā in talib⁹ rebus adiudicatis nulla etiā sūma cognitio adhibet. nec etiā citatio requirit. no. Inno. in. c. ex ratione. de appel. et Abb. in alle. c. decetero. de re iudi.

Exccutio testamēti etiā iuter puros laicos spectat ad eccliaz. no. d. testa. tua nob. no. plene in. c. Joānes de testa. Ab. in. c. ex tenore de fo. cōpe.

Iudex vni⁹ territorij an et quā possit et debeat exequi sniam iudicis alteri⁹ territorij. et an requirat⁹ qd sit requisit⁹. vel an h pōt ex of. vide no. p Bar. in l. a diuo pio. §. sniaz rome. de re iudi. et elegāter p Ab. in. c. postulasti. de fo. compe. circa fi. vbi pcludit qd ad requisitiōē iudicis sententiātis pōt sine du-

bio snia mandari executioni. z idē sine aliqua req
suoē in criminib⁹ z bñficialib⁹. nā ex officio suo in
talibus debet iudex supplere. ar. in. c. cōstitut⁹. de
ap. z in. c. dilecti. de elect. z Bart. vbi. s.

¶ Executores snie si p̄t tern⁹ impedire. lz dicat sua
intereē. vt. c. veniēs. ij. d. testi. vide Inn. in. c. j. de
offi. ordi. z in. c. cū in iure. d. of. deleg. Ab. in. c. fi.
de fo. cōpe. x. colū. z idē Inno. in alle. c. veniens.

¶ Sentētia lata sup possessioz z petitorio in mō
exequendi que illaz d̄z p̄ualē. vid p̄ Ab. plene z nor.
in. c. cū dūct⁹. de cā possess. z p̄prie. iij. colum.
¶ Executio snie nō impedit p̄textu instri solutiois
nouiter rep̄ti post sniam nisi quādo p̄pter dolum
creditoris debitor instri nō p̄duxit. qz tūc subue
nit ei aduer⁹ omīssaz p̄ restitutōez in integz. vt. l.
si p̄tor. §. marcell⁹. ff. de iudi. z b̄ maxime ē veruz
quādo fuisset facta solutio creditori itez repetenti
in iudicio. qz tūc pōt cōueniri de dolo crimie stelli
onari⁹ z cōditōe sine causa. si aut̄ creditor nullū cō
misit dolum habet locū qd sup̄a dictuz ē. vt. c. inter
monasteriū. z. c. cū inter vos. de re iudi. z sub spe
cie. C. de re iudi. z l. y. no. in. l. j. C. de cōdi. inde.
subuenit tñ debitori p̄ remediū denūciatiois euan
gelice. vt firmat p̄e. z Ab. in. c. ij. de. pur. vul.

Exemptus

¶ Exempti cōtinent sub generali mandato pape
etiā si de eis specialis mentio i rescripto nō fiat nisi
ordinario scribat̄ excitando suā ordinariā iurisdic
tōez. Ab. plene z no. in. c. graue. de offi. ordi.

¶ Exemptōis p̄uilegiū nō pōt subiect⁹ renuncia
re in p̄iudiciū supioris q̄ eū exemit subijciēdo se iu
risdictōi epi vel etiā ab eo petēdo absolutioez excō.
iuris. colligit̄ ex rex. c. cū tpe. de arbi. z ibi Ab. ex q̄
infer̄ q̄ subiect⁹ nō pōt sup exemptione cōpromit
tere. vt ibi no.

¶ Exempto aliquo ab onerib⁹ ciuitatis a p̄ncipe
vel ab alio inferiori an aliq̄ de vniuersitate teneant
insolidū soluere p̄ p̄uilegiato. vide. j. p̄nceps qui
habet iura imperij.

¶ Exempt⁹ nō pōt regulariter se submittere iuris
dictōi epi loci sine licentia pape etiā respectu abso
lutōis fiende nec in foro cōtentioso nec in foro pe
nitēciali. est cōclusio Jo. an. z Ab. cōtra Fred. d. se
nis cōsilio. xiiij. z cōtra Jo. de lig. in. c. significasti.
de fo. cōpe. vbi late z no. p̄ Ab.

¶ Exempt⁹ rōne delicti p̄dit p̄uilegiū nisi delinqt
in loco exempto. vt. c. j. de p̄uile. li. vi. in prin. no.
Ab. in. c. fi. d. fo. cōpe. ix. colū. z vide eū in. c. tuaz.
de p̄uile. z d̄nūciū i. c. placuit. vj. q. iij. Anto. x̄o ali
ter in. d. c. fi. vide. s. Abbas exempt⁹. cū d. se.

¶ Exempti nō sūt abbates nec religiosi cisterci. oz
dinis seu etiā templarij v̄l hospitalarij. d̄ p̄mis. c.
ne dei. de simo. de alijs. c. j. de ver. sig. li. vj. nisi hā
beant p̄uilegia cū clausula q̄ p̄tinent ad romanas
ecclesiās ad iudiciū p̄cepte libertatis secus si dicat̄
ad iudiciū p̄cepte penitōis. c. recepimus. de p̄uile.
z. c. si papa. e. ti. li. vj. z. c. ex p̄te. ij. eo. ti.

¶ Exemptus publice delinquēs puni⁹ a diocesa
no qz rōne delicti p̄dit p̄uilegiū. vt. c. tuaz. d̄ p̄i

uile. xj. q. iij. p̄uilegiū. z reatus omnē honorē tol
lit. C. vbi sena. vel cla. l. j. nec p̄textu p̄uilegiōrum
flagicioz crescat auctoritas. C. de p̄uile. schola. l. ij.
li. xij. qd̄ intelligo verū si exemptus delinquat cir
ca re nō exemptā vt in cōtractu vel homicidio seu
adulterando. nā tale delictū p̄t punire eps loci qz
licet p̄sona sit exempta z ita rōne rei in quaz delin
quit sortit̄ sortū. c. fi. de fo. cōpe. si x̄o delinquit cir
ca rem exemptā puta male gerendo se in officio v̄l
res ecclesie alienando tunc a solo papa puni⁹. vbi
q̄ factū exempti p̄iudiciū affert nō exemptis puni
eps als secus. vt. c. cū capella. de p̄uile. z no. p̄ glo.
z doct. in alle. c. tuaz. z vide. s. abbas exemptus.
¶ Exempt⁹ pōt quis esse a iurisdicōe ordinarij cer
to respectu z subiectus eidē alia p̄sideratione z sic
fungit̄ duplici p̄sona z diuersis respectib⁹ est exem
ptus z nō exemptus. vt in alle. c. cū capella. de p̄i
uile. facit ad no. in. c. cū olim. d̄ re iudi. z qd̄ no. in
c. solite. de maio. z obe.

Exheredatio

¶ Exheredare pōt pater filiā si vitā luxuriosaz ele
gerit tanq̄ ingrata. vt aucten. vt cum de appell. co
gnoscat. §. cās. col. viij. ar. in. c. pe. z fi. d̄ secū. nup.
Ab. in. c. j. de despon. impube.

¶ Si pater in fraudē filioz vendat seu donet bo
na sua reuocat̄ alienatio vsq̄ ad portōez filijs de
bitā. vt no. in. c. raynuncius. de testa. Itē iudex p̄t
puidere p̄digalitati istius interdicens sibi admi
nistratiōē bonoz. vt. l. is cui bonis. ff. de verbo.
obli. nā interest rei publice ne q̄s re sua male v̄tat̄
vt insti. de his que sunt sui vel alie. iuris. §. sed ho
die. no. Ab. in. de his. de sepul.

Expense

¶ Expense q̄ fiūt p̄ electionis negocio z expense cō
cernentes remediū aie defuncti debēt fieri ex bo
nis p̄lature quantūcūq̄ p̄lar⁹ habuerit p̄p̄iū. ar.
in. c. ad ap̄licc. de dona. xij. q. ij. bone rei. si si expē
se fiunt ad pompā viuoz vt magnus apparat⁹ fu
neris in vestibus z tales nō debent deduci. vt no.
Ab. in. c. vt p̄terite. de elect. iij. colum.

¶ Expense cōdemnationē nō pōt iudex omitte
re s̄ cōtumacē in p̄iudiciū p̄ntis. vide. j. iudex.

¶ Expense factas p̄ vtilitate capituli pōt repetere
nedū extraneus s̄ quilibet de ecclesia a capitulo. z
idem de expensis factis p̄ vtilitate ecclesie. vt. c. cū
pro causa. z ibi Ab. de procura.

¶ Itē suscipiens sponte negociū si absentat se de
certo loco principaliter p̄ negocijs suis licet in cō
sequētiā tractet negocia dñi nō pōt repetere expē
sas itineris nisi quas fecerit dūtaxat p̄ negocio si
bi iniuncto. vt alle. c. cū p̄ causa. de p̄cura.

¶ Expense factas p̄ p̄curatorē q̄ incidit in larro
nes dū iret in facto dñi vel si ab eis fuit derobat⁹
vel infirmitate depressus nō pōt p̄cura. repetere
p̄. l. inter cās. §. nō oia. C. manda. z est rō quia hec
sunt extrinsece a mandato z sunt fortius imputā
da casui fortuito. secus in duob⁹ locijs qz vnus im
putat alteri damna que fuit passus rōne societat.

vt. l. cu3 duobus. §. quidē. ff. p socio. no. Ab. in. c. cū p causa. de pcura. vide. j. mandati actio.

¶ **Expensas factas** et fiendas ē vtile vt ps petat in libello qz licet iudex possit cōdemnare ex officio sine petitione. vt i. l. ediles. §. itē sciendū. ff. de edil. edi. no. in. c. ff. de do. et cōtu. tñ si iudex nō cōdemnavit vbi nō fuerūt expense petite nō tenet refartire de suo. vt. l. iij. §. hoc aut iudiciū. ff. d. dam. in fec. et qd ibi. no. glo. Ab. in. c. auditis. de pcura.

¶ **Expensarū taxatio** debet pcedere iuramentum pris. vide. j. iuramentū sup rebus.

¶ **In expensis futuris** pōt ps maliciose excipiens cōdemnari. vide. j. sententia incerta.

¶ **Expensarū cōdemnatio** an bz locū in pponēte dilatorias et an excuset p iura. calū. et an habeat locū in cā criminali et an pcedat in causa appellatōis et qz liter expēse petant et quo iure petant et vsqz ad qd rps peti pōt et qualiter pbent. vidē late et no. p Ab. in. c. finē lib. d. do. et cōtu. ix. colū. cū se. et vide eū in. c. calumniā. de penis.

¶ **In expensis** que fiūt rōne cōtumacie nō solū veniūt expense facte in lite sed etiā veniūt damna illa in rebz que diminuit dñiuz vel pñioniū et dāna lucri cessantis vt qz ppter litis assistentiā oportuit dimittere terras incultas. vel erat artifex pdi dit lucrū artis p. l. sancim. C. de iudi. vbi hoc no. Ly. idē dicūt Pau. et Anto. in. c. finē libus. d. do. et cōtu. xij. colū. in expensis ratione retardati pcessus. vt qz ppter doliū pris lis ē vltra modū ptractata p. l. nō ignorat. de fructibz et litis expen. et Bar. i. l. j. ff. d. alieñ. murā. iudi. cau. fac. et i. d. l. sancim. in expensis aut qz fiūt rōne victorie que pstant in finelitis nō veniūt dāna. vt gl. et Bar. in. d. l. j. nisi sint dāna psonalia. vt qz ppter assistentiā litis non potuit exercē artē suā. nā ista dāna si sūt extranea a lite. no. Spe. ti. de expen. §. fi. x. qd si victor. Ab. in. c. finē lib. d. do. et cōtu. col. xij.

¶ **Iuramentū calumnie** nō excusat a cōdemnatōe expensarū qz licet nō psumat calūnia psumit tamē temeritas litigandi cōtra victū. et iō regula victi victori zc. habet locuz regulariter nisi in casibz in quibus victor habuerit iustā causā litigandi qd explicatur. vt. not. per Abb. in. c. finem libus. de dolo et contu. cum se.

¶ **Expensarū cōdemnatio** an debeat fieri a tpe citacionis vlt a tpe cōtumacie. vide no. p Ab. in. c. cū dilecti. circa finē. de do. et cōtuma.

¶ **Expensarū cōdemnatio** facta cōtra solitū ordinē iudicioz vt qz iuramēto seu taxatōe nō pmissa nō transit in rē iudicatā et qz est lata sine medijs et sic nō instructo iudice. no. in. l. platā. C. de sen. et inf. c. cū bertoldus. de re iu. Ab. in. c. cu3 venissent. de eo qui mit. in pos. ij. colū.

¶ **Passus missionē** in pos. non solum cōdemnandus ē in expen. factis in litez que sunt necessarie p etiā missus credebat illas expedire p. l. ptoz ait. ff. de bo. auc. in pos. no. in. l. p an vltio. ff. d. neg. gest. qd placet Ab. in. c. cū venissent. de eo qz mit. i pos.

¶ **Expensarū cōdemnatio** tā pteritay qz futurarū pteē generat absqz alia taxatōe. de do. et cōtu. cu3

dilecti. et de pcura. auditis. et iō valet cōdemnatio cōdemnam talē tali ad expensas qz fecit vel qz pbauerit fecisse. l. terminato. C. de fructu. et lit. expē. Anno. in. c. j. de sequest. pos. et ibi Ab.

¶ **Iudex** nō cōdemnando in expen. saltem generaliter mō pdicto sed referuādo pri victrici petitōez expensarū nil agit rōne pdicta. Ab. in alle. c. j. et Ly. in alle. l. terminato.

¶ **Licet iudex** in interlocutoria possit sibi vsqz ad diffinitivā referuare cōdemnatōez expensarū secū in ipsa diffinitiva p Anno. et alios in. c. sepe. de ap. pel. est cōdusio Ab. in alle. c. j. de sequest. pos.

¶ **Licet iudex** nō possit sibi referuare cōdemnatio nē expensarū in diffinitiva. tñ cōdemnando generaliter pōt sibi referuare taxatōem p. s. alle. c. conclusio Ab. in alle. c. j. de sequest. pos. vide. j. Inia in certa. vide Anno. in. c. tāta. d. excels. pla. et Bar. in. l. ij. d. edē. et l. ij. C. de sen. que sine certa quātū. pfe. ¶ **Expensarū cōdemnatōez** nō artat iudex facere si nō fuerūt petite. vide. s. appellatio. x. vbi cūqz.

¶ **Iudex** ad quē potest cōdemnare in expen. etiāz factis ante appellatōez. vide. s. appellatōis iudex. cum x. se.

¶ **Iudex** si nō condēnat in expen. die platōis sententie an pōt alia die cōdemnare. vide. j. iudex licz post sententiā.

¶ **Ubi pcedit cōtra abūtē cōtumacē** nē ē cōtumax cōdemnandus in expen. s. debet expectari finis iudici. no. Cal. in. c. nicolao. de appell. et ibi Ab. in fi. et vide Jo. an. in. c. j. de elect. li. vj. in nouella.

¶ **Licet a principio litigij** qz fuit in bona fide si tñ in pcessu cause instruit de iniusticia sua et cām nō deferit tñc venit cōdemnandus in expen. et p b. text. in. l. si quis inficiat. ff. de poss. et ibi Bal. et Ab. i. c. dominus. de se. nup. in fi.

¶ **Expense alimentoz** vidue et filioz viduitate durante fiunt de fructibz bonoz vtriusqz cōiugij seu cōmuniū. C. d. rei vx. act. l. vnica. §. exactio. et in. l. si cū dote. §. sin aut in seuissimo. ff. solu. ma.

¶ **Expense** facte in litem pbant p iuramentū taxatōe pmissa. no. gl. in. c. dilecti. de so. cōpe. facte tamē an litē petunt vt interesse. vt. c. puenit. et c. cōstitut. de fi. instru. et pbant aliter qz p iuramentū. vt no. glo. in alle. c. dilecti. et Ab. ibi.

¶ **Si iuravi stare iuramento tuo sup expensas** nihilominus possum reuocare anteqz iures. ar. l. si qz ius. C. de iureiu. et si iuraueris anqz peniteā seu reuocē possuz petē reduciōez ad arbitriū boni viri l. l. si. libertus. ff. d. ope. li. et Bar. in. l. si. de pto. stipula. Ab. in. d. c. dilecti.

¶ **Expensas** tenet soluere is qui petit se remitti ad supiorē. vt no. in. l. qd tñ sepe. ff. de arro. mil. an et iō si quis appellat ad regē et petit se remitti ad curiā regis oportet qz remittat cū custodibz ipe petēs tenet custodibz expensas facere. no. Bal. in. l. generaliter. §. his de pñibus. C. de rebz cre. et iureiu.

¶ **Ab expensarū cōdemnatōe excusat** p se hñs op. vnus doct. vt in cle. ne romani de elec. et hac rōne mor. dicit Petrus qz cū in aliq cā ē diuersas opinionū cōsuevit pfulere et pñbz vt cōsilia ptoz i pñ.

cause facerēt publicari vt excusari pñt ab expensis
qz videt ex b iustā habere cām litigādī in. l. qui soli
dū. §. etiā. ff. d. lega. ij. no. Petr. d. sur. i. c. vt debi-
tus. d. apel. z p. de ancha. in alle. de. ne romani.
¶ Litigās bona fide si ex instis vel attestatōibus
aduerse pris p^o publicatōez cōguit nō fouē iustā
cām z abstinēt excusaf ab expensis als cōdemnat
in eis si pñstāt tanqz temere litigās. no. Bar. in. l.
si qñ inficiat. ff. de positi. z in. l. rem nō nouā. C. d.
iudi. z p. de ancha. in. c. accedēs. de cri. fal.
¶ Expēsar rō i facultatib⁹ extimādis hñda ē. C.
d. fruc. z lit. expē. l. i. ff. de col. bo. cū emācipa. §. j.
nā vulgarit⁹ dī plusqz lucret⁹ expēdēs paup habet
vt i. c. qm d vita z hone. de. z ibi glo. z host. z Ab.
¶ Expensas seu salariū an pōt petere iudex ordi-
nari⁹ vel delegat⁹ p se z p assessore seu notario. vi
de remissiones. j. iudex ordinari⁹ seu delegat⁹ rē.
¶ Expensas factas in bñficio de pñmonio clerici
pōt ipse cleric⁹ vel eius heres repetere z etiā hz ius
retentōis. ad h vide. s. bñficiat⁹ q in pmo.

Extimatio

¶ Extimatio rei amisse non dī in iudicio peti vbi
res amissa pñt restitui s dī peti ipsa res que ē i
extimātōe. vt in. l. i re futura. z si nō posset restitui tpe
snie iudex pñenabit in executōe lz fuerit res penita
qz i defectū rei succedit extimatio i obligatōe vt in
l. iulian⁹. ff. de cōse. s si certū ē a prin. rem nō stare
vel restitui nō posse tūc pōt peti extimatio rē. in ex-
timātōe dī fieri cōdēnatio. vt. c. si. qd me. cā. l. i qñ
C. vii. vi. s si dubitat⁹ an res stet tūc pōt fieri petitō
alternatiua. no. Bar. i alle. l. i qñ. z plen⁹ in. l. sti-
pulatōes nō diuidunt. ff. de ver. obli. Ab. in. d. c.
si. qd mc. cau. z vide. Abb. in. c. p tuas. d arbi.
¶ Ubi agit de extimāda aliq re iudex recurrit ad
arbitriū bonoz viroz z fm ipoz relaxatōez pcedit
vt. c. ecclesia. ij. vt lite pē. an aut tales boni viri de
bēt iurare z qñter. vide Bart. in phe. ff. z no. Ab.
in. c. pposuit de pba. z vide Florianū i. l. si seruuz
ff. ad l. aquil. z vide. j. pñiū.
¶ Extimātō rei aliene legare an debeat legatario
vide. j. legatario rei aliene
¶ Ubi de natura cōtract⁹ pōt res extimari illa ex-
timātōe q facit emptōez vt i dote. piculū casus for-
tuiti trāsīt ad maritū. in. l. si. rē. z l. qñes. ff. d iure
do. secus vbi natura sct⁹ b nō patit⁹ vt i cōmoda-
to. vt. l. si solēt. ff. lo. no. Jo. an. i. c. vnico. d pmo.

Exulans

¶ Exulās sine culpa a suo bñficio nō pñat eo nec
eius redditib⁹. vide. s. bñficio nec redditib⁹.
¶ Exiliū ē pena cōtēnēt⁹ ex cōicatōnem. vt. c. ij.
de de. ex. mi.

Sequunt additiones. Do. Ru. de Campis ad
precedentem litterā. E.

Brietas

¶ Brietas an priuet quē bñficio suo. no.
Ab. in. c. si cōstituerit. de accu.

¶ Ebrietas an sit peccatū mortale z qd d homici-
dio cōmissio p ebriū. vide in eo. c.

Edificium

¶ An q phibet edificare possit antiquū edificiū re-
parare z restituere ad primā formā. no. ple. Abb.
in. c. cōsultuit. de iudeis.

¶ Si testator legauit pensionē sup fundo annuā
an cōmittat fund⁹ p cessatiōez de q vide elegāissi-
me p Zasonez de mayno. in solenni repetitione. l.
ij. ff. de iure emphi. xx. colū.

¶ An in cōtractu censuali debeat expelli ille q nō
soluit censuz de contractu emphi. vide p eundē in
eadē repetitione. l. ij. colū. xx.

Emphiteota

¶ Qui soluit p. x. ānos psumit emphiteota. z d cō-
tractu ēphiteotico. vidē i supiori repetitōe. l. ij. p eū
dē dñm Zasonez. colū. xx. sec⁹ in vasallo ibidem.

¶ Emphiteota nō ē repellēdus lz alius meliorem
censū pñter. no. Ab. in. c. ad aures. d re. ec. nō ali.

¶ Emphiteosim an possit dare ep̄s suo cōsangu-
neo. no. Ab. in. c. vt sup. de re. eccle. nō alienan.

¶ Emphiteota an possit rez dare legare vel pmut-
tare. no. Ab. in. c. potuit. de locato.

¶ An dñs recipiēdo pensionē renunciet cōmissio
no. Ab. eo. c. potuit.

¶ Si emphiteota nō possit fundum colere ppter
guerrā an debeat pensio. eo. c.

¶ Emphiteota an possit renūciare ēphiteosi. no.
Ab. de feu. c. j.

¶ An inter emphiteotas habeat locū ius accrescē-
di. no. Ab. in. c. ex pte. de feu.

¶ An res emphiteotica ecclie nō soluto censu i-
adat i cōmissū. no. Ab. in. c. cōstitut⁹. d reli. domi.

¶ An pñtus non soluendo censuz pñdicet eccle-
sie. no. Ab. de feu. c. j.

¶ Emphiteosis si dat alicui z heredib⁹ suis intel-
ligit etiā d extraneis. no. p dñz ab. i. c. i pñtia d pb.

¶ Emphiteotica res an possit legari dño irreq-
sito. no. eo. c.

¶ Emphiteota q recipit p se z heredib⁹ an videat⁹
recepisse p semellis. vide p dñz Georgiū natā i me-
morata repetitione. c. qñis colū. lxxx.

Equus

¶ Si aliquis pōt ducere certos equos secū an pos-
sit ducere hoiez pedestrē. no. Ab. i. c. ad monaste-
riū de sta. regul.

¶ Equus suus an cōpute⁹ si qñ pōt ducere certos
equos in numero equoz. no. Ab. eo. c.

Et

¶ Hec dictio et copulatiua ponit inter eque pñci-
palia. etiā ponit alternatiue. no. Abb. in. c. clerici
arma. de vi. z hone. cleri.

¶ Et qñ ponit inter duo quoz vnū ē seq̄la alteri⁹
sic ponit p id ē. no. p Ab. in. c. monasteria. e. ti.

Eucharistia

¶ An p̄byter nō h̄ns indumēta sacerdotalia possit p̄ficē corp̄ dñi. no. Ab. i. c. q̄b̄ sicut. d. elec.

Exemplatio

¶ Elide de mā exēplatois p̄ Ab. in. c. si instra. d. fi. instru. z corā q̄ iudice z an corā iudice eccle.

¶ Exemplādo scripturas ps ē vocāda sine dubio z vid̄ q̄liter vocef. no. Ab. in. c. alberic⁹ de testi.

¶ Si notari⁹ qui recipit instrumētū exēplat nō ē ps vocanda. Ab. eo. c.

¶ Et idē si ille qui cōsensit in priuilegiū qñ exēplat. no. eo. c.

¶ Exempla nō restringunt regulā. no. p̄ Ab. in. c. inq̄sitionis. de accu.

¶ Exempla dicta nō restringūt. no. Ab. i. c. i om. n. de testi.

Expertus

¶ Expti an debeāt audiri sine iuramēto. no. Ab. i. c. fraternitatē. d. frigi. vid̄ in. c. significasti. d. homi.

¶ De materia expoz vide plenissime p̄ Ab. in. c. q̄ iudicante. de p̄scrip.

¶ Expti si deponāt an sit eis credēdū. z vide eo. c.

Extraiagans

¶ De extraiagati. execrabilis Jo. xxij. no. Ab. in. c. dudū el. ij. de elect.

¶ De p̄stitutiōe extraiagati. no. in eo. c. in verbo constitutio.

Extensio

¶ Extensio nō d̄z fieri vbi agit de correctiōe legis. no. Ab. in. c. nihil de elec.

¶ An casus exēmpr⁹ a regula possit extēdi ex idēitate rōnis. no. Ab. in. c. cū ois. de cōstitutio.

¶ Extēsiō an fiat in materia penali ex idēitate rōnis. no. Ab. in. c. q̄ nōnulli. de rescrip.

¶ An in penalib⁹ fiat extensio. vide Ab. in. c. j. de postula. pla.

¶ Extensio an fiat ad casus siles de casib⁹ exēpl a regula. no. p̄ Ab. in. c. sacris. q̄b̄ mer⁹ causa.

¶ Exēmpr⁹ casus extendit ad aliū h̄ntez silez eq̄tate. no. Ab. in. c. ex pte. de testi.

¶ Extēdi nō d̄z cōstitutio penalīs nisi h̄eat omni. modā p̄formitatē. no. Ab. i. c. de. d. vi. z ho. cleri.

¶ Vide etiā p̄ eūdē in. c. extirpande. s. q̄ x̄o. d. p̄ben.

¶ Extēsiōis materiā. vid̄ p̄ Bar. i. l. si cōstāte. i. vij. q. ff. so. ma. z i auctē. si q̄s actōes. C. de sacrosanc.

¶ Extensio nō d̄z fieri nisi ad p̄sonas inter q̄s pōt esse p̄portio seu cōueniētia. no. Ab. in. c. ea que. d. statu. regul.

¶ Extēsiō an habeat locū in exēmprōib⁹. no. p̄ Ab. s. in ver. exceptio.

Falsitas

Falsa latinitas vitiat rescriptū pape dūmodo sit manifesta z nō dubitabilis.

¶ Fr̄e falsa latinitas si pōt saluari

p figuraz nō vitiat rescriptū. Si falsa latinitas surgit ex modico defectu alicui⁹ lre vel tituli nō vitiat rescriptū. sūt cōclusiones Abb. in. c. ad audientiā de rescrip.

¶ Falsa demonstratio nō viciat qñ cōstat de corpe vt. l. falsa demonstratio. ff. de cōdi. z demō. Abb. in. c. significante. z. c. sup lris. de rescriptis. z vide. j. gratiam nō vitiat.

¶ Falsans lras inferioris iudid si ē cleric⁹ d̄z bñficiō suo puari z si ageret criminalit⁹ d̄z deponi etiaz ab ordine z puari omnib⁹ bñficijs z in monasterium detrudi ad agēda p̄niaz. vt. c. si ep̄s. ij. di. Ab. in. c. olim. de rescrip.

¶ Falsare non d̄z q̄s iniustas lras iudicis pena tñ est tūc tpanda. Ab. in. c. olim. de rescrip.

¶ Falsa exp̄ssio in rescripto vel gratia si nō fuit cā inductiua p̄ncipis q̄z p̄ter ea suppressa lras dedissz nec fuit app̄sita cā restringendi gr̄am nō nocet. vt c. susceptū. de rescrip. li. vj. tetigerūt dñi d̄ rota de. cisi. cclxviij. Ab. in. c. significauit. de rescrip.

¶ Falsi pena q̄ lras alteri⁹ puatas apit. z eas adu. sario mittentis of̄dit. ar. in. l. ij. s. is qui de posita. ff. d. fal. vbi q̄ instra de posita of̄dit incidit in penā falsi. q̄b̄ facit cōtra p̄curatores q̄ of̄dunt iura p̄tis aduersario q̄z puniūt pena falsi. vt ibi no. Abb. in. c. cū olim. ij. de offi. delega.

¶ Falsitatis vitii cōmittēs in iudicio regulariter nō p̄dit cām lz aliter puniat q̄z talis pena nullo iure cauet. vt no. gl. in sili i. c. si. d. iurcpa. nec obstat l. in fraudē. s. quens. ff. d. iure fisci. q̄z loquit sp̄ca liter in fisco. ista est cōclusio Ab. in. c. cū venerabilis. de except. vj. colū.

¶ Ex falsitate pbatōis seu allegatōis lata sentētia an est nulla. vide. j. sententia lata p̄textu false pbatōnis.

¶ De falso pōt agi multis modis. p̄mo crimina liter vt falsari⁹ puniat z d̄z accusatio institui. j. xx. ānos. vt. l. querela. C. de fal. Secūdo qñ agit actō ne in factū ad intereē z agit vsq̄ ad. xxx. ānos. q̄z tāto tpe durat q̄libz actio p̄sonalis. vt. l. sic. C. de p̄scrip. xxx. annoz. Tertio qñ excipit de falsitate et durat h̄ falsitas p̄petuo. vt in. l. pure. s. ff. d. doli exce. z. d. l. querelā. Quarto cū q̄s vult obtinere d̄ dictōez snie si fuit reus vl fuit actor vult reduci ad p̄stinā actionē p̄ restitutōez in inte. z petif. j. q̄dri enniū. vt. l. diu. Quinto qñ deducit falsitas p̄ viā replicatōis. z dic vt plene. no. Ab. in. c. licz. d. pba. z idē Ab. in. c. cū venerabilis. de excep. x. colum.

¶ Falsitas si opponat contra instrū cōpellit pducens respondere an vult eo vti tanq̄ vero. vide. j. instrumētū pducēs.

¶ Falsitatis crimie puniūt mēdicātes validi q̄ vt pallidi sint pingūt se fucat colorib⁹ z exhibētes se vulgo ifirmos cū n̄ sint vt extor queāt elemosynas vt patet de pe. z re. c. cuz ex eo. x. qui aūt. d. p̄uult. tuaz vt ibi gl. idez de portate insignia ep̄i vel doctoris cū nō sit. ff. d. fal. l. eos. z ibi Bar. sicut d̄ mutate nomē. vt. C. d. mu. no. l. vnica. z ibi gl. z Bar. in. l. cunctis de mēdi. z vali. li. x. no. Jo. an. in. c. i. sinuante de sumo. vt refert Lapus sua alle. xvij. et

vide. s. puap qui mendicat.

Cleric' falsans lras regis d' degradari z in s'gnū maleficiū character i facie d'z imponi z i exiliū mitti. tex. z glo. in. c. ad audientiā. de cri. fal.

C falsitatis crimē nō incurrit q' ignorāter vti' litteris fals'. de q' vide gl. in. c. dura. de crimie fal.

C falsitas in bulla pape dephēdit p' modos q' cōprehēdunt ex tex. z gl. c. licet. de cri. fal. z ex cōpātōne aliar' litterar' z ex stilo dictādi v' ex inspectōe ad solē ad cognoscēdū rasurā. vt ibi no. gl. z doct. in. c. q' graui. eo. ti.

C falsitas non p'sumit in lris de iusticia q' defacili possunt haberi sicut nō p'sumit q' in re modica do lose agat. vt. l. si oleū. ff. de dolo. no. glo. in. c. accedens. de cri. fal. z sic in his q' sūt modicū p'iudiciū nō p'sumit dolus nec frans z q' de facili cōcedunt ab hoie v' a lege. exempla patēt in. c. cū Bertold'. d' re iudi. z in. c. ex lris de in inte. resti. z. l. thesaur'. ff. ad exhibē. p' de. de ancha. in alle. c. accedens.

C falsi testes si p'ducant in iudicio z attestatōib' publicatis opponat de falsitate testiuz videat p'oducens qd magis sibi expedit vel eoz attestatōib' vti vel abstinere ab vsu. no. Bar. in. l. diuus. ff. de fal. vt refert p' de. de ancha. in. c. accedēs. d' cri. fal.

C Qui in rescripto bullato vel etiā in nota iā formata p' notariū z signata aliqd addiderit vel deleuerit rē. est excomunicat' ipso facto. vide. s. excomunicat' ē ipso facto.

C Si de falso redarguit instrumentū qualiter debet edi copia parti. vide. s. editio instrumenti.

C falsans monetā p'ncipis cōburit. C. d' fal. mo. l. ij. qui dō nūmos radit vel tingit si liber ē dāt be stijs. si seru' vltio supplicio afficit. ff. d' fal. l. q'cūq'. falsans dō monetā ciuitatis capite punit. C. d' fal. mo. l. j. z cū capitalis pena multiplex est. ff. de publi. iud. l. ij. z interpretatōe legū pene sūt molliēde. ff. de pe. interpretatōe imponi pōt exilium v' relegatio falsanti monetā ciuitatis q' sūt pene capitales ff. de publi. iu. in. l. ij. no. gl. z l' hosti. i. c. q'nto. de iur. iuran. vide. j. moneta.

Falcidia

C Ecclia instituta heres nō pōt detrahere falcidiā de legatis aliq' ecclie v' ad pias cās. optime facit tex. in ar. i auctē. de sanc. epif. s. s' hoc p'nti. z. gl. z doc. in. c. cū in p'ntia. in fi. de pba. vbi Ab. alk. illud vul gare nō d'z vñū altare discoopiri vt aliud coopiat nec debem' seruire vni amico in p'iudiciū alterius amici. no. Ab. in. c. cū cām. de pben.

Fama

C fama pbat iustā cām credēdi. no. glo. in. c. inq'stōi de sen. ex. z. c. cū cōtingat. de rescri. z Bar. in. l. ij. C. si suus vel liber. ad decuri. aspi. Ab. in. c. d' quarta de prescrip.

C fama si ē aspersa z clamorosa nō req'rit aliā pbatō sic dicim' d' notorio facti pmanētis. vt in. c. euidentia. de accu. ij. q. j. de manifesta. s' si fama nō ē ita clamorosa oportet q' pbat' ad min' p' duos testes sicut et notoriū. no. gl. ij. q. j. s. fi. Bar. in. l. de minore. s. tormēta. ff. d' questionib'. no. Ab. in. c.

tertio loco. de pba. z in. c. tua nos. de ap. in prin. **C** fama ē qñ tota vicinia vel maior ps clamat. vt no. in. c. inquisitōis. in fi. de accu. rumor aut ē qñ aliq' ps vicinie clamat vt tertia vel quarta. no. i. c. sup eo. de eo q' co. cōsan. vx. su. z ibi Ab.

C fama facit plenā pbatōez vbi agit de modico p'iudicio marie si ex h' vertit piculū aie. vt. c. sup eo. de cōsan. z af. z ibi Ab. z in. c. veniēs. j. de testi. als aut sola fama sine alijs āminiculis nō pbat. vt gl. no. z Inno. z Abb. in. c. cū cām de pba.

C fama pbat i factis antiqs vel vbi pbatō defacili nō pōt haberi. de primo vt cū deducit in pbatōe mors alicui' p' famā. d' secūdo i pbatōe adultē r'ij vbi si cadit vera pbatō. no. doc. i. l. si qdē. C. d' adul. z factū antiquū dicit p. xl. ānos. c. qd p noua le. de xbo. sig. no. gl. in. c. cām de pba. in causis tñ recentib' v' d' facili p'babilib' fama sola nō pbat in p'iudicialib'. no. Guil. in spe. ti. de notorio. s. fama. s. qd si agēti. no. doc. c. veniēs de testi.

C fama sola q' ad torturā nō sufficit. no. Spec. ti. de notorio. s. fama. z. l. j. s. j. ff. de qñib' vbi cri gun' plura indicia ad torturā. de hoc p' Bar. in. l. de minore. s. tormēta. ff. de qstio. z doc. vbi. s.

C fama pbat plene in his in qb' lex exp'sse dispo suit vt in casu. l. barba. ff. de offi. pto.

C fama si nō trahit originē ex aliq' versimili p'sūptōe z agit de effectu pbatōis illa nō facit fidez s' potius dicit vana vox p'li. vt. C. de penis. l. decuriōes. z l'z nō pbat coadiuuat tñ. vt. l. ij. s. eiusdē ff. de testi. si tñ fama trahit originē ab aliq' versimili p'sūptōe facit plenā pbatōez. vt. l. vbi adhuc. C. d' iure do. no. doc. in allega. c. veniens de testi.

C fama h'z qñ q' effectu translatiūū oneris pbatōi in aduersariū q' cōstituit quē in q' si possessione statur. vt. l. si mater. C. ne de statu defuncto. d' q' plenep Bar. i. l. de mino. s. tormēta. ff. de qsti. z doc. in alle. c. veniens de testi.

C fama etiā in antiqs factis volat z virtutē suaz amittit qñ ori' ab instrumēto falso vel reprobatō ar. i. c. l'z ex quadā de testi. s. j. s. cū satis. de pur. ca. c. cū in iuuentute. s. j. z no. l' hosti. in. c. inter dilectos. de fide instr. s. testes qñqz.

C fama q' habet de hoie est illese dignitatis stat' vita z morib' approbat' z in nullo diminut'. ff. de varijs z extraor. cog. l. cognitōnū z q' talē famā ne gligit crudelis ē. xij. q. j. volo. vñ apof. j. ad Loz. ix. expedit mihi magis mori q' gloriā meā q's euacuet. j. q. j. sacerdos. d' q' hō laborare vt assumat nomē honesti hois. ff. ad treb. l. facta. s. si danda maxime in puincia. de p'sump. ex studijs. z. c. madata. Jo. an. in. c. vestra. de coha. cle. z muli.

C fama q' habet inf' hoies ē publica seu famosa i sinuatio vel pclamatio z cōmunis ex sola suspitōe z ex incerto actore pueniens. de cōsec. di. iij. sanctū. z licet p'ma inducit p'sumptōez ista tñ nō pbat nec de facili ē ei credēdū. de pur. cano. cū in iuuetute. inducit tñ purgationē nisi nimis frequēs sit z scandaluz inducat. vt. c. tua nos. de coha. cle. et muli. z no. Jo. an. post l' hosti. in. c. vestra.

Familiaris

¶ Familiaritas lz parit ptemptu p. c. z si iudeos. d iudeis. z. l. obfuadu. ff. d offi. pfi. z. c. qn. lxxxvj. di. illd pcedit vt no. ibi glo. inf rusticos z paz pru dtes. na inf prudentes no parit pceptu imo beni uolenti affectores z amicitia z puetudo auget affe ctorez. vt. l. cui. ff. d pecu. no. Abb. i. al. c. z si iudeos.

¶ Familia clerici an gaudet puilegio fori. vide. s. clericoz familia.

¶ Familiarl qd dicat vldomestic vt repellat a te stimonio. vid glo no. in. c. in lris d testi.

¶ Familiares pape z cardinaliu epoz z caploz. z q ex pcepto pape i curia morat gaudet priuilegio vt i abntia papiat fruct bnficioz nec ad tutelā vel ad curā teneat. vt. c. cū dilect. d de. nō refi. vbi vi de gl. z ibi Jo. an. sec si sūt ibi nō d mādato pape s ad lucrādū i curia qz tales n gaudet vt ibi no. Abb.

¶ Familiaritat lfas impetrantes a cardinalib vt gaudeat puilegio cardinalib pcesso z vere nō sūt familiares nllō gaudet puilegio vt est tex. in. c. ex tue. d de. nō refi. vt no. Abb. i. c. cū dilect. e. ti. cir ca fi. z facit. c. fi. de x. b. sig. li. vi.

Femina

¶ Femina pōt succedē ex testamto vlab intestato i dignitatib hntib iurisditōez z i fris z castri q nō sonāt aliquā dignitatē. no. Inno. z hosti. i. c. dile cti d arbi. s si res ē feudalis femina nō succedit ma scul stātib. no. plene i aucten. d. succel. feu. col. ix. si aut res nō ē feudal z tunc si ē dignitas regni seu comitat vel similis ex puetudine iure approbata succedit sol pmo genit mascul. z eo deficiēte veit scōogenit. vt. c. l. d voto. mascul aut nō stātibz succedit femia. no. Inno. vbi. s. z i. c. significauit d resēpt. cessante aut puetudie succedunt parit ma scul. z femia. no. Abb. i. alle. c. dilecti.

¶ Femine luxuriose dat curator. vide. j. mulier.

Ferie

¶ In ferijs introductis etiā i honore dei pōt arbi trator pcedere. vide. s. arbitrator pōt.

¶ Adadatu de excqndo vbi executō reqrit cāz seu cognitionē regularit fieri nō pōt etiā in dieb feria tis ob reuerentiā hoim. vt. c. placita. xv. q. iij. z. l. oēs. z. l. fi. C. de fer. z. c. decetero. de re iudi. nud. act. z actual executio facti i ciuilib i dicti ferijs fie ri pōt cū tal executor sit nud. mifer. vt. c. nouit. d iudi. z sic executor cognitōez reqrēs lz peccet talesz executōez faciēs valet tñ cū non sit act iudicial sic dicim i receptōe testiu qd fieri nō dz facta tñ tenet no. i. c. j. eo. ti. nō tñ peccat si imineret piculū dilati onis vt i fuga debitoris. Abb. in. c. fi. de iudi. in fe rijs ob reuerentiā dei induct fieri nō pōt nisi res ef set sbito pitura vel iminet aiaz piculū vt. i. c. fi. d fe rijs. Abb. in. c. fi. de iudi. penl. colū.

¶ In ferijs induct ob reuerentiā hoim vel repenti nis executio in cā criminali fieri pōt p. c. sicut. ij. q. j. i alijs tñ solētib ob reuerentiā dei fieri nō pōt. p. c. placita. xv. q. iij. z. p. l. fi. C. e. nll eēt public latro vt nocturn depopulator agro. no. Bar. i. l. oēs C. de fer. Abb. vbi. s. z vide alios casus q pñt die-

bus feriatl explicari i iudicio p Ab. in. c. fi. d ferijs

¶ Si instātia iudicij perit poterit in dieb feriatl ob reuerentiā dei snia ferri. tñ ppter rē tpe pituraz. vt. c. fi. de iudi. z. l. oēs. C. d fer. z. c. l. z. c. fi. eo. ti. tñ qz versat fauoz public vt instātia nō pereat. no. Bar. in. l. seius augeri. i. fi. ff. ad trebel. no. Abb. in alle. c. fi. de iudi. in fi.

¶ In dieb feriatl etiā ob reuerentiā dei pōt smiari cā int fabiū z doctozē siue scholares ppter dānuz qd faber infert malleādo iux scholas. vide. s. dam nū si dat. z vide. s. dotis causa.

¶ In dieb feriatl ob reuerentiā dei lz studere. vide j. studiū.

¶ In dieb feriatl an pñt testes cōpelli depone re. vide. j. testiu deposino.

¶ Ferijs iduct ob reuerentiā di seu i fauore hoim an pñt ptes renūciare. vide. j. renūciare nō pñt.

¶ Licz act iudicial seu iurisditōis ptenose i dieb feriatl ob reuerentiā dei inuū sint nulli. p tex. c. fi. de ferijs. siue sint publici siue puati. vt. l. acrus. C. de fe. tñ act volūtarie iurisditōis valēt vt emācipare pcr inire infra facē z hmōi. no. Spe. ti. d fer. s. se qtur. x. qd si clari. idē frede. cōsil. xj. xij. xij. vbi etiā pcludit q valet excōicatio etiā vbi nō requirit cause cognitō. peccat tñ expercentes talia illo tpe vt pcludit Abb. in. c. fi. de fer.

¶ An valet citatio facta i die feriata vlad diē feria tā. vide. s. citatio facta d die feriata. cū. x. se qn.

¶ In ferijs obseruādis q ad ordinationē iudicij dz attēdi loc iudic z nō rei nec actoris. est pclusio Abb. i. c. fi. de fer. circa fi.

¶ Ferie obfuari dñt volētib eis gaudere etiā vbi nō colligit vinū vld frumētū. s i hybernia qē regio vbi nō bibit vinū nō hnt locū ferie vindemiay. est pclusio Abb. in alle. c. fi. de fer. circa fi.

¶ Ferijs etiā induct ob reuerentiā hoim gaudere dñt milites z burgēses z doctores z alie siles pso ne qñ laborāt nec colligūt fruct. no. Spe. e. ti. s. circa fi. nā lz isti nō iplicēt talib p se implicāt tñ p p cur. z aduocatos z testes z siles psonas qd no. est tñ nōndū fm Spe. vbi. s. z Inno. in. c. fi. e. n. q si aliq d remon pñb p se vt p pcur. sūt i curia z duz cā eoz agitat occurrūt ferie q sūt cōpellēdi litiga re fec si pcuratores eēt d curia vt loco vicino qz tñc gaude dñt vt pcludit Ab. in alle. c. fi. de fer.

Feudum

¶ Si qstio dñt inter dñm z vasallū sup petitorio z possessorio. vel inter vasallū z tertiu vld inter dñm z tertiu qd debeat cōgscere z an pares curie debe ant se intromittere z qñ. vide p Abb. in. c. cetex de iudi. p totū.

¶ Feudū iudicat p leges spāles nō gnāles. vid. j. papa lz nō pcedat.

¶ Feudū si sit capli z epi vld alteri tñ an vacāte se de ei pūisio seu cognitō pñneat ad caplm vld econ tra z si dñs feudi an sit laic possit d b cognoscere z quā iurisditōez hz dñs i vasallos. vide plene per Inno. i. c. vey. d so. cōpe. z ibi Abb. no.

¶ Si dñs a vasallo recipit feudū i pign abstinēt.

do ab eius seruitio nō tenet cōputare fruct⁹ in for-
tem. est casus fm cōem intellectū. in. c. j. de feudis.
z h pcedit ex natura feudi. nā cū dominiū directū
remāsit apud dñm vtile redit ad eum ex volūtate
vasalli pignoratī z solidat ipm dominiū vtile seu
vsufruct⁹ cū ppetate vñ nō dz pcipe fruct⁹ ex alie-
na re s ex ppria zc. no. in alle. c. j. de feu.

¶ Si pat cōmisit delictū ppter qđ directe venit pri-
uad⁹ feudo vt qz alienauit feudū vl qz cōmisit de-
lictū p tenore liberamēti z tūc nocet filio etiā si feu-
dū pcedit a genere vltiori. ar. in. l. ij. ff. si qđ ali-
quē testa. p. z in. l. cū rō. ff. d bonis pscp. si aut nō
est tale delictū ppter qđ dñs nō debeat directe feu-
do puari s p qndā pscqntiā vt qz est dānat⁹ de aliq
maleficio z ei bona pp⁹ id veniūt publicāda tunc
pcedit distinctio Dy. i. c. nō debz. d reg. iur. li. vj.
in fi. s. q aut feudū ē patnū z nocet filio sec⁹ si a ge-
nere vltiori. vt. l. ij. ff. d int. z rele. vbi no. Bar.
z i. l. iureiu. s. liberti. ff. d ope. lib. z ibi Ab. i. c. ij. d
feudis. ij. colū. viđ. j. patron⁹. x. an ius psona⁹.

¶ Si vasall⁹ alienauit feudū irreqsito dño z apo-
suit clausulā saluo iure dñi nihilomin⁹ pdit feudū
qz factū sbeqns ē pñiū ptestatōi. ad h. c. cāte. d iu-
reiu. sic pcludit Bal. x. colla. ti. q sit causa benefi-
cii. c. j. si tñ vasall⁹ adieciisset h xba z aliter z alio
mō alienare nō intēdo tūc nō pdit feudū. nā opan-
tur h xba q dño pdicēte nō videat⁹ facta alienatō.
no. Abb. i. c. si de feudis circa finē.

¶ Liber feudoz an ē approbat⁹ sic alie leges impa-
toz. vide. j. liber feudoz.

¶ Si epus vl eccl⁹astic⁹ succedat pñi i feudo. vide
elegāssime. p Barbaciū sup rubrica d feudis.

Fideicōmissarius

¶ Fideicōmissari⁹ si ē onerat⁹ restituere heredita-
tē ad pias causas nullā dz detrāhere falcidiāz nec
trebellianicā. hec est cōis opi. doct. no. Spe. ti. de
instru. edi. s. cōpēdiōse. x. s cū deductō. z Bar. in
l. marcell⁹. ad trebel. qđ approbat Abb. in. c. Ray-
nald⁹ de testa. vj. colū.

¶ Fideicōmissari⁹ si decedat añ diem fideicōmissi
trāsmitit i suos heredes. vt in. l. vnica. C. d cadu.
tol. no. gl. z Bar. i. l. j. d his q añ ap. ta. ps tñ defū-
cti accrescit alteri fideicōmissario si sint pñiūti re et
x bis. vt in casu. c. Raynald⁹. d testa. si aut fuissent
disiūcti vtputa volo qz restituas medietatez patro-
no tuo tali z alterā medietatē alij patrono tūc por-
tio deficiēt nō accrescit alteri s heredi. vt i dicta. l.
vnica. z pcludit Ab. i alleg. c. Raynald⁹. ix. colū.

¶ Fideicōmissi vniūsal⁹ dominiū nō trāsīt i fideicō-
missariū sine restitutōe. vt. l. marcell⁹. s. res. ff. ad
treb. z pbat. i. l. sancim⁹. C. ad treb. Ab. i. c. Ray-
naldus. xij. colū.

Fideiussor

¶ Fideiussor⁹ p dote restituēda lz de iur intuenire
nō possit. vt. C. ne fideius. donū den. p totū. z hoc
notet pfidia int viz z vx. vt ibi no. qđ itellige verū
nisi marit⁹ xgat ad inopiā. tūc em lz pōt intuenire
fideiussor⁹ p dote soluēda z restitūēda. vt est tex. sin

gularis in. c. p vestras. d dona. int vi. z vx. vide
Bar. i. l. si pstate. ff. soluto mrimonio.

¶ Fideiussor⁹ pōt agere añq pueniat vt diuidat⁹
actio int alios fideiussores z imponat silentiūz cre-
ditoz. vide. j. for rei.

¶ Fideiussio nō tenet si pcr⁹ cui adiūci non tenet.
C. de legib⁹. nō dubiū. z. C. d sa. san. ec. l. sancim⁹.
ff. de pdi. sine cau. a vinclo. glo. z Inno. i. c. gūis.
d cēsi. Itē si fideiussor intcedit p maiori sūma quā
pncipal⁹ debitor oino non obligat. ff. de fideiuss. l.
grece. s. illd. notat glo. i. c. z si xps. d iureiu.

¶ Fideiussor dz dari locuplex nō soluz facultate s
etiā facilitate pueniēdi. vt. l. ij. ff. q satisfda. cogū. iō
qz capitane⁹ seu fu⁹ ecclie. vl porētes si s idonei fi-
deiussor⁹es. no. gl. i. c. potuit. d locato. z ibi Jo. an.

¶ Fideiussor⁹ pōt accedē i crimie vbi nō ē imponē-
da pena copal⁹ als sec⁹. sic intelligit. c. si clericos d
sen. excō. li. vj. z. c. cū hō. xxij. q. v. si tñ de facto si
deiussor⁹ i crimie recipiat z reus fugiat si fideiussor⁹
nō fuit in dolo lz arbitrarie pecuniaria pena affici-
atur nō tñ copalē penā patiet. no. Ly. i. l. ad com-
mētariēsem. ff. d custo. z exhi. reo. z ē rō qz nō pōt
qđ se ex pctu obligare ad penā capitalē cum nō sit
dñs mēbroz suoz. xxij. q. ij. si nō lz. z. l. liber hō.
ff. ad. l. aql. no. Abb. sup rubrica de fideiuss.

¶ Fideiubere pōt cleric⁹ p laico in magna necessi-
tate ducto eo qz est magnū pietat⁹ op⁹ sbuenire p-
ximo indigēti qđ maxie ptinet ad clericos. xvj. q.
j. vidētes. iura em dicētia clericū nō posse suscipe-
pcuratōes aduocatōes vl fideiussioēs dñt intelli-
gi qđ clerici volunt generaliter negocia exercē. no
tan⁹ p Inno. in. c. vnico. d obli. ad rō. z archi. i. c.
puenit. xxxvj. di. z Abb. in. c. j. d fideius. viđ. s. cle-
ric⁹ q nō ptraxit.

¶ Obligar⁹ ad dādū fideiussorē ex pctu vl statuto
nō satisfact⁹ pducēdo clericū si adūsari⁹ vult eū re-
cusare qz nō ē idone⁹ iudicio sisti nec ē eiusdē fori.
no. Bar. i. l. ij. ff. d fideius. vt refert Ab. i. c. j. e. n.

¶ Fideiussor⁹ an videat⁹ pdenat⁹ pdenato pncipali.
vide glo. no. in. c. j. de iureiuran. li. vj.

¶ Fideiussor⁹ q soluit p debitoze pncipali pōt agē
p pncipalē sine pcessiōe actōis fieda a creditore vt
sibi satisfacciat d pecunia soluta z d oib⁹ dānis z in-
teresse q rōe fideiussiois ptulit. colligit ex. c. pueit.
de fideius. et ibi p Abb. vij. colū.

¶ Fideiussor⁹ simplr z pure obligat⁹ i oēm casum
z net etiā p tps i q solutio fieri debeat etiā si debi-
tor tminū solutōis progauit fideiussore ignorāte
secus si expssit q vscq ad certū tps tñ obligari vo-
lebat. z sic intelligit. l. Itē qrit. s. q impleto. ff. loca-
ti. z. l. si. eo. ti. z. l. valerianus. ff. de pto. stip. z no.
in. c. pteca. ij. d apel. no. Jo. an. z Abb. in. c. psti-
tutus. de fideius.

¶ Fideiussor⁹ simplr accept⁹ an pōt agere p debito-
rē anteqz debitū soluat vt a fideiussioē libere. viđ
glo. vltra tex. z Abb. i. c. si. d fideius.

¶ Fideiussor⁹ tria sūt bñficia seu puilegia. pñū est
bñficiū diuisiōis qz si plures fideiussert i solidū iu-
dex diuidit debitū int eos si oēs sūt pñtes z soluē-
do. z h postulat añ litis ptest. ff. de fideiuss. l. inter

fideiussor. et illud est beneficium diui hadri. qd est. C. de psti. pe. diui hadriani. et habet in effectu. isti. e. ti. §. si ples. scdm beneficium est vt pnt debitor pncipali et indiscusso no pueniat fideiussor. vt in aucten. presentu. C. de fideiussor. et glo. in corpe vno sumit. que vult qd etia fideiussor si fideiubendo pstituit se pncipale debitor nihilominus succedit beneficium illi aucten. nisi illi renuiciauerit. tertiū beneficium est cedenda actionū. nā pōt petere vnus fideiussor a creditore vt cedat sibi actōes. aliter pōt solutōez debiti de negare. vt. l. fideiussionib⁹. ff. de fideiuss. no. Abb. i. c. puenit. de fideiussorib⁹. quē lati⁹ vide.

Fides

¶ Si frāgit ab altero paciscētū an licite sibi frangat. et an delictū cū delicto vlt pena cū pena cōpenset. vide qd no. in. c. pstitur⁹. de pe. et in. c. frustra. de reg. iu. li. vi. in mercu. et l. qd fide. ff. de trasac. vi de. j. pactio. x. ois pactō. et vide. s. cōpensatio.

Filius

¶ Fili⁹ prahēdo cū pte videt sibi dat⁹ cōsensus a patre vt prahāt. vide. j. pater.

¶ Filius nat⁹ ex soluto et soluta licet ex fortuito accessu et si mar⁹ no fuerit p cubina legitimat⁹ p seqns mrimoniū fauore legitimatōis et mrimoniū. vt sentit glo. in. c. innotuit. d. elec. c. qlis. xxx. q. v. p. c. tāta. qd si. sint legi. s ad h qd fili⁹ nālis succedat pfi ab intestato in duab⁹ vnti⁹s nō stātib⁹ fili⁹s. vt in aucten. l. 3. C. de natu. libe. requir⁹ qd sit nat⁹ ex p cubia retēta i domo indubitato affectu loco vxoris. vt in auctē. qd mo. na. effi. legi. §. si qd aut defunct⁹. et. c. liberi. xxxij. q. iij. Abb. no. in. c. innotuit de elec. sup glo. vi. colū.

¶ Fili⁹ pbyteroz nō succedūt i aliq pfi qz sūt spurij. vñ dicūt cōmittere nō simplicē fornicatōez sed adulteriū. vt no. glo. in. c. p venerabilē. i. x. adulterinis. et gl. in. l. ij. C. de epi. et cleri. qz pbyteri dicunt⁹ pisse mrimoniū cū ecclia vt ibi no. et p Bar. in. l. si gener. ff. de his qd vt indig. et Archi. in. c. eos xxxij. di. Abb. in. c. innotuit. de elec. pe. colū. vide Abb. in. c. cū haberet. de eo qd duxit in mrimoniū. in fine.

¶ Fili⁹ clerici i miorib⁹ psti. nō legitimat⁹ p seqns mrimoniū. no. Bar. in. l. et si ptra. C. de nup. qd qd credere si cleric⁹ eēt beneficiat⁹ p no. p Jo. an. in. c. si ne culpa. de reg. iur. li. vi. i mercu. et p Ab. i. c. p venerabilē qd si. sint legi. antepe. colū.

¶ Fili⁹ punit⁹ ppter crimē lese maiestati a pte cōmissum. nā efficit infam⁹ et excludit ab omni successione parētū et vita ex sola misericordia sibi pseruatur vt i. l. qd qd. C. ad. l. iuli. ma. vi. q. i. §. v. x. Brē si qd cū milinib⁹. et est rō. qz sepe solet fili⁹ esse similitis pfi. vt no. Abb. in. c. venerabilē. d. elec. ix. colum.

¶ Fili⁹ regi cū ipubes remāsit p quez debeat iurisditio exerceri vel regnū admistrari vid. j. regi fili⁹

¶ Olim erat honorabile descendē ex pslapia sacerdotū hodie reputat ignominiosū. et h qz ppter phibitōez ecclie coir⁹ sacerdotat⁹ est dānat⁹. lxxij. di. et li. di. p totū. de fl. pby. p totū. et Abb. in. c. solite de

maio. et obe. iij. colū.

¶ Fili⁹ spurij nō admittit⁹ ad successiōez paternā i his maxie qd delata sūt in signū dignitatis et nobilitati. eo qz nō meret⁹ int nobiles nosari. C. de incest. nup. l. humilē et tales spurij nō capiunt noia appellatiua ascēdētū suoz. vt. l. si. C. de natura. libe. nec familie hnt agnitionē. insti. de cogna. succes. §. vulgo. ff. vñ cog. l. hac pte. et l. pnūciatio. §. familie. d. x. b. sig. vñ dicit Bal. in. l. cū nuptie. ff. de sta. homi. qd nō capiūt nobilitatē suoz. hinc est qd nō possunt portare arma nobiliū vt ait Bal. in. l. filiū. ff. de his qd sūt sui vlt alie. iur. Anto. de burrio in pilijs suis p filio qd incipit. vide pmo.

¶ Fili⁹ mior an debeat lactari seu ali expē. patris vel mris. vide. s. alimēta.

¶ Fili⁹ existēs in possessiōe filiatōis nō dōz excludi ab hereditate nec a iure filiatōis ex sola negatōne parētū. vt. c. trasmissē. qd si. sint legi. p h tex. cū gl. in. l. i. §. ij. ff. de libe. et postu. fac p opini. legistaz. in. l. si. ff. de his qd sūt sui vel alie. iuris. Abb. in. alle. c. trasmissē. vide. j. pbat filiatio. et idē in. c. michael de filijs pbyte.

¶ Fili⁹ psumit illi⁹ pfi d cui⁹ vxore est nat⁹. nā filiatio ex pte pfi nō pōt pbari qz mar⁹ est certa. pat aut psumit ille quē nuptie demōstrāt. vt. l. qd semper. ff. de ius vocan. qd limita vey si marit⁹ erat p sens sec⁹ si fuisset abūis tāto tpe qd nō potuisset euz generare. vt. l. filia. ff. de his qd sūt sui vlt alie. iur. s si marit⁹ ē p sens etiā si eo tpe vxor cōmississet adulteriū fauore filiatōis psumit qd sit pon⁹ mariti quam adulteri. simile. l. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. et vide glo. sing. in. c. michael. d filijs pby. no. Abb. in. c. trasmissē. qd filij sint legi.

¶ Fili⁹ l3 sit legitim⁹ ex qd pat fuit illegitim⁹ non dōz admitti ad hereditatē ascēdētū cū pueiat ex radice infecta. vt i. c. cām que. qd si. sint legi. et ibi Abb.

¶ Fili⁹ nat⁹ ex p cubina retēta in domo appellat⁹ solū nālis simplicit. oēs ali⁹ dō licet ex soluto et soluta nati pnt appellari spurij. no. Tlin. i. c. tanta. qd si. sint legi. et Bar. in. l. si gener. ff. de his qd vt indi. et vi de gl. in. c. nisi cū pridē. d renūci. Abb. i. alle. c. tanta. oēs tñ geniti ex soluto et soluta siml qzuis cesset p cubinar⁹ sūt legitimi p seqns mrimoniū.

¶ Differentiā filioz qd dicūt adoptiui vlt arrogati legitimi et nāles et spūales et nāles tm et spurij vulgo qstū et qñ et qb⁹ et inquātū succedāt. vide plene per Abb. in. c. tāta. qd filij sint legi.

¶ Fili⁹ ad h vt dicāt nāles requirit pmo qd sint nati ex soluto et soluta int qd potuisset esse mrimoniū Scdo qd ex p cubina retenta in domo. Tertio qd sit p cubina vnica. nā si qd hns p cubinas suscepit ex eis filios nō meret⁹ dici nāles ppter effrenatā multitudinē libidinū. vt in auctē. qd mo. na. effi. sui. §. si qui autē. et vide. xxxij. q. iij. c. si. Abb. in. c. p venerabilē. qd si. sint legi. pe. colū.

¶ Fili⁹ pbyterozū sunt adulterini. idē de alijs natis ex alijs clericis constitutis in sacris. vide glo. i. l. ij. C. de epi. et cleri. et Bar. in. l. si gener. de his qd vt indig. idem etiam de filijs aliozū clericozū qui sunt beneficiati. no. Bar. in. l. in concubinato

ff. de p. cubi. Abb. vbi. s. pe. colum.

¶ Filius an pōt legitima pūari p. l. municipale. vide. j. legitima.

¶ Filius seu nepos p̄dyteri an pōt imediate cōseq bñficiū patris. vide. s. bñficiū patris.

¶ Filius l. regularit̄ sit denoiand⁹ a patre. vt in. c. ij. d. pueri. inf. sepe tñ fast⁹ supbie recognoscit cognatos pon⁹ quā agnatos fm host. 7 Jo. an. i. c. raynucius de testa. ij. colū.

¶ Filius cleric⁹ ppter delictū criminis maiestati cōmissum p patrē nō efficit infamis. nec pdidit bñficiū. est pclusio Abb. i. c. cū laici. de iure patro.

¶ Filius familiaris an tenet restituē id qd mutuo accepit. vide. j. restituē tenet filiūssa. cū. x. seqn.

¶ Filius pōt esse legitim⁹ etiā si pater ē i sacri p̄stitutus si ante sacerdotiū eū genuit ex legitimo matrimonio. vt ptingit i psonā. Jo. an. c. par fuit ingt grāmatice 7 genuit eū tpe q erat laic⁹ 7 postea fuit p̄mor⁹ i sacerdotē. Jtē narrat ipe Jo. an. in addi. specu. ti. d. fi. p̄sby. sup rubrica vbi excusat se p aliquos sibi impugnātes qd erat spuri⁹ fili⁹ sacerdotis. no. Abb. i. c. int ceteras. d. rescp. circa p̄nci. viō s. bñficiū seu ecclia. 7. x. bñficiū patris.

¶ Filioz appellatōe an p̄tinēt nepotes. vide nota bili. p Jo. an. in. c. i. qbusdā de penis. 7 p Bart. i. l. liberor. ff. de xbo. signi. Inno. i. c. ad extirpandas de filiis p̄sbyte. tenet q p̄tinēt nepotes 7 aliū descēdentes noīe filioz etiā in odiosis. viō. c. in p̄sentia de pba. 7 ibi glo. 7 doct.

¶ Filius an pōt ex q̄libz re paterna deducē suā legitimā p rata an cōpellat vnā rē tñ accipe. vide notabi. p Abb. p glo. in. c. Raynald⁹. d. testa. xiiij. colū. 7 ibi h. 7 doc. in. l. filiū quē hñtez. alleg. i glo. 7 Bar. in. l. iij. ff. ad. l. fal.

¶ Filius an pdat feudū vel ius patronat⁹ seu bñficiū ppter delictū p̄ris. vide. s. feudum. x. si pf. 7. j. patron⁹. x. an ius patronat⁹.

¶ Filius inuētariū nō p̄ficiēs an tenet d legitima satisfacere creditorib⁹. vide. j. inuētariū.

Fines

¶ Fines pban⁹ p xba enūciatiua plata in aliq instrumēto etiā ad aliū effectū pductū. vt no. i. c. cū cām. d. pba. 7 gl. sing. 7 Inno. i. c. cū oli. d. cens. et facit qd no. gl. i. l. optimā. C. d. p̄trahē. emp. et ē rō qz i isti factis antiq̄s nō pōt haberi pbatio d facili necessario pcludēs. iō admittit h p̄sumptiua pbatio. fac. l. si arbiter. ff. de pba. 7 Abb. i. c. sup eo. de parochijs. vide. j. p̄scriptō. x. l. limites. 7 vide gl. in. c. series. d. testa. 7 in. l. optimū. C. de p̄trahen. 7 cōmit. stipu. s. si xba enūciatiua sunt plata ad aliū finē 7 agit de magno p̄iudicio nō pbat plene vt in c. si papa. de p̄uile. li. vj. 7 p Abb. in. c. si. d. successi. ab intesta. vt ipe Abb. no. in alle. c. cū oli. d. cēsi. et vide qd no. ponit Inno. in alleg. c. cū cām. d. pba. 7 Abb. post eū ibi.

Forma

¶ Forma certa si tradit⁹ d mādato p̄cessus corrui⁹ si aliqd sit p̄ vlt̄ citra formā. vide. j. p̄cessus.

¶ Forma tradita a ius p̄stituo i alienatōe nē refect desit 7 si omittat⁹ dum tñ fiat in casu licito. 7 affuit p̄sensu valet in foro p̄sciētie. viō. j. solēnitās.

¶ Forma certa qñcūq ad s̄bam alicui⁹ act⁹ exigat fundās se sup illo actu d̄z pbare p̄cise. vt. c. j. d. re. ecclie nō alie. li. vj. no. Ab. i. c. nouit d iudi. j. colū.

¶ Testa corrui⁹ ex defectu forme mādati nō solū qñ ex p̄se sit p̄ somā mādati s̄ etiā qñcūq ē planus nō adimplere mādātū. nā qñ ad actū daf certa forma paria sunt agere p̄ formā 7 citra seu p̄ter. vide tex. cū glo. in. c. si cui de elect. li. vj. 7. c. p̄uidentā. de offi. dele. 7. l. diligēter. ff. mādati. 7. c. si. d. resti. spo lia. 7 ibi Abb. iij. colū. vide. j. mandati forma. 7. j. p̄cessus corrui⁹. 7 vide. s. collatio. x. si papa.

Fornicatio

¶ Fornicās cū moniali tria crimia videt ppetrare adulteriū videlicet qz spōsa dei. sacrilegiū qz lesit sacri. in seipm qz cōsanguinea n̄sa eo q filij deissu mus 7 d q̄libz istoz pōt accusari. glo. no. i. c. x̄gini b⁹. xxvij. q. j. 7 de pena istoz. viō in. c. si q̄s ep̄s. 7. c. si q̄ monacha. 7. c. si q̄s rapuerit. ea cā. 7. q.

¶ Iudex semp in delicto fornicatōis d̄z inclinare ad mitiorē p̄tē. qz pauci sine vitio icōtinētie rep̄iūt 7 meli⁹ ē a deo redargui d misericordia q̄ de seueritate. xxvij. q. vltima. allegat.

¶ Cū p̄suer⁹ peccare difficile a p̄tō abstinet. iō difficile ē ei p̄tinētia suare marie vbi sūt d̄licie 7 cpule vt. c. eccliaz p̄nceps. xxxv. di. 7. c. a crapula. d. vita 7 hone. de. Abb. in. c. qd a te. de clerici. piuga.

Fortitudo

¶ Vide. j. virtus. x. fortitudo.

Fortuna

¶ Fortuna d̄z insidiatrix hois. vt. l. p hac. C. de tēpo. apel. vbi no. Bal. q fortuna est inuisibile bellū 7 ic⁹ q p̄i⁹ sentit q̄ sciat. d. xbo. obli. l. int stipulatem. s. sacramēta. cū simi. vñ alibi d̄z qd est difficile iugiter in pace possidere vt. l. corruptiōe. C. d. vsu fruc. est aut fortuna passiuā. id est casus vlt̄ infelicitas ab incerto nois actore p̄cedēs 7 rex humanarū infelix mutatio 7 trāsmutatio tacita rex caducarū. 7 vocat vis diuina actiue. vt. l. fluminū. s. fui. ff. d. dā. infec. 7 iō hūana cecitas 7 imprudēcia d deo lacrimose pquerit s̄ p̄perā qz querulas voces iexorabil causa nō audit 7. vt h no. Bal. in allega. l. p hanc. s. j. Item Seneca in puerbjs ponit hos versus.

¶ Fortia cū bladi⁹ veit captū. fortunā citi⁹ repies q̄ retineas. fortuna vñ aliqd fregit casus ē. fortuna nimīū quē fouet stultū facit. fortuna abest nulli p̄tēta est semel. fortuna est vnica 7 cū splēdet fragit. fortuna animi plusquā p̄siliū valet. hō nescit si ne dolore fortunā inuenire. irritabis calamitatem cū te felicē vocauerit. leuif est fortuna cito deposcit qd dedit. leges veret. nōscēs fortunā ignoscēs. mi terrima est fortuna q̄ iūmico caret. Male gerit qd gerit fortune fide. nulla cā bona fortuna d̄z q̄ ni bil possis q̄ri. Dyometri⁹ inqt. nihil infelici⁹ eo cui

nūq̃ aduenit aduersio.

Frater

¶ Frater an teneatur dotare sorore iopē. vide supra dotare.

¶ Fratres p̃dicatores p̃ferūt fratrib⁹ miorib⁹. qz eoz ordo fuit antiquor. vt. c. penul. xviij. di. no. gl. notabi. in. c. quorūdā. de elect. li. vj.

¶ Fratres ceteri ordiis seu discaleari q̃ dicūt iesu an an gaudēt p̃uilegio eccl̃astico. vide p̃uilegio eccl̃astico. cū. x. se.

Fraus

¶ Licite fraudat gabella q̃ iuste nō ē imposita vt no. Bar. in. l. vectigalia. ff. d. publica. vbi tenet q̃ si tal fraudas est forēsis nō tenet. sec⁹ si ciuis. qz ciues p̃it sibi p̃is quācūq̃ imponere z burfas cōmunē facere. vt. l. j. i. ff. qd cuiusq̃ vniū. no. qd limitauerūt p ea q̃ no. Ab. i. c. olim. p̃mo. d. resti. spoli. nisi in fraude gabelle x̃ra scādālū nā tūc nō iuste fraudat gabella cū nihil cū scādalo ē faciendū. in. c. nihil. d. p̃sc̃p. z. c. ij. de no. ope nun.

¶ Fraus an idē est qd dolus. vide. s. dolus.

¶ Fraus q̃r modis cōmittat d̃ psona ad psonā z d̃ re ad rē z d̃ p̃ctu ad p̃ctū z alijs modis. vide p glo. z doc. i. c. q̃nto. d. p̃uile. signāter ibi Jo. an. z vide glo. ad B. xiiij. q. iij. pleriq̃. z. l. fraus. ff. de legi.

Forum

¶ Forz eccl̃asticū q̃i possit miserabilis psona z in quib⁹ casib⁹ adire p̃ laicū. vide. j. laic⁹.

¶ Forz eccl̃asticū adit clericus p̃tra laicum intendendo conditionē canonis reintegranda. vide. j. laicum potest.

¶ Forz eccl̃asticū pōt clericus vel eccl̃ia adire petēdo restitutorēz aduersus p̃tractū inītū cuz laico. vide. s. eccl̃ia potest petere.

¶ Forz eccl̃asticuz pōt adire eccl̃ia oppressa p laicum arbitrum vigore cōpromissi. vide. j. laicus si p̃textu.

¶ Actor obtinēs i possessorio corā iudice nō tenet corā eodē iudice sup p̃petate r̃fidere s̃ est p̃orius alterius fori. est casus in. c. si. de iudi.

¶ Forz p̃p̃i⁹ qd dicat. vide. j. iudex p̃p̃ius.

¶ Forz p̃uilegio an gaudet vxor derici p̃ugati. vt de. j. vxor derici.

¶ Forz eccl̃astico an gaudent miserabiles p̃sone penitētes fratres tertij ordiis heremite fratres discaleari hospitalarij z fūiētes eccl̃ie. vide. j. p̃uilegio clericali. cū. x. se.

¶ Agēs p reb⁹ eccl̃ie p̃ laicū p̃ditōe. c. reintegrāda pōt laicū puenire corā eccl̃astico iudice. nam ille canon inducit papale p̃uilegiuz eccl̃ie. vt no. Balde. in. qd ad sedē. de resti. spoli. fac glo. in. c. cū dilecti qd metus cā. z Abb. in. c. cū sit generale de foro. cōpe. vj. colum.

¶ Corā eccl̃astico iudice petis reductio ad arbitriū boni viri sup re eccl̃astica q̃i inuenit fraus vel dolus. vide. s. arbiter. x. reductio.

¶ Aduenit scholarī seu mercator vbi p̃tinue degit

enā de alibi gesti. vide. s. domiciliū dicif.

¶ Forz rei lz regularit̃ debeat seq̃ actor iux̃ regulā vulgarā i. c. cū sit gnāle. z. c. si cleric⁹. d. foro cōpe. cū simi. h̃ h̃z vez q̃i d̃ aliq̃ re p̃ncipalit̃ p̃redit. sec⁹ si re⁹ originari⁹ futur⁹ anq̃ pueniat vult agere corā suo iudice sup exceptōe sibi cōpetētē si p̃ eū age ref vt i casu. l. si p̃tendat. ff. de fideiussio. z ibi glo. z c. j. de iureiur. lz fideiussor h̃z exceptōez vt nō pueniat i totū s̃ vt fiat diuissio inf̃ alios fideiussores. vt quibet teneat p̃ pte sua si sūt oēs soluēdo. vt insti. de fideiuss. s. si p̃les. tñ vn⁹ ex fideiussorib⁹ si vult p̃t anq̃ pueniat ip̃lozare officiū iudicis vt fiat illa diuissio. z p̃ reliq̃ pte imponat s̃lētū creditori. h̃ idem dari⁹ no. gl. i. l. aureli⁹. s. cētū. ff. d. libe. leg. q̃ apre sentit q̃ tur⁹ exceptōe pōt agere anq̃ pueniat imp̃lorādo officiū iudicis vt s̃lētū imponat actori si cut i negatoria q̃ dat possessori i. l. z si forte. ff. si serui. ṽedi. z no. i. c. examinata. d. iudi. z h̃ est vez q̃i reus futur⁹ molestat de facto vel timet molestari x̃isimilit̃. ar. i. l. diffamari. ff. d. inge. z ma. z i. c. cōqrēte. d. offi. ordi. Bar. i. l. si finita. s. elegāter. ff. d. dā. infec. idē Frede. d. senis p̃silio. crrr. in examinātōe testiū ad p̃petuā rei memoriā. idē Lap⁹ alle. crr. z idē i. c. j. d. iureiur. qd vez i exceptōe p̃p̃rie dicta q̃ tñ p̃petit stimulator seu stimulator stimulo actōis sec⁹ i exceptōe q̃ cōpetit p̃ electū ne p̃firmet vt no. plene p̃ Ab. i. c. si q̃s p̃ clericū. d. foro cōpe.

¶ In foro vbi cā agitatur an seruet q̃ ad ordiatōem vel decisionē litis p̃suetudo eiusdē fori. vide. j. lex seu p̃suetudo.

¶ In foro eccl̃astico puenit laic⁹ i cassibus. no. per Abb. plene i. c. lz. ex suscepto. d. foro cōpe. z vid. j. laic⁹ pōt corā eccl̃astico ip̃eti. cū. x. se.

¶ Corrahēs aliū i venito examine seu foro an z q̃i pdat cām z cui applicet pena. vid. plene p̃ Ab. i. c. si diligētī. d. foro cōpe. viij. colū. cū se.

¶ Forz lz p̃p̃rie qd sortiat rōne domiciliū nō tñ potest quis dici p̃p̃rie subdit⁹ rōne delicti seu p̃cus. no. glo. in cle. vnica. d. foro cōpe. qd no. p̃ statuti. no. Abb. in. c. p̃posuisti. de foro. cōpe. circa p̃zin.

¶ Licet subdit⁹ rōne domiciliū desinit esse s̃bdit⁹ mutata rōne domiciliū. xij. q. ij. Itē si quis. secus tñ est si s̃bdit⁹ rōne originis p̃p̃rie vel paterne. tūc lz mutet domiciliū n̄ tñ p̃p̃i⁹ h̃ desinit esse subdit⁹ in. l. originis. C. de mu. et hone. li. x. et. l. assumptio. et. l. incola. ad munici. vñ tenet subire onera p̃sonalia et vbi h̃z domiciliū z vbi est ciuis rōne originis p̃p̃rie vel paterne lz inde recesserit z h̃ sibi repiat. not. Bar. in dicta. l. assumptio. Abb. in. c. p̃posuisti. d. foro cōpe. ij. colum.

¶ Licet rōne p̃tract⁹ pōt qd pueniri vbi domiciliuz h̃z et vbi p̃traxit nō tñ cū trāffert domiciliū pōt in p̃mo domicilio pueniri qz esset p̃tra tex. c. p̃posuisti. de foro cōpe. vbi p̃cludit Abb. q̃ si qd negociuz gestit tanq̃ scholaris vel tanq̃ mercator vl miles lz desinat esse talis nō d̃z r̃fidere corā p̃iore iudice qd est notandū.

¶ Forz sortit̃ p̃lat⁹ rector seu monach⁹ forensis in loco in q̃ efficit̃ p̃lat⁹ rector seu monach⁹. vide. s. ciuitas. x. forensis.

¶ Delinquens si repit i loco delicti tunc q ad oēs effe-
ci⁹ iā respectu psonae q respectu bonorū ē d iurisdī
nōe iudicis delicti q ad for⁹ p⁹etiosū. vt. c. postula-
sti. d foro cōpe. z. l. j. z aucten. q in puincia. C. vbi
d cri. agi. optet. Abb. in. c. fi. eo. ti. v. colum.

¶ Si delinquens nō repit i loco delicti z fuit citatōe
puent⁹ pōt excōicari z ois pcessus ptra psonā fieri
inquātū parit⁹ stat⁹ z qualitas cause. z pōt eē terri-
torii vbaliter citari qz iā fuit p⁹tumar z puent⁹. vt
c. pposuisti eo. ti. cū simi. Abb. vbi. s.

¶ Delinquens si citatōe nō fuit puer⁹ pōt citari vba-
liter d' ad effectū distringēdi bona vt. s. p⁹trahētes
Itē pōt redri iudex vbi degit vt eum citet v⁹ remit-
tat z ille h tenet⁹ facē. vt de. pastozal. z i aucten. vt
nulli iudi. s. si qd xō cōprehēsoz. z si citat⁹ p iudicē
vbi degit si vult cōparē corā iudice delicti poterit
tūc iudex delicti pcessuz etiā s ei⁹ psonā facere. ar.
allega. s. p⁹trahētes. z de. pastozal. x. innuif. facit
l. j. ff. de req. reis. Abb. vbi. s.

¶ Delinquens si nescit vbi est poterit citari p edicta
s si nō cōparet nō pōt distringi psona s tūc pcedit⁹
respectu bonorū. vt. l. j. ff. de requi. re. nā qū delin-
qns est extra districtū iudex delicti nō hz iurisdī-
onē in psonā. vt alleg. de. pastozal. z sic pcessus re-
periret⁹ fact⁹ ab eo q nullā hz iurisdīctōz vel q nō
est cert⁹ d sua iurisdīctōe z eā ignorat z sic nō vale-
ret pcessus. ar. l. si is ad quē. z l. si qd i aliena. ff. d
acq. here. Bar. in. l. ij. ff. de iudi. Abb. vbi. s. z ē
rō fm eū. qz frōs delicti est frōs accidētalis z non
dz extēdi ad pstitutū alibi nisi inquātū repit a iur
pmissuz p viā recursus ad aliū iudicē z p remissio-
nem fiendā. Abb. vbi. s.

¶ Vbi potest vagabundus pueniri. vide. j. vaga-
bundus.

¶ Cōueniri pōt bānir⁹ vel expulsus a ciuitate vbi
post expulsionē elegit domiciliū. s si nullū elegit z
nō est spes q cito renertat⁹ poterit vbilibet tanq
vagabund⁹ conueniri. est pclusio Anto. z Abb. i
c. fi. de foro cōpe.

¶ Existēs in loco exempto z pcuriēs aliū existētes
in alio territorio forit⁹ for⁹ rōe delicti in vtroq lo-
co z est loc⁹ p⁹uentioni qz in vtroq loco deliquit.
no. in. c. j. de p⁹ump. z Bo. an. in regula in. obsu-
ris i mercurialib⁹. z Ly. in. l. j. C. vbi d cri. agi optz
z idē d delinqntē in p⁹inib⁹. no. in. l. j. z i aucten. q
in puincia. C. vbi d cri. agi optet. Abb. in. c. fi. de
foro cōpe. xiiij. colum.

¶ Abadās in vno loco cōmitti delictū in alio terri-
torio puni⁹ p iudicē vbi delictū cōmissū ē seu sbe-
cutū qz destinat⁹ ē effect⁹ delicti z nō puni⁹ vbi mā-
dauit. facit de. pastozal. d re iudi. x. nec. no. Ab. i
c. fi. de foro cōpe. xiiij. colum.

¶ Si ciuitas misit exercitum delinquens in exercitu
pōt ibi puniri. no. Bar. in. l. si prius. s. territoriu
qō dicif a terrendo vt ibi Abb. in. c. fi. de foro com-
pe. xv. colum.

¶ Testis examinat⁹ p iudicē p⁹riū ad instantiam
alteri⁹ iudicis corā q causa vertebat⁹ si dixit falsuz
testimoniū z sciebat ei⁹ dictū mitti debere alibi po-
test d b delicto puniri p iudicē ad quē trāsmis-
sa fu

it ei⁹ attestatio z vbi ei⁹ dictū fuit publicatū. Spe.
ti. d testi. s. j. x. qd si qd. nā effect⁹ ei⁹ delicti est col-
lar⁹ ad illū locū. vt. l. exp⁹se. ff. de acti. z obli. z. ff. d
his q vt indig. l. post legatū. z Anto. in. c. fi. de fo-
cōpe. s si testis ignorabat ei⁹ dictū alibi mitti tunc
puni⁹ pena falsi i loco vbi fuit examinat⁹ s si agif
de pena vacillatōis tūc attēdit⁹ loc⁹ examinatōis
C. de testi. nullū. Abb. in. alle. c. fi. de foro. compe.
xv. colū. z idē de notario falsante instrumentū p-
ducedū ad aliū locū. vt ibi Abb.

¶ Cōtrahēs an forit⁹ for⁹ vbi p⁹tract⁹ est inir⁹ vel
vbi ē destinata solutio q ad facultatē pueniēdi vel
ad s⁹biaciendū se legib⁹ loci vbi vba obligatoria p-
ferunt⁹. z qd de mercatore q habebat in loco statio-
nē vel officinas seu p gulā v⁹ armariū z qd de via-
toze z de limitatōe dictoz aliqz doctoz z quē effe-
ctum z quā iurisdīctiōe inducat bmoī for⁹ forit⁹
rōne p⁹ctus. vide plenissime z notabil⁹ p Ab. in. c.
fi. de foro cōpe.

¶ For⁹ rōe rei site tūc forit⁹ qd qū agif actōe reali
z res est imobil⁹. vt. l. fi. C. vbi in rē actio. no. gl. in
c. qz itantū. de pben. idē si agat actiōe mixta. i. i rē
scptā. vt. l. j. vbi possess. agi optet. sec⁹ si agif actōe
mere psonali. qz tūc nō pōt pueniri qd vbi res est
vt no. i. l. forma. ff. de censu. z Bar. in. l. fi. C. vbi i
rem act. z idē d re mobili si est pmanfura in loco.
no. glo. in. c. fi. d foro. cōpe. z in. c. ex pte. B. eo. ti.
si aut est trāsitoria sec⁹. ar. i de. ne romani. s. sanc.
de elect. si tū res mobilis ē trāsitoria pōt seqstrari.
vt no. Bal. in. alle. l. fi. C. vbi in rē act. q seqstratio
euitat⁹ p cautōez. l. si fideius. ff. q satisfda. cogun. v⁹
si als nō est suspect⁹. l. sciēdū. ff. q satisfda. cogun.
z no. q lz tal⁹ nō possit pueniri i loco p quē trāsīt te-
net⁹ tū satisfdare d re nō baratāda vel alio mō trās-
poratāda. s ea exhibēda qū opus fuerit. no. Spe.
ti. de cōpen. iudi. adi. s. j. x. si qd p locuz. Abb. in
c. fi. d foro cōpe. xiiij. colum.

¶ Zus reuocādi domū an cōpetat ei q veit ad cu-
riā ex cā necessaria vel qū ex cā pbabili vel volun-
taria. z casus in qb⁹ nō cōpetit p⁹ilegiū reuocādi
domū. vide p Abb. i. c. fi. d foro cōpe. in fi.

¶ For⁹ sectare an teneat cleric⁹ subire noiar⁹ in iu-
dicio p suū colonū vel emptorē. vide. j. nominat⁹
clericus.

¶ In foro ecclīastico pōt agi ptra laicos inēdicto
vū vi p reb⁹ ecclīasticis etiā in re dubia qz p⁹supo-
nitur sacrilegiū z nō solū qū agitur p re subtracta
ecclesie sed etiam libertatis possiden⁹ qz etiaz ex
hoc ledit⁹ ecclesia. no. Inno. in. c. fi. de resti. spoli. z
ibi Abb. iij. colum.

¶ Epus bononiēsi. pōt relaxare iuramētū bononi-
ensi. d soluēdō vsuras mutuen⁹. q vsurariū cōtra-
ctū bononie p⁹xit eo qz est suppositus sue iurisdīctio-
ni z agif tūc de tollendo ligamie sibi subiecti. z de
liberāda aia ei⁹ nec aliqd disponit circa psonā ab-
sentis. d q est casus fm verū intellectū in. c. postu-
lasti. d foro cōpe. vt refert Lopus sua alleg. x. vbi
etiā pcludit q pōt pcedere ad declarationem nul-
litanis cōtractus vsurariū ptra talem absentē. nam
in tali casu cum sit causa sūmaria nō est necessaria

litis ptest. vt de. dispēdiosis. d iudi. iūcta cle. sepe de verb. sig. 7 qz in tali casu nō est pmissum de remedio missiōis. vt Lapus vbi. s.

¶ Si p minozē iurantē agat coraz seclari iudice p aliū 7 re? nō opponat de iuramēto mioris 7 sit snia lata p reū an pōt postea vict? agere corā iudice ecclēastico p miorē vt fuet iuramētū. vide. j. mior. d. si corā iudice seculari.

¶ Abulier delinqns cū clerico sortit forz ecclēasticū. vñ p iudicē ecclēasticū puniri pōt qz cōmittit sacrilegiū. vt tex. cū glo. in. c. eos. xxxij. di. 7 in. c. vir ginibus. xxvij. q. j.

Fructus

¶ Fruct? bñficioz vacatiū debēt pueri in vtilitate ecclēie vñ pseruari p futuri rectorib? occupātes aut tales fruct? incurrūt penā. de q. in. c. fi. d. offi. ordi. li. vj. no. Abb. in. c. cū vos. de offi. ordi.

¶ Fruct? q dicāt idustriales vl nāles 7 qñ possessor bone vl male fidei faciat eos suos. vide nōbilit p Abb. in. c. gūis. de resti. spoli. ij. colum.

¶ Fruct? an vsucapiāt seu pscribāt p triēniū. no. in. l. sequit. s. j. ff. de vsucap. 7 Abb. i. c. gūis. d. resti. spoli. vij. colū.

¶ Fruct? qñter petāt in iudicio 7 an debeat expmi qñtitas fructuū vl extimatio. 7 de forma petitiōis plene p Abb. in allega. c. gūis. vij. colū. cū se. vide j. possessor ad faciendū.

¶ In fructuū acqñitōe sufficit malā fidē abecē exq possidēs putat se dñm lz erret in iur. est no. Abb. qd cōmendat i. c. gūis. d. resti. spoli. xij. colū. 7 meli? p Barba. in. c. pe. de re. ecclē. nō alie.

Fuga

¶ Fugies cleric? delinqns pōt capi p iudicē seclare. vide. s. cleric? malefactor. cū. d. se.

¶ Fuga si sumit p delicto pbara fuga pbatū ē de licitū. vt. l. qd si fugitiu? ff. de edili. edi. 7. l. deserto rē. ff. d. re. mili. si tñ fuga pducit ad pbatōez psumptōis vbi sufficit sola suspitio tñc fuga pbat suspitōem. vt. l. puberib? ff. de suspic. tu. si aut nō sufficit suspitio s plena pbatō tñc p fugā nō inducit plena nec etiaz semiplena pbatō. s tñ suspitio. va. l. lex cornelia. ff. ad sile. doc. i. c. fi. d. iureiur.

¶ Fuga fac quē suspectū qñ non apparet q alia cā se absintauri seu affugit vt si scholari dñcto cōmissio fugit ad pres credēdū ē q iuit alia cā quā ppter delictum. videlicet cā visitādi pentes vl bona sua. vt l. si rē. ff. de acq. pos. 7. l. qd si fugitiu? s apd labe. onē. ff. de edili. edi. als si non lbeffet alia cā reddi suspect? nō tñ inferē semiplena pbatō. not. doct. in. c. fi. de iureiuran.

¶ Fuga fac quē suspectū si abest a loco vbi d3 ressi dere ex iuris dispositōe vt si iudicio cepto sup delicto se absintauri. qz tñc reddi suspect? no. Inno. in. c. ex pte. de resti. spoli. doct. vbi. s.

¶ Fugies postq ei ē indicta purgatio si pñuaciter se absentat habet p cōfesso. vt. c. decernim? iij. q. 7. 7 no. in. c. veritatis d dolo 7 pñu. 7 i. c. null? d p sump. 7 p Bar. in. l. lex cornelia. ff. ad sile. 7 doct. i

alleg. c. fi. de iureiuran.

Furtum

¶ Mō excusat fur rē pñas alienā etiam si dicat do minū pmissuz. vt. s. placuit. insti. d. obl. q ex delic. nascū. 7. l. j. ff. d. furti. nisi appareāt verisiles pñctu re ad psumēdū tacitā dñi voluntatē q bon? iudex arbitrabit ex pñctōe psonaz 7 qlitate facti 7 ex ali is circūstātijs imo etiā si dñs rei diceret q d pñsensu suo res fuit capta b solū nō sufficit ad excusanduz furē. vt no. Bar. in. l. in oēs. s. rōe. ff. de furti. cōsulit ergo recipiēti rē alienā si vult euitare suspitō nem furti vt faciat preconizari 7 intimari inuentō nē furti. vt. l. falsus. s. q alienū. ff. de furti. 7 no. gl. in. c. qz frustra. d vsur. 7 si qd expendit recupat vt ibi no. 7 etiā no. ibi lhosti. q non est iniquū dicere vt aliqd def inuētozi. ar. in. l. qrtā. in fi. de pñdi. ob cām. qd dictū cōmēdat. Abb. in. c. dudū. ij. de ele. vij. colum.

¶ Furtū vel aliud maleficiū ppter difficultatē pbatōis pbat p testes q als non admitteret. s. p soci os 7 familiares q fur intrauit domū. Itē hostiuz videt fractū vel qd sile qz cū in die maxie in nocte nō sūt in domo nisi socij vel domestici familiares optet necessario q admittāt in testes. p b tex. in simili in. l. pñsensu. C. de repudi. 7. c. vñciēs. ij. de testi. Abb. in. c. fi. qd me. cā.

¶ Furti tenet colligēs oliuas imaturas etiā si eas restituat 7 pdat expēsas. vide. s. dñū.

¶ Fur lz nō possit agere furti nec ex improbitate sua pñcē actōez p. l. itaqz fullo. ff. de furti. nec ipse nec pñdo agit ad exhibēdū nec remedio illi? tex. ne vis fiat ei. ff. ad exhibi. l. i hac actōne. s. si metuz. 7. l. j. s. b dba. ff. ne vis fiat ei. qz ista sūt fūdata sup interesse q ipe fur vl pñdo nō pōt pñdē expmēdo de licitū 7 improbitatē suā pōt agē tñ in dñcto vñd vi. qz fundat intētoez suā sup possessiōe q lz p. c. lris. de resti. spoli. 7 ibi Abb. iij. colū.

¶ Si aliq res ex naufragijs erat habita p derelicta eā recipiens nō cōmittit furtū imo efficit occupāis. qz qd i nulli? bonis est nālī rōe occupāti pñe dif. insti. d. re. di. s. ij. 7. l. falsus. ff. d. furti. si xō res erat habita p derelicta s fuit pñecta vt euitaret ma ius piculū 7 tñc cū pñciēs remaneat dñs eā occupās aio retinēdi cōmittit furtū 7 no. in. c. cuz dilecti d accu. 7 ibi glo. an aut sit pñsumēdū an deiciēs habuerat eā p derelicta vñe recurrēdū est ad cōlecturas si em pñcit libz aptū in mari pñsumēduz est q aio derelinquēdi sec? si ponit clausuz 7 iuolūtū 7 sic de similibus. Abb. in allega. c. cum dilecti. ij. colum.

¶ Inueniēs rē alteri? quā putauit p derelicta lz nō eēt pōt eā rē vsucape. no. Bar. i. l. falsus. s. qui alienū. ff. d. furti. 7. ff. p derelic. p totū. si aut. b nō putauit 7 tñc si nō repit dñm facta pñclamatōne d3 cā erogare paupib? ar. in aucten. oēs pegrini. C. cōia d succel. fac. c. si quid inuenisti. xiiij. q. v. 7 qd no. i. c. qz frustra. de vsur. Abb. i alleg. c. cū dilecti iij. colū. 7 meli? in. c. ex lris. d. furti.

¶ Furtū cū sit cōtractio rei aliene fraudulosa iui-

to dño. vt. l. j. ff. de furtis. 7 glo. in. c. duduz. ij. de elec. si tñ tractat qđ rem alienā putās p̄babiliter esse suā vel dñm rei pmissurū nō cōmittit furtū. vt in. l. inter oēs. §. recte. ff. de furti. indistincte tñ nō credit dño si dicat d̄ eius p̄sensu factū qz b̄ posset dicere i fraudē. vt no. Bar. in allegato. §. recte. 7 Abb. sup rubrica de furtis.

¶ Sur d̄r qz furas clā sine aggressura. latro d̄o cū aggressura vel cū armis. no. Bar. in aucten. §. no uo iure. C. de fur. capiūt tñ ista d̄ba in diuersis locis equiuoce. vt no. in. c. j. de homici. 7 in. c. tua. e. ti. 7 in. c. ij. de fur.

¶ Subrahēs aliqd tpe necessitatis tenet illud restituere qñ pōt. nā cū substractio pmittit ppter necessitatē illa cessante d̄z cessare effect⁹. sicut dicim⁹ de eo qđ p̄bet alimenta tpe necessitatis 7 p̄ctat de reperēdo. vt. l. nensent⁹. 7. l. alimēta. C. de nego. gest. no. Abb. in. c. si qđ. de furtis.

¶ Licet possit qđ petē a iudice qđ faciat scrutari 7 q̄rere domū alic⁹ in q̄ suspicāt seruū vel ancillā furto s̄tractā seu etiā vxorē fugisse p. l. in q̄rēdi. C. de furti. nō tñ b̄ h̄z locū i alijs reb⁹ qz piculosus est vt paterfami. debeat alijs suū p̄fimoniū p̄dere. ar. C. de alimē. p̄stan. nisi eēt uehemēs suspitio qđ tales res essent in domo alicui⁹. vt in. l. j. ff. de q̄stio. no. Abb. in. c. qđ cū fure. de furti. in fine.

¶ Pro vno furto pōt qđ furca suspēdi qñ sit circa rē magnā qz equalit p̄lib⁹ furti successiue cōmissis no. Bal. in aucten. §. nouo iur. C. d̄ ser. fugi. Ab. in. c. in alia. vlti. colū. de imuni. eccle.

¶ Furtū an sit casus fortuit⁹. vide. §. casus.

¶ Furtū cōmittit vtr̄s deposito p̄ volūtātē depōnētis siue depositū negās. vt. c. j. de deposito. 7 cōdēnat⁹ efficiē infamis. vt. l. qđ depositū. C. de posito. idē d̄ pignore. nā vtens eo p̄ volūtātē dñi cōmittit furtū nisi ex volūtate dñi pacto p̄cedēte rōe mutui eo vtr̄ qz tūc nō cōmittit furtū s̄ vsurā si cōmodū qđ p̄cipit ex vsu pignoris est extimabile. idē de similib⁹. sic intelligit glo. ciui. in. l. scōa. ff. de calum. 7 in. l. j. ff. d̄ offi. p̄fec. vt. no. Abb. in. c. j. d̄ de posito. j. colum.

Sequunt additōes Do. Lu. d̄ Lampis ad p̄cedentem litteram. §.

Fabrica

¶ Quis tenet ad fabricā ecclie eps canonici vel b̄ficiati seu parochiani. no. Abb. in. c. j. de eccl. edifi.

Factum

¶ An quis possit venire p̄ factū p̄pziū. no. Abb. i c. nosti. de elec.

¶ An obligatōib⁹ facti succedit obligatio ad inter esse. no. p̄ Abb. in. c. p̄ tuas de arbi.

¶ An qđ obligat⁹ ad factū ex dispositiōe iuri communis vlt⁹ i iudicio nō liberat soluendo intesse. vide p̄ Abb. in. c. lras. de resti. spolia.

¶ Factū alienuz p̄mittēs an obliget⁹ ad qđ. no.

Ab. l. c. ex resc̄pto. d̄ iureiur. 7 an liget iuram̄to. ¶ Si ego p̄missi factū an teneat p̄cise ad factū d̄ iure dño 7 qđ d̄ iur ciuili vlt⁹ canōico. vid̄ p̄ eūdē. c. c. ¶ Et quid si obligatio facti descendit a lege. vide eodem. c.

¶ Quid si aliqđ tenet ad aliqd factuz 7 reperitur opus factū an p̄sumat⁹ factū ab eodē qđ tenebatur vide plenep Abb. in. c. cum viz. de regula.

¶ Qui tenet ad factū l̄z nō possit id adimplere p̄ se s̄ p̄ aliū d̄z p̄ aliū id factū adimplere. no. Abb. in c. licet de voto.

¶ An obligat⁹ ad factū p̄cise teneat⁹ ad illd̄. vide i l. stipulatōes nō diuidūt. ff. d̄ d̄. oblig.

¶ Quādo sit licitū p̄cedere via facti 7 qñ iudices exequendo vel dñi vtendo iurisdictione possunt p̄cedere via facti. s̄. rūpe portas vel als. 7 qđ in p̄lato si sibi resistat 7 qđ in canonico si non recipiat 7 quid si impediatur vti iure mco vel seruitute an possim de facto rumpe impedim̄tū. no. Abb. in. c. vt in domib⁹. de imuni. ecclesi.

Fauor

¶ Illud qđ recipio p̄ me debco recipere p̄ me. not. Abb. i. c. si. de vita 7 ho. cle.

¶ Cōtractū in fauorē ecclesie nō pōt dicere nullū ille qui rē habet ab ecclia. sed ecclia tñ si velit. no. Abb. co. c.

Febris

¶ Ille qui minuit sanguinē in mense februarij d̄ anno nō habet febres. no. Abb. in. c. cū ad monasterium. de sta. regu.

Festinitas

¶ An i festiuitatib⁹ licitū sit gaudē 7 stare lete 7 an pōt qđ recipere delectatōes i cibis 7 vestib⁹. no. Ab. in. c. explicari. de obser. ieiun.

Fiscus

¶ An fiscus possit vendere rē puatī. 7 an emptor sit secur⁹. vide. j. in additionib⁹ ad litteraz. Ab. in verbo lex.

¶ Quo tpe p̄scribit⁹ in bonis p̄fiscatis. vide. §. in additōib⁹ ad lras. B. in d̄bo bona.

¶ An p̄lat⁹ h̄eat fiscū 7 possit iponē penā pecuniā rīa. no. Ab. in. c. vt clericor. d̄ vita 7 ho. cle.

¶ Quādo bona clericor. p̄fiscant⁹ an applicēt⁹ fisco ecclie vel fisco p̄lati. no. Abb. in. c. qz diuersitatē. d̄ p̄cessi. p̄ben.

¶ Fiscus q̄lt pōt alienare rē puatī vel rē cōmunē. 7 de intellectu. l. bene a zenone. no. Abb. in. c. qui res. de re. ecclie. nō alie.

Fortalicium

¶ An religiosi possint h̄re villas castra vel palatē. no. Abb. in. c. dilect⁹. de offi. ordi.

Fouea

¶ De eo qui fecit foueā 7 alius passus est d̄anum vide p̄ Abb. in. c. si quis. de iniurijs.

Fundus

¶ An ecclesia sit libera p fundis seu p dijs ruralibus a pstandis tributis. no. Ab. in. c. j. de cens. et intellige tā de tributis dñorū q̄ p̄ncipis.

Frater

¶ De fratre vterino. no. Ab. in. c. naz. et ego. d. verbo. signi.

¶ Fratris appellatōe an veniat vterinus. no. per Ab. in. c. q̄uis. colū. cxij.

¶ Fratres possunt dici religiosi. no. Ab. in. c. causam. de electio.

¶ Fratres etiā p̄nt dici xp̄iani q̄ h̄nt vnum patrē q̄ xp̄m. vt. no. Ab. eo. c.

Furoz

¶ Furoz qualiter p̄bet. no. Abb. in. c. cū dilectus de succes. ab intesta.

¶ Quid si vna ps probat furozē et alia sanā mentem. no. eo. c.

Futurum

¶ An in bñficijs x̄bū indiffinitē platū extēdat ad futura. vid. plene p Ab. in. c. q̄ circa. d. p̄uile.

¶ Et no. q̄n dispositio extendit ad futura. eo. c. q̄ circa.

Furnus

¶ Si p̄miss certo p̄cio decoquere panē dom⁹ tuei furno meo cū certa mercede an debeat augeri vel diminui augmētata v̄l diminuta familia. no. Ab. i. c. quāto. de cens. Et idē querit in molēdino. e. c.

¶ Et q̄rit ibidē si teneat p̄stare aliq̄b⁹ aliquā pcuratōnē ānuā sub nomine collectiuo an debeat augeri vel diminui si augent vel diminuunt illi q̄b⁹ est fienda prestatio. eo. c.

Gabella

s

Gabellas volētes euitare loci vbi degunt si exeat districtū loci illi⁹ et vadūt ad cōtrahendū alibi euitant eas q̄ sortiunt foruz ibi rōne

cōtract⁹. facit. l. si fundus. ff. de euic. z. l. ij. C. quē ad. testa. ap. Ab. in. c. si. de foro. cōpe. xix. colū.

¶ Gabella seu collecte generales n̄ p̄nt imponi si ne p̄missu p̄ncipis. vt. C. de exac. tribu. l. j. li. x. et de excusa. mu. l. placet. collectā seu gabellā tñ speciālē vnaqueq̄ ciuitas vel vniuersitas p̄t impōnere p̄ necessitate sibi incūbente. C. de no. ope. nūci. l. oēs. no. glo. ff. q̄ cuius. vniuersi. l. j. §. q̄d si nemo Bart. in suis cōsilijs cōsilio quod incipit. si aliqua possessio.

¶ Gabellā seu collectas nō artant clerici soluere p̄ possessionib⁹ q̄s a laicis acquisierūt nisi in fraudē collectaz facerēt possessiones in eos transferri. q̄a nullū mun⁹ extraordinariū clerico p̄t imponi. C. de epi. et cleri. l. j. et cū collecta ē mun⁹ extraordinariū q̄ nō imponit a lege vel senatuscōsul. ff. d. vata. mu. l. in oncrib⁹. §. q̄ muneris. ergo zc. Itēz l. z

de iure cōmuni clerici teneant ad ordinaria tributa per possessiones quas possidēt. vt. C. de epi. et cleri. l. d. his. tñ hodie p̄ constitutōez Gre. ad nulla tenēt p̄ auctē. Itē cōmunitas eo. ti. maxime quia collecta ē mun⁹ q̄d imponit p̄sonis p̄ p̄monio q̄d nō p̄t iponi nisi subiecti ciuib⁹ seu incolis tñ. ff. d. mu. et ho. l. rescripto. et on⁹ soluedaz collectaz n̄ iheret rei rōne p̄sone clerici. vt. alt. l. rescripto. ista ē cōclusio Bar. in suis cōsilijs cōsilio q̄d incipit. si alī qua possessio. vide. §. ecclesie et clerici. et vide. j. tributū. et vide. §. bona laicorū.

¶ Gabella q̄ iuste nō est imposita licite fraudat. vt. de. §. fraus.

¶ Gabella an soluat de p̄mutatione si pecunia detur in cōpensatōe valoris vni⁹ rei. vide. j. p̄mutatio. x. si duo.

Genus

¶ Gen⁹ et species q̄liter accipiunt fm iuristas. plc/ ne p Ab. in. c. pastoralis. §. q̄si. de p̄scrip.

¶ Gen⁹ q̄si cōtineat species et cui⁹ q̄lrativē vel an cōtineat indiuidua. Ab. in. c. sedes eo. ti. nō d̄bilitat.

¶ Gen⁹ l. z opetur tñ quo ad oia sicut species quo ad speciē. vt. l. iurisperitū. §. §. fraudandi. ff. de pactis. tñ vbi requirit notabilis exp̄ressio nō sufficit facere mentiōez p̄ gen⁹. vt in. c. in nostra. d. resc. et ibi Abb. j. colum.

¶ Generi an derogat p̄ speciē q̄si plura veniūt p̄rificanda in vna re. vide doct. signanter Ab. in. c. ex parte. j. de offi. dele.

Genitius

¶ Genitiu⁹ licet denotet dominiū. viij. di. quo iure. et no. in. l. quint⁹ mucius. ff. de auro et argento lega. nō tamē semp denotat dominiū s̄ quandā facultatē seu ius administrandi seu possidendi ex cōmuni vsu loquendi. de quo vide glo. in. c. j. de potula. prela. Bart. in phemio. ff. noui. tangit Ab. in. c. quia. w. de iudi.

Gesta

¶ Gesta p̄ euz q̄ se gerebat pro prelato an teneat. vide. §. error. z. j. intrusus.

¶ Gesta p̄ excōicatū toleratū vel nō toleratū an teneant. vide. §. excōicatio. x. gesta cū se.

¶ Gesta post appellatōez extraiudiciālē an valeat vide. §. appellatio. x. post appella.

Gratia

¶ Gratia impetrata ad bñficiū obtinēdū an oīz facere mētoez de dignitate seu bñficio obtēto ab impetratē et de q̄lratib⁹ et q̄ntitate redditū obtinendi seu obtēti. plene Ab. in. c. ad aures. d. resc. et

¶ Grā ipetrata p̄ forensēz n̄ valz nisi in ea fiat mētio q̄ ē forens⁹ et cui⁹ dioceſ sit q̄z alīs bñficia debēt naturalib⁹ in patria. Ab in. c. si p̄ponēte d. resc. et

¶ Gratia vitiat p̄ surreptionē in facto alieno. vt. de. j. surreptio.

¶ Gratia surrepticia si p̄t reduci ad terminos iuris communis nō vitiat ex quo ignorātia proba-

bilis intercessit. facit. c. gratia. de rescrip. li. vi. plenep Ab. in. c. sup litteris. de rescrip.

Gratie si a papa sint diuersis cōcessē an est standum presentationi vel date. Ab. in. c. capitulum. de rescrip. ij. colū.

Gratiā impetrans ad beneficiū si sit negligens an et qñ perdit eā et secund⁹ impetrans pferat. plenep Ab. in. alle. c. caplm. pe. et vltima. colū. et vide Lapum sua allega. cxx.

Gratiā impetrans ad beneficiū tenet facere mētionē de beneficio de q̄ ē spoliat⁹. vide. j. litteras.

Gratia an debeat necessario pbari per scripturā. Ab. in. c. in nostra. de rescrip. in fi.

Gratia an sit habēda loco tituli beneficalis. ibi dem rē.

Gratia in qua falsa exp̄ssio cōtinet an vitiet. vide. s. falsitas.

Gratia scōa si ē cōditionata ex pendētia prime grē p clausulaz nō obstāte q̄ p alio scripserim⁹ rē. si pma grā fuit executā vñ an obstabit dicta clausula. plene p Ab. in. c. mandatū. de rescrip.

Gratia ē surrepticia si forensis impetrat beneficiū et nō facit mētoez de loco sue originis qz in du bio papa intendit puidere cuiqz in patria sua. gl. et Ab. in. c. si pponente. de rescrip. et colligif de clerici. pegri. c. j. et tex. in. c. bone. ij. de postula. pla. et c. eps. lxj. di. et c. ad decorē. de insti. et ibi Ab.

Gratiosa cōcessio nō psumit i his q̄ nō solēt d̄ facili pcedi. vt vult Inn. i glo. c. bone. ij. de postu. pla. et Bar. in. l. j. §. q̄ hoc intredicto. ff. de itine. actu qz pri. in his dō q̄ solent gratiose cōcedi psumit facilis cōcessio. Ab. in. alle. c. bone. v. colū.

Si papa scribit p pmo beneficiādo in tota diocesi et pro scōo in certa ecclia eiusdē dioceſ preferit primus scōo. qz vtraqz grā est sp̄ialis. vt ē tex. no. in. c. ex pte. j. de offi. dele. et ibi Inno. et lhost. vbi no. qz gratia ad beneficia cōsequēda pōt dici beneficiū et fortit⁹ poti⁹ naturā pūlegiū q̄ simplicis rescripti cū sit beneficiū pncipis. iuxta no. p Jo. an. in. c. olim. d̄ d̄bo. sig. et p Bar. in. l. fi. d̄ cōsti. pnci.

Grā pncipis p̄t declarari seu certificari p aliā pbatōez extrinsec⁹. vide. j. pūlegiū pncipis.

Gratia nouiter impetrata p legitimatū et dispēsatū sup defectu nataliū nō valet nisi de piori defectu et de dispēsatōe pri⁹ facta faciat mētoez. vt. c. veniens. de p̄scrip. et c. ij. de filiis p̄sbyte. li. vi. et ibi Jo. an. nā scōa dispēlatio addit pme excedēs primū moderamē iō nō valet de piori defectu nō facta mētoe. Si em̄ papa sciuiſſet dixiſſet forte sufficit tibi gratia cōcessa cū moderamine. no. Ab. i. c. veniens de p̄scrip. iij. colū.

Gratiā seu beneficiū impetrās a papa s̄ pacto seu pmissione aliqd accipiēdi vel dandi ē excōicatus. vide. s. excōicati sunt hodie.

Grā pncipis nō cōcessa motu ppo an excludat surreptōez gratie. vide. j. papa si motu ppo.

Nō oīa exp̄ssa in impetratione grē reddūt ipaz grām surrepticiā. illa tantū sūt necessario exp̄mendā q̄ h̄sit aut difficultare pmissionē aut ex toto impedire. et b̄ arbitrabif bon⁹ iudex. vt. c. sup litteris

et c. postulasti. de rescrip. no. Ab. in. c. cōstitut⁹ de reli. domi. j. colū. vide. j. papa si motu ppo.

Grāz ipetrās ad beneficiū obtinēdū nō solū d̄z facere mētoez de dignitate vñ beneficio qd̄ obtinet sed etiā d̄ noīe sue dignitatis. vt. c. ad aures. d̄ rescri. et ibi Ab. circa p̄n. fac. c. si motu ppo. de p̄bē. li. vi.

De q̄litate beneficiū impetrādū ē fienda mentio in l̄ra grē. vt. f. si h̄z curā aīaz. vt. c. cū illis d̄ p̄ben. li. vi. vel si beneficiū requirit residētiā. ar. in. c. fi. d̄ cle. nō residē. Itē si illud beneficiū sit dignitas. vt. c. ad aures. d̄ rescrip. et regularit⁹ de oib⁹ fienda ē mentio i grā q̄ possent inducere pncipē ad nō cōcedēdū. vt. c. postulasti. de rescrip. vel possent subtrahere pncipē a cōcessione. no. p Ab. i. c. ad aures. d̄ rescrip. ij. colum.

Grā ad beneficiū obtinēdū ad instantiā impetrātis nō valet nisi fiat mēto valoris ipsius beneficiū vt scilicet nō excedat valorē tante quantitatis. vt no. Ab. in. c. fi. de p̄sump. et hoc de stilo curie. et est vtile et necessariū vt fiat talis exp̄ssio. ar. c. postulasti. de rescrip. Ab. in. alle. c. ad aures. iij. colum.

Grā cōcessa p pncipē etiā motu ppo licet mor⁹ ppo excludat surreptōez. vt. c. si motu ppo. de p̄bē. li. vi. nō tñ opat⁹ circa intrinsecas q̄litates beneficiū nec mor⁹ ppo firmat grāz p volūtātē cōcedētis nec in p̄iudiciū tertij. nō ergo icludit beneficiū cū cura nec beneficiū iurispatronat⁹ nisi de eo fiat mētio et de alijs intrinsecis q̄litatib⁹. no. Jo. Cal. i. c. mandatū. de rescrip. et Ab. in. c. ad aures. iij. colū.

Grā nō valz ad secūdū beneficiū obtinēdū seu etiā dispēlatio nisi fiat mētio d̄ q̄litatib⁹ pmi beneficiū. vt si h̄is ppositurā ipetret vt psonatū possit sil cū prepositura obtinē certe si nō facit mētoez qz ppositura erat curata nō valz grā seu dispensatio. qd̄ pbat i de. j. de p̄bē. lhosti. et Jo. an. in. c. postulasti. de rescripti. Ab. in. alle. c. ad aures. iij. colū.

Grām seu dispēlatōez impetrās sup pluralitate beneficiōz si nō facit mētionē q̄ illa beneficia prius tenuerat illicite recipiendo inde fruct⁹ non valet dispēlatio. no. Lompo. et Jo. an. in. c. du duz. ij. de elec. et Ab. in. c. ad aures. de rescrip. iij. colū.

Impetrans simpliciter beneficiū scdm si p receptiōē scōi nō vacat p̄mū saltē ipso facto tūc ex q̄ pōt retinē p̄mū cū scōo d̄z facere mētionē de q̄litatib⁹ pmi. ar. p locū a sp̄iali i cle. si roman⁹ d̄ p̄be. si aut p receptōez secūdi vacat p̄mū tunc qz forte si papa sciuiſſet d̄ q̄litatib⁹ pmi si absoluiſſet eū a pmo beneficio pcedēdo sibi secūdū tenet etiā facere mētoez de q̄litatib⁹ pmi. et facit rō dicti. c. postulasti. de rescrip. Ab. in. alle. c. ad aures. v. colū.

Grāz si dicif facere papa si facit id ad qd̄ d̄ iure tenet. s̄ tūc dicif grām facere qñ id ad qd̄ d̄ iure fit tenet. ē no. Ab. in. c. sedes. d̄ rescrip. j. colū.

Grāz nō vitiat surreptō qñ falsitas nō ē cā inductiua grē cū cōstat de corpe beneficiū. nā falsa demonstratō si vitiat qñ pstat d̄ corpe. vt i. l. falsa d̄ mōstratio. ff. de cōdi. et demō. et qd̄ no. in. c. significāte. de rescrip. et dñi de rota decisi. ccdxxx. i antiq. si tñ falsitas eēt exp̄ssa nō cā demonstratōis s̄ cā taxationis grē tūc vitaret. vt ē casus in. c. susceptū. d̄ rescri.

li. vi. ē cōclusio Ab. in. c. sup lris. de rescri. j. colū.
¶ Gratia assumit vires ex inēte cōcedētis. vt. c. cū
 adeo. de rescri. s. si cōcedēs nō esset cōcessur? exps-
 sa veritate g. gfa nulla vt sentit Jo. an. i. c. ad audi-
 entia. d. rescri. z ē rō. qz cessante cā gfe cessat gfa. vt
 l. generaliter. C. de epi. z cle. z hoc etiā si p ignozā-
 tiā fuit expsā falsitas. vt cōcludit Ab. in. c. sup lris
 viij. colum.

¶ Gratia si cōcedat a papa alicui ordinario ad ip-
 sius supplicatōez refuādo collatōi sue ea vice dūta
 rat aucte aplica qtuor beneficia ecclīastica z qea
 pferat zc. an i pdicta gfa includēt bñficia sedi apli
 ce spēali? refuata seu bñficia in curia vacātia vñ bñ-
 ficia ad sedē apostolicā deuoluta. z an i dicta gfa i-
 cludant bñficia q spectāt ad pñsentatōez patronoz
 laicoz. z de mō pcedēdi in pdictis p ordinariū exe-
 cutorē. vide late z no. Lapū sua alle. lxxiiij. vbi te-
 net q si vn? ex noiatis p ordinariū morit an vacan-
 tiōē seu acceptatōez vñ collatōez sibi factā poterit
 aliū noiare sicut acceptās bñficiū sibi nō debitū cū
 pñstatiōe pōt aliud acceptare. nec in tali casu ē ne-
 cessaria pñstatio licz nō noceret. vt Lapus vbi. s.
 idē ipe. d. ancha. i. c. cū in mlti. de rescri. li. vi. ad fi.
 z meli? p eū in. c. si cōpromissari? de elec. li. vi. vbi
 Dominic? z vide. j. patronoz laicoz.

¶ Gfa qñqz sumit p contēplatiōe seu iuitu. vt. c.
 vnico de cōmo. in pñ. qñqz gfa sumit p cōcessione
 alicui? bñficiū seu iuris ad obtinēdū bñficiū. vt i. c.
 gfa de rescri. li. vi. z in de. gfa. eo. ti. qñqz sumit
 p donatōne spūsancti. j. q. j. gfa. z fm theologos
 duplex ē gfa. alia gratis data. alia gratū faciēs. d.
 quib? scōo senten. di. xvj. z de. ij. de magistris. no.
 Ab. in. c. vnico. de cōmo. in prin.

¶ Gfa dz facere mentōez de bñficio subtracto seu
 occupato ipetrāti. nā als possz via aperiri fraudi-
 bus qz faceret qd se spoliari vt posset ipetrare aliū
 bñficiū z repetere pñmū. pcludit. Ab. in. c. cū tenea-
 mur. de preben. in fi.

¶ Si in gfa pape apponit illa clausula cōsueta seu
 quocūqz mō vacet vel p alterā cuiuscūqz psone zc.
 nō poterit tūc ordinari? se opponere cōtra impetrā-
 tē a papa p deuolutōez cōcilij laterali. nec allegare
 ignozātiā. z ē sp vtile hāc clausulā apponere vt eui-
 tet dispositio. c. susceptū de rescrip. li. vi. no. Abb.
 in. c. ex pte de cōces. pben. iij. colū.

Sequunt additiones Do. Lu. de Lampis ad
 precedentē litterā. B.

Generalis

¶ In generali sermone nō intelligit p-
 sona. vide Abb. qualiter intelligat. no.
 Abb. in. c. pentio. de iurciuran.

Glosa

¶ Bernard? glosator fuit de villa parme. no. Ab.
 in. c. sicut de elec.

Grangia

¶ Quis administrabit sacra existentib? in grāgijs
 religiosoz. no. Ab. in. c. aucte d cēsib?. Et vide ibi
 an possint pñscribere iura parochialia.

Gravis

¶ Que psona dicitur esse gravis. no. Panoz. i. c.
 licet. de testi.

Guerra

¶ Guerra nō pōt sine principis volūtate moueri
 Ab. in. c. olim. de resti. spo.

Edificium

¶ Edificiū nouiter factū in publico
 nō dz cūponi vectigal vel aliq pē-
 sio ānuatim. vt in. l. ij. s. si qd a pñ-
 cipe. z ibi Bar. ff. ne quid in loco publi. zc.

Heres

¶ Heres clericus tenet inuētariū pñficere als tene-
 tur vltra vires hereditatis licz ecclīa nō teneat ad
 hoc. vide. s. clericus

¶ Heres nō pñscribit si defūct? habuerit malā fidē
 vide. j. pñscribere nō pōt de iure ciuili.

¶ Heres nō pōt pñscribere cū mala fide sicut nec
 defunctus. vide. j. pñscriptio. x. heres.

¶ Heres an teneat ex cōfessione defuncti. vide. j.
 heres appellare nō potest.

¶ Heredis institutio an potest fieri nutu. vide. j.
 institutio heredis.

¶ An cōtra heredē pōt agi interdicto vñ vi. vide
 j. rescriptuz. x. p rescriptū. cū se. z vide. s. exceptio
 spoliatiōis nō cōpetit.

¶ Heredes an efficit ficta cōfessio defuncti. vide. j.
 positio. x. et si in positionibus.

¶ Heres adēdū hereditatē licet nanciscit domi-
 niū nō tñ possessionē nisi corporaliter apprehēdat eā
 vt. l. cū heredes. ff. de acqui. po. z qd de plato. viij
 j. platus post cōfirmationē.

¶ Heres pōt institui ab auo nepos legitim? ex fi-
 lio spurio. vide. j. institui potest.

¶ Heres si succedat debitori an extinguat debitū
 cōfusione. vide. s. creditor.

¶ Heredis appellatōe in vltimis volūtatib? liberi
 solū intelligūt s i cōtractib? intelligūt etiā extranei
 heredes si liberi nō sūt. vt. l. in cōuētiōib?. jff. d. ver.

fig. z. ff. de ope. lib. l. patron? no. Specu. ti. de te-
 sta. s. j. x. fi. z d h vide Bar. i. l. ex facto. s. vlt. ff. ad
 trebel. z lhenri. z Ab. in. cū dilecti. de dona.

¶ Heres nō adiens hereditatē an z qñ trāsmittat
 vide. j. transmissio.

¶ Heres vsurarij an teneat ad restitutionē vsura-
 riū. vide no. p docto. in. c. tua nos de vsuris.

¶ Heredes vsurarij siue debitoris teneat ad restitu-
 endas vsuras siue debitū si insolidū s fm heredita-
 rias portōes. qz actōes cōpetētes p defunctū diui-
 se sūt i heredes p hereditarijs portōib? l. j. z. ij. C.
 d act. here. z in. l. pacto. successor. C. d pac. z in. c.
 tua nos. de vsur. z ibi Ab. quem omnino vide.

¶ Heres vsurarij etiā in foro iudiciali nō tenetur

ultra vires hereditatis etiā si nō p̄fecit inuentarium q̄ nō tenet ex delicto defuncti. nō. host. in sum. ti. de testa. §. penul. x. qd si nō p̄fecit. 730. an. i. c. ij. de vsuris li. vi. in nouella. et Ab. in. c. in lris. de raptō. 7 in. c. tua nos. de vsur. circa fi.

¶ Heres ex iuramēto defuncti nō p̄t pueniri corā eccl̄astico iudice cū iuramētū ē p̄sonale 7 si egredit̄ p̄sonā iurātis. vt. c. x̄itatis. de iureiur. §. l3 ex p̄tractu defuncti nō p̄t agi corā eccl̄astico. officiu7 tñ iudicis poterit implorari vt heres p̄pellat̄ satisfacere aie defuncti. ar. in. c. fi. de sepul. vbi no. Abb. ij. colum. facit. c. a nobis. ij. de sent excom. in fi. et quod ipse Abb. nō. in. c. cu3 sit generale. de fo. cōpe. in fi.

¶ Heres an tenet ex delicto defuncti de iure cano nico vel ciuili. vide plene p̄ Ab. in. c. fi. de sepul.

¶ Heres nō adimplēs volūtātē defuncti etiā circa executōnē voti p̄dit om̄e emolumētū successionis non ergo solū p̄uat̄ heres si non soluit legata 7 fideicōmissa. vt auct̄. hoc ampli⁹. C. de fideicōmis. §. etiā si non adimplet onera defuncti extrinsecus. 7 hoc etiā si defunct⁹ decessit intestatus. vt in. c. l3. de voto. vbi no. Ab. in prin.

¶ Heres sponte adeundo hereditatē p̄t p̄pelli p̄ p̄uationē hereditatē 7 etiā p̄ excōicatōez adimplere volūtātē defuncti. nā adeūdo q̄n p̄xit. vt le. 7 no. i. l. more. ff. de acq. here. 7 t̄ ex. in. c. si heredes. de testa. vbi no. 7 no. Ab. in. c. licet de voto. in fi.

¶ Heres an teneat ex facto defuncti p̄lati. et vide glo. in. c. ex p̄sentū. de pigno. 7 Inno. in. c. cū i officijs. de testamen. 7 vide. §. eccl̄ia nō tenet.

¶ Heres an pōt institui monach⁹. vide. j. monachus nō mendicans.

¶ Heres clerici q̄s dicat̄ p̄ximior ab intestato. vid̄ §. clerici nullus.

¶ Heres heredis licet regulariter testatoris ē heres. C. de here. insti. l. vlti. ff. de x̄bo. sig. heredi. et ff. de libe. 7 postu. l. j. tñ in q̄busdā speciebus nomē heredis primū significat nō vltēriore. vt in. l. sciēdu3 ē. de x̄bo. sig. no glo. in. c. extransmissa. de fil. p̄esbyte.

¶ Heredi daf̄ interdictū vñ vi 7 bonoz possessori 7 daf̄ in heredē. vide. j. interdictū vñ vi.

¶ Heres licet teneat nōcio stare iuramēto defuncti qd̄ in suo testamēto fecit nō tñ creditores. vt auct̄. qd̄ obtinet. C. d̄ p̄ba. nā l3 p̄sumat̄ q̄ testator in vlti. articulo v̄x dicat nō tñ est sufficiens p̄batio indici. ff. de pig. act. l. gayus. ff. de le. ij. §. q̄s q̄s 7 d̄ le. l. iij. cū q̄s §. ticia. no. glo. in. c. lras. de p̄sump.

¶ Heres institutus in re certa nō dato alio coherede obtinet hereditatē in totū q̄ nō pōt q̄s decedere testat⁹ 7 intestat⁹. vt. l. si ex fundo. ff. de heredi. insti. 7 talis heres totā hereditatē assumēdo est tur⁹ etiā i foro aie. no. §. re. cōsilio. cxxvj. vbi refert q̄ alij mlti doctores theologi idē cōsulerūt. 7 idē 30. Cal. post beatū Tho. in p̄hemio cōpilatōis de testa. qd̄ v̄x nisi dolose fuisset induct⁹ testator ad instituēdū in re certa qd̄ limita. vt no. gl. notabilis in. c. fraternitatis. xij. q. ij. que dicit q̄ in foro aie si tenet quis restituere re cū pena dupli vel quadru

pli §. satis est satisfacere in prima instantia rei. not. Ab. in. c. ij. de testa. in fi.

¶ Si pater instituat filiū suū heredē in vsufructu oim bonoz suoz in vita sua nō d3 cōputare in legittima illū vsufructū q̄ l̄tima filioz nō in fructib⁹ s̄ i reb⁹ hereditarijs ip̄is 7 in substantia testatoris q̄ re p̄t tpe mort̄ patris detrabi d3 vt. l. iubem⁹. C. ad trebel. vt no. p̄e. de ancha. in qdā suo cōsilio eligāti p̄silio. cxxij. vt refert Bar. l. c. fi. d̄ pig. iij. colū.

¶ Heredis institutōez an 7 qñ op̄et x̄bū relinq̄ ad vitū vniuersitati. vide. j. institutōez heredis.

¶ Heres inuentariū nō cōficiēs tenet etiā de iure cano. ultra vires hereditatis. vide. j. inuentariū.

¶ Heres an cōpellat̄ soluere legitimā filio testatoris in singulis reb⁹ vt in vna re. vide. §. fili⁹ an p̄t.

¶ Heres nō p̄sumit hereditatē adire nisi h̄ p̄bet no. p̄ glo. 7 Bart. in. l. necessitas. d̄ acqui. here. vt refert Ab. in. c. j. de solu.

¶ Heres fili⁹ vt eccl̄ia si inuentariū nō cōficiat an tenet ultra vires hereditatis. vide. j. inuentariū.

¶ Heres clerici pōt repetere expensas q̄s clericus d̄ suo patrimonio fecit in beneficio. vide. §. benefici tuo q̄ in p̄mo.

Hereditas

¶ Hereditas nō adita an 7 qñ 7 quibus trāsmittatur. vide. j. transmissio.

¶ Hereditatis bona cōia si duo satres possiderūt illa bona p̄ decēniū tāq̄ diuisa p̄sumit diuisio l3 si p̄bet ex cursu tanti t̄pis. vt. l. penul. C. cōi. diui. et ibi glo. si x̄o agis d̄ magno p̄iudicio. j. de p̄scriben da p̄prietate nō sufficit cursus t̄pis s̄ requirit̄ p̄scriptio legitima. no. Spe. ti. de loca. §. nunc aliq̄. x. lxiij. 7 Ab. in. c. puenit. de cens. in fi.

¶ Hereditaria successio in eccl̄ia locū nō habet. vt de glo. 7 docto. in. c. j. de p̄bē. 7 dignita.

¶ Hereditatē paternā nō p̄t fili⁹ heres a p̄e insti/tur⁹ repudiare retēta sibi legitima. nā cū etiā in legitima fuerit institut⁹ nō p̄t p̄ pte acceptare 7 p̄ pte repudiare. vt tenet Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. 7 Bal. in. l. j. C. qñ nō petē. ptes heredi. ac. 7 eadē rōne dicēdū ē in p̄e decedēte ab intestato q̄ nō p̄t fili⁹ p̄ parte agnoscere hereditatē paternā 7 p̄ pte abstinere. ar. in. l. j. §. si ex fundo. ff. d̄ here. insti. no. Ab. in. c. Raynucius. de testa. in fi.

¶ Hereditas l3 auferat̄ alicui tanq̄ indigno nihil om̄in⁹ remanet in eo ius 7 nomē heredis. 7 ē rō. 7 ex quo q̄s semel fuit heres nō p̄t facto hois desinere cēp̄heres. ar. i. l. 7 si sine. §. §. qd̄. ff. d̄ mino. hic ē q̄ l3 heres rogat̄ restituē hereditatē etiā si faciat cōtra volūtātē defuncti 7 incidat in penā p̄uatōis hereditatē sp̄ retinebit falcidiā. vt plene ex. c. Raynaldus. de testa. 7 ibi Ab. v. colū.

Hereticus

¶ De crimine heresis nō p̄t secularis iudex se intromittere cu3 sit crimē mere eccl̄asticū nisi tñ respectu executōis ad petītōez eccl̄ie vt ē casus in. c. inquisitionis. §. phibem⁹. de hereticis. li. vi. 7 glo. 7 Ab. in. c. cū sit generale. de foro. cōpe. viij. colū.

Hereticus nō ē q̄ licet dubitet de fide ⁊ scrupulū habeat cōsciētie. nō habet firmitatē animi nec p̄seuerat in quadā p̄tinacia s̄ cōfirmat se cū fide ecclēsie. no. Ab. in. c. j. de hereticis.

Ad hoc vt heretici redcuntib⁹ ad fidē dimittat⁹ pena mortis requirunt duo. s. vt incōtinenti ⁊ spōte reuertant⁹ ad fidē. si ergo ex interuallo ⁊ nō sponte rediissent s̄ metu pene vel p̄batōis nō ē eis p̄cedū. vt in. c. ad abolēdā. de here. ⁊ q̄n dicat⁹ sponte redire. vide qd̄ no. Archi. in. c. cōmissi. de heretici. li. vj. ⁊ Jo. de lig. cle. ad nostrā. de heretici.

Hereticus est capitali pena puniend⁹ de iure ciuili. vt. l. licētā. C. de here. iuncta. l. qui vltimo supplicio. ff. de penis. ⁊ hanc penā esse debitā interpretat⁹ cōsuetudo. Cōuenienter ḡ lege diuina canonica ⁊ ciuili necnō p̄suetudinaria puniūt heretici pena ignis. vt colligit⁹ ex euāgelio Jo. xv. c. si q̄s in me non manserit mittet⁹ foras sicut palmes ⁊ arefcescēt ⁊ colligent eum ⁊ in ignē mittent. no. Abb. in. c. ad abolēdā eodē tit. iij. colū.

Heresis suspiciōe inducit p̄tinacia annalis p̄seueratiōe si q̄s nō cōfiteat⁹ p̄prio sacerdoti s̄m formaz c. ois. de pe. ⁊ remis. qz cū nō facit id ad qd̄ ois fidelis tenet⁹ vt ibi. p̄ cōsequēs p̄sumit aliter sentire de sacramētis q̄s sentiat ecclēsia de heretici. ad abolēdā p̄mo respo. nā q̄ omnipotētē deū metuit. xj. q. iij. q̄ omnipotentē. ⁊ q̄ se ab ecclēsia sepat nec sanctā cōmuniōne recipit heretic⁹ appellat⁹. vt auctē. de p̄uilegio dotis. p̄mo respo. cōcludit ḡ host. s̄m p̄pe. de ancha. in. c. si. de penis. qz ecclēsia de rigore post tantā expectatiōe ⁊ cōtumaciā posset illū cōdēnare de heresi licz equitatē p̄ferēs nō sequat⁹ hunc rigore. vt hosti. ⁊ p̄pe. vbi. s̄.

Heremita

Licet heremita bon⁹ cui⁹ vita cōmendabilē vt c. qui vere. xvj. q. j. sit religiosa p̄sona ⁊ d̄ honestate tenet⁹ p̄mittere ⁊ obseruare cōtinētā. vt. s̄. ecce. xvij. q. vij. nō tñ gaudet p̄uilegio ecclēastico respectu fori vel p̄sonę. imo tales heremite sūt locustę si ne rege. no. glo. in. d. c. qui vere. Ab. i. c. cū ad monasteriū. de elect. ⁊ in. c. ij. de foro cōpe. vide. j. p̄uilegio ecclēastico nō gaudet heremita.

Honor

Honor. p̄ferend⁹ ē in honore ⁊ maiozitate is q̄ p̄i⁹ ltime fuit ordinat⁹ vt p̄mor⁹ nisi posteri⁹ p̄motus habuerit dignitatē a p̄ncipe. vt. c. j. de maio. ⁊ obe. ⁊. l. si. de al. scribē. s̄ si nō dat⁹ p̄ortas in tpe vt officio p̄ferēdus ē is q̄ funct⁹ ē maiozib⁹ officiis. vt si plures assumpti sūt ad honores ciuitatis ⁊ data paritate p̄ferēd⁹ ē antiquior tpe. ⁊ is q̄ hz filios p̄ferēdus ē nō habēt. vt ē tex. no. in. l. j. d̄ al. p̄scribē. ⁊ ibi Bal. ⁊ in. l. Albo. ⁊ ibi Bal. C. d̄ decu. li. x. ple ne p̄ Abb. in. c. j. de maio. ⁊ obe.

Honorād⁹ nō ē hō pl⁹ q̄ de⁹ vt hodie fit p̄ aliq̄rū pueritatē inferior ⁊ ipsoz adulatōez ⁊ p̄ superiorū inflatōez ⁊ elatōez qz quasi ad idolatriā hōies cōuertūt. cōtra id qd̄ d̄ Apoc. xix. c. de q̄ vide no. hosti. ⁊ Jo. an. in. c. et si x̄ps. de iurciuran.

Homicidium

Uide. j. l. i. d̄. homicidiū per totum.

Hospitale

Hospitalē etiā si hz p̄fimoniū p̄t ponere rectorē ep̄s ⁊ ad eū p̄inet cōfirmatio ⁊ ordinatio. vt. c. de zenodochijs. ⁊ ibi gl. ⁊ Ab. d̄ reli. domi. l. d̄ reddi. nō hospitalis ep̄s disponere nō p̄t ad libitū s̄ vt ordinet⁹ vt ē p̄suetū. vt de. qz cōtingit. de religi. domi. qd̄ hz locuz in hospitalib⁹ auctē ep̄i edificānt. In alijs autē nō pōt se intromittere s̄ patron⁹ hospitalis ad velle disposuit. vt in. c. inter dilectos. cū ibi no. p̄ Inno. de dona. s̄ si patron⁹ ē mortu⁹ ad curā ep̄i p̄tinet vt voluntas pia defuncti executiōs mandet⁹. vt in auctē. de ecclē. ti. s̄ si q̄s. cū. sc. ⁊ Ab. in alle. c. de zenodochijs.

Hospitalis rector pōt ēē religiosus si habeat ecclēsiā curatā vel si hospitale sit s̄biectū monasterio ⁊ monach⁹ deputet⁹ p̄ abbatē tāqz obediētiari⁹ vt tenet⁹ Fre. de senis cōsilio. clvj. Frē ⁊ cleric⁹ secularis p̄t ēē rector s̄ nō habere i titulū. vt de. p̄ f̄as. de p̄bē. ⁊ laicus etiā pōt dūmodo nō sit suspectus Ab. in. c. j. de zenodochijs. de reli. domi.

Hospitalē nō dicat⁹ loc⁹ religiosus nisi fuerit deputat⁹ seu edificat⁹ auctoritate p̄tōficis nec p̄uata p̄sona pōt facere locū esse religiosum. vt colligit⁹ tur ex. c. ad hec. de reli. domi. pōt ḡ hospitale edificat⁹ sine auctē redire ad humanos vsus. qd̄ intellico viuente eo qui hospitale edificauit. vt no. i. c. inter dilectos. de dona. si autē decessit q̄ id edificauit nō pōt ad humanos vsus redire. vt in auctē. de ecclē. ti. s̄ si q̄s. Ab. in alle. c. ad hec. vide de hoc qd̄ lat⁹. no. in. c. inter dilectos. de dona.

Hospitalia an p̄nt visitari p̄ ep̄m. vide. s̄. archiepiscopus.

Hospitalitatē tenent⁹ clerici etiā seculares fuare vide. s̄. clerici etiā seculares.

Hospitalē oratoriū seu ecclēsiā de nouo cōstitut⁹ p̄t sibi cēsuz t̄palē retinere vt i. c. p̄terea d̄ iure patro. ⁊. c. cōstitut⁹. de reli. domi. ⁊ p̄t in hospitalib⁹ h̄stitib⁹ patronū ip̄e patron⁹ ponē rectorē. no. p̄ Ab. in. c. inter dilectos. de dona. ⁊ in. c. olim. j. d̄ resti. spolia. circa p̄m.

Hospitali assignda ē dos sic ecclē. vii. s̄. dos.

Hospitium

Uide. j. l. i. d̄. hospitium per totum.

Sequunt⁹ additiones Do. Lu. de Lampis. ad precedentem litterā. lb.

Habitus

De habentib⁹ iurisditiōez vel beneficiū habitu ⁊ si actu. no. Ab. in. c. pastoralis. s̄. qm̄. de rescriptis.

Haustrus

Concessio haustru aque concedit⁹ iter ad haustrū no. in. l. iij. s̄. si. de serui. rusti. p̄edio.

Homagium

¶ An ecclesia teneat facere homagiū ppter bona
ipalia dñi ipali vel fidelitatem. nor. Ab. in. c. veni-
ens d̄ accu. z. c. ex diligēti. d̄ simo. c. si. de reg. iur.
¶ Homagiū z iuramentū fidelitatis sūt diuersa. no.
Ab. in. eo. c. ex diligenti.

Hora

¶ Differentiā ē in hora p̄dictū z momētū. quā vide
p Ab. in. c. j. de causa pos. z pprie.

¶ An existens in peccato mortali teneat dicere ho-
ras. z de q̄ prosint. no. Ab. in. c. quod quidā d̄ pe-
ni. z remiss.

¶ De horis nocturnis z diurnis z an clerici tene-
ant ad officiū beate marie z d̄ forma dicēdi horas
z q̄liter dñt dici z an papa possit dispēsare. vid̄ ple-
ne p Ab. in. c. j. de cele. missa.

Hobedientia

¶ Differentiā no. p Ab. inter obedientē z rebellē.
in. c. inter quatuor. de maio. z obe.

¶ Si ciuitas ē rebellis p̄t p̄nceps eximē castra ab
ei⁹ obedientia. no. per Ab. in. d. c. inter quatuor.

¶ Obedere nō tenet quis pape nec etiā suo plato
cōtra deū vel vbi timeat scandalū. Ab. no. in. c. cuz
sup his. de maio. z obe.

¶ An religiosi possint cōpelli ad p̄stādā hobedien-
ciā p iuramentū eoz plato. z qd̄ d̄ clericis secularib⁹
no. Ab. in. c. cū in eccl̄ijs de maio. z obe.

¶ Religiosi inobediētes eoz prelato nō dñt extra
hi a monasterio sed debēt intrudi in carcerib⁹. vid̄
p Ab. eo. c. cū in eccl̄ijs.

¶ Obedia hōnor z reuerentia differunt inter
se. no. p Ab. eo. c.

¶ Nō ē licitū recedere ab obediētia prelati vel ep̄i
etia z si sit criminofus nisi in casibus exceptis. no.
elegantē p Ab. in. c. cū nō liceat. de p̄scrip.

¶ Obedere an teneat subditus prelato si ē deten-
tus p̄latus illo crimine de quo prelatus vult eum
corrigere. no. Ab. eo. c.

Hostis

¶ Penam cōtra portantes arma vel ferruz infi-
delibus z saracenis. vide per Abb. in. c. ita quorū-
dam. de iudeis.

¶ An licitū sit deferre merces licitas vel illicitas
tempore guerre vel alio tpe ad hostes. no. Ab. i. c.
significauit de iudeis.

Conomus

¶ Conom⁹ d̄z poni in eccl̄ia vbi de-
fert p̄uisto eccl̄ie nec supior p̄t iu-
ridice de rectore p̄mo vidēet sic q̄
nō h̄z rectore ponat conomus. vt
c. cū vos d̄ offi. ordi. ex q̄ no. q̄ licet
caplm sede vacāte nō habeat p̄tē p̄ferēdi b̄nficia
q̄z collatio p̄tinet ad ep̄m. vt. c. vnico ne sede vacā-
te. li. vi. p̄t tū ponere conomū. vt alle. c. cuz vos
z ibi Abb.

Idoneus

¶ Idoneitas requirit in electo vel impetrāte b̄nf̄-
ciū qd̄ sit tpe electōis vel impetratōis nec p̄dest si
supueniat. z vide. c. si eo tpe. de rescriptis. li. vi. et
c. ei cui de prebendis. eodē libro. Ab. in. c. duduz.
j. de electione. liij. colum.

Ignorantia

¶ Ignorātia q̄ excusat z q̄liter p̄bat z an z q̄ ad
mutis ignorātia cōstitutōis. Ab. plene in. c. ij. d̄ cō-
sti. z vide gl. no. in. c. aplice. d̄ cleri. excōmu. mini.
¶ Ignorātia q̄ ē sine culpa euitat oēs penaz legis.
vt. c. si. q̄ ma. accu. pos. z sic intelligit. l. si. ff. de de-
cre. ab ordi. fa. q̄ loquit d̄ statuto municipali qd̄ si
ligat ignorantē. Ab. in. c. ij. de constitutiōib⁹.

¶ Ignorātia an z q̄n valider actū nullū seu anul-
lādū ppter impedimētū supueniens in p̄sonā iudi-
cis. Ab. in. sciscitar⁹. de rescriptis. vi. colū.

¶ Ignorātia an z q̄n p̄sumat in facto p̄prio. Ab.
in. c. ab excōcato. de rescriptis. vi. colum.

¶ Ignorātia nō p̄sumit in facto alieno qd̄ q̄s ida-
gare tenet ex officio z allegari talē ignorātia icūbit
on⁹ p̄badi. c. q̄uis. d̄ re. iuris. iō iudex q̄ dic̄ igno-
rare delicta subditoz nō excusat ibi cū teneat inq̄-
rere. vt. c. j. de offi. ordi. z. l. cōgruit. d̄ offi. p̄f. col-
ligit p Ab. ex. c. innotuit. de ele. liij. colum.

¶ Ignorātia p̄lati cōferētis indigno b̄nficiū p̄bat
p iuramentū. no. gl. in. c. nulli. de elec. li. vi. z. c. lectū
xxiij. q. ij. z ter. i. c. si x̄o. de sen. ex. nisi cōter fuis-
set ille habit⁹ p indigno vel illegitimo seu fama fu-
isset orta cōtra eū qz tūc stat iuramento p̄lati. vt no.
pau. in. cle. constitutionez. de electi. Ab. in. c. in-
notuit. de ele. circa fi.

¶ Ignoranti an currit temp⁹ ad p̄sentia vel eligē-
dū seu cōferendū. vide. j. patrono ignoranti.

¶ Ignorantia que nō excludit oēm culpā sed solū
dolū z statutū exp̄sse v̄t tacite requirit dolū nō h̄z lo-
cū in eo q̄ fuit in lata culpa l̄z p mō culpe sit aliē pu-
niēd⁹. vt. c. si q̄s suadēte. xviij. q. iij. iuncto. c. si. x̄o
ij. de sen. ex. vbi pcutiēs clericū ignoranter nō inci-
dit in excōcaciōez cū dictū. c. requirit dolū duz dicit
suadente diabolo. tacite etiā includit dolū q̄n pun-
git actū qui sit in p̄sonaz alterius vt si statutū dicit.
si quis p̄cusserit aliū puniat tali pena. nā iniuria si
nōt esse sine dolo. plene de hoc. p Bar. in. l. qd̄ ner-
ua. ff. de positi. Ab. in. d. c. ij. de consti.

¶ Ignorans culpa lata extra casus supra positos
regulariter punis sicut si dolose fecisset qz culpa la-
ta dolo equiparat vt regula magna negligētia. ff.
de x̄bo. sig. z. d. l. qd̄ nerua. Ab. vbi. s̄.

¶ Ignorās qui fuit in leui seu leuissima culpa nō
punis criminaliter s̄ ciuilitē puta ad refartōez dā-
ni. vt. l. q̄ edes. ff. d̄ incen. rui. z nauf. no. l. y. in. l.
si q̄s nō dicā rapere. C. de ep̄i. z cleri. naz leuis cul-
pa leuiter est puniēda. vt. c. cum dilecti. d̄ accus.
s̄ si nō p̄t puniri ciuilitē qz nō dedit dānū s̄ aliter
venit cōtra legē punis criminaliter p modo culpe. z
sic p̄cedit qd̄ no. glo. z Bar. in. l. recipiendū. ff. de
penis. nā quēadmoduz sit cōmutatio pene ex im-

potentia facti. vt. d. l. qui edes. vbi dicit qd si nō est soluēdo dānū dz puniri in corp⁹. idē dicam⁹ in im porētia iuris qm nō pōt puniri ciuilit⁹ qd puniat criminaliter. no. Ab. in. c. ij. de cōsti. z docto. in. c. finē litibus de dolo z contru. vide gl. in. c. nō satis. lxxvj. di.

¶ Ignorantia nō p̄p solū iuramētū pbari s̄ concurrere aliqua pbabili cā ignorantie pōt deueniri ad iuramētū. hoc tñ ē arbitrariū fm quantitatem p̄iudici z qualitatē p̄sone allegātis ignorantia z q̄l tatē facti in quo ignorantia p̄tendit. d. h. tex. iūtra glo. in. c. innotuit. de elec. z. c. si. de iureiurā. Ab. in alle. c. ij. consue.

¶ Ignorantia cōstitutōis seu banni nō pōt p̄tendi si bannū publice in locis eminētiōib⁹ seu solēnibus ciuitatis nec ē necesse qd singulorū aurib⁹ iucul cef. vt. c. j. de postu. Ab. in. c. ij. de cōsti. in fi.

¶ Ab ignorantia iuris excusat qd vbi lex est multū dubia. vt ē tex. i. l. reglā. ff. d. iuris z fact. i. g. rā. not. gl. i. c. vnico. d. postu. p̄la. li. vj. z Ab. i. c. si de cōsti.

Ieiunium

¶ Ieiuniū abstinentie nō rūp̄s p̄ potatē vel p⁹ cibū sumptū vel p̄ assumptōez medicine. no. Inn. sup rubrica de obsua. ieiū. licet ppter reuerētiāz sacra menti eucharistie rumpe ieiuniū p̄ assumptionez vini. vt. c. ex pte. de cele. missa. z ibi Ab.

¶ Ieiunio qd dragesimali lz deberem⁹ vestigia xpi imitari qd a cibo abstinuit qd dragita dieb⁹. z. xl. noctib⁹. vt. c. solēt. d. cōse. di. j. s̄ qz natura būana s̄ si patit statuit ecclia vt p̄ illos. xl. dies fice sumptos hoies ieiunarēt. idē post vesp̄eros exp̄letos in ecclēsijs tpe qd dragesimali licitū ē cibū sumere z non ante. no. Archi. in alle. c. solēt. in alijs xō ieiunijs nō est hora ab ecclia p̄fixa s̄ cōiter fuat vt in meri die cib⁹ sumat. z h̄ cōstitit in cōsuetudine z obsuā na generali Ab. sup rubrica. de obserua. ieiū.

¶ Ieiunius ē puatio cuiuslibet cibi post cenā vsqz in diē sequētē fm Archi. in alle. c. solēt. z ex hoc se quit qd sumere aliqd post cibū sit frangere ieiuniū aliqd tñ sumere p̄ collatiōe in sero magis ad sustē tatiōez qd ad delicias nō ē peccatū nec frangere ieiuniū. dū tñ hoc fiat tpe z fm cōsuetudinē loci. naz ex quo de hoc nō est ius specificū recurrēdū ē ad cōsuetudinē loci. p̄ hoc. c. vti nā. lxxvj. di. z. c. illa. xij. di. videt em̄ in fili religiofos p̄cipue cister. sta. tuisse vt hi qd ministrāt alijs tpe ieiunij aliqd sumat vt melius possint deferre pzandij. z fm Inn. isti d̄ dicunt frangere ieiuniū. idē in ministratorib⁹ dñō rū qui gustant cibos ex suspitōe veneni. idē in me dicina necessaria z in omnib⁹ fuat p̄suetudo. no. Ab. sup rubrica. de obserua. ieiū. ij. colū.

¶ Ieiuniū ē abstinentia a carnib⁹ z ab oib⁹ qd habēt sementiā ab eis fm Bosre. z sic videt qd debem⁹ ab stinere ab ouis z lacte z idē videt velle Inn. sup di cta rubrica. ex causa tñ pōt statui ppter penuriā pi sciū vt liceret vti istis lacticinijis dū tñ extra ieiuniū qd dragesimalē. nō ē ergo frangere ieiuniū illis vt licet edentes peccent. nō tñ peccant si hoc lz cōsue tudo fm beatū Tho. z hoc idē tenet Archi. in. c. ro

gationes. de conse. di. iij.

¶ Ad ieiunia necessaria indicta p eccliaz obligat vroz nec excusat mariti p̄tradictō cū magis sit obe diendum deo qd maritis iniuste p̄cipienubus vt. c. iulian⁹. xj. q. iij. nisi oziret scādālū inter eos. tunc em̄ saltē de licentia sacerdotis poterit qz p̄ce p̄tū ecclēsie nō obligat cū scandalo. vt. c. ij. de no. op. nū. z. c. nihil. de reg. iuris.

¶ Pōt ep̄s dispensare cū causa circa ieiuniū p ecclēsiā indictū si in aliud bonū cōpenset. vt. scz ppter debilitatē sue p̄sone si veniat ex defectu natu re sine exercitio exteriori vt i agri messorib⁹ z alijs artificijs qd ex longo z diuturno tpe debilitant z cō mode ieiunia tolerare nō p̄nt. licita. n. ē in ip̄is cō mutatio. ar. lxxij. di. p̄sbyter. in fi. de quo vide la tius. Ab. sup rubrica de obserua. ieiū.

¶ Ieiuniū vni⁹ dici pōt ex dispensatiōe ep̄i in aliā diē p̄cedētē transferri qm ieiuniū accidit i festo p̄ncipali alicui⁹ ciuitatis seu loci seu ppter aliā vene ratōez festi. ar. in. c. ij. d. obserua. ieiū. est cōclusio Ab. sup dicta rubrica. de obserua. ieiū.

¶ Ieiuniū indictū ab ecclia p̄ verba cōia non obli gat transgredientē ad peccatū mortale nisi fiat ex cōtemptu vel ex inobedientia. secus si ex negligē tia qz tūc trāsgrediens solū obligat ad veniale. vt no. Collect. in. c. j. de cōsti. sec⁹ si ieiuniū sit iudiciū p̄ verba p̄ceptiua vel eq̄pollētia. qz tūc obligat ad mortale lz fiat sine cōtemptu. xij. q. j. qd p̄cipit. d. quo lat⁹ p̄ Ab. in. c. nā cōcupiscentiā. de cōsti. vt refert sup rubrica. de obserua. ieiū. in fi.

¶ Ieiunare non valenti in quadragesima vel alio tpe nō iniūgit vt ieiunet alio tpe. no. in. c. ij. de obserua. ieiū. facit qd no. j. horas canonicas. d. non valent. no. Ab. in. c. j. de obserua. ieiū.

¶ Ieiunio detrahīt z abstinentie z macerationi car nis ppter excellētiā dici. vt. c. fi. de obser. ieiū. z sic videt qd in die festo nō solū spūali⁹ hoies gaudere dñt s̄ etiā cū honestate p̄nt in cibis aliqūā defectat onē cape. nā cessante iactantia p̄nt tūc hoies vti ve stib⁹ magis p̄ciosis. no. Ab. in. c. fi. de obser. ieiū.

Illegitimus

¶ Illegitimus phibet pmoueri p viāz iusticie. vt c. innotuit. de elect. nō tñ phibet p viam gratie. vt ibi no. Abb.

Imperator

¶ Imperiū qre fuit translātū de grecia in germa nos seu theuthonicos. doc. i. c. venerabilē. d. elec.

Incendarius

¶ Incendari⁹ eccliaz vel locoꝝ religiosoz lz sint ipso iure excoicati nō tñ ali⁹ incendiari⁹ locoꝝ p̄uatoꝝ añ denunciatiōez tñ p̄nt oēs a plato absolui postq̄ xō fuerit denunciati ad sedē aplicā remittūt xj. q. ij. c. canonica. xij. q. ij. cū duotissimā. xvij. q. iij. oēs ecclē. z. c. in litteris. de rapto. z. c. tua nos z. c. cōquesti. de sen. excō. z hoc si ex odio vel vindi cta incendiū apponat. vt. c. pessimam. xxiij. q. fi. et p̄postu. in sum. ti. de incendiarijs. super rubrica de

rapto. §. si. x. §. fm canones. Host. tñ i sum. de sen. excō. qd possit. x. si xō snia lata sit ab hoie. cum x. tercio fallit. tenet q etia post denūciatōez pōt ep̄s incendariū puataz rex absolvere cuz a snia sua p̄t absolvere nō tñ a snia canonis. z b videt̄ approbare Jo. an. in allega. c. tua nos. Henr. tñ tenet contrariū in. c. d. cōquesti. ad terrorem.

Incestus

¶ Incestus nō dissolvit matrimoniū p̄t p̄tractū licet p̄iuet facultatē exigendi debitū. z an p̄t secū peccatiam dispensari. vide p̄ Ab. in. c. transmissa. d eo qui cog. consang. vxo. sue.

Incertitudo

¶ Incertitudo an vincet obligatōez. vide. j. obligatio. x. de equitate.

Incorrigibilis

¶ Incorrigibilis dephendit quando reuertit̄ ad peiora delicta vel in illis pseuerat vel tercio monitus nō desistit siue reddat v̄l cōmutat alia delicta. facit. c. vt fame. de sen. excō. ibi ad similia vel peiora. idē si minore quādo nō desistit vel quādo p̄cessit monito resistēdo ei de facto z in cōtumacia pseueratō cōtrahit nouū delictū maxime rebellionis viij. q. j. sciendum. lxxxi. di. si qui p̄sbyteri. p̄pter qd secuta trina monitōe d̄z p̄uilegio puari. vt. c. cōtingit z. c. ad audiētiāz. de sen. excō. incorrigibilis em̄ est cleric⁹ si n̄ vult agere p̄niam z si si vult penā delicti p̄soluere z si si p̄mittit se capi a iudice suo. cōcludit §. Ab. q̄ cū ecclia nō habeat vltra quid faciat z tal̄ cleric⁹ p̄nia nō parata capit fugā seu se occultat vel aliter de facto impedit ne iudex possit eum artare. qz tūc videt̄ pseuerare z habere priorē animū in deteriorib⁹ medullis reconditū z contrahit maximū delictū iobediētie z rebelliois postq̄ ē excoīcat⁹ z anathematizatus cōprimis p̄ iudicē. ē cōclusio Anto. in. c. cuz nō ab hoie. de iudi. circa fi. z vide. s. cleric⁹ malefactor. cū sequē.

Industria

¶ Industria p̄sone videt̄ electa p̄ principem quādo cōmittit cām alicui cuz aduerbio p̄sonaliter qd qualificat et dat formā cōmissioni. idē si dicat cōfidentes de industria z circūspectiōe tua. z in tali casu nō pōt cōmissarius cām aliū cōmittere qd intelligit qñ negociuz nō ē expeditibile p̄ alias p̄sonas. qd sentit Inno. z Ab. in. c. si. de offi. dele.

Indulgentia

¶ Indulgentias an pōt cōcedere electus cōfirmatus licet nō cōsecratus etiā si nō sit p̄sbyter. viō. s. electus.

¶ Indulgentia seu p̄uilegiū p̄cessum p̄ legatum tpe sue legationis durat imp̄petuū licet h̄eat actū successiuū. qd ē vez si indulgētia seu cōcessio ex sola cōcessione recipit suā eēntiā nec pendet ex futuro euentu. est cōclusio. Ab. in. c. si. de offi. dele.

¶ Indulgentia tacita veritate impetrata nō valet

sicut nec p̄uilegiū. glo. z doc. in. c. dudū. de p̄uilegiis. z vide. j. p̄uilegiū qd absorbet. de hac materia vt de. c. qd aūt. de peni. z remis. z qd ibi nō.

Infamis

¶ Infamia canonica tollit̄ p̄ absolutiōez. no. in. c. testimoniū. de testi. infamia xō facti nō tollitur p̄ penitentiā s̄ p̄ actū cōtrariū a mentib⁹ hoim. infamia aūt iuris nō pōt tolli nisi p̄ princeps. vt no. in. c. cuz te. de re iudi. Ab. ibi z. i. c. qz indulgentia. de electione.

¶ Infamis nō ē dānar⁹ p̄ arbitriū in actōe famosa. qz nō p̄ oia dictū arbitri est snia. vt. l. qd §. §. c. cōpromisso. ff. de his. qui no. infia.

¶ Infamia iuris qñqz irrogat̄ ex genere delicti p̄ sniam declarati. qñqz ex genē pene. qñqz ip̄o facto ex genē facti qd p̄sequere. vt no. iij. q. viij. §. porro.

¶ Infamis efficit̄ dānar⁹ actōe iniuriāz siue agat ciuilit̄ siue criminaliter. glo. in. c. multi. ij. q. j. et glo. z Bar. in. l. infamē. ff. de publi. iudi. gl. z Ab. in. c. cū te ab. l. de re iudi. j. colum.

¶ Infamia euat cōuentus actōe iniuriāz ciuilit̄ si p̄stituat p̄curatōrē. vt. j. p̄curator p̄t cōstitui. p̄t euat si soluat añqz cōdēnef. vt. l. si qd reus. ff. de p̄cura. z Bar. ibi. z Ab. in alle. c. cū te ab. l. d̄ re iudi. j. colū. vide. j. p̄curator pōt cōstitui.

¶ Infamia facti de q̄ p̄ Bar. in. l. de minore. §. tot mēta. ff. d̄ questio. z p̄ doc. in. c. testimoniū. d̄ testi. nō p̄t p̄ aliquē aboleri qz cuz cōsistat in facto optet q̄ facto p̄prio tollat̄. nō. n. p̄t facere p̄nceps vt facta p̄ infectis habeant̄. vt. l. in bello. §. facta. ff. d̄ capti. nec p̄t mutare volūtates hoim. seu eoz op̄iniones. xlij. di. §. necesse. in fi. sed bene p̄t p̄nceps d̄sponē. qd talis infamia facti nō habeat effectū cuz videat̄ eā esse iniustā maxime ab emulis oriā. vt. c. cū in iuuetute. de p̄sūp. z. c. mennā. ij. q. iij. Abb. in. c. cū te ab. l. de re iudi. ij. colum.

¶ Infamē laicū nō p̄t papa fame restituere si nō ē in iurisdicōi ecclie sup̄pos̄t⁹. nā cū papa nō p̄t eū legitimare. p. c. venerabilē. qui si. sint legi. sic nec fame restituere cū ista pari iure p̄cedant. no. Inn. in. c. cū. p̄ tabellio. de fi. instru. s̄ si papa vult laicū q̄ ad sp̄ualia legitimare. p̄ cōsequēs videt̄ restitū quo tp̄alia p̄sertim cū nō tractat̄ de alteri⁹ p̄iudicō. no. in alle. c. p̄ venerabilem. no. Ab. in. c. cū te ab. l. d̄ re iudi. iij. colum.

¶ Infamis laicus restitū p̄ impatorē p̄t p̄moueri ad clericatū sine alia dispensatiōe dūmodo egerit penitentiā qz incipit esse qd nō fuit. vt. c. ferrum l. di. z restitutio ē p̄teriti status reintegratio. ij. q. iij. §. notandū. z impator p̄t tollere infamiā quam p̄ legē suā tulit z p̄inde seruare ac si nūqz fuisset ille infamis q̄ ad iur̄ effectū. vt no. gl. i. si i. de. j. d̄ immu. eccle. Ab. i. c. cū te ab. l. de re iudi. iij. colū.

¶ Infamis efficit̄ damnat⁹ ciuilit̄ de crimine qd ifamet. no. gl. i. c. cū te ab. l. d̄ re iudi. z gl. ij. q. j. mlti z. l. athletas. z. l. furri. ff. de his qui no. infia. sentit gl. z Bart. i. l. ifamē. ff. de publi. iudi. Ab. i. c. at̄ cleric⁹. ix. colum.

¶ Infamis efficit̄ cōfessus crimē de quo qd dam-

natus efficeret infamis quantūcūq; snia inde nō sit secuta. Bar. in alleg. l. infamē. gl. in l. ictus fustij. ff. de his q. nō. infra. Inno. in. c. sup. his. de penis. idē d. trāsigente sup. furto. sed Bar. cū quo cōcor. Abb. vbi. s. tenet q. p̄fessus i iudicio nō efficitur infamis q̄i p̄demnatōez in causa criminali in l. 7 si p̄fessus. ff. de custo. reo. 7 b in cā criminali. i ciuili xō p̄fessus habet p̄uictio 7 p̄dēnato. vt. l. 1. j. d. p̄fess. fallunt tñ p̄dicta q̄i post p̄fessionē 7 ante cōdemnatōez sit executio corporalis vt alleg. l. ictus fustij. Item fallit vbi trāsigitur. vt allega. l. infamē. Ab. vbi. s.

¶ Cōfessus ex ficta p̄fessione ppter p̄tumaciā non est infamis. iuxta nō. in. l. ei. q. dilatorē. ff. de iure fisci. 7. l. fili. de ver. obli. debent cñ xba in hac materia odiosa dīficari in casu xō 7 nō ficto. vt in iuribus. s. allega.

¶ Infamat^o si depēdeat a volūtate sua tollere infamiā vt qz hz p̄cubinā cā abijciēdo tollit infamiā 7 tñ requirunt tres monitōes anteq̄ p̄uef. nō. 3o. an. in. c. ij. de purga. cano. s. si nō erat in ptate sua tollere infamiā vt qz erat infamat^o d. furto 7 homicidio. 7 tñ statim d. suspēdi nulla monitōe p̄missa. nō. Domini. in. c. p̄byter. ij. q. v.

¶ Infamia si inducit scādaliū vel crimē magnū infamar^o pōt statim suspēdi pendēte p̄cessu. gl. nō. in. c. p̄byter. ij. q. v. 3o. an. in. c. j. de accusa. li. vj. Abb. in. c. at si clerici. r. colum.

¶ Infamis infamia facti nō pōt esse pcurator vel iconom^o ecclie vel ip̄oz dericoz etiā p patrimonialibus. de generali iconomo. pbat in. c. indicatuz. lxxix. di. de pcuratore ad iudicia taz in negocijs ecclie q̄ p̄p̄ijs. p̄t in. c. qz ep̄m. v. q. iij. vbi tex. loquit indistincte siue sit infamia facti siue iuri. inter laicos tñ infamis pcurator admittit siue sit natus infamia iuris siue facti. insti. d. excep. 6. si. cū illud officiū sit on^o 7 nō honor. est p̄clusio Abb. in. c. impator. de iura. calū. in fi.

¶ Infamis nō ē testis falsū deponēs si p viam exceprois p̄uincat. vide. j. testis. x. si 3 testis.

¶ Infamis nō efficit filius cleric^o ppter crimē lese maiestatis cōmissus p patrē. vide. s. fili^o cleric^o.

¶ Infamiā facti 7 pnceps abolere nō pōt tñ d. mētib^o hoim pōt p bona opa q̄ sequit^o deleri. vt in. c. inter sollicitudines. de purga. cano.

¶ Infamiā nō irrogat gen^o cuiusq; pene etiā si de linq̄is incarceret nō secuta snia. nō. glo. 7 doc. in. c. sup. his. de penis. 7 vide nō. in. l. ictus fustij. ff. de his q. nō. infra. 7. l. fustib^o cesuz. C. co. ti. 7 specu. ti. de sen. pla. 6. quid de istis. 7 Bar. in. l. infamē. ff. de publi. iudi.

Infidelis

¶ Infideles ligant^o canonib^o in spūalib^o. c. gaude mus. de diuor. in tpalib^o xō subiiciunt^o principi seculari. l. nemo. 7. l. iudei. C. d. iudeis. nisi i casib^o i q̄b^o infideles laici subiiciunt^o ecclie. 7 d. his plene p Inno. l. c. qd sup. his. de voto. Ab. in. c. j. d. p̄sti.

¶ Infidelis si peccat ptra legē nature vt ptra cox legē in moralib^o. pōt puniri p papā. nō. Inno. in.

c. qd sup. his. de voto. 7 ip̄i dicūt^o primi nostri q̄s debem^o diligere 7 lucrifacere quātū possum^o rōne humanitatis cū sint nre nature p̄ticipes nā veniūt appellatione primi. nō. tex. 7 gl. in. c. primos. de peni. di. ij. 7 p̄nt indirecte p eccliam compelli 7 nō per euāgelicam denunciationē. nō. Abb. in. c. nouit. de iudi. circa p̄nci. vide. j. iudeus. 7 vide. j. papa pōt exercere.

¶ Infidelis auxilio est licitū xpianis vti i bello iusto. vt p̄cludit Eldra. p̄clusiōe. lxxij. nā legit^o q. machabei q̄ fuest viri sancti miserūt legatū romanis q̄ tūcerāt gentiles vt mutuo se adiuuaret. vt habetur. achacha. j. c. qz in bello iusto licitū est parare fīdidas 7 parare 7 simulare. xxij. q. ij. c. j. ergo fortius est licitū vti auxilio infidelis. Itē qz fideles in bello iusto licite adiuuāt om̄m infidelē. vt. c. iulian^o 7. c. si dñs. xj. q. iij.

¶ Infidelis an pōt ius patronat^o h̄re. vide. j. patronus. x. ius patronat^o.

Infirmitas

¶ Infirmitas pbat facili^o mittēdo medicū ad infirmū. Itē postq̄ pualuit poterit pbari ex aspectu vt qz habet faciē extinc̄az. ar. in. l. iij. d. mino. 7. l. q̄sini. de re iudi. Abb. in. c. q̄relā. de pcura. ij. colū. 7 vide. s. p̄tumacē nō excusat.

¶ Infirmitates pueniunt q̄noz ex causis. Prima vt iustis p patiētiā augeat merituz. vt Job. Scda ad custodia x̄tutuz ne supbia subintret vt i paulo. Tertia ad corrigēdū p̄ctā. vt i. c. cū infirmitas. d. pe. 7 remis. Quarta ad gliaz vt legit^o d. ceco nato 7 de lazaro. Quinta ad initiū pene vt in herode. Unō x̄tus. Et p̄bet vt dānet vt impiet vt mereat. Et p̄reat x̄pi glia pena daf. doc. signant^o pe. de ancha. in alle. c. cū infirmitas.

¶ Infirmitas excusat a residētia 7 infirm^o p̄cipit p̄ bendā 7 distributōes qz fuire intelligit. vide glo. 7 3o. an. in. c. ad audiētiā. de cle. nō resi. 7 vide. j. residere intelligit. 7. x. a residētia 7 qd nō. Abb. i. c. j. de cle. egro. 7. c. j. d. cle. nō residē. li. vj.

¶ Licet tpe infirmitat^o teneat dñs pascē suos vt nō. glo. in. c. j. de cleri. egro. nō tñ tenet ad magnas 7 diuturnas expē. nō. Bar. i. l. si cū dotē. 6. si auit. ff. so. ma. fac in. ar. l. i reb^o. ff. cōmo. qd intel lige rōne famulat^o. s. alia rōne qz p̄xim^o si ille non hz vñ sibi sbueniat tenet dñs si est diues. nā idem pōt facere paup^o 7 quēcūq; diuitē. vid. c. sic. xlvij. di. 7 facit. c. pascē. lxxvj. di. et maxime ep̄i tenent^o subuenire pauperib^o 7 his q̄ nō possunt manibus laborare. lxxij. di. c. j. xij. q. j. c. vidētes. nō. Abb. in. c. j. de cle. egro. iij. colum.

¶ Infirmo famulo nō debet salariū qz casus p̄tingens in psonam illius qui locauit opas suas liberat p̄ductore a p̄statione mercedis. qd est verū qñ salariū debet alicui rōne p̄sone sue dūtaxat secus si daf sibi etiā p̄templatione alioz vt qñ datur p̄testari qui habet soluere suis iudicibus 7 officialibus a quoz obligatione nō liberat per mortē. de quo nō. in. l. diem defuncto. ff. de offi. asses. qd autē i doctore vt aduocato q̄ decesserūt non finita cā

nūquid ei heres debeat habere salariū tōtū ipis
vel p rata zc. vide glo. z Bar. in. l. j. ff. de varijs.
z extraor. cogni. z Bar. in. d. l. diē defuncto. vt re
fert Abb. in. c. j. de de. egro.

¶ Si clericus est ita claudus q sine baculo ad altare
ascēdere non valet non pmititur celebrare. no.
glo. in. c. si quis. lx. di. secus quādo aliter esset clau
dus. idem si habet difformitatem. no. Ab. in. c. ij.
de de. egro.

Ingratitudo

¶ Ingratitudo est ventus vrens siccas fontē mi
sericordie rorem pietatis et fluentia gracie. vt inqt
beatus Bern. sermone. ij. hoc peccato laborant re
cipientes libenter dona z beneficia nec tamen ha
bēt illa grata. z donatores quib⁹ tenēt ad antido
ta interdū iuxta vulgare puincie remunerāt scabi
ose. ad idē de iude. z si iudeos. ad hoc fac. qd no.
xxij. q. vj. c. sex sūt differētie. puenit autē pecca
tū ex superbia. sūt. n. qui credūt sibi debita omnia
seruitia que sibi fiunt. Unde idem beatus. Bern.
est quedā psumptio in delictū maximū vti dat qst
innari als imeritis z i acceptis bñficijs gñaz bñficiū
vsurpare. no. Jo. an. post host. i. c. si. d. do. j. colū.
z fm Senecaz ingrat⁹ est q dissimulat. ingnissim⁹ q
oim obliuiscit beneficior. vti ibi no. Ab.

Inhibitoria

¶ Inhibitoria pōt mittere iudex ecclesiastic⁹ iudi
ci seculari ne pcedat sup cā dependēte ex cā q orit
corā ipso iudice ecclesiastico. vt ē casus. i. c. tuā. d. or.
cogni. idē Lopus alle. lxxij. vbi pcludit hāc inhibi
torā posse mitti sine cause cognitiōne. qd no. idem
Abb. i. alle. c. tuā. circa pn. lz em fm eūdē Lapiū in
alijs inhibitorijs exigat cause cognitiō. i. auctē. in
medio li. sacras iu. nō fie. s. j. z d app. nō solū. z. c.
romana. li. vj. secus tñ in casu. c. tuā. cū sit potius
qdā declaratio quā act⁹ disponēs z sic nō exigat co
gnitiō. vt Ab. in alle. c. tuā. vide. j. pcessus tenet.

¶ Inhibitoria pōt iudex ecclesiastic⁹ ex officio face
re ptra secularē sine aliq inqsiōne vbi iminet picu
lū vt qz agit an instrumētū sit vsurariū z corā iudi
ce seculari penē executio istr⁹ instrumēti. nā i istis
pcernentib⁹ piculū aie pōt iudex sine reqsiōne pce
dere. no. Inno. i. c. ad nraz. ij. d. iureiu. si autē inhi
bitoria nō mittat valebit pcessus s snia nō valebit
a min⁹ instructo z p ordinē iudicioz. nō em ppo
sita exceptiōe pemptoria dz ferri snia sup pncipali
nō discussa pri⁹ pemptoria. vt no. in. c. j. d. or. cog.
Abb. no. in. c. tuā de ordi. cog.

¶ Quādo cā que tractat corāz alio iudice est inci
dens z de sui natura p iudicialis cause que tractat
p pmi iudicē tñ statim z sine aliqua cause cogni
tione scōs iudex potest primo inhibere. d. ordi. co
gni. c. tuā. q si. sint legi. latoz. no. Lopus sua alleg.
lxi. circa. fi.

¶ Sola inhibitiō executori dati ad puidendū im
pedir collatōez ordinarij. vt. c. si solet. d. pces. pbe.
li. vj. z fori⁹ h opat inhibitiō pape. vt i. c. pstitut⁹
eo. si. ex quo colligit cū ibi no. p Ab. q facta ab or

dinario p inhibitiōne pape sunt ipso iure nulla. fa
cit qd no. Inno. i. c. si. de accusa. z i. c. Raynaldus
de testa. et vide no. in. c. dilectus. ij. de pben. z vi
de. s. col. d. si scribit.

Inobedientia

¶ Inobedientia subditoz dz p plarū vlcisci. nam
peccatū est nō subsistere cā rōnabili pcece iobediē
tius z pumacibus. c. quāto. ij. q. v. Ab. in. c. j. de
postu. pla. iij. colum.

¶ Inobedientes z rebelles sditos ptra suū pnd
pē dz papa adiuuare eū z eoz rebellionē domare
ar. in. c. cū ad vex. xcvj. di. no. Inno. in. c. lz ex su
scepto. d. foro cōpe. Ab. in. c. nouit. d. iudi. in pn. z
tangit in. d. c. lz ex suscepto. iij. colū.

Inimicus

¶ Inimicitie solēt ex materia litigij causari. ad b
qd le. z no. in. c. in lris. z. c. itez cū qs. de resti. spo.
no. in. c. cū sup. de offi. dele. ad b. c. meminim⁹. et
c. repellant. de accu. Abb. in. c. j. de iudi. z. c. acce
dēs. ij. vt lit. nō pte. z gl. in. c. cū opteat. d. accusa.

¶ Inimic⁹ psumit q salutat ab alio. z non vult re
spōdere. vt no. glo. lxxij. di. c. hadrian⁹. qd intelli
ge qñ soliti erāt se salutare inuicē. qd no. glo. in. c.
psuluit d. offi. dele. Ab. in. c. ad b. j. de apel.

¶ Inimicitia capitalis orit p spoliatoz vel recēdo
nem picularis rei. no. glo. in. c. cū opteat. d. accu.
nisi res esset modica z vilis ex qua nō orit inimici
tia capitalis. no. in. c. itē cū quis. de resti. spo. Itē
pbatur inimicitia si inimicus minar⁹ est mortē vel
accusauerit eū de crimine capitali. no. glo. in. l. licz
ff. d. arbi. idē si odit eū in mortē. no. glo. in. auctē.
de testi. qz ibi pcludit inopia accusari. s hic pcludit
inimicitia capitalis. no. Ab. in. c. accedēs. ij. vt lit.
nō ptest. ij. colū.

¶ Inimic⁹ suip⁹ ē q agit p ppa vtilitatē z honesta
tē. z q emēdat. xlv. dis. fac. qz negligēs samā suā
crudel⁹ est. xij. q. j. c. nolo. Abb. in. c. si. de accusa.

Iniuria

¶ Iniuriar⁹ actio cōpetit etiā p modica iniuria cū
iniuria dz omē id qd nō iure fit. z vocat pumelia
a ptemnēdo. qz qs inferēdo iniuriā ptemnit aliū.
vt. l. j. ff. de iniurijs. hoc. n. ptemnunt iniurie etiā
modice. nā delictū quāntūcūqz puū puniendū est.
vt. l. recipiēdū. ff. d. penis. z. c. nō afferam⁹. xxij.
q. j. idē gl. no. in. c. si impator. z. c. duo quippe. xc.
di. q dicit q ois pumacia est digna excōicatione z
tāto est maior quāto de maiori insurgit pumacia
qz videt magis iudicē ptenere. est pclusio Abb. in
c. cū te ab. l. de re iudi. ij. colum.

¶ Qñ plar⁹ pōt punire iniuriā suā. vide. j. patus
d. in casib⁹ in quib⁹

¶ Iniurie satisfactōez pōt petere cleric⁹ nōie ecclē
sie. vide. s. cleric⁹ pōt petere.

¶ Iniuria seu punitiō q i iudicio dz si pbe⁹ nō tene
tur actōe iniuriar⁹ dicēs. z sic intelligit. l. si quidez.
C. de iniurijs. z. ff. e. l. si quis d libertate. C. d lib.
cā. l. si nbi. nō videtur iniuriar⁹ facere qui iure suo

vtis et ordinatio erigitur. ff. de reg. iur. non videtur quia iuris executio non habet iniuriam. ff. e. l. iniuriarum.

Oldra. suo p. fil. liij.

Constat facies xbo v' facies et iudicium libellum famo sum etiam si sit v' tenet. C. d. famo. li. l. j. vbi no. et in. l. eu. q. ff. eo. n. et vide. xvj. q. j. c. j. z. ij.

Iniuria q' dicitur alicui et iudicium non i libello s' ca' corre ctiois etiam in publico non est punibilis iux' illud pec cantem coram oib' argue. xl. di. c. illud. vel coram plato bz non in iudicio ea intentio vt iste puniat et ei' pe na sit alijs in exemplum non tenet. C. ad. l. iuliam repetit. l. j. z. c. q' ppter. ij. q. j. idem si dicat vt a primis no cumetum corpale auferat. vt q' vult p' d'ere ciuitate. v' est leprosus vel simile etiam si sit occultum vt sim plices possit decipere vel aliud crimine vt repellat ab hereditate vel a p' motioe. q' tunc non fit a'io iniurian di non tenet cu' dicat ex ca' licita. vt alle. l. eu. q' cu' si mi. z. l. q' d' reipubli. ff. de iniur.

Conuiuium dices alicui in rixa ca' iniuriadi. etiam si sit v' actioe iniuriarum tenet siue puicius pueniat si ne culpa siue cu' culpa. nam adest id q' est substan tale in actioe iniuriarum. s. anim' iniuriandi cu' iniu ria ex affectu facientis p'stitit. vt. l. illud. z. l. eu. q. j. ff. eo. n. na ad h' q' d' excuset a pena requirit q' absit libido vel voluntas iniuriadi. fac. ff. queadmodum testa. ape. l. iij.

Iniuria si q's p' modum exceptiois dicat si ea non p' bar iniuriarum actioe tenet. q' calumniari videt. C. de aduo. di. iudi. l. j. ij. q. iij. q' non p'bauerit. est vltima p'clusio **Oldra.** suo. p. fil. liij.

Iniuria q' modis dicitur. no. insti. de iniu. in p'n. et l. y. in. l. si non puicius. q. j. z. vide Bar. ff. d' vi publi ca. l. in eadem. et ex de iniurijs. z. dam. da. c. fi. glo. in. x. ignorantia.

Ite quo dicat q's suorum facta p'sequi. no. C. ad turpil. l. si femina.

Ite an sibi facta teneat q's de iure canonico remittit. no. Bar. ff. d' iniur. l. non solum iniuriarum. j. no. ex d' maledic. c. j. gl. ij. z. xlv. di. tria sunt. gl. ij. xc. di. si q's p'ristat. z. xxiij. q. iij. si is.

Ite an possit q's p'pullare. vide. j. x. an licet eaz vi repellere.

Ite q' d' aliquem i iudicio indebite trahi. no. ff. q' satisfda. cog. l. si non p' p'denato. glo. fi.

Ite facta emptori an noceat venditori. no. ff. de euic. l. si per imprudetiam. z. Bar. ff. de fideius. l. exceptione.

Ite vni scia an alij noceat v' no. no. ff. d' euic. si p' imprudetiam. gl. actor. l. y. plene. C. loca. l. si defuncto q. ij. z. Bar. ff. de fideius. l. exceptioem.

Ite filio illata q's pot' remittere. no. ff. d' pact. l. i p'lon. l. q'n. z. Bar. ff. de iniur. l. s' z. si. s. filio. z. ex de sen. excō. c. parochianos. glo. j. z. iij.

Ite si sit scia monacho suo vel filio. q's agit z cui satisfiat. z etiam q' iudicio extimet. no. ex. d' sen. excō. c. parochianos. glo. j. z. iij.

Ite si sit facta famlo v' clericov' ciui. an cōperat actio d'no v' epo v' ciuitati. no. Bar. ff. de iniur. l. j. s. idem ait. z ex d' sen. excō. c. parochianos. glo. j.

Ite an ea possit cleric' sibi facta remittere v' ep's

facta ecclesie sine caplo. no. ex. de sen excō. c. ptingit glo. j. z. xxiij. q. iij. si is.

Ite facit etiam q' vi bonu' fac. no. ff. ad. l. aqui. l. si fu'. s. si puez. glo. si iniuriarum.

Ite an fac' res inanimata. no. insti. si q'dru. pau pi. feci. dica. s. j. glo. carent.

Ite atrox reputat ex p'fona. no. extra d' calu. c. j. glo. ij. vide in specu. de lega. s. nunc dicam'. x. q' aut dicit atrox.

Ite an sit volenti. no. l. y. C. d' epi. z de. l. raptore. q. penl. d' y. ex de reg. iur. c. sciēti.

Ite ei' materia plene no. l. y. C. de iniur. l. si non cōuicij.

Iniuriarum actioe pot' agi p' platu' successorum p' iniuria illata plato p'decessori vt plato l' plato mortuus lite non fuit p'testari. rō ē q' iniuria censet facta p'lature q' nūq' morit. vt colligit ex no. p' glo. z ibi p' Ab. in. c. q' d' sicut. s. sup' eo. de elec.

Iniuria non videt fac' v'ies iure suo l'z volūtatē supioris resistat. vt. l. non videt. ff. d' iniur. z h' l'z ex tali vsu vicino noceat. vel p'sueta cōmoda auferat cu' non facit a'io iniuriadi. vt. d. l. si. z sic no. q' habet p're inferiorē dom' si facit ignē p' vsu suo. l'z sum' in accēdēdo intret p' fenestras p'ris supioris. ita q' non nocet d'no illi' p'li non p'pter h' pot' cū agere. no. d' y. in. l. sumū. ff. de aqua plu. arcen. z Ab. in. d. c. cū in ecclia. iij. colum.

Iniuria fit iudici si ei' l'fe non p'mittit legi. z pot' ex h' agi p'tra iniuriantē ad satisfactioem iniurie. fa cit. l. si q'd. ff. de iuris. om. iudi. Abb. in. c. ex litterl. de offi. dele.

Iniuria fit ei cui' xbo credi debet si ab eo exigit scriptura. vt. c. legebat. de maio. z obe. sicut i simi li dicit q' iniuria fit ei qui ducit ad carceres si non admittit p'stans idoneos fideiussores. sicut em' iniuria fit idoneo fideiussori si si admittat vt idone' vt. l. si bona. ff. qui satisfda. cogun. Abb. in. alle. c. legebatur.

Iniuriarum actioe dānat' an effici' infamis. vide s. infamis efficitur.

Iniuriarum actioe puentis an pot' p'stituere pcuratozē. vide. j. pcurator pot' p'stitui. z vide. s. infamia euitat.

Iniuriarum actio siue agat ciuilit' siue criminali ter siue fuerit modica siue mag' ifamat. no. Bar. i l. infamē. ppe si. ff. de publi. iudi. na iura in h' nul lam faciūt d'fiam. vt. l. j. z. l. athletas. in eo. ti. ergo indistincte sūt intelligēda. hec est p'clusio Ab. in. c. cū te ab. l. de re iudi. ij. colum.

An si q's dicat alij iniuriā z p'uitiū v'z q' potest p'bari teneat actione iniuriarum. z vide notabiliter p' Abb. in. c. cū te ab. l. de re iudi. viti. colū. z lat' p' Oldra. suo p. fil. liij.

Si ego dixi tibi iniuriā pot' anio purgandi me ab iniuria quā mihi inferebas non teneor actioe iniuriarum vt si dixisti q' ego cōmisi aliq' crimē. z dico tu mēti. nā l'z innocentia mea d'fendere. vt tenet bar. i. l. q' cū maior. s. si libere. ff. d' bo. li. s. si p'uitiū p'cernit aliud factū. ita q' non venit ad innocentiaz meam defendendam. z tunc quilibet potest agere

de iniuria sua. ar. optimū in. c. veniēs. de iureiur.
et est ratio qz sicut nō est licitū pcutere q me pcutit
si nō sit ad defensionē s ad vindictā. vt. l. si ex pla-
giis. §. tabernari. ff. ad. l. aq. l. et no. Abb. i. c. olim
de resti. spo. ita nō l3 iniuriā inferri inferēti. verū
tamē is q puocat iniuriā intulit est min⁹ punit⁹
qz doloze iniurie nemo de facili cōpescere pōt. vt i
l. adulteriū. §. impatores. ff. d. adul. l3 pcludit Ab.
in. c. cū te ab. l. de re iudi. v. colū.

¶ Iniuria psonal ptingēs sine vulneratōe in pso-
nā clerici reputat atrox. et iō illā inferens nō nisi a
papa pōt absolui. vt. c. puenit. j. de appell. si tñ al3
iniuria ē leuis absoluit ep̄s. vt. c. puenit. de sen. ex
cō. qñ aūt iniuria dicat leuis vel atrox dephendit
de circūstātijs et qualitate psonaz. insti. d. iniur. §.
atrox. Abb. in. d. c. puenit.

¶ De iniuria cogscens criminalr pōt ex officio suo
cōpellē iniuriā inferentē ad satisfaciendū leso. vt in
c. postulasti. de iudeis. et fac optie p no. in. l. inter-
dū. §. q furē. ff. de fur. vbi l3 si agi nō possit crimi-
naliter et ciuilit. vt. l. vna. C. qñ ciui. ac cñ. pre. tñ
pncipalr agit criminalr. et postea ad satisfaciendū le-
so punit ciuilit. no. Abb. in alle. c. postulasti.

¶ Iniuriā suā qñ pōt iudex seu plar⁹ punire. et vi-
de. j. iudex pōt punire iniuriā suā. cū seqntibus. et
vide. j. plar⁹. x. in casib⁹.

¶ Iniuriā plaro vel clerico irrogata pōt tolli taci-
te et exp̄sse. sed qñ ad eccliam nullo mō. et sic intel-
ligit. c. saloniitane. lxxij. di. rancorē aūt animi qñbz
tenet remittere. xc. di. si q̄s p̄ristat. xxiij. q. iij. c.
si ille. xi. q. v. q̄ emēdat. odium aūt nullus tenet in
animo retinere. xxiij. q. iij. cū in lege. lxxij. di. cuz
hadrian⁹. nō. p̄e. in. c. olim. de iniur.

¶ Iniuriar actio an pōt monach⁹ intētare pseq
vel remittere et an h̄ cōpetat monasterio. et qd de
iniuria facta clerico seculari. vide glo. approbatā p
doc. in. c. parochianos. de sen. excō.

¶ Iniuriā suā licet fili⁹ remittat pater nihilomin⁹
pōt agere p iniuriā filio irrogata. ff. de pact. l. i. p-
sona. imo et si iniuriā fieret filio volēti pater agere
potest. ff. d. iniur. l. j. §. vlt. no. glo. in alle. c. paro-
chianos. de sen. excō.

Initium

¶ Initium an est expectādū seu mediū vel finis. vid
p̄cordantias in glo. c. sciētes. de cens. et c. dudū d
elect. ij.

Immunitas

¶ Immunitas ecclastica. vide. s. ecclastica imu-
nitate.

¶ Immunitatē s̄ditis vel non s̄ditis q̄s pōt pce-
dere et qd de ciuitate immunitatē pcedēte. et qd debe-
at p̄tinere immunitas et q̄ immunitas valeat. vide. j. p
uilegiū pōt pnceps. cū. x. seqntib⁹.

Impedimentum

¶ Impedimētū supueniēs in psonā iudicis an h3
inficere iurisditōez. vide. j. iudex.

¶ Impedimētū si reddit quē incapacē ad dignita-
tē punit si patiat se pmoueri ad dignitatē cui⁹ est

incapax si nō pādū defectū suū. et h̄ si ab alio erat
detectus. secus si erat occultū. Abb. c. sciscitar⁹. de
rescrip. vi. colum. vide. s. electio. x. punit.

¶ Impedimētū nō sufficit q̄ alleget nisi p̄bet q im-
pedimētū fuit cā imediata quare q̄s nō egit. et p-
bat h̄ p p̄testatōez vel p̄bado diligentia tpe impe-
dimēti. Inno. in. c. ex trāsmitta. de p̄scrip. Bar. in
l. de pupillo. §. si q̄s. ff. de no. ope. nū. Abb. in. c.
plerūq̄. de rescrip.

¶ Impediētes iurisditōez delegati an p̄sit p eūdē
iudicē puniri. vide. j. iudex.

¶ Impediēs aliquē possessionē nancisci tenet ad
interesse. vide. j. possessorēz nancisci.

¶ Impediēs pseq ius suū l3 p̄bet nūc impedimē-
tum. si tñ pbat q tpe impedimēti vulnerat. agere
nō excusat. no. Inno. in. c. ex trāsmitta. de rescrip. et
Abb. in. c. sciscitar⁹. de rescrip. ij. colū.

Impossibile

¶ Impossibile d3 id qd p pncipē tñ pōt explicari.
no. glo. in. l. p̄tinu⁹. §. cū q̄s. ff. de. x. obli. et Abb. i
c. cū eēs. de testa. xj. colū.

Inquilinus

¶ Elide. j. locatio.

Inquisitio

¶ Inq̄rere pōt iudex ex officio suo etiā sine citatō-
ne vbi delictū ē notoriū. si ignorat p̄sona delinq̄nt
nō tñ p̄ certā p̄sonā s̄ generalr. et si in inq̄stione ge-
nerali aliq̄ noiant d3 spāliter pcedere p̄ eos. quia
p̄cessus factus in generali inq̄stione nō facit fidem
i spālī. qz ps nō vocata fuit nec vidit iurare testes.
et hāc p̄tica videt seruare totus mūdus vt firmat
Bar. in. l. si. ff. de q̄sti. Abb. in. c. bone. de elec. vi.
colū. vide. j. notoriū.

¶ Inquisitor nō est iudex dat⁹ int̄ p̄tes cū x̄bo in-
quiras. sed est simplex iudex. vide. s. cōmissio. x.
si cōmittit.

¶ Inq̄rere pōt iudex domicilij sup delicto p s̄bdi-
tū alibi cōmissū. vide. j. iudex domicilij.

¶ Inq̄stio an et qñ requirit lit̄ p̄te. siue sit generalis
seu spālīs aliq̄ instigāte vel p̄seqntē eā vt telā ei⁹ al
sumēte. vide no. p gl. et doc. signāter p Ab. i. c. si. §.
sunt et alij. vt lit. nō p̄te.

¶ Inq̄stioe generali si aliq̄s nō mincē spāliter ille
p̄batōes nō sufficiūt ad illū p̄dēnandū cū ps debe-
at citari qñ testes iurāt et d3 dari facultas sibi defē-
dendi se. vt. c. ij. de testi. et c. q̄liter et qñ. §. debet. d
accusa. Inno. in. c. bone. j. de elec. Abb. in. c. cū vi-
lect⁹. de or. cog. xvj. colum.

¶ Inq̄stioe p̄zi⁹ nō facta d̄ fama an valeat p̄cessus
sup x̄itate criminis. vide Ab. i. c. cū opteat d̄ accusa.

¶ Inq̄rere an pōt iudex domū alteri⁹ p re s̄bra-
cta. vide. s. furtū. x. l3 possit.

¶ Inq̄rere pōt ep̄s p̄ aliquē quē suspectū habet d̄
v̄sura sic de alijs criminib⁹ ad imponēdā ei pnias
canonicā et nō ad vtilitatē vel alicui⁹ puate p̄sone
interesse p̄seqndū. et de p̄sanguinitate pōt inq̄rere
inter cōiuges. de viuz. porro. xxxv. q. vi. si duo.
idē dicēdū ē si de alio canonico ipedimēto inq̄rere

vellet. d. illo aut dubiū nō est q̄ de iurib⁹ p̄ncipis in
quiri pōt. C. d. bonis va. l. j. z. l. pe. z. vlti. li. x. no.
Inno. in. c. ad n̄fam. ij. de iureiur.

¶ Inquisitio fit ex mero z puro officio n̄llo p̄que-
rente. nulla em̄ infamia p̄cedēte vbicunq; agit de
correctōe peccatorū. vel iminet piculū aīaz. vt i ca-
su. x. s. p̄ri. simile de de. pegri. c. fi. de supplēda ne-
gligētia p̄la. c. ij. s. vltimo. l. hosti. in. c. ad n̄fam d
iure. in fi.

Insignia

¶ Insignia maioritari vel p̄sidētie seu insignia pō-
tificialia an p̄sit i alieno territorio tradi vel vti. z an
possunt p̄suetudine vel p̄uilegio p̄ inferiorē acq̄ri.
vide no. p̄ Abb. in. c. j. vt lit. pen.

Insinuatio

¶ Insinuatio est descriptio donatiōis in publico
corā iudice z fuit hoc adinuentū vt ex clandestina
donatiōe hoies nō defraudarent. de q̄ insinuatōe
vide Bar. in. l. modestin⁹. ff. de dona. z in. l. dona-
tores. C. eo. ti. no. in. fi. de dona. inf. vi. z yxo. et vi
de. j. publicario.

Instantia

¶ Instantia cause appellatōis succedit loco instātie
cause p̄ncipalis. vñ sicut lite pēden. in p̄ma instan-
tia nihil est innouandū etiāz p̄ ptem. vt in de. ij. vt
lite pendē. ita nec pēdente instātia cause appellatō-
nis. qz surrogatūz debet s̄ape naturā illi⁹ in cuius
locū surrogat. vt. c. ecclia. vt lite pendē. z h̄ etiāz
si instantia sit diuersa. de quo vide plene Abb. in
c. dilecte. de excep.

¶ Instantia cāe nō trāsit nisi in successore vniuersa-
lē singularē nisi fuisset actū noie ecclie cū p̄decesso-
re. qz tūc bñ trāsit instātia z actiōes in successore. z
iste est p̄p̄ius casus in. c. dilecti. de fo. compe. no.
Inno. z Abb. post eū in. c. qz. w. de iudi.

¶ Instantia inchoata cū defūcto trāsit ad successo-
rē in vitiū sicut transiit rescriptū. z h̄ lz apte de iure
nō p̄bat. eq̄tas tñ h̄ suggerit. vt est conclusio Ab.
in. c. qz. w. de iudi.

¶ Instantia accusata cū accusatore sup crimie mor-
tuo accusatore p̄ p̄fessioz accusati pōt iudex p̄leq̄n
do illā instantiā rōne publici interesse illū punire.
no. in. l. q̄uis. C. de adul. sentit Inno. in. c. qz. w.
de iudi. z Ab. post eū. p̄ quē vide latissime qñ instā-
tia trāseat de vno ad aliū.

¶ Instantia iudiciū tā i foro ciuili q̄ canonico nō pe-
rūt lapsu triēniū qñ stat p̄ reū z ei⁹ cauillatōes q̄mi-
n⁹ vt cāe decisio fiat infra triēniū p. l. p̄perādū i fi.
C. d. iudi. z p. c. venerabil. d. iudi. z gnāliter qñ cau-
sa tractat in foro eccliaſtico. maxie si cā est ecclie nō
perūt instātia p̄ triēniū. idē si cā ecclie tractat in fo-
ro ſectari. Abb. in. d. c. venerabil.

¶ Instantia cepta p̄ officiales i loco iudiciū perūt
lapso t̄mio iuris. vide. j. termin⁹ si sit.

¶ Instantia pempta lz pereāt acta iudiciū. nō tñ pe-
reūt acta cause litis. z q̄ sūt illa vide glo. in de. ſepe
de ver. sig. in. x. defenſioib⁹. z sic restringit glo. in

c. venerabil. d. iudi. z q̄d no. in. l. gesta. C. de re iur-
di. z p̄ Inno. z alios. in. c. cām q̄. de testi. z p̄ Bar.
in. l. cū lite. ff. iudi. sol. z p̄ Spe. ti. delega. s. restat.
x. s. mlier. est p̄clusio Abb. in. allega. c. venerabil.
iij. colū. z vide archi. in. c. indēnitatib⁹. de elect. li.
vj. z glo. in. c. statuta. de here. eo. li.

¶ Instantia p̄ cōpromissuz nō p̄t. progari. etiā p̄ pti-
um p̄sensuz. no. glo. in. l. p̄perandū. C. d. iudi. z ē
rō qz cōpromissuz est volūtariū. vt. l. si dicitū. ff. de
excep. z iō nō dz ius publicū ledi p̄ factū volūtari-
um p̄tū. z etiā pactū iuratū si valet. no. Bar. i. all.
l. p̄perādum. z ē p̄clusio Ab. i. c. venerabil. d. iudi.
iij. colum.

¶ Instantia si perijt p̄ t̄minū p̄fictū a lege vel statu-
to an si snia p̄ feras an valet. vide. j. snia lata.

¶ Instantia lz d. iure canonico nō perijt nec daf re-
ſtitutio. daf tñ actio de dolo p̄tra p̄tē. vt. l. arbitro
ff. d. dolo. gl. z Bar. i. auctē. vt spōsa. lar. s. h̄ q̄. d.
iure tñ ciuili instātia nō perijt si facto rei actor fuit
impedit⁹. no. Bar. in. l. si cū ip̄e. ff. d. excusa. tuto.
ſactex. in. l. fi. C. d. adul. de q̄ vide q̄ plene no. Ab.
in. c. pe. de iudi. vij. colū.

¶ Instantia iudiciū etiā d. iure ciuili nō perijt qñ ex
magnitudine ip̄i⁹ cāe. vñ p̄pter mltas appellatiōes
actor impedit⁹. qz i talib⁹ causis qñq; req̄rit maior
dilatio q̄ sit t̄min⁹ instātie tot⁹ z ideo vltra termi-
nū pōt ferri snia ex q̄ nō pōt imputari p̄tib⁹ vti iu-
dici cū talis t̄min⁹ dz recipe interpretatiōez a iure. l.
si cā. j. illū terminū expediri pōt vt est singulari tex.
in ſimi. in. l. vt gradatim. s. j. ff. d. mune. z hono. et
in. l. fi. in fi. C. d. adul. z. l. ita autē. in p̄n. ff. d. admi-
tu. Ab. no. i. alle. c. pe. pe. colum.

¶ Si instātie t̄ps labit z p̄ p̄clusiōez p̄tū nō restat
t̄ps instātie z p̄p̄ breuitatē t̄pis iudex nō possit ſe
informare d. meriti cāe. ola tñ sūt i iudiciū deducta
poterit sic iudex p̄nūciare absoluo vñ cōdēno. put
q̄s absolued⁹ vel p̄dēnād⁹ ē vt ex aci p̄z. no. Bu-
tri. i. l. iudices. C. d. ſen. z Anto. i. c. penf. d. iudi. ſa-
tis. n. est q̄ snia pōt certificari ex aci. vt. l. t̄minato
C. d. fru. z lid exp̄e. z Inno. l. c. h̄. d. lib. obla. z cer-
tū est illud q̄ i iudicio recipit certificatiōez. z q̄d in
rex natura ē certū est. d. q̄ p̄ glo. z Bar. i. l. certi cō-
ditiō. ff. si cer. pe. nā qñ iudex videt instātia perire
pōt ex officio suo ad sniaz puenire. ita no. Bar. in
l. ſeyus augeri⁹. ff. ad treb. z pōt ex officio suo ptes
citare. ē p̄clusio Abb. in. c. pe. de iudi. pe. colum.

¶ Instantia perijt in causis ſūmariis. lz in ill⁹ omit-
tant oia ſubſtāntialia iudiciū. z fortius h̄z locū i his
pemptio instātie q̄ in alijs. qz dñt citius termina-
ri vt est conclusio Abb. in. c. venerabilis. de iudi.
in fi.

¶ Instantia perijt etiā si iudex p̄ inq̄ſitiōez p̄cedat.
nā i ciuilib⁹ qñ p̄cedit z ip̄lozaf officiū nobile iudi-
cis h̄z locū pemptio instātie vt ple. no. Bal. in. l. p̄-
perādū. C. de iudi. Abb. vbi. s.

¶ Instantia noua an pōt inchoari p̄ ptumacē p̄ma
lite pen. vide. j. li. pen. p̄ ptumacē.

¶ Licet qñ q̄s est absolut⁹ ab instātia iudiciū pere-
ant oia acta ex ip̄so iudicio orientia ſiue p̄cedētia
vt citationes z ſatisfactiones z p̄ſimilia. vt. l. p̄pe-

randū. §. j. C. de iudi. z. l. pe. ff. iudi. sol. cōfessiōes
mī z attestatōes z oīa factū respiciētia q̄ sūt acta lūl
ppetuo valēt inter easdē psonas z corā eisdē iudi-
cibus. C. de arbi. cū ante. §. si. z hoc si ad idē agitur
vel etiā ad aliud qđ tñ ex illo pdeat. quale est si at-
testatōes sunt sup mīmonio. nā valēt p filiis legi-
timādis. ar. in. c. albericus. de testi. no. doct. post
Inno. in. c. cām que. j. de testi.

¶ Acta iudiciū si factū respiciāt ppetua sūt z valēt
vt in citatōe q̄ ppetuo valet ad interrūpendā p̄scri-
ptōem. C. de p̄scrip. xxx. an. no. l. cum notissimi. j.
rñ. z. l. vlti. z viniū lūgiosī q̄nto tpe durat. no. In-
no. i alleg. c. cām que. viō. s. acta. x. oīa acta.

¶ Instātia pempta ppter ineptitudinē petitiōis
valēt attestatōes recepte sup inepta petitiōe. ad b
c. sepe de testi. spo. no. l. hosti. in. c. cām q̄. j. de testi.

Institutio

¶ Institutio lz d iure cōi ptineat ad ep̄m. vt. c. om-
nes basilice. xvi. q. vii. tñ institutio auctorizabil q̄
ad curā aīaz pōt p̄scribi p inferiorē ep̄o. vel ad in-
feriorē pōt ptinere ex p̄suetudine vel cōmissiōe spe-
ciali ep̄i. qđ dic vt no. i. c. cū satis. d. offi. archi. z in
c. cū venerabil. d. reli. domi. no. Abb. in. c. sup eo
circa si. de offi. dele.

¶ Institutio auctorizabil ad curaz p̄li pōt p̄scribi
ptra ep̄m. vt. c. auditis. de in integ. resti. no. Abb.
in. c. cū venerabil. de censi.

¶ Institutō heredis lz nō possit nutu fieri p testato-
rem obmutescētē ex accidētī. vt. l. heredes palā. in
pn. ff. de testa. z. l. hac p̄sultissima. in pn. ff. q̄ testa.
fa. pos. z. l. discretis. z. l. iubem. eo. ti. vbi. no. va-
let tñ fideicōmissus z alia legata nutu relicta maxi-
me ad pias cās. no. in. l. si qđ ad declinandā. C. de
epi. z de. ē p̄clusio Jo. cal. in suis p̄silijs ti. de testa.
p̄silio. xl.

¶ Duob⁹ ptendentib⁹ sup institutiōne canonica
beneficiū z vterq; nō pbat qđ factur⁹ ē iudex. vide
j. iudex. x. duob⁹.

¶ Institui pōt heres p anū nepos legit⁹ z nālis ex
filio spurio. nā psona filij nō nocet nepoti qz ipe ex
sua psona hz q̄relā. vt. l. iij. §. si emācipat. ff. d. bo.
pos. p̄ tab. z qđ no. C. de inoffi. testa. l. si quis filiū
z. C. de here. insti. l. cognouim⁹. hē p̄clusio Bar.
in suis p̄si. p̄silio qđ incipit oducus.

¶ Institutōes heredis inducit x̄buz relinquo ad-
ditū vniūsitati. f. certa mea bona. vt. c. Raynuci⁹.
de testa. qđ intellige vt no. Bal. in. l. q̄tiens. C. de
here. insti. nā x̄ba sūt intelligēda fm q̄litates pso-
naz inter q̄s pferunt in. c. magne. de voto. nam
pōderādū ē cui relictū fiat an ad psonā q̄ de iur⁹ d̄z
instiui an ad aliū. no. Ab. in alle. c. Raynuci⁹. ij.
colum. z no. ipe in. c. Raynucius. eo. ti. iij. colum.

¶ Institutō i bñficijs q̄plex est. z q̄ differētia inf-
stitutōes z collatōes z inuestitura z q̄ dicat insti-
tutio auctorizabilis. z an p institutiōem seu inuesti-
turā trāsserat possessio. vide no. p Ab. i. c. auctori-
tate. d. insti. z p Dy. i reglā p̄ma. d. reg. iur. li. vi.

¶ Institutō collatoria tituli lz d iur cōi ptineat ad
ep̄m i tota sua dioce. vt i. c. cū ex iniūcto. d. heret. z

idē itelligo d p̄firmatōe electiōis facte ad dignitatē
inferiorē etiā si electio sit d abbate. vt i. c. j. xviij. q.
ij. institutiō tñ corpal q̄ten⁹ ē institutiōis facte execu-
tio p̄inet ad archiep̄m. z sic loquūt iura alle. in gl.
c. cū venissent. d. insti. z Abb. ibi. iij. col.

Instrumentum

¶ Instrumentū siue p̄uilegiū p̄fectū manu publica
si habeat sigillū appēsuz lz p̄dat sigillū vel destrua-
tur nō ppter b corruit fides instrumēti. qz sufficit
auctas notarū vt singulari. no. Inno. in. c. inf di-
lectos. d. fide instru. qđ itelligit Abb. in. c. innotu-
it. de elect. sup glo. ij. qñ sc̄ptura hz oīa siḡ publici
catis. iō cautū est vt collatōes beneficiōz z simi. fi-
ant p manū publicā. ne destructo sigillo plati cor-
ruat fides instrumēti. vt ibi Abb.

¶ Instrumentū vel libz rōnū si aliq̄s est visus vitia-
re nō est audiēd⁹ si velit illud reprobare. vide. j. te-
stis. x. si attestatōes.

¶ Instrumentū an p̄bet crimē alicui⁹. vide. j. p̄bat
crimen.

¶ Instrumento debiti reddito p̄sumit liberatio seu
remissio debiti facta. no. glo. i. fi. z iura ibi alle. i. c.
ecclia. ij. vt lite p̄dente.

¶ Instrumentū debiti v̄editiōis seu alteri⁹ p̄ctus si
sit traditū vel redditū debitori emptori seu alteri
an p̄sumat liberatio. vide no. z copiose p Abb. in
c. ecclia. ij. vt lit. pen. ix. colū.

¶ Ex instrumētū pducit p̄ adūsariū etiā si sit re⁹ pōt
actor sūdare intēdēz suā. z qđ pl⁹ est etiā si sint pro-
ducta ad p̄bādū exceptiōes sup q̄ actor se fundare
nō pōt. z ē rō qz v̄tēdo iustitias etiā fuit illa cōia
vt. l. j. C. de edēdo. z. c. b. ppetuo. d. fide instr. z. c.
cū olim de censi. Abb. c. cū venerabilis. de excep-
ij. colū. z in. c. ex l̄ris. de fide instru.

¶ Instrumentū i iudicio pducēs videt p̄fiteri tacite
oīa i eo p̄tēta. Inno. in. c. cū olim. de censi. z Bar.
in. l. post legatū. ff. de his q̄ vt indig. z fac. tex. i. c.
cū venerabilis. d. excep. arguēdo p locuz a spālī vt
ibi late p Abb. viij. colū. vide. s. p̄fiteri videt. vbi p
quinq; casus seu p̄clusiones z no. expedit totam
materiam.

¶ Instrumenti solēnitas intrinseca vel extrinseca. an
p̄sumat i instrō nisi p̄bet. z an idē i testib⁹ deponē-
tib⁹. vide late z no. p Abb. in. c. sicut. de re iudi.

¶ Instrumentū seu p̄uilegiū si peti⁹ renouari an de-
beat ps citari. vide. s. citari d̄z ps.

¶ Postq̄ qđ succubuit i cā dñt oīa p̄uilegia seu in-
strumēta d̄cissioni p̄ia lacerari z cor̄rūpi ne i futur⁹
possint p̄stare mām discordie. colligit ex tex. c. cuj
dilecti. de p̄fir. vii. ex q̄ infer⁹ fm Ab. ibi q̄ si p̄ncl-
te sūt aliq̄ instrumēta tñ inutilia z iuri meo p̄tra-
ria possū petere vt cor̄rūpan⁹ z lacerāf. fac. c. acce-
dens p̄mo. vt lit. nō p̄test. z. l. sicut. C. de li. cā. Ab.
vbi. s. z vide. j. snia nulla cassata.

¶ Instrumentū v̄l sniaz negās ēē penes se cōpellit
exhibere. vide. j. negās instrumētū.

¶ Instrumentū in iudicio pducēs si opponat p ad-
uersariū d falsitate z q̄ cōpellat p iudicem respon-
dere an velit eo tanq̄ v̄ro vū non satisfacit oī-

cendo q̄ est verax. s̄ si apparuerit esse falsus q̄ non vult eo vsus esse. ⁊ p̄inde esse vult ac si vsus nō fuisset. p̄ glo. in. c. p̄tūz. de testi. in. fi. ⁊ p̄ Spec. d̄ in stru. edic. s̄. videndū restat. x. q̄d si velis. ⁊ no. i. c. ad falsarioz. de crimi. fal. s̄ cogit p̄ iudicē vt pure certificet si velit eo sine aliq̄ p̄dūōne vti vt est p̄dūō Lapis. in suis allegatōib⁹ alle. cxix. nec obstat iura in p̄trariū alle. q̄ loquūt in excipiēte. ⁊ aliud in excipiēte ⁊ aliud in p̄bate. Bar. in. l. diu. ff. ad. l. cornel. de fal. idē no. p̄de. de ancha. in. c. ad falsarium. de cri. fal.

¶ Instrumētū si ē nullū an pōt agi ad eū cancellā dū. vid̄ gl. no. i. l. exemplo. s̄. si his q̄ vita. ff. d̄ act. empt. ⁊ si instrū nō repit̄ q̄s mod⁹ sit tenend⁹. vid̄ glo. in. l. hui⁹. s̄. si cui. ff. de le. j.

¶ Instrumēta p̄fecta p̄ falsitatē cōmissaz p̄ notariū vel etiā aī cū tolerant in officio valēt lz postea sequit̄ p̄demnatio cū sūt gesta publicij officij. vt. l. barbari. ff. de offi. p̄si.

¶ Si repit̄ vnū instrumētū p̄fectū p̄ notariū q̄ est dānatus de falsitate. ⁊ in illo instrumēto p̄tineant plura capitula ⁊ in vno est cōmissa falsitas si falsitas p̄cedit ex vito notarij ⁊ falsitas est circa substantia negotij v̄ci⁹ circūstātiis. vt q̄ debuerat scribere de. x. ⁊ scribit de. xx. vel debuerat scribere de asino ⁊ scripsit de boue. ⁊ tūc instrumētū corruit i totū. ⁊ sic intelligit̄ q̄d no. Inno. in. c. fraternitatis de hereti. ⁊ Bar. i. l. si ex fal. C. d̄ transact. s̄ si falsitas est extrinseca tūc nō phibet̄ instrumētū. vt plen⁹ p̄ Abb. in alle. c. fraternitatis quē vide.

¶ Instrumēta p̄fecta p̄ notariū dānatus sūt nulla qñ fuit dānatus p̄pter falsitatē cōmissaz in officio tabellionat⁹. secus si alis fuisset dānat⁹ de falso cōmisso. tñ extra officij vel effectus infamis ex alia cā. q̄d est notandū. no. Abb. in. c. fraternitatis. in fi. de hereti.

¶ Licet inter p̄trahētes mltā xba hinc inde p̄cesse rūt. tñ si tpe instrumēti illa xba p̄ oia nō fuerūt replicata illud tunc fuisse actus p̄sumit̄ q̄d reperitur scriptū. vt. l. cū p̄les. s̄. locatō horreoz. ff. locati. ⁊ q̄d no. in. c. cū. Ab. de p̄sti. q̄d v̄x nisi aduersa ps velit p̄bare q̄d aliter fuit p̄tractū q̄ scriptū. vt est tex. in. c. cū. Jo. de fide instru. no. Abb. in. c. dudū. de cōuer. piuga.

¶ Instrumētū si p̄tinet plura capitula sepati q̄dā in fauorē p̄ducētis alia in fauorē impugnātis iudicabit̄ p̄ p̄ducente ⁊ nō quaten⁹ fiat p̄ impugnante. q̄ impugnans videt̄ renūciare b̄ficio suo ibidem p̄tento. ⁊ sic intelligit̄ tex. c. cū olim de censu. fm Abb. ibi.

¶ Instrumētū p̄fectū p̄ publicā p̄sonā q̄ fuit principalis actor ⁊ fuit rogatus scribere facit plenaz fidem ⁊ ei est standū quōcūq̄ ediderit. p̄pria manu tenorē ip̄ius documēti siue p̄ modū exēpli p̄ime scripture siue p̄ modū originalis scripture q̄ creditur sibi d̄ scripture sua ⁊ de tenore ip̄i⁹. C. de fal. l. si q̄s decurio. in fi. ⁊ in corpe. de fi. instru. s̄. is x̄o. ⁊ licet sit necessaria auctoritas seu licentia iudicis ad exēplandū p̄pria scripturam ex originali. nō tñ est necessaria cognitio iudicis ⁊ p̄ cōsequens nec citatio

ptis qñ tabellio sumit̄ ex originali p̄prio. q̄ nō est ure cautū. secus autē si faceret mentionē d̄ scripture alterius scribe. ff. de fide instru. l. ij. ⁊ ff. de bono. pos. fm tab. l. j. s̄. in duob⁹. ⁊ aucten. si quis in aliquo documēto. C. de edendo. in quo casu requirit̄ ptis vocatio ⁊ iudicis cognitio ⁊ alia solēntas d̄ qua ibi est p̄clusio doc. signant̄ Fran. de aretio. ⁊ Richardi d̄ salice. pur refert Lapis notabi. sua alle. lxxvij. lz p̄tra supradicta tenet lhost. i. c. j. de fi. instru.

¶ Instrumēta d̄nt in actū scribi de x̄bo ad x̄bū vt nulla possit oriri dubitatio ⁊ p̄bant ac si originale ostēderet̄ b̄ mō. p̄. p̄duxit instrumētū cui⁹ p̄ncipium tale est ⁊ finis talis est. ⁊ ex tūc inter acta cōputatur. vt no. lhosti. p̄. p̄. ⁊ Inno. in. c. qñ cōtra falsam. de p̄ba. licet securius est q̄ totus tenor vel vera relatio scribat̄ in actis vt ibi latius no. lhost. post Inno. p̄ eū. in. c. cū in iure. d̄ offi. dele. ⁊ in. c. j. de fide instru.

¶ Circa instrumēti amissionē no. q̄ qñq̄ admittit̄ facto aduersarij qñq̄ facto suo qñq̄ casu fortuito in p̄mo casu sufficit p̄bare amissionē sine tenore. vt. l. si de possessione. C. de p̄ba. scōo casu. s̄. facto suo q̄ forte tradidit debitori vel q̄ dilacerauit ex tūc nō sufficit. Tertio casu. s̄. qñ casu fortuito ⁊ tūc si instrumētū erat d̄ substantia ex natura dispositōis ⁊ tūc d̄z p̄bare tria. s̄. factū p̄ncipale. Itē instrumētum inde p̄fectū. ⁊ illud casu p̄ditū. ⁊ si q̄d istoz de ficit p̄batio nō ē sufficiens. vt no. p̄ Ly. in. l. testium C. de testi. ⁊ notabi. p̄de. de ancha. in. c. cū olim. j. de p̄uilegijs.

¶ Instrumēti xba enūciatiua plata i p̄teritū non p̄ncipaliter attestātia possibilis interuenisse int̄ p̄tes fm tps p̄diti instrumēti bene p̄bat. alis sec⁹. vt l. ij. C. de fide instru. Bar. in. l. sciendū. ff. de x̄bo. obli. ⁊ Butri. in. l. optimā. C. de p̄trahē. ⁊ cōmit. si. est p̄clusio doc. in. c. qñ. de p̄ba. idem si xba in instrumenti p̄ferunt p̄ncipaliter attestantia in p̄teritū ⁊ dubitat̄. vt q̄d d̄z in instrumēto talis dedit ei v̄didit t̄c. que p̄nt adaptari in p̄teritū vel in p̄tis tps attestato momēto facti ⁊ tps. no. in. c. q̄d aut̄. de iurepa. ⁊ Jo. an. in. c. abbate. d̄ x̄. sig. ⁊ doc. ibi s̄. vbi dicit̄ q̄ nō sufficit testes eē p̄ntes soli scripture nisi sint p̄ntes facto p̄fecto instrumēto d̄ q̄ p̄ncipaliter attestet̄ q̄d no.

¶ Instrumētū seu testamētū vel scriptura q̄ nō inuenit̄ publicata qualr̄ d̄z publicari. vid̄. j. publicatio scripture.

¶ Instrumētū p̄curatoriū pōt exēplari p̄ p̄curatore corā iudice etiā non vocato d̄no. ⁊ plura instrumēta exinde p̄fici ⁊ sumi q̄z h̄ a iure nō phibet̄ immo p̄cedit̄. ff. de edēdo. l. si q̄s ex argentarijs. j. re sp̄so. ⁊ l. veluti. ⁊ insti. de test. s̄. pe. vt no. Inno. lhosti. ⁊ Abb. in. c. albericus. de testi.

¶ Instrumēta q̄ dicant̄ publica vel p̄uata i iudicio vel extra ⁊ q̄b⁹ instris credat̄ ⁊ an exēplarie scripture sit standū ⁊ an instrū pōt cōfici occulte ⁊ an requirat̄ q̄ tabellio sit rogatus vel talis p̄sumat̄ ⁊ an litteris vel sigillo ep̄i vel alteri⁹ inferioris sit credendum. vide diffuse. ⁊ plene per Inno. ⁊ lhosti.

z Jo. an. z alios modernos in. c. j. de fi. instru. vi. de. j. lfa. z. j. scriptura.

¶ Instrumentū licet debeat p tabellionē p̄fici i pu-
blico qz officiū publicū z cōmune gerit. vt auē. de
tabel. §. nos autē. si tñ occulte sit notari⁹ rogat⁹ va-
let instrumētū licz sit suspitio p̄ ipm. z ex b̄ notari⁹
sit puniēd⁹. vt. c. vnico. §. porro. vt ecclesiastica be-
neficia. z iō alijs adminicul⁹ d̄z pducēs adiuuari.
vt. l. iubem⁹. C. de pba. licz ibi loq̄r qñ scriptura ē
viciata intrinsec⁹ respectu forme vel alicui⁹ rasure
l. ij. C. de edic. di. hadri. tol. z in. c. ex fr̄is. z in. c. in
ter dilectos. de fide instru. sec⁹ si ex alio extrinseco
habeat suspecta. qz p b̄ nō cassat imo valet nisi cō-
tra ipam aliud pbe. ij. q. j. in primis. fm̄ Jnno. in
c. j. de fide instru. si tñ ex iusta causa occulte fuisset
rogatus vt ppter iustū timorē iudicis vel p̄tis per
hoc nō notat instrumentū aliqua suspitōe in occul-
ta rogatione. vt. c. si iustus metus. d̄ appel. z in. c.
pastoralis. de offi. oz. no. lhosti. z Jo. an. z Ab. in
alle. c. j. de fide instru.

¶ Instrumentū si d̄ falso redarguat̄ q̄liter d̄z edi-
copia pri. vide. s̄. editio instr̄i.

¶ Instrumenta an p̄nt pducip⁹ p̄clusionē in cā. vi
de. j. pbatio nulla. z. c. cū dilectus. de fi. instru.

¶ Instrumento quātūcūqz publice p̄fecto z quā-
tūcūqz testes insc̄ptos habeat derogat⁹ p̄ duos te-
stes vel ad plus p̄ tres q̄ pbent p̄trariū de quo in-
strumētū loquit̄ nō fuisse p̄tractūz illo tpe vel illo
loco. vel indirecte pbando fm̄ formā. l. optimā. de
p̄trahen. su. z. c. ex tenore. de testi. z est rō qz tota
vis instrumēti depēdet a notario z ab ei⁹ auctori-
tate z officio. que quidē auctoritas tollit̄ ex pbatō
ne duoz vel triū testūz cūz in ore duoz zc. vt. c. in
omni negotio. d̄ testi. qd̄ intelligo vex nisi p̄ testes
insc̄ptos vel alios scriptura coadiuuet. in auctē.
de fide instru. §. si xō q̄sqz. pbata. n. q̄litercūqz fal-
sitate instrumēti p̄ duos testes tollit̄ p̄sumptio au-
toritat̄ tabellionis. ar. ix. di. si ad sc̄pturas. nisi i ca-
sib⁹ p̄ testes instrumētū falsū reprobari nō pōt. qz
p̄sumptio iuris z de iure est qd̄ ita fuit sicut p̄tinet
instrumētū. C. ad velley. l. antiq̄. C. ar. tu. l. si. Jn-
no. lhosti. z Abb. in alle. c. cū iōānes. vbi plenius
vide ibi p̄ lhosti. z Jo. an. vide Bar. in. l. si. §. dubi
tabat. ff. quēadmodū testa. ape. iō dicit Jo. an. qz
pbatio instrumēti est p̄sumptiua nō vera vt ipse
no. sup rubrica de p̄fessio. z cōpost. in. c. bone. de
elect. z Ly. in. l. actor qd̄ assueuerat. C. de pbat. §.
p̄stat qz duo testes faciūt verā pbatōnē q̄ vincunt
instrumētū qd̄ est pbatio p̄sumptiua. no. doct. in
c. cū iōānes. de fide instru.

¶ Instrumenta quib⁹ testib⁹ p̄pōderare debeāt. vi
de gl. magistralē. iij. q. iij. §. si testes. quā appoba-
re vidēt Jnno. z lhosti. in. c. cū Jo. de fi. instru.

¶ Instrumentū publicū i q̄ p̄ntet qz. A. recepit ab
B. centū. v̄lea sibi debere. cū indefiniate loqua-
tur nō pbat nisi adūsari⁹ p̄bet debitum z ei⁹ cām.
vt. c. si cautio. de fide instru. si tñ illa p̄mittat solue-
re tūc obligat̄ etiā si de cā nō liqueat. nā p̄ talē sim-
plicē p̄missionē sb̄intelligit̄ cā saltē p̄sumpte dona-
tionis. vt i. l. caupon⁹. ff. d̄ ope. li. no. in. l. ij. ff. de

doli excep. §. idcirco. z doc. in. allega. c. si cautio. et
aucten. p̄tra q̄ ppziā. C. de nō nu. pecu.

¶ Instrumentū dotis vel mutui lz habeat cām an-
nexā z in ea exp̄mat̄ nō sufficit opposita exceptōne
C. d̄ nō nu. pecu. l. si ex cautioē. z. l. generalit̄. z au-
cten. d̄ tpe nō solu. pec. col. vij. Jnno. z lhosti. in. c.
si cautio. de fide instru.

¶ Instrumentū obligatorii qd̄ h̄z cām annexā. l. do-
natiois v̄ditiois vel alteri⁹ pbat z obligat. z tali cō-
fessionī est standū nisi ip̄e p̄ficiens p̄ aptissima rez
argumēta scriptis inserta possit p̄bare qz in alium
modū z nō in eū quē instrumētū p̄hibet fuerit ne-
gociū subsecutū. vt. l. generaliter. C. de nō nu. pecu.
no. Jnno. z lhosti. in. c. si. cautio. de fi. instru. z
de pba. p̄ tuas.

¶ Sc̄ptura trino teste notata habet vt publice cō-
fecta z gaudet oib⁹ p̄uilegijs qd̄ gaudet publica
sc̄ptura. vt. l. sc̄pturas. §. j. qui po. in pig. ha.

¶ Instrumentū publicatio ad hoc vt valeat sex req̄-
runt p̄ ordinē. Prīmū vt fiat ad petitiōem illorum
quoz interest. Scōm qd̄ fiat iudicis auctate. Ter-
tiū qd̄ fiat p̄ tabellionē. Quartum qd̄ fideliter fiat.
Quintū qz ad formā publicā redigat̄. ista colligū-
tur. ex. c. cū. p̄. de fide instru. adhuc etiā requiritur
Sextū. l. qz vocent̄ hi quos tangit. z p̄siliuz est qz d̄
hac vocatione fiat publicū instrumētū vt patet d̄
testi. significauit. iij. q. ix. carthe. de p̄fir. vii. vel in-
utili. c. cum dilecta. z no. de testi. albericus. z d̄ x.
fig. Abbate. §. ad hec autez. no. lhosti. z Jo. an. in
alle. c. cum. p̄.

¶ Instrumenta sic in publica forma redacta vt in
x. s̄. primo. tabellio d̄z ip̄a instrumēta p̄ficere z in
fine dicere z ego talis tabellio supradictum instru-
mentū de xbo ad x̄buz extraxi. z de nota talis ta-
bellionis mortui q̄ ip̄am manu ppziā quam bene
nouī scripserat z de mādato z auctoritate talis iu-
dicis quo ad substantiā nullo detracto vel addito
vel mutato vel trāsportato in publicā formā rede-
git z signū meū apposui. z no. qz iudex añqz auctori-
tate suā interponat debet diligētē ip̄m instrumē-
tū insp̄icare z tabellionez cautū reddere nec q̄usqz
ip̄m absoluerit de auctate sua aliqua faciat mētio-
nem. vt in. c. si. de fi. instru. est doctrina doct. post
lhosti. in. c. cū. p̄. de fi. instru. in fi.

¶ Instrumenta publica lz habeāt executiōem para-
tam sicut snia diffinitiuā tñ si ē aliqd̄ i instr̄o qd̄ nō
est liqdū vel ē obscurū. vt qz mihi p̄misisti indēni-
tatē vel interesse simpliciter pōt executio peti. tñ i
executiōe petā meū interesse vel dānuz. vt no. in. l.
ij. C. de sen. que sine cer. quan. p̄ no. Bar. in. l. j.
ff. de eden. ij. colū. z in. l. j. ff. de le. ij. ix. colū. z i. l.
defensiois facultas. C. d̄ iur. fisci. vide. s̄. executio
si petat a snia lata.

Interesse

¶ Interesse p̄tra pcuratorē q̄liter extimabit. vide
Abb. in. c. p̄ tuas. de arbi.

¶ Qñ a lege aliqd̄ indulget qd̄ tendere pōt in al-
teri⁹ p̄iudiciū intelligit̄ saluo interesse p̄tis adūse
est dictū Bal. in li. seu. si. d̄ pace tenē. §. ad hec. col.

Et refert Abb. in. c. j. de iudi. viij. colum.

Interesse vey pbat p testes. no. in. c. dilecti. de fo. cope. sec. de interesse affectois vt circa re vbi ca dit affectio tuc prestat in lite. vt no. Inno. in. c. sacro. de sen. excō. et Dy. in regula mora. de reg. iur. et doc. in. l. vnica. C. de sen. q. p. eo tē. viij. d. dāna.

Interesse qd nō est certū in stipulatōe deductuz vt plurimū solet ad minimam sūmaz deduci. ff. d. pto. sti. l. si. et hoc ppter difficultatē pbatōis ipsius vt ibi pbat. no. Ang. de parusio vt refert Jo. cal. i suis cōsilijs. ti. de pactis. cōsilio. ij.

Interesse in actiōe legis aquilie cōsiderat rōne si affectōe et pcia rez nō inducūt ex exactōe vt vtilitate singulari. l. si seruū. ff. ad. l. aqui.

Interesse qualiter extimabit si valor rei ē varia et in tpe. viij. qd no. Jo. an. in. c. vnico. de cōmo. et plen. p Bar. in. l. si mihi. §. in hac actōe. ff. cōmo.

Interdictum

Interdictū extendit ad exemptos intra locū in terdicentis exites vt illud teneat obseruare et nō ex snia hois. §. ex dispositōe iuris. vt de. ex frequēti. b. de sen. excō. ex pulsatōe. n. campanaz et vocū. p latōe ledunt audiētes extra locū exēptū. et qz son. pcedit ex locū exēptū rōne delicti. p. ordi. eos pu niri. no. p Jo. an. i mer. in. c. in obscuris. de. re. iu. li. vi. Ab. i. c. j. de p. sūpt. et in. c. cū inter. de p. sue. de hac mā viij. no. p Ber. p. Host. i. c. tāta. d. exce. pla.

Interdicto nō p. subijci ciuitas cui pest ep. s. ppter delictū epī nisi talis ciuitas sit de tpali iurisdic tione epī vel sue mensē p. tneat. fac. ter. i. c. sane. d. offi. dele. ibi dū dicit trina illius tē. et tē. et gl. in. c. j. de postu. pla. no. Ab. in. c. sane.

Interdictū excoicatio suspēssio equipat quo ad monitionē. vide. §. excoicatio suspensio.

Interdictū p. relaxari ad cautelā sicut excoica tio. vt. c. venerabilib. de sen. excō. iuramēto tū re cepto de parēdo man. eccle. vt ibi. et Abb. in. c. ad hec. v. de appell.

Celebrans tpe cessationis a diuinis an efficitur irregularis. vide. j. irregularis.

Interdicti snia lata ab epō in locū p. p ipsuz su spendi ad tps quia sicut potest in totū tollere. vt. l. iudiciū sol. ff. de iudi. ita et fortius pōt illā suspen dere. Itē appellatio facta post suspensionē tenebit ipsam sententiaz in suspenso sicut si a principio fu isset facta. ar. in. c. p. terea. de appel. ista est cōclusio Jo. an. in. c. ad hec. quā approbat Abb. c. dilecti. et appell. et ē ratio fm eū. qz hec snia censure durat et ligat ad placituz pferentis merito cū dependeat ab ei. p. tate poterit effect. suspēdi sec. si nō depen deat. vt est cōclusio Abb. in allega. c. ad hec. et vi de qd no. p. de. de ancha. i. c. vt p. uilegia. d. p. uile.

Interdicti tpe infirmis. nō tū sanis dz corp. xpi vari. no. Jo. an. in. c. si. d. sen. excō. et Jo. cal. in tra ctatu de ecclesiastico interdicto. et no. in. c. qd in te. de ueni. et remis.

Interdictū suspensuz casualiter iuris auctorita te in ecclesia interdicta. vt in casu. c. vt p. uilegia. d. p. uile. nō suspendit p appellatōez. qz suspēssio reci

p. actū manēte habitu. ar. de offi. dele. l. pruden tia. §. sexta. et l. illa constitutio. §. j. de here. insti. ibi oia iura in suspenso retinent et. in futuro ergo tē pore nō censet nouū interdictū. facit. c. ad hec. de appell. secus de interdicto facto sub cōditōe. iō ap pellatio interim interposita suspēdit ei. effectū. vt c. dilectis. de appel. et c. p. terea. eo. ti. et sic colligit ex p. dictis qz si interdicti locus p. tate interdicentis ibidē celebrari ad tps. §. si interdicti seu suspēdis hō p suo delicto nō suspēdit nisi satisfaciatur et totū tollat. cōcludit p. de. de ancha. in alle. c. vt p. uilegia.

Interdicti tpe lz nō debeāt pulsari cāpane. vt. c. qd in te. de peni. et remis. et c. qd nō nullis. de p. uil. et de cōsue. cū inter. si tū corp. xpi deferat ad infir mū tpe interdicti dz cāpanella deferri. et ē rō qz cō cello signato videt cōcessū signū. nā reuerentiā que debet tanto sacramēto inducta in ipi. honore non dz minui et qz hoc nō ē. p. hibitū dz fuari. c. sane. de cele. mis. no. §. re. de senis cōsilio. l. xviij. et p. de. d. an cha. in alle. c. quod in te.

Capitulū sine epō nō p. t. eccle. interdicere nec etiā inducere cessationē a diuinis nisi hoc habeat cōsuetudo respectu capli. vt. c. si canonici. de offi. ordi. li. vi. et c. irrefragabili. §. excessus. eo. ti. nam caplin eo qz caplin nō hz iurisdictionē etiā in singu lares canonicos lz possit illā p. scribere. vt alle. §. ex cessus. facit qd no. Inno. in. c. j. de maior. et obe. qz licet antiquior canonicus habeat cōgregare capi tulū nō tū pōt multare nō venientes licet reddat eos p. tumaces respectu vocis dandē. no. Abb. in c. quessuit. de his q. si. a. ma. p. ca.

Interdicto vide vi p. t. agi cōtra successorē. vide j. rescriptū. et p. rescriptū. cū se.

Interdictū vñ vi vel vti possidetis nō cōpenit p turibus incorpalib. §. quasi vñ de vi et quasi vñ pos sidentis. ff. si serui. ven. l. ij. §. pomponi. vel cōpenit actio ex canone reintegranda. ij. q. j. et licet nō ap ponat dictio q. si. nō tū ppter b. vitiā libell. vt. c. olim. ij. d. rest. spo. et c. licet. de proba. et expressius in. c. accedens. vt lite nō cōtest. vbi colligit qz nec se tētia sic lata ex hoc capite vitiares. vide glo. i. c. qd qs. l. xxxiij. di. Ab. in. c. cōquestus. de fo. compe.

Itē interdictū vñ vi p. t. incorpalib. vñ nō directū. vide Ab. in. c. cum ecclesia. de causa poss. et proprie.

In interdicto recuperante nō audiet volēs re. p. bare dñum etiā incontinenti sec. in interdicto adi piscēde vel exhibitorio. no. gl. in. c. j. de resti. spo. et in. c. l. f. as. eo. ti. et in. c. sup. causaz. ij. q. v. cās diu sitatis reddit Ab. in alle. c. j. circa prin.

In interdicto vñ vi non ē necessaria conclusio. vide. j. libellus. et in interdicto.

Interdicto vti possidetis agit cleric. seu ecclesia p. tra laicū corā iudice ecclesiastico quia ex hoc iudi cat iniuria violētia et molestia p quib. q. litatib. p. t. agi corā ecclesiastico. vt no. in. c. cū sit generale. de fo. compe. hoc tenet Lapus alle. l. j. p hoc tex. in. c. licet de pba. et c. conquestus. de fo. compe. Ab. in alle. c. cū sit generale. vñ. colū.

Practica concludendi in interdicto vñ posside

nis ē vt aduersari⁹ cesset a turbatione ⁊ vt satisfact-
 at de p̄teritis dānis ⁊ iniurijs. vt no. in. c. licz de p-
 ba. ⁊ in. c. cōquestus. de fo. cōpe. ⁊ ibi Abb. j. colū.
 ¶ Interdictū vti possidentis p̄t agi p̄ ecclesiā cōtra
 laicū corā iudice ecclesiastico etiā si turbatio nullaz
 habeat violentiā in se. qz sacrilegiū cōmittit q̄liter-
 cūqz ledendo ⁊ dānificando ecclesiā. ar in. c. cōque-
 stus. de fo. compe. in. c. si. ⁊ Ab. ibi p̄tra Anto.
 ¶ Interdictū retinende an p̄t concurrere cū peti-
 torio. ⁊ an petitorio ⁊ possessorio p̄t accumulari.
 vide plene Ab. in. c. cū dilect⁹. de cā pos. ⁊ pprie. c.
 Bar. in. l. naturaliter. §. nihil. ff. de acqui. pos.
 ¶ Interdictū vti possidentis nō daf p̄ molestatiōe
 iuris. vide. §. clausula quicquid.
 ¶ Interdictū vti possidentis hz effectū restitutoriū
 qñ possidēs turbat in sua ciuili possessiōe ⁊ turbat
 p̄ habentē naturalē. qz nō p̄t aliter quiescere tur-
 batio nisi ille dimittat naturalē. vt plene no. in. l.
 clam possidere. §. qui ad nūdinās. ff. de acqui. pos.
 no. in. c. iū cū quis. de resti. spo. circa prin.
 ¶ Duob⁹ inuicē certantib⁹ sup̄ possessorio retinē-
 de quadruplici causa vn⁹ est potior altero. p̄ma qñ
 sui testes in p̄batōe excedunt in numero testes al-
 terius p̄tis. Scda qñ testes alteri⁹ p̄tis excedūt an-
 tiquiorē possessionē p̄bādo. Tertia qñ deponūt d̄
 aptiori negotio d̄ q̄ agit in iudicio. Quarta qñ ce-
 teris parib⁹ alter deponit de titulo alter nō. Lolliguntur ista ex tex. c. licet causam. ver. ex premis-
 sis. de proba. vt ibi no. Ber. ⁊ in eo q̄ dicit de anti-
 quiori possessione. no. q̄ eo q̄ cōstat de antiquiori
 possessione nou⁹ possessor nisi doceat de iusto titu-
 lo p̄sumit iniustus ⁊ clandestinus. vt in. l. si. C. vñ
 vi. qz si nō doceat quomō possessio exiuit man⁹ an-
 tiqui possessoris p̄sumit p̄ possessione antiquiori
 vt ibi no. Ber.
 ¶ In interdicto vti possidentis si actor ⁊ re⁹ cōliter
 p̄bent nō debet iudex p̄nunciare vtrūqz p̄ indiui-
 so possidere donec d̄ pprietate cōstiterit. vt tenuit
 Bar. in. l. j. ff. vñ possi. dicens q̄ p̄ cōcursum faciūt
 sibi p̄tē sicut in duob⁹ re cōiunctis. vt. l. re cōiuncti
 ff. de le. iij. Bern. tñ in. c. licet cām. de pba. ij. colū.
 tenet fm̄ Inno. q̄ nō ē sic p̄nūciandū qz nō fuit sic
 petitiū. vt. c. ij. de ordi. cogni.
 ¶ Iudex tñ in offi cā vim fieri phibebit. ⁊ occupa-
 ta p̄ vim phibebit p̄ aliuz occupari. vt no. in. c. ro-
 mana. de elec. nec in hoc casu hz locū iudiciū fori.
 vt no. gl. in. l. j. C. vti possi. qz iudiciū foris nō hz
 locū in facto incerto. vt in. c. si. de sortile. idē in bñ-
 ficialib⁹. vt no. in. c. euz q̄. de eo qui mit. in pos. li.
 vj. fm̄ Ber. vbi. §.
 ¶ Interdicta q̄t sūt ⁊ qualia sūt ⁊ qñ cōpetūt ⁊ vñ
 habuerūt originē. vide glo. ma. c. pastoralis de cā
 pos. ⁊ pprie. tibi Ab. ple. ⁊ no. ⁊ de. ix. publicis in-
 terdictis. ⁊ de. xxi. priuatis interdictis. vñ Spe.
 eo. ti. §. qz dō. ⁊ se. ⁊ ti. de act. ⁊ pe. §. si.
 ¶ Que interdicta ⁊ que nō p̄t pponi prius ppo-
 sito petitorio ⁊ an interdictū pponat accumulati-
 ue cū petitorio an extinctiue. vñ plene p̄ Ab. post
 glo. in. c. pastoralis. de cā pos. ⁊ pprie.
 ¶ Interdictū vtile nō directuz cōpetit cōtra dñm

cuius familia rē violenter s̄traxit ⁊ ex facto fami-
 lie puenit ad dñm. no. Inno. in. c. cū ad sedē. d̄ re-
 sti. spo. ⁊ ibi Abb. xj. colū.
 ¶ Interdicta que daf p̄ rebus sacris ⁊ religiosis
 hñt cām mixtā. i. cām pprietatis annexam. vt in. l.
 ij. §. quedā. ff. de interdi. satis em̄ ē pbare i tali pos-
 sessorio titulū apparenter iustū nec admitti debent
 exceptiōes cōcernētes intrinsecū defectū qd̄ d̄z re-
 suari i cā pprietatis vt pba⁹ in. c. ex pte. ⁊ c. ex trās
 missa. ⁊ c. lras. de resti. spo. vbi l̄z ad restitutiōez cō-
 iugis debeat titul⁹ cōiugij pbari nō tñ exceptiō cō-
 sanguinitatis ⁊ sic pcludit q̄ in talib⁹ interdictis suf-
 ficit approbare titulū iustū. p̄ hoc. c. in lris. d̄ resti.
 spo. ⁊ c. j. de causa pos. ⁊ pprie.
 ¶ De cōditione capituli reintegranda. vide. j. re-
 sti. d̄. reintegrāda.
 ¶ Interdictū vñ vi daf heredi ⁊ bonoz possessor
 ff. de vi ⁊ vi. ar. l. j. §. hoc interdictū. ⁊ daf in here-
 dē ⁊ daf successori spoliato ⁊ in successorē de eo qd̄
 ad eū puenit. no. i. c. cū ad sedē. d̄ resti. spo. no. In-
 no. in. c. significauerūt in prin. de resti.
 ¶ Interdicere l̄z nō p̄t rector eccle p̄t tñ ex cā cessa-
 re a diuinis. vide. j. rector ecclesie.
 ¶ Interdicto p̄t subijci ecclesia p̄ graui delicto p̄ q̄
 nō p̄t haberi debita satisfactiō vt supior inducat ad
 iusticiā faciendā. ad h. c. ex pte. j. d̄ ver. sig. ⁊ de ap-
 pel. dilect⁹. ⁊ c. si canonici. de offi. ordi. li. vj. hone-
 stius tñ esset cessare a diuinis q̄ ponere interdictū
 s̄ p̄ pua cā. vel qñ pōt alia via satisfactiōis haberi
 d̄z cessare interdictū seu cessatio a diuinis. no. Ab.
 in. c. quesuit. de his q̄ sūt a ma. p. ca. iij. colū.
 ¶ Interdictū speciale respectu certe eccle posituz
 ab habente p̄atez tenet eps seruare. nō tñ genera-
 le ppter speciale priuilegiū epoz. no. Jo. an. in fi.
 de sen. excō. li. vj. Ab. in alle. c. quesuit. d̄ his que
 si a ma. p. ca. in fi.

Interrogatio

¶ Interrogatus tenet rñdere ⁊ si nō rñdit habet
 p̄stente in suū p̄iudiciū. ad hoc. c. si tibi abesint
 de p̄ben. li. vj. ⁊ l. de etate. §. qui tacet. ff. de inter-
 roga. act. ⁊ c. j. ⁊ ibi Ab. de postu. p̄la.
 ¶ Interrogari an pōt de socijs p̄fessus crimē con-
 tra se. vide. §. cōfessus de se. cū d̄. se.
 ¶ Interrogare pōt iudex nō soluz post litē cōtest.
 circa tendētia ad decisiōē questionis principalis
 negocij. vt. c. cū iohannes. de fi. instru. sed etiā aū-
 li. p̄test. ad ordinādū iudiciū vt excludat mās pro-
 ponendi declinatorias fori. vt. c. j. de iudi. ⁊ vbi cū
 qz equitas monet iudex p̄t p̄tez interrogare. vt. l.
 vbi cūqz. ff. d̄ interro. act. Ab. in. alleg. c. j. d̄ iudi.
 ij. colū. ⁊ vide plene Ab. in. c. cū cām. de iura. calū.
 v. colū. ⁊ glo. in. c. qm̄ de pba.
 ¶ Interrogare pōt iudex nō solū instante necessi-
 tate iuris. sed etiā vt pcludat via exceptiōib⁹ facti.
 ar. in. c. puenit. de arbi. vel vt pcludat via declina-
 torijs legitime opponendis. ar. de except. c. pasto-
 ralis. Ab. in alle. c. j. de iudi. iij. colū.
 ¶ Interrogationi aduersarij nō tenet ps rñdere.
 tñ si rñdet tenet responsuz. in. l. siue. ff. de interro.

act. z. c. put. d. do. z. ptu. no. i. c. cū cāz. d. iura. calū.
¶ Interrogationes dñt añ litem contest. fieri licz
 sint de cōsilio nō tñ de necessitate. vt. l. qui penito-
 rio. ff. de rei vendi. imo plus dicit ibi glo. z. Bart.
 in. l. j. d. interro. act. q. si p obliuionē omittant iste
 interrogatiōes añ litē contest. possunt fieri postea
 nā equitas suadet vt admittant ne inaniter ptes p-
 cedendo ad vltiora grauent in laboribz z expē-
 sis. l. vbi cūq. eo. ti. z. c. iudicantē. xxx. q. v. Ab. in
 c. cū cām. de iura. calū. vbi ponit differētiā inter in-
 terrogatiōes z cōfessionē. vide dños de rota. deci-
 sio. xxxiiij. z vide. j. positionibz.

¶ Interrogar^o an possideat si neget possidere cūz
 in xitate possideat si actor pbauerit ipm possidere
 ē res auferēda ab eo z dz dari actori i penā mēda
 cū. vt. l. si. ff. de rei vendi. no. glo. in. c. cū cām. d. in-
 ra. calū. qd intelligit ibi Ab. de possessione. non tñ
 pprietas rei dñt actori. s. statim trāssert in eū pos-
 sessio z re^o efficit de possessore petitor. Itē requiri-
 tur q re^o scribat se possidere qz si ignorabat vt qā
 possidebat p seruū vel filiū nō punit z requirunt
 alia de quibz ibi p eundē Ab.

Interpretatio

¶ Interpretatio rescripti pncipis debet fieri fm ius
 cōmune. vide. j. rescriptū.

¶ Interpretatiōes quot sunt an dñt redigi in rescri-
 ptis. vide Ab. in. c. j. de postu. pla. iij. colū.

¶ Interpretari debet pbatio dubia cōtra accusato-
 rem. vide. j. pbatio.

¶ Interpretatio aliud est qz deriuatio etymologia z
 diffinitio. z differētia istoz. vide p̄pau. in pbc. cle.

¶ Interpretant verba dispositionis fm vsum loqn
 di. vide. j. nepos.

¶ Elbi dubitatio ē maxima de facili nō decisibilis
 p identitatem rōnis. tñc soli principi quo ad aliam
 cām reseruaf interpretatio. no. in. c. cū venissent. de
 iudi. ē no. Ab. in. c. cū spūali. de appel. ij. colū.

¶ Interpretanda est lex fm vsum practicandī. vide
 j. lex. d. minime.

¶ Interpretari dz statutū fm dispositiōes iuris cōis
 z maxime circa nō specificata. calus ē de cōsue. cū
 dilecti. de de. nō res. ad audiētiāz. no. p Jo. an. in
 norula. de re. iu. possessor. Jo. cal. ti. d. cōsti. cōsil.
 ix. vide Ab. in. c. cām. de rescrip.

¶ Interpretari z modificare pōt princeps pūilegiū
 leges vltimas volūrates z cōtractus pnb^o pñtib^o
 cui sit pñdiciū z ordine iuri nō seruato. ē cōclusio.
 Inno. in. c. olim. d. ver. sig.

¶ Interpretant iura cōia z pūilegia generaliter lo-
 quentia fm loci cōsuetudinē. vt. c. certificari. de se-
 pul. facit. l. cū delanionis. s. asinā. ff. de fun. istruc.
 z. l. qd labeo. d. supel. le. z. c. ex lris. de spōsa. z qñl
 cūq. sit dispositio sp dz intelligi fm loci cōsuetudi-
 nē. vt no. Inno. in. c. olim. de ver. sig. idē Bar. in
 l. oēs populi. ff. de iusti. z iure. z Lal. in. c. nōnulli.
 de rescrip. Ab. in. c. certificari. de sepul. in prin.

¶ Interpretari seu p interpretatiōes intellectū iuris p-
 uertere null^o dz. nec etiā dz impropiare vocabu-
 la legū. nā sine necessitate b fieri nō debet qz si pñ-

ceps aliter intellexisset illud scripsisset. vt in. l. si idē
 codicillis. cūibi no. C. de codi. sunt. n. xba z itēno
 seu rō put corp^o z aia. et sicut aia dñatur corpi. ita
 rō legis dñat verbis. vt no. Jo. de lig. in. c. ad au-
 diētiā. de deci. si tñ verba legis seu pñuilegiū sūt
 clara nō ē ab eis recedēdū. vt. l. ille aut ille z. l. nō
 aliter. ff. de le. iij. z in. c. si. de ver. sig. z si rō nō ē in
 lege expssa debem^o pñsillare p silia rōnē naturalē
 que potuit mouere legislatozē. nā sine rōne nō fit
 iij. di. erit aut lex. j. di. cōsuetudo. de q ple. p. Ab.
 de secilia. z no. i alle. c. ad audiētiā. z d materia
 extensionis vide qd no. Bar. in. l. si cōstante. ff. so-
 lu. ma. z in aucten. qz actōes. C. de sacrosan. eccl.
 z p Jo. an. in regula odia. de re. iu. li. vj.

¶ Interpretat cōsuetudo loci casū nouū aut positū
 in opinionibz doc. si certo mō fuit talis lex obsua-
 ta. nā in tali casu cōsuetudo ē optia legū interpre-
 no. doc. i. c. cū dilect^o. de cōsuetudine. z. l. si inter-
 tatōe. z. l. minime. ff. d. legi. Ab. i. c. j. d. pñti. vj. col.

¶ Interpretatio legis fieri nō dz vbi significatio x-
 boz ē certa z clara z de aliqua cōsuetudine nō cō-
 stat. nā tñc nō debem^o recedere a verbis nisi seque-
 ref absurditas. c. si. de ver. sig. z. l. nō aliter. ff. de
 le. iij. z. c. exore. de priuil. Ab. vbi. s.

¶ Si significatio xboz ē multiplex z incerta z pōt
 apparere via benignior illa ē seqnda. l. qd si ephe.
 ff. de eo qd cer. loco. s. si via benignior non aparet
 tñc si ē dare sile in alijs legibz pcedendū ē de silibz
 ad similia. c. trāssato. de cōsti. z. c. cū dilect^o. d. pñr.
 vñ. vel inuti. z. l. nō pñt. ff. de legi. si aut nō repit si
 inile. ita q iudex nescit quid faciat recurrenduz est
 ad principē. z sic intelligunt iura que dicūt q eius
 ē interpretari cui^o est cōdere. vt. l. cū d nouo. C. d le.
 z ibi Ly. z Ab. vbi. s.

¶ Si dubiū est posituz in opinionibz doctoz si re-
 perit cōis opinio nō debz iudex ab ea recedere. qz
 ve soli. de sta. monach. c. ij. z ois opinio meli^o exti-
 mat xitatē. qd vez nisi cōis opinio sit notorie falsa
 vñ pbabilibz rōnibz cōuinci possit qd extimabit bo-
 nus iudex accuratissimi ingenij. vt. c. capellan^o. d. se-
 rij. z ē text. in. l. j. C. de ve. iur. enu. in x. s. neq. si
 xō nō dñt cōis opinio ppter cōsictū rōnū hincin-
 de vald vñle cēt habere iudicē ppitiū. qz pōt sequi
 opimionē quā vult Ab. in alle. c. j. de cōsti.

¶ Interpretatio latissima ē fienda in iudicijs z libel-
 lis qz oia veniūt in iudiciū zē. i. rescriptis xō si sint
 cōprehēsiua debēt latissime interpretari. vt. l. solen-
 nius. ff. de iudi. z. c. cū ecclia. de cā pos. z pprie. cir-
 ca qd vide Ab. in. c. epi. de cā pos. z pprie.

¶ Interpretatō lz debeat in bñficijs plenissima fieri
 vt i. c. cū dilect^o. dz intelligi qñ alteri nō fit enorme
 pñdiciū s. agit solū d pñdicio cōcedentis. ad h. l.
 j. s. si quis a principe. ff. ne qd in loco pub. z in. c.
 cū dilect^o. de psue. Itē limita vt pcedat in bñficijs
 nō deuantibz a iure cōi. secus in odiosis. z ppter
 hoc dicimus q dispensatiōes sūt stricti iuris. vt. c.
 j. z. ij. de fil. pñby. li. vj. z glo. in. c. ordinarij. de offi.
 or. li. vj. z qd no. Ab. in. c. olim. d. x. sig. vt no. Ab.
 c. cū dilectus. de dona.

¶ Interpretatio in cōtractibz nō dz fieri stricta in fa

noꝛē vnus ⁊ in odiū alterius. qꝛ ꝑtractus inducit obligatōez ex vtraqꝫ pte. vt. l. labeo. ff. de xbo. sig. et ideo debet equalis seruari. Ab. vbi. s.

Intestatus

¶ Pone questionē quā scripsi in ordinationibꝫ re scriptum.

Intrusus

¶ Intrusus gesta ꝑ euz qꝫ gerebat se vt ꝑlatꝫ. si nō erat in possessione dignitatis indubitātē si valēt ar. i. c. ꝑsultatōibꝫ. de iur. pa. nec in tali casu cōis error sufficit. ad hoc. qd no. in. l. barbari. ff. d. of. ꝑto. et in. c. cū dilectꝫ. de reli. domi. ⁊ Inn. in. c. ij. de in inte. resti. Ab. in. c. dudū. ij. de elect. ix. colū. ¶ Gesta ꝑ ꝑlatū intrusus auctē ꝑꝑia vel ꝑ potētiā alicuiꝫ quātūcūqꝫ sit in possessione nō tenent gesta ꝑ eū. nec tali ꝑt fieri solutio ꝑ debitores nisi cū eo contraxissent. vt. l. si vrbana. de cōdi. indebi. ⁊ ibi Bar. Inno. in. c. in lris. de resti. spo. sꝫ ex cōtractu antea inito nō liberantꝫ soluēdo intruso. vt Bar. in. d. l. si. vrbana. ⁊ Inno. vbi. s. nec cōis error iuuat ex qꝫ decet auctas supioris. nā lex barbariꝫ fuit dat se sup cōi errore ⁊ sup auctoritate supioris. qꝫ ille barbariꝫ habuit officiū a supiore secꝫ vbi deficit vnū tñ. no. doc. in. c. nihil ē. de elect. ⁊ ibi Ab. xij. colū. ⁊ ibi ple. ꝑ eū. ⁊ vid. s. error. idē Ab. i. alf. c. dudū. de elect. ix. colū. ⁊ in. c. gratū. de offi. dele. i. fi. ¶ Si notoriū sit aliquē si habere titulū canonicū i beneficio nō dat tunc tolerantia. ⁊ anime vere de cepte sūt cū tali ꝑlato vt i. c. aplice. d. cleri. ex cō. mi. ⁊ no. in. d. c. dudū.

¶ Gesta ꝑ intrusus qui nūqꝫ habuit auctatē a supioze in foro aie vel penitentiali valēt ꝑpter fidē sacꝫ menti ex qꝫ subditi credebāt illū esse ꝑlatū. no. ꝑ Inno. in. c. ꝑ tuas. de symo. est tñ tutū qꝫ si añ moꝛtez hoc sciant itez cōfiteantꝫ. vt no. Jo. an. in. c. dudū. ij. de elect. ⁊ ibi Ab. x. colū.

¶ Intrusus appellatꝫ is qui obtinuit dignitatē a si habente ꝑtātē illā cōferendi. vt. c. cū venissent de i integ. resti. ⁊ c. ex frequētibꝫ. d. insti. ⁊ gesta ꝑ talē intrusum nō valēt quātūcūqꝫ dicat toleratꝫ. qꝫ in intruso nō habet locū tolerantia ex qꝫ nō habuit ingressus ab hūte ꝑtātē. vt no. Inno. in. c. qualiter ⁊ qñ. ij. de accus. ⁊ Archi. xij. q. ij. alienationes. Ab. in alle. c. cū venissent.

¶ Intrusus dicitꝫ qꝫ titulo legitimo nō ꝑcedente in gerit se ad mīstrationi ⁊ si ꝑcessisset electio. idēz si ē ꝑntatꝫ sine legitimo titulo prius habito. vt no. Inno. i. c. qualiter ⁊ qñ. ij. de accu. no. Ab. i. c. cū iam dudum. de preben. ij. colum.

¶ Intrusus in bñficio forte auctē ꝑncipis secularis et ꝑstea impetrās illud a papa nō facta mētio ne de intrusionē ē repellendꝫ. talis. n. ꝑuissio fuit surrepticia. nā si papa sciussit de facili nō ꝑuidissꝫ ꝑpter ambitōis vinū qꝫ ingressit se ad mīstratiōi añ oēz ꝑuissōnē. colligitꝫ ex. c. cū iā dudū. d. ꝑbē. vt ibi no. Ab. ⁊ vide qd no. in. c. si aplice. de ꝑben. li. vj. in nouella. ⁊ idē no. Ab. i. c. j. de cōces. ꝑbē. vbi tenet qꝫ idē ē dicēdū. si scienter occupauit bñficius

viuentis ⁊ demū cūz vacet impetret illud a papa nō facta mētio de occupatōe seu intrusionē ꝑterlta. idē not. Ab. in. c. ꝑost electōez. co. ti. de cōces. ꝑbē. vbi cōcludit qꝫ nō solū is qꝫ ꝑꝑia auctē intrusit se in bñficio viuentis ē inhabilis in bñficio sꝫ etiā ille qꝫ aliqꝫ queſiro coloꝛe seu titulo facit se institui. vt ex illo tex. colligitꝫ secꝫ si ꝑbabiliter hoc ignorabat vt no. gl. in alle. c. j. de cōces. ꝑben.

Inuentarium

¶ Inuentariū tenet clericus facere als tenet vltra vires hereditatis. vide. s. clericus.

¶ Inuentarij confectionē ꝑt iudex remittere si expediat pupillo ne patrimonij secreta reuelēt. no. Bar. in. l. tutor qꝫ reptoꝛiuz. ff. de admi. tu. ⁊ ē ar. in. l. ij. C. de ali. pu. ꝑre. Ab. in. c. ex ꝑte. ij. d. apel. ¶ Heres qꝫ aliqd celat in inuentario malignitatis cā in solidū tenet creditoribꝫ. no. Bar. in. l. rescriptū. ff. de his qꝫ vt indig. l. l. y. cōtra. in auctē. sꝫ cū testator. ix. q. cuiꝫ repbatꝫ opinio ꝑ Bar. vbi. s.

¶ Heres inuentariū nō ꝑficiens nō ꝑt detrabere fal. qꝫ in tali casu nō ꝑsumit qꝫ hereditas sit exhausta legatis. sꝫ ꝑsumit ꝑotꝫ qꝫ heres bona vsurpauit ex eo qꝫ noluit inuentariū cōficere. no. Bart. in. l. in rōne. sꝫ qꝫ vulgo. ff. ad. l. fal. ⁊ in aucten. d. here. ⁊ fal. ex qꝫ no. qꝫ etiā iura canonica approbāt inuentarij ꝑfectionē ad excludēdū heredē a bñficio falcidie. vt teneatꝫ creditoribꝫ vltra vires hereditatis vt in. c. Raynaldꝫ. de testa. vbi bꝫ no. Ab. qd eꝫ vcz in foro ꝑtentioso. secꝫ in ꝑniali in quo ius hūanus fundatū sup ꝑsumptōe nō ē obſuādū in foro aie si vitas est cōtra ꝑsumptionez. facit. c. lras. in fi. de resti. spo. ⁊ Bal. in. l. j. de sacrosanc. ecclie. ⁊ Abb. vbi. s.

¶ Inuentariū si filiꝫ heres nō ꝑficiat lꝫ teneatꝫ vltra vires hereditarij creditoribꝫ intelligitꝫ sua līma sibi resuata. nā de illa satisfaccere si tenetꝫ creditoribus no. gl. in auct. sꝫ cū testator. C. ad. l. falci. ⁊ in auct. bꝫ ampliꝫ. C. de fideicōmis. Ab. in. c. j. de solu.

¶ Ecclesia inuentariū nō ꝑficiēs nō tenetꝫ vltra vires hereditatis. no. Bar. in. l. fi. C. de iure deli. ⁊ expꝫsius in. l. j. C. de sacrosan. ecclie. nā fiseꝫ nō tenetꝫ vt. d. l. fi. ergo nec ecclia. facit qd no. in aucten. sic. C. de sacrosan. ecclie. no. Ab. in. c. j. de solu. i. fi.

Inuestitura

¶ Inuestitura qñ hꝫ vim collatōis vltꝫ ꝑfirmatōis ⁊ an ꝑ eā trāsſeratꝫ possessio. vide no. ꝑ Ab. in. c. ex Fris. de ꝑsue. v. colū. ⁊ meliꝫ ⁊ elegātius ꝑ Abb. in c. auctoritate. de insti.

Inuitatus

¶ Inuitatꝫ dꝫ vocari ꝑ inuitatē hora ꝑrādij vt veniat ad ꝑrādij si inuitatꝫ fuerit forēsis vltꝫ mulier. qꝫ nō libenter se ingerūt. sꝫ ꝑ alijs nō nisi sint graues ꝑlone. Jo. an. ⁊ Lal. in. c. si. de renunci. Abb. in. c. cū inter. de elect. in fi.

¶ Inuitatus tenetꝫ ad interesse inuitato nisi adimpleat qd ē pollicitꝫ si inuitatus ꝑrādij acceptauit vt in iuri. s. alle. Jo. an. tñ sentit contrariū in ꝑbē

mislo decretaliuz. c. rex pacificus. cuius opi. appro-
bat p Abb. in alle. c. cu inter.

Irregularis

Irregularis nō efficit celebrans durante cessa-
tione a diuinis. etiā si sit cessatio generalis. et est ra-
tio qz nūqz quis incurrit irregularitatē nisi i casibz
expressis a iure. vt. c. is cui. de senten. excō. li. vi.
not. in. c. si canonici. de offi. ordi. li. vi. et pōt eē rō
qz cessatio est quid facti et ea que sūt facti nō suspē-
dunt per appellationē sed opus est p̄trario facto. ē
cōclusio Anto. et Abb. in. c. dilectis. d. appel. pe. co-
lū. et ita cōcludit p̄. de. de ancha. post Inno. i. c. si ce-
lebrat. de de. excō. mi.

Irregularitas non causat ex sola effusione san-
guinis sed oportet qz interuēiat mors vel membri
detruncatio vt i. c. in archiep̄o. de rap. et de. vnica
de homi. et nō intelligas de mēbro debilitato. l3 sit
quasi inutile s̄ optet qz oīno sit mēbrū detrūcatuz.
no. Bal. i. auctē. sed nouo iure. C. de ser. fu. nec di-
gitus dicitur mēbiū sed ē pars mēbri. no. Bar. i.
l. ij. ff. de pu. iudi. vbi cōcludit qz mēbrū appellatur
qz habet officiū separātū et distinctū ab alijs mēbris
no. Abb. in. c. j. qui deri. vel vouē.

Irregulari efficit p̄lar iponēdo penā derico in
corrigibili. vt statim moriat. vide. s. p̄t̄iar cleric.

Irregularis an efficiatur p̄sulens. vide. s. con-
siliū. x. p̄sulens. cū ver. se.

Si bellū est iniustū et clericus adhibet p̄sentiam
suā auxiliādo et nō interficit ex quo tñ ab alijs socijs
homicidia p̄petrant ip̄e est irregularis. et no. in. c.
penul. de homi. et fa. c. p̄firi. et. c. ij. de cle. p̄cu. no.
Abb. in. c. significasti. de homi. ij. col.

Si clerici vadunt armati ad causā bonā et licitā
ad pacificādum nō imputat eis etiā si inimici putā-
tēs cōtrariū se nō desēdant dū tñ absit dolus. naz
qñ bellū est iustū possūt clerici incitare alios ad pu-
gnādū et interesse s̄ si pugnare. xxij. q. viij. igif. et
c. vt pridē. fac. glo. vj. q. j. c. suscitauerūt. et l3 male
faciant p̄cūcēdo. vt. c. ex multa. de voto. nō tñ in-
currūt irregularitatē. dū tñ occidant nec mutilent
membriū. no. in. c. petitiō. de homi. et ibi. Abb. et vi-
de no. per Arch. i. c. si quis nō iratus. xv. q. j. et me-
lius p̄eum i. c. si. xxxvj. di. et vide glo. i. c. clericuz.
et in. c. de his clericis. l. di.

Inutile

Uide. j. vñle.

Iudeus

Iudeus an subijciat ecclie in casu in quo subij-
ciat fidelis. vide. s. infidelis.

Iudeus si deliquerit cōtra legē diuinā bene po-
test papa eum punire directe vt vicarius dei. vt. c.
gaudemus. d. diuoz. idēz si eēnt infesti christianis
vt parer p totū titulū de iudeis. et illa auctoritas
quid ad nos rē. p̄cedit fm lhosti. quo ad sniam ex
cōicariōis et quo ad fidem et quo ad spūalia. de quo
vide Inno. in. c. qd sup his. de voto. Abb. in all. c.
gaudemus. vide. s. infidelis.

Iudeus an p̄t suū xp̄ianū habere et qñ eripit in
libertatē talis seruus. vide. j. fu.

Iudei si p̄dūt agnitōnez p̄ puerfionē ad fidē. vñ
succedere dñt suis parētibz sicut qñ p̄mo succedē
poterāt. nō. n. dñt eē deteriori cōditiōis puerfi ad
fidem qz qñ erant in iudaismo. vt. c. iudeis. et Abb.
ibi de iudeis.

Iudei nō p̄t h̄re nutriticē xp̄ianā etiā ex disp̄sati-
one ep̄i. nā ep̄s nō disp̄sat s̄ ius vbi sibi exp̄sse vt
tacite si p̄mittit. vt no. Inno. i. c. cū dilect. d. rē. ordi.
et Archi. i. c. l3 canon. de elec. li. vi. et Abb. i. c. at si de
rici. de iudi. maxie qz ista phibitio iuris tendit in
dedecr fidei et ad cōmodū p̄uatū ip̄i iudei. h̄ tenet
Anto. et idē Abb. in. c. ad hec. de iudi. in fi.

Iudei sūt fui xp̄ianoz p̄pter eoz delictū s̄ p̄p̄-
ticitatē sustinent in libertate et in eaz ceremonijs.
vt alliciant ad fidē. qz est aliqua spes de eoz cōuer-
sione. c. et si iudeos. de iudeis. et ibi Abb. facit. c. que
sincera. xlv. di.

Iudei cū debeāt publice discerni a xp̄ianis in q̄-
litate habit? oī tpe dñt portare signū distinctionis
publice non occulte vt ab oibz discernant. vt in. c.
nōnullis. de iude. et ibi Abb.

Iudeis et alijs paganis vendūt licite redditus
etiā regales. nō ergo oīne cōmerciū eis denegat.
c. pe. de iude. et vide. c. j. ne p̄la. vi. suas.

Iudei rōne delicti sortit for eccl̄asticū qd intel-
lige de delicto s̄ legē eoz in moralibz et sicut xp̄iani
sortiunt for eccl̄asticū qñ delinunt cōtra legē di-
uinā et iuramentū sicut iudei nō debēt gaudere ma-
iori p̄rogatiua. idē qñ iudei et infideles peccāt con-
tra naturā. qz tales de? punit. Ben. xxij. ita eius
vicari. no. Inno. in. c. qd sup his de voto. Abb. in
c. post miserabilē. de vsu. in fi.

Iudei an teneant soluere decimas p̄sonales. vi
de. s. decimas. x. iudei.

Iudei vñali infidelan p̄t habere ius patronat?
vide. j. patronus. x. ius patronat?

Iudei fugiēs ad eccl̄iaz an gaudet ei? imunita-
te. vi. d. s. eccl̄astica imunitate nō gaudet iude? rē.

Iudei faci? xp̄ian? ē capax bñficij eccl̄astici et p̄t
ipetrare etiā i eccl̄ia cathedrali nec ē p̄tēnd? quia
fuit iude? s̄ p̄mēdand? qz ad fidē se cōuertit. vt. c.
eā te. de rescrip. et ibi Abb. ij. colū.

Iudei nō subsūt legi canouice q̄ ad penas spūa-
les. vt. c. gaudem. de diuoz. x. et in p̄missis. ibi. qd
em̄ ad nos rē. j. Loz. v. c. si. n. p̄t eccl̄ia tales excōi-
care. qz extra eccl̄iaz sūt q̄ ad fidē et q̄ ad spūale con-
fortiū vt ibi. et ij. q. j. multi. no. lhosti. in alle. c. gau-
demus. et Jo. xxvij. q. j. sepe. q̄ ad penas tñ p̄pales
pecuniarias seu reales bñ subijciūt p̄ncipi secula-
ri et eccl̄ie et sic directe subsūt legi hūane indirecte
aut legi canonice. et ē rō diuersitatis qz p̄ma respi-
cit corpa et i facto p̄sistit. ff. de iuris. om. iu. l. iij. secū-
da. i. canonica respicit aīas et i iure p̄sistit. vt. c. q̄rē-
ti. de x. sig. q̄ nō p̄t arceri. nisi fidelis et obediēs xp̄i-
an? no. doc. signant lhen. in alle. c. gaudem. j. di.

Iuder

Iuder deputat? sup pluribz cāis p̄t diffinire ho

die vnā postea aliā. nā determinādo vnā lz nō plu-
res nō dicitur funciō officio suo q̄ ad alias. no. i. c. in
lris. de offi. dele. facit optime tex. in. l. qui tñ. ff. de
arbi. Ab. in. c. pastoralis. §. qm̄. de offi. dele.

¶ Iudex sciēs nō habere iurisditiōez vel ignorās
si pcedat an valeat pcessus. vide. j. pcessus.

¶ Iudex si pcessit cōtra ius male intelligēdo legē
vel canonē pcessus ē null⁹. ad hoc. c. cū dilect⁹. de
cōsue. 7 glo. in. c. vnico. de postul. plato. li. vj. Ab.
in. c. cām de rescrip. vide. j. sententia quā.

¶ Iudex delegat⁹ si nō seruata forma rescripti p-
cedit ei⁹ pcessus est null⁹. vt. c. cū dilecta. de rescri.
7 no. vnū singulare ex illo text. q̄ vbi plura cōmit-
tūt in rescripto videt⁹ data forma 7 fm̄ ordinē nar-
ratōis factorū debeat iudex pcedere ex q̄ pmo loco
narrata vident⁹ studiose cōmissa. vt ibi no. Ab.

¶ Iudex si pcessit ex officio d̄z citari vt defendat
sniaz suā. tñ qz tenet locū ptis 7 qz ei⁹ interest ne p-
modū dicat⁹ euz pcessisse iniquo aio 7 puniat vel p
impudētiā. vt pbat in. c. venerabili⁹. post pñ. de
senten. excō. li. vj. Aut pcessit ad instantiā ptis. 7 d̄
necessitate nō ē vocād⁹. vt. d. c. venerabili⁹. pōt tñ
se offerre defensionī si vult qz retractatōe snie aliq̄
le p̄iudiciū sibi generat. ar. l. a snia. ff. de appella. et
gl. i. c. sacro. de sen. ex. 7 Inn. i. c. infra. d. p̄cu. 7 i. c.
decetere. de re iudi. Ab. in. c. dilectus. j. de rescri.

¶ Iudex q̄ tulit sentētiā nō vills actis cōtra cōtu-
macē fert sniaz nullā. vide. j. sententiā.

¶ Iudici p̄t violēter resisti tāq̄ cuilibz aliū si extra
iudiciū tāq̄ ps aiose aliquē iniuriat. vt. l. phibitū
C. de iure fisci. 7 sic intelligit⁹ dictū Inn. in. c. si quā
do. de offi. dele. 7 in. c. dilecto. de sen. exc. li. vj. Si
tñ iudex pcedit iudicialiter iniuste 7 factū ē irreuo-
cabile p appellatōez vt si mandat aliquē iniuste tor-
queri vel suspēdi pōt sibi violenter resisti. 7 sic pōt
moderari dictū Bar. in. d. l. phibitū quinimo pōt
q̄libet adiuuare istū q̄ patit⁹ iniuriā vel violētiā.
ar. l. si quis in fuitutē. ff. de furnis. xxiij. q. iij. p to-
tū. si aut grauamē ē notorie iniustū etiā si sit reuo-
cabile p appellatōez p̄t sibi resisti. ita pcedit glo. in
c. ex lris. de offi. dele. 7 si nō est grauamē notori-
um d̄z appellari 7 nō resisti. ita pcedit. c. si qm̄. eo. ti.
qz ex q̄ appellatio tenet nō remāsit iudex saltē in ex-
ercitio. sed si dubitet de tali validitate appellatōis
sup̄sedeat tpe executōis. vt no. Ly i. l. ab executo-
re. C. quoz appella. nō recipi. Abb. in alle. c. cuz cā
que d̄ of. dele. 7 ibi no. p̄eū. 7 in. c. sup̄ qōnū. §. qz
x̄o. eo. ti. 7 c. ex litteris. eo. ti. 7 Anch. in regula ea
que sūt a iudice. circa pñ.

¶ Iudex d̄z pcedere s̄ equitatē intelligēdo de eq̄-
tatē iuris informata. vt. c. si. de transac. 7 l. placuit
C. de iudi. 7 l. qd̄ si p̄hess. ff. de eo qd̄. cer. loco. qz
iudex nō d̄z esse clemēti⁹ lege nō p̄t dici eq̄tas illa
que deuiat ab eo qd̄ ē iustū 7 equū. vt ē. l. que ē sū
data sup̄ equitate 7 rōne. j. di. c. cōsuetudo. 7 dic. l.
placuit. Ab. in. c. ex pte. ij. de offi. dele.

¶ Iudex si ignorat fundamētū sue p̄tād nō tenet
sentētiā. 7 idē de alijs actib⁹. fa. l. q̄ in aliena. 7 l. si
is ad quē. ff. de acqui. here. ad idē vide no. in. c. ex
p̄te cōces. p̄bē. Ab. no. in. c. prudētiāz. §. j. in fi. de

offi. dele. Idē si p̄fert sentētiā cōtra cōtumacē 7 nō
erat certus si erat cōtumax. Ab. in. c. cū ex officio.
de p̄scrip. vij. colū.

¶ Iudicis auctoritas cū male pcessit non excusat
malefidei possessorē a fructib⁹ rei q̄ sibi inique ad-
iudicat. no. Bar. in. l. q̄ iussit. ff. de re iudi. in. l. iu-
ste possidet. eo. ti. lz als ti. excusat etiam malefidei-
possessorē a fructib⁹ p̄cipiēdis. vt. l. si nudū. ff. de
rei v̄e. nor. Ab. i. c. cū cā que. de offi. dele. ij. colū.

¶ Iudex licet habeat iurisditiōez certo casu si tñ p-
nūciat se nō iudicē p̄dit illā iurisditiōez nec p̄t illam
ampli⁹ reassumere. vt no. glo. in. c. significantib⁹.
de offi. dele. vñ quēadmodū qd̄ iurisditiōez nō ha-
bēs acq̄rit eā si se pnūciat iudicē cū iudex nō cēt
vt no. Ab. in. c. sup̄ lris. de rescrip. ita pnūciādo
se nō iudicē p̄dit iurisditiōez 7 imputandū est parti
nō appellanti. no. Ab. in. c. allega. significantibus
vide. j. lfe surrepticie.

¶ Iudex in sentētiando debet seq̄ cōez opionē do-
ctoꝝ si ē vera. no. Bar. 7 An. in. l. cuz platis. ff. de
re iudi. 7 no. in. c. j. d̄ deci. nā cōis opinio ē seq̄nda
nisi euidenter sit falsa. no. Jo. an. in. c. j. de consti.
no. Abb. in. c. j. de re iudi. iij. colū. vbi vide plene.

¶ Iudex d̄z accelerare in cause expeditōe. ita tñ q̄
iuris ordo nō p̄termittat⁹ 7 veritas nō occultet⁹ vt i
de. sepe. §. amputet. d̄ ver. sig. 7 si iudex ita festina-
uerit q̄ ex breuitate p̄t p̄sumi q̄ non bñ instructus
tulit sniam nō valet qd̄ agit. vt in. c. cū ex lris. de in-
te. refti. Bar. in. l. platā. C. de sen. Spe. in ti. de
sen. plata. §. qm̄. x̄. itē oppone. no. glo. in. c. ecclia.
d̄ p̄sti. 7 ē tex. i. c. nos in quēq̄. et. c. p̄mates. ij. q. j.
gl. 7 Ab. i. c. ij. d̄ re iudi. vid. j. snia lata a iudice p̄.

¶ Licet qd̄ a sentētia iniqua nō puocauerit pōt tñ
agere p̄ iudicē q̄ maliciose vel p̄ impudētiā cū cō-
denauit. in fti. d̄ obli. que ex q̄ deli. nascun. in pñ.
nec op. sibi exceptio rei iudi. a q̄ nō est appellatum
qz alie sunt p̄so. inter quas pri⁹ agebat⁹ 7 ad aliud
agit mō qz ad penas v̄t ad interesse. hoc no. Inn.
in. c. sacro. de sen. excō. glo. in. c. pastoralis. §. quia
x̄o. de offi. dele. in fi. 7 Bar. in. l. j. ff. de appell. 7 in
l. j. ff. d̄ varijs 7 extraoz. cogni. Ab. in. c. ad hec. in
j. in fi. de appel. vj. colū. vide. j. possessorio recupan-
de. 7 vide. j. eo. x̄. iudex q̄ male iudicauit. hoc idē
tenet Ab. in. c. pastoralis. de iur. patronat⁹.

¶ Iudex si ignorat vel sciat se nō habere iurisditi-
onē v̄t elidibilē p̄ exceptōis cōfictū an valeat p̄ces-
sus p̄ eū fact⁹ sup̄ p̄ncipali vel p̄tnmacie punitiu⁹.
vide. j. pcessus nō valet nec sup̄ p̄ncipali. cū se.

¶ Iudex q̄ male iudicauit si agit ad penā imponē-
dā ei d̄z vocari. siue pcessit ad instantiā siue ex offi-
cio cū agat de suo p̄iudicio. 7 in p̄iudiciū absentis
nil est innouādus. c. j. de cā pos. 7 p̄p̄ic. 7 c. inter
q̄tuoz. de ma. 7 obe. iij. q. ix. c. caueat. 7 c. venera-
bilis⁹. x̄. §. si excōicar⁹. d̄ se. ex. li. vj. 7 ēt vbi si agit
ad puniēdū iudicē p̄t ip̄e assistē i p̄cessu 7 iudex po-
terit appellare a retractatiōe sentētie sue. idē tenet
Fre. cōf. c. cxi. vbi tenet pcessus esse nullū. si iudex
q̄ pcessit ex officio nō fuit citatus p̄ iudicē ad quē
allegat Inn. in. c. pe. de re iudi. Ab. in. c. cū specia-
li. §. porro. de appel. pen. colum. vide. j. possessorio

recupande.

¶ Iudex ex officio suo potest repellere procuratores non ostendentes mandatum etiam si ipsi non excipiant auctoritate luns contra testem. ne iudicium sit frustratorium. gl. in. c. j. de elec. li. vi. Ab. in. c. cum dilecta. de rescriptis.

¶ Iudex ordinarius potest cognoscere de qualitate facti iudicium delegatorum ad finem videndi cuius mandatum debeat exequi et si stante dubio per alterum excōdicetur non tenet excōdicatio quia hoc casu ordinarius prima citatus non resistit delegato nec turbatur sua iurisdictione sed supersedendo. facit auctoritate. c. cum contingat. de rescriptis. plene per Innocentium. et Ab. in. d. c. cum contingat.

¶ Iudex ex officio suo potest vel extraneos quos videt in iudicio male versari potest punire. ar. in. l. nullum. C. de testi. Innocentium. in. c. ex tenore. de rescriptis. Ab. in. c. cum olim. de rescriptis. in finem.

¶ Iudex procedendo iurisdictionaliter non dicit aliquem spoliare id est non competit iudicium possessorium. text. et glo. vij. q. j. per litteras. secus si processisset extrajudicialiter tanquam priuata persona. vt in. c. conquerere. de resti. spoli. et ita restringitur. c. dilectus. j. de rescriptis. et ibi. no. Ab. et in. c. ex ecclesia. ij. vt lite pen.

¶ Iudex potest cognoscere an sua sit iurisditio non solum quando iurisditio est elidibilis per exceptiones sed etiam quando opponitur nulla competere iurisdictione. hoc colligitur ex. c. ex parte de rescriptis. ubi per Ab.

¶ Iudex qui pronunciat se non iudicem potest etiam in expensis condennare. quia si non habeat iurisdictionem a principali habet in incidenti. vt in. d. j. de rescriptis. Ab. in. c. si de rescriptis. v. colū. vide. j. e. iudex non potest cognoscere.

¶ Iudex ex officio suo potest mittere per vicinis testes coram eo producti. vt videatur ex relatione eorum an testis sit idoneus. vt in aucten. de testi. §. j. colla. vij. no. Bar. in. l. iij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. concernit enim honorem et dignitatem iudicis et bonum publicum vt indignus non admittatur in testem. facit. l. quos prohibet. ff. de postu. quod intelligitur nisi sit talis exceptio que posset per potestatem omitti vt si est familiaris aduersus perit. Ab. in. c. bone. j. de postu. pla.

¶ Iudex potest si ex officio suo supplere vtraque parte presente in his que radicanter in persona iudicis. vt libellum examinare. l. j. ff. de offi. assc. iuramentum calunie deferre. dilaciones dare. in his vero que radicanter in persona partis vt excipere petere et probare et si iudex regulariter non supplet quia non debet assumere officium per et supplere ad commodum partium. Innocentium. in. c. ad nram. de iureiuran. Ab. in. c. bone. j. de postu. pla.

¶ Iudex potest propter bonum publicum expellere fabrum ab apotheca iuxta scholas ne impediatur studentes in studio. vt in aucten. habita. C. ne si. per pa. et Bar. in. l. j. ff. so. ma. Ab. in. c. bone. j. de postu. pla.

¶ Iudex potest ex causa legitima compellere partes ad componendum. vt. f. quando partes diu litigauerunt. et questio est multum dubia. nam tunc etiam iudex secularis potest compellere partes ad componendum vel ad compromittendum. et negligenter poterit iudex ecclesiasticus supplere excōdicando partes nisi veniant ad concordiam. ad hoc text. in. c. placuit. xc. di. causa autem legitima non subsistente potest et debet iudex hortari ad componendum non autem compellere. sic intelligitur. c. studendum. xc. di. Ab. in. c. cum in-

in. ff. de elec. et in. c. si de ma. et obe. et in. c. j. de treuga et pace. vide. j. iudex potest compellere. et vide. j. papa ex ordinaria. et vide. §. componere.

¶ Iudex ex officio suo debet repellere non habentem sufficiens mandatum. no. glo. in. c. j. de elec. li. vi. Ab. in. c. innotuit. de ele.

¶ Iudex si presumit contra tertium quod maliciose vult impedire per interesse suo executionis finem non debet eum audire nec de appellatione eius curare. no. glo. in. c. super eo. circa si. de offi. dele. et facit quod no. in. c. post electiones. in. ff. de cocef. pbe. et etiam dicit Bal. quod a summa cognitio potest repellere si presumit caluniam. facit. l. si. C. de ordi. cog. et c. veniens. ij. de testi. sed si tertius opponens offerat se probatur iurisdictionem per tale oblationem purgat presumptionem in malicie. no. glo. in. c. suscitata. de in integ. resti. et facit. c. litteras. de resti. spo. et l. j. §. sin autem. ff. de tab. exhi. et Ab. in. d. c. super eo. in finem.

¶ Iudex si vehementer suspicatur exceptiones etiam probabilem causam dilatandi iudicium opponi non debet eas admittere si presumit eas falsas et si talis est non debet de illa curare quia appellatio non poterit eas iustificare. vt. c. interposita. de apel. no. late Innocentium. i. c. post electiones. de cocef. pbe. et Ab. in. c. pastoralis. §. quia de offi. dele. ij. colum.

¶ Iudex si habet periciam per argumenta leuia tenet illas deponere et iudicare secundum allegata et probata. vt in. c. i. questioni. de sen. ex. Si non potest illas deponere nullo modo debet iudicare contra periciam. vt. c. j. de re iudi. li. vi. et cle. j. §. vix. de here. et in actu iudicandi text. ponderat periciam periciam iudicis nec ob. quod dicit iudicem peccare in si iudicando. quia illud est vix quando negligit secus si ex causa differat. no. per Ab. in. c. pastoralis. §. quia de offi. dele. in. ff. Ab. in. c. j. de offi. ordi.

¶ Iudices diuersi super eadem causa per diuersa rescripta impetrati an et quando debeant insimul deferre seu concurrere ad cognoscendum de causa et quod eorum preferatur. no. Ab. plene in. c. pastoralis. §. j. de rescriptis. et i. cum periclitatur. e. ti.

¶ Iudex recipiens iurisdictionem per litteras generales an potest eam alteri delegare. et an potest citare et an sit eius iurisditio perpetua. vide. j. iurisditio.

¶ Iudex deputatus sub nomine dignitatis non potest cognoscere extra iurisdictionem dignitatem nisi dicatur in rescripto committimus eam episcopo salama. in curia regis commoranti quia tunc videtur in curia causa commissa. ad quod facit text. et Bo. an. in. c. si. de rex pmu. Ab. in. c. nonnulli de rescriptis. ij. colū.

¶ Iudex delegatus cui committitur vt causam decidat secundum iura per secundum consuetudinem et statuta loci causam decidere. vt. c. si. de sue. Ab. in. c. cum nobis de elect. et tangit super rubrica de sue. et per Anto. in. c. quintallis. de iur. reur. et Ab. in. c. cum magna. de elec. super glo. penul.

¶ Iudex delegatus non potest punire tertium qui in persona eius delinquit nisi ex hoc contingat sua iurisditio non impediri. no. Innocentium. in. c. j. de of. dele. et in. c. dilectus. de penis. et per eum in. c. cum venissent. de iudi. et in. c. ex parte. de ver. sig. sed in casu in quo delegatus potest punire non potest imponere penam ordinariam sed extrajudicariam quia non est deputatus super iniuria si delinquant contra partes vel contra personas necessarias in iudicio.

Abb. in. d. c. j. de offi. dele.

¶ Iudex delegatus non potest procedere contra officiales delinquentes sed cum nisi ubi impedit sua iurisdictione. sed de facere eos puniri per ordinariū. Ab. vbi. s.

¶ Iudex delegatus potest procedere contra turbatores sue iurisdictionis si delictum turbationis est notorium. sed si non est notorium sed sunt alique coniecture contra suam potestatem potest compellere procedere ad prestandam cautionem de non impediendo. ar. in. c. litteras. de testi. spo. sed si est occultum potest summarie inquirere. no. glo. in si mili in. c. j. de offi. dele. li. vj. Ab. in. c. ij. de offi. dele. in si. vide Fran. de zaba. in. de. j. de hereti. s. si. Archi. in. c. ij. de here. li. vj.

¶ Iudex delegatus a principe licet habeat ex privilegio quod cum potest alij subdelegare. vt. c. si per debilitate. de offi. dele. inspicitur tamen necessitas quo ad hoc vt subdelegandum possit ad acceptandum cogere. no. Inn. in. c. pastoralis. e. ti. et sic limitatur allegatum. c. si per debilitate secundum Ab. ibi.

¶ Iudex delegatus si cum alij committat referuato sibi consilio desinit esse iudex. quia non referuat sibi aliquid iurisdictionis. no. glo. et doc. in. c. si per debilitate. de offi. dele.

¶ Iudex delegatus a principe in causa quam alij subdelegatus potest referuare suum consilium vel tertium. vt. c. si per debilitate. et ibi Inn. de offi. dele. vbi dicitur quod si subdelegatus procedit non requisito consilio non tenet eius sententia quia contra formam mandati. vt. c. cum dilecta. de rescri. et c. venerabili. de offi. dele. Bart. in. l. j. s. si plures. ff. de exerci. ex quibus no. quod delegatus a principe potest apponere nouam formam procedendi cum alteri committit causam et quod processus non tenet non seruata forma noua. Ab. in alleg. c. si per debilitate. vbi ipse no. quod in tali casu satis est quod subdelegatus requirat consilium. et debito tempore expectet responsum. vt. c. cum olim. de arbi. et in. c. cum in veteri. de elec. et Bar. in. d. s. si plures.

¶ Iudex delegatus cui tradita est forma in commissione vt ferat sententiam put talis sapiens dictauerit tenet sibi formam iniunctam seruare. vt no. l. hosti. s. Inn. in. c. si per debilitate. de offi. dele. dum tamen et contra conscientiam sententiam non ferat. et vide Bart. in. l. j. s. si plures. ff. de exerci. intelligo tamen quod debet apponi nomen sapientis et locus vt singulariter no. Anto. in. c. ex lris. s. si. instru. et ideo errare videntur tabelliones qui consueverunt instrumenta et apponunt. a vista delectrado. nam si eius nomen non exprimitur nihil operatur talis clausula. no. in alle. c. si per debilitate.

¶ Iudex delegatus potest abbreviare dilationes iuris si sibi committitur causa decidenda infra breuem terminum prefixum vt possit illam decidere. no. i. c. de causis. de offi. dele. et ibi Ab. ij. colū. et Inn. in. c. super eo. de appel.

¶ Iudex delegatus a principe an potest in iudicio imponere. vide. j. multa.

¶ Iudex delegatus etiam principis non potest dispensare in impositione pene. sed semper debet apponere penam a iure statutam. no. gl. in. c. de causis. de offi. dele. ordinarius tamen potest dispensare in casibus a iure permissis. vt. c. at si clerici. de iudi. imo iudex efficit infamis si sine causa apponit grauiorem vel minorem penam quam sit a iure statuta secundum l. hosti. in. d. c. de cau

sis. alle. l. seruus. C. de vi. pu. vel priua. quod intelligitur secundum Ab. in. d. c. de causis. quod per viam dispensationis non possit. secus tamen ex causa quia hoc etiam poterit delegatus sicut delegans etc.

¶ Iudex delegatus qui habet potestatem nomine proprio et nomine mine college que ei causam subdelegauit non potest ferre diuersas sententias. vt. c. si. de re iudi. quia eadem conscientia qua putat aliquid iustum nomine proprio de cetero iustum nomine college. ar. c. pe. s. de elec. li. vj. quod est valde notabile. et ideo dicendum in similibus casibus. no. Ab. in. c. quod ius. de offi. dele.

¶ Iudex delegatus cui causa committitur infra certum tempus decidenda si infra terminum causam decidat. potest post terminum illam exequi. vel executioni mandare. no. doc. i. c. de causis. de offi. dele. l. hosti. in. c. consuluit. e. ti. et no. in. c. querenti. eo. ti. et Ab. in. c. significasti. e. ti. sed si terminus est prefusus iudici et iurisdictioni. hoc facere non poterit. no. Jo. an. in alle. c. de causis. et vide doc. in. c. ex pre ade. de testi. in si.

¶ Delegatus si committat executionem sue sententie ordinaria. quia si videat sibi committere tamquam suo mistro non videtur delegatus functus officio suo. hinc est quod si ordinarius fuit negligens ipse delegatus poterit re assumere causam et sententiam exequi. vt. c. significasti. s. de offi. dele. sed si executiones alteri subdelegat nil sibi retinendo functus est officio suo. vt. c. in lris. eo. li. licet re integra possit reuocare mandatum. vt. c. quis. eo. ti. li. vj. Ab. in. c. significasti. ij. colū.

¶ Iudex delegatus a principe potest per executionem sue sententie inuocare auxilium brachij secularis etiam si in commissione non sit expressum. no. Spe. ti. s. de exe. sent. s. sequitur. sed nunquid. Item potest manu militari suam sententiam exequi. vt. l. qui missus. ff. ne vis si. ei. et c. quia frustra. vj. q. j. et potest exequi dando veram possessionem. sed non potest indicare bellum contra resistentes. quia hoc est solum principis. xxiij. q. ij. c. j. et ij. nec etiam debet mouere arma nec habere officiales armatos. no. Abb. in. c. significasti. de offi. dele.

¶ Iudice delegato mortuo cui commissum est causa sub nomine dignitatis non est necesse quod rescriptum iterum presentetur successori. quia censetur per oia eodem iure cum defuncto et de causis in terminis suis assumere. vt. l. mortuo. ff. de iudi. nam dignitas non mutatur per auctoritatem papae. vt. c. si gratiose. de rescrip. li. vj. Abb. in. c. abbas. s. de offi. dele. in prin.

¶ Si causa duobus iudicibus committatur cum clausula quod si non omnes tunc durante impedimento college potest pliter procedere sed cessante procedere de causa cum collega vt est singularis intellectus. c. quoniam. abbas. de offi. dele. et ibi Ab. ij. colū.

¶ Iudices delegati ad vniuersitatem causarum vt similiter procedant in causa non valet sententia vnius. quod procedit etiam si essent ordinarii quia causa debet habere finem contra illis coram quibus est cepta. vt. l. vnica. ff. s. de offi. consu. et ibi Bar. nec tales delegati ad vniuersitatem causarum possunt separatim procedere. nisi data sit eis potestas in solidum. no. per Ab. in. c. causam matrimonij. s. de offi. dele. et vide etiam in. c. prudentia. eo. ti. s. j. Item nec vnus cōiudicum potest dicere opinionem suam si recedit et non vult esse pars in sententia ferenda. quia nec tunc possent alij sine illo

finire cū pñia oīm exigē. no. Bar. i. l. duo ex tri-
 vus. ff. de re iudi. z. c. cuz ab vno. de re iudi. li. vj.
 Abb. in. d. c. cām mñimonij. in. c. fi. de re iudi.
 ¶ Iudex delegat⁹ ex quib⁹ causis pōt vt suspect⁹
 recusari. vide. j. recusatio.
 ¶ Iudex delegat⁹ sūdelegās facit mediū gradum
 iō nō v3 appellari ad supiorē omisso ipō medio qñ
 medi⁹ aliqd sibi reseruauit d iurisditōne. fallit tñ si
 istud mediū fuisset inutile. vt qz excōicar⁹ vñ aliter
 impedir⁹. vt. c. is cui. de offi. deleg. li. vj. no. Abb. i.
 c. cū te pñulente. de offi. dele.
 ¶ Un⁹ ex plurib⁹ dele. pōt cām subdelegare etiaz
 plurib⁹. s. omnes isti subdelegati tenent locū vni⁹.
 no. Inno. in. c. cū te pñulente. de offi. delega. z ibi
 Abb. j. colum.
 ¶ Iudex dele. an pōt cognoscē an sua sit iurisditō
 vide Ab. in. d. c. cū te pñulente in fi. d. offi. dele.
 ¶ Iudex ordinari⁹ nō pōt cōpellē delegatū a pñ-
 cipe ad exeqndū mādātū pñcipis. qz ad ei⁹ officiū
 nō spectat l3 possit eū punire rōne peccati qz ptem
 pñit exeq mādātū supioris. z in tali casu non punit
 eū vt delegatū. s. vt pñeuerantē in crimine et cessat
 maioritas. c. pñclusio Ab. in. c. prudētia. s. adijcū⁹.
 de offi. dele. z vide qz ipse no. in. c. si. d. rescō.
 ¶ Iudex delegat⁹ a papa an z qñ pōt absolue ex-
 cōicatū ab alio. vide no. in. c. prudētia. s. sexta. de
 offi. deleg. z ibi p Abb. z p eū. in. s. fi. eiusdē. c.
 ¶ Iudex delegat⁹ a pñcipe h3 annū ad exequēdā
 sniam diffinitiuā qñliter intelligat. vide. i. c. querē-
 ti de offi. dele. z ibi Abb. plene.
 ¶ Iudex delegat⁹ a pñcipe appell. remota. an pōt
 sūdelegare cū dicta clausula. z vide. s. appel.
 ¶ Iudex delega. ab inferioze a pñcipe pōt cōmit-
 tere articulū nō iurisditōnalē ali3. vt receptionez
 testū dñ tñ pñi⁹ ipse delegat⁹ examinauit interroga-
 toria z capitula. no. l. hosti. z ali3. i. c. super questio-
 nū. s. j. de offi. deleg. z ibi. Ab. v. colū. z no. in cle.
 vnica. e. ti. z Ab. i. c. cū bertold⁹. de re iudi.
 ¶ Iudex delegat⁹ a pñcipe licet totā cām z eius
 ptem possit alteri sūdelegare. nō tñ pōt prātem al-
 teri dare subdelegandi. cū nō habeat h3 ex cōmissi-
 one. sed a lege vt. c. pastorā d offi. delega. p quod
 limitat glo. c. is cui. eo. ti. li. vj. q dicit q delegatus
 inferioris pōt sūdelegare si h3 fuit sibi indultū a de-
 legante. qñ. f. delegat⁹ erat ordinari⁹. secus si dele-
 ga. no. Abb. in. c. sup questionū. s. porro. de offi.
 delega. z h3 no. Ab. in. c. cū bertoldus. de re iudi.
 z ibi no. p eū.
 ¶ Iudex delegat⁹ pñcipis non necessitat citare p-
 nūcios publicos ordinarioz. s. pōt eligere sibi nū-
 ciū z cōmittere citatōez cui voluerit. vt. c. pastora-
 lis. s. itē cū totū. de offi. dele. z ibi. Ab. i. pñ.
 ¶ Delegat⁹ pñcipis an h3 mēz z mixtū imperiūz
 in cā sibi cōmissa. plene p Abb. in. c. si qz d clericū.
 de foro compe.
 ¶ Iudex ordinari⁹ si credit se delegatū z pcedit au-
 thoritate delegata. nō tenet pcessus si postmodūz
 apparet q nō erat delegatus. licet potuisset pcede-
 re vt ordinari⁹ z h3 ex defectu voluntat. p h3. c. ex
 pte. de pces. pben. z plene p Inno. in. c. cū ex officiū

de pñcrip. no. Ab. in. c. ex lris. de offi. delega. z in
 alleg. c. cū ex officiū.
 ¶ Iudicis delegati pñas an z qñ expirat p mortē
 vel excōicationē seu suspēsiōne delegātis. vid no.
 doc. signāter p Ab. in. c. l3 de offi. deleg.
 ¶ Iudicis delegātis z delegati pñstoriū nō est idē
 qz si h3 esset vez nunq3 posset appellari ad delegan-
 tem. vt. c. ij. de pñue. li. vj. Itē p mortē delegantis
 expiraret iurisditio delegati. etiā re nō integra. sic
 pñgit i vicario cpi. vt. c. romana. de offi. deleg. li.
 vj. no. Abb. in. c. l3 de offi. deleg.
 ¶ Iudex delegat⁹ mādans ordinario vt exequat
 mādātū suū si nō vult ei facere fidē de mādato iurē
 c. cū in iure. de offi. dele. z excōicat eū nolētē pare-
 re nō tenet excōicatio. qz delegat⁹ nō habet iurisdī-
 tiōne sup ordinariū nisi qñ est sibi rebellis. s. peten-
 do fidem de mandato facit qd a iure sibi pñmittit s
 non potest dici rebellis z ex defectu iurisditōis nō
 tenet excōmunicatio. no. Abb. in alle. c. cum in iu-
 re. j. colum.
 ¶ Iudex dele. a pñcipe etiā pñprio motu dar⁹ pōt
 recusari. vide. j. recusatio.
 ¶ Iudex dele. vel ordinari⁹ d qua etate pōt depu-
 tari iudex a pñcipe vel alio z an cogit acceptare.
 vide distincte doc. signāter Ab. in. c. cū vicesimū.
 de offi. deleg.
 ¶ Iudex delegat⁹ pñcipis postq3 tulit sniam non
 pōt pñtra cā resti. i integ. dare. no. Bar. z Bal. i. l.
 aduersus. C. si aduersus rē iu. qd est vez si eis iu-
 risditio expirauit. s. si executio supest pōt delegat⁹
 incidēter ex officio nobili resti. in integ. indulgere
 p h3 glo. singularis. z Inno. in. c. suscitata. de i in-
 teg. resti. z si viderit deleg. restitutōez in integroz
 indulgendā poterit supsedere executōi z causam
 ad pñcipez remittere. arg. in his que no. in. c. de
 cetero. de re iudi. z l. vnica. C. d in inte. resti. spol.
 facit in. ar. ij. q. vj. biduū. no. Ab. in. c. studuisti. d
 offi. dele.
 ¶ Iudicis delegati pñas i quē cōpromittit cā sibi cō-
 missa nō expirat ppter cōpromissuz. vide. s. arbi-
 ter. s. delegat⁹ pōt. z vide. s. cōpromissuz. s. si cō-
 promittit in delegatū.
 ¶ Iudex cui pñes articuli cōmittit expisse vel taci-
 te pōt pñi⁹ vnū articulū expedire z postea reliquū
 nō em videt de substantiā vt vna snia oēs expediat
 vt. c. j. de sequestra. pos. z idez in arbitris. vt. l. qd
 tñ. ff. de arbi. z vide Inno. in. c. cū inter d re iudi.
 Abb. in. d. c. j.
 ¶ Iudex cui cā a pñcipe delegat⁹ pōt si vult ordia-
 ria iurisditōe vti. vide. j. pñceps cām.
 ¶ Iudex delegat⁹ ad vniuersitatē causaz vel inq-
 sitor general⁹ pōt corrigere sniaz suā etiaz diffinitū-
 uā si erat i iudicādo. sec⁹ in delegato ad vnaz cām
 tñ. no. glo. in. c. qñliter. j. de accusa. z est rō diuersi-
 tat. qz delegat⁹ ad vniuersitatē cāz pñsequi quasi
 prātem seu iurisditōez ordinariā. ideo d eo sic de
 ordinario dicendū ē. p. l. cū pñroz. ff. de iudi. z vid
 glo. in. c. cū cām de apel. Delegat⁹ aut ad vnā cāz
 pñnūciando funcr⁹ est officio suo. in. c. in litteris. d
 offi. delega. dñi de rota decisio. cccxx. Ab. i. c. qñlit.

§. allega. j. colum.

¶ Iudex delegat⁹ q⁹ nō seruat formā cōmissiōis in pⁿūciādo an pōt itez pⁿūciare. vid. §. arbitrator qui nō seruauit.

¶ Iudicis delegari ad vniūsitates cāz vel ordinariū snia si tenet licet sit iniq⁹ nō pōt itez pⁿūciare l. cū querbas. ff. de re iudi. z. C. sentē. rescin. nō po. l. ij. §. si snia fuit nulla z. nllitas nō surrexit turpitudie iuris §. aliūde. ipemet pōt corrigere z. alit sentēiare. vt. l. si ples. C. quō z. qⁿ iu. no. Dy. i. regula qd⁹ semel de re. iur. li. vj. z. Bar. in. l. i. iudex. ff. de re iudi. z. doc. in. l. in lris. de offi. dele. si aut nllitas surrexit ex turpitudine iudic⁹ nō pōt ipemet corrigere nec aliter pⁿūciare. vt. l. absente. C. de accusa. z. Abb. in alle. c. q^uliter. de accusa. j.

¶ Iudex delegat⁹ pōt cōmutare penā criminalē i pecuniariā. vide. j. penā vltimi supplicij.

¶ Iudex delegat⁹ si impetret in curia z. vtraq⁹ ps est pⁿis nō dz iudex dari ad petitiōem vni⁹ pⁿis. vt est tex. in. l. obseruanduz. ff. de iudi. §. si vna ps est absens z. alia pⁿis de stilo curie est vt def iudex ad petitiōē vni⁹ pⁿ salua facultate alteri pⁿi recusan di illū ex causa rōnabili. vt. c. insinuāte. d. offi. dele. si tñ ps pⁿis petit aponi aliquā clausulā in pⁱudiciū absentis de stilo curie est vt si aduersarius di/ cas esse i curia fiat citatio saltem pⁿ edictū generale. vt no. doc. in. c. cū olim. d. re iudi. si aut vtraq⁹ ps est presens z. non pⁿcordant de iudice cōis stilus ē vt quelibet ps eligat vniū z. curia deputer tertiu. no. glo. in. d. l. obseruandū. no. Abb. in. c. ceterū. de rescrip. in fi.

¶ Iudex dat⁹ pⁿ lras nullas pōt se pⁿūciare nō iudicē q⁹ saltez in illo articulo est iudex z. pōt etiā cōdemnare impetrantē in expēsis. z. est tex. in de. j. de rescrip. idē in quolibet iudice incōperētī vel in casu dubij cū discuti⁹ an sit iudex vel nō. z. hec iurisditio potius est ordinaria q⁹ delegata. vide gl. in de. si. de rescrip. no. Abb. in. c. dilectus. iij. de pⁿ ben. j. colum.

¶ Iudex delegat⁹ a papa licet pcedēdo vltra cōpⁿensa in mādato vel sniam excōicatiois pferat ē nulla. rñ pcedēdo ptra intentionē delegātis valet pcessus. vide. §. excōicatio. §. snia excōicatiois laza a legato.

¶ Iudices duo nō hñtes se vt superior z. inferior si cognoscūt piter de eadē cā tenet pcessus coram vtroq⁹ fact⁹ cū ambo habēt iurisditioez in cā illa nisi excipiat p ptez z. si pferant diuersas sentēcias nō valet vltima ptra pⁿmā. Abb. in. c. cū. Ad. ferrariensis. de pⁿstitutōib⁹. circa fi.

¶ In iudicis psonā supueniēs impedimētū pendente iudicio nunqd⁹ habet inficere iurisditōē et nunqd⁹ subiato impedimēto reassumat iurisditio z. si post sniam detegit impedimētū an retractet snia. Abb. in. c. sciscitatus. de rescrip. vide. §. impedimētū.

¶ Iudex etiā si opponat q⁹ est criminosus seu homicida bñ pōt iudicare q⁹ ex vite merito nō pⁿt criminosus aliū iudicare §. ex pⁿate officij sic. Abb. in al. c. sciscitar⁹. iij. colū.

¶ Iudex si ē furiosus nō valet ei⁹ iudiciū lz nō sit exceptū. q⁹ nālia sūt imutabilia. Ab. vbi. §. iij. colum. Itē si impedimētū iudic⁹ a pⁿcipio est patēs. vt q⁹ seru⁹ vel infamis. q⁹ sūt impotētes ad iudicādū. Ab. in alle. c. sciscitar⁹. v. colum.

¶ Iudex an z. qⁿ z. i. qⁿ casib⁹ pōt cōgscere an sua sit iurisditio. vide plene z. no. p. Ab. meli⁹ q⁹ oēs aliū in. c. sup lris. de rescrip. z. no. bñ qd⁹ ipe no.

¶ Iudex an z. qⁿ z. i. qⁿ casib⁹ pōt supplere d iure vel d facto. vide plene p. Ab. in. c. bone. j. d postu. plato. sup gl. ma. i. fi. Inno. i. c. ad nⁿam. d iureiu. z. glo. xxvij. di. priusq⁹. xxx. q. v. iudicantē. Spe. i. ti. d. dispu. z. alle. §. si. Bar. z. Bal. i. l. j. C. q⁹ defunt aduo. z. Bar. i. l. iij. §. h aut iudiciū. ff. d. dā. infec. z. vide. §. appellatōis iudex nō solū.

¶ Iudices ples hñtes aliquā pⁿatem an pⁿt illaz exercere in solidū. an vero debeāt oēs puenire. vi de plene p. Abb. in. c. prudētiā. de offi. dele. §. j. vide. j. loci⁹. z. vide. j. pcessus. §. si q⁹.

¶ Iudex pōt recusari p tertiu cōpentē p suo inter esse. vide. j. recusatio.

¶ Iudicē fauorabilē mltū pdest habere i arbitriū vt. c. consuluit. de offi. delega. z. ideo qⁿtilian⁹ ait nāle est vt iudices his q⁹ libēter audiūt facili⁹ credāt. no. Ab. in. d. c. pⁿsuluit. circa pⁿin.

¶ Iudex in casu in q⁹ pōt pcedere §. absitē pⁿuma cem nō pōt omittre pⁿdēnatōez expensaz i pⁱudiciū pⁿis q⁹ eēt auferre ius pⁿis. Ab. ibi.

¶ Iudex pⁿzi⁹ nō pōt inhibere subdito ne litiget sub alieno iudice si est solū sibi subiectus respectu nude iurisditōis. est pⁿclusio Ab. in. c. p. z. §. d. of. delega. pe. colum.

¶ Iudex pōt remittere multā ppter iperiu pⁿdē/ nati. vide. j. multā pōt iudex.

¶ Iudex qⁿ pōt remittere penā. vide. j. pena que imponit.

¶ Iudex ordinari⁹ supplet maliciā vel desidiā delegati vbi piculū aie vertit. ē casus in. c. significauit. de offi. ordi. vbi no. Ab. q⁹ tūc etiā ordinari⁹ pōt pcedere ptra ptes eas excōicando nisi cām psequatur corā delegato ne remaneant in peccato qd⁹ est notandū.

¶ Iudex pōt recipe cautōez ad vtilitatē pⁿis. vide §. cautio.

¶ Iudex hñs merū z. mixtū imperiū q⁹ dicat z. qd pōt exercere. vide. j. iurisditio zc.

¶ Iudicis officij qⁿplex est. vide. j. officij iudic⁹ z. an req⁹rat lit⁹ pⁿtestatio. ibidē.

¶ Iudex an pōt esse q⁹ fuit aduocat⁹ in cā. vide. §. aduocat⁹ in causa.

¶ Iudex suspect⁹ lz possit recusari nō ab eo potest appellari nisi q⁹uet nō admittēdo recusatōez. glo. z. doc. in. c. sup qⁿtionū. §. j. de offi. deleg.

¶ Iudex nō hñs administrationem vt est comes palatin⁹. q⁹ nō est pⁿprie comes pōt de delicto etiā durāte officio pueniri. no. Bal. in. l. j. q⁹ dicatur dux seu comes colla. x. fac. c. significauit. de rescrip. Iudex vero habēs administrationē cū dignitate delinq⁹s in officio etiā potest pueniri durāte officio z. post si delinquat in officio. vt. l. iubemus. C.

ad .l. iulian repe. si aut delinquat extra officium et iudex inferior huius simpliciter iurisdictione potest puniri etiam durante officio. vt. l. nec magistratib. ff. de iniurijs. in fi. si sunt iudices maiores si sint perpetui possunt puniri quicquid. vt. c. si clericus. xi. q. i. z. c. sacro. de sen. excō. Si autem est iudex temporalis regulariter durante officio de delicto commissio in officio non puniatur. ij. q. i. phibetur et in alle. l. nec magistrat. cōpellitur tamen prestare cautionem de restituendo deposito officio vt. l. si adulterium in fi. ff. de adul. no. gl. i. d. c. phibetur. si tamen est actio tpe pitura cōpellitur suscipere iudicium vsq. ad lites pte. vt. l. senatus in fi. ff. de offi. p. s. ē. no. Ab. c. legebat. de maio. z obe.

Iudex potest cōpellere subditos ad pacem faciendas vt. c. si quis pristatus. z. c. placuit. xc. di. ad papā. n. p. tinet reformare pacem que est charitatis vinculum. vt. c. nouit. de iudi. z. c. j. de treuga. z pa. si enim discordia est inter ciuitates. z ciuitates supior d. z inponere auctoritatem suam. vt in auctē. de man. p. nci. s. de inde. colla. iij. si est inter pueros z est causa criminalis tunc potest iudex cōpellere ad pacem ratione publice utilitatis. nam ratio p. tētois sepe res publica leditur. vt. l. si quis in genuas. s. fi. ff. de cau. z si est causa civilis tunc p. scādalo vitando iudex potest amonere ad concordiam. lz si debeat vt. l. j. ff. de no. ope. nūc. no. Bar. in. l. p. gruit. ff. de off. p. s. z h. v. x. nisi lis sit multum intricata z diu durauerit. q. tunc iudex potest cōpellere ad concordiam lz sit causa civilis. vt alle. c. placuit. Abb. in alle. c. j. de treuga z pa. vide. s. iudex potest ex legitima causa. z viō j. officium iudicis p. s. s. t.

Iudicis officium potest implorari vt cōpellat ad prestandum cautionem etiam a quo timeatur offendere p. aduersarium de non offendendo se neque sua z iudex tenetur in h. officium suum impleri. no. Bar. in. l. illicitas. s. ne potentiores. ff. de offi. p. s. z est tex. in. l. denūciam. C. de his que ad eccle. p. su. facit tex. i. c. l. f. as. de resti. spo. z c. fi. z. c. de benedicto. xxxij. q. i. p. Inno. in. c. que. de sen. excō. Abb. in. c. j. de treug. z pace.

Iudex ex officio potest puidere vt alter litigantium cedat liti sup. bñficio z alii octo expensas vel certum quod annuatim. vide. j. pactum sup. spūalib.

Iudex potest z d. in penis imponendis interdum de trahere seueritatem recedendo a penis iure statutis si causa subest vt q. multitudi delinquentium ē in causa vt. c. ex pte d. trasac. z. l. qd. s. pena grauior. ff. de his qui no. insa. vbi Bar. dicit q. pena statuti potest iudex moderare ex causa. Ab. in allega. c. ex pte.

Iudex d. i. casib. iure non exp. s. is inclinare semper i. pte humaniorē z habere equitatem p. oculis z penas imponere habito respectu ad personas causas loca z tpa. no. glo. fi. in. c. ex pte. d. trasac. z ibi Abb.

Iudex cum bona p. sciencia potest p. res ad concordiam reducere si ē dubium an iura p. tui sunt ignota vel clara no. Spec. ti. d. p. pa. iudi. s. excipit. fac. c. nisi essent de p. ben. z ex circūstātijs potest h. facere. vide Abb. i. c. ex pte. de trasac.

Iudex non d. se impedire p. futuro tpe. vt. c. romana. s. caueat. de sen. excō. lib. vi. s. si est obligatio or ta de p. senti tunc d. iudex p. spicere i. futurum. vt. c. auditis de p. cu. nam data p. tumaia obligat p. tumaia

ad expensas refarcendas. z iō potest iudex dicere p. dē. no. talē absentē ad oēs expensas que fecerit donec legitime cōparuerit. vt alle. c. auditis. vide. j. snia in terlocutoria valet.

Iudices si sunt duo seu arbitri quorum vnus est habilis alius inhabilis ex toto corruit quicquid agitur. vt. c. cum sup. de offi. deleg. z. l. p. vim. ff. de arbi. Ab. i. c. p. s. l. de p. cura.

Iudex d. ex officio i. p. cernētib. publicaz utilitate puidet. vt. c. cordi de apel. li. vi. z. l. iij. s. h. aut iudicium. ff. de dā. in fec.

Iudex si iuste cōminat nullam facit vim. vt. c. tū ex lris. d. in inte. resti. z glo. no. vij. q. i. p. s. tui. sec. vbi iudex iniuste intulit metum vel vim. q. tunc potest p. eus agi sicut p. t. p. iuatū. vt. c. p. querēte. de resti. spo. z. l. si p. imp. s. sione cū se. C. qd. me. cā. Ab. in. c. cum dilect. qd. me. causa.

Iudex non d. taxare res amissas seu expensas post iuramentum p. tis sed ante. vide. j. iuramentum sup. rebus.

Iudex potest non admittē exceptōes dilatoriā ex facili p. sump. tione non tamen p. mptoria. vide. j. p. sump. tio. s. lz ex p. sump. tione.

Iudex ordinari non habet administrationem etiam si p. res p. sentiāt non potest cognoscere p. ncipaliter de restitutōe cū sit meri seu mixti imperij. no. glo. i. l. fi. C. vbi z apud quez. no. Inno. in. c. cā. de i. integ. resti. potest tamen de p. sensu p. tium progare eius iurisdictione si restitutio incidenter tradet. no. Ab. in. al. leg. c. causa.

Iudex ad que p. tinet sniam arbitri exequi poterit dubia snie declarare. ar. eoz que legū z no. in. l. ab executore. ff. de apel. z. c. ex pte. iij. de s. b. sig. facit qd. si simili no. Bal. i. l. s. m. iato. C. de fructi. z l. l. expen. est p. clusio. Ab. in. c. cū olim. de arbi.

Iudex potest supplere i. s. rēdo sniaz sup. delicto sup. pueniente post inchoatā instātiā. lz de illo non fuerit p. t. p. ncipalr actū z sic potest m. l. tate p. tumaiez lz ad vltiora. p. cessisset vt colligit ex nota. in. c. s. itatis de dolo. z ibi p. Abb. facit. c. cū olim. de rescip. ex c. cū impositionib. de iure iur. li. vi. z vide. j. mul. ctare potest iudex.

Iudex potest sine noua instātia punire ex officio suo delictum p. tūgēs post executōes ab eo institutā. si tale delictum p. tūgat negociū p. ncipale de quo agitur. secus si negociū de quo agitur non p. tūgat q. tunc requirit noua tela iudicij. est p. clusio Ab. in. c. s. itatis. de dolo z p. tu. xij. colū. z vide no. in. c. j. de excep. z. c. ij. de confel.

Iudex debet p. cedere ex officio ne iudicium sit saltem d. facto frustratorium vt sic res d. que agitur non baratez ne auctore obtinente frustratoria sit rei adiudicatō seu restitutō. idē z forti d. icēdū si timeatur iudicium futurum d. iure nullum ex defectu alicuius solēnitatis vt. c. cām. de iudi. z glo. in. c. j. de proba. li. vi. z. c. iij. vt lite pen. vbi no. Ab. ij. colū.

Iudex ex officio suo etiam nemine opponente potest indignas personas testimonio repellere. vt. l. quos phibet. ff. de postu. no. Inno. i. c. intimauit. de resti. z idē dicit Abbas. in alijs actib. iudicialibus. vt

c. exceptōez. de excep. et est notabil' tex. in. c. querē
dū. et in. c. si qui sūt. ij. q. vij. hoc no. Abb. in. c. dile
cti. de excep. vbi pcludit q pōt iudex ex officio suo
repellere psonas inhabiles. etiā si adūsari' ppter
suū delictū sit priuat' facultate excipiendi vt vult
glo. et Inno. in. c. nulli de accusa. et glo. in. c. alieni
ij. q. vij. et Abb. vbi. s. et idē Abb. in. c. exceptionē.
de excep. circa pñ.

¶ Iudex nō dīz regularit' officiū suū nemie petente
impari. vid. s. absolue pñ. et vid. s. app. x. vbi cūq.

¶ Iudex supplet ex officio i reb' publice notū et po
test iudicare de eo qd est sibi notū. ad hoc. l. j. C. q
et aduersus qd. et c. exceptionez. de excep. et ibi no.
Abb. in pñ.

¶ Iudex qñ qstio corā eo nata et allegatōib' et pba
tionib' decidi non pōt vtrū qz op' est industria
v' artificio peritor' dīz ire vel saltez mittere vna cū
peritis in illa arte. et ad illoz relationē qdnez deci
dere. vt. c. qz indicāre d' pscip. et facit q qñ allegat
vulnus infirmi esse mortale iudex mittat vna cū
peritis medicis. et d' iudicio istoz peritor' vide per
Bar. in pñ. ff. et p Abb. in. c. pposuisti. d' pba.
et in. alle. c. qz indicāre.

¶ Iudex nō dīz reū in iudicio sup crimie ex psum
ptōe pdenare nec ex dubia pbatōe seu pssioe ni
si raro et modice. vide. s. pssio. x. si qd.

¶ Iudex inferior licet possit cognoscere de validi
tate pfirmatōis seu rei a supiore pfirmate pōt tñ su
per crimine cōmissio p pfirmationem obtinentē cō
gnoscere et eum punire quia hoc non tangit vires
pfirmationis nec p pfirmationē eximif a potestate
sui iudicis. vt. c. nisi essent. de pben. Abb. in. c. de
cetero. in fi. de re iudi.

¶ Iudex in rescriptōe testiū si ppendat testes va
riare et vacillare debet hoc in actis describi tpe de
positionis testiū et non postea. no. Inno. in. c. qñ
p falsam. de pba. Abb. in. c. cām que. de re iudi.

¶ Iudices plures siue habeant iurisdictionē ordi
nariā seu delegatā siue sint arbitri siue arbitrato
res vel vnus delega' et alius ordinarius vel etiā
si sint delegati ad vniuersitatē causar' si diuersas
sentētiās pferant que illarū valet v' si neutra va
let. vide plene et no. p Abb. in. c. fi. de re iudi.

¶ Iudex nō tenet admittere exceptionē malicio
sam. vide. s. exceptionē non tenet admittere.

¶ Iudex non pōt in dubio cognoscere an sua sit
iurisditio qñ aliquod commodū magnū venit sibi
applicandū. no. Anto. in. c. ad audiētiā. d' appel.
et vide Inno. in. c. venerabili. de cens. et i. c. ex par
te. de ver. sig. et in. c. sup litteris. d' rescrip. Conclu
de ergo q fm quantitatem muneris seu cōmodi et
quantitatē pso. iudicat iudex suspect' vel non in
cognoscendo an sit iurisditio. est conclusio Abb.
in alleg. c. ad audiētiā. vlti. colum. et vide euz no
tabilit' in. c. sollicitudinē. eo. ii.

¶ Iudex a quo appellat' pōt cognoscere d' iusticiā
appellatōis ad instructōz suā vt sciat an dīz deferre
appellatōi vel nō. no. Inno. in. c. pastoralis. s. j. de
offi. deleg. non tñ potest cognitionaliter hoc face
re in pñi dicitū appellatōis. no. Abb. in. c. ad audien

tiā de appel. in fi.

¶ Iudex a quo exequit' sniam suā si nihil fuit di
ctū in cā appellatōis. sed pure ex prioribus actibus
fuit pfirmata snia. vt. c. cū in ecclesia. de appel. et ibi
Abb. in fi.

¶ Iudex ad quē pōt in expensis pdenare non so
lū in factis p appellatōez. s. etiā ante appellatōez et
an sniam et pōt eā reformare addere vel minuere.
vide. s. appellatōis iudex. cū. x. se.

¶ Iudex licet post sniaz diffinitiuā nō possit in ex
pensis pdenare nisi p illā diē vt. l. terminato. ff.
de fructi. et litis expen. sec' in interlocutoria qz tūc
pōt vsqz ad finē cause. et rō diuersitatis est. qz p dif
finitiuā expirat officiū iudicis et nō p interlocutori
am. Abb. in. c. sepe ptingit. in fi. de appel.

¶ Iudex in cā in qua ei' officiū nō exuberat vt. l.
qñ pcernit mex cōmodū priuatū nō dīz se impedi
re actore v' rco cessante. iuxta no. in. c. ad nostrā.
ij. de iurciur.

¶ Iudex q assumit disputatōez et defensioem cū
pte sub iurisditōe reddit se suspectū. no. glo. in. c.
statutū. d' rescip. li. vij. ar. l. que oia. ff. de pcur. et hoc
bz locū qñ iudex audit ptes. s. si pcedat p inquisi
tionē cū tūc sit loco ptes pōt. vt est tex. in. c. cū pso
ne. d' puil. li. vij. Abb. in. c. sollicitudinē. d' appel. iij.
colū. vide. j. x. iudex. nō pōt cognoscere.

¶ Iudex ordinari' pōt puenire delegatū an psen
tationē lraz. vide. j. iurisditio delegata.

¶ Iudex potest suā interlocutoriā reuocare. vide
j. reuocare.

¶ Iudex q ignorat fundamentū sue pñtis qdqd
agit nō valet cūz nō intendat vñ illa pñte. vt. c. ex
pte. de pces. pben. no. in. l. q aliena. ff. de pdi. et de
mon. Abb. in. c. pulti. de pcuratorib'.

¶ Iudex q nō ē bñ istruct' d' meriti pcessus si sen
tentiā ferat an est nulla. vide. j. snia quā.

¶ Iudex dīz ex officio libellū lacerare si videt ius
nō cōpetere actori maxie in spūalib' in quib' regu
lariter supplet ex officio. c. cū nobis. et c. cū dilecti.
de elec. et c. cū venissent in fi. de insti. no. Inno. in
c. j. de offi. vica. xj. q. j. sacerdotib'. Abb. in. c. cum
ecclesiastice. de exceptōib'.

¶ Iudex pōt ex officio suo libellū lacerare vbi ap
parer d' ineptitudie libelli lz nō ptimeat in libello s'
est notoriū de ineptitudine vel de impotētia agen
ti. no. Inno. l. c. j. d' of. vica. fac. c. sacerdotib'. xj. q.
j. est pclusio Abb. in. c. ad aures. de pscip. et in. c.
examinata de iudi. vlti. colū. no. idē Abb. in. c. si de
ricus laicū de foro cōpe. circa pñ.

¶ Iudex ecclesiastic' qñ est iudex cōpetēs et i quib'
casib' ptra laicū ad petitor' miserabil' pstone. vide
j. laicus.

¶ Iudex ordinari' desinit eē iudex cū cām aliquā
fmitit ad supiorē et postqz cāz pncipi pscitauit nō
pōt etiā de pscitu pñi eā reassumere. vt. c. licet de
offi. de. et Abb. ibi in fi.

¶ Iudici si dat' pñas in plib' ciuitatib' pōt exerce
re iurisdictionez in qlibet loco. ita q facta vñ loci
potest in alio explicare. vt. c. nouit. de officio dele
ga. et ibi Abb.

Iudex ecclesiasticus nō pōt se impedire de crimī-
nib⁹ q̄ nō sūt mere ecclesiastica seu mixta nisi indi-
recte quo ad pñiam imponēdā z ad delictū phibē-
dum vt. c. nouit. de iudi. nisi delictū sit notoriū. nā
tūc cū dephendat in negligētia iudex seclāris. pōt
ecclesiasticus pcedere vt no. Inno. in. c. j. de offi. or-
di. z ibi. Abb. z in. d. c. nouit. facit. c. j. §. notoria. d.
censibus. li. vj.

Iudex ecclesiasticus pōt cōpellere seculares vt si-
bi p̄stet auxiliū nō ecōuerso. vide. s. auxiliū.

Iudex ecclesiasticus pōt se intromittē p̄tra laicos
detinentē vxorē alteri⁹ quāq̄ nō disputet de vali-
ditate z s̄stātia m̄rimoniū. est tex. iūcta. gl. i. c. nō
est de spon. z sic est in electōe adire tā iudices eccle-
siasticū q̄ seclārē ex q̄ nō p̄tendit de s̄stātia m̄ri-
moniū. no. Jo. an. i. additio. spec. ti. q̄ si. sint legi. §.
j. Abb. in alle. c. nō est circa pñ.

Iudex ecclesiasticus pōt adiri nedū vbi p̄tendit de
substātia vinculi m̄rimonial. s̄ etiā vbi agit de con-
secutiuis ad ipm m̄rimoniū vputa sup extorsioe
pene. z si agitur de dote vt. c. gēma. de spon. z ibi
Abb. c. j. circa pñ.

Iudex ecclesiasticus pōt cōpellere adulter vt dimit-
tat adulterā z ad p̄iugē redeat cuz iuramēto de ea
vltiori⁹ nō admittēda. vt. c. cū haberet d̄ eo qui du-
xit in m̄rimoniū. z sic no. q̄ nō solū ecclesiasticus iu-
dex pōt se intromittere cū agit ad separatōez m̄rimo-
niū. s̄ etiā ad reintegrandū m̄rimoniū vt desistat a
thoro adulteriū. z i b̄ casu adulteriū dicat mixti fo-
re vt ibi tex. z in. c. j. de offi. ordi. Abb. in alle. c. cū
haberet. circa pñ.

Iudex ecclesiasticus pōt adulteros publice puni-
re in ignominia. vide. s. adulteriū.

Aullus h̄z p̄tatem iudicādi in cā m̄rimoniali ni-
si ep̄s qz cū sit cā grauis ad eū est p̄ferēda. xxv. di.
plecti. z. c. j. d̄ off. archi. z est tex. exp̄ssus fm lhost.
in. c. accedētib⁹. de excels. pla. no. in. c. j. d̄ p̄sang. z
affini. z ibi Abb.

Iudex ecclesiasticus nō solū cognoscit de cā tpe i-
cidēti seu p̄iudiciali. vt. c. tuā de ordi. cog. sed etiā
de cā tpali q̄ venit accessorie ad cām ecclesiasticā l̄z
nō sit p̄iudicialis. qz vbi nō ē m̄rimoniū nō ē dos.
vt. l. ij. ff. d̄ iure dori. Abb. in. c. de prudētia de do-
na. in l. vi. z vxo. z ibi Abb.

Iudex ecclesiasticus h̄is p̄tatem incarcerādi cle-
ricos z carceres habiles ad detinendū eos nō pōt
artare seclārē iudicē ad clericos incarcerādū. ad
b. c. administratores. z. c. p̄nceps. xxiij. q. v. z. c. si im-
pator. z. c. duo sūt. xcvi. di. colligit ex. c. cuz nō ab-
hoie. de iudi. z ibi. Abb. circa pñ.

Iudex ecclesiasticus pōt pcedere p̄ laicos adulte-
ria cōmittētes etiā ad vindictā. vide. c. adulteriūz
s̄. p̄tra laicos.

Iudex ecclesiasticus pōt repetere s̄ditū suūz ab
alijs detentū. vide. j. repētio.

Iudex ecclesiasticus in casu in q̄ excōicare pōt cō-
cludit eius iurisditio. vide. j. iurisditio. s̄. iudices
ecclesiasticū. cū se.

Iudex ecclesiasticus an cognoscit d̄ adulterio. vi-
de. s̄ adulteriū est crimē.

Iudex ecclesiasticus an cognoscit d̄ delicto p̄ laicū
in ecclesia cōmissio. vide. j. laic⁹ l̄z delinquat.

Iudex ecclesiasticus se impedit p̄ raptōres inua-
sores seu piratas. vide. s̄. ecclesia se impedit. cū se.

Iudex ecclesiasticus an pōt se impedire de cā mise-
rabil̄ plone seu paupis. vide. Abb. in. c. l̄z exsusce-
pto d̄ foro cōpe. z vide. j. laic⁹ pōt corā ecclē. impe-
ti. z. j. p̄uilegio ecclē. quo ad for.

Iudex ecclesiasticus etiā i q̄b⁹ casib⁹ pōt se impedire
inter laicos. vide. j. papa. in quib⁹ casib⁹.

Iudex ecclesiasticus pōt penā verbez z exiliū cleri-
cis inferre. vide. s̄. ecclesia h̄z penā.

Iudex ecclesiasticus pōt imponere penā pecunia-
riā si magis timeat q̄ spiritualis. vide. j. penā pecu-
nariam.

Iudex ecclesiasticus pōt excōicare adulteros. vi-
de. s̄. excōicare potest ep̄s.

Iudex ecclesiasticus z etiā secularis d̄z adiri vt de
leat statutū vel p̄suetudinē que p̄stat p̄nitatē pec-
candi. vide. j. statutū. z. s̄. p̄suetudo.

Iudex secularis nō pōt cognoscere etiam inter
laicos de iure p̄cipiēdi vel reti nēdi decimas cū sit
questio de iure sp̄iali. z sic p̄cedit gl. xvi. q. j. in. c.
pueit. z d̄ foro cōpe. ex tenore. xi. q. j. i. sūma. z. cle.
dispēdiosaz. d̄ iudi. s̄ si est q̄stio simpliciter d̄ fructū
b⁹ decimarū z si est q̄stio facti tūc cognoscit seclār⁹ qz
nō est q̄stio sp̄ialis. ē p̄clusio l̄al. quā elegāter fū-
dat in suis p̄silijs ti. de iudi. d̄ foro cōpe. p̄silio. xv.
z h̄ac p̄clusionē tenet Abb. in. c. l̄ras. d̄ iura. calū.
in pñ. vide. s̄. decima. s̄. ius decimādi.

Iudex seclāris est competēs iudex inter laicos
vbi agitur de dote p̄ncipaliter z nō fuit disputatō
de virib⁹ m̄rimoniū. no. glo. z Jo. an. in. c. d̄ prudē-
tia de dona. inter viz z vxo. Inno. tñ dicit q̄ vter
q̄ iudex est cōpetēs rōne cōnexitatis. vt. c. puenit
eo. ti. nā rāōne p̄nexitatis ampliā iurisditio. vt
c. quanto de iudi.

Iudex ecclesiasticus pōt adiri p̄ q̄libet dāno illicito
vt excōicet eū q̄ dānū dedit. licz p̄bri nō possit
determinate q̄s dānū intulerit. nam rōne peccati
mortalis pōt recurri ad ecclīaz. vt. c. nouit d̄ iudi.
sp̄aliter in furto q̄i nescit actor furti. colligit ex. c.
si sacerdos. de offi. ordi. z ibi Abb.

Iudex secularis pōt cognoscere de iure patro-
nat⁹ dū tñ cognoscat de vniūsitare. vide. j. patron⁹
s̄. de iure patronat⁹.

Iudex secularis pōt cognoscere inter laicos si
agit de impēsa funerū reperēda vel faciēda. idēz si
agit d̄ vsu funerū actōe p̄sonali. vt. l. vt si q̄s. §. ple-
riq̄s. ff. de religi. z sump. fu. s̄ nō pōt cognoscere d̄
iure sepulchri directe neq̄ indirecte circa ipam ec-
clesiā vel cimiteriū qz laic⁹ p̄mittit possidere sepul-
turā maxie maiorū suoz ex quadā tolerātia z p̄mis-
sioe ecclē z ex q̄dam humanitate. Abb. in. c. q̄sto
de iudi. in fi.

Iudici seclāri an ē tradēd⁹ cleric⁹ criminosus. vi-
de. s̄. crimia.

Iudex seclār⁹ nō pōt extēdere manū in posses-
sionē rei clerici nisi prius declarē p̄ iudicē ecclesia-
sticum. facit tex. no. in. c. cuz scdm. de heret. li. vi.

et qđ no. Bar. in. l. ei⁹ qui delatorē. ff. de iure fisci. no. Abb. in. c. qualif. de iudi. in fi.

¶ Iudex secularis an et qñ cognoscat d̄ crimine vsuraz et sacrilegiū. vide. s. vsura. x. de crimie. et vide j. sacrilegiū. x. p̄tra sacrilegiū.

¶ Iudex seculari an cognoscat d̄ crimine piuriū. vide. j. piuriū crimē cū. x. se.

¶ Iudex secularis an cognoscat d̄ heresi vel de simonia. seu de adulterio. vide. j. heresis. et vide. j. simonia. et. s. adulteriū.

¶ Iudex seclari q̄ ad facultatē puniēdi punit oēs laicos d̄ omni crimie. vide. s. ecclia. x. secularis.

¶ Iudex secularis nullo mō pōt se intromittere d̄ re mere spūali vt q̄stioe iuri m̄rimonialis vel decimalis seu bñficialis et sibi. nec p̄ncipalit̄ nec incidenter vt. c. tuā. de ordi. cogni. et. c. lator. q̄ si. sint legi. idē qñ agit d̄ re q̄ si spūali vt qñ agit d̄ possessio hñte cām p̄prietatē spūal annexā qz in ea fiēda est p̄batio iuri spūal vt qñ agit ad restituōez cōiugl vt. c. ex trāmissa. et. c. ex p̄te. d̄ resti. spo. q̄ cā lz nō sit mere spūal. trahit tñ ad mere spūales p̄pter annexionē spūalitatē. vt no. Inno. et Abb. in. c. literas. de iura. calū. iij. colum.

¶ Iudex seculari pōt cognoscere d̄ cā derici mere tpali nō hñte aliquā spūalitatē vbi tātū disputatur d̄ mero facto nec veit distinguēdū aliqd iuris. vt cū agit dericus p̄tra laicū possessio retinēde. qā molestā in possessioe sue ecclesie placitū. qz lz agat respectu ecclie nō tñ venit ad discutiēdū aliqd iuri spūalis. s̄ quid meri facti an turbet v̄l possideat v̄l si agit interdicto recupande p calice p̄secrato subtracto vbi nō habet docere de p̄prietate. sed satis est p̄bare deiectionē et possessionē. in his nihil repugnat laicū iudicē cognoscere p̄tra laicū. p h. c. petimus. xj. q. j. idē de iniuria facta derico et idem in iuramēto qz vbi nō disputat de virib⁹ iuramēti sed tñ vt cogat laicus ad obseruatiā pōt se intromittere secularis. qz nō est questio spūal nec q̄ si vt c. licet. de iurciur. li. vj. est conclusio Abb. in. c. lras. d̄ iura. calum. iij. colū. et q̄ iudex laic⁹ est cōpetēs ad cognoscendū de iuramēto p̄ncipaliter et incidenter est tex. in. c. licet. de iurciur. li. vj. idē. Jo. an. in. c. cum laicus. de foro cōpe. li. vj. et. c. quib⁹ d̄ pacti. eo. li. plene per p̄de. de ancha. in regula ea que fiunt. iij. q.

¶ Iudex seclari cogitēs d̄ cā vsuraz nō p̄t cognoscere simpliciter d̄ plano. vide. j. vsuraz cā.

¶ Iudex pōt supplere ex officio circa conclusioez libelli et et⁹ vitia. nec d̄r supplere de facto s̄ potius d̄ iure. d̄z em̄ curare vt def litiū finis. vt. l. qdaz extimauerūt. ff. si certū pe. et ne sit iudiciū delusorium vt. c. cām. d̄ iudi. imo si ineptitudo libelli dephēda tur in libello. s̄ als nō d̄z iudex ex officio lacerare libellū. no. Inno. in. c. j. d̄ offi. iudi. fac. c. sacerdotib⁹. xj. q. j. Abb. in. c. dilecti. j. de iu. circa p̄n. et vide. j. libell⁹. x. in interdicto.

¶ Iudex si ex defectu alicui⁹ solēnitatē videt iudiciū deficere et frustratoriuū esse d̄z ex officio supplere qz illud nō solū venit ad comodū p̄tū s̄ publicū ne lites sint imortales. ad qđ euitādū d̄z bonus iu

dex laborare vt. c. finē. de dolo. et. l. qdā extimaue rūt. ff. si cer. pe. Abb. in. c. cām que. de iudi.

¶ Iudex pōt supplere etiā pte nō petēte circa oblationē libelli et generalit̄ pōt supplere qñ aliter non valeret iudiciū. interest em̄ sua et reipublice ne iudiciū sit frustratoriuū et ptes vexēt laborib⁹ et expēsis de iudi. cām que. et glo. notabi. in. c. j. d̄ electōe. li. vj. et idē vbi ledere honor iudicū. vt. l. j. s̄. quos phibet. ff. de postu. et de hoc. dic vt no. in. c. bone de postu. pla. et Abb. in. c. j. de libelli. obla. et in. c. ij. de resti. spo. j. colum. vide. j. libellus. x. in interdicto.

¶ Iudex seclari nō exercet officiū suū p̄ ecclia sticas psonas etiā in p̄ngētib⁹ incident corā eo. Abb. ex tex. c. ecclia sc̄e marie. d̄ p̄sti.

¶ Iudicib⁹ p̄lib⁹ si cā cōmittit simpliciter d̄libz hz iurisditiōne insolidū. s̄ exercitiū hñt oēs s̄. ita q̄ vn⁹ sine alio nō pōt pcedere. glo. i. c. prudētiā. de offi. deleg. Abb. i. c. sciscitat⁹. in p̄n. de rescrip.

¶ Iudex sine citatiōe an pōt p̄tra absentē sup notorio pcedere. vide. s. citatio.

¶ Iudicib⁹ plurib⁹ credit qñ pducūt in testes super actis q̄ corā eis fiūt. vt. c. cū a nobis. d̄ testi. et. c. qm̄. de p̄ba. s̄ qñ nō pducūt in testes. s̄ simpliciter referūt negociū pape nō credit eis. no. Abb. in. c. olim de rescrip.

¶ Iudex q̄ nō p̄denat in expēsis cū nō fuerit petite a pte nō punit. nec ob h̄ pōt ab eo appellari. dñi de rota. decisi. ccdxj. vide. s. appellatio.

¶ Iudex an pōt regulariter p ptes p̄nūciare. plene no. in. c. cū ex officij. de p̄scrip. et. c. cū int̄. de re iudi. vide. j. libellus.

¶ Iudex cui cā est cōmissa vt pcedat cū p̄silio aliqd rū pōt cām s̄bdelegare. et tenet formā mādani suare. vt. c. cū i veteri. de elec. et ibi Abb. ij. colū. et vide s. cōmissio. et. s. p̄siliū.

¶ Iudex quā penā pōt iponere p̄ delicto vbi p̄les pene repiūt i. e. l. vel plurib⁹. vide. j. pena.

¶ Iudex an pōt retinere penā pecuniariā a statuto impositā. vide. j. pena.

¶ Iudex nō pōt ferre sniaz s̄b p̄ditiōe resolutiua. vt no. Bar. i. l. iudex. ff. de re iudi. Abb. in. c. i lris de offi. delg.

¶ Iudex nō d̄z admittere exceptōez in q̄ vehemēter p̄sumit doli. vide. s. exceptio.

¶ Iudicis requisitio habet vim citatiōis. vide. j. requisitio.

¶ Iudex tenet ad intesse si q̄uat p̄tē etiā si ab eius snia nō appellet. vide. s. appellatiōis omissio.

¶ Iudex pōt omittere discussiōez exceptiōnū et ad vltiora pcedere. vide. s. exceptiōnū discussiōez.

¶ Iudex pōt sup iniuria ei notorie irrogata pcedere. vide. s. ep̄s pōt esse iudex.

¶ Iudex pōt ex officio mulierē q̄ d̄z esse corrupta facere inspicere matronas. vide. j. mulier si est p̄tētio.

¶ Iudex in casib⁹ pōt adhibere peritos vt debeāt extimare sumpt⁹ factos i aliq̄ edificio. vel medicos ad phibendū testimoniū an percussio fuerit letal. et idem in similibus. et credere eis cum deponunt

sup pericia art eoz. facit. c. tua. 2. c. significasti. de homi. no. glo. 7 Abb. in. c. fraternitati. de frigi. tales periti dñt iurare de credulitate 7 nō de xitate. facit. l. hac edictali. C. de secū. nup. Ab. vbi. s.

¶ Iudex pōt reuocare sniaz si re ipsa sit error pba bilis. vide. j. snia pōt reuocari.

¶ Iudex secularis de questioe spūali incidēti corā to nō cognoscit. s. remittit ad ecclīasticū iudicē. vide. j. iurisditio. x. si testis.

¶ Iudex ecclīasticus ideo cognoscit incidēter de cā ipali qz hz cā in habitu 7 est capax iurisdinōis qd est secus in cā seculari. est p dūso Ab. in. c. latoz. q. si. sint legiti.

¶ Iudex ex officio suo dz repellere accusatozē etiam nemiē opponēte qñ accusatio tēdit i pctm mor tale. vt. c. significauit. q. ma. accusa. pos. 7 ibi Ab.

¶ Iudex ordinari pōt ad instātiā actori statuere certū terminū dñso feudi si negligēs ē. j. quē iusticiā admistret als ipe faciet. vt. c. irrefragabili. s. ex cessus. d. offi. oz. 7 facit in si. qd no. in. c. ex pte astē sis. de pces pben. Abb. in. c. cetex. de iudi. ij. colū. qd in ellipse vey nisi sit dñs supior mediat q supie bit negligētiā dñi immediati vt. c. ex trāsmisla. de iudi. 7 Abb. vbi. s.

¶ Iudex dñs feudi nō pōt cognoscere an sua sit iurisditō cū negat dñs. no. Inno. i. c. cetex. de iudi. 7 sic nō hz locū i eo. l. si qd ex aliena. qz nō pten dit sup nudo exercitio iurisditōis. imo de pprieta te 7 cōmodo ipi iudicis. ad h. glo. in. l. si. ff. ad mu nia. Inno. in. c. venerabili. d. cens. Abb. in. c. sup lris. d. rescrip. 7 tēgit in. c. cetex. d. iudi. pe. colū.

¶ Iudex pōt iudicare fm id qd ē sibi notū 7 notō riū sine alia pbatōe fīda in iudicō. no. Inno. i. c. dilecti. j. de iudi. 7 facit tex. cū glo. in. l. j. C. q. 7 adū sus qd. sec. si est notū nō vt iudici s. vt puato qz tūc requirit pbatō. vt no. in. d. l. 7 facit. ij. q. j. s. scien dū. Ab. in alle. c. dilecti. j. colū.

¶ Iudex dz ex officio suo pte pducere qñ nlla cō petir actio. vide. s. actōe nulla.

¶ Iudex an pōt deputari a sede aplica canonicus ecclīe cathedralis regularis. vide. s. canonicus.

¶ Iudex an pōt qd ecclīe sua cā ppria seu ecclīe sue. vide quod no. in. c. si qd ab epō. 7. c. si qd erga. ij. q. vij. 7 in. c. romana. de pe. li. vj. 7. c. ex pte. d. ver. sig. plenissime. 7 no. p Ab. i. c. cū venissent. d. iudi. vide. j. papa qd iud. viuit. 7 vide. j. pbat. inferior. cū x. se. 7 vide. j. spoliat. si ex iudic. defectu.

¶ Iudex pōt esse i cā ppria pnceps nō recogscena supiorē. vide. j. pnceps nō recognoscēs.

¶ An iudex poterit pcedere ex officio in denūcia tione iudiciali qñ timet fieri p metū dñi vel potētio ris. vide. s. denūciatio. x. si qd timet.

¶ Iudex pōt ex cā penā minuere. vide. j. penaz et ei executionē.

¶ Iudex si absoluerit aliquē ab instātia iudicij vt ab expē. nō expmēdo cām an valet talis absolutio vide. s. absolutio ab instantia iudicij.

¶ Iudex an sup inceptitudine libelli debet pnūcia re interlocutorie vel diffinitive. vide. j. libell. eniaz si sit.

¶ Iudex qñ dz seruare equitates vel ius. vide. s. equitas.

¶ Iudex seu arbiter an pōt esse testi de gestis coraz eo. vide. j. testi pōt esse sup gestis.

¶ Iudex pōt sup expē. futuri p reū maliciose excipi entē sniaz incertā ferre. vide. j. snia incerta.

¶ Iudex recurrit ad arbitrium bonoz viroz vbi agit de extimatoe alicui rei. vide. s. extimatio.

¶ Iudex an 7 qñ pōt pnūciare p parte. no. plene Ab. in. c. cū inf. de re iudi.

¶ Iudices ordinarios si qd ples habeat valet p cessus sup eadē re ab vtroqz diuissim agitat. vide j. pcessus. x. si qd.

¶ Iudex q a pncipio carebat iurisditōe 7 pcessit si postea eā est adpē. an valet pcessus. vide. j. iurisditio. x. si in prin.

¶ Iudex non dz videri clementior lege. vide. s. equitas.

¶ Iudex an pōt p pte pnūciare sniaz 7 p pte nō. 7 an tūc videat absoluerē vel pdenare. vide. j. snia. x. an si libellus.

¶ Iudex pōt notario cōmittē exceptōz 7 examia tōne testiu. vide. j. testis. x. pōt iudex. 7 vide. s. cō missio. x. cū alicui.

¶ Iudex a q an pōt dilatoēs datas a iuf appellati minuere. vide. j. terminos.

¶ Iudex cui cōmittit. vt. j. certū tps decidat cām vel ipaz mstruat an teneat dilatoēs amputare vel vna ptiū ptradicēte 7 nō pbate an teneat i termino sniaz ferre vel cām ad supiorē remittere. vide ple ne p Abb. in. c. sup eo. ij. de appel.

¶ Iudex pōt expectare ptumacē in seqntē diē dñi modo nō sit ius qstū pri. vide. s. prima.

¶ Iudex delegat ad vniūsitatē cāz. vt official forane epī q pstituit i certa pte diocesis q hz delega tū vt no. glo. in. de. 7 si pncipal. de rescrip. 7 i. e. ro mana. e. ti. li. vj. pōt alij cāz subdelegare. no. in. c. cū cām. de appel. 7 ibi Ab. pe. colū.

¶ Iudex an pōt reuocare dilatoēs qd dedit. vid j. reuocare an pōt.

¶ Iudex dat cū clausula vocatis vocandis tenet seruare ordinē iudiciariū. idēz de exccutore dato cū ista clausula. nā tal est mixt nō merus vt tenet dñi d. rora decisi. lxxxiij. 7 est tex. in. c. exhibita. d. iudi. 7 tal tenet assumere pte iudicis. no. gl. singu laris in de. vnica. de offi. d. de. Abb. in alleg. c. ex. hibita. j. colum.

¶ Iudici si statuat termin. j. quē cām decidat sub certa pena. tūc cōmittit pena si ps instat perēdo. j. tps instātie. qz nō tenet iudex impedire officiū su um nō postulatū ad vtilitatē priuatā. vt. l. iij. s. b aut iudiciū. ff. d. dā. infec. 7 ibi Bar. Abb. in. c. ve nerabilis. de iudi. viij. colū.

¶ Iudex pōt pnūciare i certā sniaz ppter breuita tē tps. vide. s. instātie tps.

¶ Lāe possessorie an debeāt corā eodē vl omis iu dicib tractari. vid plene p Ab. i. c. si. d. iudi. v. colū.

¶ Iudex ppiū ē iudex domicilij. for. em domici lij est general 7 vniuersalior oib alijs. no. in. c. si. de foro cōpe. Item dicat ppius ratione benefici

quod requirit residentiam. nā ibi p̄trahit domicilium iuxta no. p̄ Inno. in. c. ex ore. de p̄iul. nā etiā de alibi gestis p̄t rōne talis beneficii pueniri. rōe aut̄ p̄tracti rei vel delicti non dicit quis p̄prie subditus licet forat forū vt ibi possit pueniri. vt dicit glo. notabilis. in de. j. x. subditos. de foro cōpe. et glo. in. c. nup. de sen. excom. Abb. in. c. j. de foro compe. in fi.

¶ Iudex inferior a papa non p̄t extra dioecesim cām cōmittere inuitis partib⁹ vide. s. cōmittere seu delegare.

¶ Iudex nō dicit inferre violentiā seu opprimere qñ p̄cedit iudicialiter. no. Inno. in. c. p̄querente. de resti. spo. tangit Abb. in. c. l3 ex suscepto. de fo. cōpe. v. colum.

¶ Iudex licet possit cognoscere an sua sit iurisdictio et etiā multare p̄tumacē vt. l. si quis ex aliena. ff. d. iudi. limita verū qñ p̄t esse iudex. licet in veritate nō sit. secus aut̄ vbi nō est iudex nec esse p̄t. nā tūc etiā si p̄nunciaret se esse iudicē talis snia non faceret eū iudicē qz nihil p̄t p̄tra impossibile. ff. q. sen. sine apel. rescindi. l. fi. et nō. in. c. si snia. de sen. exco. li. vj. no. Abb. in. c. si diligenti de foro compe. circa fi.

¶ Iudex domicilij p̄t p̄cedere p̄tra subditū alibi p̄trahentes et sup̄ re alibi sita et etiā alibi delinquentem vt. c. cū p̄tingat. de foro cōpe. nō improprian- do ibi s̄ram. et c. vt aiaz de p̄sti. li. vj. et idē no. i. de. pastoralis. de re iudi. nā forus domicilij est generalior alijs. vt p̄t ex supiorib⁹. p̄t em̄ index domicilij p̄tra s̄bditū alibi delinquentem p̄cedere vt ita dixerim siue p̄cedat p̄ viā accusatōis siue p̄ viā inquisitionis. qz vbiqñqz delinquat s̄bdit⁹ est iudicis domicilij. et sicut interest iudici delicti purgare p̄uinciam malis hoib⁹ vt. l. p̄gruit. ff. de offi. p̄st. Itē interest iudici domicilij castigare s̄bditos et p̄uinciā suā purgare talib⁹ hoib⁹. licet alibi delinq̄nt. vt. d. l. p̄gruit. facit. l. p̄les. ff. e. et l. tenet Bar. post Ly. in. l. cūctos p̄los. C. d. sum. tri. no. Ab. in. c. cū p̄tingat. s. alle. ij. colū.

¶ Iudex vbi notorie p̄stat de defectu iuris agēdi nō d̄z pati cām venire ad iudiciū. vt. c. qm̄. de fi. p̄sby. et cuitadi sūt circuit⁹. vt de. auditor d̄ rescript. et iudex ex officio suo d̄z supplere qñ iudiciū futurū est frustratoriū. no. glo. in. c. j. de elec. li. vj. facit. l. qdā estimauerūt. ff. si certū pe. Abb. in. c. ex parte B. d. fo. cōpe. circa fi. et idē Ab. in. c. ij. d̄ resti. spo. i. colum. Itē p̄t iudex ex officio cōpellere p̄curatōrē ad ostendendū mandatū. etiā si a pte non petat doc. et Abb. in. c. nulli. de accu.

¶ Iudex ordinari⁹ p̄t incarcerare exemptos delinquentes. vide. s. incarcerare.

¶ Iudex delicti p̄t punire delinquentē fm̄ statuta ipsius iudicis. no. Cal. in. c. j. de raptori. et Bar. i. l. cūctos p̄los. C. de sum. trini. Ab. in. c. fi. de foro cōpe. xij. colum.

¶ Iudicis relatiōi credit i causis breuiorib⁹. vide j. p̄batio. x. credit d̄z.

¶ Iudex nō p̄t diffinitiuā sententiā ferre libello omisso etiā ex p̄sensu partiū. vide. j. libellus p̄t re

mitti.

¶ Iudici p̄t dari p̄tās p̄p̄tē inq̄rēdi et arbitrandi nō fuato ordine iudiciario. de q̄ plene no. in. c. j. d̄ libelli obla. et in. c. de causis. de offi. dele. et i. c. fi. de re iudi. li. vj. Ab. in. c. j. de litis p̄testa. vj. colū.

¶ Iudex cōpellere p̄t offensū ad p̄standū cautōnē offendēti. vide. s. cautōez idoneā et.

¶ Iudex potest statuere terminū reo p̄tra quē est facta missio vt agat sup̄ proprietate. vide. j. p̄scribere potest p̄prietatē.

¶ Iudex p̄t post p̄dusioez in cā recusari. vid. j. recusatio. x. post p̄clusionē.

¶ Iudex eccl̄iastic⁹ p̄t mittere inhibitorias iudici seculari i cā x̄tēte corā eo. vide. s. inhibitorias.

¶ Quob⁹ p̄tendentib⁹ sup̄ b̄nficio vtroqz petente p̄nunciari suā institutionē canonicā si p̄stiterit iudici de n̄litate vtriusqz institutiōis nō d̄z iudex vtrūqz absoluere ab impetitōe et d̄mittere possessores in possessiōe imo d̄z vtrāqz institutionē p̄nunciare inualidā et vtrūqz excludere a b̄nficio. sec⁹ si fuisset facta semiplena p̄batio p̄ alterā vel vtrūqz qz tunc sufficit absoluere vtrūqz ab instātia alteri⁹ seu reū ab instātia actoris si vn⁹ erat actor alter re⁹ nec tenet remouē possessōrē a b̄nficio d̄ q̄ p̄ d̄nos d̄ rota decisi. xx. et l3 qñ alter possidet. si vero neuter et tūc nulli dabit possessiōnē. etiam si semiplene p̄bauit nec est loc⁹ dilationi iuramēti cū agit de ti. b̄nficij de q̄ m. c. m̄lteri. et c. fi. d̄ iureiur. et de p̄ba. c. in p̄sentia. et Jo. an. i. c. eū q̄ d̄ eo. qui mit. in pos. li. vj. Abb. in. c. cū sup̄. de cā pos. et p̄prie. iij. colum.

¶ Iudex p̄cedendo iniuste extraiudicialiter non p̄t ampli⁹ i illa cā p̄cedē iudicialiter. qz sat reddi tur suspect⁹ p̄ti. et videt⁹ se adūsariū p̄stituē. no. gl. et doc. in. c. p̄qrēte. d̄ resti. spo. s̄lle no. glo. in. c. statutū. d̄ rescrip. li. vj. sup̄. x. copia q̄ dicit qz si iudex assumat defensiōez sua iurisdictiōe et sic cōstituit se p̄tez nō poterit cognoscē an sua sit iurisdictiō. est cōclusio Abb. in alle. c. cōquerente. ij. colū.

¶ Iudex d̄z approbare p̄nunciationē in quā p̄tes p̄sentunt et pueniūt. Inno. et Abb. in. c. ex cōquestiōe de resti. spoli.

¶ Iudex p̄t exp̄mē cām in snia retractatoria ad honorē suū p̄seruadū ne dicat retractasse iniuste sniam. Itē p̄t exp̄mēre cām ad honores iudicis a quo p̄seruadū qñ recitat sniaz ex nouis actis. vt. c. cū Joannes. de fide instru. et c. cū ad sedē de resti. spo. et ibi. Abb. ij. colū.

¶ Iudex si ex arrupto et nō vocato pte p̄cessit eodē mō si vocata pte p̄t et d̄z reuocare qd̄ fecit p̄ regulā ois res. d̄ re. iuri. no. Inno. in. c. q̄relā de elec. et Bar. in. l. qd̄ iussit d̄ re iudi. et doc. i. c. cū cessāte. d̄ apel. p̄m̄ tenet Florian⁹ i. l. j. ff. ad. l. aq. alt. Inno. i. c. veniēs. d̄ fi. p̄sby. et c. int̄ q̄tuor. de ma. et obe.

¶ Si p̄cessus ē n̄lls p̄pter iuris ordinez nō seruatiū p̄t p̄ iudicē declarari n̄lls etiā pte nō citata vt sicut de facto p̄cessit sic d̄ facto reuocet. ff. de euic. l. minor. vbi no. glo. q̄ nō est alibi. et in. c. tua. nos. d̄ offi. vica. et Jo. cal. d̄ re iudi. c. cū olim.

¶ Iudex d̄z ex officio declarare p̄cessū nullū etiā paribus nō opponētib⁹. vide. j. officium. x. et

officio. cum se.

¶ Iudicis officium in his in quibus exuberat sufficit sola narratio. vide. j. officium. x. in his.

¶ Iudicis officium exuberat mortuo accusatore. vi de. j. officium iudicis exuberat.

¶ Iudex potest deputare arbitrum vel arbitros quod rationes seu calculaciones que vertunt inter partes discutiuntur et referantur. C. de usufructu. l. ij. et ff. si cui plusquam. p. l. fal. l. j. et de iustitia. l. illud quod in prelo. et de distra. pig. l. si residuum. Ba. i suis consiliis. ff. ix. quod incipit litteras magnificentie. ij. col.

¶ Iudex propter seueritatem remouetur ab officio vide. j. seueritas.

¶ Iudex potest priuare maritum ab usu uxoris propter seueritatem. vide. j. seueritas.

¶ Iudex non admittit exceptiones de quibus cognoscere si valet. Anno. in. c. venerabili. de censu.

¶ Iudex ex officio suo potest iudicare de notorio facti transeuntis quod habet permanentiam certo tempore ita quod non potuit tergiversari nec iudici nec alijs. et sic intelligitur gl. singularis in. l. j. C. qui et aduersus quos ut refert Ab. in. c. euidentia de accus. vide. j. notorium facti permanentis.

¶ Iudex an et quando potest sniaz seu errorem suum reuocare. videtur ple. p. Ab. i. c. qualiter et quando. j. de accusacionibus.

¶ Iudicis arbitrium in impositione pene constituitur ex consuetudine vel ex equitate non ergo imponere debet ordinariam nec excedere penam consuetam. vide glo. in. l. odia. ff. de penis. et in. l. quid ergo. §. pena gra. ff. de his que non infamant. no. Abb. in. c. inquisitionis. §. j. de accusationibus. v. colu.

¶ Iudex domicilium non potest punire seditum alibi delinquentem secundum statuta sua quando statutum loci domicilium imponit penam ipso facto. ut est textus in. c. ut aiaz. §. post. l. vj. §. si imponit penam p. sniaz poterit punire secundum illud statutum dummodo statutum non causet delictum de nouo. no. Ab. in. c. j. de raptoribus. ij. colum.

¶ Iudex an potest perquirere domum alterius in qua dicuntur res subtracta. vide. §. furtum. x. licet possit.

¶ Iudicis ignominia est non seruare debitum ordinem in processu. vide. j. processus. x. ignominia.

¶ Iudex ex officio suo potest supplere ut non obstat iuramento usure non soluantur. vide. j. usura. vcr. non obstante.

¶ Iudex non potest pronunciare super futuro quando obligatio non est orta de presenti respectu futuri tempus quod tunc de facit actio. ut est textus in. l. j. de usuris. sed si obligatio est orta de presenti etiam ratione futuri tempus iudex poterit prospicere in futurum. ut. c. in nostra de sepul. facit quod no. Anno. in. c. auditis de procurato. et textus. et glo. in. c. romana. §. caueant de sen. excus. li. vj. ut no. Ab. in alle. c. in nostra. iij. colum.

¶ Iudex tam ecclesiasticus quam secularis potest compellere coniugem ad exhibendum alteri coniugalem affectum. vide. j. matrimonium. x. iudex ecclesiasticus.

¶ Iudex potest de facto expoliare eum qui de facto se intrusit. vide. j. episcopus potest spoliare.

¶ Iudex secularis an potest patronum laicum priuare a iure patronatus propter delictum suum. vide. j. patronum laicum.

¶ Iudex in cuius foro causa agitur debet in preparato

rijs consuetudinem seu statutum fori sui seruare. vide j. iudicium. x. in preparatorijs.

¶ Iudex ordinarius non potest repelli ab officio per exceptionem impedimenti contra eum impositam nisi sit exceptio excusacionis propter conditionis periculum. no. Anno. in. c. nihil de elec. quod no. gl. in. c. cum non liceat. de prescri. et licet regulariter per exceptiones non debet quod ex officio suo repelli. ut no. Anno. i. c. inter dilectos. de excess. pla. et probatur in. c. super his de accus. et in. c. ij. de ordin. cog. si tamen excipitur de crimine vel alio impedimento quod inducit prauationem potestatis ipso facto ut est textus. cum gl. in. l. ij. §. miles. ff. ex qui. cau. irro. infra. Ab. in. c. sciscitatus. de rescrip. ij. colu.

¶ Iudex non potest cognoscere an sua sit iurisdictio ubi notorium est rescriptum esse surreptitium vel iudicem ordinarium non habere aliam iurisditionem in citatibus. ut. c. super litteris. §. rescriptum. nam ex quo iudex est certus de defectu iurisditionis non potest procedere in causa. ad h. c. si duobus. §. de appel. si vero reuocatur in dubio an sua sit iurisdictio. videtur per doctores in alle. c. super litteris. et ibi per Anno. et Jo. an. in regula scienti. de re. iu. li. vj. in mercu. et Anno. in. c. venerabilis. de censu. et in. c. ex parte. §. x. sig. et per Bar. in. l. prescriptio. C. si contra ius vel iuri. pu. et in. l. ij. ff. si quis in ius vo. non iei. in. l. quidam consulebant. ff. de re iudi. et in. l. a snia. ff. de testa. tu. Ab. refert in alle. c. super litteris. x. colu. vide. j. scriptas conclusiones. et vide Ab. in. c. cum te in fi. de offi. deleg.

¶ Si exceptio opposita contra iudicem sigillat seu notat ipsum iudicem infamia seu defectu vel alio crimine non potest cognoscere an sua sit iurisdictio quod est suspectus ut quod opponitur quod est excusatus suus vel infamis. no. Bar. in. l. quidam estimauerunt. ff. de re iudi. et Jo. an. in. c. pia. de except. li. vj. et Anto. in. c. cum in iure de offi. dele. Ab. i. d. c. super litteris. x. colu.

¶ Si exceptio defectus iurisditionis pariter concludit in incidenti sicut in principali ut si opponitur quod iudex est minor furiosus mulier vel patitur alium defectum. nam iste exceptiones sicut excludunt iudicem a principali cognitione cause. ita excludunt eum ne possit cognoscere an sit iudex. et ista est ratio quare iudex recusatur non potest cognoscere de exceptione suspicionis sed eligunt arbitri. no. Anno. in. c. prudentia. de offi. dele. et Bart. in. d. l. quidam estimauerunt. et Ab. vbi. §.

¶ Si opponitur contra iudicem de totali fundamento defectus iurisditionis. ut quod non est prius vel episcopus non est idoneus in hac cognitione quod esset caparra. ut vult Bar. in. l. a snia. ff. de testa. tu. et Anno. in. c. ceterum. de iudi. et Ab. vbi. §.

¶ Si agitur coram iudice non solum de nudo exercitio iurisditionis. sed etiam de proprietate iurisditionis ut quod citatus dicit se exemptum et iudex negat est suspectus in hac cognitione. ut no. Anno. et Ab. in. c. venerabili. de censu. et sic limitatur. c. cum persone. §. priui. li. vj. ut no. glo. in. c. ad audientiam. de appell. et Ab. vbi. §. penul. colum.

¶ Quando notorium est iudicem non esse iudicem vel saltem ipse scit non potest in causa procedere. secus si iudex ignorat et per testes sciunt. ut. c. si duobus. de appell. et Ab. vbi. §.

¶ Iudex si ingerit ita quod contendant per iurisditionem ac si esset prius quod reddit suspectus non potest cognoscere

an sua sit iurisditio. ar. in. l. que oia. ff. de procu. z est glo singularis. in. c. statutū in prin. in verbo copia. de rescrip. li. vi. z Ab. in. d. c. sup lris. pe. colū. ¶ Iudex pcedēs ex officio suo ad inquirendū vel puniendū aliquē etiā si dubitē an sua sit iurisditio pōt de hoc cognoscere. qz pcedēdo ex officio si tenet locū partis. nec videt se ingerere volūtariē cū teneat ex officio suo pcedere. vt. l. ij. ff. de i ius vo. z p glo. in alle. c. cū psonē. secus qm est questio inter ptes z ipse assumit defensionē pris instantis p iurisdictione. Ab. vbi. s.

¶ Iudex regulariter potest cognoscere an sua sit iurisditio cū dubitat pbabiliter de cōpetētia iurisditiōis et exceptio nō sigillat psonā suā. s. suū oēs extra casus pdictos vt. l. numex. s. iudicādi necessitas. ff. d. mune. z hono. z c. pastoralis. de offi. de lega. nec iudicat in facto pprio qz causa non dicit ppria ex eo q cōmodū vel incōmodū ad eū nō pti- net. vt alle. c. sup litteris. z c. pastoralis. de rescri. z alle. c. cū psonē. Ab. vbi. s.

¶ Iudex cognoscit an sua sit iurisditio si excipit q loc' cōtract' vel delicti nō ē de iurisditiōe ciuitatis. quinimo ista exceptio nō pōt opponi ad pcessū s. ad merita tñ. satis em est in libello aliqd expm q funder iurisdictionē iudicis licet illud non sit verū. qz nō debz inspicere qd peti sed qd debet quo ad fū dandā iurisditiōez iudicis p tex. in. l. pe. ff. de iurisd. om. iudi. Anto. tñ tenet cōtrariū z Ab. in alle. c. sup lris. vlti. colū. qui dicit q illa. l. nō pcedit qm ex negatiōe petiti negat principaliter iurisditio. vt in casu isto. nā pōt recusari iudex vt suspect' ppter affectionē quā habet ad causaz. vt. c. insinuāte. de offi. dele.

¶ Iudex si ē habitus cōmodū sportulaz an pōt cognoscere an sua sit iurisditio debet attendi quā- titas cōmodi z qūlitas psonē iudicis z quātitas numeri ad h' vt iudices suspect' vel nō. vt. c. et si que stiones. de symo. z sic intelligit glo. l. d. iure. ff. ad muni. z qd no. in. l. ptoz. ff. de iurisd. om. iudi.

¶ Si rescriptū dicit falsum z iudex pnuiciat esse verū si postea detegit esse falsū nō tenet pcessus. qz faber falsi rescripti nō potuit dare iurisdictionē nec in pncipali nec in incidēti. etiā si falsitas sit latens. nā qm rescriptū nō emanauit a principe. iste pōt dici intrusus. et sic nō dñt valere gesta. etiā da to cōi errore. no. Inn. in. c. nihil de elec. z p h' con cludit Ab. q si rescriptū eēt p' nullū. si tñ emana uit a principe. z dato dubio iudex pnuiciat rescri ptū valere z pcess' si nō ē appellatū. qd ē singulare dictum Rapi. in. c. j. de rescrip. li. vi. z Abb. in all. c. sup litteris. in fi.

¶ Iudex pōt punire iniuriā notoriā que inferit sue dignitati. C. de offi. eius q vicē alte. ob. l. j. z. ij. nā est potius executor pene q iudex cū iudiciari' or do in tali casu nō est seruāndus. c. ad nostrā. ij. d. iu- re iur. nō tñ solus poterit ius dicere fm ppe. d. bel. perti. s. si est delegat' recusabit. z si ordinari' peti poterit ali' z adiungi. C. de iudi. l. apissimi. facit l. cōgruit. ff. de offi. p' c. j. d. offi. or. ppe. de ancha. in. c. j. de maledi. z vide euz in. c. dilect'. de penis.

¶ Si iniuria inferit psonē iudicis z est occulta non potest pcedere salua cōsuetudine. vt. c. j. de penis li. vi. s. si ē notoria pōt vt ibi distinguit. qm tñ ini- uria est occulta poterit iudex iuriantē retinere ref- uandū successorī vel superiori puniendū. vt. l. sena- tus. ff. de offi. p' c. j. z l. capite quinto. ff. de adulte. z l. si adulteriū. s. fi. co. ti. ppe. vbi. s.

¶ Si iniuria inferit iurib' ecclesie z est notoriū de beri de iure cōi id sup quo fit iniuria vt decime in ppria parochia z similia. poterit iudex punire nō soluētē z ptiacē. alioquin facile esset subditis de negare subtiliorib' iura sua. vt. c. ex pte. j. de ver. sig. z ibi doc. si tñ nō est notoriū q de iure cōi talia iura debeant corā superiore est agendū. vt. c. cum sit generale. de fo. compe. no. ppe. de ancha. in al- leg. c. j. de maledi. z in. c. ex pte. i. de verbo. sig. vbi j. platus. x. in casibus.

¶ Iudex nō debet ofendere indignationē vel mali- uolentiaz veniētis corā se. vt in. c. cū. ppe. de purg. cano. qz nō est constantia. z recti iudicis animi mo- tus vult' detegit. nec debet scandescere aduersus eos quos bonos purat. vt. l. obseruandū. ff. d. of. p' c. j. debet ergo sumere vultū legis que nō irascit s. se constituat vt ait Seneca in tractatu d. ira. vt re fert ppe. in allega. c. cū. ppe.

¶ Iudici soli nō credi circa acta iudiciū regularit' vt. c. qm. d. pba. fallit tñ i talib' casib' breuiorib'. vt in auctē. nisi breuiiores. C. de sen. ex peri. reci. idēz glo. in auctē. vt iudi. sine quo. suffra. s. necessi- tatē. colum. ij. Itē fallit in iudicatu officialis vt al- le. s. necessitatē. Itē in causa viliū psonaz. vt in au- cten. de manda. prin. s. sit tibi. Itē qm epus cogno- scit inter pprios clericos. vt auctē. vt clerici apud pro. episcopos. s. j. colla. ix. Item i arbitratore cui data est ptas cognoscēdi de facto. qz videt actum vt possit sol' scribere acta v' eis attestari. no. Bar. z Bal. in. l. si consul. ff. de adopti. idē fm eū in om- nibus casib' que agunt de plano vt. l. iubem'. s. is vero. C. de sacrosan. eccl. idē in actis voluntarie iurisdictionis nō ptenitidem. vt no. doc. in. c. qm. d. pba. z ibi Bar. ix. colū. z Inn. in. c. euz in iure. de offi. dele. vide. j. pbatio. x. credi debet.

¶ Iudici soli licet nō credat' regulariter circa acta pcessus nisi casualiter vt x. s. primo. credi tñ ci de his que sunt extra processum. vt si cōdemnauit aliquē in centū et nō est appellatū nō poterit ps di- cere postea q sententia si sit iusta nec ē audienda si petat exhibitionē actoz. z etiā si acta pducta sint d' facto z ex illis nō pbe' sententia iusta nō reuocabi- tur. z hoc etiā si testes in actis descripti non pbent qd asserit in sententia nihilominus psumit p sen- tentia iudicis. de renun. c. in p'sentia. de re iudi. c. cāz. ar. ff. de re iudi. cū platis. z no. i. c. cū bertold' d' re iudi. ē conclusio Inn. in. c. qm. d. proba. circa fi.

¶ Iudex debet ex officio suo etiā nullo excipiente indignas psonas a testimonio repellere. ar. ff. de postu. l. q's. Inn. in. c. intinasti in fi. de testi.

¶ Iudicis scripture nō credi nisi sit auctentico si- gillo roborata. vide. j. scripture iudicis.

¶ Iudex cui cōmissa est receptio testiu. an potest

alteri illam cōmittere. vide. j. testis. x. si ille.

¶ Iudex an pōt esse qui fuit aduocat⁹ in cā. vide. s. aduocatus. x. si impetres.

¶ Iudex ex officio suo pōt mltā agē que n̄ posset ad instantiam partis. vide. j. officium. vcr. iudex ex officio.

¶ Iudex nihil difficile nihil periculosus debet p̄ci p̄ partu alioquin appellari pōt hac cā expressa sed inter difficile et indifficile et periculū et nō periculū arbitra bitur bonus iudex. ar. de spon. c. de muliere. vt lite nō cōtesta. accedens. ij. no. hosti. in. c. accepimus. de fide instru.

¶ Iudicis p̄as est magna ad hoc ne lites plus debito progeni nedū em ad pponēdas dilatorias pōt et debet certū terminū pemptoriū assignare. d̄ exceptio. pastoralis. quinimo ad pbandas et ad pponendas pemptorias vt patet in. c. accepim⁹. de fide instru. et de pba. c. licet. pmo r̄iso. et ad agē dū. ar. C. qui accusa. nō po. qui ea. qui filij sint legi. lator. iij. q. v. c. j. de clādesti. despon. c. cuz inhi bitio. et de testi. spo. c. frequens. li. vj. hosti. et Jo. an. in allega. accepimus.

¶ Iudex ecclesiasticus pōt adire inter laicos sup restitutione fructuū rei pignorate. vide. s. ecclesia potest adire inter laicos.

¶ Iudici si ps litigans dedit pecuniaz extra iudictum vt ius suuz cōseruaret qz timebat ab eo grauari aut vt sniaz recte ferat. licz iudex turpiter recipiat pars tñ nō turpiter dedit. et ideo cōpetit sibi repetitio tanq̄ indebite solutū. et sic intelligit glo. in c. nō sane. xij. q. vij. et c. qui recte. xj. q. iij. et gl. i. c. cū ab omni. d̄ vita et hone. der. si aut dedit pecuniā iudici et nō constar quod supra dictū est. est p̄sumptio cōtra dantē q̄ voluerit corrumpere iudicem ideo datū repetere non pōt. et vide latius per Ab. in alle. c. cū ab omni.

¶ Iudex ordinarius siue delegatus p̄ncipis v̄l alterius inferioris an debeat habere expēsas seu salariū a p̄tib⁹ maxie cū p̄ficiat extra locū iudicij. vide. de no. et late p̄ Ab. in. c. cū ab omni. d̄ vita et hone. der. et Dñic⁹ in. c. statutū d̄ rescriptis. li. vj. et Bar. in. l. j. ff. de va. et extraor. cog.

¶ Iudex pōt repellere exceptionez si maliciose coraz eo opponatur. vide. s. exceptōez aduerse p̄tis.

¶ Iudex si perpendit q̄ cā est decisibilis certo iudice. licet illud nō alleget p̄ partem. nihilominus potest illud allegare et sniam ferre. qz boni iudicis est litem dirimere et eam facere breuiorē q̄ntum pōt vt. c. finē litem. d̄ do. et ptu. et c. cū dilectus. d̄ p̄sue. no. Ab. in. c. ex pte. de p̄ces. p̄ben. iij. colū.

¶ Iudex si tulit sniam exprimentez causam nō cōcludentē talis snia est nulla. licet ex causa nō exp̄sa possit iustificari. no. Bar. in. l. si is ad quē. ff. de acquir. here. et in. l. ij. ff. de iudi. cautū ergo est nō exprimere causam in sentētia. et si vis aliquā exprimere adijcias dictionez maxime vt ex plurib⁹ causis et. naz tunc videtur motus non solum ex causis exp̄ssis. sed etiā ex alijs tacitis que nō fuerūt exp̄sse et sustinet talis sententia ex causa vrgente. licet alie exp̄sse tales nō sint. vt in. c. per tuas. qui

si sunt legi. facit qd̄ no. Inno. in. c. in p̄ficia. de renun. vbi tenet q̄ si iudex exp̄ssit duas causas vnaz cōtra ius cōe aliā cōtra ius litigatoris tenet sentētia rōne istius vltime cause. no. Ab. in. c. ex par. e. de concess. p̄ben. circa si.

¶ Iudex pōt in omni causa ex officio testes inducere et inductos interrogare quicunq̄ visus sibi fuerit. vt in. c. cum Johannes. de fide instru. et c. in p̄sentia. de proba. et Bart. in. l. iij. §. hoc aut iudicium. ff. de dam. infec. Ab. in. c. bone. de postu. prelat.

Iudicium

¶ Iudiciū ibi debet finiri vbi ceptū est vt. l. vbi. ff. de iudi. et hoc verū si per partē excipiat alis valet p̄cessus ab vtroq̄ iudice. sic limitat. c. ex tenore. d̄ rescriptis. Ab. in. c. cū. Ab. ferrariensis de cōsti. et vide Bar. no. in. l. j. ff. de offi. cōsulis. et vid̄ quod scripti foro legū li. ij. l. j.

¶ Iudicium possessorij an cōpetat cōtra iudicem spoliantē. vide. s. iudex.

¶ Iudicium licet vbi ceptū est ibi debet finiri p. l. vbi ceptū. ff. d̄ iudi. et c. ex tenore de rescrip. habet locū ista iura qm̄ totaliter pōt ibi effectū cōsequi. se cus aut si nō pōt ibi habere executionē etiā ppter impotentia facti qd̄ ē notandū vt Ab. in. c. postulasti de homicidio in prin.

¶ In p̄paratorijs iudicij debet cōseruari cōsuetudo seu statutū loci seu fori vbi causa v̄tilat. no. glo. in. c. q̄ clericis. de fo. compe. Naz cā regularit̄ fm̄ statuta fori vbi cā agit debet ordinari. vt. l. iij. ff. de testi. et qd̄ no. in. c. illud. et c. illa. xij. di. iō causa derici que tractat corā seculari iudice recipit per emptōez instantie. vt. c. pe. de iudi. Itē si clericus litigat corā seculari nō pōt appellare ante sniaz nisi in casibus in quibus iura ciuilia pmittunt appellationē. vt no. in. c. sup eo de appel. sed si laic⁹ litigat corā ecclesiastico potest appellare indistincte a sn̄ sententiam vt canones pmittunt. vt. c. vt debitus. et c. de appellationibus. de appella. vide. j. vsurarius causa.

Iuramentum

¶ Iuramentū dicitur remediū maximū linum dirimendarū. ff. eo. ti. l. j. et est finis cōtrouersie qz post iuramentū delatum et p̄stitū nihil est querendū ff. eo. l. nō erit. §. delato. ff. de re iudi. post rem. habet em̄ parē auctoritatē cū transactōe et maiorem quam res iudicata. ff. eo. ti. l. ij.

¶ Iuramentū cū dirigat in deū lex ciuilis nō pōt impedire obligationem iuramenti. vt in. c. debito res. de iurciu. facit. c. mouetur. xxiij. q. j. et ideo licz habito respectu ad ius ciuile ex iuramento non p̄ducatur actio respectu tñ iuris diuini et canonici qd̄ iuramentū nō continet peccatum mandatur obsequari cōpetit actio vt. l. j. ff. de cōdi. ex lege. plene p̄ Ab. in. c. cum venissent de insti. cōcludit ergo Ab. in. c. ij. de arbi. q̄ ius ciuile seruandū est inquantū aliquid producat seu affert sine peccato et sic credit q̄ si arbiter fuit iniq̄ arbitrat⁹ nō facit litē suaz ex q̄

interuenit iuramentū vt no. doc. in aucten. decernimus. C. de receptis arbi. licz als arbiter faciat litem suā in iuste iudicādo. vt. l. si. ff. si messor fal. mo. dixit. et p Bart. in. l. si. de var. et extraordi. cogni. § quaten? ex nō obseruātia iuramenti imminet peccatū succedit ius canonicū qđ cōpellit ad obseruātiā. vt. c. cū tpe. de arbi. et Ab. in. c. ij. eo. ti.

¶ Iuramentū calūnie an excuset a cōdēnatōe expensarū. vide. §. expense. §. iuramentū.

¶ Iurare debet de calūnia pcurator in aiāz suā. l. dñs a principio iurauit vt eūtes calūnia p eū. de q in. c. ij. eo. ti. li. vi. nō. Ab. in. c. j. et in. c. in pertractādis. de iura. calū.

¶ Iurare tenet de calūnia in cā criminali accusator et etiā accusat? tam in foro ciuili q̄ canonico. vt no. glo. in. c. j. de iura. calū. quā ibi approbant Anto. et ibi Ab. p notabiles rōes q̄s ibi vid p Ab. v. co.

¶ Iurare tenetur de calūnia iconomus vel syndicus generaliter ad causas cōstitut? vel vniuersitatis secularis et ali? quicunq̄ generalis administrator et tutor et curator et filius psonae que habent generalē administratōez et iurant in animā suā ppiam etiā sine speciali mandato ad iurandum. no. glo. et Bar. in. l. ij. de iura. calū. et no. in. c. in pertractandis. eo. ti. et no. q̄ ad hoc q̄ iconomus admittat ad iurādū debet esse talis qui cāz omnino nō ignoret vt alle. c. in ptractandis. in prin. hoc idē Inno. et Ab. in. c. imperatorū. eo. ti.

¶ Iurare de calūnia an possit in animā dñi vel ppiam pcurator generaliter institut? vel ad negotia. vid. j. pcurator generaliter pstitut? cū §. se.

¶ An recusat? iurare generalit? de calūnia debeat statim pdenari. vid. Ab. i. c. si. de iura. calū. iij. co.

¶ Iurare nolens de calūnia sine causa nō dīz pdenari vbi sola cōfessio nō sufficeret ad cōdēnationē vt si libellus erat taliter format? q̄ debeat sequi absolūtio. vel q̄ ipse actor prius fuerat cōfessus illuz contractū de quo agebat fuisse gestū p metu qui cadit in constantē virū certe tunc sequit absolūtio qz nō debet plus operari ficta cōfessio q̄ vera. ar. eorū que no. in. l. ij. ff. p socio. et hoc vult tex. in. l. ij. §. qđ si actor. C. de iura. calū. et Bart. concludit ergo Ab. in. c. si. de iura. calū. q̄ sequet cōdēnatio vbi vera confessio sufficeret ad cōdēnatōez als secus. et no. idē in simili. Ab. in. c. j. de iudi.

¶ Iuramentū testiu necnō iuramentū calūnie p̄t a p̄tib? in iudicijs remitti. no. glo. et doc. in. c. tuis de testi.

¶ Iuramentū de veritate dicenda p̄t iudex officio suo a partib? exigere q̄cūq̄ viderit expedire vsq̄ ad sententiā. vt in. c. ex lris. et in. c. cū Johannes. §. si. instru. §. pe. ex qđ no. q̄ pbata pignoris obligatiōe p̄t etiā publicatis attestatiōib? probari quantitas sortis. vt alle. c. ex lris. si tñ nō pōt de quantitate cōstare seu liquere qz creditor iurat? dicit q̄. x. libze debz tūc cōsiderare veyz p̄ciū rei et cōsuetudo creditoris qui forsan cōsueuit habere pignus ad valentiā dupli eius qđ mutuabat. et sic iudex subtilit arbitrabit et decidet cām. arg. l. seruus. ff. de pig.

acti. et in. l. vel vniuersorū. ff. de vsur. vel his consideratis vel fama vtriusq̄ ad quantitatē de qua sibi videbit deferret iuramentū. vt. c. si. de iureiuran. et no. host. in alle. c. ex lris. his aut deficientib? opte bit ipsum absolui. vt alle. c. si. eo. ti. hodie aut cogit vsurarius libz rationū edere. vt de. vt graui. §. ceterū. de vsuris. no. doc. in alle. c. ex lris.

¶ Iurare nō cogit pcurator nec pōt iuramentū deferre nisi sit pcurator in rē suā vel vniuersorū bonorū vel mandati sup hoc speciale. vt. ff. de iure iur. l. i. iurādū. §. pcurator. et §. defensor. no. host. in. c. si. de iureiur.

¶ Iuramentū qđ ps defert parti in iudicio licet si possit licite recusari sine causa. et sic intelligit. l. manifeste. ff. de iureiur. cū causa tñ licite pōt recusari quā cām in ipsa recusatione allegare debet. et dē ea debet discuti. no. Bart. in. l. generaliter. §. omnes et §. sin aut. C. co. ti. vbi vide an pōt a tali delatiōe iuramenti appellari. et vide eū. l. ab arbitris. ff. qui satisda. cogun. docto. in. c. si. de iureiur.

¶ Ex iuramento litis decisio qđ prestat in lite in supplementū pbatōis orit actio fm vtrūq̄ ius. vt lactoz. C. de iureiuran. et in. l. si duo. ff. e. ti. Abb. in. c. cum venissent. de insti. viij. colū.

¶ Iuramentū cōfirmatoriū p̄stitū sup contractū als p̄misso a iure canonico licet phibeat a iure ciuili. vt in casu. c. ij. de pactis. li. vi. licet accumulet forū foro. vt. c. laicus. de foro. com. li. vi. et nō mutat forū vt ibi. tñ nō pōt agi ex iuramento sed actōe ex cōtractu. no. Ab. vbi. §.

¶ Ex iuramento obligatiōis inductorio vt videlicet iuro q̄ p te faciā certū qđ nullo tñ pacto pcedente nulla de iure ciuili cōpetit actio. nec orit obligatio etiā naturalis. vt. l. si qđ p eo. ff. de fideiussio. secus si pcessit pactū etiā nudū. qz ex eo orit obligatiō naturalis. vt. c. j. de pac. ex quo tñ dē iure ciuili nō agitur. vt. l. iuriscētū. C. de pactis. sed veritas est q̄ vbi pcessit obligatio naturalis. etia de iure ciuili dat actio. vt. l. iurisiurandi. ff. de ope. libe. et c. cū in officijs. de testa. facit. l. j. ff. de cōsti. principi. et qđ no. in. c. p tuas. de arbi. hoc cōcludit Anto. de butrio. et Ab. p eū i alle. c. cū venissent. §. iusti. ix. col.

¶ Iuramentū in litem est de affectōe rei itaqz plerū qz excedit verū p̄ciū rei et p̄stat qñ qđ p̄t restituere rē et dolose et cōtumaciter resistit vt dolo facit quominus restituere nō pōt. vt. l. qui restituere. ff. de rei ven. nō tñ habet locū cōtra temere litigantēz q̄ nō tantū delinquit nec venit ita acriter puniendus vt. c. nō afferam. xxiij. q. j. Abb. in. c. si. §. in alijs vt lite. nō cōtesta. xij. colum.

¶ Iuramentū litis decisiuū qđ tendit ad iuris declarationē pducit actionē sicut infia. vt in. l. actori. C. de iureiur. et in. l. non erit. §. dato. ff. eo. ti. et tale iuramentū si exprimit cām est pbatōiū talis pbatōnis que nō admittit pbatōnē in cōtrariū. et agit ex causa sup qua ē iurātū. vt. l. si duo patroni. §. si q̄ iurauerit. ff. e. ti. doc. i. alk. c. cū p̄sgat. §. iureiur.

¶ Iuramentū inductorii ex q̄ agit non declarari sed noua obligatio induci nō inducit obligatiōnē ciuilem neqz naturalē neqz habet formā ad credē-

dam obligationes parti sed soli deo et ideo potest non
 produci obligatio. cum non precessit pactum nec pactum
 nec aliqua forma obligationis inducende. cui etiam
 non accedit fideiussor. no. Bar. in. l. si quis. p. eo. ff. de fi-
 deiussor. nam ut deest obligatio et vinculum necesse est quod vin-
 culum sit alligatum in agentem et patientem neque hoc tale
 iuramentum radices super quibus firmetur. no. doc. signa-
 ter An. in. c. cum contingat. de iureiur.

¶ Si impubes doli capax contrahit et iurat seruare
 contractum cogitur illud seruare. no. gl. in. c. ex litteris
 ij. de spon. ex quo no. quod auctentica sacramenta pube-
 rum extenditur etiam ad impuberem doli capacem. no.
 hosti. in. c. cum contingat. de iureiur. et Ab. in. c. ex
 litteris. ij. de spon.

¶ Licet secundum opinionem Bar. in. l. si quis. p. eo. ff. de fi-
 deiussor. si minor prohibetur contrahi sine certa solennitate
 etiam si interveniat iuramentum non valet. et mouetur quod
 peccat transgrediendo prohibitionem superio-
 ris. et sic nulla debet obligatio oriri. et contrarium
 non tenet Ab. in. c. ad apostolicam. de regula. ubi tenet
 factum contra prohibitionem superioris ut ibi text.

¶ Si minor iurans contractum agat coram seculari co-
 tra reum. et reus non opposita exceptione iuramenti
 fuit condemnatus per secularem an poterit victus ad
 ecclesiasticum iudicem recurrere propter iuramentum. ut
 de. j. minor. d. si coram iudice seculari.

¶ Abulter iurans in contractu perdit beneficium velleya-
 num. nam astringitur propter prestitum iuramentum. etiam si non
 renunciet velleyano. no. hosti. et Jo. an. in. c. ex
 rescripto. de iureiur. vide. j. mulier si se obligat.

¶ Si minor vel mulier iuret quod nihil alienabit nec
 alienationi consentiet nisi ex causa rationabili probata
 coram iudice et ipso auctorizante et si hoc fecerit reuo-
 cabitur iuxta posse. de iureiur. etiam si iuramentum
 non veniat contra. standum est primo iuramento. ut pa-
 tet in. c. intellecto. et in. c. veniens. in fi. de iureiur.
 no. hosti. in. c. cum contingat. e. ti.

¶ Iuramentum licet representet minorem esse majorem
 non tamen illud excludit ius coe. ar. C. de transac. l. si
 ex falsis. cum nec de illo cogitatum doceatur. ut. c. ad no-
 stram. i. de iureiur. nisi iurasset quod ista ratione nec alia
 non contraheretur. id est si donauit et iurauit non reuo-
 care. no. hosti. et alij doc. i. c. cum contingat de iureiur.

¶ Licet minor excludatur per iuramentum a beneficio eta-
 tis. hinc est quod restitutione in integrum ratione minoris
 etatis petere non potest. non tamen excludit a beneficio iuris
 cois. ideo si decipiat in contractu venditionis potest
 agere vel ad suppleendum pretium vel ad rescissionem co-
 tractus. et hoc verum nisi iuraret non petere rem ex
 eo quod deceptus esset. et quod tunc utraque via est sibi pre-
 clusa. no. glo. approbata per doc. in. c. cum causa. de emp.
 et ven. in fi. hanc opinionem tenet hosti. in. c. cum contingat
 de iureiur. circa quod no. quod licet Jo. an. fm. Dy. in
 alleg. c. cum causa. teneat quod ad hoc ut iuramentum piudi-
 cet minori etiam quo ad etatem requiratur quod sit certifica-
 tus de iure suo cum minor presumatur ignorare ius suum
 ut. l. cum de indebito. ff. de pba. et idem tenet Frede. d.
 senis suo consilio. c. xvi. Bar. tamen in. l. ij. C. de contra-
 hen. emp. et melius in. l. sciendum. ff. de ver. ob. tenet
 quod non requiratur aliqua certioratio. id est ar. in. c. ij. de

pac. li. vi. et hoc verum nisi constaret minorem non intellexisse
 quod iurauit quod ignorans non presens. et hanc opi-
 approbat Ab. in. alle. c. cum causa. circa fi. vide. s. absol-
 uere potest episcopus minor et.

¶ Iuramentum si est licitum est omnino seruandum
 de iureiur. per totum. sed si est illicitum et constat poterit quis
 propria auctoritate contrahere. xxij. q. iij. quasi per to-
 tum. sed si dubitatur recurratur ad superiorem. no. glo. et
 Inno. in. c. venerabilis. de elec. et ibi Ab. pe. colu.
 et vide glo. et doct. signanter. hosti. in. c. fi. de testi.
 cogen. in fi.

¶ Ubi certum est iuramentum fore illicitum is qui iurauit
 sine absolutioe aliquid potest et debet venire contra. ut probatur.
 xxij. q. iij. in malis. et c. si aliquid. et c. diffinitio. i. du-
 bio autem ad ipsius recurrendum est. ut. c. venerabilis
 de elec. ubi vide Inno.

¶ Iuramentum non est indicendum ei de quo suspicatur
 quod decipiat et qui hoc facit et cogit eum iurare homici-
 da est. facit de coha. de. et mul. c. clericos. no. ho-
 sti. in. c. et si christus. de iureiur.

¶ Non est iniungendum alicui per iuramentum quod veri-
 simile sit quod non debeat seruari. ut colligitur ex. c. cleri-
 cos. de coha. cleri. et mul. et ibi glo. cum suis concordiis. et
 ibi hosti.

¶ Iuramentum non est deferendum illi contra quem veris-
 militer presumitur de transgressione ut colligitur ex. c. cle-
 ricos. de coha. de. et mul. imo deferens iuramentum
 peccat quod est contra interitum anime illius. xxij. q. v. ille. quod
 est contra eos qui in iudicio dicunt iuret aduersarius
 et bibat sibi hoc sacramentum et vehementer presumitur
 de transgressione. no. Ab. in. alle. c. clericos. et ipse
 Ab. in. c. ex parte. ij. de de. non res. vide. s. consue-
 tudo que est bona.

¶ Iuramentum si prestat sine interitu salutis et ne-
 cessitatis temerarium et periculosum ex eo debet superius prius adi-
 ri. ut. c. cum quidam. de iureiur. et c. alle. venerabilem.
 sed si est temerarium et non periculosum ex toto debet ser-
 uari. ut. c. debitorum. de iureiur. Ab. in. d. c. ve-
 nerabilis. vlt. colu. ubi ipse no. quod nedum i temerariis
 iuramentis. sed etiam ex licitis et honestis potest quis
 venire propria auctoritate instate necessitate si superi-
 or non potest adiri. ix. q. iij. antecessori. idem putat
 ibi Inno. si imminet publica utilitas spiritualis. quod
 approbat ibi Ab. vlt. colu.

¶ A iuramento prestatum per metum vel turpiter potest
 episcopus absolvere iurantem in absentia patris. vide. s.
 episcopus potest absolvere. et s. episcopus bonos.

¶ Iuramentum prestatum per metum potest relaxari dum tamen talis
 sit metus qui potuit cadere in constantem. ut. c. cum
 dilectus. quod metus causa. facit. c. si vero. de iureiur.
 et Ab. in. alle. c. cum dilectus.

¶ Iuramento coquerentis stat ubi per metum aliquid
 perdit. id est si per vim siue sit ablatiua siue expulsiua vel
 compulsiua turbatiua vel inquietatiua. no. gl. in. c.
 ad audientiam. quod metus causa. et Ab. in. c. fi. eo.
 n. idem si super rebus furatis. quod eadem est ratio. ut ibi
 no. et vide. c. sicut notius. de presumptio. et c. item
 cum quis. de ressi. spo. et s. furtive quocumque res. in fi. de
 vfucapia. et idem si couenerit arguat de dolo. quod tunc
 in odium doli propter difficultatem probandi stat iura

mento partis vt exemplificat Inno. ⁊ hosti. ⁊ Ab.
in alle. c. si. quod me. causa.

¶ Iuramento pſtito in cōtractu an pōt epſ ab-
ſoluere nō vocata pte. vide. s. abſoluere pōt epſ.

¶ Iuramentū qđ cōcernit cōmodū hominis pōt
ab hoīe remitti. vt. c. j. de iureiurā. s. si quis intui-
tu dei iurauerit ducere aliquā mulierē in vxorem
nō pōt illa remittere iuramentū. vt. c. ij. de spon.
est cōclusio Ab. in. allega. c. ij. de spon. in fi.

¶ Iuramentū metu pſtitum non est obligatoriu
matrimoniu qz in eo nō tribuit libertatē cōſensus
vt. c. significante. de eo qui duxit in matrimoniu.
⁊ ibi Ab.

¶ Iurans ſoluere vſuras pōt agere anteq̃ cōue-
niatur. vide. s. ſorum rei.

¶ Iuramentū si perat relaxari ſup vſurario ptra-
ctu. ⁊ p b obligatio que cōtractata erat ex toto tol-
lat requiriſ tūc partis vocatio ſolemnis examina-
tio et cōpuliſio creditoris ad relaxandū iuramentū
cum cōſliterit de veritate vſurarij cōtractus. ſed si
petat relaxatio nō ad debitū tollendū. s. ad habi-
litandū pſonam vt nō obſtante ſacramento poſſit
detegere fraudē cōtractus tūc nō requiriſ citatio
quia iuri partis in nullo detrahif. eſt cōclusio Ol-
dra. cōſilio. cxx. vide tñ. s. abſoluere pōt epſ.

¶ Sic et de iure creditor tenet relaxare iuramen-
tum in fraude vſurarum extortū. vt. c. j. de iure-
iurā. si tñ creditor eſt abſens vel ad illud relaxan-
dū induci nō pōt iudex p b ex officio ſuo facere. s. iur-
eiur. c. cū quidā. s. vltio. de testi. c. cōſtitutis. xv. q.
vj. c. auctoritate. ar. ff. de ſidecō. li. l. si euz ſeruū. ⁊ i
l. si quis ſeruū. ⁊ etiaſ vbi talis relaxatio de iure
dubia videt poſſet ex mero officio inquirere. no.
de iureiuran. c. ad noſtrā. ij. eſt cōclusio Oldra.
conſili. dxxxvj.

¶ Iuramenti relaxatio pōt fieri per epm ppter pau-
peratē petētis abſolutionē a iuramento qđ preſti-
tit de ſoluendo creditori ⁊ de renun. ceſſionis bo-
no. si bonis cedere vult etiā creditore non vocato.
cū p talē relaxationē nō fiat ei pzeiudiciū. cū ſtante
paupertate ſeu inopia debitoris eiſus actio eſt p tpe
inefficax. ff. d. dolo. l. nā his. c. ſolutio. c. odoard.
de reſt. ſpo. olim. ij. ⁊ tale iuramentū obligat ad im-
poſſibile ſolutōez. pōt ergo iurās etiā p pzia aucto-
ritate cōtrauenire. c. si aliqd. xxij. q. iij. ⁊ c. iter ce-
tera. citatō g̃ facta b casu caruiſſet effectu. abſordū
em eſt dicere id fieri debere cuius nullus ē effect.
de cōſue. quanto. s. elec. c. cōmiſſa. s. porro. li. vj.
eſt cōclusio Jo. cal. in ti. de iureiuran. cōſilio. vij. ⁊
hanc approbat Barba. in. c. ſignificante. de pig.

¶ Contra iuramentū preſtitū de ſoluēdis vſuris
pōt iudex ex officio ſuo puidere ne exigat. vide. j.
vſura. ver. non obſtante.

¶ Non valet iuramentū eiſus q iura nō denuncia-
re ecclie vel iudici ecclieſtaſtico nec petere relaxatō-
nē illiciti iuramenti ſup vſuris. qz nō pōt ſe obligare
cōtra bonū charitatis ⁊ cōtra diſpoſitionē euange-
licā si peccauerit in te. ⁊. quia denunciās fundat
ſe ſup peccato creditoris ⁊ ſalutē anime illius ⁊ nō
ſup p pzio ſuo p modo. vt. no. Ab. in. c. tuas dudū

de vſuris. ⁊ vide qđ no. in. c. ad noſtrā. ij. de iure-
iu. idē tenet Barba. in. c. licet cām. pe. colum.

¶ Iuramentū pōt relaxare epſ bonofi. ſuo ſubdi-
to cū alio extraneo contrahēte ſup cōtractu vſura-
rio ⁊ eū nullū declarare. vid. s. ſor. s. epſ bonofi

¶ Licet iuramentū preſtitū ex parte iurantis ⁊ illi-
us cui pſtaſ debeat inuiolabiliter obſeruari. si tñ
ē illicitū ex pte vtriuſq̃ obſeruandū nō eſt. vt. c. si
ē obligatoriu. de re. iu. li. vj. si tñ ē licitum ex parte
iurantis illicitū tñ ex parte ſuſcipientis ē obligato-
riu qz habz radices ex pſona inrantis. compelliſ tñ
is in cuius fauorē ſit illud remittere. vt. c. j. de iure
iuran. ⁊ ibi doc. ⁊ etiaſ a vexatione deſiſtere. vt. c.
peruenit. j. eo. ti.

¶ Si ad relaxandū iuramentū nullo modo pōt in-
duci creditor vſurarius iudex illud relaxabit. ar.
in. c. cū quidā. s. vltio. de iureiur. de testi. c. cōſtitu-
tis. xv. q. vj. auctoritatē. Inno. hosti. ⁊ Ab. in. c.
debitorēs. de iureiuran.

¶ Iurans nō petere vſuras pōt ecclie denuncia-
re ⁊ ecclieſia pōt cōpellere creditore ad pñiam quā
nō pōt facere niſi ſoluat vel reddat vſuras vel etiā
iudex ſine alicuius dēpunctione p̄cipiet ſub pe-
na excoicationis q̃ quicunq̃ ſit veritatē dicat. ⁊ ſic
coget vſurariū ad reſtituendū. vt. c. ad noſtrā. ij. s.
iureiuran. si tñ iurauit nō denunciare non eſt tale
iuramentū obſeruandū quia eſt cōtra regulā euā-
gelij. c. quēadmodū. e. ti. epſ tñ in talib⁹ diſpenſa-
re pōt. no. Inno. hostien. ⁊ Anto. in. c. debitorēs
de iureiuran. glo. ⁊ doc. in alle. c. ad noſtrā.

¶ Debitor iurans ſoluere vſuras debet cogi illas
ſoluere. vt. c. debitorēs. qđ intelligit ibi hosti. vt
debitore nō agente ptra creditorem vt relaxet ſibi
iuramentū vel nō excipiente ⁊ agente i termino et
termino ſolutionis inſtante. agente ergo debitore
termino ſolutionis pēdēte cogiſſet creditor iurame-
tum relaxare p excoicationē. vt late p hosti. in alle.
c. debitorēs. ⁊ ſic intelligiſſet gl. ibi in. c. peruenit. j.
eodem ti.

¶ Iuramentū metu conditionali extortū lz obliget
nō tñ obligat iuramentū coactione abſoluta extor-
tū. c. pſbyterū. l. ol. Itē in iuramento verbali cadit
caſus pzeiſa si manu tuā capio ⁊ te iuito facio te
ſcribere. vt. no. Jo. an. in. c. verū de iureiu. allegat
dictum philoſophi qui vocat ſeruus qui ppter ca-
ſum mortis matris nolebat loqui ⁊ ſcripſit i tabu-
lis vocis mee pferende nulla eſt pſas.

¶ Iuramentū nō extendiſ niſi ad ea de quib⁹ co-
gitatū eſt vel debuit merito cogitari. vt. c. quinta-
uall. s. iureiu. ⁊ c. ex mltiplici. s. deci. ⁊ s. reſti. ſpo.
audita. xxij. q. ij. ne q̃s. ar. ff. de tranſac. l. cū adlia-
na. nō em videt cogitatū p iurātē vt pena excedat
culpā vel cōtra ius aliqd determinet. vt alle. c. q̃n-
tauallis. vel cōtrariū primo iuramento. vt. c. veni-
ens. de iureiu. vel cōtra pſumptōez cōem vt si cre-
deret hoc mandari nunq̃ iuraſſet. ar. c. petitiō. co.
ti. no. Inno. ⁊ hosti. in alle. c. veniens.

¶ Iuramentū i foro aie recipit iſterpſatōez ſm iſe-
iōez iurāt. vt. c. quāto. ⁊ c. ad nſaz. ij. s. iureiur-
ed in iudicio recipit iſterpſatōez ſm ius. vt. c. ve-

nientes eo. ti. no. Inno. in. c. veniens. e. ti. in fi.

¶ Jurans nō repetere vsuras pōt ex noua cā eas petere. s. iure legati si testator vsurari eas legauit debitorib⁹. ar. de renūcia. cū inter. ff. d. success. edi. l. i. §. cū dicim⁹. nā nō p̄ pacto perimi id d. q. cogita. tū nō doceat. ff. d. trāfact. l. cū adliana. z. l. q. eū tutorib⁹. z. vbi pecūia nō ē soluta testator videt legal se liberatōez. ff. d. libe. lega. l. iij. §. vbi iā soluta erat videtur legasse remissionem competentē exceptō ni ex iuramento. ff. d. liber. lega. si creditor. poterit agere debitor ex testamēto z officio iudicis vt a sacro absoluat. vt. c. j. e. ti. z etiaz denūciādo. vt. c. quēadmodum. e. ti. i. fi. no. l. hosti. i. c. ad nraz. ij. de iureiuran.

¶ Jurans vsuras nō repetere si velit iuramētū suū seruare nō ppter hoc creditor pecuniā illā facit et lucris s̄ fiet in de elemosyna. vt. c. cum tu. de vsu. no. doc. in. c. ad nostrā. ij. de iureiur.

¶ Iuramētū licitū etiā p vim extortū. si alis ē i p̄cepto debet obseruari ex vi p̄cepti nō ex vi iuramenti q̄uis ab ipsius obseruatōe pōt iurās absolui. vt no. i. c. j. z. c. debitorēs. d. iureiur. alis aut si iuramētū licitū etiā p vim extortū non inest p̄cepto si nō seruaf iurans nō incurrit piuriū seruata tñ distindōe. de qua in. c. ad aures. qd me. cau. no. Inno. z l. hosti. in. c. ad nostram. iij. de iuran.

¶ Iuramētū p̄stitū sup his que habēt cām phibitōis ppetuā valz. vt i casu. c. cū cōtingat. de iureiur. nā z si mulier scdō cōsenserit alienatōi rei dotalis z renunciauit de cetero est exclusa. vt aucten. siue a me. C. ad velley. z no. in. c. puenit. d. empr. et v̄c. nimirū quia etiā iuramētū firmat pactū legis commissōie. in. c. significāte. d. pig. q̄uis a iure si alis reprobātū. C. de pactis pigno. l. j. in fi. facit auctē. sacramenta pubez. C. si aduer. ven. que sumit ex l. f̄rede. in li. seu. post titu. qui debeant succedere in feudis. hac edictali. §. fi. no. l. hosti. in alle. c. cum contingat.

¶ Iuramentū qd vergit in p̄iudiciū creditor siue in p̄iudiciū ecclesie vel regni vel cuiuscūq; alierius nō tenet nec ē seruandū. no. Inno. in. c. cū contingat de iureiur. idē si illud sup quo iuraf habet ppetuā cām phibitionis vel ex sui natura ē turpe seu sit p̄stitutū vi vel dolo. vt ibi tex. z glo.

¶ Iuramētū si aponit in contractu reprobato a iure fauore publice vtilitatis principaliter nō obligat iurantē vt in casu. c. si diligenti. de fo. cōpe. et l. ij. z. l. quemadmodū. C. de agricolis. z cēsi. li. xj.

¶ Iuramētū appositū sup pacto de nō cedēdo bonis nō valet. no. Bar. l. l. alia. §. elegāter. ff. so. ma. alle. l. nūmo. C. de actio. z obli. l. p. ibi. z in. l. j. C. q. bo. cede. pos. tenet cōtrariū Specu. ii. de renun. ta. §. j. ver. Itē ē beneficiū. z f̄reder. suo. p̄ss. lviij.

¶ Iuramentū p̄stitū sup cōtractu a iure reprobato fauore publice vtilitatis secundario vt in casu. c. cū cōtingat. e. ti. obligat iurantē ad obseruantiaz vt ibi. est tñ circa hoc distinguendū. qz si lex loquit phibēdo aut phibet alienatōez aut cōtractū. z tñc aut loquit psonaliter aut impsonaliter. si psonaliter vt phibem⁹ q nec minor aut mulier alienet z tñc iu-

ramentū nō firmat cōtractū cōtra phibitōez legis qz ius vult psonā habilitare z astringere obedientie. vt. c. ij. de maio. z obe. z in tali casu nō est obligatorizū vt in regula nō ē obligatorizū. si tñ lex inhibet cōtractū dirigendo verba impsonaliter qz itētio legis nō fuit inuinculare psonaz tunc licet p̄tractus nō valeat tēcturamētū z est obseruabile vt allega. c. cū cōtingat. z sic intelligit. c. licet. eo. ti. li. vj. et aucten. sacramenta. C. si aduer. ven. idē tenet f̄rede. cōsi. cclxxj. valet ergo iuramentū et nō cōtractus z ex solo iuramento obligat iurans. vt cōcludit Anto. in allega. c. cū cōtingat.

¶ Iuramētū cū p̄stat videt auctoritas supioris ex cepta qd habet v̄ez cū p̄stat sup re subiecta supioris. i. sup iurib⁹ p̄tinentib⁹ ad eū. z sic intelligit. c. venientes. de iureiur. a iuramento q̄ p̄stito sup reb⁹ nō spectantib⁹ ad supiorē nō pōt supior etiaz papa absolue sine rōnabili cā. vt no. gl. i. c. q̄nto. d. iureiurā. z Inno. in. c. cū inter. de re iudi. Ab. no. i. c. constitutus de rescri. pe. colū. z in. c. significasti. d. elec. v. colum.

¶ Iuramētū p̄t p̄c̄m impetrari an sit licitū vel illicitū. vt. c. significante. de pigno. Inno. z Ab. in. c. debitorēs. de iurciurā. sed in negocio arduo z inter magnas psonas vel qñ petif licentia cōtraueniendi sine iusta cā vel aliqua cōmutatio in meli⁹ ad solum papā p̄tinet cognoscere. vt ē text. in. c. venereabile de elec. ix. colū. z idē tenet Barba. in alle. c. significante. quem vide.

¶ Iuramentū p̄stitū rōne dignitatis nō ligat illo deposito ab illa dignitate. qz cēset mortu⁹. xvi. q. j. §. etiā. nec deposit⁹ tenet ex his que gessit rōne dignitatis qz obligatōes nō sequit psonā. vt. l. p⁹ mortē. ff. qñ ex facto tuto. v̄ cura. quēadmodū nec honores. vt. c. venerabilē. de elec. z ibi Ab. x. colū.

¶ Iurās obedire regi vel alteri principi intelligit eo remanēte in p̄ncipatu. vñ iuramētū nō ligat eo puato. no. gl. z Ab. in. c. venerabilē. d. elec. circa fi.

¶ Iuramentū nō est fuādū p eū qui pducit in testē si prius iurauit alicui q nō reuelaret secretū sibi p̄p̄ditū. vide. j. sacerdos.

¶ Iurare tenent obedientiā suo plato q aliquando fuerunt cōtumaces seu rebelles in nō obediento. vide. s. clerici seculares.

¶ Iuramentū deferit in supplementū pbatōis habētī vnū testē p se si cā nō est grauis z psona est legalis. hoc tenet gl. quā approbat z cōmendat Ab. in. c. ex insinuatōne. de pcura.

¶ Iuramētū z fidei p̄statio hnt se sicut gen⁹ z species. qz ois fidei p̄statio ē iuramentū sed nō ecōtra vbiq; em adducit vinculū religionis simplici asseritione dicat iuramētū. ad hoc. c. z si xps d. iureiur. ex q̄ inferit q veniens contra fidē p̄stitā est infamis sicut veniens cōtra iuramentum cū equipant. est cōclusio Ab. in. c. ad aures. qd me. cā.

¶ Iuramentū sup reb⁹ amissis. seu sup expen. nō oz p̄stari p p̄tez nisi p̄cedente iudicis cōdenatōe et taxatōe. vt. c. fi. qd me. cā. z est rō. qz istud iuramētū fit de veritate si index taxaret post iuramentū q̄nritatē redargueret iurantē de periurio qd esse

non debet. vt in aucten. nouo iure. C. de iudi. fec^o
in iuramento affectionis q*uo*d iudicis taxatōez prece
dere p*otes*t et sequi. vt. l. videam^o. §. iurare. ff. in litem
iuran. et Bar. ibi. et in alle. aucten. nouo iure. et vi*de*
de hoc iuramēto affectōis q*uo*d no. in. l. in actōibus
ff. de in litem iuran. Ab. in. c. si. q*uo*d me. causa.

¶ Iuramēto cōquerētis stat^o duob^o cōcurrentib^o
s. difficultate p*ro*bādi res amissas et odio violētū. nō
ē sufficiēter difficultas p*ro*bādi absq*ue* delicto cōuenti
no. glo. in. c. si. q*uo*d me. cā. et vi*de* q*uo*d no. Spe. ti. d*icitur* fur
tis. x. q*uo*d si p*ro*gnus. et Bar. in. l. si q*uo*i. C. vñ vi. et
Ab. in alle. c. si. q*uo*d metus causa.

¶ Iuramētū nō s*ed* est sufficiēs p*ro*batio ad accusā
dū cōtumaciā seu ad p*ro*bandū impedimētū ad cō
tumaciā excusandū. vt est tex. in. c. ex lris. de in in
teg. resti. q*uo*d ē v*er*o q*uo*i tractat de graui p*ro*iudicio vt
allegat impedimētū nō manifestū. vt no. Jo. mo.
archi. et Jo. an. in. c. j. de dolo et cōtu. li. vi. §. si tra
ctat de modico p*ro*iudicio vt si def aliq*ui* b*re*uis dilato
vel simile et tunc iuramētū esset sufficiēter. vt no.
Ab. in alle. c. ex lris.

¶ Iuramētū ap*ro*positū in cōpromisso an h*ab*eat vim
clausule rato manente pacto. vide. s. cōpromissus
x. ex cōpromisso.

¶ Iuramētū vbi interuenit in obligatōe cōpelli
tur quis p*ro*cise ad factū. vide. j. obligatio. x. in obli
gationibus.

¶ Iuratoziam cautionē semel cōtumax etiā deri
cus tenet p*ro*stare. vi*de*. s. clerici. et s. cōtumax. ver.
semel contumax.

¶ Iuramētū si eo t*em*p*or*e quo tibi detuli in iudicio si
iurasti. licet postea sis paratus iurare nō p*ro*ficiet
tibi tale iuramētū s*ed* fm Jo. an. et Dominici. in. c.
licet de p*ro*cura. li. vi.

¶ Iuramento creditoz si debitor p*ro*mittat stare si
ualebit cōuentio. no. Specu. ti. de p*ro*ba. §. si. x. q*uo*d
si ps. q*uo*i ps videt inuitari ad delinq*u*endū et ideo ta
lia pacta non valent. vt. l. cōuenire. ff. de pact. do.
Dy. in. l. si. de pacto. stip. vbi cōcludit q*uo*d si p*ro*mittit
stari simplici verbo vel iuramento sup*er* exp*re*ssis vel
damnis p*ro* hoc non obligat quin p*ro*mittens possit h*ab*
reuocare aliq*ui* dedaret seu iuret. C. de iurciuran.
l. si quis iusiuran. vide sup*er* hoc Abb. in. c. finē liti
bus. de do. et contu. circa fi.

¶ Iurans nō reuelare secretū si postea in testē p*ro*
ducat p*ro* illud reuelare sine metu p*ro*iurij. no. Inn.
in. c. q*uo*liter et q*uo*i. j. de accu. no. Ab. in. c. significau
rūt. d*icitur* excep. v. colū. vide. j. sacerdos si p*ro*ducat.

¶ Iuramētū nō impedit validitatē actus licet at
temptatoz sit p*ro*iurus. de quo p*ro* Inn. et alios in. c.
dilecto. d*icitur* preben. et Jo. an. in regula. quod semel.
de re. iur. li. vi.

¶ Iuramētū p*ro*stitū p*ro* debitorē p*otes*t creditoz p*ro*
gare seu remittere. vide. s. exco*mmu*nicatio. x. si exco*mmu*nic
ationem tulit.

¶ P*ro*mittens p*ro* iuramētū factū alienū d*icitur* inter
p*ro*ptari q*uo*d p*ro*missit se curaturū q*uo*ntū in eo erit. q*uo*d ob*er*
uat in materia canonica. c. dilecti. de iudi. nā iura
mētū h*ab*eat vim clausule si si valet q*uo*d ago vt ago vale
at vt valere p*otes*t. vt. c. quanto. et c. ad nostrā. d*icitur* iure

iuran. Ab. in. c. ex lris. §. d*icitur* spon.

¶ Iuramētū p*otes*t exigi a reo licet actor nihil p*ro*ba
uerit vbiq*ue*q*ue* vertit piculū aie. no. in. c. cōtinebat^{ur}
de despon. impu. nā satis in hoc exuberat iudicis
officiū. vt. c. sicut in fi. de spon. Abb. in alle. c. cum
cōtinebat^{ur}.

¶ Iuramētū p*ro*tra votū ē temerariū. et i*ste* nō ē suā
dū. vt. c. rursus. et ibi plene p*ro* doct. q*uo*d cleri. vt vouē.

¶ Q*uo*ntūq*ue* p*ro* forma iuramenti dispositio exigit ta
ctū euangelioz nō est iuri satisfactū si iuret sine ta
ctu. vt. c. laudabilem. et ibi Ab. de fri. et male. et vi
de glo. singularē. in. c. vt circa. de elec. li. vi. et alias
in cle. §. d*icitur* here. Ab. in allega. c. laudabilē.

¶ Iurare debent periti d*icitur* credulitate in arte sua si
de veritate. vide. s. iudex in casibus.

¶ Iuramētū an sit seruandū vel ne spectat h*ab*ere de
cernere ad iudiciū aplicū. vt. c. venerabilē. d*icitur* elec.
q*uo*d p*ro*cedit in negotio arduo et inter magnas p*ro*po
nas vel q*uo*i vult dare licētiā cōtraueniendi sine cō
mutatōe et meli^o. als at etiā eps p*otes*t interpretari iura
mētū. vt no. Spe. ti. de le. §. nunc ostēdendū. x.
xxiij. tangit Ab. in. c. cū venissent de iudi.

¶ Iuramētū et eius obseruatio an spectat ad ec
clesiā. vi*de*. j. p*ro*iurij crimē. et x. rōne iuramenti.

¶ Iuramētū an firmat renūciatōez quā m*ul*ier fac
ad velleyanū. et iuramētum an h*ab*eat vim clausule si
nō valz q*uo*d ago vt ago. t*em*p*or*e. vi*de*. j. m*ul*ier si se obligat.

¶ Iuramēto libellāis statuitur sup*er* ignorātia. vi*de*. j.
libellāis iuramēto.

¶ Iurare debet de calūnia aduocatus. vide. s. ad
uocatus debet de calūnia.

¶ Iuramētū nūq*uam* est exigēdū quādo verissimou
bitat de illius trāsgressione. vt. c. illi. xxiij. q. v. vide
s. cōsuetudo que est bona.

¶ Iurare an potest cleric^o vel religiosus sine licen
tia sup*er*ioris. vide. s. clericus licet debeat.

¶ Iurare an debeat minor. et quādo. vide. j. mi
nor non iurat. cū ver. se.

¶ Licet in casib^o exp*re*ssis et in oib^o arduis vel vbi
eps est diffamat^{us} cū iurat teneat sacra tangere. l*ite*re
unb^o x*o* casibus nedū epi sed etiā o*mn*es p*ro*uilegiati
vt sacra nō tangant. sed debent interrogari p*ro* suā
p*ro*secratōez. vt est casus singularis in. c. si q*uo*i p*ro*by
ter. ij. q. v. et h*ab*eat manus quib^o cōficiat corp^{us} x*risti* vi
deant pollute q*uo*d ad vulgi opinionem. et de modo et
forma iurandi. vide glo. no. in cle. j. de hereti. Ab.
in. c. si. de iura. colū. ij. colū.

¶ Iurare recusans admittit ad purgandū cōtūa
ciā suam nolens iurare vsq*ue* ad sententiā. no. doc.
in. l. ij. C. de iura. calū. et idē Jo. an. in addi. Spe.
e. ti. §. si. s*ed* nunquid. ar. C. de appel. si quis. ij. q. vi.
si quis post sententiā aut cōdemnatoriā seu decla
ratoriā nō poterit penitere. nam cū ista pena iuris
optet q*uo*d inestet vsq*ue* ad sententiā in. l. q*uo*d cū maior. §.
accusasse. ff. d*icitur* bo. lib. et i. l. si seruitutē. §. p*ro*cise. ff. e.
ti. et q*uo*d no. Bar. in. l. i. criminali. C. d*icitur* iur. o*mn*i iud.
est conclusio Ab. in. c. si diligenti. de fo. cōpe. et in
c. si. de iura. calum. vi. colū.

¶ Qui iurare recusat obstinatione dānabili p*ro*se
sumitur hereticus. vt. c. exco*mmu*nicamus. de heret. no.

Abb. in. c. j. de feriis. pe. colum.

¶ Juramentū factū p̄ spoliatū d̄ nō molestādo pos-
sessorē an valeat. vid. j. pactū factū spoliatori.

¶ Juramentō pōt se q̄s obligare ad nō petēdū seu
nō mouendū questionē sup̄ bñficio. vide. j. renun-
ciare licet quis.

¶ Juramentū de nō petendo reductionē laudi ad
arbitriū boni viri nō valet. vide. j. pactū de nō re-
ducendo.

¶ Cū de p̄sciētia alicui⁹ q̄rit stat̄ ip̄i⁹ iuramentō. de
sen. exco. c. si x̄o. de testi. p̄nitiū. d̄ excep. pastoralis
q̄ ma. accu. po. cū in tua. xxxj. q. ij. si vez est. z. l. nō
oēs. s̄ a barbaris. ff. de re. mi. glo. in. c. significasti
j. d̄ homici. z. ibi Abb. q̄d est vez. s̄ si certa p̄sumptō
extrinseca p̄iecturaz animi ē nō stat̄ iuramentō in
p̄trariū. vt. in. c. vidua de regulari. z. ibi Abb.

¶ Juramentū delatū d̄no nō potest p̄ pcuratorē
prestari etiam si habeat speciale mandatū. vt. l. ge-
neralis. s̄ his de p̄nitibus. C. de reb. credi. z. d̄ iure
iuran. Bal.

¶ Juramentū est p̄sonale. hīc ē q̄ nō afficit heredē
quo ad vinculum spūale vt sic sortiat̄ for̄ ep̄i sicut
ip̄e iurās. z. isto respectu dicit̄ p̄sonale vt no. Jo.
an in nouella. in. c. si. d̄ fo. cōpe. li. vj. z. sic intelligit̄
dictū Inno. in. c. veritat. de iureiur. s̄ censet̄ rea-
le z. afficit heredes q̄ntū ad vinculū tpale. ita vt va-
liditas z. efficacia p̄tract̄ z. obligatōis ad heredes
trāsīt z. eū afficit vt plene p̄ Sali. in auct̄. sacramē-
ta. C. si aduer. ven. colū. antepe. z. p̄ eū in. l. pactū
q̄ dotali in fi. C. de pac.

¶ Si q̄s negat fecisse p̄fessioez z. abbas eā asserit z.
pbat̄ semiplene deferit iuramentū reo vt iuret se nō
p̄fessuz vt sic purget illā p̄sumptōez q̄ insurrexit p̄
eū ex semiplena pbatōe. z. sic intelligit̄. c. attestatio-
nes. de despōsa. impu. ip̄i em̄ abbat̄ nō d̄z deferri
iuramentū q̄ respectu alteri⁹ cause ē ḡuissima quia
agit̄ de statu hois. z. sic intellige glo. de iureiurā. c.
mulieri. no. Abb. in. c. cām d̄ raptio. in fi.

¶ Juramentū simpliciter p̄stitū de nō alienādīs re-
bus eccl̄ie restringit̄ ad alienatōem illicitā nō autē
ad necessariā. idē de alienatōe q̄ fit ad vtilitatez ec-
clesie. nā necessitas z. vtilitas in h̄ equipant̄ in iur̄.
xij. q. ij. sine exceptōe. z. q̄d no. Inno. in. c. cū oēs.
de p̄sti. ad h̄. c. si. z. ibi glo. z. Abb. de eccl̄e. edi. z. sic
iuramentū recipit limitatōes z. restrictōes iuris. vt
l. fi. C. de p̄di. inde. z. l. fi. ff. q̄ sanisda. cog. z. Inno.
in. c. p̄ tuas. de arbi. fact̄ tex. in. c. ex p̄te tua. d̄ de.
nō resi. vbi iurās residere i eccl̄ia pōt iuramentō
nō obstante se absentare p̄ necessitate vel vtilitate
eccl̄ie. aliud est si inferior p̄latus iuret de nō alie-
nādo romano pōtifice incōsulto. nā etiā siue vtilis
siue necessaria sit alienatio requirit̄ q̄ p̄cedat licētia
quod est verū cessante summa alienandi necessita-
te vt si tantā celeritatē requireret q̄ supiorē cōsuli
nō pateret tunc putat Abb. alienationē posse fieri
irrequisito papa vel alio cui est p̄stitum iuramē-
tum. ar. in. l. tutor qui rectoriū. ff. de admini. tu. z.
hoc maxime si supior est i remotissimis locis. vt. c.
nihil de elec. z. l. si longius. ff. de iudi. Itē dictum
iuramentū non extendit̄ ad alienationez modice

rei. ar. xij. q. ij. terrulas. z. quod no. in. c. vt sup. de
re. eccl̄e. nō alie.

¶ Iurās stare mandato d̄ni vel alteri⁹ intelligitur
de iusto mandato. vide. c. ex tenore. cum ibi no. d̄
sen. excom.

¶ Prelat⁹ iurās nō repetere res eccl̄ie si p̄ aliuz nō
p̄nt cōmode repeti nisi p̄ eū licētia sibi ab eccl̄ia da-
ta poterit repetē als vt absoluet̄ a iuramēto. vel da-
bit̄ curator bonis vt colligit̄ ex. c. puenit. j. de iure-
iur. Credo tñ vt ibi no. hosti. q̄ p̄lat⁹ etiā sine abso-
lutōe poterit p̄trauenire. q̄z talia nō sūt iuramenta.
lz p̄iuria i. c. sicut n̄ris. de iureiur. idē de tutore iu-
rante res pupilli nō repetere. z. idē dicit̄ doc. i re-
ge iurāte res regni nō repetē. vt no. i. c. puenit. p̄
q̄ facit in. c. ad audiētiā. q̄d met⁹ cā.

¶ Iurās seruire alicui p̄ certo salario q̄libet mēse
soluēdo si cessatū est in solutōe poterit sine metu p̄
iurij iurās a seruitio desistere vt exēplificat hosti.
in. c. puenit. ij. d̄ iureiur. z. sic ē notādū q̄ vbi iura-
mentū respectiue p̄stat̄ alicui ad aliqd p̄ ip̄m implē-
dū recipit tacitā p̄ditionē si illud q̄d est implendū
impleat̄ z. sic p̄cise nō necessitat̄ anticq̄ ab alio imple-
atur. vt ibi no. Anto.

¶ Licet inter simplicē loquelā z. iuramentū de⁹ dif-
ferētiā nō faciat. vt. c. iuramēti. xxiij. q. v. eccl̄ia tñ
militās facit differētiā. Primo i necessitate imple-
di. vt. c. creditores. d̄ iureiur. Scdō i quantitate pe-
ne trāsgressor. vt. c. nō asseram. xxiij. q. v. z. c. rur-
sus. q̄ de. vel vouen. z. sic ē cōpario i genere. s̄ non
in determinata q̄ntitate reat⁹. Tertio in obligatōe
formali implēda q̄ntūcūq̄ nuda. nā stante hone-
state obligatōis ex p̄te vtriusq̄ eccl̄ia nō facit diffe-
rentiā q̄ ad necessitatē implēdi licet possit esse diffe-
rentia q̄ ad reat⁹ q̄ntitatē p̄pter vinculū iuramēti.
doc. in alle. c. debitorēs.

¶ Iuramēti forma q̄d p̄stat̄ rectores eccl̄iarū ep̄o
q̄n ab eo institunt̄ vel aīaz cura eis cōmittit̄ ē h̄.
q̄ scz fidelis erit ep̄o z. obediēs. vt. c. null⁹. de iure-
iuran. z. c. q̄q̄s. xxiij. di. et mādata sua sc̄ta z. hone-
sta adimplebit de ma. z. obe. q̄d sup̄ his. z. c. si. d̄ of.
archi. nihil alienabit sine sciētia sua. xij. q. ij. abba-
tib⁹. xxiij. q. iij. i v̄ditōib⁹. nec noīe eccl̄ie mutuū
p̄trahet. d̄ fideius. q̄d q̄busdā. q̄ eccl̄iam nō relin-
quet nec ad aliā se trāfferet sine ep̄i licētia d̄ renū.
admonet. iura eccl̄ie iuxta posse petet z. desēdet
vtilia eiusdem pcurabit z. nocina vitabit. ar. C. de
ep̄a. audi. l. d̄ creatōib⁹. etiā postpositis negocijs
sui p̄monij. ar. vij. q. j. p̄nitiū. xvi. q. j. sic viue. ni-
hil dabit nec dedit̄ nec aliqd pactū fec̄ vel aliud illicitū
cōmisit p̄ se nec p̄ aliū ip̄o sciēte p̄ eccl̄iasq̄ sibi
cōmittit̄ adipiscenda. j. q. ij. q̄pio. de pact. c. fi. z. si
ad aures ei⁹ h̄ vitiū puenit statim ep̄o significa-
bit̄. d̄ electōib⁹. c. j. ordines recipiet tēporib⁹ suis
q̄n nō est ordinat⁹ de cta. z. quali. c. q̄ris. in eccl̄e-
sia p̄sonaliter residēbit. z. deseruiet in ordine quez
cura ip̄ius tūc requireret. d̄ der. nō resi. q̄z nōnulli.
z. q̄ nihil soluet̄ alicui noīe census eccl̄ie vltra soli-
tā pensionē. vt. c. tua nos. j. de iureiur. vbi h̄ no.
hosti. vide. s̄. dericus parochialis.

¶ Iurās icaute vt̄ illicite seu false an p̄traueniēdo

peccat mortaliter. vide. j. piurus est.

¶ Juramentū qđ pstat valallus dño suo vel clerico suo plato an extēdat ad successores iurans vť illi cui pstat iuramentū. z qñ sit reale vel psonale. vide plenep doc. in. c. veritatis. de iureiur.

¶ Juramentū canonicorū de seruādis statutis non obligat successores. vt pdu. Grede. de senis consi. cclviij. z idē de canonico q iurauit in sua pma receptione q si renūciat z postea iterato recipiat nō ē obligat ex pmo iuramento. p b. c. venerabilem. de elec. z. c. ij. d. no. ope. nūc. z. c. ij. de simo. no. doc. i. c. veritatis. de iureiur.

¶ Jurās stare mādatis alteri intelligit de honestis z possibilib. vt. c. veniēs. z. c. qñtauallis. d. iureiur. z si p̄trariū fiat mādātū non valebit. xxiij. q. iij. in malis cū se. z no. de pact. c. si. z no. hosti. in alle. c. veniēs.

¶ Jurās nō exire ciuitatē donec soluerit si exiuerit credēs debitū nō solutū cū iā ēēt solutū est piurus i foro p̄scientie. vt tenet Jo. cal. disputando. z no. doc. in. c. q̄to. de iureiur.

¶ Juramentū p̄stitū p aliquē vt nō esset p̄tra aliquē refert ad questionē nō iuridicā nō aut iuridicam z iuxta cām morā. vt. c. petitō. de iureiur. facit. l. si fuū de ver. obli. z. l. quero. §. in locoarō. ff. locati. idcoqz talis iurās pōt esse p̄tra illū cui iurauit p se vel p ecclesia vel cōmunitate sua. vt alle. c. petitio. z p suis reb. z p p̄iūcl psonis. fm p̄c. ibi. fac. l. humanitatis. C. de excu. iij.

¶ Juramentū est benigne nō amare interpretanduz taliter vt cesset ois fraus. vide gl. appro. p do. in. c. ex pte. ij. de de. nō resi. z ibi p Jo. an.

¶ Juramentū tendēs p̄tra vtilitatē ecclesiasticam nullo mō ligat imo potius est piuriū qz iuramentū etiā si p aliū possit ecclesie indēnitati p̄suli vt ē tex. de his q si. a ma. par. ca. c. j. nā iuramentū nō vinculat iurantē ad iniquitatē. vt. c. q̄to. de iureiur. ne ligat administratōrē ecclesie quo min⁹ petere possit in integ. resti. p. re. ecc. male p ipm alienata no. glo. in. c. j. de in integ. resti. li. vj. Ab. in. c. si qđ p̄sbyteroz. d. re. de. nō alie. ij. colū. z etiā parochianus eccle. potest repetere male alienata. vidc. j. parochianus.

¶ Juramentū qđ faciūt plati d nō alienando bona mēse sue vel capli an extēdat ad bona q fuerunt in emphiteosim tradita vel infeudata z ppter aliqđ cām redeūt ad man⁹ plati. z an eo ipso qz redeūt ad ecclesiā efficiant de mēsa. no. diffule z notabili. Ab. in. c. vt sup. de re. eccle. nō alie. z rñdet qz pore rit alienare ea qz redeūt ad ecclesiā ab emphiteota vel feudario. vt. c. si. de feu. z ibi no. Ab.

¶ Juramentū an obligat in renūciatione generali vide. j. renūciatio general.

¶ Juramento nō firmat p̄tract⁹ simulat⁹. vide. j. simulatio. d. nō firmat.

¶ Juramentū verificat in casu ficto qñ ei⁹ p̄trauenio nō tendit in alteri⁹ lesionē. vt in casu. c. ex pte. ij. d. deri. nō resi. l. vbi qđ iurat residere i ecclesia. nā talis si se absentat p seruicio ecclesie dicit serua re iuramentū. si tñ iuramentū obseruātia tendit in fa

uorē alteri⁹ nō verificat in casu ficto. s. d. verificari in forma specifica. vt. c. ad n̄fam. j. de iureiur. facit l. Luca. C. de p̄di. z de. vbi p̄z qz p̄ditō d. adimple ri in forma specifica. vt in. l. qui restituere. e. ti. fac dictum Inno. in. c. p tuas. de arbi. vbi singularitē dicit q iuramentum simpliciter p̄stitum in materia sui natura alternatiua debet intelligi alternatiue. no. Abb. in allega. c. ex parte tua. de der. non resi.

¶ Si platus in p̄tractu alienatōis quā facit de re. eccle. iurat nō p̄trauenire nec petere resi. in integ. nihilomin⁹ pōt noie ecclesie iuramento nō ob. petere in inte. resti. no. glo. in. c. j. de in inte. resti. li. vj. p hoc facit. c. puenit. de iureiur. z fa. tex. in li. feu. ti. de ca. p̄radic. c. j. vt si platus habeat feudū p̄tinentē ad mēsa z cōmisit feloniam p̄tra dñm tñc aufert sibi fundus in vita sua s. p̄iudiciū non sit vgnitati. qz post mortē suā redibit ad ecclesiā. idem no. in. c. veniēs. de trasac. z ibi host. ex q infertur qz vbiqz p̄iudiciū plati est separabile ab ecclesia iuramentū p eū p̄stitū sibi nocebit z nō ecclesie. s. si nō est sepabile. z tunc nullo mō valet ei⁹ iuramentū. vt alle. c. puenit. z in. de. j. de in integ. resti. q tractat si capitulū debeat restitui in integ. si ledit. z quid i psonis ipius capituli. Abb. in. c. cū venissent. d. in sti. vj. colum.

¶ Ex iuramento p̄stito vbi nulla p̄cessit obligatio naturalis licet nō def actio de iure ciuili. potest tñ de iure cano. agi multis modis ex eo. p̄mo p vi am denūciatōis. qz peccat iurās nō seruādo iuramentū. vt. c. nouit. d. iudi. Scdo vt manu regia petat obseruātia iuramenti. vt no. in. c. q in ecclesiā. d. p̄sti. Tertio pōt agi p viā cuiusdaz intimatōis vt intimes iudici ecclesiastico illum stare in peccato. z in hac intimatōne nō est necessaria denūciatio iurē ea q no. Abb. in. c. j. de iureiur. Quarto videt etiam q possit actione ciuili. s. p̄ditione. ex. l. p. l. legitima p̄uentio. ff. de pac. z hoc ideo qz iuramentū licitū est approbatū nedū a. l. canonico. s. etiā a diuina. ergo ex illo pōt agi. fa. l. statuas. ff. d. acquir. re. do. z no. glo. in. c. si canonici. de offi. oz. li. vj. z de iure ciuili etiā pōt agi ex tali iuramento. qz impetrator s̄mittit se canonib⁹ in p̄cernētib⁹ aiam. in aucten. de eccle. ti. z in aucten. vt determi. sit nū. de. s. d. iure ca. pōt. vt. s. ergo de iure ciuili. z ē no. qz licet p̄maria obligatō ex iuramento acquirat deo tñ vbi iuramentū nō est turpe scōaria obligatio acquirat p̄ti. qz ps pōt remittere tale iuramentū. vt. c. ij. de spon. z. c. j. de iureiur. qz nemo pōt remittē qđ nō habet. j. q. vij. Daibertum. b. pdu. Ab. in alle. c. cū venissent. de insti. in fi.

Jurati

¶ Jurati sūt hi q regūt vniuersitatē. vide. j. vniuersitas habet p̄sidentes.

Jurisditio

¶ Jurisditōez recipiēs in habitu p̄fās generales an possit eā alteri delegare. Itē an tal possit citare ante exp̄ssionē psonaz z rerū. Itē an p̄petuata

iurisdicōe q̄ ad exp̄ssa in rescripto an fiat ppetuato
quo ad cōprehēsa sub clausula generali. Ab. in. c.
pastoralis. §. qm̄. de rescrip. pe. colum.

Qualiter ppetue iurisdicō per litteras genera
les. ibidem.

Iurisdicōez delegati impediētes an p̄nt p eūdē
iudicē puniri. vide. s. iudex.

Iurisdicōis delegati. progatō an ⁊ qm̄ pōt fieri
de cōi p̄sensu p̄m. vide. j. progatio.

Iurisdicō ordinaria nō expirat p mortē pcedēd
etiā re integ. no. host. i. c. qm̄ abbas d. offi. dele. ⁊
est tex. fm̄ cōm̄ intellectū. in. l. ⁊ qz de iur. om. iu.
⁊ p Ab. in. c. relatū. de offi. deleg.

Iurisdicō ordinaria cognoscit qm̄ p̄nceps lex v̄l
p̄suetudo tribuit simpliciter iurisdicōez sup vna pui
cia ciuitate vel castro seu pcedit iurisdicōnē simpli
citer sup vniūsitatē cāz nisi exp̄maribz delegam
vel facias auctē n̄ra rē. nā tūc faciet eū delegatum
ad h̄ tex. cū glo. in. c. j. de cler. egro. li. vj. ⁊ c. cū ali
quibz d. rescrip. e. li. qd̄ firmat host. i. c. qm̄ abbas
de offi. dele. ⁊ Bar. in. l. ⁊ qz de iu. om. iu. Ab. i. c.
relatū. d. offi. dele. ⁊ Inn. in. c. cū ab eccliaz. d. offi.
or. ⁊ in dictis iuribz. no. q̄ nemo nisi p̄nceps lex v̄l
p̄suetudo pōt ordinariā iurisdicōez tribuē v̄l vni
uersitas eligēdo rectorē rē.

Iurisdicō delegata ppetuat p citatōez etiā si nō
puenit ad p̄tez. no. glo. in. cle. ij. vt lit. pen. p tex. c.
gratū. ⁊ c. si. de offi. dele. facit. d. foro cōpe. c. ppo
fuiti. ⁊ l. si quis postea. ff. de iudi. ⁊ est rō qz citatō
est p̄ncipiū ⁊ fundamētū iurisdicōis p̄tētiōse. vt. c.
qm̄ p̄tra. d. pba. ⁊ est p̄m̄ acq̄ substantificō ordinis
iudiciarij. no. Archi. ij. q. ij. nō ita. no. Ab. in. c. re
larum. de offi. dele. vide Abb. in. c. si. de offi. dele.
vlti. colum.

Iurisdicō delegata etiā ad vniūsitatē cāz expi
rat morte delegatis re integra. no. Ab. i alleg. c. re
latū. de offi. deleg.

Iurisdicō delegata an ppetuat p subdelegatō
nē. Pauoz. in. c. relatū. ⁊ in. c. gratū. ⁊ ibi p Ab. d.
offi. dele.

Iurisdicō delegata pōt d̄ re ad rē p̄sensu p̄m̄
progari quē admodū de tpe ad tps. vt. c. d. causis
de offi. dele. sec⁹ est in progatione q̄ sit d̄ psona ad
psonā. vt. c. p̄. ⁊. B. eo. ti. ⁊ vide q̄ ibi no. Ab. ⁊ in
c. cū olim. eo. ti.

Iurisdicō delegati an ⁊ quō restringit ad exp̄s
sa in rescripto. vide notabi. Abb. in. c. cū olim. j. d.
offi. dele.

Si in p̄ncipio delegatōis iudex carebat iurisdic
tione ⁊ p̄cessit si postea eā ē adept⁹ an teneat p̄ces
sus p supueniētiā p̄tatis. videlate ⁊ notabi. p Ab.
in. c. cū ex officij. de p̄scri. pe. colū.

Iurisdicō delegata pōt pueniri p ordinariā dū
mō l̄fe delegatorie nōdū sint p̄tate. vt. c. vt debi
tus. d. apel. ⁊ sic no. q̄ citat⁹ corā ordinario nō pōt
allegare qd̄ iaz cōmisit papa illā cām alteri nisi con
stet de p̄sentatōe cōmissionis. qd̄ vide vt no. Abb.
in. alle. c. vt debet⁹. ij. colū.

Delegari p̄nt de iure canonico cāe criminales. vt
in archiep̄atu. de rap. no. i. c. cū te ab. E. de re in

di. ⁊ in. c. p venerabiles. q̄ si. sint le. Abb. in. c. qd̄ se
dez. de offi. or.

Delat⁹ p̄ncipis pōt s̄delegare iurisdicōnez ne
dū quā h̄z in habitu ⁊ actu. s̄ etiā quā h̄z in habitu
t̄m. vt. c. pastoralis. de rescrip. §. qm̄ non obstat. l.
obseruari. ff. d. offi. p̄consu. qz ibi volebat cōmittē
respectu exercitiij qd̄ nō habebat. Abb. in. alle. §.
qm̄. pe. colum.

Iurisdicō ordinaria cōpetit ex tribus. s̄. ex lege
ex p̄suetudine ex p̄uilegio p̄ncipis. no. in. c. duo s̄t.
de offi. or.

Iurisdicō ordinaria inferiorz a papa videt ex
tata nō delegata qm̄ de iure cōi inferiori p̄lato cogni
tio seu p̄uio rei vel cāe in l̄ris pape exp̄sse p̄tinet
est tex. in. c. licz. iūcto. c. graue. de off. ordi. ⁊ cle. j.
d̄ era. ⁊ q̄li. s̄ si inferiori p̄lato cā nō p̄tinet via ordi
narie p̄tatis tūc siue p̄tās pcedat specialiter a iure
siue p̄ l̄ras pape videt sibi iurisdicō delegata p̄ces
sa. vt. c. irrefragabili. §. ceterū. d. offi. or. ⁊ c. ad ab
olendā. §. si. de here. ⁊ ibi l̄ben. distin. si. ⁊ cle. j. de
supple. neg. p̄la. sua auctoritate. ⁊ c. j. de cle. egro.
li. vj. ⁊ cle. attēdētes. de sta. mo. ⁊ cle. qz p̄tingit. §.
in quo. de reli. do. ⁊ vide gl. c. hi qui de p̄ben. li. vj.
⁊ c. cū aliquibz. de rescrip. e. li. s̄ si dicat auctoritate
apo. tūc etiā sibi de nouo nil videt delegata iurisdicō
tribui. vt. d. c. cū aliqbz. ⁊ i iuri. s̄. alle. signan
ter. Inno. in. alle. c. licet.

Iurisdicōez h̄z ecclesia in laicos rōne dāni dari
vel furti qm̄ nescit actor furti. vide. s̄. iudex ecclesi
asticus potest adiri.

Iudex ecclesiastic⁹ cognoscit de opp̄ssione vel d̄
fraude adhibita in p̄ctu ecclesie. vide. s̄. ecclesia co
gnoscere potest.

Iudicē eccl̄asticū vbi rep̄it posse excōicare con
cludit ex h̄ iurisdicō sua in illo casu qz excōicatio
nō pōt fieri nisi a iudice. xxxij. q. ij. §. in h̄. neqz fer
tur sine cause cognitōe. ij. q. j. nemo. de sen. excō.
c. j. li. vj. cōmēdat Ab. in. c. cū sit generale. de foro
cōpe. iij. colū. qd̄ intellige v̄x qm̄ excōicatio cōpe
tit alicui vt iudici ⁊ nō vt p̄ti vt in cā p̄pria p defen
siōe iuri sui. vt. c. dilecto. de sen. excō. li. vj. Inno. f
c. venerabili. de censl. ⁊ Ab. vbi. s̄. vide Abb. in. c.
olim. iij. de resti. spo.

Iurisdicō eccl̄e s̄t p̄ laicū p̄cludit ex inuasiōe
rei eccl̄e. ita ⁊ ex mala ⁊ fraudulosa detentatōne. ⁊
pōt esse ratio qz qm̄ allegat nullitas p̄tract⁹ puenit
laicus corā eccl̄astico. nā ex hac detentatōe siue ti
tulo existente nullo cōcludit l̄sio eccl̄e. xij. q. ij.
c. nll̄ liceat. ⁊ c. quicunqz militū. de deci. duduz. ⁊
c. apostolicos. xij. q. ij. Abb. in. c. cum sit generale
de fo. cōpe. v. colū. vide. s̄. forus. d̄. in foro eccl̄es
astico.

Iurisdicō q̄ est apud collegiū vel cap̄m seu vni
uersitatē nō est apud singulos nec exercitium. sed
apud corp⁹ collegij fictū ⁊ rep̄ntatur p singulos s̄t
collectū. vt. c. irrefragabili. §. excessus. ⁊ qd̄ ibi no.
d̄ offi. or. vide. s̄. cap̄m. no. Ab. plene i. c. prudēti
am. §. j. de offi. delega.

Ad progadū iurisdicōez etiā delegati sufficit ra
citus consensus p̄m̄. sentit Inno. in. c. cum olim.

§. de offi. dele. et dari^o in. c. ad petitionē. de accu. et Bar. in. l. j. in fi. ff. de iudi. et est rō qz regularit^r expressus consensus et tacitus equipant^r. vt. no. in. c. dilecti. de fo. compe. facit. c. sit rector. xliij. di. no. Abb. in allega. c. olim.

¶ Iurisdicōez in aliq^a causa habēs si p^rnu^ociat se nō iudicē p^rdit illā. vide. s. iudex l3 habeat. et viō. j. lit tere surrepticie.

¶ Iurisdicōis progiatio qualiter et in quib⁹ sit. viō j. progano.

¶ Iurisdicō regni p^r quē debeat exerceri cū rex mī noz remāsit. vide. j. regis fili^o.

¶ Si alicui def^r p^ras in diuersis puincijs seu ciuitatib⁹ pōt exercere iurisdicōne seu p^ratem in quo libet loz. ita q^a facta vni^o loci pōt in alio explicare. est rex. in. c. nouit. de off. deleg. et vide ibi Abb.

¶ Existēs extra territorij suū nō pōt excōicare nec absoluerē nec alia q^a exigūt cause cognitōez facere. s. pōt p^rferre b^rificia et cās delegare et reliqua que sūt iurisdicōis volūtarie exercere. vt. l. ij. d. of. p^rconsul. et l. fi. ff. de offi. p^r. v2. no. gl. in. c. nouit. d. offi. dele. vbi Abb. de secilia dat bonā doctrinā q^a ea que expediūt sine cause cognitōne et nō p^r tribunali p^rfit exerceri c^r territorij p^r dicta iura. vñ tenet excōicatō lata ab epō ex^rte extra territorij. si sine cāe cognitōe eam p^rferat enā si sit iniusta. s. si cōtentiose et p^r tribunali excōicet nō tenet p^rcessus qz iurisdicō inheret territorio. et c^r territorium nō est iudex. vt. c. ij. de p^rsi. li. vj. Bal. in. l. si q^a ex cōsent. su. C. de episcopo. audien.

¶ Potestas collata alicui in certo loco ex p^ruilegio nō pōt exerceri in subditos in alio loco licet p^rsenti ar^ris territorij secus in iurisdicōe cōpetētē d^r iure cōi. ad h. c. sane. de p^riuil. est p^rclusio Abb. in. c. ex cōicatis. de offi. le.

¶ Iurisdicōez h3 rector collegij i his q^a p^rinēt ad p^rfectionē illā. vide. s. collegij tē.

¶ Iurisdicō alicui^o pōt p^rueniri p^r ordinariū. viō s. collegij.

¶ Iurisdicō q^aliter diffinit et q^aliter sit me3 et mixtū imperiū et an pōt delegari seu cōmitti. et q^at modis distinguat me3 et mixtū imperiū et qui sūt iudices hūites me3 et mixtū imperiū. et de h^o nose magnat^o vide plene p^r Abb. in. c. q^a sedē. de offi. oz.

¶ Iurisdicōez nō h^rit p^ruatiue ad ordinariū generale loci s^r accumulatiue rectores collegiorū inferi orū. vñ exercēs lane officiū pōt p^rueniri tā coraz rectorē artis lane q^a corā p^rate. vt. l. fi. ff. de iur. om. iu. ad diē. i auctē. d. defen. ciui. Abb. i. c. pastozat. §. j. de offi. oz. iij. colū. vide. j. plati inferiores.

¶ Iurisdicōez epālē pōt q^a citra ep^m p^rscribere in aliqua p^rte diocesis ex aliq^a p^rsuetudine. gl. sing. in. c. pastozat. §. j. de offi. oz. ar. i. c. audir. et c. cū olim de p^rscrip. et Jo. an. post archi. in. c. cū ep^s de offi. oz. li. vj. et pōt eā p^rscribere exclusiue nō accumulatiue. et h^o vez cū ep^s esset p^rhibir^r m^r exercere iurisdicōne et postea abstinuisset et nūq^a p^rtradixisset. no. Abb. i. alle. c. pastoralis. §. j. iij. colū. et vide. c. irrefragabili. eo. ti. ij. colum.

¶ Iurisdicōez videt^r acq^rere inferior p^rscribendo

eā p^r ep^m in q^rtu^o ē sollicit^o et vigil i ea exercēda. s. da ta negligētia ip^so pōt ep^s iurisdicōne suā gnālem exercere. idē vbi lex dat in sp^e iurisdicōz alicui ad imēdo eā ab ordinario gnāli. nā videt^r eā p^rferre in q^rtu^o ē vigil et sollicit^o i exercēdo. als ordinari^o pōt illā exercere. rex. est no. i. c. cetex. d. iudi. no. Abb. in. c. irrefragabili. §. j. d. offi. oz. iij. colū. B idē no. Abb. in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe.

¶ Iurisdicōis exercitiū nō cōpetit p^r bonos. vide j. lex non est.

¶ Iurisdicōne an potest abbatissa exercere. vide s. abbatissa.

¶ Iurisdicōnale mādātū ampliā rōne incidētie. vide. j. mādātū iurisdicōnale.

¶ Iurisdicōez pōt d^r p^rsuetudine m^rier habere. vi. de. j. mulier pōt d^r p^rsuetudine.

¶ Iurisdicōne vniuersalē an pōt q^a acq^rere v^r p^r scribere p^rte possidēdo. vide. j. p^rscribere. s. alio ex ercente.

¶ Iurisdicōez tpālīs ecclie an s^rbiacet legib⁹. vide s. ecclia. s. in terris.

¶ Iurisdicōez si iudex sciat v^r ignorat se nō habē an valet p^rcessus sup^r p^rncipali v^r p^rtiacie punitiū^o. vide. j. p^rcessus nō valet nec sup^r p^rncipali tē. cū se.

¶ Iurisdicō iudicis a q^a nō est iuspētia p^r appellatō nem in tendētib⁹ in faciliōrē exitū cāe. vide. s. ap^rpellatio. s. p^r appel. tē.

¶ Si q^rstio spūat incidit corā iudice seculari debet remitti ad iudicē ecclasticū et sup^rcederi i qōne p^rncipali donec q^rstio incidēs terminet^r. vt. c. latoz. qui si. sint le. et c. tua. de oz. cog. et no. q^a in tali casu iudex ecclastic^o q^a cognoscit de incidētē nō pōt cognoscere post d^r p^rncipali. s. d3 p^rtes remittere ad iudicē secularē corā q^a fuit cā inchoata. sec^r si nulla cā mota fuisset corā seculari. qz tūc cognitio p^rncipaliter d^r legitimatōe poterit ecclastic^o cognoscere d^r p^rncipali. vt. c. prudētia. de dona. inter vi. et xpo. et c. latoz. q^a si. sint le. et ibi Abb.

¶ Iurisdicō an progat p^r actū s^rmissiōis vel p^r patū et an progās possit penitere. vide plene p^r Abb. in. c. j. de iudi. vij. colum.

¶ Cōueniri pōt q^a rōne intesse corā illo iudice corā q^a r^ridere p^rmissit. vt. c. j. de iudi. nec ob. q^a nō est iudex qz ista exceptio destituta ē sup^r intesse cū censat ibi p^rxisse rōne p^rmissiōis. vt. c. dilecti. d. fo. cōpe. et l. p^rxisse. de ac. et obli. et l. exigere. de iudi. ff. q^a firmat Abb. i. alle. c. j. d. iudi. viij. colū.

¶ Iurisdicō q^a vniūsalit^r attribuit alicui p^r l. ciuile respectu certe cāe cōp^rhēdit etiam clericos actiue et passiue i q^a viger illa q^alitas sup^r q^a fundat iurisdicōne etiā in p^riudiciū ordinarie iurisdicōis epⁱ. vt col^rligit exp^rse ex. c. cetex. d. iu. vbi no. Abb.

¶ Iurisdicōez hūites a rege vel a p^rncipe an p^rnt eā cōmittere. vide. s. p^rsiliū.

¶ An certa q^alitas dat iurisdicōnez iudici nō sufficit ad fundandā iurisdicō. et eā allegare in libello si p^r babiliter neget. imo q^a pl^o est nō sufficit sola allegatio secuta negatōe etiā si q^alitas veiat postea p^rbanda et examinanda ad merita cause. vt clare p^rbat^r in. c. si clericus laicū de fo. cōpe. q^a est cōtra Bar.

in. l. ij. ff. si quis in ius vo. nō ie. vt refert Abb. in alle. c. si clericus. ij. colum.

¶ Licet qualitas tribuens iurisdictionē nō fuit allegata in libello. tñ ex quo a pñcipio nō fuit exceptū z nūc repit p̄bata vel patēs seu notoria valet iudicium z pōt sequi snia. vt. l. ij. post prin. ff. de iudi. Anro. z Ab. in. c. si cleric⁹ laicū. d. fo. cōpe. v. colū. vide. j. notoriū. x. si iudex.

¶ Iurisdino si fundat sup existētia qualitatis tūc ex quo q̄litas allegata negat excludit iurisdino vt in casu. c. si clericus laicus. nisi qui illā allegat offerat se p̄batuz ad fundandā iurisdictionē z tunc iudex sūmarie examinabit vt videat an sua sit iurisdino. vt. c. sup lris. d. resc̄p. z h̄ v̄ex nisi negatio haberet notorietatē qz tūc p̄ficeret negatio. est p̄du. Ant. z Ab. p. eū. i. alle. c. si cleric⁹ laicū. vii. colū.

¶ Quicunqz p̄stat rē eē eccl̄astica etiā si nō alleget alia q̄litas vt fraudis vel falsis fundat iurisdino iudicis eccl̄astici vt vult Inno. in. c. allega. si cleric⁹ laicū. quā ibi approbat Abb. vii. colum.

¶ Si vere q̄litas existētia nō exigat ad fundandā iurisdin. s̄ sufficit sola dubietas vt sacrilegiuz qd̄ est crimē eccl̄asticū cui⁹ cognitō pñcipaliter p̄tinet ad eccl̄esiā tūc sufficit illā q̄litatē allegare licz negetur. z sic p̄cedit dictū Inno. in. c. cetex. de iu. z i. c. cū sit generale. de foro. cōpe. idē si neget res spūa lis. vt. c. si iudex laicū. de sen. excō. li. vi. v̄l p̄tractū esse vsurariū vt. c. illo vos. de pig. Ab. in alleg. c. si clericus laicū. vii. colū. de q̄ vide ancha. in. c. ea q̄ sūt de reg. iur. z in. c. romana. s̄. p̄trahentes. d. fo. cōpe. li. vi. Bar. in. l. p̄scriptōne. C. si p̄tra ius vel vii. pu. Inno. in. c. romana. de fo. cōpe.

¶ Quicunqz nō dat iurisdinō nisi p̄posita x̄itate vt si dicat delegatū eē cōmissū i territorio ciuitati tūc s̄ h̄ sūmarie p̄mittit discussio vt videat iudex an sua sit iurisdino. vt. s̄. ij. p̄clusiōe. Ab. vbi. s̄.

¶ Si negat q̄litas notorietati in casu. c. j. de offi. dele. li. vi. sine ip̄a iniuria adūfari⁹ dicit ip̄az notoriā iudex pōt cognoscē an iniuria sit notoria p̄ fundamēto sue iurisdin. nec p̄cedit postea in pñcipali nisi p̄stet qz sit notoria qz illa notorietas est q̄ dat iurisdinōz p̄seruatori z nō sola existētia iniurie. z sic loquūt in simili Inno. z archidi. in. c. romana. s̄. notoria. de cens. li. vi. Ab. vbi. s̄.

¶ Iudex pōt cognoscē an sua sit iurisdinō si q̄litas exp̄sse allegatur i libello. s̄ si nō allegat z tacite potest cōprehēdi. vt sacrilegiū p̄cludit ex detentatiōe rei eccl̄astice z tūc nō p̄cludit iurisdinō qñ simpliter dic̄ rē eē eccl̄esie z negat eē eccl̄esie. z tūc sola negatio excludit iurisdinōz. vt in casu. d. c. si clericus. z ibi Ab. ix. colū. p̄cludit q̄ ex p̄dictis qz tūc de m̄si eccl̄astice iudex cōgscit sup reb⁹ eccl̄ie qñ allegat p̄uilegiū exp̄sse v̄l qñ p̄cludit tacite ex notoria detentatiōe rei eccl̄astice.

¶ Si laic⁹ p̄uēt corā eccl̄astico negat rē eē eccl̄ie qz videt negare q̄litatē tribuentē iurisdin. poterit s̄ b̄ iudex sūmarie cognoscē in vim dilatorie si actor cleric⁹ b̄ petierit z euēt ip̄i incerte q̄stūdis declarabit an possit eē iudex sup pñcipali z i tali casu ius examinat. idē tñ postea b̄ velit discutēdū ad me

rita cāe. nec p̄batōes recepte i sūmario faciūt fidē in plenario. c. veniēs. ij. d. testi. z iō tex. c. si clericus laicū. d̄z intelligi qñ instat cleric⁹ actor vt discutat q̄stio q̄ ad merita cāe. qz tūc d̄z ad forēsem iudicēz reus trahi. sec⁹ si offert se p̄batuz h̄ sūmarie z incideret qz debet audiri zc.

¶ Quicunqz ad fūdādā iurisdin. suā iudex an lūi p̄te. sūmarie cōgscit q̄ ad s̄bam p̄batōis plenarie d̄z q̄litas p̄bati q̄ ad modū tñ p̄cedēdi iudiciuz erit sūmaria. qz nō req̄rit lit. p̄te. sic nec in alijs dilatorijs vt no. i. c. prudētia. s̄. sexta. de offi. delega. nec sufficit iuramētū. vt. c. veniēs. ij. d. testi. Ab. i. alle. c. si cleric⁹ laicū circa fi. de hac materia vide eundem Abb. in. c. cū sit gnāle. eo. ti. vi. colū. de intellectu. c. si cleric⁹. s̄. alle. vide no. p̄ Lap. sua alle. lix.

¶ Cōueniē laic⁹ corā eccl̄astico si agit cleric⁹ contra eum conditione. c. reintegranda. vide. s̄. for⁹. d. agens.

¶ Cōueniē laic⁹ corā eccl̄ia sup interdicto vti possidetis. vide. s̄. interdicto vti posside.

¶ De crimie vsuraz z sacrilegiū an cōgscit ecclesia vel secularis. vide. j. vsuraz. d. de crimine. z vide j. sacrilegium.

¶ Ecclesia an cognoscit de delicto cōmissio in ecclesia p̄ laicū. vide. j. laicus licet delinquant.

¶ Ecclesia cognoscit p̄ raptōres z inuasōres z piratas. vide. s̄. ecclesia se impedit.

¶ Cōueniē scholar⁹ seu mercator i loco in q̄ degit etiā de alibi gestis. vide. s̄. domicilū d̄z.

¶ Trahēs aliū in aliena iurisdinōe an z qñ perdat causas z cui applicet pena. vide p̄ Ab. in. c. si diligenti. de foro. cōpe.

¶ Circa iurisdinōz q̄ p̄ inferiores p̄latos ep̄o pōt acq̄ri p̄suetudine vel p̄scriptiōe. no. p̄du. dñi Ab. in. c. cū p̄tingat. de fo. cōpe. quas elegans ip̄e fundat q̄ sequunt.

¶ Prelati inferiores ep̄o etiā h̄ntes collegiū licz in p̄sonas illoz de collegio iurisdinōem de iure cōi sibi v̄dicēt. territoriū tñ fori p̄tētiōsi non h̄nt s̄ tota diocesis est territoriū ep̄i.

¶ Ex qua p̄clusiōe infer̄ qz delinq̄ntes vel p̄trahētes in monasterio Ab. vel etiā alteri⁹ p̄lati ip̄i p̄lati fori nō sortiunt. s̄ d̄ntar ep̄i loci etiā si alicuius seruitij rōne eidē p̄lato subesse dicant.

¶ Delinq̄ns in alteri⁹ parochiam seu territorium quo ad fori p̄nie illi nō subijciē etiā si delictū cadat in notoriū.

¶ Abbas ciuilliter z criminaliter i monachis sibi s̄b icctis etiā in figura iudiciū iurisdinōz exercere potest adeo qz loci icōmoditate nō repugnāt eo p̄termissio corā loci ep̄o p̄zi p̄ueniēdi nō sunt nisi talia sint crimia q̄ depositiōem exposcūt.

¶ Seclares p̄lati citra ep̄m de crimib⁹ suoz clericoz etiā si depositiōez exposcūt cognoscere iudicia liter nō valēt. s̄ ciuilliter etiā cognitionalit̄ i eos iurisdinōz exercere p̄nt eis tñ p̄termisiss corā ordinario loci p̄ueniri poterūt.

¶ Ex his duab⁹ p̄clusionib⁹ infer̄ qz latiorē iurisdictionē v̄dicāt sibi abbates i p̄sonas monachozū q̄ seclares p̄lati in eoz s̄bditos.

¶ Delicti vel tractus rōne secularis clericus non sui iudicis foras foruz. religiosus tñ corā suo abbate indifferēter pueniēd' ē nisi corū longa distantia aliud suadeat.

¶ Iurisdictionē fori pncipalis dūtaxat obtinētes excoīcatōez in parochianos etiā indetērmiate pferre nequeūt. in hñib' dō iurisdī. etiā si epō inferiores existāt aliud est sentiendū.

¶ Ex qua clussōe inferē excoīcatōem esse fori cōtentiosi et etiā actiue aliud cōpetere alijs planis citra ep̄m.

¶ Inferiores plati institutōez beneficioz de iure cōi vel priuilegio spālī simpliciter indulto obtinētes clericos in eisdē institutū ppter simpliciē administratōem seu nō residētiā destituere queūt ac eorū resignatōez recipere. secus si ex p̄scriptōe vel p̄suetudine eis instituedi ius cōpetat nisi bñficiū pleno iure eisdē sit subiectū.

¶ Iurisdictionē p̄tētiōis i psonas dūtaxat clerico rū alias obtinētes eā in tota diocesi etiā extra loca p̄pua exercere p̄t. secus si hñt iurisdictionē territorio limitatā. iurisdī. dō p̄niales etiā extra territorū dicere possunt.

¶ Quā iurisdī. hñt castra qñ nō sūiūiunt ciuitati et quā iurisdī. hñt ciuitates seu eaz rectores et quid de puincijs. vide pulchre Bar. in. l. j. ff. de dā. infec. et in. l. nō dubiū. ff. de cap. et postumi. re. tangit Abb. in. c. p̄quest'. de fo. cōpe. in prin.

¶ Iurisditio cōpetit ecclīe p̄tra laicos rōne sacrilegij nō solū in vi expulsīua et ablatīua s̄ i turbatīua pōt ergo agi p̄tra laicū in foro ecclesiastico interdicto vñ posside. vt. c. p̄questus. et ibi Abb. d. fo. cōpe. circa prin. vide. j. sacrilegiū cōmitti in reb' ecclīe. vide. s̄. iudex secularis. et vide. s̄. for'. d. in foro ecclesiastico.

¶ Iurisditio eoz qui p̄sunt alicui collegio pōt p̄rogari p. l. j. ff. de iudi. naz iurisditio pōt p̄rogari nō solū si cōpetat de iure cōi s̄ etiā ex p̄suetudine et sic iure spālī. et b̄ vey dūmodo iudex sit ordinari'. no. Abb. in. c. significasti. circa prin.

¶ Iurisditōi alicui' iudicis se submittes siue in iudicio siue extra si sit p̄ns et acceptās non pōram p̄i' penitere. s̄ ad rñdendū p̄cise cōpelli pōt cū ex p̄ntia et acceptatōe iudicis acq̄sitū sit ius ip̄i iudici. vt. c. significasti. de foro cōpe. nā ex quo act' cōferē in iudiciū in explicādis in iudicio quis cōpelli tur p̄cise ad factū. nec suffiat soluere interesse. no. glo. in. l. filiūssami. s̄. p̄curatorē. ff. d. p̄cu. no. Abb. in. c. significasti. s̄. alle. circa pn.

¶ Iurisditōez alteri' iudicis pōt d̄s progare nō solū pure et de p̄nti. vt. l. j. C. de ius. om. iu. et. ff. e. l. j. s̄ etiā respectu futuri t̄pis et s̄ p̄ditōne vt si nō sanis fecero submitto me et. vt alle. c. significasti. de fo. cōpe. et ibi Abb. ij. colum.

¶ Iurisditō nō pōt p̄rogari d̄ vna sp̄e iurisditōis in aliā. vide. j. laic' pōt in criminali.

¶ Iurisditōez an et qñ pōt exercere iudex delicti delinq̄ntē fugientē. vide. s̄. forus. d. delinq̄ns si rep̄erit. cum sc.

¶ Si inuadūt bona clerici violentia tñ nō inferē

p̄sone licet p̄cludat ex b̄ iurisditio iudicis ecclesiastici nō tñ p̄cludit sacrilegiū. no. archi. p' hugui. l. c. similiter. xvj. q. j. Abb. in. c. cum sit generalc. de fo. cōpe. ij. colum.

¶ Robur et efficacia eoz q̄ gerunt a iudice fundat in iurisditōe q̄ si deficit nihil valet q̄ agi nec p̄seu su ptium ne t̄pe firmanē. l. priuatoz. ff. d. ius. om. iu. de offi. deleg. c. significantib'. d. cri. fal. sup. eo. p̄supposita ergo vera iurisditōe valet qcquid agi etiā si iniq̄ cogatur. no. p̄e. de ancha. in regla ea que sunt i prin.

¶ Iurisditio si dat alicui districtiue vt p̄sidi vt magistratui est iudex cōpetens oim si nemini aliq̄ est attributa nisi ex p̄rogatōe. vt. l. p̄sulta diualia. C. de testa. si iurisditio p̄cedit diuineratiue et tñc specialis derogat gnālī. vt. auct. habita. C. ne si. p. pa. et glo. in. l. j. ff. de offi. p̄fec. vj. qñq̄ aggregatiue. vt qñ in eodem p̄cessu iūgunt plures iudices et tunc vn' sine alio nō pōt expedire. vt in auctē. vt disse. iudi. colla. j. interdū distributiue vt cū dat iurisditio p̄grino inter p̄grinos. et vrbano inter vrbanos et. et tñc quilibet sit p̄tēti' suis terminis. no. Bal. in allega. aucten. habita. ix. colum.

¶ Iurisditōem plati ecclesiastici si seculari p̄turbat si monit' nō desistit ip̄o facto incurrit excoīcatōez vt ē tex. in. c. nō min'. de imuni. ecclē. et b̄ sentit ibi Hosti. et Jo. an. q̄ p̄ illū tex. dicunt q̄ bodie infiniti iudices seu rectores seculares sūt ligati q̄ nō soluz minuere s̄ etiā subtrahere iurisdī. ecclesiasticā molunt. simile in. c. sciāt cūci. de elec. li. vj. no. Abb. i. c. aduersus. de imu. ecclē. iij. colum.

¶ Existēs extra territorū licet possit delegare iurisdit. quā h̄y in habitu s̄dito existēt i territorio. vt no. glo. in. c. nouit. de offi. deleg. nō tñ b̄ pōt si iurisditio in habitu adhuc sibi nō cōpetebat. idō nō pōt Archi. deputare officialē in diocesi si suffraganei sup. apel. interponēdis. q̄ etiam in habitu adhuc sibi nō cōpetebat ante interpositōem apel. et sic nō pōt iurisditio ante purificatōem actus extra territorū cōmitti. vt. c. romana. d. apel. li. vj. Abb. in. c. pastoralis. s̄. qm̄. d. rescript. pe. colū. vide. s̄. iudex deputatus.

¶ Iurisditōez h̄y ep̄s bononi. relaxādi iuramētum bononiēsi rōne p̄ctus vsurarij et eū pōt dedarare nullū. vide. s̄. for'. d. ep̄s bononiēsis.

¶ Capitulū si cleric' laicum. de fo. cōpe. limitatur p̄ docto. vt sequit'. primo q̄ intelligat vbi ecclīa vel clericus intentat p̄tra laicū rei ven. vñ depositi. vñ p̄similes actōes in quib' nullo spālī p̄uilegio iuuatur ecclīa seu cleric'. et ita sūma illā decre. Jo. an. l. notula. et Jo. cal. c. j. de rapto. si tñ in libello p̄ponit de oppressiōe vel de violētia seu d̄ fraude dato q̄ sit dubiū quia negatur in p̄trarij ecclesiasticus tñ iudex cognoscat. xvj. q. j. in canonibus. xxij. q. iij. si quis de potentibus. xij. q. ij. apostolicos. et idem quando constar rem esse ecclīe quia tunc agitur de turbatione possessionis q̄ spectat ad iudicem ecclesiasticum. no. Spe. ti. de compe. iudi. adi. s̄. j. d. xxx. Item limitatur fm̄ Barro. in. l. et quacunq̄. ff. si quis in ius vo. non ic. qui dicit de

qualitate exp̄ssa in q̄ fundat iurisditō iudicid nō d̄z queri an lit. pte. qz q̄stū ad legitimādū psonā iudicis nō expedit verificari ea q̄ ponunt in libello. vt l. cū quedā puella. ff. de iuris. om. iu. idez fm Bar. p̄tingit d̄ suo volēte litigare d̄ sta. suo. nā eo ip̄o q̄ asserit se libez asserit psonā liberā se esse ad disputādū d̄ libertate. z ita ē i. pposito q̄si exceptio emergēs respiciēs psonā iudicid disputat de negocō p̄ncipali differē cognitio post litis pte. nec an excōicatur. h̄ vid̄z tenere Jo. an. i. addi. Spe. in ti. de cōp. iu. §. j. x. s̄ pone aliq̄s. z ē de intellectu dicti. c. si dericus. z vide plenissime z no. p Lap. i sua allega. lxx. z alleg. lxxv. z alleg. lxxvj. z alleg. lxxij.

¶ Jurisditio archidiaconi pot̄ ex p̄suetudine q̄ ex iure iuuat vt. c. ij. de excels. pla. z ibi gl. ar. d̄ elec. c. dudū. de offi. archi. c. si. de hoc vide no. in. c. cuz satis. de offi. archi.

¶ In legato rei aliene nō debet extimatio de iure canonico cū tal̄ cā debeat p eccliam determinari nō fm allegata. vide. j. legatū. x. l3 fm ius ciuile.

Ius

¶ Jus ad b̄nificiū vel in b̄nificio q̄si q̄s dicat habere. vide. s̄. b̄nificiū.

¶ Jus naturale seu diuinū an ē mutabile p cōsuetudinē vel ius positiuū. vide doct. signāter Abb. i. c. cū rāto. de p̄sue. ij. colū.

¶ Jus vod dāde i electōe v̄l in caplo sequit̄ magl positionē q̄ p̄prietatē. vt in. c. p̄sultatōib⁹. de iure patro. z i. c. q̄relā. de elect. z in. c. cū olim. d̄ cā pos. z p̄prie. Inno. i. c. cū magna. de elect. Abb. in. c. ij. de postu. pla. iij. colū. in prin.

¶ Juris ordo vbi nō req̄rit nō viciat̄ p̄cessus p̄p̄ libelli ineptitudinē. vide. j. libellus.

¶ Jus p̄sūadi an cōpetat laico z an pōt p̄scribere doc. signāter Abb. in. c. q̄relā de elec.

¶ Jus p̄sonat⁹ an pōt p̄ laicū p̄scribi. vide. j. laic⁹.

¶ Juri ordo d̄z i possessorio fuari. vid̄. j. ordo.

¶ Jus p̄sonat⁹ ē mez ius ānexū spūalibus. vt. c. quāto d̄ iudi. s̄ h̄ ius cōpetit patronis d̄ ḡra. vt. c. ij. de iure patro. no. Inno. in. c. cū inf. IR. z. c. q̄s sicut de elec. Abb. in. c. sup eo. de offi. dele. j. colū.

¶ Jus instituēdi an pōt p̄tinere ex p̄suetudinē inferiori ep̄o. vide. s̄. institutio.

¶ Juriū correctio est vitāda. vt. c. cuz exp̄diat de elec. li. vj. iō cū vidē p̄traria d̄z studiosus reducere ad p̄cordiā exponēdo seu supplēdo. ad h̄ fac q̄s no. ponit Bar. in extraua. ad reprimēdā. in. x. nō obstante. no. Abb. in. c. sup questionum. de offi. delega. j. colum.

¶ Jura ep̄alia sūt illa de quib⁹ in. c. p̄querente de offi. ordi. z ibi p̄ Abb. notabilē z plene vbi tenet q̄ ius surrogatū loco iuri debiti de iure cōi cōprehēdit sub illo. q̄s est notandū.

¶ Juri appellatōe cōprehēdit p̄suetudo. no. Abb. sup rubrica d̄ p̄suetu. z h̄ tenet Jo. an. i. c. q̄ntauallus. de iure iur. ad fi. z iō si mādāt cā decidi fm ius debz attendi etiā p̄suetudo. ad h̄ l. si fundus. ff. d̄ euct. z Abb. in. c. cū venissent de eo q̄ mit. i. pos. et in. c. j. vt lite pen. z in. c. licz. d̄ p̄ba. z i. c. ex pte. B.

de foro compe.

¶ Jus tertij q̄si p̄sus excludit ius agētis. z an pōt test opponi i iudicio d̄ iure tertij. no. Bar. in. l. j. in fi. ff. vti possidet. z i. l. fuū. C. de suis fugitiuis. et vide plene p Jo. an. in. c. mādātū. d̄ resc̄p. z p̄ Ab. in. c. veniēs. de p̄scri. v. colū.

¶ Jus vocis dāde si p̄currat ex duplici officio seu dignitate i eadē psona talis psona h̄z duas voces ar. c. ex lris d̄ p̄ba. z. l. si p̄sul. ff. de adopt. nō cū ē iuri p̄trariū vnū corp⁹ diuerso iure z diuersis v̄ri suffragijs maxie i realib⁹. vt. c. pastozal. de deci. et cle. j. d̄ censl. idē d̄ distributōib⁹ q̄tidianis. vid̄ ple ne p̄ Ab. in. c. cū olim. de re iudi. vide. s̄. electō. x. habens duplicē vocē.

¶ Jus p̄sonat⁹ an pōt cū vniūsitare tpaliū alienari. vide. j. patron⁹. x. d̄ patrona.

¶ Jus ex solo titlo trāsfert i oib⁹ spūalib⁹. vt. c. si tibi absenti. de p̄bē. li. vj. z p̄ Inno. in. c. inter cetera de p̄ben. ita em̄ tanq̄ inuisibilia z sine aliq̄ executōe exteriori trāsfert̄ z solo p̄sensu acq̄rūt. no. Abb. in. c. tuas. d̄ spon. duo. in fi.

¶ Cessante peccato ius ciuile seruaf in foro seclari z canon i suo foro. vide. j. papa nō pōt tollere.

¶ Jus loci in quo cā agitaf vel vbi inir⁹ ē p̄tract⁹ vel vbi delictū ē cōmissū v̄l res sita est debet seruari quo ad ordinatōez vel decisiōnē litis. vide. j. lex seu p̄suetudo.

¶ Jus reuocādi domū q̄si z cui cōpetat. vid̄. s̄. forus. x. ius reuocādi.

¶ Juri offerēdi q̄s cōpetit p̄tra debitorē v̄l p̄ modū facultatis an pōt debitor p̄scribere p̄tra creditorē. vide Bar. in. l. cū notissimi. C. d̄ p̄sc̄p. xxx. v̄l xl. annoz. Abb. in. c. si. §. fi. vt lit. nō pte.

¶ Jus positiuū ē q̄si anthidotū ad negocia. vide j. xbum anthidotū.

¶ De iurib⁹ ad iura an fiat extēsisio. vide Inno. i. c. dilecto. de offi. archi. in fi.

¶ Jus retētōis an h̄z cleric⁹ p̄ expēsis factis in b̄nificio d̄ p̄monio suo. vide. s̄. b̄nificiat⁹.

¶ Jus canōicū p̄feri dispositōi legali i p̄cernētib⁹ piculū aie. vide. j. lex. x. d̄ dispositōi.

¶ Jure suo nūq̄ q̄s d̄z dimittere v̄l p̄ negatiōem vel p̄hibitōem seu p̄ appellatiōē alicui⁹. C. de rei ven. l. si fundū. no. de maio. z obe. dilecti. no. Inno. in. c. venerabili. de censl. z vide. s̄. appellatō ex tra iudicialis quāsticunq̄. z. s̄. excōicatio nō fert̄. z. s̄. defendere.

¶ Jura cōia z p̄uilegia interpretant̄ a p̄suetudine loci. vide. s̄. interpretant̄.

¶ Juriū diuīstas z idē p̄currētū augmētāt z multiplicat̄ vinculū p̄pter diuīstatē vt colligit̄ ex. c. cū a nobis. de testi. z. c. j. de noui ope. nūci.

¶ Jus supueniēs actori p̄ ceptū iudiciuz h̄ns vetustiorē cām iudicio sufficit vt in eadē instātia p̄ficiat ad p̄dēnatōem adūsarij obtinēdā. vt colligit̄ ex c. cū iōānes heremita. §. j. de fi. instru. z ibi doc. cō cor. l. si rem. §. ois. C. de pig. act.

¶ Jus plerūq̄ statuit̄ vt via p̄cludat̄ figmētis. vt i c. cū p̄ingat. §. ne tñ. de iure iur. z ibi l̄ost. z in. c. quāto. §. pc. de diuoz.

Ius canonicū est diuinū. qz a diuinis scriptur
extractū ē vt pz d̄ accu. c. q̄liter. ij. i. p̄n. z q̄qd i eis
papa pmulgar de? cui? vicari? ē videt pmulgare
de trālla. epi. c. ij. z potius est standū interpretatōni
pape q̄ magistror. d̄ b̄ no. m. c. j. de iur. calū. no.
hosti. in. c. nimis. de iurciur.

Ius accrescēdi si hz ille q̄ admittit ad legatū de
iur spālī p̄ volūtate testator. vt. l. mlier. cū ibi no.
p̄ dy. z p̄ Bar. ff. d̄ p̄di. z demō. z est rō. qz ius ac
crescēdi req̄rit tacitā vel p̄sumptā volūtate testato
ris. vt. l. ap̄ d̄ iul. s̄. idē iul. ff. ad trebel. z. l. si titio z
meuio. ff. d̄ leg. ij. p̄stat atq̄ ille q̄ veit p̄ter volūta
te d̄fici si hz tacitā volūtate ip̄i. vt no. doc. vbi. s̄

Iusticia

Si p̄lat? negligēter vel sub dissimulatione non
exequit iusticiā debet priuari dignitate sua. z vis
j. p̄latus tepidus.

Iusticiā si nō possū h̄re corā vno iudice possum
recurrere ad aliū. vide. s̄. citatio. x. si feci.

Contra iusticiā denegātes inducit iuste bellū. vi
de. s̄. bellū.

Iusticia suffocat p̄ duodecim abusōes. q̄s no.
Cyprian? in. li. xij. abusōnū seculi. q̄ sūt b̄. sapiēs
sine opib?. senex sine religione. adolescēs sine obe
diētia. diues sine elemosyna. femia sine pudicitia.
dñs sine x̄tute. christian? p̄tētiōsus. paup supbus.
rex iniqu?. eps negligēs. plebs sine disciplina. po
pul? sine lege. no. glo. in. cle. j. s̄. qz x̄o. d̄ statu mo.
de hac materia. vide. j. virtus. x. iusticia.

Sequunt additōes dñi Ludo. de campis ad p̄
cedentem litteram. j.

Imperitia

An teneatur quis de damno dato p̄
imperitiam. no. Abba. in. c. si. de iniur
ijs.

Impetratio

Impetrare possū p̄ alio b̄ficiū et iā p̄uilegiū si
ne mādato. no. Ab. in. c. dilect?. vt lite p̄.

Impetrare pōt supior p̄ subditis l̄ras sine mā
dato. no. Abb. in. c. c.

Impetrare an possit pcurator l̄ras sine manda
to. no. Abb. in. c. si. de excep.

Incompatibile

An q̄s possit tenere vicē duor seu locū. z q̄ sunt
officia incōparibilia.

Indebitum

De mltiplici indebito. vide Ab. in. c. deric? de si
deiuſso. z an possit repeti solutū.

Vide d̄ indebito nālī z indebito ciuili z q̄n ē in
debitū p̄ expositionē. vide in. c. si. de solu.

Inditio

Inditio dñi. vide q̄liter cōputet in. c. inter dile

ctos. de fide instru.

Inditio an reddat instrumētū suspectū si in eo
nō apponat. vide. eo. c.

Indignus

Indign? nū magi nocet ecclie q̄ indignitas cle
ci seu p̄moti. no. in. c. nihil. de elec.

Individuum

De individuo in. c. qm̄ abbas. de offi. dele.

Informationes

Informatōes an faciāt fidem in. x. inq̄stio.

Ingressus

Ingressus an possit aliqd̄ exigi a canonico v̄re
ligioso p̄ ingressu citra simoniā. no. Abb. in. c. cū
martinus. de consi.

Ingenium

Facilius instruit vn? q̄ ali? qz ingenius supplet
etate. in. c. officiū. de elect.

Ingeniu supplet t̄ps. no. Ab. in. c. sup specula.
de magistris.

Inhabilis

An act? fact? p̄ habiles annulet p̄ adiūctōez in
habiliū. no. Ab. in. c. cū sup. de offi. delega.

Inhabilitas v̄l habilitas inspiciē eo tpe q̄ act? ge
rit. no. Abb. in. c. p̄sulti. de pcura.

Innocentia

Innocētia. nocēs p̄pter innocentē multotiens
tolerat. no. Abb. in. c. cū inter de excep.

Innouatum

Si fiat alienatio rei p̄tentiose lite p̄dente an re
uocetur vt innouatū.

Installatio

Installatio dz fieri in loco solito z p̄sueto als nō
acq̄rit possessio. Abb. in. c. trāmissas de elec.

An installat? videat recipe possessionez in. c. ne
dei de simo.

Insignia

An q̄s possit vti insignijs dignitatis et p̄prias
puinciā. no. in. c. j. vt lite penden.

An q̄s possit sumere arma vel insignia alteri?. z
q̄ arma z insignia pōt q̄s portare. no. i. c. dilecta.
de excessi. pla.

Intersignia

An debeā tradere z restituere rē tuā ei qui por
tat tua intersignia. z an sim liberat?. in. c. ex litteri
de furnis.

Intitulatus

Intitular? i titulū sui p̄rimonij an possit aliena
re sine iuri solēnitare. c. tuis. de pben.

Intitulare an possit rector ecclesie aliquē ad suū beneficiū. in. c. postulasti. de iurepatro.

Iuramētum

Iuramētū fidelitatis an etiā sit pstandū successori p successorē. z qd si iurauit tibi z p successoribus tuis an teneat amplius iurare successorū. no. Ab. i. c. veritatis. de iureiuran.

Si iurauit alicui existenti in dignitate vel officio et postea deponit liberorū a iuramento.

Quid de subdito qui pstat iuramētū alteri in p iudiciū veri dñi. in. c. eam te. de iureiuran.

Iuramētū fidelitatis in quo differt ab alio iuramento. in. c. nimis. de iureiuran.

Jurisperitus

Jurisperitus redarguendus ē si dubitat vbi dubitandū nō ē. in. c. cū iure peritus. de ele. p. Ab.

Sequitur additiones dñi Ludo. de campis ad literā. R.

Charitas

An monasteria teneant p charitatiuo subsidio sicut ecclesie seculares. vide in c. j. de sta. regula.

Charitatiuū subsidium potest exigi p ep̄m totiens quotiens subest necessitas. in. c. cū apls de cens.

Charitatiuū subsidium petendi q̄ sunt iuste cause. no. eo. c.

Charitatiuū subsidium an possint exigere prelati inferiores. vide. eo. c.

Et quis cognoscat cām quare apponit charitatiuū subsidium z an sit iusta cā vel ne. eo. c.

Et an possint ad dictū charitatiuū subsidium subditi eius ep̄i cogi p ip̄m ep̄m. eo. c.

Kathedra

Quid pōt exigere p kathedratico. z an possit p scribi modus soluendi. z vt nihil soluat. c. conquirent. de offi. ordi.

Kathedraticū. de iure kathedratico. vide. c. pastoralis. de dona.

Kathedra nō facit magistrū sed magister kathedram. xij. di. nō loca. c. fraternitatis. de cleri. non residen.

Laicus

Quāntūcūq; religiosus nō pōt auctoritatiue disponere de reb⁹ ecclesiasticis. Ab. in. c. ecclesia sancte Abarie. de consti.

Laici an possunt statuere sup reb⁹ ecclesiasticis. Ab. in. c. sancte Abarie. de p̄sti. vide. j. statutu.

Laicus an z qñ possit sacramēta ministrare. la. re p. Ab. in. c. quāto. de cōsuetu. v. colū.

Laicus pōt esse notarius. z fidē facere in causis ecclesiasticis. z in actis spūalib⁹. no. in. c. qz ppter. de ele. z in. c. sicut. ne cle. vel mo. vide. j. notarius.

Laicus nō p̄t p̄scribere ius patronatus. qñ fundat se solū sup positione. nā habilitatio certaz psonarū ex cā subiecta nō d̄z extendi ad alias psonas in quib⁹ nō cōcurrit cā sup qua fūdaē illa habilitatio ar. xvj. q. j. generaliter. z. c. cū cessante. de ap. Ab. plene in. c. querelā. de ele. v. colum.

Laicus nō pōt ex cōsuetudine vendicare ius interessendi in electōne p̄lati. vide. s. cōsuetudo.

Laici nō sunt capaces iuris spūalis p̄textu p̄suetudinis etiā imemorialis. vide. s. cōsuetudo.

Laic⁹ p̄t corā iudice ecclesiastico pueniri si in p̄uincia vel ciuitate nō est iudex secularis nec alius supior iudex laicus vel negligit iusticiā administrare in cui⁹ defectū ecclasticus pōt adiri. ē conclusio doc. signanter Ab. in. c. licet ex tenore. de foro cōpe. z. c. significatib⁹. de offi. dele.

Laicus pōt corā ecclastico impeti si de eo cōquerat miserabilis psona actu z habitu vt vidua pupillus pauperes vel diuturno morbo fatigat⁹ sup quib⁹ natura mouet ad miserandū. vt. l. vnica. C. qñ impator inter pupil. z vidu. vbi dicit q miserabilis psona ē q̄ p se nō pōt cām pmouere puta p̄p̄ defectū substantie vel alterius impotētie. est conclusio Ab. in. alle. c. significantibus. de hoc vide etiam Ab. in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe.

Laicus nō pōt corā ecclastico iudice trahi per miserabilem psonā nō tñ actu z habitu. vt qz masculus ē potēs vel femina cōiugata z diues. nisi causa sit de foro ecclesie. aut rōne cause aut p̄sone. vt. c. licet. de fo. cōpe. Ab. in. alle. c. significantib⁹. vide. j. priuilegio ecclastico quo ad forū.

Laicus corā ecclastico impetit p miserabilem psonā habitu licet nō actu vt est vidua z pupillus diues. tunc demū cū opprimat p malefactores suos vt ē ter. in. c. sup quibusdā. de ver. sig. z. c. ex parte b. de foro cōpe. z sub istis cōphendit Inno. pegrinos quo ad res quas secū deferūt. z quo ad iniurias eis illatas. vt. c. si quis romipetas. xxiiij. q. iij. idem in libertis ecclesie z officialib⁹ suis z rusticis et s̄lib⁹. lxxvj. di. quasi p totū. z licet tales possūt trahere alios ad iudiciū ecclasticū tamē si ip̄i trahuntur coram iudice seculari possunt illius forū declinare. ad hoc dicta. l. vnica. C. qñ impe. inter pupil. z vi. facit. c. regū. xxij. q. v. est cōclusio Inno. et Ab. in. d. c. significantibus. z vide Ab. in. c. j. de postu. vide. s. aduocatus datur.

Laicus trahitur corā ecclastico p miserabilem psonam habitu tñ data negligentia secularis iudicis nec talis miserabilis psona in tali casu querulare tenet corā supiore negligenti sed immediate p̄t adire ecclasticū. ar. in. m. d. c. ex tenore. de fo. cōpe. Ab. in. alle. c. significatib⁹. z in alle. c. ex tenore. vide. j. vidua.

Laicus pōt se et specificē obligare ad sniam censurē apud alienū iudicē ecclasticū. est conclusio Ab. in. c. p. z b. de offi. dele. iij. colū. vbi pcludit q laic⁹ pōt progare iurisdicōnē alterius iudicis q̄ ad p̄tē excoicandi qd ē notādū.

Laicus licet possit esse administrator ecclie rex i rpalibus. vt no. glo. in. c. j. de sindico. nō tñ laic⁹ p̄t

esse administrator generalis spūaliū ⁊ tpaliū eccle-
sie. nā ppter mixturā spūaliū illud officiū nō cadit
i laicū. vt. c. noua actōe. xvj. q. viij. ⁊ si solū tpalia ec-
clesie laicus administrat pōt dici cascaudus. vt. c. in
dicatū. lxxix. di. Ab. in. c. j. de sindico.

Laicus pōt esse pcurator seu sindicus ad pmo-
uendas causas etiā spūales in iudicio. qz ibi nō ex-
ercet aliquā spūalitatē. vt. c. j. de pcura. li. vj. Abb.
in. c. j. de sindico.

Laicū pōt trahere clericus ad iudiciū ecclesiasti-
cū intentando conditionē canonis reintegranda.
glo. in. c. cū dilectus. qd me. cau. Ab. plen^o in. c. cū
sit generale. de foro compe.

Laicus qui contraxit cū ecclesia cōsequit resti-
tutionē in integrū sicut ecclesia. vide. j. restitutōez
si petat ecclesia.

Laici cōuersi p se vel cū religiosis an possunt eli-
gere plātū vel rectorē. vide plenep Ab. in. c. cum
olim. de arbi. in fi.

Laicus p viā cōpromissi nec delegatōis nō pōt de
cā spūali cognoscere. s. in clericū ⁊ laicū bñ pōt cau-
sa spūalis cū auctoritate supioris cōpromitti. ⁊ pōt
laicus esse assessor ecclesiastici iudicis. vide. s. com-
promitti nō pōt in laicū.

Laicus si ptextu cōpromissi opprimat ecclesiam vt
iura ecclesie pōt adire iudex ecclesiasticus ptra eum
qñ notorie cōstat de iniusticia seu oppressione. vt. c.
exposita. de arbi. secus vbi laic^o de pte sibi inhe-
rente bona fide pcessit ad aliquā sniam. qz licet sit
nulla vel iniqua dñ recurri ad suū supiorē. ⁊ nō ad
iudicē ecclesiasticū. vt no. i. c. si. d. iudi. ⁊ i. c. si duob^o.
d ap. ⁊. c. significasti. d of. dele. Ab. i. d. c. exposita.

Laici licet nō sint capaces iuris eligendi nec alio-
rū spūaliū. vt in. c. massana. ⁊. c. sacrosancta. d ele.
et. c. causam. de pscript. nec in causa criminali possūt
ferre testimonium contra clericum. vt. c. de cetero
de testi. possunt tamen super iuribus spiritualib^o
ferre testimoniū i p̄iudiciū clericorū. vt. c. cū olim
de dolo ⁊ contu. ⁊. c. tam litteris. de testi. ⁊ etiaz ad-
mittunt in testimoniū de his que i capto agunt. vt
alle. c. cū olim. ⁊ ibi Ab. j. colum.

Laico pōt ep̄s cōmittere causas ciuiles inter de-
ricos. sed nō crimiales nec spirituales. xvj. di. c. be-
ne quidē. no. glo. in. c. ij. de iudi. ⁊ b pōt facere ip̄e
ep̄s indistincte. ⁊ etiā si alij clerici inueniant idonei
ad b vt pcludit Ab. in alle. c. ij. de iudi. artat tamē
ep̄s delegare causas criminales q̄ tendunt ad san-
guinis effusionē vbi hz iurisdicōnē tpalē i loco. vt
c. sniaz. vel. c. si. ne cleri. vel mona. li. vj. de quo ple-
nep Abb. in alle. c. ij.

Laicus licet nō pōt esse administrator vniuersa-
lis vt iconomus in spūalib^o ⁊ tpalib^o bonorū ecclesie
vel psonarū ecclesiasticarū. vt. lxxix. di. c. indicatum.
xvj. q. viij. noua. pōt tñ esse sindicus vel pcurator
ad vnā vel ad plures causas. nō tñ generaliter cuz
hoc nō dicat officiū in ecclesia. s. ponus quedā sollicitu-
do. no. Archi. in alleg. c. noua. ⁊ sic generalis
administratio nō pōt laico cōmitti vt sup oēs dñct
no. in. c. ij. de eta. ⁊ quali. spūalis tñ administratio
pōt ei cōmitti vt supiori rñdeat. vt no. gl. in alle. c.

indicatū. ⁊ oēs redditus ecclesie possūt laicis cōmit-
ti. vt. c. qrelā. ne plati vices suas. fortius tanq̄ mi-
nister ecclesie ne derici abstrahant a diuinis. ⁊ b in
tpalib^o. est cōclusio Ab. in. c. ij. de iudi. iij. colum.

Laici possunt cōstitui pcuratores ecclesie ad nego-
cia mere tpalia vt ad vendendū bona ecclesie. quia in
hoc sunt nudi ministri. nec faciūt noie pprio s. noie
ecclesie. ⁊ de his nō phibēt. possūt etiam esse colle-
ctores obuentionū spūaliū cū fructus non sint qd
spūale cū fructus decimarū possūt laicis locari. vt
c. vfa. de loca. nō tñ possūt laici deputari officio fa-
brice ecclesie. qz eēt deputati quodāmodo sup deri-
cos ⁊ citra auctoritatē aposto. nō p̄t b eis cōmitti.
vt no. Anno. in. c. ij. de eta. ⁊ qua. sed si purū ⁊ nu-
dū officiū laico cōmittit vt aliquos redditus con-
uerteret in fabricā ecclesie hoc non videt phibitus
est cōclusio Ab. in. c. ij. de iudi. iij. colum.

Laicus nō pōt esse assessor iudicis ecclesiastici. et
an possit esse notari^o in negocijs ecclesiasticis. ⁊ an
pōt p̄dicare. vide no. p Ab. in. c. ij. d iudi. iij. colū.

Laic^o detentator rei ecclesiastice v̄ clericus potest
corā iudice ecclesie cōueniri. ⁊ est rō qz in mala deten-
tatione que in dubio p̄sumit ex quo res est ecclesie.
vt. c. ep̄i. de re. eccle. non alie. ⁊ ibi Anno. causatur
quoddā sacrilegiū rōne cui^o ecclesia iurisdictionem si-
bi vendicat. vt. c. cū sit generale. de foro compe. et
c. cōquestus. e. ti. ⁊ pōt dici talis malefactor ecclesie
ex iniusta detentatione rei ecclesiastice. no. Ab. i. c.
si clericus laicū. in pñ. de foro cōpe. vide tñ. s. de-
ricus expoliatus. vide. s. clericus gaudet.

Laicus cōuenit corā iudice ecclesiastico p dericiū
si agit ptra eū conditione. c. reintegranda. vide. s.
forus. ver. agens.

Laicus licet delinquat in ecclesia nō tñ ppter b
efficit de foro ecclesie. vt no. Ab. in. l. si cui. ff. d accu-
ar. in. c. si. de immu. eccle. ⁊ in. l. si quis in b genus
C. de ep̄i. ⁊ de. nō em̄ habet ecclesia territorium nisi
respectu clericorū. iō nō impedit se de delictis laico-
rū etiā in ecclesia cōmissorū. sec^o si laicus delinquit
set i ip̄az ecclesiam ip̄az collectādo. v̄ bona ip̄ius ra-
piendo. no. glo. in auct. ne cōitas. C. de ep̄i. ⁊ de.
cōclusio Ab. i. c. cū sit generale. de fo. cōpe. x. colū.
Laicus si clericū trahit ad forū secularē p cām
vide. s. clericū si laicus.

Laicus pōt libere in causa ciuili in alienū iudicē
p̄sentire. vt no. glo. in. c. si diligenti. de fo. cōpe. qd
est verū nisi laicus sit subiect^o rōne feudi vel sit tri-
butarius. ita q̄ sit subiect^o alia rōe q̄ rōe nude iur-
isdicōnis. no. Bar. in. l. j. s. post operis. ff. de no.
ope. nūci. ⁊. l. j. ff. de iudi. Abb. in alle. c. si diligenti.
vj. colum.

Laicus pōt in causa criminali in aliū iudicē con-
sentire dūmodo habet merū imperiū. vt no. in. l.
j. C. vbi de cri. agi opoz. nō em̄ pōt fieri prorogatio
ad specē oīno diuersam. ⁊ ideo de mixto ad merū
nō sit prorogatio sed de mero ad merum. ⁊ de mix-
to ad mixtū. nā si iudex nō hz ex se siles iurisdicōnē
nō dicit prorogatio sed noue iurisdictionis collatio
nam prorogare est extendere. ⁊ qd non est non p̄t
extendi. c. penul. ⁊. glo. de offi. dele. ⁊. l. p̄uator de

iurisd. om. iudi. Est tñ no. q. licet pars proget iurisdictionē in causa criminali in aliū iudicem nō impeditur iudex suus quin possit ex officio suo inquire in casibus in quibus pmittit inquisitio. vt no. 30. an. 7 Fran. in. c. significasti. de foro cōpe. Ab. i. c. si diligenti. eo. n. vi. colū. 7 vide eundē Ab. in. c. significasti. eo. n. vii. colum. 7 in. c. tua. de ordi. cogni. iij. colum.

Laicus trahens laicū in vetito examine an 7 qñ perdat causam. 7 cui applicetur pena. vide Abb. in. c. si diligenti. de foro cōpe. vii. colum. cū se.

Laicus cum clerico de re spūali simul cognoscere nō pōt. vide. s. cōmissum licet.

Laicus heres iurantis an cōueniat corā ecclesiastico. vide. s. heres.

Laicus nō est defacili in ep̄m assumendus. vide s. ep̄s. ver. laicus.

Laicus an pōt donare ecclesiā quā d factio tenet alicui loco religioso. vide. s. donatio quā de alia ecclesia.

Laicus pturbans iurisdictionē ecclesiasticā puni- tur. vt. s. iurisdictionem plati 7c.

Laicis paupibus assignant p̄bende in ecclesijs vide. j. prebende.

Laicus potest clericū delinquentē fugientē impune capere. vide. s. clericū ppter delictū.

Laicus licet non potest p̄scribere iura spiritua- lia per iura vulgaria. intelligit tamen illud in laic habitu et professione. non in laicis conuersis qui possunt interesse singulis tractantibus in monaste- rijs vna cū alijs qui sunt clerici. nam laici conuersi non possunt dici laici omnino sed religiose p̄sone. ar. c. non dubiū. de sen. ex. xij. q. i. duo sunt gene- ra. circa hoc vide. c. ex co. in fi. de elec. li. vi. de b la te p Abb. in. c. ij. de institui.

Laicus possidere nec p̄scribere potest decimas etiaz si allegetur 7 p̄betur immemorialis possessio vt. c. causam. de p̄scrip. nisi p̄bet titulus ex aduerso q̄ scz habuerit eas in feudum ante cōciliū late- ranens. qd̄ fuit Alex. iij. anno millesimo. dccc. xix. vt refert 30. an. in. c. cum aplica. de his que fi. a pla. ex quibus dictis ip̄e ibi concludit. 7 Abb. post eū q̄ potest laicus licite decimas possidere duob⁹ con- currentibus. Primo q̄ laicus possederit decimas tpe immemoriali tanq̄ vasallus ecclesie. Secundo q̄ sit fama q̄ eas possederit ante cōciliū. al̄s ppter difficultatē probandi sep̄ laici priuarent iure suo ex quo no. q̄ simplex detentatio etiam quo ad tem- pus immemorabile non habet vim tituli quo ad lai- cos in rebus ecclesie. no. 30. an. in simili. q. in. c. ij. de preben. li. vi. vt refert Abb. in allega. c. cū apo- stolica. vlti. colum.

Laudus

Turpe est a turpib⁹ 7 vilibus laudari. quia ta- lis videt a cōplicibus cōmendari. facit. c. magne. d. voto. Ab. in. c. inquisitionis. de accu. s. fi. s. colū.

Legatum

Relictū sub cōdit. one an repetat p̄ dictionē itē.

vide. s. cōditio. x. testator. cū. x. se.

Legata seu collata p remedio aie sic debent iu- dicari tanq̄ relictā ad pias causas. vt. c. cōquestus de foro compe. 7 p̄bat in. c. pontifex. xij. q. iij. 7 c. requisisti. de testa.

Legatis mobilibus 7 imobilib⁹ noia nō cōtinēt vide Eldra. consilio. cccix.

Legari an pōt cōcubine. vide. s. cōcubina.

Legatarius an pōt occupare legatum ante adi- tam hereditatē sine pena. vide. j. vis. x. pena.

Legatū incertū an debeat ampliari vltartari. vi- de plene. p Bal. in. l. cū virū. C. de fideicō.

Legatari⁹ an teneat restituere heredi qd̄ sibi ex bñficio falcidie cōpetebat si heres illud ignorāter soluit. vide. j. restituere teneat legatarius.

Legato rei aliene ignoranter seu scienter facto d iure canonico nō debet eius extimatio. est p̄clusio Ab. in sua repetitōne. c. cum effes. de testa. ij. q. et fundat p̄ncipaliter p. c. fili⁹. co. ti. ibi dū dicif. qz le- ge dei viuim⁹ 7c. 7 sic voluit mitigare rigorē iuris ciuilis p equitatē canonicā q̄ est lex dei. vt in. c. qua liter. ij. de accu. 7 in. c. nimis. d iure iur. 7 fm leges canonicas dñt viuere oēs subiecti ecclesiastice iuris- ditioni. c. si duobus. de ap. de iure aut ciuili inter laicos seruāda ē. l. cū alienam. C. de leg. vbi si lega- tur res aliena cōiuncte p̄sone debet ei⁹ extimatio etiā si ignoranter legat⁹. secus si extranee. qz tunc nō nisi scienter legasset debet extimatio. rō dñe est p̄sumpta volūtas testatoris. vt no. doc. in alle. l. cū alienā. Ab. in alle. c. cū effes. xij. colum. Est tñ no. q̄ si qd̄ legat rem alienā in qua hz p̄t aliquaz q̄ id ad qd̄ hz videt legare 7 si plus. d quo vide late et no. p Barba. in. c. pastoralis. de dona.

Legare ad pias causas quis ph. beať. 7 q̄ dicantur pie cause. vide. j. testamētū. x. phibiti. cū se.

Legatū eccleie si ē sibi damnosū seu excedit lucrū pōt p̄ eccleiaz etiā post habitū relictū repudiare. ar. in auť. sicut. C. de sacrosan. eccle. 7 tenet Ab. in. c. j. de testa. circa fi.

Ubi relictū nō cōcernit vtilitatē certe p̄sone seu eccleie. 7 nō ē qui in iudicio petere possit iudex ec- clesiasticus seu secularis poterit tñ cōpellere debē tem exequi. 7 officiū suū sup hoc debet impendere maxime in legatis pijs vt mandet executioni. vt i auť. de eccle. ti. s. si quis edificationi. no. Ab. de se- cilia in. c. nos quidem. de testa.

Si relictū a defuncto nō pōt deputari ad vsum pium destinatū per testatorem non efficit relictus caducū. sed debet cōmutari in aliam piam causaz. no. Bar. in. l. legatū. ff. de vsufruc. le. 7 30. delig. in cle. qz cōtingit. d reli. do. Est tñ no. q̄ talis cōuer- sio si dñ fieri p solū ep̄m s̄ p ep̄m 7 cū q̄ debet exeq. vt colligit ex tex. c. nos qd̄. d testa. vbi b no. Ab.

Relictū ad pias causas seu certe persone si non potest deputari ad vsum destinatū nunquid efficit caducū. Bar. in. l. pater. s. tusculanus. ff. de lega. iij. distinguit aut relictū cōcernit piam causaz sim- pliciter 7 nō personā. 7 tunc debet deputari ad ali- um pium vsum p̄sensu ep̄i 7 heredis. vt. l. legatus. et qd̄ ibi no. ff. d vsufruc. le. 7 no. in cle. qz cōtingit

de reli. do. aut est relictū certe pſone cōtēplatione
aſe quia fuiſſet alie pſone relicturus. ⁊ tūc deficien-
te illa pſona debet ad aliū pium vſum conuerti vt
voluntas teſtatoris in effectu impleat. vt alle. l. le-
gatum. Si vero relictū fuit factū cōtēplatione p-
ſone vel certi collegij nō habito reſpectu ad piam
cauſam tunc deficiente pſona vel collegio ipſo expi-
rat legatū ⁊ remanet apud grauatum. vt alle. §. tu-
ſculan⁹. ſed ſi dubitat an teſtator habuit reſpectu
ad pſonam vel ad piam cauſam debemus fauore re-
ligionis pſumere qd ad piam cām potius fecerit. vt
in iurib⁹. §. alle. ex quib⁹ decidit queſtio ſm Ab. qd
dam ſimpliciter reliquit. quinquaginta tunc puel-
le maritande. mox ipa titia anteq̃ conſequat reli-
ctū. dubitat an expiret relictū vel ſit conuertendū
in aliam puellam maritandam. ⁊ pōt dici qd ex va-
rijs cōiecturis iudex arbitrat⁹ an teſtator habuit
reſpectū ad aīam an ad fauorē illius puelle. nam ſi
diu ei ſeruiert pſumptio erit qd voluit eam remu-
nerare. no. Ab. in. c. nos quidē. de teſta. circa finē.

Legata ad pias cauſas non vitiāt⁹ ex defectu
teſtamenti. quia hereditas non adit ex teſtamento
vel quia nō fuit facta heredis inſtitutio. qz iſta ſūt
de ſolēnitare iuris ciuilib⁹. no. in. l. j. C. d. ſacroſan.
ec. ⁊ in. l. ea que. C. d. fideicō. Ab. in. c. indicāte. de
teſta.

Legata incerta cui debeant⁹. Item qñ eſt optio
legatarij vel heredis. vide Ab. l. c. indicāte d. teſta.

Uicit ſm ius ciuile ſi quis delegat rem alienam
in qua habet aliqd ius nō debet totius rei extima-
tio. ſed ius tm qd habet teſtator videt legare. vt. l.
ſi domus. §. ſi. ff. de le. j. idēz ſi teſtator legauit rem
ſibi pignoratā. qz videt legaſſe ius pignoris qd ha-
bebat in rem. vt no. doc. in. c. filius. de teſta. naz ſi
legat rem ſibi ⁊ alteri cōem. qz tunc dicēdo lego rē
meā videt pte ſuam legare. vt. l. ſerui electōne. in
ſi. ff. de le. j. ſi tm dicat teſtator lego totā rem vel ver-
ba ſimilia tunc debet extimatio totius. vt no Bar.
in. l. cū alienā. C. de leg. idēz ſi leget rem heredis
ſui qd pōt. qz tunc debet res ⁊ nō extimatio. vt eſt
tex. in. l. vnū ex familia. §. ſi rem. ff. de le. ij. qd lati⁹
vide p Bar. in alle. l. cum alienā. ⁊ Bal. in. l. j. C. d.
ſacroſanc. ec. in hac tm materia nō eſt pcedendum
lege ſeculi ſed lege dei. ſed in lege theologica vñ ca-
nonica h non eſt decifum. vt poſſit peti extimatio
ergo ⁊c. ⁊ pōt eſſe rō. qz ille leges fouet quodā mō
lucru⁹ odioſu⁹ heredi. nec vident⁹ ſe fūdare ſup eā
tate naturali ex quo pōt trahi hec limitatio ad theo-
ricā antedictā qd vbiq̃q̃ ius ciuile fouet lucru⁹. pri-
mo odioſum vel rigorofum qd tūc nō ē ſeruandum
tale ius ciuile in foro canonico licet nō reprobet⁹.
p hoc. c. dilecti. de iudi. ⁊ in. c. j. de dolo ⁊ pti. ⁊ eſt
tex. ſi bene aduertat alle. c. fili⁹. vbi h pcludit Ab.

Legatū ſi eſt factū cō a cōſanguineo ſuo preſu-
mit eſſe relictū intuitu pſone licet ſit expſſum no-
men dignitatis. ⁊ ſic relictū factū ab extraneo ha-
benti adminiſtratōne pſumit factū intuitu eccleſie
ſi a ppinquo intuitu pſone. vt. c. requiſiſti. d. teſta.
vbi no. Ab. ⁊ Jo. an. in regula pmiilegium. de re.
iuris li. vj.

Relictū factū eccleſijs vel alijs pſis locis vñ hñt
adminiſtratōne eccleſie pſumit factū in dubio con-
tēplatione aīe. ⁊ ſic dicit legatū ad pias cauſas.
no. glo. in. l. ſi quis titio. ff. de le. ij. no. Ab. in. c. re-
latū. ij. ⁊ c. requiſiſti. de teſta.

Si legatū ſit filio Abartini nō videt relictū cōtē-
platione patris. ſed potius noiatur pater cauſa de
monſtratōnis. ⁊ maxime qñ exponit nomē ppiū
filij. no. Bar. in. l. cū aliquis. de iure delibe. ſecus
ſi leget aliquid ſeruo alicui⁹. qz tunc videt legatum
factū cōtēplatione dñi. vt alle. l. cū aliqd. no. Ab.
in. c. rainucius. de teſta. j. colum.

Legatū qñ eſt factū in aliqua ſpecie vñ puta cert⁹
fundus vel certus ſeruus. tunc competit rei vñdi-
catio legatario ad petendū legatū. ſecus ſi in gene-
re. qz tunc non competit rei vendicatio. ſed hypo-
theca vel actio ex teſtamento. vt no. in. l. j. C. de leg.
et Ab. in. c. rainaldus. ij. colum.

Legatū factū vñ ſi caſte vixerit an valebit ſi
ſecūdo cōtrahat. vide. §. caſtitas eſt.

Legatus

An pōt diſpenſare ptra cōſtitutōem legis vñ pa-
pe. vide qd no. Ab. in. c. officiū. de ele.

Legatus nō pōt cōmittere cām cognoscendam
ſimpliciter ⁊ d. plano. qz nō pōt iuris ordinē remit-
tere. vt no. glo. ſing. in. c. ſi. de here. li. vj. nec pōt p
uilegiū alteri cōceſſum minuere. ⁊ gl. no. in. c. pro
illoz. de pben. ⁊ ibi Ab. ⁊ i. c. niſi ſpēialis. d. of. leg.

Legatus pōt cōciliū puinciale cōgregare. no. in
c. qd tranſlatōnem. de offi. leg. ⁊ ibi Ab.

Legatoz ptas ē magna. de qua vide no. p Ab. i
rubrica de pſir. vñ. vel inuti. ⁊ p eū in. c. ſup his. de
ſi. inſtru. ⁊ p Bar. in. l. phibere. ver. plane. ff. qd vi
aut dam.

Legatus cardinalis vel alius an ⁊ qñ pōt abſol-
uere excoīcatos extra curiā romanā vel extra pro-
uincia vel aliū de veniētes. vide plene p Ab. l. c. ex-
coīcat⁹. de offi. lega.

Legati an pñt ſtatuta facere ⁊ an ſint ppetua. et
actio ex tali ſtatuto ſurgens an ſit annalis vel per-
petua ſeu alſ tpalis. Item an legati debeant require-
re conſenſum platoz ad talia ſtatuta faciēda. ple-
ne ⁊ no. p Ab. in. c. ſi. de offi. leg.

Legati indulgētia ſeu pmiilegium an durat ppe-
tuo. vide. §. indulgentia ſeu pmiilegiū.

Legatus d. latere ex generali ptate recipit ptatē
diſpenſandi in oibus caſibus in quib⁹ diſpenſant
epi archiepi pimates ⁊ patriarche ⁊ in oib⁹ alijs p-
ter reſeruatos pape. vt. c. ij. de offi. lega. li. vj. no.
Spec. in ti. de diſpen. §. ſequit⁹. Ab. in. c. ex parte.
de tranſla.

Legatus cardinalis an pōt milites creare. ⁊ an
equiparaſ regibus. vide. j. miles.

Legatus de latere an poſſit vnire aliquas eccle-
ſias ſue legatōnis auctoritate ſua. ſeu vnā eccleſiam
alteri concedere vel ſubijcere ſicut epus. vt. c. ſicut
vnire. de exceſ. pla. no. Ab. in. c. tua nobis. de con-
fir. vñ. vel inuti. ⁊ c. examinata. cū. c. ſe. eo. ti.

Legato ex latere adueniēte ſuspendunt⁹ officio

alioꝝ legatoꝝ. d. offi. leg. volentes. hosti. in. c. mā
data. de pſump.

Legatus d. latere licet possit beneficiū vacaturū
in certa ecclesia reseruare sue collatōi. p. certa pſo
na. vt in. c. cū dilect^o de iurepa. z in. c. pe. de offi.
leg. li. vj. si tñ pōt dare ius ad beneficiū vacaturū
vt. c. dilectus. de pben. et est ratio diuerſitatis. qz p
reſeruatiōē nullū ius acquiri pſone. qz poterit
variare legat^o z alteri pſerre. sed si daret ius ad be
nificiū vacaturū certe pſone defacti captaret mor
tem alterius. no. Ab. in alle. c. dilect^o circa prin.

Legatus etiā de latere nō pōt venire cōtra pri
uilegia cōcessa p. papā alicui ecclesie. vt colligat ex
gl. c. p. illoꝝ. de pben. p. hoc facit fm Abb. ibi qz
etiā delegat^o nō pōt puidere in ecclesia numerata
nisi fiat mentio de numero. vt in. c. constitutus. de
rescrip. multo fortius. nec legatus cū forior sit po
testas delegati illa cā vt. c. studuisti. de offi. le.

Legatus cardinalis pōt cōferre bñficia deuolu
ta ad sedē apostolicā. vt colligat ex. c. venerabilis.
de pben. z d. hoc vide glo. que hoc disputat z tenet
in. c. j. d. offi. le. li. vj. z cle. si de beneficio. d. pben. se
cus in beneficijs vacantib^o in curia. illa em̄ sol^o pa
pa confert. vt in. c. ij. de pben. li. vj. z dicūt vacare
in curia fm ea que habent in. c. pſenti. e. ti. li. vj.
no. Ab. in alle. c. venerabilis. j. colum.

Legatus cardinalis nō pōt venire contra statu
tum pape in p̄iudiciū p̄iuaray pſonay maxime
nō exiſtere rationabili cā. ar. cle. ne romani. de ele.
z qd no. glo. in. c. si. de heret. li. vj. vt refert Ab. in
c. auctoritate. d. insti. in prin.

Legitimatio

Legitimat^o p. sequens matrimonium filius natu
ralis vide. s. filius.

Legitimare qñ dicat papa cū illegitime nato vt
pmoueat ad dignitatē epālē. vide infra papa.

Legitimari nō pōt p. sequens matrimonium fili^o
susceptus i adulterio licet alter eoz ignoret. qd est
vex vbi nō interuenit matrimonium s. si matrimoni
um interuenit z ignorat^o alter cōiugū cōtraxit cū
alio coniugato filij inde genui sūt legitimi. et est ra
tio diuerſitatis qz p̄rahens matrimonium dat ope
ram rei licite ideo cuius ignorantia excusat. s. admit
tes viz sine matrimonio dat operā rei illicite cui
imputat^o oīa que sequūt etiā p̄ter suā voluntatē
vt. c. tua de homi. est conclusio Jo. an. Anto. et
Ab. in. c. tua. q. si. sint legi.

Legitimum pōt se p̄bare fili^o multis modis. Pri
mo si doceat p̄ntes suos publice cōtraxisse. vt. c. p.
venit. qui si. sint legi. Secundo si cōmunis opinio
vicinie habet q. erant tanq. marit^o z vxor. z sic cō
munis opinio vicinie pbat matrimonium quo ad ef
fectū legitimatiōis. no. glo. in alle. c. puenit. Ter
tio si pbat q. p̄ntes sui se tractabāt vt maritus et
vxor. no. Inno. in. c. ex p̄re de resti. spoli. z vide ali
os modos in. c. trāsmisse. qui si. sint legi. et in. l. si
vicinis sciētib^o. C. de nup. z i. l. filij. ff. de his q. sūt
sui vt alieni iuris. an aut aduersari^o dz admitti ad p
bādū cōtrariū vide glo. z Ab. i. allegato. c. puenit.

Legitimare pōt papa etiā quo ad temporalia in
terris alienis qñ subest maxima z ardua causa lz le
gitimat^o recognoscat aliū dñm. vtputa si est fili^o ali
cui^o principis z sequit magna fidei dilatio. quia
p̄pter talē causā vt aliam similit^o poterit papa exer
cere iurisdictionē tpālē. vt est tex. in. c. p̄venerabilē
qui si. sint legi. z ibi Ab. viij. colū.

Legitimare pōt papa etiā quo ad tēpalia nō re
cognoscentē supiorē seu filios ei^o. vt alle. c. p. vene
rabilē. x. insuper. z Abb. vbi. s.

Legitimare si pōt papa recognoscentē supiorē
nisi supior cōsentiat. nisi velit legitimare in spūali
bus. de si. p̄sby. c. ij. li. vj. vel nisi velit incipere a ra
dice matrimonij. vt. c. tanti. qui si. sint legi. z. c. qd
circa. de p̄sang. z affi. Jo. an. z Ab. vbi. s.

Legitimare nō pōt impator incipiendo a radice
matrimonij quia ad eum non spectat. vt. c. tua. de
ordi. cog. nec in spūalib^o p̄pter rōnes quas tangit
glo. in. c. ij. de si. p̄sby. Ab. vbi. s.

Legitimare nō pnt reges z alij p̄ncipes q. reco
gnoscut supiorē cū legitimatio sit fame restitutio z
sit reseruata p̄ncipi superiori. c. p̄du. Jo. an. z Ab.
vbi. s.

In legitimatione debet exprimi qualitas vt si ē
incestuosus vel adulterinus z incestuosus simul.
vel si legitimandus erat spurius duplicatus vt na
tus ex vxorato z vxorata. vt no. in. c. quia circa. de
consang. z affi. z in. l. j. ff. de nata. resti. z Jo. an. in
addi. Spe. in eo. ti. x. sed quero. idē si legitimand^o
habebat fratres legitimos. z de his nō facit mētio
nem. no. Jo. an. in Spe. d. succes. ab intesta. s. j. x.
si ex facto. est tex. in auē. qui. mo. na. effi. le. s. illud
Item requiritur q. legitimandus cōsentiat licet agna
ti non sint vocati nec consentiant. vt no. Jo. an. et
sentit Bar. in. l. gallus. s. quid si tamen. ff. de libe.
et postu. z hoc verū si pater ē viuus. vel hoc dispo
suit vt ille legitimaret. in auē. item si quis. d. natu.
lib. sed si pater nihil disposuit opus est vt vocetur
agnati quibus hereditas paterna acquisita est. ar.
in. l. j. z si. ff. d. nata. resti. als nō valet rescriptū le
gitimatiōis nisi p̄nceps ex certa scientia hoc velit
qd pōt etiā in p̄iudiciū alterius. vt no. in. l. si. C. de
senten. pa. Ab. vbi. s. x. colum.

Si pater nō hñs filios legitimos facit legitima
re naturalē. etiā si post nascat ali^o fili^o legitim^o nō
evanescit illa legitimatiō ex quo iā fuit p̄fecta. Spe.
et Jo. an. in. d. s. si ex facto. z Bar. de vulga. z pu
pil. substi. l. ex facto. Ab. in. d. c. p. venerabilem. x.
colum. et vide. j. p̄uilegiū qd hz p̄fectionē.

Ad legitimatiōem plis sufficit ignorantia alteri
us cōiugum. etiā si subsit impedimentū cōiugū. re
quiri in q. ignorantia subsit tpe conceptiōis filij.
nec sufficit ignorantia tpe contractus matrimonij
vt est tex. in. c. ex tenore. q. si. sint le. z ibi Ab. i. p̄nci.

Legitima

Que dicūt debitū bonoz subsidiū que debet in
re nature. licet non possit filius p̄uari p. l. muni
cipalē seu posituā. vt in auē. de triē. z semis. s. h nos
et. C. quoz bono. l. si. C. de inoffi. testa. l. lancim^o.

cū iure naturali pater filiū alimentare teneat. p. c. ius naturale. i. di. taxatio tñ quota ē de iure positiuo seu municipali. nā ius ciuile distinguit ius etiā diuinū. l. in totū illud tollere nō pōt. vt patet i numero testiū in testamētis. vt no. in. l. si. C. si ius vel vti. pub. et p. Inno. in. c. que in ecclesiā d. consi. Oldra. in suo p. xiij. viij. colum.

Legitima nō est soboles si post votū cōtinentie mariti et vxoris nascat. vide. j. votū.

Legitima filiū nō pōt a bonis patris tolli patre viuente ppter delictū filiū. vide. j. pater an tenet.

Legitima an sit deducenda de singulis reb' testatoris. vide. s. fili' an potest.

Legitimus

Scdm cōsuetudinē patrie sue debet vbiq; legitimus reputari. ar in. c. cū olim. de cleri. coniug. facit. l. j. de emanci. lib. et qd no. Bar. in. l. oēs p. ff. de iusti. et iure. et in. l. cūctos p. los. C. de sum. trinita. ad qñtionē illā nūqd testamētū senis p. ditū cū trib' testibus fm p. suctudinē patrie habeat vires suas q ad bona alibi exītia et tenet q sic. no. Ab. in alle. c. cum olim. circa prin.

Leprosi

Leprosi faciūt collegiū. vide. s. collegiū licitū et approbatū.

Leprosi non tenent soluere decimas de p. p. iis hortis ad vsum eoz p. p. iū. nec de alib' suis q p. p. iis sup. rib' nutriūt et p. m. itūtur h' eccl'iaz et p. dyteros. vt. c. ij. d. eccl'ie. edi.

Lex

Lex ciuilis generalis et rōnabil' a iure canonico deuians debet i suo foro obsuari. no. in. c. cum es ses. de testa. et in. c. j. de no. ope. nunci. Ab. vbi. s. iij. colum.

Lex positiua seruanda est in foro aie si nō ē peccati nutritiua. qz talis lex ē iusta ex quo auctoritate dei est edita et ipe deus videt edidisse p. suos ministros. viij. di. quo iure. si aut lex esset iniusta nō est seruāda in foro aie. et pōt esse iniusta ex fine. qd nō rendit in bonū cōe s. pnceps eā edidit. ppter p. priam cupiditatē. ad h. iij. di. erit aut lex. Item est iniusta ex auctoritate. qz excedit p. tatem cōdentis vel ex forma. qz nō distribuit eque onera subditis sicut d. z facere bon' paterfamil. ppter scandalum vel turbatōnē vitandā d. z talis lex iniusta seruari. de h. no. i. c. nisi essent. de p. ben. ad dictū Bar. in. l. vengalia. de pub. qui dicit q iuste fraudat gabela q iuste nō ē imposita. Ab. plene in. c. j. de consi. vide. j. papa. x. vbi ex manda. et. vide Ab. in. c. si. de p. scrip. in prin.

An venies cōtra legē positiuā peccet mortaliter Ab. plene in. c. nā cōcupiscentiā. d. consi. et in. c. ij. de treu. et pace.

Lex loquēs p. verba p. ntis vel p. teriti t. p. is an trahantur ad futura si de materia delinquēdi. vide j. statutū an.

Lex q disponit q in testamēto requirunt. v. ij. te

stes et. an est obseruanda. vide. j. testamentū q. p. prius et.

Lex principis si ē mere p. uilegiatiua d. z in vtroq; foro seruari. idē si ē lex fundata sup. naturali rōne tunc iudex ecclesiasticus tenet illam obseruare non rōne legis. sed ppter iusticiam naturalem. ad h. l. scire oportet. ff. d. ex cu tuto. et in. c. scdo requir. de ap. no. gl. j. d. c. cōsuetudo. Abb. in. c. eccl'ia sancte Marie. de p. sti. viij. colum.

Lex inducēs peccatū s. legez dei. vt p. scriptio cū mala fide nō valet in aliquo foro. et pōt cōpelli iudex secularis p. ecclesiasticū vt illam non seruet. c. l. cet. de iureiuran. li. vi. Ab. vbi. s.

Lex ciuilis si p. dicēs canonici si ē fauorabilis ē obseruāda etiā q ad clericos. c. j. d. no. ope. nun. Ab. vbi. s. et no. p. Ab. in. c. j. de in. inte. resti.

Lex nō ē aliud q ipa rō legis. vt. l. nō dubiū. C. de legi. et ibi Bal. et c. si. de reg. iur. li. vi. et ibi Dy. vnde quemadmodū corpus regulatur ab aia. ita et ipa lex regulatur a rōne. vt. l. cum pater. s. dulcissimis. ff. d. leg. ij. Bal. in. l. scire. ff. de ex cu. tuto. vbi verba legis restringunt et ampliant ad limites rōnis ipius legis vt ibi. et etiā si ratio nō sit expressa in lege. tñ ex quo non pōt elici nisi vna rō naturalis. et indicatiua d. z fieri extensio ad limites illius rōnis. quia p. sumendū est legislatorē fuisse motum ex rōne naturali. vt no. sentit glo. in. l. tale pactum ff. de pac. Ab. in. c. si. de rescrip. iij. colum. et in. c. ni hil est. de elec. et. colum.

Lex vel statutū an requirat scripturā. Ab. i. c. ij. de postu. p. zela. iij. colum.

Lex dioecesana et lex iurisdicōnis in quo differit etiaz que cōprehendunt sub lege diocef. vide p. ne p. Ab. in. c. dilectus. de offi. ordi. et in. c. auditis. de p. scrip.

Lex non est imposita iusto. vt in. c. licet. de regula. xix. q. ij. due sunt. qd d. z intelligi de lege penali. non de lege iurisdictionis. fatendū tñ est q exeratū iurisdictionis nō cōpetit contra bonos. vt. c. de p. stātinopolitana. xxij. di. et gl. i. cle. ad nostrā. d. he. re. et Inno. in. c. pastoralis. de offi. ordi. Ab. in. c. solite. de ma. et obe. iij. colum.

Lex positiua et p. ceptiua nō obligat ad p. ceptum si non fuit moribus vtiuentium recepta. vel si in desuetudinē abiit. no. gl. in. c. ij. de treug. et pa. qd intelligit verum fm Ab. ibi qñ lex p. ceptiua nunq; fuit deducta in obseruantiam sciente et valente legislatoe cōtradecere et non contradicente. talis lex nō ligat nec requirit tempus ad inducendū p. scriptio nem. sed sufficit binus vel trinus actus in contrarium. ar. in. c. legebatur. d. maio. et obe. et c. ita nos xxij. q. ij. si vero aliqui seruant. et aliqui non tunc non excusantur non obseruantes. ar. c. cum iā dudum. de p. ben. sed si superior non scit tunc requiritur p. scriptio. xl. annoz dūmodo sit rōnabil'. vt. c. si. de consue. lex ergo p. ceptiua non illaqueat sciente superiore eius non obseruantia. et nō p. tradi cente. vt. c. cum olim. de cleri. cōiug. no. Ab. in al. lega. c. ij. de treug. et pace.

Lex qñ apponit penā ipo facto. pōt tolli contra

ria consuetudine. nā ex nō exigenda pena et ex non
usu tollit lex. no. Ly. in. l. ij. C. q. sit lon. p. sue. Ab. in
c. ij. de treu. et pace.

Lex civilis nō pōt impedire iuramenti obligati
onē. vide. s. iuramentū cum dirigat.

Contra legem actus gestus non valet. vide. s.
actus gestus.

Leges penales generaliter disponentes habēt
locū etiā in ecclesijs et reb⁹ ear⁹ ex quo canones ex
presse nō p̄tradiūt. ē conclusio Ab. in. c. ecclesia sancte
Marie. de p̄sti. et in. c. ij. vt lit. pen. ij. colum.

Lex noua licet nō cōcernat p̄terita s̄ t̄m futura.
vt. c. si. de p̄sti. nō t̄m cōcernit illa futura que habēt
dependētiā omnimodā a p̄teritis. ar. c. pastorat. s.
verū. de ap. vbi h̄ no. Ab. in. prin. vide tex. iuncta
glo. in de. vt hi qui. de eta. et quali. et in de. j. s̄ testa.
secus aut vbi actus futurus nō est ita accessorius
ad actū de p̄terito licet habeat cū eo aliquā cōformi
tatē. et iste ē verus intellectus. c. cū tu. de vsur. vide
s. appellatio vbi cūq. et vide. s. appellatio vbi cūq.
suspendit.

Leges nō seruātur in terris subiectis tpali iurif
dictioni ecclesie. vide. s. ecclesia. ver. in terris.

Regis generalē dispositionē licitū est restringē
p̄ rōnē naturalem. licet rō nō sit i iure exp̄ssa. vt. c.
pposuit. de appel. et ibi Ab. j. colū. et qd̄ ipse no. i. c.
suggestum. eo. ti.

Regis verba possumus restringere p̄ rōnē natu
ralem. nā allegat iusticia naturalis ad limitationē
iurij p̄cedentiū. vt. l. scire oportet. s. sufficit. ff. de
excu. tu. et in. c. scdo requiris. eo. ti. in fi. Abb. in. c.
vt debitus. de appel. vlti. colum.

Etas nostri t̄pis nō patit̄ rigorē antiquorū iurij
cum nobis defecerūt merita et virtutes corpales.
vt habet in. c. fraternitatis. xxxiiij. di. et p̄ hoc dicūt
quidā volētes detrahēre sciētie iuris q̄ nō est pro
pria sciētia. qz sciētia ē incorruptibilis. et immutabi
lis. vt habet in. j. thopicoz. sed sciētia iuris muta
tur quotidie ergo et. sed dicendū q̄ licet mutentur
cōstitutōnes p̄riculares. nō t̄m mutat̄ ipm dictamē
seu cā finalis iuris. nam semp lex pducit̄ vt appeti
tus noxi⁹ sub iuri reglā limitef. no. i. p̄mio decre
ta. finis ergo iuris est inuariabilis. Sed cōstitutio
nes mutant̄ vt deseruiant fini. sp̄ em̄ debet esse lex
rōnabilis et sit fundata sup rōnē naturali immuta
bili alis nō est lex. j. di. consuetudo. iij. di. erit autē
lex. Ab. in. c. nō debet. de consang. et affi.

Lex q̄n aliquid indulget intelligit̄ saluo interes
se partis. vide. s. interesse.

Leges siles sequūtur dispositionē canonū. et sic
in effectu nō pōt dari cōtrarietas inter canones et
leges. qd̄ intellige in cā spectante ad ecclesiā. exēpli
fica in. c. vlti. de secun. nup. secus in materia indis
ferenti. qz tūc data cōtrarietate canon seruaf̄ i suo
foro. et l. in suo. no. in regula possessor. s̄ re. iur. li.
vj. et Ab. in. c. clerici. de iudi.

Leges potest inducere ecclesia p se sed non p̄tra
se. vide. s. ecclesia legem.

Lex seruaf̄ in foro ciuili cessante peccato. vide. j.
papa non potest tollere.

Lex seu consuetudo ad ordinatōem litis obserua
tur in foro vbi causa agitur siue sit questio inter
duos laicos eiusdē fori siue diuersi siue inter cleri
cū et laicū. qz talia statuta nō cōcernūt psonā. s̄ cau
sam q̄ illi foro subiecta. no. Jo. cal. in q̄stione sua q̄
incipit statuto cauet̄. et iō si in foro ciuili pimitur in
stantia certo tpe. vel tenef actor p̄stare cautionem
cū hoc cōcernat ordinatōem litis. etiā clericus tene
tur ad hoc. idē vult Inno. in. c. si. de feri. Itē si cle
ricus litigat in foro ciuili nō pōt appellare aū sentē
tiam. Itē si laicus litigat in foro canonico pōt libe
re appellare. ē conclusio Ab. in. c. qd̄ clericis. de fo.
cōpe. ij. colū. et in. c. si. de feri. circa fi.

Lex statutū vlt̄ consuetudo q̄ disponit circa formaz
rōnē cōtractus vel delicti siue rei vel p̄sone an de
beat obseruari in foro vbi causa agitat̄ siue clerice⁹
agat cōtra laicū. vel ecōtra in foro canonico vel se
culari in ordinatozys vel decisorzys. vide plene et
no. p̄ Ab. in. c. q̄ clericis. s̄ foro compe. et in. c. si. s̄
feri. circa fi.

Lex canonica est in ptem positiua. et in p̄te diui
na. ar. in. c. qualiter et q̄n. s̄ accu. in. j. et in. c. nimis
de iure iur. et qd̄ ibi no. et hoc maxie p̄pter decretū
pōt dici q̄ in p̄te subiect̄ ethice. i. philosophie mo
rali in p̄te theologie. no. Jo. cal. in p̄mio gregori
ano. de quo Ab. in. c. j. de iura. calū. ij. colum.

Legis mens et intentio est attendenda. vt. c. j. de
iura. calū. p̄cor. c. intelligētia. de ver. sig. et vbi rō ē
exp̄pressa in. l. illa restringit et ampliat dispositionez
letiam in odiosis. no. Dy. et Jo. an. in mercu. in re
gula certū. de re. iur. li. vj. facit. l. nō dubiū. C. s̄ le
gi. et l. cū pater. s̄ dulcissimis. de leg. ij. et l. cuz mu
lier. ff. so. ma. sed vbi rō nō est exp̄pressa mens legis
p̄cipi pōt ex cōiecturis rōe naturali q̄ potuit moue
re legislatozē. vt no. dicit Ly. in. d. l. nō dubiū. Ab.
in. c. j. s̄ iura. calū. iij. colum. et idē Ab. i. c. ad audi
entiā. de deci. vide. s̄. interpretari.

Legis verba debēt interpretari fm̄ cōm vsuz vul
garem. ad h̄ qd̄ no. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iu
sti. et iur. et in p̄mio decreta. no. Ab. in. c. capella
nus. de feri. circa p̄n. vide s̄. interpretatio. ver. inter
pretatur. cū se.

Maxime sūt mutāda que certā interpretatōez cir
ca legū obseruatōem sp̄ habuerūt. l. minime. ff. de
legi. et c. cū dilectus. de consue. nec de facili discedi
debet ab eo qd̄ diu iustū et equū est. ar. in. l. rebus.
ff. de consti. princi. et qz alis sic praticatus extitit. vt
no. Lapus sua allegatōe. l. a qua practica recedi n̄
debet cū de interpretatione legis querit̄. l. interpreta
tione. ff. de legi. Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spoli.
xvj. colum.

Dispositioni legali p̄ferf̄ dispositio iuris canoni
ci i cōcernētib⁹ piculū aie. no. glo. in regula posses
sor. de re. iur. li. vj. facit aū. vt clerici apud p̄pri.
epi. et in. c. sepe. de resti. spo. et ibi Ab. j. colū.

Lex q̄n inducit aliquā obligatōem et non puidet
de noie actōis. tūc dat̄ cōditio ex lege. no. glo. i. c.
cū liberū. de sepul. et in. c. si canonici. de offi. oz. li.
vj. et tex. in. l. vnica. ff. de cōdi. ex. l. et plenissime per
Ly. et Bar. in. l. ex placito. C. de re. p̄mu.

Circa nūqd cōditio ex lege sit actio vel sit iudicis officiu. et qñ cōpetat vñ. et qñ reliquuz. vide no. p. Ab. in. c. sepe. de resti. spo. iij. colum.

Leges penales sūt approbare p ius canonicum. ar. in. c. ecclia. vt lit. pen. xj. q. j. qz res in ecclesiasticis reb⁹ seruande sunt. no. in. c. ij. de ordi. cog. et in c. j. de do. et tu. et ibi Ab. v. colum.

Lex postiuua seu municipalis an pōt tollere legitimā filio debitā. vide. s. legitima.

Licet regulariter gesta pira legē sūt nulla. vt. c. vides. x. di. et l. nō dubiū. C. de legi. et c. q̄tra ius de re. iur. li. vj. s. si actus gestus nō hz ppetuā cām phibitōnis nō ānullat talis actus. vt no. glo. in alleg. l. nō dubiū. et in. d. c. vides. et in. c. tua. de spon. duo. item fallit si phibitio hz pot⁹ vim exhortationis. vt in casu. c. ad aplicā. d. regula. facit. iij. di. s. hoc est. et facit. l. in cōscribēdo. C. de pac. Itē fallit qñ phibitio principaliter sit in fauorē phibiti. vt i c. debitores. de iureiuran. qz tunc actus gestus cōtra legē nō ānullat. vt ibi no. Ab. i alle. c. ad. aplicā

Legis extensio nō dī fieri ad casū silem vbi cas⁹ silis hz legē specialē in cōtrariū. qz ex similitudine rōnis nō dī induci leguz correctio. no. Bar. in. auē. quas actiones. C. de sacrosanc. ecclie. sed vbi nō reperit. l. cōtraria bene pōt lex extendi similitudine rōnis. et sic intelligit. l. nō possunt. ff. de legi. et idem i statutis et consuetudinib⁹. p. l. de quib⁹. ff. de legi. no. Bar. in. l. nō dubiū. C. d. legi. no. Ab. in. c. traslato. de consti. in fi.

Lex si nō inuenit in casu eminēti dī pmo recurri ad sile statuti vel cōsuetudinis. vt sentit Bar. in l. de q̄b⁹. ff. de legi. et Ab. i. c. translato. de cōsti. i fi.

Si cōstat de mēte legis q̄ intendit p̄cipe obligat cōtraueniēte ad peccatū mortale. et de tali dicif q̄ si obedierit principi. et c. ij. de maio. et obe. et c. q̄b⁹ p̄cipit. xiiij. q. j. nā dīa p̄ceptiua legis ideo obligat ad mortale. qz resistendo superiori resistitur deo. xj. q. iij. qui resistit. idē vbi ex necessitate debet mādātū supioris adimpleri. vnde verbū rogo qñq̄ ponit p̄ p̄cipio fm subiectā materiā. xj. q. iij. rogo. et ibi glo. et sic approprianf dīa. et qñq̄ p̄cipio expōnit p rogo. ita q̄ sit verbū exhortatiuū. a p̄prio em̄ significato verborū ē recedendū si de mente contraria disponentis constat. vt. l. non alter. de lega. iij. no. Ab. in. c. nam p̄cupiscētiā. de cōsti. iij. colū.

Lex si loquit p verba equipollētia p̄ceptis vt inhibemus obligat cōtraueniēte ad peccatū mortale. nā inhibitiō p̄tinet i se p̄ceptū. no. Archi. vj. di. testamētū. et Ab. vbi. s. vbi vide qd si lex loquit p verba imperatiui modi.

Legis dīa p̄siliatiua vñ exhortatiua vt obsecramus vñ p̄sulim⁹ nō obligat ad p̄ctm. vt alle. c. q̄ p̄cipit. xiiij. q. j. et idē si p verba cōia vt decerno statuo vñ silla. no. bear⁹ Tho. scōa scōe. ar. dxxxvj. q. ix. et Archi. xxvij. q. j. c. j. et in. c. vñnā. lxxxvj. di.

Lex ciuilis vbi p̄ se habere ad cōmodū et incōmodū clericorū nō pōt dici p̄iudicialis. idē cleric⁹ inuētariū si p̄ficiens tenet vñtra vires hereditatis sic laic⁹. idē si agit p̄ clericū actōne cōmodati depositi empti et redibitoria. nā cū iste leges nō p̄dicunt ca-

nonib⁹ seruant q̄ ad ecclias et ecclesiasticas p̄sonas. p. b. c. j. de no. ope. nū. b. videf d mēte hosti. et Jo. an. in. c. j. vt lit. pen. b. hz locū in clericis nō tñ in ecclia q̄ ē p̄uilegiata. no. Bar. in. l. j. C. de sacrosanc. ec. et Bal. i. l. fi. C. de iure delib. ē p̄clusio Ab. in. c. ecclia sancte dīarie. de p̄sti. viij. colum.

Lex ciuilis nō pōt directe vel indirecte disponere sup m̄rimonio. no. glo. in. c. de puellis. xxxvj. q. ij. et Fre. de senis cōsilio. xxxv. et iō nō valet lex q̄ rā p̄tā p̄iuat oib⁹ bonis ipi⁹ raptoris cū inter eos de iure canonico p̄mittit m̄rimoniū. vt. c. cām. de rāpto. nā lex auferēdo lucrū videf intimidare matri moniū ex quo tradit q̄ ois pena legalis sit sublata etiā si sit apposita fauore filioz nisi esset apposita ex facto culposo ipi⁹ matris. vt si mater cognouit tūtelā filij. et nō petito tutore trāsiuit ad secundas nuptias. qz tūc punit mater. et hz locuz lex ciuilis. ex q̄ etiā inferf nō valere statutū laicoz p̄uicēs filiā cōtrahentē m̄rimoniū sine p̄sensu patris vel agnatorū. vt p̄cludit Jo. an. in. c. statutuz. de here. li. vj. b. cōcludit Ab. in. c. ecclia sancte dīarie. de consti. x. colum. vide. j. statutū laicoz. cū se.

Leges sunt ancille canonū. nā et ministris ipaz imperat ecclie. de ma. et obe. solite. et no. Jo. an. i. c. qualiter. de iudi. et intelligo ancillas quo ad illa q̄ cōcernunt conscientiaz et regimen aīaz. quo ad tēporalia vero vbi de peccato non agitur digniores puto. viij. di. quo iure. xcvj. di. cūz ad verū. sūt em̄ diuinitus p̄mulgate p cōseruatōe rōnalis creaturē cui⁹ ḡfa oīa dñs cooperauit. l. i. pecudū. ff. d. vsuris. et l. fi. de p̄scrip. lon. temp. de alto em̄ stilo et legum elegantia nō est rectus iudex qui in eis nō stuiduit. no. Berfi. in. c. j. de no. ope. nun. Clerico agēti cōtra laicū in foro seculari nō obstat lex vel statutum quo cauet q̄ post. x. annos nullus audiat super debito. qz talis lex vel statutū qd tendit ad lītis decissionem non ligat clericos. no. Spe. ti. de di. spu. aduocatoz. s. p̄orro. s. sed nunqd. et Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. et iur. et Jo. an. de solutio. c. fi. et Ancha. in regula ea que fiunt. de re. iur. li. vj. et in sua repetitōe. c. canonū. de consti. et i. c. j. de no. ope. nun. in fine.

Legi municipali nunq̄ derogat p non vsuz q̄a forte nūq̄ fuit in practica p mille annos. nec casus occurrit. secus aut si casus occurrit et p̄trariū practicum est. no. Jo. an. d. cleri. piuga. c. Jo. et docto. signanter p̄e. de ancha. in. c. vt p̄uilegia. de p̄uile. simile de his que cōpetunt p modū facultatis nō p modū iuris debiti que nūq̄ p̄scribunt. vt no. per doc. in. l. cū notissimi. in p̄nci. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. annoz. et p̄e. vbi. s. Item lex semp loquit et cōtinue est in viridi obseruantia. C. de here. l. arriani. nō ergo tollit simpliciter p nō vsū. s. p cōtrariū vsū. no. in. l. de quib⁹. ff. de legi. no. Anto. in alle. c. Joānes. et Archi. xvj. q. iij. s. ij. et iij. di. c. fi. ex quib⁹ p̄clude q̄ nō vsus habet non impliciter actū p̄trariū dispositiōis iuris. nec in substantia. nec in forma. vt qz nō accidit casus vel accidit. sed homines non sunt vsi lege p illo casu. nec tamen fecerunt cōtrariū tunc nō vsus non tollit legem. vt ex-

emplificat no. Jo. an. in allega. c. Joānes. de deri. cōiuga. idem no. ibi Ab. circa fi.

Lex continentie indicta clericis ex quo non erat de necessitate salutis. nec fuit recepta a grecis per longa tempora papa sciente et transgredientes nō puniente illa lex eos non ligauit. no. xij. di. de liberis. ex quo no. q. vbiunq. lex generalis recipit in usu a certo genere psonar. ab alio vero genere nō recipitur. nō recipientes nō peccāt saltem post longa tempora. ad hoc. iij. di. c. leges. et c. erit aut lex ex quo etiam inferit q. lex pceptiua tollit si morib. videntur nō recipiatur. licet aliud sentit hosti. in. c. j. de reu. et pace. sed illud dictū hosti. intellige qd est lex pcepti inducens ex natura sui peccatus et contrauentione. vt quia concurrat cum lege diuina. no. Ab in allega. c. cum olim. ij. colū. vide. j. sta tuere potest ecclesia.

Lex superioris vbi habet consuetudinem cōmuni in contrariū a principio vel expositio tollit lex superioris maxime superiore sciente et non contradicente. quod intellige si consuetudo est als rōnabilis. vt. c. fi. de consue. et iij. di. c. leges. et quod ibi no. sed vbi consuetudo esset irrationabilis vel non est cōmunis quia aliqui seruant legem aliqui nō. tunc respectu non seruantium potest procedere. c. cum iam dudum. de preben. scz quando plures sunt seruantes legem q. non seruantes. no. Ab. in alle. c. cum iam dudum. de pben.

Libellus

Libellus si plures continet articulos sepotos si prius constar de vno q. de alio pōt iudex prius p. nūciare sup illo. et sup alio pcedere. vt colligitur ex c. cū dilectus. de cōsue. et ibi Ab. iij. colū. vide. s. iudex. et vide Ab. plene in. c. cū inter. de re iudi.

Libellus et iuris ordo vbi de necessitate nō requirit non vitiat pcessus ppter libelli ineptitudinem vel iuris ordinē non seruati. vt colligitur ex no. i. c. bone. de ele. et ibi Abb. et no. in. l. vñ. ff. si cer. pe.

Libellus debet iustificari p actorē si petitio fuerit facta cōtra iuris dispositionē. vide. s. actor.

Libellātis intentio d. late intelligit etia si consuetudo non sit pscripta. vide. s. cōsuetudo.

Libellū nō ē necesse offerri vbi impetrat rescriptū a principe sup facto. s. sufficit q. offerat rescriptū p libello cū i ipso p. tinet tota intentio actoris. fac. c. ij. de dila. vt no. Inno. in. c. dudū. ij. d. elec. et ibi Ab. in fi. dicit tamē q. detur aliqualis petitio et sufficit q. in actis faciat scribi. ego talis peto mihi iusticiā ministrari. put in tali rescripto qd vobis p. sento p. tinet et. idēz Abb. in. c. p. terea. de dila. ij. colum. quem vide.

Si loco libelli tradat rescriptū originale quo nil penit. l. omnia ibi clare exprimant non sufficit ad iniam que nō est ferenda nisi lite cōtest. de elec. dudū. ij. d. l. ut p. t. c. j. qd h. v. i. iudicijs plenarijs sed in summarijs vbi sufficit aliqualis petitio. vt de sepe. de x. signi. i actis de distribuēda vt ibi d. r. satis est q. petat a iudice. put in rescripto p. tinetur vñ facta hac implicata petitōe sufficit rescriptū p. li

bello dum tñ p. ducat originale et copia solenniter auctētica i iudicio p. tere parte. et hoc no. vult Inno. in alle. c. dudū. et. Ab. in. c. p. terea. d. dila. iij. colū. et Archi. iij. q. iij. offera. et Spec. n. d. pben. s. pe. vide. s. libellū non est necesse.

Libellus est latissimi iuris. et semp debet interpretari inq. tum fieri pōt vt cōueniat libellantis intentioni. no. in. l. si quis. ff. d. iudi. et in. c. cum ecclesia sit trina. de cā pos. et p. p. et vide glo. in. c. p. t. itur. de reli. do. Ab. in. c. cū venissent. de in. inte. resti. et idēz Abb. in. c. auditis. de p. scrip. vide. s. actio si sit.

Libellus pōt esse generalis in accessorijs vt peto fundū cū possessionib. et p. nētis suis. de h. ple ne p. Inno. in. c. tanta. de excels. pla. Ab. in. c. cū venerabilis. de excep. in p. n. et in. c. cū ad sedem. de resti. spo.

Libelli oblatio vel l. t. cōtestatio ē de substantia ordinis iudicij. vt. c. vnico. de lit. p. t. Ab. in. c. cūz. j. et. A. de re iudi. et in. c. examinata. de iudi.

Libellus l. sit vnicius tñ si pōt cōphendere multos agendi modos quoz aliq. sūt inepti ps inepta nō h. vitare modū aptū. idē in rescripto apostolico cōtinent plures g. ras vt surreptio in vna non vitiat aliā. de primo. c. ad dissoluendū. de despon. impu. et ibi Ab. de secūdo. c. si eo tpe de rescp. l. vj.

In libello cōcepto sup rei vēdicatōe si solū venit directū dñum s. vtile. no. Inno. i. c. ceterū. d. iudi. i. gl. et Bar. i. l. si minor. s. j. ff. d. euic. et h. q. libell. ē late interpretandus i fauorē libellātis. l. si q. d. intēctōe ff. de iudi. et in. de. j. d. dila. Aba cñ dñi sumi in poti ori significato. no. Ab. i. c. ceterū. de iudi. pe. colū. vbi p. dudit q. libellus generalis nō restringit s. d. late intelligi vt cōgruit iuri actoris qd no.

Libellū generalē iudex recipe non d. ex q. vartj modi agēdi p. t. cōpetere. no. Inno. in. c. ij. de oz. cog. d. ergo iudex in tali casu cōpellere libellantez ad exprimentā in tali casu actionē seu cām agēdi ex qua possit colligi mod. agendi. s. si generalis sit recept. valet. ar. l. fi. c. d. annali excep. et sit p. dēna tio fm illā q. minozē p. batōem requirit. ff. de re iudi.

Libellus ē admissus sine oī exp. sione cāc et nō fuit op. positū valet pcessus. s. oportet q. postea clare p. bet intentionē suā als succūbit. vt Ab. s. circa fi. et no. in. c. l. fe. de dila. et in. c. cū dilect. d. oz. cog. ij. colū.

Libellus incertus circa res que nō p. t. certifica ri vt circa v. t. s. l. l. i. admittit. vt ar. in. l. j. s. qui autē ff. quoz lega. et l. q. de tota. s. incerte. ff. de rei ven. et eoz que no. in. c. const. tutus. d. in. inte. resti.

Libell. nō vitiat l. nō p. dudit d. iure cōi vñ m. nicipali. s. tñ p. dudit aliq. speciali etiam non allega to dñ tñ de eo fiat fides in processu cause. vt no. in. c. ex p. t. B. de so. compe. nec valet theozica Inno. i. c. j. de offi. vica. quia in principio pōt obijci cōtra talem libellū et reijci vt ibi. sed si nō obijciat talis ē q. postea iustificetur in meritis cause. ar. in. l. fi. C. de annali excep. et Ab. in alle. c. ex p. t. ij. colum.

Libellus d. ē clarus. et nō cōtinens aliquā ob. scuritatē in q. cauendū est a nimia generalitate. vt c. ij. de libel. obla. Item q. non sit alternatiuus. vt

l. p̄tor edixit. §. q̄ aut̄ p̄tor. ff. de iudi. Itē ne sit p̄di
rionalis. insti. de x. obli. §. ex cōditionali. Itē nec
habet verbū duplex. seu pregnans. d̄ rescrip. c. fi.
de re. du. l. si is q̄ ducēta. facit. c. cōstitutus. de i in
te. resti. Ab. in. c. j. de libel. obla. circa p̄n.

¶ Libellus exigit̄ necessario in causis plenarijs.
no. p̄au. de leaza. in de. sepe. de ver. sig. z Anto. i
c. j. de libel. obla. hinc est q̄ p̄tes non p̄nt cōi cōsen
su progare instantiam cause principalis. vt. l. pro
perandū. C. de iudi. m̄ sūmarijs tamē est speciale
vt sufficiat dare petitōnē apud acta. no. Ab. i alle.
c. ij. eo. ti.

¶ In libello res petita debet specificari vt euitet̄
obscuritas z equiuocatio. nec tenet̄ reus aliter r̄si
dere libello. vt. c. ij. de libel. obla. Itē sufficit pete
re in genere si sic gen⁹ esset restrictū q̄ equiuocatio
euitaret̄. z h̄ iō q̄ satisfactuz ē menti iuris. ar. l. cer
tum. ff. si cer. pet. z q̄d no. Inno. in. c. certificari. d̄
sepul. als si non declarē esset l̄tima cā appellandi.
vt alle. c. ij. z ibi Ab. in prin.

¶ Libellantis iuramēto est standū sup̄ ignorantia
eoz que in libello non declarant̄. ff. d̄ cōtra. emp.
l. in venditionib⁹. z duab⁹. ll. sequētib⁹. z auctenti
ca generaliter. C. de epi. z cleri. Abb. in. c. ij. de li
bel. obla. ij. colum.

¶ Libellū seu petitionem actoris non pōt alterare
omissio qualitatum rei petite cū cōstat de corp̄e iu
sticie legatis. §. si q̄s in noie. z q̄d no. in. c. significā
te. de rescrip. cum ad certificationem requirantur
t̄m̄ iste exp̄ssiones. vt no. Inno. in. c. certificari. de
sepul. z no. q̄ tunc debēt exp̄rimi qualitates rei q̄si
res debita est certa. secus si incerta. vt q̄z debet̄ in
genere vel sub alternatione. quia tūc sufficit gene
ralit̄ petere vel alternatiue. vt. l. vbi aut̄. ff. de ver.
obli. Ab. in alle. c. ij. de libel. obla. ij. colū.

¶ Si in libello non exp̄rimūtur qualitates rei nec
fuit a principio obiectum cōtra generalitatē libel
li potest ex p̄bationibus cert̄ficari res. z si non cer
tificatur inferitur sentētia cōtra actorem. quia non
apparet in quo sit fienda cōdemnatio cum snia de
beat esse certa. insti. de acti. §. curare. Ab. in alle. c.
ij. de libel. obla. ij. colum.

¶ Si libellus ex alijs demonstratōnib⁹ q̄ exp̄ssis
in eo potest certificari. vt quia nomen rei petite est
notissimū z speciale frustra addit̄ alia demonstra
tio. vt. l. j. in fi. ff. de p̄ui. doti. sentit Bar. in. l. li
belloy. ff. de accusa. Ab. vbi. s̄.

¶ Libelli incertitudo quotienscūq̄ causat̄ ex facto
aduersarij nō potest imputari actori sed reo q̄ euz
certificare non vult. no. Inno. in. c. p̄stitutus. d̄ in
inte. resti. z l. hosti. z Ab. i. c. ij. d̄ libel. obla. ij. colū.

¶ Si in libello actor petat fructus rei debet exp̄mi
certa quantitas fructuuz p̄ceptoz nisi aliud veniat
ex natura actionis. vt in interdico vñ vi. no. In
no. i. c. tanta. d̄ excels. p̄la. §. si ignorat quantitatem
fructuū sufficit eos generaliter petere §. postea i p̄
cessu debet p̄bare certam quantitatē als nō posset se
q̄ certa snia. ad B q̄d no. in. c. ex litteris. de iureiur.
Abb. in. c. ij. de libel. obla. ij. colum.

¶ Libellum an possit actor emendare. vel an possit

fit eū mutare vel aliā actionez accumulare. z an ex
tali variatōe vbi h̄ fieret sit actor cōdēnandus in
expens. vide no. z plene per Abb. in. c. ij. de libel.
obla. x. colum. cum se.

¶ Libellus debet attrēdi tam circa substantiā et ef
fectū q̄ circa generalitatē p̄cedendi in modo con
cludēdi z nō in modo narrandi. sup̄flua em̄ vt ge
neralit̄ narrata nō h̄nt alterare p̄clusionē libelli vt
ip̄ius naturā. satis em̄ est q̄ libellus sit clarus circa
modū concludendi nec sup̄flue narrata subiacent
p̄bationi vt in. c. ex p̄te. B. de fo. compe. est tex. in
c. littere. d̄ dila. z ibi no. Ab. circa prin. idē notant
d̄si de rota deci. lxxxi.

¶ In libello generalis cōclusio nō debet admitti
cū a principio reus debeat petere declaratiōem ip
sius si nō fuerit petitiū procedit libell⁹. ar. i. l. fi. C.
de annali excep. z fiet p̄dēnatio fm̄ actionē que m̄
nozē p̄demnationē requirit. ar. ff. de reg. iuris. l.
sp. z. c. inter dilectos. de fi. instru. nisi i medio litis
ex p̄bationib⁹ vt quia dixit exp̄sse appareat qualis
agere velit. ff. de iudicib⁹. l. si q̄s intentione. Inno.
z Ab. in. c. cum dilectus. d̄ or. cog. xxiij. columna.

¶ Libellus est largissimi iuris seu largissime inter
pretationis quo ad vim comprehensiuā. compre
hendit em̄ omnia que possūt adaptari materie de
ducte in iudiciū. nisi exp̄sses fuerit exceptum. et
sic intelligit̄ tex. in. c. cum ecclesia sutrina. de causa
pos. z p̄prie. z ibi no. Abb. ij. colum. cum tamē sen
tentia debeat esse conformis petitioni. vt. c. qualif.
de accusa. z fatuus est iudex qui p̄nunciat sup̄ nō
petitis. vt. l. fi. C. de fidecō. liber. nō debet libellus
recipi generalis. vt. l. fi. z quod ibi no. C. de annali
excep. q̄d intelligo in actionib⁹ stricti iuris. quia in
illis nō veniūt nisi illa t̄m̄ de quib⁹ notatim actum
est vt venirent. vt. l. eleganter. ff. de dolo. in iudi
cijs t̄m̄ bonafidei specialib⁹ vt i rei vendicatōne z si
milib⁹ veniūt oia dum t̄m̄ possent in libello comp̄
hendi ita q̄ sint p̄portionabilia nature actionis in
iudiciū deducte vt fructus exp̄se z vfure zc. ē em̄
in hoc libellus latissimi iuris. vt dixit idē in iudi
cijs generalib⁹ z vniuersalib⁹. veniūt em̄ i his oia
que comprehendunt̄ sub vniuerso nisi specialiter ex
cipiant̄. vt alle. c. cū ecclesia sutrina. z ibi Ab. ix. co
lum. vbi ex generalitate libelli p̄nt elici plures mo
di agendi p̄t z debet iudex in p̄ncipio interrogare
actore quā actionē velit intentare. vt. c. pastoralis
de cā pos. z p̄prie. §. si si interrogat. z admittit̄ libel
us generalis que actio interpretabit̄. vide no. per
Ab. in. c. ij. de or. cog. z in. c. dilecti. de iudi. z in. c.
ij. d̄ libel. obla. z. s̄. libell⁹ ē largissimi. z. s̄. i alijs x.

¶ Libellus nō vitiat̄ si p̄clusio p̄cedit narratōnem
licet ad rectū ordinē obseruandū ōz prius factum
narrari. z postea p̄cludi. vt. c. litteras. de resti. spo.
prima colum.

¶ Libell⁹ i iudicio vniuersali vt cū petis̄ ecclia cū
p̄t̄ncipijs suis admittit̄ generalis. idē in petitōe
hereditatis veniūt oia que sunt in hereditate. no.
Inno. in. c. eam te. d̄ rescrip. z no. in. c. quia. w. de
iudi. z Inno. in. c. cōquerēte. de offi. ordi. z in. c. tā
ta. de excels. p̄cla. z non solum in hac generalitate

venit id qđ erat apud reū tpe petitiōis sed etiam tē
pore sententie. ff. de petito. heredi. l. si quo tempo-
re. idē si post sniam reperiat possidere. naz poterit
peti executio sup illis nouiter possessis. qz nūc pro-
bant ad illā rem prinere. z fiat sine litis ptestatōne
sūmarie. no. Inno. in alle. c. conquerente. z no.
in. l. iij. de peti. here. ff. z. l. si a te. de re iudi. Ab. i
c. cū ad sedē. de resti. spo. ij. colum. z veniūt etiā ea
qđ hereditati accedūt etiā si nō fuerūt testatoris. ff. d
peti. here. l. item veniūt.

Libellus incertus sup pertinētis rei petite ad-
mittit cum pinentie sequant rem tanq̃ accessoria
vt no. de ordi. cog. cū dilectus. z sic libellus pōt eē
incertus in accessoris qđ limita verū quādo talis
est que principaliter peti que hz accessoriū. vt ē ec-
clesia vel hospitale qđ hnt dotes suas. idem qđ sunt
accessoria actioni in iudicio deduce. vt interdīto
vnde vi. ex cui? natura oīa mobilia z imobilia ibi
existentia z oīa damna z interesse veniūt. l. j. §. re-
ctissime. ff. de vi z vi ar. z vide Inno. in. c. tanta. d
exces. pla. z in. c. certificari. de sepul. z in. c. cōque-
rente. de offi. ordi. Abb. in. c. cum ad sedem. de re
sti. spo. iij. colum.

Libellus generalis an z qđ admittat quādo pe-
tuntur iura epalia vel cum pertinentis suis. vel
quando petitur ecclesia cum pertinentis. vel qđ
patronus petit rōnem de temporalibus. vide plene
et no. per Abb. in. c. cum ad sedem. d resti. spoli.

Libellum non compellit actor declarare in vni-
uersalibus iudicijs sed secuta condemnatione ge-
nerali satis erit tpe executionis pbare illud esse de
pertinētis vel d hereditate. vt in. c. inter dilectos
in si. de dona. z in. c. cū venerabilis. de reli. domi.
no. Ab. in allega. c. cum ad sedem. viij. colum.

Libellus seu sententia non vitiat licet verba p-
pria ad substantiā materie non inferantur. nam li-
cet incorporalia non possideantur sed quasi possi-
deantur si tamen alleget possessio in istis incorpa-
lib? si ppterea cōcludit vitiuz. vt in. c. cū olim. iij.
de resti. spoli. idem in dictis testiū qui qđqz impro-
prie loquūtur z in alijs dispositionibus z cōtracti-
bus. nam verba impropria sū substantificā mate-
riā intelligi debēt. vt. l. si vino. z qđ ibi no. ff. loca.
Ab. no. in alle. c. olim. ij. colum.

Sufficit in libello narratione facta concludere
generaliter vt peto mihi d pdictis iusticiā fieri. In
no. m. c. ij. de ordi. cog. z etiam post conclusionem
libelli debet poni illa cōclusio generalis. z qđ addij-
ctā alia clausula que est in vsu z peto predicta oī
forma z modo z iure quibus melius possum z de-
beo. vt ibi no. Inno. z Abb. in. c. vnico. de litis cō-
testa. xv. colum.

Libellum nō vitiat pposteratio vt si actor petat
reum cogi z cōpelli ad pdicta z condemnari. z idez
si primo conclusit z postea narrauit. no. in. c. vene-
rabilis. de excep. Abb. in. c. vnico. de litis contest.
xvij. colum.

In libello generaliter concepto solum compre-
duntur in iure expressa. no. glo. m. c. conquerente
de offi. ordi. nisi sint surrogata in loco iurium de

histozi de iure cōmuni. vt ibi no. z per Jo. an. i. c.
constitutus. de reli. domi. quandoqz non sunt sur-
rogata. sed veniunt accumulatiue. z illa non com-
prehēdūt. z pcedit qđ no. glo. z doc. in alle. c. con-
stitutus. idem si sunt sepata. vt no. in. c. cū dilectus
de arbi. no. Ab. in alle. c. constitutus.

Libellus sufficit qđ sit certus in principali licet sit
incertus in accessoris. vt no. dicit Inno. in. c. tan-
ta. de exces. pla. z Ab. in. c. ij. de libel. obla. z i. c. cū
venerabilis. de reli. domi.

Libellus pcedit. s. peto tale ius z tale rē. aliqui-
bus specificatis subsecuta clausula generali z si-
milib? naz cōprehendit hec clausula oīa alia acces-
soria z similia exp̃ssis. vt. c. dilectus. d capel. mo. ex
ibi Abb. z vide latius Inno. in. c. si. de offi. archi.

Libellus iste in actione personali pcedit scz pe-
to talem compelli ad solutionem talis quantitatis
mihi debite. vt. c. olim cām. de censu. contra theori-
cam. Bar. in. l. j. C. d execu. rei iudi. qui dicit qđ de-
bet petere eum condemnari z postea petere vt cō-
pellatur ad soluendū. sed licet dicta opinio est ma-
gis tuta tamen libellus ille non vitatur. quia tacite
petitur condemnatio. nam qui vult consequēs
videtur velle antecedens. vt no. in. c. cum. Ab. de
consti. z Abb. in alle. c. olim cām.

In eodem libello pōt quis petere damnū z exti-
mationē iniurie. vt colligit ex. c. olim. de iniur. nā
licet vnū competat ad rem familiarem alterū ad vin-
dictā. vt. l. p̃roz. §. si dicat. ff. de iniur. tñ vterqz dici-
tur ciuilitur intentari ciuilib? tñ z criminalis cumu-
lari non possunt. vt. l. interdum. de pub. iudi. no.
De. in alle. c. olim. de iniur.

Libellus vbi continet plures articulos snia p̃t
esse p parte absolutoria. z p pte cōdemnatoria. vt
colligit ex. c. rainaldus. de testa. ex quo inferitur qđ
pōt quis approbare sniam respectu articuli facien-
tis p se z reprobare in articulo faciente cōtra se. z
sic pōt quis appellare a snia in eo qđ facit cōtra se. z
approbare quaten? facit p se. nā tot vident? senten-
tie quot sunt articuli. vt. l. etiā. ff. de mino. no. Ab.
in. c. rainaldus. iij. colum.

Libelli verba improprian? vt concludant intē-
tionem libellantis. vt est tex. iūcta glo. in. c. p̃stitu-
tus. de reli. domi. vbi census ponit p emphiteosi
facit qđ no. in. l. si quis intentione. ff. de iudi. Ab. i
c. rainaldus. x. colum.

Libellus alternatiu? admittit qđ in vtracqz pte
alternatiue admittit intentio libellantis nec p hoc
reddit incertus ipse reus. facit. c. ex pte. de rescp. z
de ele. dudū. z quod no. Inno. in. c. cōstitutus. de
in inte. resti. z Ab. in. c. ex parte. B. de fo. compe.
circa p̃in. z in. c. cū cā. de emp. z ven. in p̃n.

Libellus alternatiuus non vitiat quādo talis ē
alternatiua que non inducit obscuritatem z i qua
libet pte ipius includit intentus libellantis lz non
oriat eadem spēs agendi sed diuerfa. est cōclusio
Abb. in. c. ex parte. B. de foro compe.

Si in libello actor narrauit respiciētia petitorū
z possessorū. z cludit exp̃sse i possessorio. z postea
addit illā clausulam. z peto mihi de pdictis iusticiā

fieri et poterit postea super petitorio probationes inducere. quia ista clausula generalis potest compleri utrumque de quo in narratione fuit facta mentio. de elec. in genesi. et ut verba aliquid operentur. de priui. si papa. li. vi. nam talia sunt subiecta qualia predicata promittunt. c. inter dilectos. §. ceterum. de si. instru. Abb. in c. cum dilectus. de ordi. cog. xxiij. colū.

Si in libello ex narratione facti possit elici plures actiones quarum quedam sunt apte. alie vero inepte et concludunt in epra subiecta illa clausula generali de predictis peto mihi iusticiam fieri et. quod libellus non potest reijci tanquam ineptus. et potest probatio induci super acta. actio ne bis idem repeti videatur. et ut faucam? actio in prin. iuxta no. in. c. cum ad sedē. de resti. spo. Abb. in. alle. c. cum dilectus. xxiij. colum.

In interdicto unde vi non est necessaria conclusio. si satis est narrare spoliacionē. per hoc. j. q. iij. q. p. su lar. quod est verum in his in quibus iudex supplet ex officio. nam utilitate puata iudex regulariter si supplet no. Inno. i. c. ad nrm. de iureiur. et in. l. iij. §. si aut iudiciū. ff. de dam. insec. et quod no. in. c. bone. j. de postu. p. cla. et c. oblate. de apel. et c. j. de couer. cō iug. si enim videt iudex quod spoliatus beneficio suo. et alium ibidem intrum sum satis potest et debet propter periculum aliarum supplere ex officio suo. de offi. or. c. ordinarij. li. vi. vnde tñ est ut semper fiat conclusio. no. Abb. in c. i. litteris. de resti. spo. i. prin. vide. s. iudex potest supplere.

Libellus non extendit ad iudicium proprietatis etiam si in possessorio fiat narratio proprietatis. et licet verba concernentia proprietatem non verificentur sufficit probare possessionem dum tñ concludat ad restitutionem. ut. c. ex parte. de fo. cope. vbi late per Abb. et in. c. ex parte. de rescrip. j. colum.

Ubi in libello uti possidentis narrat proprietatem non potest pronuciari super proprietate nisi modus concludendi hoc habeat. quia in sententiando concludendi modus non narrandi debet attendi. ut in. c. licet causā. ver. nos cognoscentes. de pba. et ibi docto.

Libellus non requirit super exceptioe dilatoria neclitis contestatio seu iuramentum calumnie. no. in. c. prudentia. §. sexta. de offi. dele.

Libellus alternatiuus tñ admittit quā quis non potest certificari. quia dependet certificatio ex parte alterius. et hoc probat text. in. c. constitutus. de in inte. ref. et ibi per Inno. et l. q. autē. ff. de legi. no. Abb. in. c. cum contingat. de offi. dele. circa fi. et in alle. c. constitutus. per Abb.

Libellus potest et debet iudex ex officio suo lacerare propter eius ineptitudinem. vide. s. iudex debet ex officio. et s. iudex potest ex officio suo libellum et. et c. j. de offi. iudi. et l. j. ff. de offi. assesso.

Libelli oblatio et lites contestatio. an requirantur i causa appellationis. vide no. per Abb. in. c. p. tuas. de appella.

Fundans se in libello super certa qualitate illam oportet probare. vide. j. pbatio. et fundans se.

An contenta in libello videatur quis confiteri. vide s. confiteri quis videtur.

De ineptitudine libelli potest opponi per reum. etiam

si libellus suscepit in quacūque parte lites etiam post sententiam. vide. j. reus suscipiens.

Libellus etiam si sit ineptus si liquet iudici de merito causae pronuciabit diffinitive. si si non liquet et appareat libellum esse ineptum aut actio seu intentio. pronuciabit interlocutorie absolueno ab instantia iudicii et iterum poterit de nouo iudicium inchoari etiam delegati. no. glo. in. l. pperandū. §. et si quidē. C. de iudi. no. Bar. in. l. i. ff. de accusa. Abb. in. c. examinata. de iudi. in fi.

Narratio proprietatis in libello super possessorio non ampliat vires libelli nec grauat libellantē ad probationem proprietatem etiam si hoc expressit in rescripto delegatorio. nec admittit partem aduersam ad proponendum aliquid concernens proprietatem. ut ē text. in. c. ex parte B. de fo. cope. et ibi Abb. circa pñ. cor. c. pquestus eo. ti. c. licet. de pba. debet ergo libellus attēdi circa modum concludendi non circa modum narrandi. et idē in rescripto. ut alle. c. ex parte. et Frede. pñ. xxiij.

Libellus nec scriptura non requirit in modicis et vilibus causis. c. si quis cum clerico. xj. q. j. et aut. nisi breuiores. C. de sen. ex peri. reci. et q. dicat ea vilis relinquat arbitrio iudicantis considerans qualitates personarum. ut no. gl. in. c. si de re iudi. li. vi. et Bar. in alle. aut. nisi breuiores. vel dicat vilis ea si plus pendere in litigando esset id quod petit. no. Bar. i. l. medietatis. C. de anno. et tribu. Abb. in. c. j. de libel. obla. vij. colum.

Libellus non debet dari si petit sententia executio ni mandari manu militari alio non esset litium finis. et finis vni? litis esset alterius principium. C. de re. cre. l. si quis. et de fruc. et li. expen. l. terminato. Inno. et Abb. in. c. j. de libel. obla.

Libellus non est necessarius in notorijs. de iure ran. ad nram. et c. quonia. de si. pñ. Inno. et Abb. in alle. c. j. eo. ti.

Libellus potest remitti a partibus. nam possunt inter se conuenire quod iudex si in figura iudicii si de plano ex officio veritate audiat et inquirat. et finem quod inuenerit iudicet. et sic intelligit. C. de priui. scho. l. q. tñs. in fi. li. xij. et aut. ut differen. iudi. §. si vero contigerit. col. ix. et quod no. de arbi. cum tpe. nam posset fieri ex conventionione prius quod libello omisso finiam daret. non erit finis dictum talium. si dabit tñ iudex quod dā mandatum finem quod sibi videbitur. no. glo. in. c. si de re iudi. li. vi. Abb. i. c. j. de libel. ob. pe. colū. et in fine.

Libelli materia in reali seu personali et in vniuersali iudicio vel generali. et si actum fuerit ad vnam speciem tñ et agens succubuit vel si egit alternatiue vel sub disunctione poterit iterum agere. vide no. per Abb. in c. ij. de libel. obla.

In libello licet causa petendi sit apponenda tñ si omittat si vitiat libellus si oportet exceptioe. vide. s. causa petendi.

Stat narratis in libello contra libellantē. ut. l. cum pñ. C. de lib. cau. et c. examinata. de iudi. Inno. i. c. j. de offi. vica. Abb. in. c. si de libel. obla.

Libellus est lacerandus per iudicē quā exceptio promptoria est notoria. vide. s. exceptio promptoria que est notoria.

Libellus in die feriata in qualibet cā etiam ciuili pōt offerri. vt est tex. in l. miles. §. sexaginta. ff. de adul. et ibi Bar. q. indistincte h̄ tenet. et Ab. i. c. p̄te rea. de dila. iiii. colū. et in. c. si. de iudi.

Inferior citra papā nō h̄z p̄tatem vltra vires libelli. vide. §. p̄fessio. x. si reus.

Ubi cōstat de defectu iuris agendi debet iudex lacerare libellū. no. Inno. in. c. j. de offi. vica. et no. in. c. pastoralis. de cā pos. et p̄prie.

Libellum si actor in iudicio proponat petēdo rē aliquā vel iura aliqua vel aliquē sibi obligatū sed non pbauit si tñ sup eodē libello reus pbauit d̄ iure suo solū absoluit ab instātia actoris. s̄ nō. pnunciatur p̄ eo ac si egisset. nam sup eadē instātia alius iudex citra papā non pōt pnunciare vltra cōtentā in libello etiā i cā bñficiali. vt notāter sentit Lōpos. et Jo. an. in. c. mandatū. de rescrip. inferior tamen a papa in eadem instātia debet iudicare fm vires libelli sed postmodū pōt ex officio pcedere in his in quibus vertit̄ periculū aie. est cōclusio lhosti. et Ab. in. c. ex cōquestione. de resti. spo. cōtra Inno. et Jo. de lig. et Anro. vide. §. confessio. x. si reus.

Libellus pōt in iudicio concipi si peto talē rem et si cōtradixeris mihi peto talem penā. ar. C. loca ti. l. cōductores. et h̄ propter lites diminuendas. vt c. rainaldus. de testa. vbi hoc tenet glo.

In libello p̄postera petitio non admittit̄. et qui se in allegatiōe cōtrarioz implicat repellit̄ ab vtroq̄. nam frustratorio iudicio nō debemus vñ ne in uanū litiget qd̄ exemplificatur in. l. vt debitū. C. d̄ actio. heredita.

Libellus pcedit sic. dico sniam nullā. s̄ si appareat aliqua peto ecclesiam restitui tanq̄ lesam. vt. c. cū olim. ij. de p̄iui. x. tandem. cōtraria ergo remedia rescissoria ponūtur sub cōditōne cū nulla. l. nullitas et restitutio. cōcordat. c. cōstitutus. de in inte. resti. Itē nullitas et appellatio. d̄ apel. dilecto. Itē dñium vel quass. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. et vide in Spe. de sen. plati. §. iuxta. ver. sed nunqd̄ talis libellus. vt refert Ipe. de ancha. in alle. c. cum olim.

Libellus p̄t offerri iudici etiā absente pte. vt no. in. c. j. de libel. obla. et in. l. miles. §. sexaginta. ff. de adul. et iō non ē de acti. iudiciū. vt no. doc. m. c. quoniam. de pba.

In libello verba illa saluo iure addēdi et̄. nihil opantur. qz nihilominus poterit actor addere vel minuere in libello vsq̄ ad litis cōtestationē. C. de eden. l. edita actio. ponūtur tñ hec vba ad caute lā qñq̄. ar. insti. de actio. §. si minus. et in. c. inter dilectos. de si. instru. et ibi glo. et Inno. et lhosti.

Quādo agit̄ ex vendito libellus et snia debēt cōcludere vt res vacua et libera tradat̄ et expedita a quibuscūq̄ creditorib̄. vt colligit̄ ex. c. cū Joānes heremita. de si. instru. §. j. et ibi doc. p̄ hoc tex. in. l. ij. §. j. ff. de act. emp. et ven. l. j. non pōt compelli p̄cise ad rem tradendam qñ nō h̄z facultatē rem restituendi. vt in. l. ex vendito. §. j. ff. de acti. emp. vide j. venditor compellit̄.

Libellū famosum faciēs p̄sumit̄ prauo aio fecit̄.

se et puni. vide. j. p̄sumit̄ malum.

Libellus si cōtinet plura capitula an valeat sententia p parte lata. vide. j. snia. x. an si libellus.

Sententia lata sup libello inepto ē nulla ipso iure vide. j. snia lata.

Libellū poteris saluare a cōtrarietate dicēdo cōtractū nullū. et petēdo illū cassari. nā l. qd̄ nullū est nō pōt amplius cassari intelligit̄ tñ in q̄tū de facto pcessit. facit qd̄ no. in. c. accedēs. j. vt lite nō cōtest. no. Ab. in. c. si quis p̄byteroz. de re. eccle. nō alie. ij. colum.

Libellus vbi necessario nō pcludit cōtra reum debet immediate p iudicē reijci. no. Inno. in. c. j. de offi. vica. et colligit̄ ex. c. j. de deposi. vbi no. Abb. prima colum.

Libelli ineptitudo pōt opponi post sniam quod intelligo qñ est talis ineptitudo q̄ nō cōcludit ius agendi. nec sup eo pōt certa snia formari. secus qñ libellus esset inept̄ ex nimia generalitate. vt le. et no. in. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. no. Ab. in. c. cū dilecti. de emp. et ven. j. colum.

Libellus ex pte mulieris ptra possidentes bona mariti sibi p dote obligata pōt formari alternatiue videlicet petendo bona illa sibi tradi. vel q̄ possessor sibi satisfaciatur p dote. vt colligit̄ ex tex. c. ex lris. de pigno. ex q̄ inferit̄ q̄ qñ vnū ē in obligatiōe et aliud in facultate soluēdi nō vitia libellus si ambo deducūtur in libello alternatiue. no. Ab. i. alle. c. ex litteris. j. colum.

Licet certa actio cōpetat actori que dare colligit̄ ex narratis in libello nō tñ vitia libellus si in p̄clusionē petit sibi subueniri iudicis officio. q̄a debet intelligi de iudicis officio mercenarij actioni debite deseruiēti. vt colligit̄ fm Ab. in alle. c. ex lris. de pigno. vide. j. snia saluat̄.

Liber

Liber decretoz l. j. sit approbatus sicut dicta alterius doctoris. vt plene habet in gl. decreti. maxime i sūmis. et idē dicit Jo. an. de dictis mgi sniaz vt no. in. c. debitū. de biga. nō tñ liber iste h̄z auctoritatē sicut alia iuris canonici vel ciuilis volumina ē ergo approbatus liber ille q̄ ad dicta sanctorū et romanorū pontificū nō tñ quo ad dicta Gratiani. dicta ergo ibi posita non faciūt indubitātā fidem fm Jo. an. in. c. ij. de rescrip. in fi. tenet tñ ibi Abb. q̄ ex q̄ ille liber a multis annis citra fuit lect̄ i scholis et ipius dicta cōter recepta sūt hodie tacite approbata. et psequēs recipienda. sicut in sili no. Bar. i. l. j. ff. si cer. pe. de dictis lypocratis Aristotelis et aliorū medicorū qd̄ est notandū.

Libris mercatorū an sit credēdū. vide. §. p̄fessio.

Libro censuali antiq̄ alicui ecclesie credit̄ dummodo repiat̄ et conseruet̄ in loco nō suspecto. no. in. c. ad audiētiā. de p̄scrip. et Ab. in. c. cū causaz. d̄ pba. quē vide. et Bar. in. l. j. ff. si cer. pet. et auē. ad hoc. de si. instru.

Liber feudoz est approbatus p rōnes quas elegantissime alleg. Jo. an. in. c. ij. de feudis. idē de libro decretoz. vt ipse no. in. c. ij. de rescrip.

Item no. q̄ qñq̄ reprobat̄ Gratianus. vt patet

ij. q. iij. b. colligitur in glo. que dicit q. ibi mentitus fuit Gratianus.

Liber decretorū fuit compositus anno dñi mille simo. cl. vt no. gl. in. §. forma. in fine. ij. q. vj.

Libri decretorū prima rubrica fuit facta p. Gratia nū. alie aut rubricæ sunt sūmaria textuū. z fuerunt facte p. quendam discipulū Gratiani qui vocabat quora palea. no. Jo. an. in additionib. Spe. ti. de disputa. z alle. §. si ad finē. qui quidē quora palea fecit paleas in dicto libro contētas q̄s Gratian⁹ nō viderat. no. Sali. sup. rubrica de ver. obli.

Liber feudoꝝ ex quo legi cōiter in studijs. z illi us dicta ab olim fuerunt recepta sicut libri Salieni et hypocratis z siliū. vt no. Bar. in. l. j. ff. si cer. pe. videf approbat⁹ sicut alie leges impatoꝝ. b. concludit Ab. post Jo. an. in. c. si. de feudis.

Libri ecclesie ad diuinū cultū deputati licet non benedicant. vt ibi no. glo. benedicif. m. liber missa. lis. vt patet i pontificali. no. Ab. in. c. j. de pig. circa p̄ncipi.

Liber pontificalis ē approbatus in ecclia. vt no. in. c. miramur. de ser. non ordi. no. Ab. in. c. derici officia. de vi. z ho. cle. iij. colum.

Licentia

Licentia seu indulgentia semel cōcessa non expirat p. mortem cōcedētis. no. Inno. in. c. q. trasactio nibus. in fi. de offi. dele. qd̄ verū enā si sit cōcessa si ne cause cognitione. vt no. Ab. in. c. pe. de deri. nō resi. vbi pcludit q. platus qui semel cōcessit licentiā eundi ad studiū nō pōt eā exp̄sse reuocare nec etiā p. mortē. no. gl. in. c. cū ex eo. de dila. li. vj.

Cum licentia plari potest bñficiarius licite transire etiā morandi cā ad aliam dioecesim l3 beneficij suū exigat residentiā. vt innuif a cōtrario sensu in. c. si. de deri. nō resi. qd̄ limitat ibi Abb. verum si licentia sit cōcessa ex causa. nam sine cā hoc ep̄us facere non pōt. vt ip̄e Ab. no. i. c. pe. eo. ti. Itē q. absens deseruiat p. vicariū q. pcedit vbi beneficium haberet solū vnū rectorem. non em̄ debet interim ecclia carere mistroꝝ suffragio. vt. c. cū adeo. d. ele. li. vj. no. Ab. in. alle. c. fi.

Licentia in solennitate alicui⁹ actus quo tpe debeat interuenire. vide. s. alienatio. ver. in alienatione seu actu.

Lis

Litis cōtestatio cum sit non requirūt illa vba respondeo aio cōtestandi. quia in dubio debet talis anim⁹ p̄sumi ex quo respōdet ad libellū nisi p̄testatio fiat in cōtrariū. vt no. Inno. in. c. cum. Ab. d. cō sti. z no. Jo. an. in. c. dudū. ij. de ele. z ibi Ab.

Litis cōtestatio non fit si reus confit̄ post citationē. z ante libelli oblationē. quia vbi non p̄cessit petitio nō pōt dici cōtestatio. vt. c. dudū. ij. d. ele. et ibi Ab. xiiij. colum. z vide glo. no. ad hoc in. l. si reum. ff. de p̄cura. z ideo si vis euitare sniam vade ilico post citatōem z offeras debiti. s. tūc fit p̄ceptū vt soluas ad certū terminū. vt no. Abb. vbi. s. et in. c. peruenit. ij. de appel.

Lite nō cōtestata an z qñ potest p̄cedi in causa criminali vel ciuili de iure canonico vel ciuili cōtra absentem vel contumacē ad testium receptionem vel ad diffinitiuā sniam. vide no. p. Abb. in. c. veritatis. de dolo. z contu.

Litis cōtestatio in iudicio facta p. aduocatū p̄sente clientulo z nō cōtradictē valet. vt est tex. i. c. cum causam. de appella. z no. Abb. in. c. pastoralis de. iudi.

Licet litis cōtestatio sit terminus exclusiuus dilatoriarū. vt i. c. inter monasteriū. d. re iudi. z. l. exceptione. z qd̄ ibi no. de excep. C. sed qñ negatur petitū simul z negat iurisdicio si videt q̄s negare aio litis cōtestādi s̄ iudiciū declinādi quod ē notā dum. idē si reus negat in iudicio p̄testando q. nō int̄dit litē p̄testari. z quātum valeat ista p̄testatio no. i. c. vnico. de litis cōtes. z in. c. cū. Ab. ferrariē. de cōsti. Abb. in. c. si cleric⁹ laicū. de fo. cōpe. in fi.

Lite nō p̄testata an z qñ testes recipiantur. vide j. testes vt p̄fir. cum se.

Litis cōtestatio an z qñ requiraf in inq̄sitōe. vide. s. inquisitio an z qñ.

Litis cōtestatio inducif p. hec verba dubito q. b̄ res p̄tineat ad te. no. Bar. in. l. si debitor. ff. de p̄tit. here. z Abb. in. c. vnico de litis cōtes. colū. fi.

Litis cōtestatio debet in appellationis cā fieri l3 in prima instātia sup. causa principali sit facta si m̄ nō fiat i causa appellationis cōtestatio nō p̄pterea vtiat⁹ p̄cessus. no. gl. i. c. rainaldus. d. testa. quā ap̄probant ibi docto.

Litis exordii sit p. litis p̄test. alia aut que p̄cedūt sunt ordinamenta ad inchoandū litem. glo. z doc. in. c. sup. questionū. §. j. de offi. dele.

Lite pendente sup. validitate p̄uilegiū nō debet interdicti vsus possessionis. vide. j. possessiōis vsus

Lite pendente attentata an reuocent. vide. s. at tentata lite pendente.

Lite pendente sup. cōiugio an possit in prima instātia vel secūda vel añ sniam interdicti carnale cōmertiū. vide no. in. c. ij. vt lit. pen.

Litis p̄dētia an pōt per p̄uilegiū nouiter impetratū p̄iudicari. vide. j. p̄uilegiū. d. p. p̄uilegiū.

Litis p̄testatio an z qñ est facienda in cā appellationis. vide glo. z Ab. in. c. p. tuas. de appel.

Lite pendente p̄tra p̄tumacē potest alia lis corā alio iudice sup. eodem delicto vel facto p̄tra euz inchoari. no. Bar. in. l. ceptum. ff. d. iudi. nec pōt imp̄pedire contumax scōaz instantiam etiaz si sit p̄sto satisfdare z cōtumaciā purgare. no. Bar. in. l. q̄uis. ff. de dam. infec. imo p̄mo iudice iusticiā adimistrare negligētē pōt lis corā supioze inchoari vt ibi z qd̄ plus ē etiā lata snia p̄tra p̄tumacē p̄t noua lis inchoari corā alio iudice. no. Bar. i. l. sepulchri ff. de sepul. viola. z si ferant snie p̄trarie valet p̄ma snia. no. Abb. in. c. cū. Ab. de cōsti. in fi. vide. s. cōtumax in primo iudicio.

Lite cōdusa an exceptio de nouo admittat. vide. s. exceptio si oriat.

Lis sufficit quē scire litē morā ad hoc vt sibi i iure suo fiat p̄iudiciū nisi sciat ius sibi i illa re p̄petere

no. Inno. in. c. suborta. de re iudi. facit qz ignoras
nō videt pſentire. l. si mulier. ff. d. inoffi. testa. Ab.
in. c. quis. de re iudi. iij. colum.

Litis decissio prorogat seu dilatat p subterfugia
et cauillationes pris aduerſe. natura nāqz cauilla-
tōnis ē vt ab euidenter veris p breuissimas mutato-
nes disputatio ad ea q euidenter falsa sūt pducat.
vt dicit tex. in. l. ea ē natura. ff. de reg. iu. z. c. vene-
rabilis. de iudi. z ibi Ab. in prin. Quo ad litis de-
cisionē seu ordinatōem an debeat seruari for? vbi
causa agitaf. vide. s. lex seu pſuetudo.

Limites

Limites qualiter pbanf. vide. s. fines. z. j. pſat
pno. s. licet limites. cū se.

Litigiosa

Litigiosa res lz non potest vendi post cōuentō-
nē in iudicio. vt. l. ij. C. de litigiosis. actio tñ p quas
inducitur questio poterit cedi añ litis contesta. vt
d. l. ij. no. Jo. an. z Ab. in. c. ij. vt lit. pen. iij. colū.
vide. j. vitium.

Litigiose rei res surrogata an pōt alienari. vide
j. surrogatio.

Littera

Littere ad diuersos iudices impetrare an pferū
tur pume vel scōe. vide. j. rescripte ad lites.

Littere ad litē sūt odioſe. z sūt nulle si vni? hoīs
oia negocia cōmittūtur vel iudex incertus impe-
traf. vide. j. rescriptum.

Littere in quib? falsa latinitas cōtinet an vitien-
tur. vide. s. falsitas.

Littere speciales an derogēt generalib?. doc. in
c. pastoralis. s. qm. de rescrip.

Littere scōe si faciētes mētōnem d pmiss an sint
nulle vel elidibiles exceptōe. Ab. i. c. ex tenore. de
rescrip. z no. p eū i. c. ex lris. d. do. z ptu. tenet Ab.
q si lre pme sint elidibiles p exceptōez n ē necesse fa-
cere mētōnē i scōis. vt. c. ex pte. d. rescrip. j. colū.

Littere iusticie z littere in forma cōi z gratiosa z
in forma pauperū q dicant. vide Ab. in. c. postula-
tu. de rescrip. ij. colum.

Littere grē seu iusticie an debeāt facere mētōem
de p̄imonio impetrātis. Ab. vbi. s. ij. colū.

Lre a pncipe p falsuz pcuratorē impetrare non
pnt a dño ratificari. gl. z doc. i. c. nōnulli. s. sunt et
aliq. de rescrip. z Inno. in. c. ex pte. eo. ti. z Bal. in
l. falsū. C. d. furtis. vt refert Ab. i alle. s. sunt z aliq.

In lris ad bñficia an ē standū p̄ntationi vel dare
Ab. in. c. capitulū. de rescrip. ij. colum.

Littere ad bñficia si a diuersis ipetrētur qd pfe-
ratur alteri. z an primus p negligētiā pdat gratiaz
et qñ. Ab. plene in alle. c. capitulū.

Littere plures si ipetrant ab eodē vel a plurib?
si qd vtaf primis an videat renūciare scōis v̄econ-
tra. z an scōe debeāt facere mētōnē de p̄mis inuali-
dis. plene Ab. in. c. in n̄fa. de rescrip. ij. z. iij. colū.

Litteras plures ipetrās sub diuersa data si vut
secūdis z qñqz primis. nō pōt aliqd psequi vigore

p̄max l̄fax in quibz tacite renūciauit vtēdo secun-
dis. nec aliqd poterit psequi ex scōis cū sint surrepti-
cie. l. hosti. z Ab. in alle. c. in n̄fa. iij. colum.

Litteras ad beneficia impetrās tenet facere mē-
tionē de beneficio de quo est spoliatus. iuxta no. i
c. cū teneamur. z. c. d. multa. de pben. Ab. i alle. c. i
in nostra. iij. colum.

Littere secūde debēt facere mentionē sp̄calem d
priorib?. vt. c. ij. d. do. z ptu. z de qualibet clausula
apposita i priorib?. vt. c. cū dilecta. z. c. ceterū. d. re-
scrip. no. p Ab. in. c. ex litteris. d. offi. dele. vide ei?
limitatōem in. c. ij. d. do. z ptu. z p eūdē Ab. in. c. in
ter monasterium. de re iudi. z in. c. vt debitus. de
apel. vj. colum.

Litteras priuatas apiens z eas aduersario mit-
tentis ostēdēs punit pena falsi. vide. s. falsi pena.

Littere surrepticie ad lites tribuūt iurisditōnes
licet elidibilē p exceptōnē. vt plene no. Ab. in. c. ce-
terum. de rescrip. tamē si delegatus exceptōne op-
posita p̄nunciat se nō iudicē ilico littere restringūt
ita q iurisditio que erat elidibilis nūc remanet eli-
sa z extincta. vnde p̄cessus postea agitatus ē nul-
lus. no. glo. z Ab. in. c. significatib?. d. offi. delega.
vide. s. iudex licet habeat.

Litteris auctērid p̄laroz credif vbi agit d modi-
co p̄iudicio s si agit de magno p̄iudicio faciūt aliq-
lem pbatōem s non faciūt plenā p̄bationē in pre-
iudiciū alterius. vt no. in. c. post cessionē. de p̄ba.
vide glo. in. c. sicut. de sen. excō. p Inno. z in. c. pre-
sentia. de renūci. Ab. in. c. cuz in ecclesijs. d. maio.
et obediē.

Littera vbi dicif surrepticia p̄uisus si adipiscif
possessionē. vide. j. possessio. s. vbi p̄uisio.

Littere p surreptioez obtēte nō validant ex p̄sen-
tu aduersarij. vide. j. surreptio. s. qd sit.

In secūdis lris nō est necesse facere mētōnē de
primis lris surrepticijs. vt colligif ex. c. oblate. de
appel. no. glo. in. c. ex tenore. de rescrip. Abb. in. c.
oblate. ij. colum.

Littere emanātes a curia p̄ter solitū cursū z stilū
curie p̄sumunt surrepticie. z qñqz falsē qñ. s. nihil
supprimif. s. fit cōcessio deuians ab oi honestate et
stilo curie. vt. c. ad n̄fam. cū. c. se. de cōfir. vii. vel in
uti. z ibi Ab. z ipe no. in. c. porrecta. eo. ti.

Littere dicūtur surrepticie si in eaz impetratiōe
ps subtrahit exceptōnes dilatorias p̄ iudicem con-
petētes alteri pti. vt. c. ij. vt lite nō p̄tes. z s verū q
dicif si talis surreptio ab altera pte opponat als nō
vt no. i. c. ceterū. z. c. sup lris. z. c. dilect. d. rescrip.

Littere nō faciētes mētōnē de priorib? sūt vali-
de si p̄ime sunt nulle vel p̄nt elidi p exceptōem. vt
est glo. no. in. c. suggestū. de iurepatro. z in. c. ex te-
nore. de rescrip. z in. c. cū nostris. de cōces pben. et
Ab. in alle. c. suggestum.

Litteras ad bñficia pōt quis impetrare p alio si
ne mandato. sec? in lris ipetratis ad lites. no. glo. i
c. ad aures. de rescrip. z in. c. nōnulli. eo. ti. qd com-
mendat Ab. in alle. c. ad aures. in fi.

Litteris seu mādato pape iniusto an debet pare-
ri. vide. j. mandato sine litteris.

Littere tunc dicuntur surrepticie qñ falso exp̃sso et veritate sup̃pressa fuerūt ipetrate. obrepticie x̃o dicūt qñ p̃inuolucrū verborū puta ironice aut cal lide loquēdo effugiūt deliberatā p̃sciētiā p̃ncipis. nā tales littere dolo sūt obtēre. iō p̃cessus est null⁹ circa om̃ē exceptōem sicut sententia lata dolo p̃e sentis cōtra absentiē. vt. l. si p̃etor. §. marcellus. ff. de iudi. hanc differentiā ponit Ab. post Inn. in. c. cū dilecta. d̃ rescrip. iij. colū. vide. j. processus fact⁹ et vide. §. error.

Littere cōmendaticie vel dimissorie que sunt et p̃ q̃s p̃latos possūt p̃cedi. vide. lxxj. di. p̃ totū. z. ix. q. ij. due sunt. z. Anno. in rubrica de cleri. peregr.

Litteris episcopi qui in consecratione sua tam solēniter p̃fitef se canones seruaturuz credi debet etiā in iudicio. nam z sua auctoritas bene equipol let auctoritati tabellionis z plus. vt patet in eo qđ no. i. c. pe. z. fi. de fi. instru. z sigillo suo credit pon⁹ q̃ instrumento per manū tabellionis qñq̃ paupe ris z abiecti. z humilis cōfecto. nec cōtra h̃ occur rit rō diuersitatis siue cōtradiciēdi. z est conclusio lhosti. in. c. j. de fi. instru.

Littere que dicunt cedule vacue si postea scribā tur an faciant fidem. vide plene p̃ Anno. z lhosti. i. c. ij. de fi. instru. z plenius p̃ Jo. an. in. c. ij. de solu.

Qui in littera vel rescripto bullato vel etiam in nota iam formata p̃ notariū. z signata aliquid ad diderit vel deleuerit est excoicatus. vide supra ex coicatus est ip̃o facto.

Littere p̃ncipū faciūt fidē. vt. c. fi. d̃ vi. z hone. cleri. Itē littere magistrorū. de cōsti. c. ex litteris. et littere capitulorū. de elec. cū inter. iR. seniore. de p̃ ben. cū scdm. §. fi. de p̃ba. post cessionem. no. lhosti. z Jo. an. in alle. c. fi. d̃ vi. z hone. cleri.

Littere cōmendaticie dimissorie quib⁹ clericus dimittit seu absoluit a potestate sui ep̃i in quibus phibet testimoniū de vita z ordine illius a solo ep̃o danf. z vacante sede eas nō dat capitulū. qz est que dam alienatio. lxxj. di. fraternitatē. cōtrariū tenet Ab. in. x. fraternitati. de cleri. non resl. vbi tenet q̃ capitulū sede vacante pōt has dimissorias dare cōmendaticie tamē ad ordines danf p̃ solū ep̃m et sede vacante danf p̃ capitulum vel aliū ad quē spe ctat administratio sp̃ualū. de temp. ordi. cum nul lus. §. ij. li. vj. cōmendaticie vero pacifice danf etiā ab inferioribus p̃latis. no. Jo. an. post gl. in. c. fra ternitati. de cleri. nō resl.

Littera de credentia q̃ si dicit oib⁹ ferendis p̃ ta lem p̃ntium latozem adhibeat plena fides nō pōt iste aliquid attemptare in p̃iudiciū scribētis. z si ali quid attemptat nō potest agi p̃tra scribentē actōne mandati. no. Bar. in. l. lucius. ff. de fideiussio. z in l. fi. C. q̃ cū eo. sensus em̃ taliū litteraz est q̃ ille nū cius est homo bone cōditionis. z sic potius p̃nt ap pellari l̃re cōmendancie. qđ verū est nisi in litteris dicaf credatis ei sub periculo meo. vt alleg. l. fi. vel aliud p̃sumaf ex qualitate deferentis. vt qz est fa ctor vel pcurator scribentis. ad hoc. l. cuiquā. ff. de exerci. idēz si scriptor dolo sedet sibi l̃ras z iste fuit passus damñū credendo q̃ poterit agi actione de

dolo contra scribentē. vt. l. q̃ venditor. ff. de dolo. Ab. in. c. fraternitati. de de. nō resl.

Littere de credētia si sunt speciales vt qz dicit in eis tali de intentione mea plene informato adhibe atis plenā fidē. nam tunc si aliquid damñū passus est iste illi credēdo pōt agi p̃tra scriptorē actōne mā dan ex quo cōmisit sibi officiū z aliquid intulit cō modum als daref via malignandi. p̃ h̃. l. si x̃o nō remunerandi. ff. manda. Ab. in alle. c. fraternitati vbi nota q̃ huic latozi l̃faz est credenduz sine iura mēto. qz approbata est fides eius a scribēte. vt no. Bar. in. l. lucius. ff. de fideiussio. z facit. l. theopom pus. ff. de dote p̃lega.

Non valent littere ad beneficiū impetrare que b̃ alterius colorata p̃s sessione iñ faciūt mentionē vt est casus in. c. cū nostris. de cōces. p̃ben. ex q̃ no. q̃ littere surrepticie impetrare ad beneficiū non so lum sunt ip̃o iure nulle. s̃ etiā p̃cessus executorū est nullus. z nō distinguif an executores p̃cesserint in figura iudiciū vel non. facit. c. ad audientiaz. de re scrip. no. Ab. in alle. c. cū nostris. j. colum. vide. j. possessio vera.

In l̃ris b̃nificialibus nō sufficit facere mentionē simpliciter q̃ beneficiū vacat si alius est in colora ta p̃s sessione facti. qz verbuz vacare pōt verificari tam in iure q̃ in facto. z qz littere beneficiales sunt ambinoſe oportet q̃ verificent oīno tam in iure q̃ in facto. vt colligit ex. c. cū nostris. de p̃ces. p̃ben. et ibi Ab. ij. colū. vide. §. collatio. d̃ si littere.

Locatio

Locatio nō est pprie id qđ daf messorī. qz mēſu rauit fines agri vel fundi. nec is qui exhibet opas suas consistentes in aliquo artificio vel arte aliqua liberali. sed potius dicit p̃beri opera beneficiū p̃p̃ notabile exercitiū. z iō mter aduocatū z clientuluz doctores z scholares physicū z infirmū nō ē pprie locatio. sed id qđ ad remunerandū daf onerariū appellaf. vt. l. j. ff. si mēſ. fal. mo. di. vbi no. Bar. in l. j. ff. de va. z extraordi. cogni. §. illud quoq̃. Ab. i. c. qz iudicāte. de p̃scrip. vide. j. salariū.

Locatio pbat p̃s sessionē. vide. j. possessio. ver. locatio.

Si in locatione apponaf si acciderit casus p̃pter guerram q̃ damñū debeat detrabi a locatōne vir tute talis pacti oīa damna cōtingentia causa guer re dñt detrabi. nam quicqd est causa cause est cau sa causati. nam si ex p̃cussione quis cecidit. z ex ca su interiit imputaf casu ei qui p̃cussit. l. euz qui. C. ad. l. cornel. de ſica. z h̃ siue cā sit p̃pinqua siue re mora. facit. c. fi. de iureiurā. cā em̃ originalis dam ni est guerra. ergo illud debet deduci. vt regula dā nū. de re. iur. li. vj. facit qđ no. de loca. c. p̃pter ſte rilitatē. z. c. fi. de do. est cōclusio l̃al. in suis cōſilijs ti. de loca. p̃ſi. iij. z p̃ſi. v. vide glo. z doc. in. c. q̃to. decensl.

Conductor ecclie q̃ p̃ toto tpe locatōnis soluit p̃ lato pecuniā. z post morif p̃latus talis solutio non pōt nocere successorī quin possit p̃ suo tpe exigere locatōnē. facit de pecu. cleri. c. fi. z videt casus. ff.

locati. l. si quis domū. §. j. z Jo. an. in. c. si. ne pcla. vi. suas. l. hosti. z Jo. an. in. c. sup specula. d. magi. conductori cū est imputandū q nō p̄sperit qd p̄ terat euenire. vt no. ff. de ver. sig. l. inrer stipulan tem. §. sacra. ē p̄clusio Cal. ti. de loca. cōsi. vii.

¶ Locare pōt rector ecclesie fructus beneficij sui p̄ toto tpe vite sue. no. glo. in. c. si. ne p̄la. vi. suas. et Frede. de senis cōsilio. ij. z l. hosti. in sum. de his q̄ si. a p̄la. §. si. sed ē notandū q nec ip̄e locator nec ei successor tenet stare locationi p̄petue nisi facta fue ri in casu licito. z in aliquo illoz casuuz qui no. xij. q. ij. in summa. z seruata sit solennitas que debet in p̄petuis alienationib⁹ interuenire. ad h. de. j. de re. eccle. nō alie. x. q. ij. hoc ius p̄rectū. z ibi glo. z tali locationi tenet stare successor. tamē si ecclesia ē lesa potest petere restitutōez in integrū aduersus cōtrariū. vt in. c. j. de in inte. resti. z. c. ad n̄fam. de re. eccle. nō alie. Abb. in. c. si. ne p̄la. vi. suas. z Ab. in. c. ad audientia. de re. ec. nō alie.

¶ Potest rector ecclesie etiam sine solēnitate fruct⁹ ecclesie sue vsqz ad decēniū locare. vt no. gl. in cle. j. de re. eccle. non alie. si tñ excedat decēniū cū ex tali cōtractu videt̄ alienare verū dñm debet interueni re solennitas cōsuetā in p̄petuis alienationib⁹. vt i iure p̄alle. facit. c. nulli. de re. ec. nō alie. Ab. vbi. s.

¶ Locatio bñficij si sit facta ad longū tps interueni ente aucte epi successor tenet ei stare si sit facta a nō hñte administratōem. Ab. vbi supra.

¶ Locatio ad longū tps p̄ plebanū vel al. ū rectorē curatū si sit facta nomie p̄prio nō tenet ei successor stare. vt. c. relatū. de testa. z. c. p̄nti. de offi. or. li. vi.

¶ Locatio fructuū ecclesie si sit facta p̄ rectorē noie ecclesie z apparenter contractus fuit initus in dam nū ecclesie non tenet ei stare successor. qz nō habu it p̄ratem deteriorandi conditionem ecclesie. vt. c. ij. de dona. si vero apparenter est inirum in vilita tem ecclesie tenet cōtract⁹ s̄ p̄textu lesionis poterit peti restitutio in integrū. ar. in. c. j. de resti. in inte. Nec ob. l. emptorē. C. locati. qz loquit̄ in successio ne singulari. s̄ supradicta loquūtur in successione vniuersali. z in eo qui non habuit administratio nem respectu successoris. z cum locatio sit nomie ecclesie. z ecclesia nūqz morit̄. vt. c. si gratiose. de rescrip. li. vi.

¶ Locationi facte p̄ p̄decessorē tenet stare vniuer salis successor vt heres. l. viā veritatis. C. loca. idē de successore singulari nō habente plenū ius in re vt missus in possessionē. vt. l. in venditionē. §. j. ff. de aucto. iudi. possi.

¶ Successor singularis hñs plenū ius in re nō te net stare locationi p̄decessoris. p. l. j. z. ij. ff. si ager vectiga. vel emphite. peta. s̄ si colonus creditor p̄ obseruātia cōtractus recipiat obligatōem oim bo norū ip̄i locatoris tūc cū habeat ius in re locata p̄ obseruātia cōtractus nō pōt repelli p̄ successorez singularem. no. Ab. vbi. s̄.

¶ Si locator habeat plenam administrationē i re etiā respectu successoris vt maritus in p̄dio dotali erutor in re pupilli tunc mortuo marito locatore vxor tenet stare locationi ip̄i z pupillus locationi

tutoris. de primo in. l. si vir. §. si filio. ff. solu. ma. de scdo. l. si tutele. ff. de admini. turo.

¶ Possunt locari oia p̄dia eccleie z etiā obuētōes et oblatōes eccleie nō tñ laico. vt. c. j. z. ij. ne cle. vlt mo. z l. hosti. in sūma ti. ne p̄la. vi. suas. nisi ip̄e laic⁹ ponat clericū loco sui p̄ collectione obuētōnū ec clesiay. Ab. in alle. c. si. ne p̄la. vi. suas. in fi.

¶ Locare pōt seu v̄dere fructus rei phibitus v̄ dere dūmodo nō faciat ad magnū tps. vt ē tex. iū cta glo. in cle. j. de re. ec. nō alie. no. Ab. in. c. si. d ec cle. edifi.

¶ Locatio rex eccleie ad longū tps ē. vt. c. nulli. de re. eccle. nō alie. z. c. sine exceptiōe. xij. q. j. z sine iu ris solēnitate fieri nequit. c. hoc ius. x. q. ij. longuz aut tps dicit̄ quinquenniū. vt recitat glo. in cle. j. d re. eccle. nō alie. Jo. cal. tñ in. c. q̄relaz. tenet esse ar bitrariū. z solet limitare p̄stitutiones ordinarioz q̄ vltra illud tps facta locatio ē alienatio. vt i dictis iurib⁹. hoc aut̄ p̄supposito si rector ecclesie vltra id tps locauit rem ecclesie an talis locatio sit nulla p̄ toto tpe locationis an vero p̄ tpe excessiuo. z licet aliqui tenuerūt esse nullā p̄ tpe excessiuo tñ p̄ ar gumenta. z iura allega. p̄ Lapū sua alleg. lxxij. ibi tñ ip̄e p̄cludit s̄m doc. dictam locationē fore p̄ om ni tpe nullam p̄pter conneritatē tps z incertitudi nē fructuū p̄ iura et rōnes p̄ cū allegatas.

¶ Licet locare pōt p̄ductor rem sibi conductaz. vt ff. loca. l. qui in solū. z. C. c. ti. l. nemo. scholaris tñ recedens a domo nō p̄t inuitis socijs aliū ponere loco sui. no. Spe. in ti. de iudi. §. item suo. ver. itez querit̄. z no. p̄ doct. in. c. inter dilecto. d. si. instru. in fine.

¶ Locans arma z equū ad belluz si sibi p̄dant an p̄ductor teneat̄ vide. s̄. bellū. x. locans.

¶ Locatio imp̄petuū largo modo dicit̄ alienatio. vnde phibitus alienare nō pōt imp̄petuū locare. no. glo. in cle. j. de re. eccle. nō alie. z facit. glo. in. c. nulli. eo. ti. ex quo infer̄ q̄ licet canonicus possit vs qz ad tps vite sue locare fructus p̄bende sue nō tñ imp̄petuū nisi auctoritas supioris interueniret. vt no. in. c. si. ne p̄la. vi. suas. z ē tex. cū ibi no. p̄ Abb. in. c. ad audientia. de re. ec. nō alie.

¶ Locator an tenet ad interesse si locauit vasa vi nosa. vide. s̄. comodans vasa.

¶ Potest ante tempus cōductionis finitū inquil nus a domo conducta expelli in casib⁹ notatis in c. p̄pter sterilitatem. de loca. p̄rimus qñ dom⁹ in diget refectione. Secūdus qñ ip̄e dñs vult eam in habitare ex necessitate supueniente. quod intellige qñ sue necessitati nō pōt dñs aliter puidere. vt no. in. l. edem. C. loca. non cū diceret̄ dñs necessitat⁹ si aliter sibi puidere pōt cōmode. nam necessitas si subijcit̄ legi. vt. c. quādo. de cōsue. z ex hoc singu lariter ē notādū cōtractum dissolui p̄pter necessita tatē vel casum supuenientem altero contrahentiū inuito qd est cōtra regulam traditā in. l. sicut. C. d exactio. z obl. g. vbi dicit̄ q̄ p̄tractus ab initio sit voluntatis. z ex postfacto necessitans. no. Abb. in allega. c. p̄pter. ij. colum.

¶ Potest inquilin⁹ ex cā dimittere domū etiā dñs

inueto. facit. l. j. ff. de migran. et qđ no. in. l. ff. de lo
ca. vt refert Abb. in allega. c. propter. e. ti. ij. colū.
ex quo no. fm eum qđ ppter pestem supuenientem
pōt inquilinus dimittere domū cōductā. et ē rō. qz
si ppter necessitatē supuenientem pōt dñs expelle
re inquilinū. ita et inquilinus domū dimittere. naz
magna videt necessitas timor mortis. ad hoc. l. de
etate. ff. ad trebel. vbi voluit Bar. qđ pestis est lici
ta cā non comparendi in iudicio. et p psequens se
absentandi. facit tex. in. l. habitatores. ff. de loca. et
Abb. vbi. s.

¶ Conductor vel inquilinus non soluēs pensioē
tpe debito an pōt a dño expelli ppra auctoritate. et
expulsus an soluet p rata. vide no. p Abb. in. c. p
pter sterilitatem. de loca. iij. colum.

¶ Si ppter tps sterilitatē sit lesus cōductor vltra
diuiniā iusti precij sit remissio p rata vt concludit
Bar. in. l. licet. C. de loca. nā cū sit cōtractus bone
fidei nō parit bona fides vt cōductor debeat tantū
damnū sustinere. et hāc opi. fauet Jo. an. in. c. ppter
eo. ti. et illam tenet ibi Abb. iij. colum.

¶ Colonus partarius an dicat pductor vel soci⁹
vide. s. colonus parciarius.

¶ Inquilinus si puerse versat damnū dando vt si
tenet porcos in salario. vñ aliter damnificat domū
dñs agit ad damnū sine pñdio tps. sed si puerse
se habet in domo nō tamē damnū dando puta te
nendo pñtibulū vel ludū. vel exercendo vsurā po
test repelli non remissa pensioe pro rata. quod in
tellige quādo tpe contractus dñs ignorabat condi
tionem inquilini. als secus. no. Abb. in. c. propter
de loca. pe. colum.

¶ Rei locate vbertas nō augmentat in pensioe
stalis vbertas cōtingit ppter industriā coloni ne
sua diligētia sit sibi dānosa. ar. in. l. fi. C. de alluui.
nec dñs augmētari ppter bonitatē rei. sed ē augmē
tanda pensio rei locate si casu fortuito contingat.
puta si locauit molēdinū ex quo conductor solebat
pcipere. xl. nunc quia alia molendina sunt destru
cta pcipit centū ē facienda augmētatio pensionis
p rata. nam sicut p casum fortuitū contingentem
sterilitatē sit remissio. vt in. c. ppter. de loca. ita dñs
fieri agmētatio ppter vbertatē contingentē casu
fortuitu qz cōtrarioz eadē est rō in. c. hospitium
xxxij. di. et l. j. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris
no. Abb. in alle. c. ppter. in fi. vide. j. pensio. idem
ibi Barba. in. iij. notabili.

¶ Locare pñt rector ecclesie rem ecclesie sue sine au
toritate supioris. quia tantā prātem habet rector
capelle solus quantaz hñs pñtus ecclesie collegiate
cū capitulo. no. gl. j. quā cōmendat Abb. in. c. potu
it. de loca.

¶ Si dñs expulit emphiteotam quia canonē p bi
enniu nō soluit nihominus pōt post expulsiōes
petere pensioē preteriti tps. vt no. in. c. potuit. et
ibi Jo. an. idem si recipiat dñs pensioē p pñterito
re cū pñtatione vt saluū maneat ius suū pōt ni
hilominus postea euz expellere. quia in hoc nulla
resultat cōtrarietas. vt doc. vbi. s. si vero dñs rece
pit pensioē sine pñtatione. licet aliqui tenuerūt

qđ nō posset expellere emphiteotā quasi videat re
nunciare iuri suo. Ab. thñ i alle. c. potuit. v. colum.
tenet qđ etiā dñs poterit emphiteotā expellere. qđ
nō fuit ille actus cōtrarius intentioni sue. vt in du
bio videt ppter hoc renunciare iuri suo. vt. c. sup
hoc. de renuci. et facit. l. cū de indebito. ff. de pba.
et facit. l. cū qđ. ff. si cer. pet. et ibi glo. notabilis.

¶ Propter damnū rei emphiteotecarie nō libera
tur emphiteota a pensioe nec a parte eius nisi to
ta res perierit. ar. in. l. j. C. co. ti. Item ppter steri
litatē contingentē in fructibus quācūqz maxi
ma nō sit remissio emphiteote p pte dñi licet aliud
sit in colono. iste sunt pñclusiones dñi Ab. in alle. c.
potuit. vltima colum.

¶ Emphiteota nō excusat soluere pensioē. etia
si tpe guerre nō potuit fundū colere. cū tota substā
tia ipsius fundi penitus nō tollit. vt requirit. l. j. C.
de iure emphite. qđ verū nisi vbi si esset spes recu
de peratione fundi. ē conclusio Ab. in. d. c. potuit.
in fi.

Locus

¶ Locum alterius tenēs sic ē honorādus sicut is
cui⁹ vices gerit. vide. j. vicarius.

Lucrum

¶ Lucrū honestū pōt puenire ex pecunia alterius
sine misterio alicuius. et deponit apud mercatorē.
vt. c. p vsas. de dona. inter vi. et vxro. ex quo no. qđ
solitus mercari ex pecunia pōt agere ptra debito
rē morosū ad solutiōem loco interesse ad qđ verisim
fuisse lucrū exactū ex pecunia credita. no. in. c. per
lras. de dona. inter vi. et vxro. et ibi Ab. et latius i. c.
cōquestus. de vsuris. vide. j. pactū qđ sit.

¶ Lucrum refertur ad oia puenientia ex pñteta
te fortune qñiacūqz sint. questus thñ cōprehendit
solum lucrū pueniens ex industria pñone. vt tex.
cum glo. in. l. et si adiecerit. ff. p socio. no. Ab. in. c.
sedes. d. rescrip. vlti. colū. qđ aut sunt lucra honesta
vide Spe. ti. de deri. piug. x. sed quā dices.

Ludus

¶ Ludus azardi et ludus etiā aleaz mltos depau
perare psueuerunt. vt in. l. greca aleaz ludus. no.
Jo. an. in. c. odoardus. de solu. in prin.

¶ Ludens ad scacos et pmittens dare mattū cum
pedite an satisfacit dandū mattū cum pedite facta
regina. vide. j. pmissio.

¶ Existēs in ludo si aliquid vēdit an valet ptract⁹
vide. j. pscriptio. x. existens in ludo.

¶ Ludus scacoz⁹ est clericis permittus. no. in. c.
latoz. de homici.

¶ Ad ludū taxilloz lucrās an tenet restituere. vi.
de. j. restituere tenet in vtroqz foro et.

¶ Usor alearum publicus repellitur ab obtinen
do bñificio. vide glo. no. et doc. in. c. inter dilectos.
de excels. plato.

¶ Aleator publicus et vsurarius sunt viles et indi
gne pñone. vt in. c. inter dilectos. de excels. pla. iō di
cūt ibi doc. signanter Berh. qđ si frater meus insti

tueret tales me p̄terito possem p hoc r̄spere testa
mentū suū. C. de inoffi. testa. l. si fratris.

Ludus noxius ē in culpa. vide. j. p̄sumit malū.

Ludus theatralis siue laruaz licet phibeat i ec
clesia nō tamē phibent rēp̄sentatōnes sanctorum
que sunt potius ad cōpūctiōē fideiū. no. h̄osti.
et Jo. an. in. c. cum decorem. de vi. et ho. de. Lud
bia ergo irrisoria et inhonesta phibent in ecclesia
et clericis vt ibi. iuxta illud Quidj. Spectatū veni
unt veniunt spectent et ipe. Ille locus casti damna
pudoris habet. doc. vbi. s.

Qui ludi sunt phibiti et qui cōcessi. vide plene p
h̄osti. in sum. ti. de excels. p̄la. s. qualiter excedant.
ver. clericus etiā ad ludū.

Ludus histriōnū fuit primo inuentus apud ro
manos ad eos placādos p quendā vocatū histrio
histrio em̄ dicit ab instruo. is. q̄si male instruct⁹ vt
male instruēs. no. Jo. an. in. c. pe. s. vi. et ho. cleri.

Ludus scacoz qz ex ingenio ē. et nō submittit vi
rib⁹ fortune si phibet. sic nec phibet aleaz ludus
qui ex ingenio est. licet partim ex fortuna. qz ē cō
suetudine que pōt rōne mixture qd̄ als non posset
d̄ sepul. sacris. dū tamē si cū falsis taxillis. nec als
per fraudez ludat. et cessant blasphemie et turpia
que ex his euenire possunt. et sic nō videt vincens
obligatus nec cōfessozes faciunt cōscientiā. d̄ quo
h̄osti. in sum. de excels. p̄la. s. j. et h̄osti. in. c. qz ple
riqz. de immu. ec. et Jo. an. in. c. pe. de vi. et ho. de.
et vide ibi glo.

Ludus scacoz nec phibet laicis nec etiā clericis
gl. in auc. inf̄dicim⁹. C. de epi. et de. et Inn. l. c. latoz
de homi. ē em̄ ludus ex ingenio pcedens et ḡfa d̄
turis expiende. ideo p̄mittitur. vt. l. pe. et vlti. ff. de
alea. ideoqz qd̄ ibi vincit seu lucrat nō subiaceat re
stitutioni cū nō submittant se hoies viribus foru
ne. imo bonū inde puenit vt exerceāt se ingenio. si
tamē debet ludi maxima q̄ntitas. ad hoc qd̄ habe
tur in. l. vnica. C. vt alea. vsus. principalis aut̄ cau
sa debet esse exercitatio ingeniū. nam si cā expolian
di primū exerceat locus esset restitutioni saltē pau
peribus ppter dep̄auatam intentionem spoliādi
primū. no. Abb. in. c. clerici officia. de vi. et hone.
cleri. vj. colum.

Perdens pecuniā ad ludū taxilloz vel aleaz si si
habeat liberā administratōem pecunie. vt est seru⁹
filius. vel monachus dat repetitio patri et d̄no. et
superiori. vt. l. si. ff. de alea. nā cum ista nō habeāt do
miniū pecunie nō potuerūt in alios transferre. vt
c. nuper. de dote post di. re. Ab. vbi. s.

Si ludens administratōez habet pecunie. et ex
parte lucrantis interuenit fraus cōpetit repetitio
qz turpitudine ex parte illius interuenit. ff. d̄ condi.
eb tur. cau. p̄toruz. si tñ nulla fraus interuenit. et
nullus fuit attrahens aliuz ad ludendū licet semp
cōpetat repetitio. vt in auc. aleaz vsus. de iure tñ
naturali non cōpetit. cū vtriusqz cōsensus interue
nit. et voluerunt se submittere fortune. insti. de rex
dici. s. si. phibet tñ ppter multa mala que inde p
ueniunt. vt in p̄allega. auc. qz p̄sumit habuisse intē
tionem dep̄auatā spoliandi primū. secus si ludat

causa solatj in festiuitatib⁹ p cōuiuio faciendo et
modicū ludatur. vide glo. in. c. j. xxxv. di. Si alter
ludentiū fuit attrahens et lucrat tenet ad restitutio
nem. secus cōtra. no. Inno. in. c. qz pleriqz. de im
muni. eccle. Abb. in. alle. c. clerici officia. vj. colum.

Cōsuetudo nō pōt excusare hoies ludētes ad tā
xillos vel aleas. nā non valet cōsuetudo inducens
hoies vel reddens faciliores ad peccandū. no. l. c.
ex pte de p̄suc. sed est certū hoc contingere ex istis
ludis vt exp̄ientia docet. ergo t̄c. facit qd̄ no. in al
lega. auc. aleaz vsus. Ab. vbi. s.

Si colludens mutuat pecuniā colludenti. et il
lam lucres nō cōpetit ei repetitio mutuate pecunie
sec⁹ aut̄ si alter qui nō ludit mutuet. ad b. l. j. ff. de
alea. et qd̄ no. in. l. pe. et vlti. eo. ti.

In ludo facta transactio nō valet. vt. l. in sūma.
ff. de p̄di. inde. no. Ab. in. alle. c. clerici officia.

Sequuntur additiones dñi Lu. de Lampis ad
litteram. 2.

Latitare

Quis dicitur latitare. no. Ab. in. c. con
sultationibus. de offi. de leg.

Legatio

Episcopus potest mittere clericū inuitū ad certā
legationē. vel etiam monachū. vide Abb. in. c. que
renti. de cleri. non resi.

Legalis

In quo consistit legalitas persone. vide in. c. si.
de iureiuran.

Legitima

An legitima possit tolli vel diminui per statutū
vide Ab. in. c. si. de cōsue.

An pater possit bona sua alienare et fraudare fi
liū legitima. vide Ab. in. c. quis. de re iudi.

An pater confitendo possit p̄iudicare filio i le
gitima. vide eo. c.

An cōsuetudo possit tollere vel diminuire legiti
mā iure nature debitā. Ab. in. c. rainucius. d̄ testa.

Legitima an debeatur filio spurio. Ab. eo. c.

An filius possit repudiare institutionem pater
nā. et petere legitimā. vide Abb. in. c. rainucius. in
fi. de testa.

Legitimā non petit filius viuente patre etiaz pa
tre intrante monasteriū. vide Ab. eo. c. rainucius.

Legitima an possit detrahi in singulis reb⁹. Ab.
in. c. rainaldus. de testa.

Legitime repletio an possit fieri in vna re. Ab.
in. c. rainaldus. in fi. de testa.

Legitimam an possit statim petere filius patre i
trante monasteriū. vide Ab. in. c. cum simus. de
regula. et in. c. transmissis. qui si. sint legiti.

Tenocinium

An tenociniū cōmittat vir tenēdo in domo sua
q 2

uxorem adulterā. ⁊ qualiter excusaretur. ⁊ an pos-
sit eam reconciliare. Ab. in. c. si vir. de adulce.

Lese maiestatis crimē

¶ An filius cōmittentis crimen lese maiestatis sit
ut priuā bonis ita etiaz beneficio. vide Ab. in. c.
cum laico. de iurepatro.

Leuca

¶ Quid cōtinet vna leuca. vide in d. dicta.

Liber

¶ Homo liber etiam si teneat ligatus non potest
possideri. l. cum heredes. §. si. ff. de acqui. pos. ⁊ in
c. in literis. p. Ab. de resti. spo.

Liberi

¶ De liberis expositis per parentes. ⁊ de pena cō-
tra parentes. ⁊ quid de eos recipientibus an pos-
sint recuperare expensas. no. Ab. in rubro. ⁊ i ni-
gro. de infan. ⁊ langu.

Libertas possidēdi

¶ Ille videt esse in possessione libera nō solū si de
facto nō turbat. imo requirit qd defacili non possit
turbari. nā potentia reducibilis ad actū sumit pro
ipso actu. Ab. in. c. pisanis. de resti. spo.

Licium

¶ Illud qd non est honestū nec decens nō est lici-
tum. Ab. in. c. contingit. de arbi.

Ligna

¶ An possit induci d cōsuetudine vt possim inscin-
dere ligna in nemore alieno satisfacto ⁊c. vide ibi i
ver. pascua.

Limes

¶ De pena contra turbantes vel amouētes limi-
tes. vide Ab. in. c. ex litteris. de pba.

¶ Limites qualiter pbandi antiqui. ⁊ de forma
pbandi. vide Ab. in. c. cum causam. d. pba.

¶ Limites diocesis qualiter pbandi. vide eo. c.

¶ Qualiter ⁊ quo tpe. ⁊ per quos fuerunt diuise
dioceses. vide eo. c.

¶ De limitib⁹ parochiarū dioecum ⁊ puinciarū. vi-
de Ab. in. c. graui. ⁊ c. extirpande. de pben.

¶ Limes puinciarū ⁊ episcopatuū pscribi nō pōt.
vide Ab. in. c. sup eo. de paroch.

¶ Qualiter pbandi fines. vide eo. c. ⁊ vide ibi q-
liter pbandi coherentia limitū.

¶ Parochie ⁊ puincie distinguunt p montes et
flumina. sed cui⁹ puincie dicunt isti mōtes et flu-
mina. Ab. in eo. c.

¶ Limites dignitatū tpalium an possint pscribi.
vide Ab. eo. c.

¶ Limites an pbandi p verba renunciatiua instru-
menti. Ab. in. c. cum olim. de censu.

Lites

¶ Satis lucratur qui a litib⁹ recedit. Ab. in. c. qn-
taualis. de iureiuran.

¶ Abilius est pati modicū dispendiū qd intrare li-
tium certamina. vide Ab. in. c. j. de apel.

Litigiosum

¶ De vino litigiosi. ⁊ qliter actio realis efficit lit-
giosa ⁊ res. ⁊ quid in actione psonali. ⁊ qd in mixta
qd in actōe generali. qd in vniuersali. d. pena vini
litigiosi. vide late p Ab. i. c. ecclia. vt lit. pen.

¶ Et vide ibi quid in iuribus incorpalibus. ⁊ vide
etiam an habeat locū in reb⁹ ecclesie. vide ibi an sit
phibitū locare rem litigiosam.

Loca

¶ Loca pia que dicant esse. vide Abb. in. c. officii.
de testa. ⁊ c. de his. eo. ti.

¶ Loca pia eodem gaudent priuilegio quib⁹ gau-
det ecclesia. Abb. eo. c.

¶ De cōsuetudine. priuilegio vel pscriptione pōt
induci vt in certo loco vendatur ⁊ coquat panis vs
molat bladum ⁊ non alibi. Abb. in. c. significante.
de apel.

¶ Si quis habet iurisdictionē in diuersis locis pōt
trahere vnū d vno loco ad aliū dū tñ non extra p-
uincia. Ab. in. c. nouit. de offi. delega.

¶ Potest dñs statuere in terra sua ne subditi acce-
dant ad certū locum. vel ne discedant a certo loco.
vide Abb. in. c. venientes. de iureiuran.

¶ Loc⁹ iudiciū reddendi d eē tutus ptrib⁹ ⁊ cap. p-
curatorib⁹ ⁊ nūcijs. Ab. in. c. ex pte. de apel.

¶ Locus si ē tutus dñs sed nō pcuratori qd erit. vt
econtra. vide. §. eo. c.

¶ Locus an pbat p verba enunciatiua instrumē-
ti. vide Ab. in. c. cum olim. de censu.

Locutio

¶ De cōmuni vsu loquendi ⁊ an preferat proprio
significato vocabuli. vide p Abb. in pemio. ⁊ in. c.
ne p defectu. de elec.

¶ Debet qd loqui dare vt se intelligat. ⁊ vt ab alijs
intelligat. vide Ab. d. sum. tri. ⁊ si. ca.

Luctus

¶ An mortui sunt lugendi. vide Abb. in rubrica
de sepul.

¶ Luctus viri an sit infra annū post mortē hodie
remissus. vide Ab. in. c. sup illa. de secū. nup.

Magnificus

Magnificus quasi magna pertra-
ctans. ⁊ magnificentia qsi magna
faciens. ⁊ ideo hoc verbū magnifi-
centia conuenit etiā regi ex etymo-

logia vocabuli. Ab. in. c. nouit. de offi. delega.

Maioritas

¶ Maioritas ē multiplex. alia ordinis. alia digni-
tatis. alia senectutis. alia pationis. de quib⁹ Ab.
in. c. statum⁹. de maio. ⁊ obe.

Maioritas est honor cui debet. vide. s. honor. et vide. j. regnū. s. in regno.

Mandatum

Mandatum principis iniustum an est adimplendum. vide infra princeps.

Mandatum non requirit ad impetrandum beneficia p alio. secus in litteris impetratis ad lites. glo. z Ab. in. c. ad aures. de rescrip. z in. c. nonnulli. eo. ti. z in. c. innotuit. d. elec. z gl. i. c. ad aures. de rescrip.

Mandatum speciale subsecuta clausula generali an comprehendat maiores casus. plene. per Abba. in. c. sedes. de rescriptis.

Mandati actio non oritur ex turpi mandato. vt. l. si xō non remunerandi. s. rei. ff. mandati. z gl. in. l. qui utiliter. ff. de nego. gest. Ab. in. c. bone. ij. de postu. prela. iij. colum.

Mandatum speciale requirit ad petendum dispensationem. licet non requiratur ad beneficium impetrandum Ab. in. c. innotuit. de elec. iij. colum.

In mandato non solum veniunt expressa in eo sed etiam ea que sunt coniuncta ad vicinia ipsis expressis. preteritum quando ex non expresso peruenit ad id quod est expressum. nam data potestate eligendi venit potestas postulandi. no. glo. in. c. nullus. lxxj. di. z. c. licet. viij. q. i. et. l. oratio. ff. de spon. et res prohibita vendi vel pignori non potest. quia p pignorationem peruenit defacili ad distractionem. vt. l. ij. C. de iure do. impe. z glo. in. l. quorum. ff. de pigno. et Ab. in. c. in causis de elcio. viij. colum.

Mandatum ad contrahendum matrimonium spirituale sufficit quod fiat in genere. vt. c. in causis. de ele. mandatum tamen ad contrahendum matrimonium carnale requiritur in specie. l. generaliter. ff. de ritu nup. no. glo. in. c. si. de pcura. Ab. in. c. i. causis. circa si. de elec.

Mandatum si sit plurimum ad consulendum presennendum vel ad aliquod officium etiam extra iudicium exercendum valet quod fit a maiori parte. dum tamen minor pars contra tenet. vt. l. item si vnus. in si. et. l. si in tres. ff. de arbi. et. l. si duo ex tribus. de re iudi. z. c. si. eo. ti. Ab. in. c. cum in veteri. de elec. vj. colum.

Mandatum procuratoris finit re integra morte mandatoris. vt. de. si. d. pcura. quod intellige nisi actus veniat gerendus post mortem defuncti mandantis. vt. est tex. in. c. cum tibi. de testa. z in executore testamenti. vt. c. Johannes. de testa. et no. in. c. licet de offi. dele. et Ab. in. c. relatum eo. ti. vide supra iurisdictione ordinaria.

Mandatum iurisdictionis delegati finit a citatione per mortem mandantis. vide supra iurisdictione.

Mandatum per mortem mandatoris expirat quando per donationem mandati datur noua potestas actus ita quod per exercitium actus mandatarius gerit vices mandatoris. secus in precepto quod fit ab habente potestatem. quia tunc non datur noua potestas sed potest excipitur antiqua. vt. c. licet. et. c. penul. de offi. ordi. et ideo recipiens mandatum etiam post mortem mandatoris potest illud implere. vt. est tex. et glo. in auct. nulli iudicium. s. et hoc xō iubemus. no. l. hosti. in. c. cum abbas. de offi. de lega. ideo si iudex man-

dauit nuncio vel mitteret aliquem in possessionem. licet iudex moriatur re integra. nihilominus potest iudex exequi. quod no. arg. in. c. ea te. de rescrip. notabiliter per Ab. in. c. relatum. i. si. de offi. deleg.

Mandatum vbi cumque habet certam formam processus est nullus si aliquid sit contra vel contra formam. vide infra processus.

Mandatum delegationis. procuratoris. tutoris vel alterius cuiusvis qualiter et quomodo debeat probari. et an credatur mandatum precessisse per consensum partium et. vide plene et notabiliter per Abba. in. c. cum in iure. de offi. delegati.

Mandatum procuratoris quomodo presumatur etiam si non ostendatur. et an talis dubium procurator admittatur cum cautione. vide plene per Ab. i. c. cum coram. de offi. delega.

Cum alicui datur potestas libera procedendi in aliquo casu non intelligitur quod faciat contra ius. sed solum quod absque alicuius impedimento vel licentia hoc faciat. nam hoc verbum libera hoc importat. ad hoc quod no. Ab. in. c. de multa. de preben. et. c. si episcopus. d. offi. ordi. li. vj. no. Ab. i. c. j. d. offi. ordi. circa prim.

Mandatum generale factum ordinario extenditur ad causas exceptas. no. Jo. an. post Compost. in. c. abbatem. de rescrip. z in. c. si propter. e. ti. li. vj. z gl. in. c. ex frequentibus. de excel. prela. z in de. si de beneficio. de preben. nullum enim beneficium est exemptum a iurisdictione pape. ix. q. iij. cuncta per mundum. no. Ab. in. c. graue. de officio ordi. vide supra exceptum.

Mandatum speciale requiritur in spiritualibus. etiam si agatur prius per conuictum. nec sufficit in casibus specialibus cautio de rato. vt. l. patri. ff. de mō. no. in. c. nonnulli. et. c. ex parte decani. d. rescrip. z e ratio. quia in istis spiritualibus non potest sufficere prouideri per cautionem. quia spiritualia si recipiunt prouisionem extinctionem. vt no. glo. in. c. coram. contrarium tamen tenent domini de rota. decisione. cxxv. z Spec. in ti. de conuicta persona. s. j. et collectari in dicto. c. nonnulli. z Archidi. in. c. statutum. de rescrip. li. vj. z glo. in. c. cum pridem. de pactis. z ibi Ab.

Mandatum procuratoris non ampliatur per clausulam promitto habere ratum et. vide. j. procurator generalis.

Mandatum probatur cum vno teste cum iuramento. vide. j. probatur mandatum. z. j. procuratorum.

Mandati actio competit mihi contra te si gessi negotia tua te pretere et tacere. nam tacendo dum res utiliter agitur videris dare mandatum. vt. l. si remunerandi. s. si passus. z. l. si per te. ff. mandati. sed cum dñs est ignorans et res sua utiliter geritur in absentia. tunc competit actio negotio gesto. z in tali utilitate respicitur initium. nam si utiliter incepti gerere negotia tua licet non habui bonum exitum sine culpa mea reposito sumptus. l. sed an ultro. ff. de nego. gest. sed in dubio ex quo quis succubuit non presumitur utiliter gessisse. no. Ab. in. c. cum per causa. de pcura. vide. s. expensas factas.

Mandatum pape sine cause cognitione in causa que requirit sententiam et cause cognitionem non habet vim sententie. et sic non valet nisi si alter appareat de certa sententia principis. no. Jan. vt refert

Ab. in. c. cum ex litteris. de in inte. resti.

Abandatu iurisdictionale ampliat iurisdictionem rōe incidētie. vt ē restitutio que incidit in cā cōmissa. vt. c. cā. de in inte. resti. ⁊ idēz in mādato pcuratoris q rōne incidentie extendit ad specialiter non cōmissa. vt no. in. c. sciscitatus. de rescrip. rōe ergo incidentie ampliat iurisdictione nō solum ordinarij. vt. l. quoniens. C. de iudi. ⁊ no. in. c. tuā. de or. cog. sed etiam delegati in alle. c. cā. vbi no. **Ab**.

Abandatu speciale requirit in impetratōne priuilegiū seu dispensatōnis. vide. j. priuilegiū. ⁊ i. priuilegiū impetratione.

Abadan forma vbi certa ē ⁊ de substantia si fiat cōtra vel pter formā mandati pcessus est null⁹. et sic intelligit. c. cū dilecta. de rescrip. ⁊ l. diligenter. ff. mandati. si si qd facit aliqd qd ē pūctū mandato nō videt facere pter nec ptra. **Ab**. j. c. cām q. d. re iudi. ⁊ l. c. si. de resti. spo. iij. colū. vide. s. forma. ver. gesta. ⁊ s. collatio. s. si papa.

Abandatu nō requirit in marito agente p vxo re. vide. j. maritus potest agere.

Abandatu nō pbat p sedē vñ assertionē notarij nisi illud ⁊ eius forma osidatur. no. Anto. in. c. cuz in iure. d. offi. dele. doc. in. c. quoniā. de pba. Bar. in. l. argentarius. ff. de eden.

Abandatu factū p principē alicui⁹ vices gerenti an adimpleat p principalē. vide. j. vices.

Abadata diuerse forme si emanant a supiore valet qd agit fm primū mandatū ante receptiōem secūdi mandati. licet secūdū emanauerit anteq̃ act⁹ expediret. sunt em̃ isti excusandi ex quo nōdū receperāt secūdū mandatū. vt colligit ex. c. bone. ij. de de postu. pla. ⁊ ibi **Ab**. iij. colum. ⁊ ē rex. in. c. audita. de resti. spo. ⁊ ibi plene p **Ab**.

Abandans delictū vel aliqd aliud fieri an dīcat vere vel interpretatiue agere. vide glo. ⁊ doc. signanter **Pe**. de ancha. ⁊ **Ab**. in. c. mulieres. de senten. excom.

Abandati defectus si potest opponi. nec ad finē vt pcurator caueat nec ad finē vt pbet post litis cōtesta. quo ad pūdictiū litigātis ⁊ pcuratoris eo qd iam psona sua fuit legitima p litis ptesta. quo ad cum qui est passus litē cōtestari anteq̃ opponeret. nec obstat q iudiciū est nullū. qz hoc ē verū quo ad dñm qui potest opponere. vt in. l. licet. C. de pcur. sed q̃rtum ad pcuratorē iudiciū est aliqd. vt. l. iij. ff. de re iudi. ⁊ in. l. plaucius. ff. d. pcura. de quo vi de glo. i. c. j. de elec. li. vj. ⁊ Bar. m. dicta. l. licet. et linter quos. ff. de dam. infec. dñs tamen semp potest opponere de nullitate. quia quo ad ipsum iudiciū est nullū. vt dicta. l. licet. vt refert **Pe**. ⁊ **Berli**. i. c. qm̃. de pba.

Abandati actionē nō habent vocati ad iniustus bellum. nec aliam actionem contra vocantē ad impendia vel damna cōtingentia occasione vocatōnis vel mandati. quia in re turpi obligatio non cōtrahit. insti. manda. s. illud quoqz. ff. mādā. l. si remunerandi. s. rei turpis. vocati sñ ad iustū bellum actionē mandati habent ptra vocantem nisi ex debito teneat. vñ nisi causa pietatis. humanitatis. vñ

parētele faciāt. xxiij. q. iij. si inferēda. xi. q. iij. c. iulianus. ⁊ c. si dñs. no. **Inno**. in. c. sicut. ij. d. iureiu. vide. s. bellum. s. ad bellum.

Abandatori qui vocauerit alios ad exercitiū q amiserunt equos ⁊ arma nō cōpetit actio vi bonorū raptorū ptra raptores pro rebus ablati. vocatis sñ tales res nō erant in bonis mandatis. nec de bonis eius pcesserunt. ff. vi bo. rapro. l. ij. s. in hac actione. homies ergo spoliati singuli agere debēt etiā si mandator pmisit cos seruare indemnes. l. loca. l. quero. sed si in tali casu est conciliū expediens vt mandator satisfaciāt spoliatis. sed an satisfactioe sibi faciāt cedi actiones. ⁊ sic agere poterit contra spoliatores. C. manda. l. pe. ⁊ si. post solutō nē aut nō pdesset facta cessio nisi ⁊ de ipa facienda antea cōuenisset. ff. de solu. modestinus. no. **Inno**. in. c. sicut. ij. d. iureiur. vide. s. bellū. s. licet.

Abandatu pcuratoris nō extendit vltra compēnsa in eo. no. plene. ⁊ no. per **Ab**. in. c. cū olim. j. de offi. delega.

Abadati actionē habet mandataris ptra mandantē si adimplēdo ei⁹ mādātū res casu perijt fortuitu. vide plene p **Inno**. in. c. sicut. ij. d. iureiurā.

Abandatu supioris nō ē necesse adimplēdū vbi rō nō adimplendi pōt reddi. ar. de rescrip. si qñ. et c. cū teneamur. de pben. ⁊ ibi glo. si.

Abadato sine litteris pape nō est obtempandū si sine scādalo nō pōt pareri. qz nō ē de mente pncipis velle vñ puidere cū scandalo plurimorū. ad h c. nihil pdest. de pscript. ⁊ in. c. ij. de no. ope. nun. et glo. m. c. qui scandalizauerit. de regu. iur. ⁊ hoc verū nisi appareat de cōtraria intentōne pape. sed tunc etiam si non potest eius mandatū sine peccato explicari. tūc nō ē parendum. quod pbatur per **Inno**. in. c. inquisitioni. de sen. excom. vbi dicit q non est parendum mandato pape iniusto ex quo multa mala seu scandala verisim̃ sint futura. ad idē **Bo**. an. in. c. cuz adeo. de rescrip. dicens q si papa scribit p indigno tacita indignitate taliter q salua cōscientia illi puideri non potest nō est ei parendū idem no. **Hosti**. in. c. significauit. de offi. ordi. ⁊ est rō. quia papa non recipit a deo potestātē peccandi sed iuste soluendi. ⁊ ligandi. vt. c. j. xl. di. sed de⁹ q est supior pcepit malū vitandū. ergo potius parendum est deo q pape qui non potest ptra legem facere. xxv. q. j. sunt quidā. xi. q. iij. q restit. no. **Ab**. in. c. cum teneamur de pben.

Maledicens

Maledicēs pncipi puniūt. vt. s. blasphemans.

Manifestum

Manifestum dicitur id quod colligit ex coniecturis ⁊ verisimilibus psumptōnibus. pro hoc tex. in. l. licet. ff. de le. j. vbi dicitur euidentis volūtas restatoris que coniecturis elicitur. concludit **Ab**. l. c. j. de cleri. nō resti. j. colum.

Maritus

Maritus in bonis dotalibus agit in iudicio nō

mine suo. quia dominiū rerū dotaliū retinet. vt. l. dote. C. de rei vendi. vnde vxor non valet de illis etiam elemosynam facere. vt no. in. c. q. deo pari. xxij. q. v. in bonis aut parafernalib⁹ censet maritus pcurator. et in eis p̄ tanq̄ pcurator agere. nec tenet cauere de rato. vt no. Bar. in. l. maritus. C. de pcura. et l. si. C. de pact. puen. in bonis aut que vxor retinet penes se vltra dotalia parafernalicia potest maritus pro illis agere tanq̄ coniuncta persona. et tenet cauere d̄ rato. vt alle. l. maritus. Ab. in. c. constitutis. de pcura.

¶ Maritus compellitur p̄ ecclesiam non solum p̄ censuram ecclesiasticā. sed etiam precise vt redeat ad vxorem suā. nam cum ista obligatio descendit a lege diuina et humana potest quis compelli p̄ci se ad factū. no. Bar. in. l. stipulationes nō diuidūf ff. de ver. obli. Ab. in. c. j. de spon.

¶ Maritus tenet sequi vxorem si ex iusta causa se absenter. et ei egrotanti tenet seruitia necessaria impendere. vide. j. vxor. et vide de hac materia. j. pactum appositum.

¶ Maritus potest p̄pria auctoritate abijcere a se vxorem adulteram. adulterio tamen existente notorio. vt no. in. c. si. de adul. et sic no. q̄ ad dorem lu crandam paria sunt matrimoniū separi iudicio ecclesie v̄l p̄pria auctoritate mariti vel vxoris ob causam fornicationis. vt. c. plerūq̄. de dona. inter vi. et vxor. et ibi Ab. circa p̄nci.

¶ Maritus p̄t expellere vxorem si dos sibi p̄missa nō soluit. et est rō. q̄ ex dote tenet vir onera matrimonij sustentare. vt. c. salubriter. de vsuris. et l. si cū dorem. §. si aut. ff. so. ma. et c. p̄ vestras. de dona. inter virū et vxor. et ibi Ab. vide. s̄. dos p̄missa.

¶ Maritus potest leuiter vxorē castigare licet dederit cautionem p̄pter seueritiam de qua timebatur no. in. c. quēadmodū. d̄ iureiuran. et in. c. ex transmissa. de resti. spo. vbi est materia.

¶ Maritus p̄t agere nōle vxoris sine mandato ex quo non appareat de vxoris p̄traria voluntate. vt. c. constitutionē. de pcura. et distingue vt no. l. l. maritus. C. de pcur. et m. l. si. C. de pact. conuen. et in. c. ex parte. de p̄fess. et ibi Ab. circa p̄nci.

¶ Maritus potest priuari ab vsu vxoris p̄pter seueritatem. vide. j. seueritas.

Mater

¶ Mater an teneatur lactare filiū suis exp̄ssis. vide. s̄. alimenta.

¶ Mater que scit aliquē ex filiis ab alio quā a marito suscepisse debet seruare cautelā vt inducat eū ad intrandum monasteriū mendicantiū vt sic excludatur a successione. q̄ si fieri non potest relinquat ei modicā quantitatem. idem de alijs illegitimis debet fieri ne succedant cū ip̄is legitimis. doc. signanter Ab. in. c. veniens. de eo qui duxit i ma.

¶ Mater est ante partū onerosa. et in partu dolorosa. ac post partū laboriosa. et ex hoc legitima cōiunctio maris et femine magis m̄fimoniū q̄ patri moniū nūcupat. c. ij. de puer. in fi. plura ergo onera subiit mater in nutritōe et creatōe filij. ideoq̄ ap

pellat m̄fimoniū q̄ si matris muniū. q̄ magis versatur officiū maternū q̄ paternū. et ex hoc inferi q̄ vocabula debent esse consona verbis. c. cum fm aplm. de p̄ben. no. Ab. in alle. c. ij. de cōuer. in fi.

Matrimonium

¶ Sequens matrimonium legitimat prolem. vide s̄. filius.

¶ Matrimonium cōtrahit si mulier consensit hodie demū lapsis aliquibus diebus consensit vir. idem de alijs contrahentibus aliorum contractuum. et in alijs actibus gestis vel gerendis si contrahētes in eodem cōsensu p̄seuerant. glo. no. in. l. cōsensu. ff. de act. et obli. et in. l. j. de p̄trahen. emp. hosti. et Jo. an. in. c. dilectus. et in. c. ex litteris. ij. de spon. tex. et Ab. in. c. cum inter canonicos. de ele.

¶ Matrimonium spūale v̄trahit sufficit generale mnadatū. secus in carnali. vide. s̄. mandatū.

¶ Matrimonium p̄trahitur inter p̄latū et ecclesiā. et generaliter cōtrahit etiā matrimonium inter clericū inferiorē et ecclesiā suā. vt. c. sicut in vna. xxj. q. ij. et sic quilibet clericus p̄t dici marit⁹ ecclesie sue. no. Ab. in. c. dudū. ij. de elec. xvij. colum.

¶ Matrimonium quemadmodū debet esse liberū ita et dos et accessoria ad matrimonium. no. glo. i. l. si mulier. §. si dos. ff. q̄ me. cau. Abb. in. c. abbas. q̄ me. cau.

¶ Matrimonium p̄sumitur contractū p̄ verba de p̄sentis p̄ immiſsione anuli in digito mulieris nisi cōtrariū p̄betur. ar. eoz q̄ no. in. c. ex litteris. d̄ spon. et. l. si seruus pluriū. et l. qui filiabus d̄ lega. j. Ab. i c. tenor. circa p̄in. de re iudi. vide plene p̄ Lapum sua allegatōe. lviij.

¶ Opinio pro matrimonio est sequenda. vide infra opinio.

¶ Matrimonij appellatione comprehendit sponsa de p̄fitti que nō dicitur p̄prie sponsa. sed maritus et vxor etiam ante copulam carnalem. xxvj. q. ij. sufficiat. Ab. super rubrica de spon.

¶ Ubi est indagandus animus puelle sup contractū matrimonij si timeat de violentia et metu parentum debet iudex ad petitionem sponsi puellā surripere a potestate parentum. et eam collocare in aliqua honesta domo. v̄tputa in monasterio moniali um. vt. c. pe. de p̄ba. v̄l apud honestos consanguineos ipsius puelle. no. doc. in. c. cū locū. de spon. et ibi Abb. et ip̄e Ab. in. c. maiores. in fi. de baptis. et vide. j. metus. §. licet.

¶ Matrimonium em̄ d̄ esse liberū. et ideo matrimonium contractū p̄ metum vel violentiam est nullū vide no. per Abb. in. c. cum locum. de spon. et vide per eum in. c. significante. de eo qui duxit in ma.

¶ Si maritus est absens longo tempore. et est in longinquo et dicitur mortuus sufficit sola fama cū aliquibus cōiecturis ad hoc vt eius vxor possit cū alio contrahere matrimonium. si tamen dicitur mortuus in vicinis partibus tunc requirit certus nunciū. vt concludit Anto. in. c. in p̄sentia. de spon. Ab. tamen ibi hoc relinquit arbitrio iudicis vt diligenter oibus consideratis attendat an de morte

fit facta certificatio. Item no. q. mulier non debet contrahere secundo nisi ecclesia det sibi licentiā contrahendi. et si contrahat lege prohibente. et prior vir reuertatur potest eam de adulterio accusare. vt. l. pe. de adul. et test. in alle. c. in p̄sentia.

¶ Matrimoniu p̄t interdici per iudicem vt euitetur scandalum inter parentes. vide. j. scandalum.

¶ Matrimoniu p̄prietas p̄batur per possessionem saltem longissimā. quod secus est regulariter in prophanis nisi in illis p̄roberetur p̄scriptio. vt. c. il lud. de p̄sumptio. vbi vide. Inno. et hosti. in. c. consultationi. de spon. et ibi Abb.

¶ Pro contrahendo matrimonio potest intervenire arra dum tamen arra non sit in magna quantitate nisi cōsiderata persona vbi sunt magne persone. Bar. m. l. mulier. C. de spon. et l. iubemus. C. de repu. vide. s. arra et pena non tenet. vt. c. gēma. de spon. et est ratio diuersitatis fm̄ Jo. an. ibi quia arre solent tradi in parua quantitate. pena vero in magna. Item arre traduntur de presenti. et pena p̄mittit in futurum. et facilius est quis ad promittendum q̄ ad exbursandum. Abb. in. c. gemma. de spon. et in. c. ex parte. de conuer. piuga.

¶ Si inter extraneos fiat p̄missio. vt puta do. v. l. ego tibi centū si matrimoniu contraxeris cum sempronio valet. vt. l. titia. ff. de condi. et demon. sed inter ip̄os contrahentes non valet. vnde si dico promitto tibi centum si mecum contraxeris non valet vt. l. stipulatus. §. si tibi nupsiero. et ibi Bar. ff. de ver. obli. et est rō. quia intuitu libidinis videt eam inducere ad matrimoniu. que rō cessat inter extraneos contrahentes. qd̄ limita verū singularit̄ nisi is cui facta est p̄missio sit nobilioz. quia tunc videt̄ potius dare aīo compensandi rōe nobilitatis. no. Bar. m. l. si diuorij. ff. de ver. obli. vide. j. pena. ver. pena vbi apponitur.

¶ In matrimonio malicia supplet etatis defectum vt. c. de illis. ij. de despon. impu. qd̄ malicia. i. virgo naturalis seu potentia coeundi. s. q̄ potuit carnaliter cōmisceri. no. Abb. in alle. c. de illis.

¶ Adinoz pubertate maior tamē septēnio contrahens sponsalia vel matrimoniu potest adueniēte legitima etate sine causa resiliare licet mulierē n̄sus sit sepe corrumpere. vt. c. de illis. de despon. impu. no. Abb. in. c. attestaciones. eo. ti. in p̄n.

¶ Vbi cessat p̄sumptio fraudis stabit confessioni vnus coniugū p̄ra matrimoniu ex quo confitēs stat p̄ matrimonio. vt. c. attestaciones. de despon. impu. et ibi Abb. qd̄ multuz limitat. c. sup eo. de eo q̄ cognō. p̄san. vxō. sue. sed si fraus p̄sumat̄ b̄ relinquit arbitrio iudicantis. no. hosti. in allega. c. consultationi.

¶ Si consensus est prestitus d̄ p̄senti ex quo tamē interuenit conditio suspensiuā. vt contraho tecuz si mihi centum dederis non tenet matrimoniu nisi existat conditio. quia consensus a quo substantiat matrimoniu non est purus et absolutus. sentit glo. Inno. et Jo. an. in. c. de illis. de condi. appo. et ibi Abb. et Anto. in. c. sup eo. eo. ti.

¶ Matrimoniu p̄t cōferri in alterius arbitrium

non solū parentis in cuius p̄tate est conditōne apponere. s̄ etiā alterius. vt si dicā. mulier p̄traho tecum si patri meo placuerit. vt. c. sup eo. et c. p̄ tuas. de condi. appo. et licet cōsensus exprimat̄ p̄ verba de p̄senti. tamē ex quo ponitur conditio nō efficitur de p̄senti. sed suspendit̄ in aduentu conditōis. no. Abb. in. c. de illis. eo. ti. nā matrimoniu cōditionale habet vim sponsalioz de futuro. et sicut illa tollunt̄ p̄ sequēs matrimoniu purū. in. c. j. de spon. duo. ita m̄rimoniu cōditionale. Abb. in alle. c. sup eo.

¶ Condicio apposita in matrimonio inter eos q̄ nō p̄t p̄here in aduentu conditōis si requirit̄ de nouo contrahant. vide. s. conditio apposita.

¶ Sponsus de futuro nō p̄t cognoscere carnalit̄ sponsam quin sponsalia transeant in matrimoniu quārcūq̄ p̄testet̄ in cōtrariū. vt. c. si. de spon. vñ non est nisi vnū remedium vt renuncient sponsalibus. nam tunc copula superueniens nō potest inducere matrimoniu. nec repent extremū ad quod possit retrahī. vt. c. veniens. et c. tua. de sponsa. Abb. in. c. p̄ tuas. de p̄di. appo.

¶ Matrimoniu si intimidat̄ p̄ penā appositā. p. l. non valet lex. vide. s. lex potest directe et c. et vide. j. pena legalis. et j. statutu laicoz.

¶ Matrimonialis causa soluz spectat ad ep̄m cognoscendā nisi de cōsuetudine vel speciali p̄uilegio inferior p̄latus se possit tueri. vt. c. accedētib⁹. de exce. pla. et ibi glo. no.

¶ Matrimonio nō p̄t vti apud latinos ordinat⁹ ab ep̄o greco. vide supra clericus ordinatus ab cpi scopo greco et c.

¶ Si apponatur conditio contra substantiā matrimonij an vitiet̄ conditio vel matrimoniu. vide. s. conditio apposita. ij.

¶ Matrimoniu nō p̄t cōtrahere clericus degradat⁹ ab ep̄o greco. vide. s. cleric⁹ actualit̄.

¶ Matrimoniu nō impedit solū adulteriū tpe p̄ime vxoris cōmissuz nō interueniente matrimonio p̄t ergo post mortē p̄ime vxoris eā ducere quaz polluit̄ adulteriū. vt. c. significasti. de eo q̄ dux. in ma. quā p̄ol. p̄ adul. Abb. in. c. j. eo. ti.

¶ Si quis cōtraxit cum muliere superstite p̄ima vxore. nec fuit p̄cessum ad carnalē copulā mortua p̄ima nō impedit̄ matrimoniu cum ea. vt. c. si. eo. ti. et Abb. vbi. s.

¶ Si p̄ima vxore superstite q̄s cōtraxit matrimoniu cum alia. et fuit mixtū adulteriū cū ignorāte. dū tñ ignorauerit toto tpe p̄ime vxoris. p̄t esse inter eos matrimoniu post mortē vxoris. vt. c. j. de eo q̄ dux. in ma. secus si certiorata de vita p̄ime coniugis p̄misit cognosci se ab alio viro. qz tunc non potest amplius illum habere in maritū. vt. c. si. eo. ti. Abb. in dicto. c. j.

¶ Matrimoniu an potest impedire error conditōnis fortune seu qualitatis. vide plene p̄ Abb. in. c. p̄posuit. de cōiug. seruo.

¶ Matrimonij excellētie sunt hec. p̄ima q̄ deus fuit actor et institutor m̄rimonij. Scōo rōne status qz fuit institutū in statu innocentie in paradiso. vt. c. j. de voto. li. vj. Alia vero sacramenta fuerūt in-

stituta post p̄ctm̄. Tercio rōe t̄pis. qz ab initio m̄s-
di fuit institutū. Itē rōe loci qz in paradiso. Item
rōe cōitantis. qz oēs gentes fere vtunt eo. no. Ab.
in. c. si. de frigi. z vide ibi lhosti.

¶ Matrimoniu seu cōiugiū p̄bat si diu cohabitata
uerūt simul vir z mulier tanq̄ coniuges. tū p̄pter
diuturnitatē t̄pis difficile esset als p̄bare p̄tractū
matrimonij. no. lhosti. in. c. illud. de p̄sump. z i. c.
latoz. qui si. sint legi. z ibi Abb.

¶ Matrimoniu p̄trahentes inter se si sciebant im-
pedimentū eoz proles est illegitima. nec succedūt
in bonis parentū. vt. c. referente. qui si. sint legiti.
et ibi Abb.

¶ Matrimoniu non est separandū licet mulier cō-
tra maritū sit seua. z insidietur vite eius. separaf
tamen quo ad mutuā cohabitationem. tamen sem-
per remanebunt vir z vxor. vt. c. litteras. de resti.
spoli. z. c. j. z. ij. de dona. ibi Ab.

¶ Matrimoniu an est sepandū p̄pter crimen so-
domiticū. vide Inno. z Abb. in. c. j. de adul.

¶ Matrimoniu reintegrat officio iudicis si alter
coniugum qui erat sepati quo ad thozū adulteref
tenet Inno. in. c. de illa. de diuoz. z Abb. in. c. ex
litteris. eo. ti. circa fi.

¶ Matrimoniu pōt esse inter xp̄ianū z iudeā als
infidelem. nā cōuersus ad fidē licite habitat cū vro
re infideli ex quo vult secū cohabitare sine p̄ctō. vt
c. quanto. de diuoz. z est rō. qz tenuit matrimoniu
cōtractū a principio in infidelitate als nō tenet ma-
rimoniu si p̄traheret inf xp̄ianū z infidelē. xxvij.
q. j. c. j. Ab. in. allega. c. quanto.

¶ Matrimoniu scōm potest vidua liber p̄trahere
sine metu alicui⁹ pene. vide. j. penas aliquas.

¶ Matrimonialis cā spectat ad iudiciū ecclesie nō
solū cū tractat de substantia vinculi. sed etiam cū
agit p̄itorio. vt. c. ex cōquestione. de resti. spo. fa-
cit. c. j. de p̄u. lepro. z. c. ex pte. z. c. ex lris. d̄ spon.
Jo. an. in addi. Spe. ti. qui si. sint le. z in. c. cū laic⁹.
de foro cōpe. li. vj. Ab. in. c. nōne. de spon. z i. alle.
c. ex cōquestione. in prin.

¶ A principio deus p̄hibuit coniugiū inter patrē
et filiā z inter matrē z filiū dumtaxat p̄ os Ade. et
p̄pter hoc relinquet homo patrē z matrē z adhere-
bit vxori sue. Debet em̄ exponi. reliquet patrem z
matrē. id est thozum patris z matris. quia nec cuz
patre nec cum matre debet filius p̄trahere. non tñ
debent illa verba intelligi ad litterā. quia nō tenef
quis relinquere habitationē patris nec matris p̄-
pter vxorem. vt no. Inno. in. c. debitū. de biga. et
Ab. in. c. litteras. de resti. spoli. vj. colum.

¶ Ex sponsalib⁹ contractis per parentes obligan-
tur filij si expresse seu tacite cōsentiant. z sic tacitur-
nitas filioz in parentibus operat cōsensum. in
alijs vero amentibus non sufficit patientia. nisi
cōsensus expresse p̄betur. vt est cōclusio Jo. an.
et Anto. in. c. vnico. de despon. impu. li. vj. z Ab.
in. c. ex parte. de resti. spoli. j. colum.

¶ Matrimonium sicut per adulterium potest se-
parari quo ad thozum. ita etiam propter vitium so-
domic. quia nomine adulterij seu fornicationis

cōprehendunt oēs illiciti p̄cubitus. xxxij. q. vij. nō
solū. inficiē em̄ m̄fimoniu ex crimine illo nephādo
p̄tra naturā magis q̄ ex crimine naturaliter cōmis-
so. cōcludit Ab. in. c. maritis. de adul.

¶ Nō solū iudex eccl̄astic⁹ pōt cōpellere cōiugem
ad exhibendū alteri cōiugalē affectū sed etiā iudex
secularis h̄ pōt ex quo ei p̄stat de matrimonio. no.
Ab. i. c. ex publico. de puer. piug. circa prin. z vide
no. in. c. nō est. de spon. z in. c. illud. de p̄sump.

¶ Christi auctoritas q̄ disponit in euangelio q̄ scz
nulli licet vxorē dimittere nisi ob causam fornicatō-
nis. vt. c. de infidelibus. de consang. z affi. vendi-
cat sibi locum nedum in fornicatione carnali s̄ etiā
in spiritali. quod limita vt le. z no. in. c. quanto. d̄
diuoz. Est tamen notādū q̄ sic perdit maritus do-
nationē p̄pter nuptias. z mulier dotē. si alter eoz
in heresim labat sicut p̄deref in fornicatōe eadem
rōne. p̄ hoc. l. consensu. C. de repu. no. doc. signā-
ter Ab. in. c. si. de puer. piug.

¶ An si p̄pter heresim mariti mulier fuerit ab eo se-
parata eccl̄ie iudicio. z ip̄a postea fornicat an mari-
to reuerso ad fidē cōp̄escet fornicatio sp̄ualis cū for-
nicatōe carnali. vide lhosti. z Ab. i. c. si. d̄ puer. piu.

¶ Matrimoniu nō p̄summatū forit naturā suāz
ex p̄stitutōe eccl̄ie. z ideo circa illud late paret pape

p̄tās. cū papa sit supra ius positiuū. in. c. p̄posuit.
de p̄ces. p̄ben. no. gl. in. c. ex publico. d̄ puer. piug.

¶ Priuū tñ tenet lhosti. z Ab. ibi dicēs q̄ cū m̄fimo-
niū fuit creatū añ omnez p̄stitutōem nō p̄t habere

esse ab eccl̄ia sed ab ip̄o deo q̄ ip̄m instituit in statu
innocentie. vt no. in. c. vnico. d̄ voto. li. vj. Sola ra-

tificatio p̄cedit ex p̄stitutōe eccl̄ie. nā ē indissolubi-
le. vt. c. quāto. de diuoz. ex quib⁹ concludit q̄ circa

m̄fimoniu cōsummatū papa nō dispensat inter fi-
deles. qz cū cōsummatio p̄sistat in facto nō potest

haberi p̄ infecta. xxxij. q. v. si paul⁹. z. l. in bello. s̄-
facte. ff. d̄ capti. z postmi. reuer. sed in m̄fimonio

cōsummato papa potest disp̄sare de absoluta po-
testate etiā nulla existēte causa. sed ex causa potest

etiam ordinaria potestate disp̄sare. z causa dz esse
maxima. vt no. lhosti. z Ab. post eū in alle. c. ex pu-
blico. z vide Jo. an. in mercu. in. c. actus legitimi.

¶ De re. iur. vbi disputat an papa ex maxima cā pos-
sit dispensare cum vnico filio regis religioso vt cō-
traheret matrimoniu ad tempus donec filiū susci-
peret. z post illa Ab. in allega. c. ex publico. circa fi.

tenet q̄ nullo mō possit dispensare circa matrimo-
nium cōsummatū inter fideles. quia cum perpetua

tas sit in matrimonio de iure diuino papa nō po-
test tollere ea que sunt iuris diuini. imo potius cō-
uinceretur errare q̄ legē cōdere. vt. c. quidā. xxv.

q. j. z. c. ex parte. de cōuer. piug. vt no. per Abb. in
alle. c. ex publico. z vide. j. papa p̄t disp̄sare ex cā.

¶ Matrimonium licet denominetur a matre ta-
men filius sequitur familiāz z agnationem patris

unde filius debet denominari a patre z non a ma-
tre. qz sequit ciuilitatez ex persona patris z nō ma-
tris. vt. l. assumptio. ff. d̄ mune. z ho. no. Ab. in. c.

ij. de cōuer. infide.

¶ Si statuto cauet vt minor. xxv. annis non possit

maritari sine consensu duorum agnatorum. et puella eligi sibi sponsum condignum. et agnati sine causa legitima nolunt consentire possunt compelli per superiorē ad consentiendum. vel superior ipse dabit licentiam. vt no. Bar. in. l. si cum dote ff. solu. ma. et in. l. non solum. C. de bo. q. libe. et Ab. in. c. q. dei timore. de sta. mo. in fi. et ipse Abb. in. c. nullus. de iurepatro.

Modus

Modus. vide. s. conditio.

Monasterium

Monasterium professorum ingrediens et habitus nouitiorum per annum tenens compellitur eum recipere. no. plene per doc. signater per Ab. in. c. cum causam. de ele. pe. colum. vide. j. religiosus.

Monasteria exempta an sunt sub lege diocesana episcopi. vide plene per Ab. in. c. dilectus. s. offi. ordi. et melius per eum in. c. j. de sta. mo.

Monasterium potest litigare per iuribus et rebus monasterij sibi subiecti. vt. c. ex litteris. de offi. iudi.

Monasterium ubi regitur per priorem est ibi prior iuxta cetera iurisdictione loco abbatis. vt. c. cum in ecclesijs. de ma. et obe. et ibi Ab. ad hoc. c. fi. de sta. re.

Monasterium an comprehendat sub nomine ecclesie vel contra. vide. s. clericorum appellatione.

Monasteria cum sunt exempta a lege diocesana non tenent perferre subsidium cum ecclesijs subiectis episcopo quoniam ipse vult ire ad conciliū. nec potest compellere monachum qui non habet populū vt vadat ad aliquam legationem. no. Ab. post Innocentium. in. c. j. de sta. mo. et vide. s. episcopus si vult ire.

Monasteria non tenent episcopo ad charitativum subsidium quia est de lege diocesana. vt. no. Innocentium. in. c. j. de sta. mo. licet in fi. sue glo. vult sentire contrarium. s. cum primo dicto transeunt Jo. an. et Archi. in. c. j. de pben. li. vj. Paulus approbat secundum. in. c. j. de excess. pla. et casus est dubitabilis et quotidianus in. c. q. sit. xvij. q. ij. quod facit multum per primo dicto. De materia charitativi subsidij. vide quod no. in. c. cum apostolus. de cens. Ab. in. c. j. de sta. mo.

In monasterio an potest intitulari clericus secularis. vide doc. signater Ab. in. c. fi. de sta. mo.

Monasterium depauperatum seu desolatum debet alteri vniri. vide. j. vnio.

Monasterium si habet parochiam cum cura animarum si est preficiendus cure illius parochie aliquis monachorum sed clericus secularis si reperitur idoneus si tamen non reperitur idoneus potest prefici vnus monachorum et instituat per episcopum. vt. c. j. de capel. mo. et ibi Ab. qui sic intelligit textum.

Monasterium exemptum si ex defectu monachorum reducitur ad statum secularē semper remanebit exemptum sicut prius. colligitur ex no. in. c. dilectus. de capel. mo. et ibi Abb. ij. colum.

Monasteria non subsunt ecclesie parochiali seculari quo ad iurisdictionem fori penitentie. vt patet i. c. fi. de offi. archi. et in. c. dilectus. de capel. mo. vbi no. Ab. nec etiam subsunt quo ad forum penale cum omnes monachi sunt hodie clerici. et habent a iure vt sibi ad

inuicem administrent sacramenta. vt. c. j. xvj. q. i. no. Ab. in. c. dilectus. de capel. mona.

Monasteria licet sint exempta a lege diocesana vt no. in. c. dilectus. de offi. ordi. tenent tamen ad procuracionem prestandam ratione visitationis. no. Ab. in. c. j. de sta. regu. et in. c. sopite. de cens.

Monasteria possunt per archiepiscopum visitari. etiam si sint exempta. vide. s. archiepiscopus.

Monasteria subsunt episcopo quo ad legem iurisdictionis. et si archidiacono. vid. s. archidiaconi. i. monasterijs.

Monasteria monialium ultra vnā vicem nisi manifesta et rationabili causa clericus nec etiam laicus intrare si debet. vt. c. monasteria. de vi. et ho. de. non tamen ad loquendum cum eis. sed nec domus suas frequentare quod debet. vt ibi no. Innocentium. idem si causa visitandi consanguineam vadat. nam et cognati nomine poterit culpa regi. vt ibi no. hosti. Jo. an. et Abb.

Monasterium dicitur grece cenobium. et dicitur a ceno grece quod idem est quod comune latine. quia religiosi communiter ibi viuunt. vnde secundum etymologiam vocabuli potest dici cenobium omnis locus in quo plures cōter viuunt sic etiam appellatur cōuentus. quia omnes ibi cōueniunt. xv. di. c. j. no. Abb. in. c. tua nuper. de his que fiunt a prela. j. colli.

Monachus

Monachus veniens contra regulam an peccet mortaliter. plene per Ab. i. c. nam cupiscitiam. de pstit.

Monialis seu monachus quoniam potest in iudicio agere vel restitutionem petere. vide Ab. in. c. cum dilecta. s. rescrip. pe. et vlti. colum. et vide. j. religiosus. et vide eum in. c. cum. j. et A. de re iudi. circa fi.

Monachus si eligitur in prelatum ab extraneo sui collegij si potest sentire electioni sine licentia sui superioris vt. c. si religiosus. de ele. li. vj. sed si eligitur de collegio proprio episcopo videtur sibi data preter acceptandi. et potest persequi causam etiam in iudicio. vt. c. cum dilecta. s. rescrip. Ab. in. c. cum dilectus. de consue. j. colum.

Monachus si potest agere de iure monasterij sine mandato. id est sit pūcta psona pūctōe ciuili. vt. c. coram. de offi. dele. no. in alle. c. cum dilectus. iij. colli. per Ab.

Monachus si faciens professionem nisi sibi promittat prioratus committit simoniam. vide. s. clericus.

Monachus de coram abbate suo et si coram episcopo conueniri. c. si religiosus. de ele. li. vj. et. c. ij. de testi. eo. li. et si tamen in ciuili quam in criminali. vt. c. ea que. et. c. i. singulis. de sta. regu. sed si venit imponenda pena depositionis non abbas sed episcopus cognoscit. vt. c. visitis xvj. q. ij. idem si abbas esset negligens in corrigendo vt no. Jo. de lig. in de. ne in agro. s. sta. regu. et plene per Ab. in. c. cum ab ecclesijs. circa fi. de offi. ordi. vid. j. religiosus. et. s. abbas.

Monachus si pertrahit in studio vel alibi coram quam sit pueniendus. no. Ab. plene in. c. quanto. de offi. ordi. Barba. in. c. q. quibusdam. de fideius.

Monachus vel religiosus seu clericus an potest officium procuratoris vel aduocati exercere. vide Ab. no. in. c. cum. j. et. A. de re iudi. circa fi. et vide. s. aduocatus.

Monachorum correctio principaliter spectat ad ab-

batē exclusio etiā epō. qđ nō repit in alio plato. iur-
ta no. p. Inno. in. c. cū ab eccliaz. z. c. quāto. d. offi.
ordi. Ab. in. c. ad nostrā. de apel.

Abonachi nō solum cōpellunt ad obseruantias
religionis z ordinis. sed etiam tenent seruare sta-
tū strictiorē in vita statutū ab eo qui habuit pote-
statē inducēdi etiā post p̄fessionē factā. facit tex. in
c. ad nostras. de ap. z ibi Ab. z qđ no. in regula q
omnes tangit de re. iur. li. vj.

Abonachi qui dicant z qui fratres. z que diffe-
rentia sit inter eos. vide pulchre z no. per Abb. in
c. de iudi.

Abonachus p̄r ordinari p̄p̄m in cui⁹ diocesi na-
tus fuit. h. monasteriū sit in alia diocesi sitū. dictus
no. Ab. in. c. postulasti. de fo. cōpe. ij. colum.

Abonachoz appellatōne an clerici cōtineant vel
ecōtra. vide. s. clericoz appellatōne.

Abonachus an debeat iurare vel testificari sine
licētia supioris. vide. s. clericis licet debeat.

Abonachus qđ bñ desert habitū monachalē s̄ co-
opitū habitu clericali ē apostata. p. de. qm̄. de vita z
hone. de. in prin. z hoc si cām trāsformatōis sui ha-
bitus nō alleget. qz cum tali habitu vñt in clauistro
publice dz ab alijs distigui. ē exclusio Jo. an. i. mer-
cu. in regula certū est. de reg. iur. li. vj.

Abbas renūciās v̄l depositus an remaneat mo-
nachus illius monasterij. vide plenep Abb. in. c.
cuz ad monasteriū. de sta. mona.

Abonachus nō mēdicās pōt succedere ex testa-
mēto v̄l ab intestato. no. p. Lapū sua alle. c. j. z scri-
pti foro legū. li. iij. ti. de las mādās. li. x.

Abonachi p̄dicatores z mendicantes qz sunt in
statu arissime paupertatis nō dñt ire ad synodū. nec
subiacēt p̄stitutōnibus epoz. nec etiā ex leui cā te-
nent epō se p̄ccionaliter sociare. vt. c. numis par-
ua. de excel. pla. tñ ex magna cā tenent vt in iocun-
do introitu epi vel legati. vel iminēte peste seu dei
flagello. vel ad generales letanias vt ibi a cōtrario
de p̄se. di. iij. nouationes. z doc. vbi. s.

Abonachos z maxie moniales debet iudex be-
nignius tractare q̄ alios p̄pter fragilitatē sexus.
vt. c. ex pte. j. de puile. xcor. C. qđ po. in pig. ba. l. assi-
duis. z d. adul. l. denūciasse. s. vñt. s̄līr cū religionis
c. ij. de do. z cōtu. sūt em̄ tales iuris ignari. vt. c. de
incerta. de voto. z. l. regula. C. de iur. z fac. igno.
subueniendū ē igit simpliciter sicut rusticitati. l. si.
s. si. ff. de eden. z. l. illicitas. s. ne potētiōres. ff. de
offi. p̄st. z. l. j. C. qñ impe. i. pu. vt vi. vt refert p̄se.
de ancha. in alle. c. ex pte. j. de puile.

Abonachus vel frater mendicans ad epātū pro
motus nō recuperat testamenti factōnē. nec querit
sibi sed ecclie sue. z sic p dignitatē epālē nō liberat
a nexib⁹ regule monachalis. no. xvj. q. j. c. de mo-
nachis. facit qđ no. Bar. i. tractatu minozicaz ad
fi. licet quicqd querit post p̄mōtōnē querit episco-
patui nō monasterio. primū no. xviij. q. j. statutū.
vt refert p̄se. de ancha. in. c. cum olim. ij. de p̄uile.
vbi vide p̄cū late. z no. p. Inno. ibi.

Abonachus an pōt iniuriar actōe agere p̄ iniu-
ria sibi illata. z an pōt eā remittere. z qđ de clerico

vel de filio. vide. s. iniuriar actio. cū s. sequē.

Abonialibus seu abbatissis a quo z quib⁹. z q̄li-
ter datur velum ordinationis. p̄fessionis. cōsecra-
tionis. p̄lationis seu vestis religiosa. vide Inno.
in. c. j. de temp. ordi.

Aboniales sicut cōuersi dñt habere tonsuraz in
pte inferiori. nam p̄scindunt sibi crines vsqz ad au-
res. nō em̄ porāt clerā sed tm̄ tonsurā. no. gl. i. de.
attendentes. de sta. regu. z in de. ij. de cōuer. cōiu.
no. Ab. in. c. si quis. de vi. z hone. cleri.

Abonachoz institutio est antiquior et p̄stantior
q̄ institutio canonicoz regulariū vel alioz religio-
sorum. vt patet ex ordine littere in. c. deus qui. de
vita z ho. de. facit. c. quozundā. de p̄ben. li. vj. no.
Ab. in. c. auaricie. eo. ti.

Medicina

Medicina que minuit sanguinē. xij. februarij si
potest aliq modo nocere ex februarij ipantia. no.
Jo. an. post Tlin. vt refert Ab. de secilia. c. cū ad
monasteriū. d. sta. mo. z dicebat Tlin. sibi ab ange-
lo reuelatū. dicit tñ Ab. ibi qđ h nō indigenti nō fa-
cile esset hoc cōsulendū. qz diminutio sanguinis di-
minuit vitā fm traditōnem peritorz.

Medicina est corpis exercitium. nam virtus re-
creat exercitio. Unde Valerius. viij. moralij. Ho-
minē quippe rerū natura continui laboris patien-
tem esse non patitur. z Seneca epist. lxxvij. In re-
mediū cedunt solatia. z quicqd animū exierit etiā
corpi pdest. vt refert p̄se. de ancha. in. c. j. de cleri.
venato. z vide. j. ocū.

Non imputatur semper medico mors infirmī.
iuxta illud. Non est i medico vt releuetur eger. qā
qñqz est vitium materie z nō artificis. ff. ad. l. adl.
l. si seruus. s. si calcem. xvij. di. ephesis. nec euent⁹
mortalitatis medico qđ diligēs fuit imputari debet
ff. de offi. p̄ro. l. illicitas. s. sicut sufficit diligētiā ap-
ponere quā pōt. xlvij. di. c. vlti. z si negociū nō ha-
beat effectū sufficit si sit vtiliter ceptū. ff. de nego.
ges. l. s. an vltro. s. j. l. j. sec⁹ sit in nego. pupilli. ff. de
nego. ges. l. si pupilli. in prin. no. glo. in. c. nisi cum
p̄idem. s. quippe. de renun.

Medicus

Medic⁹ z aduocatus qui recipiūt salariū de pu-
blico nō debēt aliquid recipe a lingāte vel infirmo
vide. s. aduocatus.

Medico experto z perito in sciētia sua an creda-
tur in arte sua si dubitat de vulnere vel infirmita-
te alicuius. z an credat vni vel requirāt plures. vi-
de no. p. Abb. in. j. p̄stitutione. ff. veteris.

Medicina. j. anthidotū ad negocia ē ius postti-
uum. vide. j. ver. anthidotū.

Medici sunt aiaz boni iuriste. vide supra aduo-
cati boni.

Medicus qui uenit cum infirmo de eo sanan-
do pro certo p̄cio si sanat ilico recidiuauit tenetur
iterum eum curare quia non videtur sanitates ad-
eptus qui illam retinere non potuit. ff. de re. iur. l.
nō videt. si aut longe post recidiuauit non tenetur

vt. l. diuus. ff. de resti. in inte. vt concludit Jo. an. fm pileū in regula contractus. in mercu. de regu. iur. li. vj.

Mromatici qui ex cupiditate quadam conficiunt ex speciebus non recentibus que potius damnant q̄ p̄sunt grauius peccat. vide de hoc et de alijs. q. medicoz. Jnn. et Abb. in. c. tua nos. §. ij. de homi.

Mediator

Mediator transactionis licite non potest eam spugnare. qz allegaret turpitudinē suā. ar. in. c. j. d. testi. li. vj. et no. in. c. ex litteris. de transac.

Mediator simoniace prauitatis patit penas ordinaras simoniacoꝝ. vt. c. cum super. de confes. et ibi Abb. circa prin.

Mendacium

Mendaciū nō d̄z q̄s dicere. no. in. c. ne q̄s. xxij. q. ij. et vide glo. in. c. cupiētes. in pn. de elec. li. vj. et glo. in. c. j. d. iura. calū. et Jnn. i. c. olim. d. resti. spo.

Mendaciū p̄tra mendacē ē defacili p̄sumendū nā p̄uictus de mendacio qz negat solutiōnē sibi factā tenet postea pbare pecuniā debitā si allegat eā debitā. vt. c. si. de solu. et no. in tali casu creditor prior tpe alijs nō preferit. C. qui poti. in pig. habeat. si possessor. Alius casus q̄n de pecuniā secundi cōpatum est p̄dicius. C. qui po. in pig. ha. l. licet. Alius q̄n secundus creditor credidit in refectione rei eo. n. l. interdū. et Jo. an. in. c. si. de solu. circa pn.

Megās pecuniā numeratā p̄uictus de mendacio nō poterit dicere se soluisse. auē. p̄tra qui p̄p̄iā C. de nō nu. pe. Itē negās rem fuisse debitoris cōuictus de mendacio possessionē perdit nec aliquo alio iure vti poterit. vt in auē. de trien. et semis. §. ilud q̄. et de his vide q̄d no. in. c. nullus plumbus. de re. iur. li. vi. no. Jo. an. in. c. si. de solu.

Mensura

Mensura d̄z esse equalis. et in dubijs statur mēsure vicinorū locorū. no. in. c. ex pte. de censu.

Metus

Metus tyranni an vitiet si sit. vide. j. tyrānus.

Metus iustus nō inducūt p̄ces instāssime principis ad rescindendū actū q̄d intellige nisi esset talis p̄ncipis q̄ solebat male tractare suis p̄cib⁹ nō acq̄scentes. qz tūc tales p̄ces excusant. et hūc vim iusti metus. vt. l. j. §. que onerande. ff. quaz rex actio si dat Abb. in. c. cū inter. R. iij. colū. de elec.

Metus iustū inducūt mine et terrores potentius et hoc si tales potētes solēt seruire post minas. al̄s mine nō excusarēt. ad h̄ q̄d no. p̄ Bar. i. l. metū. ff. q̄ me. cā. et Jnn. i. c. cām m̄simonij. d. offi. dele. tex. et Abb. in. c. j. de offi. dele. j. colū. et idem intelligas de minis et terrorib⁹ mariti v̄l̄ plati. et sic limitat q̄d no. in. l. j. §. que onerande. ff. quaz re. actio nō da. et Abb. vbi. s. vide. s. cōfessio.

Metus non inducit reuerentia maritalis nec illa sufficit ad excusandū mulierē. no. Jo. in. c. causam m̄simonij. d. of. dele. et iō si mulier fuit p̄stata in absentia mariti q̄ nō intendit p̄sentire alienatōi rei

sue p̄pter metū et reuerentiā mariti nō sibi p̄dest nisi si al̄s p̄betur metus. no. glo. et doc. in. c. allega. causam matrimonij. et ibi Abb.

Metus iustus p̄bat si in loco solitario euagina to gladio q̄s minatus ē mortē. et met⁹ mortis dicit imminere nō solū durate vibratiōe gladij. s̄ etiam postmodū si tanta ē minātis potētia. vt verisistit meatur mors ex vibratiōe. tex. in. c. j. q̄ me. cau. et ibi Abb. in notabilib⁹.

Metus iustum infert p̄ditio oim bonorū. vt. c. abbas. q̄ me. cā. et idē de maiori p̄e bonorū. p̄ q̄ facit c. frequēs. de resti. spo. li. vj. et est rō. qz si i materia odiosa equipant oia bona et maior ps bonorū. vt ibi. idem videt in casu fauorabili. no. Abb. in alle. c. abbas. q̄d h̄z locū in illis reb⁹ sine quib⁹ vita corporalis adimif. nā vita n̄ra tp̄alis nō pōt sustentari sine adiumento tp̄aliū et ecōtra. j. q. j. si q̄s obiecerit. facit glo. in. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi. vbi dicit q̄ bona tp̄alia nō sūt aliud quā vita corporalis. v̄s̄ sicut metus mortis excusat. vt. c. cum dilectus. q̄ me. cā. ita et metus p̄dendi bona tp̄alia. Abb. vbi. s.

Ea que sūt p̄ metū regularit̄ nō tenēt dūmodo sine culpa sua q̄s incidat in metū. qz tūc pōt peti rescissio eorū que acta sunt p̄ acti. q̄ me. cā. p. c. abbas eo. ti. s̄ si q̄s culpa sua incidat i metū tenēt gesta vt nō cōperat aliq̄d remediū metū passo. tex. est singularis in. l. si mulier. ff. q̄ me. cā. Fallit hec regula in sex casib⁹. no. p̄ glo. in alle. c. abbas. et i alijs casib⁹ ibi no. p̄ doc. signanter p̄ Abb.

Metus sic nō excusat nisi sit talis q̄ pōt cadere i cōstantē virū. vt. c. cū dilectus. q̄ me. cā. ita ergo nec dolus nō ergo subuenit doli passo nisi sit talis dolus qui virū constantem et peritum decepisset. no. Abb. in alle. c. cum dilectus.

Metus ois cessat in p̄sentia ep̄i seu superioris. vt l. nō verisistē. ff. q̄ me. cā. et i. l. trāsactio. C. d. trāsac. Nec ob. l. j. §. q̄ onerāde. ff. quaz re. act. nō da. vbi no. q̄ si reuerentia ep̄i quis renūciat p̄bende sue p̄t illam postea repetere q̄d intelligit ibi Bar. q̄n interuenerūt alique mine vel verbera. quia sola dignitas superioris non excusat. vt. l. ad inuidiam. et ibi Bar. C. eo. ti. et idem in vxore quando dicit se aliquid fecisse ob reuerentiā mariti. qz sola ipsa reuerentia non excusat vbi non p̄cesserunt mine vel verbera. vt no. Bar. vbi. s. et sentit Jnn. in. c. cām matrimonij. de offi. delega. no. Abb. in. c. cum dilectus. q̄ me. causa.

Timorē iustū inducūt verba minatoria vel sola potētia tyranni q̄ solebat male tractare homines nō acquiescentes precibus suis. nam tunc sole preces inducunt iustum timorem. no. glo. et doc. in. c. cū dilectus. q̄ me. causa. debet em̄ iudex cōsiderare p̄sonam minātis. nā sūt aliqui hoies q̄ minant et statim exequunt̄ ea. alij multa minant et nihil faciūt vt no. Bar. in. l. metū. C. eo. ti. et in tractatu d. tyrāno. et Jnno. et lhosti. et Abb. in alle. c. cum dilectus. Item debet iudex cōsiderare sexū quia minor metus excusat mulierem q̄ virū. vt in. c. cum locum de spon. concordat q̄d no. Abb. in. c. si. de p̄di. ap. in fine.

Abetū si iniuste iudex inferat agere ptra eū. vide s. iudex si iuste.

Si pars inducit aliquē ex dominis seu ancianis vel aliū officialem habentem merum vel mixtū imperium ad intercedendū pro eo apud iudicē causē debet puniri in amissione causē. vt. c. ex pte. de alie. iudi. mu. cau. fac. z. l. j. C. de litis pen. z hoc fir mat Bar. in. l. pe. ff. de alie. iudi. z in. l. ij. C. ne liceat poten.

Abetus excusat ab appellando si sit iustus z non vanus sed p babilis. vt. c. si. de appel. no. in. c. pe. s. in inte. resti. z. l. j. ff. q. me. cā. z b etia si ps nō dedit cām metui. s. si causa met^o facit. l. nec timore. ff. co. ti. z. c. veniēs. de spon. ptestatio tñ ē necessaria ad dedarandū animū ipi^o appellātis. vt alle. c. si. z req ritur q fiat in p sntia boni viri z restiū. facit quod no. in. c. vt circa. de elec. li. vj. z b etia si ptestatō nō cōtineat formaliter appellationē. no. Ab. in alle. c. si. s. app. vbi limitat. qd ē ver^o si qs timet appellare z ptestari corā iudice z sit talis iudex qui psuevit ad minus p vnū actū suas minas ptra appellantes ex equi. qd vide vt ibi late p cū.

Abine parentū inducūt iustū metū maxie in muliere p sderata tñ qūitate parētū z minax. vt. c. ex litteris. de despon. impu. z ibi Abb.

Abetus excusat a denūciatōne iudiciali vt vbi ti met de dño vl potēte pōt iudex ex officio pcedere. vide. s. denūciatio. s. si quis timet.

Si p mittens p metū vel ob turpem cām postea sponte soluit videf purgasse vitii pcedens vt amplius agere nō possit. vt. l. ij. C. q. me. cau. z. l. si ob turpē causam. ff. si ob turpē causam.

Abetū iustū infert excōicatio qñ iniuste pmulga tur p tyrannū minantē executionē. z defacili si p t haberi remediū ptra metū executōis. qz nō audet appellare als sec^o. ē pclusio Ab. in. c. olim. iij. de resti. spo. v. colum.

Licet coacta volūtas sit volūtas si tñ ē absoluta volūtas vt i mrimonio vbi reqrit oimoda libtas vt. c. cū locū. de spon. coacta ergo volūtas nō sufficit qz nō ē absoluta volūtas. no. Abb. in alleg. c. cū locū. z in. c. maiores. in. si. de baptis.

Merces

Merces phibitas nō ē licitū deferre etia p redemptionē captiuoz. nec excusat deferēs etiam ex post facto. qz cū veniūt postea infideles ad pugnādū cū illis armis ptra xpianos nō dñt impendere cōsiliū ad malū cōmittēdū ppter bonū qd inde sequit. talis em recōpēsatio reprobat a iure in. c. super eo. de vsuris. z in. c. non magno. z ibi glo. ne cleri. vl mo. p b tex. i. c. ita. s. iudeis. vbi deferētes dicūt pares aut supiores i malicia cū illis q postea impugnat. z b pcedit tpe guerre vel treuge. s. tpe pacis licitū ē p redemptionis articulo merces etia phibitas deferre. ar. l. sancimus. C. de sacrosanc. ecclie. z. c. j. de pig. Abb. in. c. significauit. de iudeis vide. j. pena.

Miles

Miles armatus a maiori ē dignior q recipiens militiā a minori. vt. c. p tuas. de maio. z obe. z ibi Abb. in prin.

Militēs nostri tps nō gaudēt p uilegijs militari^o. vt no. Spe. ti. de pcuratore. s. j. x. item qd est miles. z Jo. an. in. c. cū desideres. de sen. excom. et est ratio. qz milites olim habebāt priuilegia plurima. qz inter cetera iurabāt se nō euitaturos moriē p republica. qz ad hoc fuit principaliter militia inducta vt milites eēnt reipublice defēsores z pcuratores. z recipiebāt a republica stipēdia. ad b vide gl. singularē. in. l. pe. ff. ex qui. cau. manu. que ponit sex q d qz iurare tpe assumende militie. z vide Ly. i. l. j. ff. s. iur. z fac. igno. Ab. i. c. i nfa. s. pcura.

Miles secularis pōt effici cleric^o licet ē miles celestis. z ecōtra vide. s. cleric^o qui ē miles.

Miles pferf monacho in honozib^o nō tñ pferf clerico. qz ē miles celestis. ar. ex ordine lre l. c. nicolao. de ap. z ibi Abb. in prin.

Miles celestis cū sit clericus nec pōt donare cōcubine. nec cōpellit bonis cedere. z gaudet priuilegijs militū seculi. vide. s. donatio. s. quēadmodū.

Mine

Mine z terrores an inducāt iustū metū. vide. s. metus. z vide. s. cōfessio.

Minoz

Minoz pupillus qñ dicat miserabilis psona vt possit laicum corā ecclesiastico iudice trahere. vide s. laicus.

Minoz filius regis an potest iurisdictionem regni exercere. vide. j. regis filius.

Minoz. xxy. an. non potest esse de consilio nec habere aliud officiū quod versatur in administratōnem reipublice. sufficit tamen q annus sit inceptus licet non completus. vt est no. tex. in. l. ad rē publicam. ff. de mu. z hono. ex necessitate tamē vl vigore psuetudinis possunt admitti minozes. tex. ē no. in. l. non tñ. ff. s. decur. no. Abb. in. c. cū vice simū. de offi. dele.

Minozis officiū qñ cessat in pntia maioris. vide j. officiū minoris.

Minoz nō pōt esse pcurator p extraneo. vide. j. pcurator p extraneo.

Minoz an pōt agere p tutorē vel curatorē male gerentē vl in inte. resti. petere. vide. s. administrator necessarius.

Minoz equipat ecclie in restitutōe in inte. vide j. restitutio p totū. z supra ecclia restituit.

Minoz etia cleric^o pōt petere restitutōem rōne lesionis. vide. s. clericus minor.

Minozib^o subuenit p restitutōis beneficiū etia in lucro captando. vt. c. cōstitut^o. de in inte. resti. vbi cūqz ergo minor vel ecclia potuit aliqz lucrū cōsequi z ex sui facilitate vel icuria neglexerit poterit petere restitutōem in inte. ptra obstaculū consequendi. vt ibi est tex. z in. l. ait pretor. ff. de mino. f. Abb. in allega. c. constitutus. vide. j. pscriptio statutaria.

Casinoz vñ ecclia p̄t petere restitutōem si pbat se lesam quātūcūq; interuenit decretū vel iuris solennitas. vide. s. alienatio. ver. quātūcūq;.

Casinoz maxime muliercula que v̄didit omnia bōa sua p̄ instm publicū p̄ certo p̄ccio p̄sumitur subducta etiā si iurauit qz iactatōes nō p̄sumūtur a iure nisi originē trahere a mala int̄cōe. d̄ renū. sup hoc. tñ qz liberalitas immensa repugnat natu re mulierū quas leges auarissimū genus appellāt ff. ad velle. l. si ego. de iure do. si stipulata. in fi. nā circa talia imoderate gesta. l. de facili p̄sumit. vt. l. omnes. §. lucius. ff. que in frau. cre. l. pronū. z. l. q̄ testiū. de pba. no. Bar. in. l. societatez. §. arbitro rū. ff. p socio. idem in eo qui cuz p̄sumptiuo mala fide p̄trahit. vt. l. ij. ff. quaz rex actio nō da. factis nāq; istis minorz oñdit se incapacē z nō pleni intel lēctus iactando bona oīa iuramento. ergo nō obli gat cū iudicis officio. vel actione de dolo talis con tractus rescindat. vt. c. debitores de iureiur. Itēz qz in tali alienatōe nō intercessit cāe cognitio. nec ex cā alienata sūt imobilia deficit p̄c̄r in solēnitatē quē defectū iuramētū nō supplet h̄ obliget ad non p̄traueniendū. qz nō pōt q̄s facere q̄ iura de solen nitatib⁹ loquētia nō habeāt locū in cōtractib⁹ suis de leg. j. l. nemo pōt. z qd̄ ibi no. Bar. ff. d̄ fideius. l. si q̄s eo. ē p̄clusio Anto. de butrio. in suis p̄silijs q. que incipit domina orabilis.

Casinoz nō pōt cū tutore seu administratore suo cōtrahere nec valet p̄tractus. qz etiā si palā p̄bat si tñ bona fide q̄ duo exiguū copulatiue ad validita tē p̄ctus. l. nō existimo. ff. de admi. tu. l. cū ipe. d̄ p̄ hen. emp. z. l. in v̄ditōe. §. si. ff. eo. l. cū i plures. §. iij. de admi. tuto. ff. de fur. l. tutor. z. l. interdū. §. q̄ tutelā. C. d̄ pactis. l. pactū curatoris. l. fūdū. §. si tu tor. ff. p emptore. Anto. vbi. s̄.

Casinoz an pōt renūciare bñficio restitutōis i in te. vide. j. renūciatio. ver. minor.

Casinoz nō iurat de calū. sed eius tutor vel cura tor. idē de patre q̄ d̄ h̄ iuramētū p̄stare in reb⁹ fi liū in quibus h̄ vñfructū. vt. l. ij. C. de iura. calū. et ibi Bar. in. §. q̄ obseruari. in causis tñ in quib⁹ h̄ minor legitimā psonā standi in iudicio sic ipe so lus pōt agere ita z iurare. no. Jo. an. in. c. cām. de iura. calū. z Guillerin⁹. z glo. in dicta. l. ij. z sic pro cedit glo. in. c. paruuli. xxiij. q. v. z Ab. in alle. c. cuz causam. iij. colum.

Casinoz q̄ caret oī intellectu vt infans demēs et furiosus nullū iuramētū p̄stāt. vt. c. paruuli. xxiij. q. v. z. l. j. C. d̄ fal. mo. §. si pupillus sit doli capax. z scit d̄taxē cāe p̄: sibi deferri iuramētū veritat. no. i auz. sacra puberū. C. si aduer. v̄. Itē ipubes p̄t ex aminari vt testis nō ad plenā p̄bationē s̄ ad iudi ciū. vt. l. ij. §. impubes. ff. ad sille. z si r̄didit cū aucto ritate tuto. eius defect⁹ supplek. vt. l. clarū. ff. d̄ au cto. p̄stan. d̄z est tutor vel curator auctorari vt mi nor iuret z r̄fideat. nō tñ vt sic r̄fideat sc̄z cōfirēdo vel negando. qz istud solū cadit i cōsciētia minoris nō curatoris. ar. l. videam⁹. ff. de m̄ lūe iu. z. l. mar cellus. ff. re. amo. ē conclusio Ab. in. c. cū cām d̄ iu ra. calū. iij. colum.

Casinoz si ledat in causis spūalib⁹ in quib⁹ repu tat maior an possit petere restitutōem in int̄. vi de no. p̄ Ab. post gl. i. c. ex pte. d̄. resti. spo. vj. colū.

Casinoz renūcians bñficio an audiat p̄c̄es resti tutiōe. vide Ab. in alle. c. ex pte. viij. colū.

Casinoz etiā si certat d̄ lucro restituat. vt. l. q̄ si mi nor. §. sc̄uola. ff. de mino. z. l. fi. de repu. heredi. §. i hoc ē differētia. qz si certat de dāno vitādo fit resti tutio etiā re si integra etiā aduersus tertiū ad quē res puenit. vt. l. cāe. §. interdum. ff. de mino. si tñ certat de lucro nō fit restitutio reb⁹ iam distractis vt dicto. §. sc̄uola. no. glo. z Abb. in. c. ex parte. d̄ resti spo. xj. colum.

Casinoz sc̄z doli capax si delinquit in faciēdo nō restituat. vt. l. ex causa. §. nūc videndū. ff. de mino. et. l. auxiliū. eo. ri. idem Ly. in. l. si quis in tantā. C. vñ vi. Bar. tñ ibi fatef restitutōe negādā qñ do lose facit. sec⁹ si credēs sibi licere. vt. l. j. C. si aduer. delic. nā licet p̄sumat h̄ casu doli cōtra minorē tamen contra dolum p̄sumptū restituat minor ex quo nō est verus doli. no. in. l. j. §. nunciatio. ff. de no. ope. nun. Anto. et Abb. in. c. j. de dolo et contu. iij. colum

Casinoz bona si vendant p̄ debito seu iudicis mandato seu p̄ collatiōe nō requirūt auctoritas tu toris vñ curatoris in ipa venditōe. sed solū i cause cognitōe citād⁹ ē. ff. de h̄. obli. l. si ex legati. z vt in possessio. lega. l. is cui. §. cessatū. als diceret q̄ vbi cūq; cōdēnat minor z res capif in cām iudicati. et possessio vendit q̄ op⁹ sit tutorē auctorari qd̄ est h̄ cōem obseruatiā fm Ly. z Jaco. de are. in. l. fi. C. si ppter pu. pen. vbi no. Bal. q̄ tñc tutor vñ curator d̄z auctorari qñ aliq̄s act⁹ celebrat a minore. secus si celebrat a creditore mioris. vt Bal. vbi. s̄. p̄ quē vide formā citationis minoris.

Casinoz industrius z sagax an restituat in in tegrū. vide restitutio. ver. vbi verisimile.

Casinoz an p̄t accusare. vide. s̄. accusare nō pōt.

Licet pubertas regularit̄ i viro sit vsq; ad. xiiij. an. tñ plena pubertas durat vsq; ad. xvij. an. vt in. l. melle. ff. de alimen. z ciba. lega. vbi si alicui re linquāt alimēta vsq; ad pubertatē intelligit̄ d̄ ple na pubertate. idē i adoptōe. nā d̄z adop̄ts excedē adoptatū i plena pubertate. insti. d̄ adop. §. miorē

Casinoz si plures habeat tutores vñ curatores si d̄z fieri missio i possessionē ppter cōtumaciā vni⁹ nisi oēs vocent. vide. s̄. cōtumax. ver. vbi cūq;.

Si corā iudice seculari agatur p̄ minorē doli ca pacem iurantē nō venire cōtra p̄tractū rōne mino ris etatis. nec enaz ppter deceptōem dimidie iusti p̄cij. z p̄ reū nō fuit facta mentio de iuramēto. z iu dex pferat sniam p̄tra reum que transiit in rem iudicatam nō poterit victus currere ad ecclasticū iudicē z petere vt cogat minor sernare iuramentū nā talis sententia p̄iudicat ei cū p̄cessus ē validus nō obstante q̄ minor sit piurus. ex quo nō fuit op positum de iuramento sicut in p̄cessu q̄ fit cum ex cōicato. vt. c. pia. de sen. ex. li. vj. qz videt̄ tacite re nūciasse illi exceptioni eam non opponendo. de re iudi. c. inter monasteriū. z talis sententia facit ius

et licite potest minor venire contra iuramentū. qd id facit auctoritate sententie. ar. de notatis p. Inno. in. c. mulieri. de iure iur. 7 facit. c. si forte. d. ele. li. vi. 7 qd ibi no. gl. est conclusio Lapi. sua alle. xxv. **¶** Minor pubertate doli capax licet liget sententia canonis vel statuti qm deliquit furtū adulteriū vel mendaciū cōmittendo. vt in. c. j. de delic. pue. non tñ pōt puniri vt p̄sumar si citat 7 nō compareat cū nō pōt agere nec defendere p se sine tutore. nā citatio 7 pemptoriū contra pupillū mdefensuz sūt nulla ipō iure. vt. ff. de re iudi. l. p̄tra pupillū. ē conclusio Lapi sua alle. cxxv.

¶ Minor vel ecclia pōt restitutōem in inte. petere etiā in casu vbi cōpetit sibi remediū de iure cōi vt qm interuenit deceptio vltra dimidiā iusti p̄ccij. vt colligit ex. c. cū dilecti. de emp. 7 v̄di. Hecob. si dicat q vbi cōpetit ordinariū remediū cessat extraor. dinariū. vt in. l. in cause. ff. d. minor. qz illud p̄cedit vbi pinguius succurrit p ordinariū. vt in. c. ex pte. de rescrip. 7. c. j. d. in inte. resti. li. vi. in hoc aut casu pinguius succurrit p remediū restitutōis. quia rescindit simpliciter p̄tractus. nā satis est p̄bare enor. mem̄tione absq eo qd p̄betur deceptio vltra dimidiā iusti p̄ccij. no. Ab. in alle. c. cū dilecti. ij. colū. **¶** Minor pōt absolui a iuramento in quo ē grauius lesus. vide. s. absoluerē pōt ep̄s.

¶ Minor licet p iuramentū excludat a bñficio etatis nō tñ excludit a bñficio iuris cōmunis. vide. s. iuramentū. d. licet minor. 7 vide. s. ep̄s pōt.

Miraculum

¶ Miraculū nō est credendū asserenti se missum vel inspiratū a deo nisi hoc ostēdat. aut p opatōnē miraculi. aut p scripture testimoniū speciale vt in c. cū ex iniuncto. d. here. 7 ibi Ab. in prin.

Missio

¶ Missio in possessionē. vide. j. possessio.

¶ Missio in possessionē in ecclesijs. vel in iuribus incorp̄alib⁹ seu imp̄sonalib⁹ vbi nō reperiunt bōa vel in actōe p̄sonali in rē scriptā qualiter fiet. vide plene p Ab. in. c. j. de eo qui mit. in pos.

Missa

¶ Missa nō ē de substantia cōsecratōis seu collatio. nis ordinū v̄l chris̄matis s̄ p̄pter reuerentiā sacramētorū 7 ordinatōez ecclie si dñt cōferri nec expleri si ne missa. glo. 7 Ab. in. c. q̄ sicut. s. sup co. de ele.

¶ Missa an ē d̄ p̄cepto vt audiat i p̄pria parochia vide. j. parochianus.

¶ Ep̄ianus incurrit in peccatū mortale nisi missas integrā audiat dieb⁹ dñicis. vt. c. missas. 7. c. ad celebrandas. de conse. di. j. 7. c. j. de paroch. 7 ibi Abb. in fi.

¶ Missa nō ē celebrāda cū altari viatico nisi in ecclesijs p̄secratis qd verū nisi p̄currat licētia ep̄i. no. Archi. in. c. missas. de conse. di. j. facit tex. in. c. si. de puile. li. vi. vbi de gr̄a p̄cedit ep̄is vt possint facere corā se celebrari in itinere sup altare viatico. si em̄ b̄ liceret d̄ iure cōi put sentit Inno. i. c. j. d̄ p̄se. ecclē.

v̄alta. frustra p̄cedere ibi p̄uilegiū. l. j. C. de thesau. li. x. ad idē. c. vnicuiqz. 7. c. si q̄s. d̄ p̄se. di. j. vbi in oratorijs puatis nō l̄ celebrari sine licentia ep̄i. no. Ab. sup rubrica. de p̄se. ec. vel alta.

¶ Generalis p̄uetudo ecclie h̄z vt missa possit oībus dieb⁹ dici v̄sqz ad sextā horā. i. vigilijs v̄sqz ad nonā. in q̄tuor t̄pibus v̄sqz ad vesp̄erā. no. Inno. i. c. j. de cele. missa. 7 ibi Abb. facit qd no. in. c. solet. de cose. di. j. 7 in. c. nō licet. xliij. di.

¶ Missam dicēs p̄ncipalit̄ p̄pter intentōez lucrī t̄p̄alis cōmittit simoniā mētalē. tenet ergo agere penitentia licet nō teneat reddere lucrū de quo non interuenit pactū exp̄ssum. 7 idem in canonicis q̄ vadūt ad officiū p̄ncipaliter p̄pter distributōnes. vt no. gl. in. c. vnico. de cleri. nō resti. li. vi. 7 ē tex. in. c. si. de simo. 7 Ab. in. c. cōsuluisti. de cele. mis. 7 vide eum in. c. significatū. de p̄ben.

¶ Sine missa celebrāda vel audiēda null⁹ ep̄s seu magn⁹ vir d̄z diē p̄transire. vt. c. si. de puile. li. vi. et no. in. c. cōsuluisti. de cele. mis. 7 ibi Ab.

¶ Licet ob cām necessitatis sacerdos possit duas missas vna die celebrare sc̄dm exēpla glo. in. c. p̄suluisti. de cele. mis. si tñ recepit vinū purificatōis nō poterit sc̄dam missā celebrare. vt no. doc. i. c. ex pte eo. ti. vbi no. l̄ hosti. q̄ vidit in h̄ magnos viros errare. vt refert Ab. in alle. c. cōsuluisti. Et an vinū n̄ bibens debeat p̄moueri. vide. j. vinū.

¶ Missa cōmemoratōis virginis Marie cū dicitur extra p̄pziū festū nō d̄z decantari hymn⁹ angelicus sc̄z gl̄ia in excelsis. nec symbolū. s. credo in deū licet p̄pria p̄fatio decantat. vt. c. p̄siliū. d̄ cele. mis. q̄t aut sunt p̄fationes beate Marie virginis. vide lxx. di. sanctorū. 7 de p̄se. di. j. inuenim⁹.

¶ Missam sacerdos l̄ post cibū dicere non possit. nam sacramentū sumendo post cibū possit beneficio p̄uari. vt. c. cōstituit. de accu. de substantia tamen sacramēti nō est vt sacerdos sit ieiunus. s̄ ad decentiam 7 reuerentiā sacramenti hoc licet. naz et ip̄e ch̄ristus instituit hoc sacramentū non ieiunus sed post cenā. 7 vide rōnem quare de conse. di. ij. c. cum sacerdos. Ab. in. c. ex parte. de cele. mis. i. fi. Item no. q̄ q̄diu durant accidentia panis 7 vini debet differri cibus. vt ibi no. Ab.

¶ In sacro eucharistie l̄ plus debeat poni d̄ vino q̄ d̄ aq̄. vt. c. p̄nciosus. de celebra. mis. non tñ tātū modicū d̄z de aqua apponi p̄tra aliq̄s q̄ vnā guttam tñ apponūt de aqua. nā dictio plus refert ad modicā quāritatē. vt. l. hec adiectio. ff. d̄ x. sig. alia rō assignat p Inno. i. c. cū marthe. e. ti. 7 facit qz vinū denotat x̄pm qd trāssert in sanguinē. aqua x̄o denotat p̄lm. vñ sicut p̄ls trāsit in x̄pm p̄ vnionē charitatis. sic aqua d̄z apponi in tanta quāritate vt trāseat illius sapor cū vino vt clarius illucescat sacramentū. Itē alia rō qz aqua 7 sanguis exierūt de latere ch̄risti. vt in. c. in quadā. de cele. mis. 7 credendū ē q̄ plus exiuit de sanguine q̄ de aqua. no. Ab. in alle. c. perniciosus. in fi. quare aut sacramentū eucharistie sit in pane azymo 7 nō fermentato. vt de no. per Abb. in. c. si. de cele. mis.

¶ Cleric⁹ depositus v̄l degradat⁹ p̄t p̄ficere corp⁹

dñi cū prius fuit ordinatus ⁊ recepit characterem
 vt no. l. hosti. in. c. ij. de de. excō. ⁊c. vbi h̄ tenet glo.
 et l. hosti. fm̄ theologos. ⁊ c̄ rō qz xps ē qui cōficat.
 xxxij. di. s̄. verū. ⁊ p̄byter degradatus solū mini-
 steriū p̄bet. nam oīa que i altari ponūt nō ab hoīe
 sed a deo sanctificationē accipiūt. j. q. j. nō nocet. si
 cur em̄ p depositionē nō tollit characteris priuile-
 giū circa immunitatē sic nec characteris potestas
 circa cōfectionē eucharistie licet ordinis executio
 sit sublata que data est ab ecclesia nō aut̄ character
 est sublat⁹ qui dat⁹ a deo. no. d̄ sacra. nō ite. sup. ru-
 brica. ⁊. c. j. no. p̄. d̄ ancha. in. c. ij. de de. excōi.
 Abisse peculiares l̄ ex deuotionē p̄nt audiri nō
 tñ l̄ ppter illas omittēre feriales. de cele. mis. c. q̄-
 dam. Jo. an. in. c. significatū. de p̄ben. ⁊ ibi Abb.
 Abissam cōpletā dieb⁹ officiis. ⁊ alijs p̄cipuis di-
 cibus dñt ex p̄cepto laici audire. vt. c. missas. ⁊. c.
 ad celebrādas. de p̄se. di. j. nā nō missa peculiaris
 vel priuata ē in p̄cepto. s̄ missa magna ⁊ publica q̄
 dicat cū cantu. ⁊ illis dieb⁹ dñt misse peculiares di-
 ci in locis secretis vt p̄ps nō abstrahat ad audiēdū
 missam solennē. de quo vide. c. ad hec. de p̄se. di. j.
 an ep̄s vel cleric⁹ ad h̄ necessitē. vide Abb. in. c. j.
 de vi. ⁊ ho. de. iij. colū.

Illicita ē institutio beneficij si bñficiar⁹ artat⁹ ad
 celebrandū quoridie missā. qz sepe daret materia
 peccandi cū facile nō cōtingat sacerdotē quoridie
 deuorū existere ad celebratōnem. nā satis est felix
 q̄ p̄t quoridie missam celebrare. Uñ Aug⁹. talem
 celebrantē nec laudat nec vitupat. de p̄se. di. j. suffi-
 cit. ⁊ iō talis institutio bñficij recipit interpretatōnez
 vt celebrat quanto frequentius p̄t salua honesta-
 te sua. ⁊ debita deuotione. no. Ab. in. c. significatū
 de p̄ben. j. colū.

Miserabilis

Miserabilis p̄sona qñ ⁊ in quibus casibus p̄t
 laicum cōuenire coram ecclesiastico iudice. vide. s̄.
 laicus. ⁊ vide. j. priuileg. o ecclesiastico quo ad forū
 Miserabilis p̄sona habitu vt ē vidua diues po-
 test agere contra laicū corā iudice ecclesiastico nō
 solum cum ip̄e laicus expoliari sed etiā si scienter
 succellit in viui. vt. c. ex parte. B. de foro compe.
 et ibi Ab. ij. colū. ⁊ facit rō. c. sepe. de resti. spo.

Poli ēē miser ante ip̄s. satis dolebis cū eueneris
 interim tibi meliora p̄mitte. Seneca vt refert Jo.
 an. in. c. ad audiētiā. q̄ me. causa.

Moneta

Si quis p̄misit soluere centū ānuatim tpe q̄ vi-
 lis moneta currebat. ⁊ postea mutata est moneta ⁊
 facta ē bona ⁊ grossa maiorisqz valoris debet solu-
 tio fieri de pecunia illa que currebat tpe obligatio-
 nis habito respectu ad valorē illi⁹ valoris. ff. de le.
 ij. l. vxo. s̄. testamēto. agit em̄ de bonitate intrin-
 seca. ff. si cer. pe. l. cū q̄s. de cens. c. cū canonicis. et
 c. olim. l. hosti. in. c. quāto. de iureiur. Eldrad⁹ cō-
 silio. ccl. ⁊ no. q̄ reprobara moneta nō liberat sol-
 uentē. vide. c. cū canonicis. de cens. ⁊ ibi glo. h̄ idē
 tenet Ab. in alle. c. olim cām. de cens. vide. j. solutō

et vide glo. c. olim. de iniurijs. in fl.

Moneta l̄z debeat ēē tāti valoris in forma quā-
 ta ē materia. ⁊ debeat expensis cōis fieri. vt no.
 in. l. paulus. ⁊. l. creditor. ⁊. l. pcurator. ⁊ in. l. j. ff.
 de cōtrahen. emp. verū tñ rex ppter iurisdicōnē et
 auctē quā h̄z. qz ei⁹ p̄sonā characterē ⁊ auctē dicta
 moneta recipit aliquatūlū s̄ nō multū minoris va-
 lozis quā sit metallū etiā deductis expensis fabroz
 et officialiū dom⁹ monete ip̄am monetā fieri faciat
 vt modicū s̄ nō multū lucruz inde sentiat. h̄ facere
 p̄t fm̄ Inno. l. hosti. ⁊ Jo. an. in. c. quanto. de iu-
 reiuran.

Monetā diminuerē vel diminutā expendere si
 p̄t princeps mandare sine cōsensu ppli cū eius tñ
 p̄sensu p̄t. qz quilibet p̄t renūciari iuri suo. vij.
 q. j. p̄piculosum. ⁊ qz negociū regis reputat nego-
 ciū vniuersitatis regni. ⁊ iō etiā sufficit p̄sensus ma-
 ioris ptis maior⁹ regni. ar. C. de iura. calum. l. ij. s̄.
 sinatū vel dignitas. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. ciuibus
 ff. ad muni. q̄ maior. nō tñ sufficit cōsensus populi
 vnius regni q̄ illa moneta expendat cōter extra
 regnū. ar. ff. de iurisd. om. iudi. in. l. fi. no. Inno.
 l. hosti. ⁊ alij docto. in. c. quanto. d̄ iureiuran.

Moneta fraudat legitimo pondere vt exempli-
 fiant docto. in. c. quanto. de iureiuran. Brez frau-
 dat moneta p campsores singulos denarios pon-
 derātes. ⁊ illo qui grauiorē sunt retinētes ⁊ p̄lari
 faciētes. alios vero trāsire p̄mittentes. fraudatur
 etiā p eos qui monetā radunt v̄tingunt. Brez frau-
 dat p illos qui tenent dñiuz terre. ⁊ terrā regunt
 qñ monetā minoris valoris faciunt ⁊ cogunt reci-
 pi cū moneta maioris ponderis. vel qñ bonā equi-
 ualentem monetā reproban. ⁊ aliā equiualentem
 vel minorem materie approbant vt de approbata
 habeant bonū forū ⁊ postea illā cōflari faciūt. ⁊ cu-
 di in eodē pondere vel etiā minori sub caractere
 approbate monete. ad qd accedit. ff. de pig. act. l.
 eleganter. s̄. q̄ reprobos. in his aut̄ ⁊ s̄lib⁹ fraudat
 tur moneta q̄tū ad vtilitatē ppli q̄ in his nō modi-
 cuz fraudat. ⁊ licet tales q̄tū ad bursas suas lucrū
 faciant tñ nisi satisfecerint. ⁊ penitētā egerint ani-
 mas suas damnāt. no. l. hosti. ⁊ alij moderni in. c.
 quāto. s̄. allega.

Moneta tribus modis p̄suevit reprobari scz ex
 materia qz nō est tota argētea vt aurea vt cōsuevit
 ex pondere quo est defraudata. ⁊ ex cursu qz n̄ reci-
 pitur nec currit sicut cōsuevit sup quib⁹ sibi consue-
 uerunt puidere creditores qñ. s̄. mutuo credūt pe-
 cuniā sibi ad certū terminū reddendā faciūt appo-
 ni in instrumento. q̄ sibi reddat pecunia eiusdem
 materie ⁊ eiusdē valoris ⁊ ponderis. ⁊ in eodē cur-
 su. no. l. hosti. in alle. c. quanto.

Moneta si variet an spectet periculū ad debito-
 rem vel ad creditore. tāgit Ly. i. l. i. immoz. C. i. qui.
 cau. m. mte. resti. nō ē neces. ⁊ Bar. i. l. paulus. a s̄
 incipit creditor. ff. de solu. ⁊ l. hosti. no. in. c. quāto.
 de iureiur. pcludēs distinguēdo an moneta repro-
 bet. quia nimis diminuta est. vel causa auaricie vt
 dñs lucret. in primo casu si moneta diminuta est i
 valore. ⁊ ppter hoc impedit eius cursus periculū

est debitoris et non creditoris. ut allega. c. quanto. nam in contractu mutui inspicitur tempus quo solui debet et peti. ut. l. vinu. ff. si cer. pet. pbat. de cens. c. olim causam. §. cum igitur. et c. cum canonicis. de cens. et sic loquitur. l. creditor. ff. de solu. ibi dum dicitur erosa. i. ere plena. nam in mutuo non licet ex eodem genere rem deteriore reddere. ff. si cer. pe. l. cum quis mutuū. si autem moneta diminuta non est sed causa auaricie reprobata ut recolligat et consuetudo postea cudas sub eodem pondere. sicut frequenter fit si debitor non fuit conscius fraudis sufficit quod reddat pecuniam in eodem genere pondere et valore licet sit diminuta quo ad cursum. ut. ff. si cer. pet. l. i. §. iij. secus si debitor fuit conscius fraudis vel in culpa. ut ff. si cer. pe. l. quod mihi. et l. periculum. ar. ff. si quis cauti. l. i. §. si.

Moneta falsans qualiter puniatur. vide. §. falsans monetam. et nota tria specialia in falsa moneta. Primum quod quilibet potest falsarium accusare. Secundum quod condempnatus non appellat. Tertium quod in cuius domo cuditur et si hoc ignoret puniatur. ut. l. i. C. de fals. mo. no. glo. et doc. in. c. quanto. de iurciuran.

Septuaginta et duo solidi auri faciunt librā auri ut. l. quinquies. C. de exaci. li. x. et no. i. l. si. ff. si quis in ius vo. no. Abb. in. c. querente. de cleri. non res. in prin.

Monitio

In monitionibus seu requisitionibus extraiudicialibus sufficit una vocatio. vide. §. requisitio.

Monitio requiritur quod fiat debitori quasi obligatio est facta sine die. vide. §. obligatio.

Monitio facta per iudicem habet vim trine citationis. ut est textus. secundum eodem intellectum iuxta glossam. in. l. i. C. quod et quasi iur. quem intellectum sequitur glossa. no. in. c. consuluit. de offi. delega. et vide glossam. in de. j. de vita et honesta. de.

Monitio licet regulariter debeat esse trina. ut no. glo. in. c. ex litteris. de consti. tamen in actibus extraiudicialibus sufficit regulariter una monitio ut est textus. in. c. si episcopus. xviij. di. et in de. j. de here. et vide per Innocentium. in. c. ad petitiones. de accusa. et vide Abb. in. c. consuluit. de offi. delega. et in. c. j. de supplē. negli. prela. et Bar. in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infec.

Monitio facta per iudicem alicui ut satisfaciatur tamquam de notorio usque ad diem certam non habetur per citationem. quia monitioni non tenet parere si habet iustam excusationem. de presump. c. si. xiiij. q. i. quod quis. sed citatus tenetur venire et excusationem suam proponere. ff. de iudi. si quis ex aliena. citatus autem in notoriis si non veniat nec responsale mitti potest contra eum ad sententiam. ar. de cleri. coniuga. c. ex parte. cum duobus. c. se. et quod no. hosti. in. c. cordi. §. post hec. §. appel. li. vi. ut refert Jo. an. in. c. nostra. de coha. de. et mulie.

Ubi cumque ad perdendum aliquod privilegium de iuramento iura requirunt trinam monitionem faciendam ipsi clericis non recte viventibus oportet quod ipsa citatio seu monitio si fieri potest apprehendat ipsos clericos singulariter quod est contra quosdam prela-

tos qui faciunt monitionem in generali. ut quilibet clericus incedat in habitu et tonsura aliter autem non gaudebit privilegio clericali. dicitur enim Abb. quod talis monitio generalis non sufficit ad privandos clericos aliter incedentes privum legio clericali. ut colligitur secundum ipsum ex textu. c. si. de vita et honesta. cleri. et per ea que no. i. de. j. de vi. et honesta. de. et no. in. c. statutum. de sen. ex. li. vi. et est ratio quia citatio generalis nunquam habet locum quando certum est qui sunt citandi vel monendi. no. in de. j. de iudi. et in. c. j. qui male accusa. pos. et in. c. si. de testi. sed per viam statuti hoc poterit fieri propter vim statutorum. et prelatus statuendo potest augere penam iuris. et infligere penam sine monitione vel citatione ubi alias requirebatur monitio. ut pbat. in. c. iij. de consti. li. vi. et no. in. c. a nobis. de sen. exco. quod commendat Abb. in. c. si. de vita et honesta. cleri. ij. colum.

Mora

Mora potest purgari etiam in dispositione penali. no. in regula mora. de regu. iur. li. vi. et per legistas. l. si insulam. ff. de ver. obli. et in. c. potuit. de loca. sed in casu illius. c. pena non committitur ipso facto sed committitur voluntati domini virum ex hoc velit expellere emphiteotam non tamen ex non solutione dissoluitur emphiteosis ipso facto. ut sentit ibi Innocentius. nam ubi quis incideret in penam ipso facto non posset regulariter sibi consulere etiam celeriter. per hoc facit no. c. licet de supplē. negli. prela. no. Abb. in alle. c. potuit. ij. colum.

Mors

Mortuus si resuscitatur an recuperat uxorem et bona. et quid de ingresso religionem. vel de captivo post liminium reuerso. vide Abb. in. c. fraternitatis. de frigi. ultima colum.

Mors qualiter probatur ubi agitur de magno privilegio. vide. §. probatio per violentas.

Debitum nature soluere omnibus est commune. Ut ait Regu. c. xiiij. omnes morimur et quasi aqua dilabimur. Item Seneca morieris. responsio hac condicione intraui ut exirem. Item stultum est timere quod vitari non potest istud non effugit qui distulit. omnes antecesserunt te omnes sequuntur te. no. hosti. et Jo. an. in. c. rainucius. de testa. iij. colum.

Mors civilis an equiparetur naturali. vide plene per Abb. in. c. cum sis. §. conuer. coniug. et in. l. deo nobis. C. de epi. et cleri. et glo. in de. ne romani. de elec. et glo. xvj. q. j. placuit. et doct. in. l. ex ea. §. insulam. ff. de ver. obli.

Mors ideo minus timeatur quia circa omnes infallibiliter observatur. et equanimiter toleratur quia omnibus est communis. Ut Seneca ideo mihi videtur rerum naturam quod gravissimum fecerat commune fecisse ut crudelitatem pariter consolaretur equalitas. no. doc. signatim per m. c. cum infirmitas. de peni. et remis.

Mortuus vivit per gloriam. insti. de excusa. ruto. §. filij aut. et ff. ad. l. aquil. l. qua actione. §. si quis in colluctatione. et contra quod fingitur esse mortuus qui vivit per vituperium. no. glo. in alleg. §. filij.

Motus

Casus ppius pncipis qd opaf z an inducit dispensatōem vel tollit surreptōem. vide. j. pncipis motus.

Si ppius motu papa puidit alicui de beneficio qui nō habebat etatē tpe date. s. eam hz tpe vacatō nis bñficij nihilomin⁹ debet sibi beneficiū qz mor⁹ ppius excludit surreptionem. vt. c. si motu ppius de pben. li. vj. z de. si romani. eo. ti. nam sanis ē qz habeat etatē tpe vacationis. vt. c. si eo tpe. d. resc. li. vj. no. Abb. post Jo. an. in. c. dilectus. ij. de pben. ij. colum.

Mulier

Confessio facta marito pcedētib⁹ minis seu xberib⁹ an valet. vide. s. confessio. z vide. s. mer.

Confessio vidua an z qñ pōt laicū coraz iudice ecclesiastico cōuenire. vide. s. laicus.

Confessio licet sit capax iurisditōis secularis z etiā spiritualis non tamen habet potestatem clauis. vide. s. abbatissa.

Confessio potest esse arbitraria. vide. s. compromissum potest fieri.

Confessio pōt de p̄suetudine habere iurisditōnez si sit p̄cellens z habeat dignitatē vt regnū baroniā vel comitatū. vel succedat in iurisdictione. vt colligitur ex tex. c. dilecti de arbi. z ibi plene p Abb.

Confessio dicif meretricis si cā questus admittit in honeste duos. vt. l. meretricis palam. ff. d. ritu nup.

Confessio si ē cōtentio inter ipam z virū qz est corrupta vel nō. iudex ex officio allegato impedimentoloz matronis peritis honestis z prouidis. z de parochia ipius mulieris p̄cipere vt illā inspiciat. et p̄sultit hosti. vt prius lauari faciāt in aqua calida et diu debet ibi morari. nā p̄ medicinas qñqz reddūt se artas quib⁹ p̄dicto modo obuiādū ē. vt no. ipse hosti. z Ab. i. c. fraternitatis. d. frigi. z male. l. p̄n.

Confessio nubēdo secūdo infra annū an incurras aliquas penas. vide. j. penas aliquas.

Confessio dicif luxuriosa duplir. s. respectu libidinis p̄prie z respectu luxuriositatis prodigalitatis improprie. vt no. in. l. z mulier. ff. de cura. furio. z aliq modo satis p̄t dici indiscreta cum sit p̄diga fame z persone sue z bonoz suoz. z tali dō dari curatōr vt ibi. nō tñ sic in viro luxurioso. qz in muliere magis ardet stimulus carnis. z magis opprobriofum ē amicis z generi si mulier polluat qz masculin⁹. Itē qz sex⁹ mulieris magis fragilis ē z debilior qz masculin⁹. no. Spe. i. ti. de actore. s. itē opponit cōtra actore. z Abb. in. c. pastoralis de iudi.

Confessio si se obligat p̄ marito ipso iure nō tenet vt in auct. si qua mulier. C. ad velley. z renunciatio velleyani nihil operatur vt ibi. Item si mulier intercedit p̄ alio sine scriptis. z sine triū testiu subscripione ipso iure nō tenet. nec renunciatio velleyani valet. vt. l. antique. s. si. ff. ad velleya. si aut intercedit in scriptis z cū solēnitare. de qua in dicta. l. antique. z tunc obligatur z valet renunciatio si talis ē causa in q̄ necessario obligat. auct. vt li. ma. z auct. C. qñ mu. nu. offi. Si vero mulier renūciat in causa

nō priuilegiata. z talis renunciatio fit in iudicio valet. vt. l. si. s. pe. ff. ad velleya. idem si sit extra iudiciū. z post bienniu valet. vt. l. si mulier. C. eo. ti. s. intra bienniu nō valet. quia eadem fragilitate quā obligat eadē renūciat velleyano. vt alleg. l. si mulier. z ista intelligit qñ mulier fuit certiorata de priuilegio sibi competente. als renunciatio nō valet. qz nō intelligit qñ renūciare ei quod ignorat. vt no. per glo. z Bar. in. l. sciendum. de ver. obli. z. l. tres fratres. ff. de pactis. nec p̄sumitur certiorata. qz ista solēnitās extrinseca nō p̄sumit. no. p̄ Inno. in. c. innotuit. de eo qui fur. ordi. ad has tñ op̄niones vitandas q̄ sunt sup̄ validitate renūciationis cōsulūt Jo. an. z Anto. in. c. si diligenti. de fo. cōpe. qz mulier inducat ad iurādū. d. iureiur. cū cōtingat. z sic vigore iuramētī valebit renūciatio siue fideiussio. z iuramentū facit p̄sumptionē qz mulier venit deliberata z certiorata ad renūciatōnis actū vt no. Bar. i. alle. l. scienduz z Archi. z Anto. in. c. ij. d. pactis. li. vj. z ē rō qz iuramentū h̄yvm clausule si nō valet qd ago vt ago zc. vt. l. cum pater. s. si lius matrē. ff. de le. ij. z de iureiuran. venientes. et c. ad infam. Ly. in. l. ij. C. de rescin. ven. z Jo. an. in. c. pe. de emp. z ven. no. Ab. in. c. si diligenti. de fo. cōpe. v. colū. De hac materia vide plenius z notabilius per Bal. in. l. j. C. ad senatuscōsul. velle. vi. de. s. iuramētū. d. mulier.

Confessio meretricis palā vel occulte an tenet restituere id qd lucrata est p̄ questū. vide. j. restituere si tenet etiam in foro anime zc.

Confessio virile officiū nō permittit. s. cōfessionē audire. benedicere. predicare nisi inter moniales. d. q̄ vide tex. z gl. z doc. l. c. noua. d. pe. z re.

Confessio fornicaria d̄r quasi carens forma nitida p̄cubina aut dicif sicut cubans. meretricis vero qñ si mere. i. vere tritās. vt qz meref si si tritat. i. decipit fm hosti. z Jo. an. in. c. si aut. de coha. de. z mu. vbi hosti. ponit versus. Nec meretricis munda nec cor nix alba sit vnda.

Confessio an p̄ferat in dote vel in donatōne p̄pter nuptias seu parafernalia in bonis mariti creditorib⁹ anteriorib⁹. vide. s. dos. d. mulier p̄ferat.

Mulcta

Confessio ē species pene iudicialis p̄sistēs speculatio. z iponit cōordinarie ad p̄tumaciā coercendā de q̄ p̄ Spe. ti. de sen. pla. s. j. post p̄n. z delegatus p̄ncipis p̄t mulctare. vt l. c. de causis. d. of. dele. cu. c. se. z. c. j. eo. ti. z p̄t iponē tāta mulctā sicut ordinari⁹ qz delegat⁹ p̄ncipis ē d̄ maiorib⁹ iudicibus. vt no. Spe. i. ti. d̄ iurisd̄. om. iudi. s. j. d. sūt z ali. no. Ab. in. c. all. d̄ causis. iij. colū. vide. j. pena pecuniaria C. d̄ mulcta modica d̄r vsqz ad sex solidos aureos. et. j. illā sūmā p̄t miores iudices mulctare. vt. l. ij. C. d̄ spoz. z. l. eof. C. d̄ mo. mulc. Ab. vbi. s. v. col. **C**onfessio p̄t iudex ordinari⁹ ecclesiastic⁹. vt. c. dilect⁹. d̄ of. oz. z. c. statuim⁹. xvj. q. j. z p̄t penā pecuniariā p̄ delicto iponē. vt plene no. Ab. i. c. licet. d̄ penis. s. vt cesset auaricie suspitio p̄sulit vt p̄uertat in piā cām. vt no. Ab. in. alle. c. de causis. v. colū. z iudex p̄t imponere penā qñqz minorē. vt ē no. tex. in

l. hodie. ff. de penis.

Abulcā pōt iudex remittere ex iusta cā. s. ppter paupratem pdenari. vt ē tex. no. in. l. illicitas. in fi. de offi. pñ. z ibi Bar. ex q̄ tex. ē singularit' no. q̄ ppter inopiā soluēdi mulcā nō fit cōmutatio i aliaz penā corpis afflictiuā vt ppter delictū. vt no. i. l. j. ff. de penis. z sic intelligit. xij. q. vj. c. si res. z. c. odoratus. d. solu. no. Abb. in. c. nisi specialis. d. offi. le.

Abulcare pōt iudex subditos. z mulcā seu condemnationē puertere i utilitatē ecclie. vt no. plene Abb. i. c. l3. de penis. z facit. xvj. q. i. c. statuim'. et p hosti. i. c. j. d. homi. li. vj. z vide. j. penā pecuniariā

Abulcari pōt z pena extraordinaria puniri d. rigore iuri ille q̄ iudicis iussioni si paret maxie vbi iusticia piclitas. z ius deperit pti. ad b. c. d. causis. d. of dele. z. c. qm̄. i. fi. vt lit. si pñ. z. l. vnica. ff. si q̄s i ius vo. si ierit. Abb. i. c. j. d. do. z. pñ. z vide. s. pñ. mac semel. qd̄ intelligit ibi Abb. qm̄ vehemēs ē pñs cōtumacia. vt. c. qm̄ frēq̄nter. in fi. vt lit. nō pñest.

Abulcari pōt rōe pterite pñmacie veniens pñtea ad iudiciū etiā snia nō lata nec missione facta. vt. c. j. de postu. pla. z. l. q̄ ea mente. ff. d. fur. z. l. nō pñest. ff. vi rap. z Abb. vbi. s.

Abulcare pōt iudex pñmacē ppter inobedientia etiā si ad vltiora pcessit inquatū stat' cāe patit vt. c. veritatis. de dolo. z ibi Abb. z. c. accedēs. j. vt lit. nō pñest. vide. s. iudex pōt supplere.

Abulcā nō imponit p iudicē pñmacem vltra tres vices qm̄ delictū cōmittit circa idē z nō ad iniuriā alteri'. vt. l. fi. C. de mo. mulct. Exēpluz vt si q̄s citatus sub certa pena vt rīdeat pñtionib' nō venit iterū citat' sub alia pena z nō ampli'. vt in. d. l. sed si delictū nō cōcurrit circa idē. vel venit ad iniuriā alterius tūc q̄tēs q̄s delinquit rōtēs puniēd' est. vt. l. nūq̄. ff. de pua. delic. z ibi Bar. no. z no. j. c. j. de penis. Abb. in. c. j. de iudi. xij. colum.

Abulcare pōt iudex pñmacē z sñ p cū missione facere vbi magna est cōtumacia ipi'. vtputa si verbis opprobriosis dicat se nō vcturū. nā sic ex postfacto data ipi' pteruitate pōt ad aliā penaz pcedere. vt. c. si. s. in alijs. vt lit. nō pñest. ita z pari rōe a pñcio vbi b meret pteruitas ipi'. ar. optimū. xvj. q. j. c. statuim'. no. Abb. i. alle. s. i alijs. itj. colū. vide. j. possessio. d. missus i possessionē. z vide Abb. in. c. cū causam. de iura. calū. fi. colum.

Quis mulctē q̄s q̄s incurrit veniēdo p pceptū iudicis acquirant fisco tñ he que imponūt in facinorib' iā cōmissis sūt publicis operib' depurāde si cut in refectione viarū vel pontiū vel silium. vt le. et no. C. de mo. mulct. l. v. vide hosti. in. c. irrefragabili. de offi. ordi. in fi.

Runus

Arunera ordinaria sunt illa que ponūtur a lege vel a pñcipe. vt plene p Bar. in. l. hi qui. ff. de iure immu. no. Abb. in. c. licet. de censu. de quo vide late de eundē Abb. in. c. nō min'. de imu. ecclie.

Sequūtur additiones dñi Lu. de Lampis ad pcedentē litteram. Ad.

Magistratus

Amagistratus an p aduentū maioris in dignitate vel officio cessat ptās inferi oris. vñterim suspēdat. Abb. i. c. volētes. d. of. le.

Maior pars

An regulariter valeat act' a maiori pte i vniuersitate. no. Abb. in. c. cū oēs. de cōsti.

An pueniūt plura officia ad aliquē actū an stes respectu vni' officij vel corpis an debeat attēdi maior ps respectu oim psonaz z officioz. no. Abb. i. c. pastoralis. de rescrip.

Amaiori pti qñ z i quib' casib' stes. vide i. c. vñtonicū. de elec. p Abb.

An actus sit p plures z singulares tūc attendit et considerat numerus. vide p Abb. in. c. ecclesia vñstra. de elec.

Amaiori pti statut z nō minori nisi maior eēt pua uata ppter delictū. Abb. i. c. j. d. his q̄ si. a ma. par. ca. z maior ps an sufficiat vñ an debeat eē sanior. e. c.

An actu vniuersitatis debēt esse ad minus due pres vocandoz. z de illis statut maiori parti. Abb. i. c. j. de his que si. a ma. par. ca.

Amaiori pti vniuersitat' vñ d. singularib' an stes et vide i. c. ex pte. d. his q̄ si. a ma. par. ca. p Abb.

Mala

Quedā sūt bona que nō pñt esse mala. z quedā sunt mala que nō pñt esse bona. quedā indifferentia ad bonū z malū. vide Abb. i. c. cū ab oī. d. z vi. z bone. deri.

Memozia

Qualiter pbatut memoriam non stare. Abb. in. c. consultationi. in fi. de priuile.

Rembrum

Quid dici' pprie mēbrū corpis. vide no. Abb. in. c. significasti. d. ele. i. fi. z i. c. ego. d. iureiuran.

Mendicātes

An z q̄ sunt mendicantes z d. eoz ordine. vide no. p Abb. in. c. nimis. de excels. pla. z an sint subdij cpo. vide Abb. in. eo. c.

A de fratrib' tertij ordinis sancti Francisci. vide Abb. in. c. cum et plantare. de priuile.

Mensa episcopi

Que ecclie dicant' esse de mensa epi. Abb. in. c. cum venerabilis. de excep.

Meretrix

Ameretrix pōt dici que se duob' exposuit. Abb. in. c. inter opera. de spon.

Meus mea

A de istis pñob' meus mea meū suus sua sūt. vt de Abb. in. c. p illoz. de preben. z idem Abb. in. c. cōmissum. de deci.

Cum an dicat quod mibi debetur. vide in. c. tua. ij. de deci.

Misericordia

Non est vni parcendum cum dispendio multorum. Abb. in. c. inter alia. de imu. ecclie.

Adicius est q quis reprehendatur de nimia misericordia q de nimia seueritate. Abb. in. c. estore. de re. iur. debet tamen seruare mediū quod quis difficilime attingit in quo virtus consistit.

Ministerium

Differentia est inter mysteriū et ministeriū. no. Abb. in. c. cum in cunctis. §. inferiora. de cle.

Modicum

An de modico sit curandus. vide per Abb. in. c. de apel. de apel.

Monialis

An epi possint visitare moniales. et qd dicitur de earum monasteriū. et q pena et quale peccatū ē cognoscere moniale. et quāta crimina cōmittit eā cognoscens. Ab. in. c. monasteria. de vi. et ho. cleri.

An vidua possit intrare monasteriū. et an sibi possit imponi velū. et de multiplici veto monialiū. no. Ab. in. c. vidua. de regula.

Amonialis an possit intrare religionē artiorē sicut monachus. Ab. in. c. ea q. de sta. regu. et an statuta in mōachis extēdāt ad moniales. vide. c. c. ea q.

Amonialiū receptio ad quē spectet. vide Abb. in. c. quoniā. de simo.

An moniali cū carnaliter cognoscit tria delicta cōmittit. s. adulteriū. sacrilegiū. et stuprū. no. Ab. in. c. cum dilecti. de pur. ca.

Amoniales et conuerse gaudent. c. si quis suadēte. vide Ab. de sen. ex. c. de monialibus. et an conuerse sint moniales eo. c.

Multi

An duo dicant mlti. vide Ab. in. c. ad nfas. §. re. ec. nō alic. et multi qui dicant et qui pauci. vide per eūdē i. c. latroes. de cleri. excōica. mmi.

Amultitudo lz peccauerit ex cā tñ puta cā euitādi scandalū vel ex alia pēdū est sibi. §. pncipales qui fuerūt in causa tenent. vide Ab. i. eo. c. §. alle.

Munera

Ubi tenet quis subire munera vel in loco originis vel in loco domicilij. vide. §. in x. domicilium.

Amunera que dicantur esse extraordinaria. Ab. in. c. ex parte. de deci.

Clerici bñficiati vel canonici tpe nēditatis a custodia ciuitatis nō liberāt. Ab. in. c. puenit. §. imu. ec. quapropter lz clerici nō cogantur exire ciuitates ad bellādū dñtñ eā custodire. nā ppter custodiā ciuitatē ptegūt orphanī. vidue. et misēbiles psonē. c. c.

An pnceps vel alius dñs inferior possit dare l-munitatē alicui ex subditis ne soluat tallias seu collectas. vide Abb. in. eo. c. et vide de iure an collecte

sint phibite vel dammate. eo. c. et ibidē. no. casus in quibus collecte sint pmissae.

Inferior princeps nō pōt imponere collectā nisi hoc pscripterit. vide eo. c.

Si cōsuetudo sit q forenses teneant ad munera psonalia valet consuetudo. vide. §. eo. c.

Ecclia nō astringit sup munerib⁹ et collectis et cōstitutionibus principū. vide eo. c.

Nō valet trāsactio in materia munerū in pñdi cū regis et principis. vide eo. c.

Remediū subditoꝝ est vt si in materia collectarū nimis pgrauent vt remediū principis misericordie imploret. vide. eo. c.

An decuriones possint pcedere priuilegiū non soluendi collectas. vide eo. c.

An leuator talliarū possit dare l-munitatē ppter paupertatem. vide eo. c.

An ciuitas possit imponere collectas. vide eo. c.

Si factus sum ciuis cum pacto vt non solua tallias an valeat. vide eo. c.

De quo operatur concessio principis vt sim immunis ab omnib⁹ muneribus. et sic in forma generalis. vide. §. eo. c.

Quando collecta imponitur vris ecclesiasticis requiruntur. Primo consensus epi cum clero. Secundo q petatur imminente summa necessitate. Tercio q laicoꝝ facultates non suppetant. Quarto vt accedat romani pontificis voluntas. vide plene p Abb. in. c. non minus. de imu. ecclie.

Amunera quedam sunt psonalia. et quedam hnt honorem annexū et vocantur honores. Ab. §. e. c.

Amunera quedam sunt angaria. quedam pangaria. quedam sordida. vide eo. c.

An clerici teneantur scu coꝝ familia ad ista sordida. vide eo. c.

Amunera quedaz sunt mere psonalia que nō habent honore annexum vt tutela et cura. vide eo. c.

Que dicantur munera ordinaria. et q extraordinaria. de indicto et supindicto. vide ibidem.

Quoddā ē mun⁹ pñmoniale vbi vertit sumpt⁹ qñq imponit pñmonio nō habita mētiōē patri-moniij. qñq psonē p rebus. vide. §. eo. c.

Et an clerici teneant ad ista munera. vide eo. c.

Et maxime an teneant ad munera mere patri-monialia. vide ibidem.

Et qd i munerib⁹ q iponūt psonis p reb⁹. vid. c. c.

An munera q imponūt psonē nō facta mētiōe rez qd vocat capitale non tenent foranei etiā si ibi habeant possessiones. vide eo. c.

An ecclesia teneat ad pstructiones pontiū viarū ad reparationes muroꝝ et fossatoꝝ. vide Ab. in. c. non minus. de imu. ecclie.

Petrus de ancha. tenuit q vbicūq tractat §. cōi vilitate dericoꝝ et laicoꝝ simul. et mixtim clerici tenentur contribuere. vide eo. c.

An hodie ecclia teneat ad gabellas q bodie imponunt p vino et siliibus. vide eo. c.

Mutilatio

Differentia ē inter membri mutilatōnē et truncatōnē. Ab. in. c. cū illoꝝ. de sen. ex.

Mutuum

¶ Si religiosus h3 administratōem vel peculium et mutuum recipiat tenet q̄ en^o pan^o administratio vel peculium. vide Abb. n.c. q̄ quibusdam. de fideiuss.

¶ Traditio pecunie simpliciter facta in dubio pre-supponit mutuum vel depositum. Ab. in. c. odoardus de solutio.

¶ Mutuum non debet statim repeti. sed debet expectari interuallū arbitrio iudicis. Abb. in. c. precarium. de preca.

¶ An mutuas pecuniā ecclesie debeat pbare versum in utilitatē ecclesie. vide no. Abb. in. c. q̄ quibusdam. de fideiuss.

¶ Si mutuum est factū p̄te cōcilio p̄li nō est necesse pbare versum. Abb. eo. c. 7. quid si factū est presente plato 7 capitulo. vide ibidem.

¶ Satis est pbare tpe mutui imminere necessitatē licet non p̄betur versum. Abb. eo. c.

¶ Mutuum an sit si dicat tolle hanc pecuniā vs donatio. vide Ab. in. c. et si questiones. de sumo.

Necessitas

¶ Ubi aliquid cōceditur p̄pter necessitatem durat cōcessio quaten^o vigeat necessitas 7 non aliter. facit c. generaliter. xvj. q. j. Ab. in. c. cū venerabilis. de consue. circa fi.

¶ Necessitas officij excusat a dolo p̄sumpto. vt. c. si vero. j. d. sen. excōi. 7. l. tutor. ff. d. his q̄. vt. indig.

¶ Necessitas excusat a p̄urio 7 a furto cū non habeant legem maxime si paupertas ē. nota de consue. c. quanto. 7. c. breui. de iureiuran. 7. c. p̄siliū. de obserua. ieiū. ad idem. xxiij. q. viij. si nullam. l. di. p̄byteros. de pig. significancie. de conse. di. v. di. scipulos. de furtis si quis p̄ necessitatem. 7. c. odoardus. de solu. 7 iura subueniūt necessitate imminente. ff. ex q̄. cau. ma. nō. ff. loca. cum in plures. §. vestimenta. ff. si quis cau. l. ij. §. ij. nec dicat de iurare qui ex iusta causa deseruit iuramentū. ff. qui sanf. da. co. l. si. hosti. in. c. querelam. de iureiuran.

Negatiua

¶ Negatiua an 7 qñ 7 quō pōt p̄bari. plene. 7 no. Ab. in. c. bone. de elec. x. 7. xj. colum. vide. j. p̄batio. §. si p̄bari.

¶ Negans instrumentū vel sententiā esse penes se et ad mandatū iudicis nō vult illud exhibere pōt tunc iudex p̄nunciare vt illo p̄petuo nō vtatur. vt no. Anto. post Inn. in. c. §. p̄petuus. de fi. instru. et ē conclusio Lapi de castmoch. in suis alle. alle. x. vi. de. j. p̄batio. ver. si p̄ra. p̄titionem. 7 vide. §. edere. ver. si quis. petit.

¶ Negatio parentū filiū nō esse suū facit plenū p̄ iudiciū nisi ip̄e p̄bet p̄rariū. vt. c. transmissio. q̄ si. finit. 7. ibi Abb.

¶ Licet p̄ negationē res efficiat dubia. vt. l. iij. C. qui ad liber. p̄cla. non licet. 7 qñ no. in. c. pisanis. d. resti. spo. 7. c. sup eo. de testi. co. intellige verū qñ p̄

babilis est ignorātia. si em̄ haberet notorietatē p̄ se non p̄ficeret talis negatio. no. Anto. m. c. si dericus laicū. de fo. cōpe. idco si perat possessio p̄ben. qd non potest esse non notoriū in loco possessionis fore p̄bendales quin diutius possesse sint licet negentur p̄bendales hoc non sufficit. allegat Anto. no. p̄ Inn. in. c. venerabilis. de censu. 7 in. c. tua. de coha. de. 7 mu. 7 in. c. j. de offi. vica. Abb. in allega. c. si dericus.

¶ Negatione an inducat litis contestatō. vide. §. lis. ver. licet litis p̄estatio.

¶ Negans se possidere cum in veritate possideat perdit possessionē. vide. §. interrogatus.

¶ Negans totam actionē seu positionē in qua aliquid continetur falsitatis an sit periurus. vide. j. positio habens.

¶ Negatio p̄posita facit equipollere suo contradictorio. ff. d. condi. 7 demon. l. idem. 7 de colla. bo. l. nōnūq̄. sed negatio postposita facit equipollere suo cōtrario. vt. l. legitimos. §. an ergo. ff. de legi. tu. 7 de aucto. tu. l. obligari. in prin. nisi cōtrarium appareat de mēte loquētis. vt. l. si. seruus. §. si pluriū. ff. si quis cau. sed p̄posita negatio 7 postposita equipollent suo subalterno. vt. l. j. ff. d. cada. pu. no. Bar. in extrauaganti quoniā. sup rubrica qui sūt rebelles. in prin.

¶ Negatiua qñq̄ exponit p̄ affirmatiuā. 7 ecōtra vide glo. singularē. in. c. licet vniuersis. de testi.

¶ Negans rem fuisse debitoris vel sibi esse solutū debitū cōiunctus de mendacio qualiter condemnetur. vide. §. mendacium.

¶ Negatiua. s. q̄ testamentū nō sit verū pōt p̄bari per testes hoc deponentes quibus credit licet nō sint rogati. qz ad p̄bandū testamentū nō ad reprobarōnē requirit̄ rogatus. qñ em̄ testis deponit negatiue d3 reuocare actum a sensu non sensum ab actu. hoc est dicere talis actus non fuit factus. 7 ego scio p̄sensum 7 p̄fiam meā. qz tali loco 7 tpe vbi et qñ dicit̄ actus fuisse celebratus ego interfui. 7 reuera ille actus nō fuit tunc celebratus nec potuisset celebrari quin ego vidissem 7 audiuissem. nam sicut in facto p̄prio cadit vera scientia probationis negatiue. vt. ff. de acq. heredi. l. pomponius. §. rei ita in facto alieno fit coartatio tanta q̄ virtus intuitiua 7 sensitiua clare 7 apte p̄cipit negatiuā. vt. C. d. erro. aduo. l. ij. 7 in. l. j. §. j. ff. d. iūne. actus p̄ua. Itē si negatiua pōt directe p̄bari p̄ instrumentis. vt. C. de re. credi. l. si. ergo 7 p̄ testes. C. d. si. instru. l. in exercendo. si aut̄ testes negando remouēt eoz sensum ab actu qd ē qñ dicit̄ nō recordari vel si interfui mus 7 tunc nihil p̄bant. qz qui nescit non pōt p̄bare. ff. de furis. l. quidam. in. fi. ff. d. carbo. inter. l. ij. §. due. de quo laius p̄ Bal. i. l. j. C. d. bo. no. posses. fm̄ rabu.

Negligentia

¶ Qñ quis perdit gratiam. 7 an 7 qñ negligentia dicat notabilis. Ab. in. c. capitulū. d. rescrip. 7 dominic^o in. c. ei qui. de rescrip. li. vj. 7 vide glo. in. c. quesitum. de pe. 7 remis.

Negligentiam inferiorum in providendo de minimis potest episcopus supplere. vide. s. episcopus.

2 Nepos

Neponis appellatione in materia odiosa. non venit filius fratris mero iure inspecto tamen propter communem usum loquendi comprehenditur talis nepos quantumcumque materia sit odiosa. no. Jo. an. in. c. fundamenta. de elec. li. vi. nam in eadem dispositione etiam restringibili debemus facere interpretationem secundum communem usum loquendi. no. glo. in. c. nonnulli. de rescrip. et doc. in. c. olim. de ver. sig. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. et iur. et c. ex litteris. de spon. l. labeo. de suppelle. lega. Abb. in. c. ij. de arbi.

2 Nobilitas

Nobiliores et antiquiores preferuntur in ecclesia in voce et in capitulo. et in beneficiis consequendis. c. de multa. de pben. Ab. in. c. constitutus. de appel. et in. c. dudum. j. de elec. circa prin. in religiosis tamen non ante dicit nobilitas. ut no. i. c. si. de sta. regu.

Nobilitatem patitur quis propter monachatum. xxvij. q. ij. scripsit. no. glo. in. c. j. de purga. cano.

Nobilitas consideratur non solum genere sed etiam auctoritate et moribus. Jo. an. in. c. j. de dona. quis autem preferatur in nobilitate. vide Ly. in. l. providendum. C. de postu. et c. nunquam erubescamus. lvi. di.

Nobilitatem perdunt exercentes artem rusticam seu vilem nec debent promoveri ad regimina civitatum no. glo. in. c. que per pacem. xxiii. q. j. et in. l. ne quis C. de digni. li. xij.

Nobiles seu sublimes persone honorantur ab ecclesia collationibus beneficiorum. et dicitur nobiles sublimes quasi per alios elevari seu supra limitem positi. et persone literate equiparantur nobilibus. ut. c. de multa. de pben. et ibi Ab. ij. colum.

Nobilitas virtutum est proponenda nobilitati generis. Unde pulchre inquit Cicero contra Salustium Sanctius est mihi meis gestis florere quam maiorum opinionem nunc et ita vivere ut sim posteris meis nobilitatis initium. et virtutis exemplum. Item contra eundem Cicero inquit. Id quod deficiat in te incipit in me. Quasi volebat inferre quod Salustius degenerabat genus suum. sed ipse Cicero incipiebat suis virtutibus initium nobilitatis. ubi tamen concurrunt duo vincula. ut quia quis est nobilis genere et virtute est magis honorandus. quod duplici decore fulget scilicet parentum et propriis. Item magis sit commendatus is qui ex pauperibus parentibus ortus virtutibus se dedicavit quam qui ex nobili progenie ortus fuit. et est ratio. quod nobilis habuit exemplar nobile suorum et occasionem maximam ut esset virtuosus. sed ex pauperibus natus est virtute solius dei mirabilis. ut. c. nunquam. lvi. di. no. Abb. in. c. venerabilis. de pben. ij. colum.

Nobiles inter apostolos fuerunt Paulus et Bartholomeus. ceteri autem fuerunt ignobiles. ex quo inferuntur quod omnes indifferenter sunt vocandi ad regimen ecclesie dum tamen sint honeste vite. et sufficientis scientie. no. Ab. post gl. in. c. venerabilis. de pben. iij. colum. et vide quod no. hosti. in. c. constitutus. ij. de appel. xxi. di. inuenio. xix. di. ita dicitur.

Nobilitas sola est que animi moribus ornat. Item in fine martiniane posuit Jo. an. hos versus. Nobilitas hominis est mens deitatis imago. Virtutis clara propago. humilem releuare iacentem. Mentem refrenare furem. Turpia nulla timere. Nature iura tenere. Unde Saul post asinas in regem assumptus est. j. Regum. ix. et David de postfetas. j. Regum. x. Unde Hieronymus ad seleuciam. Sola apud deum libertas est non seruire peccatis. Summa apud deum nobilitas clarum esse virtutibus. Item Gregorius in pastoralis. quis nescit quod in natura gemmarum carbunculus iacincto prefertur. et tamen cerulei coloris iacinctus prefertur pollenti carbunculo. et quia illi quod ordo nature subtrahit species coloris adiungit. et hunc quem naturalis ordo prestat coloris qualitas ferat. in secularibus tamen dignitatibus habet ordo rationabilitatis et potestate. item auctor. de defeso. ciuitatis. s. j. et de decurio. l. honores. de supplen. negli. prela. c. grandi. li. vi. hoc no. Fran. de zabarelis post Jo. an. in. c. venerabilis. de pben.

2 Nomen

In materia proportionabili tamen dignitati non curamus an sit expressum nomen proprium an appellativum. unde in utroque casu dispositio est realis. secus in materia concernente tamen personam ut non obstante dispositione nominis appellativi dispositio censetur personalis. no. i. c. aduersus. de iur. eccle. et in. c. requisisti. de testa. et i. c. quoniam abbas. de offi. dele. Ab. i. c. dilecti. de foro compe. Si per expressionem nominis appellativorum constat satis de propriis sufficit si ignoratur nomen proprium. ut. l. si in rem. in fi. ff. de rei ven. facit quod no. Inno. in. c. certificari. de sepul. ad idem l. si quis nomen. ff. de here. insti. Abb. in. c. cum dilectus. de ordi. cog. xxij. colum.

Nomen proprium delegari si permittat in commissionibus intelligitur causa commissi persone non dignitati. secus si permittat nomen dignitatis. no. doc. in. c. mandata de presumpt.

Nomen appellativum facit dispositionem realem. nomen tamen proprium facit personalem. ut. c. quoniam abbas. de offi. dele. et l. et quia. ff. de iurisd. om. iudi. et l. ceterum. de ver. obliga. ideo commissio sub nomine appellativo transit ad successorem. secus sub nomine proprio. de quo satis late et no. per Abb. in dicto. c. quoniam abbas.

In nominibus verbalibus nunquam posito solo actus exercitio ponatur etiam nomen. et quid significant nomina verbalia. vide no. per Abb. in. c. j. de iudi. et l. tima colum.

Ex nomine horrido homines sepe suspicantur sinistra putantes a pravo eventu illud fuisse impositum. facit tex. cum glo. in. l. factum. s. si mandata. ff. ad turpil. unde detestandi sunt qui habent nomina ad libitum et recipiunt horrida. et hec est una de causis quare mutatur nomen pape in coronatione. ut no. in proemio sexti. no. Abb. in. c. cum secundum apostolum. ij. colum. de pben. et melius per Barba. in. c. j. de deposi.

2 Nominatio

Nominatio quotuplex ē. et an p eam acquiratur ius nominato. no. plene Abb. in. c. q. sicut. §. super eo. de elec.

Notari an et qñ debeat dñs i iudicio p citatum seu cōuentū. vide. §. citatus seu cōuentus.

Notarius clericus in iudicio seculari p suū colōnū si venit tanq̃ notatus. et ius hñs. et sicut necessarius defensor et pñcipalis. aduocat cām ad forū suū. et ē sibi dandus libellus de nouo. vt innuit. §. in alijs. c. fi. vt lit. nō cōtesta. aut clericus venit voluntarie ad defendēdū emptorē suū. et tunc tenet ibi defendere et iudiciū suscipere. qz nō ē reus pñcipalis. vt. l. j. et qd ibi no. C. vbi in rem acti. et gl. i. c. de ricū nullus. xj. q. j. Ab. i alle. §. in alijs. xv. colum.

Notarius

Notarius pñcipis dicit hñe dignitatē. vt. l. vnica. d. mā. pñ. no. Bar. i. l. iij. ff. ad. l. iulīā repetū.

Notarius p̃t esse in actu electōis laicus et in alijs spūalib⁹. no. Jo. an. in. c. j. de pcura. li. vj. et Spe. i. ti. de instru. edi. §. restat. ver. qd̃ ergo si tabellio. et Ab. in. c. qz ppter. de elec. vj. colū. et ipe Ab. in. c. si cur te. ne de. vel mo. vbi tractat an clericus pōt exercere officiū tabellionatus.

Notari⁹ pñciēs p̃ctū de nocte cui diei debeat attribuire p̃ctū an p̃cedēri vñ subsequēti. vide. §. dies

Notario pōt cōmitti receptio et examinatio testīū. vide. j. testis. x. pōt iudex. et vide. §. cōmissio.

Notario si cōmittat p iudicē aliqd̃ in cā non dñs ipe notarius scribere. qz nō adhibet sibi fides i attribuendo sibi officiū. no. doc. in. c. quoniā. de proba. f. cit ad hoc q̃ pcurator ad negocia nō pōt esse testis qñ aliquid esset inde assecut⁹. no. in. c. insup. de testi. et in. l. oibus. C. d. testa. no. Ab. in. c. fraternitatis. de cleri. nō resi. in fi. vide. j. testis. x. p̃t iudex. et vide. §. cōmissio. x. cū alicui.

Notarius falsum instrumentū conficiēs qd̃ sciebat ad aliū iudicē destinari p quē iudicē puniet. vt de. §. forus. ver. testis examinatus.

Notarius debet scribere notas suas in nota legibiliter et apparenter vel pbabiliter p̃sumpta. et B dicit p eo. quia qñq̃ tabellio ponit in nota tot et q̃ non intelligit quid loquatur. habet em̃ notulariū sive librū suū in quo ponit has notas. et dicit sic. eodem anno et eodem mense et die Petrus vendidit fundū sempzonio si cū et. p̃cio. x. libraz renūciando et. et sic ponit plura et. quid ergo fiet illo mortuo si cōtractus celebratur in scriptis. dicit hosti. q̃ nullum est remedium. vt pater. C. de fi. in stru. l. contractus. alioquin cōsuetudo sua et abbreviature p̃cedentes et sequētes attendi debent. et si ex his potest intentio sua elici habebit locū qd̃ dicit in. c. cū. p. d. fi. in stru. ar. ff. de le. l. si seruus plurim. §. si numerus. ff. de fun. in stru. l. cū delationis. §. asina. pōt etiā perpendi ex comparatōe aliorū instrumentorū q̃ ipe tabellio p̃ficat mter easdē personas vel als sup cōsiliū p̃tractu. in auct. co. ti. §. et si. colla. vj. cetera em̃ que ibi deficiūt ex quo de ipis apparet pbabiliter auctoritate iudicis supplebūtur et q̃ cū falso et. l. iij. et vide qd̃ no. in. c. ij. d. libel. ob.

no. doc. in alleg. c. cum. p. de fide instru.

Notarius si post cōfectum instrumentū dicat se falsum scripsisse nō p̃iudicat ei in cui⁹ fauorē est factū. vide. §. falsitas. x. si testis.

Si vniuersitas vel capitulū instituit sindicū ad agendū tenet notarius noia singulorū exprimere. vt no. Bar. in. l. j. ff. de albo scribē. si aut constituit ad alia negocia tūc si ē magna vniuersitas vel conciliū totius p̃li nō ē necesse exprimere singulorū nomina. ar. in. c. fi. de pcura. si autē collegiū ē parū debent noia scribi. ar. in. c. quāto. de his q̃ fi. a pla. sed Bal. in. l. j. ff. de magi. p̃ue. dicit q̃ tutius est q̃ exprimant noia singulorū. cōcludit tamen Abb. in alle. c. quāto. q̃ exceptis casib⁹ in iure exp̃ssis nō ē necesse exprimere nomina singulorū licet sit vtile. quod no.

Notorium

An sup notorio pōt iudex sine citatōe p̃ absentē p̃cedere. vide. §. citatio.

Idē in notorio facti trāsēntis qñ hz pmanētiaz certo tpe taliter q̃ terguersari nō pōt. no. Abb. in c. euidentia. d. accu. vide. §. iudex ex officio suo.

Notoriū facti pmanentis pōt post cōclusionē in causa allegari. et iudex pōt de notorio iudicare. q̃a tale notoriū nō indiget pbatōe et releuat ab onere pbandi. vt colligit ex tex. c. dudum. j. de elec. et ibi Abb. iij. colum. secus in notorio iuris vel act⁹ trāsēntis que quidē notoria requirūt pbatōnes. no. ij. q. j. de manifesta. et c. sicut. de re iudi. et in. c. vñ. de coha. de. et muli. ideo nō p̃nt allegari post p̃dusiōnē in causa cū nō debeant tunc noue pbatōnes admitti. vt. c. cū dilectus. de fi. in stru. Ab. vbi. §.

Licet in notorio de necessitate nō sit recipiēda pbatō. vt. c. ad n̄ram. iij. de iureiuran. pōt tñ iudex ad cautelā pbatōnē et reliquū ordinē iudicarium seruare. §. ps p qua facit notoriū pōt resistere ne pbatōnē cogat adducere. qz nō dñs supflua pbatōe onerari. ar. in. c. sicut. de pba. et alle. c. ad n̄ram. si tñ ps nō resistit nō vitiat p̃cessus. Ab. in. c. bone. d. elec. v. colum.

In notorio lz regulariter requirat citatio. vt. c. ad n̄ram. iij. de iureiur. et c. porro. de diuor. tñ si a deo factū ē notoriū q̃ nulla defensio pōt p̃ti absentis cōpetere tūc nō requirit citatio. vt plene no. Ab. in. c. cum olim. de re iudi. et in. d. c. ad nostrā. et i. c. vestra. de coha. de. et muli. et sic intelligit tex. c. bone. de ele. vt ibi no. Ab. in. c. venerabilē. eo. ti. pro hoc tex. in. l. ij. §. q̃ si de frumētaria. ff. de admi. re. ad ci. perti. et ibi p Bar. et B casu intelligit Inno. in c. quanto. de trās. a. pla. sed vbi factū nō ē ita notoriū vt dixi tūc requirit citatio als snia siue p̃cessus habitus est nullus. sic intellige Inno. in. c. tua. de coha. de. et muli. et alia iura. que requirunt citationem. Abb. in dicto. c. bone. d. ele. vj. colum. et Ab. in. c. venerabilis. eo. ti. iij. colum. et vide circa B gl. et Bal. in. l. fi. C. de legi. et de. pastoralis. d. re iudi. erglo. in. c. fi. de here. li. vj. et qd̃ no. Ab. in. c. j. d. cā pos. et p̃prie. et idem Ab. in. c. causam. de rescrip. et vide glo. et hosti. in. c. sup eo. de testi. cogen.

Notoriū si ē delictū sed ignorat quis illud cōmī
sit an iudex sine citatione pōt generaliter req̄rere.
vide supra inquisitio.

In notorijs an pōt pcedi p̄tra absentē sine cita-
tione. vide. j. snia pōt ferri.

Notoria multa dicunt̄ q̄ nō sūt. iō defacili nō est
pcedendū sup aliquo tanq̄ sup notorio. vt. c. con-
sultuit. j. de appel. ex quo infer̄ nō dictū q̄ si testis
dicit simpliciter factū esse notoriū ⁊ aliā cām nō red-
dit etiā nō interrogatus a iudice non pbat. q̄ no-
torizū defacili nō cōprehendit̄ sensu corpis sed iudi-
cio boni intellectus adeo q̄ multi etiā periti titubāt
an ⁊ qñ factū dicat notoriū. vt. c. de manifesta. ij.
q. j. Ab. in. c. p̄sultuit. de apel.

Notoriū inducūt attestaciones si cōtra eas non
opponitur. vt. c. cum olim. de ver. sig. ⁊ ibi no. Ab.
et tangit in dicto. §. porro.

Notoriū ē id qd cōstat ex tenore l̄fay principis.
Inno. ⁊ Ab. in. c. j. ⁊. ij. de p̄fir. vii. vel inuti. de eo
qd est notoriū iudici vt iudici potest ferri snia sine
testib⁹ etiā si sit notoriū facti transcūis. vt no. in. c.
de illo. de eo qd cog. cō. vxo. sue. ⁊ ibi Ab. in. fi.

Si iudex pcessit in aliq̄ cā tanq̄ sup notorio si in
veritate factū erat notoriū nō tñ iudici constabat a
principio valet pcessus satis est q̄ iudex non igno-
ret fundamentū iurisdicōnis sue lz ignoret q̄litate
iurisdicōnis. vt no. Bar. in. l. multū interest. ff. de
cōdi. ⁊ demon. Inno. in. c. tua. de coha. de. ⁊ mul.
Ab. in. c. si cleric⁹ laicū. d. fo. cōpe. vj. colū. vide. s.
iurisdicō. ver. licet qualitas.

Ubi delictū ē notorium si ignorat psona delin-
quēs. vt qz reperit homo mortu⁹ in strata. vel fur-
tū factū i apotheca p̄t iudex sine citatione ex officio
suo inq̄rere nō tñ p̄ certam psonā s̄ generaliter. ⁊ si
aliqui noiant̄ i tali inq̄sitione generali d̄z postea p-
cedere sp̄cialit̄ p̄ illos. qz pcessus fact⁹ in generali i-
quisitōne nō facit fidē in speciali eo qz ps non fuit
vocata. nec vidit iurare testes ⁊ s̄tia. ⁊ hanc practi-
cam seruat tot⁹ mundus. ⁊ h̄ idē firmat Bar. in. l.
fi. ff. d. q̄sto. ⁊ Ab. in. c. bone. de ele. v. colū

In notorio nō requirit̄ p̄nūciari eo modo quo
p̄nūciat̄ sup nō notorio. sed p viā p̄cepti p̄t ferri
talis snia. no. Inno. de ver. sig. ex pte. ⁊ Pe. i. c. cū
dilectus. de purga. cano.

Si aliqd sit notoriū in puincia non tñ iudici qd
ipse nescit. v̄l sit notoriū i alia puincia nō tñ i ista p̄t
iudex duob⁹ modis pcedere. s. ordine iudiciario.
⁊ si esset occultū. ar. in. c. bone. j. de ele. xxiiij. q. j.
pudēda. ij. q. j. deus. v̄l pōt cognoscere an sit noto-
riū. ⁊ facta sibi fide sup h̄ pcedit p̄ eū q̄ si crimē esset
notoriū. no. gl. ⁊ doc. i. c. ad n̄fam. iij. d. iureiur.

In notorijs ordo iudiciarius ē ip̄m ordinē non
obseruare vt ē exp̄sum. in. c. ad n̄fam. iij. d. iure-
iuran. ⁊ ē s̄tis mod⁹ loquēdi qñ dicit impator i do-
natōne q̄ sit ecclie optima mensura ē immensitas.
in auct. d. nō alie. re. ecclie. §. si nimis. colla. ij. ⁊ illud
est in amore mod⁹ nō habuisse modū. ex quib⁹ no.
q̄ dispositio loquēs de ordine refert̄ ad illius ordi-
nis casus capaces. vt no. Anto. in alle. c. ad n̄fam.

Si in notorijs in quib⁹ ordo iuris p oia nō ē ser-

nandus seruarent̄ solēnia iuris esset detrimētum
reipublice ⁊ priuate lesionis. qz et si seruaret̄ mul-
toties trāsreret delictū inultū qd esset p̄ rempublicā
⁊ iusticie lesionē. d. sen. ex. c. vt fame. §. j. cū suis. d.
cor. ⁊ p̄ p̄sis i detrimētū salutis et̄ne. xij. q. ij. cū deuo-
tissimā. et multum damnificaret̄ actor siue accusa-
tor si ei incūberet onus p̄badi. iudex nanqz tenet̄
lites abbreviare. ⁊ occurrere p̄tū laborib⁹ ⁊ expen-
sis. d. dolo ⁊ p̄tu. c. finē. de offi. dele. sup q̄stionū. §.
porro. in fi. vt no. Hosti. i. c. ad n̄fam. iij. d. iureiur.

Notoriū licet inducat sola cōfessio. vt. c. fi. d. co-
de. ⁊ muli. ē verū nisi p̄babiliter excuset̄ cōfessus.
vt no. in. c. cū dilecti. de accusa. ⁊. l. cū fidei cōmissū
ff. de p̄fes. Ab. in. c. cū speciali. §. porro. de appel.

Notoriū iuris ē spontanea p̄fessio clara p̄batio
iusta ⁊ ir retractabilis diffinitio. p̄mū de confes. c.
j. secūdū in. l. gesta. C. de re iudi. d. ver. sig. cū olim
certū de re. iur. l. res iudicata. s̄ qz cōfessio ⁊ sentē-
tia potest habere aliquid falsitatis p̄prie notoriū
est illud qd consistit i euidentia as̄ posset dici noto-
rium quod non est. no. Jo. an. post Hosti. in. c. ve-
stra. de coha. de. ⁊ mulie. ⁊ in tali notorio iuris per
rei euidentia nō admittit̄ appellatio. vt. c. cuz sit ro-
mana. ⁊. c. puenit ad nos. ⁊. c. cōsultuit. ⁊. c. rep̄hen-
sibilis. de appel. ⁊. c. ex litteris de spon. ⁊. c. q̄z perni-
ciosum. de v̄suris. ⁊. C. de appel. p̄stitutōnes. ⁊. C.
quoz appel. nō reci. l. ij. si tamē aliquid est notoriū
per famā publicā admittit̄ appellatio. vt alle. c. cuz
sit romana. in fi. sed si est notoriū iuris p cōfessio-
nem vel p̄bationem in iudicio factā admittitur ap-
pellatio nisi cōuincat̄ ⁊ confiteat̄. C. quoz appel.
nō reci. l. obseruare. ⁊ gl. in. c. romana. d. appel. li.
vj. ⁊ doc. sig. Ben. in. c. tua nos. de coha. de. ⁊ mu-
nec in tali notorio requirit̄ citatio nec iuris ordo.
vt. c. ad n̄fam. iij. de iureiur. nam vbi nō ē locus in-
ficiationi potest iudex sine ordine pcedere ne male-
ficia remaneant impunita. maxime cum nimis fre-
quētantur. quia multis crassantibus exemplo op⁹
est. ff. de penis. l. aut facta. §. si. de maledi. c. j. ⁊ per
maxime vbi scandalū vel magnū periculz reipu-
blice ē in mora. ⁊ sic pōt intelligi. c. bone. j. ⁊. c. ve-
nerabilē. de elec. no. Jo. an. ⁊ alij doc. in. c. vestra.
de coha. de. ⁊ muli. ibi tñ Jo. an. si. tenet̄ q̄ i omni
casu requirit̄ citatio. ⁊ q̄ venienti exponat̄ factū p
quo citatus est vt audiat̄ eius defēsiō. qd si nō fiat
sentētia sup notorio nō teneret. de accusa. q̄liter. §.
debet. sicut em̄ in alijs causis que requirunt ordi-
nem iudiciariū nō valet sententia que fertur non
cognito de causa. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. l. p-
latam. idem videt̄ in notorio vbi si nō ois aliquis
tamen ordo seruandus est. vt alle. c. ad nostrā. ij.
de iureiuran. qd crederet̄ verū nisi ex mora posset
scandalū generari. vt. s̄ dictum est.

Notoriū facti est publica seu famosa insinuatio
vel p̄clamatō. ⁊ vox cōis ex euidentia rei pueniēs
que nulla potest tergiuersatione celari. qd si est no-
torizū cōtinuū. s. actus permanētis nullus ordo v̄l
probatio requiritur. de appel. c. dilect⁹. de elec. ve-
nerabilem. de excus. p̄ela. 'grave. ⁊ sine accusa-
tore ⁊ teste potest pcedi. nec citatio requirit̄. vt. c.

ad nostrā. iij. de iureiuran. 2 hoc vult Jo. an. 7 alij moderni in. c. vestra.

¶ In notorio actu transeuntis si iudex pcedat de expedienti potest ad cautelā recipere testes vt ipse informetur an factum sit notoriū etiā si delinquēs sit presens seu absens 7 reliquo ordine non seruato. vt. c. tua nos. d. cohabi. cleri. 7 mulie. vbi b. no. l. hen. xj. q. iij. c. eorum qui accusantur. c. de manifesta. ij. q. j. 7. c. ad nostram. iij. de iureiuran. non tamen requiritur talis informatō facti si factū est notoriū iudici vt iudici. quia qui certus est 7 c. ff. d. ac. emp. 7 vendi. l. j. si aut iudex pcessit de necessitate ad petitionem partis requirūtur duo. l. q. fecerit delictum. item q. publice factū sit secus si ex officio inquirat an crimen sit notoriū. de hoc per Spe. ti. de crimi. in modū excep. 7 c. 5. iam de notorio. ver. testes. 7 in tali notorio non auditur quis appellās de appel. pposuit. 7 licet in tali notorio actus transeuntis non sit necessaria citatio nec pbatio. vt. c. bone. j. 7. c. venerabilem. de ele. 7. c. de manifesta. et. c. scelus. ij. q. j. quod potest intelligi quando in conspectu iudicis delictus contingit vel in notorio continuo. tutius tamen est vt fiat citatio nisi forte scandalum vel magnū periculum reipublice sit in mora. vt. s. in ver. notorium iuris. in fi. Jo. an. in d. c. vestra.

¶ Notoriū psumptionis p qd psumit quis fili⁹ q natus est ex nuptiis. ff. de in ius vo. l. q. nō est necessarius ordo iuris. sed sufficit pbare circūstātiās et psumptiones etiā si non pbat factū. ar. in. c. iij. d. pba. xxxij. q. j. c. j. Inno. 7 Hosti. 7 hen. in. c. tua nos. de coha. de. 7 muli.

¶ In notorio actus transeuntis interpolati in quo requiritur semiplena probatio. vt. c. cū diocessis. de vsuris. pōt indirecte pcedi. l. inquirēdo 7 admittit appellatio. 7 sic pōt intelligi auē. vt iudi. si quo. sus. 5. si qd autē. et. 5. necessitatē. colla. ij. 7. l. ea quidē. C. de accusa. vbi vide Salicetū.

¶ Licet iudici nō sit factū notoriū si vere ē notoriū licet iudex peccat ferendo sententiam priusq. pbeatur sibi factum notorium tamen eius sentētia irrevocabiliter tenet. no. Jo. an. post Inno. in. c. vīa circa fi. de coha. cleri. 7 mulie. 7 Inno. 7 Hosti. i. c. tua nos. eo. ti. 7 idem dicendū est si iudex auditis excusationibus rei condemnat reum tanq. in notorio. 7 ipe appellat nihilomin⁹ sententia si in veritate factum est notoriū. 7 hoc probet coram iudice a quo petitur nulla pnunciari. no. Jo. an. post Inno. in allega. c. vestra. circa fi. 7 Inno. in. c. tua nos eo. ti. no.

¶ In notorio an requiratur sententia. vide. j. sententia non requiritur.

¶ In notoriis monitio an habet vim citationis. vi de. s. monitio facta.

¶ Notoria licet sint possessio 7 tractus possessio. nis. tamen i eis raro proceditur fm formā notorij nec in forma inquisitionis. tenet Inno. in. c. tua nos. circa fi. de coha. de. 7 mulie. 7 ē rō. q. illa que cōsensu litteris vel verbo ptrahit nō possūt sic esse notoria. ff. de act. 7 obli. l. j. 7. ij. nā et in tpe pccus

ante et post mtra qhqs interueniūt q etiā phtes nō attendūt vel nō plene. de fi. instru. cū Joānes. no. Jo. an. in. c. vestra. de coha. de. 7 mu.

¶ Notoriū causatur ex hoim scientia 7 loci 7 ipis qualitate. nam oportet q non fiat de nocte. nec in loco secreto nec paucis scientibus. sed q publice et patenter fiat. Item fiat de die ne hoies defacili decipiant. Itē in pfitia plurimorū ad minus. x. hoim vt. c. cum dilecto. de pur. ca. iudex tñ discretus habebit oīa diligenter pscrutari. nā etiā de nocte pht haberi lumina vt habeat indubitata scientia. no. Abb. in. c. vestra. de coha. de. 7 mulie.

¶ Notoriū pbat p duos testes. nā l3 duo testes si sufficiūt ad causandū notoriū sufficiūt tñ ad ipsum pbandū. q. in ore duorū 7 c. vide qd no. gl. in. l. iij. ff. de testi. Abb. vbi. s.

¶ In notorio psumptionis licet requiratur ordo iuris. q. in tali notorio ex pluribus coniecturis non pbatur factū. in notorio tamē facti nō requiritur vltimū ordo iuris. sed requiritur citatio 7 sententia vt no. in. c. ad nostrā. iij. de iureiuran. 7. c. de manifesta. ij. q. j. est tamen notandū q vbi certū est absēti nullā defensionē cōpetere nō est necessaria citatio. 7 sic intelligit tex. in. c. cū olim. de re iudi. 7. l. ij. ff. de admini. re. ad cui. pti. 7. c. venerabilē. de ele. si vero aliq. defensio pōt cōpetere. 7 tunc requiritur citatio. als nō valet snia. 7 ita intelligit tex. in. c. j. 7 si de offi. de. l. ij. 7. l. vj. 7 licet in notorio requiritur snia non tñ cum solū solēnitare. 7 sic intelligit qd no. Inno. in. c. ex pte. de verbo. sig. 7 vide. l. si confessus. ff. de custo. 7 exhi. re. 7. c. nos in quēd. ij. q. j. et de pastoralis. de re. iudi. Abb. in alle. c. vestra.

¶ In notorio facti pmanenti l3 nō requiratur pbatio. vt. c. tua nos. de coha. de. 7 muli. in notorio tñ iuris requiritur pbatio si negaret. vt. c. sicut. de re iudi. 7 idē in notorio psumptōis. in. c. p tuas. de pba. idē in notorio facti interpolati vel facti trāseuntis requiritur pbatio si negat. vt. c. cū in diocess. de vsuris. 7 cōsulit iudici q in principio declararet factū esse notoriū. de quo vide qd no. in alle. de. pastoralis. Ab. in alle. c. vestra. circa fi.

¶ Nouum

¶ Nouū opus an dicat qd antiquū castrū vltimū taculū reparat. vide. s. castrū. ver. antiqua castra. et vide glo. magnā in. c. ij. de no. ope. nun. vide. j. nunciatio. ver. nouū opus.

¶ Nunciatio

¶ Nunciatio noui opis pōt sperni qd euidenter cōstat nunciātē nullū ius habere. vt. l. ij. ff. ne qd euz qui in ius vo. vi crimi. 7 ita no. Bar. in. l. j. in pn. ff. de no. ope. nunci. vbi no. quō pōt esse certū seu euidentis. vt refert Pe. de ancha. in. c. j. eo. ti.

¶ Nouū op⁹ nō facit si qd reficit edificiū antiquū ff. de no. ope. nun. l. j. 5. si quis edificiū. 7. c. pfuluit. de iudeis. 7 glo. in. c. ij. de no. ope. nunci. vide. s. castrū. ver. antiqua.

¶ Nunciās nouū op⁹ p iactū lapilli nō pstituit eum

qui edificat possessore. sec^o si simplici verbo nūciat ff. eo. ti. l. i. §. i. opus. 7. l. d. pupillo. §. 7. iō meminisse et glo. in dicto. c. ij. eo. ti. 7. gl. in. c. ex pre vfa. el. ij. de verbo. sig.

Nūciatio noui opis nō solū cōpetit dñio rei s̄ etiā emphiteote 7. creditori. ff. e. l. in puinciali. §. si ego et. l. creditori. 7. si edificetur in publico q̄libet de populo admittit ad nūciādū. vt alle. l. in puinciali. §. si. 7. no. in alle. c. ij. 7. sequen.

Nūciatio nouū opus si statim vult docere de iure suo nō tenet cautōnez ab aduersario recipe. vt. c. pe. 7. si. eo. ti. idem si infra tres menses velit pbare vt. c. si. e. ti. nā sicut exceptio incōtinēti pbanda i. pedit executionē snie. vt. l. iij. §. cōdemnatū. ff. de reiudi. ita impedit edificare volentē in executione operis. vt alle. c. pe. 7. si. eo. ti. pōt ergo q̄ nūciat dicere volenti satisfacere hodie pstat hodie agat quo casu lz ille cui fit nūciatō sit paratus satisfacere dñi tñ expectare 7. opus differre p tres menses p iura supra alleg. 7. C. de edi. priua. l. si. vt refert p̄. de ancha. in. c. pe. e. ti.

Si is cui nouū opus nūciat dicat sum paratus satisfacere nō sufficit nisi secū ducat fideiussores. per l. seruus heredi. de sta. libe. 7. l. sex. §. ita rñdit. de solu. no. Bar. in. l. p̄tor. §. si paratus. ff. d. no. ope. nun. 7. p̄. de ancha. in. c. ij. eo. ti.

Nūciatio dilatio vbiq̄q̄ ē piculū illatura pōt sperni. vt. l. de pupillo. §. si q̄s riuos. ff. eo. ti. 7. ibi Bar. 7. no. in. c. i. eo. ti.

Nuncius

Nūcio iudicis vñ alterius an credat cū sigillo vñ sine eo. vide. s̄. citare potest iudex per nunciū. 7. vñ de. j. sigillum.

Nūcij missio ad curiam quid hodie opatur 7. q̄s effectus hz. 7. an habet vim appellatōis. vide glo. in. c. vt debitus. de ap. 7. ibi p̄ Ab. no.

Sequūtur addiōnes dñi Lu. de Campis ad pcedentem litteram. m.

Natus

Natus nō dicitur qui confestim mortuus est. no. Abb. in. c. nam ego. de x. signifi.

Naufragium

De pena cōtra occupantes bona pcedentia ex naufragio. vide Abb. in. c. excōicari. de rapto.

Negligentia

An semp inferior iudice negligēte succedat superior in iurisdictione. vide Abb. in. c. quod sedes. de offi. ordi.

Qualiter inferior pdat iurisdictionē p negligentia vide Ab. in. c. irrefragabili. eo. ti.

An iudex secularis possit supplere negligentia iudicis ecclasiaci. vide Ab. in. c. q̄lter. de iudi.

Negligentia i plaro ē peccatū mortale. no. Abb. in. c. nihil. de prescrip.

An per negligentia p̄luetur quis beneficio suo vide Abb. in. c. cum ad monasterium. de statu regu. 7. c. ea que. eo. ti.

Quando tempus non est expressum ad supplem negligentiam inferioris. tunc inferior ante omnia venit monendus. no. Abb. in. c. prohibeas de magistris.

An si ille cui est facta collatio sit negligēs recipe possessionē. 7. interim alter teneat possessionē p. x. annos. vide Abb. in. c. capitulū. de rescrip.

Negotatio

An clericis liceat negociari emere vñ p̄here. vide Ab. in. c. j. ne de. vel mo.

Negotatio que de se est licita potest esse illicita ppter cupiditatem ppter diem 7. locum psonam et rem. no. Abb. eo. c.

Negotatio an sit prohibita clericis in minorib⁹ vide Abb. eo. c.

An clerici possint esse pcuratores vel aduocati curia seculari. vide Ab. in. c. sacerdotib⁹ ne de. vel mo. 7. quid ecōtra de laico.

Clericus lz nō possit esse pcurator generalis tñ bene pōt esse ad vnū actum. no. Ab. in. eo. c.

An clericus possit esse pcurator laici vel ecōtra vide per Abb. eo. c.

Procurator potest esse religiosus pro amicis p cōuentu cū licentia abbatis. no. Abb. eo. c.

Si cleric⁹ gerit administratōem secularē an possit cōueniri corā iudice laico. vide p̄ Ab. eo. c.

An iudicia secularia possint cōmitti clericis. vide p̄ Abb. in. c. sed nec. ne de. vel mo.

An clerici possunt esse locū tenētes regis vel p̄ncipis vel p̄sliarij. vide Ab. eo. c.

An clericus possit cognoscere de causa criminali auctoritate ep̄i. 7. quid an possit in curia seculari. vide Ab. in. c. clericis. eo. ti.

Qualiter se debet habere platus q̄ habet iurisdictionem. 7. q̄lter cōmittet. Abb. eo. c.

Nolle

Differētia ē inter nolle 7. nō posse. Ab. in. c. prudentia. §. ad hoc ius. de offi. dele.

Differētia ē inter nolo 7. nō volo. vide p̄ Ab. eo. c. §. sexta.

Differentia est inter nolle 7. velle. vide p̄ Ab. in. c. finem. de dolo 7. contu.

Noticia

An ordinarius p̄sumat habere noticiā vacatōis beneficij. vide plene per Abb. in. c. quia diuerstatem. de concess. p̄ben.

Semestre tempus nō currit nisi a tpe noticie siue cōpetat iure ordinario siue deuoluto siue deuolutio sit p̄mo gradu siue vltiori. no. Ab. eo. c.

Noticiam an in dubio p̄sumatur habere ep̄s a tpe vacatōis beneficij. vide p̄ Ab. eo. c.

Notiale

De nouali vide Ab. i. c. cōsultationi. de priuile.

et de ipso dic' vt in. c. j. r. c. quid per nouale. de verbo. signifi.

Nor

¶ An valeat actus fact' de nocte sicut de die. r qñ incipit nor. r de die naturali r artificiali. per Abb. in. c. consuluit. de offi. deleg. r in. c. quoniam. de ferijs.

Nullitas

¶ Iudex superior q cognoscit de nullitate pōt etiā reformare sententiā sicut etiā faceret si cognosceret de cā appell. no. Abb. in. c. in litteris. de offi. dele.

¶ Quanto tpe durat nullitas pcessus. Ab. in. c. a nobis. de excep.

¶ In consistorio principis si constet de bono iure ptis nō habet respectus ad nullitatē pcessus. no. Abb. in. c. cum olim. de re iudi.

¶ In cōsistorio principis nō attendit nullitas si cōstet de meritis cause. no. Abb. in. c. ad petitionem. de accusa.

Nuptie

¶ An hodie secūdo nubēs puniā. r que pene sūt hodie corrette. r que pene remanēt. vide plene per Ab. in. c. si. de secun. nup.

Obediencia

¶ Obedienciam denegās pncipi seculari peccat mortaliter. r pōt iudex ecclesiasticus ad petitionē iudicis secularis illuz excoicare. no.

Ab. i. c. j. de offi. ordi. r i. c. ij. d. maio. r obe. circa fi.

¶ Obedire melius est q̄ sacrificare. r est rō q̄ i victimā que fiebat in veteri testamento caro aliena mactabaf. p obedienciā vtro ppria volūtas depriuit. vt. c. sciēdū. viij. q. j. vñ maximū ē obediencie meritū. q̄ nihil difficili' q̄ vincere seipm. no. Ab. in. c. illud. de maio. r obe.

¶ Obedire non tenet subditus p̄lato excedenti limitibus sui officij. no. Inno. in. c. ad aures. de rep. ordi. facit. xj. q. iij. qui resistit. r. c. iulianus. Ab. in. c. cum in ecclesijs. de maio. r obe.

¶ Obedienciā tenet iurare suo p̄lato inobediēs vt rebellis. vide. s. clerici seculares.

¶ Obediencia qñ p̄sumat in dubio q̄ sit facta animo deliberandi seu ex timore. vide no. p Ab. in. c. olim. de resti. spo. iij. colum.

Oblatio

¶ Oblatio debite pecunie p emphiteotā vel debitorem quid operat sine depositiōe. vide. s. emphiteoria si nō inuenit.

¶ Si quis indebite in parochia aliena audiuit diuina vel pcepit ecclesiastica sacramēta pōt p curatū p̄pui agi ad repetitiōem illaz oblationū. r dñt restituui cū integritate. vt. c. cum liberum. de sepul. vt ibi no. Abb.

¶ Oblationes que fiunt ad vsum sacerdotis. seu p diuino cultu nō sunt in p̄cepto nisi in quatuor

casib'. Prim' si rōne census debet fieri vt q̄ aliqd tenet ab ecclia rōne cui' sit oblatio census. Secū d' si aliquis est obligat' ex testamēto vel inter viuos ad h. c. quāto. d. cens. Tertius si sacerdos indiget nā exq̄ se impedit spūali tenet cōsequi tpalia. ad h. c. si. epus. de offi. ordi. li. vj. r q̄ no. in. c. j. d. ecclie. edifi. nō tñ d̄z sacerdos ad h. subtrahere spūalia. s. supior debet eos compellere ad has oblationes iuris remedijs. Quartus casus est qñ hoc habet cōsuetudo. nam in multis locis parochiani semp offerunt diebus festiuis r aliquibus locis solēt fieri oblationes cum candelis in festo alicui' sancti. exq̄ em h̄z h. cōsuetudo possunt ad hoc compelli. r p h. facit tex. in. c. ad aplicam. de simo. r in. l. p̄uilegia in fi. C. d. sacrosan. ecclie. r ibi Bar. no. bear' Tho. scōa scōe. di. lxxvj. articulo p̄mo. vt refert Ab. de secilia. sup rubrica de paroch. r̄.

¶ Oblatiōis noie p̄tinent tam ea que intra eccliaz q̄ extra offerunt. c. cum inter nos. de verbo. sig. et vide. c. causa. eo. ti.

¶ Oblationes si fiāt in capellis seu altarib' fundatis in parochijs debent rectori parochie. fac. c. ex transmissa. de p̄scrip. r. c. ad audientiā. ij. de ecclie. edi. per locum a speciali. vt no. Ab. sup dicta rubrica de paroch. in fi.

¶ Clerici audientes diuina in parochijs alijs tāq̄ parochiani illaz parochiaz tenent respectiue sic laici ad oblationē. facit tex. cū glo. in. c. alia. xvj. q. j. r. c. nouū genus. de deci. vbi no. Ab.

¶ Monachus existens i studio de licētia supioris debet offerre sicut r alij laici. r cōgruentē elemosy nā potest facere de sibi concessis a superioribus. q̄ verisimile est q̄ supior tacite consenserit. vt. c. non dicatis. xij. q. j. r de. ij. de vi. r hone. cle. r Ab. in alle. c. nouū genus.

¶ Oblatiōes r decime q̄ sūt i parochia nō cedūt capelle s. ecclie parochiali. vt. c. aduadiētiā. ij. de ecclie. edi. Item oblatio que fit imagini depicte i muro alicui' parochie cedit ecclesie parochiali. naz laic' nō est capax hor' iurū spūaliū nec erit domus p̄uate etiā si talis imago sit in loco p̄uato depictra idē si fiāt oblationes celebranti infra parochiam quia omnes tales oblatiōes cedūt rectori ecclie r nō celebranti. pro hoc facit. c. requisisti. de testa. b. tenet Abb. in. c. pastoralis. de his que fiūt a p̄ela. j. colum.

Obligatio

¶ Non pōt quis se obligare sub pena pdēdi beneficiū vt. c. q̄ i dubijs. r. c. admonet de renūcia. Ab. in. c. cū dilectus. d. electōe. circa fi.

¶ Obligar' ad dandū mattū cū pedite an satisfaciendo dando mattū cū pedite facto regina. vide. j. pro missio.

¶ Obligare pōt se laic' ad sententiā censure apud alienū iudicē. vide. s. laicus pōt se.

¶ Obligare nō p̄t se quis ad penā exco'municatiōis p viā pacti vt p̄rogationis. vide. s. exco'municatiōis penā.

¶ Obligar' soluere annuatim an debeat soluere i

principio vel fine anni. vide. j. pmissio.

Obligat quis naturaliter stipulatione alteri facta. vide. j. stipulatio.

In obligationibus facti ubi interuenit iuramentum potest compelli iurans ad factum citra pene appositionem. vt. c. ex rescripto. de iureiur. glo. in clemen. pastoralis de re iudi. est conclusio Abb. in. x. p. tuas. de arbitrio et in. c. veniens. de iureiur.

Omnis obligatio regulariter transit ad heredes vide supra compromissum ante sententiam

Obligatus ad rem tradendam debet eam tradere liberam ab omnibus creditoribus et sic liberam et expeditam. ff. de actio. emp. et vendi. l. j. et i. et c. ecclesia. ij. et ibi Abb. vt lite pen.

Obligatio naturalis non oritur ex sententia. nam illa sententia non tollit vt. l. iulianus. ff. de conditi. inde. ergo nec illa potest inducere. quia facilius tollitur quam inducatur vt. l. si vnus. §. pactus. ff. de pactis. Abb. in. c. quod ad consultationem. de re iudica.

Obligatio aliquid si potest nasci ex facto a iure improbat. vide. §. conditio apposita.

Obligatio viri facta tempore matrimonij demorando in certo loco cum vxore an valeat. vide. j. pactum appositum.

Obligatio non queritur tempore. vide. j. prescriptio. §. obligatio.

Obligationis conditio licet ex persona heredis non mutatur. ff. de verbo. obli. l. ij. debet intelligi si promodialis natura i aptitudine non mutatur si res obligata est diuisibilis vel remanet apud unum plures heredes non tenentur in solidum. vt. plene per Bar. in. l. ij. C. de hereditariis actionibus.

Obligatio si est sine die non constituit debitorum mora nisi moneatur. vt. l. si ex legati causa. ff. de verbo. obli. et si facit reum citari ante interpellationem tenetur ad interesse quia temere fecit citare eum qui non est in mora et si facit debitum fiat sibi preceptum de soluendo. ar. eorum que no. in. l. nuda. C. de contrahendo. emp. si vero dies appositus est i obligatione tunc aut actor et reus sunt eiusdem fori et tenetur reus sine interpellatione debitum offerre creditori quia dies interpellat per hominem. c. potuit de loca. et l. magna. §. contrahendo. et committen. stipula. et i si casu reus vocatus ad iudicium sine alia interpellatione iudiciali tenetur ad expensas citationis et ad omne interesse actoris. §. si non sunt eiusdem fori tunc non tenetur ire reus ad fori actoris sed debet interpellari iux. no. in. l. item illa. ff. de consti. pec. no. Abb. in. c. licet heli. de sumo. iij. colum. idem Barba. in. c. ex presentium de pigno.

Obligatio generaliter concepta valet et obligat et quantas venit soluenda ex arbitrio boni viri. vt. no. in. c. j. de deci. et ideo si promissi tibi frumentum nunquid tenetur dare tibi melius. et vide quod non vt. l. cautum. et l. quod insula. ff. de verbo. obli. in contrarium tamen facit alleg. c. j. de deci. et c. quando. de censu. nam ex equitate bene valet obligatio et solutio est fienda arbitrio boni viri habito respectu ad causas pmissionis et ad qualita- tem personarum et temporum. et hoc simpliciter sentit archi. in. c. non nulli. ij. q. j. quod commendat Abb. in alleg. c. j. de deci- mis. et ibi. Abbas.

Obligatus ratione oneris realis potest se excusare a debito derelinquendo ipsam rem oneratam cum sit onus reale licet in consequentia obligatur persona. c. de terris. de deci. et ibi Abb.

Obligatio concepta sub nomine collectiuo vel appellatiuo recipit augmentum vel diminutionem secundum quod diminuitur vel crescit comprehensa sub illo nomine collectiuo. vt. e. casus in. c. quanto. de censu. iuncta glo. si. ibi quod non intelligo vix quia ex mera liberalitate precessit obligatio et sic ex titulo lucratiuo. quia tunc si nimium graua- tur obligatus pvidebit sibi iudicis officio vt. l. non conueniat ultra quam facere poterat deducto ne egat. vt. l. inter omnes. ff. de re iudi. secus in obligatione causata ex facto non lucratiuo aliquo dato vel retento quia tunc non debet obligatio restringi nec ampliari nec in tali casu iudex debet consulere uni cum graui preiudicio alteri. no. in. l. iij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. Abb. post Innocentium in allega. c. quan- to de censu. et vide supra emphiteota si recepit.

Obligatus per precium certum coquere in furno suo per pa- trefamilias. et per tota familia sua et aucta familia sua tenetur pariter sicut prius. nam ex quo recipiens potest se habere ad lucrum scilicet diminuta familia. ita debet sentire dampnum aucta familia cum contrarior eadem sit disciplina. ff. de ver. obli. l. inter stipulan- tes. §. sacra rem. et no. Abb. post Innocentium et gl. i. c. quanto de censu. vide. §. emphiteota si recipit. et §. x. pro. De equitate et benignitate canonica si postat de animo volentis se obligare incertitudo non vitiat obligationem. sed fiet determinatio arbitrio boni viri consideratis circumstantiis personarum et materie sub iecte. est conclusio Anto. quam nimis commendat Abb. in. c. ex parte. de censu.

Obligatus ad soluendum aliquid quod nunquam recepit an tenetur soluere. vide. j. restituere non tenetur in fo- ro anime.

Obligationem licet non inducit annua solutio cer- to tempore facta in futurum. vt. c. puenit. de censu. et l. si cer- tis annis. C. de pactis. tamen sola solutio restituit obli- gationem extinctam. nam res facilius renascitur quam de nouo nascatur. ff. de testa. l. qui testamentum. et l. si vnus. §. pactum ne peteret. ff. de pactis. et doct. in. c. si de terra. de puelle. vide. j. solutio diuturna.

Liber homo non possit se obligare in pignus vel ad carcerem regulariter. quia talis obligatio i libero homine non cadit. C. que res pigno. obliga- po. l. qui filios. de pigno. c. ij. C. de actio. et obli- ga. l. ob es. et in auct. vt nulli iudi. §. qui vero. coll. ix. ubi etiam dicitur quod creditores qui filios debitorum reci- piunt in pignore cadunt a credito et in aliam tantam quantitate dampnantur. et verberibus castigantur nisi in casu ubi tenet venditio liberi hominis. C. de patri. q. si. distrare. l. ij. potest tamen homo liber se astringere sacra- mento ad tenenda obstagia vt certum locum non ereat donec creditori fuerit satisfactum. ff. qui testa. fa. pol. l. obsides. §. iure fisci. l. diuus. no. l. hosti. et Jo. an. in. c. ex rescripto. §. iureiuran. vide. j. obsides.

Obligatio naturalis seu ciuilis quod dicatur. et an in- debite solutum potest repeti. vide. §. debitorum illud. et j. solutio. §. indebite solutum.

Obligatio nō inducunt verba plata ad cōtēplationem alicuius. vide. j. verba generalia.

Obsides

Obsides possunt dari arbitro vel alij donec arbitriū ferendū habuerit effectū. vide. s. arbitri. x. obsides. et vide. c. ex rescripto. de iureiurā. vbi enā monachi possūt obsides dari per abbatē. et obstagio se obligare vt donec in termino fuerit pecunia p̄soluta nō exeāt claustrū v̄ vicū seu domū aliquā vt ibi. et c. exposita. in fi. de resti. in inte. et. xxiij. q. iij. c. et pridem. ff. qui testa. fa. pos. l. obsides. ff. de iure fisci. l. diuus. et si obses duz est in obstagio capiat debet restitui. ff. ex quib⁹ cau. ma. l. necnō. s. j. qd est verum necessitate vel utilitate monasterij exigente potest de aliquib⁹ monachis tolerari ad tempus dūmodo nimis numerus nō excedat. ar. in. c. j. et ij. de temp. ordi. no. hosti. in alleg. c. ex. rescripto. vide. s. obligatio. x. licet liber homo.

Occasio

Occasio differt a causa. vide. s. causa.

Ociositas

Ociū ē vitupabile et damnosum. vt. c. nisi cū pridem. de renū. s. verū. Ubi Seneca epla. lxxxiij. ociū s̄ neliteris mors ē et viui hominis sepultura. et Prouer. xi. q̄ sectat ociū stultissim⁹ est. Sic Seneca epla. xxxi. nō ē viri numerē sudorē. et generosum spūm labor nutrit. vñ nō ambirōne s̄ labore ad honore puenit puenire. no. p̄e. de ancha. in alleg. s. vex. Ideoqz ociū fugiendū ē. iuxta illud. Scia si tollas p̄iere cupidinis artus. q̄rit egist⁹ q̄re sit factus adulter. in p̄mptū causa ē desidiosus erat. Unde Bern. ad monachū. Semper facito aliquid boni operis vt diabolus te inuēniat occupatū. de p̄se. di. v. nūqz. no. glo. in. c. nisi cū pridem. s. verū. s̄ re nuncia. vide. s. medicina.

Officium

Ad qd quis tenet de necessitate subire vt officiū tutele cure vel alterius magistrat⁹ publici in ciuitate sua nō pōt refutare nisi habeat iustā excusationē. Inno. in. c. j. de his q̄ s̄. a ma. par. ca. in istis officiis ius acquiri electo quātūcūqz absenti añ oēm acceptionē. vt. l. illud. cuz. l. se. ff. de tuto. et cura. da. ab his. et post electionē factā nō pōt illud officiū sibi tolli. C. in qui. cau. tu. ha. p̄ totū. Ab. in. c. postulasti. de postu. pla. ij. colum.

Officiū qd quis non tenet subire nisi velit vt si eligat ad magistratū alicui⁹ ciuitatis si electores elegerūt iure pprio vt cōsiliū ciuitatis tunc ante acceptionē ius non acquiri electo. vt. l. absenti. ff. s̄ dona. facit. c. si tibi absenti. de p̄ben. li. vi. s̄ post acceptionē nō pōt variare. vt. c. inter canonicos. de ele. Abb. vbi. s̄.

Si ad officiū electores nō eligūt iure pprio s̄ iure alieno. vt qz hñt ad b̄ potestatem a supioze. et isti postqz elegerūt sūt fūcti officio suo. non pōt variare. vt. d. c. si tibi absenti. Ab. vbi. s̄.

Ad vnū officium approbat⁹ videt⁹ approbat⁹ ad aliud vbi eadē requirit idoneitas psonaz. als sec⁹ no. glo. in. c. scriptū ē de ele. et Inno. in. c. cū venerabilis. de excep. et Ab. in. d. c. scriptū est.

Officiū minoris an et qñ esset in p̄stia maioris. no. p̄ Abb. in. c. volentes. de offi. le. vbi concludit qz quicūqz pōt exercere officiū sibi iniunctū et vñ insignis sibi p̄cessis p̄ supioze licet alius eo maior sit p̄sens s̄ fallit si ē p̄tis is q̄ sibi cōcessit. vt. c. antiqua de p̄uile. et l. si. de offi. p̄consul. vel nisi aliud i iure disponat. vt alle. c. volentes. ideoqz sacerdos celebras missā nō d̄z b̄dicere p̄po in p̄stia ep̄i añqz cōcedat vel insignet ep̄s. vt. c. ecclesie. et ibi glo. p̄c. di. Ab. plene in. d. c. volentes.

Officiū iudicis ē duplex nobile. s̄. et mercennarium. nobile qd nō deseruit alicui actioni. s̄ iudex ex se p̄cedit. mercennariū dicit⁹ qd deseruit actioni intentate p̄ p̄e. de q̄ late p̄ Ab. in. c. q̄ sedē. de offi. oz. vide. s̄. iurisditio. et Ab. in. c. j. de offi. iudic.

Officiū iudicis cū implozat qñ requirat litis cōtestatio. vide plenep̄ Ab. in. c. j. de offi. iudic. et vide ibi circa fi. eius no. distinctionē.

Officiū iudicis p̄sistit nō solū in decidendis causis s̄m iur̄ regulas. s̄ etiā i cōponendo int̄ p̄tes. d̄z em̄ iudex a p̄ncipio conari qñ p̄t vt p̄tes reducat ad p̄cordiā. p̄cor. xc. di. p̄ totū. et l. j. s̄. et post. ff. de no. ope. nun. vide. s̄. iudex pōt compellere.

Officiū iudicis implozat vt cauno offerat ne qd offenda sup̄a iudicis officiū.

Officiū rescindens et actio rescissoria an pōt s̄ in tentari. vide sup̄a actio rescissoria.

Officiū iudicis i iudicio h̄z locū ne iudiciū sit frustratū. vide. s̄. iudex d̄z p̄cedere ex officio.

Officiū iudicis pōt agi cōtra quēlibet possessore vide. j. possessio. x. officio iudicis.

Ad officiū ip̄ale electo si valēt officiū exercere an currit ip̄s. vide. s̄. electo ad aliquod officiū.

Ex officio pōt et debet iudex partib⁹ nō opponen ab⁹ si cōperit p̄cessum nullū declarare ip̄i⁹ nullitatem. vt. c. j. de litis cōtesta. et ibi Ab.

In his in quib⁹ exuberat officiū iudicis sufficit sola narratio facti siue petitōe. et sic p̄cedit tex. qz p̄sularis. j. q. iij. s̄ si nō supplet seu exuberat officiū iudicis nō sufficit narratio sine petitione. vt ē tex. i c. vnico. de litis p̄testa. et ibi Abb. xiiij. colum.

Officiū iudicis exuberat mortuo accusatore. nā pōt ex officio p̄cedere. vt. l. qd aūt. s̄. pena grauior ff. de his qui no. infa. et l. in causis. C. de accu. et l. libelloz. ff. eo. ti. in oib⁹ em̄ in quib⁹ exuberat officiū iudicis sufficit sola narratio absqz cōclusionē. facit qd no. Inno. in. c. ad n̄fam. de iureiur. Ab. in alle. c. vnico. de lit. p̄test. xv. colum.

Officiū publicū non pōt qd a se abdicare ex priuata renūciatione. vide. j. renūciatio b̄ficij.

Ex officio suo aliquid laudabile faciendū nō ē necessariū impendendū p̄miū. vt. c. ecclesijs. de censu. vbi colligit s̄m Abb.

Roia verbalia significatiua alicui⁹ officij nō venificant p̄ vnū actū tantū vt hospitator. morator et similia. nā talia officia requirūt v̄lum et assiduitatē.

vt. l. j. §. j. ff. de tribu. nota tñ significatiua delicti vt latro. raptor. fractor. expilator. ⁊ similia verificat vno actu. vt. l. mariti. §. questu. ff. de adul. vbi ita distinguit Bar. ⁊ remittit ad no. p. cū in. l. legatis seruis. ff. de le. iij. vt refert Pe. de ancha. in. c. j. de cleri. percusso.

Officij necessitas excusat a dolo p̄sumpto. vt. c. si xō. de sen. ex. ⁊. l. tutor. ff. de his qui. vt indig.

Iudex ex officio suo p̄r in multis p̄cedere i quibus nō possit ad instātiā p̄tis. vt no. in. c. p. tuas. et c. cū clamor. de testi. ⁊ colligit ex. c. cū in tua. co. ti. ⁊ ibi hosti. ⁊ Jo. an. in. c. tuā in dñio. de eta. ⁊ q̄li. et in. c. cōsuluir. de offi. delega.

Officia honesta clericis ad querendū victū que sunt. vide Spe. n. de. piuga. x. §. quā dices.

Officialis

Officiales plures deputati ad eligendū p̄nt ex seip̄is vnū eligere. vide. §. cōpromissum.

Officialib⁹ cōcilij l3 detur plenū ⁊ generale arbitriū sup̄ statu ciuitatis si tñ tollit p̄tās alijs specialis attributa. vide. §. arbitriū.

An p̄r impetū eligi officialis p̄ ciuitatē. vide §. eligere non potest.

Officialis delinquēs i officio etiā deposito officio puni. vide. §. excoīcar⁹ ab hoīe. ex q̄ nota q̄ delinquēs p̄teru officij tenet satisfacere durāte officio. ⁊ eo finito etiā si cōmoditas pueniēs ex delicto nō sibi p̄ vniuersitati seu dñio cesserit. vt colligitur fm̄ Ab. in. c. aduersus. de imu. ecclē. j. colum.

Officialis an ⁊ qñ teneat rōne administratōnis post finitū officiū. no. Bar. in. l. pcurator q̄ p̄ emptore. ff. de pcura. in habēte xō officiū necessariū dic vt ipe Bar. no. in. l. post mortē. ff. qñ ex fac. ru. vbi aut ⁊ qñ ⁊ vsq̄ ad quātū ip̄s possit officialis cōueniri rōne delicti qd i officio cōmisi. plene p̄ Bar. in. l. j. ff. ad. l. iuli. rep. vbi cōcludit q̄ i patria sua sp̄ poterit cōueniri. in sindicatu xō infra spāiū quinquaginta dierū. vt in. l. j. C. vt omnes tam ciui. q̄ crimi. iudi.

Officialis delinquēs p̄teru officij ad cōmodūz ip̄ius officij seu vniuersitatis successor tenet satisfacere cuz succedat in officio. secus aut si officialis deliquit seu cōtraxit ad p̄p̄iū cōmodū vel ad libidinē suā satisfaciendā. qz tunc nō successor sed ipse et heres ei⁹ cōueniri debēt. iurta. no. in. l. j. ⁊. ij. ff. ad. l. iuli. repe. ⁊. l. iubem⁹. C. co. ti. ⁊ in. l. nec magi strar⁹. ff. de iniur. ⁊ i. c. j. de solu. ⁊ i. c. j. de depo. Ab. l. c. aduers⁹. de imu. ec. v. colū. quē vide lati⁹ circa B.

Officialis ⁊ ei⁹ successor tenet omne dānū emendare ecclē qd ex ip̄ius regimine sibi contingit. ⁊ si cōsiliū dedit ad collectā ecclēsse imponendam eam emendare oportebit fm̄ q̄ bonus iudex arbitrabit vt no. Inno. ⁊ Jo. an. in. c. aduersus. de imu. ecclē. et si nouus officialis alterius successor op̄rā dedit quātū potuit vt emendaret dānū sed vniuersitate resiste nō potuit qd intēdebat obtinere debet relinquere regimen seu officiū ⁊ erit excusatus. vt Inno. ⁊ Jo. an. in. c. vbi. §. quā materiā late p̄fēctur Ab. in allega. c. aduersus. quē vide.

Officialis l3 deriuat ab officio officis qd idē est qd noceo nocēs. de elec. nihil est. in p̄n. ponit tamē p̄ cōtrariū. qz officialis nō nocet imo pdest exercere do iusticiā l3 criminofum videat nocere. vt. c. nō ē crudelis. xxiij. q. v. no. Ab. i. c. odoardus. de solu.

Omicidium

Occidēs patrē vlt filiū puni. fm̄ leges acerrima pena. qz miti. i sacco corco cū cane ⁊ symea ⁊. vt no. glo. ⁊ doc. in. c. j. de his qui si. occi. quod ē verū qñ dolose vlt appensate l3 facit. secus vbi non esset tanta culpa. vt ibi no. Abb.

Omicidiū per industriam id exē pposito cōmit tens nō euellit ab ecclesia nisi in ecclesia illud cōmittat vt psequat imunitatē. vt. c. si. de imu. ecclē. et sic intelligit. c. j. de homici. quod. c. p̄t intelligi fm̄ Abb. ibi in laico vt euellat ab altari. i. a cōmunionē fidelij p̄ excoīcatōem. Secūdo p̄t intelligi in derico q̄ p̄p̄ie euellitur ab altari cui ip̄e est affixus ⁊ obligatus cū deponit. Tertio p̄t intelligi de morte naturali vt quādo omicidiū esset ita qualificatū vt nō videat sufficere ipsa depositio tunc debet deponi ⁊ tradi curie seculari vt moria. vt in. c. j. de his qui si. occi. ⁊ ibi Ab. ⁊ in. c. j. de homici. vbi ip̄e hoc no. in si.

Omicida ē qui dat poculū amatozū si inde seq̄tur mors l3 cōtra intentōem. vt. l. si aliquis. §. si arbor cōis. ff. de penis. ⁊. l. si mulierē. ff. ad. l. cor. de sicca. no. in. c. si aliquis. de homici.

Prouocās aliquē ad odiū in detrimentū alteri⁹ homicidio vel delicto inde secuto tenet si incitauit ad illud specificū delictū postea perpetratum. sec⁹ si in genere incitauit. qz tunc mitius puni. de quo in. c. sicut dignū. de homici. §. si vero.

De homicidio tenet nō solum qui interfecit. sed etiam ille qui tenuit seu ligauit. facit. l. itē mella. §. item si alius. ff. ad. l. aquil. est tex. iuncta glo. in. c. suscepimus. de homici.

Occisi p̄ iusticiā vel furca suspensi nō sunt sine l3 centia principis deponendi qui tñ sup̄ hoc debet se facillē p̄bere. vt. l. j. ⁊. ij. de cada. pu. ⁊ glo. in de. j. de penis. ⁊ Ab. in. c. ex pte. de sepul.

Ab. debet quis se p̄cipitare vel occidere propter virginitatē seruandam vel aliam honestā cām. vt no. Ab. in. c. ex pte. de sepul. est tñ cōtrarius tex. in c. lotharius. xxxj. q. ij. ⁊. c. ita ne. cū. c. se. §. idēz l3 creciā matronā. xxxij. q. v.

Decedens diu post vulnus inflictū non p̄sumit ex vulnere decedisse. vt. c. ij. de cleri. pcusso. ex t̄p̄is tñ breuitate p̄sumit p̄trariū. de homici. c. p̄sbyterū et. c. de cetero. ⁊. c. ad audientia.

Si occidat clericus aggressorē suū se defendēdo etiam si stet celebrando. ⁊ dimittat celebratōnem se defendendo si aliter mori vitare non valet nō efficitur irregularis. sed p̄t incōtinēti redire ad altare. ⁊ officiū diuinū p̄ficere. nā potius videt aggressorē seip̄m occidere q̄ ab aggresso occidi. vt de. si furiosus. de homici. ⁊ l3 fugere ē iniuria ⁊ q̄libet iniuria corporalis videt maior q̄libet iactura rerū. vt l. j. §. seruoz. ff. de penis. debet tñ fugere cleric⁹ si p̄

fugam mortem potest vitare a se nō. vt no. in. c. si dignū. de homici. no. Ab. in. c. clerici arma. de vi. et hone. cle. an liceat clerico defendere res suas cū armis. vide. s. defensio. x. p. defensione.

Optio

Optio i bñficio an z qñ habeat locū. vide qđ no. Ab. in. c. qz nōnulli. s. cleri. non resi.

Opem

Opem prestans delicto licet regulariter puniat vt facis. vt no. glo. z doc. in. c. j. de offi. dele. tamē habetur respectus in pena imponenda ad qualita- tem que est in operante delictum z nō ad qualita- tem que est in opem ferente seu mandante vt si qđ prestat opē filio vt occidat patrē suū punif. l. pom- peia. de parrici. tamen si ipse opem ferens occide- ret non tenet nisi tanq̃ extraneus. no. in. l. vtrum ff. ad. l. pompeia. de parrici. z. l. is qui opem. si. s. furus. z virobiz per Bar. hinc ē qđ pecuniā mutu- ans ad delictū cōmittendū punif tanq̃ opem pre- stans ad delictū. no. Ab. in alle. c. j. de offi. delega. vide. s. accusaui tres.

Opinio

Opinio sanctorū an sit preferenda opinioni pa- pe. Ab. in. c. ne inniteris. de consti.

Opinio si inuenitur p matrimonio illa sequen- da est licet multi teneant cōtra matrimonium. no. Inno. in. c. super eo. de cogna. spiritua. quod est verū nisi illa opinio esset euidenter falsa. nam tūc potest sperni etiā si sit cōis. idem si potest conuinci p habiliozibus rōnibus. vt no. in. c. ne inniteris. s. consti. Abb. in. c. si. in prin. de re iudi. z in. c. capel- lanus. de feriis. circa prin.

Opiniones doctoꝝ si sūt diuerse que opinio sit sequenda. vide. s. interpretatio. x. si dubiū.

Oratio

Oratio si illis p quib⁹ sit non pdest vt quia non indigent eis. prodest tñ alijs fm Tho. no. glo. no. in. c. sicut. xxiij. q. iij. que vult qđ si oratio nō pdest illi p quo sit. pdest saltem faciēti. ad hoc psal. Ora- tio mea in sinu meo conuertetur. no. Abb. in. c. fraternitatē. de sepul. in fi.

Orādo sedere nō debemus. xcy. di. eps pmo et secūdo. C. de postulan. l. quisquis. no. Jo. an. l. c. j. de vita z hone. cleri.

Oratōnes maloꝝ sacerdotū nō profunt. naz cū sunt intercessores apud deū si displicet deo nedū non exaudiunt. sed potius deum ad iram puocāt vt. c. in grauibz. iij. q. vij. facilius em exaudiunt boni qđ mali. j. q. j. c. impj sacerdotes. De hac ma- teria. vide. xlix. di. in summa. j. q. j. c. multi. Ab. su- per rubrica de vita z hone. cleri.

Oras

Oras canonicas tenet beneficiatus in sacris cō- sacratū dicere statutis tēpibus septies in die. vt. c. j. de celebra. mis. propter occupationes tñ illas dꝝ

prima hora diei dicere vt ibi. z ē ratio. quia prima hora diei est aptior z deuotior. ideo melius est pre- uenire horam qđ pueniri. vnde Jo. an. in dicto. c. j. refert miraculū de quodam heremita quē deficiē- tib⁹ alimentis angelus pascebat. z tpe vuay porta- bat sibi vuas aliquādo bonas aliquando agrestes aliqñ marcidas. interrogatus angelus ab heremi- ta que sit tante diuersitatis cā. respondit angelus qđ bonas vuas deferebat tpe quo dicebat officiū ho- ris competētib⁹. agrestes vero xō anticipabas horas dicendi officiū. marcidas aut qñ differebat dicere officiū vltra solitam horā. z hoc iō qđ heremi- ta non occupabat alijs exterioribus. no. Ab. in al- lega. c. j. de cele. mis.

Clericus beneficiatus etiā in minorib⁹ ordinib⁹ cōstitutus tenet ad horas dicēdas. xcy. di. c. si. naz ppter officiū daf bñficiū. vt. c. si. de rescrip. li. vi. et qui viuit de altari. altari debet seruire. vt. c. cū fm aplm. de pben. a contrario sensu.

Clericus in minoribus cōstitutus bñficiatus et absens ex cā pbabili. i. studioꝝ si deseruit ecclie p vicariū releuat ab horis dicēdis fm De. Ab. z La- pū in. c. j. de celebra. mis. allegant. c. puenit. de app. et. c. cum ex eo. de elec. li. vi. nam beneficio satisfi- ctū est ex qđ deseruit p vicariū. hanc opinionē re- fert Jo. an. in alle. c. j. z videt recedere a dicta opi- nione dicēdo se libenter voluisse qđ ecclia statuti fecisset vt clerici saltem in minorib⁹ beneficiati non curati excusarent rōe studij ab horis recitādis de- seruēdo ecclie p vicariū. z dicēdo officiū beate vir- ginis. videt ergo dicere qđ cessante statuto nō excu- set. quā opinionē approbat ibi Ab. de secilia. z ē rō fm eū. qz talis bñficiatus assumpt⁹ ē i forte domini et tenet de iure diuino septies in die laudare deū quod no.

Officiū beate virginis est sub pcepto. no. Jo. de lig. in de. ij. de celebra. mis. z licet hoc de iure nō p- bet tñ cōis p̃suetudo hꝝ vt cōputez inter horas ca- nonicas. z b̃ credit verissimū. Ab. in allega. c. j. de celebra. mis. qz ordo antiquus ē ab ecclia traditus vt etiā certis tēpibus publice dicant in ecclia. z mul- ta ex traditione antiquoꝝ patrū sunt in pcepto licet non reperiant scripta. xj. di. eccliaz. z in. c. cū marthe. de celebra. mis.

Clericus non dicens officiū sine rōnabili causa licet aliqui dicunt qđ teneat ad restitutōnem fructu- um quia propter non residentiam clericus priua- tur beneficio z fructibus beneficij. vt. c. penul. de cleri. nō resi. sic si dicens officiū effectualiter non re- sidet cum propter officiū datur beneficiū. vt alle. c. si. de rescrip. li. vi. facit. qđ vbiq̃ datur alicui ali- qđ ob cām cā nō secuta pōt repeti. ff. s. cōdi. ob cāz. quasi p totū. s. bñficiū daf ppter officiū. ergo zc. et hāc opinionē sequit Jo. cal. p̃trariū tenet cardina- lis. z Ab. de secilia in. c. j. dicētes qđ beneficiū non daf simpliciter propter officiū sed etiā vt cleric⁹ ex quo assumptus est in partem dñi viuat de patri- monio christi vt non mendicet. xciij. di. diaconi. et c. ij. de pben. Itēz occasione ti. quē semp habet do- nec priuef percipit fruct⁹. z si non seruiret ecclie

dicendo officiū seruit tamen ecclesie vniuersali in ordine clericatus. dicit tamen Abb. q. contraria opinio in foro anime esset tutior.]

Clericus beneficiatus si non dicit officiū nō debet ei cōfessor iniungere in penitentiā q. redicat oīa officia. nam potest indicare aliam penitentiam. vt no. Inno. in. c. j. de celebra. missa. quod pōt defendi de stricto iure ciuili. quia in obligatōe facti succedit obligatio ad interesse. l. si quis ab alio. in fi. ff. de re iudi. z. l. stipulationes nō diuidūf. in x. cel. sus. ff. de ver. obli. quia opere vnus diei sunt diuise ab alijs. l. si usufructus. ff. d. usufruc. lega. z. l. si nō sortem. §. si libertus. de cōdi. inde. z. Ab. vbi. s. **C**lericus si horas canonicas seu officiū recitat lz nō intelligat ea que dicuntur dūmodo habeat cor deuotū ad deū z intendat officiū quantū in eo est satisfacti z nō peccat. no. Inno. vt refert Ab. in. c. dolentes. de cele. mis.

Clericus dum est in officio cogitando sup aliq bono spūali siue tpali dūmodo officiū non contēnat nō peccat. qd verū si necessitas cogitandi nō capir dilationē. nam cor hominis vagum z mobile. et nullus est ita foris qui non patiat diuersas cogitationes. no. Abb. post Inno. in. c. dolentes. de celebra. missa.

Clericus orans in deuote vel confabulādo si negligenter vel ex contēptu hoc faciat peccat mortaliter. ideo debet cōsiderari in hoc quātitas reatus z qualitas contemptus z negligentie. no. Abb. post Jo. an. in. c. dolētes. de celebra. missa. in. fi.

Non valens dicere officiū propter infirmitatem non tenetur illud reassumere alio tpe quasi officiū sit fructus cuiq. diei. z variet ex tpe. nam si teneor prestare operas certo tpe z impediōr nō sum obligatus alio tpe cuz obligatio variat ex tpe. vt. l. sortem. §. libertū. ff. de condi. inde. z. l. vt si usufructus ff. de usufruc. lega. fm Inno. in. c. j. de cele. missa. vt refert Ab. in. c. j. de obserua. ieu.

Clericus excōicatus vel in mortali peccato exis excusatur si dicat horas ad quas de necessitate tenetur. xxiij. di. clericus. no. de cele. missa. c. j. nam si bona que fecit in eo statu p sunt. vt no. gl. l. c. qd qdam. de peni. z remis. ergo satisfacti z penam curat horas suas dicēdo. no. Pe. de ancha. in alleg. c. q. quidam.

Ordo

Ordo prime tonsure potest per sacerdotē cōferri qui habet subiectū. vt no. Hosti. in. c. cū contingat. de eta. z quali. z abbatib. concessum est vt minores ordines possint pferre. vt no. l. c. abbates. d. puile. li. vi. z. c. j. de supplen. negli. pla. z b hnt abbates i puilegio. vt no. Ab. in ti. de eta. z quali. z i c. quanto. de p sue. iij. colum. in prin.

Ordo iuris vbi non requirit nō vitiat pcessus ppter ineptitudinē libelli. vide. s. libellus.

Ordinē iudiciariū possunt ptes a principio ex toto remittere. vt no. glo. in. c. fi. de re iudi. li. vi. sed si ptes velint vt dictū iudicis habeat vim sententie tūc nō pnt remittere ordinē substantialem a iure i-

ductū. vt. c. vnico. de litis ptest. z. l. pperandū. de iudi. z cle. sepe. z quod ibi no. in fi. de ver. sig. glo. et doc. in. c. de causis. d. offi. dele. z ibi Ab. ij. colū. **O**rdo iuris debet in oī possessōrio seruari. z sic v3 fieri litis cōtestatio siue sit possessōriū retinende. vt. ff. quoz legato. l. j. glo. fi. siue sit recuperande. vt. l. fi. C. si p vim vel alio modo. idem in alijs inter dictis exhibitorijs. vt. l. ij. §. si tabule. z ibi gl. ff. ad exhi. no. plene Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. pos. z vide Ab. in. c. consultationib. de offi. dele. colum. fi.

Ordo iudiciarius quis z qsi debet in criminib. per viā accusationis. inquisitionis vel denūciationis pmutare vel sine eo obseruari. vide plene per Ab. in. c. veritatis. de do. z cōru. v. colū.

Ordo iusticie z si puertat nō vitiat pcessum ipso facto. secus si sit ordo substantificus. vide infra processus valet.

Ordinari pōt monachus p epm in cui. diocesi natus fuit. vide. s. monachus pōt ordinari.

Ordo cause ad cām vel cause ad seipam si puertat an valet pcessus. vide. j. pcessus tenet.

Ordo iudiciarius nō requirit vbi est ptenio an aliquid possit esse de iure. ar. de fi. pldy. c. qm. ē dictum. Inno. in. c. cum inter. de cōsue. in fi.

Quilibet ordo dicif sacer cū sit sacri signaculus et character imprimat. no. glo. xxxij. di. in summa et Ab. in. c. coniugatus. de cōuer. cōiug.

Quib. dieb. debeāt ordines ecclesiastici maiores et minores cōferri. vide. c. lras. z ibi gl. z Inno. de temp. ordi.

Ad ordines volens pmoueri nō est paise cogendus. vide. s. excōicari nō debet nolens zc.

Nullus epus debet ordinare clericū alteri. epi sine litteris dimissorijs primi ordinatois. z si fecerit irrita erit ei. ordinatio q ad executōnē. ix. q. iij. epm. nisi ali. ei ptulerit bnficiū qd sit cōparibile cū primo beneficio a suo epo sibi collato. no. Inno. sup rubrica de cleri. peregr. vbi vide quis pōt concedere litteras cōmendancias z qs dimissorias. et vide qd. s. dictū est x. eps licet non debeat.

Ordinare nō licet epo non suū subditū ad titulum patrimonij. sicut nec ille pōt ordines conferre nec alia sacramenta cōmittere. lxxj. di. primatus. d. peni. z remis. omnis. de temp. ordi. cum nullus. li. vj. no. in. c. tuis. de pben. z dig. no. Jo. an. in. c. epus. eo. ti.

Ornamenta

Ornamenta ecclesie nō debēt ad hūanos vsus redire. vide. j. vestes.

Spitium

Plures questionēs notabiles circa delicta commissa in hospitio. z an stetur iuramento hospitari super amissis in hospitio z an incontinenti sit pūprio q delictum sit factum per familiam hospitantis an p alios viatores. vide per Bar. no. in. l. vnica. ff. fur. aduer. nau. no. Bar. in. l. ij. §. familie. ff. de publi. z aliquid de iuramento. i. l. si quando. C.

vnde vi. et aliquid in. c. si. qd̄ metus cau. et Ab. in. c. j. de resti. spo. vide. s. dñs.

Sequitur additiones dñi Lu. de Campis ad p̄cedentem litteram. s.

Blatus

Blati an gaudeant priuilegio religiosorum. vide Ab. in. c. cum et plantare. de priuilegijs.

Blati qui dicunt et an offerendo se et sua deo veniant bona futura. Ab. in. c. cum dilectus. de succes. ab intesta.

Blatus differt a monacho et e contrario. et inter eos est differentia. vide Ab. in. c. nō est. de regu.

Odium

Odium est duplex publicū et priuātū. vide Ab. in. c. quotiens. de testi.

Officialis

Officialis ep̄i censetur habere potestatem delegatam ad vniuersitatem causarū. Ab. in. c. causā matrimonij. de offi. delega.

Officiales plures p̄ ep̄m cōstituti non possunt separam procedere nisi sint insolidū constituti. no. Ab. in eo. c.

Officiales vel vicarij foranei censentur esse delegati. vide Ab. vbi. s.

Officialis et vicarius generalis sunt ordinarij. vt no. Ab. in. c. relatum. de offi. dele.

Oleum

Oleū additū oleo p̄secrato bñ p̄secrat. no. Ab. in. c. q̄ in dubijs. de cōse. ecclē. vel alta. secus in vino addito in calice vt ibidem.

Opera

Si teneor ad opas aliquo tpe et nō stat p̄ me nō teneor alio tpe. vide Ab. in. c. ex parte. d̄ obserua. ieiunio.

Ordo

Ordo scripture an sit seruāndus. vide Ab. in. c. Nicolao. de apel.

Opinio

Opinio doctorū an excuset ab expensis. vide Ab. in. c. j. de postu. p̄la.

Opinionem an teneat quis sequi sui magistri vel amici. et vide qualiter amic⁹ plato s̄ magis amica veritas. vide Ab. in eo. c. et eleganter concludit Ab. in. c. omnes principes. de maio. et obe. q̄ discipulus debet sequi opinionem sui magistri si optimo sit equa. alis magis credendum est veritati q̄ opinioni. put fecit Aristoteles.

Non attenditur qualitas opinantis. sed melius opinantis. no. Ab. de ferijs. c. capellanus nec attēditur multitudo opinantium contra rōnē. vt eo. c.

An deus mutet suā opinionē. vide Ab. no. in c. si quis. de re. ecclē. nō alie.

Opinio magis attendit q̄ veritas in dependentib⁹ ex voluntate. no. Ab. i. c. ex pte. de puer. iug.

Oppositio

Opponens non presumit calumniari si offert se incontinenti p̄baturū. no. Ab. in. c. super eo. de offi. delega.

Si iudex videat opponentem calūniose aduersus suam et executōem iudex p̄t eū repellere. vide. e. c.

Opponere se p̄t subiect⁹ elect⁹ p̄ suo interesse si nō sit idoneus. vide. s. in x. confirmatio.

Opus

Ista dictio opus denotat laborē sollicitudinem et curam. no. Ab. in. c. j. de de. nō resti.

Oratorium

Oratoriū nemo potest facere nec locum religiosum sine licētia ep̄i. Ab. in. c. officij. de testa.

Si in oratorio deputet p̄petu⁹ sacerdos an possit visitari. vide Ab. in. c. si. d̄ cens.

Pactum

Pactum nudū licet d̄ iure ciuili nō parit actionē. d̄ iure canonico sec⁹ vide. s. actio oritur

Pactū nudū vel vestitū quid sit per Ab. in. c. j. de pactis. vide. j. stipulatio.

Pactū sup̄ sp̄ualib⁹ nō admittit inter ptes vt alter litigantiū puta sup̄ bñficio cedat liti. et alter det sibi expensas. vt ē tex. iūcta glo. in. c. cū p̄idem. de pact. s̄ p̄t iudex ex officio suo p̄uidere vt altera pars cedat liti sup̄ sp̄ualib⁹. et p̄ bono pacis recipiat expensas quas fecit. Itē p̄t p̄uidere vt altera pars det certū qd̄ annuatim. vt ē tex. in. c. nisi. de p̄ben. no. Ab. in. alle. c. cū p̄idē.

Pactū si ius nō valet nec pena etiā si interueniat iuramentū. no. glo. in. l. pacta q̄ p̄tra. C. de pactis. et. c. q̄ p̄tra ius. de re iudi. li. vi. et l. iuris gentiū. s̄. sed et si quis. ff. de pactis. et. c. si diligēti. de foro cōpe. sed si pactum est appositum p̄ter ius valet pena apposita sed non pactū. vt. l. stipulatio. s̄. alteri. de ver. obli. sed si pactū est fm ius valet vtrūq̄. debet tñ quis altero esse cōtentus nisi apponat clausula rato manēte pacto. vt. l. pe. ff. de transac. et no. i. c. dilecti. de arbi. et regula accessorum. de re. iur. no. Ab. in. c. pleriq̄. de pactis.

Pactum qd̄ facit debitor creditori suo de nō cedēdo bonis tenet nisi notoria paup̄tas reddat pactum illicitū. nā tunc videt in effectu se obligare ad carceres qd̄ nō p̄t cū nō sit membrorū suorū dñs. l. liber homo. ff. ad. l. aquiliam. est cōclusio s̄rede. et Ab. in. c. si. de pact. et an valet iuramentū sup̄ b̄ interpositū. no. Ab. in. c. cū cōtingat. de iureiurā.

Pactū de nō appellando seu reclamando cōtra suam iudicis l̄ ante suā p̄lationē sit interpositū valet. vt est tex. n. o. in. l. si. s̄. vlti. C. de temp. apel. secus est de pacto interposito de non appellando.

vel reclamando cōtra iudiciū arbitri. qz tunc non valet. vt. l. pe. C. de arbi. vbi innuit laudū nō posse emologari anteq̃ sit latū. qđ ibi sequit̃ Bar. nā ad hoc vt ex laudo oriat̃ actio requirit̃ q̃ approbet̃ ex p̃sse vel tacite postq̃ fuerit latū z nō ante ne def arbitris materia delinquēdi. nō. plene Abb. in. c. cū dilectus. de arbi. Nec obstat. c. veniens. de iureiu. qz loquit̃ in statuto nō appellandi p̃ qđ violaretur ius superioris. vt Ab. vbi. s.

¶ Pactū factū cū defuncto an transit in heredes. vide. s. cōpromissum ante finem.

¶ Pactū factū inter creditore z debitorez vt liceat creditori ppria auctoritate possessionem bonorūz apprehendere pro satisfactione debiti valet. vt no. Bar. in. l. iij. C. de pig. qđ ē verū dūmodo non reperiat resistentē ne def materia scādalo. vt. l. cōuenire. ff. de pac. do. qđ intellige verū nisi debitor sit p̃stitutus se p̃cario noīc possidere. vt. l. certe. ff. de p̃ca. nā tūc potius dicat̃ suā possessionē defendere q̃ violentiā inferre. no. Ab. in. c. de cetero. circa fl. de re iudi.

¶ Pactū factū inter ptes de proganda p̃scriptōne inducta. p. l. vel statutū in odiū negligētis petere si valet. vide. j. prorogari nō pōt.

¶ Omnis pactio quātūcūq̃ simplex pōt appellari fides. veniens ergo contra p̃missiones videtur venire contra fidem p̃ eum p̃stūrā. z sic capit. vt. l. j. ff. de constitu. pec. z in. l. j. ff. de pactis. dicat̃ em̃ fides quia fiet vel dicat̃ a firmitate. no. Abb. in. c. j. de spon. duo. vide. s. fides.

¶ Pactū illius qui facit professionē in manib⁹ p̃lati vt in domo sua possit in vita bona retinere valet vide qđ eleganter no. Ab. in. c. fi. s. p̃di. apposi.

¶ Pactū appositū inter cōiuges tpe cōtractus matrimonij vt vxor nō teneat sequi virū. sed q̃ maritus moret̃ cuz vxore in certo loco debet obseruari nisi noua cā oriatur absentie. nam tunc nō cōmittitur pena cū esset p̃tra libertatē cōsecutiua ad ipsuz m̃rimonij. z h̃ etiaz si interueniat iuramētū. vt. c. tuā. de iureiur. ē conclusio Ab. in. c. q̃ ma. accu. pos.

¶ Pactū qđ sit inter mercatores vt ponēs pecuniā vt nō sentiat damnū in capitali nō ē cōtra naturā contractus societatis sed preter naturā. id h̃ostij. tenet q̃ valet in sūma ti. de vsuris. x. an aliqui. ad hoc. l. j. ff. de positi. z. c. vnico. s. cōmo. Abb. in. l. i. c. per vestras. de dona. inter vi. z vxor. tenet q̃ talis si est licita z honesta societas q̃ scz ponēs operā sentiet dānū z alter lucrū qđ est p̃tra naturā societatis que est quedam fraternitas. vt. l. veruz. ff. p̃ socio. imo esset potius fraternitas leonina. vt. l. non fueri. s. aristo. ff. p̃ socio. valet tamē pactum vt deponens pecuniā sentiat maiorē p̃tem de lucro vel q̃ non sentiat damnū in capitali. sed concludit ipse q̃ etiam in dote non est licitum. nam non licet ex pacto quantūcūq̃ minimū capere ex pecunia si non subiciat se periculo. xij. q. ij. per totū. Abb. vbi supra. vide. s. lucrum.

¶ Pactum si fiat de prerogatiua iurisdictione iudicis an potest paciscens penitere. z an p̃cise pōt cōpelli z an interesse soluendo libere. z an in proro-

gatione requiratur superioris licentia. vide plene per Abb. in. c. j. de iudi. vj. colum. cum seq̃nti.

¶ Pactum non valet contra naturam contractus vt nō possit separari societas vel q̃ debitores non possunt p̃bare solutonē nisi p̃ instrumentum. nec in alijs casibus de quibus vide. j. renunciare qđ non potest. concor. c. precariū. de preca. z quod ibi no. Barba. late z no. ex quo inferitur q̃ si quis promisit non reuocare procuratorē sub pena q̃ etiam si cum reuocet non est obligatus ad penam. facit glo. singularis in. c. ij. de consue. li. vj. vbi consuetudo non potest disponere contra substantialia actus.

¶ Pactum factū spoliatori per spoliatum post spoliacionem de non agendo possessorio contra ipsuz valet. z agenti obstat exceptio huius pacti. no. glo. in. c. ex insinuatione. de p̃ba. no. Inno. in. c. sup̃ h̃ de renun. secus aut̃ si factū est pactū ante spoliacionem. quia tunc daret materiā delinquēdi z dolus futurus non pōt remitti. vt. l. si vnus. s. pacta. ff. s. pact. idem sentiunt dñi de rota deci. cccxij. vbi cōcludūt q̃ p̃tra agentē admittit̃ exceptio iuramenti de nō molestādo possessore. quod iuramētū nō solum extendit̃ ad molestaciones iuris sed etiā facti qđ no. idem intellige si spoliatus p̃ntē aduersario renunciaret iuri agendi possessorio. nā obstat sibi exceptio lz non renunciasset iuri qđ h̃z in re. vt alle. s. pacta. z Inno. in alle. c. sup̃ hoc. Ab. in. c. ij. de cau. la pos. et pprie. circa fl.

¶ Pactū factū inter cōiuges de nō petendo se ad inuicem nō valet. z eo nō obstat vir pōt agere possessorio p̃tra vxorē z eam repetere. no. glo. in. c. lites. de resti. spoli. z ibi Ab. iij. colū. vide. j. restitutionem potest petere vir.

¶ Pactum alicui factū de non vendendo rem suā alteri etiā si sit iuramento firmatū nō impedit venditionē z dñij translationē. ff. de pac. l. nemo. z. C. de p̃di. ob cām. l. ea lege. z ibi no. Oldra. in suis cōsilijs. p̃silio. cxxvij. z Jo. cal. ti. de pact. p̃s. ij.

¶ Pactū de nō reducēdo arbitramētū seu laudū ad arbitriū boni viri nō valet cuz tale pactū sit turpe. z apiat viam ad malefaciendum cōtra. l. cōuenire. ff. de pac. do. idem si re ipsa dolus inest. vt qđ i modico cōdemnavit. ff. p̃ socio. l. vnde z sine me. s. ver. obli. l. si quis. s. cum aut̃. nec etiā obstatet iuramentū. quia nō fuit in mēte iurāns vt manifestet euidēt grauare. z arbitrator sic transgredere. ar. ff. loca. l. quādo. s. inter locatores. de ver. obli. l. quidam cū filiū. si ergo h̃ non fuit verisimiliter in mente iurāns sub iuramēto nō venit. ff. de pact. l. tres fratres. de transactio. l. cū aqliana. z. l. q̃ cum tutorib⁹. s. fi. est conclusio Oldra. in suis p̃silijs p̃s. dvj. vide. s. arbiter. x. si laudū. z x. arbitrio si sit data p̃tās. idē vult tenere Anto. de butrio. in quodam suo cōsilio qđ incipit q̃stio hec dulcia vulgaria h̃z. idem Jo. cal. ti. de iureiur. cōsilio. x.

¶ Pactum vt quis nō possit rem suam alienare nisi in certā p̃sonā nō valet lz lex hoc possit. C. de contrahen. emp. l. dudū. z. ff. de actio. emp. l. si sterilis. s. si nbi. de ver. obli. l. q̃ rome. s. coheredes. ff. de

Pactis. l. nemo in fundo. est concludo 30. cal. ti. de pactis. cōsilio. iij.

¶ Pactum initum inter ptes si cursu tps fiat par-
ti damnosuz an debeat damnificato subueniri. vi.
de supra obligatio cōcepta. cū x. se. 7 supra emphi-
teota si recepit

¶ Pactum qd quis facit ne aliū accuset de crimine
nōdum perpetrato non valet. ff. de pactis. l. si vn?
§. pacta. nec tenet pactū tale ne dolus p̄stet. ff.
de re. iuris. l. cōtractus. nā p tale pactū iuitant ho-
mines ad peccandū. ff. de pac. dota. cōtrauenire
no. glo. 7 doc. in. c. quēadmodū. de iureiu.

¶ Pacta que respiciūt religionem tm̄. vt i casu. c.
significatū. de pben. l3 p̄nt a supiore mutari etiā si
sint licita. si tamē recipiunt tpale cōmodū nō licet
supiori ea mutare si licita sūt. no. 30. an. p? hosti. i
alle. c. significatū.

¶ Pactū appositū cōtra accidentalialia cōtract? licet
valeat 7 vincit legē vt in. l. j. §. si cōueniāt. ff. depo-
siti 7 in. l. cōtract? ex cōuentiōe. de reg. iuris. li. vi.
secus vbi pactuz esset cōtra substantialia cōtract?
vt plene no. in. c. pacta puenta. ff. de cōtra. emp.

¶ Pactū appositū cōtra naturā cōtract? si est possi-
bile facit transire illū cōtractū in aliā speciem. vt in
l. ij. C. cōmoda. 7 l. vbi ita donatur. ff. de donatio.
causa mortis. no. Ab. in. c. si. de p̄carijs. 7 i. c. vni-
co. de cōmodato.

¶ Pactū legis cōmissorie in pignozibus rep̄ba?
regularit? vt. c. significante. de pigno. 7. C. de pacil-
pigno. l. i. 7. ij. quod vez int debitorē 7 creditorē
sed nō improbat inter debitorē 7 fideiussorē suū
vt ibi. vt. l. vlti. ff. de cōtra. emp.

¶ Item valz pactū legis cōmissorie inter debitorē
7 creditorē si dicat si vsq; ad tps nō soluero res tua
sit iusto p̄cio extimāda. 7 sic cessat p̄trariū de. l. si sū-
dus. §. si. ff. de pigno. si tñ dixerit si nō soluero illā
rem do insolutū nō valet. ff. d. solutio. l. pedius. nec
valet si dicat vt nō liceat imp̄petuū redimere. ar. d.
p̄teca. c. si. 7. ff. co. cū p̄cariū. nec si dicat imperpe-
tuū nō repetā. ar. ff. de iureiurā l. si duo patroni
§. idem iulianus. nec potest in hoc renūciare be-
ficio iuris vt. c. si diligenti. de foro compe. idem si
promisit penā si repetat. ar. ff. si quis cautio. l. ij. ff.
de cōdi. inde. eleganter. §. penul. si tñ iurauit tenet
iuramentū 7 debet obseruari vt alle. c. significāte.
vbi hoc no. 30. an.

¶ Item valet si vendo tibi fundū pro decem ita q
vsq; ad viginti annos recuperare possū. ff. de p̄-
scrip. l. si vir vxori. nisi fiat i fraudē. no. hosti. i all.
c. significante. 7 hoc in effectu vult ibi Abb. Bar-
ba. tamen tenet ibi q iuramentū nō firmit tale pac-
tū. est tñ vez q iuramentū est obseruandū. vt etiā
ibi no. 30. an. p. c. debitorēs. 7 idē tenet Bal. in. l.
si quis pro eo. ff. de fideiussor.

¶ Licet pactū de legitima successione conseruan-
da valeat. vt in sti. de legi. agna. successi. i si. qz tale
pactū ē legi cōsentancū nō tamē valet pactū ad le-
gitimā successiōē dimittendā. vt. l. pactū. C. de col-
la. nisi iuramento firmetur vt. c. ij. de pactis. li. vi.
Abb. in. c. ij. de cōcessio. p̄ben. iij. colu.

¶ Pactū de legitima successione p̄denda seu ad tol-
lendū arbitriū vltime volūtatis nō valet. quia ē
cōtra bonos mōres. vt. l. stipulatio hoc modo. ff.
de verb. obli. 7 fm Bart. ibi nō obligat iuramēto
p regulā nō est obligatoriū. de re. iuris. li. vj.

¶ Pactū de certo modo diuidendi hereditatē acq-
rendam p futurā successiōē si sit in genere licet va-
leat. argu. in. l. ij. ff. p socio. nō tñ valet si sit respe-
ctu certe persone vt de hereditate titij nisi consen-
tiat is de cuius hereditate agitur vt in. l. si. C. de
pactis. de hac materia plene per Bar. in dicta. l.
stipulatio hoc modo. de ver. obli. 7 per Ly. in. l. si.
C. de pactis. an valet donatio omnū bonoz. vide
supra donatio.

Papa

¶ Ante mortē domini nostri iesu chisti p̄cio chri-
stus promisit potestātē ligandi 7 soluendi Petro
per illa verba. Tu es Petrus 7 sup hanc petrā rē
7 tibi dabo clauēs regni celoz. 7 sic locutus est per
verba futuri tēporis. postmodū xō ante passiōē
hanc potestates dedit omnibus apostolis dū dixit
quodcūq; ligaueris. rē. Abatthei. xviij. c. post pas-
siōē autē 7 resurrexiōē omnibus apostolis cō-
tulit eandē potestātē per illa verba Accipite spiri-
tum sanctū quoz remiseritis peccata. Johan. xx. c.
et ad ostendendū q Petro tradebat vt capiti dixit
sibi seorsū. p̄asce oues meas. 30. vltimo. c. in ascē-
siōē xō potestates prius promissam 7 traditā exe-
cutione cōfirmavit dum dixit. ite 7 predicate euan-
gelium omni creature Abatth. vltimo. c. In festo
xō penthecostes que prius tradiderat p missionē
spiritus sancti cōfirmavit. ex quo cōcludit. q licet
potestas ligandi et soluendi est in ecclesia vniuer-
sali est tñ apud papā tanq; caput ecclesie. Item cō-
cluditur q papa nō potest omnes ep̄os remouere
cū representent ceteros ap̄los. xij. q. j. videntes. 7
glo. in. c. per p̄ncipalē. ix. q. ij. 7. c. in nouo xxi.
distin. Abb. in. c. translato. de cōsti.

¶ Papa an 7 qū 7 p que verba habuit potestātē
clauis a deo 7 an pōt facere cōtra statū vniuersalis
ecclesie vel sit supra cōciliū generale plene p Abb.
in. c. significasti de elect.

¶ Pape attributa potestas a deo p illa verba qd-
cūq; ligaueris rē. exponit. s. per statuta vel prece-
pra. vt no. 30. an. in. c. quanto. de cōsue. de quo p
Ab. plene in. c. licet. de elec. circa p̄n. 7 illa auctori-
tas intelligit clauē discretionis nō errāte. vt. c. mi-
ror. xiiij. q. j. hosti. in. c. quanto. de transla. p̄la. 7
30. an. in. c. quāto. de iureiur. sunt em̄ due clauēs
per vnā significat potestas. p aliā discretio siue sci-
entia. vna parū valet sine alia. vt no. xx. di. §. j. cu3
§. se. 7 in. c. si. de excel. p̄la. Ab plene in alle. c. licet.
j. colum. 7 vide qd scripsi foro legū li. ij. de las he-
rentias. l. si.

¶ Papa etiā si sit cōiugatus potest in papam eligi
et etiam post electionē dare cōstet de matrimonio
qz tūc aut ei? vxor inducet ad cōtinētiā. aut si cōti-
nere noluerit reddet ei debitū. 7 nihilominus erit
papa. quia hoc nō repugnat substantie papatus

seu clericatus cū Petr^o habebat vxorē qñ fuit in papam p̄morus. tñ p̄cessit p̄ cōstitutōem ecclesie. no glo. z Archi. in. c. si quis pecunia. lxxix. di. z. c. q̄ sit. xvij. q. ij. Ab. in. c. licet. de ele. ij. colum. z gl. in. c. si papa. xl. di. z Ab. m. c. Joānes. de regula. Papa ē eligēdus p̄ cardinales. vide. s. cardinales. z. s. electio.

Papa succedit in iurib^{us} regni vacante imperio qñ regnū spectat ad eccliam quo ad ei^{us} p̄prietatez vel qñ rex ē vasallus ecclie. z est sibi rebellis. vñ scismaticus z non als. z sic intelligit^{ur}. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe. no. Ab. in. c. cū inter. de elec.

Papa vngit. p̄secrat. z coronat impatorē. z eius electionē cōfirmat vñ infirmat. vt. c. venerabilem. de elec.

Papa potest deponere regem si est effeminatus id est si multū sequatur mulieres. vt. c. alius. z ibi glo. xv. q. vj. Ab. vbi. s.

Papa p̄t de q̄stione fidei cognoscere. z nō tenet nēcio sup̄ h̄ req̄rere cōciliū. vide. s. p̄ciliū.

Ad papā p̄t appellari deficiēte sup̄iore in causis arduis in quibus papa p̄t se intromittere. vide. s. appellatur ad papam.

Papa appellat sacerdos. z in sp̄ialib^{us} impator. vt. c. legimus. xcij. di. z alle. c. p̄ venerabilem.

Papa ex magna et ardua cā pōt deponere p̄ncipes seculares licet sibi nō sint subditi in t̄p̄alibus nā als deposuit regem francie. vt in. c. alius. xv. q. vj. Abb. in. c. p̄ venerabilem. iij. colum.

Papa succedit loco impatoris vt faciat iusticias. nō tñ vt loco ip̄i^{us} exigat penā a lege impositā. vt limitat Ab. dictū Jñno. in. c. licet ex suscepto. d̄ fo. cōpe. q̄d no. in. c. z si necesse. d̄ dona. m̄ vi. z vxo.

Papa pōt esse iudex etia^m sup̄ p̄prio delicto. q̄a a nemine pōt iudicari nisi in cā heresis. vñ nisi delictum sit norozie scandalosum. z ip̄e sit incorrigibil. vt est tex. cū gl. no. in. c. si papa. xl. di. de delicto tñ simonie pōt papa seip̄m quodāmodo cōdemnare no. Archi. xxi. di. s. nūc asit. si tñ in ciuili cōtēditur de papatu cōciliū ē iudex. idem in cā heresis. no. i. c. si fidei fauorē. de here. li. vj. de quo p̄ Abb. in. c. cum venissent. de iudi.

Papa q̄diu viuit dicif dñs. z pōt equare q̄drata rotundis. z omne disponere tanq̄m dñs salua violatione fidei. no. hosti. in. d. c. cum venissent. z iō pōt papa laicis ad tempus decimas remittere. vt c. a nobis. d̄ deci. vbi no. dicit tñ Archi. post Hug. in. c. nō liceat pape. xij. q. ij. q̄ papa alienans bona ecclesie sine cā rōnabili z honesta. vt q̄ cōsumit in turpes vsus. vel dat cōsanguineis vt eos p̄ alijs diuites faciat. vel vt cōstruat sibi palatia peccat mortaliter. no. Ab. in. c. cū venissent. de iudi.

Papa licet regulariter nō se intromittit in temporalibus. vt. c. nouit. de iudi. potest tamen se intromittere in oib^{us} arduis negocijs z maximis difficultatibus generantib^{us} scandalū in xp̄anitate et inter laicos tunc pōt exercere hāc potestatez sibi a deo tributā. vt patet optie in. c. p̄ hūani. d̄ homi. li. vj. z in. cle. pastoralis. de re iudi. z. c. alius. xv. q. vj. z in. c. venerabilem. de ele. z est no. Ab. in. c. no

uit. de iudi. vj. colum. z in. c. licet ex suscepto. de fo ro compe.

Papa pōt indirecte cōpellere laicū ad satisfaciēdum cōpellendo eū ad p̄niam peccati. q̄d qualis p̄cedat z debet intelligi. no. plene Ab. i. c. nouit. de iudi. z vide. s. ex cōicari pōt laicus.

Papa licet nō cōcedat litteras laico cōtra laicū nisi in casib^{us} ex p̄ssis in iure. vt. c. licet. z. c. ex tenore de fo. cōpe. de p̄suetudine tñ generali p̄cedit lras t̄ distincte derico z laicū ex quacūq̄ cā ex generali stilo curie. no. glo. in. c. si clericus laicū. d̄ fo. cōpe. et Archi. in. c. indicatus. lxxix. di. q̄d intellige vñ nisi sit cā feudalīs. q̄ habet specificam naturam et iudicat p̄ leges speciales nō generales. vt no. in. c. ceterū. de iudi. z in. c. j. de feudis cora. colla. x. no. Abb. in allega. c. si clericus laicū. iij. colum.

Papa p̄t domare rebelles subditos p̄ncipis secularis. vide. s. inobedientes.

Papa p̄t a principib^{us} auxiliū petere ad pugnā d̄ hostes. vide. s. auxiliū pōt. z vide. j. subsidū.

Papa habet iurisdictionem etiā in laicos vbi delictum tangit totam xp̄anitatē seu decorem fidei. vt. c. p̄ hūani. de homi. li. vj. z. c. ita quozūdā. d̄ iudeis. z ibi Ab. in prin.

Papa pōt p̄ suam indulgentiam cōcessam i subfidiū terre sancte thesaurū redemptōis xp̄i z sc̄torū martyrū in recōpensatōne bñficioz que faciūt infxp̄ianos disp̄gere. vide no. per Abb. in. c. ad liberandū. de iudeis.

Papa vendicat sibi iura imperij in terris subiectis ecclie. vide. s. ecclia p̄ oia.

Papa in terris imperij pōt rōne delicti ecclesiastici infligere penā cōfiscatōis vel publicatōis bonoz. vt. c. vergētis. de here. apprehensio tñ bonorum nō fit per iudicem ecclesiasticum. sed per secularem. vt in. c. cū fm. eo. ti. li. vj.

Papa tenet adiuuare impatorē in bello indicēdo cōtra eos qui sunt eidem impatori rebelles. i. c. duo. xcvi. di. z Jñno an. c. licet ex suscepto. de foro cōpe. z Ab. in. c. q̄ sup̄ his. de voto.

Papa pōt exercere iurisdictionē z punire infideles delinquētes cōtra mandata pape vt ecclie. z p̄t inter eos animaduerrere. vt. c. nouit. de iudi. i. criminalib^{us} d̄ nō ecclasticis impator pōt exercere iurisdictionē in illos. z erit locus p̄uentioni. vt plene p̄ Abb. in. c. cū sit generale. de foro cōpe. vñ in peccato cōtra naturā vterq̄ pōt esse iudex. q̄ hoc peccatū p̄cernit principalr dei irreuerentiā q̄ est conditio hūane creature. zob hanc causam ecclia impeit se p̄tra laicos sicut in crimine vsuraz etiā cōtra infideles. vt. c. post miserabilem. z. c. q̄. d̄ vsu. Ab. in. c. q̄ sup̄ his. de voto. vide. s. infideles.

Papa potest absoluere quemlibet a iuramento ex iusta cā vt p̄pter scandalū intolerabile. vel si malum exemplū multis p̄bebeat clauē tamē discretio nis p̄cedente. xv. q. vj. auctoritate. z. c. alius. z. c. nos sanctorū. nam z dispensare potest in voto. z illud cōmutare. vt no. de voto. c. j. z. c. magne. sine cā aut nō pōt. no. hosti. in. c. quāto. de iurciur. vñ de Jñno. in. c. venerabile. de ele.

Papa potest libere licentiā dare clericis pugna-
di in bello iusto sine metu irregularitatis. vt est cō-
clusio Ab. in. c. clerici arma. de vita et ho. de. liij. co-
lum. vbi no. per eum.

Papa sciens p. mouēdo inhabilē videt. cuz eo
tacite dispensare. no. Bar. in. l. barbarius. ff. de of.
pro. et fac. l. qdā p. sulebāt. de re iudi. sec. i alio supe-
riore citra papā. qz ille si censet dispensare nisi saltē
p. miserit cognitionē cāe sup. cā dispensandi. de quo
vide qd no. p. Jo. an. et alios in. c. fraternitati. de
scisma. Ab. in. c. quisquis. de elec.

Papa dispensando cū aliquo vt possit plura b. fi-
cia curata habere nō extendit talis dispensatio vt
tra duo beneficia. vt. c. qz instanti. de p. ben. et c. qz
uis. eo. ti. li. vi. et c. pluralis locutio. de reg. iur. li.
vi. Itē talis dispensatio d. intelligi de b. ficiis als ca-
nonice adeptis. qz non cōcedit titulus de nouo ni-
si als fieret exp. sio magis specialis. vt. c. si gratiose
de rescrip. li. vi.

Papa pōt si maxima causa subest dispensare sal-
tem in secūdo gradu i linea inequali. vt sentit Jo.
an. in. c. p. venerabilem. qui si. sunt le. et ibi Ab. i. c.
ex parte. de transac.

Papa solus pōt dispensare p. votū p. tinēte si cau-
sa ē ardua. vide. s. dispensare contra votum.

Papa si motu p. prio dispensat vel aliā gratiā cō-
cedit aliqua falsa cā exp. ssa si talis sit causa qua taci-
ta vel non existente papa gratiā nō cōcessisset gra-
tia tunc vitia. qz licet p. prius motus excludat sur-
reptionē non tamen firmat gratiam contra intēto-
nem cōcedentis. ita notat sentit Jo. an. in. c. mo-
tu p. prio. de p. ben. li. vi. et d. de rota dec. xiv. qd
motus p. prius nihil operat. extra casus in iure ex-
pressos. no. glo. no. in de. si romanus. d. p. ben. no.
Ab. in. c. quia circa. de cōsang. et affi. vide. s. gratia
ver. non omnia.

Papa dispensando sine causa maxime ex affectio-
ne carnali peccat. qz cum gerit vices dei debet esse
prudēs et diligens paterfamilias. et debet se confor-
mare inquantū potest voluntati dei. vt. c. vt nost. et
vt eccle. benefi. et Ab. in. d. c. de multa. de p. ben.
Jo. an. in. c. si quādo. de rescrip. et in. c. significauit
de offi. dele. Abb. in. c. per venerabilem. qui si. sine
legit. ij. colum.

Papa pōt ex causa dispensare in gradibus etiā
diuina lege phibitis. no. Jo. an. in. c. p. venerabilē
qui si. sine legit. Ab. in. c. litteras. d. rescrip. spoli. vij.
colum. vbi dicit qz qn dispensat in gradibus cano-
nica lege phibitis dispensat circa matrimoniū iam
de facto contractū vt valeat vt extunc. in alijs xō
gradibus diuina lege phibitis nō dispensat nisi
vt valeat vt extunc quasi non possit facere vt illi q
sūt iā nati p. legē diuinā censeant legitimi extunc. vt
no. Abb. vbi. s.

Papa si dispensat cū iam cōiunctis in gradu ca-
nonica legē phibito. et in dispensatione dicit qz
cū quo dispensat tempore contractus matrimoniū
ignorabat impedimentū. et si forte matrimoniū dis-
tingeretur graua scandala possent inde oriri cuz
causa talis fuit expressa qua nō subsistēte cōcedēs

aliter non fuisset concessurus falsa causa tunc con-
cessionem seu dispensationem vitiat. l. i. ff. de nata.
restitu. nā cum in tali dispensatione sit iuris cōis rela-
ratio nihil debet falsum exp. imi nec verum taceri
ff. de ius vo. l. libertus aduersus patronū. d. de.
c. dudum. et de deci. ex multiplici. no. de rescrip. c.
super lris. est conclusio Aldra. cōsilio. cclvj. vbi etia
tenet qz impetrans dispensationē habet causam vi-
spensationis pbare verā esse. C. de his qz veni. eta.
impe. l. ij. vide. s. dispensat quonidie papa.

Papa potest dispensare ex causa qz matrimoniū
contrahat duraturū solū vsqz fili. masculus ex ma-
trimonio habeat. vt cōcludit Jo. an. in mercu. i re-
gula actus legitimi. d. re. iur. li. vi. nec obstat. c. sūt
quidā. xxv. q. j. qz nō vetat papā contra euangeliū
ex causa dispensare sed euangeliū destruere. vt ibi
no. p. Pau. et Spe. ti. de lega. s. nunc ostendendū. s.
lxxxix. p. trariū tenet. Ab. de secilia. in. c. ex publico
de puer. p. iuga. et vide. s. matrimoniū nō p. sumariū

Papa pōt sup. iuribus ecclesiasticis etiā in p. iudi-
ciū compositionis vel conuentionis partiū dispen-
sare. vide. j. princeps etia sup. remus.

Papa dispensare nō pōt cōtra p. cepta decalogi i
quibus versat honor dei irremissibilis vtilitas pu-
blica et humana indispensabilis. vt in p. cepto nō ha-
bebis deos alienos. Itē honora parētes. et i sibi
nec in totū nec in partē. s. in p. cepto decimarū est ou-
plex cōsideratio. Prima quaten. versat honor dei
qui decimas sibi retinuit in signū vniuersalis do-
minij. vt. c. tua nobis. de deci. et ista nō pōt vniuer-
saliter p. papā remitti. Secūda p. sideratio ē vtilitas
que puenit ex solutione decimarū que cōcernit cō-
modū ecclesiarū et clericorū. et papa hac cōsideratōe
pōt tanqz vniuersalis vicari. et administrator xpi
hac vtilitatē aliquib. remittere et dispensare. et p. i-
uilegiū sup. his impendere. vt. c. ex parte. et c. sug-
gestū. de deci. nec in hoc venit papa contra p. ceptū
dei. s. p. s. tutionem ecclesie que distribuit decimas
inter p. ticulares ecclesias. no. glo. magistralis. et post
eam Abb. in. c. a nobis. de decimis.

Papa pōt dispensare circa votū continentie etiā
cum religioso. vide. j. votum. s. papa potest.

Papa vbiqz dispensat cōtra ius diuinū sine
causa. nec papa est tutus. nec ille cū quo dispensat
est tutus quo ad deū. et est ratio qz papa tenet de-
fendere ius diuinū vsqz ad aiam et sanguinē. xxv.
q. j. sūt qdā. et idē in absolutione a iuramento sine cā
vt singularit. no. Inno. in. c. cū inter. de renū. et gl.
in. c. quāro. de iure iur. et Inno. in. c. cū ad monaste-
riū. de sta. mona. et Archidi. in. c. florentinū. lxxxv.
di. et Abb. in. c. scripture. de voto. ij. colum.

Nō peccat papa dispensando contra ius positi-
uū etiā sine causa. vt no. Inno. in. c. cū ad monaste-
riū. de sta. mo. licet Jo. an. post beatū Tho. in. c. d.
multa d. p. ben. dicit qz peccat in dispensando super
pluralitate beneficiorū sine causa. qz ius positiuū ē
fundatū sup. rōne. j. di. cōsuetudo. ergo cum papa
d. esse bonus paterfamilias nō debet relaxare ius
rōnabile sine cā. nec d. apud eū sic nec apud deū
ē acceptio psonarū. si tñ dispensat tenet qz ad sub-

ditos dispensatio. vt no. in allega. c. de multa. 7 p
Jo. an. in. c. dudū. ij. de dec.

¶ Papa potest contra votū religionis dispensare ex ma
gna causa. vt si forte rex infidelis velit cum toto suo
regno conuerti ad fidem si possit ducere filiā mont
alem alicuius regis in uxorem. nam presumendū ē B
esse deo acceptius q̄ vnus hoīs cōtinētia cum p
cōseruatione rōnalis creature dñs noster corpūs
suū morti exposuit nec peccat is cum quo dispēsat
imo magis meret̄ obtempando ex causa vicario
xp̄i. 7 seipm holocausto offerendo. nā ipm mari
monū est de iure diuino. 7 monachus est quod
dam votum tacitū vel exp̄sum indictū ab ecclia
7 nil aliud habet a iure diuino. votū ergo potest i me
lius cōmutari maxime in eo quod ē magis deo ac
ceptum. vt. c. j. de voto. 7 fm verbū Dominicū
Abaiorē charitatem nemo h̄z q̄ q̄ homo exponat
aiam suā p amicis suis. cessante vero magna cau
sa papa nō potest dispensare cōtra substantia. re
gule fm Inno. in alle. c. cum ad monasteriū. vbi
no. singulariter q̄ si papa dispensat sine causa non
valet dispensatio quo ad ppriū obinēdum. s̄ si de
uentum fuerit ad matrimoniū tenet matrimoniū
ppter bonam fidē cōrahentis cum isto p̄fesso. ne
decipiat ex licentia principis. ar. in. l. j. C. de his q̄
venia etia. impetra. p̄fessus tñ non poterit exigere
debitū sed tenetur reddere exactus. Bar. tamē in
l. allega. ff. de alimen. 7 ciba. lega. 7 in extrauagan
ti. ad reprimendā. tenet q̄ cum verbū licētia venit
a verbo licet debet esse rōne regulata. vt. c. magne
de voto. ex facili em̄ cā papa non potest dare talē li
centiā. vt no. Abb. de secilia. post Inno. in allega.
c. cum ad monasteriū.

¶ Papa potest licite dispensare ex causa cōtra ius
et cōtra quattuor cōclia. 7 cōtra aplm. dum tamen
nil statuatur cōtra fidem. xv. q. j. sūt quidā. xxxij.
di. lector. lxxij. di. presbyter. Nec ob. c. sic. xv. di.
quia loquit̄ in articulo fidei. no. gl. fi. i. c. post trā
lationē. de renun. anima ergo pape in manica sua
vt ibi Jo. an. vide Inno. in. c. super eo. de biga
mis. 7 vide de hoc qd̄ scripsi foro legū li. iij. de las
herentias. l. fi.

¶ Papa non potest dispensare vt clericus de bo
nis ecclesie testari possit. vide. j. testamentū. x. de
ricus beneficiatus.

¶ Papa nō potest se subicere iudicio inferioris nisi
ex nimia humilitate. qz hoc caderet in p̄iudiciū
summi apostolatus. 7 ignominia irrogaret̄ deo si
vicarius suus posset p inferiorē iudicari. vñ nō p̄t
papa renūciare illi priuilegio 7 honori. cū nō solū
p̄ernat honorē suū s̄ honorē dei. 7 statū ton⁹ ecclie
vt no. Jo. an. 7 Abb. in. c. ecclia sancte Abaric. d̄ cō
stitu. iij. colum.

¶ Papa nō potest facere iure suo vt laici iudicēt de
ricos. 7 sic subicere clericos secularib⁹ iudicib⁹. qz
licet possit laicos delegatos suos facere. vt. c. men
nam. ij. q. v. hoc priuilegium fori h̄nt derici a deo.
no. Inno. in. c. ij. de ma. 7 obe. 7 glo. in. c. q̄q̄. de
cens. li. vj. Abb. in. c. p̄posuit. de p̄ces. p̄ben. v. colū.
et in allega. c. ecclia sancte Abaric. d̄ p̄st. iij. colū.

¶ Papa non potest contra iuris ordinē inter nō sub
ditos cām cōmittere. vide. s̄. cōmissio.

¶ Papa nō habet dominiū rez ecclesiasticar. sed
solus deus. quia bona offerunt deo. vt. c. cū ex eo
de ele. li. vj. Inno. in. c. cū sup. de cā pos. 7 p̄prie. l. j.
papa p alijs habeat liberrimā administratōne. vt
c. ita dñs. xix. di. 7 c. ad honorē. de vsu pallij. Abb. i.
c. constitutus. de rescrip. penul. colum.

¶ Papa nō est sustinēdus quādo aliquid facit cō
tra vniuersalē statum ecclesie sine causa rōnabili 7
alijs nota. est dictū Inno. in. c. quāto. de cōsue. ex
quibus verbis fm Abb. ibi pondera duo. Primus
q̄ nō p̄sumit i papa causa rōnabilis si vult venire
p̄tra vsqz statū ecclesie. sed oportet q̄ alijs sit nota.
no. doct. in. c. nulli. d̄ sen. ex. Scdm q̄ si dicit papā
nō posse s̄cū nō sustinēdū q̄ si dicat q̄ ecclesia vni
uersalis debet resistere pape. tamē ecclesia nō resi
stente actus videt̄ valere. Abb. in alle. c. quāto. iij.
colum. vide. j. papa nō debet. 7 no. p ipm Abb. i. c.
p̄posuit. de concess. p̄ben.

¶ Papa non debet sine cā vti plenitudine p̄tatis
nā cū iura sunt fundata sup rōne. j. di. p̄suetudo.
papa non debet recedere a iure ordinato sine cau
sa. Inno. 7 Abb. in. c. innotuit. de elec. in fi.

¶ Papa nō potest vt suspectus recusari. qz nō p̄su
mit q̄ velit cōtra iusticiā p̄cedere. ar. xl. di. c. j. ix. q.
iij. cuncta. 7 c. p̄ principālē. Abb. in. c. cū venisset. de
iudi. 7 c. cū dilecti. de cōfir. vti. vel inuit. 7 l. p̄prie
ff. de his que in testa. velen. Abb. in. c. querelam. de
electio. iij. colum.

¶ Papa dispensando cum illegitimo nato vt possit
p̄moueri ad ordines 7 dignitates ecclesiasticas ta
lis dispensatio nō extendit̄ ad dignitatē ep̄alem.
vt. c. dilectus. iuncto. c. ij. de p̄ces. p̄ben. no. glo. i. c.
ij. de p̄ben. li. vj. sed si papa legitimauit illū ad p̄
meū statum 7 p̄meuo iuri. 7 antiquiorib⁹ natu
libus ita q̄ decreuit illū legitimū ac si fuisset legiti
me natus. et tunc extendit̄ ad dignitatē tempora
lē. vt in auz. quib⁹ mo. natu. effi. sui. 7 vide p̄ Inno.
in. c. fl. de transla. pla. 7 Jo. an. in. c. j. 7 ij. de fl. p̄e
sby. li. vj. 7 in. c. naturalis. si de feud. fue. p̄tro. coll.
x. Abb. in. c. cum vintoniensis. de elec.

¶ Papa non debet sup temporalibus sine maria
causa se impedire. vt. c. causam. qui fi. sint legi. nec
priuare potest laicos officio eoz sibi competentī.
no. Inno. in. c. inquisitioni. de sen. excō. Abb. in. c.
venerabilē. de elec.

¶ Pape absolutio facta ex falsa causa nō tenet. vt
de. s̄. absolutio.

¶ Vbi ex mandato pape sequit̄ peccatū nō tenet
quis adimplere. vt. c. significauit. d̄ offi. ordi. 7 sen
tit Jo. an. in. c. si quando. de rescrip. cū papa man
dat puideri indigno notorie de aliquo beneficio. s̄
est tanta indignitas q̄ sine periculo sibi parere nō
potest. hoc idem sentit Inno. in. c. inquisitioni. de
sen. excō. vbi no. dicit q̄ pape nō est parendum
si ex suo mandato p̄sumit malū futurū. vt aliq̄
scandalū. quod p̄bat rōne. nam mandando id qd̄
in se est peccatū n̄ q̄ dispensare nō potest excedit̄
fines sue potestatis. qz papa peccandi non recipit

potestati. xl. di. c. j. et ideo sibi impune non pareat esse non sit censendus ibi papa sed priuata persona. ar. in l. si. ff. de iurisd. om. iudi. et in. c. ij. de consti. li. vj. et idem intellige in lege ipsius pape vel alterius principis. nam si est iniusta et continet in se peccatum non remissibile per ipsum principem talis lex non est a subditis recipienda. iij. di. erit autem lex. et l. si. C. si contra ius vel vti. pub. et sentit Bar. in. l. omnes ppli. d. iur. et iure. no. Ab. in alle. c. significauit. vide supra lex positiua.

Papa sine causa non debet tollere vni ecclesie et dare alteri. no. glo. xxij. di. c. j. gl. x. di. c. j. et no. xij. q. ij. non liceat pape. papa enim debet facere sicut bonus paterfamilias. qui dispensat secundum merita et decentiam personarum. aliter est si dicitur. si si faceret toleraret in ecclesia militari. sic intellige quod non. Spec. n. de legato. §. nunc ostendendum. x. lviij. et no. in. c. constitutus. de reli. domi. no. Ab. in. c. duo simul. de offi. ordi. et in. c. a nobis de decimis.

Pontifices non possunt esse duo in ecclesia dei. quia esset contra articulum fidei. ibi. vnam sanctam. etc.

Item contra dictum euangelicum. et fiet vnus pastor et vnum ouile. possunt tamen esse in eodem imperio duo imperatores cum sint vicarii et defensores ecclesie. vt de. ne romani. de iurciur. et ibi no. Ab. in. c. quoniam. de offi. ordi.

Papa ex ordinaria potestate non potest compellere partes ad componendum. nisi res sit in libera dispositione pape. et sic limitat no. dictum Inno. i. c. cum inter. d. de. vbi dicitur quod ex plenitudine potestatis potest etiam in iudicium partis tertium. alius tamen contra papam si potest compellere ad compositionem. p. c. placuit. xc. di. nisi lis fuisset diuturna et intricata taliter quod defacili explicari non possit. no. Ab. in. c. cum pridem. d. pac. vide. §. iudex potest ex causa legitima cum concor. et vide. §. componere.

Papa de ordinata iusticia non potest factum confirmare parte non postulante. ex plenitudine tamen potestatis potest iniunctam vel quicquid vult confirmare ex suo officio etiam non postulato. ar. in. c. si motu proprio. de preben. li. vj. et talis confirmatio habet effectus sequentes. no. glo. in. c. quia diuersitatem. de concess. preben. Primo facit rem confirmatam maioris auctoritatis. xi. di. quod nesciat. Secundus si res est minus valida facit eam validam. vt in. c. j. de transla. Tertius quod nullus inferior potest de validitate illius rei amplius cognoscere. vt. c. j. de confir. vti. vel in vti. vbi plene per Ab. in. c. ea que. de re iudi. et intelligo supradicta vera in dependentibus a mera facultate principis vt in officialibus. vel in supplendo defectum ordinis positiui. vt. c. h. quippe. ij. q. vj. no. glo. in. c. nullus. ix. q. ij. sed si sententia deficit in iusticia naturali non potest per principem confirmari seu defectus suppleri. vt tex. in de. j. de re iudi. vide. §. confirmatio idem Abb. in. c. i. causis. de re iudi.

Papa non potest dispensare cum laico infami vt fama sua restituat. vide. §. infamem laicum.

Papa non potest omni causa cessante deponere episcopum. nec matrimonium spirituale dissolvere. quia potestas data Petro a domino ad pascendum oues

christi non extenditur ad necandum eos. vt in. c. nouo xxi. di. manet enim potestas seu potestas Petri dum vere iudicat. et clauis non errat. vt i. c. manet. xxiij. q. iij. no. Jo. an. in regula quod ob gratiam. de re. iur. li. vj. in mercu. Si tamen causa subest publicam utilitatem concernens. licet episcopus non est in culpa potest remoueri. vt si episcopus persequitur episcopum sine causa iusta. et magis indurescit cor hominum contra ecclesias. tunc potest papa vt vicarius dei. vt totum corpus ecclesie sit sanum illud membrum perindere. sed debet illi dare bonum cambium ex quo sine culpa sua sit remotum vt dicit Inno. in. c. nisi. de renu. Ab. no. in. c. si. de confir. vti. vel inuti.

Papa non potest tollere ordinem iudicarium quo ad foros laicorum. no. glo. in de. dispendiosam. de iudi. et vbi dicitur quod diuersitas inter ius canonicum et civile cessante peccato lex seruatur in foro suo. et canon in suo no. in. c. ij. de arbi. li. vj. et c. filius. et c. cum esses. d. re sta. et glo. in regula. ij. de re. iur. li. vj. Ab. in. c. quod clericis. de fo. compe. ij. colum.

Papa etiam ex nimia humilitate non potest se subijcere iurisdictioni laicorum. quia redundaret in opprobrium dei cuius est vicarius. vt no. Jo. an. in. c. ecclesia. d. consili. et Archi. in. c. nos si incompetenter. ij. q. viij. et hoc licet papa teneatur de necessitate confiteri peccata sua vt ibi. nam constitutio pape fundata super iure diuino astringit papam quo ad mentem. sed non quod ad verba et penas quod addunt ultra ius diuinum. est conclusio Ab. i. c. significasti. de foro compe. vj. colum.

Papa non potest dare principi seculari potestatem iudicandi et condemnandi clericos sue prouincie maxime cum hoc videatur contra legem dei. xcvj. di. si impator. et ibi glo. et Inno. in. c. ij. de maio. et obe. Ab. i. c. lras de resti. spo. vj. colum.

Papa non potest dare potestatem ligandi et absoluen- di nisi sacerdoti. quia ista potestas fuit a deo data ipsis presbyteris et non alijs. vide glo. in. c. puenit. xcv. di. no. Ab. in. c. ij. de furtis. in fi.

Papa non potest committere non sacerdoti quod corpus christi conficiat. vide. §. commissio.

Papa non potest disponere de rebus patrimonialibus clericorum. sicut nec princeps secularis de bonis subiectorum. et in his casibus potest papa in quibus potest impator in bonis subditorum. quia ita clericis competit domini in rebus proprijs de iure naturali sicut et laicis. no. p. Inno. in. c. que in ecclesijs. d. consti. et in. c. constitutus. de reli. do. potest tamen papa putare vult de titulis beneficiorum disponere remouendo beneficiarium etiam sine causa de beneficio suo. vt in. c. ij. de preben. li. vj. quia videtur habere plenariam potestatem de beneficialibus. facit quod no. glo. in. c. p. principalem. ix. q. ij. credit tamen Anto. in allega. c. constitutus. quod ad deponendum clericum maxime episcopum requiritur causa. no. in. c. si. d. postu. pla. et Jo. an. in mercu. in. c. quod alicui gratiose. d. re iudi. li. vj. in alijs autem rebus ecclesie potest papali- ter cum peccato vni ecclesie dare etiam cum preiudicio alterius ecclesie sine causa. quia cum papa vt paterfamilias sit positus ad regendum vniuersalem ecclesiam non debet esse apud eum acceptio personarum

nam sibi est data potestas pascendi oves. et sic iuste administrandi. et non est sibi data potestas ecclesias expoliandi. et vide q. Ab. no. circa B in. c. de multa de pben. idem no. singulariter Archi. in. c. non liceat pape. xx. q. ij. ubi concludit papam peccare mortaliter si ecclesiam alienat in casu non licito dando eam consanguineo. ut per alios diuinit faciat. no. Ab. in alle. ga. c. constitutus. iij. colum.

Papa non potest aliquem priuilegiare ut non teneatur venire ad eum ut per eum non posset excommunicari. ut no. Jo. an. in. c. cum instantia. de censibus. nam cum papa teneat locum dei in terris. ut. c. ij. de transla. pla. non potest aliquem eximere a sua potestate cum per hoc eximeretur a potestate dei. unde contra supremam potestatem non valet prescriptio. ut no. Inno. in. c. bone. ij. de postula. pla. no. Ab. in alle. c. cum instantia. circa fi.

Papa non potest contra statum generale ecclesie venire sine causa rationabili et alijs nota. nam etiam respectu laicorum non potest statuere ex causa graui conueniente statum totius christianitatis. no. Inno. in. c. quanto. de consue. et no. in. c. j. de homici. li. vj. et no. Ab. in. c. que in ecclesiis. de psti. iij. colum. vide. j. princeps secularis.

Papa non debet sine causa uti plenitudine potestatis nec est papa tolerandus contra vniuersalem statum ecclesie sine magna causa et alijs manifesta. no. Inno. in. c. innotuit. de elec. et in. c. quanto. de consue. et de hac plenitudine potestatis vide glo. in. c. ubi periculum. de elec. li. vj. et Jo. an. in. c. ex publico. de cōuersio. coniuga. Ab. in. c. ad hec. de rescrip. in fi. vide. s. clausula ex certa scientia.

Papa an potest absoluere a iuramento super rebus non spectantibus ad eum. vide. s. iuramentum.

Papa dicitur habere omnia iura in scrinio pectoris sui. ut. c. j. de cōsti. li. vj. quod est verum propter valentes viros qui debent sibi assistere. no. Ab. in. c. cum ex litteris. de in inte. resti.

Pape mandatū an habet vim sententie. vide. s. mandatum pape.

Papa concedendo ecclesiam pleno iure alicui quid videatur sibi processisse. et an preteritū generalis concessio- nis donatarius possit fructus in suā utilitatē conuertere. plene p. Ab. i. c. cum inter. de re iudi. iij. colū.

Papa an potest religioso conferre prioratum ad vitam qui solet ad nutum superioris remoueri. vide. j. religioso.

Papa an potest esse iudex in causa propria. vide. s. iudex an potest esse quis in causa propria.

Papa an ex certa scientia potest causam suspecto committere. vide. j. princeps non censet.

Papa in quibus casibus potest se inter laicos impendere. vide. Jo. cal. in. c. ex tenore. de foro compe. et Inno. in. c. significantibus. de offi. dele. et lanissi me per Abb. in. c. licet ex suscepto. de foro compe. ubi ponit. xij. casus.

Papa ubi est ibi ē roma. et sicut rex ubi ē ibi ē curia et cōis patria in qua quilibet preueniri nisi habeat ius reuocandi domū. no. in. c. ego enim. de iureiur. ut. c. fi. de fo. compe. et ibi Ab. xxv. colum.

Papa potest dispensare ex causa contra dispositionem veteris et noui testamenti. vide. s. dispensare potest papa.

Papa an possit statuere ut omnes clerici contraherent matrimonium sicut greci. vide. j. statuere potest ecclesia.

Papa obligat ex iuramento per ipsum prestitum. vide. j. princeps seu impator.

Pape motus proprius quid operatur. vide. j. principis motus proprius.

Pape mandato seu lris iniustis an sit parendum vide. s. mandato sine litteris.

Papa potest accusari et condemnari ab alijs in crimine heresis. et cōciliū erit iudex. no. Archi. in. c. in fi. dei fauore. de here. li. vj. et no. glo. in. c. anastasius. xx. di. et alia glo. in. c. si duo. lxxviij. di. idem si peccatum pape est publicum. et ex inde scandalizatur ecclesia. quod in tali casu tota regula euangelica habet in eo locum ut si monitus non vult emendare dicatur toti ecclesie in cōcilio. et ab eo poterit puniri. quod est presumptio heresis contra eum. sic no. glo. singularis in. c. si papa. xl. di. nam si is qui est vinctus peccauerit faciet populum delinquere. scilicet per malum exemplū. ut. c. magne. de voto. no. Ab. post hosti. in. c. proposuit. de cōces. pben. ubi vide in quibus papa non potest dispensare post glo. bre. Ab. et vide. s. dispensatio.

Papa an potest sine cardinalibus legem generalem facere seu ardua explicare. vide. s. cardinales.

Patriarcha

Patriarchales sedes quot sunt. et quales habeant prerogatiuas. et que sit prior et maior. no. in. c. antequa. de priuile. ubi concluditur doc. signanter p. de. d. ancha. quod omisso medio potest ad patriarcham appellari.

Parricidium

Parricidium committens puniatur. ut. s. homicidium.

Pater

Patris consensus si requiritur in actu pater contrahendo cum filio videtur sibi dare consensum. ad h. no. in. l. cum pater. ff. de le. ij.

Pater an compellitur dotare filiam que inuito eo nupsit. vide. s. dotem non potest.

Pater compellitur iudicis officio filium alere. vide. s. alimenta.

Patris confessio per quam absorbetur totum suus patrimonium an preiudicat filio in legitima. vide. s. confessio patris.

Pater an teneatur filiam dotare. vide. s. dotare non cogitur.

Pater an potest donare bona in vita sua. vide. s. donare potest.

Pater priuatur patria potestate in casu. s. homicidium.

Pater non habet illegitimos filios in potestate in sti. de nup. s. aliquando. et no. in. c. cum haberet de qui dux. in mari.

Pater si in fraudem filiorum alienat bona sua interdictum sibi administratio. vide. s. exheredatio.

Pater potest filium vendere propter necessitatem famis. C. de patri. qui si. distra l. ij. no. glo. in c. ij. de pigno. Item quicquid acquirit filius acquirit pater quo ad usufructum preterquam in castrensi vel quasi. de quibus plene l. i. cum oportet. et i. aut. excipit. et aut. idem. C. de bonis que libe. et insti. per quas per sonas nobis acquiritur per totum. et Abb. in. c. ij. de conuer. infide.

Pater compellitur propter eius nequitiam filium emancipare. no. glo. in. c. ij. de conuer. infide. de quibus dicitur ut latius no. in. l. si. ff. si quis a paren. fuerit manumissus. et no. insti. quibus modis ius patrie potest sol. in. fi.

Pater potest ex causa maledicere filium sicut et benedicere. nam magnus effectus visus est plerumque ex maledictione vel benedictione paterna marie in filiis patriarcharum. no. Abb. in. c. licet de voto in princi.

In casibus in quibus iura obligant patrem pro filio. ut in casu. c. ij. de delic. puero. an filio condemnato fiat executio in bonis patris sine nouo processu. vide no. in alle. c. ij. et Bal. in. l. si filio. ff. so. ma. et. l. sed si condemnatus. de noxali. et Bar. plene l. cum filius. ff. de ver. obli.

Pater an tenetur ad legitimam filio condemnato ut in ea possit executio fieri. vide Spec. de execu. sen. §. sequitur. ver. quid si filius. legitima enim non debet separari a bonis patris. nec de ipsa debet haberi ratio patre viuente. ut. l. i. §. si impuberi. in. fi. ff. de colla. bo. facit quod no. Bar. in. l. si. de libe. ag. quinimo si filius ingreditur religionem non potest petere legitimam patre viuente. ut aut. si qua mulier. ad fi. C. de sacrosanc. ecclie. et in aut. de sanctis. epi. §. si qua mulier. et hoc concludit de. de antea. in. c. ij. de delic. pue.

A patria potestate non eximit filius huius inferioris platuram episcopatu. nec sacer ordo eorum eximit ne liberat in rebus paternis. et etiam in omnibus secularibus cum in iure cautum non inueniatur. unde si clericus velit agere de patrimonio seu pueniri hoc faciet patris auctoritate. est conclusio Innocentii. in. c. indecor. §. era. et quasi. l. 3. glo. ibi teneat contrarium in spiritualibus. tamen si maior esset preter in iudicio interuenire. ut. c. si annus de iudi. l. i. vj. et Innocentii. vbi. §.

Patres magis terreni in filios quam in seipsos. ff. quod me. cau. isti quidem. vbi et paterna pietas pro filio consilium capit. ff. de adul. l. nec in ea lege. ad fi. quia nec est affectus qui vincat paternum. C. de cura. furio. l. si. no. hosti. in. c. ij. de presum.

Patronus

Patronus ecclesie etiam ipse fundatoris non potest disponere de iuribus ipsius ecclesie in preiudicium episcopi. no. rex. cum gl. x. q. i. c. ij. nec potest patronus cum sit persona priuata immutare ordinem canonum et totius ecclesie. ut. c. requisiti. de testa. Abb. in. c. cum dilectus. de pue. vide. §. epus.

Patroni an debent simul conuenire ad actum electionis. Abb. in. c. ij. de iurepatro.

Patroni ecclesie si non possunt aliquo impedimento

eligere post longam expectationem potest episcopus ecclesie prouidere ne careat rectore sine sui culpa. no. Abb. in. c. qm. et. c. cum propter. de iurepatro. et in. c. venerabilem. de elec. viij. colum.

Patronus laicus presentando sciens indignus est priuatus ea vice potestate presentandi. est conclusio dominorum de rota decis. ccv. et opi. Bar. in. l. cum quidam de le. ij. contra opi. Jo. an. et Anto. in. c. cum vos. §. offi. ordi. Abb. ibi approbat dictam decis. rote. vbi dicitur quod tunc ius patroni deuoluitur ad habentem institutionem licet de iure speciali. ut no. glo. in cle. vnica de supplen. ne. pla.

Patroni presbiterio si differat. vel propter contentione duorum patronorum. vel quod patronus vult expectare finem termini iuris potest interim episcopus iconomum ponere. ut. c. cum vos. et ibi late per Abb. de offi. ordi.

Patroni laici an admittantur ad electionem prelati seu rectoris. vide plene per Abb. in. c. cum olim. §. arbi.

Ius patronatus an potest vendi. locari seu pignori dari cum vniuersitate temporalium. no. per Abb. in. c. cum bertoldus. de re iudi. et glo. xvj. q. viij. in summa.

Ius patronatus an potest per laicum possideri. vide. §. laicus non potest prescribere.

Ex presbiterio patroni non acquirunt ius in presbiterio sed per collationem seu institutionem. sic et si episcopus nolit instituere legitime per patronum presbiterium compellitur per superiorum. est conclusio Abb. i. c. cum bertoldus. de re iudi. et vide de hac materia dominos de rota decis. ccv. et Abb. in. c. illud. de iurepatro.

Patronatus ius licet sit ordinatum ad finem spirituale non tamen est spirituale. licet sit quoddam pambulum et inchoamentum a remotione. et ideo laicus ex gratia et quadam tolerantia illud possidet. et etiam transit ad eum cum vniuersitate. ut. c. ex lris. et. c. cum fin. eo. ti. et transit ad heredes si alia res prophanam. xvj. q. viij. filijs Abb. in. c. quanto. de iudi. iij. colum.

De iure patronatus potest iudex laicus cognoscere et iudicare si iudicat de vniuersitate seculari in qua est ius patronatus. ut. c. ex lris. et. c. cum fin. eo. ti. et est gl. singularis. in. c. filijs. xvj. q. viij. et huius intelligitur verum dum tamen nec in libello nec in sententia fiat mentio de iure patronatus. aliter non valeret iudicium. quod censere venire principaliter. no. Jo. an. in. c. illa. de iurepa. li. vj. Abb. in. c. quanto. de iudi.

Patronus hospitalis an potest rectorem in eo ponere. vel si de nouo construat hospitale potest sibi censum retinere. vide. §. hospitale.

Patronus laicus non potest petere ut reddat sibi rationem de temporalibus. quod ad illud non pertinet temporalia nisi quo ad denunciationem male administrationis et tuitionem. et de pensionem ut ei subueniat si vergat ad inopiam. ut patet. xvj. q. viij. filijs. et quod no. in. d. nobis. et. c. preterea. de iurepa. hosti. et Abb. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. v. colum.

Patronus qui est in quasi possessione vnius articuli pertinentis ad patronum videtur prescribere omnia iura ad patronatum pertinentia. vide. j. possessio. §. laicos existens.

Patronus dicitur quod destruxit ecclesias seu dotauit vel fundauit eam ad esse deducens. et dicitur patronus ad

instar patris qui filium suum producit in esse. no. Ab. super rubrica. de iurepatro. ubi no. quid sit iuspatronatus. et quod modis acquiratur. et quod possit esse patroni unius ecclesie. et an possint omnes concurrere in presentatione. vide ibi per cum no.

¶ Plures heredes unius patroni efficiunt simul patroni. vt. c. j. eo. ti. iuncta de. si. e. ti. nec potest iudex unius eorum adiudicare iuspatronatus. vt no. Jo. an. in c. qrimonia. eo. ti. nec distinguatur inter masculos et feminas. quia omnes succedunt in iurepatronatus. vt. c. si. de pces. pben. et gl. in. c. quonia inuestitura. xvj. q. vij. et doc. in dicta de. si. item de iure licet vocetur pinguior habeat maiorem habens partem hereditatis. tamen cum iuspatronatus est indiuisibile non minus habet unus quam alius heredum. sed illud iuspatronatus est apud quemlibet heredem in solidum. etiam si non sint heredes per equalibus partibus. vt. c. j. e. ti. et ibi glo. et Ab. post eum.

¶ Sine presentatione patroni instituit episcopus rectorem in duobus casibus. Primum quando sine scandalo per patronum presentatur institui non potest. Secundum quando contentio super patronatu si decidit infra tempus patronis ad presentandum prefixum. vt. c. qm. et ibi Ab. in p. de iurepatro. et c. si vero. eo. ti.

¶ Ut acquiratur iuspatronatus per edificium ecclesie vel reparandum eius requiritur consensus episcopi. nam sicut ab initio non licet ecclesiam edificare sine consensu episcopi. de pse. di. j. c. nemo. nec ex postfacto iterum reedificare vt iuspatronatus acquiratur. no. Hosti. post gl. in. c. qm. eo. ti. et ibi Ab. in colum.

¶ Ex noua dotacione acquiratur iuspatronatus si ecclesia sit sine dote. dum tamen non possit haberi recursus contra eam quam primum ecclesiam construxit vel consecrari fecit. et hoc faciat cum consensu episcopi. per hoc quod le. et no. in. c. quod sicut. de iurepatro. Item oportet quod de ratione dotis. alius dotans dicatur potius benefactor. et non acquiratur iuspatronatus. no. Abb. in. c. quoniam de iurepatro.

¶ Si sunt plures patroni qui ex patrimonio habent ius presentandi sufficit quod maior pars eorum respectu aliorum presentantium presentetur rectori. et sic intelligitur docto. c. quonia. eo. ti. quia plures patroni non habent potestatem vt collegium sed vt singuli. vt ibi no. Abb. nec requiritur in hoc casu quod patroni absentes vocentur. vt no. Fre. de senis consilio. lxxxv. licet Ab. in alle. c. qm. tenet quod debent vocari. alius possent agere de coterminis. vt. c. sicut. et c. bone. de elec.

¶ Licet ius presentandi rectores competat patrono laico. non tamen competit ei ius instituendi nec destituendi. nec bona ecclesie administrandi. vt. c. pterea. ubi no. Ab. et in. c. unico. eo. ti. li. vj. et xvj. q. v. c. j. Ista enim pertinent ad episcopum loci. etiam si patronus sit clericus vt. et ibi. et no. in. c. cum dilectus. de consue. et quod no. Inno. in. c. quonia. ne pla. vi. suas. x. q. j. c. nouerit.

¶ Si patroni procurator presentauerit infra quatuor menses. et ipse infra illos quatuor menses fides non fecerit de mandato non videtur presentasse. quia paria sunt non presentasse vel minus bene presentasse infra tempus. no. gl. de cle. si quis iusta. li. vj. vt refert Lapo

sua alle. xxiij. et vide Bar. in. l. si quis. ff. de pos. vt de. j. procurator si non faciat.

¶ Presentatus per patronum ex sola institutione consequitur ius plenum in beneficio seu ecclesia. vt. c. si tibi absenti. de pben. li. vj. etiam sine traditione possessionis. vt ibi no. licet aliud sit in rebus. vt. l. quicquid C. de rei vendi. Abb. in. c. quia aut. eo. ti.

¶ Iuspatronatus an et quando transeat cum vniuersitate ad emptorem seu creditorem vel conductorem. et an et quando per tales potest fieri presentatio rectoris ante mortem proueneri vel post. plene per Bar. in. c. ex lris. de iurepa.

¶ Beneficium patronatus non potest episcopus conferre sine presentatione patroni. et talis concessio est de rigore iuris irritanda. vt. c. illud. de iurepatro. et sentit Jo. an. in. c. ij. de offi. vica. li. vj. fallit si patronus fuit negligens in presentando. vt. c. ij. de supplen. ne. pla. et in de. j. eo. ti. Item fallit si patronus presentauit indignum. vt alle. c. ij. vt examinat plene Ab. i. c. cum vos. de offi. ordi. Item fallit cum concessio sit per papam vel legatum de latere. vt. c. cum dilectus. de iurepatro. et si sit patronatus ecclesiasticus persone. nam si est laicus ad solum papam pertinet. vt allega. c. cum dilectus. no. Ab. in. c. illud. de iurepatro.

¶ An potest laicus concedere ecclesiam vel iuspatronatus loco religioso vel ecclesie sine consensu episcopi. vide plene per Abb. in. c. illud. de iurepa.

¶ Patronus laicus potest iudex secularis priuare a iurepatronatus propter delictum non per se solum cum iuspatronatus teneat ab ecclesia et non a principe seculari. sed cum vniuersitate bonorum poterit. vt si patronus commisit crimen lese maiestatis. et omnia bona sua confiscantur transit iuspatronatus ad filium cum et non ad filios. et sic intelligitur glo. c. filius. xvi. q. vij. et gl. in de. pastoralis. de re iudi. no. Ab. in. c. cum laici. eo. ti.

¶ Iuspatronatus si legatur clerico vel laico in testamento nomine proprio requiritur quod interueniat consensus episcopi tempore testamenti vel ante mortem testatoris. no. Jo. an. et Abb. in. c. cum fm. de iurepatro. idem tenet ibi Cal. nam ante consensum episcopi ius patronatus consistit apud heredem. nec ex ordinatione laici potest in alium transferri iure legatum. et hoc placet Ab. i. alle. c. cum fm. in fi.

¶ Patronus potest filium suum in rectorem christi presentare. nam licet pater et filius pro vna persona reputentur. illud est verum iuris fictione. sed i veritate sunt diuerse. et in spiritualibus ponus debet attendi veritas quam fictio. no. Abb. in. c. consue. luit. de iurepatro.

¶ Institutus ad presentationem illius qui est in possessione iurispatronatus non debet remoueri. etiam si illud ius postea ab illo euincatur. vt est casus in c. consultationibus. de iurepatrona. idem de eo qui est institutus ad presentationem illius qui est vere patronus. licet non sit in possessione. vt colligitur ex fi. illi. c. et vide supra error communis. Sed prima presentatio intelligo de eo qui est possessor bonafidei. secus si sit malefidei possessor. vt quia huiusmodi sciam rei aliene. di autem esse in bona fide qui possidet cogitatione domini quia putat se esse patronum. vt. c. si virgo. xxxij.

q. ij. Ab. post Inno. in allega. c. cōsultationib⁹. vi. de. j. possessio. §. missus.

¶ Patronus an pōt ecclesiā patronatā cōferre seu alteri ecclesie subijcere sine cōsensu epi seu eps sine consensu patroni. vide plene p Ab. in. c. suggestū. de iurepatro.

¶ Patronus clericus qui habet patronatū nomie ecclesie nisi pñtet rectorē epo infra sex menses a tēpore vacatōnis pōt eps puidere. sed si sit patron⁹ laicus vel etiā clericus. si habet patronatū ex patrimonio habet quattuor menses. vt. c. eā te. de iurepatro. et sic intelligit ibi Ab. illū tex.

¶ Patronus siue sit clericus siue laicus an pōt variari in presentatione plurium rectorū. et quē debeat eps instituere. vide per Ab. in. c. cum autem de iurepatro.

¶ Ius patronatus licet mulier pōt habere si est fidelis nō tñ iudeus nec alius infidelis. vt. c. frequē. tius. z. c. pie mentis. xvi. q. vii. nec hereticus. quia bona sua sunt confiscata. vt. c. cum fm. de here. li. vi. nec excoicatus debet admitti ad ius patronatus. tamen si admittat acquirit ius patronatus sed nō exercitū. facit qd no. in. c. veritatis. de dolo. et cōu. et in. c. decernimus. d. sen. ex. li. vi. Abb. in. c. nobis. de iurepatro.

¶ Non valet dispositio in vltima voluntate per testatōrē facta. si mandet ecclesiam construī seu edificari. et q institutio pertineat ad prelatum inferiorē epo. vnde illa particula habet p non adiecta. sed si hoc vult obtinere debet h suplicare epo. vt ipse hoc statuatur. pro hoc. c. dilect⁹. de consue. no. Abb. in. c. nobis. de iurepatro.

¶ Patrono egēti alimēta prestant ab ecclesia. primo tñ subueniēdo seruitoribus et cultui diuino. et reparationi ipsius ecclesie. et de his que supfluit subueniendū ē patrono. sicut obseruat in liberto. vt. l. si qd a libertis. §. de alimentis. ff. de lib. ag. z. c. quantum. xvi. q. vii. Ab. in. c. nobis. de iurepatro.

¶ Inter patronū laicū. et patronū clericū sunt nouem differentie. quas vide copiose p Ab. in. c. cuz ppter. de iurepatro.

¶ Presentatus p patronos et confirmatus si secundo presentet p dicentē habere se potestare presentandi a patronis. et petit se cōfirmari ad cautelam. etiā pstanto q nō intendit recedere a prima presentatione compellit ad penitiōnē tertij pñtati eligere alterā ex pñtationibus. vt. c. vt quis duas. de elec. li. vi. nā pñtatio dicit electio. de elec. c. q. relam. de iurepatro. c. ij. et iij. et no. in. c. si. de elec. li. vi. et presentatione em ius acquiritur presentato intantū q cassatur institutio per episcopū d alio facta. xvi. q. si. decernimus. de re iudi. cum bertoldus. quod ergo meū est ex vna causa zc. de fide instrui. inter dilectos. res em est indiuidua. no. glo. d. translatio. prela. c. si. cōcludit Lapus sua alle. vii.

¶ Patrono ignoranti vacationem ecclesie nō currit tempus ad presentandum. sicut nec currit tempus ignorantia ad eligendū vel conferendū. vt. c. quia diuersitatem. in si. de concess. pben. Nec ob. c. cū ppter. de iurepatro. quia ibi non constabat illū

esse verū patronū donec lis esset diffinita. et ex quo constat de vero patrono episcopus non debet ecclesiam ordinare sine patroni presentatione. xvi. q. vii. diffinimus. requirendus ergo est patronus qui nunq fuit negligens q presentet rectorē. vt cōcludit Ab. in. c. cum propter. eo. ti.

¶ Patronus ecclesiasticus habens patronatū ab ecclesia. subest iurisdictioni legati quo ad reservationem et collationē patrono etiā inuito. vt. c. cuz dilect⁹. de iurepatro. secus si patronus cleric⁹ seu laicus habeat patronatū in patrimonialib⁹. qz tñ clericus censetur vt laicus qui suo patronato sicut nec patrimonio pōt pvari sine causa. vt no. Inno. in. c. que in ecclesiay. de cōsti. z. l. si. C. si contra ius vel vi. pub. ira nec cleric⁹ pōt pvari pñmonio suo p papā. vt no. p Ab. in. c. cōstitutus. de reli. do. et idē Ab. i. c. cū dilect⁹. de iurepatro. vide. d. papa non potest disponere.

¶ Patron⁹ pōt libere pñtare rectorē cū ecclesia vacauerit. et nō necessitat pñtare ordinatū ad pñtationem rectoris ad titulū ecclesie. nec patrono generat pñdictū nisi expresse pñssisset pñtationi facere p rectorē ad titulū ecclesie. vt. c. postulasti. de iurepatro. et ibi. docto.

¶ Patroni si sint vnus clericus et alius laicus eiusdem ecclesie an legatus propter mixturam clerici pōt pñiudicare laico ppter reservationē ecclesie. Fre. de senis cōsilio. xlii. tenet q nullū potest pñiudiciū generari laico ex mixtura clerici cōpatroni sui. fatef tamen q legatus poterit vi iure clerici. et conferre cum cōsensu solius laici. hoc idē no. Ab. in. c. si. de iurepatro. in si.

¶ Patronus ecclesie si dat ecclesie dotē necessariā sine qua ecclesia in statu debito cōmode sustentari nō pōt. non potest sibi ex tali dote retinere aliquā pensionē. nec aliquod seruitiū. nec ad hoc pdest auctoritas episcopi cū ē cōtra ius. vt. c. j. de insti. z. c. vides. x. di. potest tñ reservare patronus aliquā pensionē auctoritate epi extra dotē necessariā. vt c. preterea. de iurepatro. no. Ab. in. c. j. de cōsti. in pñci. nec potest patronus retinere aliquid de fundo quod dedit ad cōstruendam ecclesiā. nec de cimiterio. nec de agro ad eucharistiā conficiendā. vt d. ecclesia. ver. fundus.

¶ Patronus licet tpe fundatōis ecclesie possit episcopi auctoritate censum seu pensionē imponere. vt in. c. pterea. d. iurepatro. et in. c. sopite. de censu. nō tamē post fundatōnē hoc fieri potest. vt. c. grauis. de censu. et ibi Ab.

¶ Licet fundatores ecclesie equaliter non cōtribuerunt ad dotatōnē ipsius tamē omnes efficiuntur patroni. et ita est patronus ille qui dedit modicum sicut ille qui dedit multū. no. glo. lxxij. di. in sūma qd limirauerūt si ex dotatōne oim ecclesia haberet cōpetentē dotē. sed si nō cōsequit dotem integrā vel sufficientem nō adipiscit quis ius patronatus ad h gl. singularis i. c. q. cumq. ij. xvi. q. vii. Ab. i. c. ad audientiam. j. de eccle. edi.

¶ Fundator ecclesie si sufficienter nō dotauit ecclesiā cōpellit causatiue ad dandā sufficientē dotē. l.

ut nō admittat volēs exercere iura patronatus. ut
c. quicunq. xvi. q. vii. est et aliud remediū ut recta
via compellat ad sufficienter dotandā qui constru-
xit ecclesiā vñ capellā. qz ex pstructione tacite se astrin-
git. ad hoc. c. cum sint. de cōse. eccle. vel alta. et Ab. i
c. ad audientiā. j. de ecclē. edi.

¶ Licet ecclesia acquirat ius patronatus in ecclia q
construit infra parochiā suā p no. in .c. ad audien-
tiā. d. ecclē. edi. et illud habet verū si ei cōtulit dotē.
ut no. in .c. pie mentis. xvi. q. vii. tñ si rector alicui
capelle cōstruxit capellā d redditiōē ecclesie patro-
natus nō acquirat sibi sed ecclesie. nam si attribuāt
sibi seu cōsanguineis tale ius patronat⁹ vsurpare
vident bona ecclē. no. in .c. apostolicos. et ibi glo.
xii. q. ij. et Ab. in .c. ad audientiā. j. de ecclē. edi.

¶ Sine cōsensu patroni seu eius heredis nō pōt
capitulū nec ep̄s minuere p̄bendā ecclesie. ar. in .c.
monasteriū. xvi. q. vii. nec pōt ep̄us dispensare cō-
tra institutiōem beneficii vel ipsum mutare sine cō-
sensu patroni. no. hosti. in .c. cum accessissent. d. cō-
sti. facit qd no. Pau. in de. ne in agro. §. ad b. d. sta
regu. vbi dicit ep̄m nō posse vnire beneficiū patro-
natū sine consensu patroni. ut alle. c. monasteriū.
si ergo ex institutione beneficii collatio est fienda p
sbytero nō pōt ep̄s dispensare sine consensu patro-
ni ut cōferat nō p̄sbytero. facit qd no. Inno. in .c.
fi. de cleri. nō. res. qd limitat Ab. in .c. cum accessis-
sent. de cōsti. nisi dispensatio esset fienda ex necessi-
tate ecclesie et patronus nollit cōsentire. ut no. dñi
de rota decis. cccxvi. vbi cōcludit q si patronus si-
ne causa nō vult cōsentire pmutationi beneficii p̄
ep̄s illam facere necessitate vrgente. quia contradi-
ctio patroni nō debet impedire magnū ecclesie vñ
liratem. facit. c. j. de his que fi. a ma. par. capi. no.
Ab. vbi. §.

¶ Patroni p̄ntatio rectoris an possit fieri in absen-
tia p̄lati. et an talem debeat p̄lati instituire seu cō-
firmare. vide no. p Lapum sua alle. lxxv.

¶ Patronoz laicoz beneficia que ad eoz p̄ntent
p̄ntationē nō includūt in gratia cōcessa ordina-
rio. ut auctoritate apostolica reseruet certa benefi-
cia vacantia quantūcunq late scribat papa de aliq
bñficiando. no. hosti. in .c. cuz dilectus. de iurepa-
tro. et ibi Jo. an. cui⁹ dictū iustificat fm cum in .c. di-
lectus. iij. de p̄ben. cōclusio Lapi sua alle. lxxxiij.
et vide. §. gratia si concedat. et vide eundem La-
pum allega. xcvi.

¶ An ius patronatus p̄dit filius qd descendit a su-
is antiquiorib⁹ si ppter delictū patris debeant pa-
tris bona publicari. vide glo. no. in .c. filiis vel ne-
ponibus. xvi. q. vii. vbi tractat nūquid iudex secu-
laris pōt priuare laicū iure patronatus ecclesie. et
nūqd veniat in vniuersali publicatione bonoz. et
vide glo. in .c. satis puer sum. lvi. di. q cōcludit q li-
cet pater cōmiserit crimen lese maiestatis ex quo fi-
lij efficiuntur infames. ut. l. quisquis. C. ad. l. iuli.
ma. et. vi. q. j. si quis cum militib⁹. filij tñ nō incidunt
in infamiā. et p̄ his non debent perdere beneficia.
qd cōmendat Ab. in .c. fi. de feudis. iij. colum. vide
§. feudum. §. si pater.

¶ Patronus etiā ecclesiasticus nō pōt in institutiō-
ne beneficii apponere certū modū celebrandi vni-
na. nec etiā restringere aliter instituendū in illo be-
nificio. nā hoc explicare et statuere p̄tinet ad supio-
rē. ut colligit ex .c. significatū. de priui. et ibi Ab. i
p̄n. fac. c. cū dilectus. de cōsue. et qd no. Inno. in .c.
iij. ne p̄la. vices suas. poterit tñ patron⁹ ordinare
put sibi videt. et illi⁹ ordinatiōem porrigere ep̄o vel
pape qui cōfirmauit et instituit beneficium. et appo-
net illa onera vel modos qui licite atq legitime sibi
videbunt. ut alle. c. cum dilectus. et Ab. vbi. §.

¶ Patroni cōsensus requirit i resignatione benefi-
cij. ut no. Inno. in .c. fi. de renū. et Ab. in .c. signifi-
catum. de p̄ben.

¶ Ius patronatus an pōt competere loco religio-
so ex donatione laici vel als. vide late p Ab. in .c. d
monachis. de p̄ben.

¶ Ad p̄sentationē religiosoz in eoz ecclesijs null⁹
institui d̄z p ep̄m nisi prius ei cōgrua portio reddi-
tū assignet. ut est casus in .c. de monachis. de p̄-
ben. qd extendit etiā ad religiosos exēptos. ut. c.
i. eo. ti. li. vi. et adde nouā p̄uisionē circa hoc in de.
j. d iure patro. et de. qz regulares. d sup̄lē. ne. p̄la.
¶ In ecclesijs p̄tinentib⁹ ad religiosos pleno iure
nō fit p̄ntatio rectoris ep̄o. sed ip̄i religiosi institu-
unt et destituūt. qd intellige qñ p̄lus est exemptus
als rōne cure d̄z recurri ad ep̄m. de quo in .c. vnico
de capel. mo. li. vi. et dicunt ecclesie subiecte pleno iu-
re qñ ep̄us nullū ius ep̄ale exercet. sed tota iurisdi-
ctio p̄tinet ad abbatē seu p̄latum. ut in .c. qñ. de pri-
uile. no. Ab. in .c. in lateran. d p̄ben. j. colum. vbi
vide an p̄ntatus ep̄o p collatorem beneficii debeat
per ep̄m examinari. vide. §. examinari.

¶ Patronus p̄ntas ep̄o rectorē infra sex mēses
fm formam. c. vnici. de iure patro. li. vi. si noluerit
ep̄s cum instituere debet recurrere ad superiores
ut p̄figat terminū ep̄o ad instituendū. et nisi eum in-
stituatur ip̄e superior sup̄lebit. no. dñi de rota decis.
cd. Nec obstat. c. ij. de concess. p̄ben. qz illud temp⁹
sex mensū loquit in eo qui habet p̄ferre nō in eo
q habet instituere. no. Ab. in alle. c. ij. vlti. colum.

¶ Patrono nō p̄sentante rectorē ep̄o infra termi-
nū a iure p̄fixū. in .c. vnico. de iure patro. li. vi. de
uoluit ad ep̄m libera beneficii collatio. ut est gl. in
gularis in de. vnica. de sup̄plen. ne. p̄la. no. Ab. in
c. ij. de cōces. p̄ben. in fi.

¶ Patronus licet nō habeat ius p̄sentandi p̄latū
in ecclesia collegiata. qz electio debet p̄tinere ad col-
legium. ut in .c. nobis. de iurepa. habet tñ ius p̄-
sentandi ad p̄bendas q sunt in eadem ecclesia ex q
est patronus ecclesie et p̄bendarū. ut in .c. fi. de con-
ces. p̄ben. et ibi cōmendat Ab. in princi.

¶ Patronus pōt dare vni in genere p̄tātē p̄sentā-
di marie ex cā. ut no. doc. signanter Ab. in .c. fi. d
cōces. p̄ben. licet ep̄s solū suo vicario generali talē
generalem p̄tātē concedere pōt et nō aliq. no. i. c.
constitutus. co. ti. rōnem diuersitatis vide p Ab.
in alle. c. fi.

¶ Mulier etiā priuata nō constituta in dignitate
et pupillus possūt habere ius p̄sentandi. et mulier in

presentando presentetur marito etiam si maritus sit dominus rei dotalis. et pupillus presentetur tutori si presentetur idoneiorum rationes vigentes in utroque istorum casuum aliter. vide per Abb. in. c. si. de concess. presentem.

¶ Habens ius presentandi potest presentare clericum plures. ut in. c. ea noscitur. de his qui fiunt a plura. nam per litteras presentatus debet esse presentis. quia non dicitur presentari nisi exhibeat se sensibus corporis illius cui fit presentatio. non. glo. in de. dudum. de sepulchro. quod est verum nisi presentandus sit notus. nam quemadmodum beneficium potest conferri absenti. ut. c. accedens. de presentibus. et. c. si tibi absenti. eo. tit. li. vi. ita et presentari potest ex quo est notus a superiore. quod commendat Abb. in alle. c. ea noscitur. j. colum.

¶ Patronatus habens in ecclesia potest presentare filium aliter idoneum. ut non. glo. que contra tenetur per Innocentium. de iure patris. c. quia clerici. non. Abb. i. c. ex ore. de his qui fiunt a maiori. par. ca. in presentem.

¶ Pauper

¶ Pauper potest implorare officium episcopi ad compellendum diuitem ad faciendum elemosinam. non. glo. in. c. sicut. c. lvi. di. Abb. in. c. cum causam. de elec. circa si. et in. c. si quis. de fur. et idem Abb. in. c. j. de emp. et vendi. et j. vendere compellitur. et s. elemosina.

¶ Paupertas an excuset a prosecutione appellacionis. vltima inia medicinali. vide. s. appellatio. in si.

¶ Paupertas an excuset a litigando. vide. s. exceptio inopie. cum ver. se.

¶ Paupertas excuset defensorum seu procuratorum vel fideiussorem a prosecutione appellacionis. p. l. si procurator. s. si ignorantes. ff. manda. debet tamen denunciare principali ut ipse si vult appellat seu persequat appellacionem. principalis tamen non excuset propter inopiam ut ibi non. et in. c. olim. ij. de resti. spo. et ibi Abb.

¶ Pauperes faciunt collegium. vide. s. collegium faciunt pauperes.

¶ Pauper qui si mendicat simulando se debilem et impotentem accusans eum et perbans ex corpore aspectu acquirit illi in suo perpetuo colonatu si erat liber. quia melius est ut steter in perpetuo colonatu quam quod debeat ita viliter mendicare. ut est tex. an. l. unica. C. de mendi. et vali. li. xj. cum ibi non. per Bar. si autem erat servus per dominum ipsum. et acquirit illi qui rem detulit in publicum. Nec ob. aut. de questore. s. si vero. quia loquitur de non simulantibus. ut non. ibi Bar. et dicitur Hosti. in. c. indicatum. de imu. ecclie. q. cum hi simulatores tam graviter puniuntur quid putandum est de occupantibus plura beneficia in preiudicium pauperum clericorum. ut de presentibus. c. quia intantum et de rescrip. c. ad aures. sed tamen contra istos vide. j. q. ij. c. pastor. xij. q. j. illi autem qui. non. Abb. i. alt. c. indicatum.

¶ Pauperibus laicis nobilibus licite assignant presentem. vide. j. presentem.

¶ Pauper excoicatus per manu iniectione in clericum non cogitur ire ad sedem aplicam etiam si mendicando potest sibi prospicere si medicando alimentat pupillos et uxorem pauperes. vel si ex artificio quod sibi

victum. vel est talis persona licet pauper quod ei non liceat medicare. non. Jo. an. de. et Ab. in. c. ea noscitur de sen. exco.

¶ Paupertas actionem reddit inanem liberat a periculo dat securitatem a latronibus. unde Juvenalis Cantabit etc. non. Jo. an. in. c. odoardus. de solu.

¶ Pax

¶ Pax facta inter duos principes non extendit ad adherentes. nec ad bona eorum. nec includunt in capitulis pacis nisi de eis specialiter caueatur. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. Abb. in. c. j. de postu. prela. viij. colum.

¶ Pacem ad invicem duo promittentes si unus primo offendat alium. et demum alius offendit primus offendente non tenetur de pace rupta secundus offendens cum primis possit se fundare super pace quam prius violaverat. quod frustra legis auxilium etc. ut. c. bone. de ele. et ibi Abb. et hoc videtur firmari per Bar. in. l. cum pater. s. libertus. ff. de lega. ij. facit quod non. in. l. quero. s. inter locatorum. ff. loca.

¶ Pacem debet hortari iudex inter partes. vide. s. iudex potest ex legitima causa. et s. iudex potest compellere.

¶ Pacem si duo fecerunt apposita pena et eam fregit si nescit quod primo eam fregit non potest unus agere contra alium ad penam. ut non. Bar. in. l. cum pater. s. libertus. ff. de le. ij. sed si constat quis primo fregit. scilicet frangens potest agere contra primum ad penam. et non contra. ut. de s. libertus. et l. quod. s. inter locatorum. ff. loca. et gl. i. c. dilecti. de arbi. Abb. i. c. ij. de treu. et pa. et vide de. de ancha. i. c. si bos. de iniur. Pax est finis discordie. et debet pax esse in voluntate. treuga in necessitate. nam dum quis pugnat ut pax habeat. xvi. q. j. noli. Hosti. et Ab. i. c. ij. de treuga et pace.

¶ Pax inita inter partes non fragilis sed aduocat? et amicus per alio patrocinet. vide. s. aduocatus officium.

¶ Potest quis compelli ad faciendum pacem cum inimico si illa causa sedaret tumultus qui est in civitate. ff. de succ. l. per. et de usufructu. l. equissimum. et conclusio Guil. de suza in suo consilio quod incipit pone quod aliquis.

¶ Pax est vinculum charitatis. charitas autem est dilectio dei et proximi. et est spiritualis virtus qua saluamur de pe. di. ij. charitas. et ut pax habeatur bellum debet geri. xxiij. q. j. noli estimare. et episcopus potest compellere ad concordiam et pacem. xc. di. placuit. et pax dicitur perpetua. treuga ad tempus. Abb. i. c. novit. de iudi. ij. colu.

¶ Pax inter homines non servatur propter causas que sequuntur. Prima quia non puniuntur maleficia. Ecclesia scilicet. viij. quia non presentetur contra malos sententia. Secunda est abundantia spualium. Gene. xij. facta est rixa inter pastores Abrahā et Loth. Jac. v. unde bella et lites etc. Tertia quia non occupamur in pugna contra demones. ideo non pugnamus ut homines. Esa. xxvij. percussimus sedus cum morte et cum inferno. Quarta quia non consideramus damna guerre in qua animam et corpus et diuitias perdimus. Jere. xlvj. fortis incidit in fontem. Quinta quia non consideramus dubium eventum belli. ij. Regum. xi. varius est eventus belli. Sexta quia non servamus

dei pcepta. Bere. iij. Utinam attendisses mandata mea zc. no. Archi. i. c. noli. xxiij. q. i. z gl. i. c. ad apostolic. de re iudica. li. vj. Abb. in. c. fi. de restituno. spoli. iij. colum.

Pax inter malos pcuranda non est sed diuisio et dissensio. nam vt ait beatus Grego. in moralib⁹ sicut noxium est si vnitas desit bonis sic est perniciosum si nō desit malis. pueros nāq vnitas corroborat dum concordat. z tātō magis incorrigibiles quanto vnanimis facit. z ideo Paulus dixit se phariseū. z diuisio facta est inter phariseos z saduceos. z liberationē consecutus est Act. xxiij. vbi gl. dicit vnitas bonorum vtilis est sic maloz vnitas semper bonis est nociua. z ppter hos saluator noster Luce. xij. ait q nō venit dare pacē in terra. sed separationē. z Esa. lviij. dissolue colligatōes impietatis solue fasciculos deprimētes. z inter hostes discordias pcurare sapientis est zc. Elegeus de remili. c. x. Isidorus in li. de sūmo bono lxxvij. c. de maloz cōcordia. Aldra. in suis pilijs p filio. lxxj. **P**ax est vnitas multitudinis in qua bonū z sal⁹ populi consistit dicente Cassiodoro omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquillitas in q et populi pficiunt. z vtilitas gētiū custodiā. hec ē bonarū artiū mater decora hec mortalium genus multiplicat facultates p tendit mores excolit. z congruit legislatori z bono z graui p̄sidi curare paces atq quietam suam habere puinciam. nam pace remota vite perit vtilitas. vt refert Oldradus suo cōsilio. xciiij. vj. colum.

Pax vt seruet inductum est vt vni regno vniciū caput p̄sit vt p̄lm z multitudinē inter ipsum consistentes regat z dirigat z vnitatem z pacem inter ip̄os nutriet z conseruet z dirigat. vñ z Salo. Prover. xj. vbi gubernator nō est corruit p̄ls. naz fm Cassiodorū in plurib⁹ requirit quedā vnio ad hoc q modo debito regi possūt. vniri vero dicunt plura p applicationē ad vnū. nam cum multi sunt partes eiusdem vniuersitatis rectores vno qd fuerit si bi delectabile. puidente multitudo ip̄a defacili disperget z vnitas subsistere nō posset in ea. sic i natura videmus quā ars imitat. vt insti. de adopti. maiorē. nā in membroz pluralitate est vnū caput q si plura in eodem corpore reperiant dicat eē mōstrum. vt. ff. de sta. ho. l. nō liberi. vij. q. i. in apib⁹. et in toto vniuerso vnus deus oīm factor z rector. vt ait p̄s in. vij. metaphisice. idē habet ex diuina scriptura in multis locis vbi fit mentio de vno p̄sore. vt refert Oldradus vbi. s.

Peccatum

Peccatum nō cadit sub potentia imo sub impotentia. vnde dicimus q deus peccare nō potest. nā peccare pot⁹ procedit ex defectu q̄ ex potētia. facit qd le. z no. xvi. q. i. §. j. z de pe. di. ij. §. fi. Abb. in c. venerabilē. de elec. xj. colum.

In peccato originali nō fuit virgo Ab̄aria cōcepta. z hec opinio est pia z rōnabilis contra opinionem Spec. ti. de ferijs. in p̄n. idem Jo. an. in. c. fi. de ferijs. z no. in. c. j. de cōse. di. iij. idem dicit Jo.

cal. in alle. c. fi. q̄ refert idem tenere beatū Berth. in epistola ad canonicos lugdunens. dicit tñ q post cōceptionē fuit sanctificata in vtero. z ideo celebratur eius natiuitas. primā tñ opinionem tenet Ab. firmiter in alleg. c. fi. de ferijs. ppter euidentissimas rōnes quas ip̄e allegat. z refert q illā approbat ecclesia cum hodie sit festum celebre in qualibet ecclesia. z hoc est tenendum z credendum.

Peccatum originale quid operat. z quid tollat. vide no. in. c. ij. de conse. di. iij.

Propter concessionem iuris ciuilib non excusat quis a peccato homicidij. no. glo. in. c. inter. xxiij. q. ij. qd intelligo nisi cōcessio sit rōnabilis. z iuri diuino cōsonans. p hoc tex. in. c. suscepim⁹. d homi. vbi dicit q potius debet q̄s relinquere tunicam z palliū z sustinere iacturā rex q̄ aliquē interficere no. Ab. in. c. interfecisti. de homicid.

Peccare nemo debet sub spe venie. vide. j. spes.

Peccatū impedit hoīem z eius p̄gressum. vt. c. ij. d purga. vul. similiter inducit infirmitatē z mortem. vt. c. cum infirmitas. de peni. z re. z de appel. qua fronte. vnde no. tritū puerbiū peccatū vetus inducit nouam penā. no. p̄e. in alle. c. ij.

Seneca in epistola ad lucillum p̄ice quecunq cor tuū dilaniant que si aliter extrahi nequirēt cor ip̄m cum illis euellendū est. no. Jo. an. in. c. vt deri corū. de vita z hone. de.

Pecunia

Pecuniā deponcus apud mercatorem pōt h̄e partē honesti lucri sine peccato. vide. j. vlura.

Peculium

Peculium dicit a pecunia. z est nomen diminutiū q̄si pusilla pecunia. Itē dicit a peccorib⁹. quia quicquid antiqui habebant consistebat in pecoribus. ē cū peculij castrense quasi castrense p̄prietium z aduenticiū. de quo vide late. p Ab. sup rubrica de peculio clerico. z ibi Barba. no.

Pedagogium

Pedagogium. vide. j. vectigal. p totum.

Pena

Pena an debeat aponi fm statutū qd vigeat tpe finie. vel tpe dicti. Ab. in. c. fi. de p̄sti. in. fi.

Pena ordinaria qñ est imponenda debet haberi respectus ad tps delicti. vt. l. j. ff. de penis. vt. c. fi. de sen. ex. sed si iudex ex cā addit vel diminuit penā quod pōt. iuxta no. in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. z tunc cōsiderat tps sententie z nō delicti. vt. l. pe. ff. si ex noxa. causa agat. ho. Ab. in. c. fi. de consti.

Pena legalis appositā cōtra mulierem infra annum luctus nubentē etiā si in. ix. mēse pariat z dubitat de p̄le etiā si sit appositā in fauorem filioz p̄mi matrimonij est sublata p canones nisi esset appositā ex facto culposo ipsius matris vt si agnouit filioz tutelam. z nō penito tutore transiit ad secūdas nuptias. est conclusio Abb. in. c. ecclia sancte

Parie. eo. ff. r. colum. vide. s. lex civilis non pot
directe. et vide. j. statutum laicorum. cum se.

Pena quod dicat perpetua vel temporalis. Abb. plene i
c. ex litteris. de consuetudine.

Pena talionis vel calumnie non punit accusans
publice diffamatum. vide. s. accusatio.

Pena debet temperari ubique iusto dolore quod
morus committit delictum. ut. l. si adulterium. §. im-
peratores. ff. de adul. et c. si vero. de sen. excom. nam
si quis laesus iniuria permittit iniuriam contra in-
iuriantem debet pena mitigari. quia iusto dolore
morus. Ab. in. c. olim. de rescriptis.

Penalitudo dispositio debet extendi ex identitate
rationis ubi potest apparere de ratione legis. ut. l. liberum. §.
senatus. ff. de ritu nup. est conclusio Ab. in. c. si. de
rescriptis. iij. colu. vide. s. lex. et vide. j. penda. ver-
licet recepti.

Ad penam beneficij pendendi non potest clericus se ob-
ligare. vide. s. obligatio.

Pena an inducit ipso facto per verba futuri temporis. et
an requirat sententiam. vide. j. sententia.

Pena pecuniaria non potest per homicidium imponi
nec valet statutum in contrarium. ut. no. l. hosti. in. c. ij. §.
delic. pue. glo. si. et Jo. an. in. c. si. de consue. Abb. i
c. cognoscens. de consuetudine. Dominicus in. c. non pu-
tamus. de consue.

Pene plures si imponuntur pro eodem delicto ex di-
spositione eiusdem legis vel statuti omnes sunt infligen-
de. p. l. j. C. de sepul. vio. sed si varie sunt pene in di-
versis legibus vel statutis. si puisset noue legis
vel statuti non tollit antiquam legem aliam penam imponen-
tem quam nouam non tollit noua pena. §. concurrunt cum anti-
qua. et est in optione accusatoris secundum quam velit ac-
cusare. ut probatur in. l. quotiens. ff. de accusa.
et ni. l. j. ff. vi bono. raptu. et Jo. an. in. c. felix.
de penis in nouella. et ideo si per statutum ciuitatis im-
ponitur pena centum aureorum per homicidium non videtur recel-
sum a pena iuris communis. §. est in optione accusatoris
modo predicto. et vide Bar. in. d. l. j. hoc per Abb. in.
c. de causis. §. de offi. dele. v. colu. vide. j. pene diuerse.

Pena pecuniaria a statuto imposita in casibus per-
missis potest iudex retinere. ut. no. l. hosti. in summa-
ri. de offi. ordi. §. que pertinent. et sic potest intelligi. c. di-
lectus. de offi. ordi. c. ij. de delic. pue. sed si iudex ex
arbitrio suo in casibus in quibus potest imponi pena
pecuniaria. illam possit sibi retinere tamen si vult evita-
re suspensionem cupiditatis debet illam in piam causam
deputare. ut. no. Jo. an. i. c. l. de penis. et c. j. §. de ho-
mici. li. vi. pecuniaria cui applicetur de iure civili. no. i
l. iij. C. de mo. mulc. et l. agraria. ff. de termi. amo.

Pena delicti potest diminui propter merita prece-
dentia. iuxta illud psalmi. si ceciderit iustus si collidetur
quod dicit supponit manum suam. et sic minus venit puni-
endus regulariter religiosus vel clericus quam laicus. quia
alleviatur pena propter merita precedentia. ut. latius. no.
Jo. an. post beatum Thomam in. c. accusatus. §. here.
li. vi. Ab. in. c. nisi specialis. de offi. dele. circa penam.

Penam parti applicabilem potest princeps remitte-
re. vide. j. princeps potest penam.

Penam que imponitur ipso iure potest iudex cum cau-

se cognitione remittere. no. Bar. in. l. j. ff. ad turpil.
§. pena arbitraria potest per iudicem a principio modera-
ri etiam si sit a statuto imposita. ut. le. et no. in. §. pena
gravior. et tenet remissio etiam si non subsistat iusta cau-
sa. l. iudex male faciat. et faciat litem suam. ut. ibi. no.
Bar. post sententiam vero iudex non potest remittere pe-
nam nec diminuire etiam si simpliciter condemnauit. ut.
d. l. j. ad turpil. nisi talis sit iudex qui possit dispen-
sare. iuxta no. in. c. at si clerici. §. de adulteriis. de
iudi. Ab. in. c. nisi specialis. de offi. lega. vide. s.
multam potest iudex.

An punitus per iudicem ecclesiasticum possit pro eodem
delicto per secularem puniri si est de suo foro. tangit
Ab. in. c. j. de offi. ordi. in. fi.

An puniatur septies delicta septius commissa circa ean-
dem personam vel circa plures. vel in rebus. vide. la-
te et no. per docto. signanter per Theod. de ancha. in
c. j. de penis.

Pena indirecte dirigit hominem ad virtutem. xxiij.
q. viij. §. ex his. nam per appositionem pene quis compul-
satur a sua malicia. et timore pene quis desistit a ma-
lo et assumit bonum ex consuetudine humani moris
Ab. in. c. ad repemendam. de offi. archidi. in. pn.

Penam pecuniariam non debet defacili iudex vel
latus imponere per correctionem excessuum. nam contra
eum oritur presumptio quod correctionem faciat non propter
deum sed propter questum pecunie. ut. c. irrefragabi-
li. §. ceterum. de offi. oz. et in casu in quo placet potest penas
pecuniarias imponere non potest in propriam utilitatem
convertere sed in pios usus nisi euidenter indigeat
et sic intelligitur. c. dilectus. de offi. ordi. et facit. l. iij.
C. de mo. mulc. ubi penam debet iudex deputare ad
opera publica. l. hosti. et Abb. in. d. §. ceterum. vide
s. multare potest iudex.

Penam conventionalem non incurrit frangens
pacem si eius aduersarij primo eam fregit. vide. s.
pacem si duo.

Pene diuerse si pro eodem delicto imponuntur o-
modo separate impositio vnius non tollit aliam. ut
l. qui sepulchra. C. de sepul. vio. et l. iij. C. de libe-
re. et exhe. et ex. no. in. c. felix. de penis. li. vi. §.
si pene si sunt omodo diuerse ut quia vna lex im-
ponit penam. aureorum. et alia mille tunc procedit. quia
aut pene sunt similes. et tunc non refert que pena
imponetur cum sit eadem. no. Ab. in. c. tue. de pecu.
de hoc vide. s. pene plures. et vide Bar. in. repeti-
tione. l. placet. C. de sacrosanc. eccle. et c. placet. xviij.
q. j. et Ab. in. c. j. de offi. ordi.

Penam et eius executionem potest iudex minuere
ex causa habendo respectum ad meritum vel in alio casu ubi
in delinquente reperitur aliqua qualitas per quam debet
mitius puniri. Bar. in. l. ij. ff. de recepta. Ab. in. c.
sacris. §. me. causa.

Pena in foro penitentiali siue contentioso quasi potest
licite et cum bona conscientia exigi a clericis seu reli-
giosis vel a laicis siue sit pena legis siue conventio-
nalis vel consuetudinaria vel contumacie. vel si sit in
dicialis seu compromissoria. vel in fraudem apposta
vide plene per Ab. in. c. dilecti. de arbi.

Pene pecuniarie commutationem in corporalem potest

iudex facere etiā si talis pena nō sit applicāda fisco.
vt ē tex. in. c. finē lib^o. de dolo. 7. 2. qd. habet lo-
cū nō solum cum pena debet ab utroq; actore. s. et
reo. sed etiā qñ pecuniaria est pena ex parte rei et
interesse ex parte actoris. sed si nō est pena ex par-
te rei nō habet locū talis cōmutatio. 7. sic intelligit
c. odoardus. de solu. hoc sennit Ab. i. dicto. c. finē li-
tribus. Jo. de imol. in alle. c. odoardus. pe. colū. te-
net qd vbi quis conuenit actione iniuriarū crimina-
liter que datur ad vindictā. vt. l. q. senatus. ff. d. in
iurijs. 7. l. j. eo. ti. tunc pōt iudex etiā inuito actore
cōmutare penam pecuniariā in corporālē si cōuen-
tus nō sit soluendo p iura supra alle. sed si ciuilitē
agit de iniuria etiā ad vindictā. 7. pena venit parti
applicanda nō pōt iudex parte inuita illā in corpo-
ralē cōmutare. qz interest actoris ne surroget pe-
na sue iniurie in corporalem p quā libere reus ab in-
teresse actoris. facit. l. defūctus. C. arbi. tute. 7. no. i
c. sicut dignū. de homi. Jo. de imol. in. d. c. odoar-
dus. vide. s. exceptio pemptoria.

¶ Pena vbi imponit ipso iure nō habet locum nisi
delictus pñficiat. nec sufficit qd pueniat ad actum
nisi illud adimpleat licet p acceptatōne arbitrio iu-
dicis sit puniendus. no. in. c. cum in cunctis. d. ele.
iuncto. c. perpetuo. eo. ti. l. j. 7. ibi p Dominicū 7
Jo. an. in regula odia. 7. in regula i penis. 7. Bar. i
l. j. §. diuus. ff. de sica. l. ben. in. c. si quē. in. fi. d. sen-
ten. excom. vide. j. voluntas. no. Abb. in. c. j. de eo
qui mit. in pos. vij. colum.

¶ Licet regulariter in pena imponenda sufficiat
solus affectus animi si pueniat ad actus ppinquū
vt. l. si quis cum telo. C. de sica. canonizata. de pe-
ni. di. j. hoc tñ nō habet locum in penis impositis
p statutum cum verba statuti exigūt actum pfectū
vt no. Bar. in. l. si quis cū telo. C. de sica. no. Ab.
in. c. j. de eo qui mit. in pos. vij. colum.

¶ Pena statuti puniendus nō est is p quē nō stat
qd per eū fuerat faciendū. vide. j. statutū quo ca-
uetur. cum ver. se.

¶ Pena apposta in quasi cōtractu nō extenditur
ad verum cōtractū. idem vbi retractatio actus in-
ducit a lege in penā contra facientē tunc dispositō
dicit odiosa 7. penalis. 7. ideo restringenda. no. la-
te Ab. in. c. cognoscētes. de consti. 7. exemplificat
vt illic in. c. qua fronte. de apel. j. colum.

¶ Pena vbi apponit inter cōtrahētes vel inter pa-
rentes ipsoz vel inter pñiunctos ad matrimoniū cō-
trahendū nō tenet indistincte. p no. p Bar. in. l. ti-
tia. ff. de ver. obli. sed si extraneus pñiunt sub pe-
na qñcia mulier cōtraheret matrimoniū eūz sem-
pñio etiā si iuret nō incurrit penā si facit quātuz
in eo est. qz difficultas ex quo factum est in obliga-
tione impedit cōmissionē pene. vt est tex. in. l. si ve-
henda. ad. l. rodi. de iact. 7. l. i. j. in fi. ff. si quis cau-
no. 7. no. in. c. ex lris. d. spon. plene p Ab. in. c. gem-
ma. eo. ti. vide. s. matrimoniū. x. p pñrahendo. cū
ver. seqñ.

¶ Pena qñ agit ciuilitē vel criminaliter an sit ap-
plicanda parti vel fisco. vide. s. actio. x. agitur.

¶ Pena mortis quicunq; in iure ecclesiastico repe-

ritur exponit p sententia excoctōnis. vt. c. per ve-
nerabilem. in fi. qui si. sint legi.

¶ Pena confiscationis bonoz vñ alia apposta iter
contrahentes matrimoniū illicitū scienter vel ig-
norant an potest peti seu exigi. vide per Ab. in. c. 7.
si necesse. de donatio. inter virū 7. vrozem.

¶ Penas aliquas nō incurrit mulier nubendo se-
cūdo infra annū ne intimideat matrimoniū. vt ple-
ne no. in. c. si. de scōis sup. nisi sint inducte i fauo-
rem filiorū pñi matrimoniū. vt ibi no. cōiter p doc.
Ab. tñ dicit ibi q si audacia cōcederet teneret ipse
contrariā opinionē q etiā penas infictas fauore fi-
liorum mulier non incurrit qz esset causa impediē-
di matrimoniū a deo cōcessum. Item ex defectu po-
testatis. qz impator nō habet pñatem interdicens
matimoniū ad tps. nec imponendi penas p quā
tollit indirecte libera facultas pñrahendi. facit qd
no. Jo. an. in. c. statutuz. de here. li. vj. 7. p alias rō-
nes quas ipse Abb. allegat. dicit tñ finaliter q i iudi-
cando vel pñulendo graue esset recedere a cōi opti-
nione doctoz qñ nō reperit hāc p aliquem viola-
tam. Item no. q licet fin. l. non liceat infra tps lu-
tus mulieri nubere pōt tñ sine aliqua pena infra
hoc tps sponsalia facere eūz cessat rō pñhibitionis.
turbationis sanguinis seu cōmixtionis. vt. l. solct.
ff. de his q no. infa. Ab. in. c. capellanus. de ferijs.
¶ Pena debet imponi clerico irregulari vt statim
nō moriat. vide. s. pñmax clericus.

¶ Pena cōmittit si pars instat petēdo iudici vt nō
decidat cā infra terminū pñixū. vide. s. iudici si sta-
tuatur.

¶ Punitus p iudicē ecclesiasticū an pōt iterum pu-
niri p secularem. vide. j. sacrilegiū est. cū sequētib^o

¶ In penis legalibus licitū ē desistere vsq; ad sen-
tētiā siue illa sit diffinitiuā. siue habeat vim diffini-
tiue. vt quia pñunciat se iudicē. no. glo. 7. Bar. i. l.
in criminali. ff. de libe. 7. p. l. i. seruitute. §. petijisse. eo.
ti. sec^o p verba plata ab hoie 7. nō a lege. vt no. ple-
ne p Ab. in. l. amplius. ff. rem ra. ha. Ab. in. c. si di-
ligenti. de foro compe. vij. colum.

¶ Pena fide cōfessi an trāseat ad heredes. vide. j.
positio. x. 7. si in positionibus.

¶ Pena apposta iure contra plus petentē non ha-
bet locū nisi pñeuerit vsq; ad sniam. qd pbat p. l. q
cum maior. §. accusasse. 7. l. in seruitute. §. petijisse.
ff. de bo. q libe. vbi etiā pena apposta a iure etiā
p accusare vel petere non habet locū nisi doctur p
seuerantia vsq; ad sniam. idem Bar. m. l. in crimi-
nali. C. de iurisd. om. iudi. vbi dat theoricā q i pe-
na legali locus est penitentie vsq; ad sniam. Ab. in
c. j. de pluspetitio.

¶ Ad penam euitandā restituere nō pdest rem ca-
ptam seu aliter penitere de peccato. no. in. c. j. de
postu. pla. 7. l. ea q mente. ff. de furtis. 7. l. non pro-
dest. ff. vi bo. rap. Ab. in. c. j. de dolo 7. pñu.

¶ Penam ordinariāz pōt iudex si vult moderare
vbi pcedit p viam inquisitionis imponendo mino-
rem penam. licet ad hoc nō astringat. vnde si vult
pōt imponere ordinariā. vt m. c. inquisitionis. d.
accusa. 7. l. nō qdqd. ff. de iudi. 7. c. cōsuluit. d. offi.

delega. de q̄ vide Ab. in. c. cū sup. de p̄fes. iij. colū.

Penā ordinariā p̄r iudex imponere rōne contingētie q̄n de crimine cōstat p̄ confessionē. secus si p̄ alias p̄bationes. et hoc l̄ directe nō fuerit actū contra confitentē. q̄z rōne contingētie videt̄ i iudiciū deductus sicut ipsum de quo principaliter agitur. vt no. Inno. et vere oēs docto. in. c. cū sup. de confes. et ibi Ab. v. colum. et vide eum in. c. ij. de ordi. cog. et i. c. j. de excep.

Pena nō cōmittit̄ si p̄ emphiteotam canon offeratur licet nō deponatur. vide. s. emphiteota si nō inuenit̄.

Pena venientū cōtra canones est multiplex. vt no. de elect. nihil est. de offi. ordi. ad reprimendas. et. c. grauis. de censi.

Penam legatarij occupantis legatū aī aditam hereditatem. vide. j. vis. ver. pena.

Pena vbi imponit̄ a lege vel statuto negatiue. vt si quis nō resideat vel p̄ alia verba equipollētia negatiue tūc requirit̄ monitio ad hoc qd̄ incurraſſet si apponit̄ affirmatiue vt videlicet si quis p̄cūserit clericū et tunc sine vlla monitione statim ipso facto incurrit̄ pena. C. de contrahen. stipu. l. magnam. de concess. p̄ben. c. ij. de elec. cum in cunctis. vij. q. j. p̄sentū. est conclusio Inno. in. c. extirpande. de preben.

Quando actor est priuandus actione sua iudex nō p̄r eum priuare nisi parte instante et petente. et nō ex mero officio. et est rō qz parti est applicanda talis pena. vt no. C. de his qui potentio. l. j. et ideo penam arbitrariā imponendā patrocinantib⁹. d̄ qua in. l. j. C. ne liceat potentio. que parti nō applicatur p̄r iudex ex mero officio imponere. et p̄ inquisitio nē p̄cedere. vt pbat̄ tex. et no. glo. et Salicetus i allega. l. j. C. ne lice. potentio.

Pena conuentionalis siue succedat loco rei siue loco totius interesse actor alterū debet eligere. et ille debet esse contentus. vt regula bona fides. et ibi cōcludit Jo. an. in mercu. de re. iur. l. i. vi. sed si apponat̄ loco particularis interesse. quia illud particulare stipulatus sum si mutuū non reddas certa die tunc vtrūqz petere p̄t. ff. de acti. et obli. l. traiectione. in prin. si aut̄ dubitaf̄ an loco interesse an p̄pter puniendū contumaciā vel contemptū p̄sumendū est qd̄ loco interesse. l. si duo. ff. si q̄s cautio. si vero apparet de cōtumacia vel contemptu nō est locus regule bona fides. cū tunc nō idem s̄ diuer sum sit qd̄ p̄ntur. vt ibi cōcludit Jo. an.

Ad inozī pena punitur sponte confessus q̄ conuictus. c. nō dicatis. xij. q. j. sed si confessio est facta timore p̄batois non debet agi mitius. ad hoc glo. no. in. c. de hoc. de simo. Item si facta est confessio incidenter mitius etiam agitur. no. Bar. in. l. si cōfessus. ff. de custo. reo. p. l. si filium. C. de libe. cau. sa. no. glo. in. c. ex penitentib⁹. l. di. Ab. in. c. qualiter et q̄n. ij. de accusa. vj. colum.

Si cōstat de crimine attento modo p̄cedendi imponit̄ pena ordinaria quantūcūqz sit grauis. l. p̄ vide. ff. ad. l. aquil. et c. ij. d̄ confes. li. vj. et c. si. d̄ eccl. missa. idem si crimen est notoriū. vt. l. si quis. C. q̄

accusa. nō pos. par ergo pena est inquisiti et accusati vbi crimen est notoriū. no. in. c. cum nō ab hoie. de iudi. Ab. in alle. c. qualiter. ij. colum.

Penā exilij et verberū p̄r ecclia imponere. vide. s. ecclia habet penam.

Si iudex alicui p̄cipiat vt aliquid faciat sub pena mille librarū nō incidit incontinenti i penā. cū illa fuerit quedā cōminatio de pena infligenda. vt no. Spec. ii. de ere. senten. s. j. post prin. et habes glo. s. de hoc in. c. ij. de ma. cōtract. p̄ra interdict. ecclie. et in. c. saloniitane. xij. di. et in. c. j. de sagitta. et ibi p̄ Ab. et in. c. sicut tuis. de simo. j. colum.

Pena vbi imponit̄ alternatiue daf̄ optio iudici quā penā illaz imponat. no. gl. in. c. sicut. de iude. et in. c. a crapula. de vita et hone. de. et hoc intellige verum cū verba referuntur ad iudicem vel imper sonaliter. secus si referatur ad reum. quia tunc ei⁹ est electio. vt. l. quicūqz. C. de ser. fugiti. Ab. in allega. c. sicut.

Pena eoz qui saracenis deferunt merces prohibitas arma. s. ferrum et legumina est triplex. In primo sunt excōcati. Secūdo debent priuari oib⁹ bonis. Tercio efficiunt̄ serui capientū. et de iure ciuili capite puniuntur cū confiscatione bonoz. vt. l. ij. C. qui res exporta. non debent. c. ita quozundam. de iudeis. vide. s. merces. et vide. c. q̄ olim. eo. ii. de iude.

Penam pecuniariā potest ecclesiasticus iudex imponere si magis timet̄ q̄ alia spūalis cessante tamen cupiditate. ar. in. c. dilectus. de offi. ordi. et qd̄ no. Jo. an. in. c. j. d̄ homi. li. vj. et vide no. in. c. licet de penis. no. Ab. in. c. postulasti. de iude. in fi.

Pena heretici. vide. s. hereticus est capitali et c.

Pena ipso iure imposita afficit delinquentē quā tūcūqz occultū. no. glo. in de. j. de here. Ab. in. c. fi. de hereticis.

Pena vbiqz apponit̄ negatiue ipso iure sine appositione t̄pis nō intelligit̄ infligita quo ad eccliaz militantē nisi p̄cedat monitio. secus t̄n q̄n apponit̄ affirmatiue tunc nō requiritur monitio. nam licet negata latent acta patent. vt cōcludit lhost. et Jo. an. in. c. excōcationi. d̄ rapto. quo ad deum tamē cui nihil latet non requiritur monitio etiā in pena negatiue apposta. vt ibi no. Ab.

Pena vltimi supplicij potest indeterminate commutari in penam pecuniariā. vel aliam t̄palem. vt no. in. c. licet. de penis. non t̄n hoc potest si ex commutatione speraf̄ scandalū. vel vbi nō habet causam cōmutandi. vel vbi agitur ad penā legalem p̄ accusationez. facit. l. iij. in fi. C. ne sacrū bap. reite. et sic debet intelligi. l. quid ergo. s. pena grauior. ff. de his qui no. infra. et l. hodie. ff. de penis.

Pena apposta in vno ex correlatiuis videt̄ apposta altero cōcurrente eadem rōne. vt ē cōis theozica legistarū in. l. si. ff. de accep. et l. si. C. de indicta viduita. tollen. et qd̄ no. Ab. in. c. j. d̄ loca. et i. c. q̄a clerici. de iure parro.

Pena vbi apponit̄ negatiue nō cōmittit̄ nisi p̄cedat monitio vt si clericus non resideat in beneficio residentiam requirente. et dubitaf̄ vtrū ex aliq̄

iusa causa non fecit residentia tunc requirit moni-
tio quo ad certificationem ecclesie militantis si tñ
posset pbari ex cōiecturis q̄ habuit facultatem re-
sidenti erit priuatus sine alia monitione. ⁊ sic stelli-
gitur theozica Inno. in. c. extirpande. §. quia vero
de pben. ad qđ facit qđ no. glo. in. l. i. §. C. de his qui
vt indig. quā cōmendat Bar. in. l. in conditōne ad
silleya. vbi cōcludit q̄ pena apposta nō vñdicandi
mortem defuncti ipō facto intelligit si habuit facul-
tatem vindicandi ⁊ non vindicauit. pena tñ appo-
sta affirmatiue ipō facto non requirit monitioneꝝ.
vt in casu in. c. si quis suadēte. xviij. q. iij. ⁊ in alle.
c. extirpāde. §. quia vero. facit. c. cupiētes. post pñ.
de elec. li. vi. no. Ab. in alle. §. qz vero. vñ. colum.
Pena pecuniariam non potest iudex p crimi-
ne imponere. nec illaz cōmutare nisi sit talis iudex
qui possit super illo crimine dispensare. vt. c. licet.
de penis. in quib⁹ asit casibus pōt pena a iure sta-
tura cōmutari. no. in. l. quid ergo. §. pena grauior.
ff. de his qui no. in fa. ⁊. l. et si seuerior. C. eo. ti. ⁊ d̄
hac materia vide. xxiij. q. v. si vos. ⁊. xxiij. dī. c. si. ⁊
per lhosti. in summa de offi. ordi. §. quid pertinet.
et de homici. c. p humani. li. vi.

Pena cū pena an pōt cōpensari. vide. §. fides.

Pena an cōmittat in totū vel p parte qñ obliga-
tus ad dandum vel faciendum soluit debitū p par-
te ⁊ non in totū. ⁊ qualiter plures principales vel
eorū successores teneant debitū vel penā soluere in
solidum vel p parte. vide Bar. in. l. stipulationes
nō diuidunt. de ver. obli. ⁊ in. l. si seruus. §. si pluri-
um. si quis cautio. ⁊. l. reos. §. cū in tabulis. d̄ duo.
reis. ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. l. cui fundus. ⁊ optie
in. l. eandem catho. ff. de verbo. obli. ⁊ in. l. execu-
tione. §. pe. eo. ti. ⁊ p̄ de. de ancha. post glo. in. c. suā
de penis.

Punitus seu priuatus aliqua re rōne delicti res
illa nunq̄ debet sibi restitui. vt colligit ex. c. ad au-
res. de pe. facit ad no. in. c. ex lris. de consti. ⁊ in. l.
si seruus. C. de penis. ⁊ in. c. cōmissa. in fi. de elec.
li. vi.

Pena nō debet executioni mandari donec sen-
tentia super eo sit lata. ⁊ in rem transcat iudicataꝝ
vt. c. cum fm leges. de here. li. vi. no. Inno. in. c. cū
bone de eta. ⁊ quali.

Pena dupli vel quadrupli apposta per legē in
foro aīc si non restituat sufficit satisfacere in pima
substantia rei. vide. §. heres institutus in re certa.

Pena adlecta a testatore nō cōcernit nisi bona
obueniētia ex testamento ipius. vñde non exten-
ditur ad bona subiacentia restitutioni ex testamē-
to alterius. vt colligit ex. c. rainaldus. de testa. Br̄
no. q̄ pena apposta ex conuentione cōmittit ex so-
la conuentione facti quāq̄ p̄traditio nō habuerit
iuris effectuz. colligit ex no. in. l. sed cum testator.
C. ad. l. falcidiam. ⁊ in. l. nuda. C. de cōtrahen. ⁊ cō-
mit. stipu. vt refert Ab. in alle. c. rainaldus. xl. q. ij.
vi. colij. ⁊ vide Bar. i. l. id qđ pauperib⁹. C. d̄ epi-
et cleri. vbi tenet q̄ si quis p̄misit aliqd habere ra-
tum non cōmittit pena si cōtrauenerit de facto.
secus si p̄misit habere firmū id qđ factuz est. quod

cōmendat Abb. vbi. §.

Pena apposta a testatore onerat heredē ad ei⁹
obseruantia. ⁊ naturaliter obligatur oneratus de
functi voluntatē obseruare. vt in. c. cum in officiis
de testa. licet alie pene iuris nō sunt obseruāde in
foro cōscientie. vt no. glo. singularis in. c. fraterni-
tatis. xij. q. ij. ⁊ est rō. qz pene referunt iudici vt sa-
tisfaciat reipublice lese ⁊ fraudate ex delicto. q̄ rō
cessat in foro aīc cum ibi principaliter imponatur
pena in fauorē dei. vide circa hoc qđ no. Inno. in
c. sicut dignū. de homici. Item est rō diuersitatis.
quia forus contentiosus non intendit saluti alay.
sed vt plurimū respicit argumētū delinquentis. fac
c. deus qui. de peni. ⁊ remis. hoc cōcludit Abb. i. c.
rainaldus. ij. colum.

Pena si apponē ambasciator vel admistrator. li-
cet specialiter sibi si cōmittat ad obseruādū ea que
gerit ⁊ obligat constituentes. vide. §. ambasciator.

Pene appostio tollitur vbi contractus nō tenet
quia est contra ius. vt no. gl. in. c. ij. de p̄carijs. se-
cus si cōtractus sit p̄ter ius. quia tunc tenet pene
appostio enā si sit nullus. ad hoc. c. dilecti. ⁊. c. per
tuas. de arbi. ⁊ quod no. in regula accessorij. d̄ re.
iur. li. vi. ⁊ Accur. in. l. pacta que cōtra. C. de pac. ⁊
qđ no. in. c. significanub⁹. de offi. dele. no. Abb. in
allega. c. ij. de preca.

Ubi a iure duo sunt equiparata pena adiecta i
vno videtur in alio repetita. p hoc tex. cum glo. in
c. si postq̄. in fi. de ele. li. vi. facit. l. ij. ff. ad tertulia.
Br̄z si in fine alicuius statuti penalis sit aliqua ad-
ditio pena apposta in principio videt̄ repetita in
alia additione. ex quo em̄ additū videt̄ q̄ sit pars il-
lius statuti. ⁊ intellige cum dicitur adijcētes ⁊.
vel idem iudiciuz esse volumus. no. Ab. post glo. i
c. de multa. de pben. viij. colum.

In materia penali puissio concepta in verā for-
mā non extendit̄ ad fictam ⁊ representatā. facit tex.
in. l. iij. ff. de nego. gest. ⁊ quod no. Ab. in. c. graue
de pben. ij. colum.

Pena si apponitur alternatiue per legem vñsta-
turū si verba dirigunt̄ ad iudicem iudex debet eli-
gere quā penā velut imponere. ad hoc. l. si fugitiui
C. d̄ ser. fugi. no. Bar. i. l. ij. ff. d̄ fracto. si aut̄ vba
dirigunt̄ in reum actiue. vtp̄ta quia dicit̄ soluat
centum vel recedat de ciuitate. ⁊ tunc optio datur
sibi. vt. l. quicunq̄. C. de ser. fugi.

Si vero verba sunt impersonaliter plata vñaliter
dubia tunc datur optio iudici qui regulariter tñq̄
legis minister habet eligere ⁊ penā imponere fm̄
circūstātijs loci t̄pis ⁊ p̄sone. vt in. l. respiciendum
et in. l. aut facta. in fi. ff. de penis. ⁊ istud veruz nisi
vna pena esset translata in aliam. qz tunc iudex nō
haberet amplius electionē. vt si dicatur p tali deli-
cto reus soluat mille. ⁊ si soluerit vsq̄ ad. x. dies
amputerur sibi pes. nam tunc termino trāslato iu-
dex nō poterit exequi penā in mille. no. Bar. i. l.
cum duobus. ff. pro socio. est tamē no. q̄ si vba di-
rigunt̄ in reum passiue vt patiatur istam penā vel
illam nō est optio rei sed iudicis. no. glo. in. c. sicut
de iude. ⁊ facit. c. inter ceteras. d̄ rescrip. ⁊ ibi Ab.

ultima colum.

Penam potest asponere in statuto quod facit vniuersitas non habens iurisdictionem. vide. j. vniuersitas non habens.

Pena ex persona iudicatur parua vel magna. nam ex persona consideratur iniuria atroc. insti. de iniurijs. §. atroc. z. c. j. de cleri. vna. z. ibi glo. z. doc.

Pena licet sit mitiganda ubi est multitudo delinquentium. vt. c. latores. z. ibi gl. no. de cleri. excō. vel de po. mī. non tamē in principib⁹ auctoribus delicti qui de delicto suo z. aliorū tenent. vt. l. qm̄. C. ad l. iuli. de vi publi.

Pena pecuniaria p delicto imposita presumitur ex auaricie forte leuata si imburse. sed si causa correctionis et fonte charitatis exigat quod presumitur si pauperibus erogetur tunc est licita. vt. cōcludit Jo. an. post l. hosti. in. c. vt. clericorū. de vita z. hone. cle. et ibi Abb. in fi.

Si vni ex heredibus clerici auferatur sua portio tanq̄ ex indigno non applicatur fisco seculari etiam si heres sit secularis sed potius fisco ecclesie habito respectu ad qualitatem delinquentis qui fuit clerici. vt. colligitur ex. c. ij. §. success. ab intesta. z. ibi Abb.

Id quod venit applicandum fisco de bonis clericali non applicatur fisco pape sed potius episcopo loci vt. dispense. diligenter ad vsum ecclesie. idēz si clericus discedat intestatus sine consanguinitate z. sine beneficio debent eius bona ad manus episcopi deuenire vt. in vsuz vniuersalis ecclesie distribuatur si sibi appropriet. no. Abb. i. c. j. z. ij. §. suc. ab intesta.

Pena apposita in vno de correlatiuis non extenditur ad aliud. pena ergo apposita conductori non extenditur ad locatorem. vt. est tex. iuncta glo. in. c. j. de loca. vbi Abb. distinguit quod aut non est p omnia eadem ratio in altero ex correlatiuis. z. non debet pena extendi. vt. patet ex no. in. c. sup. eo. de vsuris. et vult Bar. in. l. fi. C. de indi. vidui. tol. aut est eadem ratio. vt. puta qm̄ apponitur pena vendenti frumētuz forēs. z. tunc licet extendatur dispositio statuti ad emptorem sed non pena. sicut in simili dicit Jo. an. in. c. dispendia. de rescrip. li. vj. vbi tenet quod ex identitate rationis debet extendi constitutio. sed non pena pstitutionis. z. facit de peni. di. j. §. sepe. no. Abb. in allega. c. j. de loca.

Quando quis conuenitur de interesse non potest fieri commutatio in penam corporalem siue agatur ex contractu siue ex quasi delicto. sed differtur donec debitor puenit ad pinguiorē fortunā. vt. in. c. odoardus. §. solu. z. in. c. olim. ij. de resti. spoli. si tamē conuenitur ad penam. z. est parti applicanda vt. in furto non debet fieri commutatio actore si psoniente. ar. xij. q. ij. fraternitas. Si vero pena venit applicanda fisco z. agitur ad vindictam tunc etiam inuito accusatore potest fieri commutatio pene pecuniarie in penam corporalem. facit quod no. glo. in. c. fi. §. rescrip. no. Abb. in alle. c. odoardus.

Pene commisionē seu iuramenti transgressionē impedit possibilitas. vel iustum impedimentuz. vt. est expressum in. c. significante. de pigno. nec deus vult quem ad impossibile obligari. vt. est rō quod non

est peccatum nisi sit voluntariū. sed ubi est impossibilitas cessat voluntas. vt. no. Abb. i. alle. c. significate.

In penis alternatiuis datur optio iudici regulatiter. z. non datur reo. hoc cōcludit Jo. an. post gl. in. c. a crapula. de vi. z. hone. cleri. z. idem tenet ibi Abb. in effectu. z. idem tenet in. c. ij. de coha. cleri. et mulie. in fi.

In penalibus dispositionibus id quod est dispositum in casu vero non verificatur in casu ficto. vt. i. c. in nostra. de iure iur. z. l. ij. §. hec aut verba. ff. de nego. ges. z. in. c. Joannes. de cleri. coniuga. z. ibi Abb. ij. colum.

Penitentia

Penitentia non dicitur peccatum reuelatum in confessione ex eo quod aliquis dicat amico z. hoc tibi dico in confessione tanq̄ confessori vlt. similia verba. nam oportet quod dixerit in confessione salutis anime sue. vt. Inno. simpliciter dicit in. c. omnis. §. peni. Abb. in. c. qualiter. j. de accus. in fi. vide. j. sacerdos. z. vide. j. p. dita est.

Penitentia publica non debet imponi nisi p crimine adeo graui z. notorio quod totam urbem commouet. vt. c. in capite. l. di. no. Abb. in. c. fi. de his qui filii occide.

Penitentia reuelans sacerdos mulieris que ab alio viro dicit se filium habuisse. z. dat ei licentiam vt. post mortem suam reuelet viro proprio ad exponendam conscientiam suam non puniatur. z. credit super hoc iuramento suo. nam in materia penali ad euadendum penam statuti sacramento rei ratione materie. z. impossibilis probationis nisi contrarium probetur. vt. i. c. in lectum. z. ibi glo. no. xiiij. q. ij. z. Jo. an. in. c. ij. §. testa. z. in. c. significasti. ij. de homi. peccatū enim non est aliquē reuelare iuris permissione. vt. no. in. c. officij. §. peni. z. remis. h. vult tenere Jo. an. post l. hosti. in. c. omnis. de peni. z. remis. z. h. concludit Lapus sua alle. xxiij. que aut penitentia debet tali mulieri imponi. vide. de. §. ancha. post l. hosti. in. c. officij. de peni. z. remis.

Sub spe pnie nemo debet peccare. vide. j. spes.

Sacerdos cui reuelatum est peccatum in confessione fungitur legatione dei. ideo p suum flatuz non potest cogi peccatum reuelare. z. si ppter hoc sententia excoicationis pferat contra illū est nulla. qz sacerdos est maior in hoc casu plato suo. est glo. singularis in. c. dilectus. de excess. pla.

Penitentiam verā qua reparatur homo lapsus et incipit esse nouus homo. l. di. ferrū. pauci agunt. vnde Ambro. ait plures inuenisse penitentiam simulantes q̄ congruam penitentiam agentes. de peni. di. j. c. sunt qui arbitrantur. nescit igitur homo an sua penitentia sit accepta vel non. vt. in. c. fi. de purga. cano. in ver. cū beatus Job. z. Ecclesiastes. in pñ. nescit homo an amore vel odio dignus sit. z. ap̄s nihil mihi conscius sum non in hoc iustificatus sum. de peni. di. j. adhuc potest tñ quis scire se habere charitatem. ij. q. i. Paulus. z. colligitur ex notatis per doc. in alle. c. fi. de purga. cano.

Pensio

Pensio si fuit imposita iure cōventionis supiori ratis. vel in signum ptectionis. vel quia patronus hoc obtinuit ab epō tempore foundationis. vel ex p̄ scriptione nō debet augeri pensio ecclie. licet sint augmentate eius facultates. quia non subest iusta causa. ad h̄ quod le. 7 no. in. c. ppter sterilitatem. d̄ loca. 7. c. quanto. de cens. sed si pensio fuit ab initio imposita habito respectu ad facultates ecclie et tunc supioris auctoritate debet augeri v̄l minui pensio. ad h̄ qd̄ le. 7 no. in. c. de iurepa. 7. c. auaricie. de pben. Ab. in. c. cu3 clericis. de pactis. vide s̄. locatio. ver. rei locate.

Pensio debet imponi edificio nouiter i publico facto et nō debet destrui. vt. l. ij. §. si q̄s a principe. ff. ne quid in loco pub. 7 ibi Bar.

Pensio vna imposita pluribus rebus videt̄ tate distributa in singulis rebus. 7 sic quelibet res tenet̄ p rata ad pensionem constitutā. ar. in. l. res. §. cum hi. ff. de duo. reis. colligitur ex notatis in. c. constitutus. de reli. domi. 7 ibi Ab. ij. colum.

Pensio beneficium imponenda non est via transactionis. vide. s̄. collusio.

Pensio an 7 q̄i debeat solui q̄i si est conuentū inter partes. vide Ab. in. c. ppter sterilitatē. de loca. penul. colum.

Si ecclesia abundat in redditibus. 7 caret suffragio ministri potest statui auctoritate superioris vt ibi sit vnū beneficium p clerico. 7 pōt pensio i certam sumā assignari non tñ pōt pensio nōle beneficii in fraudem assignari sine iusta 7 vera causa. vt si episcopus habens nepotem cui nō poterat puidere de ecclesia curata propter repugnantia etatis ip̄am ecclesiam contulit alteri sacerdoti. 7 fere om̄es fructus decreuit assignandos nepoti nomine simplicis beneficii quod fieri nequit. vt. c. extirpande. de preben. no. Ab. in. c. pquerente. de cleri. si ressi.

Potest epus cum consensu capituli sui minuere pensionē ecclie abundantis soluendam ad sustentationem viroz religiosoz. vt i. c. pastoralis. d̄ his que fi. a prela. quod verum q̄i detracta pensione rector ecclie potest congrue viuere al̄s nō debet discooperiri vnum altare vt cooperiatur aliud. vt in. c. cum causam. de preben. no. Abb. in allega. c. pastoralis. ij. colum.

Periurus

Periuri crimen spectat ad eccliam respectu fori penitentialis. d̄ peni. 7 remis. c. omnis. 7. c. noua. idem q̄i agitur de remissione vinculi iuramentalis. nam non potest laicus remittere iuramentum nisi principaliter cōcernat vtilitatem suā. vt. c. j. de iureiurā. 7. c. ij. de spon. imo dubitat̄ an papa possit. quod dic vt in. c. quanto. 7 in. c. debitorēs. d̄ iureiurā. 7 p̄ Inno. in. c. cu3 inter. de renun. 7 gl. xv. q. vj. auctoritatem. idem si dubitatur an iuramentū sit licitū vel illicitū. vt. c. venerabilem. de ele. s̄ si cōstat q̄ iuramentū est licitū. sed agitur ad penā transgressionis et vterq̄ est iudex. d̄ ecclesia patet in. c.

nduit. de iudi. de laico patet. xxiij. q. v. lex debet. idem si agitur vt iuramentū seruet̄. q̄ tñc accumulatur foris foro. vt. c. cu3. l. laicus. 7 qd̄ ibi no. d̄ foro compe. li. vj. Si tamen iuramentū de quo agitur nō pducit actionem. vt in casibus no. p̄ Bar. i. l. si quis pro eo. de fideiussio. 7 tunc ecclesiasticus ē iudex cum agatur ex sola naturali obligatōne. no. in. c. j. de pactis. 7 Inno. in allega. c. nouit. 7 iudex secularis potest ad hoc compelli per iudicem ecclesiasticū. vt. c. licet. de iureiurā. li. vj. 7 ē p̄clusio Ab. in. c. cum sit generale. de foro compe. ix. colum. et qd̄ no. in. c. quinquauallis. de iureiurā.

Ratione iuramenti p̄stiri defuncto in contractu nō cōuenit eius heres corā ecclesiastico. vt no. Jo. an. in. c. si. de furtis. quē sequit̄ Anto. de burrio in. c. cum sit generale. de foro compe. naz licet obligatio transeat in heredem. non tñ pōt cōueniri rōne iuramenti. quia iuramentū defuncti vt mere p̄sonale non astrmgit heredem ad peccatū. vt. c. veritatis. de iureiurā. pōt tñ ecclia cōpellere heredē ad satisfaciendū 7 exonerandū aiam defuncti ex officio maxime interuenientibus his que no. in. c. si. d̄ sepul. 7 faciunt no. in. c. cū contingat. de iureiuran. est p̄clusio Ab. i. c. cū sit generale. de foro compe. ix. colum.

Periuriū q̄i timef iudex iuramentū nō exigat. vide. s̄. consuetudo si ē bona. 7. s̄. iuramentū nūq̄.

Periuriū tantū magis est penale quāto sancti⁹ est illud sup quo prestitum est iuramentū. xxiij. q. j. mouet te. no. Inno. in. c. 7 si christus. de iureiurā. Ab. in. c. cū in ecclia. de iura. calum. in prin.

Periurus nō est veniens contra statutum iuratum p capitulū si primo tollit statutū p capitulū. v̄ de. j. statutum iuratum.

Periurus puniē. vt no. in. c. querelā. d̄ iureiur.

Periurus est qui scienter transgredit̄ iuramentū quod contra iura ex certa sciētia fecit. vt. c. tua nos j. de iureiuran. si tamen aliquis falsum iurat ignoranter nullum est peccatū. xxiij. q. ij. hoies. si tamē licitum est id qd̄ iurat veniendo cōtra peccat mortaliter. vt. c. si vero. 7. c. querelam. eo. ti. si aut̄ illicitum sit 7 eius obseruatio vergat in dispendium salutis vel corporis interitum non peccat cōtraueniendo licet peccet iurando. xxiij. q. iij. c. j. 7. ij. 7. iij. si tamen iuramentū est indiscretū tunc si ex pposito et deliberatōne fiat mortale est. xxiij. q. iij. qui sacramento. sed si iurat incaute vel iocosa leuitate est veniale. xxv. di. §. alias. no. Hosti. in alle. c. tua nos.

Periurio excusat difficultas vel iustum impedimentum. vt. c. breui. 7. c. ego. de iureiuran. negl̄gens aut̄ nullo modo excusat. vt. c. sicut. eo. ti. Irē et necessitas excusat a periurio. vt. c. querelā. e. ti. ff. qui satisda. cogun. l. ff. 7 ar. ff. de ope. libe. l. si libertus. ff. quarū re. act. non da. l. j. §. q̄ onerande. licet necessitas nō excusat a pena conuentionali. ff. de ver. obli. l. cōtinuū. §. inspiciendū est. de quo v̄ de quod no. in. c. significante. de pigno. no. gl. ho si. 7 Jo. an. in allega. c. breui. an appellatio excusat a periurio. vide. s̄. appellatio non impedit. Item no. q̄ illa impossibilitas excusat a periurio. vel a

Chonestū est et quasi necessarium quod in scipulis se-
stuitantibus ut in pascate parochianus audiat di-
uina in propria parochia. ad ecclesiam tamen cathedra-
lem potest populus convenire ad audiendum diui-
na. quia episcopus est curatus omnino de dioecesi. ut. c. si. de se-
pul. et facit glo. in. c. ij. de peni. et remis. li. vi. Ab. in
alle. c. j. de parochiis.

Parochiani etiam laici possunt repetere male alie-
nata a plato vel rectore quia interest parochianis
ne ecclesie ducantur ad inopiam. et tenentur in defectu bo-
norum ecclesie ad refectionem ipsorum de proprio patrimo-
nio. ut no. in. c. j. et c. de his. de eccle. edi. negligenti-
bus ergo clericis ecclesie parochiani hoc possunt
quia versantur in tali alienatione ius publicum. no. Ab. in
c. si quis presbyterorum. de re. eccle. non alie. ij. colum. vi
de. s. iuramentum tendens.

Parochia episcopi dicitur tota dioecesis sua. ut. c. aplice
de dona. ad idem. c. j. de raptol. quod probatur ab ety-
mologia vocabuli. nam parochia grece latine est
partitio. vnde tota dioecesis est sibi deputata partita
et diuisa ab alijs dioecesibus. et propter hoc ecclesie pa-
rochiales dicuntur quia habent curam partium et diui-
sam. et ab alijs consinibus ecclesie limitatam. et ex hoc
dicimus quod quilibet de dioecesi est parochianus episcopi.
ad hoc. c. ij. de peni. et remis. li. vi. no. Ab. i. c.
apostolice. s. alle. j. colum. et in. c. de multa. de pben.
circa finem. et per eundem Ab. no. in repetitione. s. quia
vero. c. extirpande. s. pben. iij. colum. vbi vide quod
dicatur parochianus ecclesie. et scholaris cuius pa-
rochianus dicatur.

Parochiani autem tenentur providere suo presbytero in
dignenti. vide. s. ecclesia si sit impotens.

Pia loca

Pia loca et ecclesia gaudent eisdem privilegijs
ut. l. si. C. de sacrosan. eccle. no. Jo. an. in. c. j. et ij.
de in inte. resti. li. vi. vbi no. vult quod pia loca possunt
petere restitutionem in inte. sicut ecclesie. no. Ab. i
c. si. de testa. vide. s. alienario. ver. in solennitate.

Pia loca tenentur ad canonicas portiones et dicuntur
pia loca in quibus exercetur officium pietatis. no. Jo.
an. in. c. Joanes. s. testa. Spec. ti. de instru. edi. s.
nunc videndum aliqua. ver. scias. et Ab. in. c. si. de
testa.

Pignus

In pignus potest scriptor retinere sexternos quod
scribit donec sibi fuerit de proprio scripture satisfactus
ut no. in. l. non sortem. ff. de condi. inde.

Non sufficit ad proprium pignus ut verbaliter def-
initur nisi actualiter fiat missio. tex. in. c. cum aliquibus.
de re iudi. et sic in proprio pignore non sufficit solus ius-
sus iudicis nisi corporaliter creditor mittatur in possessum.
ut ibi. et in. l. non est mirum. ff. de pigno. act. et est ratio
quia possessio regulariter non acquiritur nisi corpore
et animo. ut. l. ij. ff. de acqui. pos. et l. licet. C. eo. ti.
nec ius reale constituitur sine traditione. ut. l. traditio-
nibus. C. de pactis. ff. de usufruc. l. iij. s. j. Abb. in
alle. c. cum aliquibus. circa prin.

In pignore conventionali solo decreto iudicis

transfertur possessio et nuda conventionione sine alia tra-
ditione constituitur pignus seu hypotheca bonorum. ut
l. pignus. de pig. actio. et l. contrahit. ff. de pig. Ab.
in. c. cum aliquibus. de re iudi.

In pignore conventionali non proprie transfertur
possessio sine actuali traditione nec proprie constitui-
tur pignus. sed potius obligatio pignoris. ut no.
glo. in. l. j. ff. de pigno. actio. nam proprie pignus est
cum possessio seu detentatio transit in creditorem cum
dicatur pignus a pugno. hypotheca vero dicitur cum
non transit. ut. l. si rem alienam. s. proprio. ff. de pi-
gno. actio. vbi dicitur Bar. quod quantum ad actionem hy-
pothecariam nulla est differentia inter pignus et hy-
pothecam. ut. l. res hypothecae. s. pe. ff. de pigno. ista.
s. actio. s. item serviana. sed quantum ad pignoratitiam
directam est differentia. quia illa contrahitur re. in
isti. q. mo. re contrahi. obli. in si. ideo nisi ad credi-
torem transeat possessio vel detentatio non habet
ret locum talis pignoratitia. ut Ab. vbi. s.

Iussus iudicis in mittendo creditorem in posses-
sionem in pretorio pignore durat usque ad biennium
si ipse creditor non curavit actualiter ingredi in pos-
sessionem. postea vero secus. ut. l. si. de bo. aucto. iu-
di. possi. Bar. in. l. pretor ait. s. est effi. ff. eo. ti. quod l.
telligo si pro creditore steterit quo minus in possessione
intraret. sed si deficit propter potentiam debitoris.
ut quia fundus in quem debeat fieri missio erat in
undatus habetur pro possessore. ut. c. contingit. de do-
lo et contu. et l. si cum vnus in si. cum. l. se. ff. de bo.
aucto. iudi. pos. et Ab. vbi. s.

An possit impignorari prohibitus vendere. vide
Bar. in. l. in quorum. ff. de pigno. et in. l. qui habebat
ff. de le. iij. et in. l. si. C. de rebus eccle. non alie. ut re-
fert Ab. in. c. si. de eccle. edi. et vide. s. alienare si quod.

Pignore utens an committit furtum. vide. s. fur-
tum committit.

Pignozare non potest sacerdos rem mobilem pre-
ciosam ecclesie sicut nec immobilem sine solennitate
requisita in alienatione. no. in. l. j. C. que res pig-
obli. pos. et est ratio quia de facili pervenit ad ei-
us distractionem debitore non solvente. no. Abb. in. c. ij. de
pigno.

Pignozari possunt res ecclesie pro alimentis pau-
peribus quando aliter sustentari non possunt ita quod
fame perirent nisi ecclesia tali modo subveniret. si
cui sepe contingit tempore guerre. si vero non est
tanta necessitas non tenetur ecclesia. nec etiam hospita-
le subvenire ultra quam facere potest de redditibus pro-
prijs. facit de. quia contingit. de reli. domi. et ij. q.
j. c. videntes. no. Abb. in. c. j. de pigno. ut est in
Hieronymus super Amos. nil fame gravius. ut re-
fert Jo. an. in. c. ij. de pigno.

Ius pignoris non potest in libero homine consti-
tui. ut si quis de facto recipiat hominem in pignus pro-
dit debitum. et aliam tantam quantitatem tenetur
solvere et relegat. ut in auct. ut nulli iudi. s. quia. no.
Ab. in. c. ij. de pig. in prin.

Si res priuati eo ignorante pignozaretur potest re-
petere rem suam a creditore etiam non oblato precio
quia ius pignoris non potest constitui in aliena re

C. si alie. res pigno. da. l. si rem alienam. no. glo. in. c. nōne de psumptio.

¶ Si creditor vel alius qui ab eo habet causā tot fructus pcepit ex pignore q̄ satisfactū est fori debz pignus restitui debitori. vt est casus in. c. cū cōtra pignoz. ex quo nota q̄ resolutio iure actoris resoluitur ipso facto ius successoris. con. l. i. vctigal. ff. de pigno. cōcluditur ergo q̄ si fruct⁹ percepti a primo creditore extinguit debitu⁹ principale vna cū fructib⁹ perceptis a secundo creditore tenetur secundus creditor restituere rem pignoratā licet suum debitum integrū nō pcepit. vt declarat Ab. in alle. c. cū contra.

¶ Pignus licet possit creditor secūdo pignozare creditori ⁊ secūd⁹ etiā tertio. vt no. Spe. ti. de pig. §. j. ver. sed cū pignus. nō tñ vltra tertā vicē pōt pignozari vt infinitas euitet. vt. c. cū i multis. d. re scrip. li. vj. ⁊ sic limita totū titulū. C. si pignus pig. da. sit. vt no. Ab. in. c. cū contra. de pigno. ij. colū.

¶ Si debitor pignozauit tibi rem suā ⁊ tu pignozasti cam petro. ⁊ ipse tertia vice pignozauit vl' vēdi dit alij qui se absentauit ⁊ rem secū asportauit ⁊ sic res nō pōt haberi. debitor ip̄e pōt agere cōtra primū creditore. liberaf tñ primus sibi cedēdo actō nem cōtra scdm. qz cū legitime pignozauit rem alij sine dolo desinit possidere ⁊ idē dic in scdo respectu tertij. not. Spec. ti. d. pigno. §. j. ver. sed cū pignus cū versiculo sequenti. vt refert Ab. in. c. cū cōtra. de pigno. ij. colū.

¶ Pign⁹ si mittat debitori cū fidei nūcio si pereat an perit creditori vel debitori. vide. §. casus.

¶ In pignozibus an valet pactū legis cōmissorie. vide. §. pactū legis cōmissorie.

possessionio

¶ Possessorij iudiciū an cōpetit ptra iudicē spoliā rem. vide. §. iudex pcedendo.

¶ Possessorio iudicio pōt agi pro pensione nouit subtrahata annuatim solita p̄stari licet nihil de p̄prietate doceat. tex. i. c. querelā. de elec. circa p̄n. qd̄ i tellige qñ pensio fuit petita ⁊ debitor recusauit solvere nō ppter impotentia s̄ ppter voluntatē. no. Inno. in. c. suborta. de reiudi. no. Ab. in alleg. c. querelā. ij. colū. ⁊ no. ip̄e i. c. sicut nobis. d. reiudi.

¶ Ad obtinendū in possessorio iudicio super p̄estatione census vel pensionis subtrahata nō est necesse allegare causā quare debeat. sed satis est dicere q̄ erat in possessione percipiendi. et nouiter fuit sibi subtrahata. vt ē tex. in alle. c. querelā. ⁊ idē no. Inno. in. c. puenit. d. cens. ⁊ Bar. i. l. si. ff. quo rum bono. licet em̄ nō sit dare possessionē vel quā si ex annua p̄statione psonali tñ impamif quidam status p̄ quē potest peti restitutio. hoc tenet Ab. in dicto. c. querelā. ⁊ allegat glo. no. in. c. nullus. ij. q. ij. vide. Ab. in. c. bone. de appella. v. colū. qui hoc concludit licet p alia verba.

¶ Possessorio iudicio ad restitutionē. s. rei potest agi etiā sup re spūali corā iudice laico. vt vult glo. i. c. cū dilectus. de elec. ⁊ an hoc sit verū vide Ab. notabiliter in. c. si. de iudi. et plenius in. c. lras. de

iura. calum.

¶ Possessorio iudicio agit vxor ad recuperandam rem sibi donatam a marito licet donatio nō valuit vide. j. vxor.

¶ An in possessorio iudicio debet iuris ordo seruari. v. de. §. ordo.

¶ Cum agit petitorio ⁊ possessorio simul si prius constat de possessorio debet iudex sup illo statim p̄nunciare dilatata q̄stione sup p̄prietate vt colligitur ex. c. suborta. de reiudi. facit optime. c. cum venissent. de insti. ⁊ hoc siue cōstet de possessione per cōfessionē siue als. vt no. Inno. in alle. c. suborta.

¶ Possessorio pōt agi pro iurib⁹ incorporalibus vt si subiecti nō admittant dñm vident expoliare eū quasi possessione subiectionis. agit ergo cōtra eos possessorio. vt colligit ex. c. si. de iudi. qd̄ no. p̄ his que no. in. c. olim. iij. de restit. spoli. ⁊ in. c. que relaz. de elec. ⁊ in. l. si certis annis. C. de pactis.

¶ Possessorio recuperāde qñ agit debet obseruari ordo iudiciarius als processus corruit. no. in. c. cōsultationib⁹ de offi. dele. ⁊ sentit Barto. i. l. vni ca. C. si de mo. possessio. ⁊ Ab. i. c. ij. vt lite pēdēte.

¶ Possessorij etia⁹ petitorij suspensuum potest accumulari seu intentari in causa appellationis. vt legitur ⁊ no. in de. vna. d. causa pos. ⁊ proprie. ⁊ c. ex cōquestione de resti. spoli. Ab. in. c. accedens. ij. vt lite nō contesta.

¶ Agens possessorio in beneficialibus nō compellitur ostendere canonicā institutionē. sans em̄ est collozare possessionem vt. c. sup. de causa po. ⁊ pro prie. Archi. in. c. eū qui. d. eo qui mittit i pos. li. vj. ⁊ hoc vix nisi p̄staret d̄ defectu tituli qz tūc n̄ fieret re stitutio ne def̄ vitiosus ingressus. vt alle. c. cū qui. Ab. in alle. c. cū super. circa prin. ⁊ in. c. i litteris. e. ti. ⁊ vide. j. sententia i causa beneficiā. vide. j. ver. beneficiū licet.

¶ Possessorio renunciato an pōt intentari petitorium vl' contra. vide no. in. c. pastoralis. de causa po. ⁊ pprie. ⁊ ibi Ab. vj. colū.

¶ Possessorio agere volenti an obstat sententia lata sup petitorio. vide notabiliter Ab. i. c. pastoralis de causa possessionis ⁊ pprie. x. colū.

¶ Petitorio suspenso in prima instātia vel in causa appellationis an possit possessorij intentari per actore vel reū. ibidē p̄ Ab. xij. colū.

¶ Possessorij an ⁊ qñ pōt concurrere cū interdicto retinēde ⁊ an possūt sit petitorij cū possessorio accumulare. vide plene p̄ Ab. in. c. cū dilectus. de de cā pos. ⁊ p̄prietate. ⁊ Bar. in. l. naturalit̄ §. nihil. ff. de acqui. pos.

¶ Possessorio non potest agere spoliatus post sententiam cōtra eū latā in petitorio. vide. j. spoliatus post sententiam.

¶ Possessorio agenti obstat defectus notorius p̄prietatis vl' possessionis. no. Inno. ⁊ Jo. an. in. c. ij. de resti. spoli. ⁊ no. in. c. sup hoc de renunciacione. nem in beneficialibus ex quo renunciatio fuit facta in iudicio vel extra iudiciū i p̄sentia tantorū qd̄ factū potest dici notoriū vl' apparer inde instrumētum publicū tūc exceptio p̄prietatis notoria licet

nō fundet intentionem excipientis obstat taliter agentis. nam satis est notorie constare de defectu p prieratis restitutionem petentis. vt. c. constitutus. et qđ ibi nō. Inno. de fi. p. sby. quod credo verum nisi longo tpe post renunciationem steterit in possessione. quia tunc psumitur ius acquisiuisse de nouo cum non erat verisimile superiorē fuisse passum eum sine titulo tanto tempore possidere. nō. Inno. in. c. ij. de in inte. resti. in rebus tamē pphanis nō ob. agenti possessio exceptio renunciationis qđ per renūciationē ius nō acquiri alteri. nō. Bar. in. l. naturaliter. §. nihil. ff. de acqui. pos. nam non ob. exceptio defectus p prieratis si si fundat intentiō nem excipientis. nō. glo. in. c. ad decimas. de resti. spo. li. vj. nisi renūciatio sit tali mō facta vt p eaz sit trāslatū ius i aliū vt qz renūciavit z cessit oīa iura sua in aduersariū. nunc em̄ obstat defectus p prieratis. nō. Abb. in. alle. c. ij. §. resti. spo. ij. colum. vide §. exceptio p prieratis. z. j. restitutionē petenti.

¶ Possessio an p̄t fur v̄l p̄redo agē. vide. §. fur. ¶ Contra agentem possessio potest se opponere tertius z agere possessio. vt tenēt dñi de rota decisio. clu. quia illud priuilegiū vt fileat p̄torius fundatur sup odio spoliantis. z ideo non extendit contra tertius. vt pater in. c. fi. de ordi. cogni. z de vnica. de cā pos. z pprie. z hoc verū etiā si ius tertij sit connexum cū iure spoliantis. vt concludit Ab. in. c. in litteris. de resti. spo. in fi.

¶ Possessio recuperande potest spoliatus agere contra iudicem extrajudicialiter ex officio expoliantem. vt si allegatur non iudex vel nullitas. p̄cesus ex ordine non seruato. ad hoc. l. meminerint. C. vñ vi. z. l. fi. C. si per vim vel alio mō. z. c. cū causam. §. offi. dele. s̄ctit Bar. i. l. iuste possidet. ff. §. acqui. pos. qui iudex si m̄re extrajudicialiter processit z legitimitatē sui facti allegat ei incumbit p̄batō vt nō. in. c. cōquerente. de resti. spo. sed si iudicialiter iudex processit licet allegetur sententia iniusta non competit contra eum actio nec interdictum possessio cum sententia faciat ius inter partes. z sic intelligit. c. presentium. vij. q. j. Abb. in. alle. c. cōquerente. j. colum. vide. §. iudex. §. licet quis. z. §. iudex qui male.

¶ Possessio pōt agere vir cōtra vxorē quā repulit a se. vide. j. restitutionem pōt petere vir. z supra pactum factum inter coniuges.

¶ Possessio an datur non valenti possidere. qz ius resistit. vide conclusiones Abb. super. c. ex p̄te §. resti. spo. z. j. restitutio. ver. in illis. cū alijs §. se.

¶ Condicio. c. sepe. de resti. spo. in quib⁹ casib⁹ habeat locum. vide. j. restitutio. ver. conditio. cum ver. sequen.

¶ Violentiam passus non solum pōt agere cōtra eum qui scienter successit in virum. vt m. c. sepe. §. etiā interdicto vñ vi cōtra suū spoliatorē. adeo qđ si spoliator eandē rē dolose trāstulerit. nihilominus poterit cōueniri cū dolo desit possidere. vt. l. i. qui restituit. ff. de rei vendi. z. l. j. de alie. iudi. mu. imo qđ plus ē si nō dolose desisset possidere nihilominus poterit cōueniri ad extimatōem rei. vt. l. si ibi

me deieceris. ff. §. vi z vi arma. z. l. j. §. hoc interdicto. eo. ti. Item si prius incepit puenire possessorē vitiosum. z ab eo recupauit possessionē poterit nihilominus agi ptra violentiā nō ad extimatōem rei §. cōduōe. l. si qđ i tantā. C. vñ vi. f. ad penā. z. c. placuit. xvj. q. vj. vt. f. p̄uef dominio illi⁹ rei si erat dñs si autē nō erat dñs cōdēnet ad extimatōem. nec vna actio tollit p aliaz. quia vna est ciuilis pro interesse alia est penalis p delicto violentie coercendo. vt C. qđ ciu. ac. crimi. p̄iu. l. j. facit qđ nō. hosti. in. c. fi. de p̄scrip. Ab. in. alle. c. sepe. in fi.

¶ Agenti possessio adipiscende in beneficialib⁹ obstat exceptio criminis cum infamia nō obstante qđ habeat titulū. vt in. c. accedens. §. accusa. ita agēti possessio recuperande obstat exceptio criminis notorijs. lz nō concludit nullitatē ip̄o iure. satis em̄ est vt det facultatē priuandi. z sic limitat. c. item cū quis. de resti. spo. vt p̄cedat qđ delictū nō est notoriū. z sic restringit theorica. Inno. in. c. inter dilectos. §. excels. pla. nō. Ab. i. c. si p̄stiterit. de accusa.

¶ Ubi agit possessio p libertate possidendi compellit tertius relaxare rem que nō est agentis. sed sit relaxatio vt libere agens possit rem suā possidere. vt nō. in. c. pisanis. de resti. spo. sicut ergo quis p̄t interptari interdictū ad cōseruatōem possessionis sue ita pōt resistere z irruere cōtra oīa obstacula facta in defensionē iuris sui. nō. Ab. in. c. j. §. immu. ecede. in quasi possessionibus em̄ iuris habet locū id qđ dicit vim vi repellere licet. vt nō. Bar. i. l. j. §. hoc interdicto. ff. de iurine. actuz priua. z ē rō quia quelibet violentia corporalis ē maior qđ realis. vi. l. in seruoz. z qđ ibi nō. ff. de penis. si ergo pro cōseruatione iuris nostri licitū ē irruere in psonā vt p̄batur i. c. oilecto. de sen. excō. li. vj. ergo for⁹ debet esse licitum irruere in loca inanimata nobis in obstaculū p̄parata. vt cōcludit Ab. vbi. §.

¶ Possessio agenti in beneficialib⁹ nō obstat exceptio p prieratis a principio. obstat tñ si pendente iudicio p̄betur p prieratis defectus vt si constet ex lris alterius reseruatiōem factam vt quia narrat hoc in lris pape. vt in de. lris. de p̄ba. z glo. de ele. si forte li. vj. ad hoc. c. j. §. resti. spoli. Pau. in de. cōstitutionez. §. fi. de ele. ad h̄ qđ nō. Jo. an. de ele. vt circa. li. vj. reseruatio em̄ nō solum afficit p̄torius sed etiā possessio. nō. Inno. in. c. nostrum de ap̄pel. ne pateat vitiosus ingressus. vt. c. j. de eo qui mit. in pos. vide Spe. in ti. de resti. spo. §. nunc videndum. ver. sed pone. z ibi Jo. an. in additiōib⁹ vide. j. spoliatio. §. ad petitionem.

¶ Intellectū de vnice. de causa pos. z pprie. vide nō. p Lapum sua allegatione. xvj. videlicet qđ intelligat qđ ego agebam contra aduersarium possessio. z ip̄e reconuenit me petitorio. nam conuētiō z recōuentio possunt fieri sup eadem re. vt. l. i. si inter me. ff. de excep. rei iu. z si talis cā per appellatiōē deuoluat ad curiā potero p̄cedere i solo pos sessio. z suspendere petitorium meū conuētiōis et petitorio aduersarij reconuētiōis. z vide ibi late per eum.

¶ Licet sit actū tantū corā iudice petitorio si tamen

in p̄cessu negotij constat iudici reum esse in possel-
sione potest ex officio suo illum p̄nunciare tuēduz
i ea vltz ad exituz cause. hoc colligit Ab. ex no. i. c.
cum venissent. de insti. vii. colum.

¶ Ubi agitur simul petitorio z possessorio z prius
constat de posselōe p̄t. p̄nunciare sup possessorio
dilato iudicio p̄prietatis. ar. in. c. cum dilectus. de
consue. z hoc dictum singulariter limitat. c. cum di-
lectus. de cau. pos. z p̄prietate. vbi dicit q̄ vna sentē-
tia debet terminari. nam illud p̄cedit nisi prius cō-
stet de possessorio. concludit Ab. in allega. c. cum
venissent. de insti. vii. colum.

¶ Si contra agentem possessorio adipiscende sup
beneficio excipiat de defectu potestatis in confere-
te vel in eligente admittit talis exceptio. quia non
debet alicui dari possessio quaz nunq̄ habuit nisi
prius constet de legitimo titulo. vt. l. si. C. de edic.
diui hadri. tol. z. c. accedens. de accusa. Abb. in. c.
post electionem. de cōces. p̄ben. in fi.

¶ Possessorem se constituens noīe alterius titulo
constituti incōnienti transfert possessionē in illuz
vt. l. quidā sūt. de rei ven. z transferē vera possessio
et dominiū adeo q̄ si iste postmodū venderet vel
donaret alteri. z traderet sibi possessionē nihilomi-
nus primus est potior. ita voluit Jo. an. in additō-
nibus Spe. in ti. de emp. z ven. §. j. d. hoc scias. et
dicit tex. in. l. certe. ff. de precarijs. vbi p̄batur q̄
vere transferē possessio p̄ titulū constitui. Abb. in.
c. ex lris. vlti. colum. de consue.

¶ Possessorem se cōstituens p̄cario noīe emptoris
soluz transfert ciuilem in emptorem. vt no. Jo. de
ymol. in. c. p̄cariū. de p̄carijs. z. l. habet. §. p̄c. ff. de
p̄eca. si aut cōstituit quis se noīe emptoris simpli-
citer possidere transfert in eū ciuile z naturalē pos-
sessionē. z sic intelligit. l. quidā. ff. de rei vendi. z. l.
q̄ in eo. ff. de acqui. possessio. Si aut est cōtractus
pignoris tunc cōstituendo se p̄cario possidere trāf-
fert in creditore naturalē possessionē. vt no. Jo. an.
nes de ymol. vbi. §.

¶ Possessor malefidei nullū commodū p̄t habe-
re. nec suffragiū suū debet computari in numero
aliorū. vt no. Jo. an. in. c. cū ad. d. electio.

¶ Possessor bonefidei an p̄sumat quis in corpora-
libus. no. glo. et Bart. in. l. j. §. ij. de iti. actuz p̄-
ua. p̄ Ly. et alios. C. de serui. l. j. plenep Abb. in. c.
si diligenti. iij. colum. de p̄scriptio.

¶ In interdicto vti possidetis debet actor cōclude-
re vt reus nō pediat per se vel p̄ aliū quo minus ac-
tor libere valeat et quiete possidere. de quo vide q̄
no. in. c. licet. de probatio. z. c. audita. de resti. spo-
lia. Ab. in. c. veniens. de p̄scrip. in prin.

¶ Conueniens interdicto vti possidetis potest actor
rem recōuenire interdicto vnde vi sup eadē re. q̄d
est notandū. vt est tex. in. c. veniens. de p̄scrip. z ibi
Ab. in prin.

¶ Officio iudicis potest agi cōtra quēlibet posses-
sorem ex naturali equitate. ij. q. j. in primis. hinc ē
q̄ si res mea venit ad te quomodocūq̄ possū age-
re officio iudicis vt illā rem mihi restituas. vt. l. se-
menpsum. ff. si cer. pe. maxime hoc procedit de eq̄

tate canonica fm lhosti. in. c. bone. d. apel. facit. c.
dilecti. de iudi. Ab. in allega. c. bone. vi. colum. vi.
de. §. appellatione interposita.

¶ Possessor qui conuenit reum interdicto vti pos-
sederis si docuit se iuste possidere poterit reo impo-
ni silentium ne de cetero cum molester. vt. l. circa.
ff. de p̄ba. Item si super libello actoris reus pro-
bat de iure suo est pro eo pronuntiandum etiam si
hoc expresse non petierit. de quo vide quod plene
no. Abba. in. c. ex conquestione. de resti. spoli.
Abb. in. c. veniens. de p̄scrip. in fi. vide notabili-
ter per Abb. post lhosti. in allegato. c. ex conque-
stione.

¶ Possidere negans cum in veritate possidet per-
dit possessionem. vide supra interrogatus an possi-
deat.

¶ Si simul actum est petitorio z possessorio debet
vtrūq̄ vna snia terminari. sed iudex ex officio suo
vbi hoc viderit expedire poterit discutere p̄batio-
nes sup possessorio. z illud prius terminare. z sic
intelligit no. c. ij. de causa possessio. z p̄prietate. et
ibi Abb.

¶ Ubi etiam ius cōmune est contra reum possidē-
tem nihilominus potest reus se defendere aduer-
sus actorem p̄tendentē se spoliatum super posses-
sione. no. in. c. olim. j. de resti. spo. vnde dicunt dñi
de rota decisio. cliij. q̄ si rector parochialis agat cō-
tra religiosos super decimis p̄diorū cōsistentiuz
infra limites sue parochie pretendens se spoliatus
a. x. annis z citra. admittunt religiosi si velint p̄ba-
re. q̄ a. xxx. annis z citra semp fuerunt in possessio-
ne. nam per hoc excludunt spoliatiōem z possessi-
onem p̄tensam p̄ rectorem. Nec ob. c. ad decimas.
de resti. spoli. li. vi. quia procedit quando is cōtra
quem facit ius cōmune est actor petendo restitutō-
nem. sed in isto casu se defendit dicendo se nō spo-
liasse. Item no. q̄ licet ius cōmune faciat p̄ rectore
in petitorio non tamen in possessorio. vt colligitur
no. in. c. olim. iij. de resti. spo. z sic no. duas limita-
tiones ad allega. c. ad decimas. Abb. in. c. j. de re-
sti. spoli.

¶ Possessio beneficij potest auferri p̄ ep̄m ab eo q̄
sponte renunciauit vel ius suum p̄dit etiā sine ali-
qua cognitiōe. vt no. Jo. an. in. c. accepta
de resti. spo. q̄d intellige verū fm Abb. ibi vbi ē no-
torū quē esse priuarū beneficio. z nullū ius sibi cō-
petere. vt. c. qm̄. de fi. p̄by. z allega. c. accepta. idē
si ē lata priuatiua vel declaratiua. secus si pos-
set sibi ius cōpetere. z defectus sue iuris nō ē noto-
rius. nā vbiq̄q̄ posset possessori aliqua defēssio cō-
petere circa retentiōē possessionis semp ē citādus
anq̄ spoliē. vt. c. l3 ep̄s. d. p̄bē. li. vi. ē conclusio Ab.
in alle. c. accepta. z vide. §. citatio. ver. nō requirit.

¶ Ad acquirendā possessionē illius rei vbi dā cap-
acitas ex p̄p̄sone sufficit anim⁹ volentis acq̄re-
re z patientia possidentis. vt. c. cū ecclia surrina de
cā pos. z p̄p̄rie. z. c. cū olim de resti. spo. Ab. in. c. in
lris. de resti. spo. vii. colum.

¶ Possessor beneficij cum bona fide nō tenetur ad
restitutōnem fructus. als secus. vt no. dñi de rota

decisio. xxxij. glo. 7 doc. in. c. cum super. de causa pos. 7 pprieta. Abb. vbi. s.

Acquisita possessio rei corporalis appetit exercitium incorporaliu. arg. eoruzque no. in. c. transmissam. de elec. licet ergo requiratur scientia forte ad iusticiam possessionis vt non appareat iniusta tamen quo ad habitum possessionis non requirit. potest em acquiri possessio rei licet dñi acquisitio interdicitur a iure. tex. no. in. l. i. §. si vir. ff. de acqui. pos. 7. l. i. §. deijcitur. de vi 7 vi arma. Abb. in dicto. c. in litteris. de resti. spo. viij. colum.

Possessor bone vel malefidei an 7 qñ faciat fructus suos naturales siue industriales. vide no. p Abb. in. c. grauis. de resti. spo. liij. colum.

Beneficiu licet non potest esse ipsius clerici nisi p cedat titulus legitimus possessionis tamen potest transire sine eo. vt no. dicitur tex. in. l. i. §. si vir. ff. de acqui. pos. acquisitio em possessionis est quid faci quod no impedit ex phibitione iuris. ad idē tex. in. §. parer. iij. q. j. 7 ibi tenet Gratianus q etia violenter pot acquiri possessio beneficii. nec debet inde deijci sine iudicis auctoritate. 7 si deijciat p ptere restitutionem possessionis. vt ibi no. Archi. in rosario. ad idez. xij. q. j. in summa. vbi dicit q ex quo datur capacitas in possidente acquiri possessio ex solo facto que sufficit etia ad partē possessoru recuperande. no. Ab. in. c. in litteris. de resti. spo. viij. colum. Item nec iura antiqua nec nouissima fecerunt mentionem de titulo seu colorata possessione beneficii ad hoc q habet locū interdictū vnde vi in beneficialibus. ex quo apertissime presumendū est hoc non esse necessariū. ar. in. c. ad audientiam de deci. nec iudex ex officio hoc petere pot q oia iura volunt ante oia restitutionem fieri. vt apte pbat tex. in. c. ex insinuatione. de pcura. in beneficialib⁹ nanq potest haberi possessio p clericū sine titulo. qñq iusta qñq iniusta. cū beneficiū sit possessibile 7 clericus sit capax possessionis. non est ergo necessē pbare titulū ad pbationē possessionis. est cōclusio Abb. in alle. c. in litteris. 2. colum. vide. j. restitutionem beneficii. vide. s. co. ii. ver. agens. 7 vide. s. beneficiū licet.

Possessor bone vel malefidei quod duplex sit. vide Abb. in alle. c. grauis. iij. colum. cū sequē.

Possessor an ad faciendū fructus suos requiratur q habeat naturalem possessionē 7 ciuilē 7 alteram tm. Ab. no. in alle. c. grauis. de resti. spo. vbi vide an possessor teneat de fructibus qui meli⁹ pcepti potuerunt. 7 quis dicat possessor bonefidei vel malefidei. vide ibi copiose p eū. vide. s. fructus.

Possidens p se vel p aliū ciuilit̄ vñ naturaliter si expellatur vel veniens nō admittat an 7 qñ possit suā possessionē recuperare. 7 verbū incōnienti qñ liter intelligat q arbitrio iudicis relinquat 7. vide no. p Ab. in. c. olim. j. de resti. spo. v. colum.

Possidens naturaliter noie alieno si expellit vel alij tradit possessionē eo expulso dñs pdit autem que est fundata sup naturali. vt. l. ff. C. de acquirē. posses. secus in possidēte sibi naturalē vt i fructuario 7 sibi tunc licet spoliēt vel alij tradat possessionē nō p b dñs pdit suā ciuilē. qz non est sup illa

fūdata. cōmēdar. Ab. i. alle. c. olim. j. de resti. spo. **P**ossessor nō psumit dñs. nam si dominiū deducitur principaliter in iudicio nō sufficit sola possessionis pbatio. vt. l. cum res. C. de pba. 7. c. si. de cū pos. 7 pprie. glo. 7 Bar. in. l. quidā in suo. ff. de cōdi. insti. imo si qd pbat q rem possedit aliquo tpe p sua. 7 sup hoc esset fama vicinie q nō debet obtinere sup dominio nisi pber legitimū titulū. no. In no. in. c. illud. in fi. de psump. idem dñi de rota de cissione. cccxxx. qui dicunt q si probō p testes q pater meus possedit castrum dum vixit. 7 habitus et reputatus fuit p dñio publice 7 cōiter 7 notorie nō sufficit ad obtinendū nec in rei vendicatione. qz p hoc non pbat dominiū. nec fama ē sufficiens probatio. vt no. in. l. iij. de testi. nec in publiciana. de q vide glo. in. c. abbate. de re iudi. li. vj. Ab. in. c. cū ad sedem. de resti. spo. xij. colū. vide. s. dñs rei. **P**ossessor psumit detentator. no. Inno. i. c. olim de pñuile. 7 Pau. in. c. in litteris. de resti. spo. qd pcedit etia in dicto testis si deponat q talem vidit re detinere. nā officiū testis est deponere sup facto. et ex facto oritur iuris psumptio. no. Bar. in. l. stipulatio ista. ff. de ver. obli. 7 Pau. in alle. c. i. l. is. Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. ix. colum.

Contra possessorē qui nō spoliavit pot agi p eum q possessionē pdidit officio iudicis cōsequēdā possessionē. no. l. osti. in. c. accedens. j. vt lit. nō ptes. 7 Inno. in. c. post electionem. de cōces. pben. circa fi. et Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. xij. colum.

Possessionē rei pdite pot quis recuperare p conditionem. c. reintegrāda. qd qualiter intelligat. vide j. restitutio. 7. c. integranda.

Possessionē non videt pbare episcopus oim ecclesiarū sue diocesis de iure cōmuni nisi illam singulariter pber. secus de pprietate. vide. s. episcopus licet fundet.

Possessio an 7 qñ pdat in iurisdictione vñ alijs iuribus incorporalib⁹. plene. 7 no. p Ab. i. c. olim. iij. de resti. spo. viij. colum.

Possessionē excoicandi 7 iurisdictionem acquirat archidiaconus si nomie dignitatis sue excoicauit aliquos in quibus de iure non habebat pñtem. 7 hoc fecit bona fide. 7 titulo colorato. 7 illi sciēte epō et nō cōtradicēte seruauerunt sniaz nō obediendū est conclusio Abb. in. c. olim. iij. de resti. spo. in fi.

Possessio est effectus dominiū 7 eius cōmodum amittens possessionem videtur in effectu dominiū amisisse. vt vult littera in. c. sepe. de resti. spo. 7 ibi Ab. in prin.

Omne possessionē sequitur vitium reale. per. l. vitia. C. de acqui. pos. ex quo sequitur q secund⁹ possessor in vitium succedens non potest dominiū seu pñm possessorē in iudicio noiare cum teneatur ex p pñio delicto. vt no. Ab. post Inno. 7 hosti. i. c. sepe. de resti. spo. penul colum.

Si aliquis timet ne alius suā possessionē inuadat sufficit ad cōsequendū iudicis interdictū facē fidē p possessionē sine libello. 7 sine ordine iudiciali. vt patet i. l. libris. §. ff. de lib. cā. fm Andre. de pñs. tñ tūc sup possessionē si fert diffinitiuā. vt no. C. si. regū. l. si qd. ē pclusio Bal. in fi. C. de edi.

diui hadri. tol. ij. colum.

¶ Potenti possessionē beneficij an et qñ obstat exco-
pno tā ptra psonā q̄ contra formā. vide no. in. c. su-
per his. de accusa. et in. c. post electionem. de pces.
pben. et c. constitutus. de apel. et p Inno. in. c. inf
canonicos. de ele. Anto. et Ab. i. c. accedēs. d. accu.

¶ Possidens iure resistente psumit in mala fide. p
l. quemadmodū. C. d. agri. et censi. li. xj. et i regla q̄
d. de re. iur. li. vj. et qd no. Inno. in. c. ij. de in inte.
resti. et dñi de rota decis. cclxij. et hoc vix nisi longo
tpe possederit. vel possessionē ex p̄babilib⁹ cōiectu-
ris acquisierit. si aut possidet iure non resistere pre-
sumitur in bona fide. de quo latius p Abb. in. c. si
diligenti. de p̄scrip. et c. si. eo. n. no. Abb. in. c. cōsul-
tationib⁹. de iure patro.

¶ Possessor bonefidei in beneficialibus nō tenet
ad restitutōez fructuū quēadmodū nec in tpalib⁹
vt no. in. c. grauib⁹. de resti. spo. et in. l. ex diuerso
ff. de rei ven. et dñi de rota decisio. xxiij. et hoc itel-
ligo verū quando bonefidei possessori ius nō resi-
stet. vt no. Bar. i. l. licet. §. scire. ff. d. peni. here. si aut
iure resistente possideat tenet ad restitutōem om̄i
fructuū. ar. in. l. quēadmodū. de agri et cen. li. xj. et
in. l. iubem⁹. C. de sacro san. ecccl. et facit. c. qui con-
tra iura. de re iudi. li. vj. est cōclusio Abb. in. c. dile-
cto. de pben. iij. colū.

¶ Possessio vera p̄t haberi in beneficialib⁹ sine iu-
sto titulo. vt est expressum in. c. cuz nris. de pces. p̄
ben. licet talis possessio nō ē canonica nec iusta. vt
in. c. j. de reg. iur. li. vj. sed quo ad restitutōez faciē
dā sufficit p̄bare solā possessionē. vt. c. in lris. de re
sti. spo. et Ab. in alle. c. cum nris. ij. colū. vide. s. lit-
tera. d. nō valent. cū se.

¶ Que possessio dicat habere plurimū iuris vel
plurimū facti vtrūq̄ et quid opet talis possessio
vide p doc. post gl. magistralē. signanter p Ab. in
c. cum nostris. de cōcessi. preben.

¶ Si negas me esse in possessione alicui⁹ fidi et mo-
ues mihi questionē sup possessione ego aut lite pē-
dente p̄cepi aliquos fruct⁹ nō debz iudex li. pēdē.
mihi p̄cipere vt restituā illos fruct⁹ qz hoc pendet
in questione principali. nā si sum in possessione pos-
sum colligere fructus. ē conclusio Ab. in. c. cū ve-
nissent. de in integ. resti. facit qd ipe no. in. c. signi-
ficante. de appell.

¶ Possessionis vsus interdicti nō debet pendente
lite sup validitate priuilegij etiā si possessio sit p̄tra-
lus. vt. c. j. vt lite pendente. et c. cū p̄sone. de priuileg.
li. vj.

¶ An pmissionē in possessionē ex primo vt secūdo
decreto trāsserat vera possessio. no. Ab. in. c. p̄in-
git. de do. et p̄tu. vbi cōcludit q̄ in istis spūalib⁹ si-
ue bñficialib⁹ habet locū missio i possessionē dū tñ
non sit exercenda iurisditio in foro penitentiali vel
contentioso.

¶ An missus ex primo decreto vtať fructib⁹. et i q-
bus casibus. vide ibidē p eum penul. colum. et i. c.
dilectus. de sequel. pos. in prin. et in. c. qñ. §. i alijs
vt lite pendente.

¶ Quando agit reali debet iudex p̄cedere ad mis-

sionem in possessionē nō ad excoicationem. q̄a per
missionē puidet nedum cōtra delictū contumacie
sed etiā actori qui mittit in possessionē cū elapso an-
no efficiat verus possessor. vt. c. si. §. in alijs. vt lite
nō cōtest. et si iudex denegaret missionē et p̄cederet
ad excoicationē posset actor appellare. vt no. Ab. i
c. tue. vt lit. nō cōtest.

¶ Ubi non est p̄sum de remedio missionis non
p̄t p̄cedi ad diffinitiuā lit. nō p̄test. no. Spe. in ti. d.
p̄tu. §. sequit. ver. sed pone. i. n. de. j. et ij. decreto. §.
restat. d. §. pone. alijs ergo remedijs cōpulsus est
vtendū vel ad alia remedia aggrauantia ē recurrē-
dum. vt excoicatio multa et alia. vt. l. vnica. ff. si q̄s
sus di. Ab. in. c. tue. vt lit. nō p̄test.

¶ Si sit missio i possessionē qz reus nolebat actori
soluere seu nolebat sniam mandare executioni vt
ob aliā cām manifestā nō audiet reus volens posses-
sionē recuperare prestita cautione. et solutis expen-
sis fm formā. c. si. vt lit. nō cōtest. §. in alijs. nisi p̄-
us ipe reus vel debitor satisfecerit et adimpleuerit
id propter quod facta fuit missio. vt. c. ex parte. j. d.
verbo. sig. et l. si pecunie. vt in possessione lega. et l.
si finita. §. iulianus. d. dam. infec. no. Ab. in alle. §.
in alijs. ij. colum.

¶ Abissus in pos. ob cōtumaciam rei licet infra an-
num non faciat fructus suos. et teneat ad restitutō-
nem fm formā. c. si. §. in alijs. vt lit. nō p̄test. tñ si ex
nimia p̄tumacia ipius rei iudex non decreuerit in
ipā missione qd p̄t. vt. l. fulcinius. §. si. ff. ex q̄ cau.
in pos. ea. et ibi Bar. facit fructus suos taliter mis-
sus. vt no. Abb. in alle. §. in alijs. ij. colū. et vide. s.
multare p̄t iudex.

¶ Abissio in possessionē qualiter et contra quē fit
actōe reali seu personali vel mixta vlt hypothecaria
et que differentia sit inter easdem actiones q̄ ad h
vide plene p Abb. in. c. si. §. in alijs. vt lit. nō cōtes.
v. colum.

¶ Abissus in pos. in psonali actōne vt incōmutabi-
liter fiat verus possessor. vel is cōtra quē fit missio si
possit rem recuperare an requirit fm decretū. et an et
quō audiat. vide no. p Ab. in. c. si. vt lit. nō p̄test.
§. finali.

¶ Licet non inueniatur bona in quibus fiat missio
in pos. si tamen iudex decreuit aduersariū mittē-
dum prodest ei quo ad bona que de nouo accedūt
debitori. est conclusio Abb. in. c. j. de dolo et con-
tu. iij. colum.

¶ Abissus in pos. iudicis auctoritate p̄sumit in bo-
na fide dummodo iudex iuris ordine seruato h
fecerit als secus. p h qd le. et no. in. l. iuste possidet
ff. d. acq. pos. et i. l. si. C. si p vim vel alio mō. et i. c. cō-
grente. de resti. spo. et ē no. h dictū q̄ auctoritas iu-
dicis nō excusat si iuris ordinē nō seruauit et tenet
missus restituere omnes fructus ac si p̄p̄ia aucto-
ritate occupasset. vide. s. patronus. d. institutus.

¶ Ad pbandā qñ possessionez sufficit vnicus act⁹
in his que si solent concedi defacili ratiōe amicitie
vel facultatis vt q̄ det vocem in electione vel q̄ ha-
beat officiū in vniuersitate. vel quid simile requirit
tis tñ his que no. in. c. cuz ecclia sutrina. et ibi Ab.

liij. colum. facit. l. j. §. questu. ff. d. aqua qñ. et est.
¶ Ad pbandū quasi pos. nō sufficit vnicus actus.
sed requirunt plures in his que solent concedi rō
ne amicitie et cuiusdā facultatis. et etiā in plurib⁹ arti
bus requirit qd vtens intendat vti iure suo et dñm
ita fuisse passus. vt. l. j. §. hoc interdicit. ff. de itine.
actuq; pñna. Inno. et glo. vbi. s.

¶ Quidam sunt actus qui etiā pluries et sepe nu
mero solent de gratia cōcedi vt hospitari in domo
alterius et. et tūc nō sufficit pbare exercitium actu
um. vt exemplificat Inno. in. c. bone. ij. de postu. p
la. et in alle. c. cū ecclia sutrina. et ibi Ab. nisi exp̄sse
vtens pbaret tanq; de debito possidere vt ep̄s pñ
dere visitando vel silia. hec tñ materia ē multū ar
bitraria. vt ibi no. Abb.

¶ Vbi pbat possessio diuturna vel longa tollit p
sumptio iniusticie et obfuscat notorietas in cōtrari
um deducta. no. Inno. in. c. ij. de in inte. resti. p
sumptio em̄ est p facto antiquato. vt no. in. c. illud
de p̄sump. qd no. p intellectu. c. ad decimas. de re
sti. spo. li. vj. vt is cōtra quē est ius cōmune audiat
petens restitutionem pbando aliqua ex quib⁹ tol
latur p̄sumptio vsurpationis seu iniusticie. est con
clusio Ab. in. c. cum ecclia sutrina. de cau. pos. et
pprie. xij. colum.

¶ Quasi possessio subiectionis an pbat p p̄statio
nem census. vide. j. subiectionis qñ.

¶ Locatio pbat pos. vbi alius nō possidet. Itē p
bat in p̄iudiciū soluentis et p̄stantis auctoritates
et cōsensum solutioni. no. in. c. inter dilectos. de
fi. instru. et i. c. cū venerabilis. d. reli. domi. Ab. i. c.
cū venissent. d. resti. spo. vbi vide an per pensioē
transferatur possessio.

¶ Ad pbandū possessionē sufficit qd pbent saltem
extrema qd olim possedit quis et nunc possidet. ar. i
l. pe. C. de apochis. li. x. et l. si seruis plurium. ff. d
le. j. et glo. in. c. accedens. de cōuer. coniuga. et glo.
in. c. nolumus. xvi. q. liij. Inno. in. c. olim. j. de re
sti. spo. vbi vide Ab. ix. colum.

¶ Satis pbat se possedisse tpe spoliatiois petēs re
stitutōem si pbat de antiqua possessione. et nūc al
legat possessionē tpe seu die spoliatiois. no. Bar.
in. l. cellus. ff. de vsuca. et Ab. post Inno. in. c. cum
ad sedē. de resti. spo. xj. colū. et idem Ab. in. c. olim
ij. eo. ti. ij. colum.

¶ Qualiter pbeat cōtinuari possessio. vide Ly. C.
de p̄scrip. lon. temp. l. pe. et Bar. in. l. cellus. ff. de
vsuca.

¶ Quasi possessio iurisdictionis seu excōicandi qñ
ter acquirat. et qualiter perdat. ibidem.

¶ Laicus christens in quasi possessione longissimo
tpe eligendi rectore in certa ecclesia tanq; patron⁹
etiā si nō pbeat se eē verū patronū cū sit difficilimū
pbare patronatū antiquū. tñ p exercitiū iuris p̄
sentandi tñ pbat qñ possessio ton⁹ iurispatronat⁹
vt sentit Jo. an. in mercu. in regula qd alicui. d. re
iur. li. vj. q; ex quo nō cōstat qd iurispatronatus per
tinet ad aliū p̄sumendū est qd pertinet ad istū qui
exercuit vnū ius competens patrono tñ. vt singu
lariter. no. in. c. j. de reli. domi. et ibi Abb.

¶ Possessionē vel quasi iurū sacroz pōt ep̄us vt

pars defendere licet non vt iudex. vide. s. ep̄s vo
lens. et s. defendere.

¶ Possessionem iurisdictionis habens in loco vti
plature cum possessione licite pōt ad remouendū
obstaculum sibi paratū irruere tam in psonam im
pedientem q; in ostia et muros loci ita rumpendo
vt libere valeat vti iure suo. qd pbat p. c. olim. ij. d
resti. spo. et c. dilecto. de sen. excō. li. vj. h̄ concludit
Inno. no. et post eū hosti. et Jo. an. i. c. j. d. imu. ec.

¶ Possessionē vel quasi iurium incorpaliū ha
bens in re aliena et sic habet ius in re. si expellat vt
impediatur vti iure suo non solum potest restitui
ad possessionē. vt in. c. cum ecclia sutrina. de causa
pos. et pprie. et c. querelā. de elec. et de vsufu. l. ha
bemus. et l. ij. C. vnde vi. sed etiā incōtinēti vim vi
repellere murū et ostia rūpēdo. et ius seu possessio
nē sua ppria auctoritate recuperare. vt. c. olim. ij. de
resti. spo. et l. aquilus regulus. ff. de dona. h̄ p̄du
dit Petrus d. ancha. no. in. c. j. de imu. ecclie. dicēs
q; nō esset malū dicere qd ille qui habet ius hospita
di in domo alicui⁹ vel ius vsufructus si reperit do
mū clausam vel sepe factū vel aliud impedimentū
possit ppria auctoritate illud remouere p̄testādo
q; p talē remotionē nō intendit p̄iudicare domino
vt no. in simili in. l. si qd in tantā. C. vnde vi. idē te
net et approbat dictā cōclusionē Ab. de secilia i alle.
c. j. h̄ Inno. hosti. et Jo. an. ibi tenēt cōtrariū. quo
rū opinio repbat p Petrū d. ancharano. et Ab. ibi.
¶ Possessionem naturalē rei dicif habere habēs
ius habitationis in resicut habet vsuarius vt. l.
naturaliter. ff. de acqui. pos. et. ff. si vsufruc. pe. l.
vti frui. §. j. stat ergo. regula cuiusq; est licitū defē
dere possessionē suā vel incōtinēti recuperare cum
moderamine inculpate tutele. vt. c. olim. de resti.
spo. et c. significasti. de homic. pōt ergo vsuarius
vel ius habens habitatiois possessionē suam recu
perare ostia frāgēdo et. vt ē cōclusio An. vt refert
Ab. i alle. c. j. de imu. ec. et hanc approbat ibi Ab. p
rōnes vrgentes p̄tra Inno. et alios ibi.

¶ Possessionē non debet apprehendere ppria au
toritate etiā hīs titulū in aliqua re. sed aucte illi⁹
a quo habet cām. siue cōcessio fiat a papa. i. c. pasto
ralis. de p̄iuiile. aut ab ep̄o. de resti. spo. cum venis
sent. idem de illo cui concedit ecclia in titulū qd non
pōt auctoritate sua possessionem apprehendere. de
pben. cum qui. li. vj. nisi p̄cesserit inuestitura. no.
Jo. an. de consue. ex litteris. de elec. transmissam.
idem de eo pro quo lata est sententia vt apprehen
dat possessionem sine auctoritate iudicis. vt. l. mī
les. §. iudicati. de re iudi. de hoc in. c. cū nostris. de
cōcess. pben. et c. cum venissent. de in inte resti. s̄st
nec emptor pōt apprehendere ppria auctoritate pos
sessionem rei vendite. l. si ex stipulatione. ff. d. acq.
pos. et per Bar. in. l. predia. et l. fundi emptor. c. ti.
als puniū penis d. quib⁹ in dictis iuribus. no. p̄e.
de ancha. in alle. c. pastoralis. de p̄iuiile.

¶ Possessionem apprehendendi auctoritate ppria
pōt licentiam dare ille qui confert titulū. vt. c. pa
storalis. de p̄iuiile. idem in venditore. vt. l. predia.
ff. d. acq. pos. et idē in iudice. vt. l. iuste. ff. de acqui.
pos. et vide notabiliter per Inno. in. c. qñter. ij. de

accusa, 7 qd no. in. c. cum nostris. de concess. pben. nam licet qfcs transferatur dominiū ex solo titulo non tñ transfertur possessio. 7 hoc ideo quia habet plus facti q̄ iuris. c. cū nris de cōces. pben. facit qd no. in. l. vt inter diuinū. C. de sacrosan. eccle. 2. l. si mandauero. §. is cui. ff. mandati. doc. i. c. pastora lis. §. allega.

¶ Possessio pōt ex plurib⁹ causis haberi. ff. d. acq. pos. l. possideri. §. ex pluribus. l3 em̄ sit vnū genus possessionis multe tñ sunt eius species. vt. d. l. pos siedere. §. si. 7 sic licet ex pluribus causis p̄t fieri tra ditio rei. ar. ff. de solu. l. cum quib⁹. §. de peculio. ex vna tñ causa dominiū acquiritur. ar. ff. ad. l. falci. fundo. 7. l. si a me. 7. C. locati. l. ad pbarionē. ex q̄ videtur q̄ si aliquis plures titulos sui dominiū assi gnet tamen hoc non pōt ideo succumbit. ar. de cō ces. pben. post electōem. 7. C. de p̄traben. emp. l. iij. et. l. si ancillā. tñ l3 rōe vni⁹ tituli sit dñs effect⁹ rōne alteri⁹ tituli cōpetit ei excepno l3 ille titulus null⁹ esse videat⁹. vt. c. inter dilectos. §. ceterum. de si. in stru. 7 ibi glo. 7 doc. vide. §. bñficiū. x. sup eodem.

¶ Licet regulariter sola possessio nō pdest cōtra p p̄rietatē i iudicio p̄prietatis. vt in. c. cū ecclia sutri na. de cā pos. 7 p̄p̄ie. tñ si possessio ē p̄tra ius iuuā ta ex cōtinua 7 longeva possessione 7 p̄sumptōne alicui⁹ tituli l3 dare nō cōstet de q̄litate tituli sufficit ad repellendū p̄prietatez illi⁹ iuris nisi dare p̄bet defectū tituli p̄sumpti. vt ē casus in. c. cū venissent. de insti. p qd limitat multū. c. cū p̄sone. de p̄ulle. li. vi. vt no. Ab. in alle. c. cū venissent. ij. colum.

¶ Possessio beneficij si ē colorata an pōt alteri con ferri p papam seu executorē v̄l ordinariū. vide. §. collatio. x. si possessio beneficij. cū x. se.

¶ Possessio pōt acquiri etiā sine actu corpali p con fuerudinē que pōt inducere actū p quez artificiose transferat⁹ possessio sine apprehēssione corpali. c. ex litteris. de p̄sue. 7 ibi Ab.

¶ Possessio nō transfert in eccliam ex titu. humili ad transferendū dominiū sine apprehensione pos sessionis nisi hoc ex cōsuetudine inducat⁹. Ab. i al leg. c. ex litteris. super glo. ij.

¶ Possessio data in vna re videt⁹ etiā trāslata oculo vel verbo in alias res. hoc tñ nō habet locuz qñ iudex mittit nunciū vt mittet aliquē in possessionē pluriū rerū. quia si mandatum adimpleuit in vna re alias possessiones non potuit transferre verbo vel oculo. v̄puta dicendo 7 pono te in possessione illaz rex 2c. vt no. doc. signanter Ab. in. c. ex l̄fis. de p̄sue. Nec ob. l. q̄ in eo. de acqui. pos. qz loquit⁹ quando ille qui tradit possessionem verbo v̄l oculo erat i pos. Itē intellige q̄ oculo v̄l v̄bo transfert⁹ possessio qñ alius nō ē i possessione. vt Ab. in. d. c. ex l̄fis. v. colum. vide. j. x. nō sufficit.

¶ Possessio an videt⁹ trāslata ex solo titulo. vide ibidem per Abb.

¶ Possessio tanti t̄pis cui⁹ initij nō est memoria ha bet vim tituli qñ datur capacitas in exercente als secus. colligitur ex. c. quanto. de consue. 7 ibi Ab. in p̄m.

¶ Possessor ex gratia nō acquirit possessionē iuris

qd exercet. vnde si postea nō admittit⁹ ad exercitiū illius iuris nō pōt se dicere spoliatū. quia q̄ grātā concedit quantūcūqz potest illaz reuocare. vt. l. cū precario. ff. de p̄ca. 7. c. si. d. postu. p̄la. xvj. q. iij. cle rici. Ab. in. c. bone. ij. de postu. p̄la.

¶ Possessionem querens requirit⁹ q̄ intendat vt iure suo. vt. l. si. ff. quēadmo. ser. amit. 7. c. cū nris. de p̄ces. pben. Itē q̄ exercuit possessionē sciēte et pariente aduersario. 7 si pluriū interest requiritur sciētia 7 patiētia oim. Inno. 7 Ab. in. c. bone. ij. de postula. p̄la. 7 l. c. cū ecclia sutrina. d. cā pos. 7 p̄p̄e. ¶ Possessio vbicūqz ē contra ius nō p̄sumitur iu sta nisi ex aliquibus cōiecturis iustificetur. tex. no. in. c. ad decimas. de resti. spo. li. vj. facit. l. quēamo dum. C. de agri. 7 cens. li. xj. Abb. in. d. c. bone. ij. de postu. p̄la. vj. co. ium.

¶ Possessio non requirit⁹ in electo confirmato ad hoc vt administret 7 iurisdictionalia exerceat. vide j. prelatus.

¶ Si forinsecus de vniuersitate vult interesse i vni uersitate pōt violenter expelli. qz turbat ipam vni uersitatē i quasi possessione sua. facit tex. in. l. ij. §. hoc interdictū. ff. d. itine. actuoꝝ p̄riua. Ab. in. c. cū yntoniesi. circa si. de elec.

¶ Episcopus qui non recipit ab ecclia subiecta ad pcuratōem debitā pōt frangere ostia domus 7 ec clesie 7 violētē intrare. no. Ab. i. c. j. d. imu. eccle.

¶ Pro possessione antiquiori p̄sumitur. vide. j. p̄sumptio.

¶ Possessio que est contra ius nō debet habere ef fectum restitutoriū contra habentē ius p̄prietatis nisi colorez p aliquā cām p̄babilē. vt. c. ad decimas de resti. spo. li. vj. Ab. in. c. cōstitutis. de ele. 7 in. c. in litteris. d. resti. spo. idē si possessio colorez ex diu turnitate t̄pis. vt Inno. no. in. c. j. de in inte. resti. vide Lapū. alle. xvj. vide. §. executor pape. 7 x. ex ecutor ad conferendum.

¶ Possessio iuris eligendi nō acquirit⁹ nisi interue nientibus tribus. Primo q̄ quis eligat. Secundo patientia eorum qui erant in possessione eligendi. Tertio cōfirmatio electionis p supiorē facta. est cō clusio. Inno. 7 Ab. in. c. cū venissent. d. i inte. resti.

¶ Possessio iuris eligendi qualiter perdatur. vide pulchre per Inno. in. c. cū venissent. de in inte. re sti. 7 per cum in. c. querelam. de ele.

¶ Possessionem nancisci impeditus ppter poten tiam vel dolum aduersarij habet p misso. vt. c. con tingit. de dolo 7 cōtu. sed si p alium impedit⁹ agit⁹ p̄tra eū ad interesse. vt. l. si quis creditore. ff. ex q̄ cau. in pos. ea. q̄ si nō pōt interesse soluere habet⁹ p misso. vt no. gl. 7 doc. in. c. j. de dolo 7 cōtu. si aut nō impedit⁹ dolo aduersarij vel tertij sed vitio rei. et habet⁹ p misso. no. Abb. in alle. c. j. de do. 7 cōtu. Ad apprehendā possessionē pōt iudex constituere p̄ncipalem dūmodo nō reperiat resistētē. als se cus. no. Bar. in. l. iuste possidet. ff. d. acquirē. pos. ar. in. l. nō ex singulis. ff. de re iudi. Ab. in. c. cū vi lecti. de do. 7 cōtu.

¶ Ubi p̄uisio allegat⁹ surrepticia id est per falsas litteras obtena non prius p̄uisus possessionem

nanciscit q̄ de validitate litterarū prius fuerit discussum. ibidē. vbi allegat defectus p̄tatis i puidēte. vt pbat ex his que no. in. c. cū olim. de cau. pos. et pprie. sec⁹ aūt vbi allegatur crimē vel aliud defectus. no. in. c. accedens. de accu. et vide glo. in de. vnica. de sequestra. posset. et Bar. i. l. j. ff. q̄ vi aut clam. Ab. in. c. itē cū quis. de resti. spo. et in. c. cum olim. de dolo et contu.

¶ Actor non admissus ad possessionē sibi decretā p iudicē causa rei seruande vel ab ea expulsus per lapsum anni verus efficit possessor. tex. in. c. cōtingit. de dolo et contu.

¶ In possessionē missio rōne cōtumacie ex primo vel secūdo decreto an et qñ in spūalib⁹ habeat locū vide no. Abb. in. c. contingit. de dolo et contu. v. colum. cum se.

¶ Possideri ac p̄scribi potest beneficium sine legitimo titulo in p̄iudicium contumacis. vide. s. beneficium licet.

¶ In possessionē missio an habeat locum in beneficialibus vbi agitur de beneficio obtinēdo seu obtento. vide plene p̄ Ab. in. c. cōtingit. de dolo et contu. et in. c. eum qui. co. ti. li. vi.

¶ An missus ex primo decreto si deiciat an possit petere restitutōez. et an agat interdicto vnde vi. vt p̄d. no. l. fi. C. de p̄to. pigno. Ab. in. alle. c. cōtingit. circa fi.

¶ Possessionis causa commissa an videtur p̄missa causa p̄prietatis vel e contra. vide plene Ab. in. c. j. de sequestra. pos. et fruc.

¶ Possidēs p̄sumit in dubio bona fide possidere no. glo. in. c. sanctorū. et in. c. si diligenti. de p̄scrip. q̄liter aūt pbat mala fides. no. Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. Ab. in. alle. c. si diligenti. et c. sanctorū. vide. j. pbat mala fides. Si duo p̄bant se possidere eandē rem insoludū cū h̄ sit impossibile sententiā dū ē p̄ eo q̄ h̄z p̄sumptōnem iuris p se. vt. c. l. j. ver. ex p̄missis. de p̄ba. Si aūt duo possident et couenerunt in exercitio ita q̄ locus sit p̄uentioni sententia tur p̄ vtroq̄ cum vtrunq̄ sit possibile. vt. c. cū tu. de testi. Ab. plene in. alle. c. licet. et in. c. audins. d̄ p̄scrip. iij. colum.

¶ In quib⁹ casib⁹ q̄s p̄sumat malefidei possessor. vide. j. p̄scriptio. ver. in quib⁹ casib⁹.

¶ Possessionē vniuersalis iurisdictionis an potest q̄s acquirere exercendo p̄tem p̄ vniuersaliter possidentē. vide. j. p̄scriptio. ver. alio exercente.

¶ Possessio an et qñ trāsseratur in p̄torio pignore vel conuentionali. vide. s. pignus nō sufficit. cūz ver. se.

¶ Non sufficit ad transferendam pos. q̄ nuncius a longe stans ministrat possessionē aut verbis tradat. s̄ oportet q̄ actualiter transferat. no. Anto. i. c. cū aliquib⁹. de re iudi. idē si nuncius tradidit vnā rem p̄ alia. q̄ non trāssert possessionē ad quā acquirendā oportet q̄ actualiter intret. vt. l. licet. et l. possidere. ff. de acqui. pos. no. Dy. in regula sine. d̄ re. iur. li. vj. respectu tñ eiusdē fundi nō est necesse ad acqui. pos. totius vt omnes glebas fundi circū ambulet. s̄ sufficit quālibet ei⁹ p̄tem intrare diu

ti ea mente et cogitatione faciat vt totum fundum possidere velit. vt. l. iij. ff. d̄ acqui. pos. vide. j. p̄scrip̄tio. d̄. alio exercēte. Ab. in. alle. c. cū aliquib⁹. et vide. s. possessio data.

¶ Si inuestitura beneficii sit in cōspectu beneficii post collatōez habitā trāssert possessio. vt. l. q̄ meo. s̄. si p̄vendozem. ff. d̄ acqui. pos. idē qñ nuncius habet auctoritatem possessionem tradendī. q̄ tūc sufficit q̄ oculo tradat etiā si actualiter non intret. no. Jo. an. et Lōpostel. in. c. transmissam. de elec. et Anto. in. c. ij. de cōsue. et ē tex. in. l. j. s̄. non em̄. ff. d̄ acqui. pos. vbi dicit q̄ nō semp̄ ē necesse q̄ corpore et actu app̄hendat possessio sed etiā oculis et affectibus. Item dicunt Jo. an. et Lōpostel. in. d. c. transmissam. q̄ etiā si alius sit in possessione beneficii siue alterius rei transferatur possessio p̄ inuestituram in cōspectu rei habitam. et alius p̄uatur possessione si cōtra illū possessorē prius fuit data iura. ar. in. l. damni. s̄. nō solū. ff. de dam. infec. hoc concludit Ab. in. alle. c. cū aliq̄bus.

¶ Possessio transfertur quasi ex titulo p̄stituti qñ quis p̄cedenti titulo alibi ad translationem rei p̄cipit pensionem de voluntate dñi. vt. c. cū venissent de resti. spo. de quo plene p̄ Ab. in. c. cum bertold⁹ in fi. de re iudi.

¶ Practicam p̄nunciandi sup̄ possessorio cū agit de subiectione. vide p̄ doc. signant p̄ Ab. in. c. suborta. de re iudi.

¶ Possessio colorata et incolozata q̄ dicat. vide Anto. de butrio. no. in. c. cū nostris. de cōces. p̄ben. et Lapus alle. xvj. als. c. iij.

¶ Possessio filiationis nō tollitur negatiōe parentū eū esse filiū. vide. s. filius exstans.

¶ Possessio licet p̄datur p̄ sequestrationē voluntariam iuxta no. in. c. j. de sequestra. pos. et Ly. in. l. vnica. C. de phi. sequestra. et Bar. in. l. interesse. d̄ acqui. pos. nō tñ perduntur beneficia cōpetētia possidentē tempore sequestra. puta quia sibi nō incumbat on⁹ petendi seu probandi aduersario nō probante q̄ est bene notandum. no. Ab. in. c. examinata. de iudi. v. colū.

¶ Possessionis et p̄prietatis cā an debet corā eodē vel diuersis iudicibus terminari. vide. s. iudex cā possessionaria.

¶ Possessio dicit momentanea aptitudine et non actu. quia possibile est parū duratura sicut et l. ad hā dicit penalis aptitudine et non actu. quia non semper penalis sed pōt esse penalis. insti. de noxa. act. s̄. is qui autē. Ab. in. c. j. de cā pos. et pprie.

¶ Eo ipso q̄ quis sciēte et patiēte eo ad quē p̄tinet exercet actū qui defacili gratiose cōcedi nō solet videt exercuisse intendens vti iure suo. et ex hoc acquirit quasi pos. exercendi decetero illud ius est. cā i. c. cū ecclia sutrina. q̄d no. p̄ intellectu. l. fi. ff. quē admo. ser. amut. Ab. ibi. j. colum.

¶ Possessionē ciuilē habens si ingredit naturalē vacantem nō dicit de nouo acquirere possessionē sed pōt p̄tinuare suā pos. ciuilē cū naturalis seu corporalis possessio sit accessoria ad ciuilē. facit. l. si id q̄d. ff. de acqui. pos. et colligit ex. c. cū venissent.

de resti. spo. z ibi Abb.

¶ Possideri nō pōt hō liber sine aliquo titulo a iure approbato licet de facto traducat ad domū. vt. c. ex pte. de resti. spo. z. l. qui vniuersas. ff. de acqui. pos. z p cōsequēs nō pōt liberi hoīs peti restituio. qz ibi nō fuit pos. non potest accedere spoliatio. vt in. c. ad dissoluendū. de despon. impu. Ab. in alle. c. ex parte. f. colum.

¶ Possessionē si apprehendat monasteriū alicuius monachi apprehendit p cōsequēs pos. sine alia apprehensione reali oīm que habebat ingressus. no. glo. in auē. si qua mulier canonizata. xix. q. ii. Ab. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. viij. colum.

¶ In acquirenda possessione iuris in psonis seu etiā seruitutibus necessaria ē intentio acquirentis et illius cōtra quē acquiris. vt. l. si. ff. quēadmodū ser. amit. z Inno. in. c. bone. ij. de postula. pla. z in l. ij. C. de serui. z Inno. in. c. dilectus. d. capel. mo. Ab. in. c. olim. iij. de resti. spo. iij. colum.

¶ Possessio pbat̄ continua etiā si testis nō deponat de quolibet momento. vide. j. testis qui in dicto suo.

¶ Quādo licet alicui sua auctoritate ingredi i possessionē. z qñ in ea sit defendendus. vide Bal. i. l. si. C. d. edic. di. hadri. tol.

¶ Qui pbat possessionē in principio z in fine psumitur medio tpe possedisse. nam per extrema colligitur mediū. no. Bar. in. l. celsus. ff. d. vluca. z gl. in. c. volumus. xvi. q. iij. Ab. in. c. accedens. de cōuer. coniuga.

¶ Possidens seu exercens certa iura solū p̄scribit in illis q̄ exercuit. vt. c. auditis. z. c. cū olim. d. p̄sc̄p. et gl. z Bar. in. l. j. §. si q̄s. ff. de itine. actus priua. vbi p̄tendēs habere iurisdicōnem in loco tātū obrihet quāruqz pbat se exercuisse. z non amplius. ex q̄ infert Bar. q̄ si inferior a principe dicit se h̄re potestatem exigendi vectigalia ex p̄scrip̄tione solū obrihet in illis rebus in quibus pbat se exercisse. z optime facit. c. cū cōingat. de dec. q̄b̄ habet locū qñ locus in quo quis p̄tendit iura ista possidere est sub diocesi seu dominio alterius. qz tunc possessio non extendit̄ ad articulos nō possed̄os. sed si locus ille nō cōstat q̄ sit in diocesi. vel in iurisdicōne alterius tunc p̄ possessionem seu exercitiū vnius actus probat̄ pos. vniuersalis iurisdicōnis i oībus. vt no. in. c. j. de reli. domi. z ibi Inno. z Ab. z vide no. p Inno. in. c. dilectus. de capel. mona.

¶ Possessio nō pōt pbari p locationē cum pōt fieri p eum qui nō possidet. vt. l. nemo. C. loca. nec pbat̄ h̄ esse z. C. de pba. l. nec natales. §. si tanto tpe locauit quis rem q̄ sufficit ad p̄scrip̄tōnem sufficit qz detinēs psumit possidere. vt no. Inno. in. c. cū olim. de priuile. no. Ab. in. c. cū venerabilis. de reli. domi.

¶ Rōne possessionis iuris q̄b̄ habeo in aliqua re possum vendicare totā rem qñ nō possum meo iure vti nisi relaxet tota res. vt no. p Ab. in. c. examinata. de iudi. z facit q̄b̄ no. in. l. qui tabernas. ff. d. p̄raben. emp. z Ab. in. c. j. de imu. ecclē.

¶ Nō oīs possessio facti inualidat lras de ea men-

tionem nō facientes. vnde si dare cōstat beneficiū vacare si ē necesse q̄ de tali possessione facti fiat mētio. nec tex. c. cū nostris. d. p̄ces. p̄ben. loq̄t̄ d̄ ea possessione que habet plurimū facti. z minimū iuris. §. ex ea que p̄tendit̄ ex cā legitima. z potius cōstitit i facto vtrū sit legitima quia ius sup̄ ea apte non disponit. vt pbat Ab. p aliquas rōnes no. in alleg. c. cum nostris. v. colum.

¶ An z qñ pōt quis cogi ostendere titū. sue pos. vide d. collatio. ver. ad petitionem.

Positio

¶ Positio criminose an quis teneat respondere no. Inno. in. c. dudū. ij. d. ele. tex. z glo. in. c. j. z ij. de cōfes. li. vj. z in. c. ij. de testi. co. li. aliquid in de sepe. de ver. sig. plene p Ab. in. c. pe. de iura. calū.

¶ Positio criminose tenet inquisitor r̄spondere si pcedat p inquisitionē ex mero iudicis officio si id de quo querit̄ ē publicū seu famosum alis secus. Secūdo no. q̄ ad instātiā p̄tis necessario si ē r̄spondendū positioni criminose nisi id de q̄ q̄rit̄ sit famosū z impediāt ordinis executōem seu b̄nificij retentiōem d̄ q̄ agit nec venit imponēda pena tp̄alis. has duas p̄clusiones fūdat Ab. no. m. c. cū sup̄. d. p̄ces. in fi.

¶ Positioib⁹ cōtumaciter nō r̄spondēs p cōfesso nō habet nisi tria cōcurrant. Primo q̄ post litis cōtestatōem sit iussus r̄spondere. Secūdo q̄ sit iussus a iudice z sit in p̄ntem. Tertio q̄ absqz rōnabili cā recuset. no. Bar. in. l. ij. §. q̄ si actor. C. de iura. calum. nec sufficit iussus nunciij missi a iudice. vt in. c. ij. d. iura. calum. li. vj. nam sola monitio iudicis h̄z vim p̄emptorij nō sic monitio nunciij licet fiat de p̄cepto iudicis. vt tex. cū glo. in. c. venerabilibus. §. secus. de sen. excō. li. vj. idem intelligo de interrogatōnibus que iussu iudicis fiunt ad p̄paratōnē iudicij. no. Ab. in. c. cum cām. de iura. calum. ix. colum. v. de Bal. in. l. j. z. ij. C. quō z qñ iu.

¶ Et si i positioib⁹ cōtumax i nō r̄spondēdo ex legis dispositōe habeat̄ p cōfesso nō tñ in cōnēti iudex pōt sup̄ principalib⁹ ac sup̄ eo sup̄ quo facta fuerūt positiones p̄nunciare ac si interuenisset vera confessio. sed ē necesse q̄ iudex prius p̄nunciet cū contumacem in r̄spondendo z nolle r̄spondere sine rōnabili cā. debet em̄ iudex prius satisfacere delictū suum anteqz habeatur p cōfesso. vt ē no. tex. in. l. eius q̄ delatorē. C. de iur. fisci. in prin. z hoc tenet Bar. in. l. ij. §. q̄ si actor. C. de iura. calum. facit tex. in. c. cū cōtumacia. de here. li. vj. Et no. q̄ cū ista confessio censetur ex delicto istius cōtumacis si ip̄e decedat anteqz sup̄ delicto p̄nunciat̄ hec pena non transiit ad heredes. vt alle. l. eius qui. quia requirit̄ sententia. no. Bar. in alle. §. q̄ si actor. secus si pena eēt inflicta ip̄o iure. qz tunc etiā ante declaratiōem trāsit ad heredes. z afficit eos veritate inspecta ex quo statim fuit pena cōmissa lz requirat̄ sola declaratio pbat̄ p. c. ij. d. p̄sc̄p. li. vj. z alle. c. cum cōtumacia. z Ab. in. c. cum cām. de iura. calū. x. colum. idem tñ Ab. in. c. si. e. ti. tenet q̄ si p hec verba cadat a causa vel habeat̄ p cōfesso non requirit̄ declaratio. de q̄ d. cū videat̄ tex. in cōtrariū in. l. ij. §. si autē reus.

C. de iura. calum. ex quo concludit q̄ incōtinenti potest iudex ferre sententiā super p̄ncipali absq̄ alia pronuntiatione super delicto contumacie in non iurando r̄.

C. Positio hominis habens aliquam partem falsitatis siue in numero. siue in qualitate p̄t rota negari. de p̄mo glo. in. c. si. de cōfess. li. vi. z in. c. ij. d̄ testi. eo. li. p. l. is qui ducenta. ff. de re. du. idem tenet Spec. in. ti. de lit. p̄f. s. nūc videndū. post p̄n. et in ti. de positione. s. vij. x. xi. de secūdo ibi p̄ eundem Spe. et idē Jo. an. in alle. s. nunc videndū. in addi. Spe. in actione seu petitione in qua plus debito petitur. vt in iure. s. alle. Bar. in. l. i. s. si si pulanti. ff. de ver. obl. z in. l. si quis cuz totū. ff. de excep. rei iudi. z in. l. si is qui ducenta. s. vtrū. ff. d̄ re. du. tenet p̄trariū q̄i penio seu positio h̄z aliqd falsitatis in quantitate seu in parte summe. nā per iurū est qui negat simpliciter totū si debet p̄tem. vt no. Pe. z Bar. in alle. l. si quis cū totū. no. Ab. in. c. vnico. de pluspetitionib⁹. vij. colum.

C. Positionem simpliciter confessus an videt̄ confiteri qualitates alias. vide. s. cōfessio. ver. si quis. confitetur.

Populus Plebs

C. Decem hoies faciunt populū seu plebē qd̄ facit ad statutū quo v̄tas cōgregatio p̄li si t̄i hoies sūt equites sufficiunt pauciores ad faciendū gentem. no. glo. z doc. signanter Ab. in. c. j. de elec.

C. An de populo p̄sumunt̄ existere aliqui nō habētes sincerā fidē sed potius p̄cio z mercede corruptibiles. vt ē tex. z ibi Ab. in. c. ij. de elec.

C. Populus p̄ viam supplicationis p̄t instare episcopis vt habeant clericum curatum eis gratum z benignū. ar. lxx. di. c. j. no. Ab. in. c. q̄ dei timorem de sta. mona.

Postulatio

C. Postulantes scienter indignū sunt ip̄o iure p̄uati prima vice p̄tate postulādi z eligendi. Jo. an. in. c. j. de postu. pla. z ibi Ab. x. colū. vide. c. gratū. eo. ti.

C. Postulatio quoruplex. vide ibi Ab. si. colum.

C. Postulatio q̄i p̄ferat electioni vel ecōtra. Abb. plene in. c. scriptū est. de cle.

Potestas

C. Potestas data prudentie alicuius ad quid extēdatur. vide. s. cōmissio.

C. Potestas eligendi p̄latum an p̄t laico conferri vide. s. electio.

C. Potestas exercendi iurisdicōem seu eligendi q̄i deuoluat de capitulo ad ep̄m vel ecōtra. vide no. per Ab. l. c. irrefragabili. s. j. de offi. ordi. iij. colū.

Prebenda

C. Prebenda est nomen iuris quia nō t̄m ex possessionib⁹ z ex redditib⁹ cōstituit. sed ex iure canonicatus cui annexū et iungitur. ideo nō valet plurimum canonicorū electio ad vnā p̄bendā. s. vt vn⁹ ha-

beat dimidiā. z alter aliā dimidiā. no. in. c. cū. Ab. de consti. ex vna t̄i p̄benda p̄t fieri due. vt. c. vacare. de p̄ben. qd̄ h̄z locū in ecclesijs dūtatur vbi sūt distincte p̄bende. vt. c. dilecto. eo. ti. no. Jo. an. i. c. maiorib⁹. eo. ti. de p̄ben.

C. Canonicus p̄bendatus non dic̄t habere administrationem. qz p̄benda dat canonico nō vt sit q̄i tutor vel pcurator. s. vt inde viuat. z iō appellatur b̄nficiū p̄sonale. s. ecclia cōfert alicui vt sit tutor vel administrator ecclie. vt. c. fraternitātē. de dona. qd̄ facit ad no. in. c. p̄tri. de offi. ordi. li. vj. no. Ab. in. c. nouum genus. de deci. iij. colum.

C. Prebende in ecclesijs licite assignant̄ laicis pauperibus nobilib⁹ p̄textu paupertatis vel alicui⁹ seruitij tp̄alis. no. Cōpost. in. c. cū. Ab. de cōsti. quod placet ibi Ab. z allegat. c. possessiones. xvj. q. j. vbi ecclia p̄t cedere pauperib⁹ vsufructus possessio nis alicuius. nā ecclia d̄z sua bona paupib⁹ cōicare xvj. q. j. generali.

C. Prebende vacature p̄missio p̄t fieri iam recepto in canonicū q̄nūc q̄ facultas se obtulerit. vt. c. relatū. d̄ p̄bē. als aut̄ si in canonicū receptus nō ēet nō valeret nisi auctoritate pape mandaret̄ fieri. vt ibi no. Jo. an. post Inno.

C. In p̄benda p̄fertur receptus in canonicū p̄ l̄as pape ei qui ante erat receptus p̄ capitulū z p̄latum etiā si ei ēet p̄missa p̄ia vacatura q̄nūc q̄ facultas se offerret. nec p̄t cōtra l̄as pape opponi de surreptione p̄scriptū p̄ capitulū. vt voluit Inno. in. c. relatū. d̄ p̄ben. qz daret̄ materia capitulo illudēdi pape z ei⁹ p̄tātē vsurpandi p̄tra id qd̄ habet. d̄ ali. iudi. mu. cau. fac. c. j. de offi. delega. q̄ trāslatōem. ceteris em̄ parib⁹ p̄fer̄ h̄is auctoritatē aplicā. de maio. z obe. per tuas. de p̄ben. si a sede. li. vj. no. Jo. an. in allega. c. relatum.

C. Prebendā habens p. x. annos si modo spoliatur est ea de facto vel d̄ iure vt forte quia debebat̄ alijs si modo inuenitur aliqua vacans danda est sibi et nō alijs. p̄ quib⁹ est scriptū. ar. vj. q. j. pastoralis c. si cleric⁹ de p̄ben. li. vj. Jo. an. in. c. relatū. d̄ p̄bē.

C. Prebende si sunt distincte vel nō an p̄t opponi contra impetrantē de statu facultatū ecclie z cui incumbit onus p̄bandi an excipienti q̄ facultates n̄ sufficient. vel an impetranti q̄ sufficiat. vide Ab. i. c. quoniā. de vita z hone. cle.

C. Prebenda nō p̄t cōferri laico nisi primo separat̄ a iure canonicē. no. Ab. in. c. maioribus. d̄ p̄bē.

C. Prebenda vacans si cōferat̄ secundo recepto p̄ capitulū vel papam an valet collatio. vide. s. collatio. x. capitulū. z. s. canonicū. x. p̄benda.

C. Prebenda distincta distinguit̄ in certis redditibus z possessionib⁹. portio x̄o p̄uilegiata ē q̄i oēs redditus sunt cōmunes. z p̄cipiunt̄ p̄ vnū loco capituli. z in fine anni fiunt certe portiones s̄m p̄uilegium seu statutū ecclie z cuilibet datur portio sua secus q̄i portiones sunt incerte z indeterminatē. no. Ab. in. c. dilectus. j. d̄ p̄ben. z vide effectū hui⁹ differētie. s. canonicus. x. receptus in canonicū.

C. Prebenda si cōsistit non solus in tp̄alitate s̄ etiā in iure spirituali. vt quia prebende z canonicatus

sunt connexti tunc appellat. B ius pbenale vnicus et indiuiduū. et sic intelligit. c. dilectus. de preben. sed vbi prebenda consistit in mera temporalitate. quia non est annexa iure canonie tunc non videt repugnantia si prebenda per se est sufficiens duobus quo minus possit dari duobus quod admodum omnes canonici possunt viuere cōter ex redditibus ecclesie simul collectis. sine maxima tñ causa hoc fieri nō debet. no. Ab. in. c. tue. de pben.

¶ In ecclesia in qua non est numerus pbenarum nō ē dare vacatōne alicuius pben. nā vacatō dicit respectu existētie et numeri. et idem in canonicis. vñ in ecclesia nō habente numerū canonicorum statim recipit qd in canonicū creat quoddā ius d nouo qd extinguit cū psona. vt colligit ex tex. c. dilecto. de pben. secus ē in ecclesia habēte numerū. qz tunc mortuo vno ex canonicis vacat ius illius. no. Abb. in. alle. c. dilecto.

¶ Ad hoc vt ex vna pbenā pstituant plures oportet necessario qd cōcurrant quattuor. pmo qd diuidentes seu cōstituentes hoc intendat. vt colligit ex. c. dilecto. de pben. §. pterea. Secūdo vt fiat d cōsensu capituli. nā qñcunqz alterat status ecclesie debet haberi cōsensu capituli. ar. in. de. c. l. j. d. re. eccle. nō alie. et facit qd no. Ab. in. c. nouit. de his qd fiunt a p̄la. Tertio vt subsit cā rōnabilis illam diuidēdi. puta defectus canonicorum. et augmētatio cultus diuini. Quarto vt redditus cuiusqz prebende sufficiant cōpetenter cuiqz pbenato. vt. c. vacante. de pben. vbi hoc no. Ab. in. prin.

¶ Per mandatū apostolicū puidendo sup canonici. et pbenā non afficitur prebenda vacans vel vacatiua quo minus collatio alteri facta p habētē aī potestatem conferendi teneat. lz secus sit i iam recepto in canonicū auctoritate apostolica. naz ex tali receptione prebenda vacans afficit adeo vt nō teneat collatio alteri facta. vt. c. si postqz. d. pben. li. vi. no. Ab. in. c. dilectus. ij. de pben. j. colum. idēz no. ipe in. c. cōstitutus. d. pben. vide. s. collatio. x. si scribit.

¶ Licet recepti in canonicos auctoritate capituli si habeāt ius affectiuum ad pbenas vacaturas tamen si capitulum confert pbenā vacantem ei qd non fuit pmo receptus vel extraneo tenent pmo recepto puidere d redditibz ecclesie. vt. c. dilecto. ij. de pben. eo qd cōtempserūt pceptū legis canonice que vult vt recepto in canonicū puideat de pbenā. vt. c. relatū. de pben. no. Inn. in. c. statuimz. de maio. et obe. et qz hoc dictū p̄ma fronte videt durum. Abb. in. alle. c. dilectus. quia sit extensio dispositionis penalis forte ad casum non habentem per oīa idētatē rōnis cum grauius sit saltem qd ad penam inferendam cōtēnere pceptum legis viuē qz mortue. vt in. l. celsus. ff. d. arbi. et no. Bar. in. l. amplius. ff. rem ra. haberi. tñ illud cōmendat Abb. ppter auctoritatem Inno. et quia videtur satis equum.

¶ Prebende ecclesie cathedralis si efficiūt tēues seu paupes pōt eis annexere seu vnire episcopus capellas seu ecclesias parochiales. reseruata tamē

ipoz pbyteris cōgrua portione. vt est tex. in. c. exposuisti. de pben. ista em videt euidens necessitas ecclesie. idem ppter eius vilitatē nō tamē debet cōsiderari p̄rogatiua psonarū in tali vnione seu annexione licet in dispensatione pape circa plurima beneficia possit cōsiderari. vt. c. d. multa. eo. ti. in. fi. nec per talem vnionē debet alterari status ecclesie que vnif. quia more solito tenet clericus in ea deservire. qd intelligo verū si redditus sufficiūt canonico et pbytero ecclesie. als aut tenet epus subuenire de redditibus suis. facit. xij. q. ij. c. cōcessio. et. c. quattuor. no. Ab. in. alle. c. exposuisti. ij. colū. vbi dat aliud remediū vltra viā vnionis vt statuāt pensio de redditibz ecclesie vel capelle soluēda canonico nam licite pōt epus cōsentiente suo capitulo constituere pensionem ex redditibz ecclesie abundantis p̄soluēdas singulari canonico. facit. §. quia vero. c. extirpande. de pben. a cōrrario. et facit. c. j. de re. eccle. nō alie. li. vi. qd cōmendat Ab. in. alle. c. exposuisti. ij. colum. vide. j. vniri potest.

¶ Prebenda nō iuste diuisa nō p̄t quis petere partem alij assignatā sed p̄ diuidēte agat ad integritatē. tenet ergo diuisio licet fieri si debeat. vt colligit ex. c. cū cām. de pben. et ibi per Abb. et p̄eum in. c. maioribus. eo. ti.

¶ Prebende integratio potest fieri ex bonis cōibz si sint. vt in. c. cuz. Ab. de consti. Item ex redditibz supercrescentibus vt ibi. Item ex pbenā vacante dūmodo sufficiat canonico ibi instituēdo. vt. c. vacante. de pben. no. Ab. in. c. cū cām. de pben.

¶ Prebende quedam sunt sacerdotales. quia forte fm cōsuetudinē sacerdotes tñ ad illas. pmoueri debent vel hñt onus sacerdotale annexū vt assūpti ad illas teneant pmoueri ad sacerdotiū annexum. vt colligit ex. c. cōstitutz. de cōces. pben. et ibi Ab. in. prin. et vide de hac materia in. c. j. de insti. et qd le. et no. i. de. vt hi qui. de eta. et quali. et i. c. cui d non sacerdotali. de pben. li. vi.

Preceptum

¶ Precepta moralia mystica seu figuralia vel ceremonialia an pōt tolli seu derogari p cōsuetudinē vel p ius positū. vide plene p doc. et p Ab. in. c. si. de consue. ij. colum.

¶ Preceptū de soluendo vsqz ad certū terminū fit per iudicē contra reum cōsententem debitum ante petitionem. vide. s. lis.

¶ Preceptū pōt fieri sine causē cognitiōne in his qd spectant ad officiū superioris. vt no. in. c. ad aures de temp. ordi. est tñ notādū qd lz nō exigat causē cognitiō tñ pceptū factū extraiudicialiter sine causē cognitiōne non transit in rem iudicatā. vt ē tex. cum glo. in. c. ex pre. de ver. sig. et Bar. in. l. nō fatef. ff. de confes. facit. c. concertationi. de apel. li. vi. ex quo inferitur fm Inno. et Ab. in. c. cum venissent. de in. inte. resti. qd qñ iudex excedendo iniuste metas sue potestatis aliquid p̄cipit p̄i sine causē cognitiōne tale pceptū non astringit partē quātrūqz taceat. et si appellet. qz tale pceptū ē nullū. vt i regula ea qd sūt. d. re. iur. li. vi. vid. j. p̄nceps i expectatibz.

Precepta negativa lz obligant semp ⁊ ad semp. qz phibent act^o peccatorz qⁱ oī tpe sūt mali. sⁱ iure iur. et si pps. tñ pcepta affirmatiua qⁱ inducūt act^o virtutū non quolibet tpe de necessitate fieri debēt sed debitis tpbis. ⁊ seruatis debitis circūstantijs que sp dñt interuenire ad hoc vt actus sit virtuos^{us} est no. Ab. in. c. nouit. sⁱ iudi. x. colum. ⁊ vide doc. signāter ppe. sⁱ ancha. in. c. q^o qdā. de peni. ⁊ remis.

Precepte sicut pōt ep̄s clerico in virtute obediētie. sic dñs vasallo sub debito fidelitatis quo ad ea que spectant ad feudū. de forma fidelitatis vide. c. ego. 118. sⁱ iureiur. xxij. q. v. c. de forma. no. in. c. ex transmissa. de foro cōpe.

Preceptū p̄t p iudicē fieri sine cause cognitōe iustificatū tñ vt videas si senseris te grauātū cōpare as ⁊c. no. glo. in. l. sⁱ pupillo. sⁱ. meminisse. ff. sⁱ no. ope. nun. ⁊. c. ex pte. i. de ver. sig. vide Bar. in. l. j. C. de execu. rei iudi. Ang. i. d. sⁱ. meminisse. ⁊ Spe. in ti. de cita. sⁱ. iam de citatione. sⁱ. si ergo. ⁊ Ab. i. c. j. de cā pos. ⁊ pprie. vide. j. requisitio.

Precepta figuratiua veteris testamenti seu continentia cer. monias nō sunt hodie seruanda. sec^o de pceptis instruentibus mores. vt est illud hono. ra patrem ⁊c. de quib^{us} vide tex. cū glo. vi. di. sⁱ. ex his. ⁊ p Ab. in. c. si. de cōsue. vt ip̄e Ab. refert in. c. vnico. de purifi. post partū.

Preceptū factū per pncipem alicui^{us} vices gerētū an videt ei scribere tanq^{am} alterius prātē gerētū vel pōt adimpleri p principalem. vide. j. vices.

Precepto plati an ⁊ quō debeat subditus obedi re si est malū pceptū vel dubitaf. vide glo. no. in. c. ad aures. de temp. ordi. ⁊ ibi Znno. no.

Precium

Precium rei censet eodem iure cū ip̄a re in vni uersalib^{us}. vt in petitōe hereditatis. ⁊ succedit in lo cum rei. vt. l. sed si rē ⁊ p̄ciū. ff. de peni. here. ⁊. l. im perij. sⁱ. si. cū. l. se. ff. de le. ij. secus in p̄ticularibus. vt. l. qui vas. in. ff. de fur. no. in. c. inquirendū. sⁱ pecu. cleri. Ab. in. c. ij. vt lit. penden. iij. colum.

Preciū rei vendere vel mutuate seu ei^{us} extimatio vel interesse qualiter pbatur. vide plene p Glo. i. l. si seruū. ff. ad. l. aquilā.

Preciū rei pbat ex qualitate rei. ⁊ quātitate red ditū. vide no. glo. p doc. approbatā in. c. cū cām sⁱ testi. vbi no. Jo. cal. ⁊ Thico. sⁱ manie. q^o extimatio rei p̄t p testes p instrumēta p p̄fessionē p delationē iuramētū p inspectōne oculoz p p̄iecturas ⁊ p accidē tia pbari sic ē rei q̄litas quātitas cōis vēditio rez et similiū que debent p̄siderari. no. Jo. an. in. c. cū cām. de emp. ⁊ ven. ⁊ Bar. in. l. si seruus. ff. de con di. fur. ⁊ in. l. p̄cia. ff. ad. l. fal.

Predicatio

Predicatio nedum est vtilis sed necessaria p̄po. est em̄ officiu^{us} q^o p̄ncipaliter p̄tinet ad ep̄m. vt. c. j. de censu. li. vi. ⁊. x. q. i. c. placuit. ⁊. c. ep̄m. ⁊ quili bet rector ecclie parochialis hz officiu^{us} p̄dicadi i ec clesia sua. nec p̄t p̄dicare q^o curā aiay si hz. no. i. cle. j. sⁱ regu. ⁊ de. dudū. sⁱ sepul. fratres vero medicā

tes hñt ex priuilegio pape. Ab. in. c. inter cetera. sⁱ offi. ordi.

Predicator magis debet vitā habere q^{am} sciētiam qz longepius p̄ficit p̄dicator ex boni opis p̄dicatō ne q^{am} doctrine. vnde Seneca. longuz iter p p̄cepta breue ⁊ efficax p exempla. nō tñ sufficit vita sine sci entia ppter multos errores qui q̄siq^{ue} oriuntur ex defectu scientie. no. in. c. inter cetera. de offi. ordi. et ibi Abb.

Predicare nō p̄t religiosi infidelib^{us} nisi habeāt licētiā superioris. ⁊ auctoritatē sedis apostolice. vt c. q^o sit. de iude. ⁊ ibi Ab.

Predicandi officiu^{us} est officiu^{us} cure iō nō p̄t con tēnere illi qui hñt curā aiay. vt no. glo. in. pe. j. de regu. vñ fratres medicātes de iure cōi nō p̄t p̄di care. qz nō hñt curā aiay licet eis cōpetat ex priuile gio audire confessiones. vt de. dudū. sⁱ sepul. Ab. i c. q^o sit de iudeis.

Precentores

Precentores a quib^{us} debeāt institui. ⁊ q^o sit co ruz officiu^{us}. ⁊ cui cōpanf. ⁊ an p̄t agere vel desen dere p domib^{us} sibi deputatis. vide plene p Znno. et p Abb. post eum in. c. cū deputati. de iudi.

Predo

Predo. vide. sⁱ. fur.

Non hz euentus sordida preda bonos. hosti. ⁊ Jo. an. post Quidiū in. c. pcuratōnes. de censu.

Prelatus

Prelatus cōfirmatus si alius ē in pos. plature lz iniuste nō pōt administrare. nec iurisdictionē exer cere nisi inducat in possessionē. qz secus faciēdo ef set spoliare possessionē pp̄ia auctoritate q^o non licet. vt. c. eū q^o sⁱ pben. xvj. q. vi. placuit. doc. in. c. p venerabilem. q^o si. sint legit. si aut platura vacat ⁊ nemo ē in possessione illi^{us}. ⁊ tūc post cōfirmatōnes est illicitū administrare. nec ad hoc requirit inue nitura. nec installatio. ad h^{oc}. c. quāto. lxiij. di. q^o no. dicit q^o p electōem daf p̄as in habitu p cōfirmatio nē sⁱo daf in actu. dñi de rota decis. iij. Abb. in. c. transmissam. de elec. iij. colū. ⁊ idē Ab. in. c. cū sup de cā pos. ⁊ pprie. iij. colum. vide. j. platus post cō firmatōnem.

Prelatus cōfirmatus nō pōt administrare ante q^{am} habeat litteras apostolicas super sua p̄motōne vide. sⁱ. electus.

Prelatus post cōfirmatōnē etiā anteq^{am} corpales possessionē apprehendat pōt petere restitutōnē rerū ip̄ius beneficiū. ⁊ alias actōnes intentare. quia tūc agit noīe beneficij. ⁊ nō noīe suo. ideo satis est bñficiū fuisse i possessionē illaz rez. no. doc. in. c. cū super. de cā pos. ⁊ pos. pprie. ⁊ ibi Ab. iij. ⁊ dñi de rota decisio. iij. q^o ip̄i limitāt verū si nullus alius sit in possessione beneficij nō tñ pōt platus aī app̄ bensam possessionē corpalem restitutionē suo no mine petere. vt Ab. vbi. sⁱ. vide. sⁱ. platus p̄firmat^{us}

Prelatus p̄firmatus pōt administrare aī instal tōnē seu inducōnem in possessionē corpales. vt. c.

transmissam. de elec. 7. si in tutore q statim admittatur cum sit se esse datum tutorem. de quo in l. 1. ff. de admitt. tuto. installatio autem non requirit nisi ad solennitatem. non autem quo ad substantiam administrationis. vel est de necessitate quoniam hoc habet consuetudo. vt c. ij. de p'sue. Ab. in. c. cum super. de cap. pos. 7. pprie.

Prelatus si dicat omnes rerum ecclesiasticarum s. procurator vt. c. ij. de dona. non in ex toto prelatus equipatur procuratori nec etiam tutore. s. amplioris et nobilioris partes quam tutor vel procurator habet. vide gl. quam tenebis me in. v. q. ij. i. si. Ab. i. c. edoceri. d. rescript. vid. s. abbas

Prelatus an possit sine capitulo vel conventu constituitur procurator vel iconomus super rebus ecclesie. vide. s. abbas.

Prelatus an possit ratificare gesta p. conventum. vide. s. abbas.

Prelatus debet esse promptus in visitando et puniendo inobedientes subditos. c. quanto. ij. q. v. Ab. in. c. s. de postu. pla. ij. colum.

Prelatus an possit eligi in prelatum cui ad hoc collata potestas. vide. s. electio.

Prelatus ad quem spectat p'visio beneficij et eius confirmatio an possit unico actu se expedire. vide. s. eps

Prelatus est onus et propter administrationem est honor. vt. c. qui episcopus. viij. q. 1. 7. c. estote subiecti xcy. di. Ab. in. c. qualiter. de elec.

Prelato male administranti debent canonici resistere. vide. j. presumptio.

Prelato an liceat habere homines armatos p. executionem iusticie. vide. s. eps.

Prelati inferiores an possint fines suas executioni mandare vel debeant ad superiorem recurrere. vide plenep Ab. in. c. si quis contra clericum. de foro compe. 7. tangit in. c. cum ab ecclesiis. de offi. ordi.

Prelati inferiores episcopo licet habeant iurisdictionem in suis de collegio causa tamen non obvenit exclusio episcopi s. accumulative ad episcopum. ita quod isti non faciunt gradum sed episcopus cooccurrit tanquam generalis ordinarius. 7. isti inferiores tanquam speciales. ex quo inferitur quod valet absolutio facta ab episcopo de excoicatione lata ab inferiori. vt no. peludit Ab. in. c. ab ecclesiis. in fi. d. offi. ordi. vide. s. iurisdictionem non habent.

Prelatus an debeat defacili penam pecuniariam imponere. vide. s. penam pecuniariam.

Prelatus etiam inferior possit agere p. ecclesiis sibi subiectis. ad quod facit cle. j. de rescript. Ab. in. c. j. de offi. iudi. vide. s. eps agit.

Prelato excedenti metas sui officij non tenet subditus obedire. vide. s. obedire non tenet.

Prelatus tepidus in iusticia exequenda possit deponi a sua dignitate. vt. c. ij. de treu. 7. pace. facit. c. si quis abbas. xviij. q. ij. 7. negligencia prelati est peccatum mortale. no. glo. in. c. ea que. de offi. archi. 7. idem de dissimulatione. vt no. glo. in. c. clericos. de immu. eccl. de. li. vj. Ab. in. alie. c. ij. de treu. 7. pace.

Prelatus an possit transigere vel compromittere super re ecclesie. vide. s. compromittere non possit. 7. j. transigere potest prelatus. 7. ver. transigere non possit.

Prelatus qui negligit ecclesie acquirere ubi potuit tenet ad interesse lucris cessantibus. no. glo. in. c. si. q. iij. 7. q. ij. q. ij. s. si. imo contra prelatum qui passus est p'scriptiones seu contra eius heredes possit ecclesia agere ad emendandum dampnum. vt. l. quicquid. C. de arbi. no. Ab. in. c. j. de i. inter. resti. vide Ab. in. c. ij. d. p'scrip. circa principi.

Prelatus si damnificat ecclesiam in iudicio vel extra an potest ecclesia contra eum agere vel rem vendicare. vide. s. administrator necessarius.

Prelati delictum an et quoniam nocet ecclesie. vide. s. delictum prelati.

Prelatus si sit negligens in acquirendo res ecclesie. vel in perdendo eas. seu in permittendo labi p'scriptionem contra ecclesiam vel si impediatur acquisitionem ecclesie sub conditione suspendente an teneat ipse prelatus. vide plene. 7. no. p. Anto. 7. Ab. in. c. j. de dolo 7. contu. 7. melius p. Andre. Barba. in. c. vt super. de re. eccl. non alie.

Prelatus male viuens dicitur ecclesiam suam pollueret quod ad opinionem non tamen pollui possit ecclesia. quia que sancta sunt coinquari non possunt. c. veritatis. de dolo 7. contu. c. 7. vestra. d. coha. cleri. 7. muli.

Prelatus non possit cum enormi damno ecclesie iura ecclesie renuciare. vt. c. fraternitatem. de dona. 7. C. de transac. l. p'ses. 7. c. constitutus. cum ibi no. p. Inno. d. elec. 7. p. eum in. c. accedentibus. de excels. pla. cum leui tamen p'iudicio possit. vt. c. terrulas. xij. q. ij. 7. no. i. c. j. 7. si. de pact. li. vj. 7. vide Fre. suo consilio. lxxviij.

Prelati confessio contra ecclesiam an valeat. vide no. Ab. in. c. si. de p'scri. in fi.

Prelatus excusat si non mouet causam in quo sumptus excedit quantitate principalem. vide. s. appellari a minima causa.

Prelatus caluniosam actionem nomine ecclesie instituitens tenet ad expensas. vide. j. tutor caluniose.

Prelati non possunt honeste suscipere delegationes a principibus secularibus. quia peccant cum non debeant forensium causarum esse disceptatores. ar. C. d. testa. conclusa. xcy. di. cum ad verum. s. p'p' b iudicium non vitia-bis cum prelati habeant habitum talis iurisdictionis. vt c. nouit. d. iudi. facit. c. in archiepiscopo. d. rap. quod limitatum verum nisi quoniam committit talis causa cuius decisio concernit bonum totius christianitatis. quod tunc omnes clerici debent esse solliciti. no. Inno. de voto. quod super his. als aut prelati non debent accipere delegationes principum vt i. c. sepe. xxiij. q. viij. no. Ab. i. c. ij. d. iudi. ij. colum.

Prelatus quod dicat. 7. an ois huius curam aliarum dicat prelatus. no. p. Ab. in. c. ij. de iudi. vlti. colum.

Prelatus superior an possit agere seu defendere pro ecclesiis seu de iure sibi subiectis excludendo inferiores. vt no. plenep Inno. 7. Ab. i. c. cum deputati. d. iudi.

Prelatus iudicat vt tutor seu curator cum quis an eius facto teneat ecclesia. idem de eius herede quod tenet ex facto prelati defuncti. est glo. no. in. c. ex p'nuo de pigno. glo. fi. 7. Inno. in. c. cum inofficiosa. de testa. 7. Ab. in. c. cum deputati. in fi. de iudi.

Prelatus nō imponit penā clerico irregulari vt illico moriatur. vide. s. cōtumar. clericus.

Prelatus an pōt esse iudex in causa ppria. vide s. iudex an pōt esse in causa ppria.

Prelatus etiā inferior pōt pcedere etiā in facto pprio si factū vel iniuria ē notoria. qz tūc potius ē executor iuris q̄ iudex. qz i facto notorio non fert snia ad min^o cū solēnitare. s. exequit iuris dispositionē. vt. c. euidentia. de accu. z. c. qm. s. fl. p̄sby. no. Anno. in. c. ex pte. de consti. qd limita qm p delicto seu iniuria ē pena certa in iure exp̄ssa. sec^o si venit imponenda arbitrio iudicis. qz posset excedē modū. ē glo. no. in. c. sup his. de accu. de quo vide latius Ab. i. c. cū venissent. de iudi. p que vide an p̄t esse iudex i cā vel i iniuria spectante ad eccliam vel mensam suā.

In casib^o in quib^o nō pōt esse iudex in cā ppria est verū in cognoscēdo iudicialiter. pōt tñ extraiudicialiter pcedere ad defensionē ppriorū iurū vt sue ecclie fulminando sniam censure. no. Anno. in. c. venerabilib^o. s. sistr. de sen. ex. li. vi. z ē cōsiliū La pi. alle. xxxix. ex quo no. q si debitu plati est notoriū pōt pcedere i facto pprio ad defensionē iuris sui etiā fulminando censuram. z ideo supior potest punire iniuriā ppriā etiā occultā qm pcedit extraiudicialiter p viā collatōis z impositiōis eiusdē p̄nc. et platus pōt iniuriā ppriā punire qm h nō fac ani mo vlciscēdi sed corrigēdi. vt no. Bar. brix. i. c. z q emendat. xlv. di. no. Ab. in. c. cū venissent. circa fl. vide. s. iudex pōt punire iniuriā. cū sc. x.

Prelatus inferior nō p̄t statuere p̄ ius supioris vide. s. statuere nō potest.

Prelati inferiores epō quā iurisdicōnē hnt erga subditos suos in foro cōtentioso seu penitētiāli. vi de. s. iurisdicō. x. circa iurisdicōem.

Prelatus an pōt renunciare priuilegio cōcernēte eccliam. vide. s. p̄tract^o factus.

Prelati delictū an z qm noceat ecclie. vide. j. tutor si delinquit.

Prelatus seu rector ecclie an z qm in iudicio debeat agere noie ecclie seu pprio p iurib^o p̄cularib^o ecclie. vel p corp̄ ecclie vel p dignitate vt p iurib^o cōpetētib^o ipi plato. vide plene z no. p Ab. i. c. littere. s. dilatō. b^o. z in. c. in litteris. s. resti. spo. circa prin. z vide. s. cleric^o beneficiū. vide Ab. in. c. olim. j. de resti. spo. in. prin. z vide Lapū alle. li.

Prelatus seu beneficiatus agens p iurib^o sui beneficij tenet p̄bare titulū sue p̄tatis si nō ē in possessione dignitatis vel beneficij eo qz tunc nō habet p̄sumptionē p se nō tñ tenet p̄bare plene sicut de h ageret p̄ncipaliter. no. Anno. in. c. veniēs. de ver. sig. li. vi. z in. c. in litteris. de cā pos. z pprie. s. si hz possessionē de recenti tenet etiā p̄bare maxime si mouet sibi cōtrouersia s nō p̄babit ita plene sicut in p̄cedenti casu. si aut̄ habet possessionē antiquā. sufficit probare possessionem z communem reputationem. ar. in. l. barbarius. ff. de offi. p̄ro. qz nemo cogit p̄bare titulū sue possessionis. vt. l. cogi. C. de peti. here. ff. q. v. in prin. Ab. in. c. cū sup. de cā pos. z pprie. in fl.

Prelat^o peccat mortaliter nisi moneat subditos ad decimas soluendas. vide. s. decima. x. peccat mortaliter. nā ppter negligentia peccat mortaliter no. glo. in. c. ea que. de offi. archidi. Item dissimulatio prelati est peccatū mortale. no. in. c. clerico. s. immu. ecclie. li. vi. Ab. in. c. puenit. s. deci. in prin.

Prelatis est licitū impēdere cōsiliū z auxiliū regi. z dñis ipalib^o p cōseruationē reipublice marie instante regni turbatione. vt in. c. non est. de voto ex quo no. q licitū ē platis esse in regis p̄silio. facit qd no. in. c. in archiep̄atu. de rap. z qd habet in. c. duo sunt. xcv. di. z Ab. in. alle. c. non est. in pn.

Prelatus non potest retinere ptem puentium de ecclia. idem s abbatibus z alijs platis regulāribus. vt de. quia regulares. s. j. de suplen. negli. pla. vbi cōcludit q qualiscūqz sit locus subiect^o abbati dūmodo non sit de mensa ipsius non pōt partem reddituum sibi retinere. no. Ab. i. c. phibem^o. de censibus.

Prelatus an potest bona ecclie alienare ppter vilitatem vel necessitatem ecclie non obstat iuramento per eum p̄stito. vide. s. iuramentū sim pliciter p̄stitum.

Prelatus iudicatur vt tutor seu curator cui⁹ queritur an eius facto teneat ecclia. no. Abb. in. c. cū deputati. de iudi. in fl. vide. s. ecclia non tenetur ex dolo p̄ceptorz.

An prelatus sine capitulo vel ecōtra possit agere. vel vnus sine alio conueniri. vide plene z no. p Lapum sua alle. p̄x. z p Abb. elegantissime. in. c. edoceri. de rescrip. z in. c. significauit. de appel. z vi de. s. abbas.

Prelatus potest cōtrahere cum consanguineis de rebus ecclie sicut cum extraneis eis bona ecclie infeudando vel in emphyteosm dando in casibus pmissis. dum tamen hoc non faciat in damnu vel fraudem ecclie. est conclusio Abb. in. c. vt super. de re. ecclie. nō alie. Nec ob. auz. quibuscūqz modis. C. de sacrosanc. ecclie. quia loquit in iconomō ecclie qui non potest cum consanguineis de rebus ecclie cōtrahere ppter fraudis p̄sumptionem. z quia solennitas illius auz. non seruat i alienatione rei ecclieastice. vt no. glo. in. c. j. de re. ecclie. nō alie. li. vi. vide. s. alienatio. vide no. Andream Barba. in. alle. c. vt sup.

Prelatus an potest emerere rem ecclie. vide. s. emere potest.

Prelatus ecclie comparatur curator. vt. c. si. s. do na. imo pprie nō comparatur pcuratori nec curatore. quia habet longe pinguius ius in rebus ecclie q̄ pcurator in rebus dñi vel curator in rebus pupilli. Itē cura vt pcuratio ē on^o. s. platura ē honor vel dignitas. vide glo. v. q. j. c. fl. solum pcedit oītra equiparatō quo ad impotentia distrahendi bona ecclie. no. Ab. in. c. ex p̄stitū. de pigno.

Prelatus bona que acquisiuit an p̄sumat habuisse intuitu ecclie. vide no. per doc. signanter per Barba. in. c. j. de pecu. de.

Prelati bona sunt tacite obligata ecclie p mala administratione prelati. z poterit agere ecclia

contra tertiū possessorez sicut agit mulier pro dote
no. glo. in. c. ex litteris. de pigno. 7 licet d hoc tex.
non habeamus expressum tamē limitat argumen
tum a paritate rōnis. nā ecclesia equiparat mino
ri. vt in. c. j. de in inte. resti. ergo sicut bona tutoris
sunt tacite obligata pupillo. vt in iurib^o alle. in gl.
vt in. l. fi. C. de bo. tuto. ita 7 bona plati ipi eccle.
no. Abb. in alle. c. ex litteris. vide. s. dos. ver. mul
lier p̄fertur.

Prelatus vel capitulū seu rector vel administra
tor eccle si contrahit mutuū nomine ecclesie an re
quirit p̄bare q̄ pecunia sic mutuata sit versa i vti
litate ecclesie. 7 an sufficit vera versio vel p̄sumpti
ua. 7 si pōt cōsuli eccle de fructib^o an pōt distrahi
res eccle. Itē an sufficit vt eccle teneat q̄ debitu
sit p̄tū cū p̄iculari vel cū tota eccle vel cū solo pla
to. vide no. 7 diffuse p Abb. in. c. q̄ quibuscūq. de si
deus. vide. j. pcurator liberā hīs. 7 vide. s. eccle
ver. contrahens.

Prelatus ecclesie succedit in vniuersuz ius eccle
sie. vt in. c. j. de solu. 7 in. c. cum ad sedem. de. resti.
spo. 7 comparatur in hoc heredi qui succedit in vni
uersum ius defuncti. vt in alle. c. j. 7 in. l. hereditas
de peti. here. Itē cōparatur quo ad sustinenduz one
ra cōtracta p̄ decessorem. vt alle. c. j. de solu. tenet
ergo platus ad debita cōtracta p̄ necessitate eccle
etiam post mortē plati cōtrahentis. nec requiritur
p̄batio versionis in vtilitate eccle. s̄ sufficit q̄ p̄be
tur casus necessitatis. ideo si platus cōtraxit debita
p̄ sua sustentatōe tenet successor cū eccle tenebat
illum alimentare. vt no. Ab. in. c. ex p̄ntium. de pi
gno. 7 in. c. j. de fideius. no. Ab. i. c. j. d solu. 7 in. c.
per tuas. de dona.

Contra prelatum patientem p̄scriptionem in re
bus eccle pōt agi ad interesse inquantū eccle est
dammificata ex negligentia sua. no. glo. xvi. q. iij.
c. placuit. an 7 qñ factū plati nocet eccle. no. plene
Abb. in. c. j. de dolo 7 cōu. vt ip̄e refert in. c. ij. de
dona. vide. s. ecclesie rector.

Prelatus pōt vnire ecclesias sibi subiectas quarū
collatio p̄ suā negligentia est deuoluta ad papam.
no. doc. in. c. sic vnire. d̄ excels. pla. 7 ē rō. qz alio iu
re ē collatio ad papā deuoluta. qz deuolutio cōcer
nit titulū. sed vnio cōcernit p̄prietatē. vt plene no.
Abb. in alle. c. sicut vnire. vt ip̄e refert in. c. cōsulta
tionib^o. de dona. vide. s. beneficiū nō vacans. 7 vt
de. s. alienare seu infeudare.

Prelatus an pōt de rebus eccle sue aliqua do
nare p̄ijs locis 7 religiosis. vide. s. donare an pōt
prelatus.

Prelatus pōt inducere testatōrē blando sermōe
vt nō eccle sed sibi relinquat. vide. j. testamentuz.
ver. si quis.

Prelatus licet possit cōferre suis consanguineis
de bonis sue eccle competens subsidium. imo po
tius tenet suis q̄ alienis. vt in. c. non satis. lxxvi.
di. 7. c. j. de coha. cle. 7 mulie. nō tñ h̄z eis tantū tra
dere vt faciat eos diuites. sed vt subueniat vt alijs
indigentibus. xij. q. ij. monemus. no. Ab. in. c. in
quirendā. de pecu. clerici. vide. s. elemosyna. ver. in

elemosyna faciendā.

Prelatus an p̄ defensione subditoruz pōt arma
mouere. vide. s. defensio. ver. si clericus.

Prelatus an pōt statuere vt sine monitione seu
citatione clerici negociatores p̄dant priuilegiū. vt
de. s. monitio. ver. vbi cūq.

Prelatus etiā si in alienatiōe rei ecclesie iurauit
petest in integ. resti. petere. vide. s. iuramētū. x. si
prelatus.

Prelatus an 7 quando teneatur requirere cōs
ilium vel consensum capituli. vide. s. capitulū. ver.
licet regulariter.

Prelatus solus pōt repudiare legatū factū eccle
sic etiā de re immobili. vt cōcludit Fre. consilio. ix.
et mouetur principaliter quia dominiū rei legate
non est vere acquisitū eccle anse acceptationez le
gati. vnde repudiādo potius nō acquirit q̄ q̄ alie
net. tenetur tamen platus satisfacere ecclesie d̄ suo
quēad modū tutor tenet si potuit acquirere pupil
lo 7 nō acquisiuit. C. arbi. tu. l. quicquid. facit glo. in
c. ij. xij. q. iij. 7 quod no. Anno. in. c. quoniā. de de
ci. licet in contrariū adiiciatur. l. qui actionem. de
re. iur. vbi habens actionē videt habere ipam rē
ergo sicut platus non potest solus alienare ipaz rē
ergo nec actionem. sed pōt rēderi p. c. cū aplica. de
his q̄ si. a pla. vt refert Ab. in. c. tua nup. eo. ti. in fi.
quā. q. dimittit sub dubio. istā. q. determinauit An.
Barba. in. c. vt sup. de re. eccle. nō alie.

Prebyter

Prebyteroz filij an pōt succedē p̄rib^o. vide. s. si
lius. Itē no. q̄ p̄byter grece idē est q̄ senior latine
et hoc p̄pter reuerentiā. c. clericos. xxi. di.

Preposteratio

Preposteratio regulariter nō vitiat etiā in ti. ces
sionis. vt. l. p̄positi. C. de testa. 7 in. c. pe. de confir.
viti. vel inuti. 7 Ab. in. c. ex p̄te. de alie. iudi. mu.

Prescriptio

Prescriptio quid sit. 7 que differentia sit inter p̄
scriptionem 7 vsucapionē. 7 an p̄ eam acquirat di
rectum vel vtile dominiū. vide plene. 7 no. p̄ Abb.
sup rubrica. de p̄scrip.

Prescriptio tp̄alis nec vsucapio p̄ pupillū nullo
tpe currit. 7 in. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. vi. xl. anno
rum. nec contra illum qui. xxx. annuz non attingit.
vt in. l. fi. C. an qui. cau. iu inte. resti. nō ē ne. contra
ecclesiā tamen 7 rempublicam 7 ciuitatē currunt p̄
scriptiones iudiciales. no. Anno. in. c. j. de in inte.
resti. contra rempublicam seu ciuitatem datur re
stitu. in inte. quia licet respublica fungat iure mio
ris. secus in ciuitate. ar. in. l. interest. ff. ad mace. vi
de. s. ciuitas fungitur.

Prescriptio statutaria seu p̄suetudinaria licet sit
tp̄alis currit p̄ miōrē vbi agit de lucro captādo. vt
c. cōstitutus. d̄ in inte. resti. Itō ob. l. fi. C. in q̄. cau.
in inte. resti. nō ē ne. vbi dicit q̄ nulla p̄scriptio cur
rit p̄ miōrē. qz intelligit i p̄scriptione legali. nā illa. l.
fuit principaliter inducta ad cōseruationem patri

monij minorū vt eorū iura intacta seruētur. sed vbi statutū affert lucrū cū tps limitatōe cessat rō dicte l. si. no. Abb. in allega. c. cōstitut. vide. s. minorib.
¶ Prescriptio tpalis inducta ex testamēto currit p̄ minorē. vt. l. iij. ff. de mino. no. Bar. i. l. emilius. ff. de in inte. resti. Idē in p̄scriptōne cōuentionali inita cū defuncto cū quo incepit p̄scriptio nā currit p̄tra minorē eius successorē. vt alle. l. emilius. Ab. in. c. cōstitutus. de in inte. resti.

¶ Prescriptio licet ex negligentia vel defectu cura toris currat cōtra minorē non tñ currit si curatore nō habet. vt. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. annor. 7 fac l. si. in fi. C. in qui. cau. i. inte. resti. nō ē ne. idē si pater possidet bona filij nō vt administrator sed pro vsufructu quē habet in illis. vt. l. si. C. de anna. ex. idē in rebus dotalib. p̄ quib. constante matrimonio vxor agere nō pōt. vt. l. dote ancillā. C. d. rei vē di. eo qz maritus est quasi dñs 7 nō administrator et idē de bonis pauperū. late no. Ab. in. c. ij. de p̄scrip. circa fi.

¶ Prescriptio sicut non currit cōtra pupillū. vt. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. an. sic nec currit cōtra furiosum nec p̄digum. no. gl. in. l. ij. C. de cura. fu. que singulariter dicit qz p̄uilegia 7 bñficia collata minori in p̄scriptionibus 7 alijs vidēt cōcessa furioso idem in p̄digo fm Jo. an. in addi. Spe. eo. ti. de p̄scrip. sup. rubrica. ij. colum. 7 ad omne dubiū tollē dum dicit qz p̄supposito qz currat daret restitutio. no. Ab. in. c. cum non liceat. de p̄scrip. pe. colum.

¶ Prescriptio iudiciales currunt cōtra eccliaz nam termini exclusiui p̄bationū seu allegationū p̄fit dicit p̄scriptiones. 7 pariter currunt cōtra eccliam sicut p̄tra priuatum. vt. c. auditis. 7. c. corā. de in inte. resti. 7. c. pastoralis. de excep. 7 Ab. in. c. coram. de in inte. resti.

¶ Prescriptio an currat ecclia vacante vel contra ep̄m negligentē petere. 7 an imperio vacante vel impatore in remotis agente p̄ eius iura possit p̄scriptio causari. plene p̄ Ab. in. c. j. de p̄scrip.

¶ Prescriptio non currit cōtra extōicatū non valētem agere. per. c. quia diuersitatē. de p̄ces. p̄ben. p̄ rōnem regule imputari. de re. iur. li. vj. impedito enī agere non currit p̄scrip. vt. l. si. in fi. C. d. anna. excep. 7 vide alios casus in. c. prima actiōe. xvj. q. iij. in gl. Abb. in. c. j. 7 in. c. ex transmissa. d. p̄scrip.

¶ Prescribere nō pōt d iure ciuili successor vniuersalis si defunctus habuit malā fidem etiā sine violentia. vt. l. cū heres. ff. de diuer. et temp. p̄scrip. qz censet eadem p̄sona cū defuncto. 7 causat ius suū a defuncto. nec vidēt cōtrariū de iure canonico. vt. c. j. de no. ope. nun. 7 ē rō qz heres tenet exonerare cām defuncti qui fuit in mala fide. vt. c. j. de sepul. 7. c. in litteris. de rap. 7. c. a nobis. d. sen. extō. successor tñ singularis pōt p̄scribere. qz non causat ius suū a defuncto. vt no. i. c. de quarta. de p̄scrip. et. c. cura. de iurepa. Ab. in. c. ij. de p̄scrip.

¶ Prescriptio nisi sit. xl. nō currit cōtra eccliam. vt c. de quarta. d. p̄scrip. idē dic p̄ legatis ad pias causas. vt auē. de ecclia. titu. s. p̄ t̄pib. xij. q. ij. c. si. idem in hospitalib. 7 alijs p̄is locis. naz ista gau-

dent p̄uilegio eccliaz. vt. l. oia p̄uilegia. C. de epi. 7 cle. 7 ibi Bar. 7 Jo. an. in. c. ij. d. in inte. resti. li. vj. Abb. in alle. c. de quarta.

¶ Prescriptio currit cōtra absentē 7 ignorantē dñi tñ assint alia substātialia p̄scriptionis. vt. l. si. C. d. p̄scrip. lon. tempo. quod verum nisi absens 7 ignorans possideant ciuilit. nam tunc contra eos nō currit p̄scriptio. vt. l. male agitur. C. d. p̄scrip. xl. anno. facit. l. si id quod. ff. de acquiren. pos. 7. l. q meo. eo. ti. 7 qd ibi no. Bar. Abb. in. c. vigilantī. d. p̄scrip.

¶ Prescriptio i quib. casib. nō currit. 7 an in illis casib. nō currat ip̄o iure. vt requirat in inte. resti. vide plenissime p̄ Ab. in. c. ex transmissa. d. p̄scrip. per totum.

¶ Prescribere lz nō possit colon. qz nō p̄t mutare sibi cām posses. vt. l. nemo. C. de acquire. pos. si tñ colonus alteri bona fide recipienti vendidit 7 tradidit rē talis emptor p̄scribit. Spe. ti. de p̄scrip. s. j. s. pone colonus. 7 Bar. in. l. cū solus. ff. de vsu. ca. Ab. in alle. c. cū nō liceat. penul. colum.

¶ Prescribere nō pōt simpliciter inferiori obediētiā nec ius supioritatis. qz nō pōt quis sibi imperare nec in se iurisdictionē exercere. vt. l. pe. ff. d. arbi. et. c. si. de peni. 7 remis. 7 p̄ p̄is nec seipm possidere et p̄scriptio sine possessione non p̄cedit. vt regula sine possessione. d. re. iur. li. vj. no. Host. i. c. cū non liceat. bene tamen pōt subditus prescribere vt nō sit illi sed alteri subiectus. vt. c. cum olim. 7. c. cuz p̄sone. d. p̄uile. 7 B voluerūt dñi d. rota decal. xxxij. Ab. in. c. cuz nō liceat. si. colum.

¶ Prescriptio que qualis 7 quanta pōt p̄tra romam nam eccliam vel contra papam causari. 7 qualis p̄bat p̄scriptio centū annor. vel cuius memoria non existit. 7 an potest p̄scribi contra p̄ncipem id qd ē referuatū in signum subiectōnis. 7 alia vtilia circa hoc vide no. per Abb. in. c. cum nobis. de p̄scrip. per totum.

¶ Existēs in ludo si vendit collusori nō valet p̄tractus. nec tenet venditor de euictiōe cū ambo delinquant. vt. l. si. s. j. ff. qua. re. act. nō da. 7 p̄ p̄sequēs sit in mala fide. 7 cōtractus sit a iure p̄hibet nō p̄t p̄scribere. sed si luso existens in ludo vendit alteri valet cōtract. vt. l. si. de alea. 7 ē rō qz is q̄ soluit ludenti soluit nō oīno p̄sumpturo qz pōt vincere seu lucrari. vt no. Bar. d. l. si. Ab. in. c. si diligēt. v. colum. de p̄scrip.

¶ Heres vtroqz iure nō pōt p̄scribere eo casu q̄ de functus nō poterat. qz cū succedit in ius defuncti et omne ius suū causat a defuncto censetur eo iure cū illo. vt. l. cū heres. ff. d. diuer. 7 temp. p̄scrip. ex quo infertur qz sicut defunctus malefidei nullo tpe potuisset p̄scribere. vt. c. si. de p̄scrip. ita nec ei heres. ista ē conclusio Ab. in. c. si diligenti. de p̄scrip. vj. colum.

¶ Prescribere nemo pōt sup̄mā p̄tatem pape vt nō sit illi subiectus. no. Inno. in. c. bone. ij. de po. stu. p̄la. quia talis esset acephalus qd esse non debet. xij. di. nulla rōne.

¶ Prescriptio nō pōt iuuare debitore qui tenebat

offerre debitū creditorū quia fuit in culpa. et talis p̄scriptio eēt causata ex facto et negligētia sua. vt. c. si. de p̄scrip. 30. an. in. c. si. de. excep. li. vj. et in. c. q̄ clericis. de fo. cōpe. si autē debitor nō tenebat s̄ potius creditor ire ad domū creditoris vt q̄ erant diuersi fori. et tūc causat̄ p̄scriptioē p̄scriptio statuti vel legis. no. Bar. in. l. sequit̄. §. si viā. ff. de vsuca. et qd̄ no. Inn. i. c. q̄ pleriq̄. d̄ imu. eccle. et 30. an. in. c. cura. de iurepa. an et qñ teneat̄ creditor ire ad domū debitoris vel cōtra. vide. l. itē illa. ff. d̄ p̄sti. pec. et p̄ Ab. i. c. significāte. d̄ pigno. vt refert ip̄e in c. q̄ clericis. de fo. cōpe. circa fi.

¶ P̄scriptio etiā longissimi t̄pis nō currit contra eū qui castrū suū nō refecerit seu inhabitauerit seu eū nō refecit. q̄ cū iste sit actus mere volūtatis vel facultatis nō currit p̄scriptio. iuxta no. in. c. 30. an. nes. de cleri. cōiuga. et c. ex pte asten. d̄ p̄ces. p̄ben. et Ly. in. l. ij. C. de serui. et aqua. nisi fuisset p̄hibit̄ et acquieuisset p̄hibitioni. no. Ab. in. c. si. de fi. de resti. spo. in fi. vide. §. castra noua.

¶ Licet limites puinciarū et eccliarū seu episcopatum et eis coherētia nō p̄nt p̄scribi etiā si sit imemorialis p̄scriptio. p. c. sup eo. de paroch. nō tñ oia coherētia limitib⁹ sunt imp̄scriptibilia sed ea q̄ adherent p̄ncipaliter. nā si p̄pe limites ē p̄dictū bene ē p̄scriptibile qd̄ arbitrio iudicis relinquit̄ cuz nō p̄t certa doctrina dari fm 30. an. ibi cū sunt multa q̄ magis deprehendunt̄ ostensione q̄ aliqua locutio. vt. c. aplice. de dona. et Ab. in. c. sup eo. de parochiis. vide. §. fines.

¶ P̄scriptio n̄ p̄t dici legitima nisi habeat om̄es qualitates requisitas a lege. vt no. doct. in. c. cura. de iurepatro.

¶ P̄scribere nō p̄t laicus nec p̄plus iuspatronat⁹ qñ sūdat se solū sup possessione. vide. §. laicus.

¶ P̄scribi an possunt p̄ncipi specialiter reseruatā vel eius suprema potestas. vide. §. consuetudine immemoriali.

¶ P̄scribi non possunt illa que sunt mere facultatis. vel que gratia concedunt̄. vide. §. consuetudo non potest induci.

¶ P̄scriptio non creatur ex solo tpe nec consuetudo ex sola negligentia dñi nec ex tacito consensu et ideo ex solo tpe nō creant̄ nisi p̄scriptio et consuetudo habeant suos comites. et sic intelligit̄ glo. i. c. duo simul. de offi. ordi. et ibi Ab.

¶ P̄scribere pōt quis iurisdictionē ep̄alem citra ep̄m in dioce. sua. vide. §. iurisdictionem ep̄alem. cū ver. se.

¶ P̄scribit̄ p̄ ep̄m institutō auctorizabilis ad curā p̄li. vide. §. institutio auctorizabilis.

¶ P̄scribi pōt cōtra aliū nō tñ sibi dñium acquiri in casu. §. beneficiū licet.

¶ P̄scribi an p̄nt et quo tpe insignia pontificalia seu maioris vel p̄sidentie. vide. §. insignia.

¶ P̄scriptioē cursus annalis pōt q̄s cuitare offerendo cautōnē. vide. §. cautōnē offerre.

¶ P̄scriptio an p̄ pactū possit remitti. vide Abb. sup rubrica de p̄scrip. q. si.

¶ P̄scriptioē interrūpere volens debet adire

iudicē. et querelā exponere. et si nō pōt illuz habere adeat ep̄m et in ip̄ius defectu p̄stetur corā notario. et si nō ē tabellionū vsus p̄stetur corā viris idoneis al̄s autē nō sit interruptio. xvj. q. iij. §. potest quod habet locum in p̄ncipe qui nō potest supiorē adire. vt ibi Archi. et Ab. in. c. ij. de p̄scrip. naz iste denūciationes extraiudiciales si p̄stunt̄ quē i mala fide regulariter post vsucapionē inchoatā. vt le. et no. in. l. pe. ff. p̄ emp. no. Bar. in. l. naturalie. ff. de vsuca. et in. l. si fundū. C. de rei vendi. et Abb. vbi. §.

¶ P̄scriptibilis est i toto quarta debita ep̄o. idē in q̄rta funeraliū. i. eoz q̄ veniūt occasiōe defūctorū. vt. c. de quarta. de p̄scrip. et glo. m. c. j. de sta. regu. et 30. an. et lhosti. in summa. de sepul. §. et quota sit. tñ cū ista p̄scriptio sit contra ius cōmune req̄ritur titulus verus non p̄sūp̄tūus. et tanti temporis cursus cuius initij non existat memoria. vt c. j. de p̄scrip. li. vj. Abb. in. c. de quarta. de p̄scrip. in p̄nci.

¶ In p̄scriptione mala fides p̄decessoris in beneficio nō nocet successori habenti bonā fidē. no. glo. i. alle. c. de quarta. et Dy. in regula possessor. de reg. iur. et glo. in regula cuz quis in ius. co. ti. secus est de iure ciuili saltem in vniuersalibus. vt. l. cum heres. ff. de diuer. et tem. p̄scrip. et qd̄ supra dictū ē locū habet vbi nō requirit̄ titulus. vt plenius p̄ Ab. in allega. c. de quarta.

¶ In p̄scribendis seruitutib⁹ cōtinuis vel discontinuis vel in vsufructu vel in alijs rebus vel iurib⁹ p̄scribendis an requiratur titulus vel bona fides. et quo tpe p̄scribant̄ p̄tra eccliam vel cōtra p̄uatuū vide plene et no. p̄ Ab. in. c. de quarta. de p̄scrip. iij. colum. per totum.

¶ In p̄scriptione iuriū incorpaliū seu seruitutū requirit̄ scientia aduersarij. vt no. Inno. in. c. bone. ij. de postu. pla. et in. c. cōquerēte. de offi. ordi. et in c. ij. de in inte. resti. nō tñ requirit̄ scientia aduersarij in possessione rei corp̄alis. q̄ p̄scriptio currit cōtra ignorantē. vt. l. si. C. de p̄scrip. lon. tem. et ē rō diuersitatis q̄ in p̄mo casu p̄scribēs nō possidet rē illā sed dñs. ideo requirit̄ eius scia. vt no. Ab. in. c. de quarta. de p̄scrip. vlti. colum.

¶ Quo ad causandā p̄scriptioē inter absentes vlt̄ p̄ntes. no. q̄ p̄ntes dicunt̄ si possidens vel aduersarius h̄z domiciliū in eadē ciuitate. vlt̄ puincia qñ tota regit̄ sub eodē p̄side. et sic nō spectat̄ vbi res sita est. no. glo. sing. in. l. si. C. de p̄scrip. Abb. in. c. d̄ quarta. in fi.

¶ P̄scriptioni non pōt quis renunciare cū sit inducta partim in odiū negligentis. et p̄tim in fauorē publicū. s. p̄pter cōfusionē rerū ne dominia esset in incerto. vt. c. vigilantī. de p̄scrip. et ibi Ab. et sup rubrica. de p̄scrip. facit. l. j. ff. de vsuca. et c. si diligēti. d̄ fo. cōpe. et l. ius publicū. ff. de pact. glo. in. l. ta men. ff. ad mace.

¶ P̄scriptionem complens tpe debito cuz bona fide etiam si postea sciat rem p̄scriptā ad euz non pertinere potest cum bona conscientia etiam in foro penitentiali rem retinere. est conclusio Inno. i. c.

cura. de iure patris. et in. c. quia plerique. de immu. eccle. et est conclusio Abb. in. c. vigilanti. in fi. de p. scrip. in fi.

¶ Prescripçãoe acquiris de iure cōtam vtile dominiū q̄ directū. no. Archi. in. c. j. de p. scrip. li. vj. et est tex. in. c. ad aures. de p. scrip.

¶ Prescripção an pōt interrumpi. et qualiter interrumpat. no. glo. in. c. illud. de p. scrip. et ibi Inno. et glo. in. §. post. xvj. q. iij. et l. cum nonissimi. C. de p. scrip. xxx. an. et ibi L. et plenius p. Bar. i. l. naturaliter. ff. de vsuca. subtiliter et eleganter per Abb. de secilia. in allega. c. illud. quē penit. vide et p. euz in. c. vt debitus. de appel.

¶ Prescripção seu vsucapio an impediatur si lex vel canon seu testator vel paciscēs inhibeat rei alienationē exp̄se v. tacite. vide plene Ab. i. c. cū nō liceat. de p. scrip. iij. colū. et c. si. eo. ti.

¶ Prescripção in quibus casibus impediatur defectu p̄sone. vide Ab. i. c. cū si liceat. penul. colū.

¶ Prescribere licet quis possit iura imperij. vt. c. super quibusdā. de ver. sig. et no. in. l. si publican. §. in vectigalibus. ff. de pub. sed non potest p̄scribere vt nemini substat. quia nō potest q̄s sibi impare. vt no. l. hosti. et Abb. in. c. cum non liceat. de p. scrip. circa si. quod est contra Bar. in. l. infamē. in fi. de publi. iudi. et in. l. hostes de capti.

¶ Prescribere pōt inferior episcopo contra episcopum cognitiōem causarū matrimonialiū. vt. c. auditis. de p. scrip. et c. accedentib. eo. ti. iuncta glo. fi. et sic nedum ea que sunt iurisdictionis simplicis possunt per inferiorē p̄scribi. sed etiā si sunt dignitatis episcopalis cum cognitiōe causarū matrimoni aliū sit dignitatis episcopalis. vt alle. c. accedentibus ex quo inferitur q̄ institutio auctorizabilis p̄t per inferiorē p̄scribi cū hoc non sit ordinis ep̄alis. vt sentit Inno. in alle. c. auditis. et c. cum olim. eo. ti. Item potest inferior p̄latus p̄scribere certā p̄tē dioec. cum territorio excludendo p̄sus ep̄m. est cōclusio Abb. in allega. c. auditis. et vide Abb. in. c. litteras. de resti. spo. iij. colū.

¶ Prescripção seu consuetudo iam completa non interrumpit licet semel vel bis fiat cōtrariū. Spe. ti. de p. scrip. §. j. ver. quia si post cōpletā. allegat. l. si vnus. §. pactū. ff. de pact. clarius facit. l. tp̄alis. et ibi glo. ff. de iure iurā. Ab. in. c. auditis. ij. colū. de p. scrip.

¶ Prescribi pōt res clerici sicut res p̄uati nec gaudet p̄uilegio clericali. vide. §. clericus. ver. nō est vniuersaliter.

¶ Quādo obligatio est orta de p̄senti licet exactio sit delata ad tempus a quo tpe currat p̄scripção. vi. de no. p. Abb. in. c. auditis. de p. scrip. in fi.

¶ Prescribi an pōt p̄curatio rōne visitatiōis. vide quod no. in. c. cum ex officij. de p. scrip. et ibi late per Abb.

¶ Prescripção vbiq̄q̄ causatur ex possessione p̄scribentis non requirit bona fides. vt. c. vigilanti. et. c. si. de p. scrip. idem de iure ciuili. no. Bar. in. l. p̄uilegia. C. de sacrosan. eccle. Idem q̄n p̄cedit p̄scriptio sine possessione p̄scribentis. vt in auct. et si.

no. Bar. in. l. sequitur. §. si mandato. de vsucap. Abb. in. c. si diligenti. ij. colū. de p. scrip. et vide est plene in. c. si. eo. ti.

¶ Prescribi si possit sup̄ma p̄tās pape. vt. c. cū no bis. de p. scrip. pōt tñ inferior p̄scribere iura et bona ad papā spectantia. vt. c. si diligenti. et ibi Ab. d. p̄scri. j. colū. vide Ab. in. c. cū cōtingat de foro cōpe.

¶ In p̄scriptiōib. si excusat iuris error. vt. l. nūq̄. ff. de vsuca. et c. dudū. de deci. et c. aplice. de dona. et Ab. plene in. c. si diligenti. d. p. scrip. ij. colū.

¶ Licet bonafides p̄sumat in p̄scribente maxime si p̄cessit titulus. no. Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. et ligis. §. pōt. de libe. cā. et idē in quolibet possidēte tñ si alius possessor antiquior appareat bñ pōt allegare dolo possides. q̄ qd tuū nō erat debebas scire ad aliū p̄tinere. vt. l. si. C. vii. vi. Ab. vbi. §. qd ē verū si infra. xxx. ānos hoc alleget antiquior possessor. vt in. d. l. si. in fi. nā p̄sumptio malefidei iure dicant possessionē sine titulo tollit p̄ cursum. xxx. annor. et extūc p̄sumit illum retro fuisse bonafidei possessorē. idē no. Inno. in. c. ij. de inte. resti. no. i. c. cū ecclesia sutrina. d. cau. pos. et p̄prie. ē p̄clusio. Ab. in alle. c. vigilanti. de p. scrip. iij. colū.

¶ Licet de iure canonico si ē p̄sumptio cōtra p̄scribentē nō sufficit bonafides sed requirit titulus. vt. c. j. de p. scrip. li. vj. limitat tñ Ab. in. c. si diligenti. p̄cedere in p̄sumptiōe vrgenti nō tñ in qualibet p̄sumptione maxime quicūq̄ cōcurrat modica p̄sumptio. vt q̄ res p̄sumit. libera. q̄ hoc faciliter tollit ex alijs cōiecturis vt ex cursu t̄pis. ar. l. cū de in re verso. et l. si quis diuturno.

¶ In q̄b. casib. p̄sumat malafides in p̄scribente seu possidēte. vide gl. et Ab. i. c. si diligenti. d. p. scrip.

¶ An mala fides tradentis nocet accipienti cui bona fide. vide glo. et Ab. in. c. si diligenti. v. colū. et Bar. in. l. vitia. et ibi glo. C. de acqui. pos.

¶ Prescribere pōt abbas vel alius p̄latus inferior ep̄o cōtra ep̄m oia q̄ sunt iurisdictionis et dignitatis ep̄alis nō solū in leuiorib. sed etiā in grauiorib. ē cōclusio Ab. in. c. cum olim. de p. scrip. vide cuz plene in. c. cum contingat. de foro compe.

¶ Alio exercente et possidente vniuersalē iurisdictionem p̄scribens p̄pter hoc nō acquirit vniuersalē iurisdictionē sed tantū possidet. et p̄scribit quantum exercuit. vt. c. cū dilectus. de capel. mo. et ibi Inno. secus si nemo ibi vniuersalē possidebat. vt ibi no. Inno. c. j. de reli. domi. facit qd no. Bar. in. l. j. §. si quis interdicto. ff. de itine. actus p̄uati. fa. l. possidere. in prin. ff. de acqui. pos. vbi ad acquirēdam possessionē fundi nō requirit. vt oēs glebas circū ambulet sed sufficit quālibet p̄tē introire dūmodo mentē et cogitationē habeat vt totū fundū possideat. ē cōclusio Ab. in. c. cū olim. ij. colū. d. p. scrip. et idem in. c. cum cōtingat. de foro compe.

¶ Prescripção nō pōt extendi etiā ad causam similem. vt. c. cū cōtingat. de decimis. et c. cū cōtingat. de fo. cōpe. et ideo p̄scribens p̄tatem excōicandi tñ nō pōt interdicere. suspendere. nec absoluerē. ē cōclusio Ab. in. c. cū olim. d. p. scrip.

¶ Prescripção nō p̄dest interptanti p̄uilegiuz in

cōtrariū. vide. j. p̄uilegiū impetratio.

Prescriptione et iure cōi. et p̄uilegio an pōt qđ
sūt vti. vide. j. p̄uilegio et iure cōi. et c. p̄uilegiū im
petratio.

Prescribi an pōt actio p̄sonalis debiti seu obli
gatio p̄ decenniu. vel via statuti. vide plene p̄ Ab.
in. c. fi. de p̄scrip.

Prescriptio que est inducta in odiū negligēti
petere infra terminū legis vel statuti nō pōt pro
gari p̄ pactū. vide. j. progari nō pōt.

Prescriptione acquiri vtile et directū dñum. no.
Inno. in. c. ceterū. de iudi. Nec obstat. l. j. ff. de aq̄
p̄li. arcē. qđ limita respectu vtendi disponendi. de
re p̄scripta. sed quo ad directū dñum qđ inheret
ossibus domini. et est de iure naturali nō p̄cedit p̄
scriptio. ar. co. que no. glo. in. l. iij. ff. p̄ socio. vide
Jo an. in regula possessor. de re. iur. in mercu. tan
gu Ab. in. c. ad aures. de p̄scrip. et in. c. ceterum. d̄
iudi. penul. colum.

Prescriptio causari p̄ in q̄cūq; crimine vt p̄. x.
annos nō possit delinquens in foro ciuili recusari
vt. l. adulter. C. de adul. et l. querelā. C. de fal. vide
Ab. in. c. cū haberet. de eo qui dux. in ma.

Prescribere p̄t inferior iurisdictionem supioris et
eā retinet si fuerit vigil et sollicitus. vide. s. iurisdic
tionem videtur acquirere.

Prescribere an pōt inferior p̄latus v̄t alius iuris
dictionē seu merū vel mixtū imperiū supioris cum
territorio vel sine eo. vide plene p̄ Ab. in. c. cū con
tingat. de fo. cōpe. et vide Ab. i. c. l̄as. d̄ resti. spo.
iij. colum.

Prescribere pōt p̄prietatē missus in possessionē
in reali postq; post annū efficit verus possessor si p̄
x. annos inter p̄sentes. et p̄. xx. inter absentes si venit
reus sup̄ p̄prietate. vt no. glo. in. l. ij. C. vbi in rem
actio. et ibi Bar. quem approbat Ab. post Anto. in
c. fi. vt lite nō cōtest. s. q̄ si sup. pōt tñ actor missus
petere a iudice vt loco secundi decreti assignet ter
minū reo contumaci ad agendum sup̄ p̄prietate
postq; amplius non audietur. et sic intelligit. l. a q̄
fundus. ff. d̄ dam. infec. vt ibi sentit Bar. et in. l. cō
sentaneum. C. quo. et quan. iu. no. Ab. in alleg. s.
q̄ si super.

Prescribere an pōt debitor iuri offerendi cōtra
creditorē. vide plene p̄ Ab. in. c. fi. vt lit. nō cōtest. s.
fi. et glo. et Bar. in. l. cū nonissimi. C. de p̄scrip. xxx.
vel. xl. anno.

Prescriptio. x. annorū nō p̄batur si testes depo
nant q̄ quis possedit. ix. annos et plus. vide. j. te
stis dictum.

Prescriptio an p̄bat cōtra debitorē allegata cā
debiti. et p̄ quot t̄ps. vide no. Abb. in. c. fi. de causa
pos. et p̄p̄ieta.

Omnes leges que dicunt q̄ in actionibus p̄so
nalib; non p̄scribit̄ minori spatio. xxx. annorū dñt
intelligi quando interuenit sola patientia. vt casu
no. in. l. procula. ff. de proba. Abb. in. c. fi. de causa
pos. et p̄p̄ie.

Prescribunt fructus p̄ trienniū. vide. s. fructus

fm verā opinionē. vt no. Accur. C. d̄ sacrosan. ec.
auz. quas actiones. et in auz. de ecclesiasti. titu. s.
tpalibus. qđ etiā placet Jo. an. in. c. illud. d̄ p̄sum.
vt refert Lal. in suis cōsilijs titu. de cōsti. cōsilio. ij.
vbi cōcludit q̄ vbi illud qđ p̄scribitur nō est cōtra
ius. s. p̄pter ius sufficit spatium. x. annorū. no. Jo.
xij. di. p̄suetudo. et glo. in. c. fi. de p̄sue. li. vi.

Obligatōes lz nō querant̄ t̄pe. vt. l. obligatio
nē. s. placet. ff. de acti. et obli. seruitutes tñ etiā si nō
habent cām cōtinuā querunt̄ t̄pe. no. glo. et Inno.
in. c. puenit. de censu.

Si tu mihi obligasti rē alienā et ego titulo hypo
thecę possedi longeuo t̄pe nō p̄scribo veraz hypo
thecā. secus si rem alienā vendidisti vel donasti. qz
ibi titulus ē ordinatus ad p̄scribendū qui fuit or
ex p̄missione et ex cōtractu inter p̄tes celebrato. est
practica et p̄clusio Bal. in. l. vt sine voluntate. C.
ad sena. cōsul. velle.

Prescribens p̄tatem cōferendi seu instituēdi ali
qđ beneficiū nō videt̄ p̄scribere p̄tatem remouēdi vt
destituendi p̄latū quē ip̄e instituit. qz isti sūt diuer
sa. vnde p̄scriptio in vno nō extendit̄ ad reliquaz
etiā si dentur inter ea quedā cōia que sunt inter
institutionē et destitutiōnem. quod colligitur ex his
q̄ no. in. c. cū ex iniuncto. de bere. et ibi p̄ Abb. con
cordat qđ no. in. c. cū cōtingat. de deci. vide. j. p̄ui
legiū concedens.

Limites dignitatū seculariū vt ducatus et comi
tatus et siles nō p̄sunt p̄scribi. ar. in. l. agros. C. d̄ sū
dis limi. li. xj. et qđ habet in. l. in noie dñi. circa me
diū. ff. de offi. p̄fec. p̄to. et in. li. seu. ri. de phi. seu.
alic. c. fi. impialē. s. p̄terea. lz quotidie principes et
dñi seculares in p̄iudiciū aiaz suaz quotidie occu
pant aliorū territoria. Ab. in. c. sup̄ co. de paroch.
in fi.

Prescriptione p̄batur dominiū. vide. s. domi
nium probatur.

Donatio iuris spūalis facta a laico intantum ē
nulla q̄ nec etiā sufficientē titulū p̄scribendi tribu
it. vt. c. dudū. de deci. et ē rō. qz recipiēs talē titulū
credēs eū valere errat i iure q̄ qđ error si p̄dest in
vsucapione. vt. l. iij. ff. d̄ vsuca. lz q̄ habeat bonā
fidē cū tali titulo nō p̄scribit. facit tex. cuz glo. in. c.
aplice. de dona. Ab. in alle. c. dudū. circa prin.

Si apparet de inualiditate primi tituli confirma
ri cōfirmatio nō p̄stat titulū p̄scribēdi. qz do
natio primo est apte et euidenter nulla. vt pater in
c. dudū. de deci. si dō nō apparet titulus cōfirmat.
s. sola cōfirmatio. qz p̄sumit̄ q̄ p̄cessit titulū habilis
tunc talis cōfirmatio p̄stat cām p̄scribēdi. qz hic ē
error facti et nō iuris. et vide glo. in. c. ij. d̄ his q̄ fi. a
p̄la. et no. i. c. d̄ quarta. de p̄scrip. si aut̄ p̄babilis p̄
dubitari de validitate tituli tunc non solū ex cōfir
matione. sed etiā ex titulo inuili pōt causari p̄scri
ptio. vt in. l. regula. ff. de iuris et fa. igno. et ē tex. in
c. cum dilectus. de cōsue. no. Ab. in alle. c. dudū. d̄
deci. iij. colum.

Prescriptio p̄t p̄bari p̄ locatōez rei. vide. s. pos
sessio non potest p̄bari.

Prescribere nō pōt ecclesiastica p̄sona ecclesiam

respectu tituli vt eam habeat tanq̃ platus seu rector. vt. c. ex frequētib⁹. de insti. li. vi. qd̃ limita pro ut no. glo. sing. in. c. contingit. de dolo z cōtū. z ibi per Ab. iure tñ pprietatis p̃t p̃scribi ecclia vt eam quis habeat tanq̃ subiectā vel vnitā. vt. c. cura. de iurepa. vbi h̃ no. Ab. in. c. epi. de re. ecclie. nō alie. et glo. in cle. j. de excels. p̃la.

¶ Prescribere nō valent hi q̃ eccliam receperunt a laicis. vt i. c. cura. de iure parro. p̃nt tñ successores p̃scribere. qz pbabiliter potuerunt ignorare qualitatē facti. nā successores vident̃ potius errare in facto q̃ in iure. vt no. glo. z Ab. in. c. cura. de iure parro. z habes glo. ff. in. c. de quarta. de p̃scrip. z i. c. in primis. ij. q. i. z in. c. si sacerdotes. xvi. q. iij.

¶ Cōtū plani p̃decessoris nō nocet successori in p̃scriptione licet cōtrariū sit in herede. qz mala fides defuncti nocet heredi vniuersali. vt. l. cū heres. ff. de diuer. z tem. p̃scrip. z i. l. vina. C. de acq. pos. z ē rō diuersitatis. qz heres censet eadē p̃sona cū defuncto. in auč. de iure iur. a mo. p̃res. §. j. h̃ successor in dignitate nō ē eadē p̃sona cū p̃decessore. rō rōis est qz heres omne ius causat a defuncto. h̃ successor in dignitate causat a supiore qui promouit eum et non a defuncto. ad hoc q̃ no. Inno. in. c. eam te. d̃ p̃scrip. z dñi de rota decis. cccxxiij. z hoc sequitur Dy. in regula possessor. de regu. iur. li. vi. z Abb. i. c. cura. de iure parro.

¶ Prescribendi cām p̃stat error. pbabilis in titulo. nā si quis audiuit a fidedignis vel fuerūt ei ostense littere false errat i facto. z pōt p̃scribere. vt. l. qd̃ vulgo. ff. p̃emptore. z plenius no. Bar. in. l. cell⁹. ff. de vsuca. z sic patet q̃ in p̃scriptione vbi requiritur titulus sufficit q̃ q̃s credat titu. sp̃calē interuenisse pbabili credulitate ductus. vt qz audiuit a fidedignis. vel ē fama vicinie. z vide qd̃ no. Ab. i. c. ij. d̃ his q̃ fi. a p̃la. no. idē Ab. i. c. cura. d̃ iurepa.

¶ Prescriptionē impedit error iuris nō facti. vt. c. dudū. de deci. z l. nunq̃. ff. de vsuca. z qd̃ no. m. c. ij. de his q̃ fi. a p̃la. z in. c. de quarta. de p̃scrip. no. Ab. in. c. significauit. de censu.

¶ Prescribens rem cū bona fide an teneat restituere in foro aie. vide. j. restituere nō teneat etiaz in foro anime zc.

¶ Prescribi nō pōt cōtra legē municipalē q̃ nunq̃ fuit in practica nec cōtra ea que cōpetunt p̃ modū facultatis. vide. s̃. legi municipali.

¶ Prescriptio an pōt cōpleri cū titulo putatiuo vlt̃ colorato. vide. j. titulus coloratus.

¶ Prescribere pōt laicus cōuersus iura sp̃ualia. vi de. s̃. laicus licet nō pōt.

¶ Prescribere pōt etiā platus regularis cōtra capitulū suū vt ip̃e exerceat p̃tinentia ad collegiū. sic et capitulū qñq̃ p̃scribit p̃tra plātū. vt in. c. irrefragabili. de offi. ordi. §. excessus. no. Ab. in. c. ea noscūt. de his que fi. a p̃la. ij. colum.

¶ Prescribi nō pōt potestas interdicens ecclesias nec etiā excōicandi sine iurisdicōne. h̃is tñ p̃rogatiua in alios. vt archidiaconus. vel p̃positus bene possunt p̃scribere excōicandi p̃tatem. no. Jo. an. in. c. auaricie. de elec. li. vi. in nouella. vt refert

Ab. in. c. q̃s fuit. de his que fi. a ma. par. ca. iij. colū. ¶ Immemoriale tempus in p̃scriptione est ita vetustum q̃ obtinet vim p̃uilegiū. z tollit iuris restituentiam. l. hoc iure. §. aqueductus. ff. d̃ aqua plu. arcen. z. c. sup̃ quibusdā. §. p̃terea. de ver. sig. ¶ Prescribēdi cām p̃stat minus iustus titulus qñ talis titulus causatur ab errore facti. secus si ab errore iuris. no. glo. in. c. apostolice. de dona. z facit l. nemus. §. j. ff. d̃ le. j. vt refert Barba. post Anto. in. c. pastoralis. de dona.

¶ Presentia

¶ Presentia alicuius vbiq̃q̃ requirit̃ ad aliquem actum gerendum in fauorē reipublice. vel fm̃ formā mandati nō valet qd̃ gerit̃ in ip̃ius absentia. secus si in fauorē p̃uatiū. no. glo. z Anto. z Ab. i. c. causam matrimonij. de offi. dele. iij. colum.

¶ Presumptio

¶ Si cōtra p̃sumptōnē iuris z de iure. de facto admittit̃ p̃batio in cōtrariū an iudex pōt a tali p̃sumptione recedere. vide. s̃. exceptio iniusticie.

¶ Cōtra p̃sumptōnē iuris z de iure admittit̃ p̃batio in cōtrariū p̃ cōfessionē p̃tis. no. Ly. in auč. s̃ iam necesse. C. d̃ dona. ante nup. idē glo. in corpore vbi sumit̃. vt in auč. de qualitate dotis. §. j. idē Inno. in. c. qz pleriq̃. de immu. ecclie. vbi dicit q̃ l̃z snia tanst̃ in rem iudicatā tñ si ps p̃ qua lata ē fate tur illā iniustā d̃z snia retractari. no. sing. Ab. in. c. is qui. de solu. vide glo. in. cle. vnica. de p̃ba.

¶ Presumptio iuris ē que iure originē habet appellatur quia ius tātū fingit pedes q̃ statuit sup̃ ea et non admittit p̃bantiem cōtrariū de p̃sumptione hois non est dare certam doctrinam. vide tamen no. Ab. in. c. is qui. de solu. circa fi. et Inno. z l̃ho st̃. in. c. quia verisimile. de p̃sum. z vide. s̃. confessio. ver. si quis.

¶ Presumptuosi q̃ efficiunt̃ aliquāliter elati ex p̃speritate fortune dicūt socijs pauperib⁹ non noui vos. cōtra quos arguit glo. in. c. p̃phetauit. j. q. j. glo. z Ab. in. c. innotuit. de elec. penul. colū.

¶ Presumit̃ existere in p̃lo aliq̃s si h̃ntes sincerā fidem. vide. s̃. populus.

¶ Presumitur minus p̃ toto populo q̃ pro aliquibus prudentibus de populo. quia in toto populo reperiunt̃ multi viles non habentes certum iudiciū rōnis sed corruptibiles. no. per Ab. in. c. ij. de elec.

¶ Presumitur contra criminosum vel morbosum qui semel fuit criminosus. z onus p̃bandi p̃trariū transfertur in eum p̃pter p̃sumptōnem contra eū facientem. glo. z doc. in. c. cum inter canonicos. de elec. z ibi Ab. iij. colum.

¶ Presumit̃ p̃ p̃cessu iudicis qñ est snia lata z trāst̃ in rem iudicatā. no. Inno. in. c. dudū. de elec. et ibi Ab. z plenius in. c. qm̃ p̃ falsam. de p̃ba. vbi vide p̃e. z doc.

¶ Presumptio in surgit p̃tra ecclias ex mala vita p̃lati qz cū tolerauit. p̃ h̃. c. q̃lter. ij. d̃ accusa. nam d̃ bent canonici resistere p̃lato male administrāti. vt

est tex. iuncta glo. in. c. quoniā. de apel. Ab. in. c. p
inquisitionem. de elec.

Presumēdū ē p eo q pbat antiquiorē possessio
nē. Inno. in. c. licet. de pba. Bar. in. l. cōquereba
tur. C. vnde vi. Ab. in. c. cum in ecclia. de ele.

Presumi nō debent ea que accidentaliter pue
niant. et nō insunt homini a natura nisi pben. in
c. si forte. de elec. li. vi. et ibi gl. Itē cū agit de p̄iudi
cio alterius nō sufficit p̄sumptio. sed debet fieri ple
na p̄batio. ad B. c. cū a nobis. de testi. et glo. in. c. si
cut. de sen. excō. Ab. in. c. licet. de offi. dele.

Presumit actus geminatus si p̄bationes sunt
equales vtriusq̄ ptis vt si dicat appellatū ante sen
tentiā vel post p̄sumit q̄ ante et post fuit geminata
appellatio. doct. late in. c. cū tu. d. resti. Inno. et Ab.
in. c. cū cōtingat. de offi. dele.

Presumi nō debet p snia a qua fuit appellatum
enā si sit snia excōicationis. no. Inno. in. c. d. ele.
Ab. in. c. ad reprimendam. de offi. ordi. Anto. i. c.
qm̄ p̄tra. de pba. imo p snia excōicationis nō p̄su
mitur post decenniū nisi p̄betur monitionē et cita
tionē p̄cessisse. vt. c. sacro. de senten. excō. et Frede.
consil. d. vi. Abb. vbi. s.

Licet ex p̄sumptione facili iudex possit non ad
mittere exceptionem dilatoriam nō tñ debet exclu
dere p̄emptoria nisi ex p̄sumptione multū vrgente
q̄ tractat de magno p̄iudicio. id requirit fortior p̄
sumptio. est no. Inno. in. c. post electōes. in fl. d. cō
ces. p̄ben. Ab. in. c. suscitata. de in inte. resti.

Presumptio ois cessat in p̄batione que offertur
incōtinenti. vt. c. litteras. de resti. spo. no. glo. in. l.
i. ff. de tab. exhi. Ab. in. c. expte. ij. de offi. dele. et in
c. suscitata. de in inte. resti.

Presumit cessio simulata. vt videre potes. j. si
mulatio.

Presumit p tabellione q̄ in actis verū scripsit.
vide. j. tabellio. d. p̄sumitur.

Ex p̄sumptōe nō d̄z quis in delicto puniri. vide
s. p̄fessio. d. si q̄s. et j. p̄batio dubia.

Presumit p̄tra sniam latā p̄ cōtumacē q̄ ex odio
cōtumacie nō ex iusta cā fuerit lata. vide. j. snia lata
contra contumacē.

Differentiā inter p̄sumptōnem et fictiones. vide
per Abb. in. c. is qui. de solu.

Presumit dñs hodie qui olim fuit dñs. et sic p̄e
sumptione iuris p̄bat dñum. vide. s. dñum. ver.
dñs olim. et vide. s. possessor nō p̄sumit dñs.

Presumptio vna q̄sq̄ elidit aliā. no. glo. et doc.
in. c. accedens. de crimi. fal.

Presumit p eo qui pbat possedisse in principio
et in fine etiā si nō p̄bet de medio tpe. vide. s. pos
sessio. ver. qui pbat.

Presumit p principe q̄ iusta causa facit quicqd
facit. nec admittit p̄batio incōtrariū. vt no. Ly. i. l.
scripta. C. de p̄ci. impa. offe. limitat tñ hoc vt nō p
cedat qñ princeps est obligatus ex suo contractu.
als defacili posset princeps euacuare contractum
cum eo firmatū. no. in. c. j. de pba. ideo princeps si
p̄t a suo vasallo feudum auferre sine cause cogni
tione cum feudū sit contractus vltro citroq̄ ob
ligatorius. c. de forma. xxij. q. v. et l. labeo. ij. de s.

obli. Itē limitat vt p̄sumat p p̄ncipe respectu sub
ditoz suoz dumtaxat nō respectu alioz. vt no. per
Inno. in. c. inquisitioni. de sen. excō. et facit de. pa
storalis. de re iudi. idem vbi ex mandato p̄ncipis
timere scandalū futurū seu turbatio xpianitatis
vel si imminet peccatū tunc nō est principi obediē
dum nec p̄sumitur legitima causa. vt no. Inno.
alle. c. inquisitioni. et Ab. in. c. que in eccliaruz. de
cōsti. vj. colum. vide. j. princeps nō p̄t sine causa
cum ver. se.

Presumit scientia in facto alieno vbi quis debet
prius d̄ veritate inq̄rere. vt. c. ad falsarioz. d. cri.
fal. et c. innotuit. de elec. et l. cū ita. s. species. de le.
j. doc. in allega. c. ad falsarioz.

Presumit scientia eoz que gerunt apud eos cū
quibus quis conuersatur. vide. j. testes. d. p̄babi
lis credulitas.

Presumit q̄ religiosi seu monachi iustā cām fo
ueant. vide. j. religiosi seu monachi.

Presumptio maior ē bonitatis in viro nobili et
ingenuo q̄ in viro vilioris nationis. colligit ex. c.
j. de purga. cano. vñi mancipia quedā p̄sumuntur
bona. q̄ de bono genere nata sūt. et econtra. vt. l.
q̄ si nolit. s. q̄ assidua. ff. d. edi. edi. et no. i. c. vencia
bile. de ele. et Pe. in. c. j. de purga. cano.

Presumptio et suspitio insurgit cōtra aliquē de
oculo impudico de habitu incōposito de cito incest
su. ista em̄ sunt indicia male compositae mētis. hinc
est q̄ anim⁹ p̄ exteriora p̄bat. l. nō codicillū. C. de
codicil. et c. nec solo tactu. xxxij. q. v. no. Pe. i. c. ij.
de purga. cano.

Presumit p iudice in his que sunt in iudicio. vi
de. j. renuncians in iudicio. et vide. s. exceptio sc̄z
non verisimiliter.

Presumit in deteriorē p̄tē vbi piculū anime ver
rit. de spon. c. iuuenis. circa iudicia tñ potius p̄su
mit iustū vel bonū. no. glo. in. c. vnico. de scri.
in ordi. fa.

Presumit malum et damnū fieri aīo malo nisi p̄
ria p̄sumptio p̄ualeat. ff. ad. l. aquil. si obsterit. s.
si. et ludus noxius est in culpa. l. nā ludus. ff. ad. l.
aquil. et omne maleficiū p̄raue p̄sumit actū. no. gl.
et Inno. in. c. j. de p̄sump. quis cū ludos appellat ex
quib⁹ crimina oriunt. vt in p̄mio. ff. s. antepe. de
bomi. p̄tinebat. de vita et hone. de. cuz. decorē. qd
no. p̄ illos q̄ ludis faciūt libellos famulos q̄ nō ex
cusant a pena. C. de famo. libel. l. vnica. vj. q. i. ex
merito. cū seq̄ntib⁹. p̄sumit ergo sp̄ p̄ malefactorē
nisi habeat vel inueniat circūstātiā excusabile eui
denter no. p̄osti. in alle. c. j. d. p̄sump. vbi Clin. po
nit. d. si videor ludo snasit furta recludo.

Presumptiones p̄trarie si sunt parū potētie aut
prima p̄ponderat secunde et tunc eā elidit. aut ecō
tra et tūc elidit secūda primā. no. doc. i. c. j. d. crimi.
fal. et in. c. lras. de p̄sump.

Licet sola vehemens. i. p̄babilis p̄sumptio nō p̄
bat plene. vt in. c. lras. de p̄sump. violenta tamen
p̄sumptio p̄bat. s. recipit p̄batōnem in cōtrarium.
vt patet. xxvij. q. j. nec aliqua. et c. causas. et c. p̄po
sisti. de pba. et c. extraordinaria. xxxv. q. iij. et no.
in alle. c. lras. per p̄osti.

¶ Iudex procedens ex p̄sumptione debet multū temperare sententiā suā vel modice vel raro penā inferat. ar. c. afferte. d. p̄sump. 7. l. sciant cuncti. C. de proba. canonizata. ij. q. iij. no. Abb. in. c. ij. de coha. cleri. 7. mulie.

Primitia

¶ Primitia est in p̄cepto sicut decima. no. glo. et Inno. in. c. s. de deci. quātitas tñ primitie nō exp̄m̄it in iure. s̄ recurrit ad cōem cōsuetudinē que ē optia legū interpres. vt. c. cū dilectus. de cōsue. et q̄ sit de p̄cepto infert Jerō. in. c. reuertimini. xvi. q. j. 7. alle. c. j. de deci. 7. Abb. ibi.

Primpilarius

¶ Primpilarius quis dicat. 7. an vxor 7. filij tenentur p̄ eo si p̄raue se gessit in officio. Ab. in. c. ex p̄te de consue. circa fi.

Primogenitus

¶ Filij regis an excludat patruū in successione regni. vide. j. regnū. ver. in regno.

Princeps

¶ Princeps cōtra iuris ordinē nō pōt inter subditos cām cōmittere. vide. s̄. cōmissio.

¶ Princeps nō pōt ita remouere appellationez vt etiā p̄ viā querelē nō audiat quis volens suā iusticiā p̄sequi. no. Ab. in. c. pastoralis. de appel. 7. in rubrica de appel. vide. s̄. appellari non potest a sententia principis.

¶ Princeps si aliquid iniustū mandat d̄ quo timeatur scandalū. vel aliter dubitat de mente eius licet pōt mandatis non parere. 7. principi rescribere qz hoc facit auctoritate legis. vt. c. si qñ. de rescrip. et auct. vt nulli iudi. Inno. in. c. inquisitionem. d̄ sen. ex. Abb. in. alle. c. si qñ.

¶ Principis certa scientia nō p̄sumit maxime contra ius nisi possit colligi ex verbis rescripti. vt sentit Ab. in. c. nōnulli. de rescrip. iij. colum. 7. h̄ sentit Inno. in. c. statuti. de rescrip. li. vj. de hac clausula vide Ab. i. c. pastoralis. s̄. p̄terea. de offi. dele.

¶ Princeps an pōt p̄ suū rescriptū exceptiones tollere seu defēiones parti cōpetētes. no. Ab. plene i. c. ex parte. ij. de offi. dele. vbi cōcludit q̄ licet princeps nō possit tollere defēiones que sunt de iure naturali inducte. vt de. pastoralis. de re iudi. 7. sic tollendo p̄ suū rescriptū exceptiones intelligit de exceptionib⁹ minus rōnabilibus vt sic rescriptum recipiat interpretationem s̄m potestātē mandanti vt. c. a nobis. d̄ sen. ex. 7. c. ij. de cōsti. li. vj. p̄r tamē princeps tollere exceptiones que sunt a iure positi uō inducte vt exceptio p̄scriptionis rei iudicate et similes p̄ter. d. c. ex parte. 7. p. l. j. ff. q̄ vi aut dā. q̄ verū nisi talis dispositio fundet se sup̄ aliqua q̄litate. vt ibi exemplificat Ab. 7. Bar. in. d. l. j. quam vide. 7. hec que dicta sunt habent locum cuz per rescriptū vel als cōstat de voluntate principis. als p̄ma fronte p̄sumit falsū 7. cōtra volūtātē principis cōcessum. vt. d. c. ex parte. in fi. 7. l. quonēs. de p̄ci. impa. offe. vide. j. p̄uilegiū.

¶ Princeps nō p̄sumit p̄iudicare iuri tertij in cōmissione quā facit de quo nō fecit mentionē. vt. c. super eo. de offi. dele. 7. cōcor. l. ij. ff. ne qd̄ in loco publi. 7. vbi p̄uilegiū p̄iudicat iuri tertij debet interpretari vt minus p̄iudicet iuri tertij q̄ fieri pōt. facit. c. pastoralis. de p̄uile. no. Ab. in. alle. c. sup̄ co.

¶ Princeps p̄ se nō pōt cōponere de damnis dātis p̄lo occasione guerre. colligit s̄m lhosti. ex. c. quanto. de iureiur. q̄ dic vt ip̄e no. in sūma de peniten. s̄. fi. s̄. sed pone q̄ guerra fuit.

¶ Princeps seu impator ligat iure naturali. vñ ligatur ex cōtractu cū subdito. qz non pōt princeps tollere ea que sunt iuris naturalis. vt de. pastoralis. de re iudi. insti. de legi. tute. in fi. 7. idem de papa maxime respectu iuris diuini. vnde si papa iurat obligat ex iuramento. nec sine cā pōt scipm̄ absolue vt absolui facere cū aliū sine cā absoluerē nō possit. vt no. glo. in. c. quāto de iureiur. 7. Inno. in. c. cū inter de renūc. Ab. in. c. s̄. de cōsti.

¶ Princeps nō pōt sine causa tollere dominiū rei mee licet cū iusta cā posset vt. l. idē si verberatū. ff. de rei ven. no. Ab. post Inno. in. c. que in ecclia. de consti. de quo l̄y. in. l. rescripta. C. de p̄ci. impera. offe. 7. Bar. in. l. fi. C. si p̄tra ius vel vti. pub. et plenius in prima cōsti. ff. veteris.

¶ Princeps licet posset mihi tollere actionē q̄ ē de iure ciuili. p. l. ij. ff. de origi. iur. 7. no. in. l. ex h̄ iure ff. de iusti. 7. iure. nō tñ potest facē qñ iusticia mihi reddat. no. Inno. 7. Ab. vbi. s̄. ex q̄ habes q̄ i tali casu sine actōe formali p̄t q̄s agere ex sola obligatione iuris gēnū. vt no. Ab. post Inno. vbi. s̄. v. de. s̄. p̄sumitur pro principe.

¶ Princeps licet possit libere p̄tra ius ciuile scribere seu statuere. vt. c. p̄posuit. d̄ cōces. p̄ben. 7. no. in dicta. l. rescripta. requiritur tamen q̄ subsit legitima causa als princeps ius positiuū violando nō facit vt bonus paterfamilias. data est em̄ sibi potestas pascendi oues nō aut turbandi seu molestandi. 7. p̄cedere ex rectitudine iusticie 7. equitatis nō aut ex affectione speciali. vt no. Abb. post beatum Tho. i. c. d̄ multa. d̄ p̄ben. vt refert ip̄e Ab. in. c. q̄i ecclia. d̄ consti. vj. colum. licet cōtrarium sentit Inno. 7. Anto. in. c. per venerabilem. qui fi. sint legitimi. 7. Ancha. in. c. pe. de concess. p̄ben. vide. s̄. mandato sine litteris.

¶ Princeps non pōt de plenitudine potestatis cōmittere cām suspecto sine facultate recusadi. vt colligit ex glo. c. ad hec. de rescrip. 7. ibi Ab. in. fi. facit. in de. pastoralis. de re iudi.

¶ Principis mor⁹ p̄p̄ius nō pbat nec inducit opinionē. vt. c. si motu p̄prio. de p̄ben. li. vj. opat tñ qz facit gratiā extēdere i id qd̄ als nō cōprehendit p̄ rescriptū. vt. c. si plures. de p̄ben. li. vj. Item qz magi p̄sumit p̄nceps instruct⁹ sup̄ his q̄ narrat motu p̄prio q̄ als i facto p̄ aliū narrato. no. in. alle. ff. as. S̄z Dñicus d̄ sancto gemi. vt refert Lap⁹ sua allegatōe. viij. tenet q̄ siue princeps scribat motu p̄prio siue alit nō ē magna vis. sic em̄ potest in facto alieno p̄prio motu narrādo errare sicut si ad alterius instātiā. vnde in ecclia numerata sine

facit de numero mentione et scribit motu proprio hoc non possit opponi de defectu intentionis. ut no. Jo. an. in alle. cie. l. fas. et Lapis ubi. s. vide. j. pbat se clericum. et vide. s. motus.

Princeps etiam supremus non potest tollere conventionem initam inter partes super iure privato cum ex tali conventionem oritur obligatio que est de iure naturali. ut de. pastoralis. de re iudi. no. Inno. in. c. que in ecclesiis. de consti. papa tamen hoc potest super iuribus ecclesiis. quia in ecclesiasticis habet plenitudinem potestatis et sua auctoritas in omnibus intelligitur excepta. ad h. in de. dudum. de sepul. s. nos. no. Abb. in. c. ex multiplici. de deci.

Princeps non potest tollere obligationem que est de iure gentium. de. pastoralis. de re iudi. Inno. in. c. que in ecclesiis. de consti. doc. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. idem no. Inno. in. c. inquisitione. de sen. ex. q. dicit quod si papa vult laico auferre liberos suos. vel aliud simile non tenetur sibi obedire laico cum non sit sibi subiectus in temporalibus. nec habet papa seu princeps potestatem etiam absolutam circa ea que sunt iuris naturalis seu gentium sine causa. h. tamen est speciale cum obligatio venit accessorie ad actum spirituale. no. Abb. in. c. ij. de voto.

Princeps non debet procedere contra absentem non citatum de ordinata iusticia. ut. c. j. de cau. pos. et p. p. et. c. nos in quibus. ij. q. j. de. l. meminerint. C. vii. vi. de absoluta tamen potestate tunc potest procedere sine citatione in his in quibus princeps non habet plenam potestatem vel dispositionem quia tollere defensionem que est de iure naturali princeps de iure non potest. ut pbat in de. pastoralis. de re iudi. et facit quod no. Bar. in. l. cum mulier. ff. so. ma. Ab. in. c. inter cetera. de maio. et obe. et plenius in. c. cum olim. de re iudi. vide. j. snia. non potest. et vide. s. citatio. s. princeps.

Princeps hoc si possit de directo defensionem tollere potest tamen per obliquum. quia ab eo snia non appellatur. vide s. appellari non potest a snia principis.

Princeps regni admittit ad excipiendum de crimine contra electum. nam etiam si princeps esset suspectus si excipit contra electum quod timet de coniuratione seu de prodicione patrie. vel de revelatione secretorum suorum. et ratione patrie ubi princeps est oriundus vel propter parentes suos quod fuerit sibi infestus. audiendus est et in talibus princeps. quia satis persequitur interesse suum et publicum. no. Ab. in. c. super his. de accu. iij. colum. vide s. consuetudo.

Principis certa scientia vel plenitudo potestatis quid inducat. Abb. in. c. ad hec de rescriptis. ubi dicit Ab. in. fi. quod princeps etiam de plenitudine potestatis non potest committere causam suspecto sine facultate recusandi. ut ibi per cum.

Principis beneficii continens gratia non odiosam debet large interpretari. sed si prius aliquid contra ius commune vel veniret in iudicium tertium debet fieri stricta interpretatio. ut. l. ij. s. si quis a principe. ff. ne quid in loco publici. doc. in. c. olim. de ver. sig. et Bar. in. l. fi. ff. de consti. prin. et refert Ab. in. c. nonnulli. de rescriptis. s. sunt et alij. ij. colum.

Principi debet nunciari mors plati antequam ad electionem procedat. vide. s. consuetudo.

Principis preces an inducunt iustum metum. vide s. metus.

Principis mine seu terrores an inducunt iustum metum. vide. s. metus.

Principis delegatus potest ut suspectus recusari. vide. j. recusatio.

Princeps committendo causam minori. xvij. annis videtur illum habilitare ad iudicandum. ut. l. quidam consuebant. ff. de re iudi. sed requiritur quod commutat ex certa scientia. nam si princeps ignorat etatem minoris cessat ratio dispensationis et habilitationis. ut. d. l. qui dam. no. Ab. in. c. cum vicissimum. de offi. dele.

Princeps videtur eligere industriam persone cum causam personaliter committit. vide. s. industria.

Princeps potest penam etiam parti applicabilem remittere. quia solus motus principis habet per iusta causa no. Ly. et Bal. in. l. rescripta. C. de p. a. impa. offe. no. Ab. in. c. que in ecclesiis. de consti. et in. c. nisi specialis. de offi. lega.

Principes possunt esse duo in eodem principatu. non tamen duo pontifices in ecclesia dei. vide s. papa. ver. pontifices.

Princeps qui indignis dignitatem vel nobilitatem tribuit peccat mortaliter. no. beatus Tho. in scda scda. di. lxxij. et Aristoteles. in primo de regimine principum.

Princeps qui ignoranter donat rem alienam licet donatio est firma potest tamen contra eius fiscum agi ad extinctionem rei. ut. l. bene a senone. C. de quadri. p. scrip. idem si habet rem communem cum privato. quia licet possit de illa in totum disponere et satisfacere privato de extinctione. ut. no. glo. in. l. ij. C. de comu. re. aliena. non tamen potest scienter rem alienam donare cum non possit sine causa aliquam suam re priuare. ut de. pastoralis. de re iudi. et. l. fi. C. si contra ius vel vi. pub. Ab. in. c. ij. de re. eccle. non alie.

Princeps secularis potest contra legem divinam super articulo qui reperitur limitatus ut non occides distinguere interpretari. adiuuare. et diminuerere. est cum ille articulus limitatus ut si quis occiderit occidat. per ergo princeps statuere distinguendo qui sunt illi qui debeant occidi. per B. C. si quis sine iure se vindict. per totum. et ad. l. cor. de sic. p. totum. quod intelligo in casibus in quibus ipse princeps secularis habet iurisdictionem ut in pphanis. secus in concernentibus animam. ut. c. p. venerabile. q. si. sint legit. ideoque statutum laicorum vincens usurarium ex certis picturis cum non habeat laici in hoc iurisdictionem non possunt statuere nec limitare. facit. c. tua. de ordi. cogni. et quod no. Bar. in. l. titia. ff. solu. ma. no. Ab. in. c. q. in ecclesiis. de consti. iij. colum. vide. s. papa non potest contra statutum.

Princeps potest ex causa statuere contra illa que sunt de iure gentium vel naturali ut per prescriptionem inducitur a iure positum per quam priuat quis dominium rei sue. vel per usufructionem vel confiscationem bonorum propter delictum vel indicendo servitutem. ut. c. ita quorundam. de iude. si autem non subest causa non potest princeps alicui auferre res suam. nam licet habeat iurisdictionem in universo non tamen habet dominium rerum privatarum sed causa

subistente potest vt est fauor publicus. vt. l. item si liberatum. ff. de rei vendi. Ab. in. c. que in ecclesia. rñ. de consti. v. colum.

¶ Princeps pōt modicā leſionē subdito inferre vt dando debitoz dilationē vt nō possit interim conueniri a suis creditoribus. vt. l. quotiens. C. de p. cl. impera. offe. secus cñ si princeps velit in totum cōcedere vt nō possit ab aliquo cōueniri. qz sine cā hoc nō pōt. vt ibi no. glo. 7 Inno. 7 Ab. in. c. que i ecclesiaz. de consti. v. colū. vide. j. ver. pri.

¶ Princeps i spectantib⁹ ad officiū suū potest pēpere subditis licet nō exprimat cām pcepti. nā vani capitis esse existimat supiorē non posse pēpere sine omni cognitione. 7 sine cause expreſſiōe. vt no. Inno. in. c. ad aures. de temp. ordi. qz cōmendat Ab. in. c. si qñ. de rescrip. i. si. vide. s. pceptū pē fieri

¶ Princeps reuocando ad se negociū ligant manus inferioris vt nihil i eo atēptare possit. 7 tantū opatur talis reuocatio in inficiendo iurisdictionem iudicis quātū facit appellatio. vt. c. nostrū. d. appel. et idem in alio inferiore citra papā habēre potestatem tale negociū ad se reuocandū. vt si epus reuocat ad se negociū coram suo vicario pendente. no. Inno. m. c. romana. e. n. li. vi. Ab. in alle. c. vt nostrū. in prin. nō tñ credit Inno. in. c. dilecto. d. offi. archi. qz epus possit aduocare ad se iurisdictionē inferiorum platorz.

¶ Principes nō recognoscentes in spaliibus supiorē possunt exercere ea que specialiter sunt de iure reseruata impatori in signis specialis priuilegiū vt legitimare. famā restituere. auctoritatē interponere in arrogatione 7c. vt. c. p venerabilem. qui si sint legit. 7 ibi Abb. iij. colum.

¶ Princeps cū filiis pprijs pē dispensare sicut cū alijs subiectis nō tanqz pater cū filiis 7 tanqz princeps cū subditis. nā diuerſe qualitates possunt cōcurrere in eodem homine que faciunt vt sustineat vices plurimoz. facit qd no. in. l. q iurisdictionem ff. de iurisd. om. iudi. 7 c. per venerabilem. qui si sunt legit. 7 ibi Abb. iij. colum.

¶ Princeps nō recognoscens supiorē pōt esse iudex in causa ppria. no. Abb. in. c. cum venissent. et in. c. nouit. de iudi.

¶ Princeps pōt ex plenitudine potestatis habere ratum pcessum nullū. 7 qñ reuocat ad se negociū an valet pcessus inferioris. vide. j. pcessus. ver. si princeps cum se.

¶ Princeps supremus pē imponere vectigal. 7 nō alius. vide. j. vectigal.

¶ Princeps supiorē nō recognoscens pōt tallias collectas seu alias exactiones indicere. vide. j. tributū. d. super exactionibus.

¶ Princeps supmus pōt p priuilegiū suū immunitatē talliaz 7 exactionū subditis cōcedere. 7 talia priuilegia sicut sonāt sunt obseruāda dūmodo motu pprio principis sunt cōcessa. C. de vaca. mune. l. vnica. li. x. 7 ff. de iure immu. l. semp. §. si. et. C. de excusa. mune. l. placet. li. x. secus si p ambigētiā vel importunitatē potētū sint obrepta. 7 fm hoc intelliguntur iura que vident talia priuilegia

anullare. C. si cōtra ius vel vri. pub. l. si. 7. C. de de curi. l. vacuatis. li. x. 7 l. si qd sine causa. cl. l. se. C. de vectigal. 7 comi. est tñ no. fm 30. an. q si quis p priuilegiū principis pprio motu cōcessum vniuersitatem aliquā grauius ledi cōtingat ē sup hoc ipi⁹ principis remediū implorandū. vt no. de deci. c. sug gestū. debet tñ vniuersitas equanimiter ferre modicā leſionē. qz nec p modico restitutio pmittit. vt l. scio. ff. de in inte. resti. 7 in. c. pe. de re. eccle. non alienā. Ab. in. c. ij. de immu. eccle. v. colū. vide. j. p priuilegiū immunitatis. 7 j. tributū. d. oēs tallie. cū se.

¶ Princeps pprio motu 7 certa scientia reuocando ad se negociū nō requirit vt iudex inferior certifficet. p tex. c. j. d. cōces. pben. li. vi. fateor tñ q si aliqd atēptaret i iudiciū ignorāns. pbabilis ignorantia habet illū excusātū. vt ibi no. doc. Nec ob. c. si duobus. de appell. qz ibi potestas nō erat reuocata p supiorē. Itē qz ibi loquit de pcessu cōtumacie punitiuo 7 nō de pcessu sup principali. no. Ab. i. e. cum. Ab. de consti. vtri. colum.

¶ Principi seculari nō obediēs peccat mortaliter. vide. s. obedientia.

¶ Princeps pōt eximere castra a ciuitate que est si bi rebellis. vide. s. ciuitas si efficit 7c.

¶ Princeps si iniām ferat vel priuilegiū pcedat ex necessitate tps. vel ex suppressione partū pōt 7 debet illa necessitate tps retractare. vt. c. cum ex litteris. de in inte. resti. facit. c. nō debet. de cōsang. et affi. lxiij. di. §. verū.

¶ Princeps pōt ex sola voluntate cōtra ius possit uū dispensare. no. Inno. in. c. cū monasteriū. d. statu regula. Ab. in. c. tñ ex lris. de in inte. resti. de q vide qd ipse no. in. c. de multa. de pben.

¶ Princeps nō censet in dubio cōmittere cām spectro ex certa sciētia nisi hoc expse exponat. ar. c. pastoralis. §. pterea. de offi. dele. no. glo. mēu tenē dā in de. ij. de rescrip. plene p Ab. in. c. cū inter. de excep. j. colū. vbi vide plene. 7 tangit in. c. ex transmissa. de foro competen.

¶ Princeps qñ actū gerit ex certa sciētia pinde est ac si diceret se velle facere ex plenitudine potestatis si illa opus est in actu quē gerit. vt ē glo. menti tenēda in. c. ad hec. de rescrip. Ab. in alle. c. cū inter. circa princi.

¶ Princeps qui habet iura imperij 7 plenitudinē potestatis pōt quē vult ab onerib⁹ eximere. 7 qñ vult onera imponere. vt patet. C. de ptes. 7 medi. l. medicos. 7 ff. de iure immu. p totū. 7 l. vnica. C. de supfl. indicis. li. xi. 7 c. cū instantia. de cens. 7 h etia pōt facere pnceps in iudiciū alioz quib⁹ on⁹ incūbit soluendi qui tenent insolidus. vniuersitas tamē vel alius comes seu baro licet aliquē eximat non tenent aliq de vniuersitate ad integrā solutionem. sed tantū minus quātū debeat soluere priuilegiatus. vt no. Spe. in. n. de cens. §. nūc dicēdus. d. quid si vniuersitas alicuius loca. 7 videt sentire Bar. in. l. ab oibus. ff. de le. j. 7 c. in. l. naturaliter. iūcta glo. C. de decu. li. xi. 7 Bar. in. l. ij. ff. d. iure immu. no. Ab. in. c. accēdētes. de pscript.

¶ Princeps cām specialiter inferiori pmitte dō tñ

vide iurisdictionē suoz inferiorz reuocare qñ aliqñ
negociū ex certa scientia ad se aduocat. secus qñ or
dine iudiciario pcedit. qz tunc inferior poterit de
legata iurisdictione et etiā ordinaria si voluerit vti.
no. Inno. i. c. cū. Ab. de pñti. et Ab. plene in. c. cum
ex officij. de pñscrip. v. colū. vide. j. pñcessus. x. si qñ.
¶ Princeps pōt debitori indulgere tps ad soluē
dū dñs tñ debitor cauere. vide. s. debitor pñdenatus
¶ Principes seculares subsunt pape etiā si supio
rem nō recognoscant in cōcernētib⁹ salutē aie. vel
decorē xpiane religionis. ideo statuere nō possūt
vt iudei habeant seruos christianos. vt. c. cōsultus
iij. de appel. et ibi glo. et Ab.

¶ Priuatio

¶ Priuari nō debet a suo beneficio nec a redditib⁹
eius exulans sine culpa extra pñiciā. vide. s. be
neficio nec redditibus.

¶ Priuari pñt dñs a dominio serui ppter seuerita
tem. et maritus ab habitatione vxoris et. vide. j.
seueritas.

¶ Priuilegium

¶ Priuilegiū qualiter et quo tpe pñdā. glo. et plene
post Jo. an. Ab. in. c. cū accessissent. de consti.

¶ Priuilegiū principis an vñet p surreptionem.
vide. j. surreptio.

¶ Priuilegiū secundū an et qñ tollat primū priuile
giū vt rescriptū. Ab. plene in. c. j. de rescrip.

¶ Priuilegiū speciale an et qñ deroget generalī. vt
econtra. Ab. in. c. pastoralis. s. qñ aut. de rescrip.
et in. c. j. eo. ti.

¶ Priuilegiū tollitur spacio. x. annoz si fuit cōces
sum ad aliquid faciendū. et j. illud tps priuilegiat⁹
nō fuit eo vsus. vt. l. vnica. ff. de nundinis. Ab. ple
ne in. c. cū accessissent. de consti. et tangit in. c. plerū
qñ. de rescrip.

¶ Priuilegiū nō transiit ad successorē si mortuus ē
tpe date is cui cōcedit. vt est tex. multū no. in. l. ne
racius. ff. de regu. iur. Ab. in. c. significauit. de re
scrip. in fi.

¶ Priuilegiū vbi cōcedit contra stilū cōem priuile
giōz. vel cōtra consuetudinē principis pñsumit fal
sum. vnde debet expectari secunda iussio princi
pis. ad h. tex. cū glo. in. c. cām. de testi. et fac. tex. i. c.
qñ sup. dñ. instru. Ab. i. c. ex pte. ij. dñ. offi. dele. i. fi.

¶ Priuilegiū qñ pñdicat iuri tertij. debet stricte i
terptari. vide. s. princeps.

¶ Priuilegiū seu indulgentia concessa p legatū an
duret ppetue. vide. s. indulgentia.

¶ Priuilegiū principis cū p scripturā pñat possūt
adduci alie pñbationes extrinsecus ad declarandū
et certificandū aliud priuilegiū seu scripturā. ē tex.
fm Ab. in. c. auditis. de in inte. resti.

¶ Priuilegiū si pñceps cōcedat ex necessitate tps
pñt illa cessante illud reuocare. vide. s. princeps si
sententiam ferat.

¶ Priuilegia cōcessa cōtra cōem vsū priuilegiōz
presumūtur falsa. vt est no. tex. cū glo. in. c. causaz.
de testi. et in. c. super his. de fi. instru. et i. c. j. vt lite

pendente. per Abb.

¶ In priuilegiij impetratione vñ dispensatione re
quirit speciale mādātū. vide no. p Abb. i. c. dilect⁹.
vt lite pendē. et in. c. inno. ut. de ele.

¶ Priuilegiū nōdū generale sed etiā speciale i quo
nō potest notari aliqua surreptio non extendit ad
litis pendentiā. vt. tex. in. c. dilectus. vt lite pen.
quod ibi cōmendat Abb.

¶ Priuilegiū impetratū a cōi domino. vel ab alio
lite pen. an pñdicet lites pendē. et an si snia fu
it lata possit de nouo nouum iudiciū inchoari vir
tute builegiij. et qñ dicat lites pēdere ad nullitatē pri
uilegiij. vide no. doc. signant. Ab. i. c. si. vt lit. pen.

¶ Priuilegio professionis seu artis minime gau
dere dñs is qui ē in collegio alicui⁹ artis seu pñfessio
nis si illā nō exercet actu. vt. l. semp. et ibi p Bar. ff.
de iure immu. et l. j. s. negociatōnes. eo. ii. Ab. i. c.
vigilanti. de pñscrip. in pñm.

¶ Priuilegio exemptionis an pñt subditus renun
ciare. vide. s. exemptionis priuilegio.

¶ Priuilegiato aliquo ab onerib⁹ ciuitatis an aliq
de vniuersitate teneant in solidū soluere. vide. s.
princeps qui habet iura imperij

¶ Priuilegio eccliaz nō gaudet bona clericōz. vi
de. s. clericus. x. nō vniuersaliū.

¶ Priuilegiū impetratio causat malā fidē respectu
iuris prius possessi. videt em ipetrans fateri se ius
nō habere. qz nō pñsumit frustra impetrasse priuile
gium. ar. in. l. vnica. C. de thesau. li. x. ideo si priui
legiū repitur ex aliqua causa nō valere nō pñt pre
scriptio allegari. qñ intelligo qñ pñscriptio nō ē con
formis priuilegio als secus. vt. c. cū pñfone. dñ. priui
le. li. vi. et c. veniens. de pñscrip. et ibi Ab. ij. colum.

¶ Si priuilegiū nō facit mentionē de priuilegio al
teri cōcesso vel ipmet priuilegiato an valeat. no. i
c. j. de rescrip. et in. c. cū ordinē. et. ii. p Ab. plene i. c.
veniens. de pñscrip. iij. colum.

¶ Priuilegio et iuri cōi pñt quis simul vti. c. cum
dilectus. de consue. sicut quis potest vti consuetu
dine. et iure cōi sibi. c. fopite. de censu. pari ergo rōne
pñt quis vti pñscriptōne priuilegiij. c. auditis. de pñ
scrip. qz licet quis nō pñt ex diuersis causis dñia ac
quirere. vt. c. inter dilectos. de fi. instru. pñt tamen
ad causelā varios modos multiplicare nō ad effe
ctum multiplicandi ius. sed vt ex illo possit se defen
dere. vt. c. post electionē. de concei. pñben. Idem
qñ mihi pinguius succurrit p scōm. vt ibi no. Jo.
an. ar. in. l. iij. ff. ad. l. fal. nā pñscriptio et priuilegiū
nō sūt pñrie in effectu. no. in regula nullus plurib⁹
de re. iur. li. vi. qñ est vez qñ pñscriptio erat cōpleta
als p priuilegiū renūciare pñscriptiōni et ecōtrario.
vt. c. veniens. de pñscrip. et ibi Ab. iij. colum.

¶ Priuilegiū si petat renouari an debeat citari pñs
vide. s. citari debet pars.

¶ Priuilegiū seu instrumentum quod est apud te
inutile. et pñdest iuri meo seu potest mihi nocere pos
suz petere vt lacere seu mihi deat. vide. s. instru
mentum. ver. postq.

¶ Priuilegiū pape an pñt alijs qñ papa interpretare
vel de ei⁹ dubio cognoscere. vide plene p Ab. i. c.

cum venissent. de iudi.

¶ Priuilegiū concessum nō subdito nō pōt ampli-
us reuocari p ipm cōcedentē. naz habet suā pfecti-
onē incōtinenti cū puenit in nocentiā priuilegiari
et est illi ius quesitū. z cōcedens nō est dñs. vt. c. j.
de cōces. prebē. li. vi. Inno. in. c. nouit. d iudi. Jo.
de ymo. in. c. si. de solu. idē si esset priuilegiū cōces-
sū p viā statuti z transiisset in cōtractū vel cōuen-
tionē. vt qñ statutū dicit qui venerit ad habitādū
in tali loco sit immunis ab oī collecta. certe si aliqui
extranei venerint nō pōt ampli cōtra illos statu-
tum reuocari qz trāsiuit qñ cōtractū quo etiā pñ-
ceps obligat. no. in. c. j. de pba. Bar. in. l. hi qui
ff. d. decre. ab. ordi. fa. 7 i. l. omnes populi. ff. de
iusti. z iuf. Ab. in. c. nouit de iudicijs. viij. colū.

¶ Priuilegiata ē cā dotis sicut doctoris z scholari-
um. vide. s. dotis causa.

¶ Priuilegio clericali gaudent seruīctes z schola-
res ecclesie dū tñ sint obligati z astricti seruicio ec-
clesie etiā respectu imunitatis psonē vt ponderat
glo. in. c. ij. de foro cōpe. ibi deputatos zc. fa. c. p
exēptionē. de pñle. li. vi. ibi ppetuo obligati. si em
vident tales psonē gaudē pñleio marie fori nisi
sint efficacit z ppetuo obligati. ar. de. j. de reli. z ve-
ne. san. i prin. Ab. i alleg. c. ij. de fo. cōpe. ij. colū.

¶ Priuilegio ecclesiastico an gaudet vxor clerici.
vide. j. vxor clerici.

¶ Priuilegio ecclesiastico quo ad forum gaudent
penitentes z alie miserabiles psonē. no. Inno. in
c. significantibus. de offi. dele. vbi dicit. q sūt sub
ptectione ecclesie vt sup iuribus suis possūt adire
ecclesiasticū ne ab alijs inquietent. lxxvij. di. per
torū. sed si aliquis voluerit tales cōuenire corā iu-
dice seculari nō pñt ei⁹ forz declinare s si graucē co-
rā iudice seculari bene possūt habere regressū ad
ecclesiasticū. Ab. in. c. ij. de foro cōpe. ij. colū. vide
s. laicus pōt corā ecclesiastico imperi. cū vers. sc. z
Ab. in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe.

¶ Priuilegio ecclesiastico nō gaudet heremita qā
nō est psona ecclesiastica. vt. no. Lau. z Jo. de lig.
in de. p lras. d. prebē. nā sicut tales ex vtero matris
pcesserūt laici ita etiā in eodē statu censendi sūt ex
quo nō interuenit aliquis actus eos eripiens a iu-
risdictione impatoris. nā isti heremite nō habent
certā regulā s sola volūtatē tenēt. et sūt sic locuste
qui nō habent regem. est cōclusio Ab. in. c. ij. d. fo.
compe. iij. colū.

¶ Priuilegio ecclesiastico nō gaudēt hospitalarij
quātūcūqz habitū portēt cū cruce. vt no. doc. i de.
p lras de pben. nisi pmiserint in manib⁹ epī caste
viuere z vxore mortua aliā nō ducere z pprijs re-
nūciauerint. no. lhosti. in sūma. ti. de foro cōpe.
vers. quid de rusticis. Ab. in. c. ij. e. ti. iij. colū.

¶ Priuilegio ecclesiastico nō gaudēt fratres ter-
tij ordinis z sorores. nec milites sancte Marie seu
fratres gaudentes qz nō sūt vere religiosi. vt tenet
Frede. de senis cōsilio. dxy. no. in de. cū ex eo. de
sen. ex. z i de. j. de reli. domi. nā isti nō pñtent tria
substantialia nec dimittūt vxores nec sūt clerici. de
quo Specu. de statu mona. s. j. ver. xxxvj. status

cñ illoz pl⁹ accedit ad statū laicalē qz ad ecclesiasti-
cū. z citara cū psalterio male pcorat. vt. c. diuer-
sis fallacijs. de cleri. cōiuga. idē d. fratrib⁹ iesuatis
discalciatis z de disciplinatis. vt cōcludit Ab. nota
bilib⁹ in. c. ij. de foro compe.

¶ Priuilegio fori an gaudet familia epī. vide. s.
clericorū familia.

¶ Priuilegiū pōt princeps cōcedere etiā cū graui-
simo pñiudicio alterius in dependentib⁹ a princi-
pe vt in spiritalib⁹ a papa licet princeps hoc non
videt velle cōcedere. vt. c. suggestū de deci. z d. off.
dele. ex parte. z l. ij. s. si quis a principe. ff. ne quid
in loco pu. Ab. in. c. ex tenore. de fo. cōpe.

¶ Priuilegiū cōcessū alicui vt nō teneat nisi in cer-
to loco respondere nō extendit ad locū vbi ex ali-
qua causa de iure cōmuni pōt cōueniri. vt est tex. i
c. dilecti de foro. cōpe. ideoqz pretextu talis priuile-
giū licet in loco domicilij nō conueniatur excusari
tamen nō pōt rōne delicti seu cōtractus vt ratione
beneficij. vt ibi cōcludit Ab.

¶ Priuilegiū an z qñ perdat ppter delictū vt non
obstante priuilegio delinquens puniatur a iudice
delicti. vide plene p Ab. i. c. si. de fo. cōpe. viij. colū.

¶ Priuilegiū licet nō debeat extendi vt. c. sane. de
priuile. tñ si est priuilegiū corpe iuris clausū extēdi-
tur. qz ē conforme rationi z dignitati indultū. nec
videt tūc extensio. s potius vendicat sibi locum ex
volūtatē cōcedentis. vt pbatur in simili in. c. j. d. lu-
ra. calū. z in. c. si quis pbyter. ij. q. v. Ab. in. c. si. d.
iura. calū. ij. colū.

¶ Priuilegiatus an cōtrario facto renūciat priui-
legio suo. vide. j. statuto cauef.

¶ Priuilegiū concedens potestatem instituēdi nō
extendit ad potestātē destituēdi. qd est verū vbi p
uilegiū nō est cōmissum sub eo i cui⁹ pñdiciū venit
vt qz a papa cōcedit alicui plato inferiori potestas
destituēdi. qz hoc priuilegiū tanqz tendens ad p-
iudiciū ordinarioz debet stricte intelligi. vt no. i. c.
cū dilecti. d. dona. s vbi pñlegiū ē pcessū ab eo cui⁹
iuri detrahif tūc priuilegiū recipit largissimā inter-
pretatōnē ptra pcedētē. vt in. c. cū dilectus. de con-
sue. z in. c. olim. de ver. sig. Abb. in. c. cū ex iniūcto
de here. in fi.

¶ Priuilegia generalia interpretant a cōsuetudine
loci. vide. s. interpretant.

¶ Priuilegiū nunqz refert ad specialē dispositōez
inītam inter ptes nisi de ea fiat specialis mentio. vt
c. veniens. de prescrip. z. c. ex multiplici. de deci. et
ibi Abb.

¶ Priuilegiū simpliciter a principe cōcessum dñ in-
terptari vt enorme pñdiciū tertio nō inferat. tex.
in. c. suggestū. de deci. facit. l. quorēs. z qd ibi no.
C. de pci. impa. offe. z l. ex facto. ff. de vul. z. pup.
substi. z l. pncipis sit estimare qñ pñlegiū dicatur
enormiter ledere. vt no. gl. in. l. decet. d. imu. ec. li.
vj. si tñ cā reuocatoria priuilegij est notoria. iudex
etiam inferior pōt sup hoc discernere. vt in dicta. l.
ex facto. i dubio tñ principis ē estimatio. vt ibi no.
z i. c. cū venissent. de iudi. Ab. in. c. suggestū. de de-
cimis. z no. ppe Ab. in. c. cū ad h. de de. nō ressi.

Priuilegium qđ incipit enormiter ledere nō re-
ducit ad debitā modrationē sed reuocat in totū.
ar. eoꝝ que legūt ⁊ nō. in. l. j. §. treban. ff. de aqua
quorū. ⁊ esti. facit. c. de testande. d. cōce. pzebē. li. vi.
et Ab. in alle. c. suggestū.

Priuilegiū qđ habet pfectionē suā nec cōtinet
actūz successiuū nō reuocat licet postea cessz cā pri-
uilegiū. sec. in priuilegio habēte causā successiuā vt
e. suggestū. d. deci. facit ad p̄mū qđ nō. p. legistas i.
l. ex facto. ff. de vulga. ⁊ pupil. sub. qui cōdudūt q
si hīs filios naturales tm̄ eos p principē legitima-
ri faciat ⁊ tractu tps duxit vxorē ex qua habuit fi-
lios legitimos q debeant pariter succedere cum fi-
liis legitime natis. nā in tali casu cessante causa p-
uilegiū nō cessat ipm priuilegiū eo qz priuilegiū ha-
buit pfectionē suā ⁊ nō cōtinet actū successiuū p re-
gulā factū legitime d. re. iur. li. vi. ⁊ Ab. i. alle. c. sug-
gestūz. ⁊ vide. s. legitimatio. ver. si pater

Priuilegiū pcessū religiosi sup exemptione d
cimarū an extendat ad colonos. vide. s. decimas
prediorū. cum ver. se.

Priuilegiū pcessū religiosi sup nutrimentis ani-
malū suoz qualiter itelligat. vide. s. decima. ver.
priuilegiū.

Priuilegiū odiosum debet strictissime intelli-
gi nisi cōprehendat ea que als venirent in dispensa-
tōe fauorabili. vt ē tex. in. c. tua. j. de deci. ⁊ ibi Ab.

Priuilegiū p qđ iuri diuino seu dispositōi diui-
nie p̄iudicat ē sanissime intelligendū. vñd nō debe-
m⁹ interpretari etiā vt aliqd opere si nō pōt opera-
ri sine derogatōe iuris diuini seu libertatis ipsius
colligit. ex. c. licet. de re. iur. vt ibi nō. Ab. in pñ.

Priuilegiū cōcessum patri rōne dignitatis tran-
sit in filios. vt. l. femine. ff. de senato. iō si pater no-
bilitat rōne dignitatis hoc p̄uilegiū trāsit in filios
etiā in vita patris. vt. l. ij. C. de epis. ⁊ cle. vbi est ca-
sus q priuilegiū cōcessuz clericis transit in filios le-
gitimos viuente patre si cōcedit priuilegiū rōne
officiū seu p̄fessionis nō transit in filios. vt. c. licz d
censi. et ibi glo. ⁊ Ab.

Priuilegiū si cōcedat alicui p papā specialiter ⁊
cū clausula q nō intendit illud reuocare nisi d illo
p̄uilegio seu indulto fiat de xbo ad xbu expressa
mētio videt reuocatū si in secūdo p̄uilegio seu in-
dulto vel dispositōe cōtineat plenissima xba vt. l. f.
nō obstantib⁹ qbuscūqz priuilegiis etiā si in eis cōti-
neat q de verbo ad verbūz debeat de illis mentio
fieri que voluit in illis litteris haberi p exp̄ssis ⁊c.
nā tūc etiā si specifica mentio de illo priuilegio si
habeat videt reuocatū. facit de. dudū. de sepul. p
de si. ⁊ ē p̄clusio Ab. in. c. cū instantia. de censi.

Priuilegiū extendit ad casum nō exp̄ssuz qñ ex
mēte p̄uilegiantis pōt illud priuilegiū cōprehēdi.
facit qđ nō. glo. de milite celesti. in. l. miles. ff. d. re
iudi. nā p̄uilegia cōcessa militib⁹ seculi cōgruentia
clericis extendunt ad clericos vt ibi. ⁊ nō. Ab. i. c.
l. de de. egro. ex q sequit q fugiens ad corpus chri-
sti gaudet immunitate sicut fugiens ad ecclesiā cū
debeat cōsiderari intentio p̄uilegiantis. nō. ⁊ con-
cludit Ab. post Jo. an. in. c. sanc. de cele. mil. viō

s. ecclesiastica immunitate.

Priuilegiū est strictè intelligendūz quatenus tā-
git p̄iudiciū terciū licet sit cōcessuz ex causa pietatis
facit qđ nō. In nō. in. c. cū dilecti de donatio. ⁊ qđ
nō. Bar. in. l. bñficiū. ff. de consti. prin. Ab. in. c.
ij. de ecclē. edi.

Priuilegiū pōt princeps nō recognoscens supi-
orem cōcedere subditis vt tallias collectas seu exa-
ctōes nō soluant. vide. s. princeps suprem⁹ potest
p priuilegium suū ⁊c.

Priuilegiū immunitatis talliarū ⁊ exactōnū pos-
sunt dñi inferiores subditis suis pcedere nō tamē
p̄iudicat tale p̄uilegiū vniuersitati s cōcedenti tm̄.
nā si loc⁹ ille cōsueuit dare dñō centū libras debet
detrahi de illa summa pars que priuilegiatū con-
tingeret si immunitatē nō habuerat. qđ aut restat
pproportionaliter singulis alijs imponat. nō. Spec.
ti. d. cōcessi. s. nunc dicendū. nō. Ab. in. c. ij. de im-
muni. ecclē. vide. j. tributū. x. oēs tallie. cū se. ⁊ vi-
de. s. princeps suprem⁹ pōt per priuilegiū suū ⁊c.

Priuilegiū cōcedens immunitatē nō valet nisi
sit pprio motu cōcessum ⁊ in priuilegio sit apposita
illa clausula nō obstāte tali lege ⁊c. quia cū sit p̄tra
legē nō valet nisi de ea fiat exp̄ssa mētio. nō. Bar.
in. l. euacuatis. C. de decurio. li. x. ⁊ in. l. fi. C. si cō-
tra ius vel vti. pu. ⁊ facit. c. ex pte d capel. mo. ⁊ qđ
nō. Ab. in. c. nōnulli de rescrip.

Priuilegiū immunitatis potest doctorb⁹ ⁊ me-
dicis pcedi p decuriones ciuitatis ⁊ nō alijs. vt nō.
in. l. j. C. de decurio. ⁊ Bar. in. ij. ff. de iure immu.
⁊ in. l. euacuatis. de decurio.

Ciuitas licet nō possit pcedere priuilegiū immu-
nitatis in p̄iudiciū supioris. vt nō. glo. in alle. l.
euacuatis. ⁊ nō. in. c. veniens de iure iur. nec etiāz
in ciuitatis p̄iudiciū iā subditis. vt. l. ij. ff. de iu-
re immunitatis. nisi ob nimia paupratem aliquoz
subditoꝝ. vt nō. p glo. ⁊ Bar. in. l. oēs. C. de decu-
rio. pōt tamē ciuitas pcedere imunitatem nō sub
ditis venientibus ad habitādū de nouo in ciuita-
te. vt alle. l. ij. ff. de iure immu. ⁊ qđ nō. in. l. penlt.
ff. de decre. ab ordi. fa. ⁊ p̄dicta intellige de ciuita-
te nō hñte iura p̄incipis als oīa pōt sicut impator
vt nō. l. c. sup qbusdā. de ver. sig. Ab. i. alle. c. ij. de
immuni. ecclē. vide. s. ciuitas nō pōt.

Priuilegiatus q vult plenā immunitatē conseq-
debz eā habere specialiter ⁊ distincte vt scz fiat mē-
tio de munerib⁹ psonalibus ⁊ realib⁹ ordinarijs vt
extraordinarijs nā si qđ sub generalitate obmitte-
ret immunitatē a munerib⁹ simpliciter nō haberet
immunitatē a patrimonialib⁹. vt. l. immunitatem
⁊ ibi glo. ⁊ doc. ⁊ l. his de excusa. mu. nec intelli-
get tale p̄uilegiū d munerib⁹ ordinarijs s extraor-
dinarijs tm̄. vt. l. hi q. ⁊ l. sunt munera. ff. e. ti. nec
pozrigere ad honores. vt. l. cui muneris. ff. d. mu-
ne. ⁊ hono. nō. Ab. in. c. ij. de immu. ecclē. circa fi.
Ciuis priuilegiat⁹ p ciuitatē qz factus fuit de no-
uo ciuis eo pacto vt collectas ⁊ munera nō subiret
debet in suo priuilegio tueri. vt. l. j. C. de his q spō-
te mu. sub. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. nā hoc priuilegiū est ra-
tionabile cū transiit ad cōtractūz vel quasi. ⁊ vide

qđ no. Bar. i. l. qđ semel. ff. de decre. ab ordi. fa. 7 p
Jo. an. in addi. Spe. ti. de cens. §. nunc dicendum
iij. 7. iij. colū. Et circa supradicta nota qđ hñs imu-
nitatē nō soluēdi renūciat illi soluendo. iuxta no.
p. l. in. l. voluntas. C. de excu. tutō. 7 p. doc. in. c.
cū venissent de cōsti. 7 p. Inno. in. c. accedentib⁹ de
priui. no. Ab. in. c. ij. de immuni. eccle. circa fi.

Priuelegiū concessū sup. decimis nō soluēdis
vñ alijs onerib⁹ sup. portadīs si extēdit ad bona p⁹ ea
quesita. vt. c. nup. de deci. 7. c. cū capella. de priuil.
7 no. in. c. porro de priuil. 7 ibi p. de. de ancha. vide
tñ qđ no. in. c. qz circa. eo. ti. 7 ibi plene p. doc.

Priuelegiū innouatio debet fieri pte citata d cui⁹
p iudicio tractat sicut cū dicta testū publicat ad p-
petuā rei memoriā de cōfir. vñ. cū dilecta. d. testi. c.
significauit. 7. c. alberic. 7 de puil. c. cū olim. j.

Priuelegia eccliaz vel monasteriorū que p̄tinent
ad imunitatē seu libertatē eccliaz vel cōtinent gene-
ralia statuta qbus ecclia regis ppetuis temporib⁹
intemerata dñt fuari. nec p aliquos p̄trarios act⁹
p̄dunt nec p̄scribunt. xxy. q. ij. c. j. 7. ij. glo. n. o.
in. c. accedentibus de priui.

Priuelegiū innouatio nouū ius nō creat nec
vetus tollit. vt. c. cū dilecta. de cōfir. vii. 7. c. ex pte
abbatis. iuncto. c. qz intentōis de priuil. est verū
nisi ipsū priuelegiū esset abolutū ppter abusū vñ
in gratitudinē nā tunc innouatio facta ex certa sci-
ētia reuocatur. xxiij. q. j. acutius. 7 de seu. c. ex pte
nō em̄ ista innouatio facit illud censeri nouū p̄uile-
gium sed antiquū. ad hoc qđ no. de consti. c. cum
accessissent. no. p. de. in alle. c. qz intentionis.

Priuelegiū quod absorbet ius alterius vel qđ
impetrat lite pen. vel tacita veritate de possessiōe
quā bona fide tertius habet nō valet. vt. c. dudus.
de priuile. 7 ibi glo. pe.

Priuelegiatorū cōfratres si in p̄p̄is domib⁹ re-
manent 7 ad priuelegiatos se in totū nō trāstulerūt
nō gaudent p̄uilegio cōfratrib⁹ indulgo. vt. c. qui
dā de priuil. oportet ergo qđ habitū mutet. vt. c. vt
priuelegia. e. ti. nec gaudet priuelegio religiosorū
seu priuelegiatorū qui quotidie vt mercenarij pdu-
cūt a priuelegiatis p̄ annuā merc. de ad custodiendū
armenta vel seruiendū eis. vt no. Jo. an. in alleg.
c. qdā. imo tenent ad soluendas decimas de om-
ni lucro 7 de parte gregis sui nisi aliud in eorū p̄uile-
gijs exp̄mat. vt. c. porro. d. priui. 7 Jo. an. 7 p. de.
in allega. c. quidā.

Priuelegiū tenet facere mentionē snie que p̄ces
sit. vt. c. inter dilectos. §. instrumētū. de si. instru. 7
etiā cōpositionis. vt. c. ex mltiplici de deci. 7 in re-
scriptis facienda est mentio de priuelegijs. de re-
scrip. c. cū ordinē. 7 vñ rescriptū tenet facere mē-
tionē de alio rescripto ad hoc vt ipm tollat. de do.
7 ptu. c. ex lris. fr̄e 7 vñ priuelegiū de alio. de re-
scriptis. c. veniens. no. glo. in alle. c. inter dilectos
vbi no. l. host. qđ priuelegiū debet facere mētionē d
facto notabili p̄cedente. ar. in. c. inter monasteriū
d re iudi. 7 de articulo p̄ncipali. d. rescri. cū dilecta

Quo ad priuelegiū retentiōis decimarū terra illa
dicit noualis de qua non extat memoria qđ aliqui

fuerit culta. vt. c. qđ p nouale. de verb. sig. 7. c. fi. d
priuile. 7 dicit nō extare memoria qñ nō est qđ vide-
rit nec audiuerit nec ē cōis opinio qđ culta fuerit. vt
ibi no. si tñ apparent indicia qđ locus fuerit cultus
vt antiq̄ edificia vel ē loc⁹ p̄pinquus castro depo-
pulato tunc habet p̄ culto. de quo Spe. b. p̄ba. §.
j. d. circa nouale. 7 Jo. an. in. c. j. de ver. sig. 7 in al-
le. c. fi. de priui. 7 ibi p. de. de ancha.

Priuelegiū si pōt secularis princeps cōcedere i
causis que corā ecclesiastico iudice monēt. vt legi.
7 no. d. deci. c. tua. ne clerici vñ mōachi. sicut. d. re.
eccle. nō alie. cū laicis. 7 no. Inno. 7 l. host. 7 Jo. an. i
c. nup. de testi.

Priuelegiū p̄cessū p̄sone seu collegio licet vnica
p̄uentiōe sp̄ontanea p̄dat. vt. c. p illoz. d. p̄bē. si tñ sit
cōcessū ecclie seu loco pio tñ requirit sp̄aciū. xl. āno
rū quēadmodū in p̄scriptiōe cuiusq̄ rei sp̄ual seu
eccliaſtice. ita singulariter vult Inno. in. c. accedēti-
bus. d. puil. 7 de hac materia vide. c. cū accessissent
de cōsti. Ab. in alle. p illoz. ij. colū.

Priuelegiū si pariter cōcernit p̄sonā 7 eccliaz p
p̄uentiōē p̄dit p̄uilegiū q̄tenus tāgit p̄sonā s̄ nō p-
dit q̄tenus tangit eccliam nisi sp̄acio. xl. ānoz. no
Inno. in. c. accedētib⁹. de puile. vñ si priuelegiū cō-
cernit fauorē p̄sonaz 7 esset illud p̄uilegiū vñle ec-
clesie p̄nt canonici illud allegare noie ecclie nō no-
mine p̄prio licet canonici illud p̄diderint p̄ contra-
uētiōē qđ ad p̄sonas suas vt vult Ab. 7 cōmēdat i
c. p illoz de p̄ben. ij. colū. qđ tradit in simili. qđ no.
Jo. an. in. c. veniens. de transact. dicēs qđ si p̄sona
eccliaſtica cōtraxit 7 sit obligatio p̄sonalis vtputa
sup fructib⁹ si tñ in cōsequētiā ledit ecclia poterit
petere restitutiōē in integrū qđ est notandū.

Priuelegiat⁹ si delinquat 7 nō satisfaciatur s̄dito
alicuius iudicis cōtra quez deliquit pōt sibi dene-
gari iusticia si de alio subdito vel de eodē cōquira-
tur nisi prius satisfaciatur leso. 7 hoc est vez qñ deli-
ctū ipsius priuelegiati est liquidū. no. l. host. 7 Ab.
in. c. qđ fronte. de appel. pe. colū.

Priuelegiat⁹ licet regulariter nō vñat p̄uilegio
suo cōtra aliū pariter priuelegiatū vt in auct. d. sanc.
episc. §. sed hec presenti. 7 glo. fi. in. c. in p̄ntia de
proba. illud p̄cedit quādo vtriusq̄ p̄uilegiū p̄cur-
rit sup eodē. sed si fauor p̄uilegiū p̄currit solū in fa-
uorē lese ecclesie vñ minoris cui dāt restitutio alia
ecclesia vel minor qđ nō ē lesa in illo articulo nō h̄y
in eo p̄uilegiū. no. Bar. in aucten. quas actiōes
C. de sacrosan. eccle. 7 Ab. in alle. c. in p̄ntia. ex quo
iferet qđ si ecclia cōtraxit cū ecclia 7 fuit lesa in cōtra-
ctu pōt petere restitutiōē sicut minor cōtra mino-
rem. vt. l. vez in fi. de mino. no. Ab. in. c. auditis.
d. i. ite. resti. 7 vñ Ab. i. c. ad aures d. p̄scri. 7 i. c. fi.
d. ordi. cog. circa prin. 7 in. c. cū causam. de p̄bē.

Priuelegiū si emanauerit motu p̄prio p̄ncipis
vbi cōtinet fauor duorū vel plurium quilibet pōt
renunciare quaten⁹ tangit fauorē suū 7 nō qua-
tenus tangit tertium. l. id qđ nostrū. ff. de re iudi.
s̄ si priuelegium em anauerit ad instantiam ille qđ
impetravit potest illi renunciare in p̄iudiciū su-
um. ar. de regula. ad apostolicā. sed in p̄iudiciū

tertij non potest si apparet cōcedentes voluisse ius tertio acquiri a tpe dare. ar. dicte. l. id qđ nostrū. d. quo vide plene p. Ab. in. c. ex cōquestiōe. de resti. lpo. vj. colū. vide. j. rescriptū si impetrať.

¶ Priuilegiū cōcessus in fauorē alicuius motu p. prio principis licet nō debeat retorqueri in dānuz priuilegiati si tñ ad eius instantiā cōcedat pōt in ei⁹ damnu retorqueri vt in casu. c. ij. de mutuis peti. tibi gl. fac. in simili quod no. glo. in aucten. quas actōes. C. de sacrosanc. eccle. 30. an. in regula qui ad agendū. de re. iu. li. vj. in mercu. Ab. in alle. c. ij. de mu. peti. ij. colū.

¶ Ubi duo sunt pariter priuilegiati reuocatio p. ulegij quo ad vnū nō extendit quo ad aliū nisi pñ reus exp̄sse extendat. vt ē tex. cum glo. in. c. cōstitutionē. de regula. li. vj.

Probatio

¶ Probare ic astringens duo quoz vnuz sufficit an teneat vtrūq; probare. Ab. plene in. c. ex pte. de rescrip.

¶ Probandi onus incūbit illi qui dicit statutū pre celisse actum vel e contra. vide. j. statutū.

¶ Probatio fit p. plures iudices si pducūt i testes nō als. vide. s. iudex.

¶ Probatio fit p. testes existētes post paricē q̄ audierunt confessionē illi⁹ qui dixit abstraxisse vas argentēū licet ipm nō viderit. lhost. t. Ab. in. c. ex lris. de cōsuetu. vide. j. testis.

¶ Probandi onus transferē in euz qui semel fuit criminofus vel morbosus ppter psumptiōes que facit cōtra eū. vide. s. psumptio.

¶ Probatione facta p. duos qui probant eundez actū in solidū exercuisse si actus ille pertinebat ad vtrūq; debet p. vtroq; sententari. no. Inno. i. c. auditis. de p̄scrip. t. Ab. in. c. licet de pba. t. i. c. cū in ecclia. de elec. circa fi.

¶ Probatur p. duos officiales pluriū qui eligerūt nūc i potestate nec apparet de quo nicio senserūt vide. j. testis.

¶ Probatio nō admittit post iuramentū prestū p. pcuratorē q̄ dñs eū cōstituēs erat impedit⁹ in casu in quo eius presentia requirit sed ex officio iudex p̄t sup hoc se informare. no. Ab. in. c. q. p̄p̄. s. illud. de elec.

¶ Probandi onus incūbit prelato q̄ nō est in possessione plature t tenet ostendere titulū. no. dñi d. rota decisio. iij. sed si est in possessione t talis possessio ē recens tenet etiā titulū pbare. lhost. t. 30. an. in. c. j. de cōcel. prebē. li. vj. sed si possessio ē antiqua nō obstat exceptio defect⁹ tituli. no. in. c. vni co. vt eccle. bñ. tibi p. 30. an. Ab. plene in. c. nihil est de elec. pe. colū.

¶ Probatio presumit facta ab vtraq; pte cū actus psumit gemiatus. vide. s. psumit actus.

¶ Licet credat cardinali asserenti se fore legatum vt. c. nobilissimus. iūcta gl. xcviij. di. nō tñ sibi credit si dicat papā sibi referuata concessisse sed oportet cū pbare. vt no. in. c. j. de offi. lega. li. vj. t. Ab. in. c. q̄ translationē eo. ti. in fi.

¶ Probari an pōt p. lras auctenticas prelatoz. vide. s. litteris auctenticis.

¶ Probaf pcuratorū per testes. vide. s. pcuratorium pōt pbari.

¶ Probaf p iuramentum habens vnum testes p se si causa non est grauis. vide supra iuramentūz defertur.

¶ Probare an quis teneat titulum sue possessionis vide. j. titulum.

¶ Probaf mandatū p. vnuz testē cū p. prio iuramēto. ar. in. c. ex significatione. de pcur. no. Ab. in. c. cum pro causa. de pcur.

¶ Probant res amisse p iuramentū. vide. s. iuramentū sup rebus cū se.

¶ Probari debet lesio qñ petiť restitutio. vide. j. restitutio. x. in petenda.

¶ Probatio que offert incōtinenti excludit omnē p̄sūptiōez malicie. vide. s. p̄sumptio omnis.

¶ Probare si pōt in causa assertio magni viri sine iuramento. vide. j. testes x. assertio.

¶ Probatio cōtra testes an possit fieri añq; testes rec p. an. vide plene Abb. in. c. ex pte ade d. testi.

¶ Probaf per librum antiquum alicuius ecclesie. vide. s. librum.

¶ Probatio dubia nō iuuat vt si pbes equoz tibi cōmodatū naturaliter mortuū tñ pbas de q̄ equo nec signa eiu. vt no. 30. an. in. c. auditis. de p̄scrip. t. idem in similib⁹ t in alijs exemplis postus p. Ab. in. d. c. auditis. pe. colū. vbi etiā dicit q̄ quādo vnū t idē factū nō est punibile in q̄libet pte loci debet exprimi t pbari illa ps loci in qua factū ē punibile. t idē dicit in diuersitate t̄pis vt ibi late p. eū vide. s. cōfessio. x. si quis.

¶ Probatur in iudicio relatio peritorū in aliq̄ arte vel medici circa vulnus an sit mortale. vide. s. iudex quando questio.

¶ Reus qui pbat sup libello actoris obtinebit t ē p eo p̄nunciandum etiā si hoc nō petierit. vide. s. possessor qui cōuenit.

¶ Probaf mala fides possidentis p famā que erat in loco q̄ res erat aliena vel q̄ possidens vel p̄scribens hoc fuit aliquando cōfessus extra iudicium de quo vide Bar. i. l. celsus. ff. de vsuca. Ab. in rubrica de p̄scrip. t in. c. si. e. ti. vide. s. p̄scriptio. x. licet bona fides. cū se.

¶ Qualiter pbat infirmitas. vide. s. contumaciā non excusat.

¶ Licet ad validitatē sentētie req̄rat scriptura. vt c. si. de re iudi. li. vj. illud tamē q̄ ad sui substantiā exigat scripturaz pōt pbari p testes si scriptura dicat p̄dita t sufficiunt duo testes. vt. c. sicut nobis. de re iudi. t in. l. testiū. C. de testi. facit. c. cū olim d. priuile. Ab. in alle. c. sicut. t no. in. c. in presentia. d. pba. t Bar. in. l. sciendū. de x. obli.

¶ Ad pbandū sniam p testes nō ē necesse q̄ testes deponant de omnibus verbis p iudicē prolans fatis est recitare effectū et substantialia sentētie. vt in. c. sicut de re iudi. t ibi Ab. circa prin.

¶ Probaf iusta causa absentie cōtra sententiā vt. s. absens. x. iusta causa absentie cū x. se.

Non pbat hoc eē qđ ab hoc contingit abesse. l. nec natales de pba. z. c. j. de transla. pla.

Deducens pla capitula in libello nō videt se obligare ad quālibet pte copulatue pbandā. sed satl est pbare id qđ sufficit ad victoriā. no. Ab. in. c. l3 de pba. z in. c. significante de appel.

Probatio cōtraria pōt admitti cōtra pziore probatōez si secūda pbatio ē clarioz. nā tūc obfuscat effectus prioris pbationis. idē cū pbat infamia cōtra aliquē q̄ sufficeret ad torurā. nā si per aliā partem pbat bona fama tollit pma p̄sumptio. vt. c. cū in tua de spō. z ibi Ab. z Bar. in. l. si. ff. de questioni.

Probatio p cōfessionem p̄tis nō admittit cōtra p̄sumptōez iuris z d iure. vide. s. p̄sumptio. x. cōtra p̄sumptionē.

Si duo pbant eq̄liter sup eadē re adiudicat res primo pbanti z victor p̄stabit cautionē reo de conseruando eū indēnem respectu alterius petitoris. vt. l. is a quo. cū. l. se. ff. de rei ven. quod limita verū nisi ex traditiōe vel adiudicatione rei possit seq̄ periculū animaz qz tūc est deferēda snia si res petita nō ē diuisibilis nec pōt insolidū possideri. no. Bart. in. l. si duo. ff. vti possi. Inno. z Ab. sup rubrica. de spon. duoz.

Ubi actor plene pbat intentionez suā debet obtimere nisi re^o euz clare cōfūdat. nec sufficit q̄ red dat cā dubiā vt videt tex. in. c. in p̄ntia de pba. facit qđ no. glo. in cle. j. de rescrip.

Probatōes diuerse differētes in modo licet cōueniāt q̄ ad intentōez agētis si dñt cōiūgi cū resultat cōtrarietas respectu modi. ar. i. l. repugnātia. ff. d reg. iur. z in. c. sollicitudinē de appel. no. Ab. i c. transmissis. qui sint legi.

Sundans se in libello sup certa qualitate si eam nō pbat succūbit qz si videt pbatū factū in iudicio deductū. vt no. i. c. cū sit. d foro cōpe. z l. y. in. l. ij. C. d pba. vbi dic̄ q̄ si sit accusatō v̄l inq̄sitō d insultu cū armis vel de pcussione cū sanguinis effusione si postea pbat insultus sed nō cū armis vel pcussio sine sanguinis effusione venit reus absoluēdus qz nō videt pbatio facta deficiēte q̄litate. facit. c. fi. de resti. spo. no. Ab. in. c. cōquest. de foro. cōpet.

Credi debet simplici relationi iudicū in breniorib⁹ causis in qđ scriptura nō requirit p̄ auctē. n. si breuiores. C. de sen. ex peri. reci. nec mix. qz cum als credi nuncio vbi nō habet alia scriptura fortius d3 credi iudici. qđ no. p arbitro et arbitrato/ re cui sepe dat potestas pcedēdi sine scriptura. z tunc credat suo verbo. z idē dicit Bart. in. l. iube m⁹ nullā. C. de sacrosan. eccl. vbi dicit q̄ in istis breuiorib⁹ p̄t idē iudex scribere acta vt credat sue scripture z libro suo. vide. s. iudici soli.

Nō pbāt actor absolui⁹ re^o etiā si cōfite⁹ defectū iuris sui. vide. s. cōfessio. x. si reus.

Si duo cōtendāt sup bñficio z null⁹ pbat vel al⁹ semiplene institutōez canonicā cui debet assignare iudex possessionē vel an vtrūqz vel alterz debet absolvere z quid iuris. vide. s. iudex. d. duobus.

Prelatus seu bñficiatus agens p iuribus ecclesie an tenet pbare titulū sue potestatis. vide. s. p-

latus seu beneficiatus.

Probatio equiuoca nō releuat pbantē. z pbat subiectio ex p̄statōe census. vide. j. subiectionis quasi possessio.

Probatur subiectio seu census p diuturnā solutionē. vide. j. solutio diuturna.

Probatio qñ debeat offerri incōtinēti nō requirit q̄ pbans habet pbatōes secū in p̄mpro sed satis ē q̄ nō petat dilatōes lōgiores. vt est tex. optimus i c. lras. de resti. spolia. dic̄ em eas offerre cū infra breue tempus eas se exhibituz offert. qđ videt cōtra Jo. an. in. c. interposita. de appell. facit. c. exhibitā. d iudi. z in mora modici t̄pis nō est magnū piculū. ff. d iudi. l. si debitori. Ab. in. alk. c. lras. j. col.

Non creditur asserenti se missuz a deo. vide. s. miraculum.

Ad pbanduz interdicta q̄ dan⁹ p reb⁹ sacris z religiosis vt fiat restitutio requirit pbatio tituli apparen⁹ter iusti. vide. s. interdicta.

Probatio que fit p instrumentuz dic̄t ipatens vt c. cū olim. de cens. vñ Inno. in. c. ex insinuatōe. de appel. z in. c. ij. de cōfir. vñ. dic̄t esse notoriū id qđ constat per instrumentū. no. Ab. in. alle. c. cū olim

Probare se astringēs in libello duo quoz alterz p se nō sufficit tenet vtrūqz pbare. vt. c. cū dilecta. de rescri. sed si alterz p se sufficit satis est illud pbare. nec i dubio videt se astringere ad vtrūqz. ad b c. cū iā dudū. de p̄bē. z i. c. exhibitā. de iudi. licet aliqui contra. sed propter has ambages euitādas cauti aduocati z pcuratores solent ponē in fineli belli z articulozum q̄ nō astringunt se ad probandum nisi ea que necessario incumbunt. no. Ab. p glo. in. c. ij. de rescrip. iij. colum.

Probat se clericū accusatus corā iudice seculari pducēdo lras in q̄ papa cōfert sibi beneficiū tanq̄ derico. vt ē cōclusio Jo. an. in mercu. in. c. si licet d re. iur. li. vj. tria em inducunt ad hoc p̄sumptōez Primū littere auctērice. scđm fauoz clericalis ordi nis. tertiū qz nullū vel modicū sit alteri p̄iudiciuz. adducit enaz q̄ sufficiunt argumenta vbi alteri nō sit p̄iudiciū de cle. peregr. c. j. de procura. et insinuatione. z de testi. cum a nobis. et ibi Jo. an. creditur em litteris pape nam si ip̄e conferat beneficiū sempzoniū qđ dicit vacare i curia. facit fidē tā de morte q̄ de loco licet possit pbari cōtrariū. no. Paulus in cle. litteras de pba. idē quando papa aliquid scribit insinuando suā intētionē vt ibi no. doc. secus qñ papa scribit alicui sub noie dignitat qz tunc ipsū approbare si videt nec aliqd noui iuri tribuere. vt de. si sum⁹. de sen. excom. qz talis nominatio ē simplex si assertiua. ista ergo stant s̄l. f. q̄ papa nō tribuit ius de nouo z qđ p̄sumit d iure antiquo donec pbe⁹ cōtrariū. est cōclusio 2 api sua alk. vj. z vide. s. principis motus p̄pzi⁹.

Si p̄ petitionē vt declare⁹ p̄cr⁹ vsurari⁹ opponatur exceptio p reū q̄ nō cōtraxit in loco onus pbadi spectat ad citatū negantē indirecte exhibitio instrumento p actorē. nā pōt pbare se esse absentem scđm. l. optimā. C. de contra. z comi. sti. sed si reus habet instrumentū cogit illud exhibere qz non est

in p̄ate actoris. vt no. in. c. j. de pba. nō est tūc re-
pducit instrū cōtra se sed p se vt iuuat in pbatōe
negatiue ⁊ vt magis coarctet negatiua. p̄pellit aut
reus in dicto casu instrū edere fm̄ p̄acticā Inno.
⁊ Jo. an. in. c. s. p̄petuus de fide instrū. ⁊ sicut ap-
pellās peti exhibere sn̄iaz qz p̄sumit esse penes ap-
pellatū mandabit ip̄am exhibere. ⁊ si neget p̄nun-
ciabit q̄ illa p̄petuo nō teneat nec p̄modū p̄sequa-
tur. ad B. l. cū quidā. C. de fide instrū. ⁊ ibi Bart.
est cōdusio Lapi. sua alle. r. in fl.

¶ Probat adulteriū. vt. s. adulteriū manifestū. ⁊
x. in adulterio.

¶ Cū q̄s se offert simpliciter pbatuz aliqd̄ tal̄ sum-
plex obligatio refert ad incūbētia nō ad illa ad que
d̄ iure si cogit. vt. c. si. d̄ pur. cano. ⁊ ideo d̄ p̄testa-
ri nō astringere se ad pbandū nisi que ad victoriā
sue cause t̄m̄ sufficiant vt ibi. ⁊ de pba. l̄ causaz. ⁊
de offi. dele. cū contingat.

¶ Probari an sufficit reliquū ex plurib⁹ copulati-
uis. vide. s. copulatiua.

¶ Si terminus ad pbandū sit cōmunis vtriqz p
n̄ ⁊ pendēte termino cōpromittant impediri curre-
re temp⁹ pbatōis ⁊ ē in suspensio. ⁊ sic intelligitur
de. q̄d̄ diu de appell. ⁊ aucten. si tamen. C. d̄ tempo.
ap. si t̄m̄ vni parti t̄m̄ est terminus assignat⁹ tunc p
cōpromissus nō impeditur currere. ⁊ sic intelligit
q̄d̄ no. in. c. de causis. de offi. dele. ⁊ idē Pau. in al-
le. c. quādiu. tenens q̄ p cōpromissus nō impedit
cursum. r. dix̄ ad appellandū. idem tenēt ⁊ condu-
dunt offi. de rota sua conclusio. ccdx. ⁊ Ber. in. c.
licet causam. d̄ pba. iij. colū.

¶ Probat filiatio si q̄ nominent aliquem filium ⁊
ita cōiter reputet. vt. c. p̄ tuas. de pba. debet ergo
articulari q̄ talis est natus in domo talis p̄fe ⁊ ma-
tre ip̄m vt filiū publice recognoscētib⁹ ⁊ filiū noian-
tib⁹ ⁊ sic cōiter ab oib⁹ talis vt filius fuit tentus
haberi ⁊ reputari. de quo vide doct. post glo. in. c.
michael. de fili. p̄by. ⁊ Ber. in alle. c. p̄ tuas. vide
s. filius existens. cū x. se.

¶ Nisi actor p̄bet ex ea cā sibi deberi ex qua petijt
nō d̄ q̄s cōdēnari. vide. j. sn̄ia. x. nō debet.

¶ Probatio impedimēti req̄rit. vt. s. impedimētū.

¶ An ⁊ q̄i credat iudici circa acta iudicij. vide. c.
cū dilecti. de accu. ⁊. c. cū dilecti. de elec. ⁊. c. cū a no-
bis. de testi. ⁊. c. quoniam de proba. ⁊ ibi doc. ⁊ vi-
de. s. iudici soli.

¶ Probat plene p̄ scripturā antiquoz libroz ⁊ cre-
dit scripture p̄ducte ex archiuo publico etiā si nō
habeat subscriptōez testiū ⁊ antiquitati credit. de
quo late p̄ glo. ⁊ Inno. ⁊ Ab. in. c. cū causaz. de p-
ba. ⁊ in. c. ad audiētiā. de p̄scrip.

¶ Ad p̄bādū cōsanguinitatē vel aliud impedimē-
tū nō sufficit q̄ vnus testiū testificet de vno actu et
alius de alio vel q̄ vn⁹ audiuit ab vno ⁊ alius ab
alio sed oportet q̄ quilibet testis ab eisdē duobus
⁊ eodē tpe audierit. aliquin cū in dictis suis singu-
lares reperiāt ip̄soz testimoniū nō valet. vt. c. cū
dilecti. s. nos vero. d̄ elec. ⁊ no. l. c. qualiter. l̄. d̄ ac-
cusa. no. Inno. in. c. licet ex quadā de testi. hostiē.
t̄m̄ ibi ⁊ q̄ b̄ arbitrabis bon⁹ iudex. ⁊ idē ibi Jo. an.

¶ Probat cōsanguinitas p̄ testes q̄ vtrunqz latus
cōputent nec sufficeret cōputatio vni⁹ lateris t̄m̄
vt colligit ex. c. licet ex quadā d̄ testi. ⁊ nisi testes sic
clare deponant tolerabilius est aliquos cōtra sta-
tuta hoim̄ dimittere copulatos q̄ cōiunctos sepa-
re vt ibi tex.

¶ Probatio nulla pōt fieri postq̄ est cōdusio in cā
p̄ncipali nedū p̄ testes s̄ nec etiā p̄ instrumēta nec
ad instantiā partis iudex pōt post cōdusionē in cā
interrogare licet ex officio possit. in causa t̄m̄ apel-
latōis potest p̄batio tam p̄ instrumēta q̄ p̄ testes
fieri. colligit. ex. c. cū dilecti. cū ibi no. p̄ gl. Inno.
⁊ host. de elec.

¶ Licet q̄s p̄bet se multo tpe extitisse in ecclesia vel
cū vxore ⁊ famā vicinie sic se habere q̄ eccl̄iaz tene-
bat p̄ sua ⁊ mulierē p̄ vxore. nō t̄m̄ valet sibi in t̄m̄
q̄ sn̄ia ferat p̄ actore. ⁊ nisi p̄bet de iure suo reus
absoluetur. C. d̄ pba. l. actor. de p̄rio sequeret ab
surditas. qz eadē rōne si aliq̄s p̄baret q̄ domū vel
possessionē aliquā possedisset aliquanto tpe p̄ sua
⁊ sup̄ hoc haberet famā vicinie deberet obnere i
penitorio qz cōstat falsus qz debet p̄bare legitimū
titulū atqz d̄ sn̄iaz. ff. de rei ven. l. in rē actio. alioqn̄
reus absoluet. C. de rei ven. l. si. no. Inno. in. c. il-
lud de p̄sumptio.

¶ Probationē semiplenā vnus testis facit quādo
tal̄ testi ē om̄i exceptōe maior. sec⁹ si esset alicuius
cōditōis p̄pter quā fides vacillaret vt quia cōsan-
guineus vel amicus partis qz tūc licet induceret
p̄sumptōez nō tamen semiplenā p̄batōez. vt. l.
marris p̄fessio. C. de pba. Itē habet v̄x q̄i causa
est talis que p̄ duos testes pōt p̄bari. nā si plures
testes requirūt tūc vn⁹ nō faceret semiplenā p̄ba-
tionē. nā si quattuor testes req̄runt duo faciunt se-
miplenā p̄bationē qz p̄batio cōponit ex duobus
p̄tib⁹ ex solēnitare iuris gentiū que ē prior ⁊ po-
tentior. ⁊ ex solēnitare positia. ⁊ sic simul iūcte fa-
ciunt plenā p̄batōez. p̄ hoc facit. l. testiū in fl. C. de
testi. no. doc. in. c. in fl. de iureiuran.

¶ Qualiter p̄bat casus fortuitus in deposito vel
cōmodato. vide. s. depositarius vel cōmodatari⁹
Probatio que fit p̄ instrumētū dicit̄ euidens nec
amplius req̄runt testes vt colligit ex. c. cū dilect⁹.
de dona. ⁊ facit q̄d̄ no. Inno. in. c. l̄. de cōfir. vii. v̄
inuti. ⁊ tex. in. l. licet. ff. de le. j. vbi p̄batio etiā cōie-
cturalis dicit̄ euidēs. nō solū ergo instrumētū apte
loquēs inducit euidētē p̄batōez s̄ etiā ex cōiectu-
ris tenore instrumēti collecto ⁊ disponētis mēte
qz in dispositōib⁹ dubij sp̄ recurrēdū est ad men-
tem. intētiōez ⁊ cōiecturā disponētis. facit. l. sp̄. ff.
de re iudi. ⁊. c. inspicimus. de re. iur. li. vi.

¶ Probatio in criminib⁹ tam in excipiēdo q̄ in
accusando d̄ cōcludere necessario. vt no. in. c. in
p̄sentia de pba. hinc est q̄ si d̄ba testiū possunt in-
telligi dupliciter. s. passiue ⁊ actiue d̄ assumi inter
p̄tari. q̄ min⁹ nocet accusatio. ⁊ talis p̄batio nō cō-
cluderet ad effectū pene inferende. vt. l. ij. d̄ pba.
no. Bar. in. l. nō solū. s̄. s̄ vt p̄bari. ff. d̄ noui ope-
nunci. vbi notanter dicit̄ q̄ facilius excludit̄ accu-
satio q̄ civilis actio. ⁊ cōcludit q̄ si accusatore p̄bā-

te intentionē suā reus p suā pbatōnē illā obnubi-
lat seu dubiā reddit debet accusat^r absolui z sic in
accusatōe d^r fieri benigna interpretatio ex quo pba-
tio actoris est nimis generalis z in vno intellectu
pōt vitari delictū. facit qd no. Bar. in. l. si qd inten-
tione. ff. de iudi. z qd no. Ab. in. c. cū ad sedē. d. re-
sti. spo. licet aliter sentit Inn. in. c. dudū. ij. de ele.
tū ibi Ab. cōcludit qd. s. dictū ē pe. colū

¶ Probat crimē alicui^r p instrū directe cōfectum
vt si aliqui fecerūt instrū sup cōiuratione vel simi-
li. vt in. c. cū in pōstionib^r. de iureiuran. li. vj. sed
si agat de pbatōe directe flenda z instrū fuit con-
fectū sine consensu illi^r qd dicit criminofus nō pbat
nec p notariū qd nō habet ad hoc officium nec te-
stes qd nō fuerūt citati nec iurauerūt in pntia parū
vt. c. ij. de testi. sed si criminofus p̄sensit instrū tūc
pbat qd ad penā ad quā p̄t se subijcere. vt. c. cū dūc-
tū. de ele. z. c. penul. de cri. fal. sed quo ad penam
mortis ad quā nō pōt se obligare nō credit instru-
mento cū nemo est domin^r membrorum suorum.
vt. l. liber homo. ff. ad. l. a qui. no. Ab. in. c. cū in ec-
clesijs. de maio. z obe.

¶ Probat furtū vel maleficiū aliud p testes do-
mesticos. vide. s. furtū.

¶ Probat res amisse p domesticos z familiares
qz viderūt res illas pcedenti die. z d. nocte sensere
furē z mane res illas nō repierūt. no. Bar. in. l. si
quando in fi. C. vñ. vi. Ab. in. c. si. q. metus causa.

¶ Probatōes facte corā iudice cū agit de crimine
ciuiliter faciūt fidē in alio iudicio cū agit crimina-
liter. no. Bar. post Jaco. de are. in. l. iij. §. si quis
dolo. ff. de tabu. exhibi. z testis plena examinatio
in iudicio sūmario facit fidē i plenario. no. Jaco.
de are. in. l. si ab hostib^r. §. sed qd simpliciter. ff. ex
qui. cau. ma. no. Anto. in. c. p inquisitionē. de elec.
Ab. tñ in. c. at si clerici. de iudi. x. colū. t^r q licet ta-
les pbatōes faciūt aliquā fidez qz coadiuuāt tales
pbatōes nō tñ ex toto pbant qz aliter se defendit
sent si fuisset actū criminaliter qz ciuiliter. no. Fre-
de. de senis cōsilio. xxiij. z idē videf tenere Inn.
in alle. c. p inquisitionē. de elec. pbatō tñ facta p cō-
fessionē operat vt su^r iudex fundando se sup illa
pōt pcedere ad putionē licet in alio iudicio sit fa-
cta. qd commendat Abb. vbi. s. z idem Abb. in. c.
cū dilectus. de ordi. cogni. xij. colū. vide. s. acta li-
tus. z doc. in. c. veniens de resti.

¶ Probatio p violētas psumptōes dicit esse certa
fact. l. licet. ff. de lega. j. vbi dicit euident qd pba-
tur p cōiecturas. sed cū agit d magno p̄iudicio vt
in casu. c. in p̄sentia. de spon. requirit certa et ve-
rapbatō. s. mortis z nō sufficit pbare p̄iecturas
z sic intelligit glo. in. c. si. vt lite nō p̄testa. §. porro
vt ibi no. Ab. vide. s. dñium. d. dñs olim.

¶ Quanticūqz p̄les teneant ex eodē delicto pba-
tio facta cōtra vnū nō facit fidē cōtra aliū qz forte
ille fuit cōuictus ex falsis pbatōib^r vel cōdēna-
tus p iniuriā iudicis. vt in. l. deuiciasse. ff. de adul-
te. Ab. in. c. significasti. de adulte. in fi.

¶ Si pbare pōt reū deliquisse eius purgatio q si
deliquit nō ē admittenda. vt ē tex. in. c. ad nostras

de pba. z sic no. q subsidaria pbatō nō admittit^r
vbi potest probatio pncipalis haberi. si tñ actor ve-
lit probare affirmatiuā admittit etia reus ad pro-
bandum negatiuā si sit p̄gnans vel loco seu tpe
coartata. vt ibi no. Host. z Pe. post Inn. vide. s.
negatiua.

¶ Si actor pbat intēnonē suā p duos testes z re^r
p vnū testē tūc si pbatō actoris z rei referunt cir-
ca idē vt qz directe cōtrariant. tūc pbatō rei p vnū
testē nō p̄iudicat qz plena pbatō cōtra semiplenā
circa idē illā absorbz. no. Ly. i. l. i. bōefidei. C. d. iure
iur. z. i. l. j. C. d. p̄cu. z. l. j. C. d. edi. diui hadri. tol. z i
c. i nra. d. testi. Si at pbatōes actoris z rei referūt cir-
ca diuersa sed connexa vt quis actor pbat debitū
p duos testes reus pbat pactū de nō petendo per
vnū testē. tūc est locus delationi iuramenti qz ex q
plena pbatō nō repugnat semiplene imo se com-
patunt plena nō absorbet semiplenā. z sic intelli-
git qd no. in. l. qui se liti. ff. de iudi. no. doc. in. c. si
de iureiuran.

¶ Qualiter pbat venditio p testes vbi venditor
negat rem vendidisse. vide. j. venditio.

¶ Probat plene vn^r testis de xitate cū cōfessioe ex-
tra iudiciū facta sup existentia actus licet cōfessio i-
cidentally fuisset facta. z ideo si p vnū testē pbo q ri-
bi mutuauit. z p aliū pbo q fuisset cōfessus mutuū
incidentally iste due semiplene pbatōes ofit cōiūgi
vt plene pbent mutuū quous actor fundauit se sup
mutuo z nō sup cōfessione. colligit ex. c. si. de suc.
ab intesta. z ibi Abb. ij. colum. vide. s. confes-
sio declaratoria. Itē no. q vnus testis deponens
de veritate actus z duo deponentes sup cōfessione
illius actus in absentia p̄tis facta cōiungunt ad fa-
ciendā plenā pbatōnē. no. in. c. cū cam. de pba. ci
no. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. ex q infer-
tur q cōfessio in absentia p̄tis facta inducit semiple-
nā pbatōnē z due semiplene tendentes ad eūdē
effectū iungunt ad faciendā plenā pbatōez in iu-
dicio. vt alle. l. admonendi. z Ab. in alle. c. si.

Processus

¶ Processus cōtumacie punitiu^r factus ab eo qui
ignorabat defectū sue iurisdicōis dum tñ ignoran-
tia sit pbabilis valet. vt. l. ij. ff. si qd in ius voca. et
l. si qd ex aliena. de iurisd. om. iudi. sed sup p̄nci-
pali nō valebit ex quo cōstat nō habere iurisdicō-
nē nisi pri^r p̄nunciauit se iudicē si tñ iudex sciebat
nō habere iurisdicōez nō valet p̄cessus cōtumacie
punitius nec sup p̄ncipali. Ab. plene in. c. si duo
bus. de appel. quem vide. z in. c. cū ordine. d. rescri.
¶ Processus factus a diuersis iudicib^r valet nisi
excipiat p partē. vide. s. iudiciū.

¶ Processus factus p lras surrepticias vt obrepti-
cias an sit nullus vel irritandus z an supior ex of-
ficio suo possit illū p̄cessus annullare. vide plene p
Ab. in. c. cū dilectus. de rescrip.

¶ Processus fact^r p iudicē qui cōmuni errore pu-
tabat iudex an valeat. vide. s. error.

¶ Processus an valet nō seruata forma rescripti.
Ab. plene in. c. cū dilecta de rescrip. vñ. colū.

Procesſus executoris deputati p̄ ſas ſurrepticias an valeat. Ab. in. c. ad audiētiā. de reſcrip. iij. col.
Procedere iudicialit̄ nō ē neceſſe ſup criminib⁹ notorijs. tex. i. c. venerabilē d̄ elec. vide. ſ. notoriū
Procesſus corruit ſi aliquid attētat non ſolū contra formā mandati ſed etiā citra formā. no. in. c. ſi cui d̄ elec. li. vj. Ab. i. c. prudentiā. d̄ offi. dele. ij. col. ⁊ vide cū in. c. ſup queſtionū. ſ. vcz. co. ii. vide. ſ. forma d̄ geſta.

Proceſſus an valet ſi fiat p̄ duos ex trib⁹ iudici- bus ſimpliciter deputatis ſi ratificet̄ p̄ tertiu. vide Ab. in. c. prudentiā. ſ. j. de offi. delega.

Proceſſus p̄ formā reſcripti ē null⁹. vt. c. cū dile- cta. d̄ reſcri. qd̄ pcedit qñ ſoſa reſcripti ē ſūdata ſup utilitate publica que nō ē remiſſibil⁹ p̄ ptes vel qñ p- tes cōtradicerēt. ſecus aut̄ vbi cōſentirent qz pñt p- tes renūciare introductis in fauorē eaz. vt. c. apli- ce. de regu. no. Ab. in. c. ſi. ſ. his aut̄. de offi. dele.

Proceſſus factus p̄ iudicē exiſtente extra terri- torium an valet. vide. ſ. iuriſdictio. ver. exiſtēs. ex- tra territorium.

Proceſſus q̄luer fieri debeat cōtra actorē vel re- um cōtumacē. vide. ſ. cōtumax. d̄ q̄liter.

Proceſſus p̄ abſente in cā criminali quaſi debeat fieri. vide no. Ab. i. c. xitatis. de do. ⁊ cōru. vj. col.

Proceſſus q̄liter fiat in cā criminali vel civili lite nō cōteſta. vide plene p̄ Ab. in. c. veritatis. de do. ⁊ cōru. x. colum.

Procedere pōt iudex ſine noua iſtantiā ex offi- cio ſuo ſup delicto cōtingente negociuz. de q̄ agiſ vide. ſ. iudex pōt ſine noua iſtantiā.

Si qd̄ hz plures ordinarios valz pceſſus ſup ea de re ab vtroqz diuiſim agitar⁹ ſi nō fuit corā ſcōo exceptū de pēdētiā cāe corā alio. no. Inno. in. c. cū ad. de cōſti. no. Ab. in. c. cuz ex officiū. de p̄ſcri. vj. colū. viō. ſ. pñceps cāz. ⁊ vide. ſ. iudices plures.

Proceſſus corruit ſententiā corruente. vide. j. ſententiā corruente.

Proceſſus ſi ſit cū aliq̄ an pōt tertius p̄ſeq̄. vñ im- pedire ſeu cāe aſſiſtē ſi ſua inſeſt ſeu appellare. viō no. Inno. in. c. cū ſup de re iudi. ⁊ vide. ſ. appella- rare pñt ab eadē ſententiā rē.

Proceſſus nō valet nec ſup pñcipali nec ſup cō- tumacia ſi iudex ſciat ſe iuriſdictōnez nō habere. vt c. ſi duob⁹ d̄ appel. a p̄rio ſenſu. vt. l. ij. in fi. ff. ſi qd̄ in ius voca. nō ic. ⁊ l. ſi p̄roz. ſ. marcellus. ff. d̄ iud. Ab. in alle. c. ſi duob⁹. ij. colū.

Proceſſus cōtumacie punitiu⁹ valet ſi iudex ig- rat defectū ſue iuriſdictōis etiā ſi ps pñs ſciat. vt. l. j. ff. ſi qd̄ in ius vocat⁹ nō ic. ⁊ l. j. ff. ſi quis ius di. nō ob. ſed ſup pñcipali nō valet pceſſus exq̄ in veri- tate nō habet iuriſdictōez niſi pñus pñunciāſſet ſe cōpetentem iudicem. no. in. c. ij. de dila. ⁊ ad id qd̄ dixi q̄ valet pceſſus cōtumacie punitiu⁹ ſi ps ſciat eſt vcz quatenus nō cōcernit cōmoduz pñs vt in dictis iurib⁹ ſed quatenus cōcernit cōmodū pris puta in miſſione ex p̄imo vel ſcōo decre. nō valet no. Inno. in. c. ij. de dila. ⁊ Jo. an. in. c. dilect⁹. ij. de preben. Ab. in alle. c. ſi duob⁹.

Proceſſus ſi valet ſi iudex ſciebat ſe habere iuriſ-

dictōez ſed elidibilē p̄ exceptiōis cōſictū. ar. in. de. paſtoralis. ſ. piſana. de re iudi. fa. l. non videt̄ lati- tare. ff. d̄ iudi. ſed ſi iudex ſciebat iuriſdictōez habe- re ⁊ ignorabat impedimentū valet pceſſus tā ſup pñcipali q̄ ſup cōtumacia. vt alle. c. ſi duob⁹. ſed ſi ps pñs dolose celauit ſeu ſubricuit iura abſentis ſi tenet pceſſus ad ſui cōmodū. no. Inno. in. c. ſi. de accu. Ab. vbi. ſ. qd̄ dic vt ibi latius p̄eū.

Proceſſus valet ſi corā iudice agitant̄ due cau- ſe ſimul quaz vna eſt p̄iudicialis ad alterā ſi nō op- ponat̄ vel niſi appellet̄. no. Bart. in. l. ſed ſi aut̄. ff. de excep. facit. c. j. de reſti. ſpo. ⁊ qd̄ no. i. c. ſi. de or- di. cog. ni. ⁊ ē ratio qz quidā ordo eſt de ſubſtancia qdā d̄ iuſticia. puerſio ordinis iuſticie nō habet viti- are ipſo facto. no. glo. ij. q. j. in ſumma. xvij. q. iij. vroz. nec alicui exp̄ſſe pbat̄ vt iſt. ordo ſit ſubſtan- tificus citra exceptōez ⁊ appellatōez. eſt cōclu. Ab. in. c. exhibita. de iudi. iij. colū.

Proceſſus tenet vbi ſoluz puerſit̄ ordo cauſe ad cauſaz nā cū ſecularis iudex cognoscat de heredita- te ſi opponat̄ queſtio illegitimatis q̄ debet corā ec- cleſiaſtico tractari ⁊ ipſe ſecularis pcedat ad vteri- ora valet pceſſus niſi pcedat inhibitoria vel appel- latio interponat̄. vt. l. j. C. d̄ appel. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ l. platam. C. de ſen. ⁊ hoc aperte tenet Bart. in iſtis p̄iudicialib⁹. in. l. ſed ſi aut̄. de except. in fi. ⁊ optie. facit tex. in. c. tuā. de ordi. cog. ibi fueris requiſit⁹ ſecus eſt vbi puerſit̄ ordo cauſe ad ſe ipſam ⁊ ita loquit̄. c. exhibita. d̄ iudi. ⁊ alle. l. platā. ⁊ b̄ caſu p̄- miti inhibitoria iuſtificata tñ exp̄mendo cauſā in- hibitionis habet eſt vim cuiuſdā citatiōis iudicial̄ in qua fienda nō requirit̄ cāe cognitō. no. Inno. in. c. qm̄ cōtra. de pba. de quo plene p̄ Ab. in alleg. c. tuā. de ordi. cog. ⁊ de hac puerſione ordinis cauſe ad cām vel cauſe ad ſe ipſam. no. idē Ab. in. c. cō dilect⁹. de cā poſ. ⁊ p̄prie. iij. colū.

Eubicunqz ſnīa lata tribuit ius finale nec pōt re- parari p̄ aliud iudiciū niſi p̄ appellatōez vel aliō re- mediū tunc requirit̄ plena cauſe cognitō alſ pcef- ſus nec ſnīa nō valet. vt in. l. iudices. C. d̄ iudi. fal- lit in caſib⁹ de. diſpēdiōſaz. de iudi. ⁊ eſt prima re- gula Jo. de lig. in de. ſepe de ver. ſig.

Secūda regula eiūſdē Jo. de lign. vbi. ſ. q̄ vbi agiſ de cauſa ſup q̄ ſnīa lata nō parat magnū p̄i- ditiū et pōt reparari abſqz appellatōe vel reſtitutiō- ne vñ ſimili remedio tūc pōt pcedere ſūmarie. hec regula pbat̄ in caſib⁹ enumeratis. in. l. ſciendum. ff. ad exhiben. quas regulas cōmendat Ab. in. c. j. de libe. obla. circa fi.

Proceſſus qui debet fieri cōtra p̄elatos ſeu de- rricos abſentes in criminali ſeu civili vel qz nō reſi- dent et an requirat̄ citatio monitio ſeu ſentētiā. vi de ad plenū p̄ glo. ⁊ doc. ſignanter p̄ Ab. in. c. ſi. ſ. porro. vt lite nō cōteſt. vide. ſ. cōſtitutio ſynodal. **P**roceſſum cōtra cōiugē ſeculpoſe ſeu malicio- ſe vel voluntarie ſe abſentantiē. vide plene p̄ doct. ſignanter p̄ Ab. in. c. ſi. ſ. porro vt lite nō cōteſta. Si pñceps ex certa ſciētiā ad ſe reuocauit negociū riſp̄rio motu aliq̄ cōmittit nō valet pceſſus p̄ inſe- ⁊ orē q̄ntūcūqz p̄ partē nō fuerit exceptū. vt no. in.

c. vt nostrū. de appel. secus si ad petitionē ptis hoc princeps faciat qz tunc ps sciēdo inferiorē pcedere videt rescripto p euz impetrato renunciare. ad h. c. vt debet? qd ibi no. de appel. z. c. ex cōquestione. de resti. spo. Ab. in. c. ad petitionez. de accu. iij. colum.

¶ Solus princeps ex plenitudine potestatis pōt habere ratū pcessum nullū ex defectu ordinis nō fuat lice t constet cām esse instructā quo ad ipsius merita z idē est in quolibet supioze hūte potestātē destituendi. no. Ab. in alle. c. ad petitionē. iij. co.

¶ Processu reuocato p viā nullitatis iudex de meritis cause pōt denuo cognoscere z vt iustū fuerit iudicare. vt. c. olim. de iniurijs. z in eodē pcessu p b pen. f. sniam tanq nullā reuocari z qd iustū fuerit decerni. vt no. Pe. d. ancha. i. c. olim. d. iurijs.

¶ Processus factus p iudicē delegatū nō seruata forma rescripti est ipso iure null⁹. vt. c. cū dilecta. d. rescri. z si plura continent in rescripto videt data forma z fm formā narratiōis factorū debeat iudex pcedere exq primo loco narrata vident studiosi premissa. vt ibi no. Abba. ij. colum. vide. s. littere tunc dicunt.

¶ Ignominia iudicis est nō seruare in pcessu debiti ordinē iudiciariuz. vt. c. vnico. vt ecclē. bene. exq inferit argumentū q iudex nō possit esse testis corā indice ad quē si dubitat de rectitudine pcess⁹ qz sp deponeret p ordine obseruato vt euitaret recudiā suā. no. Ab. in alle. c. vnico. j. colū.

¶ Processus factus vel snia lata a delegato vel exccutore pape cōtra intentōez delegantis an sint nlla. vide. s. exccōicatio. x. sententia exccōicationis lata a delegato.

¶ Processus iuris ordine nō seruato factus pōt nō citata pte reuocari. vide. s. iudex si ex arripio cum x. se.

Procurator

¶ Procurator generalis nō pōt sine speciali mandato lras ad lres impetrare in psonaz dñi. vt no. gl. z doct. in. c. nōnulli. s. sūt z alij. d. rescri. z Spe. i. ti. de rescri. p. sen. s. rōe q impetratis. s. si procurator generalis vult impetrare in psonā ppriā tanq ppria in causa quā pōt psequi ex generali mandato z tunc pōt. qz sicut ex generali mandato pōt agere vt in. c. q generaliter. de procura. li. vj. ita z impetrare. Ab. in all. s. sunt z alij.

¶ Procuratoris generalis vires non ampliant p clausulā appositas in pcuratorio promitto habere ratum quicquid feceris zc. nec p hoc dat potestas transgendi nec ad faciendum ea que requirunt speciale mandatū contra no. per glo. in. c. contingit. de transact. z p Bart. in. l. cū libera de procur. sed idem Bart. concludit qd supra dictū est in. l. j. ff. de offi. procu. cesa. qui dicit q illa clausula solet ad cautelā apponi. no. Ab. in alle. c. contingit. ij. colū. z idē Ab. no. in. c. penio. de pcura. vbi no. per que verba dat libera ptas z quid opat.

¶ Procurator si pt ex generali mādato ppromittere nec trāsgere. vt. c. qui ad agendū de pcu.

¶ Procurator generalis pōt ex causa verisimili si

cogitata p dñm inhibere speciali pcuratori negotiuz ne acceptet. secus vbi talis causa nō subest. vt est text. notabilis in. l. si hominē. ff. man. fa. c. studuisti. de offi. dele. Ab. in. c. dilecti. de appel. ij. co. ¶ Procurator habens generale mandatū cū libera vel speciale ad vnū negotiū si dolose corraxit sciēte dñio vel postea ratū habente eius factū nocet dñio. vt. l. si pcurator. s. pxi. x. all. Jo. cal. z Abb. vbi. s.

¶ Procurator generaliter cōstitut⁹ adiecta clausula p quā dat sibi ptas iurādi de calūnia. zc. nō admittit ad iurandū qz cuz fuit generaliter deputat⁹ si potuit specialiter instrui in qualibet cā. z pcurator taliter deputatus iurando male in aiām dñi si obligat dñm ad piuriū qz in generali mandato nō venit delictū. vt. l. si pcurator. ff. de condi. inde. z ar. in. c. j. de iureiur. li. vj. debet ergo pcurator habere mādātū iurādi de calūnia in tali cā. vt colligit ex. c. si. e. ti. li. vj. z facit. l. si quis mihi bona. s. iuss⁹ ff. d. acquirē. here. z no. q licet talis curator iurandi cōcipiat xba in psonā dñi ipse etiā dñi in aiāz suā iurare siue ipse dñs iurauerit p se siue ipse pcurator noie dñi qz possit ipse calūniari in psecutione iudiciū. vt no. in. l. ij. C. e. ti. est cōclusio Ab. in. c. i ptractandis. de iura. calū. iij. colū.

¶ Procurator generalis etiā nō hñs speciale mandatū ad iurandū admittit ad iurandū de calūnia si dñs est longe absens ita q in breui haberi nō pōt ar. in. l. si lōgi⁹. ff. de iudi. no. in. c. ceterū. de iura. calū. tangit Abb. in. c. in ptractandis. e. ti. secus si est constitutus specialiter ad cām post citationez quia tūc cōdemnat dñs in expensis. vt no. Ab. in alle. c. ceterū. quem vide.

¶ Procurator seu syndic⁹ generalis in ecclia debet cōstitui epī auctoritate. vide. s. auctoritas epī.

¶ Procurator generale hñs mandatū ad vendendū si fuit decept⁹ in pcio citra dimidiā iusti pñi nō audiet dñs volēs ptrauenire etiā si pcurator nō sit soluēdo. imputet em sibi qui talē elegit. facit. l. cū mādato. in. fi. ff. de mino. nā ibi ē speciale in minore vt audiat p bñficiū restitutōis ex negligētia z de ceptione pcuratoris si non soluendo. sec⁹ in maiore. no. Ab. in. c. cū causaz de emp. z ven. ij. colū. vide. j. venditio. x. licet si in cōtractu.

¶ Procurator liberā hñs administratōez an recipiēdo mutuū noie dñi obligat dñm z an tenet pbare mutuū puerfū in vilitatē dñi. Itē an sit pcurator pstitut⁹ ad administrandū nouare locare seu pmutare z quid dñi in iustore. vide late z diffuse p Jo. an. post Bnno. z p Ab. in. c. q quibusdā. de fideiuf. et vide. s. pclatus vel capitulū.

¶ Procurator ad eligendum fm forma. c. quia ppter. nō pōt cōstitui nisi p impedimentū. vt alle. c. qz ppter. s. illud. in alio aut negotio pōt quis pcuratorē cōstituere vt vice sua intersit vniuersitati licet ipse constituens possit interesse p se. vt ibi no. Ab. facit. c. j. de appel.

¶ Procurator dat⁹ ad agēduz vel ad intentandū directā actōez noie dñi dñi repelli ppter supueniētiā exccōicationis in psonā dñi etiā si pcurator sit cōtestatus litem et dñs lris effectus. nā causa est do-

mini cū ad eū spectat cōmodū vel dānū. vt. §. bīdū
um. x. palā. ij. q. vi. no. l. host. in. c. licet de of. dele.
§. pcurator dat^o in rē suā impetrādo vtilē actōez sī
bi cōpetere nō repellit ppter excōicatōem dñi sup
ueniente. ad h. glo. z doc. in. c. vnico. §. iurepatro.
li. vj. z qd no. p. Bar. in. l. apud cellum. ff. de doli
excep. Abb. in alle. c. licet.

¶ Procuratorē pstitūēs sī sciebat eū excōicatus sī
bi est imputandū q̄ talē elegit. vt. c. p^o cessionē d. p
cura. §. si ignorabat pōt agere p pcuratorē ad inf
esse qz ingressit se officio sibi iudicō a iur. no. Abb.
in. c. p. sulu. de pcur.

¶ Procurator ab excōicato pstitur^o ad defenden
dū vel ipetrandū an reqrat spāle mādātū vel suffi
cit gnāle. vide p. Abb. in. c. intellexim^o de iudi.

¶ Procurator: l. nō admittat in cā criminali crimi
naliter intētata. vt no. in. c. tue d. pcura. loci^o tñ au
dit p se z p alijs. ar. iij. q. vj. h. q̄pe. z. c. cū dilecti.
de dolo z ptu. z est glo. singularis. l. c. statuit. ij. q.
iij. vincular^o etiā pōt p se q̄ accusatōez seu appella
tōem p pcuratorē. no. Angel^o l. l. p hāc. C. d. tēpo.
appel. z Inno. in. c. licet. de accusa.

¶ Licet pcurator nō admittat in cā criminali ad di
sputatādū sup ipō crimie tñ admittit ad pponen
das exceptōnes ptra accusatōez de ipsi^o dignitate
z sic nō solū admittit pcurator ad allegandū cau
sas absentie q̄ pstitūt in facto §. etiā cās absentie q̄ cō
stitūt in iure z ad pbādas exceptōnes expulsiuas
ppter indignitatē accusatozis vt colligit p. Abb. i
c. veniens. de accusa. j. colum.

¶ Procurator i actōe populari ex pte actori aū li
rē ptestatā nō pōt pstitui vt in. l. licet. ff. de pcur. p^o
li rē dō ptestatā cū actor in actōe populari est fact^o
dñs lins pōt pstituere pcuratorē ad instar tutoris
vt. l. nec tutores. C. de pcur. no. Bar. in. alle. l. licet
z sic restringit glo. c. veniens de accu. z ibi Abb.

¶ Cū agit de crimie ciuilitē pōt interuenire pcur
ator. vt. c. tue. de pcur. z. c. licet de accusa. in fi. ex q̄
collige q̄ qñ agit vt suspect^o tutor remoueat a tu
tela iste casus est ciuilis qz tēdit ad cōmodū pnatū
pōt infuenire pcurator. §. si agit vt punit^o vt suspe
ctus nō pōt pcurator interuenire sic nec in actōne
iniuriarum cuz pena sit arbitraria. no. Bar. in. l.
pen. §. ad crimen. ff. de publicis iudi. Abb. vbi. §.
ij. colum.

¶ Cū i cā criminali terti^o cōparet p intēsse suo non
tanq̄ pncipal^o §. tanq̄ terti^o vt cū dñs p suo intēsse
defendit fusi i crimie vel minor p tutore suo q̄ cō
dēnat^o ad mortē petendo vt differat executio do
nec reddat admistratōez. vt no. p. Ly. in. l. j. C. de
dā. infec. admittit tal p se vel p pcuratorē. l. feru^o.
ff. de pub. iudi. Abb. i. alle. c. veniens. iij. colū.

¶ Cū iustas pōt in cā criminali pcuratorē pstituere
ppter impossibilitatē faci. no. i. c. dilect^o de simo.
z in. l. aut facta. ff. de penis. Abb. vbi. §.

¶ Monial^o cū p nlla cā d. egredi monasteriū pōt
in cā criminali pcuratorē pstituere. z h. si iudici non
debet ad monasteriū accedere vt qz ep̄s. vt i simili
bz in testib^o. in. c. ij. de iudi. li. vj.

¶ Ad exceptōez dilatoriā pponēdā ptra accusato
rē vel ptra iudicē pōt interuenire pcurator cū nō

disputat d. crimie vt vult gl. in all. c. veniēs. Inno.
in. c. l. j. c. ti. z Abb. in alle. c. veniēs. iij. colum.

¶ Cū exceptio pcernit crimē z opponit in vim di
latorie qz fuit absolur^o si notorie h. pstat pōt inter
uenire pcurator. vt. l. qui cum maior. ff. de dolo. §.
si est dubiū secus vt Bar. i. alle. §. ad crimē. z Ab.
vbi. §.

¶ Si exceptio est talis q̄ sepata a crimine discutit^o
z deferit ad decisionē criminis non pōt interuenire
pcurator. si dō nō deferit ad decisionē criminis. vt. l.
j. z. l. p. ses. C. ad. l. fauā de pla. Abb. vbi. §.

¶ Si exceptio ē pemptoria nō pōt interuenire p
curator a q̄ remouet gen^o z q̄libet spēs ei^o. vt. c. pa
storat. §. i. cū totū. de offi. delega.

¶ Procurator pstitur^o in cā criminali ad totā causā
in qua venit imponēda pena capitalis vt mortis
vel amissionis ciuitatis nō pōt interuenire. vt. l. j.
ff. an per aliū cause appel. z. l. absentē. ff. de penis
z alle. §. ad crimē. si dō venit imponēda pena rele
gatōis vel cūtra pōt pcurator interuenire fm com
munē opinionē. no. glo. i. alle. c. veniēs. z in alle. §.
ad crimē. z ibi Bar. licet ibi disputatiue fūdat cō
trariū. z Abb. etiā in alle. c. veniens. pma tñ opi
nio ē cōior z approbat p eos.

¶ Cū abis pōt puniri nō pōt pcurator infueni
re vt alle. §. fuū q̄. z. l. abntem. pōt tñ interuenire
excusator vt alle. §. publice. z ibi Bar. ad allegan
dū etiā inocētiā. nā iudex ex officio suo d. z supplere
p sententiā abnti z inuestigare etiā d. ei^o inocētiā. ad h.
l. pperandū. C. de iudi. z auctē. q̄ semel. C. quō et
qñ iu. facit. c. ij. de arbi. li. vj. d. ergo iudex cū p se
h. nō pōt facere admittere quēlibet volētē ofidere
innocētiā accusati qz excusator qualiscunq̄ sit pōt
pdesse §. si obesse cū nō h. mādātū §. pcurator pos
set obesse. Abb. vbi. §. v. colū.

¶ Licet de equitate iuris reus in vinculis detent^o
pōt in crimine se defendere p pcuratorē tñ de sibi
litate iuris nō admittit. vt no. Bar. in. l. j. ff. an p
aliū. cau. ap.

¶ Licet pcurator i crimie nō admittat aū pclusio
nem i cā admittit tñ post. qz iūbil obest vt. l. q̄uis
z qd ibi no. C. de adul.

¶ Excusator pōt p absente accusato accusatōes ne
cessarias pponere vt ē infirmitas vel si detinet in
vinculis vel aliud impedimētū. z h. etiaz si excusa
tor nō habeat mādātū. ad hoc. l. reus. C. de accu.
canonizata. ij. q. iij.

¶ Exceptōes pbabiles nō tñ necessarias. puta qz
re^o nō pōt venire ppter inimicitias excusator non
pōt pponē qz igrat volūtātē rei nec etiā admittit
ad exceptōnes oīno volūtarias vt tu nō es iudex
rei qz re^o posset progare iurisditōez ist^o z tal^o excu
sator cū nō habeat mādātū nō d. z iterptari alteri^o
volūtātē. Abb. in alle. c. veniēs. vj. colū.

¶ Excusator admittit ad allegādum cās cause qñ
pōt p abntez pcedi. vt ē tex. singulari in alle. §. pu
blice. z ibi Bar. nā cū iudex ad h. teneatur ex offi
cio. vt. §. d. z. fori^o d. z admittere quēcūq̄ z sic patet
qz excusator admittit ad allegandū innocentia. fac
optime. in. ar. l. nō tñ. ff. de ap. Abb. vbi. §.

¶ Procurator si admittit in causa criminali vbi ad

miuēd' nō erat iudiciū est nullū. vt aff. §. ad crimē
ibi frustra interuenit pcurator. 2c. 7 b 3 di. Anto.
tenet Abb. in alle. c. veniēs. pe. colum.

¶ Si pcurator fuit pstitut' ad ligandū cū certa p
sona si reuocet d3 b intimari aduersario. ar. i. l. fi
deiussor. §. j. ff. mādati. qd sat placet ne illudat ad
uersario ppter ignorantā reuocatōis. 7 idē in cō
tractib' vt si pstitui pcuratorē ad aliquid agendū
cū ticio si eū postea reuocauit debeo ipi ticio denū
ciare. vt plene no. Abb. in. c. ex pte decani. d. rescō.
si aut pcurator fuit pstitut' generaliter 7 apd acta
iudiciū d3 apud ipa acta reuocari alis nō tenet re
uocatio in p iudiciū aduersarij vt ibi est bon' tex. §
si extra acta iudiciū est pstitut' 7 pcurator intrauit
iudiciū cū certa psona illa psona d3 certificari d re
uocatōe. vt. c. mādato. de pcur. § si nōdū intrauit
iudiciū satis est q certificet ipē pcurator qz cū mā
datus fuit gnāle nō est cui fiat denūciatio 7 b casu
posset saluari opi. Inno. in. c. ex insinuatōe. de p
cura. vt ibi no. Abb. qd est ver' nisi fuisset pstitut'
pcurator respectu certi officij. vtpura cū est pposi
tus alicuius mercantie seu statōis qz tūc requirit q
reuocatio intimes publicē q nemo pstrahat cū illo
qz fuit reuocat' p dñm. vt. l. § 7 si pupill'. §. pscribe
re. ff. de isti. 7 adde qd no. in alle. c. ex pte decani. 7
in. c. mādato. de pcur.

¶ Procuratoris reuocatō post pclusionēz in cā nō
impedit q min' possit pcedere ad sniaz. 7 est rō qz
post pclusionēz liquet iudici de meritis cause idō re
uocatio pcura. postea facta nō pstat impedimētū
quo min' possit pcedi vt est tex. in. c. auditis. de p
cura. nā ex q est in cā pclusū n' hīl poterat obijci qz
post pclusionē nō admittunt aliq siue pstant in fa
cto siue in iure. § solū restat ferre sniaz. vt. c. pasto
ralis. 7 qd ibi no. Inno. de cau. pos. 7 pprie. Abb. i
all. c. auditis.

¶ Procurator si tacite reuocet p mortē dñi non te
net iudiciū postea cū eo agitatū nec sniaz etiaz si iu
dex 7 adūsari' nō sint de b certificati. no. Bar. i. l.
si pcurator. ff. de pcur. ad idē tex. i. l. d qua re. §. ij.
ff. de iudi. 7 in. l. ij. ff. que sen. sine ap. rescin. Abb.
in. c. mādato. de pcur.

¶ Procurator nō reqrit ad impetranduz lras ad
beneficia p alio. secus in lris ad lites. vide. §. man
datum.

¶ Procuratorij expmēs vnū negocium sbscureta
clausula gnāli an cōprehēdant maiora vt gūiora
negocia. Abb. ple. i. c. sedes. d. rescō. iij. colū.

¶ Procurator ipetrās lras si in eis narrat pcura
tor an psumat seu pbeft talis vel an est necesse q p
beft pcurator. Abb. i. c. nōnulli. §. sūt 7 aliū. d. rescō.

¶ Procurator reuocat' qd qd agit etiā in fauorem
dñi ante certificatōez reuocatōis tenet ita q adūs
ari' nō pōt allegare illā reuocatōez in p iudiciū
reuocatōis. vt. c. ex pte decani. de rescip. 7 ibi Abb.
ij. colum. vbi late vide p eū 7 notabī.

¶ Si qd scit aliū se gerere p pcuratore suo in iudi
cio 7 nō p dicit facit sibi p iudiciū vñ ex illa taciturni
tate videt rē illā gerere ex volūtate sua qñ vellet
q videat sibi dare mādatū. no. Inno. 7 Abb. i. al.

c. ex pte. iij. colū. 7 facit. l. sepe. ff. d re iudi. Inno.
in. c. cū in iure. de offi. dele. decis. rote. cccxij. et
se. no. th istas pclusiones sequentes.

¶ Qui se gerit p pcuratore si tēdit ad obligandū
psonā dñi tūc dñs sciēs 7 panēs nō videt p sentire
sine pcedenti mandato. vt. l. filiuffamilias. §. inui
ctus. ff. de pcur. Ab. vbi. §.

¶ Qui se gerit p pcuratore sed id qd facit certi
tudinaliter tendit in fauorē dñi videtur dominus
cōsentire 7 dare mandatū. vt. l. qui pantur. ff. mā
da. Abb. vbi. §.

¶ Si gerēs se p alteri' pcuratore tendere pōt seu
tendit in graue p iudiciū dñi. si dñs pōt phibere 7
nō phibet videt p sentire. ad b qd le. 7 no. i. l. Bay
us. ff. de pi. acti. 7. l. fideiussor. §. pater. ff. de pig. 7
qd no. in. l. rē alienā. ff. de pstrahen. empti. 7 Dy. i
regula is qui tacer. de reg. iur. li. vj. 7 Bar. in. l. q
dotis ff. solu. mat. Abb. in dicto. c. ex parte decani.
iij. colum. 7 vide Abb. in. c. cum olim. j. de offi.
delega.

¶ Procurator qualiter reuocat. vide ibi plene p
Abb. vñ. colū.

¶ Procuratoris taciturnitas habet p p fessioē i p
iudiciū dñi. nā iura interpretant q tacite cōfiteat. vt
c. ij. de p fess. li. vj. 7 Abb. in. c. pen. de iura. calū. 7 i
c. j. de postu. p la.

¶ Procurator maioris pris capli si litigat p miorē
ptē recupabit expen. a caplo. qz psumit moueri bo
no zelo 7 d3 seq oia iura capli. ar. i. regla accessoriū
d re. iur. li. vj. § si maior ps capli fouet iniustā cām
de ppo tenet qlibz satisfacē d dāno ecclie. c. d mul
ta de p bē. 7. l. nō est ignotū. C. d admi. ru. Abb. in
c. cū inter canonicos. de electi. iij. colū.

¶ Procuratorē etnecū nō pōt qd pstituere in expli
cādīs i vniūstate vt sent Jo. an. i. regla. q alicui. d
reg. iur. li. vj. Abb. in. §. illud. c. qz ppter de elec.

¶ Procuratori mādatū an expirat morte mādat
vide. §. mandatū

¶ Procurator pstitut' ad petendū 7 erigendū qd
dñs debet a quacunq psona 7 ad faciendū finē 7 li
beratōem de recepti si p fiteat se recepisse. c. a qdā
debitore 7 liberauit illū ab obligatōne qua dñs te
nebat nō ē debitor liberat' p tatē p fessione pcura
toris cū nō fuit pstitut' ad p fiteandū 7 ad faciendū
finē de receptis. vñ ex quo nō apparet de reali rece
ptione nō potuit illū liberare vt pbat p. c. cū olim.
j. de offi. deleg. 7 ibi Abb. facit qd no. Bar. in. l. ij.
ff. si certū peta. vbi dicit q pcurator pstitut' ad mu
tuū recipiendū non nocet dñs eius cōfessio d mu
tuo recepto ex quo non apparet q pecunia fuit nu
merata quod est notādum.

¶ Procurator cōstitutus ad vendēdū an pōt trās
ferre dñiuz habita fide de p cō 7 an eius p fessio q
recepit p cū noceat dñs nisi seq nūciatō. no. l. y.
i. l. ille. C. de rei vē. 7 Bar. i. l. a diuo pio. §. § si em
ptor. ff. d re. iudi. no. p Ab. c. cū olim. j. de of. dele.

¶ Procurator ofidēs adūsario iura dñi puniē pe
na falsi. vide. §. falsi pena.

¶ Procurator sine spālī mādato pōt petere restitu
tōez in integ. p sniam p cū latā q nō nō ē executiō

madata. p. b. glo. singularis et Anno. in. c. suscitata. de in inte. resti. Ab. in. c. studuisti. de offi. deleg. Procuratoris seu advocatis officium an potest de re seu monacho vel religiosus exercere. vide. s. advocatus.

Procuratoris potest pbari p testes sicut p instrumentum quod par est vim obtinet instrumenta et testes. vt l. i. exercedis. ff. de fide instru. z. c. cum Joannes. e. n. e. p. d. u. glo. z. Abb. in. c. j. de p. cu. nec i tali receptio ne restiū requirit citatio p. tis. q. tales testes nō p. d. c. unt p. ncipalr p. d. m. s. ad legitimādū p. sonā ip. ius p. curatoris s. in casu dubij potest exigi cautio. ar. l. vulgo. ff. de admi. tu. z. Abb. vbi. s.

Procurator se afferens ad recipiendū solutōz d. z. admitti cū cautōe si dubitaf de mādaro. no. Bar. in. l. s. sine. ff. rē. ra. ha. nā in requirētib' spāle mādātū admittit q. s. cū cautōe. facit. l. si. ff. de p. cu. q. d. est vey nisi tāta sit cautōis fragilitas q. p. cā nō bñ p. s. u. it nec succurrit. ff. ad tre. l. q. ita. s. etiā. z. l. ius iurandū. ff. de iureiur.

Procurator nō tenet q. s. p. s. tuere in cā ardua et graui si sit impedit' nisi m. cā electōis seu vacatō nis ecclie. de q. vide ple. no. in. c. querelā. de p. cur. z. ibi doc. q. dicat cā ardua. vide. s. cā.

Procurator an potest reperere expen. z. dāna a dño vide. s. expēsas factas. z. s. mādari actio.

Procurator ad agēdū p. s. titur' ab actore p. t. dñm defendere. no. glo. l. inuici'. s. pena. ff. de p. cu. q. d. limita nisi daref ex pte rei q. tūc cū p. rās defenden di debeat esse p. ncipal' si dat ad agēdū nō valet p. curatoris. vt. c. p. s. titur'. de p. cu. Si tñ p. curator est dat' cū dictōe taxatua. s. ad agēdū solūmō tātum p. cise dūtaxat zē. tūc nō potest p. curatoris extēdi nec est sufficiēs vt all. s. pena. Bar. tñ ibi dicit q. licz p. curator i tali casu nō possit defendere dñm vi mādari potest tñ tāq. qlibet defensor p. s. titra cautōe de iudicatio soluendo. vt no. in. c. j. de p. cu. Ab. in. c. accedēs. de p. cur.

Procurator rei q. s. tūcūq. p. s. tit de mādaro debet semp cauere de iudicatio soluēdo nisi dñs fideiussē rit p. eo sub hypothecca bonoz suoz z. ita fuaf. vt de. j. eo. ti. de p. cu. z. q. d. ibi no. z. in. s. si vero. insti. d. satisfd. z. b. casu sufficit q. p. curator potest soluere id sup. q. p. uenit. v. t. puta q. agif ad q. ntitatē pecunie s. vbi nō posset soluere vt qñ agif sup. re possessa do mino tūc p. tra illā cautōez d. z. p. stare cautōez de ratiabilitōe. z. q. ē rō diuersitatis int' p. curatorē actōris z. rei. vide no. p. Ab. in. c. mādaro. de p. cu.

Procuratoris p. rās nō expirat p. sniam s. durat in cā ap. cū p. ncipali. l. z. nō cōpellat' p. curator p. s. eq. appellatōez. appellare tñ tenet. vt. c. nō iniuste. d. p. cur. vide. s. appellare tenet.

Procurator p. extraneo potest eē minor nec valet iudicis cū co agitatū etiā si nō opponat. no. p. glo. z. Abb. in. c. nō iniuste. de procura. z. allegat theoricam Bar. in. l. filiussa. d. p. cu. z. ar. in. l. i. s. j. ff. q. satisfda. cog.

Procuratores duo si sūt dati insolidū ad negotia vn' potest exigere debitū ab alio siue debitūz fuit p. r. u. ab mādaru eis factū siue p'. no. s. rede. p. s. ilio

reir. z. p. s. ilio. c. x. v. d. q. plene p. Bar. l. l. d. p. p. s. ilio. s. si. ff. de p. cur. z. p. Abb. in. c. nō iniuste. de p. cur. facit. l. si plures. ff. de admi. tu.

Procurator vniūsitat' cū p. s. tituit nō requirit auctoritas superioris. vide. s. auctoritas.

Procurator simplex qñ p. hit nō d. z. p. cipe s. ba in p. sonā dñi s. p. p. rā q. z. regulariter nō acquirit dñō. no. gl. in. c. q. s. q. de vsuri. li. vi. s. rē z. in iudicio de bent s. ba sentētie z. alioz actōz deferri in p. sonā p. curatoris z. nō dñi. vt in. l. j. C. de sen. z. inf. omni. iudi. secus est in administratore vt est tutor p. latuf vel sindic'. q. isti tāq. habētes legitimā administrati onē p. s. it s. ba p. cipe in p. sonā dñi. vt in. l. eū qui. s. si actōri. ff. de con. pecu. idē in iudicio cū in eo qñ cōtrahit. vt. l. etiā. ff. de pecul. no. Abb. in. c. suscitata. de in integ. resti.

Procurator nō potest p. t. sine spāli mādaro restitutio nē in integ. petere. vt. l. illud. s. talis. ff. de mino. z. c. corā. de in integ. resti. q. d. est vey qñ p. ncipalr p. t. it sec' si incidēter. vt no. s. n. i. c. suscitata. d. i. inte. resti. z. doc. in. l. j. C. d. sen. z. inter. om. iud. z. in. l. et q. z. ff. de iurisd. om. iud. z. d. z. venire incidēter resti tutio penita post sniam añ lapsuz decēn. vt plene no. Ab. in. alle. c. suscitata.

Procurator ad petēdū restitutōez s. inflocutōz an requirit spāle mādātū z. an sufficit spāle s. b. gnālitate s. boz. vide. j. restitutōez p. tra.

Procurator d. c' spāli mādaro p. babilr dubitat' admittit cū cautōe d. raro. vt ē tex. in. l. q. si d. spāli. ff. de mino. Ab. in. c. corā. de in integ. resti.

Procurator q. cōpromisit sine mandato tenet satisfacere de suo. vñ quēadmodū ageret p. tra dñm si p. rātem dedisset ita agif p. tra p. curatorem si sine mādaro cōpromisit. vt. l. l. plauca'. ff. de p. cur. z. c. p. tuas de arbitris. vbi. no. Abb.

Procurator potest p. s. titui ad opponēduz crimīa s. electū qñ agif ciuilliter de crimine. vt. c. sup. his. de accu. debet tñ ad b. habere spāle mādātū nec sufficit clausula generalis. vt de. nō potest. d. p. cura. z. c. p. curator de electio. li. vj. z. c. cuz dilecti de dolo. o. contu. z. ibi Abb.

Procurator potest p. s. titui iudex. s. p. tē p. ncipalem ad apprehēdēdū possessionē. vide. s. possessio d. ad apprehēdēdū.

Procuratorē an z. qñ actō seu re' p. s. tituiere cōpellat. vid. no. i. c. q. relā. d. p. cu. z. notabilr p. Ab. in. c. cū dilecti. d. dolo z. p. tu. vbi vide p. eū qd si diues vel paup. nō inuenit p. curatorē an excuset.

Procuratoris officium an potest religiosus seu monach' exercere noic p. p. rā vel vilitate monasterij vel p. negocijs abbas vel alteri' religiosi seu amici monasterij. vide notabi. p. Abb. in. c. cū. j. z. A. b. re iudi. circa fi.

Procurator potest p. s. titui a p. uētu actōe iniuriarū qñ ciuilliter agif nō tñ qñ criminaliter agif. vt. l. fur. ti. s. si q. s. alieno. ff. d. his q. no. infra. z. ē rō diūstrat. q. cū agif criminalr de iniuria pena est arbitraria z. iudex potest imponē penā corpis afflictuā z. etiam mort. insti. d. iniurijs. s. in sūma. q. cū sit exēq. bilis nā b. sentē nō d. z. interuenire p. curator ne sentētia

fit frustratoria. vt no. Bar. in. l. ff. de publico iudicio. Abb. in. c. cū te ab. E. de re iudi.

¶ Procurator nō pōt pstitui p dñm ad agendum vñl facta dñi qz eq possit pdesse z nocere z obnere z succūbere i cā. vt no. l. c. exposuit. de dilati. no. Lap. in suis alle. alle. cxi.

¶ Procuratoris dol' delictū psumacia seu factuz vel pfectio in faciēdo vñ nō faciēdo an z qñ noceat dñio. vide notabiliter z plenissime p Abb. in. c. j. vt lue nō prest. z vide. s. cōfessio pcuratoris cuz. x. sequentib'.

¶ Procurator si nōse dñi agit calūniosaz litē z succubuit z sic pstat q est delictū ipe pcurator est i expēsis pdenand' nō dñis nisi ad b habuit spāle mādatū vt in. l. si pcurator in fi. ff. de pdi. inde. z ē casus i. l. nō est nouū. C. de admi. tu. z Spe. n. de execu. sen. s. ij. Abb. in. c. j. vt lite nō pre. x. colū.

¶ Procurator nō pōt renūciare exceptōi pemptorie ex gnālī mādato qz talis renūciatio est donatō quā pcurator sine speciali mādato facere non pōt vt. l. filiuffa. ff. de dona. z. l. ptra iuris regulas. ff. de pactis. z. l. si qd legauerit. ff. de nouati. idē ē exceptōe dilatoria tps. vt. l. oēs. s. fi. ff. q i frau. cre. z. l. in edilib'. s. rñso. ff. d dona. pōt tñ pcurator general' remittē exceptōez dedicatoriā fori qz tal nō est donatio. vt. l. si fideiussoz. s. qdā. ff. d dona. idē in exceptōe ordīs qz nō est donatio. no. Bar. in. l. si. ff. d his q in frau. cre. Itē id qd est solitū fieri in aliā actu venit in gnālī mādato ad illū actuz vt ibi Bar. z no. in. l. nemo. ff. d du. re. Abb. l. c. j. vt lite nō pre. xij. colum.

¶ Procurator tenet iurare d calū. etiā si dñis iurauit a pncipio. vide. s. iurare d3 de calūnia.

¶ Procurator d3 pstitui noticiā cause hñs z idē si pcurator seu iudic' interrogat' dicit se velle pfulere dñm. nō habebit inducias nec terminū nisi iusta cā bñt. ar. l. si. C. de pcur. qñimo si pcurator dicit se nescire ea de quib' interrogat' z pñet ad pncipale negociū pdenabit in expen. que ppter b fierent. fm Inno. in. c. in ptractandis. de iura. cal. quod vex nisi forte emerierit aliquis articulus de nouo de quo nō posset dñio imputari si pcuratorē nō instruxit. z ibi Bar. in. l. nō solū. ff. e. ti. Inno. in. c. dilectus. e. ti. z ibi Abb. z in. c. all. in ptractandis. j. colum.

¶ Procuratore hñte mādatū spāle ad iurandū de calūnia nō pōt dñis tanq iustoz vocari cum ipe iurer p aliū tanq pica z organū. s in rñsione ad pñtōnes z ad alia poterit vocari si est iustoz. z sic pcedit. l. si. C. de pcur. z qd no. in. c. j. de iudi. li. vj. Abb. in al. c. in ptractandis.

¶ Procuratorē in ecclia an possit sol' ep̄s pstituere. vide. s. ep̄s solus.

¶ Procurator ad negocia si agit p negocio qd ipe gessit admittit etiā sine mādato ad iurandū d calūnia. ē pclusio Abb. i al. c. i ptractandis. d iur. calū. i fi.

¶ Procurator an pōt pstitui infamis. vide. s. infamis infamia facti.

¶ Procuratorē nō pōt tutor añ litē pre. pstituere. vide. j. tutor seu curator.

¶ Procurator an pōt pstitui cuz clausula pmitto hñe ratū qdqd legitime fecerit vñ cū clausula saluis exceptōib' meis. vide doc. signāter Abb. in. c. fi. de dila. z vide. s. dñs. x. si dñs.

¶ Procurator pstituit' vt facit oia q ipe pstituit' in pzia psona facere possit h3 pñtem explicādi exigētia spāle mādatū. no. Bar. in. l. pcurator cum libera. ff. de pcur. vbi dicit q tali pcuratori videt' cōcessa libera. vt est tex. in. l. creditor. s. lucius. ff. mādati. z archi. in. c. j. de rescrip. li. vj. z Bar. in. l. j. d offi. pcon. z Abb. in. c. fi. de dilati. in fi. vide. j. pcurator datus.

¶ Procurator z si sit vere psumax pōt dñs appellare. vide. s. appellare pōt dñs.

¶ Cleric' pōt defendē cām suā sine mādato z sine cautōe. xij. q. ij. nō liceat. d reb' ecclē. nō alie. si qd z gl. no. i. c. corā. d of. dele. z. c. cū olim. d testi. Itē pōt quēlibet aliū cū cautōe defendere. vt. l. q ppo ff. de pcur. 3o. z Abb. in. c. j. de testi. spo. in fi.

¶ Procuratorē licet nō cogat qd pstituere i cā ardua z graui. vt. c. qrelā de pcur. illud tñ nō h3 locū qñ res celeritatē desiderat z piculū ē in mora. vt. c. cū dilect'. de do. z pnu.

¶ Si agit p clericū solū vt priuet beneficio ppter crimē pōt interuenire pcurator. no. s. Frede. de senis. pñlio. xxiij. nā talis qñtio nō est criminalis cuz nō tendat ad punitōem nisi vt priuet bñficio qd ē inhabilitare psonā ipius clerici nō vt delictū puniat. hinc est q parochianus vel patron' pōt b mō agere ptra clericū vt priuet bñficio. vt s. Frede. no. pñlio. xxiij. z no. in. c. illa. d accusa. z in. c. ex pte. de testi. z ē tex. expñsus. i. c. p mas. s. tales. d simo. si tñ pena delicti esset tantuz priuatio bñficiū secus videt'. no. Anto. z Abb. in. c. sup his. de accusa. ij. colum.

¶ Procurator dat' cū clausula z quicqd aliud etiam sup b fecerit ratū habebit pōt trāfigere seu cōponere. z sic intelligit'. ff. de pcur. l. mādato. vt no. glo. in. c. cū dilect'. de reli. do. Itē si apponat illa clausula q pcurator possit agere totum id qd dñs ipe psonaliter agere possit. nā tūc videt' tota pñs agēdi ea q requirūt spāle mādatū. z sic ampliā pcuratoriū p illā clausulā. vt no. Abb. in alleg. c. cuz dilect'. z no. Archi. in. c. j. de pcurat. li. vj. z Bar. in. l. pcur. cum libera. ff. eo. ti. z Abb. in. c. fi. de dilati. vide glo. in. c. ptingit. de transac. vide. s. pcurator pstituit'.

¶ Procurator si nō faciat fidē de suo mādato perinde est ac si nō cōparuisset. vnde pōt dñs puniri tāq psumax. vt in. l. j. ff. q cuiusqz vni. z ibi Bar. z Abb. in. c. fi. de pñby. nō bap. vide. s. patron'. x. si patroni.

¶ Procurator an debeat pstitui specialiter in causa vsuraz vel an sufficiat mādatū generale ad causas ecclesiasticas. vide notabiliter Lapum sua allega. septuagesima.

¶ Procurator simpliciter pstituit' ad petendū nō pōt solutōez recipe qz vnū fi includit aliū sic mādatū ad exigēdū fi includit q possit recipe solutōez a spōte solutōe. qd dic vmo p Bar. i. l. fi solū. ff. so. ma.

vt refert Pe. in. c. in nostra. de iniurijs.

¶ Procuratoris mādātū si sit nullū non pōt post
lit. pte. opponi nisi p dñm q eū pstituit. vide. s. mā-
dati defectus.

¶ Procurator an potest adire hereditatē. vide. s.
aditio.

¶ Procurator ad negocia an pōt testificari in cau-
sa dñi. vide. s. notario si cōmittat.

¶ Si aliqd fuit iniūctū vel pceptū dño z ipe mittit
pcuratorē q illud nō adimplet nocet dño qz tal' cō-
tumacia est dñi nō pcuratoris. z sic intelligit. l. nō
distinguem. s. pe. ff. de arbi. z qd ibi no. tñ si pcur-
rator h nō faciat ppter casū excusat dñs sicut si in
psonā illi' ille casus ptingisset. vt. C. q petat tu. l. cuz
a matrib. z de pig. c. significat. no. Bar. in. l. j. ff.
si qs ius di. nō obrē. s. si pcurator. z Ab. in. c. j. vt
lite nō ptesta. vj. colum.

¶ Si aliqd iniungit seu pceptū pcuratori nō dño
z pcurator nō ē obediēs si talis inobediētia cadit
in delictū tūc in his que sūt parui pūdicij. vt circa
missionē ex pmo decreto ptumacia pcuratoris no-
cet dño. vt. l. eū q res. C. d pcur. z. C. de digni. l. q
tens. si tñ sunt magni pūdicij vt circa mulcte im-
positōes nō pūdicat dño vt alleg. s. si pcurator.
nec enā circa missiōes ex scōo decreto. ff. si ex nor.
tā agat. l. si cū vsu fructu. z de dā. infec. l. b ampli-
us. s. si. cū. l. sc. pūdicat vera nisi dñs fuerit sciens z
negligēs in purgādo ptumaciā illā vt alleg. c. j. vt
lite nō ptest. ex q no. q si fuerit ptumax pcurator i
respōdendo tenet ipe z nō dñs. vt. l. nō solū. ff. de
pcur. nisi fuerit sciēs z negligens. no. Ab. in alle.
c. j. vj. colum.

¶ Si pcurator pstituit a dño nūq̄ fuit in iudicio
z dñs fuit citat' z ptumax debet dñs in expēss cō-
dēnari z nō pcurator qz ex quo nō fuit in iudicio
nō videt iudicē habere ptatē ipm pdemnādi qz
pcuratori nihil icūbit. pōt tñ dñs agere actōe mā-
dati ptra pcuratorē ad interesse z ab eo illas expē-
sas recupabit. vt. l. si pcurator. s. si tutores. ff. mā-
dati. est pclusio Bar. in. alleg. l. j. s. si pcurator. ff.
si quis ius di. nō obrē. z Ab. in alleg. c. j. vt lite nō
ptesta. v. colum.

¶ Si dñs citat' misit pcur. q verissim' putat bonus
z diligēs h pstito nō debet dñs mulctari ppter cō-
tumaciā qz fecit dñs id qd a lege est sibi pmissuz. l.
pcuratorē pstituere. z si snia mulcte ptra dñm fue-
rit lata reuocabit cū nō videt in aliqua ptumacia
esse ex quo in nulla culpa fuit pstituēdo sufficiētez
pcuratorē. ar. optimū in. c. bertold' de re iudi. et
eoz que no. in. c. querelam de pcura. nō em mere-
tur penā ex quo fecit qd lex pmissit. l. grach'. C. de
adulte. nec ob. l. si pcurator. s. si tutorē. ff. man. qz
loquit i casu qd qd tenet facere p se vt in tutore. sibi
em imputat si cōmisit alteri z ille nō fecit. nec ob.
casus. s. sup' primi. qz pdēnatio expēssaz nō ē me-
ra pena. sec' in mulcta q est mera pena Ab. i alle.
c. j. vt lite nō pte. vj. colum.

¶ Si dñs citat' misit pcuratorē q fuit ptumax ligz
pma frōre dñs repellat ab appellādo qz ptumacia
iudicat in psonā ipi' dñi citati vt concludit Bar. in

principio sue distinctōis dicti. s. si pcurator. z hoc
iō qz pstat de nō veniēdo z d nō pcurario. si tñ dñs
vult docere se pstituisse pcuratores q cōi opinionī
reputabat diligēs. debet ei' appellatio admitti qā
fecit sibi pmissū a lege. z ideo si aliter accidit ex quo
nō fuit in culpa nō debet sibi imputari ad penam
ar. c. d occidēdis. xxij. q. v. nā iura excludētia a fa-
cultate appellādi loquunt in ptumace studioso vt
colligit. ff. de appel. l. p'sensu. s. si. z meli'. in. l. j. C.
qn. puocare nō ē neces. s. dñs est ex oēs norā saltē
punibilē tāta pena cū pstituerit idoneū saltē appa-
rentē pcuratorē lz ille infideliter egerit. ar. in. c. si
gnificante. de pigno. z. c. cū bertoldus. de re iudi.
concludit Abb vbi. s. viij. colum. z vide. s. appella-
re pōt dñs.

¶ Si pcurator noīe dñi egit calūniosam litē z suc-
cubuit z sic pstat q ē delictū ipe pcurator debet cō-
demnari in expēss. nō dñs nisi ad h habuisset spe-
ciale mādātū qz nō videt hoc dñs mādasse. vt. l.
si pcurator. in. ff. de p'ditiōe indebiti. z est casus
in. l. nō est nouū. C. de admi. tu. z no. spe. in. ti. j. d
exe. sen. s. ij.

¶ Procurator gnālis licet nō pōt renunciare exce-
ptōni pemptorie dñi cōpetēti qz eēt donare qd p-
curator facere nō pōt. vt. l. si filius. z. l. si qs lega-
uerit. ff. de dona. z idē i dilatoria tps. vt. l. oēs. s.
si. ff. de his q in frau. cre. z. l. i edilib'. j. rñso. ff. de
dona. pōt tñ declinatoria fori pcurator renūciare
qz nō ē donatio. vt. l. si fideiussoz. s. quedā puella.
ff. de dona. pōt ergo pcurator datus ad fideiubē-
dū renūciare in tractu fideiussōis bñficio ordi-
s. vt. l. possit pueniri anteq̄ dñs qz ista nō est dona-
tio ex q nihil acquirit creditor. vt. l. j. s. si fideius-
soz. ff. si qd in frau. patro. Ab. in alle. c. j. vt lit. nō
ptest. xij. colum.

¶ Procuratoris aliena negocia p'fessio vt defensori
sine mādato vel negocioz gesto. nō pūdicat dño
nisi sequat ratihabitiō. vt. l. si fideiussoz. s. j. ff. de
inter. ac. si tñ habet mādātū speciale ad p'tendū
p'uidicat domino. vt. l. p'inde. z ibi gl. ff. ad. l.
aquil. ff. de condi. inde. l. si pcurator. Abb. vbi. s.
xij. columna.

¶ Procurator generalis licet si p'sitet dño p'sente
z nō p'radicente pūdicet dño vt recitat Ly. in. l. j.
C. de p'sel. q. xxij. Si tñ dñs nō est in p'sentia sed
absens z volūtarie p'sitet vt qz vadit ad iudiciū
voluntarius nulla facta citatōe. s. statim cū porri-
git libellus p'sitet talis p'fessio nō p'uidicat domi-
no. vt. l. certe. s. sed an ipsos. ff. de p'sel. nam talis
actus habet instar donationis que prohibetur p-
curatori. vt supra dictum est. no. Abb. vbi supra.
xij. colum.

¶ Procurator qui confitetur inuitus per viam cō-
tentiose iurisdictionis vt respondendo positōib'
pūdicat dño sicut z p'uidicaret sententia. ff. de
procura. l. plaucius. z. l. non solum. s. j. c. ti. z idē
in confessione pcuratoris que surgit ex contuma-
cia in non respondendo positōib'. vt tex. in. c. ij.
de p'sel. li. vj. z p'uidicat talis p'fessio vera seu fi-
cta pcuratoris z non habet instar donationis cuz

fiat in iuramentum ad subeundum iudicium in his quibus habet mandatum. et idem in tuto. vel cura. ut distinguatur an possint voluntarie vel preteriose secundum in professione facta pro pupillo cum auctoritate tutoris. nam etiam voluntaria valet. no. Bar. in l. certum. §. si an ipso. ff. de confessionibus. Abb. vbi. §. xiiij. colum. vide. §. confessio tutoris.

Procuratoris professionem potest dominus reuocare sicut propria probando errorem. ut. c. si. de profess. et l. error. C. de iur. et fac. igno. et l. y. in l. j. de profess. procuratoris tamen professio non est tamen efficacie quante propria est. quia per propriam professionem mihi iudicatur in alio iudicio quia non possunt venire contra id quod dilucida voce prestat sum etiam si agatur ad alium effectum. no. Inno. in. c. ij. de ordi. cogno. et in. c. p. inquisitione. de elec. quod non preceat in professione procuratoris quod non debet extendi ad aliam causam. no. spe. in. de profess. §. nunc videndum. §. si nunc quid professio nec confessio procuratoris tollit facultatem appellandi sicut propria professio. ij. q. vi. sunt quorum et l. ij. C. quorum appell. non rescindit. et c. romana. de appell. li. vi. et plenius per Abb. in. c. cum spali. de appell. no. Abb. vbi. §. ix. colum.

Prodigus

Prodigo interdicitur administratio bonorum. vide §. exheredatio.

Prodagalitas marie in alieno reprobat. accidit quod cum quidam clericus pergeret coram quidam comite de quidam domo micello suo qui amputauit virilia cuidam sacerdoti germano dicti pergeret quod ceperat cum sua uxore. et cum audiret pergeret dixit. dñe. pelle vtrum amputauit cum alio nimis late. respondit comes semper audiui de alio non coram largas cozigias fieri iuxta illud. Corrigias coram largas damus ex alieno. no. host. i. c. ij. de pñp.

Proditor

Proditiois crimen tunc quod committit quis quod aliquid facit principem vel re publicam vel prosperitatem regni. ff. de re mili. l. non oēs. §. explorator. et l. proditoris. ff. de penis. et l. si quis aliquid. §. j. si quis committit per priuatum non est proditio principaliter et per se si crimen aliud factum proditorie. ut l. athletas. §. pe. ff. de his quod non. infra. Bar. plene in euaugan. quoniam nup.

Crimen lese maiestati incurrit quicumque publice vel occulte per honorem regis infidelitatem vel rebelliois operatur facit. et in regis vel regni prosperitatem aliquid machinatur. ut alle. extrauagan. quoniam nup.

Proditiois crimen perperat qui retinet locum in quo stabat principem ei obediētiā denegando. vocatur §. de iure antiquo ille qui defecit. ff. de capi. dimi. l. amissionem. §. qui defecit. et proditor qui sunt iuris ciuilibus. ut ibi. de iure novo. ut alle. extraua. quoniam nup. puniuntur primo capite ratione dicti criminis etiam si odio persone principis ei non obedit nam debet rebellis regni etiam si opera hostilia non faciat sed solum non obediat. ut no. Bar. in alle. extrauagan. quoniam nup.

Proditio est dira tyrannis quod hostili animo ruptis totius fidelitatem habentis principi non obedit. ut alle. extrauagan. quoniam nup. vide. j. rebellis. et j. tyrannus.

Proditore qui reuelat secretum principis. et sacerdos

qui sub signo proditor peccatorum. ista enim sunt paria. ff. si certum per l. certum. talis namque sacerdos debet proditor se creatum commissum sue fidei alij reuelando. ut. c. ois. §. si quis de pe. et remissi. alijs etiam modis debet quod proditor quod no. lxxvj. di. c. clericus. xj. q. iij. nolite. et debet verum est nisi perites producat i testem professorem suum. tunc enim potest ipsum perdere si non alium illi criminis forte principem. et sic intelligitur. c. significasti. de adulter. no. de. de ancha. i. alle. c. ois. vide. §. iuras non reuelare. et vide. j. sacerdos si producat.

Professio

Proficietas suas panem in monasterio potest compelli professionem facere et monasterium compellit eum recipere. Abb. plene in. c. cum causa de electio.

Professio debet potest quod facit in manibus abbatis vel episcopi in domo propria et abbas vel episcopus potest sibi statuere certum locum ubi morem dare sibi bona sua i administratores. no. Inno. in. c. si clericus vel vouentes. nullum tamen contra papam potest se obligare ut relinquit perpetuo monachum in certo loco nisi aduicias in pacem ut ibi Inno. de quod vide ibi plenius et notabi. per Abb.

Promissio

Promittens dare matrem cum pedite certo non est curandum an sit facta regina quod stat de corpore et dignitas augmentata non mutat statum prioris. ut l. ij. de senato. ad h. l. falsa demonstratio. ff. de pñ. et de. sed si promisi simpliciter dare matrem cum pedite non possit dare cum pedite effecto regina quod artificium perfundit officium. ut no. in l. legat serui. §. ex officio. et ibi per Bar. ff. de lega. ij. no. Ab. a. c. quoniam abbas de offi. delega. pe. colum.

Promissio simplex obligat sicut et iuramentum nec inter hec de facit differentiam cum vterque faciendo peccat mortaliter. ut. c. iuramentum. xxij. q. v. si in gloria te reatus est differentia quod grauius peccat veniens contra iuramentum. ut no. in. c. pe. de iureiuran. Ab. in c. qualiter de pactis.

Promittens solui aliquid annuatim an teneat solui rei principio vel i fine anni. vide per Bar. l. q. h. anno. C. de. §. ob. et l. i. ff. de varijs et cñor. cog. et Inno. in. c. potuit de loca.

Promittens stare iuramento vel dicto alteri an valet talis puentio et an possit reuocari. vide. §. iuramentum creditoris.

Promittens dare vel soluere aliquid vsque kalendas maii non adito de promissis vel scōis seu vltioribus nec apparet de quibus agere intelligitur de promissis. ut. c. si de do. et cō. et est tex. in l. eum quod kalendis. ff. de §. ob. et vide in simili officium in. c. si propter tua debita. de re scriptis. li. xj.

Promissio idem est quod fides. vide. §. pactum. ver. omnis pactio.

Promissio facta pro maritu tempore matrimonij ut semper morem cum uxore in certo loco an valet. vide. §. pactum appositum.

Promittens solui in certo loco specificato. videtur ibi praxisse et non debet penitentie. ut l. praxisse. de ac. et obli. et c. dilecti. de iudi. et idem conuenit ibi. quod

est vey si ibi iueniat. vt in. c. romana. §. strahētes qđ lumiat vey. Abb. in. c. j. §. iudi. x. colum. p. glo. qđ reputat singulari. in. l. j. ff. si qđ in ius vo. nō. ie. qđ simpliciter pmissit soluere sec? si vniūsaliter re/ nūciauit pmissor foro suo qz tūc etiā si ibi nō inue/ niat habet locū remissio ad locū vbi destinauit so/ lutionē. b. cū voluit renūciādo foro suo quod sin/ gulariter nō.

¶ Promittens soluere in plurib? loci specificē no/ minat et copulatiue pūctis vt pmitto soluē bono/ nie et florētie diuidit obligatio. et tenet pte in quibz illoz locoz soluere. no. Bar. i. l. ij. §. si qđ ita. ff. de eo qđ certo loco et Abb. vbi. §.

¶ Promittēs soluē exp̄ssis aliqb? loci secuta clau/ sula gnāli. vt cōiter sit. pōt pueniri vbiqz fuerit i/ uer? idē vbi pmissit soluere vbiqz voluerit credi/ tor. de quo vide lan? Abb. in. c. j. de iudi. x. colū. et Bar. in. l. si puenierit et in. l. si qđ ad declinādā. C. de epi. et cleri.

¶ Promittēs p metū vel turpē cām aliqd soluere si soluat an possit agere. vide. §. pmittēs.

Pronomen

¶ Pronomē suū verificat i casu ficto vt si sic scriba/ tur archiep̄o qđ pvideat alicui in aliq ecclia? suaz nā vigore ist? mandati poterit puidere in ecclesia suffraganei sui qđ in veritate nō est sua lz i ea habe/ at iurisdicōez. vt est casus in. c. p illoz. de pben. ex qđ no. fm Abb. ibi qđ istud pnomē suū qñqz pferē i materia in qđ nō est dare vey dominiū et tunc late cōprehēdit eū qđ hz iurisdictionē seu aliqb ius i illa re de qua scribit. vt. c. si tibi absenti. §. pben. li. vj. et l. contubernijs de strahē. emp. et c. examinata. de iudi. idē de patrono. qđ improprie pōt dicere ec/ clesiā suā. et de his pnoib? me? tuus suus. vide. c. qđ iure. viij. di. et glo. in. c. j. de postu. pla. no. Abb. i alle. c. p illoz. j. colum.

Proprietas

¶ Si qđ ipō petitorio renūciato an pōt in bñficiali bus intētare possessorij v? ecōtra. vide no. i. c. pa/ storat de cā pos. et pprie. et ibi Ab. vj. colū.

¶ Propetas ē nobilioz qđ possessio. hinc est qđ snia lata sup pprietate absorbet effectū snie sup posses/ sione. vt. c. cū dilect? de cā poss. et pprie. et sic magl dignū trahit ad se min? dignū. de psc. ec. vel alta. c. qđ in dubijs.

¶ An et qñ petitorij et possessorij pñt sil ab eodem in eodē libello accumulari et an petitorij pōt sil cū interdicto vti possidetis pcurrē. vide plene p Ab. in. c. cū dilect? de cā pos. et pprie. et Bar. in. l. natu/ raliter. §. nihil. ff. de acq. pos.

Prorogatio

¶ Prorogatō iurisdicōis delegati cui cōmissa ē cā decidēda. j. certū tpus pōt fieri p pres qz ad vtilita/ tē pñū papa pfixerat terminū. vt. c. de causis. §. of/ fici. deleg. ij. respon.

¶ Prorogatio iurisdicōis delegati cōmuni pñen/ su pñū debet fieri durāte pmo terminio. nā post ter/

minū finitū expirata ē iurisdicō et nō pōt dici pro/ gatō qz qđ nō ē progarī nō pōt. p b. tex. i. l. si ma/ nēte. ff. de pca. facit. l. bonoz. ff. re ratā ha. Ab. in. c. de causis. de offi. delega. ij. colū. et vide euz in. c. innotuit. de arbitris.

¶ Prorogare pōt laic? iurisdicōez alieni iudic qđ ad/ ptatem excōicandi. vide. §. laic? pōt se.

¶ Prorogatō iurisdicōis delegate seu ordinarie i quib? pōt fieri et p quas psonas et qđ requirunt i ea vide plene et notabiliter p Abb. in. c. p. et. §. §. of. delega.

¶ Prorogare pōt libere alteri? iudicis iurisdicōez etiā sine sui pprij iudicis pñsensu qđ est subiectus ab/ cui respectu nudi exercitiij iurisdicōis. secus si esset subiect? alio respectu. puta qz est vasallus vel cleri/ cus alteri? qz tūc pprij iudicis reqñr pñsensu. no. glo. et Bal. de phibi. seu. alie. p Fred. c. impialē. §. j. colum. x. et doc. in. c. cetex. de iudi. Bar. in. l. j. §. si post. de no. opis nun. et in. l. j. de iudi. Ab. i. c. p. et. §. de offi. delega. pe. colū. vide Ab. in. c. nouit. de offi. delega.

¶ Prorogatō nō hz locū in his qđ sūt meri v? mixti impij. vide Ab. in. c. cā. de in integ. resti.

¶ Prorogari nō pōt p pactū bñficiū legi vel statu/ ti vt si statutū dic? qđ instrumēta pñfessionata mādēf executori si pducāf. j. x. ānos als nō valet pactū vt qñcūqz pducant habeāt executorē paratā. et est rō qz ista pscriptō ē inducta i odiū negligentis et iure inductū in odiū nō pōt renūciari. nec ob. l. qđ si no/ lit. §. si qđ ita. ff. de edi. edi. qz loquit in qđaz pñscri/ ptōe ex ordinaria sua natura currēte nō cōiter i in/ ea qđ currit odio nō petentis. vt no. Bal. in. l. si. de eo p quē fac. erit. facit qđ tāgit glo. in aucten. quas actōnes. C. de sa. san. ec.

¶ Prorogatōis materiā et an iurisdicōne progata possit qđ penitere et qđ opat pactū de rñdendo co/ ram iudice. vide plene p Abb. in. c. j. de iudi. vij. et viij. colum.

¶ Prorogari nō pōt instātia etiā p pñū pñsensu. vi/ de. §. instātia p cōpromissū.

¶ Prorogare alteri? iurisdicōez qđ ē et an laic? pōt alteri? iudic progare iurisdicōez in cā ciuili vel cri/ minali. vide. §. laic? pōt. cū. §. sequen.

¶ Prorogari pōt iurisdicō nō solū qđ cōpetit de iu/ re cōmuni sed etiā de iure speciali. vide. §. iurisdic/ tio eorum.

¶ Prorogare idē est qđ extendere. ex quo inferē qđ si qđ nō hz als iurisdictionē illā extēdere non valet vt. c. ad dissoluēdū. de despō. impu. et l. decem. de §. ob. qđ etiā pcedit qđ ad for penitētia. no. Ab. in. c. significasti. de foro. compe. j. colum.

¶ Prorogare an pōt exempt? iurisdicōez epi dio/ ces. vide. §. exempt? nō pōt.

¶ Prorogatio nō hz locū de vna specie iurisdicō/ nis ad aliā penit? separatā. vide. §. laic? pōt in cau/ sa criminali.

¶ Prorogatio pōt tacite fieri alienū iudicē adeun/ do et corā eo litigādo. nec reqñr exp̄ssus pñsensu. vt no. Bar. i. l. ij. ff. de iudi. et Ab. i. c. significasti §. fo. cōpe. et i. c. ad petitorē. de accu. ij. colū.

Sola patiētia in sustinēdo aliū iudicē pcedere nō progat iurisdictionē iudicis s̄ op̄tē q̄ intueniat ex pte ip̄i aliqd̄ facit. facit qd̄ nō. Inno. in. c. olim. iij. de resti. spo. Abb. in alle. c. ad petitionē.

Erroꝝ iuris vitiat progationē qm̄ fit. progiatio aliene iurisdictionis. secus aut̄ qm̄ pcedit p̄p̄i iudex q̄ tñ poterat aliqua legitima exceptiōe repelli. nā si nō repellit etiā ex errore iuris nō pōt ampli⁹ repelli. vt le. 7 no. in. l. si q̄s p̄ errore. ff. d̄ iu. om. iu. 7 in l. si p̄uenerit. e. ti. 7 in. c. j. de iudi. Abb. in. d. c. ad petitionē. iij. colum.

Protestatio

Protestatio qm̄ iuuat prestāre. vide cōpēdiosis p̄ Bnto. 7 Ab. i. c. cū. Ab. ferra. d̄ p̄sti. 7 p̄ Jo. an. i re gla in gnālī de reg. iu. li. vj. i mercuria. 7 Bar. i. l. nō solū. s̄. morte ei⁹. ff. de no. ope. nunci.

Protestatio nō pdest qm̄ tollit p̄stariū factū. vt est tex. iūcta glo. in. c. cu. Ab. ferrariensis. de p̄stitu.

Protestatio tendēs ad tollēdū ius qd̄ venit p̄secutiue ad factū ex iuris dispositiōe nō valet 7 tollit p̄ explicatōez act⁹. vt est casus in alle. cuz. Ab. facit c. relatū. de p̄ben.

Protestatio si fit sup̄ dependētib⁹ a mera facultate prestāris valet. protestatio. vt. l. p̄ seruū. ff. de vsu 7 habi.

Protestatio si fit sup̄ depēdētib⁹ a p̄sensu 7 p̄tate duoz. s̄. prestāris 7 alii⁹ si fit sine p̄sensu p̄tis tollit prestatio p̄ explicatōez act⁹ qz nō possū prestariū iudiciū alteri⁹ sine ei⁹ p̄sensu. ad h̄ qd̄ nō. in. c. si. de p̄di. ap. s̄ si p̄sensus p̄tis interuenit valet prestatio. vt no. archi. xxvij. di. c. diaconi. 7 fac. c. cumana. de elec. 7 qd̄ nō. Inno. in. c. p̄sentitū. de testi.

Protestatio si fit sup̄ nō dependētib⁹ a potestate p̄nū s̄ ex iuris dispositiōe nō valet protestatio. vt colligit̄ ex tex. c. cū. Ab. ferra. s̄. alle. 7 p̄ Inno. in alle. c. p̄sentitū.

Protestatio nō extēdit ad futura verissimilit̄ nō cogitata. ar. in. c. cū inter. de renun.

Si factū subleq̄ns est p̄trariū prestatiōi 7 fit p̄testatio i depēdētib⁹ a mera p̄tate p̄stantis valet prestatio vt si aliqd̄ p̄testat̄ q̄ nō intendit dicere aliqd̄ s̄ fidē licet dicat iuuat p̄testatō. ad h̄. xxij. q. j. hec est fides. s̄ si act⁹ p̄det a volūtate p̄testat̄ 7 alteri⁹ nō valet prestatio nisi alter cōsentiat. vt. s̄. di. ctū est. qd̄ vcz nisi tal̄ prestatio fieret p̄ vnū ex causa p̄babili qz tūc valet p̄testatō. vt no. Bar. i. d. s̄. morte ei⁹. l. nō solū. de no. ope. nunci.

Protestatio si fit sup̄ actu in q̄ ius facit p̄sumptiōē iuris 7 de iure vt in casu. c. is q̄ de spon. si sp̄s sus p̄testet̄ q̄ nō intēdit sp̄sām de futuro cognoscere animo p̄bēdi m̄fimoniū l̄ m̄lier p̄sentiat ex quo tñ d̄st̄ turpitudine in p̄testatiōe nō valet p̄testatio. vt est dictū notabile Inno. in. c. veniēs. de spon. s̄ vbi nō d̄st̄ turpitudine 7 ps in cui⁹ fauorez ius p̄sumit p̄sentit̄ p̄testatiōi valet p̄testatio. arg. eoz q̄ no. in aucten. s̄ iā necesse. C. d̄ do. ante nup. vbi no. l̄ y. 7 alij. doc. q̄ p̄sumptōez iuris 7 de iure admittit̄ p̄batio p̄ p̄fessionē illi⁹ in cui⁹ fauorez ius p̄sumit. si s̄ ex postfacto tollit̄ p̄testatio p̄ p̄fessi

onē p̄tis multo fortius vbi apparet de mēte aī factū. facit quod nō. Inno. in. c. qz pleriqz. d̄ imuni. eccle.

Protestatio si venit ad dandū certū intellectus facto multipliciter intelligibili nō tollit p̄ factū s̄b sequēs licet p̄ma frōte videat̄ p̄trariū. nā d̄z intell̄ gi s̄m mēte p̄testat̄is. 7 h̄ qm̄ p̄testatio fit in p̄ntia illi⁹ cui⁹ interesse vertit̄. vt pater in eo q̄ p̄testatur q̄ nō intēdit litē p̄testari. valet em̄ talis p̄testatō. vt vult Inno. in alle. c. cū. Ab. 7 Bar. in alle. s̄. morte eius. parz etiā p̄ no. p̄. Inno. in. c. cumana. de ele. vbi si ps p̄testat̄ in p̄ntia iudicis q̄ nō intendū cōsentire i cū tāq̄ i iudicē cōpetentē 7 hac p̄testatiōe salua dico sic 7 sic zc. valet talis p̄testatio nec tollit p̄ verba sequentia vnde iudex pōt statim illū cōdemnare vt p̄tumacē qz nō d̄z cōparere ex quo p̄testat̄ q̄ nō intendit in cū p̄sentire. ideo p̄sultit. Inno. 7 Abb. q̄ debet addere ista d̄ba in p̄testatiōe nisi quatenus de iure teneoz tunc defendit̄ a contumacia.

Protestatio iuuat qm̄ p̄currit cū facto. vnde nisi repetat̄ in quolibet facto tollit̄ p̄testatio p̄ factū s̄b secutū pure gestū vt patet. nā si p̄testor coraz iudice q̄ nō intendo in cū p̄sentire si postmodū facio alios act⁹ corā eo 7 nō repeto p̄testatōez tollit̄ p̄testatio p̄trariū factū. vt est tex. in. l. cū in p̄les. s̄. locator. ff. loca. 7 Bar. in. d. s̄. morte. 7 Jo. an. i all. c. cū. Ab. qd̄ intelligit̄ ibi Ab. qm̄ ps habuit liberā facultatē p̄testadi. s̄ si p̄p̄t iustū iudicis metū nō fuit ausus replicare p̄testatōez credit q̄ p̄ma p̄testatio sufficiat ad totā cām donec cessauerit mer⁹. ar. i. c. j. q̄ mer⁹ causa. 7. c. si iustus. de appella. hec p̄ Ab. in allega. c. cum. Ab. ferra. iij. v. vj. vij. vij. columna.

Si quis inferior cū timet molestari p̄testatō p̄cipit ex pte regis vel p̄tāis ne fiat ei iniuria licet a rege nō habuerit potestatē valet talis p̄testatio et p̄ceptū vt colligit̄ ex notatis in. c. an̄ causis. de ele. 7 ibi Jo. an. 7 Abb. facit. l. de pupillo. s̄. si q̄s. ff. de no. ope. nunci.

Si quis p̄testat̄ alicui ne reedificet opus nouū 7 arripit iter eūdi ad supiorē talis p̄testatio cū ar̄reptōe itineris habet vim denūciatiōis cū talis iniuris ar̄reptio ponit eū sub p̄tectiōe supioris. ar. in. c. dilecti. de appel. 7 qd̄ nō. Inno. 7 Jo. an. in. c. vt debir⁹. eo. ti. p̄ qd̄ inferit q̄ si p̄cipiat s̄ibi nō fieri iniuriā 7 iter arripit ad supiorē tale p̄ceptū cū iniuris ar̄reptōe h̄z vim appellatōis extraiudicialis hinc est q̄ inferēs iniuriā p̄tenit nēdū ius s̄ etiā cū sub cui⁹ p̄tectiōe iste se supponit. vt no. Ab. in. d. c. in causis. iij. colum.

Protestatio si venit ad detrahēdū iuri alteri⁹ an̄ requit̄ q̄ adūsari⁹ exp̄sse p̄sentiat p̄testatōi vel sufficit ei⁹ taciturnitas. Abb. plene in. c. cumana. de elec. v. colum.

Protestat̄ citat⁹ q̄ nō intendit in iudicē p̄sentire 7 petat copīā libelli an̄ pōt vt p̄tumax p̄dēnari. vt de. s̄. citatō.

Protestatio mulieris q̄ quicqd̄ faciat p̄trahēdū vel al̄s faciet p̄ metū 7 reuerentiā mariti an̄ s̄ibi

pdest. vide. s. metus.

¶ Protestari tenet nō audens p metu a iudice appellare. vide. s. metus excusat.

¶ Protestatio nō interrumpit pscriptōes nisi in casibus. d. offi. ordi. c. pastoralis. in fi. C. de anna. ex. l. hoc amplius. z. c. olim. de censu. z. ibi Inno.

¶ Protestatio nō debito tpe facta nō pdest vt si clamet submissa voce post casū contingentē nō pdest ei. z. in h. peccat plurimi rustici ducētes mulos nā p punctionē dicūt caue z debuerāt pmonere ita rēpitue z ita fortiter clamare vt illi quib⁹ iminet piculū possint puidere z fugere. vt. c. fi. de homi. z. ibi Abb.

¶ Protestatio que fit p reū q cōtestando litē nō intendit recedere a dilatorijs z alijs iurib⁹ sibi cōpetentibus. valet. Ab. in. c. ex cōquestione. de resti. spoli. iij. colum.

Proverbia

¶ Proverbia vulgaria pnt loco iurū allegari. vt in. c. z si iudeos. de iudi. z. ff. d. of. pco. soler. s. fi. z. ff. d. le. iij. si thor⁹. d. ple. di. v. ne tales. d. iureiu. quē admodū. vñ Tuli⁹. ij. rheto. inqt puerbiū est inia generalis cui cōsuetudo fidē attribuit opinio cōis assensū accomodat incorrupte veritatis integritas acquiescit. no. Jo. an. in alle. c. z si iudeos.

Puissio

¶ Ubi allegat surrepticia nō pri⁹ pūsus possessionē nascit nisi pri⁹ pbe⁹ de validitate l. az. vide s. possessio. s. vbi puissio.

Prouincia

¶ Prouincia q appellat vsualis. i. fm. vsum. vid p doc. in. c. corā de elec. z ibi Ab.

Prudentia

¶ Prudentia. vide. j. virtus. s. prudentia.

Publicatio

¶ Publicatio attestatiōnū ē de iusticia. nō aut de substantia z pri nō petēri impurādū ē. debuit em impetere z a denegatōe appellare. vt. c. cū. 3. z. A. de re iudi. si q testib⁹ nō scriptis vel nō publicatis ferat inia ē p iura ligatōis nō aut cōtra substantia lē ordinē iudiciōz. pcludit Ab. in all. c. cū. 3. z. A. ij. co. adde ad h. singlarē rex. l. c. fi. d. here. li. vj. vbi dicit q ppter scandalū testū euitandū pnt subnec re nota testū.

¶ Et etiaz ad tps pnt dicit testū occultari vt si p nō audeat puenire aduersariū ppter eius potētiā z interm timet de testū absentia vl morte. vt no. in. c. qm. vt lite nō ptesta. z Jo. an. in. c. j. de homi. li. vj. Ab. vbi. s.

¶ Publicatio testū q recipiunt ad ppetuā rei memoriā d3 fieri. vt. j. testū publicatio.

¶ Publicatio scripture que facta nō fuit p tabellio nē defunctū si publicari petat fiet p iudicē vocatis his quoz interest z vocatis testib⁹ qui instrumēto vl testamēto seu scripture interfuerūt z per publi-

cā psonā redigi faciet in publicā z auctēticā formā qd pri⁹ erat in mēte testū tñ vel etiā in charta nō publicata vel nō auctēticata. de quo vide notabiliter Inno. z Ab. in. c. alberic⁹. de testi. vbi. no. q si bi z quos tangit vocati nō veniāt potest fieri publicatio. ar. auctē. vt spon. lar. s. ad hoc. Itē idē i priuilegio vl indulgētia generali vt ibi p Inno. z doc. ¶ Publicari vl explicari an possit instrumētū pcuratorū dñō non vocato. vide. s. instrumētuz pcuratorū.

¶ Publicatio instrumenti qñ redigit in publicam forāz qñs debeat fieri. vid. s. instrū publicatō. s. se. ¶ Publicatio ppe loqñdo fit qñ puata z si auctētica publicant. auctētica dō z publica exēplānt. no. Inno. z host. in. c. fi. d. fi. instrū. vbi no. ipi q h3 locū publicatio fi solū i instris vt ibi. s. etiā in abreuiaturis. vt. c. cū. p. e. ti. z in pñilegijs. de cōfir. vñ. cū dilecta. z i dictis testū. vt lite nō cōtes. qñ. s. in alijs. z in sentētijs z generaliter in oib⁹ alijs de q b⁹ nō habet sufficiēs documētū z timef ne pbādi facultas i postez valeat deperire vt ibi. z in. c. significauit. z. c. alberic⁹. d. testi. z maxie h3 locū publicatio in testamētis nō p manū pub. cōfectis. nā si tabellio cū numero testū ea scripsit nō reqñr publicatio fm canones nisi fiat ad maiore cautelā. Itē z publicatio ē necessaria i donatōib⁹ q excedūt. d. soli. C. de dona. l. sancim⁹. z. l. si qd argētū nisi sint donatōes impiales. vt ibi no. z ple. p Inno. z host. z alios doc. in alle. c. fi. d. fi. instrū. vid. j. testamētū

Publiciana

¶ Publiciana an cōpetit ecclie sine traditōe posses sōis ex solo titulo habili ad trāslatōes dñi. vid no. in. c. abbate sanc. de re iudi. li. vj. z p Ab. no. in. c. ex lris de cōsuetudine. iij. colum.

Purgatio

¶ Purgatio si indicat citato absentē z se nō purget an habet p cōuicto. vide. s. citatus si no venit ad se purgandum.

¶ An deficiēs in purgatōe puniat vt cōuict⁹. vid plene p doc. signet p Ab. in. c. accedens. de accu.

¶ Purgandez infamati q par⁹ ē se purgare iudex recipe nō d3 si in xitate scit eū reū. vt colligit ex notarijs p host. z Jo. an. in. c. clericos. d. coha. cleri. z mu. si tñ sit cas⁹ iudici dispēsabilis post sniaz dispēs. d. de. p. iu. c. sane. ij. als. n. sustineat l3 iurū d si mo. ex tue. i. fi. nec pdeat eū nec dicat sibi q se pdeat. de pe. di. j. si tibi. d. q vid Jo. an. i all. c. clericos.

¶ Purgatio q cōtra aliquē debet indici d3 eē orta ex tali suspitōne que generet scādālū. vt colligit ex c. tua nos. de coha. cleri. z mulie. vt ibi no. Abb. z plene de hoc p eū in. c. qñ. l3. de accu.

¶ Quēadmodū deficiēs in purgatōe puniat vt cōuictus ita z cōtumax in purgatōe assumēda. vt patet ex. c. tua nos. de cohabi. cleri. z mulie. vbi hoc no. Abb. z plenius per eum in. c. veritatis. de do. lo z contuma.

Sequuntur additiones dñi Ru. de Campis ad pcedentem litterā. p.

Parentes

Collaterales vocantur pariter impro-
prie. Ab. in. c. fraternitatis d. sepultu.

Pars

C Hic pars venit dimidia nisi addat dictio aliq
que restringat. vide Ab. in. c. sup. eo. de eo q. cog.
cōsan. vxo. suc. z qd si dicat aliqua ps. vide plene
Ab. in. c. pastoralis. de offi. dele.

C Si perā duas pres alicuius rei an intelligat de
duodecim vel intelligat due de tribus. vide Ab. in.
c. cū Johannes. de deci.

C An valeat argumētū de toto quo ad prē. vide p
Ab. in. alle. c. pastoralis.

Pascua

C An possit induci de consuetudine vt licet depasce
re aialia in territorio alieno vñ scindere ligna in ne
more alieno. vid. Ab. i. c. dilecti. de arbitris. z sic in
tellige oblato p̄cio. s. limitatōz scipit qñ ligna z pa
scua sufficiūt dñio z extrāeo als p̄fert dñis. vt. e. c.

C An viator trāseundo habeat ius depascēdi tpe
necessitatis. vide Ab. in. c. si leserit. de iniurijs.

Pastor

C Non est pastoris bona excusatio si lupus come
dat ouē. est no. Ab. in. c. innotuit. de electio.

Pecunia

C Si dico alicui tolle istaz pecuniā an videar sibi
eam donare. vide p Ab. in. c. ecclia. lo. ij. vt li. pen.

C Pecuniā an liceat donare p snia obrinenda. vi
de Ab. in. c. cū ab omni. de vita z hone. cleri.

C Pecuniā an liceat dare causa redimēdi vexatio
nem. Abb. e. c.

C An tradēs iudici pecuniā tanq̄ indebite possit
eam repetere. vide p Ab. ibidē.

C An res emptā ex pecunia ecclēsie sit ecclē. vide
p Ab. in. c. f. de peculio clerico.

C Hō ois pecunia religiosi cū eo sepeliēda est. sus
ficit em̄ p̄tē ponere in signū pditiōis. vt no. Ab. in.
c. cū ad monasteriū. de sta. reg.

Pedagium

C Ad reges z impatores spectat imponere peda
gia. no. Ab. in. c. innouamus. de cen. z in. c. sup. q.
busdam. de ver. sig.

C Pedagiiū quid sit. quid census. quid vectigal. z
qd tributum. Ab. eo. c.

C An clericus teneat ad pedagiiū. no. Ab. in. c. in
nouamus. de cens.

C An reges moderni possint erigere pedagia vel
ve crigal cum soli imperatori conueniat. vide ple
ne p Ab. eo. c.

C Pedagia vel vectigalia an possint inferiores a
p̄ncipe erigere. Ab. eo. c.

C Si ecclēsia habz salinas z locat vel arrendat an
cōductores soluant pedagia. vide. j. in additioni
bus ad l. sam. v. in verbo vectigali.

C An iura pedagiorū possint acq̄ri p̄feriorē a p̄n
cipe. vide p Ab. in. alle. c. innouam. de cens.

C Suidagium an possit exigi z q̄liter. no. p Ab.
in. eo. c.

Pensio annua

C An pensio annua dicat esse bñficiū. vide p Ab.
in. c. ad audientia. de rescri.

C Pensionis cōstitutio an sit reprobata d. iure. vi
de p Ab. plenissime ibidē.

C An stans soluere pensionem p bienniiū sit pua
tus. vide p Ab. c. querelā. de iureiu.

C An ep̄s in aliquo bñficio pōt cōstituere pensio
nē in fauorē alterius bñficii cū cōsensu capituli. vi
de p Ab. in. c. pastoralis. de his que fiunt a p̄latis.

C Pensio an debeat augeri auctis facultatibus.
Ab. in. c. phibemus. z. c. quanto. de cens.

C Monachus nō pōt priuari pensionē sibi cōsti
tuta p papā z an possit sibi cōstitui p̄petua pensio.
vide Ab. in. c. nisi. de preben.

C An papa possit imponere pensione sup bñficio
in fauorē cardinalis vel alteri. vide Ab. in. c. cū si
satis. de simo.

C Pensio an possit cōstitui q̄ habeat loco bñficii i
redditib⁹ alicui⁹ bñficii p Ab. c. ex diligēti. d. simo.

Perditio scripture

C Perditio scripture d̄z p̄bati p testes d̄z tñ prius
p̄stare de pditiōe z sic snia pdita pōt p̄bati p testes
est cōclusio Ab. in. c. sicut nobis. de rei iudi.

C Perditio scripture p̄bat per duos testes. no.
Ab. in. c. sicut. de p̄ba.

Peritia

C Peritis in arte qualiter credit z an redrāt plu
res periti vel an sufficiat vnus. vide late p Ab. c. p
posuisti. de p̄ba. z. c. cām. e. ii.

C Et quid si postea veniant peritiores z qui eligēt
istos peritos z an eis credat sine iuramento. vide
p Ab. eo. c.

C In peritis in arte requirit cū peritia etiā hone
stas. vult Abb. in. c. causam. de p̄ba.

C Et in iudicio peritorū nō attendit mltitudo s̄ qui
sunt peritiores. vide. e. c.

Perfectum

C An duo imperfecta faciūt vnū p̄fectū. vide per
Ab. in. c. puenit. de emp. z ven.

Periurium

C Periuriū priuat quē a bñficio suo. no. Ab. c. ex
pte. de rescrip.

Permisum

C In genere pmissorū oia sunt pmissa nisi phibēa
tur phibita. Ab. in. c. j. de iura. calū.

Pestis

¶ An si tpe pestis aliq̃s nō pparet an excuset a cōtumacia. vide p Ab. in. c. cū dilecti. de do. z cōtu.

¶ An ppter pestē supuenientē possit inquilin⁹ dimittere domū. late Ab. in. c. ppter. de loca.

Placet

¶ Hoc vbum placet seu ad placitū intelligit arbitrio boni viri. no. Ab. in. c. cū venissent d̃ insti.

Pleno iure

¶ Glide q̃si ecclia dicat ad aliquē p̃nere pleno iure. p Ab. in. c. querelā de elec.

¶ Quando ad aliquē dicat p̃nere collatō pleno iure. vide p Abb. in. c. in latera. de p̃ben.

Plena cause cognitio

¶ Que req̃runt ad plenā cause cognitōez. no. per Abb. in. c. tū ex l̃is. de in integ. resti.

Plenitudo potestatis

¶ An possit papa indifferēter vti plenitudine potestatis z q̃si ea vti debeat. vide p Ab. in. c. illa quo tiens de elec.

Plus

¶ An rōne plurispetitōis ille q̃ d̃z p̃tē possit totū negare. vide Ab. i. c. vnico. d̃ pluspeti. h̃ec dictio plus qd̃ importer. vide. Ab. de dilationi. c. l̃fe.

Porta

¶ Si canonic⁹ nō ē recipiat p̃ alios canonicos an possit de facto frangere portas. vide Ab. de elec. c. cū vintonisi.

Posse

¶ Ea que sunt honesta possum⁹ aliter nō. no. Ab. in. c. vt iusta. de offi. ordi. in margine.

Postulatio

¶ Differentia est inter postulare z eligere. Ab. in rubrica. de postu. p̃la.

¶ Formā petendi postulatōez. vide p Ab. in. c. j. d̃ postu. p̃la.

¶ Postulatio an valeat facta i loco iterdicto. Ab. eo. c. in fi.

¶ De q̃ opaf̃ admissio postulatōis. vid̃. e. c.

¶ Postulat⁹ admissa postulatōc censet̃ elect⁹ z cōfirmatus. Ab. eo. c.

¶ De duplici postulatōe videlicet solēni z minus solēni. vide Ab. eo. c.

¶ De duplici mō admittendi postulatōez. vide p Ab. in. c. gratū. de postu. p̃la.

¶ Postulantes q̃l̃ se debent habere in p̃sentādo postulatōez supiori. vide. p Ab. e. c.

¶ Postulari vel eligi an debet ep̃s. no. Abb. in. c. bone. d̃ postu. p̃la. Et quid de cardinali ibidē. z in c. z si vna. e. ti. z ibi vide rationē q̃re nō d̃z eligi ep̃s sed postulari.

¶ Postulatio nō d̃z eē cōcora. Ab. e. c.

¶ Postulātes non p̃nt resiliire p̃ntata postulatōne supiori. vide p Ab. in. c. j. de postula. p̃la. z. c. bone. lo. ij. eo. n.

¶ Si postulātes vel nominātes z superior cōueniunt possunt resiliire a postulatōne inuito postulatō vel nominato. vide per Ab. eo. c. z. c. bone lo. ij. eodem. ti.

¶ Postulatio fit d̃ vno nolatio x̃o d̃ plurib⁹. vt habet p Ab. in. eo. c.

¶ An pcurrūt postulatio z electio ad hoc q̃ postulatio vincat electōez req̃rit q̃ postulatio sit duplo maior numero. vid̃ p Ab. i. c. bone de postula. p̃la.

¶ Postulato an fiat iniuria si p̃ supiorē sine causa non admittat. vide Ab. eo. c.

¶ Potest supior p̃ aliū supiorē cōpelli vt admittat postulatōez si subest iusta causa. vide per Abba. eo. c. z q̃ dicat esse iusta causa ibidē.

¶ Qui nō p̃t disp̃sare sup̃ defectu postulati nō p̃t admittere postulatōez. Ab. eo. c.

¶ An vbi subest iusta cā postulati possit cōpelli supior ad eā admittendā z p̃ quē. vide p Ab. e. c.

¶ Post publicatōez scrutiniū etiā postulantes possunt resiliire. sec⁹ in electōe. Ab. in. c. bone. lo. ij. d̃ postu. p̃zela.

¶ Sufficit q̃ reuocatio postulatōis facta p̃ postulantes veniat ad noticiāz nunciū deputati ad eam presentandā. Ab. eo. c.

¶ An postulat⁹ possit recuperare exp̃sas q̃s fecit si postulantes variant z recedant a postulatōe. vide Ab. e. c.

¶ De exp̃sis postulati factis. vide Ab. e. c.

¶ Postulatio an possit approbari ex p̃s̃sib⁹ singulariter supuenientib⁹. vide Ab. e. c.

¶ Postulantes p̃nt variare vsq̃ ad p̃ntatōez factā superiori. vide Ab. e. c.

¶ Postulatio an possit repelli p̃ supiorē sine iniuria postulati z an om̃es indigni possint postulari. vide p Ab. e. c.

¶ Postulatio a quo supiore est postulanda confirmari. vide Ab. eo. c.

¶ Postulatio an dependeat a gratia generali vel speciali. Ab. in. c. postulatōez. de postu. p̃la.

¶ An ep̃s q̃ renunciat episcopatuū debeat seu possit de nouo eligi z an debeat postulari. Ab. in. c. et si vna. de postu. p̃zela.

¶ An ep̃s elect⁹ nō dū tñ p̃secrat⁹ debeat eligi ṽl postulari z qd̃ si ē cōfirmat⁹. vide p Ab. eo. c.

¶ An cardinales debeāt elegi seu postulari ad episcopatuū ibidē. z de eadē ecclia. vide Ab. in. c. eccle sia nostra. de elec.

¶ Om̃es derici z p̃lati inferiores ep̃o possunt eligi z nō est opus postulatōe etiā si sint religiosi. vide ibidē p Ab.

¶ Patientes defectū ppter quē non p̃nt exercere officiū ad qd̃ p̃mouent̃ vel nō sunt habiles de iure nō p̃nt eligi s̃ postulari. vide p Ab. e. c.

¶ In postulationem debent exprimi om̃es defectus postulati. Ab. e. c.

¶ An eligend⁹ possit postulari videlicet an ille q̃ p̃t eligi possit postulari. vide Ab. i. c. fi. de postu. p̃la.

Postular⁹ an debeat cōsentire sue postulatōi sic elect⁹ electōi vel qd debet facere. vide p Ab. e. c.

An si pfectus possit postulari i abbatē. vid Ab. in. c. cū ad monasteriū. de elec.

Postulatio non proprie cōfirinat sed admittit vide Ab. e. c.

Postulatio que sit post appellatōnez an sit nulla vide Ab. in. c. bone. de elec.

Postulātes regulariter pnt recedere a postulati one aūq postulatō sit supiori p̄sentata. no. Ab. in. c. in cau. is. de elec. z vide ibidē sub qua forma debet fieri reuocatio.

Si fiat codē tpe postulatio et electio que erit potior electio vel postulatio. vide p Ab. eo. c.

Solus papa admittit postulationē. no. Ab. in. c. officij. de elec.

Postulatio facta a duplo maiore pte z sic a duabus pib⁹ de tribus p̄fert electōi. no. Ab. in. c. scriptū. de elec. z vide ibi tres differētiās inter postulationē et electionē.

An postulatio dicat p̄dere ex gratia generali vel speciali. vide Ab. in. c. scriptū. de elect.

Quatuor regulas videlicet si currāt postulatō z electio q̄ erit potior postulatio vel electio. vide per Abb. eo. c.

Postulatio nūq p̄firmat nisi sit facta a maiori pte cōputādo etiā eos q̄ nō deliquerūt. Ab. e. c.

An forma capituli qz ppter debeat suari in postulatione sicut in electōne. vide p Abb. in. c. quia ppter de elec.

An postulati pnt administrare aūq postulatio sit admissa. vide Ab. in. c. nihil. de elec.

Inferiores p̄lati ab ep̄o dicūt eligi ad episcopatū p̄ ep̄s ad aliā dignitatē dicūt postulari. no. p Ab. in. c. ecclesia nostra. de elect.

Postulantes an possint variare publicato scrutinio. vide Ab. in. c. publicato. de ele.

Precarium

Precariū an trāsferat possessionē z an p̄cario tenēs possideat. vide p Ab. in. c. p̄cariū. de p̄carijs.

De materia p̄carij qd sit z q̄plex est. vide Ab. vbi. s. c. j. z. c. fi.

Preceptum

An i p̄cepto iudicali de f̄ q̄drimestre tps s̄c̄i s̄c̄rētia diffinitiva. vid Ab. in. c. dudū. lo. ij. s̄ elec.

Preceptū iudicale an dicat interlocutoria vel diffinitiva Ab. eo. c. z de p̄cepto iudicali. v die p Abb. in. c. si. de confessis.

Preceptū de soluendo factū ante litē cōtestatāz an habeat vim sentētie diffinitive. vide Ab. i. c. ex parte. de ver. sig.

Predestinatio

De p̄destinatiōe z p̄catis. no. in phe. p Ab.

Prejudiciale

Quot modis dicūt questio p̄iudicialis. vide Ab. in. c. tuā. de ordi. cogni.

Primicie

Primicie sunt sub p̄cepto s̄ in extractiōe stat̄ consuetudini. no. Ab. in. c. decimā. de deci.

Presens

Quis dicit esse p̄ns. vide per Abb. in. c. ex pte. de de. non res.

Si dicat p̄ notariuz q̄ oēs fuerūt p̄ntes in capli an credat sibi. vide Ab. i. c. inter dilectos. s̄ dona.

Presentes in capitulo nō pnt allegare p̄iuriū v̄ cōtemptuz absentiū. absentes autē z cōtempti hec omnia possunt. Ab. eo. c.

Primas

De iure primatie z patriarchatus. vide Abb. in. c. venerabilis. de do. z contu.

Primas q̄s d̄r. vide i. c. exposuit s̄ dila.

Priarcha qd sit. v. dicit p ab. i. c. exposuit. s̄ dila.

Primogenitus

Primogeniti an succedant in feudo. vide Abb. in. c. dilecti. de arbi.

De iure p̄mogeniture inter reges z p̄ncipes et nobiles z q̄ sūt iura p̄mogeniture z que sūt dignitates indiuisibiles. vide plene Abb. in. c. l3 de voio.

Primogenitus in anglia succedit. v. no. Ab. in. c. ex insinuatōe de iureparo.

Primogenit⁹ q̄s dicūt. no. Ab. in. c. Joseph. de verbo. sig.

Prioratus

Athonachoz priorat⁹ an sint p̄petui vel an dicātur immobiles z reuocabiles ad nutū. vide Abb. in. c. cū inter. R. de elec.

Prior cōuentualis qualē habeat iurisdictiōez. vide p Ab. in. c. cū cōtingat. de fo. compe.

Priores cōuentuales q̄ sunt z q̄liter differūt. vide p Ab. in. c. monachi. de statu reg.

Priuatio

Si p̄latus p̄sequit ita eccliam q̄ ecclia p̄t pati scādālū vel piculū talis p̄t licite priuari. Ab. in. c. uestitū. de re. p̄mu.

Nō oīs q̄ p̄t instituere seu cōferre p̄t priuare seu destituere. vide Ab. in. c. ea que. s̄ statu. reg.

Propter scādālū inhabilitat q̄s a b̄nficio obtinēdo z qd s̄ obtento. vide. j. in verbo scandalum in additionibus.

Priuat⁹ b̄nficio vel officio an possit ad euz iter p̄moueri vel redire. vide. Abb. in. c. ad aures. de pe. z p̄ d̄m Beoz. narrā in repetitiōe. c. q̄uis. xxx. viij. colum.

An quādo agit ad p̄uatōez b̄nficij agat criminaliter vel ciuilit̄. no. Ab. in. c. sup his. de accu.

Processio

An mendicantes possint cogi vt veniant ad p̄cessionē ecclie parochialis. no. Ab. in. c. nimis. de excessi. p̄clato.

¶ Ad quos debemus venire p̄fessionaliter. no. Ab. in. c. nobis. de iure patro.

Procuratio

¶ Qui tenet ad p̄curationē q̄ debet legatis sedis apostolice et qui se possunt excusare et ad q̄ extēdat no. Ab. in. c. accedentes. de p̄script.

¶ An ep̄s p̄ cōsecratōe ecclie possit exigere p̄cura nonē. no. Ab. de simo. c. cū sit. et vide ibi d̄ materia p̄curationis.

¶ Procuratio an p̄t̄ exigi nisi in casib⁹ expressis i iure. vide ibidē p̄ dictū dñm Ab.

Prodigus

¶ De prodigo quis sit p̄digus q̄s largus et quis auarus et quis parcus. no. glo. et Ab. post eam in c. ex pte. de cōsue.

Productio

¶ An pducens instrū videat̄ fateri cōtenta in instrō fore vera. vide no. p̄ Ab. in. c. cū sup. d̄ of. ble.

¶ An instrumenta pducta et inserta in actis faciāt in antea publicā fidē. no. Ab. in. c. cū in iure. e. ti.

¶ An pductōes instrumētōz possint fieri penes notariū. vide Ab. in. c. qm̄. de pba.

¶ Quis nō debet vti sup̄fluis pductionibus. vid̄ Ab. in. c. in noie dñi. de testi.

¶ In causa criminali sunt pductōes vsq̄ ad sentē tiam. vt no. Abb. in. c. cuz dilectus. de fide instrū. Sed an post sententiāz possit re⁹ docere de sua innocentia. vide ibidē.

Profectio

¶ A pfectio possit fieri p̄ pcuratorē. no. Abb. in. c. accedens. de p̄ben.

¶ Per pfectionē p̄ris soluit patria p̄tās. no. Ab. in. c. si quis. de regu.

¶ Profiteri an videat̄ se ingerēdo i actib⁹ p̄fessorz et q̄ requant. no. Abb. in. c. vidua. de regulari.

¶ Cartusienſes nō p̄fiteant̄ añ annū vicesimū. no. Ab. in. c. qz. de reg.

¶ In pfectione exp̄ssa q̄ fit p̄ cōsensuz nō requit̄ p̄ seueratio tridui. secus in tacita q̄ fit p̄ susceptōem habit⁹ p̄fessoris. no. Ab. in. c. ad nostrā. de regu.

¶ Professus q̄s efficit̄ p̄ susceptōez habit⁹ indistin- cti si portet̄ p̄ annū. no. Ab. e. c. ad nostrā.

¶ Per susceptōez habit⁹ p̄fessorz efficit̄ q̄s p̄fess⁹ quattuor cōcurrentib⁹. Ab. e. c.

¶ Etiam si pubes recipiat habitū p̄fessorz p̄t̄ pe- nitere infra annū. no. Ab. e. c.

¶ Professio q̄ fit p̄ suspensionē habit⁹ p̄fessorz nō ligat in specie. vide p̄ Ab. eo. c.

¶ Habit⁹ nouicioz nō ligat etiā si lōgo tpe portet̄ no. Ab. eo. c.

¶ Ad hoc q̄ in secundo monasterio sit strictior re- gula attendit̄ regula p̄ns et nō antiqua. no. Ab. in. c. sane. de regu.

¶ In pfectione requit̄ pubertas nec sufficit q̄ ma- lida sup̄pleat etatē. no. Abb. in. c. significatū d̄ reg.

¶ Professio facta p̄ impuberē nō ligat nisi pubes

factus exp̄sse approbet vel tacite p̄seuerando p̄to- rum. xv. annum. no. Ab. in. eo. c.

¶ Quo ad p̄fessionē sufficit q̄ habit⁹ suscipiat si- ne p̄radictōe licet exp̄sse nō petat. no. Ab. in. c. cū virū. e. ti.

¶ Adinor aduersus p̄fessionē nō p̄t̄ petere resti- tutionē. vide p̄ Ab. e. c.

¶ Professio an possit fieri extra monasteriū et an sit de substantia vt aliquis p̄fessionē suscipiat. no. Ab. in. c. p̄correctū. e. ti.

¶ Quis ē habilis ad recipiendū aliquā p̄fessionē vide Ab. e. c.

¶ Professio valet p̄ quecūq̄ verba dum tñ cōstet de mente. vide Ab. e. c.

¶ An ep̄s possit aliquē recipere ad professionēz vide Ab. eo. c.

¶ Et quid si votū mittatur in manibus priuati. vi de p̄ Abb. e. c.

¶ Professio licet nō debeat fieri infra tempus pro- batōis. facta tñ tenet. Ab. in. c. sicut tenor. de reg.

¶ De p̄fessione mendicantū quomodo dñt p̄fite- ri. vide Ab. eo. c.

¶ Professiois quale est temp⁹ et q̄ntuz durat. no. Ab. in. c. ad apostolicā. de regu.

¶ Professio nō impedit infirmitas quātūcūq̄ grauis. Ab. in. c. sicut. e. ti.

¶ Professio an debeat retractari q̄ fuit facta timo- re mortis. no. e. c. p̄ Ab.

¶ Si recepi habitum professionis infra annum p̄batōis an impediāt matrimoniū cōtrahēdū. vi- de Ab. in. c. cōsulti. de regu.

¶ Elide de distinctōe habit⁹ et de indictōe latēti vt patent p̄ Ab. in. c. ex pte. de regu.

¶ Quā habit⁹ p̄fessoris est distinct⁹ et assumit̄. j. an nū p̄batōis de quo et ad qd̄ astringat. vide p̄ Abb. in. c. ex pte. de regu.

¶ Vestes p̄fessoris debent benedici. no. Abb. in. c. ex pte. de regu.

¶ Professio facta ab ex cōicato valet. no. Ab. in. c. ex publico. de cōuersi. cōiuga.

¶ Professus vni⁹ monasterij si transferat in aliud monasteriū an debeat ibi de nouo p̄fiteri. vid̄ Ab. in. c. Abbate. de ver. sig.

¶ Scriptura nō est de substantia p̄fessionis. no. Ab. in. c. nup. de testi.

¶ Professio nō p̄sumit̄ nisi cōstet et p̄t̄ p̄bari p̄ il- los de cōuentu. vide p̄ Ab. e. c.

Prohemium

¶ Ex verbis p̄hemij colligit̄ mēs disponētis. no. Ab. in. c. aduersus. de immu. ecclie.

Propositio

¶ An enumerando p̄positiones singulares vide at̄ elici et inferri p̄positio vniuersalis. no. Ab. in. c. in genesi. de elec.

Prothonotarius

¶ Dignas p̄thonotarioz et referēdarioz hodie vi- lescit p̄pter numerū excessiuū. vide per dñm Ab.

in. c. f. de priuile.

Provincia

¶ Quilibet puincia d3 habere vnū archiep̄m. et decē epos. vide Ab. in. c. sicut olim. de accusa.

Provisio

¶ An inferiori puisiōe cassata p̄ superiorē possit superior puidere. no. p̄ Ab. in. c. clercus. de excessu. p̄la.

¶ Provisio ap̄lica h3 vim electōis et cōfirmatōis vide p̄ dñm Ab. in. c. dudū. de p̄sump.

Publicatio bonorū

¶ Publicatio bonorū non extendit ad bona futura nisi dicat. no. Ab. de iureiu. c. clercus.

¶ In bonorū publicatiōe solū veniūt p̄sentia. Ab. c. aliquibus. de re iudi.

Quarta

q

¶ Quarta portio ecclesie parochie ali an debeat ab ecclesia sepulture. de quib3 et quando. vide. s. canonica portio.

Sequunt additiones dñi Lu. de Lampis ad p̄cedentem litterā. 2.

Qualitas

q

¶ Qualitas nō p̄t esse sine subiecto. accidētis em̄ qd̄ est q̄litas nō est esse s̄ in esse vt vult Aristot. vij. methaphi. ergo oportet q̄ tpe dati rescripti sit res sup̄ qua fundet rescriptus no. Ab. in. c. si pponente. de rescript.

Quarta

¶ De quarta debita ep̄o an capl̄m aliquid petere possit in ea. Ab. in. c. de quarta. de p̄scrip.

¶ De canonica portiōe debita ep̄o. vide Ab. in. c. cū officij. d̄ testa. et vid̄ eūdē l̄m in. c. requisiti. e. ti.

¶ Nota cas3 in q̄b3 nō debet canonica portio ep̄o. vide p̄ Ab. in. c. de his de testamēt et vide ibi de q̄bus relictis recipit ep̄s et parochialis ecclesia canonica portiōe.

¶ An de quarta quā recipit ecclesia parochial debeat canonica portio ep̄o. vide Ab. in. co. c. d̄ his in fl. de testa.

¶ Hodie valet cōsuetudo vt de relictis ep̄s nihil p̄cipiat fin Ab. in. c. j. de statu reg.

¶ Quarta decimarū et funeraliū debet ep̄o nisi ex cōsuetudine vel p̄scriptione aliud seruet. no. Ab. in. c. cū olim. de censu.

¶ Quarta nature vel trebellianica q̄ cōputat in quarta. vide Ab. in. c. raynucius. de testa.

¶ An fructus cōputent in quartā. no. Ab. in. d. c. raynucius. et c. rainaldus. e. ti.

¶ An filius rogat3 restituere hereditatē possit retinere duas quartas. no. Ab. e. c. raynucius.

¶ Quō diuidit hereditas qñ fili3 retinet duas q̄rtas. vide Ab. in. c. rainaldus. de testa.

¶ An trebellianica detrahaf de p̄js relictis. vide plene p̄ Ab. in. c. raynaldus de testa.

¶ Testator an possit phibere detractōes falcidie et trebellianice. no. plene per Ab. e. c.

¶ An trebellianica possit detrahi in vna re. vide Ab. in. c. raynaldus. de testa.

Querela

¶ Hec dictio querela conuenit materie ciuili. no. Ab. in. c. querelam. de iureiu.

Quis vel qui

¶ Quis vel qui relatiuū restringit p̄cedentia. no. Ab. in. c. ex frequentibus. de instit.

Ratio

¶ Ratio an ē reddenda de oib3 Ab. in. c. si qñ circa fi. de rescrip.

¶ Rationes reddere q̄s tenet si sibi ex officio incumbit vt in teste vt no. plene in. c. cū causaz. de testi. sed si ex officio sibi nō imminet nō tenet vltra q̄ velit. gl. et Ab. in. c. si qñ. de rescrip.

¶ Ratio legis an debet cōiecturari cū lege etiā si in ea nō sit exp̄ssa. vide. s. lex.

¶ Si casus pmissus h3 rationē pmissionis exp̄ssaz extēdit vbi reperit eadē ratio. et pōt dici q̄ etiā tūc nō sit extensio s̄ pōt induci ex tacita mente pmit tentis. ar. ex notatis p̄ gl. in. c. j. de tem. ordi. li. vj. et c. q̄uis. d̄ elec. eodē. li. et de. j. de elec. Ab. in. c. at si clercus. d̄ adul. iij. colum. de iudi.

¶ Ratio h3 nō sit reddenda d̄ secreti diuini iudiciū vt intelligit glo. in. c. si qñ. de rescrip. s̄ si cōsistat in ingenio et rōe naturali p̄t ratio reddi vt ibi no. de his tñ que cōsistunt in volūtate p̄ncipis nō pōt rō reddi. vt. l. nō omniū. ff. de legi. no. Ab. in alleg. c. si quando. vide. s. princeps in expectantib3.

Raptor

¶ Contra raptōres et inuasores generales et cōtra piratas ecclesia se potest impedire. vide. s. ecclesia se impedit.

Ratificatio

¶ Ratificari nō p̄nt oia acta noie meo. nā l̄se impetrate a p̄ncipe noie meo p̄ falsū pcuratores n̄ p̄nt p̄ me ratificari. vid̄. s. l̄se a p̄ncipe. Itē si iudex noie alteri3 iudicauit inter nō subditos qz tūc p̄pzi3 iudex illud nō pōt ratū habere qz iudiciū corruit ex defectu p̄tatis et solennitatis. Abb. in. c. nōnulli. s̄ sunt et alij. de rescrip. iij. colū.

¶ Ratificari an p̄t snia lata vel p̄cessus p̄ duos iudices delegatos simpliciter deputatos p̄ absentes no. Ab. in. c. prudennā. s̄. j. de officio delegati.

¶ Rathabitio an pōt opari in falso pcuratore. vi de Bar. et Bal. in. l. licet. ff. de iudi.

¶ Rathabitio dñi nō pdest nisi fiat intra temp3 q̄ pcurator poterat appellare. no. glo. in. c. vt circa. et c. q̄uis. et c. cupientes. de elect. li. vj. et infra tps q̄ actus principalis fieri pōt. vt. ff. rē ra. ba. l. pe. de

quo vide no. p. Ab. in. c. j. de cōuerf. in fl.

Rebellio

¶ Differentiam inter rebellem et contumacē vide s. contumax.

¶ Rebelles subditos principis pōt papa domare vide. s. inobedientes.

¶ Rebellis quando dicitur vide. s. ciuitas.

¶ Rebellis pena ē vt pdat ipso iure que sūt iuris ciuilis. vt. l. amissione. ff. de capi. dimi. et pōt a quo libz impune occidi. ff. ad. l. cor. de sic. l. iij. §. si. d. re. mili. l. proditoris. Item potest capr? tāq? fuus detineri. ff. de acq. re. do. l. transfuga. et capite puniri per iudicē. ff. de pe. l. si quis aliqd. §. transfuge. pōt etia? vt rebellis pconizari. vt no. Bar. plene in ex traugan. quoniā nuper. colū. xj. et vide. s. pctor vide. j. tyrannus.

Reclamari

¶ Reclamari an et qū pōt a sententia arbitri. vide s. arbiter. x. a sententia. cū se.

Reconuentio

¶ Reconuentio nō habet locū corā arbitro nec coram arbitratoze. vt. c. cū dilectus. de arbi. s. coram arbitro iuris habet locū reconuentio. et rōez ponit Ab. plene in alle. c. cū dilectus.

¶ Reconueniri pōt interdicto vnde vi cōuent? vti possi. vide. s. possessio. x. cōuentus.

¶ Reconueniri nō pōt clericus in cā criminali criminaliter seu ciuilitur intentata qz iura indistincte vident phibere ne cleric? a laico vllō mō iudicari valeat. vt. c. vnico. d. de. cōiuga. li. vj. xj. q. iij. p totū. nec etiā in cā ciuili pōt clericus corā laico reconueniri cū regula tradita d reconuētiōe in genere si possit referri ad speciem specialiter pūsa. vt. l. sanctio le gū. ff. de pe. ex q? offenderet vniuersalis iurisdicō ecclīastica. nā illa q? a legib? et canonib? speciali nota sunt digna nisi specialiter expriman? vident ne glecta et si cōprehēla sūt dispositiōe generali. c. qūis de pbeu. li. vj. ē cōclusio Ab. multū plene p eū fundata in. c. at si clerici. d. iudi. ix. colū. licet ppter dubitabile tantoz opinōe doct. dicit consuetudinē attēdendam.

¶ Reconuētiō lz tollat pūilegiū psonae et aufert sibi facultatē dīcēdi qtrū in psona ē qz o? velle s? se qd elegit p se. nō tñ tollit pūilegiū cāe d? q? iudex partibus cōsentientib? cognoscere nō potuisset. reconuētiō ergo progar iurisdicōz sed nō transmutat ad aliā spēm. ē cōclusio Ab. in. c. j. de mu. pe. xx. colū.

¶ Reconuentio an et qū in cā criminali seu ciuili habeat locū corā ordinario vel delegato et an habeat locū in causa appellatiōis. vide plene et no. p. Abb. in. c. iij. de mu. peti.

¶ Abutua petitio corā eodē iudice ab actore petēdo et a reo excipiēdo p? sup eadē re fieri ē si sit petitio p?iudicialis ad exceptiōez vel ecōtra. est cōclusio Rapi in sua alle. iij. vbi tractat an pēdente petitōe sūmaria admittat directē petitio plenaria et.

Recusatio

¶ Recusari pōt assessor legista si causa est spūalis. vide. s. assessor.

¶ Recusari an pōt iudex delegatus vt suspect? si dñs ē impetrātis et si vnus de vniuersitate recusat an alij possunt pcedere. Itē si scholaris pōt recusare vnū ex doctorib? vt suspectus et si iudex succedit litigatori. et. vide p. doc. et p. Ab. in. c. causam q? de offi. dele.

¶ Recusari licet possit iudex suspect? ab eo tñ non appellat nisi grauet recusatiōez nō admittēdo. glo. et doc. in. c. sup questionū. §. j. de offi. dele.

¶ Recusatio que fit cōtra auditorē seu subdelegatum principis suspectū nō corā arbitris sed corāz cōmittente debet ventilari. idē si recusat delegat? ordinarij vel vicarius epī. de quo in. c. si ptra vnū de offi. dele. li. vj. et plene Ab. in. c. sup qstionū. §. qz x. de offi. dele.

¶ Recusat vt suspectus socius in causa socij. vide j. socius.

¶ Recusatio arbitri nō facit eius sententiā nullāz vide. s. arbitri recusati.

¶ De iure canonico nō sufficit pbare appellatiōis pēdentiā ad effectū recusandi iudicē a quo in alia causa sed est necesse pbare grauamē nō solū re ipa sed etiā ex pposito. ista est cōclusio Ab. in. c. ad hec j. de appel.

¶ Recusari an pōt iudex sine legitima causa et an eo casu q? pōt ab eo appellari poterit recusari. vide no. p. Ab. in. c. sup eo. ij. de appel.

¶ Recusandi iuste iudicē. vide multas cās p. Ab. in. c. postremo. de ap. p. Jo. an. in. c. legitima. e. ti. li. vj. et p. Ab. in. c. cū speciali. e. ti.

¶ Recusandi modū iudicē ordinariū vel delegatū et an debeant eligi arbitri vel causa p recusatus cōmitti et alia hāc materiā tangētia vide p. Ab. no. in. c. scōo requiris. de. ap. et in. c. cū spēali. eo. ti.

¶ Recusare iudicē in foro ciuili nō ē necesse causā pbare. vt no. in. l. apertissimi. C. de iudicijs. et glo. in. l. qz poterat. ff. ad tre. et in. l. itē si suspect? ff. de pcura. Itē p talē recusatiōez nō remouet ex toto iudex s? dat sibi adiūct? vt auct. si x. ptingit. C. de iudi. Bar. in. l. vnica. ff. apud eum. a q. ap. d. iure cano. sec? qz reqris pbatio cāe et pbata in totuz remouet iudex. vt. c. cū spēali. de ap. et ibi Ab. in. pñ. et melius in. c. si quis cōtra clericū. de fo. cōpe.

¶ Recusator si post recusatōz nō cōparuit corā iudice recusato licet fuerit citat? pcessus postea subsecut? ē nullus. et sic intelligit opi. l. host. in. c. cū speciali. de ap. s? si post recusatōz cōparuit. et fuit pñs in pcessu tenet pcessus nisi fuerit appellatū. et sic intelligit opi. Inno. et Anto. de but. in. d. c. cum speciali. pe. colū.

¶ Recusatiōis cā si ē frustratoria euidenter nō tenet iudex eā admittere sed debet eā spernere. ar. d. offi. iu. in. c. j. sic ecōtrario qñ causa est rationabilis et in ius expressa et iusta et notoria nō est necesse arbitros eligere d. iure canonico. ar. in. c. accedēs vt lite nō cōtel. Ab. in. c. cū speciali. de ap. in. fi.

¶ Recusationis propositio licet suspendat iurisdictionem nō tñ deuoluit nisi appellet. no. de ap. dile

ctus. no. Bar. in. l. si expressim. de ap. p. clusio Lapi de casti. sua alle. j. in fi. sed si iudex reijciat expressum in sententia tenet processus et recusatio non operatur effectum suspensuum nec deuolutionem. ar. c. ad nostram. de iureiur. Pau. in cle. ei que. de co. ces. preben. ar. in simili qd no. Inno. in. c. significauerunt. de testi. Paulus. vbi. s.

¶ Recusatione ex causa legitima coram iudice proposita et per eum expresse rejecta si ex hoc fuerit appellatum licet post remaneat appellatio deserta processus tamen subsecutus est nullus. et est ratio quia appellatio iusta transfert iurisdictionem ad iudicem ad quem et sic non remanet penes iudicem a quo quia indiuisibilis et penes duos in solidum eodem modo esse non potest. xliij. q. j. loq. de iurepa. c. j. ff. de scrui. l. via. act. ergo nullus non suscitatur ex desertione appellationis. no. glo. et doc. de offi. dele. prudentia. Lap. in dicta sua. j. alle.

¶ Recusari an potest vniuersitas ciuitas seu sinodus vide no. p. Ab. in. c. j. de iudi. iij. colum.

¶ Recusari potest assessor si fuerit prius suspectus. vt. c. statutu. s. assessor. de rescrip. li. vi. non tamen iudex recusatur propter assessoris suspectum nisi quando non admittit exceptionem recusationis. no. Ab. in. c. j. de iudi. iij. colu.

¶ Iudex recusatus an ante recusationem propositam vel post seu recusationem probata vel super ea pronuntiatio possit inuicem prius causam committere. vide plene p. Ab. in. c. si quis contra clericum. de fo. compe.

¶ Si recusatur iudex qui est caput puencie et immediate subest imperatori tunc ad ius ecclesiasticus iudex. aucten. vt. dif. iudi. s. si hoc contigerit. xi. q. j. in summa. secus si in eadem prouincia est superior quia tunc ille adiri debet. no. host. in. c. nouit. de iudi. Anto. et Ab. in. c. licet ex suscepto. de fo. ppe. et ibi Ab. in. fi.

¶ In terris ecclesie preeditur ad recusationem ordinarij secularis secundum canones et non secundum leges. facit. c. si duo b. de ap. et c. l. ex suscepto. de fo. ppe. et ibi Ab. in. fi.

¶ An sola propositio recusationis cum causa legitima suspendat iurisdictionem iudicis adeo quod processus sit ipso iure nullus postea subsecutus etiam si non appelletur. Lap. no. in suis questionibus alle. j. vbi concludit quod ad finem suspendendi non est necessaria appellatio. si scilicet est necessaria ad finem deuoluendi. vt. no. de ap. dilectus. et Bart. in. l. si expressim. ff. de ap.

¶ Recusare potest iudicem tertius comparens pro suo interesse si habet legitimam causam cum recusandi quod ex quo admittit pro suo interesse. vt. c. veniens. ij. de testi. et c. cum super. de re iudi. ergo debet audiri omnes sue defensiones. vt. c. cum inter. de excep. An. et Ab. in. c. cum super. circa prin. de offi. dele.

¶ Recusari potest vicarius episcopi si ipse episcopus est suspectus recusanti. maxime si vicarius est affectus et obediens ipsi episcopo. facit. c. accedens. vt. li. non contestata. Item licet platus potest esse iudex in causa ecclesie sue recusatur tamen vt suspectus. idem de consanguineo plati. no. L. y. in. l. vnica. C. ne quis in sua causa et. Ab. in. c. insinuante de offi. dele.

¶ Recusari potest episcopus in causa familiarium suorum etiam in sua iurisdictione ordinaria. vt. alle. c. insinuante. et

mellus in. l. qui iurisdictioni preest. de iurisdic. om. iudi. Ab. vbi. s.

¶ Recusari potest tota familia domini que est mihi suspectus. facit. ar. c. accedens. ij. vt. lite non preest. et c. repellantur. de accu.

¶ Recusari potest delegatus principis etiam motu proprio quod princeps in dubio non videtur causam committere suspecto. vt. c. cum inter. de excep. et c. postremo. de app. Ab. in. c. cum olim. ij. de officio. dele.

¶ Recusationis exceptio si est patens per ingressum litis renunciat si est occulta tunc potest etiam post litem contestari opponi. no. gl. iij. q. vi. i. si. idem si oritur per litem contestata. vt. c. insinuante. de offi. dele. Ab. in. c. inter monasterium. de re iudi. in prin.

¶ Recusari potest platus in causa ecclesie sue licet possit esse iudex in causa ecclesie sue. ij. q. viij. s. si quis ergo no. in. c. cum persone. de priuilegiis. li. vi. et est ratio quia honor seu emolumentum sue ecclesie consecutiuum ipsum contingit vt plene p. Ab. in. c. cum venissent. de iudi. et in alleg. c. postremo.

¶ Recusari potest episcopus vel platus seu alius clericus ne sit iudex in causa ecclesie sue vel sua. vide Ab. plene in. c. j. de iudi. j. colum.

¶ Recusari potest vniuersitas iudicum. vt. no. glo. in. c. in singulis. de sta. reg. facit cle. pastoralis. s. pilana. de re iudi. Sinodus tamen generalis recusari non potest. vt. c. i. de iudi. ab. i. c. l. ex suscepto. de fo. ppe. circa prin.

¶ Recusatur legitime iudex si par in iudicio accedens ad aurem iudicis loquitur ei in secreto. no. Spe. i. ti. de posito. s. viij. s. quod si deponens quod approbat Anto. et Ab. in. c. accedens. ij. vt. lite non contestata.

¶ Recusari potest iudex vt suspectus si assumit defensionem super sua iurisdictione. vide. s. iudex procedendo.

¶ Recusari potest ex causa legitima omnis de capitulo vel de consilio. no. glo. et Ab. in. c. in singulis de statu monacho.

¶ Recusari non potest meritorius executor ad nudum et mixtum articulum deputatus. vt. c. nouit. de ap. s. si est deputatus ad mixtum articulum et potest occulte grauare vt in examinatione testium in qua executor seu receptor in scribendo et callide interrogando potest grauare preterea potest nihilominus vt suspectus recusari. no. in. c. super questionibus. de offi. dele. et ibi Ab. ij. colu. et vide eum in. c. si quis contra clericum. de fo. compe.

¶ Recusari si potest iudex si preeditur in grauibus notorijs qui pena est imposita et determinata a lege. si autem pena veniat imposita arbitrio iudicis quantumcumque crimine sit notorium admittit recusatio quod possit nocere iudex in arbitrio pena. et conclusio Ab. in. c. proposuit. de appell. ij. colu. et sic limitatur dictum Inno. in simili in. c. ex parte. de ver. sig. et Bar. in. l. si quis forte. ff. de penis.

¶ Recusatio non habet locum quando factum est notorium imo ea non obstante potest iudex procedere. vt. c. quod ad consultationem de re iudi. no. Abb. in. c. si quis per clericum. de fo. compe. viij. colu. Post conclusionem in causa si potest impediri sententia morte recusationis cum nihil possit opponi per conclusionem nec in facto nec in iure. vt. no. p. Jo. an. in. c. auditis de procura. et in. c. pastoralis. de causa pos. et pprie et de resti. spolia. c. audita. et ex hoc limitant iura dicentia recusationem et exceptionem dilatorias

Posse pponi quicumque ius opponendi supuenerit. vt. c. insinuare. d. offi. dele. 7 in. l. ij. C. d. pfor. ei. li. tis. 7 no. iij. q. vi. exceptio. vt intelligant an pclusi- onē i cā 7 nō post. qd ē mēti cōmendandū. 7 p hoc facit qz ex q pclusus est paz pōt iudex nocere cum tūc remaneat remediū appellatōis. est pclusio Ab. in. c. cū dilect. de ordi. cog. vi. colū.

Recusatōes nō pōt pnceps tollere. vide. s. prin- ceps nō pōt.

Rector

Rector ecclesie pōt ptrahere sup reb. ecclesie sine su- perioris auctoritate vt ptractus daret toto tpe q ē functur. rector als quo ad inferēdū ppetuū piudi- ciū ecclesie nō potest rector sine superioris auctori- tate transigere. vt. c. veniēs. d. trāfactō. 7 viō. j. trāsi- gere pōt.

Rector ecclesie obligat. in vita sua ad obseruā- tiā ptract. psonalis nō pōt ptrauenire nisi ecclesia iueniat lesa. qz tūc petit restitutōz i integz. cōpelle- tur tñ tal rector si hz ppiū satisfaccere phēti scū p interesse. ar. c. de mltā. x. 7 si. de pben. 2. c. repben- sibilis. s. si aut. d. apel. nō tñ cōpellit vltra quā fa- cere poterit qz hūda est rō ne egeat. vt. l. miles. ff. de re iudi. 2. c. studeat. l. di. d. quo pleni. p Ab. i. c. veniēs. de trāfactōi. circa fi.

Rector vniuersitatis studiū si sit cleric. aut laic. an possit cognoscere de causis scholarium siue sint clerici siue laici in piudiciū iurisdicōnis suoz epoz vide plene 7 notabilē p Abb. in. c. si diligēti. d. fo. cōpe. xi. colum.

Rector ecclesie collegiate pōt lz nō sit pbyr dare li- cētiā alicui pbytero mīstrādi sacramta suo prochi- ano. no. glo. i. cle. j. de puile. de q late p Lapū sua alle. v. vide. j. residere. x. ad residentiā.

Rector ecclesie parochialis qñ instituit vel aiaz cura sibi cōmittit tenet iurare suo epō. viō. s. iura- menti forma.

Rector ecclesie an tenet si ex negligētia sua pre- scribit res ecclesie. vide. s. ecclesie rector.

Rector cui. ecclesia ē impotēs an pōt vēdere vt pignozare bona ecclesie vt phere debita p sua su- stētatōe. viō. s. ecclesia si ē ipotēs. cū. x. seqn.

Rector ecclesie pōt ex cā cessare a diuinis i paro- chia sua. puta si parochiani nolūt sibi soluere deci- mas seu oblatōes alias debitas. vide qd no. d. con- secura. di. j. ois christian. 7 de re. spo. c. ex pte. Itēz hz iurisdicōnē rector ecclesie in foro penitētiāli nō tñ pccōioso. no. in. c. si sacerdos de offi. ordi. Abb. in. c. qñsui. d. his q si. a. ma. pte. ca. ij. colum.

Regula

Regule nō dñt restringere illa q ponit cā ex- pli. vt no. in. c. j. ne deri. vel mona. 2. l. ita vulnera- tus. s. illō. ff. ad. l. aq. Itēz casus exceptiui a regu- la extendū ad oēs siles casus. no. glo. in. l. j. ff. de pdi. inde. 2. c. cū dilecta. de pñr. vt. vel iuri. Abb. in. c. si. d. re iudi. iij. colū. 7 idē Abb. in. c. si. vt lit. nō ptesta. iij. colum.

Regulā si religiosus nō seruet an peccat morta- liter. vide. j. religiosus veniēs.

Relatium

Relatiū q d sui natura restringit pcedentia vt l. stich. q. dele. j. 7 in. l. cūctos ppos. C. de sum. tri. 7 in. l. oēs pli. ff. de iusti. 7 iure. 7 vtrobiqz p Bar. 7 p Ab. in. c. qñ abbas. d. offi. dele. v. colū. 7 vide glo. in. c. in electōib. de elec. li. vi.

Relatio

Relatio cāe seu pcessus in qb. d. deferri ad pñ- cipē p iudicē inferiorē. viō plene 7 notabi. in. c. in- timasti. de appe. 7 ibi Abb. no.

Relationi iudicis credit in breuiorib. viō. s. p- batio. x. credi d.

Reiueudicatio

Reiueudicatō cōpetit solū ei q est dñs d iure gen- tiū vel ciuili. vt. l. in rē. ff. d. reiue. ex q seqt q cū bo- na ecclesiastica nō sint pprie in dñio alicui. vt. c. d. rōne. d. pben. 7 insti. d. re. di. s. in nulli. q nō cōpe- tit p eis reiueudicatio. no. Inno. 7 Ab. i. c. cū vnc- rabilis. de reli. domi.

Reiueudicatio possessionē aduocat s nō nudam imo cū dñi declaratiōe. ff. de reiue. l. ex diūso. ff. si fuit. vēdi. l. sicuti. s. si qñt 7 iō alibi d. dominū vēdicari. id est res rōne dñi. C. vbi in rē actio. l. j. cū aut solo pssessorio agit sola possessio aduocat 7 sufficit duo pbare. vt. c. ex pte d. resti. spo. 2. c. pñl- tatōnib. de offi. dele. no. lhosti. in. c. inter dilectos de fide instru. ij. colū.

Religiosus

Religiosus qñ modis dicat. Ab. in. c. ecclesia san- cte marie. de pñitu.

Religio q fit strictior nō d. simpliciter pñderari dispositio originat. regule s etiā statuta ordis q du- riorē viuēdi modū inducūt. c. ad nñam. de appell. 2. c. j. de statu mo. li. vi. 7 Abb. notabilē in. d. c. ad nostrā.

Religiosi ppe q dicat. vide glo. i. de. j. d. reli. do. 7 in. de. cū ex eo. d. sen. excō. 3o. an. sup rubrica de regula. 7 in. c. ecclesia scē marie. de pñti.

Religiosi pcep. ores seu cōmēdatōres si creant p electōez vel hñt curā d. iteruenire auctas diocesa- ni. vt. c. ij. s. pōres d. statu mo. 2. c. cū 7 plātare. d. p- uile. s. si gerant simplicē custodiā vel manualē ad- mīstratōez sufficit q a suo pōze simpliciter deputent vt. c. cū ad monasteriū. s. tales. de statu mo. 7 h. de pñsensu collegiū nisi puilegium vel antiq. pñuetudo aliud obineat. no. Abb. in. c. cū deputati. d. iudi. ij. colū. 7 vide. c. ea noscūt. de his q si. a. pla.

Religiosi pceptores cōparāt custodib. vel com- mēdatarijs vel vīstratorib. seu vicarijs qz vīstrare 7 curare dñt loca sibi p. maiorē magistz cōmēdata qz officiū hñt. lxiij. di. si in plebib. lxx. di. sanctorz 7 remouēt ad arbitriū superior. vt dictū ē. Ab. i. c. cū deputati. ij. colū. de iudi.

Religiosus an possit facē pñfessionē habitādo in domo 7 retinēdo bona sua. vide. s. pactū illi. 2. j. possessionem.

Religiose pñone s hospitalarij hierosolymitani

largo mō qz nō pñt p̄here m̄fimonía z promittūt obediētiā sup̄iori z nō pñt retrocedere ab illo statu. vñ istis vel ordini cor̄ p̄ferunt ecclesie vel deci me. vt no. Ab. in. c. q̄uis de deci. z in rubrica d̄ regula. vide. s̄. decima. x̄. religiosi.

¶ Si q̄s p̄testat̄ exp̄sse q̄ p̄p̄t delatōez habit̄ nō intendit p̄fiteri etiā p̄ delationē habit̄ annalē nō inducit tacita possessio. no. lhost. Jo. an. z Ab. in. all. c. vt clerici. z all. de. eos. d̄ reg. idēz si q̄s ingredit̄ monasteriū z p̄testat̄ nō seruare regulā antiq̄ tus p̄stitutā s̄ illā q̄ seruauit de p̄senti. talis em̄ religiosus non est z si monasterio nō se p̄formauerit cōpellit̄ p̄fiteri aut exire. no. lhost. z Ab. in. alle. c. vt clerici. z in. c. ex p̄te eo. ti.

¶ Religiosus si vult ad strictiorē religionē trāsire sufficit petere licētiā sui abbatis. vt. c. licet de regula. si x̄o vult trāsire ad religionē parē cū cā vñ sine causa requirit̄ dispensatio ep̄scopi. vt. c. statuim̄ xix. q. si. pōt etiā ad laxiorē trāsire cū cā tñ ex dispensatione ep̄i. ar. c. nō mediocriter. de p̄se. di. v. sine causa aut̄ ad laxiorē nō pōt trāsire sine licentia z dispensatione pape. z etiā q̄ ad deū nō sufficeret licētia pape cā cessante. vt no. in. c. nō est. d̄ voto. no. Ab. in. c. nō est. de regu.

¶ Profiteri videt̄ maior. xiiij. ānis suscipiēdo habitū p̄fessor̄ quattuor p̄currentib̄. Primo q̄ sit habitus distinct̄ ab habitu nouicioz. Sec̄do q̄ sc̄as recepit habitū illum. Tertio q̄ spōte z p̄seueret tri duo. Quarto q̄ sit maior pubertate vt colligit̄ ex no. p̄ doc. signant̄ p̄ Ab. in. c. ad n̄fam. de regula. z talis p̄fessio nō obligat illi religioni in specie s̄ in genere qz pōt trāsire etiā ad laxiores religionē. vt c. p̄stitutionem. s̄. j. eo. ti. li. vi. Ab. vbi. s̄.

¶ Ad validitatē p̄fessionis requirit̄ q̄ recipiat ab illo qui habet potestātē incorporandi religiosum ipsi religioni. vñ puta ab abbate z p̄uentu s̄. vt. c. porrectum z ibi Ab. de regu. z lat̄ in. c. ad apostoli cam. e. ti. in. fi.

¶ Ep̄us non pōt quē incorporare alicui religioni inuic̄ fratrib̄. appellatōe aut̄ religiosoz non veniunt hi qui p̄fessi sunt in manib̄ ep̄i tñ. est p̄clusio Ab. in. d. c. porrectū.

¶ Professio p̄ quecūqz x̄ba facta etiā nō fuata forma reglari valet qz cū obligatio dirigat̄ in deū defect̄ forme nō d̄z vitare actū. sicut d̄z d̄ excoicato. no. in. c. sacro de sen. excō. Ab. in. alle. c. porrectū in. fi. s̄ idē no. Lapus sua alle. cxxix.

¶ Licet assumptio habit̄ nouicioz cū p̄posito nō mutandi vitā z relinquendi seculū obligat quē religioni saltē in genere vñ nō pōt ampli⁹ redire ad seculū. p. c. p̄sulti. cū ibi notat̄ d̄ regula. nō tñ tal̄ ē ver⁹ monach⁹ iō tenet m̄fimoniiū p̄ eū p̄ctū cū per assumptionē habitus nouicioz nō fiat p̄fessio tacita vñ exp̄ssa. vt. c. j. d̄ voto. li. vi. tollit̄ em̄ p̄mū vinculum tanq̄ simplex m̄fimoniiuz sequens tanq̄ fortius vinculum. vt alle. c. j. nec potest dici votuz solennizatum per talem assumptionē habitus. secus autē in eo qui recipit habitum p̄fessoruz infra annum p̄bationis quia talis videtur p̄fessionem tacitaz facere in certa religioe. vt no. Jo. an. in. c.

constitutū eo. ti. li. vi. z in. c. vnico de voto. eo. li. z Spe. in. titu. de statu. regu. ver. xliij. et est cōclusio Ab. in. alle. c. p̄sulti.

¶ Licet malicia suppleat etatē quo ad matrimonium. q̄ ad ingressum tñ religionis requirit̄. xiiij. ann⁹ cōpler⁹. no. doc. in. c. ad n̄fam. d̄ regula. z ibi Ab. z in. c. postulasti. eo. ti. s̄ glo. ibi q̄ nō tenet̄.

¶ Religiosi p̄p̄rie z stricte dicūt q̄ p̄fiterent̄ illa tria substantialia religionis paupertatē. obediētiā z castitātē. vt. c. cū ad monasteriū. d̄ statu mo. no. Ab. sup̄ rubrica de regu. z in. c. ij. de statu mona.

¶ Religiosi pñt d̄ licētia abbat̄ h̄re peculii seu ad ministratōz peculij p̄ vtilitate monasterij vñ p̄ alēdo seip̄m. vt. c. insinuātē q̄ clerici vel vo. sec⁹ x̄o si vellet h̄re vt disponeret ad libitū. qz tñc abbas nō pōt h̄ sibi p̄cedē. vt. c. cū ad monasteriū de statu mo. no. Ab. in. c. ij. eo. ti. ij. colum.

¶ Religionū varia inuentio reprobat̄. vt. c. si. d̄ religio. domi. vbi refert Ab. q̄ p̄pter nouas inuēti ones tot sūt varietates inter monachos sc̄i dñici z fr̄es sc̄i fr̄acisci vt vix inuicē se recognoscūt. fac̄ exuagās Jo. xxiij. q̄ incipit sc̄ta romana. z h̄ p̄pter p̄fusionē tantaz religionū z p̄pter mala q̄ exinde pueniūt. vt no. Ab. in. alle. c. si. d̄ reli. domi.

¶ Religiose p̄sone sūt m̄ḡi milicie tēpli. vt. c. cū deputati d̄ iudi. z ibi Ab. in. p̄n. fac̄ qd̄ no. in. c. canonica. d̄ sen. excō. z q̄ dicat̄ p̄p̄rie religiosi. vñ gl. i de. j. de reli. domi. z in. de. cū ex eo. de sen. excō.

¶ Religiosus pōt capi largissime z comprehendit oēm christianū z ideo d̄z christiana religio. c. p̄ humani de homi. li. vi. qñqz capiat̄ large z cōprehēdit oēm xp̄ianū honeste viuētē. z isto mō intelligitur tex. c. ecclia sc̄te marie. d̄ p̄sti. qñqz capiat̄ stricte z tē illi dicunt̄ religiosi q̄ p̄mittūt tria substantialia regule. sūt em̄ deo relegati p̄ p̄fessionē. z h̄ mō laici cōuersi possunt dici religiosi. vt. c. nō dubiū d̄ sen. excō. z etiā h̄ mō laici etiā p̄uersi nō habent tractare negocia sp̄ualia nec debēt interesse electioni p̄lati vñ cum clericis. vt. c. ex eo. d̄ elec. li. vi. p̄cludit̄ q̄ laici quātūcūqz religiosi etiā si sint stricte religiosi nō possunt disponere de reb̄ ecclesiasticis auctoritatue. no. Ab. in. c. ecclia sancte marie. de cō. si. ij. colum.

¶ Si nouici⁹ q̄ intrauit monasteriū vt efficeret̄ p̄fessus interfuit vnacū p̄fessis electōi vñ alijs acnib̄ capitularib̄ sc̄ienter z spōte se ingerēdo z triduo p̄seuerauerit censet̄ p̄fessus. vt. c. ex eo. de elec. li. vi. Ab. in. c. vidua. de regula.

¶ Oblat⁹ d̄z q̄ dedicat se z sua monasterio habitu nō mutato. cōuersus d̄z q̄ obtulit se z sua mutādo habitū s̄ ad ordies nō p̄mouet̄. monach⁹ d̄z q̄ se et sua offert z habitū mutat̄ z ad ordies p̄mouet̄. no. cāt doc. signāter Ab. in. c. nō ē. d̄ regula. z plene p̄ Lapū sua alle. cxxix.

¶ Habitū nouicioz q̄s recipiēdo pōt infra annū ad seculū libere redire etiā nō petita licentia. vt. c. statuim̄. e. ti. fallit in quattuor casib̄. Primo si p̄fessionē fecerit infra annū. vt. c. nō solū z. c. p̄stitutionez. eo. ti. li. vi. Secūdo si infra annū receperit habitū p̄fessor̄. vt alle. c. p̄stitutionem. Tertio qñ p̄

annū est facta tacita p̄fessio vt ibi. Quart⁹ qñ eut-
denter apparet cum absolute vitā voluisse mutare
vt qz h̄ cōfitef publice vel si pri⁹ fecit testamētū vel
donatōes seu diuisiōez de bōis suis. vt exēplificat
Ab. in alle. c. statui⁹. eo. ti. z intelligo. vt no. ipse
in alle. c. p̄sulti. eo. ti.

¶ Religiosus pōt petere restitutōez ad claustruz.
vt. c. cū dilecta d̄ rescrip. Itē si h̄z admistratōez alic⁹
priorar⁹ pōt noie priorar⁹ restitutōez rez petere et
preb⁹ monasterij agere. vt. c. cū deputati de iudi.
¶ si nō h̄z admistratōez s̄ cōmendā ville vel alteri⁹
possessōis non pōt agere nisi sit p̄stitur⁹ pcurator
vt no. Inno. in. c. edoceri. de rescrip. z h̄ vez nisi
piculū sit i mora z supior esset absens. Spec. i. ti. d̄
actore vlti. colū. p iure tñ inherente p̄sone. vt sup
electōne de se facta vel in studio degendo pōt age-
re. vt pcludit Ab. in. c. cum dilecta de rescrip. vlti.
colū. z in. c. olim de accusa.

¶ Religiosus pōt esse d̄ licētia abbatis sui vicari⁹
epi cū illud officiū sit cōmendatū. no. Jo. an. i. de.
z si p̄ncipal. d̄ rescrip. z archi. i. c. noua actōe. xvi. q.
vi. Abb. in. c. cū cām in si. de elec.

¶ Religiosus alicui⁹ monasterij si dolo inducūt ali-
quē iuuenē ad religionē vt lucrent bona sua si fa-
ciat p̄fessionē tenet p̄fessio s̄ bona nō trāseunt ad
monasterij z h̄ in odiū ip̄oz q̄ nō ppter deū s̄ bo-
noz cupiditate induxerūt eū ad religionē ideo te-
net p̄fessio etiā si fuit dolo facta qz ille est bon⁹ do-
lus cū est inuitat⁹ ad seruitiū dei. z talis dolus nō
vitiat actū. vt no. in. c. cū dilecti. q̄ me. cā. fa. l. j. ff.
de dolo. glo. z Abb. in. c. p̄terea de offi. dele.

¶ Religios⁹ pōt d̄ licētia abbat̄ deputari obsequio
alicui⁹ p̄ncipis vel esse cubiculari⁹ epi. de quo vide
quod no. in. c. ex rescripto. de iureiurā. z tex. ij. q.
vi. c. cū pastoris. z Inno. in. c. cū olim. de re iudi.
Abb. in. c. quanto. de offi. ordi. z in. c. cum. J. z. a.
in si. de re iudi.

¶ Religiosus si pecuniā q̄sui sit sue ex successione
cognatorū vel aliorū sue ex prioratu vel alia domo
religiosa nō cedit ip̄i religioso vltiori. s̄ dz cōuerti
in vtilitatē monasterij. vt. l. deo nobis. C. de epis.
z de. z. c. j. xviij. q. j. z l. simplex monach⁹ non pōt
p̄trahere ad vtilitatē suā tñ ad vtilitatem monaste-
rij tenet p̄tract⁹. de quo vide Inno. i. c. cū olim de
re iudi. z Abb. in. c. quāto de offi. ordi.

¶ Religiosus an debeat pueniri sup cā ciuili vlti cri-
miali corā abbate vel corā epo. vide notata. p doc.
signanter p Abb. in. c. quāto de offi. ordi. vide. s̄.
monach⁹. z. s̄. Abbas.

¶ Religiosi tenent ad solutionē decimarū q̄ rōne
p̄dioz quēsta sūt infra prochiā alteri⁹ ecclie. d̄ quo
vide qd no. i. c. ex pte. z. c. nup. z. c. suggestiū. d̄ de-
ci. Abb. in. c. venies de trasac.

¶ Religios⁹ an pōt aduocatōis vel pcuratōis offi-
ciū exercere. vide. s̄. aduocat⁹. z vide. s̄. pcurato-
ris officiū.

¶ Religioso si papa pferat p̄oratū q̄ solet ad nutū
plati remoueri vel si cū p̄firmet nō videt voluisse
alterare naturā beneficij. no. glo. in de. qz regula-
res de supplen. ne. fla. hinc ē q̄ plat⁹ ex cā pōt illuz
ad nutū remouere. secus si ex certa sciētia ad vitāz

papa p̄tulit p̄oratū qz tñ tenet ei⁹ p̄fessio. no. ple-
ne Ab. in. c. tua nobis. de p̄fir. vti. vel inuti. vide
s̄. abbas si p̄tulit. talē cū q̄ ad nutū supioris pōt re-
moueri d̄z admistratoz manual⁹ q̄ h̄z factatē agē-
di sup iurib⁹ illi⁹ admistratōis. vt. c. cū deputati d̄
iudi. z de. j. de rescrip.

¶ Religiosus h̄z domiciliū i claustro. vti. s̄. Ab-
bas seu religiosus.

¶ Religiosus an possit iurare seu testificari sine li-
cētia supioris. vide. s̄. cleric⁹ licet debeat.

¶ Religiosus an debet p̄dicare. vide. s̄. p̄dicandi
officiū.

¶ Pubes minor. xvj. annis l. habeat etatē legiti-
mā ad p̄fessionē nō tñ h̄z eā discretōem quā habēt
maiores. xvj. an. ff. de mino. p̄ totū. z iō tex. in. c.
ij. d̄ reglā. uoluit dare annū ad reclamādū. quod
pōt generaliter adduci ad matrimonij carnale et
ad filios act⁹. vt Abb. in. d. c. ij. de regu.

¶ Si pater seu matervult offerre filiū monasterio
z vn⁹ eoz p̄radicit potior est ei⁹ p̄radictio. p regu-
lā in re cōi. d̄ reg. iur. li. vj. nec pater i h̄ casu p̄ferf
qz patria p̄tās est de iure ciuili cui p̄ferf ius natu-
rale. nā naturaliter fili⁹ est ita obligat⁹ obedire ma-
tri sicut patri cū de⁹ sine dissūctōne p̄cepit patrē z
matrē honorari. no. Inno. z Ab. in. c. ij. d̄ regula.
Licet taciturnitas annalis q̄ ad p̄fessionē habeat
p obligatōe exp̄ssa est vez post pubertatē nā ante
etiā si parētes seu tutor taceat pōt post pubertatē
exire a monasterio nā bonoz abdicatio nō pōt fie-
ri nisi post p̄fessionē que fieri nō pōt nisi post eta-
tem p̄fectā vt pcludit Inno. z Abb. post cū in. c. ij.
de regu.

¶ Si aliq̄s q̄ p̄ficiū religiosus se ondit vt appare-
at sanctior extra monasterij portat habitū p̄batō-
nis q̄ntocunqz tpe extra monasterij habituz por-
tet nō obligat religioni. vt de. eos. de regu. pōt tñ
cōpelli vt p̄fiteat vel dimittat habitū. vt. c. vt deri-
ci de regu. no. Ab. post Inno. in. alt. c. vt derici.

¶ Religiosus si h̄z admistratōez alicui⁹ peculij p-
mittēte supiore seu pcedēte nō d̄z habere p̄prium
vt no. in. c. Joānes de regu. idē Inno. in. c. insinu-
ante. q̄ derici vlti vouē. z Bar. in aucten. ingressi.
C. de sacrosan. ecc. z Jo. an. in merc. in. c. nō ē ob-
ligatozū de reg. iur. li. vj. z Ab. in alle. c. Joānes.

¶ Religiosus p̄fessus nō mēdicās pōt ab intesta-
to vel ex testamēto succedere. vide. s̄. monach⁹ nō
mendicās.

¶ Patre i monasterio ingresso pōt fili⁹ legitimam
petēte eo mortuo nāliter nisi aū mortez disposuisset
inter liberos qz tñ monasterij habet loco vni⁹ fi-
lij. vt in auctē. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ecc. cano-
nizata. xix. q. ii. c. si qua mulier. z sic intelligit d̄ ob-
tilitate iuris. c. cuz sim⁹. de regu. licet de equitate
pōt fili⁹ statim ingresso p̄fe z p̄fesso legitimā petē-
etiā eo nō mortuo nālī. vt ibi no. gl. Ab. tñ ibi du-
bitat s̄ videt residere cū dispositōe dicte aucten. et
cum opi. Bar. ibi.

¶ Professus apud mēdicātes aū annū nō obliga-
tur eoz religiōi i specie s̄ in genere tñ ita q̄ pōt in-
trare quā religionē voluerit. secus aū in religio-
sis nō mēdicantib⁹ vt. c. nō soluz. z. c. p̄stitutionem.

de re. iu. li. vi. requirit si ann^o cōtinuus ad hoc q^d obliget religioni in specie et nō interpollar^r q^d p^{ro}pter intermissionē t^{em}p^{or}is diuersificant mores hoīm vt. l. si nō sortē. §. liberr^o. ff. de p^{ro}di. inde. Abb. no. in. c. ad aplicam de regu. iij. colum.

¶ Religiosus pōt petita licētia a suo plato vel abbate l^{ib} nō obiecta ad aliorē religionē trāsire. vt. c. l^{ib} de regula. vbi vide p^{er} Abb. notabi. an requirat expectare respōsum plati.

¶ An et q^ui p^{ro}iuges vel alter eor^{um} possint intrare religionē vel p^{ro}moueri ad sacros ordines vel alit^{er} viuere. vide plene p^{er} doc. signat^{er} p^{er} Abb. in. c. j. d^{icitur} cōuer. cōiu. et plenissime p^{er} Lap. sua alle. cxxix.

¶ Nō solū spōsa pōt libere ingredi religionē inuito spōso a^{ut} t^{em}p^{or}is carnalē copulā s^{ed}secutā. vt. c. ij. et c. ex publico. de puer. p^{ro}iug. s^{ed} etiā si spōsus violenter cognouit spōsaz pōt illa eo inuito religionē ingredi ne delinq^uens sit melior^{is} p^{ro}ditōis q^uam innocens. ar. c. eū q^ui d^{icitur} p^{ro}ben. li. vi. Itē q^ui nō videt cōicasse corp^{us} suū ex q^uo inuita fuit cognita. facit. cxxij. q. vi. §. j. et sic p^{ro}cludit Jo. an. in reglā q^ui p^{ro}tra. d^{icitur} regu. iur. li. vi. vt refert Abb. in. c. ij. de cōuer. p^{ro}iug. in fi.

¶ Ex sola licētia vxoris nō d^{icitur} marit^{us} ad religionē p^{ro}fici. vt. c. cū sis. d^{icitur} puer. p^{ro}iug. s^{ed} si de facto fac^{er} op^{er} positū p^{ro}fessio tenet sicut dicim^{us} q^uo^d vouēs p^{ro}tinētia nō d^{icitur} d^{icitur} iure p^{ro}trahere matrimoniū t^{em}p^{or}is si p^{ro}trahit tenet. vt. c. vnico. d^{icitur} voto. li. vi. fac^{er} q^uo^d no. i. c. j. d^{icitur} puer. p^{ro}iug. Ab. i. c. ex p^{ro}te. eo. ti. pleni^{us} Lap^{us} sua alle. cxxix.

¶ Si marit^{us} ingredit^{ur} religionē vxore dissimulatē siue ignorauerit siue nō si marit^{us} nō fuit reuocat^{us} in vita vxor^{is} nō pōt p^{ro} e^{ius} mortē monasteriū exire s^{ed} incōtinēti post mortē vxor^{is} fuit validata p^{ro}fessio et ē mō. q^ui intrās religionē semp videt habere p^{ro}positū seruicē deo et mutādū vitā. et iste est ver^{us} intellect^{us}. c. p^{ro}suluit de puer. p^{ro}iug. vt ibi no. Abb.

¶ A^{ut} marit^{us} fact^{us} monach^{us} a p^{ro}iuge adultera repeti nō pōt. vt. c. p^{ro}stitut^{us} de puer. p^{ro}iug. cū. c. se. et est ratō q^ui cū vxor illa fuit adulterata amisit ius q^uo^d habebat iⁿ maritū. vt. c. significasti. d^{icitur} diuor. et p^{ro}didit seruitutē quā iⁿ eo habebat. et sic libere poterat agere se p^{ro}moueri ad ordines. vt ibi no. Abb.

¶ Religiosus si puenit ex eo q^uo^d egerit a^{ut} ingressū pōt monasteriū suscipere defensionē et illo inuito p^{ro}ponere oēs exceptōes sibi competētes et sic nō t^{em}p^{or}is bona ingressi trāsēūt in monasteriū s^{ed} omne ius reale et p^{ro}sonale sibi cōpetēs. vt vult glo. in. c. veniens de puer. p^{ro}iug. et ibi Abb.

¶ Religiosus si p^{ro}ficiat eccl^{esi}e seculari nō vt p^{ro}fit s^{ed} vt p^{ro}fit peccat mortaliter cū veniat p^{ro} votū. no. gl. i. c. monachi vagātes. xvj. q. j. vt refert Ab. in. c. non est de voto. in fi.

¶ Licet regularit^{er} nō stat^{ur} p^{ro}fessioi p^{ro}iugis s^{ed} mⁱⁿimonii. vt. c. sup^{er} eo. d^{icitur} eo q^ui cognouit p^{ro}sang. vt. sue. t^{em}p^{or}is si vxor repetēs virū p^{ro}tra quam fuit oppositū d^{icitur} adulterio replicet de adulterio viri et h^{ic} vir p^{ro}fit^{ur} p^{ro}iudiciū p^{ro}fessiois. vt. c. pent. d^{icitur} rap. q^uo^d intelligit v^{er} Ab. in. c. veniens de puer. p^{ro}iug. q^ui ingressus stat p^{ro} ingressu et p^{ro}tra matrimoniū d^{icitur} p^{ro}sensu supioris q^ui tūc nō est verissim^{us} q^uo^d falsum p^{ro}fit^{ur} s^{ed} se. a^{ut} a^{ut} sue p^{ro}fes

ioni nō credit^{ur} etiā cū iuramēto. vt. c. vidua. de regu. valeret etiā p^{ro}fessio in mⁱⁿimonio carnali in p^{ro}iudiciū monasterij q^ui est facta ab eo q^ui stat p^{ro} mⁱⁿimonio. vt. c. attestatōes. et ibi p^{ro} hosti. de despon. impu. Abb. vbi. §.

¶ Religiosus obligat^{ur} voto magis meret^{ur} q^uam laic^{us} spōte vouēs. vide. j. votū. §. ex voto.

¶ Si q^ui p^{ro}fit^{ur} ea p^{ro}ditōe vt possit retinē bona sua d^{icitur} intelligi q^ui ad vsufructum. et sic res intelligatur s^{ed} mⁱⁿbiectā materiā vt est bon^{us} text^{us} in simili in. l. ij. vñ. ff. loca. Ab. in. c. ij. de statu mona.

¶ Regulari an pōt p^{ro}moueri ad dignitatē spūalē vel ad eccl^{esi}am curatā et an sine socio poterat p^{ro}moueri. vide plene p^{er} voc. signant^{ur} p^{er} Abb. in. c. q^uo^d dei t^{em}p^{or}is morē. de statu mona.

¶ Religiosus an pōt esse rector hospitalis. vide. §. hospitale.

¶ Religiosus loc^{us} d^{icitur} reformari d^{icitur} religiosi dūtaxat nō de secularib^{us} nisi in defectū religiosor^{um}. vt iⁿ c. inter quattuor de reli. domi. et est rō q^ui ambulā dū est in eccl^{esi}a de virtute in virtutē vt sic fiat poti^{us} ascensus q^uam descēsus. vt. c. licet de trāsila. pla. et c. le gimus. xxiij. di. no. Abb. in alle. c. inter quattuor. de reli. domi.

¶ Religiosus simplex pōt esse p^{ro}curator epi. xvj. q. j. c. qui vere facit q^uo^d no. ij. q. vij. pastor^{is}. Ab. in. c. sopite de censu.

¶ Religiosus veniens p^{ro}tra regulā nō semp peccat mortaliter q^ui sunt attēdēda xba regule an fiant p^{ro} xba p^{ro}ceptiua. v^{el} exhortatiua v^{el} p^{ro}sultiuua. vt. §. lex §. si p^{ro}stat. cū. §. se. vt vult beatus thomas scda scde. d^{icitur} xxvj. q. ix. et archi. xxvj. q. j. c. j. nā si dicerem^{us} p^{ro} riuū seq^uret absurdū. nā vita religiosor^{um} esset picul^{os}ior q^uam laicor^{um} s^{ed} c. nos nouim^{us}. xvij. q. ij. q^ui cū m^{ul}ta p^{ro}timeant in regula de facili religiosi inciderent in mortale. nec ob. q^uo^d veniens p^{ro} regulā veit p^{ro} votū cū religiosus solēniter p^{ro}misit suare regulaz q^ui vt d^{icitur} beatus thomas. et archi. vbi. §. p^{ro}fessio religiosa nō refert ad oīa p^{ro}tenta in reglā s^{ed} ad tria substantia lia regule sup^{er} q^uo^d e^{ss}entialiter est fundata oīs regula religiosorum. de quibus. c. cum ad monasteriū. de statu mona. oīa alia cōtenta in regula tendūt ad finē illaz triuz. h^{ic} vera nisi religiosus peccaret ex cōtemp^{tu} q^ui tunc veniale effici^{ret} mortale. vt no. archi. i. alle. c. et Ab. i. c. nā p^{ro}cupiscētiā d^{icitur} p^{ro}fit. et idē Ab. notabi. in. c. de^{us} qui. de vita et hone. cleri.

¶ Religionē ingressus p^{ro} metū an pōt libere egredi a monasterio. et alia circa ingressū religiōis. v^{id}o plene p^{er} lapū sua alle. xlvij.

¶ Religionis ingressus nō tollit irregularitatem ex delicto puenientē. vt. c. pe. et vln. d^{icitur} eo q^ui furtiue p^{ro}di. susce. inducit t^{em}p^{or}is dispētatōez p^{ro}pter fauorē religiōis. vt ibi no. p^{ro} de. de ancha. q^ui a^{ut} op^{er} ingressus religiōis. vide no. in. c. ij. de apost^{ata}.

¶ Religiosi seu monachi p^{ro}sumūt semp iustaz litē mouere cū ipi sua dimiser^{int} p^{ro}pt^{er} deū. c. nimis iniq^{ue}. de excess. p^{re}. nec est p^{ro}sumendū q^uo^d appetat aliena. xij. q. j. expedit iⁿ fi. fac. ix. q. iij. lugudunē. et gl. in c. ij. de no. ope. nunci.

¶ Religiosi exēp^{ti} si h^{ab}ent eccl^{esi}as sibi s^{ub}iectas que

tura eis cōpetāt. vide diffuse ⁊ plene p doc. i. c. cū ⁊ plantare de priuile.

¶ Religiosi cisterciē. ordīs nō sūt exēpti. vide. s. abbas cisterciē.

¶ Religiosus sac^r ep̄s an q̄rit sibi vel ecclesie sue monasterio p̄mo. vide. s. monach^o vel frater.

¶ Religiosus si egredit^r monasteriū an ⁊ q̄n recuperat bona sua. vide plene p 30. an. ⁊ ben. in. c. q̄ a te. de cleri. cōiuga.

¶ Religiosus an pōt se armis defendere p̄tra. superiore. vide. s. defendere se pōr.

¶ Religiosus licite pōt assumē officiū docēdi dū ad illō p̄mouet legitime. vt p̄cludūt doc. i. c. q̄ nō nulli s̄ magistri. nā quēadmodū p̄pter officiū curē pōt a monasterio extrahi. vt no. i. c. q̄ dei de statu regu. ⁊ pōt esse cubiculari^o ep̄i. ij. q. vj. cū pastoris. ⁊ ita fori^o officiū docēdi cū ibi magis lōge p̄ficiat q̄ in p̄dictis casibus cū ad p̄dicta multi reperiunt^r idonei ⁊ nō ad officiū docēdi. no. Ab. in. c. clerici officia. de vita ⁊ hone. de. v. colum.

¶ Religios^o mōasteriū igredies si an p̄fessioēz recedit an recuperat bona q̄ secū duxit ad monasteriū vide nota. Ab. i. c. q̄ a te. de de. p̄iu. ⁊ ibi late p̄ eū.

¶ Religiosis q̄t modis p̄nt spectare ecclie seclares ⁊ q̄ iure p̄nt p̄tinere ad ip̄os religiosos. vide late ⁊ notabil^r p Abb. in. c. de monachis. de p̄ben.

¶ Religioso monacho pōt p̄cedi vt habeat vsum fructū alic^o possessiōis p̄ nēcitati^o suis. no. Inno. i. c. insinuāte. q̄ deri. vel vouē. idē tenet Bar. i aucten. ingressi. C. de sacrosan. ec. ⁊ no. 30. an. i mercu. in reglā nō est obligatoriū. p̄cludēs q̄ valet statutū edictū a monasterio ⁊ vnusq̄sq̄ habet. x. i anno p̄ indumētis. ⁊ vide p̄ eū rōnes efficaces vt refert Abb. in. c. nisi essent de p̄ben.

¶ Religiosus de licētia sui plari pōt p̄moueri ad officiū docēdi. xvj. q. j. monach^o. ⁊ b̄ sentit Gratianus ea. cā. ⁊. q. s̄. sup eo. q̄ p̄sident cathedre nō solum monasterio suo s̄ etiā toti ecclesie vniuersali. p̄dest ideo h̄ieronim^o ad rusticū monachū. lōgo tpe discē q̄ postmodū doceas. ⁊ alibi mihi plac^o vt sc̄tōz habeas p̄ubernia nec ip̄e te doceas. vt. c. sic viuē. ⁊. c. si clericat^o. xvj. q. j. ius em̄ magi vide^r cōmēdare ⁊ p̄uilegiare docentē q̄ addiscētē q̄ maiorē fructū facit in ecclia dei. vt. c. j. s̄ magis. no. Ab. in. c. de multa. de p̄bē. iij. colū. vide. s̄. doctor. x. p̄sone licētiare.

Reliquie

¶ Reliquie sc̄tōz an p̄nt vendi vel p̄p̄o oñdi. vide j. sanctus.

Remedium

¶ Remediū extraordinariū vbi est pingui^o q̄ ordinariū pōt q̄s vt succurrat intētare remediū extraordinariū lz cōpetat ordinariū. vt p̄bat in. c. ex litteris de in inte. resti. ⁊ no. in. c. ex pte de rescrip. ex quo infer^r q̄ in sententijs q̄ trāsire non possunt in rē iudicatā vt cā m̄imonial^o habet p̄s duplex remediū vt petat restitutōēz p̄tra s̄niam vel appellet seu sup̄plicet. no. Abb. in. all. c. ex litteris. ⁊ melius

Abb. in. c. tū ex l̄ris. eo. ti.

¶ Remediū ordinariū vbi cōpetit an cessat extraordinariū. vide. s̄. actō in factū.

¶ Remedia q̄ cōpetūt p̄tra actorē vel reū p̄tuma^c cē ante litis p̄te. vel post litis p̄te. vel quasi p̄te. vel q̄n liquet vel nō de causa. vide plene p doc. signanter p Anto. ⁊ Ab. in. c. pur. de dolo ⁊ p̄u.

¶ Remediū ordinariū vbi cōpetit cessat extraordinariū. vt. l. in causa. ff. de mino. quā regulā limitat Ab. in. c. ex pte de rescrip. q̄ p̄cedat in remedio extraordinario seu officio iudicis contra ius vt est restitutio in integ. secus in officio extraordinario fm ius vt cū p̄tunt reuocari attēptata post appellationē. vt no. 30. an. in. c. nō solū. de appell. li. vj. sc̄dō limitat q̄ vbi extraordinariū pingui^o puidet q̄ ordinariū nō h̄z locū illa regula vt colligitur ex mēte Inno. in alleg. c. ex pte. ⁊ tex. cū glo. in. c. ij. s̄ in inte. resti. li. vj. tertio limita cū dubitat an cōpetat remediū ordinariū q̄ tūc pōt vtrūq̄z intētari simul alternatiue. vt. c. p̄stitur^o de i inte. resti. q̄rto limita q̄ ordinariū ⁊ extraordinariū p̄nt p̄currere q̄n competūt contra diuersas personas. vt no. in l. vnica. C. s̄ alie. iu. mu. cā fac. not. Ab. in alleg. c. ex pte. iij. colum.

Remissio

¶ Remittēs negociū ad supiorē pōt cuilibet parti dare attestatōes suas ip̄i supiori referendas. vt c. cū bertoldus. de re iudi. ⁊. c. dudū. de elec. ⁊ pōt statuere vtrūq̄z p̄i terminū pemptoriū ad cōparendū corā supiore. vt. c. si. de accu. Abb. in alleg. c. cū bertoldus circa prin.

¶ Licet nō valeat p̄suetudo vetans remissionē de linquentis q̄ esset irrationabilis ⁊ grauosa p. c. j. ⁊ si. de p̄sue. valet tñ p̄suetudo p̄ quā iudex domicilij nō remitteret ad iudices delicti vel ecōtra dū tñ alter p̄dictōz in cui^o territorio degit vel it delinq̄ntem punire. vt est p̄clusio Ab. in. c. si. de foro cōpe. xij. colum. ⁊ sic limitat dictū Bar. in. l. sepulchra. de sepul. viola.

¶ Remissio non habet locum regulariter in p̄tra cubus q̄ fallit quando in ip̄so p̄tractu contrahēs renunciat foro suo. vt. l. ij. ff. si quis in ius vō. non ierit. tunc em̄ videtur voluisse vt ibi tñ causa decideretur. Bar. in. l. heres absens. ff. de iudi. Item fallit in reddenda ratione administrationis vt debeat remitti ad locū vbi gessit. vt. l. j. C. vbi de cri. agi optet. Item fallit in causa status vt ibi L̄y. Ab. in. c. si. de fo. com. xx. colum.

¶ Remissio delinq̄ntis necessario nō ē fienda p̄ iudicē vbi delinq̄s degit q̄n p̄ iudicē delicti nō p̄nt fieri ⁊ tūc licite pōt delinq̄s p̄ iudicē domicilij puniri. vt. l. j. C. vbi de cri. agi optet. ⁊ ibi Bar. Ab. in. c. si. de foro cōpe. x. colum.

¶ Remissio in leuiorib^o criminib^o regularit^r nō fit nec enā in atrociorib^o vbi ciuilit^r agi^r. no. Lal. in. c. j. de rap. Abb. vbi. s̄.

¶ Remissio delinq̄nti ex necessitate d̄z fieri vbi delictū est atrox ⁊ petitur fieri p̄ iudicem delicti. no. L̄y. in aucten. qua in puincia. ⁊ Bar. in. l. si cui. ff.

de accusa. et glo. in de. pastoralis de re iudi. et Abb. vbi. s.

¶ Si criminofus degit sub iudice domicilij. nō tenet ipe de necessitate s. de vrbauitate delinquentem ad iudicē delicti eū requirentes remittere. nec p. b. poterit eū punire s. suus supior. et hoc v. s. si iudex domicilij intendit eū punire. no. Jo. cal. in. c. 3. de rap. Abb. vbi. s.

¶ Si iudex delicti nō intendit punire criminofum etiā ex vrbauitate ad eū nō ē fīda remissio. vt Jo. cal. vbi. s. i. a. c. p. ruas de sen. excō. sic ex vrbauitate posset iudex delicti remittere ad iudicē domicilij sicut p. lat. remissit xpm ad herodē. Abb. vbi. s.

¶ Remittere pōt delinquentē ad iudicem delicti nō solū iudex domicilij s. ali. q. nō est iudex delinquentis vbi ipe degit. vt. s. si q. s. xō comp. hēsoz. et Cal. i. c. j. de rap. et Abb. vbi. s.

¶ Remissio criminofī fieri nō d. donec p. iudicē delicti sūmaria fiat cause cognitio ne ille diffamet si ligat. remittat. vt no. glo. in de. pastoral. de re iudi. s. si allegat. p. macia in loco delicti p. fugā p. bat p. sumptiue delictus. ar. in. c. null. de p. sumpt. et q. no. glo. in. l. in bone fidei. C. de iure iur. et Bar. in. l. admonēdi. c. ti. et i. l. lex cor. ff. ad fil. si aut. nō cōstat d. fuga req. rī sūmaria cognitō nisi factū sit no. toriū v. l. famosum. Abb. vbi. s.

¶ Remittēd. ē vagabūd. ad locū i. q. deliquit vt scādālū tollat d. loco delicti vt satisfiat rei publice quā lesit et ceteri metū habeat s. si i. p. lib. locis delinquat d. fieri p. rī remissio ad iudicē in cui. territorio p. rī deliquit cum ibi p. rī se obligauit ex delicto. ff. de actio. et obli. l. obligamur. simile no. Anno. in. c. cū iā dudū de p. ben. vide. j. vagabūd. Abb. vbi. s.

Renunciatio

¶ Renūciās liti videt. renūciare omni iuri sibi cōpetēti in illa cā. nā licet verbū litis stricte sumptus referat ad instātiā iudicialē dūtaxat vt no. in. c. ij. d. p. cura. li. vj. tñ largo mō cōprehēdit in se ius q. d. q. s. h. in cā sup. q. lis est mora. vt in. c. for. de ver. sig. et l. litis noie de ver. sig. et est tex. in. l. post q. liti. ff. de pac. est tñ notādū q. lingā sup. beneficio si renūciat liti et cause ius q. d. habebat in illo bñficio nō amittit si renūciavit in manib. illi. qui nō poterat renūciatōem illi. bñficii recipe. vt no. dñi de rota deci. cccv. sicut est nō pōt cleric. directe renūciare bñficio nisi in manib. illi. q. illū destituere pōt. no. i. c. cū in dubijs de renūcia. ita nec indirecte pōt renūciādo liti et cause. talis tñ renūciatō h. ym tacitū pacti ne vlt. rī possit bñficiū petere. no. in simili. in. c. sup. hoc de renūc. no. Abb. in. c. cū p. ridem de pac.

¶ Renūciare liti et cāe nō inducit renūciatōez tituli de q. nō agit q. renūciatōes sūt stricti iuri et in eis nō veniūt nō ex p. s. a. ff. d. pac. l. tres frēs. de p. riuil. q. circa. Jo. cal. i. suis p. s. i. s. n. d. p. ben. p. s. illo. v. de hac mā. vide Anto. in. c. veniēs. de renūcia.

¶ Renūciās bñficio suo nō d. deducere i. pactum vt p. s. erat certe p. sone s. d. pure et simpliciter in manib. supior. renūciare alio nō valeret renunciatio

nec collatio alteri facta. vt no. glo. in. c. ex p. t. s. de offi. dele. et i. c. ordiatōes. j. q. j. s. nec cōmuni s. mō nia si in animo gerat vt p. s. erat certe p. sone. vt no. glo. in. d. c. ordinatōes. p. c. car. tñ q. ex affectu carnalians inducit ad renūciandū. no. Abb. in. d. c. ex p. t. j. vide. j. simonia.

¶ Renūciare nō pōt p. lat. iuri i. q. non h. liberā ad mīstratōez sicut nō pōt rē i. iudiciū deductā alienare sec. si ageret d. rei q. p. lat. pōt disponē. no. Abb. in. c. cū p. ridē. de pac. vide. s. p. lat. nō pōt.

¶ Renūciās titulo pmutatōis si nō pōt p. s. equi bñficiū alteri. pōt reassumere bñficiū suū et redire sine noua collatōe. no. Abb. in. si. tractat. pmutatōnis. et rāgit in. c. cū p. ridē in si. de pac.

¶ Renūciatio bñficii facta p. metū infueniēte supioris p. s. sensu valet. doc. signāter Abb. i. c. ad aures q. me. causa.

¶ Renūciantī bñficiū p. metū cōpetunt dno remedia. i. actio q. mer. cā. p. q. d. remediū restituunt sibi oīa q. tradidit p. metū eū integritate. vt. c. abbas. i. si. q. me. causa. Itē cōpetit remediū q. d. directe pent bñficiū intentādo vult actōez. no. Abb. i. c. ad audientā q. me. cā.

¶ Renūciare pōt electus ante cōfirmatōnem iuri suo in manib. eligentiū. vide. s. electus ante cōfirmationem.

¶ Renūciatio bñficii facta in manu supioris etiam post spoliatiōē p. sumit spontanea. ar. in. l. nō est verissimile. ff. q. me. cā. et eoz. q. no. gl. i. l. trāfactō nē. C. de trāfact. si xō nō sit renūciatō i. manib. supior. nō p. d. ius q. d. renūciāns habebat in bñficio imo tal. renūciatō nō tenet iux. no. p. doc. i. c. q. i. du. bñs. de renū. Abb. i. c. ij. de resti. spo. q. rta. colū.

¶ Renūciare volēs bñficio si a. n. s. spoliē p. s. tituit p. curatōzē ad renūciādū q. renūciavit p. spoliatōnē i. manib. p. lati valet talis renūciatō. nec pōt ampl. agere possessorio q. videt. voluntarie renūciatōe. est dictus notabile Lapi. alleg. xxiij. vt refert Abb. in. c. ij. de resti. spo. v. colū. vide. s. exceptio spontanea.

¶ Renūciare bñficio i. q. s. nō possit sine licētia supioris. vt. c. admonet. et c. q. in dubijs d. renū. pōt tñ se obligare iuramēto ad nō petēdū seu mouēdū questionē sup. illo. vt. c. audita de resti. spo. q. p. c. d. in q. s. tū p. cernit fauorē renūciāns sec. aut in q. s. tū petitiō fundat sup. vtilitate ecclē et parochianoz q. in illoz p. iudiciū nō potuit se obligare sine licētia supioris. vt ibi no. Abb. j. colum.

¶ Renūciatio bñficii facta sine p. s. sensu supioris nō valet etiā i. p. iudiciū renūciāns. vt in. c. q. in dubijs de renū. et Jo. an. i. c. quātō. d. trāsla. nā etiā officiū publicū seculare nō pōt q. s. a se abdicare ex p. uata renūciatōe. vt. l. legat. ff. de offi. p. s. i. no. Abb. in. c. q. dei timorē de sta. mo.

¶ Resignare pōt q. s. bñficiū suū ex talib. x. bis vt alteri p. uideat. vt. c. dilecto. de p. bē. circa p. n. q. d. in telligo fm Abb. ibi dūmodo in renūciatōis actu h. nō deducat in pactū sed ipam renūciatōez liberā lītē et pure faciat. no. glo. j. q. j. ordinatōes. nam si hoc deduceretur in pactum in actu renūciatōis

esset simoniacū vt vult gl. l. alle. c. dilecto et ibi Ab. in pn.

¶ Renūciare videt̃ qđ iuri suo tradendo litteras sui bñficii. vt. c. sane de renū. et c. cū pidez de pac. et traditis instrumētis mācipioꝝ mācipia ip̃a do nata intelligūt. vt. l. i. c. de dona. et chirographū legauit et actōes q̃ ibi p̃tinent legare videt̃. ff. de le. iij. q̃ chirographū et q̃ obligauit instrumēta agroꝝ suoz d̃ agris suis cogitasse intelligūt. C. q̃ res pi. obli. po. l. ij. et si restitui tibi cautionez pignori ius pignori remississe videor. C. de remi. pig. l. credito rem. et ff. de pac. l. ij. secus si restituo tibi pign⁹. de quo vide glo. no. in. alle. c. sane.

¶ Abinoz nō pōt renūciare in integrū restitutōis beneficio qz hoc est introductū ppter imbecillitatē ipsius minoris ideo nō pōt renūciare qz eadē imbecillitate inducūt ad renunciandū qua ad p̃trahēdū. facit qđ no. l. y. in. l. si qđ i p̃scribēdo. C. d̃ epi. et de. et dic. vt no. in. l. si intra. C. de in integ. restit. et in. l. conuentio. ff. de mino. et Spe. ti. de in inte. resti. §. qualiter. x. sed nunqd. factus tñ maior po test. Jo. an. et Abb. in. c. si diligētī. de foro compe. vj. colum.

¶ Renūciare nō pōt ecclesia beneficio resti. i. inte. maxime qñ p̃lar⁹ solus renūciauit etiam si iurauit ad hoc glo. no. in. c. j. de resti. in inte. l. vj. facit. c. intellecto. et c. sicut n̄ fis. de iureiur. Ab. in. c. si diligēti. de fo. cōpe. v. colū.

¶ Si ptes renūciāt ferijs nō p̃nt tpe feriaz compelli testes ad testificādū qz ista renūciatio nō opat̃ respectu testiū. no. Abb. in. c. si. de ferijs. et glo. in. l. oēs dies. C. de ferijs.

¶ Renūciare nō p̃nt ptes ferijs solēnib⁹ introductis in honorem dei de foro cōpe. si diligēti et l. si vnus. §. in sūma. de pac. idē cū ptes cōpromittūt in vero arbitro sed cū cōpromittūt in arbitratores qđ est partim mediator possunt ptes talib⁹ ferijs renūciare. vt. l. si. C. de ferijs. et Spe. ti. de arbi. §. si. x. in forma. Br̄ nequeūt ptes renūciare ferijs repentinis que in fauorē p̃tū nō sunt introducte vt l. oēs dies. ppe finē. C. de ferijs et glo. in de. sepe d̃ ver. sig. ferijs tñ publicis seu rusticis liberū est renūciare. vt. c. si. de ferijs. et ibi Abb.

¶ Renūciare videt̃ appellatōni p̃ litigās coraz iudice a quo. qđ limita. vt. s. appellās.

¶ Renūciatio appellatōis pl⁹ opat̃ qđ remotio appellatōis in rescripto. vide. s. appellatōis renūciatio.

¶ Renūciatio appellatōis a iudice v̄ ab arbitran valet. vide. s. appellatōis renūciatio.

¶ Renūciare nō pōt qđ p̃uilegio exēptōis. vide s. exēptōis.

¶ Renūciare an pōt qđ p̃scrip̃tōni. vide. s. p̃scrip̃tōni nō pōt qđ renūciare.

¶ Renūciare videt̃ iuri suo spōte recipiēs mīoꝝ dilationē quā a iure disponat. vt. l. ad solutōez. C. de re iudi. Abb. in. c. q̃ ad p̃sultatiōem. de re iudi. vbi vide late p̃ eū.

¶ Renūciare an qđ pōt iuri publico vel p̃uato vt iuri sup̃ioris vel iuri diuio seu naturali vel iuri po

stiuo. vide plenissime p̃ Ab. in. c. si diligētī de foro cōpe. p̃ Bar. in. l. ius publicū. ff. de pac. et in. l. si qđ in p̃scribēdo. C. d̃ pac. et glo. nota. in aucten. vt si ne phibi. ma. §. qz x̄o.

¶ Renūciare nō pōt qđ iuri qđ statuit certam formā in actib⁹ hoīm introducendo vt videlicet testamentū fiat cū certo nūero testiū vt q̃ pacta et stipulationes certo mō fiant. ff. de le. j. l. nemo pōt. et ff. de pac. l. j. iur. fa. c. cū esses. de testa. et c. qz ppter de elect. Ab. l. c. si diligētī de foro cōpe. iij. colū.

¶ Renūciare qđ nō pōt iuri p̃ se introducto in q̃ tuoz casib⁹. Prim⁹ ppter auariciā creditorū. C. de pac. pig. l. vlti. Scōs ppter fauorē alimētōꝝ in vltia volūtate relictoꝝ. ff. d̃ trāsac. l. cū hi. Tertio qz nō valēt pacta p̃ naturaz p̃tract⁹. ff. de p̃ca. l. cū p̃cario. et de p̃ca. c. si. Quart⁹ i casu. l. i h̄ iudicio. §. si puenierit. ff. cōi diuidū. rō qz cōmunio solet generare discordiā. vt. l. cū pater. §. dulcissimis ff. de le. ij. ideo nō valet pactū ne possit separari societates nec valet pactū quod faciunt debitoꝝes creditoribus de solutōne nō p̃banda nisi per instrumentū cū testificādū vtilitas sit cōis in aucten. d̃ testi. in pn. nec d̃ angustari s̄ dilatarī. C. d̃ iureiur. l. generaliter. nec ad vnā speciem artari. ff. de testi. l. iij. no. glo. in aucten. vt sine phbi. Ab. l. c. si diligētī de foro cōpe. iij. colum.

¶ Renūciare an et qñ possit mulieruelleiano. vide s. mulier si se obligat.

¶ Renūciare an pōt p̃lar⁹ p̃uilegio p̃cernēti ecclesiā. vide. s. p̃ctus fact⁹.

¶ Renūciatio petitorio an possit intētari possessoriū. vide notata. in. c. pastorat. de cā pos. et pprie. et ibi. Abb. vj. colum.

¶ Renūciare an pōt qđ p̃uilegio vel rescripto. vide. s. p̃uilegiū si emanauit. et vide. j. rescriptū si impetrat.

¶ Renūciatio pure et simpliciter facta nō extenditur ad ius qđ pōt in futurū cōpetere nisi hoc caueat in renūciatōe. vt. c. cū int. de renū. Bar. notabiliter in. l. j. et in. l. q̃ rome. §. duo frēs. ff. de ver. ob. no. glo. in. c. ex multiplici de deci. et est rō qz qđ nō pōt a se abdicare qđ nō h̄z. nā p̃uatio p̃supponit habitū in. c. ad dissoluēdū d̃ despon. impu. s̄ si renūciatio iurī futuri fiat in p̃sentia iudicis valet. no. Bar. in. l. j. C. de pac. idē si fiat pte p̃sente. no. Abb. in alle. c. ex multiplici. circa si.

¶ Renūciare an pōt qđ vsui putei cōis potici seu fūdi vel clybani vt euiet on⁹ refectōis. vide Spe. in ti. de censu. §. ij. x. itē pone.

¶ Renūciare nō pōt l̄ris qđ quis impetravit sine p̃sensu rei post p̃sirationē ip̃az et citatōez securam. ar. l. c. ex tenore d̃ rescp̃. sūt em̄ l̄re p̃ hunc actū effec̄te cōmunes. no. Inno. in. c. ex p̃questiōe d̃ resti. spo. Abb. in. alle. c. ex tenore. in prin.

¶ Renūciās oī iuri qđ h̄z vel habere sperat. vel oī iuri sibi cōpetētī v̄ cōpetitiuo pōt agere ex iure su perueniētī. vt no. Bar. i. l. post emācipatōez de libe. lega. nā dicta x̄ba habere spero et̄. intelligūt̄ d̃ spe q̃ h̄z aliquā s̄sistētiā d̃ p̃nti als nō d̃: spes q̃ nō est fundata in aliq̃ cā d̃ p̃nti. facit qđ no. Bar. in. l.

q rome. 6. duo fratres. de ver. ob. 7. de. de ancha. in. c. cū inter de renun.

Renūciās i iudicio iuri sibi cōpetenti nō est verisimile q cōpulsus renūciavit. vt. l. nō est verisimile ff. q me. cā. nā magē tuiq p̄tori. ff. q fal. tu. auctē vñ. l. i. §. pe. 7. iussus iudicis excusat 7 purgat vitiiū alia iure p̄sumptū. vt. l. furti. §. q iussit. ff. d. his q no. infa. 7. c. nisi eēnt. de pben. qd vez credo nisi i casu quo iudex alis cōsueuit iniuste agere puta in carcerare 7 torq̄re 7 terribilē esse. vt no. in. c. si iust mer? d̄ apel. 7. l. d̄ pupillo. §. si qd iussit. d̄ no. ope. nū. p̄ Bar. 7. vide. §. exceptio. l. nō verisimil.

Renūciās seu cedēs bonis in quib? hz dominiū pōt re integra penitere. vt. l. is q. ff. de cessi. bo no. si tñ hz solā administratōez soluz petita licētia ad renūciandū seu cedendū nō pōt penitere 7 cōpellit renūciare. vt. c. quidā de renū. 7 est rō qz facilius pōt qd a se abdicare admīstratōez quā gerit in bonis alienis q̄ in p̄p̄is. c. is q. de pecu. li. vi. hinc est q fili? pōt p penitentiā reuocare cessonem qz censet dñs viuo p̄fe. vt. l. iij. de repu. here. 7. l. si. co. n. vt refert p̄e. in alle. c. quidā.

Renūciās aliqd libera voluntate eo animo q dominiū illi? rei vltēri? habere nō vult etiā abñre illo cui p̄dicta renūciatio pdest valet talis renūciatio 7 sibi p̄iudicat 7 cuilibet parit exceptiōem. ar. C. de accusa. actōem. vñ. q. j. q̄ p̄iculosū. d̄ p̄scrip. c. pe. ff. de acquir. here. is pōt. nō tñ renūciās amittit dominiū rei p reuocatōez dñi tener illā. licz amittat possessionē. ff. de acquir. pos. l. si qd. vi. §. j. si tñ renūciat iuri vel seruituti quā hz in aliqua re etiāz absente dño rei statim res fit libera 7 eodē si renūciat liti. C. de pac. l. postq̄. est no. Inno. in. c. veniens de renun.

Renūciare an pōt creditor obligatōi psonali absente debitorē ita q sibi q̄rat exceptio. vide Bar. i l. nō solū. §. si liberatōis xba. ff. de libe. de.

Renūciare in cā p̄p̄ic d̄ de p̄batōib? facti ideo p̄batio iuri pōt post renūciatōez p̄duci. p̄clusio vero refert q nec de iure nec de facto nō pōt quicq̄ i cā p̄bati nec dici. no. Inno. in. c. pastoral. in prin. de cā pos. 7 p̄p̄ic. 7 Anto. in. c. fraternitatis. in fi. de testi. vide. j. testis. x. excludit.

Renūciatio 7 p̄clusio facta in cā principali nō extendit ad cām appellatōis q̄ est alia a p̄ma. 7 h̄ idō qz nō credis p̄tes de h̄ intellexisse. s̄ si intelligerent vel exp̄sse dicerent nō renūciam? 7 p̄cludim? q de cetero nec de iure nec de facto in causa principali vel appellatōis aliquid dicemus. hec renūciatio semp̄ p̄iudicaret. 7 est nota. Inno. in. c. cum venissent de testi.

Si post renūciationē testiū factā in generali iterum admittat aliq̄ exceptio 7 itēz sup illa exceptiōe admitterent testes ex q̄ em̄ quis admittit ad excipiendū 7 p̄sequēs admittet ad exceptiōē probandā siue p̄ testes vel alio mō. ar. in. c. cū venisset 7. c. cām. ij. de testi. si vero sup aliq̄ speciali articulo fuit renūciatū sup illo vltērius cōmuni iure nō sūt recipiēdi testes. c. de testib? 7. c. intimauit. de testi. sup illo tñ articulo si aliq̄ iusta causa mouerit iudi-

dicē maxime p̄stito a p̄te petente iurafito q h̄ maliciose nō pōt iterū sup eodem articulo poterit re-
stes p̄ducere p̄ beneficiū restitutōis ex clausula generali. vt aucten. de testi. §. qz vero multi. vbi etiā admittit post p̄clusionē q̄ magis impediret q̄ renūciatio. est no. Inno. in. c. cū venissent de testi. vi de. j. testis. x. ps que copiā.

Renūciare pōt qd exceptōi nō numerate pecunie. C. de nō nume. pecu. l. generaliter. 7. l. in contractibus. quod habet locum non solum inter laicos sed etiam inter clericos nomine proprio contrahentes. secus vbi p̄clatus nomine ecclesie vel p̄ ipsius ecclesie negocijs expediendis consensur se mutuū recepisse qz tūc nō solā infra biennium s̄ etiā imp̄petuū cōpetit p̄tra creditorē exceptio nisi 7 ip̄e p̄bet in vtilitatē ecclesie pecuniā fore versam p. q. ij. h̄ ius. 7 plene no. in. c. si. d̄ solu. h̄ no. host. in. c. si cautio. de fide instru.

Renūciare an pōt fili? hereditatē paternā legiti-
ma sibi reseruata. vide. §. hereditas.

Renūciatio generalis nō firmat iuramēto propter defectū p̄sensu qz nō apparet q renūciās exp̄p̄esse p̄sensit de casib? nō noians. s̄ iuramētum nō obligat vltra p̄sensū. ergo 7c. facit. c. pe. 7. c. qn̄ tauallis. 7. c. veniens. de iureiur. in foro tñ penitē-
tiali obligabit fm̄ p̄sensū quē p̄stint. ar. eoz q̄ no. in. c. tua. de sponsa.

Replicatio

Replicatio quid sit 7 an operet tantū sicut exceptio 7 alia notabiliter circa replicationē p̄ Abb. in. c. ij. de excep.

Repetitio

Repetere pōt iudex ecclesiastic? s̄ditū suū ab aliis iniuste detentū. interest em̄ sua ne violēt ei? iurisdīctio. Itē p̄tās repetit s̄ditū suū vt possit mūera p̄sonalia s̄bire. l. de iure. ff. ad munici. 7 vide glo. l. i. §. p̄ h̄ac. ff. de rei ven. 7 dñs repetit ascrip̄tū suū. c. ij. d̄ iude. creditor tñ nō repetit debitorē suū ab alio detentū. qz nō h̄z ius in p̄sonā. d̄ q̄ vide gl. no. in. c. auctoritate de pui. li. vi. Abb. in. c. dilecti. de apel. circa prin.

Repressalie

Repressalie an p̄cedant p̄tra vniuersitates dēnegantē iusticiā. vide. §. bellū.

Requisitio

In requisitōib? vlt̄ monitōib? exiudicialib? sufficit vna vocatō. no. glo. in. c. si ep̄s. xvij. di. Ab. in. c. cū nobis de elec. circa fi. vide. §. monitio. 7 vide Abb. in. c. cū cām q̄. de offi. dele.

Requisitio iudic d̄z vim citatōis. vt. l. ij. C. quō 7 qñ iudex. no. gl. i. c. p̄sult. d̄ off. dele. nā ex q̄ datur p̄nia nō req̄rit necessario citatō. vt no. Jo. an. i. c. d̄ elec. li. vi. no. Ab. in. c. j. d̄ iudi. 7 i. c. cū cām q̄. d̄ offi. dele. i. colū. 7 i alle. c. p̄sult. pe. colum.

Rescriptum

¶ Rescriptū scdm ad lites si p impetrantē fuit ante pūmū rescriptū corā iudice pñratum citatōe secuta ppter pñtionē valet scdm rescriptū et nō pūmū et hoc si pūmo impetrans fuit negligens. si autē copā iudicis habere nequit vt hic fuit pñtēstā r expectat vsqz ad annū. ē cōclusio doc. in. c. vt de bitus de appellationibus. et c. si aut. et c. plerūqz d rescrip. Ab. in. c. j. de rescript.

¶ Rescriptū ad lites nō p dīf p lapsu tps imo durat qñtuz durat actio sup q impetrat nisi impetretur scdm rescriptū cōtrariuz et pūmū impetrans p dōlū nō vsus fuit illo qz tacuit p annuz. plene per Ab. in. c. si aut. de rescrip.

¶ Rescripta ad lites sunt odiosa cū sint in pñdiciū ordinarie iurisdicōis et ideo rescriptuz p quod oīa vni hominis negocia tam pñtia q futura cōmittunt ē nullū. idē si deputat incertū iudex. doc. et Ab. in. c. ad hec. de rescrip.

¶ Rescriptū impetrans pūmū nō vtens eo infra annū data impetratōe scdm p dīf illud. si autē scdm nō impetrat valet pūmū ppetuo. vt in. l. falso. C. de diuer. rescrip. no. p Ab. in. c. plerūqz de rescript.

¶ Rescriptū ad lites requirit speciale mandatum secus ad bñficia. cōiuncta tñ psona pōt sine mādato rescriptū ad lites impetrare dū tñ caueat de rato et casus nō requirat speciale mandatū vt in spñtialibz. Spe. in. ti. de cōiuncta psona. §. vnico. et dñi de rota. deci. cxxxv. vt refert Ab. in. c. nonnulli. §. sunt et alij. de rescri. j. colum.

¶ Rescriptū nullū sumit vigore si orta cōtentione sup nullitate iudex pñciat validū et nō appellat. vt no. p Lapū in. c. j. de rescrip. li. vi. et hoc verum nisi rescriptū fuisset falsum. Ab. in. c. sup lris. et in. c. ex pte. de rescrip. vi. colū.

¶ Rescripti forma nisi seruet pñcessus est nullus. li. mīrat. vt. s. pñcessus contra formā.

¶ Rescriptū si impetret ad lites et partes nō pcor dāt de iudice. vel si vna ps ē pñs altera absens qñter pūdeat. v. de. s. iudex delegat si impetret.

¶ Secūdū rescriptū ad lites nō faciens mentōez de pūmo nō est ipso iure nullū sed annullandum ope exceptōis. vt est tex. in. c. vt debitus. de appel. no. Ab. in. c. ceterū. de rescrip. ij. colū.

¶ Rescriptū ad lites impetratū ad iudicē q tpe date erat excōicatus notorie nō valet. licz tpe receptiōis sit absolutus. no. glo. in. c. dilect. ij. de pñbē. et ar. c. ad pñdū de re iudi. et ratio qz a tpe date impmīf iurisdicōis et rescriptū nō reperit subiectuz habile ad recipiendū iurisdicōez. si autē erat occulte excōicatus et impetrans illū sciēter impetrauit nō valet rescriptū. no. Jo. an. i. all. c. dilect. qd pñmendat ibi Ab. et facit qd no. Jo. cal. in. c. ad pñdū. de re iudi. vbi tenet q gesta p iudicē excōicātū tollerātū nō tenent in fauore partis sciēter lingāns corā occulto excōicato. ex quo iūferē q si occulte excōicat tulit scienti bñficiū nō tenet collatio vel retractat ex q limitat. l. Barbari. ff. de offi. pto. et al legā. c. ad pñdū. si vero impetrans ignorabat valet rescriptū ex quo reperit absolutus tpe pñcessi. cōcludit Ab. in. alle. c. dilectus. v. colū.

¶ In rescriptis impetratis ad lites surreptio non vitiat ipso facto. s. opus est exceptōe nisi in eodem rescripto fiat gratia et accessorie def iurisdicōis ad executōz grē. ē cōclusio Ab. in. alle. c. ceter.

¶ In rescriptis impetratis ad beneficia surreptio vitiat rescriptuz et gratiam ipso facto. est cōclusio Ab. vbi. s.

¶ Rescriptū pñtens plura negocia an p surreptiōe cōmissaz in vno vitiet rescriptū in totū. Ab. in. c. sedes. de rescri. ij. colū. et ibi no. Ab. an rescriptū cōtinēs species subsecuta clausula generali cōpñdat alias spēs maiores. et cuius qualitatis et.

¶ Rescriptū surrepticiū an et qñ pōt in totū vel in partē vitari. vide. j. surreptio.

¶ In rescriptis ad bñficia an est standum date vel pñtati. Ab. in. c. caplm. de rescri. ij. colū.

¶ Rescriptū impetrās sup causā iā inchoata corā ordinario est surrepticiū nisi de eo fiat mentio. idē de pñcessu inchoato corā alio delegato. no. in. c. vt debitus. de appella. et glo. et Ab. in. c. prudentiā. §. sexta. de offi. delega.

¶ Si agit de surreptōe vnius rescripti ita q nullū aliud rescriptū apparet impetratū nō sufficit excipere nisi appellet ab exceptōe reiecta p iudicē tacite vel expresse. nā paria sunt nō excipere vt excipere et a reiectōe nō appellare. vt. c. cū dilecti de elec. et c. ex pte. d appel. no. glo. in. de. vnica. de do. et pñ. sed si agit de pñaliditate pluriū rescriptoz. et tunc sufficit q pūmū impetrās cōpareat corā scōis iudicibus et excipiat d pūmo rescripto. vñ tutus est excipiens si pñtēstet q nō intendit cōparere corā eo. vt no. in. c. pastoralis. d rescri. ista ē distinctio Ab. in. c. ceter. de rescrip. iij. colum.

¶ Rescriptū cōtinēs plura negocia tunc vitiat in totū ex surreptiōe vni negotij qñ ex negotio ex q surgit surreptio depēdent alia negocia. vt in. c. sedes de rescript. secus qñ negocia sūt pñsus sepata vt. c. si eo tpe. de rescript. li. vi. Itē est alia limitatio inter surreptionē que cōmittit in falsuz dicendo et in verz tacendo. qz in pūmo casu corruit rescriptū in totū in penam mentientis. vt alle. c. sedes. facit c. de testanda in prin. de cōces. pñben. li. vi. scōo casu habet locū alle. c. sup eo. limita tertio q aut surreptio cōmissa in vno negotio fuit causa obtinēdi rescriptū sup oibz et corruit in totū. vt. c. sup his de rescrip. sed si fuit cā dūtaxat obtinēdi gratiā in illo negotio pñcedat alle. c. si eo tpe. no. Ab. in. alle. c. sedes. ij. colū. et in. c. sup lris. c. ti. j. colū.

¶ Surreptio dolosa vitiat oīa pñtenta in rescripto licet rescriptū pñtineat plura sepata etiā si surreptio nō fuit cā obtinēdi oīa. vt. c. sup lris de rescri. nā si hoc habet locū in lris gratiofis cū surreptio magis vitiet lras gratiofas. vt. c. ceter. eo. ti. a fortiori in lris ad lites. ex q collige limitationē ad. c. si eo tpe. eo. ti. li. vi. vt pñcedat qñ surreptio nō fuit dolosa et tunc solū vitiat illam pñtē cui fuit cā et nō reliq cōtenta in rescripto. et vide circa hoc. s. d. pñ. no. Ab. in. alle. c. sup litteris. i. colum.

¶ Surreptio nō dolosa sed ex simplicitate vñigno rancia pñcedens eacñ vitiat rescriptū seu cōtenta

in eo quatenus fuit cā inductus pcessionis. vnde si surreptio fuit cā inductua soli⁹ forme rescripti vitiat solā ipas formā z nō ibstātiā rescripti. vt exēplificat Ab. in all. c. sup lris. de rescrip. ij. colū.

¶ Cū plures cause narrant in rescripto q̄rū aliq̄ sunt surrepticie alique nō pōderandū est sup q̄b⁹ se fundet papa. z si ille sūr falsē rescriptū est surrepticiū. si sunt vere nō attendit falsitas circa alias. nō. in. c. ij. de rescrip. z in. l. sepe. de verb. sig. vt refert Lopus sua alle. xxiij. in fi.

¶ Licet rescriptū surrepticiū impetratū ad bñficia ipso iure sit nullū nec pcessus executorū valet. vt in c. cū nostris. de concess. pben. z. c. ad audiētiā. ij. de rescrip. si tñ rescriptū dat ad lites nō est nulluz sed annullādū ope exceptōis. de quo plene nō. in c. dilecti. z. c. ceterū. z. c. sup lris. de rescri. nō. Ab. in alle. c. cū nostris. iij. colū. vide. s. lfe.

¶ Rescriptū qualiter z quo tpe pda⁹. Ab. in. c. cū accessissent. de cōsti.

¶ Rescriptū scōm faciēs exp̄sas mentōez de pmo an tollat primū ipso facto sine ope exceptōis. Ab. plene in. c. ceterū. de rescrip.

¶ Rescriptū impetratū ptra priuilegiatū an debeat facere mentionē de priuilegio. Ab. in. c. cū ordi nē. de rescrip. z vide. s. priuilegiū tenentē. facere.

¶ Rescriptū impetratū ad vices gerentē alicui⁹ extendit ad principalē cū fuerit p̄s. Ab. in. c. eaz te de rescrip.

¶ Rescriptū vbi est falsa latinitas an vitiet. vide s. falsitas.

¶ Rescriptuz principis debet in dubio ad ius cōe referri etiā si oporteat p improprietatē verborū seu per transpositionē clausulaz. glo. in. c. j. de cōsti. Ly. in. l. rescripta. C. de p̄ci. impa. offe. Abb. in. c. cām. de rescrip.

¶ Rescriptū si est p̄sus nullū si tñ emanauit a p̄ncipe dato dubio iudex p̄nunciauit rescriptū valere tener pcessus si nō est appellatū. ē dictū singulare Lapi. in. c. j. de rescrip. li. vj. vt refert Abb. in. c. sup lris. de rescri. in fi. vide. s. iudex. x. si rescriptū dicit falsum.

¶ Rescriptū in quo noua forma exprimit si exp̄sio inhereat de iure vel de necessitate seu de voluntate vel honestate an illud debet p delegatū obseruari z si omittat an valet pcessus. Abb. plene in. c. cū dilecta. de rescrip. vij. colum.

¶ Rescriptū impetratū cōtra ius an valeat nō faciendo mentionē d iure generaliter vel specialiter vel si requiritur certa scientia principis vel clausula derogatoria iuris. plene p Ab. in. c. nōnulli. de rescrip. iij. colum.

¶ Rescriptū qd emanat contra ius i fauorē rei publice valet licet de iure nō faciat mentōez quia tūc videtur princeps cōtra ius dispensare. ar. l. quidā cōsulebant in fi. de re iudi. secus si emanat in fauorē priuate p̄sone. hoc est. nō. Bar. in extraua. ad reprimēdā. vt refert Ab. in. c. nōnulli. de rescript. vi. colum.

¶ Rescriptū impetratū a falso pcuratore an p̄t rāficari p dñm. vide. s. lfe. z. s. rathabinio.

¶ Rescriptū an z qñ extendat ad successorē. vide Jo. an. in mercu. in. c. is qui in ius. de regu. iu. li. vi. z Ab. in. c. significauit. de rescrip.

¶ Rescriptū qñq̄ p̄ntat p libello. vide. s. libell⁹.

¶ Rescriptū impetratū ab excōicato ē ipso iure nullum. vt. c. j. de rescrip. li. vj. nec est fienda differentia in hoc casu inter publicā z occultā executōez. qz illa differentia fit in his que querunt ratiōe publici officij. ita loquit⁹. c. ad pbandū. d re iudi. sed in his que gerūt iure puatoz nō ē differentia inter occultam et publicā excōicarōez quo ad actus validitatem. vt nō. Inno. in. c. cū dilectus. d cōsue. Ab. in. c. cōsulti. de pcura.

¶ Rescriptū impetratū cōtra rē possidentē expedit ad singulare successorē qñ alienatio fuit facta fraudulenter cā mutandi iudiciū. vt. c. j. d aliena. mu. iudi. cau. z vide ibi Ab.

¶ Per rescriptū impetratū ptra violentū possessorem cōuenit is qui scienter succedit in vitium. tex. in c. quia. w. de iudi. sed licet cōtra ipsum spoliatoz agat interdictio vñ vi. vt. c. cū ad sedē. d resti. spo. cōtra eū tñ q scienter succedit in vitium agit cōditiōe c. sepe. e. ti. z si sine vitio ipse successor possessiones fuit ingressus cōpeteret cōtra ipsū cōditio. c. reante granda. iij. q. j. Ab. in alle. c. qz. w.

¶ Rescriptū impetratū contra defunctū extendit re integra ad vniuersalē successorē. nō. i. c. significauit. de rescrip. z in regula is qui in ius. d re. iu. li. vj. z h opat fida idēitas psonaz q est inter defūctū z heredē vniuersalē rōe successionis qz rep̄sentat psonā defuncti vt in vniuersū ius defuncti succedit z ideo p̄petit cōtra eū interdictū vnde vi. vñ glo. nō. dicit in. c. significauerunt. de resti. q id qd dicit possessorē cōueniri interdicto vñ vi. habet locū in successore vniuersali z herede iuris. n̄ aut in successore rei subtrahit. vt. l. j. §. h interdictū. ff. de vi z vi ar. ē conclusio Ab. cōtra cōem opi. doct. in c. qz. w. de iudi.

¶ Rescriptū pape impetratum a miserabili psona non data negligentia iudicis secularis an valeat. vide. s. cōmissio facta p papā.

¶ De qualibet notabili clausula est facienda mentio in rescripto p̄ncipis si talis est clausula q ea exp̄ssa reddidisset p̄ncipē difficiliorē ad cōcedēdū hinc est q iura volunt de priorib⁹ lris fiendā mentionē specialē in scōis. c. ex lris. de do. z cōtu. z. c. in n̄ra. d rescript. et h relinq̄t iudicis arbitrio. n̄ generaliter dicim⁹ in qualibet surreptione. vt nō. in. c. sup lris. de rescrip. Abb. in. c. ex cōquestione de resti. spo. in prin.

¶ Rescriptū si impetrat ad instantiā alicuius p̄p̄uata vtilitate p̄t impetrans eo nō vti nec cōpellit ad exhibēdū qz nemo inuit⁹ agere p̄pellit. vt. C. vt nemo inui. nā de lris suis laboribus z exp̄nsis impetratis nō debet cogi facere bonuz. vt. c. p̄carie. x. q. ij. si aut rescriptū emanat p bono publico licz aliquo instante z principaliter impetratē vt si mādāt inquisitio fieri de ecclesijs vel psonis. de accu. c. j. z. ij. tūc iudex p̄t p̄cedere ex quo lras recepit nō solū impetrante desistente. p̄sequi negociū sed

etiam eo invito et renunciante et quāviscunq; contradicente. de offi. dele. qm̄. §. is autē. Itē pōt cogi is q̄ impetravit ad exhibendū rescriptū etiā aū eius p̄tationē. ē cōclusio Abb. in. c. ex cōquestione. de resti. spoli. v. colum. vide. §. p̄uilegium si emanauit.

¶ Rescriptū emanans cōtra ius aut p̄sumit falsū aut p̄ occupatōez nimia emanasse nisi in rescripto fiat mēto de iure p̄rio salte; in genere. vt. c. ex pte de capel. mo. et ibi Ab. de hac tñ materia vide qđ no. in. c. nonnulli. de rescrip. et in. c. j. de excels. pla. et ibi Jo. an.

¶ Rescriptū impetratū cōtra p̄uentū exp̄sso noie solius abbat̄is an tenet. vide. §. Abbas non pōt.

¶ Rescriptū principis si deuiat ab omni rōe et cōmuni stilo curie debet imperrans tanq; de falsitate suspectus remitti ad principē vna cū illo rescripto. vt Ab. post glo. in. c. ex pte. j. de rescrip. facit. c. in memoria. xix. di. et idē in p̄uilegio emanante cōtra cōem cursum p̄uilegorū. no. glo. in. c. cām ij. de resti. fac. c. q̄ sup. d. fi. instru. et qđ no. Ly. in. l. fi. c. si cōtra ius vel vti. pu. et ideo cōmissarius nō tenet illud exequi s̄ fm̄ iussione p̄ncipis expectare vt. c. si qñ. de rescri. no. Ab. in. c. ij. de rescrip. j. co.

¶ Rescriptū si reuocet a p̄ncipe et in reuocatōne apponit clausula decreti phibitui vel irritās p̄ces sum tñc nō requirit nōcia reuocatōis quin p̄ces sus factus a iudice etiā ignorante sit nullus. et hoc vult Inn. in. c. j. de p̄ces. p̄ben. li. vi. et in. c. cū cōtingat. de rescrip. sed si reuocatio est facta simpliciter et nulla habet nōcia reuocatōis tenet p̄cessus p̄mi iudicis tam cōtra partē q̄ cōtra tertiū turbatē vt. c. audita. d. resti. spoli. si tñ est ambiguitas inter primū et scōm iudicē qui p̄cessus valeat debet ponderari validitas reuocatōis. nā nō tenebit p̄cessus si reuocatio valet. est casus in. c. ex l̄ris. d. of. dele. de quo vide Inn. in. alle. c. j. et Ab. in. c. cet̄ez. de rescri. iij. colū.

¶ Licet rescriptū p̄uilegiatiū concessum in p̄e iudiciū alterius p̄uilegiū de quo in rescripto nulla sit mentio est surrepticiū et nō valet. vt in. c. cōstitu tus. de rescrip. sed si rescriptum p̄uilegiatiū cōcernit merita cause etiā si nō fiat mentio de p̄uilegio valz. qz nullū p̄iudiciū sit p̄uilegiato cū possit d̄ suo p̄uilegio excipere ad merita cause. ar. in. c. j. de l̄ris contesta. si tñ rescriptū cōcernit exceptiōnem dilatoriam vel dat formā rescriptis impetrādis nō valet rescriptū. qz alias p̄uilegiū esset inuti le si nō possit excipi p̄tra eū in vim dilatorie. Inn. Composit. et Ab. in. c. cū ordinē. de rescrip.

¶ Rescriptū impetratū ad vices alicuius gerenti an extendat ad p̄ncipalē. vide. j. vices.

¶ Rescriptū si est suspectū de falsitate cōsulat p̄ncip̄s et vtens retineat et caute custodiat et mittat p̄ncipi si hoc mander. de crimi. fal. sup. eo. de rescrip. c. ij. in. fi. de resti. cāz que. ij. in. fi. si tñ de falsitate n̄la sit suspitio sed de tenore vt qz omnino ē p̄tra iua scriptū statim abijciēdū est. xxv. q. ij. rescripta. C. de p̄ci. impa. offe. l. rescripta. et de manu tenentis euellenduz. C. de sacri. paga. l. iij. nisi dicat in re-

scripto nō obstante tali iure. de rescrip. c. nonnulli de eta. et quali. eam te. si tñ nō est exp̄sso contra ius sed p̄ter ius expectanda ē secūda iussio. vt. c. si qñ de rescrip. si aut rescriptū sit contra cōsuetudinem debet consuetudo seruari nisi p̄ncip̄s exprimat qz p̄suetudine nō obstāte valeat rescriptū. vidē hoc no. p̄ hosti. in. c. pastoralis. de fi. instru.

¶ Per rescriptū apostolicū de puidendo alicui de canonicatu et p̄benda an est affecta p̄benda vacās vide. §. p̄benda. x. p̄ mandatū.

Reservatio

¶ Reservatio an sufficiat sine decreto. vide glo. et doc. in. c. si eo tpe. de rescrip. li. vi. Ab. in. c. ecclesia ij. vt lite pen. vbi no. qz negotio aduocato ad curiā nō valet quicqd sit p̄ inferiorē. et vide circa hoc no. p̄ Inn. in. c. cū. Ab. de cōsti.

Residere

¶ Ad faciendū residentiam in bñficio nō requirit necessario citato generalis iudicialis nec etiā requirit sententia p̄uata cōtra nolentē residere s̄ sufficit spoliatio facti. facit ex. i. c. ex tue. d. cleri. nō resti. Ab. in. c. puenit. ij. de apel.

¶ Contra clericos nō residentes qualiter p̄cedat vide plene p̄ doc. signanter p̄ Ab. in. c. si. §. porro. vt lite. nō contes.

¶ Ad residentia p̄sonalē nō artat clericus in bñficio simplici s̄ p̄t vicariū in diuinis et alijs cōstituere. vt no. Jo. cal. d. p̄ben. sup. inordinata. si tñ ecclia ē curata requirit p̄sonalis residētia in ordine seu in diuinis que p̄m̄et ad ordinē sacerdotalē. in alijs tñ que sunt iurisditiōis vel regiminis q̄ nō proprie spectat ad ordinē pōt clericus curā parochialē habens p̄ vicariū tpalem deseruire. vt no. in. c. qz nō nulli. de cleri. nō resti. vicarium aut p̄petuū nō nisi ep̄s vel etiā alius inferior causaliter tñ nō pōt cōstituere. plene p̄ Lapū sua alle. v. et ibi. Anto. vide §. rector. et vide. §. bñficiū secundū.

¶ Residentia p̄sonalē vel p̄cisaz an requirat canonicatus. vide Anto. de butrio. in. c. cu; nostris. de cōces. p̄ben. ad fi. et Lapū sua alle. xxxvi. et vide. §. clericus nō residens.

¶ Clericū residere nō est amare assumendū sed benigne. vide. j. verbū residere.

¶ Familiares pape seu cardinalis vel ep̄i seu capitiuli an dicant residere. vide. §. familiares pape.

¶ Residere intelligunt in bñficio hi qui alias erāt residentes et p̄ infirmitatē impediunt residere ad p̄cipiendā p̄bendā. Itē et hi qui alias erant defuiētes et p̄ infirmitatē impediunt seruire quo ad p̄cipiendū distributōes. sic intelligit. c. vnicū. d. cleri. nō resti. li. vi. vt refert Jo. an. in. c. ad audientia. d. cleri. nō resti. in fi.

¶ Si dispensat cū aliquo circa pluralitatē bñficiorum pōt in alio eoz p̄ aliū deseruire. vide. §. disp̄satio. x. vbi dispensat.

¶ Conferēs bñficiū ei q̄ nō valet in eo residere alia tñ est sufficēs p̄sona dz p̄uiri ea vice potestate cōferendi illud bñficiū. est cōclusio Ab. cōtra Anto.

in. c. qz nonnulli. de cleri. non resl.

¶ Non residens a quo plato potest destitui. Item si platus non vult dare licentiam clerico ad studium vel ex alia honesta causa quod erit remedium. vide. s. beneficium. x. hñs pñtem. cum. se.

¶ Propter necessitatem subito concurrentem potest clericus se absentare a beneficio etiam sine superioris licentia. nam plerumque ipse seu locus non patitur licentiam petere. vt. l. j. ff. de exerci. z. l. tutor qui reprobatus. ff. de adm. tu. no. Abb. in. c. relatus. de cleri. non resl. vide. s. beneficium. x. beneficiatus.

¶ Contra clericum petentem fructus beneficii an potest opponi quod non residet in eo. vide. s. beneficius. x. contra clericum.

¶ Quot modis habeat ecclesia pro derelicta ex non residentia. vide. s. beneficium seu ecclesia.

¶ A residentia in ecclesia vel beneficio licet excuset infirmus. vt in. c. ad audientiam. de cleri. non resl. habz. vtz in eo qui solitus erat residere et impeditur ratione infirmitatis dñtarat. s. si alius non residebat nec erat solus infirmus diuinis licet nunc infirmus non habebit fructus in absentia quia infirmitas non prestat ei causam non residendi. ar. ff. de statu. libe. l. iij. s. Stichus. z. quod non. In. in. c. ex transmissa. d. prescri. no. Abb. in. c. all. ad audientiam. ij. colu. z. in. c. j. d. cleri. egro. ij. co.

¶ Residentia requiritur beneficia etiam simplicia de iure cui nec sufficit deseruire per alium vt apertissime probat tex. c. pe. de de. non resl. quod vtz nisi legitima causa excuset. vt. c. puenit. de appell. vide. s. beneficium curatum hñs. cu. x. se.

¶ Non residere potest licite beneficiarius cum licentia prelati. vide. s. licentia.

¶ Residentia requiritur de iure cui omnia beneficia que dantur in titulum siue sint vicarie etiam modice estimatio nis. vt. xx. solidorum. si tñ talia beneficia non dantur in titulum s. in stipendium vt si alicui pauperi datur possessio ecclesie ad vitam vel precario. xvj. q. j. possessiones. isti si tenent ad residentiam. facit. c. conquerente. de cleri. non resl. z. c. ex pte. de offi. vica. z. c. puenit. d. appell. no. Abb. in. c. si. d. de. non resl. j. colu. vide. s. beneficium. x. omne beneficium.

¶ Residere si compellitur clericus in beneficio in casibus sequentibus. Primo quia beneficium est annexum dignitati vel prebende. vt. c. extirpande. s. q. vero de prebende. Secundo ratione occupationis officii ecclesiastici ideo episcopus habet vicarios. de offi. Archi. c. j. Tercio ratione consuetudinis vel constitutionis beneficii vt quia canonici sunt pauperes et non possunt de prebendis sustentari. d. pñ. cu. oēs. d. cleri. si resi. cu. dilectus. z. c. ad audientiam. z. c. pe. Quarto ratione dispensationis. d. fil. pñby. p. posuit. de cleri. non resl. cu. ad hoc. ex causa tñ necessitatis vel utilitatis ecclesie concessa. vt. c. exposuisti. de prebende. Quinto ratione loci remotioris. de ecclis. edifi. c. ad audientiam. Sexto ratione religionis. c. de monachis de prebende. z. c. consultationibus. de dona.

Septimo ratione diuerse nationis. c. qñ. de of. archi. Octauo ratione predicationis. c. inter cetera. de offi. ordi. de statu mona. c. q. dei. Nonno ratione debilitatis vel infirmitatis. d. de. egro. p. totum. Decimo ratione peregrinationis terre sancte. d. voto. c. si. z. sic

potest intelligi. de appell. puenit. xj. ratione absentie probabiliter puta studium de licentia prelati. de cleri. non resl. relatus. xij. ratione augmentacionis diuini cultus. vij. q. j. illud. z. c. nihil. z. iste casus regulam obtinet generale de quod de offi. vica. c. clericos. vt. no. hosti. z. Jo. an. post eum in alle. c. extirpande. s. q. vero. de prebende. z. ibi Abb. in repetitione. vij. colu.

¶ An si clericus non resideat requiratur monitio vel ipso facto sit priuatus. vide. s. pena ubi apponitur negatiua.

¶ Ex non residentia personalis in beneficio curato per se principaliter existere etiam nullo hominis misterio infuente te ltiima absentie causa descente iuris priuano resultat. nec per hominum antiquorum inducit correctio. est prima conclusio Abb. in. c. extirpande. s. q. vero in sua repetitio. z. est per omnem sententiam. glo. z. doc. ibi.

¶ Quod requiritur seu admonitio a conditoribus canonum exquisita tanquam pambula ad spoliationem propter non residentiam in ecclesiis curatis non est per se substantificata ipsius priuationis sed solum exquiratur ubi causa absentie non est nota. z. iste est nouus intellectus ad iura requiruntur monitionem.

¶ Quod cōis Innocentij ceterorumque theozica doctorum inter penam negatiue et affirmatiue concepiam distinguens vt in primo non in secundo casu ad penam committendam exigatur admonitio minime sit vitare difficultatem quod minus constitutio liget omnino occultum quod ad deum huiusmodi ad foris contentiosum nunquam locum sibi vindicare queat. Alias conclusiones Abb. dicte repetitionis. s. q. vero. vide. s. beneficium. x. non solum.

Resistere

¶ Resistit an et quando potest iudici iniuste precedenti. videtur s. iudex.

¶ Resistendo quis iudici iuste precedenti debet puniri nam omnis contumacia aduersus preiudicem capite punienda est. ff. de re mili. l. omne delictum. s. j. facit. c. grauē. z. quod ibi no. de excess. pla.

Res

¶ Res desinit esse integra in extraiudicialibus quando attingunt substantialem ipsius negotij. secus si solummodo sunt expleta aliqua preiudicia ad solennitatem actus. no. In. in. c. in causis. de elec. z. no. in de. si. de pecu.

¶ Res si non stat potest peti estimatio. vide. s. estimatio rei amisse.

¶ Res amisse an et quando prebent per iuramentum. vide. s. iuramentum super rebus amissis. cu. x. se.

¶ Rei preiudicium videtur idem cum ipsa re. vide. s. preiudicium.

¶ Res vel sententia inter alios acta an alijs preiudicet. vide. j. sententia vel res.

Restitutionem

¶ Restitutorum in integrum potest petere hospitalia et alia loca religiosa sicut et alie ecclesie. vt. l. oia priuilegia. C. de sacrosanc. ec. z. ibi Bar. In. an. in. c. ij. d. in inte. resti. li. vj. Abb. in. c. ex lris. de consue.

¶ Restitutio in integrum an potest peti coram delegato principis. vide. s. iudex delegatus principis.

¶ Restitutionem si petat ecclesia vel minor debet quod

tuor pbare. que vide. s. ecclesia petens.

¶ Restitutōz i integrū an pōt petere ciuitas castz vel villa. vel collegiū. vide. s. ciuitas fungit.

¶ Restitutio in integrū eccleie facta laic⁹ etiā q⁹ secū cōtraxit pariter psequit^r restitutōez. z sicut res red dif eccleie sic z pciū dz reddi laico cū sumptib⁹ z laborib⁹ q⁹ psonaliter sustinuit. nec ante tenet laicus eccleie reddere nisi prius satisfiat sibi de p⁹cio z sumptib⁹ z laborib⁹. vt in. c. j. eo. ti. z ibi Znno. facit qd le. z no. in sū in. l. in fundo. z in. l. sumpt⁹. ff. de rei ven. z vide. s. ecclesia. q⁹ p in integrū restitutōez.

¶ Restitutio pōt peti ptra sniam nullā vigore cui⁹ quis spoliā. vide. j. spoliat⁹ vigore.

¶ Restitutōez petenti obstat exceptio excoīcatōis si venit vt actor. no. glo. z doct. in. c. ex insinuatōe de p⁹cu. idē glo. in. c. in noie dñi. xxiij. di. z in. c. dilect⁹. de rescri. z. c. cū nris. de cōcel. pben. s. si excoīcatus venit vt reus. vt qz post missionē ex pmo de creto ppter cōtumaciā peti restitutōez possessio nis offerendo cām. de stando iuri debet audiri. vt c. qm. s. in alijs. vt lite nō cōtel. Itē petenti restitu tione ob. pactū de nō agendo vel de nō petendo restitutōez. no. Znno. in. c. sup hoc. de renū. z dñi de rota. decisio. cccxiij. Itē obstat exceptio rei iudicate sup p⁹rietate illi⁹ rei. vt no. in. c. si. de ordi. cogni. Itē obstat titulus. vt no. glo. z Ab. in alle. c. ex insinuatōe. vide. j. titulus.

¶ Restitutōez petens an debet pbare titulum sue possessionis. vide. j. titulū.

¶ Restitutōez petere nō valenti quadriennij t⁹pis nō currit pscriptio. vide. j. timor.

¶ Restitutio in integrū an pōt sit intentari cū actione rescissoria. vide. s. actio rescissoria.

¶ Restitutōis in integrū petitio cōtra sniaz suspē dit regulariter executōez snie vsq⁹ in euētū cause restitutōis. sed fallit si cōtra petentē restitutōz ē psumptio malicie q⁹ cā differendi executionē hāc peti. quo casu sit executio pstita tñ cautōe de restituē do rez. s. petens restitutōz obtinebit in cā. ē casus singularis in. c. suscitata. de in inte. resti. qd vcz ē si executio sententie ē reuocabilis. secus qñ reuocari nō potest. vt ibi no. Ab.

¶ Restitutōe in integrū pcurator nō pōt petere sine speciali mandato habentes tñ legitimā admī nistrationē pōt sine speciali mandato restitutōe petere. no. Znno. z Ab. in. c. suscitata. de in integ. resti. vide. s. pcurator simplex. cū se.

¶ Ad restitutōz petendā cōtra interlocutoriā que nō ptingit pncipale negociū. vtputa sup dilatoria exceptione requirit^r speciale mandatū post lapsuz decennij. secus si interlocutoria cōtingit pncipale negociū vt qz fct sup alio pemptorio qz tūc suffi cit generale mandatuz. no. in. c. si. de apel. li. vi. et i cle. cū ad repulsionē. e. ti. est tñ notādū q⁹ sufficit speciale mandatū cōprehēsu sub generalitate verboz. vtputa constituo te pcuratorē meū. z do tibi mandatū transgrediendi z generaliter faciēdi oia que requirūt speciale mādātū. no. Bar. in. l. filius fa. ff. de donatio. no. in. l. si quis mihi bona. s. iuss⁹ ff. de acq. heredi. in his tñ in qb⁹ verit^r grauissimū

piudiciū dñi requirit^r p se speciale mandatū. vt singulariter p Ab. in. c. corā. de in integ. resti.

¶ Quadriennij p⁹scū ad petendā restitutionem si ecclesia fuerit lesa aduers⁹ pbatōz omittaz in eadē instātia a⁹ diffinitiuā sniam currit a tpe lapsi pemptorij. no. Znno. in. c. corā. de in inte. resti. s. si snia diffinitiuā fuit lata a⁹ quadriennij tunc si pbatio omittā in p⁹ima instātia nō pōt fieri in causa appellatōis vt qz dat⁹ fuit termin⁹ ad dilatorias pponē das q⁹ in cā appellatōis nō possunt pponi. vt. l. i. i. demū. C. de p⁹cu. z tūc quadriennij incipit currere a die lapsi termini. vt Ab. in. d. c. corā. si aut⁹ pbatō p⁹t fieri in causa appellationis z tūc si ecclesia peti restitutōe aduersus appellationē omittaz incipit q⁹ driennij currere a die qua sentētia transiit in re iudicatā. vt dñi de rota decis. clvj. si vero ecclesia peti restitutōz aduersus sententiā z tūc nō pdest cū talis restitutio reddat cāz in statu quo erat tpe sententie. no. Ab. plene in alle. c. corā.

¶ Restitutōe p⁹t ecclesia petere corā iudice ecclesiastico aduersus cōtractū initum cū laico. vide. s. ecclesia potest petere.

¶ Restitutōez p⁹t petere minor vel ecclesia etiā in lucro captādo. vide. s. minor. z. s. pscriptio statuta.

¶ Restitutōe p⁹t petere minor vel ecclesia pbādo lesionē quantūcūq⁹ interuenit decretū vel iuris solēmtas. vide. s. alienatio. s. quantūcūq⁹.

¶ Restitutio si petat^r aduersus lesionē cōtingentē ex cōtractu vt qz nō expediebat eccleie v⁹l minori rē vendere z tūc debet cōtract⁹ in totū rescindi. vt. c. cōstitut⁹. de in inte. resti. z. c. j. de re. ecd. nō alie. z l. patri. s. ex diuerso. ff. de mino. sed si lesio ptingit in p⁹cio dūtaxat nō debet peti restitutio cōtra p⁹tractū sed ptra suppletionem p⁹ciū. vt. l. i. si res extimat. ff. de iure doni. dat tñ actio emptori an velit supple re iussū p⁹ciuz an in totum recedere a cōtractu. no. Gui. z Bart. in. l. si quidē. C. de p⁹dijs decurio. li. x. nā restitutio nō debet plus asferre q⁹ abstulere lesio. vt. l. ab hostib⁹. ff. ex qbus cau. ma. de q⁹ vide Ab. in alle. c. constitutus.

¶ De restitutōe nō potest iudex ordinari⁹ nō hñs administrationē pncipaliter cognoscere. vide. s. iudex ordinarius.

¶ Restitutio semel denegata minori vel ecclesie nō debet iter cōcedi nisi ex noua causa. vt. c. si. de in inte. resti. Itē ecclesia q⁹ succubuit i causa restitutionis nō dz audiri ppter appellatōz. z sic cōtra sententiā denegationis ecclesia nō p⁹t petere restitutio nē. vt alle. c. si. z ibi plene p Ab.

¶ Restitutio in inte. dat^r eccleie sicut minori nō solū in cōtractib⁹ iudicialib⁹ sed etiā ptra pscriptōz. no. gl. in aucten. quas actōes. et apertius in auct. de eccle. titulis. s. p t⁹p⁹alib⁹. z glo. in. c. ij. xvi. q. iij. z Znno. in. c. j. de in inte. resti. z est ratio qz minori currit p⁹scptō. z tñ restituit. vt. l. vnica. C. si adū. vsu. z. l. si. C. in qui. cau. in inte. resti. nō ē necesse. idē dicendū in ecclesia q⁹ fungit iure minoris in resti tutionis materia. vt. c. j. z. c. auditis. de in integ. resti. z. c. j. z. ij. e. ti. li. vi. z cle. vnica. e. ti. hec est cōdusio Ab. c. j. de pscriptioib⁹. circa fi.

Restitutio nō dat̃ minozi nec ecclesie aduersus quadrienniu qđ dat̃ ad petēdā restitutōz ne pces-
sus sit infinitus. vt. c. j. z. ij. de in integ. resti. li. vj.
quod quadrienniu incipit currere a tpelesionis
s. cōpleta p̃scriptione qua ecclesia incepit ledi. ē m̃
norandū q̃ illud tps est a principio vñle qz nō cur-
rit p̃ ignoratē cū ignorans nō est negligēs. vt. c.
qz diuersitatē. de pces. pben. glo. in. c. quam sit. de
elec. li. vj. ē p̃clusio Ab. in. c. j. de p̃scrip. in fi.

Quādo lesio tangit ecclesiā habz locū restitutio
in integ. secus si psonas ecclesiarum vel eoz iura.
no. glo. in cle. j. de resti. in inte. Ab. in. c. inter mo-
nasteriū. de re iudi. iij. colū.

Restitutio in integ. nō p̃petit minozi decepto in
cōtracto qñ cōtract⁹ firmat̃ plegē municipalē vel
p̃suetudinariā. ē glo. no. in. l. arbitraria actio. ff. d
eo qui cer. lo. da. pmi. glo. ar. in. fi.

Ubi verisimile nō est minozi lesuz ppter ei⁹ sa-
gacitatē et industriā in publicis actibus approba-
tā restitutio nō concedit̃ nisi euidenter de lesione
plene p̃beť. vt est casus fm veruz intellectū. in. l. j.
C. q̃ z aduer. q̃s in inte. resti. qđ intellige in eadem
specie gestionis nō in diuersa. vt ibi no. p̃e. z Sa-
li. ex quib⁹ no. q̃ si doctor leguz omisit aliqd p̃ba-
re in cā sua licet sit minozi nō d̃z restitui qz fuit assū-
p̃t⁹ z approbat⁹ ad doctoratū z industriosus in p-
fessione illa z p̃fessio z desideriu suū inuicē discre-
pant. no. gl. C. de muner. p̃ri. l. p̃fessio. li. x. quod
dic vt no. p̃ Sali. in alle. l. j. C. q̃ z aduer. q̃s.

Restitutionē in integrū petere possunt pia loca
sicut ecclesie. vide. s. pia loca.

Restitutionē in integrū pōt petere minozi vel ec-
clesia in casu in quo competit sibi remediū de iure
cōmuni. vide. s. minozi vel ecclesia.

Restitutionē in integrū pōt iudex ex officio suo
concedere minozi z ex officio sibi cōsultare rōe pu-
blice vñlilitatis. no. Bar. in. l. iij. §. hoc aut̃ iudiciuz
ff. d̃ dam. infec. z eodē modo supior eo officio suo
pōt p̃sultare eccl̃ijs sibi subiectis maxie qñ rectores
eoz nō pnt indulgere restitutionē in inte. ecclesia tñ
hoc petente. z sic limita. no. p̃ Inn. in. c. ad nostrā
ij. de iureiuran. z. c. qm̃. vt lite nō cōtes. no. Ab. in
c. cū venissent. de insti. iij. colū.

Restitutiones in integrum p̃t p̃lat⁹ petere noie
ecclesie etiam si iurauit in cōtractu alienationis rei
ecclesie. vide. s. iuramentū. s. si p̃latus.

Restitutionē an z qñ possit minozi petere si leda-
tur. vide. s. minozi.

Restitutio in integz ex clausula generali si qua
mibi iusta cā tē. cedit ei q̃ facto aduersariū nō po-
tuit pducere testes. vide. j. testes. s. ps q̃ copia.

Restitutio in integrū licet nō dat̃ cōtra p̃prium
sacramentū sed absolutio tñ cōtra iuramentū tñ
ab alio p̃stū bñ dat̃ restitutio. ff. de iureiur. l. naz
postea. §. sed si minozi. xxv. annis. no. Inn. z lbo
sti. in. c. puenit. de iureiur.

Restitutōz in integrū p̃t petere p̃sona eccl̃iasti-
ca p̃ obligatōz quā cōtraxit p̃sonaliter si in conse-
quētiā ledať ecclesia. vide. s. p̃uilegiū si p̃iter.

In petēdā restitutōe aduer⁹ p̃batōz omisā nō

est necessariū p̃bare aliter lesionē. nā eo ipso appa-
ret de lesiōe qz ecclesia vel minozi omisit p̃batōz ne-
cessariā. vt. c. auditis. de resti. in inte. secus qñ alle-
gat̃ lesio in contractu vel aliter extra iudiciū quia
tunc oportet q̃ p̃beť lesio anteq̃z def̃ restituno. vt
no. in. c. cū ex l̃ris. de in inte. resti. z. l. in cause. ff. d̃
mino. Ab. in. all. c. auditi. z vide cū in. c. cū ex l̃ris.

Restituit̃ ecclesia aduersus cōtractū z aduersus
p̃scriptōez. vide. s. ecclesia restituit̃.

In materia restitutionis iura loquentia de mi-
noribus debent trahi ad ecclesias. ino. glo. z Ab.
in. c. auditis. de in inte. resti.

Restitui nō d̃z minozi vel ecclesia aduersus verā
p̃tumaciā cū sit delictū graue. vt. c. ij. d̃ ma. z obe.
z. l. nō p̃t. ff. de re iudi. secus em̃ qñ cōtumacia est
sine dolo. no. Ab. in. c. auditis. de in inte. resti.

Restitutōez in integz p̃t indifferēter ecclesia pete-
re qñ vult p̃bare illud sup quo nullas p̃batōes in-
duxerat. vt. c. auditis. z. c. corā. de in inte. resti. sed
si ecclesia petit restitutōez sup antiq̃s articulis in q̃-
bus facta fuit publicatio attestatiōnū tūc nō d̃z au-
diri qz timeť de subornatione testiū. ar. in. c. frater
nitatis. de testi. z. c. cōstitutis. e. ti. z. cle. ij. co. ti. est
em̃ in tali casu p̃sumptio doli p̃ ecclesiā. vt allega-
c. auditi. qđ limita vey nisi iudex diligēt̃ inq̃sitiōe
p̃missa reperiat qđ ecclesia omisit p̃batōz sui facilita-
te. vt excludat̃ p̃sumptio subornationis. p̃ b. l. mi-
nozi. xx. annis. ff. d̃ mino. no. Ab. in. all. c. auditis.

Restitui nō d̃z aduersus p̃scriptiōes iudiciales
ecclesia nec minozi vbi n̄ p̃scq̃t dānū pecuniariū seu si
p̃dit lucz. Ab. in. c. auditis. d̃ in inte. re. circa fi.

Restituit̃ in integrū p̃uat⁹ litigans cū ecclesia vel
minozi sic restituit̃ ecclesia vel minozi aduersus lesio-
nē tam in iudicialib⁹ q̃ in c̃iudicialib⁹. qđ est vey
qñ ecclesia vel minozi petit restitutōez sup facto anne-
xo z cōiuncto cū facto p̃uati z hoc p̃ qñdā cōsequē-
tiā. vt. c. j. d̃ in inte. re. z. l. qđ si minozi. de mino. s. si
factū ē diuīsz tūc n̄ restituit̃ p̃uat⁹. vt. l. cū minozi.
z. l. etiā. ff. d̃ mino. no. Ab. i. c. auditi. i fi. d̃ i inte. re.

Restitutio dat̃ aduersus interlocutoriā que p̃-
inet graue lesionē seu graue p̃iudiciū nō tñ contra
interlocutoriā leuis p̃iudiciū. no. Jo. an. z Officius
in. c. j. de in inte. resti. li. vj.

Restitutōez cōmunionis pōt petere iniuste ex-
cōicatus. vide. s. excōicatus iniuste.

Restitutionē exhibitionis sacramentoz potest
petere parochianus a clerico decimas petente. vi
de. s. decima si a clerico.

Ad restitutionē possessionis p̃sequendā sufficiat
p̃bare possessionē de p̃terito. vide. j. spoliatio. s.
apparet.

Restituere an pōt papa laicuz infamem sue fa-
me. vide. s. infamē laicū.

Restitutus laicus infamis p̃ imperatōzē pōt p̃-
moueri sine alia dispensatione ad clericatus. vide
s. infamis laicus.

Restituere potest fame subditū suū ciuitas non
recognoscēs supiorē. p̃cludit Ab. i. c. cū te ab. E. d̃
de re iudi. v. colū.

Conditio. l. querebat̃. C. vnde vi cōpetit rapto-

ri contra occupantē dolo malo rem raptam ab eo vacantē tñ. no. Inno. in alle. c. sepe. 7 ibi Ab.

¶ Ubi cōstitueris priorē possessorē iniuste amississe possessionē dabis citatio ptra scdm possessorē 7 fiet sibi restitutio etiā nō pbata spoliatioe. no. Inno. l. alle. c. sepe. alle. in ar. C. de agri. 7 cens. l. si coloni l. xj. 7 aucten. de māda. pn. §. q si delinquentes. 7. §. si p mittas 7. §. sed etiā suscipiētes. colla. iij. 7. iij. q. i. reintegranda. idē no. Inno. de cōces. pben. post electionē. vide Ab. in alle. c. sepe. pe. colū.

¶ Ecclesia etiā si p negligentia pdidit possessionē pōt eā recuperare p officiū iudicis fm lecturā notabile hosti. in. c. accedēs. j. vt lūe nō cōtesta. 7 ibi Ab. in alle. c. sepe.

¶ Violentiā passus an pōt agere simul cōtra scienter succedētē in viciū 7 cōtra spoliatorē. vid. §. possessio. §. violentiā passus.

¶ Restituere rē raptā an pdest raptoz ad penam euitandā. vide. §. pena. §. ad penā.

¶ Restituere pōt quis seipsuz 7 ppria auctoritate rem inuasam recuperare ex iudicis defectu. vide j. spoliatus si iudicis defectu 7c.

¶ Restitutio denegat spoliato si ex illa sequit̃ maximū scādālū in ecclesia dei. no. in. c. quippe. iij. q. vi. 7 doc. in. c. ad petitionē. de accu. Brez denegat qñ iudici videt̃ talis casus imminere q si fieret restitutio impediret iudiciuz 7 ita iusticia deperiret ne veritas posset detegi. iij. q. ij. quia. Jo. gundifalvus ipsalensis in tractatu de scismate. circa si.

¶ Restitutioē bñficiū petēs debet ad minus coloratū titulū ostendere. vt no. doc. in. c. in lris. 7 i. c. ex pre. d resti. spo. 7 Jo. de ymol. in de. j. de cā pos. 7 pprie. si tñ titul' ē null' cassatioe vel irritatioe iuri vel deficit ptās in cōferente nō sufficit talis titulus ad colorandū possessionē in bñficialib'. no. doc. si gnāter Abathe. 7 Anto. 7 Jo. cal. in. c. cū nostris. de cōces. pben. 7 vide. §. executor pape.

¶ Contra agentē vel petentē restitutōez licet obstat exceptio notorie pprietatis per. c. significasti. 7 c. porro. de diuoz. 7. c. cōstitut'. de fil. pby. 7 palia iura. 7 est decisio rote decisio. xix. xxi. lxj. habz verum tunc demū qñ de notorio defectu pprietatis cōstat p concessione partis vel p iuris dispositionē ex actis vel instrumētis pductis in cā vel p euidentiā facti cōstat de nō suo iure. no. Inno. in alle. c. si significasti. 7 Anto. in. c. in lris. de resti. spo. 7 Jo. d ymol. in de. j. de cā pos. 7 pprie. idem no. Inno. in alle. c. cōstitut'. de fil. pby.

¶ Si aduersus petentē restitutionē opponat̃ defectus notorius pprietatis q fundat̃ ex facto transeunti qd est notorium alijs 7 nō iudici. iudex debet sup tali notorio pbatōes recipere. no. Inno. in. c. significasti. de diuoz. 7 Anto. in alle. c. in lris. 7 Jo. de ymol. in de. j. de cā pos. 7 pprie.

¶ Si cōtra petentē restitutōez bñficiū faciat ius cōmune 7 faciat p opponente siue agat de bñficio respectu tituli siue respectu pprietatis semp oportet agēti pbare titulū. no. Lapus 7 dominic' iii. c. cū qui. de co qui mitti. in posse. li. vi.

¶ Criminosus nō audit petens restitutionē bñfi-

cij si eius crimen notorie cōstat nō solū notorietate iuris vt pbatōes cōtra quas nihil obijci pōt sed etiā notorietate facti. no. plene Ab. in. c. si constituerit. 7 in. c. ad petitionē de accusa.

¶ Restitutio que dat̃ p interdicta q dant̃ p rebus sacris 7 religiosis an habet locuz nisi pbato titulo apparēte iusto. vide. §. interdicta.

¶ Restitutio male ablatorū debet fieri p eū qui tenet restituere fm cōsiliū 7 puidentiā epi. vide no. p Ab. in. c. cū sit de iude.

¶ Cōtra petentē restitutionē cōiugis nō pōt obijci de adulterio notorio vel p euidentiā rei vel p cōfessionē partis. vñ per testes nō pōt pbari ad impediendā restitutōez spoliati. 7 hoc ideo q spoliatio priuilegiata est. vt. c. si. de ordi. cog. Ab. in. c. dileximus. de adulterijs.

¶ Restituentes rē depositā deferenti aliqd signū dñi cuius est an satisfaciāt. vide. §. depositū.

¶ Restitutionē pōt qs petere in statu in quo p̃us erat in casu in quo nō p̃t causari possessio. 7 sic nō solū cū quis spoliat̃ possessionē vt quasi pōt agere ad restitutionē sed etiā cū mutat̃ status violent 7 iniuste pōt agere vt restituat̃ ad pristinū statū. no. Ab. in. c. querelā. de elec. facit. c. si. de resti. spo.

¶ Restitutionez petenti ob. exceptio notorietatis pprietatis. vt. c. ad decimas. de resti. spo. li. vi. 7. c. porro. 7. c. significasti. de diuoz. 7 ibi Ab. vide. j. §. restitutionē bñficiū.

¶ Restitutionē cōiugis petens an cōpellat̃ prestare cautionez si mulier de eius seuitia timeat. vide §. cautio. §. vir repellit. cū se. 7 an p̃t peti tal' restitutio corā ecclastico iudice. vid. c. ex cōstitūe. d resti. spo. vide. §. matrimonialis. vide. j. snia.

¶ Ad restitutionē cōsequendā an sufficit spoliato a principio possedisse. vide. j. spoliatio. §. ad cōsequendam.

¶ P̃redo 7 possessor malefidei spoliatus est restituendus nisi cōstet in iudicio eū esse p̃donē. qd ē notabile p limitatione. c. in lris. de resti. spo. facit. c. ad decimas. de resti. spo. 7 qd no. Inno. in. c. constitutus. de fil. pby. no. Ab. in alleg. c. i lris. 7 in. c. cū ecclia suttina. de cā pos. 7 pprie. v. colū.

¶ Restitutionē petenti nō ob. ius cōe in ptrariuz pbando tñ aliq ex quib' tollat̃ p̃sumptio vsurpationis. vide. §. possessio. §. vbi pbat.

¶ Restitutionē petens in beneficialib' an debeat ostēdere suā canonicā institutōē. vid. §. possessio §. agens possessorio.

¶ Restituere dz iudex spoliatū ex officio suo si immineat piculū aiarū. vide. j. spoliatus licet.

¶ Restitutionē bñficiū petentis satis est pbare ad restitutionē cōsequendā ipsaz spoliatioē. nec ar tat̃ ad pbandū aliquid de titulo. vt est casus in. c. accepta. de resti. spoli. 7 ibi Abb. in prin. 7 vide. §. possessionē. §. beneficiū licet.

¶ Restitutio rei licet nō debeat fieri cūz peccato tñ p̃do spoliatus restituendus est si nō cōstat euz esse p̃donē. 7 sic intelligit̃. c. in lris. de resti. spo. vñ pōt dicere q ad tēliberas edes habeo. vt. l. loci. §. cōpetit. ff. si ser. ven. no. Abb. in all. c. in lris. iij. colum.

¶ Restitutio petē in alijs q̄ bñficialib⁹ nō obstat exceptio defectus p̄prietatis notoria ex q̄ non fundat intentionē opponentis. nā quo ad istū liberas edes habet. vt. s. x. p̄ri. z. c. ad decimas. d. resti. spoli. z. c. j. de p̄scrip. li. vj. secus si cōstaret spoliatū esse p̄donē q̄ tunc nec in bñficialib⁹ debz restitui. vt no. in. c. qm̄. z. c. p̄stitut⁹. vt de fil. p̄iby. ne deē vitiosus ingressus. c. cum qui. de eo q̄ mitti. in pos. li. vj. pōt tñ iudex ex officio suo illud bñficiū rectori restituere vt celeriter obuiet piculo alarum vt. c. cō. si ur⁹. z. c. oblate. de appell. Ab. in. c. in litteris. de resti. spo. iij. colū. z. xij. colū.

¶ Restitutio cōiugis petēs debz fidē facere de titulo matrimoniali. vt. c. ex pte. z. c. ex transmissa. de resti. spoli. z. idē in interdicto de libero homine exhibēdo. habet cñ annexā cām p̄prietatis. vt dicitur. in. l. ij. §. quedā. ff. d. inter. interdicta xō d. lo cis sacris vel religiosis hñt annexā cām p̄prietatis hec aut nō cōtingunt ex alio nisi q̄ ista nō p̄fuit possideri sine titulo ideo ad iustificandā possessionem oportet p̄bare titulū. no. Anto. in. c. in lris. d. resti. spo. idē Jo. de ymol. in de. j. de cau. pos. z. p̄pri.

¶ Restitutio bñficij petēti etiā si ius cōe resistat vt q̄ petebat duo bñficia incōpānbilia vñ panebat defectū in etate respectu illi⁹ bñficij nō denegat restitutio etiā nō docto de titulo. vt est tex. in. c. ex insinuatione. de p̄cu. z. facit. c. referente. de p̄bē. nec qb. c. ad decimas. q̄ loquit qñ ius cōe fundat intētionē possidentis. nā sicut nō debet iudex spoliare iuris ordine nō fuato illū p̄tra quē facit ius cōe vt. c. licet ep̄s. d. p̄ben. li. vj. ita z. fortius non debz hoc posse p̄petere p̄inate p̄sone z. hoc ne deē materia spoliandi. possessorē. est conclusio Ab. in. c. in lris de resti. spoli. x. colū.

¶ Restitui p̄t q̄s auctate p̄pria in re vi vñ furto ab eo s̄strata. vide. j. spoliat⁹ q̄ rē suā. cū x. se.

¶ Restituenda non ē vxor marito si non p̄t secum morari absq̄ piculo p̄sone nec remedio cautionis pōt sufficienter p̄videri quinimo hec est sufficiēs cā remouēdi eā ab eo z. separandi matrimoniū q̄ ad thozū. z. idē in marito si vxor insidiatur ei⁹ vite vt. e. lras. de resti. spoli. Jo. an. in. c. j. de diuor. iudex tñ arbitrabit an est rāta se uicia vt nō possit p̄videri remedio cautionis. vt. c. de causis. de of. dele. et. l. j. ff. de iure deli. Abb. in alle. c. lras. ij. co.

¶ Restitutio pōt petere vir qui repulit vxorē a se agendo possessorio. nā eo ipso q̄ repetit eā z. nō vult redire videt virū spoliare. no. glo. in. c. lras. d. resti. spo. q̄ talis possessio in matrimoniali ē coniuncta p̄prietati n̄ abdicabili nuda volūtate. sapit ergo potius naturā p̄prietatis vt nō p̄dat saltē irrevocabiliter. vt ibi no. An. z. Ab. iij. colū. viō. s. pactū factū inter coniuges.

¶ Restitui an debeant ablata in guerra nō obstāte statuto ciuitatis q̄ nō restituant. vide. s. bellū. x. sedata.

¶ Restitutio hois liberi peni nō pōt. vide. s. possideri nō pōt homo liber.

¶ In illis que cōiter possideri nō p̄fuit nisi certa z. specifica cā p̄cedente nō hz locū restitutio nisi eorū

existentia saltē apparenter p̄bet vt in libero hoie q̄ possideri nō pōt. vt in. l. cū heredes. §. q̄uis. ff. de acqui. pos. ideo si peni illius restitutio op̄z q̄ p̄betur titulus cui⁹ vigore possideri pōt saltē apparenter. ē conclusio Ab. in. c. ex pte. d. resti. spo. xij. colū.

¶ Si aliqua sunt possibilia in se sed ius resistit in q̄busdā p̄sonis facultatē habendi z. possidendi. vt in heretico possidente tp̄alia z. in laico quo ad sp̄itualia istis nō dat restitutio nec possessorij q̄ ex q̄ possidere nō p̄fuit nō poterūt spoliari. no. gl. in alle. c. ex pte. z. glo. vij. di. q̄ iure. Ab. vbi. s.

¶ Laicus nō audit petens restitutōez decimaruz vel alioz iuriū sp̄ualū nō docto de titulo saltē colorato. est cñ talis possessio euidenter iniusta q̄ non causat possessionē. no. Inn. in. c. bone. ij. d. postu. pla. Ab. vbi. s. xij. colum.

¶ Licet ius resistat aliquib⁹ p̄sonis p̄tātē habēdi nō tñ possidēdi vt in muliere que nō p̄t habere res sibi donatas a viro. vt. c. si. de dona. inter vi. z. vx. pōt tñ mulier restitutōez petere. vt. l. j. §. de iur. ex quo no. q̄ nō solū ciuilis possessio causat possessionē sed etiā naturalis. Ab. vbi. s. xij. colū.

¶ Licet ius resistat aliq̄b⁹ p̄tātē habēdi noie p̄prio nō tñ alieno vt in seruo spoliato pōt restitutōez petere z. possessorio agere si spoliat⁹ absente dñio. ideo in religioso possidente noie Abbatis. vt. c. cū dilecta. z. de rescrip. z. c. ex pte de accusa. z. l. si longius de iudi. Ab. vbi. s. xij. colū.

¶ Si ius resistit p̄tātē habenti reuocabiliter datur ei restitutio inquantū vult cōsequi possessionē reuocabilē. vt in. c. referēre. de p̄ben. vbi restituit bñficiū habenti cōsile non vt p̄petuo teneat sed vt eligat vnū ex illis. Ab. vbi. s. xij. colū.

¶ Restitutio petens cōiugis seu sponse q̄d debeat p̄bare. vide no. z. plene p̄ Ab. in alle. c. ex pte. de resti. spo. xvij. colū. vsq̄ in fi.

¶ Reintegrande inducit nouū generale z. specificū remediū circa recuperatōez possessionis separatū z. distinctū ab alijs remedijs possessorijs contra quēlibet possidentē etiā nō vitiosum et etiam ignorātē. z. cōpetit ei qui pdidit possessionē ex iusta cā. iste est intellectus. cōis glo. in. c. cū ad sedē. de resti. spoli. z. glo. in. c. sepe. eo. ti. z. ibi Inn. et i. c. querelā. de elec. Boffre. in sūma eo. ti. §. sciendū Archi. in alle. canone reintegranda. lhost. in alle. c. cū ad sedem. Jo. cal. Anto. de butrio. Jo. delign. z. fere oēs ibi. Bart. in. l. si. C. de furtis. z. l. relinque. ff. de acq. pos. z. in. l. coloni. C. de agri. z. cō. si. li. xj. z. est ratio. nā cum difficilimū sit p̄bare dominij. vt no. in. l. cū res. C. d. p̄ba. durū esset q̄ cadenn a possessione sua maxime ecclesie vel clerico nō cōpeteret aliq̄d remediū possessorij cū forte trā fuerit res p̄ multas manus. est conclusio Abb. in alle. c. cū ad sedē. xvij. colū. z. no. q̄ non est necesse quod p̄dens possessionē p̄bet iniustam cām amissi onis q̄ p̄sumit ex eo q̄ quilibet p̄sumit diligēs in facto suo. c. sup hoc. de renun. z. nō p̄bat cōtrariū z. no. in. l. cū de in rē verso. ff. d. p̄batio. vt Ab. vbi s. Trē competit hoc remediū solū ecclesie vel clerico non laico. vt no. Ab. vbi. s. z. in. c. sepe. eo. ti.

lij. colū. z. vij. c. olū. no. p. Rapū sua allega. lij.

Cōditio. c. sepe. de resti. spo. compent ptra oēm
successorē singularē qui scienter rē viciōsam z in-
uasaz recipit. z ibi pcor. d. iudi. qz. w. si aut ignorat
receperit tūc puenit p ditione canonis reintegran-
da. dōc. in alle. c. sepe. Itē dispositio illius. c. habz
locū si tenens rē viciōsam tpe quo ptra cū agit scit
cā viciōsam vt ibi no. Ab. sciētia em pbat p plectu-
ras vt si inuasio notorie fuit facta. de postu. pla. c.
j. vel is qui successit erat p sanguine seu viciō iua-
foris. z idē in similib. idem si quis inuenit posses-
sionē vacantē z eā occupat vt pcludit Ab. in alle.
c. sepe. vij. colū. Item locū habet etia si p multas
man. res rapta ambulauerit. vt ibi no. Inno. Itē
raptor spoliato de re inuasa nō cōpetit cōditio h?
c. que solū cōpetit primo spoliato z in eius fauorē
principaliter fuit inductum z ppter periculū aiaz
vitandū vt ibi pcludit Abb. vij. colum. Itēz com-
petit hec conditō malefidei possessori nō tñ violen-
to. vt no. in. l. j. C. vnde vi. et Inno. in alleg. c.
sepe.

CRestituere tenet quis id qd habuit ex furto ra-
pina oppreſſione dolo vel calūnia. xiiij. q. v. c. ij. et
idem in omnibus casibus in quibus cōpetit repe-
ritio. z h etia hz locū in foro aie. nā vbi cūqz ius po-
ſitiuū habens pcurſus legis seu equitatis natural
disponit sup retentōe seu restitutōe faciēda seruā-
da est talis lex in foro pscientie. no. Ab. in. c. quia
pluriqz. de imu. eccle. ij. colum.

CRestituere nō tenet etiā i foro aie meretrix seu
mathematica id qd acqſierit dolo fraude vel per-
suasionib. nec p his cōpetit repetitio qz hincinde
versat turpitudine z porior est p ditione recipiens. ff.
de pdi. ob. tur. cau. l. vbi aut. h tenet Inno. z Jo.
an. in. c. qz pluriqz. d. imu. eccle. z sentit glo. xiiij. q.
v. in ſūma. z no. l. c. ex trāſmiſſa d. deci. z tales pos-
sunt elemosynā ex tali questu facere ex q fuit trans-
latū dominiū. vt ibi no. si tñ nō est meretrix palam
tenet ad restitutionē qz licet dominiū rex donata-
rum trāſſerit illā tñ filc. tāqz ablatoz iniuste ques-
ti illud pōt auferre p. l. l. luc. ff. de iure filci. no. l. x.
in. l. cū te. C. de pdi. ob. tur. cau. pcludit ergo Ab.
in alle. c. qz pluriqz q meretrix turpiter non recipit
donata vel pmissa z q de illis pōt ad libitū dispo-
nere. sec. in alijs mulierib. nō in meretricib. que
nec recipe possūt pmissa z tenet restituere recepta
cōsulit tñ meretrici publice vt eroget dando pau-
perib.

CRestituere tenet legatari. heredi qd sibi ex bñ-
ficio legi falcidie cōpetebat si heres ignorans soluē
do totū legatū errauit in facto nisi heres errauit i
iure vel si restator phibuit falcidiā vel si heres scē-
ter soluit integrū legatū. nā in his casib. nō cōpe-
tit repetitio als aut etiā in foro anime tenet lega-
tarius restituere ius suū heredi cūz sibi debeat de
iure canonico. p. c. raynuci. z raynald. de testa. et
ius canonicū quaten. disponit in foro pētioso nū
qz disponit cū pctō. vt. c. fi. d. pſcriptio. h tenet Bal.
in. l. cū qz. ff. d. iuri. z fac. igno. c. conclusio Anto. z
Ab. in alle. c. qz pluriqz. vi. colū.

CRestituere nō tenet in foro aie obligat. ciuilititer
tantū z nō naturaliter vt is q scripsit se debere cen-
tū spe future nūcratōis cū in veritate nihil accepit
nā liez ius ciuile post biēniū disponat artari ad sol-
uendū. vt in. l. in. ptractib. C. de nō nu. pe. z no. i
c. si caurio. d. fide instru. in foro tñ aie cū pstat d. ve-
ritate cessat. l. positiua fundata sup fictōne seu pſū-
ptione qz pſumptio cedit veritati. viij. di. veritate.
pcludit Inno. z Abb. post eū in allega. c. qz pluri-
qz. ix. colū.

CRestituere tenet in foro aie obtinēs iniustā sen-
tentiā z qcquid inde fuerit pſecur. nec iniuste p dē-
nat. tenet ad ipius p demnarōez cū nō inducat na-
turalē obligatōez nec extinguit si p. erat orta. iux-
ta no. in. l. iulian. ff. de pdi. inde. z no. Ab. in. c.
qd ad pſultatōez de re iudi. zc. si in foro pētioso
pſtaret p pſessionē q obtinuit sententiā de illi. iniu-
ſticia caſſaret ſnia illa in foro iudiciali. ex quo no.
q ptra pſumptōez iuri. z de iure admittit. p bano i
cōtrariū p pſessionē illi. i cui. vtilitatē ius induxit
illā pſumptionē. vt no. in aucten. ſiam necesse. C.
de dona. ante nup. no. Inno. in alle. c. qz pluriqz.
no. Ab. in. c. is qui fidē. de spon. vt ipe refert i all.
c. quia pluriqz.

CRestituere nō tenet etiā in foro aie pſcribēs rē
cū bona fide supueniente cōpleta pſpñōe cūz sciētia
rei aliene siue pſcripſerit cum titulo lucratiuo siue
oneroso. nā tutus est pſcriptione cū ius canonicum
approbet pſcriptōez z vult q pſcribēs ex sua pſcri-
ptione possit se defendere. nō est q dicendū q pec-
cat pſcribēs si nō restituit supueniente sciētia. si au-
tem nō peccat nō obligat ad restitutionē cū iuris
dispositio ex cā pōt rē vni. alteri dare. vt in. l. item
si xberatū. ff. de re iud. z no. in. c. q in eccliaz. de cō-
ſti. est pclusio. Ab. ptra Anto. in alle. c. qz pluriqz.
ix. colum.

CRestituere tenet filius. etiā i foro pētioso pecu-
niā quā sibi creditor mutuauit nō obſtāte exceptō-
ne macedoniani si creditor si fuit i culpa mutuādo
vt si credidit aliquē patrēſa. nō vana simplicitate
decept. nec iur. ignorātia. ſ qz publice paterſa. re-
putabat z ita se habebat in pſhendo. vt. l. ij. ff. ad
mace. Itē cessat auctas ſenatuscōſul. quēz qz mu-
tuauit pecuniā filius. ad necessarios ſup. qz pā-
tris pietas si recuſaret. vt. l. macedonia. C. ad ma-
ce. z idē in alijs casib. in quib. cessat culpa credito-
ris. vt no. Bar. i extrauagā. ad repmēdā. est pclu-
ſio Ab. p. Inno. i all. c. qz pluriqz. xij. colū.

CRestituere nō tenet filius. etiā i foro aie qd mu-
tuo accepit a creditore q fuit i culpa. qz tē exceptio
macedoniani cōpetit z suū opat effectū. tñ potuit
l. ex cā iusta z honesta efficacī actōis naturalis et
ciuilis tollere z in effectū creditore priuare debito
suo sicut facit in vsucapiōe. z similib. vt no. in. c.
q in ecclie. de pſti. z hoc videt de mēte Bar. in alle.
extraua. ad reprimendā. dicēns q denūciatio euā-
gelica nō habet locū ptra filius. ratiōe naturalis
obligatōis qz efficacīa illius est illeſa ppter aucto-
ritatē legis ex iusta z honesta causa disponētis.
nec etiam tenetur restituere pauperibus. nam si

peccaret retinendo pecuniā haberet p̄tra ed locum denūciatio euāgelica. vt. c. nouit. de iudi. 7 doctores in. c. si. de solutio. ex quo inferi q̄ mlier q̄ iuuatur velleiano in foro iudiciali nō tenet ad soluēdū in foro penitēciali nec pōt ecclesie denūciare. est tñ norandū q̄ cū hodie saltez inter christianos nō solet sequi mors parentū ex mutuo facto filiūssa. debeat cessare senatuscōsultū qz cessante causa d3 cessare p̄stitutio. xvi. q. i. generaliter. 7 sic vtroqz foro obligat ad restitutōez. p̄cludit Abbas post Inno. in alle. c. quia pleriqz. xiiij. colum.

¶ Restituere tenet in foro anime is a quo res vocari pōt penita restitutōe in inte. iure speciali vel generali s̄tis q̄ petit ē lesus malicia p̄hēd vel qz cōtract⁹ est nullus. idē si dolo decipit vēditōr empro rē ignorantē 7 cōtra. vel si re ip̄a vel ex proposito q̄s est deceptus vt exēplificat Ab. in alle. c. qz pleriqz. ix. q. 5 si p̄tract⁹ est nullus defectu solennitatis cū nō interuenit dol⁹ nec malicia p̄tis licite q̄s detinet in foro aie cū habuit fundamētū naturale. facit qd̄ no. Inno. in. c. q̄ s̄c. de electio. 7 Ab. vbi. 5.

¶ Restituere nō tenet is etiā in foro aie q̄ imoderate aliqd̄ vltra debitū extraxit seu lucrat ex licito exercitio itaqz nō h3 iurisdictionē puniēdi vt qz est aduocat⁹ vel medic⁹ vel cursor vel licitaz negociationē exercens quicqd̄ vltra licitū fuit lucratus ex quo sine dolo malo illō habuit vt. c. nō sine. xiiij. q. v. nisi in tantū esset imoderate exactus q̄ iudex ex officio suo ad illud restituendū cogat exigentes qz tñc in foro p̄niali tenet restituere v̄l in elemosynā largiri vt dictū est. 5. de meretrice. vt. c. q̄ habetis iūcto. c. nō sane. xiiij. q. v.

¶ Restituere tenet indebite exacta is q̄ h3 officiū cū iurisdicōe ex quo posset p̄mere aliquē vel vltra debitū aliqd̄ exigere p. c. nō sane. in p̄n. 7. c. sancim⁹. j. q. viij. 7. C. q̄ mer⁹ causa. l. pe. 7 finali.

¶ Restituere tenet in foro aie is q̄ illicitas negociatōes exercet vel alias iniuste acq̄rēs sine calūniā alicui facta nā tenet q̄cqd̄ taliter fuit lucrat⁹ in pauperes vel in alios p̄ios vsus erogare. arg. xviij. q. iij. si q̄s p̄tumax. d̄ voto. c. magni. 7. c. qd̄ sup̄ his. Ab. in alle. c. qz pleriqz. xviij. colū.

¶ Restituere tenet medic⁹ infirmo in vtroqz foro ex officio iudicis id qd̄ sibi datū est vltra debitū cū nō videat datū ex mera liberalitate. 5. p̄pter timorē vire p̄dende 7 p̄pter sanitatē recupandā 7 sic videt posse repeti p. l. si medic⁹. ff. de varijs 7 extraordin. cogni. no. Inno. 7 Ab. post cū in alle. c. quia pleriqz.

¶ Restituere tenet in vtroqz foro is q̄ lucrat ad lūdū p̄hibiti p. l. cōm seu municipalē. idē si lucrat ab eo q̄ nō habebat plenā admistratōem pecunie vt a filiofa. seruo vel monacho. idē si fuit lucratus cū falsis taxillis. in q̄ casu pōt ludēs puniri d̄ furto vel saltem extra ordinē coerceri. ar. l. falsus. ff. de fur. 7 vide plene d̄ hac materia p̄ Ab. in. c. derici. d̄ vi. 7 ho. de. 7 glo. i. c. eps. xxxv. di. Bal. sup̄ rubrica. de p̄di. ob tur. cāz. vbi ponit dictos casus. vt refert Ab. in. d. c. qz pleriqz. xviij. colum.

¶ Restituere tenet in foro aie is q̄ lucrat ad taxil-

los siue fiat recreatōis cā vel nō siue sit modicū lucrū v̄l imoderatū siue sit attract⁹ vel attrahat. naz omne tale lucrū s̄biacet restitutōi. sicut dictū est d̄ meretrice cū nō excuset ludentē a peccato. est p̄dusio Anto. d̄ burrio. in alle. c. qz pleriqz. vt ibi refert Abb. q. xi.

¶ Restituere tenet hypocrita bona q̄ s̄b noīe boni xp̄iani extorsit eo qz p̄ fraudē illa acq̄sivit. vt. c. si. xiiij. q. v. 7 nō solū tenent ad eoz restitutōem in foro p̄niali s̄ etiā in foro p̄tēioso qz talia bona nō sūt sua s̄ ecclie vniuersal̄ s̄c cetera bona ecclesiasticā. ar. xij. q. ij. vidētes 7 in. c. requisiti de testa. q̄a videt data dei cōtēplatione 7 de fuit cā p̄xima 7 imediata ip̄i lucri. ar. eoz q̄ no. Bar. in. l. 5 si plures. 5. in arrogato. ff. de vulga. 7 pupil. substi. et talis restitutō nō d3 fieri ei q̄ dedit qz iā ille p̄secut⁹ est mercedē a deo. ar. in. c. ex trāsmissa de deci. sed debet restitui deo in elemosynā. est p̄clusio Ab. p̄ Inno. 7 Anto. in. alle. c. qz pleriqz. q. xiiij.

¶ Restituere nō tenet q̄s i foro aie rē cū pena dupli vel q̄drupli s̄ satis est satisfacere in p̄ma s̄stantia rei. vide. 5. heres institut⁹ in re certa.

Reuelare

¶ Reuelare an q̄s tenet delictū qd̄ scit esse cōmittendū. vide. 5. scientia.

¶ Reuelas secretū capli seu p̄sili qd̄ iurauit tenere s̄b silentio est falsus. qz mentit⁹ vt p̄iur⁹ iō nō cre dit sibi. vt no. 30. an. in. c. lras de p̄sump. 7 Bal. l. nullū. C. de testi.

Reuocatio

¶ Reuocare pōt iudex suā sniaz interlocutoriaz siue p̄cernat ordinatōem iudiciū vt i. l. diē p̄ferre. ff. de arbi. siue p̄cernat decisōnē cāe vt. c. cū cessante de apel. 7. l. qd̄ iussit. ff. de re iudi. fallit. in. ix. castibus. no. p̄ Ab. in. c. cū cessante d̄ apel. vbi vide.

¶ Reuocare pōt iudex suā interlocutoriaz officio suo vsqz ad diffinitiuā qz tāto tpe durat ei⁹ iurisdicō in p̄ncipali 7 vsqz ad decēniū ad p̄l lese petitiōnē. vt no. glo. in. c. cū cessante 7 Bar. in. l. q̄ iussit. ff. de re iudi. 5 si interlocutoria fuit lata sine cause cognitōe poterit eodē mō reuocari. vt in. c. j. d̄ re. iu. 5 si cū cause cognitōne tñc cā cognita reuocat⁹ vt vult Inno. in. c. q̄relā de elec. 7 Bar. i. d. l. q̄ iussit. Ab. in. all. c. cū cessante circa si. 7 an 7 qñ pōt iudex sniaz seu errorē suū reuocare vide plene 7 nō tabiliter p̄ Ab. in. c. qualiter 7 qñ. j. d̄ accusa. 7 vbi 5. iudicis delegati.

¶ Reuocare an pōt iudex dilationē q̄ dedit sine s̄cē cognitōe vel sine ea p̄tib⁹ p̄sentientib⁹ v̄l nō. videt plene p̄ Ab. in. c. significāte. de apel.

¶ Reuocari pōt p̄cessus ordine iur̄ omisso fact⁹ etiā p̄te nō citata. vide. 5. iudex. si ex arrupto. cum ver. scqn.

¶ Reuocat institoz tñc qñ dñs publice p̄scribit vt null⁹ habeat euz deinceps p̄ institore. vt. l. 5 si pupill⁹. 5. p̄scribere. ff. de insti. 7 q̄s dicat p̄prie institoz seu exercitor. no. Inno. in. c. q̄ quibusdā. de si. de ius. Ab. in. c. ex p̄te. de rescriptis.

¶ Reuocari an pōt pās data p promissarijs re integra. Anto. z Ab. i. c. in causis. d. elec. ix. colum.

¶ Reuocatio antēptatoz an z qñ habeat locū. vid. s. attemptata.

¶ Reuocatio pcuratorl post pclusionē non valet vide. s. pcuratorl reuocatio.

¶ Reuocare pōt supior ad se cām coram inferiore pendentē. vide. s. pñceps reuocādo.

¶ Reuocare pōt qñ pñessionē suā. vide. s. pñessio nem ppriā.

¶ Reuocare an z qñ pōt qñ errorē suū. vide nota bilitē z plene p Ab. in. c. si. de pñessis. xij. colū. v. qñ in si.

¶ Reuocare l3 qñ pōt pñessionē suā z admittit ad pbādū ptrariū. vt. l. error. C. de iur. z fac. ignorātia. tñ pñ instrumētū qñ pduxit i iudicio si admittitur qñ pñ est pbatō pñ instrumētū qñ pñ pñessionē. no. Inno. in. c. cū olim. de censu. circa si.

¶ Reuocare pōt qñ factū suū si nōdū est pñectum nec alteri est ius qñ sitū z si res sit integra. l. si qñ iurādū. C. d. reb' credi. z iureiurā. vide Bar. in. l. reb'. ff. rex amo. z de h. Bal. in alle. l. si qñ. z vide Inno. in. c. nosti. de electio.

¶ Reuocare pōt successor i dignitate male alienata p pñecessorē. vide. j. successor in dignitate. idēz pōt caplin facere. vide ibi z. x. se.

Reus

¶ Re' vel actor si pducit potēte ad intcedendū corā iudice pñt cām. vide. s. met'. x. si ps.

¶ Re' est absoluēdo actore nō pbate z qñ remedia cōpetūt reo pñt actore pñtūacem. vide. s. actore nō pbante.

¶ Reo pñtūace existente qualiter pñcedat pñt eū vide. s. remedia que cōpetūt. z vide. s. pñtūax. x. qualiter.

¶ Re' si pbat de iure suo sup libello actoris est pñ eo pñunciādū etiāz si h nō petierit. vide. s. possessor qui pñuenit.

¶ Cōueniri pñt sibi a tertio sup iure sibi cōdōis qñ infest corā dñm nō mutare. vt. c. cū sup de re iudi. z. c. cū inter. z. c. auditis de pñscrip. z ibi Inno. z in c. inter qñtuor. de maio. z obe. z no. qñ defensio nō plus pñinet ad dñm qñ ad vasallos sñ plene z equaliter ad vtrūqñ. vt. l. pñcipalr. ff. de lib. cā. h idē tenet Ab. in. c. cū sup. de re iudi.

¶ Re' suscipiēs libellū in reuendicatōe etiā si litē pñtestet z cām pñeqñ nō videt se liti offerre. vt teneatur si nō repit possidere ideo dñz absolui qñ pñstat eū nō possidere z illi actori intēdōz nō esse ineptrā qñ singulariter dicit rex. in. c. examinata. de iu. qñ singularit' no. pñ limitatōe legis is qñ se obrulit. ff. de re iur. qñ tex. intelligit qñ interrogat an possideret rñdet qñ sic. sec' si simpliciter cepit libellū z lis pñtestata est. vt est tex. in. d. c. examinata. de qñ Bar. facit magnū festū. in. l. si a te. s. si qñ. ff. de excep. rei iudi. dñcēs qñ ille tex. ē scribēdo lris aureis. ex qñbus no. qñ semp dñz seq' absolutio qñcūqñ z in qñcūqñ pñt iudiciū pñstat dñ inepitudine libelli. h idē no. De. d. ancha. z Jo. de imol. in. c. cū dilecti. de emp. z vñ.

qñ dñcūt qñ etiā post sniam pōt opponi dñ inepitudine libelli. qñ limitat ibi Ab. qñ inepitudo pñcernit ipas sniam qñ est notandū.

¶ Re' futur' pōt agere anteqñ pñueniat. vide. s. forum. rei.

¶ Re' pñt quē sit missio in possessionē an pñtādo cautionem illam recuperet. vide. s. possessio. x. si sit missio.

Rex regnum

¶ Regis si deficiat ipa successio qñ non repit aliqñ successor de domo regali qñ sit faciendum. vide. j. successio.

¶ Rex seu impator pōt quilibet dici dñ domo sua. vt. c. duo sūt noia. xiiij. q. iij. z vid fabulā. Jo. an. in. c. venerabilē. de electio. z ibi Ab. xij. colū.

¶ Regis fili' si impubes remāsit post mortē patrī iurisditōez pñtūorē exercebit ad instar furiosl seu mētecapti. vt. c. grādi. de suplen. neg. pla. li. vj. z i. l. si. C. de cura. furi. sñ post pubertatē ipse fili' exercebit ea qñ sunt iurisditōis qñ rex dādo filio regnāz z eū in heredē trāsmittēdo videt dare iurisditōez minori vt est tex. in. c. cū vicesimuz. de offi. dele. li. vj. alia autē qñ nō sūt iurisditōis sñ pñcernūt admistractionē regni dñz exercere cum auctate sui curatoris. no. Bar. in. l. qñā pñsulebāt. de re iudi. z Ab. i. alle. c. cū vicesimū. idēz vult sentire Oldra. suo pñsilio. liij. quē lanus vide.

¶ Regi nō sñiūnt clerici etiā si tpalia habeāt ab eo. vide. s. clerici z si hñt.

¶ Rex tenet pñsteri epō pñzie parochie z tenet de cimas soluere tā pñsonales qñ pñdiales. no. gl. z doc. in. c. oēs pñcipes. de maio. z obe.

¶ Rex vbi est ibi est curia z cōis patria. vid. s. papa vbi est.

¶ Rex vn' dñz regnū regere ne vnitas diuidat. vt. de. s. par.

¶ Rex l3 yngat. vt in. c. vno. de sacra. vñctōe. non tñ recipit pñtēz sup iurib' ecclīastid nec recipit ordinē ecclīastid sñ laicoz nūero pñtinet. vt. c. tua. j. dñ deci. idē nec dñ spūalib' nec etiā dñ tpalib' etiā si cōmodum ecclīe respiciat pñt se intromutere. vt ibi no. glo. z Ab. post eā.

¶ Rex succedit i regnū pñt successiōē z nō pñ electiōē. vide. j. successio. x. in regno.

¶ Rex sol' pōt imponere vectigal seu pedagiū. vt. de. j. vectigal.

¶ Rex bohemic fuit olim dux z tñ nō hñ nisi vnū epm pragen. vñ pōt dici rex sine regno. qñ caret pñ uincia cōpetētū vt pñt. vj. q. iij. scitote. habūdat tñ militib' strennuis z redditib' pl' quā alij reges qñ plurib' ciuitatib' dñant. sñ cū corpis exigui vires pñtenere nolūnt z hodie est ei' dñm ad multas ciuitates z dioceses dilatātū. h no. lhosti. in. c. pñtutis. ij. de test.

¶ Rex sicilie nō solū fidelitatē sñ etiā homagiū pñstat romane ecclīe. vt. c. veritatis z ibi lhosti. de iurciuran.

¶ In regno pñueniente ex successiōe generis vltērioris nepos pñfert patruo. vt colligit ex. c. licet de

voro. et h' etiā si fili' p'mogenit' aī adeptiōez regni
 viuēte pfe decessit relicto filio p'mogenito vt tenet
 Qdra. sua p'clussione. cdiij. q. videt p'bare d iure
 diuino vbi p'mogenit' filij maioris pferē in iure p'
 mogeniture vt i Esau. et fratre ei' Jacob cui vēdi-
 dit p'mogeniturā. Itē p'bat q' pater et fili' eadez p'
 sona censēt reputat. xxxv. q. iij. §. auctate. et l. fi.
 C. d nup. et l. liberoz. in fi. ff. de x. sig. vbi pater p-
 petuat in filio. et etiā p'bat de iure p'sinuō. naz re-
 spectu rez priuataz plures filij p'mitiui tenēt locū
 patris ita q' succedūt in hereditate auita cū patris
 p' stirpē et nō p' capita vt in aucten. de heredi. q' ab
 intesta. defe. §. j. et insti. eo. §. cū fili'. qd ius p'mo-
 geniture d iure diuino p'sistebat in plib' de quib'
 p' glo. in. c. q' piculofuz. vij. q. j. ad quaz glo. addit
 Jo. an. q' idē i effectu. nā i fine habebat p'mogeni-
 tus bona paterna. Itē duplicē p're in hereditate.
 Itē bñdicebat suos frēs. et videt. ff. xxvij. p'cludit
 q' ex sup'dictis q' nepos pferē patruo. quam opi.
 sequit Jo. an. in addi. Spe. sup rubrica de feu. et
 Bal. i. l. cū antiquiorib'. C. de iure deliberan. Itē
 est notādū q' licet in reb' p'uatīs fiat diuisio equal
 int filios. vt in aucten. successio. C. d le. bere. in di-
 gnitatib' tñ secularib' pferē maior natu. et sic pōt
 p'ringere casus q' aliū filij etiāz sine eoz cā p'uaent
 legitima vt si pater nihū habebat p'ter dignitatem
 et h' fuit inductū p'pter bonū publicū ne diminue-
 ret dignitas. Itē q' si plures succederēt in solidū
 respublica ledere. iō fm ordinē nature vn' debet
 esse pnceps. vt. c. in apibus. vij. q. j. non tñ filij aliū
 minores debēt mēdicare s' eis est assignandū tan-
 tū p' p'mogenitū attenta facultate et dignitate p'nci-
 par' vñ pnt p'grue sustētari. suata § integritate p'nci-
 par' s'buendiū est alijs filijs. idē no. Jo. an. in
 regula sine culpa. de re. iur. facit p'siliū Bar. q' con-
 sultus a quodā comite sup diuisione hereditatis
 paterne respōdit. si sūt nobiles melior est alioz fili-
 orum dispersio quā hereditat' diuisio si laborato-
 res faciāt vt velint. si mercatores tutior ē cōis quā
 diuisio ne infortuniū vni' alijs impute. no. Ab.
 de secilia in alleg. c. licet. de voro.

Rigor

¶ Rigor pprie est qdā excessus iuris et qdā auste-
 ritas facta ad terrore. et qñq' sumit p' subtilitate iu-
 ris seu stricto ordine iuris. vt in. c. si cleric' laicuz.
 de fo. cōpe. et in. c. in l'is. d resti. spo. Ab. in. aff. c.
 si clericus. ij. colū.

Roma

¶ Roma ē cōis patria. et qñ cōpetat ius reuocan-
 di domū. vide. s. forus. x. ius reuocandi.

¶ Sequunt additōes dñi Lu. de Lampis ad pce-
 dentē lram. R.

Rasura

¶ Que reqrūt ad B q' rasura nō sit su-
 specta. et d' materia rasure. vide plene p

Ab. in. c. ex l'is. de fide instru.

¶ Rasura qñ dicat esse in loco suspecto. no. Abb.
 in. c. inter dilectos. de fide instru.

¶ Rasura qñ reddat instrumentū suspectū et an
 certificatio notarij euitet suspitōez. no. Ab. i. c. cū
 venerabil. de reli. domi. et an possit ex pcedētib' et
 sequētib' verificari. in. e. c. cū venerabil.

¶ De rasura q' sit in loco suspecto vel nō suspecto
 et an psumat facta ab officiali vel a parte. vide no.
 p' Ab. de crimie fal. c. fi.

Ratihabitio

¶ An i spūalib' possim h're ratū illō qd' nō ē gestū
 noie meo. no. p' Ab. de elec. c. qd' sicut.

¶ Ratihabitio in delicti qd' opet. vide p' Ab. in. c.
 cū vos. de his q' fi. a pla.

¶ Ratihabitio an cōparet mādato in delictis. no.
 Ab. in. c. j. de pueri. infidelū.

¶ Si p'muto aliq's puta vxorē fratres v' matrem
 ratū habituros et p' me nō stat an teneat. vid' plene
 p' doc. et signāter Ab. in. c. gēma. de sponsa.

¶ Ratū an possim indistincte h're id qd' est gestus
 noie meo. Ab. in. c. mulieres. de sen. excō.

¶ Aliud est p'mittere habere ratū s' pena et aliud
 qñ p'mitti haberi firmū. notabilr Ab. in. c. raynal-
 dus. de testa.

Ratificare

¶ An possim ratificare id qd' est nullū ob defectus
 solēnitat' qñ solēnitās nō de pēdet a me. vide ple-
 ne p' Ab. in. c. prudentiā. de offi. delega.

¶ Ratificare an possim sniam excōicātōis latā p'
 alium iudicē in meū subditū. vide p' eundem dñm
 Abb. eo. c.

Recognitio

¶ An vasallus recognoscēs aliū in dñm p'iudicet
 dñō. vide Ab. in. c. v'ez. de fo. compe.

Reconciliatio

¶ Que reqrūt i recōiclatōe ecclie et s' qua forma
 debet fieri. no. Ab. plene in. c. p'posuisti. de conse-
 cra. ecclie. vel alta.

¶ Qñ pollutio ē occulta nō est op' recōsecratōne
 no. Ab. in. eo. c. et casus in qb' ecclia reconciliat. et
 casus in quib' altare. vide ibidē ad longū.

¶ An et qualiter p' pollutōem ecclia indiget recō-
 ciliatione. vide p' Ab. in. c. fi. de consecra. ecclie. vel
 altaris.

Rector

¶ Rector ecclie recuperat expēsas q's fecit p' psecu-
 tione iuri ecclie et pōt d' his in morte disponere. no.
 Ab. in. c. cū p' causa. de pcura.

¶ Rector ecclie si nō h'z vitā p'gruā an parochiani
 possint sibi p'stituere censuz t'palem et an cogantur
 vide Ab. in. c. veniēs. de testi.

¶ Rector ecclie an possit remittē debitū ecclie i vi-
 ta sua. Ab. e. c.

¶ An parochiani tenent alere rectore. vide Abb.

o. c. veniēs. et vid. s. l. additōib⁹ i xbo alimēta.

¶ Rector ecclesie an necessitate famis possit impignorare bona ecclesie. no. Abb. in. c. rectorib⁹. de clerico egro.

¶ Rector si sit odiosus parochianis an ppter hoc sit remouēd⁹. vide. Ab. in. c. tua. d. clerico egro. et c. qd dei. de statu regu.

¶ Rector ecclesie parochialis in obuentōib⁹ spiritualibus habet intentōez fundatā. no. Ab. in. c. j. de sepul.

¶ Rectores ecclesiarū tenent p̄dicare. no. Abb. in. c. qd dei. de statu regu.

¶ Rector ecclesie parochialis fundat suā intentio nē de oibus ecclesijs parochie. vide. s. in additōib⁹. in xbo ecclesia.

¶ Rector ecclesie hz curā tot⁹ sue prochie laicorū et clericorū. no. Ab. in. c. ad audiētiā. de ecclē. edifi.

¶ Rector parochialis si nō admittret sacramēta nec ea q̄ facere d⁹ an possint sibi s̄trahi decime p prochianos. vide Ab. in. c. cū int. de exceptio.

¶ Ep⁹ d⁹ ponere rectore cū bñplacito ppli in qñtū pōt. et qd si sine scādalo non vult acceptare ep̄m vel rectore p supiorē deputatū. no. Ab. in. c. cū venerabil. de exceptio.

¶ Rector vniuersitatis d⁹ p̄cedere etiā ep̄os. vid. s. in verbo honor in additō. ad litterā. lb. in xbo bonor.

Redibitoria

¶ De actōe redibitoria et quāto mioris et de vitio et morbo rex et de materia p̄dicta. vide Ab. in. c. in iustū. de rerū pmuta.

Registrum

¶ An recurrať ad registru curie romane bulla p̄dita. Ab. in. c. cū olim. d. p̄uile.

Regnum

¶ Regnū nō est pprie nisi habeat decē dioceses et vnum metropolitanū. Abb. ponit. in. c. p̄stitutus de testi.

Relatio

¶ Ad supiorē referētes p̄cessū debent eū referre clausū et sigillatū ad euitādas falsitates. vide Ab. in. c. cū olim. de offi. dele.

¶ An credat nūcio in relatōe. no. Ab. in. c. qñ. de p̄batio.

¶ An relatio sit fēda ad p̄miora. no. Abb. in. c. postulasti. in fi. de iurepatro.

¶ De materia relatōis et p̄sultatōis ad supiorē et s̄b q̄ forma vide plene Ab. i. c. intimasti. de apel.

¶ Relatio q̄ sit ad p̄ncipē hz vñm renūciatōis i cā. no. Abb. in. c. cām. de testi.

Relatium

¶ Relatiū debz p̄cordare cū suo antecēdēte. no. Abb. in. c. ego. de iureiur.

Relictum

¶ An relictū p̄sumat reale v̄l p̄sonale. vide plenif sime p̄ doc. et signāter Ab. i. c. requisiti. d. testa. i. duo b⁹ v̄l trib⁹ lod. et qd fiat p̄ extraneus. vide. e. c. et ibi dē vid. d. relicto facto p̄ p̄pinqs et amicos an videatur p̄templatōe p̄sone factū.

¶ Relicta ciuib⁹ acquirunt ciuitati. no. Ab. eo. c. requisisti.

Renouatio

¶ De renouatōe instrumēti quō et q̄liter fiet ppter vetustatē. no. Ab. in. c. fi. de fide instru.

Reprehensio

¶ Reprehensio est triplex. vide no. p̄ Ab. in. c. no uit. de iudi.

¶ Nō debz qd rep̄hensibile iudicare in alio qd in se reputat licitū. no. Abb. in. c. cum ecclesiastice. d. exceptio.

¶ Nō d⁹ quis esse facilis rep̄besor. Ab. in. c. ex tenore. de rescrip.

Reprobatio

¶ Reprobatōes testiu q̄ tpe fieri dñt et q̄ tpe dñt p̄ bari. vide p̄ Ab. in. c. j. de exceptio.

¶ Reprobatōes an in cā appellatōis debeāt dari et an possint p̄tra testes p̄duci in p̄ma instātia. vide p̄ Ab. in sup̄ alle. c. j. vide etiā p̄ eundē. in. c. cū. j. et. A. de re iudi.

¶ Corra testē p̄ me p̄ductū possuz obijcere i dicta l⁹ nō i p̄sonā. no. Ab. in. c. cām. d. re iudi.

¶ Reprobatōes testiu an debeāt incōtinēti p̄bari vel an debeat spectari testiu publicatō. vide p̄ Ab. notabilr in. c. ex pte de testi.

¶ Reprobatio testiu nō admittit in causis sūmaris. no. Ab. in. c. veniēs. de testi.

¶ Quot testes req̄runt ad reprobādū testes p̄tis aduerse. vide Abb. in. c. in tua. de testi. et c. series. eo. ti.

¶ De materia reprobatois testiu et an testes reprobatorios possim reprobare et s̄b qua forma fiat reprobatio et an denť plures dilatioēs. Ab. in. c. licz dilect⁹. de testi.

¶ Reprobari an possit testis mortu⁹. vide p̄ Ab. in. c. p̄sentata. de testi.

¶ An testis reprobatus possit capere onus p̄bandi se honestū et fidedignū. no. Ab. in. c. testimoniu. de testi.

¶ An testis possit reprobari post publicatōez. vide Ab. in. c. p̄sentū. de testi.

¶ Ad reprobādū testes. vide de dilatoib⁹. dādis et vide Ab. in. c. vltra. de testi.

¶ Reprobatus semel an possit postea reprobari Ab. plene in. c. causis. de elec.

Res

¶ Res int̄ alios acta an alijs noceat v̄l p̄iudicet v̄l p̄sit. vide Ab. i. c. q̄uis. d. re iudi.

¶ Tpe cāe m̄rimoniales et alie cāe sp̄ales nō transcunt i rem iudicatā q̄ ad merita cāe s̄b bñ q̄ ad acta cāe Ab. in. c. ex l̄is. de in integ. resti.

Reservatio

¶ Reservatio pape bñficiū afficit bñficiū pprietatē et possessionē. et sic obstat p agentē possessorio. no. Abb. in. c. in lris. de resti. spoli.

Resignatio

¶ An possit resignare bñficiū hoc saluo q̄ alteri pvideat. Ab. in. c. dilecto de pben.

¶ Resignatio vel renūciatō sit symoniaca qñ pñci paliter n̄ vt pferat p sanguine suo vñ p sanguine secū paciscē. no. Ab. in. c. cū vñuñsoz d̄ rex pñu.

¶ Resignatio bñficiū scā sine pñsensu supiorū tenet in pñdiciūz resignantis si supiorū ratū habet alias non imo remanet rector. no. Abb. in. c. q̄s dei. de statu resti.

¶ Resignatio bñficiū d̄s fieri i manib⁹ illi⁹ q̄ pōt in stituē et destituere. Ab. i. c. cū ex iniūcto d̄ herend.

Resolutio

¶ Resoluto iure danti resoluit ius accipiētis. no. Ab. in. c. cū p̄. de pigno.

Responsio

¶ Respōsio in dubio psumit facta iuxta petitiōnē et interrogata et pgrue petitiōni. Abb. in. c. cum te. de re iudi.

¶ Quādo p ynā rñssionē pōt rñderi ad duplicem questionē nō est rñdendū separatim. Ab. de testi. c. fraternitatis.

Reuerentia

¶ De nimia reuerētia pñs mariti vel plati. vide Ab. i. c. f. d̄ offi. dele. et c. cū dilect⁹. q̄ me. cau.

¶ Si litigo cū aliq̄ habenti dignitatē et exhibeo ei reuerentiam vt tali an renūcio iuri meo. no. Ab. in. c. ex ore. d̄ his q̄ fi. a maio. par. capi.

Rex

¶ Rex frācie an sit subdit⁹ impatori. no. Ab. in. c. venerabilē. de elec.

¶ Rex frācie an recognoscat supiorē et qd̄ de rege hyspanie. et an sint impatores i eoz regno. Ab. in. c. p venerabilē. q̄ filij sint legi.

¶ Rex frācie an sit subdit⁹ impatori et quid d̄ alijs regib⁹. no. Ab. eo. c. p venerabilē. et an poterint p scribere iura imperij. Ab. eo. c.

¶ Rex francie est canonic⁹ in plurib⁹ ecclesijs. no. Ab. in. c. extirpāde. s. q̄ vero. de pben.

¶ Rex frācie an potuit p scribere p̄ impatorē. no. Ab. in. c. tua lo. ij. de deci.

¶ Rex d̄s esse pacific⁹ et si nō est pacific⁹ nō ē heres xp̄i. no. p Ab. i. pñmio p̄bo rex.

¶ Rex qdā fuit depositi⁹ p papā q̄ erat nūmis esse minar⁹. no. Ab. in. c. venerabilē d̄ elec.

¶ Rex et impator debēt esse aduocati et defensores ecclesiaz. vide elegant p Ab. in. c. venerabilē. d̄ elec. alias pñt deponi.

¶ Regnū veit ex successiōe p̄ qd̄ si nō sit aliq̄s sup̄stes ex domo regia. vid̄ Ab. i. c. venerabilē. d̄ elec.

¶ De rege q̄ fuit vberat⁹ p rusticū qz nolebat obere in domo sua. vide. e. c. p eundē.

¶ An mortuo rege sine herede succedat regnū vñ q̄s. et an mortuo rectore ciuitatis succedat ciuitas. no. Abb. in. c. his q̄. de ma. et obe.

¶ Rex pōt repellere ep̄m si nō sit sibi fidelis. vide Ab. in. c. ex pñe. de testi.

¶ Rex an possit aliqd̄ facere in pñdiciū subditoz eis nō requisitis. et an sol⁹ possit cōponere de dānis dāni tpe guerre. et an ad suā volūtātē possit dispōnere de bonis subditoz. vide plene p Ab. i. c. quāto de iureiuran.

¶ Rex nō pōt alienare bona regni qz bona sūt dignitat⁹ et corone regie et nō pñone. no. Ab. in. c. itellecto. de iureiuran.

¶ Rex si alienauit bona regni an tpe possit venire p̄ talē alienatōnē. et de qua alienatōe intelligatur. no. Ab. in. c. c. in illecto.

Rigor

¶ Etas n̄ fit ip̄s nō pñt rigorē antiq̄z iurū. no. Ab. in. c. nō d̄s de p sangui. et affini.

Rubrica

¶ An possit argui a rubrica. no. Ab. in rubrica in pñmio.

¶ Rubrice pñt allegari ad q̄ttuor. vid̄ p Ab. vbi. s.

¶ De argumēto a situatōe rubrice. no. Ab. in. c. si. in si. de iudi.

Sacerdos

¶ Sacerdos p̄t licite celebrare corā excōicator et ei cor⁹ xp̄i ministrare qñ scit eum excōicariū esse tāq̄ hō vel tāq̄ de⁹ exēplo xp̄i q̄ sacm nō denegauit iude s̄ sibi vt alijs cōtulit. j. q. ij. c. xp̄s. no. in. c. si sacerdos. d̄ offi. ordi. et ibi no. Abbas.

¶ Sacerdos si pducatur i testē d̄ his q̄ scit vt de⁹ debet secure rñdere se nihil scire qz nō pducit i testes vt de⁹. s̄ vt hō. et tanq̄ homo nihil scit. vt. c. dilect⁹. de excessi. pla. et c. ois de peniten. et remis. sed si nō sciret vt de⁹ sed vt homo. l̄z alius sibi vixisset in se creto cū iuramēto vt nō releuaret debet nihilominus dicere veritatē nō obstāte tali iuramēto vt sc̄nt Anno. in. c. qualiter et quādo de accusatio. Itēz nō semp sacerdos scit vt deus qd̄ sibi reuelatur in penitentia nisi p salute anime sue reuelet sed si cā libidinis vel amicitie reuelauit. licet dicat dico i penitentia nō ppter hoc scit vt deus qz ille nō tenet tūc locū dei ex quo ad eū si recurrit vt ad deū. sent Anno. in. c. alle. ois. et Abb. i. alle. c. si sacerdos de offi. ordi. vide. s̄. pñiam reuelās. et vide. s̄. pñitor. cū. s̄. se. et vide. s̄. iurās nō reuelare.

¶ Sacerdos etiā curat⁹ nec in genere nec in specie pōt excōicare cū s̄ pñneat iurisdic̄tiōi pñtiose quaz sacerdōs nō h̄z. no. Ab. p̄ Anto. in. c. si sacerdos. de offi. ordi.

¶ Sacerdos pōt aduocatōis officiū exercere i casibus de quibus. vide. s̄. aduocare pōt cū sc̄nti.

Quot epi requirant ad depositionē sacerdoti. vide
s. de positio.

¶ Sacerdos proprius curat^r est officialis vniuersal^r
ecclesie in p^rcernentib⁹ aiam et spectatib⁹ ad officium
suū. notabil^r p^r Inno. et Abb. de seclia in. c. dudū.
de puer. p^rugato.

¶ Itē no. q^d cura ē vigili onerosa ac sollicita custo-
dia aiaz vt sacerdos curet ne pereat s^{ed} saluent. q^d
cōpetit ex lege et p^rstitutiōe canonica p^rsuetudie seu
p^rscriptiōe p^r sedē aplicam nō improbatay cui⁹ diffi-
nitōis xba hosti. singulariter disponit in sūma. ti.
de pe. et remis. et Jo. an. in. c. ois d^o peni. et remis. vi.
de. s. penitentia.

¶ Sacerdos quātūcūq^{ue} sit mal⁹ ex p^rate officiū p^r
phetare pōt put pphetauit Layphas. nā d^r i euā-
gelio pphetauit dicēs et. idē fecit saul dauid pse-
quens. j. q. j. dictū. et c. pphetauit. no. Ab. sup ru-
brica. de vi. et ho. cleri.

¶ Sacerdotes sci et boni an habeāt semp spiritū
sanctū an vero recedat ad t^rp^s. et que differētia fuit
inter xpm et scōs respectu spūsancti. vide i. c. q^re-
dum de pe. di. ij. Ab. sup rubrica. de vi. et ho. cleri.
ij. colum.

¶ Sacerdotes p^rit didi large oēs q^{ui} sūt deo sacrati
xxij. di. in sūma. ideo diacon⁹ vocat^r sacerdos. vt
c. j. xv. q. v. et ideo fac regulā q^{ui} i mā fauorabili ap-
pellatiōe sacerdotis comprehendunt oēs existētes
in sacris ordinib⁹ s^{ed} in materia odiosa nisi aliud ex
p^rima appellatiōe sacerdoti venit tantū p^rsbyter. et
etymologiā sacerdotis et p^rsbyteri. vide. xxi. di. de-
ros. no. Ab. in. c. ij. de coha. cleri. et mulie.

Sacramentum

¶ Sacramētū p^rfirmatiōis q^ure fuit institutū et an in
eo p^rferat character et q^ure seruati epō dūtarat. vid^{et}
plene p^r Ab. in. c. quāto. de p^rsue. ij. colum.

¶ Sacramēta q^{ui} et quib⁹ p^rit delegari. vide Abb.
vbi. s. ij. colum.

¶ Sacramēta q^{ui} et q^{ui} laic⁹ possit administrare. Ab. in
alle. c. quāto. v. colū.

¶ Sacramēta ecclesie sūt septē q^uoq^{ue} necessaria et duo
volūtaria. no. glo. in. c. veniēs. de transactiōib⁹. et
laic⁹ in nēitate nō pōt p^rferre nisi duo sacramēta. s.
baptismū et penitentia. alia aut nō pōt laicus etiā
necessitatis t^rpe mīstrare. vt no. Ab. in. c. quāto. d^o
p^rsue. et c. pastoralis. s. p^rterea. de offi. dele. et in all.
c. veniens.

¶ Sacramētū ordiis d^r sacm dignitati. naz. p^rmor⁹
ad ordinē p^rseq^ut dignitatē. x. di. c. deniq^{ue} in prin. et
nulla dignitas secularis sitis est sacerdotio. xviij.
di. c. duo sūt. Ab. in. d. c. veniens.

Sacrilegium

¶ Sacrilegiū cōmittit nedū q^{ui} inuadit res eccle-
sie. s^{ed} etiā res et bona p^rmonialia clericoy. q^ud indi-
stincte p^rcedit q^{ui} agit interdico vñ vi. cū illud sit p^r
sonale et agit de violētia illata p^rsonē. vt. l. j. ff. d^o in-
terdictis. et sic ledit ipā p^rsona que est sacra et spūal.
ar. in. c. nup. de sen. excō. Ab. in. c. ceterū de iudi.
v. colum.

¶ Sacrilegiū crimē spectat ad iudicē ecclesiasticū

et iudiciū ecclesiasticū etiā respectu laicoy q^uicūq^{ue} de
delicto dubit^r an re⁹ sit p^rdēmand⁹ vel absoluēd⁹
Inno. in. c. p^rquest⁹. de fo. cōpe. Ab. in. c. si cleric⁹
laicū. in eo. ti. tāgit in. c. ceter. de iudi. vj. colum.

¶ Sacrilegiū nō est crimē mere ecclesiasticū s^{ed} est mi-
xtū. q^ud eo tā seculari q^u ecclesiasticus iudex pōt co-
gnoscere. xxiij. q. v. sunt quidā. C. de epis. et der.
l. placet. et l. si q^{ui} in h⁹ gen⁹. et c. si d^o penis. li. vj. vbi
punir⁹ d^o sacrilegio p^r iudicē ecclesiasticū pōt puniri
etiā p^r secularē saltem in eo q^ud excedit. facit q^ud no.
Jo. an. in. c. j. de vsu. li. vj. et an punir⁹ vel absolur⁹
p^r ecclesiasticū possit itez puniri p^r secularē. vide no.
in alle. c. si. de penis. Abb. in. c. cuz sit generale de
fo. compe. in prin.

¶ Sacrilegiū est cū opprimis loc⁹ pi⁹ et hospitalis et
siles q^u talia sunt s^{ed} p^rtectione et iurisditōe ecclesie
de reli. domi. c. ad hec. et c. d^o zenodochijs. et l. oia
p^ruilegia. C. de epi. et cleri. et ideo gaudēt talia loca
dispositiōe. c. cū sit gnāle. de fo. cōpe. vt ibi Ab. cir-
ca prin.

¶ Cōtra sacrilegiū pōt tā iudex ecclesiastic⁹ q^u secu-
laris p^rcedere. q^ui agit ciuili^r ad restitutōez rei s^{ed} tra-
cte. Itē q^{ui} agit criminaliter nō ad penā corpālē sed
ad penā pecuniariā iux^{ta}. c. q^uisquis. xviij. q. iij. Ab. i
c. cū sit generale. de fo. cōpe. vj. colū.

¶ Sacrilegiū cōmittit in reb⁹ ecclesie nō solū q^{ui} oc-
cupant s^{ed} etiā q^{ui} ecclesia in ei⁹ bonis seu in posses-
sione illoy bonoy molestas. et turbas. vt. c. p^rquest⁹
de foro cōpe. et ibi Ab. circa prin. vide. s. iurisditō
cōpetit ecclesie. et ista est p^rduisio Rapi sua all. d^rvj.
vbi dicit h⁹ habere locū q^ui turbans possessionē ec-
clesie h⁹ facit p^r violentiam q^u tūc dicitur sacrilegus
nō alias.

¶ Sacrilegus an et q^ui sit excōicar⁹ ipso facto vel sit
excōicand⁹. vide no. in. c. cū p^r causa. et c. p^rquestio
et c. tua de sen. excō. et p^r Abb. in. c. p^rquestus. de fo.
compe. in fi.

Salarium

¶ Salarium doctori peti^t a dictulo actōe q^ui locati
fm ei⁹ p^rsuetudinē quia nō est p^rp^r locatio. ita vult
Bart. in. l. argētari⁹. ff. de eden. in. l. j. s. illd⁹ q^u. ff.
de varijs et extraordi. cog. si tñ est p^rmissus agatur
oīno p^rmissione. vt Bar. vbi. s. alij vero qui non
sūt iurisperiti p^rit p^r coy mercedib⁹ implorare of-
ficiuz iudicis. vt no. in. alle. l. j. Ab. in. c. quia indi-
cante. de p^rscrip. vide. s. locatio.

¶ Salarium aduocati q^ud recipit a p^rib⁹ ē q^ui si castrē-
se. vide. s. aduocat⁹. x. salariū.

¶ Salarium an debeat infirmo famulo vñ an debeat
heredib⁹ doctori seu aduocati si morit^r aⁿ finitam
cām. vide. s. infirmo famulo.

Sanctis

¶ Licet nō liceat aliquē colere p^r scōtō etiā si i vita mi-
racula fecit sine auctoritate romani pōnificis. vt. c.
j. de reli. et ve. san. in occulto tñ pōt quis emittere
p^rces apud eū quē credit esse sanctū. vt p^rbat in cō-
trario sensu. vt. c. ij. e. ti. ibi dum dicit publice et.
et ibi Inno. qualiter aut^r debeat sanctus canoniza-
ri. vide Abb. in. c. j. et Jo. an. in. c. vñico. e. ti. li. vj.

z host. notabiliter in. c. venerabili. de testi.

¶ Sctōz reliq̄e nō sōiū nō sūt venales exponi q̄a nulla res sacra recipit extimatōez. vt insti. d. re. di. ui. s. sacra loca. z. s. null. s. nec etiā dñt p̄lo ostēdi cā q̄stus vt habeant largiores oblatiōes. eēt em̄ q̄ dā larga venditio. vt. c. ij. d. reli. z. vene. san. Item nō dñt ofidi ossa sctōz ne indeuorio mītoz sequat̄ vt notabiliter p̄ Abb. in alle. c. ij. Itē no. p̄tra cleri cos questuarios q̄ decipiūt p̄lm fingēdo reliq̄as vbi nō sunt. z. maxie in b̄ errāt questuarij scti Antonij. no. Abb. ibi in fl.

Scandalum

¶ Scādalum vbi timef̄ sit seq̄stratio. vide. j. sequestratio.

¶ Scandalū vbi timef̄ d̄z cessare electio. etiā iā facta a collegio. vide. s. electio.

¶ Scādalu vt euitet̄ pōt licite fieri phibitio vt q̄s nō eligat̄ in certa ecclesia. licet ip̄e in nullo delinq̄t vt. c. ij. de no. ope. nunci. z. c. nihil. de p̄sc̄p. glo. et Abb. in. c. p̄siderauim⁹. in fl. de elec.

¶ Scandalū si timef̄ an pōt q̄s recuperare rē suā si ne p̄cto z an p̄lar⁹ peccat si nō recuperet res ecclesie q̄ sine scādalo v̄l litigio recuperari nō p̄nt. vide Ab. in. c. ij. de p̄scrip. circa prin.

¶ Scandalū vbi vehementer timef̄ oziri int̄ parētes ex p̄tractu m̄rimoniū pōt z debet iudex matrimoniū interdicere. vt est singularis tex. i. c. cū in tua de sponsa. z. ibi Abb. facit. c. nihil de p̄scrip. z. c. ij. de no. ope. nunci.

¶ Scandalū si timef̄ int̄ actorē missuz in possessionē z reū in actiōe p̄sonali p̄pter cōiōnē pōt iudex ex officio suo iubere illū passum missionē recedere z p̄struet vnū q̄ fruct⁹ colligat. ar. l. equissimū. ff. de vsuf̄ru. no. Abb. in. c. si. s. in alijs. vt lite nō p̄te. vi. colum.

¶ Scandalū an est euitandū vt veritas relinquat̄ vide glo. notabiliter in. c. ij. de tempo. ordi. z. glo. in. c. nisi cū p̄ridē. s. progauī. de rensci. z. glo. in. c. q̄ scādalizauerit. de re. iur. z. no. in. l. q̄ cedē. ad. l. corne. de sca.

¶ Si q̄s tumultū s̄ aliquē fecerit vel sedinosas voces emiserit capite d̄z puniri. C. d̄ his q̄ ad eccliam p̄fugiūt. l. denūciam⁹. C. d̄ sedino. l. j. z. ij. ff. d̄ pe. l. aut facta. j. r. z. l. si q̄s aliqd. s. auctores. z. C. de ep̄is. z. de. puenticula. ff. de iniur. l. p̄roz air. ff. ad. l. iul. maies. l. j. ff. de vi pub. l. q̄ cetu. nec etiā turbaz vel p̄uentū d̄z quis p̄gregare q̄z oīa talia sunt. phibita nisi p̄benf̄ p̄cessa. ff. de colle. illici. l. iij. z. in. li. feudo. d̄ pace tenēda. l. hac edictali. s. puenticulas. z. hosti. in. c. si. de testi. co gen.

¶ Scandalū suscitaf̄ ex diuersitate habit⁹. xxxij. q. v. q̄d deo. ideo nō debēt s̄l poni hoies p̄fessionis diuerse. xvi. q. vij. noua. hosti. in. c. de⁹ q̄. de vi. z. bone. de.

Satisfactio

¶ Satisfactio p̄ dote petit̄ a viro ad inopiā vergēte nō m̄ p̄cise cogit̄ satisf̄dare si deficit factas s̄ dos deponit̄ ap̄d mercatorē. vt d̄ lucro honesto vir su-

stineat onera m̄fimonij. est casus notabi. in. c. per vestras. de coha. cleri. z. mulie.

¶ Cuius seq̄stratio p̄ satisf̄daciōez. vid. s. s. for. rōne rei. z. vide. j. seq̄stratio euitaf̄.

Scientia

¶ Sciētia p̄stitutōis seu legis q̄liter p̄batur. vide Abb. in. c. ij. de p̄sti.

¶ Sine sciētia mūd⁹ regi nō pōt v̄l ecclesia vniūsalis indiget viri l̄fatis. vt. c. cū ex co. de elec. li. vi. Abb. in. c. cū adeo de rescrip.

¶ Sciētia eminēs mediocri z sufficiēs q̄ sit z q̄ req̄rat̄ in papa in ep̄o i alijs p̄latis abbatib⁹ seu recto rib⁹. vide no. p̄ Inno. Anro. z Abb. in. c. cū i curtis. s. j. de elec. z. in. c. q̄liter. eo. ti. p̄. Ab. vbi no. q̄ sciētia est donū dei.

¶ Scia req̄rit̄ i p̄lato fm̄ q̄litate ecclie nō s̄ in oib⁹ ecclijs req̄rit̄ vniformis sciētia. nā d̄z p̄siderari an p̄ls sit maxim⁹ vel ibi sint heretici. fa. c. i. causis. d̄ electōe. z. c. ecclia. co. ti. p̄. Abb.

¶ Sciētia exigit vigilias z repellit somnolētos. vñ Zulli⁹ in p̄logo rhetorice. Statui q̄dē semp̄ neminē sapie z eloq̄ntie laudē sine maximo sudore z la bore p̄seq̄ posse. Abb. in alle. c. ecclia. de elec.

¶ Sciētia ita informat̄ intellectū sicut aia isformat̄ corp⁹. vñ videt̄ q̄ intellect⁹ hois sine sciētia pōt d̄ci sine forma quasi sit inutilis materia. hic merito dicit̄ Lyncro. i. li. officioz. q̄ multi hoies nōle pauid re. ad denotandū q̄ p̄rius ignari non merent̄ appellari hoies s̄ potius imagines hoim. sicut in s̄l dicit̄ tex. in. c. multi. xl. di. Abb. in. c. prudentiaz in prin. de offi. delega.

¶ Sciētia d̄z res sanctissima. vt. l. j. s. est q̄dē. ff. de varijs z extraordi. cogni.

¶ Sciētia lz inflat̄. i. sup̄bire fac. vt. c. nisi cū p̄ridē de renūciatiōe. s. p̄ defectu. nam elatio superbiāz indicat. ix. q. iij. si aut̄ aliq̄s. charitas tñ est necessaria. vt in. d. s. pro defectu. vnde beatus Berni. inquit. sicut cibus indigest⁹ stomachū corrūpit z hydropicus nutrit̄. sic scia aīe adiecta nisi sit feruore charitatis decocta malos mores generat. z Zulli⁹ li. j. d̄ offi. scia q̄ remota est a iusticia calliditas potius q̄ sapia est dicēda. z Gregori⁹ sup̄ marcū. c. j. i prin. vires q̄s imperitia denegat charitas s̄mini strat. vt refert̄ p̄e. de ancha in alleg. s. p̄ defectu.

¶ Sciam etiā senex nō dedignef̄ addiscere. nā inq̄t iuriscōsul⁹. z si vnū pedē tenerē i sepulchro ad huc addiscē vellē. ff. d̄ fideicō. li. ap̄d iulianū. xxiij. q. iij. si habes. z fm̄ Aug. a puero nōdum āniculo parat⁹ sū doceri. vt ibi no. glo. i. c. nisi cū p̄dē d̄ renūci. s. p̄ defectu. z vide q̄d d̄ doctrina addiscendi plene sc̄p̄l foro legū. ti. j. titulo de las leies. l. iij.

¶ Sciētia h⁹ mundi est cor machinatiōib⁹ regere sensuz d̄bis velare que vera sunt falsa ofidere z q̄ bona sūt falsa demonstrare sicut faciūt cauillofi. ff. de ver. sig. natura. z. ff. de re. iurif. ca est. z lz nō re neamur q̄iq̄ oīa vera exp̄mere tacere tñ possum⁹ xxiij. q. j. ne q̄s. nā totū spiritū suum p̄fert̄ stultus. Prouer. xxi. no. hosti. in. c. z si christus. de iure iuran. circa prin.

¶ Scientia est donū dei. c. illo vos. in prin. de pigno. 2. c. q̄liter 7 q̄n. de elec. 7 Hieronym⁹. xvj. q. 1. in. c. reuertimini. inquit em̄ de⁹ ad pphetā. tu sciētiā repulisti. 7 ego te repellā ne sacerdotio fungar! mibi. c. nisi cū pridē. de renuncia.

¶ Scientia certa principis an p̄sumat in rescripto vide. s. princeps.

¶ Scientia vel ignorantia q̄n p̄sumat in facto p̄prio. Ab. in. c. ab excōicato. de rescri. vij. colū.

¶ Scientia p̄sumit in facto alieno in eo q̄ quis indagare tenet ex officio. vide. s. ignorantia.

¶ Ex sola scientia quis tenet q̄n nō reuelauit delictū cōmittendū aduersus eū cui iste sciens erat s̄biect⁹. vt. l. ij. 7 qd̄ no. ibi gl. ff. ad. l. pom. de parri. vt si filius sciret delictū esse cōmittendū aduersus patrē 7 nō reuelauit teneret ex sola scientia. l. 3. alie nō sit princeps in delicto. vt i alle. l. ij. 7 in. l. vtrū. ff. ad. l. pom. de parri. idē in subdito nō reuelante cōiuratōez seu delictū cōmittendū cōtra p̄ncipē seu ciuitatē p̄pūā. vt. l. q̄squis. C. ad. l. iuli. ma. 7 idez in clerico nō reuelante delictū cōmittendū p̄tra ep̄m vel sacerdotē parochialē cū sint parentes sp̄uales sec⁹ si nō sit subdit⁹. qz tūc si tenet ex sola sciētia nisi sit princeps delicti. no. gl. in. l. culpa caret. ff. de regu. iur. quid aut sit d̄ iure canonico vel in foro penitentiali. vide plene p̄ Ab. in. c. j. de resti. spo.

¶ Scientia p̄sumit vbi quis factū indagare tenet vide. s. p̄sumit scientia.

Scismaticus

¶ Scismaticus an possit eligi vel cū eo dispensari 7 censet hereticus. no. plene. in. c. quia indulgentia. de electione.

Scholares

¶ Scholares an faciant vniuersitatē. vide Ab. in. c. ex lris. de cōsti. 7 in. c. qz ex causis. de pecu. vii. j. studium p̄ totū.

Scriptor

¶ Scriptor p̄t retinere sexternos donec sibi fuerit satisfactum. vide. s. pignus.

Scriptura

¶ Scriptura an est de sentētia legis vel statuti. vide Ab. in. c. j. de postu. pla. iij. colū.

¶ Scriptura sacra pōt allegari in decisionib⁹ causarū nisi p̄tradicat canonib⁹ qz in decisionib⁹ potestandū ē canonib⁹ q̄ dictis sanctorū. xx. di. in pn. 7 c. se. 7 ibi p̄ glo. Ab. in. c. j. de offi. dele. ij. colū.

¶ Scriptura principis pōt declarari seu certificari p̄ aliā p̄batiōez extrinsecus. vide. s. p̄uilegium principis.

¶ Scriptura licet requiratur ad validitatē sententie pōt tñ p̄bati p̄ testes. vide. s. p̄batio. x. licet ad validitatē. cū se.

¶ Scripture iudicis credis tam in actib⁹ iudicialibus. q̄ in extraiudicialib⁹ q̄n est sigillata sigillo auctentico. 7 nota. etiā sine testib⁹. notat doct. post lho. st. in. c. cū a nobis. de testi. si vero sigillum nō esset

auctenticus nulla fides adhibet tali scripture nisi cōsuetudo haberet. vt. c. cū dilect⁹. de fide instru. hosti. 7 docto. in alle. c. cū a nobis. 7 Inno. 7 lhostiē. no. in. c. j. de fide instru. vbi vide plene p̄ eos que scriptura dicat publica 7 que p̄uata 7 auctentica exemplate scripture ab eodē tabellioe fm p̄mā cōfecte. 7 vide. s. instrumentū.

Sequestratio

¶ Sequestratio pōt fieri vbi timef scandalū. vt. l. eq̄simū. ff. de vsufu. idē si cā nō patit ex sui natura fieri missionē i possessionē vt in bñficialib⁹. no. p̄ Jo. an. i. regla in generali. de re. iur. li. vj. in mercu. Ab. in. c. olim. de rescrip. 7 vide. j. scandaluz si timeatur.

¶ Sequestratio vera cōtra cōtumacez fieri nō pōt maxime si nūc paratus est p̄tumaciā purgare vel si satisfaciatur p̄stando cautionē. vt lite pen. c. j. 7. ij. 7. l. vnica. de phibita sequestratione. nisi forte immineret scādālū. sequestratō tñ que succedit loco missionis in possessionē vel loco mulcte p̄tra ipsuz cōtumacē potest legitime fieri iuxta formā. c. ex literis. de dolo. 7 cōtuma. vbi hoc no. Ab. 7 vide eū in. c. j. de sequestratione pos.

¶ Sequestratio vbi de iure locū nō habz in criminibus habebit tñ locū descriptio. no. Salice. i. l. si quis bonis. de damn. 7 Bar. in. l. j. C. de phi. sequestratio. vide de hac descriptōe Ab. in. c. veritatibus de dolo. et cōtu.

¶ Sequestratio fit in casib⁹ a iure p̄missis. prim⁹ p̄pter cōtumaciā. Itē p̄pter scandalū euitanduz. vt c. j. de sequef. pos. 7 fructu. 7. l. equissimū. ff. de vsufu. 7 in alijs casib⁹. xvj. no. p̄ glo. 7 Ab. in. c. dilectus. de sequef. pos. 7 fructu.

¶ In sequestratione volūtaria q̄ fit p̄tū consensu possessio transferit in sequestratū. vt. c. examinata de iudi. 7 in. l. interesse puto. ff. de acquir. pos. 7 h̄ est regulariter p̄missa qz partes in h̄ possunt sibi p̄iudicare. vt. l. si oleū. ff. d̄ dolo. Ab. in. c. cū dilect⁹. de sequef. pos. 7 fructu.

¶ Sequestratio necessaria q̄ fit iudicis officio nobili. vt in casu. l. eq̄simū. ff. d̄ vsufu. q̄n scz iudex timef scādālū imminere pōt in tertiū fieri vt ibi. 7 l. in venditione. ff. d̄ bo. aucto. iudi. po. nam officium iudicis latissimū est. vt. l. j. ff. de offi. p̄li. 7. l. senatus. Ab. in. d. c. cū dilectus.

¶ Sequestratio que fit iudicis officio mercenario defuienti actioni vt q̄n missus in possessione ex primo decreto nō cōseruat fructus habet locū de iure. vt alle. c. cū dilectas. e. ti. 7. c. puenit. de appel.

¶ Sequestratio que fit ad petitionē pris de re nō litigiosa vt q̄n sunt multi coheredes habentes instrumenta cōmunia 7 nō p̄nt cōuenire apud quem deponēt iudex ad petitiōez pris p̄t illa facere deponi apud tertiū vt ius cuiuscūqz heredis p̄fuef. vt. l. decetero. s. si. cū. l. se. ff. fami. hercis. 7 Abb. vbi. s.

¶ Sequestratio que fit ad petitionē partis ad euitationē oneris seu alterius p̄iudici vt cum currit alicui debiti vsurariū creditor nō vult recipere vt nō reperit poterit debitor iudicis auctorita pecu-

nā cōsignare apud tertiu. no. Ab. in. c. cū dilect^o.
de sequef. pos.

¶ Sequestratio de re litigiosa est regulariter phi-
bita ē tñ casualiter permitta. vt. l. vnica. C. d. phi.
sequef. z ibi Ly. z Bar. videlate per Ab. in. c. cū
dilectus. z p. Jo. an. in mer. in regula locupletari.
de reg. iu.

¶ Sequestratio euitat sufficiēter cauendo p. l. se-
nat^o. d. offi. p. fec. vrb. z. l. si fideiussor. §. si. ff. d. satis-
da. cogun. z Ly. in. l. vnica. ff. de phi. seqf. z Spe.
e. ti. §. j. d. item pone.

¶ Si re^o ē suspect^o ex distractiōe rei sup qua caue-
tur erigit sufficiēs cautio. vt. l. si fideiussor. §. si. ff.
qui satisfda. cogun. sed si est suspectus d fructibus
rei petite tñ tūc suffic iuratoria cautō qz si ē i h ca-
su tātū p iudiciū. no. Ab. i. d. c. cū dilect^o. z sic. no.
q ppter timorē dilapidatiōis rei euitat seqstrū p suffi-
ciētē cautōz p quā satis ē puius huius timori. vt ibi
no. nō tñ tollit sequestratiō p satisfdatōz in casu cle.
j. de seqstra. pos. p rōnē ibi alleg. plenius Ab. in. c.
examinata. de iudi.

¶ Sequestratio que fit ppter scandalū euitēdū si
tollit p satisfdatiōē nisi ppter eā cesset scandaluz et
idē in similib^o. p h notabiliter. in. c. in lris. de rest.
spo. in si. iuncto. c. cū locū. de spon. no. Ab. in all.
c. cū dilect^o. eo. ti. pe. colum.

¶ Qui satisfdat ad euitandā sequestratiōez debet
pmittere iudicio sisti. z de re nō baratāda z de ea
restituenda in casu in quo succumberet absqz pro-
crastinatōe. vt. l. si fideiussor. §. si. ff. d. satisfda. cog.
z Bar. in. l. linc^o. C. de agri. z cens. li. xj. Abb. vbi
s. z vide. s. forū rōne rei.

¶ Si timef de psumptiōe rei sequestrate vt qz fuā-
do fuari nō p vendat auctoritate iudicis z p cū in
locū rei sequestrabit. p h. l. si. ff. d. req. re. z. l. si ole-
um. ff. de dolo. z. l. linc^o. C. de agri. z cens. li. xj.

¶ Sequestratio vbi nō habz locū de iure pōt peti
vt oēs fruct^o describant anteqz pueniant ad ma-
nus rei. no. Bar. in. l. vnica. C. de. probi. sequef.
z. l. impatores. §. idē rescripserūt. d. apel. z. l. inter
esse puto. ff. de acqui. pos.

¶ Sequestratio de re alterius ptextu debiti debet
fieri qñ debitū cōstat p instrumentū publicū. z no.
Bar. in. l. p hāc. C. de arro. mili. ano. li. xij. z i all.
l. linc^o. idē qñ iudici cōstat p testiu informatiōez z
aliquā cause cognitiōez sed si timef de celeri psum-
ptiōe poterit iudex hanc sūmariā cognitionē face-
re ex pre nō vocata sicut qñ illā pmittit ad scienduz
aliquēz psonaliter capi. no. in. l. iij. §. j. ff. de suspe.
tuto. z. l. ait ptoz. §. si debitorē. ff. de his q in frau.
cre. p Bar. z Ab. in. c. cū dilect^o. eo. ti. in si.

¶ Sequestratio d3 fieri pendēte appellatiōe ab exe-
cutore. vid. s. appellatio. d. si appellef. cū se.

¶ Licet p sequestratiōez volūtariā pda^o possessio
nō tñ p dunt bñficia cōpetentia possidenti. vide. s.
possessio licet pda^o.

Securitas

¶ Securitas data in eund intelligit etā data in
redeundo. nam ista equipantur. no. Bar. in. l. vti

mur. ff. de sepul. viola. nō em dicit quis venire ad
certū locū nisi secure possit morari z recedere. no.
Ab. in. c. si. de treu. z pace.

¶ Securitas data ex bannito vt possit venire sta-
re et recedere si fuit petita definate z determi-
nate cōcessa z tūc standum est determinationi. ar.
vj. q. iij. scriptū. si aut fuit determinate petita sed i-
determinate cōcessa tūc intelligit cōcessio fm respō-
sionē qz responsio d3 esse cōformis petitioni. vt. c.
inter dilectos. §. ceterz. d. si. instru. si dō petitiō fuit
indeterminata z cōcessio determinata intelligim^o
securitatē pstitā fm cōcessiōē z nō fm petitiōez. l.
si petitiō fuit facta indeterminate z cōcessio deter-
minate. vt qz data fuit securitas eundi z redeundi
z intelligit d prima vice. ad hoc. l. boues. §. in hoc
sermone. ff. de ver. sig. z. l. cōditio. ff. de cōdi. z de
mō. z h vtz nisi fuisset data securitas p certo actu
puta p pace fienda tūc durat talis securitas qdū
veniret p tractu pacis s pace fracta cessat securitas
no. glo. z Ab. in. c. si. de treu. z pace.

¶ Securus tunc dicit quis in aliq facto qñ nō p-
net aliquā iuris exceptiōz z ideo si qz pmissit aliqd
facere securuz ita d3 se habere qz nihil demū possit
sibi obijci vt sentiat lesionē. ē conclusio Anto. d but.
quā sequit Ab. in. c. quociens. de pactis.

¶ Securitatē d3 qz pmittere p se z familiarib^o su-
is z p plicib^o suis cū qz timeret offendi. z sic intelligit
liij. ff. loca. z. l. q insulaz. in si. e. ti. ē no. Bar. in. l.
illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. p. si. nō ergo re-
net qz securitatē prestare p amicis vel alijs p p-
qz q familiares z cōplices nō sunt. vt ibi no. Bar.

¶ Si daf alicui saluusconductus veniendi ad ali-
quē locū intelligit q tute possit ibi morari z redire
qz frustratoriū esset vnū sine reliquis. nā qui vult
cōsequens vult et accedens. no. Bart. in. l. is cui.
ff. ex quibus cau. maio. Ab. in. c. qz diuersitatē. de
cōccf. pben. ij. colum.

Senectus

¶ Senectus ē qdā defectus hñs in se magnos la-
bores nā senec^o ē morb^o. vt. c. magne. de voro. et
ideo statutū disponēs in casu infirmitatis h3 locū
in casu senectutis. no. Abb. in alle. c. magne. ij. co.

¶ Senes qñqz mali sunt z sine correctiōe iuxta illō
stulcia ē q te nō sinit esse senē. nā q noua testa ca-
pit inueterata sapit. vñ ei difficulter seruat cōtinē-
tiā q se illicito pccubitu nō metuit maculare. xxxij.
di. si quis de laicis. z ideo dicit respice miser senec
quiesce. lxxxvj. di. tāta. z senex laqueus ē iuuenus
ij. q. iij. paulus. licz fm senecā cū hoie cetera vitia
senescūt pter solā auariciā que iuuenescit. no. lbo-
sti. in. c. cū in iuuentute. de psump.

¶ Senectus licet incipiat a quinquagesimo anno
no. gl. in pbenio sexti libri. tñ q ad cāz. c. si. vt lit. si
pte. §. j. cū timef de morte testiu relinquit arbitrio
iudicis qz dicit senex cū ali^o hō ē melior cōplexio-
natus q ali^o. z sic intelligit opi. Ann. z Jo. an. ibi
sed si senex attingit. lxx. annū q est aliarū eratū ter-
minus quantūcūqz sit bene cōplexionat^o timef ab
in de d eius morte. z nō relinquit iudicis arbitrio

est cōdussio Abb. in alle. c. fi. s. j. vñ Terenti⁹. Ipsa senectus morbus est.

¶ Senes dicti sunt qz senesciūt. delirāt. n. p nimia etate. Jñe dicit senex a sensus diminutōe et iura dissipant p vetustate. nā naturales dicūt pueroz et senū etates puenire. in istis. n. sanguis nōdū calid⁹ in illis iā frigid⁹. senec⁹ tñ multa bona secuz affert qz ab impudētissimis diuersis liberat voluptatib⁹ ponit modū reb⁹. libidinis frangit imper⁹ sapiētia auget dat matura cōsilia. no. Archi. in. c. rāta. lxxv. di. vñ Hiero. in epla ad nepocianū. inq̃. oēs pene virtutes corpis in sensib⁹ mutant⁹ et crescēte sola sapiētia decrescūt cetera. et ne f̃mone longi⁹ trahar cūcta que p corp⁹ exercenē fracto corpe minorā fiāt necesse ē. Adolescentia. n. multa corpis fustinet bella. senec⁹ tñ etate sit doctior vsu tritior pcesu t̃pis sapiētia et veterū studiozū dilectissimos fruct⁹ merit. ex q̃ ostēdit abundāntissimū et vltra humanā vocē in sensib⁹ diuini f̃monis tonitruum cōmorrari. vt Hiero. vbi. s. p̃sumit meliores senes q̃ iuuenes nisi alit cōstet de morib⁹ qz mores etati pferunt. no. Bal. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. vide. j. testis. s. senibus.

Sententia

¶ Sententia lata in cā bñficiali licet transeat in rē iudicatā cōtra pte cū ps vel ali⁹ pōt agere ptra eū q̃ iniuste obtinuit p viā denunciatiois euāgelice. no. Ldopo. in. c. ad audiētiā. ij. s. rescrip. Inno. i. c. ad aures. eo. ti. licet alibi voluit Inno. q̃ snia lata i cā bñficiali nō transit in rē iudicatā sicut nec in cā matrimoniali. in. c. cū olim. et de dolo et p̃tu. et in. c. cū bertold⁹. de re iudi. s. veritas est in oppositū. nā de bz distingui. f̃m Ab. in alle. c. ad audiētiā. q̃ respectu illi⁹ cōtra quē fuit lata bene transit in rē iudi. vt singulariter pbat in. c. cū dilecti. in fi. de elect. s. p eo p quo fuit lata nunq̃ transit in rē iudicatā qz quo ad euz cōtineret peccatū irremissibile p parte vt Ab. vbi. s.

¶ Sententia in cā bñficiali trāsit in rē iudicatā in p̃ iudiciū p̃radictoris. vñ cū cōtradictor semel acceperit snie nō appellādo nō pōt ampli⁹ p̃radicere. vt c. q̃ ad cōsultatōes. de re iu. nō tñ transit in rē iudicatā in fauorē bñficiati in cui⁹ fauore iminet peccatū. vñ supior pōt sp̃ ex officio suo inquirere. et sic intelligunt. c. latoz. et c. cōsanguinei. de re iudi. ad h̃ qd no. Inno. in. c. ad aures. de rescri. facit. c. cōstitur⁹. de apel. et gl. in. c. si forte. de elec. li. vj. Ab. in. c. cū dilecti. de elec. ij. colū.

¶ Sententia in cā bñficiali lata reo p̃bante possessionē nō est executōi mandanda. ar. corz q̃ no. Inno. in. c. cōstitur⁹. de fi. p̃sby. facit. c. ad decimas. de resti. respo. li. vj. in alijs xō mandaf executioni qz iuste possidet re⁹ donec dñs ver⁹ cōparuerit. vt. l. fi. C. de rei ven. Ab. in. c. cū dilect⁹. de cā pos. et p̃prie. iij. colū. et vide. s. possessio. s. agens.

¶ Sententia in cā bñficiali lata nō transit in rē iudicatā respectu supioris q̃ min⁹ possit de iurib⁹ partium inq̃rere maxime qñ sententia fuit lata ptra absente et indefensuz licet cōtumacē. ē cas⁹ in. c. cum

olim. de do. et cō. et h̃ vide i. c. latoz. et in. c. p̃sanguinei. s. de re iudi. et Ab. in. c. ad audiētiā. ij. de rescri. et in. c. cū sup. de cā pos. et p̃prie. et Dñicū in. c. j. de li. cōtes. li. vj. et no. p Ab. in alle. cū olim.

¶ Sententia lata inter virū et mulierē sup defectu matrimonij an noceat filijs scientib⁹ cām agi. no. p Ab. in. c. q̃uis. de re iudi. pe. colū.

¶ Sententia in causa bñficiali aut est priuatiua aut declaratoria. i pmo casu si is cui fit collatio fuit cōsci⁹ fraudis nō pōt in foro anime cū bona cōsciētia illud bñficiū retinere. ar. in. c. si. de iure iu. si aut h̃ fuit psci⁹ tūc snia trāsit i rē iudicatā et iuste potuit cōferri bñficiū adiudicatū p sententiā et trāsit in rē iudicatā q̃tenus tangit ius p̃uatū. vt. c. cū dilecti. de elec. sententia em̃ priuatiua a qua nō fuit appellatū facit bñficiū vacare et p cōsequens potuit alteri cōferri. si xō sententia est declaratoria vt cū iudex p̃nunciavit declarando bñficiū ad alterū ligatū p̃tinere. et tunc si is p quo lata ē habeat noticiā iniusticie nunq̃ pōt salua cōscientia illud bñficiū retinē. vt i reglā. j. de re. iu. li. vj. talis. n. snia si attulit sibi ius s̃ tñ dclarauit. l. sicuti. ff. si ser. vñ. s. respectu illi⁹ q̃ quē lata fuit trāsit i rē iudicatā vt ampli⁹ nō audiat ex quo nō appellauit. poterit tñ agi ptra possidentē p viā denunciatiois euāgelice cū peccat tenēdo bñficiū sine titulo. vt no. Inno. in. c. ad aures. de rescri. vel p iudicis officiiū qui p̃t sup h̃ inq̃rere. vt. c. ordinarij. s. of. ordi. li. vj. poterit bñficiū pmo restitui. no. Ab. in. c. si. s. p̃ces. p̃ben. vlt. colū.

¶ Sententia in causa matrimoniali si fuerit bis cōfirmata nō debet q̃s cōtra eā audiri. nec. iij. ab ea appellare nisi cuz stricta cause cognitiōe. tñ p hoc si tollit quin possit pponi iniusticia sentētie p viā q̃rele. ad h̃ qd no. in simili glo. no. in. c. ad rep̃mēdā de offi. ordi. Anto. et Ab. in. c. fraternitatis. de frigi. et mal. iij. colū.

¶ Sententia in causa matrimoniali licet nō transeat in rē iudicatā tñ nō audif iudifferenter q̃s ptra eā nisi summam appareat q̃ ex aliqua iusta causa moueat. no. doc. signanter. Ab. in. c. j. vt lite non cōtest. ij. colū.

¶ Sententie in cā m̃rimoniali liberali seu bñficiali si trāseūt i rē iudicatā q̃ ad iusticiā et retractatōz transeūt tñ vt post decēniū nō sit loc⁹ appellatōi. vt no. in. c. ad rep̃mēdā. de offi. ordi. et qd no. glo. in c. fraternitatis. de frigi. et male. Ab. in. c. ex pte. de resti. spo. vj. colū.

¶ Sententia in causa matrimoniali lata nūq̃ trāsit in rē iudicatā. nā detecto errore etiā ad instātiā illi⁹ in cui⁹ fauorē ē lata pōt retractari etiā si ab ea nō fuerit appellatū. vt. c. latoz. de re iudi. et c. cōsanguinei. et c. tenoz. eo. ti.

¶ In sentētijs q̃ nō trāscunt in rē iudicatā poterit p̃bari iniusticia tam respectu meritoz cāe q̃ respectu ordinis p̃cedendi p acta cāe h̃ trāseat decēniū a tpe snie. no. lhost. et Abb. in. c. latoz. de re iudi. in alijs autēz sentētijs. vide qd no. Ab. in. c. qm̃ cōtra falsam. de p̃ba.

¶ Sententia lata p m̃rimonio nullo impedimēto p̃stante ex cuius obseruantia nō nurrit peccatum

transit in rem iudicatā. no. Ab. in. c. iuravit. de p. b. 3. 7 in. c. latoz. circa mediū. de re iudi.

¶ Licet snia in cā mrimoniali n̄ trāseat in rē iudicatā nō tñ d3 post decēniū quis in differenter admit u ad pbandū in cōtrariuz s̄ oportet q̄ alleget aliq̄ iusta verissimil cā iniusticie q̄ habeat mouere iudicem ad credendū illā iniusticiā nec in hoc debz esse facilis als sequeret q̄ in infinitū ps cōtraueniens esset admittenda licet in h̄ nō pōt dari certa regla s̄ est arbitrio iudicis. 7 sic intelligit 7 limitat glo. in c. fraternitatis. d̄ frigi. 7 male. Ab. in alle. c. latoz. alias limitatōes ad alle. c. latoz. vide ibi p̄ Ab. 7 vide cū in. c. tenoz. c. ti.

¶ Sentētia lata errore pbato pōt iudex ex officio suo matrimoniū integrare ne ppter diuisionē cōiugij possit adulteriū seq̄ saltē qñ cōiuges sunt tal etat vt merito possit dubitari de incōtinentia. ar. in. c. j. de cōuer. cōiu. Ab. in alle. c. latoz.

¶ Sententia sicut in cā matrimoniali nō transit in rem iudicam. vt. c. latoz. 7 c. cōsanguinei. de re iudi. sic nec in cā matrimoniali spūali etiā si agat d̄ inferioribz bñficijs. vt. c. cū bertoldo. de re iudi. no. Inno. c. cū olim. de do. 7 cōtu. s̄ in p̄iudiciū succumbentis bene transit in rē iudicatā etiā in cā beneficiali qd̄ pbat in. c. cñ dilecti. in fl. de elec. gl. in c. j. de cōces. p̄bē. Ab. in alle. c. cū olim. 7 tangit all. c. cū bertoldus.

¶ Sententia interlocutoria nō requirit ordinē iuris iō p̄ pte nō citata ferri. no. Inno. l. c. auditis. 7 in. c. q̄relā. de pcura. 7 h̄ vey nisi interlocutoria afferrer maximū p̄iudiciū p̄ti qz tunc sp̄ est p̄mittēda citatio. vt. c. inter quatuor. de maio. 7 obe. 7 in. c. j. d̄ cā pos. 7 p̄pue. no. Bar. in. l. nequaq̄. s̄. vbi de cretū. ff. de offi. p̄ consu. s̄ vbi graue p̄iudiciū non affert p̄ti p̄t interlocutoria cōtra abntē ferri pte n̄ citata. vt. l. diē p̄ferre. ff. d̄ arbi. qd̄ approbat Ab. i alle. c. auditis.

¶ Sentētia interlocutoria valet licet sit incerta qz sicut p̄t reuocari p̄ officij iudicis. vt in. c. cū cessante. de apel. 7 in. l. q̄ iussit. ff. de re. iudi. ita 7 certificari. 7 hoc dictū cōmendat Ab. in. c. auditis. de p̄ cu. q̄ p̄ interlocutoriā p̄t iudex cōdemnare generalit̄ in sp̄e 7 in p̄cessu negocij poterūt taxari. fac qd̄ no. Inno. in. c. sepe. de apel. 7 in tali casu admittit p̄entio generalis. vt in. c. p̄stitur. de in. inte. resti. 7 in. l. j. ff. quoz lega. 7 poruit sequi snia generalis in futurū. vt Ab. vbi. s̄. vide. s̄. iudex non debet.

¶ Sentētia q̄ nō imponit finē cause s̄ nō expectat alia sniaz post se vt cū iudex p̄nunciat se nō iudicē h̄ nō sit diffinitiuā h̄z tñ vim diffinitiuē. no. glo. in auctē. habita. C. ne si. p̄ pa. 7 in. c. significantibz. d̄ of. dele. de hoc Bar. in. l. nica. ff. de accu. 7 qd̄ no. in. c. puenit. de apel. Ab. sup rubrica. de re iudi.

¶ Sententia interlocutoria an 7 qñ h̄z vim diffinitiuē 7 reglat ab ea 7 an tñ p̄t ab ea appellari. vide Ab. in. c. pueuit. ij. de apel.

¶ Sentētia interlocutoria nō diffinitiuā p̄t iudex reuocare. vide. j. reuocatio.

¶ Sentētia sup ineptitudine libelli an ē diffinitiuā vel interlocutoria. vide. s̄. libellū etiā si sit.

¶ Sentētia cēsure q̄re sic dicat. vide. s̄. censura.

¶ Sentētia excōicatoris nō trāsit in rē iudicatā q̄ ad effectū ir retractabile imo post mille annos pōt retractari. 7 idē in q̄libet snia cēsure. p̄ hoc. c. si. de penis. quinimo si excōicatus ex diuturnitate t̄pis efficeret deterior d3 iudex ex officio suo illā sniam relaxare. no. Jo. an. post beatū Tho. in. c. j. de se. excō. li. vj. 7 Ab. in. c. ad reprimendā. de offi. ordi. ij. colū. quo ad alios tñ effectus bñ transit in rē iudi. vt qz post decēniū nō p̄t appellari. no. glo. in. d. c. ad reprimendā. nō ergo audiet excōicar post. x. dies p̄ viā appellatōis. s̄ p̄ viā querele. vide. j. sentētia censure.

¶ Sentētie censure vt excōicatoris suspēsonis v̄l interditi l3 trāseat in rē iudicatā qz secū trahūt executionē nec suspendunt p̄ appellatōez. vt. c. pastora lis. d̄ offi. dele. 7 c. is cui. de sen. excō. li. vj. tñ n̄ ob stante lapsu. x. dierū p̄t peti absolutio vel d̄ iusticia allegari. vt. c. cuz cōtingat. de offi. dele. 7 c. si. d̄ penis. 7 c. sacro. de sen. excō. 7 qd̄ no. in. c. ad reprimēdā. de offi. ordi. 7 sic no. qz iste snie quo ad priuatā vtilitatē trāseūt in rē iudicatā. vt. s̄. nō tamē q̄ ad publicā concernēre aiaz periculū per iura. s̄. alle. no. Ab. in. c. cōsanguinei. d̄ re iudi. circa si. vbi tractat cū incumbit p̄batio an est iusta vel iniusta. vi de. s̄. sen. excō.

¶ Sentētia excōicationis vel alia an p̄t sub cōditione ferri 7 an sufficit tñc appellare infra decēniū a tpe euē? cōditōis vel a tpe p̄mulgationis snie. vt. de no. p̄ Ab. in. c. p̄terea. de appell. 7 vide. s̄. appellatio. x. a qualibet snia.

¶ Sentētia generalis excōicatoris nō ligat nisi sub ditos p̄ferentis si sup culpis futuris p̄ferat. vt. c. a nobis. j. de sen. excō. qd̄ intellige qñ p̄ viā statuti p̄ferat. vt. c. romana. s̄. caueat. d̄ sen. excō. li. vj. qd̄ aut̄ dicat subditus. vide glo. no. in. de. j. d̄ fo. p̄pe. 7 vide Bar. in. l. cunctos p̄pos. C. d̄ summa trini. 7 vide. j. statuto epi.

¶ Sentētie appellatōe intelligim? de diffinitiuā nisi sequat absurditas. no. in. c. cām matrimonij. d̄ of. si. dele. 7 no. gl. i. l. j. s̄. biduū. ff. qñ apel. sit. 7 i de. j. de re iudi. 7 c. cū olim. de testi.

¶ Sentētie appellatōe in materia singlari nō venit sentētia arbitroz. vñ si statuto caueret qz de qualibet snia debeat solui certū quid nō habebit locū in sentētia arbitroz. no. Bar. in. l. qd̄ ergo. s̄. ex com p̄missio. ff. de his q̄ no. insa. no. j. Ab. in. c. j. d̄ arbi.

¶ Sentētia arbitri recusati tenet l3 cōtra eā cōpetat exceptio doli. vide. s̄. arbitri recusari.

¶ Sentētia arbitri seu arbitratoris qñ reducat ad arbitriū boni viri. vide. s̄. arbitri. x. si laudū.

¶ Sentētia arbitri p̄ quē est executioni mādanda vide. s̄. arbitet nō p̄t sniam.

¶ Sentētia corporis afflictiuā facit fidē in alio iudicio 7 inter alias p̄sonas. iste em̄ sentētie que afficiūt et notant hoīem sequunt cum sicut lepra leprosus ar. in. c. cito turpē. j. q. j. 7 qd̄ no. Ab. in. c. testimo niū. de testi. 7 in. c. j. de exceptionibus.

¶ Sententia corporalis nō d3 an. x. dies executioni mandari. vt. l. j. ff. nil nouari apel. pendente. licet

Bar. in. l. qui ultimo. ff. de penis. dicit q de consue-
tudine seruaf cōtrariū q nō spectat hī dies nisi cō-
demnatus appeller vel aliū p eo. l. nō tantū. d ap-
pel. veritas tñ est q in notorijs vel qñ reus fuit cō-
fessus. vel testib⁹ seu argumentis supatus. vt vir
ipe negare audeat statim sit executio lata snia. nec
admittit appellatio. vt. d. l. qui ultimo. z. l. q sniam
C. de pe. z. l. furti. ff. de his qui no. infa. z bonus
tex. iij. q. vij. §. porro. no. in. c. cū sit romana. d ap-
pel. als aut sicut in ciuilib⁹ das decēniuz fori⁹ i cri-
minib⁹ vbi agit de maiori p iudicio. vide bonā gl.
in. c. sepe. de appell. z qd no. in. l. ij. C. quoz appell.
nō reci. no. Ab. in. c. ij. de re iudi. z mel⁹ in. c. cum
speciali. de appella. vide. j. snia corpis afflictia.

¶ Sentētia corpis afflictia trāsit in rem iudicatā
tñ si apparent nouiter p bationes reperte sunt a iu-
dice recipiende ex gratia speciali z p principē dū-
taxat z valz. notabilis tex. in. l. diui fratres. ff. d pe-
nis. z ibi Bart. z pari ratione idē pōt dici in pena
honoris p iuatiua vel alia lata sup crimine. z vide
tex. in snia cōtinenti penā pecuniariā. in. l. iij. C. d
re iudi. s in ciuili nō retractatur snia p tēxtu instru-
mento nouiter repto. vt. c. suborta. de re iudi.
z. l. impatores. de re iudi. z. l. sub p tēxtu. C. d trā-
sactio. Ab. in. c. cōsanguinei in fi. de re iudi. viō. s.
e. sententia corporalis.

¶ Sentētia p nō cōtumace lata ex quo nō fuit ser-
uata debita citationis solēnitas nō valet. no. glo.
in. l. ea que. C. quō z qñ iu. nec etiā valet p furioso
lata. no. in. l. furioso. ff. de re iudi.

¶ Sentētia pōt ferri cōtra absētem etiā nō citatuz
quandocunqz cōstat de surreptione. vt no. gl. no.
in. c. cū olim. de re iudi. que limitat omnia iura cōi-
ter dicētia q in notorijs requirit citatio. vt i. c. ad
nostrā. de iureiur. z. c. porro. de diuoz. pcedūt. n.
illa iura nisi in absētia sine alia citatione possit de
facto liquide cōstare sine alia discussione z indagi-
ne fienda vt ibi pba⁹. sec⁹ aut vbi possit aliqua de-
fensio cōpetere. tūc em est citatio fienda. sic intelli-
git. c. fi. de offi. dele. li. vj. z sic debet intelligi q no.
Inno. in. c. tua. de coha. cleri. z mu. z in. c. quanto
de trāssa. pla. z i. c. ex insinuatione. de appell. idem
sentit Archi. i. c. q lothari⁹. ij. q. j. z Bar. in. l. ij. §.
qd de frumentaria. ff. de admi. re. ad ciui. prinē. h
idē tenet lhosti. z Ab. in alle. c. cū olim. z alle. c. ve-
nerabilē. de elect. z. c. bone. j. co. ti. z. c. dudū. §. fi.
z. c. ij. d cōsti. li. vj. de appell. cū sit romāa. viō. s. pñ-
ceps nō debz. z Ab. in. c. cū sit romana. d apel. in
fi. z vide. s. citatio. d. nō requirit. z d. pñceps. idē
no. Ab. in. c. ex insinuatōe. de appell. in fi.

¶ Sententia p quā quis fuit punitus pena statuti
q cognouit solutā que cōi opinione habebat p
maritata quā z ipse credebat cōiugatā etiā si post-
modū cōstet eā esse solutā nō debet retractari quia
culpa fuit in re ipsa z dol⁹ in opatōe z cōis opinio
inqualitate. no. Jo. an. in reglā cū quis in mercu.
z Ab. in. c. suborta. de re iudi. in fi.

¶ Sententia lata cōtra cōtumacē est iuris p sūptio
qd potius videat lata in odiū cōtumacie q ex iniu-
sticia cause. vt. l. pzeses. C. de pig. qd fallit primo si

p bctur cōtrariū ex inspectōe actorū. s. q ex verita-
te actorz z ex plenissima p batione lata sit. secundo
q fuit abhis ex iusta causa p babilī. no. glo. in. l. ij.
C. de cōtrario iudi. tu. z facit ad ea q no. in. c. fi. de
empt. z ven. Ab. in. c. qñis. de re iudi. vj. colum.

¶ Sentētia incerta lata a iudicibus vniuersalib⁹
seu generalib⁹ certificari ex alia snia seu instrumē-
to in iudicio etiā non pducto apud acta ad que iu-
dex in snia se retulit in genere vel in specie. vt no.
Inno. in. c. ij. de libel. obla. z ibi Ab. in. c. cū vene-
rabilis. de reli. domi. si aut sentētia non pōt p acta
certificari nō valet. z iō non valet snia. pñuncio vt
talis iudex in tali causa pñunciauit. no. notabilē
Ab. in. c. cū venerabilis. de excep. r. colū.

¶ Sentētia quā iudex p fert valet pñuncio p oia
vt in cōsilio talis sapientis cōtinet valet z tenet in
re dubia. p. c. abbatē. d ver. sig. z p. l. qñtēs. d ver.
obli. z est tex. satis nota. in. c. in his. de ver. sig. iij.
cta. l. air ptoz. ff. d re iudi. plenē p Ab. in. c. cū vene-
rabilis. de excep. colū. fi. idē si refert cōdēnatio ad
petita in libello. vt ibi p eū.

¶ Sentētia valet quā iudex p fert fundando se su-
per aliq lege que nō facit ad causam ex q aliter nō
expssit errorē cōtra ius nec etiā est irritanda si pōt
alia lege sustineri. fundat Ab. ex dictis Inno. in. c.
cū ex officij. de pscip. vj. colū.

¶ Sententia lata cōtra ius tūc est nulla qñ ius est
clarū et indubitabile. facit. l. regula. ff. d iur. z fac.
igno. z Inno. in. c. cū spāli. de apel. z. c. pe. z glo. de
of. dele. Ab. in. c. cū dilect⁹. de cōsue. iij. colū.

¶ Sentētia nō est ferenda cōtra cōtumacē nisi liq-
at de meritis cāe s est pcedendū. vt. l. p ut. C. quō
z qñ iu. vt colligit ex. c. dudū. j. d elec. z. c. cū bertol-
dus. de re iudi. nec ppter cōtumaciā debet p cipita-
ri sententia ex q iudex nō pōt esse instructus Ab. in
alle. c. dudum. j. de elec. ij. colū.

¶ Sentētia lata a iudice cōtra cōtumacē non visis
actis ptis z defectu ipsius acta nō pducētis valz si
p tēndit se fore instructū sufficienter ex allegationi
b⁹ z actis ptis. vt tex. in. c. cū bertold⁹. vbi iudex tu-
lit sniam nō visis actis ptis ppter ei⁹ ptumaciā tñ
snia tenuit licet opus fuit restitutōez petere. s si ap-
paret q iudex non potuit instrui ex actis vni⁹ ptis
tñ eē iplo iure snia nulla tanqz lata a iudice min⁹
instructo. vt. c. tū ex lris. de in inte. resti. z Bar. in
l. platā. C. de sen. z inter. Ab. in. c. dudū. j. d elect.
iij. colū. z in. c. cūz venissent. de eo q mit. in pos. ij.
colū. z vide. s. expensaz cōdēnatio. viō. s. iudex
dz accelerare. idē si iudex p fert sniam cōtra contu-
macē z nō est certus an sit ptumax vel an sit lis cō-
testa. qz tūc nō valet snia. no. Bar. in. l. multū. ff. d
condi. z demō. z in. l. si finita. §. iulian⁹. de dam. in
sec. Ab. in. c. cū ex officij. d pscip. vj. colū. vide. s.
contumax nō debet.

¶ Sentētia ē nulla ppter notoriā iniusticiam. no.
Inno. i. c. fraternitat. d frigi. z male. z i. c. cū bartol-
dus. de re iudi. z in. c. inter ceteras. e. ti. z ibi. Ab.
¶ Sentētia pōt pñunciari nulla p eundē iudicem
q eā tulit si incidenter paraf ab eodē. z in tali casu
nō pōt adiri supioz cū ad cū cā nō deuoluif nisi per

appellationē vel p aliud remediū equipollens. f. p
 viā nullitatē pncipalit. facit tex. in. c. venerabilib.
 post pñ. de sen. excō. li. vi. f. si nullitas deducit pñ
 cipaliter et tunc nō in optione petentis quē iudi
 cē velit adire an pñunciantē vel supiorē. vt. l. j. ff.
 que sen. sine appel. rescin. z. l. abfite. de accu. z. quē
 admodū appellatio deuoluit cāz ad supiorē vt pos
 sit eā reformare. vt. c. raynucius. z. rainaldus. d. te
 sta. ita cā nullitatis. facit qđ no. Inno. in. c. cū con
 tingat. de offi. dele. z. p hoc singulariter limitat. c.
 pastoralis. de offi. ordi. de quo vide qđ no. Bar. i.
 l. si expessim. ff. d. appel. z. Ab. in. c. qm. d. of. dele.
¶ Sentētia lata cōtra abfite ex pbabili z rationa
 bili cā impeditum nō tenet si iudex fuit certificar
 de impedimēto. vt ē tex. in. l. quesitū. de re iudi. et
 ibi Bar. idē si iudex ē certificar d. legitima excusa
 tione abfite. vt. c. si duob. de appel. z. l. non videt
 latitare. ff. de iudi. Ab. in. c. querelā. d. pcura. j. co.
 z in. c. cū bertoldus. de re iudi. iij. colū.
¶ Snia quā iudex tulit prozsus ignarus de meri
 tis cāe vt qz de sero recepit multa acta z intricata z
 de mane tulit sniaz pñ dici nulla. qz lata sine cāe co
 gnitione. vt no. in. c. ecclesia. de cōsti. z sic intelligit
 qđ no. Bart in. l. platā. C. de sen. z interlo. om. iu
 di. f. si iudex nō ita ppe tulit sniaz f. infra tps breue
 z tūc tenet snia f. ouī cōtra eā quedā psumptio in
 iusticie. z sic intelligit. c. tū ex lris. de in inte. resti.
 z ibi no. Ab. z vide. s. iudex si pcessit.
¶ Sententia lata cōtra tūtozē qui nō cauit p tute
 lari officio est nulla cū nullā habeat administratōz
 f. si fuisset lata in fauorem pupilli valeret. vt. l. si tu
 tor. C. in qui. cau. in inte. resti. nō ē neces. no. Ab.
 in. c. cām q. de iudi.
¶ Sentētia nulla lata a nō iudice nō pñt haberi ra
 ta p ppiū iudicē. d. quo gl. ix. q. ij. in summa. In
 no. in. c. prudentiā. de offi. dele. Jo. an. in regula
 ratū. de reg. iur. li. vi. in mercurialib. Bar. in. l. l3
 ff. de iudi. Ab. in. c. significasti. de fo. cōpe. x. colū.
¶ Sentētia a iudice incōpetēti lata cuius iurisdic
 tio nō poterat progari. valet nō vt sūta f. vt tacitū
 pactū. vident. n. pres tacite pacisci z ē stādo dicto
 illius iudicis. no. glo. nora. in. c. significasti. de fo.
 cōpe. qđ limitauerūt fm Ab. ibi. qñ post pbatōez
 snie pres ipsam sniaz approbauerūt. vt est tex. in. l.
 ij. C. cōia vtriusqz iudi. Bar. in. l. vnica. C. qđ sua
 iurisdic. sec. si expost facto eā nō approbauerunt. vt
 no. Anto. z Ab. in alle. c. significasti. x. colū. z ad h
 vt talis snia vi pacti obseruet requirunt duo q. f.
 pres sciant eū incōpetentē z q erat talis iurisdic
 tio q si poterat progari. vt. l. j. C. d. iuris. om. iudi. z. l.
 vnica. C. qui p sua iuris. z Ab. vbi. s.
¶ Sententia nulla cassata cōpellit ps que sniaz ob
 tinuit restituere instrumētū snie. nā tā instrumētū
 snie q alia que incipiūt esse intelligunt penes par
 tes z possunt in futurū esse damnosa aduersario.
 facit. l. dissoluta. C. d. cōdi. ex. l. vbi debitor agit so
 luto debito vt instrumētū debiti sibi reddat. ad idē
 c. vt lite pen. z in. l. fi. C. ad eū. idē de alijs instru
 mētis que hnt vigore snie. facit. c. cū dilecta. de cō
 fir. vii. vbi pñuilegiū reuocatū mandat corrumpt

postq reddidit inutile penes habētē. facit. c. ij. vt li
 te pēden. z ibi. pñ. z Jo. an. z Abba. ij. colū. vide
 s. instrumentū. d. postq quis.

¶ Sentētia lata pñextu false pbationis licet sit nū
 la quo ad veritatē est tñ aliqua quo ad opinionē
 vt vult glo. in. c. cū venerabilis. de excep. vnde qz
 diu nō detegit falsitas debet obseruari z post tps
 xx. annoz pcludit via dicēdi de nullitate. z ibi gl.
 z sic no. q talis snia tenet mero iure si f. lata pñ
 pñte. vt. l. titi. ff. de re iudi. z. C. si ex fal. instru. p
 torū. maxime in. l. iij. z Bar. in. l. si pñor. s. marcel
 lus. ff. de iudi. si aut snia ex falsa instrumentis seu
 allegationib. est lata cōtra absente dolo pñtis tūc
 snia est nulla. vt glo. z Bart. in. d. s. marcellus. et
 Inno. in. c. cū bertoldus. d. re iudi. z. c. cū dilecta. d.
 rescrip. Abb. in. c. cū venerabilis. de except. ix. co.
¶ Sniaz qñ a iure disponit esse nulla. dic ipso iure
 i. ipso iure disponēte. si. n. ē necesse expectare sen
 tētiā infirmatoriā hois. colligit ex fi. c. j. de re iudi.
 z ibi Ab. in pñ. in. c. j. de re iudi.

¶ Sententia a nō suo iudice lata est nulla ipso iure
 c. at si clerici. de iudi. z. c. in primis. ij. q. i. Brez nec
 sentētia cōtra leges seu cōtra canones. plata. vt. c.
 j. de re iudi. dūmodo exprimat error in snia. vt. l.
 si expssim. de appel. ij. q. vi. s. diffinitiuā. hec ē con
 clusio glo. z doc. in alle. c. j. de re iudi. alij casus in
 quib. snia est nulla. sunt in Spe. ti. de sen. pla. s. iu
 xta. z ibi Jo. an.

¶ Sententia lata cōtra ius habito respectu ad me
 rita cāe dūtaxat si error nō ē in snia expressus. va
 let snia. vt in. c. cū inter. d. re iudi. z. l. cū plat. z. l.
 preses. ff. de re iudi. z s. talis snia facit ius inter p
 tes licet sit iniusta. vt. d. c. cū inter. z. ff. de re iudi.
 l. res iudicata. z. l. ingenuū. ff. de sta. ho.

¶ Sententia lata cōtra ius cōcernens aliā instan
 tiam z nō merita cāe regulariter est ipso iure nulla
 siue sit expressus error in snia siue nō. z sic verifica
 tur. c. j. de re iudi. s. allega. z est diuersitatis ratio
 fm Ab. inter hunc casuz z. s. primū qz in cōcernē
 tibus merita cause dat iudici facultas discernēdi
 z arbitrandi cuius pris sunt iura potiora quia nō
 pōt dari certa regula. vt. l. j. ff. de testi. z. c. in nra
 z. c. cām. de re iudi. ideo in istis psumit esse iustuz
 qđ iudex iudicauit. z psumit p eius snia p lapsum
 p. dierū. vt. c. in pñtia. de renun. nisi exprimat er
 roz iuris qz tūc cessat psumptio que erat p iudice
 cū notorietas in cōtrariū obfuscat illā psumptōez
 viij. di. veritate. in alijs aut cōcernentibus aliāz in
 stātiā nō dat iudici talis facultas f. imponit neces
 sitas obtemperandi. nā leges cōstringūt vitas ho
 minū. vt. l. leges sacra. C. de lega. ergo zc. d. quo
 vide qđ no. in alle. c. in pñtia. de renū.

¶ Si sentētia sit lata cōtra ius litigatoris. z iniusti
 cia sit notoria est nulla. ar. in. c. inter ceteras. de re
 iudi. Inno. in. c. fraternitatis. de frigi. z male. z in
 c. cū bertoldus. de re iudi. z Anto. in alleg. c. inter
 ceteras. z. c. j. eo. ti. pbat rōne. in notorio cessat rō
 psumptōis q sustinet iniusta snia. nō. n. h3 tunc in
 dex pñatem cognoscendi z discernēdi sed tñ iudi
 candi seu exequendi. vt. c. qm. d. si. pñby. z. c. euide

tia. de accusa. Inno. in. c. ex pte. de ver. sig. naz B
 casu snia iniusta dicit cōtra ius plata z sic nulla. vt
 alle. c. j. de re iudi. z no. idē Ab. in. c. cū inter. e. ti.
 ij. colū. vide eū in. c. suborta. e. ti. z vide. j. solutio.
¶ Si snia cessat notoria iniusticia z in pte fuit exp̄s
 fa causa cōtra ius cōc z alia que nō est cōtra ius te
 ner snia. no. Inno. in. c. in p̄ntia. d. renun. naz non
 semp animus iudicis ad vnā specīē p̄batiōis indi
 natur. z in dubio debem⁹ interpretari vt potius res
 valeat q̄ pereat. in. c. ex pte. de ver. sig. nā qñ sunt
 plura capitula sepe vident tot sentētie quot sunt
 capitula. vt. l. etiā. ff. de mino. z ideo bene pōt p p
 te valere. z p parte fī. vt. l. quedā mulier. ff. fami.
 hercis. sed qñ sententia cōtinet vnū capitulū nō pōt
 valere si error sit in pte. no. glo. in. l. ff. de iurisdī.
 om. iudi. z Ab. in. c. cum inter. d. re iudi. ij. colūna.
¶ Sententia lata cōtra statutū p̄culare loci quo
 ad illū locū est nulla. vt. l. oēs populi. ff. de iusti. z
 iure. idem si sit lata cōtra cōsuetudinē que ē noto
 ria in iudicio q̄ in p̄lo. no. in. c. j. de cōsti. li. vj.
¶ Sentētia que est nulla d̄fectu cōsensu p̄tis pōt
 illam pars ratificare cōsentiendo. vt. no. Bar. in. l.
 lz. ff. de iudi. z sic no. q̄ ps appellādo videt̄ consen
 tire gestis p falsum pcuratorē. l. ij. §. falsus. ff. rē
 ra. ha. q̄ ē vex qñ ille poterat eē pcurator aliter se
 cus. no. glo. in. d. l. licet.
¶ Sententia nulla cōtra leges lata vel ex defectu
 solēnitatis omisse nō pualidat̄ pactū appellatōnis
 qz defect⁹ snie non dependet ex cōsensu p̄tū lz vi
 pacti possūt ptes approbare sniam. no. Ly. in. l. ij.
 C. cōia vtriusq̄ iudi.
¶ Si notorie cōstat de errore facti euidētia vel als
 tūc lz in snia nō sit error exp̄ss⁹ nec p̄ relatōnē ad
 acta tñ notorietas erroris q̄ eq̄poller exp̄ssioni
 reddit sniam nullā. ar. in. cl. pastoralis. §. p̄fana.
 z ibi glo. de re iudi. no. Inno. in. c. fraternitatis. d.
 frigi. z male. z c. ad pbandū. de re iudi. Ab. i. alle.
 c. inter ceteras. de re iudi.
¶ Si sentētia cōtinēs falsam causaz z impossibilē
 ita q̄ simul cōcurrāt snia nō tenet etiā si sit excōica
 tōis. vt si iudex cōdēnauit eunuchū vel infantē qz
 p̄gnatē reddidit monialē. ad hoc. c. romana. §. i vni
 uersitate. de sen. excō. li. vj. z ibi Jo. an.
¶ Si notorie cōstat ex iniusta causa sniam eē lataz
 cōstat q̄ snia est nulla qz paria sunt errorē exp̄rimi
 manifeste vel q̄ notorie constat aliquid esse iniustū
 no. Inno. in. c. ij. de dila. z in. alle. §. p̄fana. cl. pa
 storalis. d. re iudi. facit ad hoc quia sicut notorius
 defect⁹ i iudice reddit sniam nullā licet aliter nō ex
 primat̄. vt. c. ad pbandū. eo. titu. z notorietas re ip
 sa fortificat sniam vt nō admittat̄ appellatio. vt.
 cum sit. d. apel. ita notorietas iniusticie re ip̄a sine
 alia exp̄ssione debz reddere sniam nullam. vt. c.
 euidētia. de accusa. z notorietas facti plus opatur
 q̄ notorietas iuris. no. glo. in. cl. j. de v̄furis. nec
 iura dñt fouere notoriā iniusticiā. l. meminerit. C.
 vnde vi. facit. c. cū ad q̄rundam. d. excessi. pla. idē
 est vbi iniusticia pōt colligi p̄ acta vel p̄ relatōez ad
 acta ad que referēda est snia. vt no. p̄ Ab. i. c. inter
 ceteras. circa fi. vide. s. denunciatio.

¶ Ubi de nullitate snie agit si nullitas nō est noto
 ria nec ex actis pōt colligi est necessario ordo iudici
 arius seruāndus. no. p̄ Inno. in. c. auditis. de p̄cu.
 fa. c. ij. de offi. iudi. secus si sit notoria. Ab. in. c. in
 ter ceteras. in fi. de re iudi.

¶ Sententia corruente corrui pariter totus p̄ces
 sus qñ viciuz nullitatis cōcernit sentētiā pariter et
 acta. vt ē casus in. c. ad pbandū. de re iudi. §. si viti
 um nullitatis cōcernit sentētiā dūtaxat vt qz lata
 die feriata tūc remanēt acta in suo robore. facit. l.
 si vt proponis. C. quō z quando iudi. si aut̄ vitiuz
 cōcernit partim sentētiā z p̄tim acta tunc ānullā
 tur vitiola dūtaxat et nō alia. no. Bar. in. l. si exp̄s
 sim. de apel. z vide qd̄ no. in. c. l̄ris. de offi. dele. z
 Spe. de sen. pla. §. is p̄positiōis. d. si casus. Ab.
 in. alle. c. ad pbandū. j. colum.

¶ Licet sentētia lata cōtra ius exp̄ssum est nulla
 vt in. c. j. de re iudi. cū ibi notaris. hoc tñ p̄cedit qñ
 ius istud est clarissimum z exp̄ssum. secus si sen
 tentia ferat̄ cōtra ius ex identitate rōis vel per ar
 gumentum a simili qz tunc potius dicit̄ lata cōtra
 ius litigatoris. est p̄dusio Ab. quā no. in. c. cū spe
 ciali. de appell. ij. colū.

¶ Sentētia nulla seu laudū an pōt approbari p̄sen
 su p̄tū. vide. s. arbitriū nullū.

¶ Sentētia incerta valet dūmodo certificari possit
 p̄ relatōnē ad aliud. vt. c. cuz venerabilis. de reli.
 domi. z no. Ab. in. c. cū venerabilis. de excep.

¶ Sentētia tūc dicit̄ lata cōtra ius nō solū quādo
 exp̄sse nō est cōtra verba iuris sed etiā cōtra mē
 tem. vt colligit̄ fm Abba. in. c. ex parte. de capell.
 mo. z sentit Inno. in. c. p̄. z. s. de offi. dele. z in. c.
 cū sp̄ali. de apel.

¶ Sententia ē nulla qñ est lata sine medijs v̄s sine
 cognitōne. vt in. l. platū. C. de sen. z inter. om. iu.
 idē ē si est lata sine citatiōe. vt. l. j. §. ex eo edicto. ff.
 q̄ sen. sine apel. rescin. nā citatio est fundamētum
 ordinis iudiciarij. insti. de pena te. li. in. fi. iij. q. ix.
 c. caueant. z. c. oia. z cl. pastoralis. de re iudi. si tñ
 ps ē p̄tis in iudicio tñ nō requirit̄ citatio. no. Jo.
 an. i. c. fi. d. elec. li. vj. z Bar. in. d. l. platā. quāmo
 ammonitio iudicis sedentis p̄ tribunali habz vim
 trine citationis. no. glo. in. c. cōsultuit. de offi. dele.
 z. l. ij. C. quō z qñ iu. vide. l. ij. §. oēs. z. §. legatis.
 ff. de iudi. z Ly. in. l. j. C. de in ius voca. Abb. in. c.
 ecclesia sancte marie. de consti. v. colū.

¶ Sententia est nulla etiā si citatio fuisse facta si
 iudex p̄cessit nō data copia p̄ti ad se defendenduz
 no. Inno. in. c. tua. de cōba. de. z mulie. in. fi. vbi di
 cit hoc p̄cedere etiā in notorijs. idē ē qñ iudex ple
 ne nō informatus de meritis cause tulit sentētiā.
 vt. c. tū ex l̄ris. d. in inte. resti. z Bar. in. l. cū plat. d.
 re iudi. z qd̄ ipse no. in. alle. l. platā. no. Ab. in. alle.
 c. ecclesia sancte marie. v. colū.

¶ Sententia sicut ex falsa cā lata nō tenet ita nec p̄
 uilegiū ex falsa cā concessum. C. si ex fal. instru. l. j.
 z. ij. z no. Inno. in. c. inter dilectos. de fide instru.
 circa fi.

¶ Sententia est nulla si errat̄ in substantialib⁹ or
 dinis iudicij. vt. l. platā. C. d. sen. z inter. om. iudi.

et in .c. j. de lris conte. si si errat in ordine non sub-
stantifico nō vitiat iudiciū nisi opponat exceptio
vel appellet. vt in .c. exhibita. d. iudi. z ibi p doc. ne-
q̄ valet qñ p̄pōterat ordo vnius cāe ad aliam. vt
no. in .l. j. C. d. apel. si tñ error interuenit in decis-
iuis cause p partē nō vitiat snia licz habeat locū re-
uocatio erroris. vt .c. si. de cōf. de q̄ latius p doct.
signanter p p̄e. de ancha. z Abb. in .c. ij. d. purga.
vul. vide. s. error.

¶ Sententia licet transeat in rē indicatā in p̄iudici-
um p̄is q̄uo ad cām p̄incipalez nō tñ obstat agēti
ad interesse cōtra iudicē grauantē. vide. s. appella-
tionis omisso.

¶ Snia etiā si trāsluit in rē indicatā si exceptio in-
iusticie opponat cōtra eius executionē z admittat
iudex pōt eā retractare. vide. s. exatio iniusticie.

¶ Snia pōt reuocari si error p̄abilis re ipsa post
apparet. vt late no. Abb. in .c. ij. de purga. vul. si tñ
exceptiōes iniusticie de facto admittant iudex de-
bet retractare sniam nō obstante q̄ trāsluit in rez
iudi. vt singulariter. no. Inn. in .c. cū dilecta. de re
scrip. z in .c. cū bertoldus. de re iudi. idē si notorie
apparet sniam iniustā debet reuocari lz ab ea non
fuerit appellatū. no. Inn. z Ab. in .c. fraternitatis.
d. fri. z male. z i. c. ij. d. pur. vul. nā cū notorie cōstat
de iniusticia nō p̄sumit de auctoritate iudicis. idē
si pars in cuius fauorē fuit lata snia cōstiteret eā in-
iustā quia tunc debet iudex eam retractare. no.
Inno. in .c. quia pleriq̄. de imu. eccle. z Ab. in all.
c. fraternitatis.

¶ Sententia lata a iudice suspecto pōt retractari
si post p̄bationē ip̄ius detegat suspitio q̄d obtinet
etiā in delegato cū princeps nō intendit sibi causā
cōmittere. no. in .c. cū inter. d. excep. z idē gl. in .c.
quia suspecti. ij. q. v. Ab. in .c. si quis cōtra clericū
de fo. cōpe. viij. colū.

¶ Sententia corpis afflictiva nō p̄t iure cōi retra-
ctari post lapsus. x. diez. licet nunc appareant p̄ba-
tiones innocentie sed ex gratia speciali sit restitu-
tio a principe. vt est tex. singularis in .l. diui. ff. de
penis. nā qñ cōdēnatus non appellauit videt taci-
te cōsentire. ar. in .l. furti. ff. de his qui no. infa. cō-
cludit Ab. in .c. de his. de accusa.

¶ Sententia si sit lata in dubio iuris ad cōsiliū pe-
ritoz z postq̄ trāsluit in rē indicatā apparet peri-
tiores dicturos cōtrariū. nunq̄d debet snia retra-
ctari. vide q̄d no. in .c. p̄posuisti. d. p̄ba. Bar. in p̄
bemio. ff. z in .l. traditio. C. de pigno. z p Abb. in
c. significasti. de homici.

¶ Snia tūc dicit res iudicata qñ ab ea appellari si
p̄t z sic habet effectū p̄fectū z irreuocabile z nō re-
tractatiū adeo q̄ sup illa si p̄t transigi p̄ decēniū
z tūc assumit auctoritatē rei iudicate z p̄petit ex ea
exceptio rei iudicate q̄ fuit inducta ad iuris rigore
seruadū vt esset snia litium. no. in .c. pastoralis. s.
q̄. de offi. dele. z l. que exceptiōes. ff. de cōdi. in
de. an lapsū aut decēniū si dicit res iudicata. q̄ nō
habz auctoritatē rei iudicate irreuocabiliter. vt .c.
q̄ ad p̄sultationē. de re iudi. Ab. no. sup rubrica d
sententia. z re iudi.

¶ Si ps p q̄ lata fuit snia nō excipit de transitu in
rē indicatā s̄ assumpsit disputationē de iniusticia
snie z ex p̄ductōe actorz p̄t sufficienter colligi iniu-
sticia d̄z iudex retractare sniaz sine vltiori cogni-
tōe q̄ de q̄ re cognouit de ea p̄nunciare debet. vt
l. de q̄ re. ff. d. re iudi. z .c. cū sup. d. cā pos. z p̄p̄ie.
z h̄ voluit Inno. in .c. dilecta. de resc. z no. in .c.
cū bertoldus. de re iudi. d̄z tñ p̄ acta cōstare. vt .c.
cām q̄. eo. ri. Abb. in alle. c. inter ceteras. d. re iudi.

¶ Licet snia p̄tra ius litigatoris lata transeat in rē
iudicatā. vt in .c. cū inter. de re iudi. tñ si is p q̄ ē la-
ta sciat eā iniquā nō p̄t cū bona conscientia illa vti
quinimo si p̄stiteret iniquā retractaret. vt singula-
riter no. Inn. in .c. q̄ pleriq̄. de imu. eccle. z no. in
c. ij. de pur. vul. z in .c. fraternitatis. de fri. z male.
Ab. in .c. cū inter. de re iudi.

¶ Snia trāslit in rē indicatā ex interpretatione p̄fessū
p̄tra acquiescentie p̄tis. nā ps non appellando vide-
tur acquiescisse snie. vt .c. q̄d ad cōsultationē. de re
iudi. q̄ nō appellans cōfirmat sententiā. vt .l. si. C.
de sentē. que sine cer. quanti. z nō appellans p̄stat
assenus snie. vt .l. ab eo. C. quō z qñ iu. Ab in alle.
c. q̄ ad p̄sultationē. ij. colū.

¶ Sententia an debet ilico retractari abntie cā p̄-
bata. vide. s. abntie. d. iusta causa abntie.

¶ Sentētia secūda an z qñ reuocat primā in eadē
instantia vel in diuersis. plene z no. p Ab. in .c. in-
ter monasteriū. de re iudi.

¶ Snia cōtra p̄uilegiū vel instrumentū ostensuz
corā iudice lata seu cōtra exceptiōes p̄emptoriam si
trāsluit in rē indicatā. valet. z videt p̄ eam rep̄oba-
tū instrumentū seu p̄uilegiū vel exceptio. c. subor-
ta. de re iudi. vbi late z no. p Ab.

¶ Snia lata inter duos milites sup iurisdicōne ali-
cuius castri nō p̄iudicat hoibus castri. nec sufficit
q̄ vniuersitas castri scuerit cām suā agi q̄ cuz nō
potuisset p̄hibere non nocet taciturnitas. ē dictū
Bal. in .l. ij. C. de li. cā. vñ cōsultuit ipse Bal. q̄ cite-
tur vniuersitas nō tñ requirit q̄ def libellus cōtra
vniuersitatē q̄ venit accessorie implicite. h̄ tangit
Ab. in .c. q̄uis. de re iudi. pe. colū.

¶ Snia que p̄mittit cōsanguineos vindicare mor-
tē defuncti an sit iusta. vide. j. statutū.

¶ Snia an ē ferenda in p̄sonā p̄curatoris qñ dñs
nunq̄ fuit in iudicio. vt no. in .l. j. C. d. sen. z inter.
om. iu. sed si dñs aliqui fuit in iudicio cōsiliū est vt
snia ferat in p̄sonā p̄curatoris et dñi non vt dñs
condemnet directe s̄ in p̄sonā p̄curatoris vtp̄uta
condemno talē p̄curatorē semp̄onū z ipsum sem-
p̄onū in p̄sonā sui p̄curatoris. vt ē d mēte Bar.
in .d. l. j. no. glo. z doc. in .c. querelā. d. ele. z ibi Ab.
p̄. colū. vbi late p̄ eū. de hoc vide q̄d no. in .c. licz. d.
p̄ba. z .c. suscitata. de in integ. resti.

¶ Sententia lata cōtra ius de qua potest p̄babili-
ter dubitari aut ratione p̄suetudinis aut alia ratio-
ne valet. no. An. z Ab. in .c. cū cām. circa p̄inci. de
elec. facit q̄d no. Inn. in .c. cū sp̄ali. d. appell. z .c. cuz
p̄. z .l. de offi. dele.

¶ Sentētia requirit vbi canon loquit p̄ verba fu-
turi t̄pis quia tunc non est canon late sententie.

no. glo. in. c. qd quis. de elec. et meli⁹ in. c. in penis. de reg. iur. li. vi. Ab. plene. in. c. si diligenti. de foro cōpe. et in alle. c. qd qs. ij. colū.

¶ Sententia diffinitiva nō ē ferēda sine ptestatōe etiaz si citat⁹ psteat debitū s̄ sit pceptū vt vsq; ad certū terminū soluat. vide. s̄. lis.

¶ Sententia diuersas nō pōt iudex delegat⁹ pferre nomine pprio et nomine college cuius est subdelegatus. vide. s̄. iudex.

¶ Sententia nō pōt ferri sub cōditiōe resoluitiva. no. Bar. in. l. iudex. ff. de re iudi. Abb. in. c. in literis de offi. dele.

¶ Sententia lata ab vno vel duob⁹ ex tribus iudicib⁹ an pōt ratificari p aliū q̄ fuit absēs. vide plene p Abb. in. c. pzudēnam. s̄. j. de offi. dele.

¶ Sententia an et qñ requiratur si qd est cōfessus in ciuili vel criminali. vide. s̄. cōfessio.

¶ Sententiē executio ad quē p̄neat si fuit appellatum. vide. s̄. executio.

¶ Sententiā qd dicendo iustā obtinet pbādo nullitatem nō tñ ecōtra qz iniusta p̄supponit existentiam rei nō sic nullitas. no. in. c. cū ptingat. de offi. dele. et ibi Ab. in. fi.

¶ Sententias suas an p̄sit inferiores p̄lati executiōi mādare v̄l an debeāt ad supiorē recurrere. no. plene Abbas. in. c. si qd p̄tra clericū. de foro cōpe. et tangit in. c. cū ab eccliaz. de offi. ordi.

¶ Sententiam si p̄nceps ferat ex necessitate t̄pis illa cessante pōt sniam reuocare. vide. s̄. p̄nceps si sniam ferat.

¶ Sententia quā iudex tulit exp̄mēdo vnā causā falsam cū dictione p̄cipue seu p̄sertim tolerat l̄z cā exp̄ssa sit falsa. no. butri. in. l. ij. ff. ex q. cau. i. inte. resti. nō est neces. Ab. in. c. tū ex l̄ris. de i. inte. resti. et in. c. sicut. de re iudi.

¶ Sententia arbitri an infamat. vide. s̄. arbitri sententia.

¶ Sententia lata p̄tra cedentē v̄l alienantē rem infaliū d̄z mādari executiōi etiā p̄tra tertii possidentē ex h̄ qñ res nō poterat alienari obstat litigio. et sic intelligit opinio De. et refert Bar. in. l. j. C. de litigio. et in. l. creditores. C. d̄ pig. s̄ si poterat fieri alienatō vt qz fuit facta in casib⁹ pmissis a iure et tūc optet q̄ instituat nouū iudiciū p̄ tertii possidentē. vt not. Bar. vbi. s̄. et sic intelligit opinio Inno. i. c. ex pte de alie. mu. iu. cā fa. vt ibi no. Abb.

¶ Sententiam dubiā pōt iudex ad quē p̄tinet ei⁹ executio declarare. vide. s̄. iudex ad quē p̄tinet.

¶ Sententia nulla pōt ratificari p ptes. vide. s̄. arbitrium penale.

¶ Sententia p̄ sniam an valeat. vide Ab. in. c. inf monasteriū. de re iudi.

¶ Sententia incerta pōt p iudicē ferri sup spem in futurū faciēdo p reū q̄ fundata int̄tōe actoris tarde pponit exceptiōem pemptoriā seu dilatoriā sic dicendo p̄dēnamus talē tali in expen. quas fecerit v̄l p bauerit se fecisse. l. termiato. C. de fructi. et litis expen. fm̄ p̄acticam Ab. in. c. sinez libib⁹. de dolo et p̄nu. vi. colū. vbi vi d̄ p̄eū latissime et nō b̄it. et in. c. l. de sequestra. pos. v̄l colū. vide. s̄. expensarū con-

demnatio. cū se.

¶ Sententia lata p̄uentu in cā quāz monachi tractauerūt sine p̄sensu et auctoritate supioris valet l̄z nō valeat snia p̄tra p̄uētū lata ex defectu p̄sensu. sic dicim⁹ in sententia lata in fauorē minoris. vt. l. nō iō minus. C. de p̄cu. et hāc p̄clusionē tenet Ab. cōtra Anto. in. c. cām que. de iud. p̄ elegantes rōnes quas vide.

¶ Sententia declaratoria nō requirit vbi nō est spes de correctiōe clerici incorrigibilis. vide. s̄. cleric⁹ propter maleficiū.

¶ Sententia absolutoria ab istātia iudiciū vel exp̄sis si nō h̄z cām exp̄ssā in se an valeat. vide. s̄. absolutō ab istātia iudiciū.

¶ Sententia pōt ferri incerta p̄pter breuitatē t̄pis. vid̄ s̄. instātie t̄ps.

¶ Sententia sup possessorio lata an est inflocutoria vel diffinitiva vel q̄si. vide p̄ Ab. in. c. fi. de iudi. iij. colū. et p̄clude fm̄ eū q̄ qñ int̄tāt q̄stio possessoria super se et p̄ viā actōis est diffinitiva et q̄ ad solēnitatē obseruādā et q̄ ad iponendū finē cause.

¶ Sententia an et qñ porrigit effectū suū ex territorii p̄nūciātis. vide notabili p̄ Bar. in. l. cūctos p̄pos C. de sum. trini. et plene p̄ Ab. i. c. postulasti. d̄ fo. cōpe. iij. colū.

¶ Sententia sup futuro an p̄t a iudice p̄ferri. vid̄. s̄. iudex nō pōt sententiare.

¶ Sententia nō pōt impediri p̄pter recusatiōes oppositam post p̄clusionē in cā. vide. s̄. recusatio. s̄. post p̄clusionē.

¶ Sententia lata sup petitorio an obstat agēti sup possessorio v̄l ecōtra vid̄ notabilr et late p̄ Ab. in. c. pastoralis. de cā pos. et pprie. x. colū.

¶ Sententia lata sup petitorio et possessorio an fiat primo executio i petitorio. vide plene p̄ Ab. in. c. cum dilect⁹. de cā pos. et pprie. iij. colū.

¶ Sententia an requiratur in p̄fessione facta in criminali seu ciuili causa. vide. s̄. p̄fessio si emanat. cum ver. sequen.

¶ Ad validitatē snie nō sufficit q̄ possit certificari p̄ relationē ad aliā scripturā nisi sit illa scriptura in actis. optet q̄ snia sit certa p̄ se vel q̄ possit certificari in aliqua pte actoz. hoc vult Inno. in. c. ij. de libel. obla. et Jo. an. in addi. spec. ii. de sen. pla. s̄. qd si iudex p̄nūciat. glo. et Abb. in. c. illa p̄positoꝝ de accusa.

¶ Nō debet qd p̄ sniam p̄demnari nisi actor p̄bet ex ea causa sibi deberi ex qua petijt. vt no. in. c. cōquerēte. de offi. ordi. vt refert Inno. in. c. dilecto. de offi. archi.

¶ Sententia lata sup p̄demnatione expensarum super quibus nō fuit iuratū nec p̄cessit taxatō nō transit in rem iudicatam. vide supra expensarum cōdemnatio.

¶ Sententia diffinitiva sup certo petito nō pōt seruari declaranda in aliquo p̄bando vel declarādo post sententiā nisi incōtinēti. vt. l. generaliter. s̄. j. C. d̄ iurciuran. facit. l. paulus. ff. d̄ re iudi. glo. et Bar. in. l. cum iudex. C. de senten. nec ob. q̄ nota. in. l. iudex. ff. de re iudi. quia ibi incertum referuatum

dedarati a iure et ius declarat in snia. vt in l. j. in fi. ad turpil. Anto. de burrio in suis pñl. pñlio qđ incipit puro iudicē aditū.

¶ Snia lata sup libello inepto est nulla ipso iure. no. Bal. in l. actori. C. de re. credi. et iureiu. alleg. glo. insti. de obliga. in prin.

¶ An si libellus pñnet plura capitula valet snia pro pre et an iudex videat in alijs soluuisse vel cōdēnasse et qđ si capitula sūt connexa vel si libellus est generalis. vide notabiliter et plene p Abb. in. c. cū inter. d. re iudi. p. nulli. et vltima colum.

¶ Snia si nihil pñnet iniquū et si de cōi pñsensu prium causa fuit cōmissa et qđ ps requisit in fine iudicem vt sniam ferret pñsumēdū est p snia licet in attestatōibus appareat fuisse pbatum p actore nam tunc pñsumēdū est ex aliqua causa iudicem fuisse motū ad non sequendas illas pñbationes naz illa tria faciunt vt iudex pñsumat amicus vtriusqđ pñtis et iuste motus. et sic intelligit. c. causam qđ. de re iudi. et ibi. Abb.

¶ Snia nō inducit nec tollit naturalē obligatōez. vide. s. obligatio naturalis.

¶ Ex quo pñtat de snia lz nō appareat acta pñsumendum est qđ oia rite et recte pñcellerūt et asserēt pñtrariū incumbit onus pñbandi nec diuidit inter factuz antiquuz et recens et lz pñpter auctoritatē iudiciariam. vt. c. sicut. de re iudi. no. Inno. in. c. bone. de elec. et. c. cū in iure. de offi. dele. no. Ab. plene in. c. qñ pñtra. de pba. et in alleg. c. sicut.

¶ Quo ad snie validitatē nō est necesse vt cā expñmas in snia. vt. c. sicut de re. iu. et. l. j. §. ignomine. ff. de his qđ no. infa. et ibi Bar. sed quo ad certos effectus qui pñnt ad sniam oriri dñ in aliquibz casibus snie cā expñmi. Primus casus in snia qđ fert pñtra suspectū tutorē. vt alle. §. ignomie. et. l. iij. et. l. d. em. ff. de suspe. tuto. Scđs casus de honestate in cā appellatōis qñ recitat sniaz ex nouis actis vt honorem pñmi iudicis pñseruet. vt. c. cū iohānes. de fide instru. et. c. cū bertoldus. de re iudi. Tertius cū propter ineptā petitionē absoluit qđs. vt in. c. examinata. de iudi. Quartus in casu. hpperandū. cum absoluit quis ab instantia iudiciū tunc debet expñmi p quem stetit. vt. §. illo eiusdē. l. Quintus vbi iudex sententiādo recedit a iure cōi. ff. de appell. l. sciendum. vnde si non pñdēnnat victum in expñsis dicere debet causas qñre. in autent. de iudi. §. optet. col. vj. sed etiā in istis casibus si cā nō expñmas. tenet absolutoria sententia vt cauet in iuribz sup alle. Sextus cū absoluit reus quia nō possidet. de excep. c. fi. nam si de nouo incipiat possidere potest pñueniri nō obstante excepōe rei iudicate. non aut ex omīssione cause sententia est nulla.

Septimus i sententia excoicationis. vt. c. j. d. sen. excō. li. vj. nam tunc requirit de necessitate qđ causa expñmas. vbi ibi plene et notabiliter p Abb. in. c. sicut. de re iudi.

¶ Si iudex dixit in snia qđ pbatuz fuit p A. et B. iō pñdēnamus et c. etiā si nō appareat ex ecctis illos aliquid pñbasse nō pñbz snia qđ trāsiuit in re iudicatā retractari. no. Inno. in. c. qñ pñtra. vt refert Abb.

in c. sicut de re iudi.

¶ Snia lata pñtra sōditū sup iure sñiectionis an potest dñs pñiudicare vel ecōtra. vide Ab. in. c. cūz sup de re iudi.

¶ Si iudex in snia se retulit ad attestatōnes videat expñsiuz in snia qđ pñnet in attestatōibz. vt. c. cum bertoldus. de re iudi. facit. l. pe. C. de sen. qđ sine cer. quātū. et. l. ait pñtor. §. j. ff. de re iudi. Ab. in. d. c. cū bertoldus. circa pñnci.

¶ Snia pñncipis siue sit interlocutoria siue diffinitiva si est in corpore iuris clausa facit ius alis non. C. de sacrosan. ecclē. l. nō plures. et. C. de legi. l. ij. et. l. ij. §. qñ diffinitiva nō est scripta in corpe iuri et cōtra legē ipius pñncipis in corpe iuri scriptā nō facit etiā ius qđ nō pñsumit talē sniam tulisse ad. l. pñdēnnam. §. ad ius litigatoris ledendū. §. si non est pñtra leges §. supra vel pñter et est lata sine cause cognitione et non facit ius generale. vt. c. in causis. de re iudi. a pñtrario sensu. et in. l. fi. C. de legi. aut cū cause cognitōe et tūc aut pñte abite et nō facit ius. vt. l. que repudiantis. C. de inoffici. testamē. aut pñte pñtente et tūc qđ ad oēs facit ius. vt. d. l. fi. et. l. iij. C. d. legi. et Ab. in alle. c. in causis.

¶ Snia vel res inter alios acta ad lz vt alteri afferat pñiudiciū optet qđ ille primo loco habeat actōnē et qđ pñmisit suū actorez agere et qđ fuerit de iure suo discussum et hoc sciuerit. Item qđ sciuerit ius in illa re sibi cōpetere. vt plene et notabiliter Ab. in. c. qñuis. de re iudi. v. colū. vbi vide p eum casus exceptos a regula.

¶ Diuerlas snias si pñferat plures ordinarij vt de legari seu vnus ordinarij cū collega delegato vt plures arbitri seu arbitratores vt ad vniūstatē causarū delegati qđ illaz valeat. vel si neutra valet. vide plene p Ab. in. c. fi. de re iudi.

¶ Sententia est differenda si res petita non est diuisibilis nec potest in solidū possidere. vide. s. pñbatio. d. si duo.

¶ Snia lata pñ terminū pñfixū instātie an valeat. vt de Ab. in. c. venerabil. de iudi. iij. colū. et ibi notabiliter p eū siue statuat a iure siue a statuto.

¶ Sententia nō requirit qñ lex imponit penam et non respicit actum iudiciales. vide. j. verba imponentia.

¶ Sententiā iniustā obtinēs an dñz restituere in foro ale. vide. s. restituere non tenet in foro ale obtinēs iniustā cām.

¶ Snia incerta generalis valet sup accessorij ad cām si sūt accessoria iuris ad factū pñncipale qđ non expedit declarare. vt. c. cōquerēte. de offi. ordi. eo qđ ius semp est certū. vt. l. j. ff. de iuris et fa. igno. si tñ sūt accessoria rei sic pñtinere qđ pñnet ad castrū vt hospitale. vt. c. cū ad sedē. d. resti. spol. an debeant declarari an sniaz. vide no. i. c. certificari. d. sepul. p Inno. si dñs sūt accessoria actōis qđ veniūt iudici offi. vide in. c. grauis. de resti. spo. est tñ notandū qđ in his casibz et sñlibz lz tolleret snia incerta iudex tñ quātū plus poterit dabit opam vt oia expñmātur et sniam ferat certā. insti. de acti. §. curare. doc. in. c. fi. de exce. pla.

CSnie executio an impediat p̄textu instrumenti solutōis nouiter reпти. vide. s̄. executio sentētie nō impeditur.

CLicet p̄ sniam que in rē iudicatam trāsiuit nulla exceptio h̄z locū de iurc. vt no. in. c. j. d̄ re iudi. fallit tñ qñ exceptio supuenit post sniaz. vt. l. si fullo. de p̄di. sine cā. rō est qz talis exceptio in veteri iudicio nō potuit excludi nec includi. de transac. l. post rem. Itē fallit qñ exceptio est reseruata a iure post sniam in casibus in iure exp̄ssis in quibus p̄currit ratio fauoris vel odij. vt no. in. l. t̄a. r̄ si. ff. ad mace do. Itē fallit in casibus in quib⁹ cōcedit restitutio iudicis ministerio. vt. l. qñ est obiectū in p̄batōne vt. l. seruo inuitū. s̄. cū p̄or. ad trebel. Itē fallit qñ exceptio non opponit sententie sed actioni p̄ime denuo int̄tate. no. in. l. duob⁹. de excep. rei iudi. no. Bal. in. l. j. C. d̄ iuris r̄ fac. igno. r̄ p̄e. in. c. ij. de pur. vulg. in. fi.

CSitres snie cōformēs fuerint late p̄tra aliquem an licet tertio appellare. vide. s̄. appellare non licet tertio.

CSnia pōt eē p̄ pte p̄dēnatoria r̄ p̄ pte absolutoria. vide. s̄. libell⁹ vbi p̄tinet.

CSnia saluat sicut libellus alternatiue. videlicet p̄dēno te vt satisfacias d̄ dote dimittēdo bona vel solūēdo debita. vt le. r̄ no. in. c. p̄stutur⁹. de reli. do mi. no. Abb. in. c. ex l̄ris. de pig. ij. colū. vide. s̄. libell⁹ ex pte m̄ieris. cū. s̄. sequen.

CPer sniam declaratoriā nō auferit dominiuz di rectū nec alteri accessit ius. vñ singularit̄ dicit Inno. in. c. qz pleriqz. de imu. eccle. q̄ si is p̄ q̄ ē lata snia iniuste etiā postqz trāsiuit in rē iudi. fateat eaz iniustā d̄z tal snia retractari p̄ supiores r̄ pōt p̄cedere p̄ viā denūciatōis euāgelice. nā p̄tra p̄sumptōnez iuris r̄ de iure admittit p̄batō p̄fessionē ei⁹ in cui⁹ cōmodū agit. vt in aucten. s̄ iā necesse. C. d̄ dona. ante nup. r̄ no. in. c. is q̄. de spon. no. Abb. in. c. j. de p̄ces. p̄ben. in. fi.

CSnia si est iuris p̄uatiua vel mere declaratoriā an p̄ eā acq̄rat dominiū illi p̄ q̄ lata est. vide glo. in. fi. de offi. iudi. in. fi. r̄ p̄ Ly. i. l. j. C. cōia vtriusqz iudicij. r̄ Bar. in. l. pomponi⁹. ff. d̄ acq̄. possess. r̄ aliq̄d p̄ Inno. i. c. cuz nostris. de p̄ces. p̄ben. vt refert Abb. in. c. p̄posuit. eo. ti. circa fi.

Sepulchrum

CSepulture an d̄z pri⁹ tradi cadauer p̄lati anteqz fiat electio. vide. s̄. electio.

CDecedēs in p̄ctō mortali nō d̄z sepeliri in cimiterio ecclesie. no. glo. in. c. ij. r̄. c. cū ad monasteriuz. d̄ sta. mona. fac̄ tex. cū glo. lxxxiij. di. c. fi. xij. q. ij. p̄ obeuntib⁹. Ab. in rubrica. de sepul.

CDecedēs intestat⁹ sepeliēd⁹ est in sepulchri maior⁹ als sepelit in parochiali ecclesia. nā maior⁹ n̄for actio d̄z esse n̄fa instructio. c. significasti. de elect. et c. is q̄. de sepul. li. vj. r̄ si testat⁹ q̄s decedat pōt sibi eligere sepulturā d̄ nouo r̄ p̄termittere sepulturaz maior⁹. vt. c. j. de sepul. r̄ ibi Ab.

CPeregrini r̄ trāscūtes tā clerici q̄ laici seu religi osi dñi sepeliri in ecclesia parochiali vbi decedūt cuz

ibi debeāt recipe ecclesiastica sacramenta. vt. c. j. d̄ celebra. missa. xij. q. j. c. j. facit. c. pastoral. de his q̄ fi. a p̄la. Ab. in. alle. c. j. de sepul.

CDecedēs ab intestato d̄z sepeliri in sepulchro maior⁹. vt. c. j. xij. q. j. s̄ si h̄z patrē sepultū in vna ecclesia r̄ auos r̄ maiores i alia ecclesia d̄z sepeliri i sepulchro p̄fis nisi i sepulchro p̄fis sit impossibilitas facti vel iuri. r̄ est rō qz maior est charitas p̄ris in filium q̄ in supiores cū illi sūt in gradu vltiori. est p̄clusio Ab. in. c. j. de sepul.

CCanonica portio an debeat ecclesie parochiali de oib⁹ relictis alijs ecclesijs q̄ vbi sepelit. vid. s̄. canonica portio.

CDe iure cōi oēs ecclesie h̄nt dūtaxat cimiterium r̄ ius funeradi que h̄nt p̄lim. no. Inno. in. c. j. eo. ti. r̄ glo. i. de. dudū. de sepul. r̄ Archi. in. c. j. eo. ti. li. vj. r̄ p̄bat in. c. j. xij. q. j. r̄ ideo monasteria nisi habeāt p̄lim v̄l ex p̄uilegio nō habent ius funerandi nisi p̄o suis. vt. c. j. xvj. q. j. Abb. in. c. fraternitatē eo. ti.

CIn fidel⁹ nō pōt eligē sepulchrū in loco p̄uato. vt c. fraternitatē. eo. ti.

CLicet in loco nō religioso vel nō h̄nte cimiteriuz nō debeat fidelis eligere sepulturā qz est p̄tra statuta sanctor⁹ patrū cū corpora defunctorum debeāt requiescere in cimiterio ecclesiaz. xj. q. iij. aux. i lo co tñ min⁹ religioso pōt. vt Abb. in allega. c. fraternitatem.

CFrates seu alijs ap̄d q̄z ecclesiam q̄s eligit sepulturā p̄nt libere cū crucib⁹ r̄ alijs funeralib⁹ ire per parochiā p̄prij curati ad deferendū fun⁹ etiā si corpus nō mutāt in ecclesia parochiali. ē p̄clusio Ab. in. c. cū liberū. eo. ti.

CUxor an debeat sepeliri in sepulchro mariti vel ecōtra. vide no. p̄ Ab. in. c. de vxore. eo. ti.

CSi parochian⁹ inferioris ecclesie parochialis eligat sepulturā in cathedrali debet canonica portio inferiori cum ista portio dat rōne laboris. r̄ vt sine loci cōsolationum r̄. vt. c. j. eo. ti. no. Jo. an. post hosti. in. c. requisisti. de testa. r̄ Abb. in. c. cuz sup. de sepul.

CP̄uilegiati sup iure funeradi sepeliri p̄nt ap̄d eos q̄ ap̄d eos eligūt sepulturā. solūēdo tñ canonice portionē ecclesie parochiali r̄ si alios sepeliunt vt impuberes vel fatuos seu alios q̄ non p̄nt eligē sepulturā. vt est tex. cū ibi notat p̄ Ab. in. c. in n̄fa. de sepul vbi si alios sepeliūt tenent restituere quicqd occasione funeris p̄ceperūt vt ibi. facit qd no. i l. j. C. de p̄di. inde.

CSepeliēdi nō sūt i ecclesijs seu cimiterijs leprosi cū habeāt separatā ecclesiā r̄ cimiteriū. vt. c. cuz di cat. d̄ eccle. edifi. r̄ Ab. in. c. sacris. de sepul.

CAn aut locus cimiterij vel religiosus pōt vendi p̄ sepultura fodiēda. vide plene p̄ Ab. in. c. abolē. de. de sepul.

Seruitus

CSeruit⁹ rustica v̄l vrbana q̄ tpe p̄dat. vid nota biliter p̄ Ab. in. c. d̄ q̄rta. in. fi. d̄ p̄scrip.

CSeruitus nō est in bonis nostris certo respectu

sed nō vniformiter. vt no. in. l. j. ff. de vsu. le. nā in bonis est ex q̄ p ea cōpetit actio ⁊ exceptio. ff. de ac qren. re. do. l. rē in bonis. glo. Anto. ⁊ Ab. in. c. cū ecclesia sutrina. d. cā pos. ⁊ pprie. xj. colū.
¶ **Serui** an queraſ tpe. vide. s. p̄scriptio. x. obligatio.

Seruis

¶ **Seruis** nō d̄z in iūgi p̄nā ieiuniorū vel alterius abstinētie p quā possit inuiri reddi dñō. nā ex delicto serui nō d̄z dñs p̄uiri iuri suo. hinc ē q̄ si seruus p̄cunt clericū nō cōpellit p absolutōne ire ad curiā romanā. vt habet i. c. relatū. d. sen. excō. Ab. in. c. j. de cōiu. seruo. ⁊ ibi lhosti.

¶ **Seru** vernacul⁹. i. nat⁹ ex ancilla iudei si sit christian⁹ statim eripit in libertatē nullo dato p̄cio. l. deo nobis. C. de ep̄sco. ⁊ cleri. s. est seru⁹ emptici⁹ ⁊ erat christian⁹ tpe emptiōis statim est liber cū a iudeo emis. l. iij. di. mācipia. s. si non erat christian⁹ ⁊ postq̄ est empt⁹ a iudeo sit xp̄ianus statim eripit in libertatē nullo dato p̄cio. c. fraternitatis. l. iij. di. de quo p̄ Ab. in. c. j. de indeis.

Seueritas

¶ **Appellatōe** seueritati ecclie venit pena extrinseca s̄m delicti qualitatē s̄ appellatōe censure ecclesie nō venit alia pena nisi ex cōdicatio suspēsiō ⁊ interdictum. vt. c. querenti. de ver. sig. Ab. in. c. cū clerici. de pactis.

¶ **Sicut** dñs ppter nimia seueritatez p̄uiaſ dñio serui. vt. l. q̄ seruū. de ver. obli. ita iudex p nimiaz seueritatē repellit ab officio. idē d̄ dñō si seueriter se habeat erga s̄bditos suos q̄ d̄z p̄uiri eoz iuris dīctōe ⁊ dñio. vt. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. de his q̄ sūt sui vel alieni iuris.

¶ **Iudex** pōt p̄cipe marito s̄ certa pena ⁊ iuramēto ne de cetero seuciā suā in vxorē oīdat. C. d̄ his q̄ ad ecclias s̄p̄u. l. p̄nti. s. j. vt lite nō p̄te. c. j. ⁊ si nō desistat ex h̄ p̄cepto pōt iudex cū p̄uiriare vsu vxoris q̄ si nō habeat stare. arg. l. j. ff. d̄ his q̄ sūt sui vel alieni iuris. ⁊ ibi Bar. in fi. ⁊ vide. c. ex trāsmis sa. ⁊. c. lras in fi. de resti. spo. ⁊. c. de b̄ndicto. xxxij. q. j. c. accēdēs. ij. vt lite nō p̄testa.

Sigillum

¶ **Sigillū** si destruat instrumentō p̄fecto p manus publicam nō destruit instrumenti fides. vide. s. instrumentū.

¶ **Sigillo** seu signo capli vel iudicis an sit adhibēda fides. vide no. p̄ Ab. in. c. significauit. de appel. ⁊ vid. s. citare pōt iudex p nūciū. ⁊ plene p̄ Inno. ⁊ lhosti. in. c. ij. de fide instru. ⁊ pleni⁹ p̄ Barba. in. c. ij. de solu.

¶ **Sigillū** suū pōt ep̄s cōmittere fidei p̄sone ⁊ s̄m p̄ratem sibi datā poterit sigillare sc̄pturas de his q̄ p̄tinet ad ep̄m. vt est cōmissiōes cāz citatōes cōfirmatōes ⁊ generaliter de oib⁹ alijs q̄ cōmisit sūt ei etiā si p̄lat⁹ sc̄pturas nō videt. sic papa ⁊ p̄ncipes ⁊ alij p̄lati suis cācellarijs cōmittere vident. de crimi. fal. c. dura. sed i p̄tractib⁹ alioz nō poterit can-

cellarius noie ep̄i sigillū testimoniale apponere nisi p̄lat⁹ viderit. ij. q. ix. testes. si tñ d̄ p̄suetudine apparet pōt etiā testimoniale sigillū apponere. no. Innocen. ⁊ lhostien. ⁊ alij docto. in. c. ij. de fide instrumen.

¶ **Sigilla** ignora nō p̄bant. vide no. in. c. q̄ super his. de fide instru.

Significatio

¶ **Significatio** h⁹ vbi tuo arbitriū vel tue prudētie denotat arbitriū boni viri rōne p̄latū. vt no. in. c. ij. de corpe vitia. ⁊. c. p̄terea. de testi. lhosti. in. c. j. de dila. Inno. i. c. cū inferior. d̄ maio. ⁊ obe. sec⁹ si talia vba sonāt volūtātē nō regulatā. vt no. i. c. j. d̄ seq̄stra pos. ⁊ fruc. de his vbi ⁊ mltis alijs q̄ in p̄ortat arbitriū boni viri vt nudā volūtatem. vide Bar. in extrauagā. ad rēp̄mendā. ⁊ in. l. si sic. ff. de le. ij. ⁊ in. c. j. de p̄sti. vbi no. Ab. ⁊ vide. j. vbum.

¶ **Appellatōe** bladi seu tritici venit om̄e q̄ i terra seu agro p̄tinet. vt. l. triticū. ff. de vbo. obli. ⁊ glo. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de aq̄ plu. arcē. appellatōe aut frumenti venit om̄e q̄ h̄z aristā. vt. l. frumētū. ff. de ver. sig. no. Ab. in. c. ex multiplici. de deci.

¶ **Si** p̄as facit mētorēz d̄ heredib⁹ videt̄ sensisse d̄ li beris. ff. ad trebel. l. ex facto. s. si. ⁊ similiter cum ecclia dat emphiteosim. vt in aucten. de nō alie. vt p̄mu. re. ecclie. s. emphiteosim. in p̄ctib⁹ tñ cū sit mētio de heredib⁹ etiā de extraneis sensisse videt̄. vt. l. in p̄uentōib⁹. ff. de ver. sig. no. Spe. ti. d̄ testa. s. j. s. fi.

¶ **Significatio** h⁹ vbi incitanter. i. indubitātē statim sine mora de h̄ liquere pōt. no. lhosti. i. c. ex literis. d̄ fide instru. ⁊ in. c. vltra ternā. sup vbo p̄cunctat⁹. de testi.

Simonia

¶ **Simonia** an cōmittat̄ si p̄ ingressuz seu receptū in canonicum vel b̄nficiatū aliqd̄ deſ ecclie vel capitulo. Ab. i. c. cū. Ab. ferrariē. de p̄sti.

¶ **Simonia** cōmittit̄ si ex pactōe p̄tū q̄s renūciat lris suis vt assignet sibi annua p̄sso. vt. c. ad audiētiā. ⁊ ibi glo. ⁊ Ab. de resp. s. si q̄s pure renūciat lris vel ḡa ex officio supioris vel interueniētibus amicis ⁊ postea assignat sibi p̄sso tūc trāsit sine vitio. vt Ab. in alle. c. ad audiētiā.

¶ **Simoniā** pōt dici ⁊ ambinosus q̄ p̄ces emittit p̄ sua p̄motōe de q̄. j. q. j. sūt nōnulli. ⁊. c. p̄ inq̄sitionē. de elect.

¶ **Simonia** cōmittit̄ p clericū vt monachū nō recipiēte ordniē nisi sibi p̄mittat̄ b̄nficiū vel dignitas vide. s. cleric⁹.

¶ **Simonia** mētal vbi cōmittit̄ nō tenet̄ q̄s renūciare h̄ita nec adepta b̄nficia s̄ tenet̄ satisfacē deo p̄ p̄niam. vt. c. pe. d̄ simo. vide glo. i. c. nisi cū p̄dē. d̄ renū. j. q. ij. saluator. vide. s. renūciatōe.

¶ **Simoniā** cōmittit̄ ep̄s si ppter p̄sanguinitatez p̄cedit alicui b̄nficiū als nō p̄cessur⁹ vel sordidis p̄cibus ⁊c. vt no. gl. in. c. vt n̄m. vt ecclastica bene. ⁊ glo. in. c. tuaz. de etate ⁊ quali. imo p̄lat⁹ q̄ bona seu fructus beneficioruz dat p̄sanguineis tenetur

ad restituendū qz tractat rē alienā iūto dño. qz qd qd hñt clerici paup̄ez est. xvi. q. si. c. vlti. xij. q. ij. et si illi. z qz recipiunt tenent ad restituendū. ij. q. iij. puenit. xiiij. q. vi. si res. qd pcedit qd ad for. p. ciencie z eo casu qd supflue dat si in foro p̄tioso nō tenetur notat in. c. si. d. peculio clerico.

¶ **Simonia** nō cōmittit si alter litigantiū sup bñficio cedat liti z alter det sibi exp̄e. vñ certū qd annuatim d mādato iudicis. vide. s. pactū sup spūalib⁹

¶ **Simonia** nō cōmittit qd est cert⁹ hñe ius in bñficio si dat pecuniā ei qd mouet sibi litē vt dñstiat ab illa veratōe. sec⁹ si nō est cert⁹ vel dubitat. no. glo. z doc. in. c. cū p̄idē. de pactis.

¶ **Simonia** nō ē dare spūale p spūali. qz in his sit adinuicē pmutatio. vt. c. ad questōes. d. re. p̄mu. s si litigat sup bñficio respectu tituli nō pōt intuenire trāfactō vt det tpale p recessu a lite. vt. c. sup eo. de trāfac. s si petit bñficiū iure p̄prietatis nūc poterit interuenire trāfactio. qz tūc nō pōt dici questio sup spūali. ē conclusio Ab. in. c. statum⁹. de trāfac.

¶ **Simonia** cōmittit nō solū in mere spūalib⁹ s etiam i p̄neris ip̄is spūalib⁹ vt in iure p̄sentadi. vt est tex. i. c. p̄terea. j. d. trāfacti. supioris tñ auctas purgat h vitiū. vt. c. nisi. de pben.

¶ Si certū est qd aliqd tpale dat in cōp̄satōez iur spūalis ab eo cui certū est ius cōpetere als ordinatio ppter vitiū simonie nō tenet etiā si sit facta ab arbitris. vt. c. si. de rex p̄mu. z sic pōt intelligi. c. ex pte de offi. dele. s si nō est certū s dubitat de iure p̄tis renūciātis arbitri p bono pacis p̄nt aliqd tpale p̄ti attribuere z purgabñ p̄sumptio simonie si arbitri aliquā iustā cām allegāt in sua ordinatiōe nō tñ omnino credit arbitris nisi arbitroz supior illā excusatōem admittat. vt in. c. cū dilecti. de accusa. z in. c. nisi. de pben. potest tñ esse tāta idoneitas arbitroz qd contra eos non p̄sumet simonia nec dolus. z sic potest intelligi alle. c. nisi. no. Ab. in. c. ij. de arbi.

¶ **Simonia** est crimē ecclesiasticū de qd iudex secularis inromittē se nō pōt cū dicat heresis. i. q. iij. c. altare. z habuit originē a phibitōe ecclie z tñ ei⁹ institutiōes reglat. ad h qd no. j. q. j. in sūma. gl. z doct. in. c. cū sit gnāle. de foro compe.

¶ **Clerici** extranei nō dñt puenire vt p officio diuino detur ei⁹ p̄cium sed poterunt puenire vt aliqd habeant p labore z in recōp̄satione damnoz que sustinent tradendo ibi morā. p hoc quod no. Anno. in. c. pe. ne p̄la. vi. suas. z glo. in. c. suam. de sūmo. glo. z Abb. in. c. abolende. de sepul. Itē dñt p̄rius officia impendi z postmodū debet fieri compulso ad obseruandū consuetudinē vt aliqd detur p mortuo. vt. c. ad apostolicam. de sūmo. cōcor. de iure ciuili. l. priuilegia. in fl. C. de sacrosan. ecclie. vbi ea que ab antiquo solita sunt ecclis vñ mistri tribui nō dñt aliq mō inuari. vbi dic⁹ Bar. q si ciuitas solita est dare certū qd ecclie non pōt p̄statutū illd tollē. no. Ab. in alle. c. abolendā. in fl.

¶ **Simonia** cōmittit cleric⁹ dicēs missas ppter p̄cipalē intentōez lucrī. z idē d canonid ppter distributōes qu ordianas. vide. s. missas dicēs.

¶ **Simonia** cōmittit papa in his q sūt phibita qz simoniaca. vide vltimā conclusiōē Ab. in rep̄tino. ne. s. qd dñ. c. extirpāde. de pben. quā vide. s. bñficiū. d. ex pecunie.

Simulatio

¶ **Simulatio** deceptoria z dolosa phibet cauta z p̄mpta admittit. no. l. hosti. in. c. j. q me. cau.

¶ **Simulatio** p̄sumit in vēditōe seu in alijs p̄scrib⁹ ex modicitate p̄cij nō tñ p̄sumit i cessiōe actōis seu in trāfactōe qz min⁹ valet actio qz res ad quaz dat tñ ppter dubiū euentū litis. tñ qz debitor pōt effici nō soluēdo. z ideo min⁹ est habere actionē qz rē vt. l. min⁹. ff. de regu. iur. no. Anno. in. c. in ciuitate. d. vsuris. z est tex. in. l. luci⁹. ff. ad trebel. no. docto. in. l. ij. C. de rescinden. ven. Anno. z Ab. in. c. ex pte. de alie. mu. iudi. cau. fa. vide. s. cessio.

¶ **Simulatio** p̄sumit in cessiōe qñ in ea nō exp̄mit titul⁹ actus vt qz dñ in instrumēto tal cessit actōem tali z nō dñ ex qua cā. no. Anno. in alle. c. ex pte. vide. s. donatio.

¶ **Simulata** p̄sumit cessio actōis qñ p pte fuit vēdita z p pte donata. vt. l. penl. ff. de alie. mu. iudi. z id admittit cessionar⁹ vsqz ad qñtitatē quā exbur sauit z i reliqua pte p̄dit actio. vt. l. penl. C. mādā. z Ab. vbi. s.

¶ **Simulatio** p̄sumit si actio fuit pure vēdita z de numeratōe nō p̄stat. no. glo. in. l. pe. ff. d. alie. mu. iu. z in. l. pe. C. de mādā. Bal. tñ s i. l. ij. C. ne lice. potē. vbi dicit q illud intelligit qñ actio p pte fuit vēdita z p pte donata s si pure fuit vēdita p̄fessio receptōis p̄cij nō pbat simulatōem. idē tenet Ab. in alle. c. ex pte.

¶ **Simulatio** nō p̄sumit qñ int coheredes fuit facta cessio vel qñ est facta creditori in solutuz vel int socios vel vbi est p̄sumptio redemptiōis liuū z in alijs casib⁹ qd no. in dicta. l. penul. z p doct. signant p Abb. in alle. c. ex pte.

¶ **Simulatio** vñ bona est z cōmēdāda. vt. c. vñle. xxiij. q. ij. z idē de mēdācio. vt ibi cū. c. sequen.

¶ **Cōtract⁹** p̄sumit fictici⁹ z simular⁹ z ad apparentiaz fact⁹ in casu. l. sicut. s. supuacū. ff. d. mo. pig. vel hypo. sol. z in alijs casib⁹ notatis p Bar. in. l. post tractū. ff. de dona. req̄rit tñ q si qd dicat cōtractū suū latū siue agēdo siue excipiēdo exp̄mat. z declarat speciē simulatōis vt adūsari⁹ reddatur certus. vt. l. j. in p̄zin. ff. de eden. z. l. j. s. labeo. ff. d. fal. nā de iure est q simulatio z fictio nō p̄sumant nisi appareat causa p̄pt quā fit. ff. re. amo. l. si mulier. in p̄zin. ff. qui z a quib⁹. l. si. marit⁹. s. si d renū. c. si. li. vj. Bar. p̄silio qd incipit in noie dñi factum est tale.

¶ **Ad** admittit alienator ad allegādū seu pbandū p̄tractū alienatōis esse simulatū. vt. C. de reuo. do na. l. cū fatearis. z de seruo pi. da. ma. l. creditori. bus. heres tñ ei⁹ pōt dicere p̄tractū simulatū z ad apparentiā factū. vt. C. plus vale. quod agit. pro. tum. ff. de reg. iur. l. ignorantia. C. de distr. pig. l. qui sub imagine. de aqua plu. ar. l. emptor. Itē creditor admittitur quia sua interest. vt. l. sicut. s.

supuacū. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. Bar. vbi. s.
¶ Non firmat iuramento qd simulate videt appositū
no. glo. in. l. iij. C. pl^a va. qd agit. z Ab. in. c. ad no
stram. de emp. z ven.

Sindicus

¶ **Sindicus** cū ab vniuersitate constituit nō requirit
superioris auctas. vide. s. auctoritas. z vide. c. j. de
sindico. z quod ibi no. Abbas. vide infra vniuersi
tatem.

Synodus

¶ **Synod^o** an possit recusari. vide no. Ab. in. c. j.
de iudi. iij. colum.

¶ **Synodū** facit ep̄s ad quas oēs abbates z sacer
dotes tenent ire. vide. s. ep̄s pōt facere. z. s. abba
tes exempti.

Simplicitas

¶ **Simplicitas** que est p̄traria discretōi reprobaf
c. si cupis. xvj. q. j. qdā etiā sunt nimis curiales in
sistentes littere p̄tra mentē. p̄tra. c. p̄terea. de ver.
fig. z. c. intelligētia. eo. ti. qdā simplicitas ē p̄traria
dolositati. z de illa intelligit illud euāgeliz estote
simplices zc. vt alle. c. si cupis. Abb. in. c. dilecti. j.
de iudi.

¶ **Simplicitas** est amica veritati. vt. c. veritatis. d.
iureiu. z ē amica legib⁹. insti. d. legi. agna. succe. s.
s. simplicitatē. fides etiā veritatis x̄boz adminicla
nō requirit. C. si vt se ab here. absti. m. l. j. sicut s. cō
mēdat simplicitas. vt. c. j. d. sum. trini. in p̄n. iij. q.
ix. pura. quod intelligo d. simplicitate colūbina mi
xra cū prudētia serpentina. xvj. q. j. si cupis. non de
oīno simplici fatua z indiscreta. xxiij. q. iij. in oēs
id est fatu⁹ z nimis simplex. de iudi. c. pastoral. nā
h̄ reprobaf. xxxix. di. petr⁹. xlvij. di. d. petro. no.
hosti. in alle. c. veritatis.

Socius

¶ **Soci⁹** vn⁹ de plib⁹ h̄nibus simul iurisdicōnem
nō pōt iurisdicōnē exercere sine aliis vsi non pōt
relaxare multa seu p̄demnariem ad incōmoduz
alioz. ar. in. l. heredes mei. s. peto. z qd ibi no. ff.
ad trebel. Ab. in. c. prudentia. s. j. de offi. dele.

¶ **Socij** dicūt qd h̄nt materiā sepe pueni. di in vnū
vt canonici eiusdē ecclēie z scholares i eadez domo
stātes. z iō bon⁹ soci⁹ recusaf in cā alteri⁹ vt suspe
ct⁹. vt. c. cū. R. de offi. dele. nā societas h̄z quoddā
ius fraternitatis. vt. l. vix. ff. p socio.

¶ **Soci⁹** criminis audif p socio. vide. s. pcurator
licet.

¶ **Soci⁹** repetit expēsas z dāna qd passus fuit occa
siōe societati. vt. l. cū. duob⁹. s. qdē. ff. p socio Ab.
in. c. cū p cā. d. p̄cu. vide. s. lucrū. z. s. pactū qd fit.

¶ **Soci⁹** criminis an admittat in testē p sociū i cā cri
minali vel ciuili seu denunciādo vel excipiendo. vide
notabilr p doc. post Inno. i. c. qm aliq. d. testi.

Sodomita

¶ **Sodomita** panē penā si cleric⁹ est p̄petue detru

stionis in monasteriis z depositionis. z laicus exco
municaf. vt. c. clerici. de excess. pla. fm. ll. laicus vl
timo supplicio punif. vt in aucten. vt nō luxuri. cō
tra natu. est aut glo. dicti. c. clerici. cū dicti doc. ibi
no. q ex p̄tō subditoz de⁹ irascit vt vniuersitas
puniat. non put ira est passio animi sed irasci dicit
tur deus vt mediāte iusticia penā iniungat p pec
cato. nec irascit hoib⁹ sed peccati. lxxvj. di. odio.
Itē p peccato aliquoz puniunt etiā innocentes.
vt ibi. z quinqz ciuitates fuerunt igne psumpte. et
due ppter vicinitatē Bēth. xix. ex quo no. illud vul
gare qd habet malū vicinū habet malū matutinu.
ira tñ dei de qua supra mensuras habet. s. quanto
tpe ob quas causas z quib⁹ inferatur. dic fm hie
rony. sup Abacuc. li. vi. vt refert pe. de ancha. in
alle. c. clerici.

Solennitas

¶ **Solēnitas** alienatōis rei eccliaſtice z si nō fuet
dū tñ fuerit facta in casu licito z infuenit cōsensus
eoz qd h̄nt p̄sentire qd ad soz p̄sciētie valet z p̄tract⁹
tēnet fm limites iuri natural⁹ seu gentiuz vbi suffi
ciat sol⁹ p̄sensus. nā forma inducta a iure positiuo ē
tradita ppter scādala euitanda z dissensiōes. ex q
inferf q in foro p̄sciētie equitas natural⁹ p̄ferunt
equitati iuris positiuū. qd no. est p̄clusio Anto. de
butrio. in. c. qz pleriqz. de imu. ecclē. z Abb. in. c. j.
in fi. de in integ. resti.

¶ **Solēnitas** iuris in distractōe rez minoz dz ser
uari etiā in miorib⁹ clericis. est tex. in. c. p̄statur⁹. de
in inte. resti. z ibi Ab.

¶ **Solēnitas** intrinseca vel extrinseca an p̄sumat
in instrumto vl in testib⁹ adhibita nisi p̄bet nota
biliter p Ab. in. c. sicut de re iudi.

¶ **Solēnitas** nisi fuerit obseruata in p̄ctu an vale
at obligatio. vide. j. statuti seu p̄suetudo.

¶ **Solēnitas** requisita in actu si nō obseruet corrumpit
ipse act⁹. nec pōt valere etiā in fauorē aduersarij qz
forma dat esse rei vt legif z no. in. c. qz p̄p̄. de ele.
xij. q. ij. sine exceptōe. s. qm solēnitas requirit p⁹ actū
act⁹ tenet s. ex post facto annullaf vl p sniam vel est
opus exceptōe. vt notabilr pbat in. l. vniūsa. iuri
cta glo. C. d. p̄ci. impa. offe. z Bar. in. l. j. ff. d. testa.
Anto. z Ab. in. c. si. vt lite nō p̄te. s. j.

Solutio

¶ **Solutiō** indebitū p sniaz diffinitiuā qd iā trāsiit
in rē iudicatā etiā p̄ceptu instrumtoz de nouo re
ptoz nullo mō pōt repeti si directe venif p̄tra sen
tentiā. arg. in. l. ne diu. C. de penis. z. l. j. s. fi. ff. de
questionib⁹. s. si esset aliqua actio que sententiā nō
repugnat s. asserit eam eē verā tūc datur repetitio
vt. l. in cōdato. s. fi. ff. cōmoda. ad idem. l. fullo
C. de cōdi. sine cā. qd verū nisi de notorietate facti
nūc cōstaret sententiā esse iniustā. qz ex tali cā sup
ueniēte poterit snia retractari. z sic pōt intelligi. c.
ij. d. purga. vulga. z sic limitaf notata ibi p hosti.
Ab. nobilr i. c. h̄orta. d. re iudi. in. fi. z in. c. int cete
ras. eo. ti. vide. s. snia. d. snia est lata p̄tra ius.
¶ **Soluere** vbi qd pmittit ibi conuenit z remittit

vide. s. pmittere soluere. cū. x. se.

¶ Solutioes nō cōpellit creditor d nocte recipere. vt. de. s. creditor nō compellit.

¶ Solutio census an denotet seu pbet subiectioes vide. j. subiectiois quasi possessio.

¶ Solutio diutina census p tātuz tps d cui^o initio nō est memoria pbat debitū z censū. nā ex p̄tinuatione tanti tps psumit debitū z habet vim tituli. vt. l. hoc iure. s. duct^o aque. ff. de aqua quodidi. et esti. z. c. j. de p̄scrip. li. vj. z Jo. an. in. c. puenit. d cē si. Bar. in. l. cū de in rē ver. ff. de vsuca. s. si allegat cursus minoris tps nō sufficit si agit de inducēdo obligatōem. vt. l. si certis annis. C. de pactis. naz in tali casu debet allegare causas p̄stituti z adduce re tps ad pbandū seu p̄sumendū cām. vt alle. l. cū de in rē x. solutio em infirmis nō infert necessario cām nō exp̄ssam. vt colligit ex. c. recepim^o. de p̄uile gi. facit ad no. ff. de vsuris. l. cū de in rē x. si autē agit de liberatōe inducēda z tūc si resistit ius cōc nō sufficit. vt. l. compit. de p̄scrip. xxx. anno. z. c. j. de p̄scrip. li. vj. si aut ius cōc nō resistit z tūc fm varias naturas actōnes acq̄rant tpe vt in titulis. de p̄scrip. p totū. Abb. in. c. si. de cā pos. z pprie. vid s. obligatōem licet nō inducit.

¶ Solutio debiti d3 fieri creditori respectu valorū monete tpe obligatōis. vide. s. moneta.

¶ Solutio facta p debitorē creditori sui creditori qui fuit in mora soluēdi etiāz primo creditori inui to liberat debitorē a debito. vt. l. si liber hō. ff. de nego. ge. z. l. soluēdo. z. l. cū pecuniāz. eo. ti. ff. de pigno. act. l. solutū. s. solutā. no. l. hosti. in. c. eaz te. de iureiuran.

¶ Solutio debiti si fiat vni ex socijs vel ex duob^o reis debēdi h improuide nō fieret. ff. d pactis. l. si vn^o. ff. de duob^o re. debē. l. iij. in fi. idē si soluatur adiecto in stipulatōe. ff. de stipu. l. q si stipular^o. vt pcuratori etiā reuocato si tñ h soluēs ignoret. ff. si cer. p. l. ei^o qui. no. doc. in. c. eā te. de iureiurā. vi. de. s. depositarius.

¶ Soluere seu satisfacere an teneat cleric^o suis cre ditoribus de fructib^o sui beneficij. vide. s. clericus etiam si sit.

¶ Debitor an teneatur pquirere creditorem z ire ad domū suam ad soluendū debitūz. vide. s. debi tor si soluere.

¶ Soluere an teneat successor p̄lar^o debita p̄cta p p̄decessorē. vide. s. p̄lar^o ecclesie succedit.

¶ Indebite solutū an d3 repeti. vide glo. notabilē z p oēs doct. approbatā in. c. si. de solu. z vide ad h p̄ambulū qd Ab. ibi ponit sup debitū aliud est zc.

Et p̄mo pōt pcludi fm cū q indebite solutū pōt repeti in cā qñ debitū ē naturale tñ s ciuilit^o indebi tū si errore facti fuit facta solutō. vt i casu. l. cū qd. C. ad. l. fal. nā error facti. pbabilis excusat vbi p̄ces sit debitū naturale tñ.

¶ Scō q vbi debitū est naturale tñ z ciuilit^o in debitū si in solutōe interuenit error iuri nō cōpetit repetitio qz error iuris neminē excusat p iura vul garia qd p̄cedit in psonis nō priuilegiatis. nā mi nor mulier miles z siles p̄sone q excusant ab igno

rantia iuris p errozē solutū p̄nt repetere. vt. l. cūz de indebito. ff. de pba.

¶ Tertio q vbi obligatō naturalis est redacta ad necessitatē p̄statōis p ius ciuile nō cōpetit repetitō vt in casu. l. si nō sortē. s. libertas. ff. de cōdi. inde. plene p Bar. in. l. si testamēto. ff. de fideiuf. z vide glo. l. ex h. ff. de iusti. z iure.

¶ Quarto indebite solutū vtroqz iure tā natura li q ciuili q̄cunqz ignorātia soluat siue facti siue iu ris pōt indistincte repeti. vt no. p glo. in alle. c. si. d solu. que distinguit inter exceptōem tpalem et p petuā. sec^o si scienter qd soluisset indebitū qz tūc vi det donasse l3 h fallat in solutōe vsuraz. p. c. debi tores. de iureiur. qd psequere vt lati^o p Jo. an. z p Abb. in alle. c. si.

Sozs

¶ Sozs l3 diuina inspiratiōe fuit pmissa i mathia z Jona. ppheta nō tñ est pmissa in electōib^o plato rū. vt. c. si. d sortilegijs. admittit tñ sozs ad lites et dissensioes dirimēdas. vt ibi no. glo. z doct. vide s. interdictū. x. interdicto vti possidentis.

Species

¶ Species z gen^o q̄lr accipiant fm iuristas. Abb. in. c. pastoral. s. qm. de rescrip.

¶ Species que z quales p̄tineant s̄b genere. Ab. plene in. c. sedes. de rescrip.

Spes

¶ Sub spe venie delinquē nemo debet. vt. c. illud de clerico excoicato v^o depo. mi. vnde l3iero. Hō blandiant nobis penitētie s̄bsidia q sunt infelicū remedia. Itē Seneca. z si scire deos ignoscituros hoies aut ignoraturos tñ d dignarer peccare. no. xv. q. j. merito. z Seneca ad lucillū epistola. xliij. si honesta que facis hoies sciūt si turpia quid refert hoiem scire cū tu scias. Et in moralib^o. Nullū pec catorū tuorū p̄scium magis timueris q teipm. aliū em fugere poteris s te nunq. z Tulli^o. libro. iij. de officijs. Si deos hoiesq celare possem^o. nil tñ aua re iniuste libidinosēq agendum est. no. p̄e. de an cha. in allegato. c. illud. de clerico excommunica to zc.

¶ Spes seu fiducia ad dignitatē obtinendā an est licita. vide. s. ambitio.

¶ Spes ē certa expectatio future beatitudinis qz d futura beatitudine nō pōt esse certitudo scientie s credulitas tñ fm Augu. vt refert Inno. in. c. ex litteris. de iureiurā.

Spiritualia

¶ In spūalib^o ex solo titulo trāssert plenū ius. vt. de. s. ius ex solo.

Spoliatio

¶ Spoliari^o q ex grā possedit nō d3 restitui. vid. s. possessio.

¶ Spoliari^o p̄textu s̄ide nulle pōt petere restitutio nem. vt. c. cum causa. de offi. delega. z glo. z Abb.

in .c. cam matrimonij. in fl. eo. ti. qd est ptra glo. r. pñtium. vij. q. i.

¶ **Spoliari** nō solū d3 pñ^r restitui ante qd impetra tur fm formā. c. frequēs. de resti. spo. li. vij. s. etiam d3 stare tāto tpe i pacifica possessiōe quāto tpe ste rit spoliari. vt videt pbari. iij. q. ij. c. j. z. c. qd diu. no. Ab. p^r ¶ **Un. m. c. venerabil. d. offi. dele.**

¶ **Spoliari** vigore snie nulle pōt intētare possesi onē petēdo restitutōez. no. in .c. ex insinuatōe. d. p cura. qd credit ibi vey Ab. cū iudex sciebat sniam nullā vel cū errauit in iure. qz tūc auctas iudid nō excusat cū ptra eū possit restitutio peni. vt no. in .c. pquerēte. de resti. spo. z in .c. cū cā. de offi. deleg. s. si iudex putabat sniam aliquā. vt qz ignorabat p curatore reuocati z tūc nō pōt agi interdicto vñ d vi. qz tūc iudex nō videt inferre vim. vt est tex. iū tra glo. fi. in .c. pñtius. vij. q. j. s. tūc pōt agi p viam nullitatē z peti restitutio officio iudid. vt no. Inno. in .alleg. c. ex insinuatione.

¶ **Spoliari** pōt indetare spoliatē suū qñcūqz. nec tenet indictio vñ possidet s repellere nō l3 nisi in cōnētī. vt. l. iij. s. cū igit. ff. de vi z vi arma. z. c. cū olim. de resti. spo. ita tenet glo. in .l. vnica. C. vñ possi. Ab. in .c. veniēs. de p̄scrip. vij. colū.

¶ **Spoliato** pueto ab actore vñ possidet competit triplex remediū. Primo vt eum repellat ab agēdo excipiēdo d sua spoliatōe aī lūl p̄testa. in vim dila torie. z h opat effectū repulsiuū. vt. c. fi. de ordi. co gni. z. c. j. ij. q. ij. Scd3 remediū ē vt d spoliatōe ex cipiat pemptorie p^r lūl p̄testa. z vsqz ad sniam do nec pclusus fuerit. p. l. j. in pñ. z i fi. ff. vñ possi. q p bara d3 actor succūbere. s nō fiet restitutio cū non fuit penitū qz ordinata ad finē repellēdi nō psequi tur effectū psequēdi. vt. c. ij. de ordi. cogni. Tertiū remediū est vt spoliari^r deducatur spoliatōez suā di recte z tūc pbata spoliatōe restitueretur. vt late. no. Ab. in .c. veniēs. de p̄scrip. penf. colum.

¶ **Apparet spoliatio** eo ipso q s̄bdir^r resistit obedi re dño z iō cōpetit supiori vñ indictū vel officiū iu did vel p̄ditio ex lege. no. Inno. in .c. s̄borta. de re iudi. z no. in .c. qrdā. de elec. z de resti. spo. sepe. li mitatū vt no. Inno. z Ab. in .c. olim. de resti. spo. ex q collige q ad p̄sequēdā restitutōz possessiōis suf ficit pbare possessionē d p̄terito z indeterminate. vt alleg. c. s̄borta. z. c. olim. vbi no. Abb.

¶ **Spoliari** post appellatōez d3 ante omnia resti tuti etiā si ali^r teneat rem ptra voluntatē suā. vide s. appellatōe interposita. z vide. s. possessio. x. offi cio iudicis.

¶ **Remediū canonis** reintegrāda. z. c. sepe nō ha bet locū in reb^r priuatis qñ qd est expulsus a pos sessiōe p negligētā suā. vt. c. ij. vt lite penden. z ibi Anto. vñ tūc^r est vt accumulet restitutio vñ q aga tur generali iudicis officio. z idē tenet Anto. in .c. sepe de resti. spo. z Lopus alle. liij. z intentās h re mediū nō debet narrare se fuisse spoliatū als suc cumberet cū tūc cōpeteret ordinariū remediū. vt l. in cause. de mino. z remediū extraordinariū nō pcurrit cū alijs remedijs possessiōis. idē Inno. in .c. post electōez. de p̄cel. p̄ben. vbi dicit q p officiu

iudicis potest quis petere possessionē sibi restitui de qua apparct q bona fide eā habuerat etiam nō pbata spoliatioe. arg. C. de agri. z censu. l. si colo ni. primū tamē approbat Ab. in .c. ij. vt lit. pendē. s. alleg.

¶ **Spoliatio** pōt in iudiciū deduci duplici^r p viā exceptiōis z ea pbata repellit actor s re^r nō restitui tur qz finis exceptiōis est repellere nō pseq. Itēz p viā actiōis z ea pbata psequit restitutōem nō autē repetit agentē z h qz finis actiōis est psequi non re pellere. d3 ergo attēdi mod^r agēdi. z sic iudex pce dere z suā sniam restringere l3 notorie appareat p pbatōes iam factas. vt h colligit notabil^r ex. c. cū dilect^r. de ordi. cogni. vbi vide Ab.

¶ **Spoliatio** exceptio repellit cū solū q tenet in dicto vñ vi. vide. s. exceptio spoliatiois.

¶ **Spoliatio** exceptio an est ppetua. vide. s. exce ptio spoliatiois.

¶ **Ad p̄sequēdā** restitutōez sufficit pbare q aliquo tpe possederit qz tūc p̄sumit tpe spoliatiois posse disse. vt pbat in .c. olim. iij. de resti. spo. de necessi tate em ad pbandā p̄scriptiōem satis est pbare pñ cipiū possessiōis z allegare possessionē d pñti. no. Bar. in .l. celsus. ff. de vluca. nec est necesse pbare p̄tinuatōez possessiōis nisi p̄sumptiue nisi p prem aduersaz p̄bet pñti. no. Ab. m. c. cū ecclia sutrina. de cā pos. z p̄prie. iij. colū.

¶ **Spoliari** p̄do est restituēd^r nisi in iudicio cōstet eū esse p̄donē. vide. s. restitutio. x. p̄do.

¶ **Spoliari** p^r sniaz i petitorio lata l3 nō possit agē indictio vñ vi seu possessorio obstāte defectu noto rictat^r p̄prietatis p sniaz p eū latā. pōt tñ agere per titulū. vt lite pendē. p viā attēptati cū ista via vide tur priuilegiata cū ledat nō solū ps sed etiā iudex nec pōt tūc spoliari^r se iuuare snia cui nō detulit et est p̄uisus spoliato de alijs remedijs large z longe meliorib^r nā pōt agere p̄ditio. l. si qd in tantā. C. vñ vi. z. c. eū qui. de p̄ben. li. vij. z. c. placuit. xvj. q. vij. interdictū em vñ vi solū dat nō notorie iniuste re tenenti. no. Inno. in .c. cū ecclia de cā pos. z p̄prie. Ab. in .c. cū dilect^r. eo. n. circa fi. vbi p̄cludit Ab. q si post sniam in petitorio latā victor spoliari^r posside tem sine iudicis auctate pōt spoliari^r agere p̄ditōe l. si qd in tantā.

¶ **Spoliari** l3 possit renūciare p̄uilegio suo vt aī oia restituat d q in .c. fi. d ordi. cogni. tñ iudex pōt ex officio restituere spoliatū etiā eo nō petente vbi iminet piculū aiaz. vt. c. j. d resti. spo. vbi no. Ab. in pñ. z vide glo. iij. q. iij. qz p̄sulatus.

¶ **Spoliari** pōt facē pactū vel iuramētū d nō mole stādo spoliatorē. vid. s. pactū factū spoliatori.

¶ **Si spoliasti** me re corpali z postmodūz intētas p me p̄ditōe. l. diffamari. C. de inge. z ma. z. c. cō querente. d offi. ordi. certe potero petē restitutio nē illi^r rei si pmo me spoliasti. z aī oia d3 fieri resti tutiō. z sic vno mō itelligit tex. m. c. ex p̄questiōe. d resti. spo. z ibi Abb. iij. colum.

¶ **Spoliari** qui rē suā incōinētī recuperare nō pōt qz est penes aliū sine violētia vel clādestinitate de bet iudicē adire z nō d3 sua auctoritate rem inua

dere. ff. de reg. iur. l. nō est singulis. z. l. si quis in
tantam. C. vñ vi. z. c. cū qui. de pben. li. vi. xvij. q.
vi. placuit. z. l. stat. ff. q. merus cā. Si aut nō p̄t ius
suū corā iudice psequi poterit auctoritate sup̄iori
arma mouere z bellū inducere ad sua recupanda
xiiij. q. ij. dominus. z si nō habet sup̄ioris copiam
p̄t p̄pria auctoritate ius sibi dicere fm̄ Inno. in. c.
olim. j. d. resti. spo. ar. in. c. p. venerabilē. qui si. sūt
legi. z in regula qd nō est licitū. de reg. iur. li. vi. gl.
j. di. iusgentiū. Abb. in alle. c. cū olim. pe. colum. z
vide Inno. in. c. sicut. ij. de iure iur. z vide. s. bellū.
x. licet.

¶ Spoliatus q̄ rē suā vi vel furto seu p fraudē vel
calūniā pdidit pōt auctoritate sua rē suā simili mō
recupare. z in tali casu dol⁹ cū dolo z culpa cū cul
pa cōpensat. no. Inno. in. c. olim. j. de resti. spoli.
qd̄ intellige dūmodo ex hac recuperatōe nō possz
alicui malū generari. nā si exinde oziret scandaluz
debet rē in pristinū statum restituere. pcludit Ab.
post Inno. in alle. c. olim. j. circa fi.

¶ Spoliatio deducta sup̄ eadē re p viā agēdi opa
tur effectū expulsiuū z cōsecutiū. nā repellit adū
sariū agentē petitorio z spoliatiōe p̄bata cōsequit
restitutōez. qd̄ p̄bat in. c. cōquestione. z. c. lras. de
resti. spo. z vtrobiqz Ab. no. glo. ij. q. ij. c. j.

¶ Spoliatus si ex iudicis defectu nō valet rē suā
cōsequi p̄t p̄pria auctate illā inuadere. vt glo. no.
j. di. iusgentiū. no. Inno. in. c. olim. j. de resti. spo.
z Jo. an. in. c. j. d. do. z p̄u. z ibi Ab. iij. colū. facit
l. ait p̄roz. s. si debitorē. ff. de his q̄ in frau. credi. z
l. null⁹. C. de iudeis. z qd̄ no. in. c. cū nō ab hoīe. d.
iudi. z h̄ vez nīl timeat scandalū. vt ibi no.

¶ Spoliari pōt de facto ab ep̄o vel iudice is qui d̄
facto se intrusit. vide. s. ep̄s pōt spoliare.

¶ Ad petitionē spoliantis nō est exigend⁹ titulus
a spoliato aū restitutionē nec ip̄e spoliator p̄t h̄ re
fricare questionē. iudex tñ anteq̄ restituat debet
ex officio suo se informare z si de titulo cōstaret le
gitime vel saltē p̄ pbabiles rōnes dz eū restituere
als si cōstat nō habere titulū nō restituat. ē p̄clusio
Jo. cal. in. c. ex pte. de resti. spoli. quā firmat Lap⁹
sua alle. xxiij. circa fi. vide. s. possessorio agent. et
no. ip̄e Lapus sua alle. liij. circa fi.

Sponsalia

¶ Sponse appellatiōe solū p̄tinet spōsa de futuro
a spōdeo es. z iō sponsa dicit̄ q̄ si p̄missa s̄ m̄fimo
nio cōtracto p̄sensuz adimpleta ē cōditio z dicit̄
vroz. xxvij. q. ij. sufficiat. z no. q̄ qñ agit d̄ odio ap
pellatione maritate nō venit spōsa. sec⁹ si ageret d̄
fauore. vt in. l. nō sine. C. d̄ bonis q̄ libe. no. gl. in
stitu. de nup. s. s̄ si vroz. vide. s. m̄fimoniū.

¶ Spōsalib⁹ p̄tractis p̄ fratrē soror nō obligat ex
sola p̄ntia s̄ oportet q̄ cōsentiat saltē tacite p aliqua
signa. secus in sponsalib⁹ cōtractis p̄ parentes qz
tūc sola p̄ntia habet p̄ consensu. vt in. c. vnico. de
despon. impu. li. vi. z ibi Jo. an. in notula. idē Ab.
in. c. j. de ma. cōtrac. cōtra inter. eccle.

¶ Sponsalia nō transeunt in matrimoniū p̄ rece
ptionē munez nec p oscula z amplexus. vt. c. ado.

lescens. z. c. is q̄. de sponsa. imo his nō obstantib⁹
tenet matrimoniū cuz alia cōtractū. vt. c. j. de ma.
cōtrac. cōtra inter. ecclesie. z ibi Ab.

Statutum

¶ Statuere an p̄t capitulū sine ep̄o sup̄ statu eccle
sie z in quib⁹. vide. s. capitulū.

¶ Statutū iuratū p̄ canonicos de nō agendo nec
minuendo numez canonicoz vel p̄bendaz pōt p̄
eos augeri vel minui p̄zius tñ sublato z reuocato
statuto. vt. c. dilecto. d̄ preben. secus aut si iuraue
runt seruare cōtenta in statuto. naz tūc si p̄nt cōue
nire sine piurio sine auctoritate pape. vt all. c. dile
cto. si tñ cōtrauenerint tenet creatio. vel qd̄ fecerit
sed incidūt in piuriū. vt no. in alle. c. dilecto. z no.
Jo. an. in regula q̄ semel. de reg. iur. li. vi. in mer
curia. Ab. in. c. cū accessissent. d̄ p̄sti. iij. co. vbi lati
us vide de numero p̄firmato z iurato vel cōfirma
to tñ an pōt minui vel augeri zē.

¶ Statutū iuratū p̄ capitulū p̄t tolli collegialiter.
z tunc veniētes cōtra statutū iuratū nō incurrunt
piuriū. p. c. dilecto. de pben. sed si primo non tollit
statutū p̄traueniens ē piurus. vt no. Ab. in. c. cō
stitutus. de rescrip. iij. colū.

¶ Statutū seu p̄suetudo capituli etiā iurata q̄ om
nes d̄ capitulo debeant cōcordare z als nō valeat
acr⁹ regulariter nō valet. qz esset p̄ vtilitatē ecclesie
cū homines sunt faciles ad discordanduz. vñ sepe
impediret causa si dispositū a maiori pte nō habe
ret effectū. ex q̄ etiā infer̄ q̄ in vniuersitatibus ec
clesiasticis non valet statutū vel cōsuetudo vt due
ptes ad minus debeant cōcordare sed sepe p̄uale
re debet disposituz a maiori pte capituli dūmodo
illa sit sanior. facit. c. licet. de elec. z. c. si cui. de his q̄
si. a ma. pte ca. li. vi. z ibi glo. vt refert Ab. in. c. j. d̄
his q̄ si. a ma. p. ca. ij. colū.

¶ Statuta an pōt indifferenter ep̄s facere sine cō
sensu capituli. plene per Ab. in. c. cū consuetudo.
de consuetu.

¶ Statuere nō potest ep̄us p̄tra ius cōmune. viō
s. ep̄us nō potest statuere.

¶ Statutū ep̄i vel archiep̄i nō valet. vt cā tractet ci
tra benignitatē et equitatē canonicā z sic nō valet
statutuz vt ex pacto nudo nō possit agi. de q̄ p̄ Jo.
an. in. c. si. de offi. archi. z in. c. si. d̄ appel. li. vi. Ab.
in. c. dilecti. de iudi. iij. colū.

¶ Statuere nō p̄t inferior p̄tra ius sup̄ioris. vt. c.
q̄ sup̄ his. d̄ ma. z obe. xxvij. q. ij. c. institutōis. no.
glo. in de. ne romani. de elec. z plene Jo. an. in. c.
si. de appel. li. vi. s̄ de. cōsilio. xvij. glo. in. c. si. de
hereti. li. vi. z de. sepe. de ver. sig. in glo. mādām⁹.
vbi cōcludit̄ q̄ nullus citra papā pōt tollere solēni
tatē iuris cōmittendo causam simpliciter. z de pla
no. no. Ab. in. c. pe. de iudi. vij.

¶ Statutum an potest ep̄s cum capitulo facere vt
fructus beneficiorū vacantiū applicent̄ fabrice ec
clesie ad tempus. vide. s. ep̄iscopus beneficia con
ferens.

¶ Statuta seu cōstitutōes ep̄oz iuri canonico ad
uersantes nō obligant. no. l. hosti. d̄ ver. sig. z. c. ex

pte. iij. et p ipsuz et Jo. an. de offi. archi. c. fl. qd pba-
tur. de ma. et obe. q sup his his. d. loca. c. ij. nec. n.
canones p epm euelli vel minui pnt q debent p ip-
sum obseruari. xix. di. nulli. ix. q. iij. cu simus. de
costi. c. j. est codusio Jo. Cal. in suis consilijs. ii. de
costitu. p silio. v.

¶ Statuto suo an pnt eps ligari vel ei supior seu p-
ticipans. vide. s. eps an liget.

¶ Statuta no pnt facere abbas et puent p que li-
gent successores nisi eps seu ali supior statuta illa
auctorizauerint. colligit ex notatis. i. c. cu ad mo-
nasteriu. de statu mona. et ibi Ab. iij. colu.

¶ Statutu pnt caplm facere ptra consuetudinē de fi-
residendo duz tñ sit als rōnabile p vtilitate ecclie
vt qz est destituta suffragio canonicor. no. lhosti.
et Jo. an. post eū in. c. ad audientia. d. cleri. nō resl.
et est tex. in. c. cu oēs. de costi. et ibi Ab. j. colu.

¶ Statuere pnt platus vt sine moniōe vel citatiōe
clerici negociantes pdant priuilegiū. vide. s. mo-
nitio. x. vbi cūqz.

¶ Statuere nō pnt solus eps certū numerū canoni-
cor in ecclia sine p sensu vel saltē consilio canonicor
vt no. Jo. an. in. c. j. d. psti. li. vj. facit. xv. q. vij. eps
nullius. no. Inn. in. c. nouit. de his q fi. a pla. vbi
tradit regulam menti cōmendandā q ardua non
explicat eps sine p sensu canonicor sed in alijs nō
arduis sufficit p siliu. facit. c. qnto. d. his q fi. a pla.
et c. pastoralis. de dona. et de. et si vna. de rebus ec-
cle. no alie. quinimo qñ eps statuere vult sup iuri-
bus pntinentibus ad clericos inferiores debet ipos
clericos saltē vocare. no. Inn. in. c. vestra. d. loca.
no. Abb. in. c. ij. de insti.

¶ Statutu epi sine consilio capituli non valet. vt. c.
quanto. d. his q fi. a pla. ex q inferē q in statutis cō-
dendis lz reqrat p siliu nō tñ reqrit p sensus capli
et si caplm dissentit valet statutu nisi aliqd rōnabi-
le opponat p caplm. no. Archi. et Jo. an. in. c. j. de
costi. li. vj. et videi satisfactū p silio ex sola petitione
et expectatiōe respōsi cū p siliu si tenet seq. vt i. c. cu
in veteri. d. elec. et in. c. cu olim. d. arbitris. no. Ab.
in alle. c. quanto. j. colum.

¶ Statuto epi sup facto a iure dānato edito licet si
ligant subditi extra territoriu delinquentes. vt. c. vt
giarū. s. statuto. de pstitui. li. vj. si tamē statutu ex-
pisse disponat ptra subditū alibi delinquētē ligat.
vt. l. fi. d. decre. ab ordi. fac. Itē etiā ligat subditus
statuto simpliciter edito fm formaz dicti. s. statuto
si subdit delinquat in loco exempto intra territo-
rium statuentis. nā licet loca exempta non sint de
iurisdicōe. sūt tñ intra territoriu. vt. c. cu eps. d. of.
ordi. li. vj. no. Jo. an. in. c. si ppter. de rescri. li. vj.
hoc tenet Frede. d. senis consilio. ij. vt refert ppe. de
ancha. in. c. a nobis. j. de sen. excō. et vide. s. sentē-
tia generalis.

¶ Statutu laicor generale etiā peccatū nō nutriti-
uū et rōnē cōtinens nō seruaf in aliquo foro cōtra
clericos etiā si specificē si disponat d. clericis vlt eccle-
siasticis psonis ne sit cōtra libertatē ecclesiasticā. c. ec-
clesia sancte marie. et ibi Ab. de pstitui. contra dictū
Bar. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini.

¶ Statutu laicor puniēs cōtrahentē mfimoniu
sine cōsensu patris vel agnator nō valet in aliquo
foro. Jo. an. in. c. statutu. de hereti. li. vj. est codu-
sio Ab. in. c. ecclesia sancte marie. de costi. x. colu.
vide. s. lex ciuilis. et s. pena legalis.

¶ Statutu laicor p qd ex certis cōiecturis ptract-
pbat vsurarius valet nisi lex vel statutu principa-
le psumeret circa actum spūalem et iō valet statu-
tū laicor si certo casu psumit actū simulatū lz iura-
mentū sit apōstū in ptractu. qd intelligo qñ presu-
mit ex rōnabili cā als possit in fraudē iuramentū lex
psumere simulationē. Anro. in. c. cu ptingat. d. iu-
rciu. Bar. in. l. omnes ppi. Ab. plene in alle. c. ec-
clesia sancte marie. xij. colu.

¶ Statuta pmittētia p sanguineis vindicare mor-
tē seu iniuriā p sanguineor sunt illicita. qz qd fieri
debet p viā iusticie nō debz exerceri cū rancore ani-
mi maxime qz talia statuta pbent materiaz rixis et
scandalis. ar. in. l. nō ē similis. ff. d. re. iur. et l. cōue-
nire. ff. de pac. do. Jo. an. in addi. Spe. ti. de costi.
videi hoc limitare qñ statutu dat hanc facultatem
vt ex rancore animi fiat h vindicta. secus si das vt mi-
nistro legis seu iusticie qz statutum facit illos p san-
guineos ministros iusticie. xxiij. q. vj. nō ē crudel.
et Ab. in alle. c. si de p sue. iij. colum.

¶ Statuere non pnt ciues remanētes in ciuitate i-
pudicuz coruz qui sunt a ciuitate expulsi. vide. s.
ciuitas.

¶ Statutu an et qñ pnt legari vlt epi facere et an sūt
ppetua et actio ex tali statuto dependens an sit an-
nalis. vide. s. legari an pnt.

¶ Statutu vel consuetudo laicorum an extendat
ad clericos si non est priuilegiatum. vide. s. clerici
possunt vii.

¶ Statutu quo cauet q vicini sub certa pena tene-
ant cape malefactorē p maleficio cōmisso in vici-
nia nō extendit ad vicinos qui fecerūt quātū po-
tuerūt s ppter potentia seu velocitatē malefactori
non valuerūt illū cape. facit glo. in. c. cu sicut. d. eo
q mitti. i. pos. facit. l. j. s. occisor. ff. ad fil. et ibi Bar.
et vide qd no. in. l. ne quid. ff. de in inte. rest. Abb.
in alle. c. cu sicut. circa fi.

¶ Statutu laicor q cauet q si quis ipetret inhibi-
tionē fieri iudici seculari p ecclesiasticū tenet cām
expedire infra. x. dies in foro ecclesiastico sub certa
pena si p aduersariū stetit qz maliciose petit dilato-
nes longiores etiā posita validitate statuti non im-
putaf impetranti p iura. s. in pri. d. alle. et Ab. in
c. cu sicut. de eo q mit. in pos. in fi. fa. l. si cuz rōne.
ff. de excusa. tuto. et qd no. in. c. ex insinuatione. d.
appel.

¶ Statuta etiā infamia irrogantia pnt ciuitas face-
re. vide. s. ciuitas non libera.

¶ Statutu laicor in terris subiecti tpali iurisdicō-
ni ecclesie non valet. vide. s. ecclesia. d. in terris.

¶ Statutu non pnt facere principes seculares in
concernentib salutē aie vel decorē xpiane religio-
nis. vide. s. principes seculares.

¶ Statutu laicor p qd intimidaf mfimoniu qd os-
esse liberū siue apponat penā auferendo lucrū seu

inferendo damnum non tenet. no. Frede. in suo consilio. xxxv. Jo. an. in. c. statutum. de here. li. vi. §. consuetudo patrie circa solennitatem matrimonii et circa alia quae in ea interueniunt consensus episcopi et totum cleri valet. et non seruantes peccant mortaliter. est conclusio Abb. in. c. j. de spō. vide. §. pena legalis. et vide. §. lex civilis non potest directe.

¶ Statutum ut quod diu heres distulerit restituere dotem soluat certum quid per centenario mulieri non valet. ut no. Jo. de lig. in de. vnica. de vsuris. Abb. in. c. de prudentia. de dona. inter. vi. et vxo.

¶ Statuta ciuitatis praecedentia iunioritate vel privilegium foris non vel alijs an possint reuocari. vide notabiliter per Abb. in. c. nouit. de iudi. viij. colum. et vide. §. privilegium processus non subdito.

¶ Si est questio inter clericum et laicum eo casu qui statutum non valet per clericum non valet etiam in eius fauorem cum statutum fuit editum ut esset lex civilis. iij. di. erit autem lex. et si verum nisi lex esset mere privilegium. facit quod no. in l. cunctos populos. et in. c. que in ecclesiis et. Inno. in. c. si. ut lit. pendens. Abb. in alle. c. de clericis. ix. colum.

¶ Statutum laicorum si iniungit vinculum a clericatu vel post clericatum seu religionem an afficit clericum seu religiosum ad seruandum illud. vide subtiliter et no. per Abb. in. c. de clericis. de fo. cope. vbi vide an valz statutum quod femina excludat masculi succedant et an habeat locum in religiosa terra. vide. §. statutum laicorum disponens. cum se.

¶ Statuta potest sibi facere quilibet ciuitas vbi ius civile vel canon expressse non resistit et in non reseruatum principi. et vbi non agit contra bonos mores. ut sentit Jo. an. in addi. Spe. ti. de consuetudinibus. iij. colum. facit. j. di. ius civile. per hunc facit tex. in. c. venientes. de iure iur. non nisi per ciuitas facere statuta contra canones per que ledunt clerici et in concernentibus statum clericalem de maio. et obe. c. de sup. his. xxv. q. iij. instituciones. no. Abb. in. c. de clericis. de fo. cope. in fi.

¶ Statuta municipalia reducenda sunt specie ad intellectum iuris civilis. ff. de mune. et hono. l. ut gradatim. §. sed si lege.

¶ Statutum ciuitatis quod illegitimi succedant peribus deficientibus ascendentibus et descendentibus seruari debet in foro seculari quod non est de temporalis iurisdictione ecclesie est enim tale statutum validum ex pre causa efficientis. insti. de iure na. gen. et civili. §. j. et ff. de iusti. et iure. l. oēs. §. j. et c. ius civile. j. di. ij. di. c. j. et ex pre causa materialis. s. in causis laicorum. viij. di. q. iure. xcy. di. huius quidem. Item ex pre causa finalis ut scilicet dispositio sit libera in quocumque testante. et filij bonis gaudeant parentum. C. man. l. in re mandata. de sepul. c. de his. Ciuitas namque habet potestatem ut statuta possit facere contra ius civile quantum ad subditos. ut no. in l. nec ex preterito. ff. de re iudi. et e. n. l. neque pig. §. j. successiones namque et earum modus non est dubium quod procedunt a iure civili quia naturali iuri nemo potest sibi per prium dicere. viij. di. quo iure. xij. q. i. c. ij. et no. j. di. ius naturale. facit ad predicta. quod no. Dy. de statu to municipalis per quod diminuit legitima. in. c. indulgentia. de reg. iur. li. vi. nec tale statutum approbat nec promittit directe nec indirecte adulterium licet spurium

ad successionem patris admittat si eius vicium non secretum cum non sit culpa geniti sed generantis. c. vnde dicitur. cum alijs. c. se. lvi. di. est conclusio Jo. cal. in suis consilijs ti. de consuetudinibus. consilio. iij.

¶ Statutum municipale. et consuetudo potest extendi ad alios casus ex identitate rationis dummodo illi casus non habeant legem contrariam. et sic intelligitur quod no. in. c. in nostra. de iure iuran. Abb. in. c. translato. de consuetudinibus. m. fi.

¶ Statutum licet non potest laici facere super mortuarijs quia illa sunt annexa iuri spirituali. nam si annexis idem est iudicium. c. quanto. de iudi. nec circa contingentia cultum diuinum vel refrigerium anime defunctorum laicorum statutum non valet. ut. c. si. de re. eccle. non alie. vbi hunc no. Abb. facit. c. quam posterum. xij. q. ij. circa concernentia tamen pompas mundanas valet statutum laicorum etiam specificiter factum. ut si panis nigris in mortuarijs non vendendis et de sabbato quia de mortuis non est multum dolendum secundum fidem propter spem future vite. ut alle. c. quam posterum. no. Abb. in alle. c. si.

¶ Statuta vel consuetudines patrie vel locorum non ligant clericos in eorum iudiciis etiam si exerceant negotios. ut colligitur ex. c. si. de vi. et ho. cle. ut concludit Anto. ibi per op. Bart. in l. cunctos populos. de summatrini. de hoc per Abb. in. c. ecclesia sancte marie. de psci. vbi late per eum. et aliquid per eum in alle. fi. j. colum.

¶ Statutum seu consuetudo si sunt fauorabilia ecclesiis non tollunt per vnicam praeventioem imo vnicus solus potest resistere omnibus et facere actus retractari. ut notant dicit Inno. in. c. accedentibus. de priuilegio. no. Abb. in c. per illos. de preben. ij. colum.

¶ Statutum seu consuetudo si sunt fauorabilia personis collegialiter illi qui fecerunt statutum possunt illud rumpere et praeventire et immediate tollere statutum saltem ut illud allegare non possunt in iudicium alterius. ar. in. c. per illos. de preben. et sic intelligitur quod no. Jo. an. in. c. ad audientiam. de derelictis. non. res. Abb. vbi. §.

¶ Si aliquis de vniuersitate fecit contra statutum alijs scientibus et non contradicentibus quia non potest dare intentionem vniuersitatis eo quia foris deprehenditur animus ex actu positio quod ex actu neglecto. ut no. in. c. cum ecclesia. de causa pos. et prope. non tollit per hoc statutum. no. Abb. in alle. c. per illos. de preben.

¶ Si aliquis de populo facit contra consuetudinem alijs scientibus et non contradicentibus non tollit consuetudo sed requirit tantum tempus quantum fuit requisitum ad introducendam consuetudinem. ar. in. c. j. de reg. iur. sed vbi populus collegialiter de directo facit actum contra consuetudinem idem dicendum est sicut in statuto. no. per glo. in l. neino. §. temporalis. ff. de reg. iur. et Jo. an. in. c. si. de consue. no. Abb. in alle. c. per illos. ij. colum.

¶ Statutum laicorum disponens super primonialibus clericorum non valet cum talia primonialia non subiungunt foro et dispositioni laicorum. ar. in. c. si clericus. de fo. ppet. et in. c. si. de vi. et ho. cle. et in. c. j. de immu. eccle. li. vi. et ideo non valz statutum laicorum. quod dicitur quod ductores possessionum possint certo casu dimittere possessiones etiam clericorum eo quia tale statutum est in iudicium clericorum. Abb. in. c. ecclesia sancte marie. de psci. xij. colum.

¶ Si statutum laicorum generale non disponens de clericis iniecit vinculum an clericatum ut si disponat quod primogenitus succedat. tunc secundogenitus etiam si fiat clericus non succedit et ligatur illo statuto. no. Jo. an. in regula sine culpa. de reg. iur. li. vi. in mercu. sed si statutum iniecit vinculum post clericatum et est iudiciale non porrigitur ad clericos et ideo si tempore statuti secundogenitus erat clericus non debet parari hereditate paterna. ut no. Jo. an. in d. regula. si tamen statutum porrigitur ad commodum clericorum potest clericus eo uti secundum Jo. de lig. et Lap. et Anto. in c. clericis. de fo. compe. et Bal. in l. cunctos populos. C. de summa trini.

¶ Statutum generale laicorum comprehendit clericos in dictione favorabili ut si statutum dicat quod masculis femine non succedat si masculus est clericus poterit uti statuto excludendo feminas. facit. c. dilecti. de fo. compe. no. Bal. in alle. l. cunctos populos. non obstat. alle. c. ecclesia sancte marie. quia loquitur quando statutum disponit specificiter super bonis ecclesiarum prohibendo unde nullo modo statutum comprehendit clericos quando procedit precipiendo vel prohibendo seu vitando vel certam formam in agendis per clericos imponendo secundum Jo. de lig. in quodam consilio suo quia tunc notaret superioritas statuientium in clericos. secundum ubi statutum simpliciter procedit porrigendo commodum. ut s. dictum est.

¶ Statutum laicorum mere privilegialium ecclesiarum vel clericorum etiam si specificiter faciat mentionem de clericis dum tamen non precipiendo. ut. s. dictum est valet. ut si dicat quod clericus primogenitus succedat vel quod de bonis defuncti clerici habeant certam partem. nam laicus potest privilegiare ecclesiam. ut. c. novit. de iudi. Ab. in alle. c. ecclesia sancte marie. in fi.

¶ Statutum an potest facere communitas vel universitas ut remittantur decima data in guerra. vide. s. bellum. et sedata.

¶ Statutum loquens per verba preteriti vel presentis temporis si extenditur ad futura si ex eo datur materia delinquendi ut. l. cum lege. ff. de legi. per quam. l. no. quod si statuto caveatur quod quilibet exbannitus solvens. et extrahatur a banco non habet locum in his qui in futurum exbannirentur quia daretur materia delinquendi. secus ubi cessat hec ratio. Ab. in. c. ij. de consti.

¶ Statutum continens iniquitatem est ipso iure nullum nec est necesse quod reuocetur. Ab. in. c. cum oēs. de pñi.

¶ Statutum novum potest contra antiquam consuetudinem ecclesie fieri. Ab. in. c. cum. Ab. de pñi.

¶ Statutum an et quando debet interpretari secundum ius commune. Ab. in. c. cam. de rescript. vide. s. interpretari de statuto.

¶ Statutum ubi in aliquo invalidatur actum et dubitatur an statutum precesserit actum vel contra dicenti statutum precessisse incumbit onus probandi. glo. no. in. c. fi. de rescript. in de. et c. presentia. de pba. facit quia actus presumitur factus legitimo tempore nisi contrarium probetur. ut. d. c. in presentia. Abb. in. c. pñitur. de rescript. ij. colum.

¶ Statutum et consuetudo est ius commune quo ad arbitros a partibus electos ut secundum iura procedant. vide. s. arbitrum.

¶ Statuta sunt stricte interpretanda quam per illam strictam interpretationem minus receditur a iure communi sed quam statuta sunt iuri communi consona largissime sunt interpretanda ut colligitur ex textu. cum ibi notatis. per Ab. in. c. cum dilectus. de pñe. ij. colum.

¶ Statutum disponens quod quis faciat per sue voluntatis libito non importat arbitrium boni viri sed inducit voluntatem liberam freno rationis non submissam. no. in. c. ex pte. et ibi Ab. de pñe. circa pñ.

¶ Statutum vel consuetudo si nutrit peccatum vel prestat prouisionem peccandi potest adiri iudex ecclesiasticus et etiam secularis ut declararet talia statuta vel consuetudines si tenere. pertinet etiam ad seculares iudices obuiare peccato. ut. l. senatus. ff. de officio pñdis. et c. rex debet. xxij. q. v. et compellit ad obseruationem iuramenti. ut. c. licet. de iureiur. li. vi. et sic locus erit inter istos pñitionis. fateor tamen quod in casu dubij preferendum est ecclesie secularis. c. venerabilis. de elec. facit quod no. Bar. in. l. titia. ff. solu. ma. Ab. in. c. ex pte. de pñe. ij. colum.

¶ Statutum seu consuetudo que dicitur quod homicida vel filius criminis puniatur pecuniarie cum inducit prouisionem peccandi non valet. in aucte. de mada. pñ. q. q. per. Ab. in. c. cum tanto. de consue. iij. colum.

¶ Statuto si cauetur quod mulier non possit contrahere sine consensu duorum propinquorum videtur satisfieri statuto si vni illorum propinquorum rem vendidit cum consensu alterius quia emendo videtur ipse consentire. facit optime. l. pluribus. ff. de admi. tuto. nec ob. de. i. de re. eccle. non alie. quia in casu supraposito consensus propinquorum non exigitur ut auctoritas sed ut quedam sollemnitas. idem si statutum dicit quod filius non possit litigare sine consensu patris quia litigando insimul videtur pater dare consensum. idem si statuto cauetur quod nulla locatio fiat sine consensu episcopi quia si locatio fit episcopo videtur ei consentire. Ab. no. in. c. cum in veteri. de elec. vi. colum.

¶ Statutum an potest imponere penam pecuniariam pro homicidio. vide. s. penam.

¶ Statutum ubi tollit exceptionem in aliquo casu debet intelligi nisi pars velit incontinenti probare. quod est commendandum. facit quod no. Bal. in. l. data opera. C. qui accus. no. po. et Oldral. consilio. xlv. et vide Innoc. in. c. interposita. de appel. Ab. in. c. sup. eo. in. fi. de offi. delega.

¶ Statutum loquens de materia iuris recipit omnes limitationes et interpretationes iuris. no. in. c. cum dilectus. de cleri. non res. quia statutum debet intelligi secundum ius commune. no. Innoc. in. c. causam. de rescript. non tamen statutum sed eius verba sunt impropriari ut trahantur ad dispositionem iuris communis. no. Bar. in. l. stipulatio ista. §. hi qui. ff. de verbo. sig. no. Ab. in. c. causam. de dolo. et coru.

¶ Statutum ut quis non possit se defendere cum est contra ius naturale non valet. vide. s. defensio.

¶ Statutum ut possit prescribi debitum vel accusatio personalis per decennium an valeat in foro aie. vide ad plenam Ab. in. c. fi. de prescri. et scripti foro legum titulo prescri. l. i. et vide. s. lex. de clerico agenti.

¶ Statutum iniquum si fiat potest ab eo appellari et solus vni contradicere. vide. s. appellari potest a statuto.

¶ Statuere potest universitas ut non valeat actus nisi

si habeat oim consensu vel contra. vide. j. vniuersitas potest statuere.

¶ Statutu municipale late intelligendo si nil opat non dicitur assumi late sed ita debet intelligi non violando verba ut aliquid operetur ultra terminos iuris communis. ar. c. pastoralis. in prin. de appell. et ibi no. Ab. facit quod non. Bart. in l. iij. §. prior ait. ff. de dā. infec. et no. Ab. in. c. cam. de do. et ptu.

¶ Statutu si disponit ut. j. certu tempus causa finiat an si post tempus finiat valeat finia. vide. s. sententia lata.

¶ Statutu consuetudo vel lex circa ordinatōes vel decisionem litis an debet seruari in foro canonico vel ciuili cum agit clericus contra laicum vel contra. vide. s. lex seu consuetudo. cum x. se. et vide. s. iudiciu. x. in pparatorijs.

¶ Statutu seu consuetudo si concernit solennitatē actus adhibenda tunc scilicet siue sit statutu laici siue sit clericus non valebit scilicet nisi illa solennitas fuerit obseruata et nulla fuit preta obligatio cum lex sibi resistat et inhabilitet consensu suu. l. cum lege. ff. de fideius. et quod non. in. c. si diligenti. de fo. cope. et in. c. cum ptingat. de iure iuran. ideoque si in donatōe requiritur insinuatio si excedat certā quantitatem a lege prefixam licet fiat donatio clerico vel non subdito si non est facta insinuatio non valet. ut in. l. sancim. C. de dona. Ab. in. c. quod clericis. de fo. cope. vij. colum.

¶ Statuto si cauē nobilē non posse recipere cessionē actionu contra popularē non valebit cessio facta nobili etiam per eccliam et hoc quia statutu disponit in causa licito et inter subditos et non in fraudē nec aīo restringendi libertatē ecclasticā. ut concludit Frede. de senis consilio. lxxvij. p quod inferit quod laicus testādo debet adhibere omnes solennitates legis sue alio testamento non valet quātūcūq; instituerit clericu nisi si fecerit per animā suā. nā in dispositōib. ad pias causas sufficit seruare solennitatem iurisperitū. ut. c. relatū. de testa. et quod non. in. l. j. C. de sacro sanc. ecclie. Ab. vbi. s.

¶ Statutu quā concernit res ut si res dotalis non possit alienari et tunc etiam si clericus emit non valet alienatio quia mulier inhabilitat ad alienandū unde etiam naturalis obligatio non oritur. ut. l. cum lege. ff. de fideius. et l. non dubiū. C. de legib. Ab. vbi. s.

¶ Statutu si concernit personā ut quia aliquid dicitur facere post contractu perfectu ut deprehendere possessionē rei empte infra certu tempus vel pbare per tot testes et non ligabit clericus tunc etiam in foro seculari. idē in laico respectu statuti episcopalis. non enim potest statutu extraneos artare ad aliquid explicandū extra iudiciū. Ab. vbi. s.

¶ Statutu si artat partē ad aliquid explicandū in iudicio non artatur tunc iudex ecclasticus iudicare secundum illā legē qua non potuit statutu dare modum pbandi et procedendi in iudicio ecclastico. ideo si statuto laicorum cauē quod pbatio mutui non possit fieri per testes si laicus litigat contra clericu in foro ecclastico non astringit laicus illo statuto. ad hoc quod legi. et no. in. c. ij. §. arbitri. li. vj. et per regulā possessor. de re. iur. li. vj. Ab. vbi. s.

¶ Statutu concernens personā non extendit ad forensem etiam si habeat bona in loco statuti et si etiam si statutu indirecte tangat illa bona ideoque si dicitur quod promouetur succedat non extendit ad forensem licet habeant ibi bona. secus si principaliter concerneret bona ut quia dicit statutu quod bona deferant ad promouentū ad hoc facit. l. j. ff. de turo. et cu. da. ab his Ab. vbi. s.

¶ Statuto si cauē ut non teneat usurarius restituere pignus ei qui pbauerit se dominum rei pignorate nisi prius restituto debito per quo res fuit pignolata non extendit ad clericu nec ad extraneu quia tale statutu non potuit fieri in iudiciū nisi subditorum. concludit Ab. in alle. c. quod clericis. de fo. po. vij. colū.

¶ Statutu vite contemplatiue retractatiū seu impeditiū non valet. ut in auctē. de san. epif. §. sed si in pñti. et quod in simpli. no. Bar. in auctē. nisi rogati. C. ad trebel. et no. in. c. in pñtia. de pba.

¶ Statutu disponens generaliter et non pcedit precipiendo vetando vel phibendo seu in agendis clericis formā dando non valet. ut. c. cum dilecti. de foro cope. idē si specificē disponit de clericis seu ecclijs ut est conclusio Ab. in. c. quod clericis. e. n. pe. colū. vbi j. tributū.

¶ Statutu disponēs quod debitor prescribat debitū. j. certu tps an valeat. vide. s. prescriptio non per.

¶ Statutu si habet iustā causā presumendi simulationem siue fraudē in contrarium post tps certum valet. secus si iustā causā non habet. idē in consimilibus statutis presumētib. simulationē vel fraude in iudiciū iuramenti. ut no. in. c. cum contingat. de iure iuran. et sic limitat quod non. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iu. no. Abb. in. c. quod clericis. de foro cope. circa fi.

¶ Statutu loci domicilij an potest apprehendere delinquentē extra domiciliū quā pena imponit ipso facto. vide plene per Ab. in. c. si. de fo. cope. xv. colū.

¶ Statutu si disponit quod dñi possessionum possint quid certu facere debet intelligi non solū de dño possidente sed de dño rei quia ipse est dñs possessionis et etiam si non sit dñs in possessione debet de eo intelligi in potiori significato. no. Bar. in. l. j. ff. si. ager vecti. facit. l. cum satis. C. de agri. et censu. li. xj. de quo late per Ab. in. c. si. §. si. in. fi. ut li. non corest.

¶ Statutu si dicat quod nulle exceptiones admittantur contra instrum vel sniam an admittantur. vide. s. exceptiones vbiq; cum x. se.

¶ Statutu loquēs in materia iuris introducit saltem accusationē de nouo. no. Bart. in. l. j. ff. ad. l. fal. Ab. in. c. cum ad sedē. de resti. spo. xiiij. colū.

¶ Statuta generaliter edita restringunt ne ad casu illicitu et piculosu trahant. de clericis non resti. cum dilecti. et. c. se. sicut et in iuramento. de iureiu. qntauallis. et. c. venientes. et. e. ti. c. j. li. vj. Jo. cal. vbi. s.

¶ Statutu si dicat quod quilibet vadat ad guerrā sub certa pena non obstat aliquo privilegio intelligit in corpe iuris non clauso. no. glo. et Bar. in. l. consensu. se. §. oēs aut. ff. de iudi.

¶ Statuto si cauē quod doctores legentes seu disputantes quēstiones disputatas. j. certā diem in scriptis stationario tradant doctori priuilegiat quod di-

sputare nō tenet disputauit s̄ questionē disputatā
stationario nō tradidit queritur an inciderit statu-
tū. disputat Jo. an. in regula accessorii. de re. iur.
li. vi. in mercu. et finalit̄ cōcludit q̄ incidit i statutū.
¶ Statutū si cōcernit p̄ncipaliter fauorē statuētū
etiā si sit cōfirmatū a sede aplice p̄nt statuentes ab
eo recedere et ad ius cōe redire nō obtenta alia licē-
tia a supioze. vt. c. cū accessisset. de p̄sti. et Bar. in. l.
oēs populi. ff. de iusti. et iure. facit. c. p̄ illoz. d. p̄bē.
sed si statutū cōcernit fauorē alioz vel locū publi-
cū ita q̄ nō cōcernit inere ipsos statuentes tūc ex q̄
p supioze est p̄firmatū nō possunt statuētes ab eo
recedere qz omnia nōstra facimus quib⁹ auctez im-
primur. c. si aplice. d. p̄bē. li. vi. et l. j. C. d. vete. iur.
enu. et qd no. Inno. in. c. accedētib⁹. d. pui. no Ab.
in. c. cū accessissent. de consti.

¶ Statutū loquēs de honestate nō ligat cōtrafaci-
entes ad peccatū dūmodo nō fiet ex cōtemptu. nā
contemnens exhortationē supioris peccat. c. si qd
aū. x. dies. Item intelligit̄ in p̄silio p̄fectionis. sec⁹
in p̄silio reuerentie. vt no. in. c. ad aures. de eta. et
quali. et glo. in de. j. de testi. no. Ab. in. c. j. de vi. et
honest. de. iij. colum.

¶ Statuere p̄t ecclia vt clerici possint contrahere
m̄rimoniū quēadmodū faciūt greci et h̄ respectu
posteriorz qz nō sunt obligati ex voto cōtinētie ta-
cite nec exp̄sse. et sic intelligit̄ glo. c. que ad p̄petuaz
xxx. q. j. qz p̄bat rōne. nā p̄tinentia nō est in clerici
secularibus de substantia ordinis. vt no. Inno. in
c. placet de puer. cōiuga. nec est d. iure diuino. als
em greci peccant nec excusaret eos p̄suetudo qz
illa nō valet cōtra ius diuinū. vt. c. si. d. cōsue. et nō
solū p̄tās ecclie ad hoc se extendit sed p salute ani-
marū credidit salubze esse statutū in volentes p̄tine-
re et magis mereri si relinq̄ret volūtati eoz et q̄ nō
valētes p̄tinere possint p̄trahere et vtiā eēt idē in
oib⁹ p̄stitutionib⁹ posituius vt saltē obligatē q̄ ad
penā et nō q̄ ad culpā sed ita creuerūt statuta positiua vt
vir reperiāt aliquis q̄ nō corūpit viā suā circa iaz
ordinatos tñ papa nisi ex magna causa si p̄t dispē-
sare cōtra votū p̄tinentie. no. Ab. elegātē in. c. cū
olim. de cleri. p̄iug. iij. colū. vide. s̄. lex p̄tinentie.

¶ Statutū seu p̄suetudo vt studentes possint p̄ci-
pere fructus b̄nficiorum suozū valet. vidē. j. studi-
um. x. valet statutū.

¶ Statutū seu p̄stitutio disponens id qd ius cōe
debz limitari et interpretari vt ius cōe. vide. s̄. p̄stitu-
tio disponens.

¶ Statutū disponēs in mā iuris excipiens certos
cas⁹ si videt̄ includere alios p̄siles a iure exceptos
vt colligit̄ ex tex. c. ad audiētiā. d. cleri. nō resl. qd
est p̄tra regulā q̄ exceptio firmat regulā in casib⁹ n̄
exceptis. xxxij. q. j. dñs. q̄ facit in ar. q̄ sicut casus
except⁹ a iure extendit̄ ad cām p̄siles p̄pter identi-
tatē rōis. vt. c. dilecti. de p̄fir. vti. vel inuti. no. glo.
in. l. j. C. d. p̄di. inde. ita cas⁹ except⁹ a statuto dispo-
nente in mā iuris. si aut̄ statutū disponeret p̄tra v̄l
p̄ter ius tūc casus exp̄ssus nō p̄uissus in statuto d̄z
relinq̄ dispositōi iuris cōis. ar. in. l. comodisse. ff. d.

lib. et posthu. no. Ab. in alle. c. ad audiētiā. j. colū.
¶ Statutū disponens in materia iuris verificat̄
etiā in casu ficto qñ casus fict⁹ et ver⁹ als eq̄parant̄
a iure. qd colligit̄ optime ex. c. ad audiētiā. d. de.
nō resl. vbi hoc cōmendat Ab.

¶ Statutū si est p̄firmatū p papā cū clausula decre-
ti decernētis in irritū et. nō p̄t tolli p caplm seu col-
legiū qd illud statuit qz p appositōez ill⁹ clausule vi-
det̄ papa animaduertisse ad fauorē ecclesie ex quo
ligauit statuētū fauorē. Itē ex q̄ princeps decer-
nit irritū nō est p̄has inferiorē cōtrauenire. habu-
it em̄ p̄firmans forte respectū q̄ p illicitas p̄ces vel
minas alicuius p̄stantis fieret cōtra statutū. ar. de
his que no. in. c. cū cōtingat. de iureiur. no. Ab.
in. c. dilecto. de p̄ben. iij. colū.

¶ Statutū iuratū p singulares de collegio qui iu-
rant fuare statuta singulariter ita q̄ habito respec-
tu ad formā et substantiā iuramenti poti⁹ ligat eos
singulariter. vt si statutū est vt null⁹ det vocē in ca-
pitulo nisi sit m̄ficular⁹ et iuraueit oēs fuare statu-
tū p̄t tolli p statuentes. nec peccāt singuli postmo-
dū cōtraueniētes. si tñ iuramētū astringit eos col-
legialit̄ vt si iuraueit nō recipere aliquē vltra nu-
mez seu statutū iuratū videt̄ h̄re respectū vt et col-
legialiter nō recipiāt et tūc sine metu p̄iurij nō p̄nt
p̄trauenire causa rationabili nō s̄sistente. h̄ in ef-
fectu cōcludit Jo. de lig. in. c. ij. d. spon. et in. c. j. de
iureiuran. de q̄ vide lat⁹ Ab. in. c. dilecto. de p̄bē.
pe. et vlt. co. et idē Ab. in. c. i. d. his q̄ fi. a ma. p. ca.

¶ Statuta an possunt facere clerici inferiores sine
p̄sensu ep̄i vel certū numez clericoz statuere. vide
s̄. ecclia inferior.

¶ Statutū an p̄t facere capitulū seu vniuersitas si
ne p̄sensu p̄lati. vide. s̄. capitulū pōt sine p̄lato.

¶ In oib⁹ casib⁹ multum arduis in cōdendo sta-
tuto debet̄ absentes vocari et idē qñ statutū p̄cer-
nit p̄iudiciū absentū. vt no. glo. in qua ponūt tres
casus speciales. i. c. ij. d. testi. li. vi. et qz illi tres cas⁹
sunt fauorabiles debent̄ extendi p identitatē rati-
onis. de p̄fir. vti. vel inuti. in. c. cū dilecta. vbi cas⁹
exceptus a regula extendit̄ ad alium casum p̄pter
identitatē rationis. idē glo. no. in. l. j. C. de cōdi-
inde. et sic intelligit̄ gl. c. j. de his que fi. a ma. p. ca.
et ibi Abb. iij. colum. vide. s̄. capitulum potest sine
p̄lato.

¶ Per scdm statutū tollit̄ primū si in secūdo nulla
fiet mentio de primo nisi primū haberet clausulas
derogatoriā ad scdm. tūc em̄ opus est facere men-
tionē d. p̄mo. ar. in. l. si quis in prin. ff. de le. iij. et in
c. nōnulli. de rescrip. Ab. in. c. cū accessissent. de cō-
sti. ij. colū.

¶ Statutū fori seu loci vbi causa agitaf̄ debet in p̄-
paratorijs iudiciū seruari. vide. s̄. iudiciū. x. in p̄e-
paratorijs.

¶ Statutū vel cōsuetudo nō pōt tollere p̄stitutio-
nē que est inducta in fauorē animaz. peccāt em̄ in
talib⁹ transgressores. de ma. et obe. c. illud. no. ho-
sti. et pe. in. c. cū infirmitas. de peni. et remis.

¶ Statutū seu cōsuetudo in totū absorbens seu
tolleus legitimaz iure nature filijs debitā nō valet

si filij alij nō hnt vnde viuant. nā cuz talis cōsuetu do seu statutuz sit ius ciuile illū rigozē tollit eqtas iuriscanonicis cui ē stādū. vt. c. cū haberet d eo qui du. in ma. si aut filij habēt vñ alij viuāt valz p̄suetudo seu statutū in torū absoz bēs legitimaz qz cessat equitas naturalis alimentoz. ē cōclusio Abb. in. c. Raynucius. de testa. v. colū.

Stipulatio

¶ Stipulatio alteri facta de iure canonico valet et pōt ex ea agi qñ verba stipulatōis dirigunt in p̄lo nā stipulari v̄puta p̄mittis mihi q̄ obseruabis arbitriū vel q̄ solues talē penā parti obfuati. nā cum b̄ casu nascit̄ naturalis obligatio. vt. l. j. ff. d̄ pact. rōne illi pōt agi de iure canonico. vt. c. j. de pact. vbi no. Ab. z in. c. dilecti. de arbi.

Stilus

¶ Stilus curie ē seruād⁹. vide. s. curia. Itēz z stil⁹ loci in quo prudentiū copia habet. vide ibidē.

¶ P̄ter stilū curie l̄fe ipetrate p̄sumunt surrepticie. vide. s. l̄fe emanantes.

¶ Stilus differt ab vsu v̄l p̄suetudine. no. Jo. an. in nouella in. c. fi. de cōsue. q. j. circa fi.

Studium

¶ Ubi principaliter q̄s studet nō p̄pter lucrū sed ad illuminationē p̄prij ingenij z alioz dūmodo debitis horis instet circa diuina studere in diebus festiuis ob reuerentiā dei nō ē peccatū lz accessorie veniat lucrū. ar. i. c. fi. d̄ magis. z i. c. cū d̄ diuersis. d̄ p̄ui. li. vj. nā studēdo q̄s videt̄ laborare in vinea dñi qd̄ maxime p̄cedit in theologia z in iure canonico ad finē iusticie administrāde. Itēz i studio hō efficit̄ cōtemplatiū⁹ z subtrahit̄ a vanis cogitationib⁹ z vitat̄ ocioz. de p̄sec. di. v. nunq̄. z causatiue orit̄ ex studio bonoz qz abstrahit̄ hō a terrenis id̄ in dieb⁹ feriat̄ etiā ob reuerentiā dei lz studere qd̄ maxime suadendū est iuuenibus q̄ relicto studio alijs voluptatib⁹ z illecebris intendunt quinimo ad eccliam vadūt vt videāt dñas poti⁹ q̄s deū z sic nihil eis p̄dest. no. gl. in. c. odi. xxiij. q. j. vt plene no. Ab. in. c. j. de feri.

¶ Studens in studio p̄ticulari nō vñt̄ p̄uilegio q̄ absens in studio fruct⁹ p̄bende p̄cipiat. vt. c. tue. d̄ cle. nō resi. z sufficit q̄ sit studiū p̄uilegiatū cōstitutione p̄suetudine vel speciali p̄uilegio hois vel iuris vt in studente in theologia p̄ quinquēniū. vt c. sup. Spe. de magis. si tñ is q̄ licentiā obrinuit ab epō nō in fraudē ad aliq̄d castrū v̄l cōferat rōe sūmi doc. vel p̄pter guerrā seu pestē q̄ forte viget in studio generali nō habebit locū tunc all. c. tue. qd̄ tñ fraudib⁹ voluit obuiare. no. Jo. an. post l̄host. in alle. c. tue. de hac materia vide Ab. in. c. licet no bis. de p̄ben.

¶ Existentes in studio causa scholariū gaudēt p̄uilegio eozundē ex quo videt̄ q̄ beneficiū cōcessuz scholaribus extendat̄ ad existētes ibi causa eoz q̄ largo vocabulo possunt dici scholares. de quo vide qd̄ no. in auctē. habita. ne. fi. pro. pa. z colligif

fm Ab. ex. c. j. de loca.

¶ Valet statutū seu p̄suetudo ecclie vt absētes cā studiū etiā sine licentia p̄cipiant fructus beneficiōz dū tñ ecclia si patiat̄ graue detrimētū i diuino cultu qz tūc posset reuocari. no. Ab. in. c. tue. de cleri. nō resi. ij. colū.

¶ Studēs canonista p̄ferit̄ ceteris parib⁹ theologo vbi nō sunt multi heretici eo qz ecclia vniuersalis nō pōt regi sine iure canonico. vt in. c. j. de cōsan. z affi. vbi hoc no. l̄hosti. z no. in. c. cū ex eo. de elect. li. vj. z no. Ab. in. c. tue. de cleri. nō resi. circa fi. z in. c. licet nobis. de p̄ben.

¶ Repetentes seu disputantes in studio debēt ponere p̄clusiones d̄ dubio si de certo qz de certo nullus fructus inde p̄ouenit. sunt em̄ adinuēte repetitiones seu disputationes vt iura clarescant p̄ exercitiū z multiplicatōnē ingenioz. qz qd̄ a plurib⁹ queritur facilius inuenit̄. xx. di. c. j. vnde papa sepe deridet cōsultationi de certo seu indubio. vt. c. cū in iure. de elect. z. c. cū in iure. de offi. deleg. no. Abb. in. c. de multa. de p̄ben. j. colū. vide de hac materia. s. doctor. z. s. scia.

¶ Studioz p̄uilegijs an gaudēt scholares in patria cōmorātes v̄l si gaudēt scriptozes seu nuncijs vide no. p̄ Bart. in p̄ima cōstitutione. ff. veteris. s. illud vero.

Subtilitas

¶ Subtilitas que tendit ad decipiendos v̄l capiedos simplices in iudicio seu extra reprobat. vt. c. dilecti. j. de iu. xvj. q. j. si cupis. s̄ illa que tendit ad interpretationē iuris que est rationabilis z iuri consentanea est necessaria. de feri. c. capellan⁹. Subtilitas vero que ad veritatē eliciendā adhibet̄ etiā in foro anime p̄mittit̄ z cōmēdat. vt. c. j. de pe. di. vj. subtilitas aut̄ irrationabilis q̄ tantū vult subtilizare q̄ nō intelligat quis seipsū z verum peruertitur hec reprobat. xlix. di. c. j. Ab. in. c. dilecti. j. d̄ iudi. iij. colum.

¶ Subtilitas de iure canonico cōmēdat̄ in doctore. qd̄ intelligit̄ subtilitate inuestigatiua veritatē nō aut̄ de illa q̄ ducit ad p̄niciem. iuxta illud Therentij. Sūmum ius sūma malicia. no. Ab. in. c. capellan⁹. de ferijs. ij. colū.

Subiectio

¶ Sup̄ subiectionē pōt agi ne dū contra possidentē ip̄az subiectionē. vt in. c. auditis. de p̄scrip. z. c. inter q̄ttuor. de ma. z obe. s̄ etiā cōtra subditū cui⁹ subiectio petif. vt. c. fi. de cā. pos. z p̄prie. z. c. cū int̄ de re iudi. z ibi Inno. z p̄t̄ subdit⁹ vocari ad iudiciū p̄ suo interesse. interest em̄ subditi nō mutare dñm seu aliū supiorē nō cognoscere. vt. c. fi. de dilatio. z q̄ ibi no. Ab. in. c. suborta. de re iudi. Ab. in alle. c. fi. de causa pos. z p̄prie.

¶ Subiectionis quasi possessio p̄bat̄ ex p̄statione census aliquo tpe certis vicibus facta si soluat̄ in signum subiectionis. vt. c. fi. d̄ causa. pos. z p̄prie. z sic restringit̄ dictū Bal. in. l. solent in fi. de offi. p̄ cōsul. indeterminata em̄ solutio arguit̄ z certificat

ex circūstantijs. no. gl. in. l. cū quid. ff. si certū pe. facit. c. illud. 7 qđ ibi no. de psump. 7. c. si. d. despō. impu. sec? aut vbi soluz pbara est cēp? solutio. nec sūt alie cōiecture subiectōis qz tūc nō pbat subiectio nec possessio ipsius cū solutio census plura significare possit. vt. c. recipim? d. priui. 7. c. quāto. de censu. 7. c. j. eo. ti. 7. alle. c. si. de cā pos. 7. pprie. p batio 7 etenim equoca nō releuat pbātē. vt. c. i pñtia. de pba. ex sola em solutione nō psumit solutōes vāall? nisi aliqua cōtēplatione soluisse. no. Bal. in. l. cū d. in rē xfo. ff. de vsuca. in fi. et Abbas. in alle. c. si. de causa pos. 7. pprie.

¶ Subditus an teneat reuelare delictū cōmittendū cōtra supiorē. vide. s. sentētia.

¶ Subditū possunt cōtradicerē cōpositiōez factaz a dño in eoz p iudiciū. vide. s. cōpositio.

¶ Subditoz interest ne eoz supior seu princeps damnosus 7 p iudicialē legē vel cōsuetudinē introducat. nā licet omnes nō tangit actu. tangit tamē habitu. vt. c. si. de pñ. vul. 7 hoc sufficit sez q noce re possit. vt. l. ab eo. ff. de stat. li. facit. l. obseruare. ff. de offi. p cōsul. 7 le. 7 no. p. in alleg. c. si. de purga. vul.

Subsidium

¶ Subsidiū charitatiuz pōt papa seu ep̄s in sua diocesi petere 7 exigere a subditis rōe publice vtilitatis. nā refectio idcirco d cōmuni fit qz vsuz vtilitatēqz cōem habet. ff. ne qđ in loco publico. l. j. §. viar. 7 ad idē qđ in cōe omnib? pfuturū est nemini licet aliqua rōe excusari. C. de colla. in prin. l. j. li. xj. nam sicut id qđ cedit in honore vel cōmodū priuari debet eius impendijs expediri. vt. C. de stat. 7 in. l. i. vt virtute. ff. de adulte. si postulauerit. circa pñ. 7 de ero. mili. an. l. si. sic qđ cedit in honorez 7 cōmodū publicū de publicis sumptib? debz subleuari. ff. de fideiussio. l. mortuo. ex quib? cau. ma. in integz resti. ait pñor. in prin. iuncta. l. ergo. §. si. eo. ti. 7. C. nemo ad suū patroc. succi. vicos vel rusti. l. j. li. xj. pōt qđē esse publica vtilitas hostiū defensio vt si aliquis potens sit grauis 7 molest? ecclesie de cui? potentia graue dānū speratur vt fiat C. de agri. 7 maci. dñicis. l. fscalis. §. vlti. si p subsidū potest facili? hostibus resisti vt expēdat in reficiēdis valuis ciuitatis seu ecclie. C. de immu. ne mi. cōce. l. ij. li. xj. de priui. dom? au. l. absit. d. operib? pu. l. ad portus. 7. l. omnes. honoz em dñi honoz vāalli. auctē. de defen. ciui. §. j. 7 si in hoc vertit? honoz ergo 7 cōmodū q etiā in honore extimatur. ff. si qđ omis. causa testa. l. iulian? 7 itē vertitur publica vtilitas si emi villa vel castrū p ecclesia vt ciuitate. nā quanto plus erūt tales subditū facilius etiā onera que incūbunt supportabunt. C. de commer. 7 mer. l. j. de exac. tri. l. exacōes. de priul. domus augu. l. ij. li. xj. hic est casus. l. dicentis cū oēs in cōi ssi necessitas egerit cōueniant necessitatib? publicis obedire 7 subuectionē dignitatis celebrare. C. d. nau. nō excu. l. j. in fi. li. xj. C. de sup indi. l. j. d. ldral. suo consilio. ciu. vide. s. auxiliū. 7 vidē s. ep̄s potest stante causa. 7 vide glo. 7 doc. in. c. cū

apostolus. de censu. §. prohibem?

Surreptio

¶ Surreptio que p̄tinet in rescripto p̄a negocia p̄tinent in vno an vitiet rescriptū in totū. vide. s. rescriptū cōtinēs plura negocia.

¶ Surreptio vitiat gratiā 7 lras ipso facto etia? si cōstat in tacendo faciū alienū q ipetrās pbabiliter ignorauit. c. cōstitut? 7 ibi Ab. de rescrip.

¶ Surreptio dolosa vel temeraria vel ex ignorantia pcedens an 7 qñ vitiet rescriptū quo ad formā seu in partē vel in totū. vide plene Ab. in. c. sup lris. de rescrip. 7 vide. s. rescriptū.

¶ Surreptio an eo casu quo vitiat lras cōtentiofas vitiet 7 gratiofas. ibidē p Ab.

¶ Surreptio in lris ad lites vlad bñficia an vitiet gratiā vel pcessum. vide plene. 7 no. p Ab. in. c. ad audiētiā. de rescrip. 7 vide. s. lre dicunt.

¶ Surreptio an 7 quando vitiet priuilegiū principis. Inno. 7 Ab. 7 in. c. cum dilecta. 7. c. sup litteris. de rescriptis. Ab. in. c. ad audiētiā. eodem tit. circa fi.

¶ Quod fit p surreptionem cōualefcit etia? si ad uersarius p̄sennat. vt colligit ex glo. 7 Inno. in. c. cum olim. de re iudi. quia per surreptionem littere sunt nulle. vt. c. ad audiētiā. de rescript. 7. c. si eo tempore. eo. ti. li. vj. nam validitas nō dependet ab aduersario sed a facto superioris. no. Ab. in alle. c. cum olim. v. colū.

Surrogatio

¶ Surrogatio que fit a iure in loco alterius rei q res haberi nō pōt sapit naturam eius in cuius locum surrogatur. sicut ergo nō valet alienatio rei litigiose. vt. l. si. C. de liti. ita nec valet alienatio rei equalentis q in locū ei? surrogat. vt. c. ecclesia. ij. vt li. pen. 7 ibi Ab. vide. s. instantia cause appellatiōis. 7 vide glo. auctēce. hodie. C. de appella.

Substitutio

¶ Substitutio directa est illa p quā substituit? capit hereditatem sine facto alterius ex dispositione testatoris ita q nō oportet recurrere ad primū heredem sed adeundo hereditatem efficitur dominus vt. l. cum heredes. ff. de acqui. pos. nec ex tali directa substitutione detrahatur quarta. vt. c. si parer. de testa. li. vj. indirecta obliqua seu p̄terozia est illa per quam hereditas capitur per manū p̄zimi heredis ex eo qz nō succedit immediate testatori iō p̄mus heres accipit quartaz per trebellianū ppter onera q subit p̄m? heres ne frustra sit heres. in. l. pe. C. ad trebel. no. doc. signanter Ab. post gl. in c. raynuius. de testa.

¶ Substitutiones quot sunt 7 de natura 7 diuersitate eaz. vide plene p glo. 7 Ab. in alle. c. raynuci? vbi vide quando substitutiones directe obligant 7 trahunt ad fidei cōmis. 7 vide p Jo. an. 7 Dominicū in. c. si pater. de testa. li. vj. 7 p Bar. in. l. p̄ciibus. C. de impu. 7 alijs substi. 7 p eū in. l. centurio ff. de vulga. 7 pupil. substi.

Successor

¶ Successori fit iniuria si nō pcedit sibi priuilegiū etiā psonale pdecessoris. vt no. glo. si. i. c. bone. ij. d. postu. pla. ex q colligit Ab. q si fund^o vel res em phitecaria reuertit ad eccliam p mortē vassalli v^t emphiteote q p^lat^o poterit p supiorē cōpelli ad re uocationē seu pcessionē quā habuit defunct^o qd ē v^t si p^lat^o velit rē illaz extraneo pcedere sⁱ si vult retinere penes eccliaz hⁱ poterit. Ab. vbi. s. z in. c. in pntia. de pba.

¶ Succedit fili^o naturalis patri in duab^o vncijs. vide. s. fili^o. vbi dicit q filius p^lbyteri in nullo suc cedit patri.

¶ Successor in p^latura an pōt agere de iniuria fa cta p^lato pdecessori. vide. s. iniuria.

¶ Successio si desinat in regali successione qz non repit aliq^s d^o domo regali qd sit faciendū. no. Ab. in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe.

¶ Successor in dignitate v^t offi. an succedit in cō missiōe seu delegatōe facta sub noie dignitatis v^t sⁱ noie p^lrio vel appellatiuo. z qd d^o delegato vel d^o vicario. vide nōbilit^z z ad plenū in. c. qm abbas de offi. dele. p Ab.

¶ Succedit femina in comitatu vel regno ex con suetudie. z an succedat femia in feudo vel in p^lmo genitura. vide. s. femia.

¶ Exclusa femina a successiōe p legē vel statutū v^t a^ls exclusi censent in gradu sequētes tanq^s exclu so successiōis pncipio a q in seqntes ius succedēdi deriuat. nā femia exclusa a feudi successione exclu dit fili^o ex ea quāq^s mascul^o z potēs ad dñm feudi iuuādū. vt in li. feu. qui feu. da. pos. c. j. ex quo in ferē q ius excludēdi filias a sⁱstitutōe facta filijs p verbū sine liberⁱ restringit ad masculos z ex linea masculina descēdētes nō ad masculos ex femia q vitū a femia originis trahere censent z hⁱ d^o euidē tiliquet voluntate defuncti se voluisse successiōē suā restringere ad lineam agnatōnis ne ad extra neos hereditas euaget. vt. l. j. in fi. C. d^o p^ldi. inser tis. no. Anto. d^o butrio in suis p^lis p^lilio qd inci pit recte decisum est.

¶ Successor vniūsal^o nō p^lscribit si defunct^o habuit malā fidē sec^o d^o singulari. vid. s. p^lscribere nō pōt d^o iur^o ciuili. z vide. s. p^lscriptio. d. heres.

¶ Succedere ne debeat illegitū^o cū legitimis qd sit fiendū. vide. s. mater.

¶ Succedē nō d^o i^o ascēdētib^o fili^o legitim^o cū nat^o est ex patre illegitimo. vide. s. fili^o licet.

¶ Cōtra successorē an pōt agi in dīcto vñ vi. vide s. rescriptū. d. p rescriptū. cū se.

¶ In regno nō succedit p electōez de p^lsuetudie sⁱ fili^o regū succedūt patrib^o z cessat hodie electō. no. glo. vij. q. j. c. deniq^s. z qd habet in. li. feu. ti. d^o feu. nō alie. c. impialē. s. p^lterea. licet de iure antiquo succedebat p electōem qd hⁱ locū in impatore. no. glo. in. c. moyses. vij. q. j. z. c. venerabilē. de elect. no. Ab. in. c. licz. de voto.

¶ In regno succedit fili^o p^lmogeniti z nō patruus. vide. s. regnū. d. in regno pueniēte.

¶ Successor i dignitate pōt reuocare male alie na ta p pdecessorē vt est tex. in. c. epi. de reb. ecclie. nō alie. z sⁱ p^latū reuocantē male alienata nō pōt ali qd opponi qz nō obstat exceptio defectus dñi nam sufficit p^lbare illā rē fuisse in bonis ecclie z male alienatā p p^latū a^ls difficillimū esset dominiū p^lba re. vt. c. sepe. de resti. spo. z. l. iubem^o. C. de sacro sanc. ecclie. no. Ab. in alle. c. epi.

¶ Successor d^o reuocare alienatōez vel pmutatio nē in casu nō pcesso incōsulte factā ab antecessore vt tex. in. c. ij. de rex p^lmu. d^o est pmutatio incōsul te facta qñ nō est facta in casu licito. qui casus licite noiant. xij. q. ij. in sūma. z i. c. j. de re. pmuta. idēz si nō obseruat solēnitās. de qua i. c. sine exceptōe. xij. q. ij. z in. c. j. de re. ecclie. nō alie. li. vj. no. Abb. in alle. c. ij. de re. p^lmu. z vide ibi glo.

Suspicio

¶ Suspecto de dilapidatōe d^o in pncipio in dīci omne gen^o alienatōis p. c. fi. de accu. no. archi. in. c. vulterrane. xij. q. ij. z doc. i. c. lz heli. d^o sⁱmo. qd q^lr intelligat z q^liter d^o pcedi. vide plene p Ab. in. c. venerabilis. de offi. dele.

¶ Suspecto nō censet pnceps ex certa snia cām cō mittere. vide. s. pnceps nō censet

¶ Suspitō qñ est factū notoriū nō hⁱz locū. vid. s. recusatio.

¶ Suspicio insurgit sⁱ aliquē q sit impudic^o z ma lus. vt. s. suspicio.

Supplicatio

¶ Supplicatio est qdā benignitas supioris p quas detractat oia q credit male acta z eq^lpollet appella tioni. vt. c. ex lris. de in integ. resti. vel sic supplica tio est quedā p^lcis porrectio facta principi p quē ex quadā benignitate supior restituit supplicantē ad uersus sniaz p^ltra quā nō cōpetit remediū ordina riū vt p^lbat p no. auctē. q^l supplicatio. C. de p^lci. im pa. offe. z in. l. vnica. C. de p^lfec. pre. z Ab. in. alle. c. ex litteris.

¶ Supplicari pōt a snia quātūcūq^s in rescripto ap pellatio sit remota nā ista sūt duo remedia sepata quoz vnū est ordinariū aliud extraordinariū idō ad remonē vnus nō sequit remotio alteri^o. vt c. ij. de transla. p^la. est tñ notandū q solius p^lncipi est admittere supplicationē p^ltra sniaz qz si per supplicationem retractat snia p^liudicat iuri alieri^o quod inferior a principe facere non potest. vt. l. ij. C. que sen. sine appel. rescin. non po. z in. l. morū. ff. de penis. z. c. in litteris. z quod ibi no. d^o offi. de le. no. Inno. z Abb. in. c. ex litteris. de in integ. re sti. z in. c. cū ex litteris. eo. ti.

¶ Supplicatio ad principē nō impedit executionē sententie cū supplicatio nō sit remediū iusticie sed fundatur ex mera gratia principis. debet tamē d^o ri cautio d^o restituēdo rez si supplicans obtinebit in causa. vt. c. ex litteris. de in integ. testi. z aucten. q^l supplicatio. C. de p^lci. impe. offe. Ab. in. c. suscitata in fi. de in iute. resti. sⁱs ergo cautus vt ibi no. Ab. q^l sententiā principis potius intendat p in integ.

restit. q̄ p supplicatōem.

Suspensio

¶ **Suspensio** an z qn possit exercē ea q̄ sūt iurisdic-
tōis. vide plene p Ab. in. c. cū dilect^o. de p̄sue. vj.
colum. cum sequen.

¶ **Suspensio** ab officio z bñficiō v̄l ab altero tñ an
pōt agere iure pprio p spūalib^o vel tpalib^o z an re-
pellat ab electione vel ab alijs actib^o. plene p Ab.
in. c. aplice. de exceptōib^o.

¶ **Suspensio** an est ibueniendū ne cogat mēdicare
vide. s. excoīcatio nō est zc.

¶ **Suspensio** penitorio an z qn pōt actor vel re^o trās-
ire ad possessoriū. vide late p Ab. in. c. pastoralis.
de cau. pos. z pprie. xij. colum.

¶ **Suspensio** ad tps statim finito tpe redit ad ecclē
siā z finit suspensio. vt. l. puto. ff. de postu. sec^o si sit
suspensio quīqz satisfaciāt qz tūc necessaria est speci-
alis absolutio etiā post satisfactionē. ij. q. j. c. p̄sby-
rōem diuersitatē vide p Inno. in. c. cū bone. d. eta.
z quali. z mel^o p eū z p hosti. in. c. sicut. de coha.
cleri. z muli.

¶ **Suspensio** vel excoīcat^o p durās p annū in suspē-
sione vel excoīcatōne d̄z spoliari p sniam oib^o bñfi-
cijs z forte sine snia admonitōis d̄z spoliari. vt. c.
rursus. z. c. quicūqz. xj. q. ij. no. Inno. in. c. cū bo-
ne de eta. z quali.

¶ **Suspensio** si est facta ppter ptumaciā pōt tolli p
inferiorē a papa ex q̄ papa nō reseruauit sibi abso-
lutōnē. sicut dicim^o in excoīcatōe a canone lata. vt
in. c. nup. de sen. excom. nā eadē est ratō in vtraqz
ar. in. c. ex litteris. de p̄sti. z qd no. Inno. in. c. j. d.
excessi. p̄la. s̄ si suspensio est lata ppter delictuz non
pōt inferior illā tollere nisi in casib^o in quib^o posset
dispensare. z est ratō qz pena appōita ppter delictū
intelligit ppetua. vt in. l. seru^o. C. de penis. z sic in-
telligit qd no. glo. in. c. cupiētes. s. ceterū. de elec.
li. vj. et in de. j. de here. no. Ab. i. c. ij. d. solutōib^o.

Sequunt additōes dñi Lu. de Lampis ad p̄ce-
gentem litteram. S.

Sacerdos

¶ **Sacerdos** De p̄tate sacerdotū z q̄liter sunt suc-
cessores apostolor^o. no. plene Abba. de
summa trinitate.

¶ **Sacerdos** est nomē dignitatis z honoris. Ab. i.
c. si sacerdos. de offi. ordi.

¶ **Sacerdotū** est mai^o q̄ impiū. z h^o vide rōem p
Ab. in. c. solite. de maio. z obe.

¶ **Nulla** dignitas seculari est s̄ilis sacerdotio. no.
Ab. in. c. statuim^o. eo. ti.

¶ **Sacerdotes** qui sunt in peccato mortali an pos-
sint alios absolue z an eorum orationes p̄sint
z qualier mali sacerdotes pphetarunt. vide elegā-
ter per Abb. in. c. j. z in rubrica. de vita z honesta.
cleri.

¶ **Sacerdos** nō cogit h̄re clericum s̄ bona ecclē-
sie nō sufficiunt. als sic. no. Ab. in. c. quisqz. eo. ti.

¶ **Sacerdotes** quō cōmittūt aduleriū. Ab. e. ti. in
c. vt clericor^o.

¶ **Sacerdotes** an emittāt exp̄ssum vel tacitum vo-
tum p̄tinentie. no. Ab. in. c. cū olim. de clericis cō-
iuga.

¶ **Sacerdotes** an de fructib^o bñficij possint alere
filios illegitimos z vxorē. no. Ab. in. c. cōiugatus
de cōuer. cōiuga.

¶ **Sacerdos** an possit deponi ex insufficiētia. viō
Ab. in. c. si. de celebra. missa.

¶ **Sacerdos** an libere a patria p̄tate. no. Ab. de
sen. excō. c. cū volūtate.

¶ **Tria** scādala veniūt ex publico crimie sacerdo-
tis. no. Ab. in. c. significasti. d. adulte.

Salina

¶ **Que** dicāt esse salinaria. vide Ab. in. c. nouim^o
de x̄bo. signi.

Saluiscōductus

¶ **Qui** h̄z saluiscōductū h̄z eū nō soluz veniendo
sed stando z redeundo. no. Ab. in. c. quia diūsitā-
tem. de p̄cel. p̄ben.

Scacus

¶ **De** hoc vide supra in additionib^o ad litterā. p.
in verbo pmissio.

Scisma

¶ **An** scismatic^o possit eligi z an incidēs sit hereti-
cus. no. Ab. in. c. qz diligētia. de elec.

¶ **Scismatico** nō d̄sit recipi aliq̄ ordies nec aliq̄
sacramentū. no. Ab. eo. c.

¶ **Qui** dicant esse scismatici z an valeāt gesta per
eos siue sint temporalia siue spiritualia. no. Abb.
in. c. j. de scisma.

Scientia

¶ **De** scientia certa. vide. s. in additōib^o ad litterā
L. in. x̄bo. certa sciētia.

Scholaris

¶ **An** scholaris q̄ diuertit se a studio gaudeat pri-
uilegio scholarii. no. Ab. in. p̄mio.

¶ **Scholaris** stās i studio an p̄trahat ibi domicilii-
um. no p Ab. in. p̄mio.

¶ **Scholaris** p p̄tib^o alibi p̄tractis an possit pue-
niri in loco studij. no. Ab. in. p̄mio.

¶ **Scholares** an faciāt vniuersitatē approbatā ita
q̄ possint sibi eligere rectorē. no. Ab. in. c. qz i cau-
sis. de p̄cu.

¶ **Si** tres vel q̄tuor scholares pueniāt in vna do-
mo an possint facē collegiū. Ab. eo. c.

¶ **Parentes** d̄sit mittere scholares ad studia libe-
ros dociles mente aptos quib^o natura non repu-
gnet ne se vexent inanit^o. no. Ab. i. c. sup specula. d.
magistris.

¶ **Scholaris** infra q̄nquēniū bñ studendo d̄z esse
puectus. no. eo. c. p Abb.

¶ **De** rectore scholarii z an faciāt vniuersitatē z an

rector in eis habeat iurisdicōez ⁊ qñ cognosceat an
vniuersitas clericorū sit ecclesiastica vel secularis.
no. Ab. in. c. cū ab eccliaz. de offi. ordi.

Scriptura

Scriptura in quib⁹ casib⁹ req̄rit. vide Ab. in. c. sicut de pba.

Scriptura vbi req̄rit ⁊ nō interuenit ad pbādū actū requirūt qñq̄ testes. no. Ab. eo. c.

Scriptura an req̄rat in acnib⁹ iudicialib⁹ criminalib⁹ vel ciuilib⁹. no. Ab. in. c. qm̄. de pba.

Qñ act⁹ celebrat sine scriptura redigit ad eternā rei memoriā in scripti an tūc sit ps citāda. vid⁹ Ab. in. c. alberic⁹. de testi.

Scriptura qñ est p̄dita ⁊ testes sūt q̄ nō fuit in actu s̄bñ viderūt scripturā qualiter fiet publicatio ad eternā rei memoriā ⁊ q̄ sūt vocādi. vid⁹ p̄ eundē dñm Ab. eo. c.

Scriptura q̄ dicat esse auctentica ⁊ q̄ faciūt scripturā auctenticā ⁊ qualis dicat ⁊ de materia scripturę p̄iuate. no. Ab. in. c. j. ⁊. ij. de fide instrum̄toz.

Quid iuri s̄ pducēte scripturas p̄rias. vide Ab. in. c. imputari. de fide instru.

Sedes vacans

Sede vacāte caplm̄ nō succedit plato in his q̄ sibi cōpetūt rōne p̄suetudis introducte p̄tra ius cōmune nec in his q̄ fuerāt gratiose p̄lato p̄cessa. vid⁹ Abb. in. c. scriptū. de electio.

Sede vacāte pōt papa dare ecclie generalē visitatorē pōt enā dare caplm̄ in ecclesijs p̄nētib⁹ ad collatōez ep̄i ⁊ idē pōt ep̄s in beneficijs reseruatis pape. vide Abb. in. c. cū nobis. de electi.

An remoto plato p̄pter malā administratiōem succedat caplm̄ vel p̄uētus vel an def̄ adm̄strator vide Ab. in. c. p̄ inq̄sitōez. de electio.

Sede vacāte q̄s pōt facere caplm̄. vide. s̄. in additionib⁹ ad l̄fam. l. in x̄bo caplm̄.

Elacante ecclia cathedrali vel p̄uētuali succedit capitulū vel p̄uentus. vide Ab. in. c. de his. s̄ maiori. ⁊ obe.

Sede vacāte nō dñt agitari in iudicio cāe ecclie vide Ab. in. c. cū venissent. de in inte. resti.

Sede vacāte nō currit p̄scriptio s̄ ip̄am eccliaz. no. Ab. in. c. auditis. eo. ti.

Sede vacāte licet caplm̄ nō possit p̄ferre beneficia tñ illa pōt cōmēdare vsq̄ ad aduētū successorū vide ibidē p̄ Abb.

Sede vacāte in q̄b⁹ casib⁹ caplm̄ succedit. vide Ab. in. c. ad abolendā. de hereti.

Sigillum

De sigillo furnuo v̄ adulterino. vide Ab. in. c. ij. de pba.

An credat litteris ep̄i sigillatis vel alterius ordinarij vel an plus credat instrum̄to. vide Abb. in. c. post. de pba.

An credat l̄ris iudicū delegati sigillati. vide Ab. eo. c.

Sigillū q̄le d̄z esse ad b̄ vt fidē faciat. vide Abb.

in. c. ij. de fide instrumen.

An sufficiat sigillū appositū in charta an l̄so sigillās debeat exp̄mere q̄lter suū sigillū duxit apponē dū. vide p̄ Ab. eo. c. si.

Sigillare an possit q̄s cū sigillo alieno ⁊ an tūc debeat exp̄mere. vide p̄ Abb. eo. c. ij.

Sigillare an possit ep̄s cū sigillo capli. vide Ab. in. eo. c.

De sigillo apposito in cedula vacua. vide p̄ Ab. eo. c. ij. de fide instru.

An in p̄tractib⁹ aliaz p̄sonaz possit apponi sigillū ep̄i ad maiorē cautelā. vide Abb. in. c. ij. de fide instrumen.

Sigillū qñ dicatur suspectū ⁊ que faciūt sigillū suspectū. no. Ab. in. c. inter dilectos. s̄ fide instru.

Sigilla cardinaliū sūt sigilla auctentica. vide Ab. in. c. q̄ sup. de fide instru.

Quid si sigillū ex q̄ littere sūt sigillate negat eē sigillū. vide p̄ Ab. eo. c. q̄ sup.

Sigillū capli an dicat esse auctenticū. vide Ab. in. c. significāte. de appel.

Sigilla si sūt duo destinata ad diūsos act⁹ nō p̄t sigillari cū sigillo vno ad actū n̄ destinatū nisi exp̄l se dicat q̄ i d̄fectu rē. vid⁹ no. p̄ Ab. e. c. significāte.

Sigilla q̄ dicat eē auctentica. vide Ab. in. c. cū d̄lectus. de fide instru.

An p̄ sigillū p̄bet p̄curatū. vide Ab. in. c. si q̄rūdam. de solutio.

De sigillo imp̄sso i charta vacua. vide eo. c. ⁊ q̄d si tradit sigillum vt sigillet qñ voluerit. vide plene Ab. in. c. ij. de fide instru.

Sindicus

Sindicus iurat de calūnia nō p̄curator nisi habeat speciale mādātū. vide Abb. in. c. quia in causis. de p̄cura.

An in p̄stitutōe iudiciū req̄rat decretū v̄ auctoritas superioris. vide Abb. in. c. si. de p̄cu. ⁊ i. c. vnico de sindico. ⁊ ibi latus.

An i sindicatu debeāt noiari oēs de vniūsitare. vide Ab. in. c. si. de p̄cu. ⁊. c. j. de sindico.

An sindicū p̄stitutū p̄ abbatē ⁊ caplm̄ possit sol⁹ abbas reuocare. no. Ab. in. c. vnico de sindico.

Superior ex officio d̄z p̄uidere ecclie ⁊ p̄ijs locis de sindico. Ab. eo. c.

Sindic⁹ ecclie pōt esse laic⁹. Ab. eo. c.

An sol⁹ ep̄s possit p̄stituē sindicū v̄ an d̄beat facere cū p̄sensu capli. vide Ab. plene eo. c.

An caplm̄ p̄stuat sindicū sine ep̄o. vide p̄ Ab. in. c. in p̄tractādis. de iura. calū. de iudi. c. clerici.

Symbolum

De habentib⁹ symbolū. vide p̄ Ab. in. c. p̄sentata. de testi. ⁊ in. c. cū Iohānes. de ded.

Simile

Nullū simile est idē vt in. l. q̄ nerua. ff. de poss.

Similia que dicant. vide Ab. in. c. cū venerabit de excep.

An sit bonū argumentū a simili ⁊ in quo d̄z esse

similitudo. vide no. p Abb. in. c. quēadmodū. de iurciuran.

Solidus

De solidis et aureis qualiter accipiantur i iure et quanti solidi faciunt librā auri. vide Ab. in. c. pquerēte. de offi. ordi.

Synodus

An clerici teneant venire ad synodū et qualiter. vide Ab. in. c. q sup his. de maio. et obe. et no. de synodo. in. c. ofus. de elec. et an abbates et religiosi teneantur venire ad synodū. ibidē.

Subditi non tenentur venire ad synodū quā notorium est quod ob iniustā causā sit congregatio. Abb. eo. c. q sup his.

Synodus quid sit. vide Ab. in. c. fi. de pscript. et unde dicat. vide. c. j. de cleri. non ressi.

Synodus debet teneri singulis annis. vide. s. in adiutoribus ad lram. L. in verbo pssiliū.

De synodatico iure et quid exigi possit per synodo. vide Abb. in. c. cū olim. de censu.

Abbas exceptus an teneatur venire ad synodum et quid si ibi certa sedes et turbes. vide plene per Ab. in. c. cū capella. de priuile.

Societas

In dubio quā vnus ponit pecuniā et alter opaz. vide de pueris vel lucrum sit cōc. vide Ab. in. c. p vestras. de donatio. inter viros et viros.

An possim tradendo pecuniā contrahere societatem ut pecunia salua remaneat et lucrum diuidatur. vide Ab. in. c. nauigari. de usu.

Propter bonum socium seruatur malus. vide i teste in notario. in minore. et plura exempla vide per dñz Beor. narrā. in solēni repetitōe. c. quis. de pac. li. vi. colla. c. viij.

Societas tunc est equa quā lucra et damna sunt equalia. vide ibidem.

An domus cōis propter delictum socii debeat tota confiscari. vide per Ab. no. in. c. q sup. de priuile.

Sortis

De sorte qualiter sortis possunt esse bona et mala. nā plura sorte dirimunt non tamen debet fieri cū diuinatione et cum mala arte. nā illud est prohibitum. vide optie Ab. in. c. j. de sortile. et ibi vide quod etiam iudex secularis possit cognoscere per sortilegos. et est locus puentōi.

Res furtiua non debet inquiri sortilegio. no. Ab. i. c. ex tenore. de sortilegijs.

Speculator

Auctoritas speculatorum est magna. vide Ab. i. c. suspitōis. de offi. dele.

Spectare

Frustra spectat euer cui effectus nullus est. Ab. in. c. cū pringat. de offi. dele.

Sponsalia

Sponsalibus etiam iuratis possunt partes impune renūciare. Ab. in. c. pterea. de spon. et an possint se querere ex quadā tolerātia. vide per Ab. eo. c.

Sponsalia an possint esse cū infante. vide per Ab. i. c. iuuenis. eo. ti. et an prima septēnio possit trahere sponsalia. vide per eundē in. c. gēma. eo. ti. et. c. j. de despon. impube.

Sponsa possunt discedere a sposo si sponsus alibi mutat domiciliū. no. Ab. in. c. de illis. de spon.

Sponsa per quātū tempus tenetur spectare sponsus absentē. Ab. eo. c.

An iudex secularis possit compellere partes ad complendū matrimoniū. vide plene per Ab. in. c. ex litteris. eo. ti.

Si pater permittit sponsalia per filia vide per pmutare se facturū curaturū. Ab. eo. c.

An sponsi possint compelli ad consumādū matrimoniū. no. per Ab. in. c. ex litteris. de spon.

Quā sponsa venit sequestrāda. vide per Ab. in. c. cū locū. de spō.

Si post sponsalia sequatur copula est matrimonium presumptū. Ab. in. c. veniens. et. c. is qui. de sponsali.

Verbum desposo possit congruere etiam de matrimonio futuro vel de pñti. Ab. eo. c.

Sponsalia an dissoluantur per ingressum religionis etiam iurata. no. per Ab. in. c. commissū. de spon.

An trahentes sponsalia per verba de futuro possint cogi ut matrimoniū trahant. vide Ab. in. c. requisitum. de spon.

Si sponsa de futuro recepit iocalia a sposo et osculatur amplexando eū an dicatur matrimonium presumptū. vide no. per Ab. in. c. fi. de spon.

An per traditōem sponsae ad domū sponsi dicatur matrimonium presumptū. no. Ab. eo. c. fi.

Sponsalia trahit pater per impubere. per pubere non nisi consentiat. no. Ab. in. c. j. de despon. impuberum.

Puella in. xi. anno possit cognosci et concipere. ut no. Ab. in. c. ptebatur. de despon. impu.

Sponsalia de futuro quatuor modis dicuntur. Ab. in. c. duobus. de despon. impu.

Sponsa cognita et inuita desponsata non audit. no. Ab. in. c. sup. quod matrimonium accusa. possunt.

Sportule

Quid sint sportule et quid exigitur per sportulis an iudices ordinarij vel delegati curie spūaliter eas exigant. vide per Ab. in. c. cū ab oi. de vita et ho. cleri.

Statim

Quā aliqd debet fieri statim intelligitur summarie et sine ordinario processu. Ab. in. c. q. propter. de electio.

Stipulatio

An per pcuratorem acquiratur actio domino sine cessioe ex sua stipulatioe. vide Abb. in proemio. et quid de nuncio.

Stipulatio an acquiratur nobis per notarium. vide Ab. vbi. s. in proemio.

Stipulari an possit arbiter et an nobis acquiratur

et quod d. rectore parochiali. no. Ab. in eo. p. h. m. io.
 ¶ Stipulari an possit iudex p. p. uato. vid. Ab. in
 c. ad reprimenda. de offi. ordi.

¶ Stipulari an possit alteri et quid de iure canonico
 et an saltem ut negotiorum gestor possim capere obli-
 gationem alterius. vide Ab. in. c. constitutus.
 de procura.

¶ De stipulatione rem tradi vel rem dari vel fieri de
 facto. vide Ab. in. c. cum Johannes. de fide instru.

¶ Stipulatio facta sine causa an valeat. vide Ab.
 in. c. si cautio de fide instru.

¶ Stipulari an possit notarius p. absente. vide p.
 Ab. in. c. dudus. de couer. coniuga. et vide ibi de
 magistratu.

Stuprum

¶ Qualiter punitur stuprans virginem. vide Ab.
 in. c. d. adulteri. et an presumat virgo et quod d. p. bare.

¶ Stuprans virginem an teneat eas ducere vel do-
 tare et an vitra s. puniat corporalis. vide ad plenum p.
 Ab. in. c. puenit. de adul.

¶ An in pena stupri seruatur leges vel canones.
 vide p. Ab. in. c. si seduxerit. de adul. et c. puenit.

¶ An in sponsa committat raptus. Ab. in. c. cum
 cause. de rapto.

¶ An rapta possit nubere rapto. vide p. Ab. in.
 c. accedens. de rapto.

Subditus

¶ An p. solutionem census p. betur subiectio. per
 Ab. in. c. omnis anima. de censu.

¶ Subditus vnus in iudiciu sui an possit se alie-
 ri subicere. vide Ab. i. c. inter dilectos. de dona.

¶ Subditus in iudiciu veri domini alteri obedi-
 endo an domino iudicet eo inficio. et an possit acq-
 ri domino inficio subiectio. vide no. p. Ab. in. c. cum
 dilectus. de reli. domi.

¶ An p. betur subiectio ex vnico actu. p. Ab. in. c.
 dilectus. de capel. mona.

¶ Si dominus alicuius loci vult se subicere vel si
 lum locum alieno domino. subiecti possunt contra-
 dicere quod expedit subiectorum non mutare dominum
 et non habere plures dominos et habere dominum
 liberum. plene p. Ab. in. c. dilecti. de maio. et obe.

¶ An valeat processus factus in causa subiectionis
 non vocato domino. no. in. c. cum venissent. de in in-
 teg. resti. et an sententia lata in materia subiectionis
 iudicet domino si sit lata contra subditum vel contra
 elegat p. Ab. in. c. cum sup. de re iudi.

Substitutio

¶ In substitutione facta si moria sine liberis an si
 ly naturales excludant substitutum. vide Ab. in. c.
 in presentia. de p. ba.

¶ In substitutione facta si moria sine herede quid
 veniat appellatione heredum. Ab. eo. c.

¶ In substitutione facta si heres moria sine libert-
 no sufficit habere liberos nisi veniant tempore mor-
 tis heredis. Ab. eo. c.

¶ De eo qui est rogatus restituere illud quod super-

erit de hereditate. Ab. eo. c.

¶ An rogatus restituere an hoc pendente possit ali-
 enare. Ab. eo. c.

¶ Rogatus restituere hereditatem intelligitur si moria
 tur sine liberis. Ab. eo. c.

¶ Substitutio an expiret p. gressu religionis facta
 si moria sine liberis. Ab. eo. c.

¶ De substitutione facta si heres moria sine liberis
 ex suo corpore p. creatis. vide p. Ab. eo. c.

¶ Substitutio facta in persona duorum censetur facta cõli-
 ter et pater et filius substituti veniunt equaliter et non ordine
 successiuo. no. Ab. in. c. Raynunt. de testamẽ.

¶ De materia substitutionum. vide p. Ab. in. c. Ray-
 nunt. de testa. et maxime de cõpendiosa.

¶ An videatur mori sine liberis qui habet filiam. vide p.
 dñm Georg. natã. in solẽni repetitõe. c. quãuis. de
 pact. li. vi. colla. lxxij.

¶ An in dote possit dari substitutus. vide p. eundẽ in
 eadẽ repetitõe. c. quãuis. colla. lxxvij.

¶ An videatur mori sine masculo qui habet religiosos. vid.
 p. eundẽ ibidẽ. colla. c.

¶ Substitutus an possit petere cautes ab herede. vi-
 de p. eundẽ dñm Georg. in. e. c. quãuis. colla. lxxij.

¶ An possit quis seruire p. substitutum. vide Ab. in. c. si.
 de offi. deleg.

Suffragia

¶ Suffragia qui sunt p. heredes p. defuncto an vale-
 ant ad liberandum a pena eterna. vide notabiliter per
 Ab. in. c. j. de rapto.

Sufficit

¶ De vbo sufficit. vide ad plenum p. Ab. in. c. cum di-
 lectus. de succes. ab intesta.

Successor

¶ Successor in beneficio an teneat soluere debita p-
 decessoris. vide p. Ab. in. c. ex pñitiu. de pig. et c. p.
 tuas. de dona.

¶ Qualiter differunt heredes et successor in beneficio
 et qualiter pueniunt. no. Ab. in. c. j. de soluti.

¶ Successor in beneficio tenetur soluere debita contra-
 cta p. p. decessore in fauore ecclesie. no. Ab. in. c. cum
 esses in repetitõe. de testa.

¶ Beneficiario in comuni succedit ecclesia s. benefici-
 ario ad partem et habenti administrationem succedit suc-
 cessor in beneficio. no. plene Ab. in. c. relatum. de
 testamen.

¶ An successor in beneficio teneat stare arrẽdamẽ-
 to vel locacioni p. decessoris. vide. s. in additõibus
 ad lram. 2. et ad lram. 2. in verbo locatio. et in ver-
 bo arrẽdamẽta.

¶ Successor in beneficio an teneat stare p. tractu
 p. decessoris. vide p. Ab. in. c. querimonia. de iure
 patrona.

¶ An mala fides p. decessori in beneficio noceat suc-
 cessori. vide plene p. Ab. in. c. cura. de iure patro.

¶ Iniuria fit successor si denegat sibi priuilegiu
 quod fuit sibi p. cessus p. decessori. no. Ab. in. c. bone
 lo. ij. de postu. plato.

Successor dñs recipit cām in statu. vt no. Abb. in c. qñ abbas. de offi. dele.

Canonicus nō hñ successorē nisi caplm sec⁹ i alijs dignitatib⁹ vel bñficijs. no. Abb. eo. c.

An successor iudici ex honestate debeat cessare p vnā diē añ aduentū pdecessoris. vide p Abb. in c. pfuluit. de offi. dele.

An rector possit sibi eligere successorē i bñficijs ⁊ quid in papa. vide Ab. in. c. accepim⁹. de pac.

Summarie

In omni cā pcedendū ē plenarie. ⁊ vide casus i quib⁹ pōt pcedi sūmarie. no p Abb. in. c. dudū. lo. ij. de elec.

Superficies

An superficies possit esse vni⁹ ⁊ solū possit esse alteri⁹. vide plenissime p dñm Basonē mayno in solen ni repetitōe legi pme. C. dñ iure emphi. colū. xvij.

Suppletio

Regulariter maior supplet negligētā inferioris nisi in casib⁹ a iur expñsis. no. Abb. in. c. cū in cūctis. de elec. §. si.

Suppletio ad qd refert quā ponit papa i rescript. supple. ⁊c. vide p Abb. in. c. illa. de elec.

Suppletio de q opat q apponit in rescriptis cum clausula supple do defect⁹ iuris vñ facti. vide p Abb. in. c. j. de accusa.

Supplere an possit pnceps defectū ptract⁹ ⁊ an alius pter pncipē possit. Ab. eo. c.

Per suppletionē nō debem⁹ inducere leguz correctionē nec p rōnis silitudinē. no. Abb. in. c. vt de bitus. de appella.

Per suppletionē vel subauditionē non debem⁹ recedere a verbis legis. no. Abb. in. c. cū esses. de testa. in repetitōe.

Suppressio

An mortuo aliq plaro in ecclia possit epus cū capitulo suppressio illā inferiorē dignitates vel iura sibi debita diminuerē. vide plene p Abb. in. c. ad h de excess. pla.

Quis potest suppressio vel augmenare dignitates vel pbenas. Ab. in. c. cū accessissent de constitutionibus.

Suspectus

An pnceps ex certa sciētia possit cām cōmittere iudici suspecto. vide. s. in additionib⁹ ad lram. l. in xbo. certa scientia.

Suspensus patibulo

Nō imputat executori suspēdēt hoies si ex mādaro faciat supioris licet iniuste. no. Abb. in. c. cum olim. de re iudi.

Suspensus

Suspēsus an possit iurisditōz exercere ⁊ an possit bñficia pferre. ⁊ de suspensis ab officio ⁊ bñficio

vel de suspensis ab ordine. vide plene p Abb. in. c. cū dilectus. de pñue.

Suspēsus celebrās sit irregulari. no. Abb. in. c. si quorundā. de solu.

An acta gesta p suspēsos valeāt. Abb. in. c. j. de scismaticis.

Cleric⁹ suspēsus celebrās sine alia monitōe ē deponēd⁹. no. Abb. in. c. latores. dñ clerico excoicato.

An suspensus ab officio dicat esse suspēsus a bñficio Ab. eo. c.

An suspēsus ab officio videat eē suspēsus a iurisditōe. vide Ab. in. c. si celebrat. eo. ti.

An suspēsus possit absolui ad cautelas sicut excoicat⁹ ⁊ an debeat iurare dñ parēdo mādāt ⁊c. vide plene p Abb. in. c. venerabilib⁹. de sen. excō.

Tabellio

Tabelliones pñt creare pñcipes nō recognoscētes imperiū vt no. in. c. cū. p. dñ fide instru. ⁊. c. cū re. de re iudi. ⁊ Bar. in. l. infamē. ff. dñ pu. iudi. ⁊ i. l. hosti. ff. de capti. ⁊ possit. reuer. Ab.

in. c. q trāslatōez. de offi. ordi. in pñci.

Presumit p tabellioē q fideliter exercuit officiū suū in actis nec psumit aliter scripsisse depositiōes testiū quā ipi dixerūt licet sine testiū pñsentia eoruz dicta recipiat. vt. c. ad audientiam. de pscript. ⁊ ibi Bnno. ⁊ in. c. post cessionē. de pba. ⁊ p Abb. in. c. qñ p. dñ pba. facit tex in. l. donatōib⁹. C. de dona. qd facit ad qōnem dñficālē quā psequit spec. ti. de instru. edic. §. restat. dñ qd si dñ attestatiōes. q pu blicatis attestatiōib⁹ in causa ciuili si testis dicat se nunq illud deposuisse nō credit ei si tabellio est si spec⁹ ⁊ testis sit multū nobilis psona fm gl. ⁊ Ly. in. l. si qd decurio. C. de fal. ⁊ Jo. an. in. c. cū parati. de testi. si tñ ptra testē agit criminaliter de falso ⁊ pducāt dictū suū ⁊ ipse negat illud dixisse non credit notario. no. Abb. in. alle. c. ad audientā. de pscript. j. colum.

Tabellio dñ tria exemplaria facere. naz vnū originale debet retinere p se ⁊ debet facere vnā copiam actori ⁊ aliam dñ facere reo ⁊ si dubitet de aliq exemplari debet recurri ad originale cui magi credif. vt. l. vey. ix. di. ⁊. c. iciuniū. lxxx. di. ⁊ auden. si quis in aliquo. C. de eden. quod est vey nisi originale reprobet p testes qui fuerūt presentes. vt. c. sacro. de sen. excom. fm doctrinaz doct. in. c. qñ. de pba.

Tabelliones null⁹ pōt creare nisi papa ⁊ impator q tabellionū vsuz adinuenit. Bñc ⁊ pñtudo ⁊ pñlegiū pape siue impatoris h possunt. ar. in. l. i. in fi. C. de eman. libero. ⁊ in. c. accedētib⁹. in fi. de excess. pla. ⁊ ē rō qz officiū tabellionar⁹ ē pñt ius qz si ne adminiculo viue vol credif scripture cōprehēse i pelle mortui aialis. vt no. i. c. ij. dñ fide instru. h cñ ⁊ alia q pnceps ex plenitudine pñtis agit sūt miraculosa ⁊ pñtaturā. no. Bnno. l. hosti. ⁊ Jo. an. ⁊ alij moderni. in. c. cū. p. de fide instrumētōz.

Tabelliones possunt creare reges qui nō reco-

gnoscūt supiorē z hñt supmū imperiū. no. 30. an. in. c. per venerabiles. qui filiū sint legi. z docio. vbi supra.

Tabellionis ex p̄suetudine creati scriptura fac fidē etiā extra locū p̄fecti instrum̄ti. notat Bar. in l. j. c. de sūma trini. z dñi d̄ rota decisioe. cclxxvj. dūmodo talia instrum̄ta sint intra territorii constitutiū p̄fecta. al̄s nō p̄barēt. no. docto. in. c. cū p̄. de si. instrumen.

Tabellio qualiter tenet in publicā formā instrum̄ti tabelliois mortui publicare. vide. s̄. instrum̄ti publicatio. cū x. se.

Taciturnitas

Taciturnitas pcuratoris an nocet dñio. vide. s̄. pcurator. z. s̄. interrogatio.

The nimis taceas nec xba supflua dicas. xliij. di. si rector. l. hosti. in. c. penul. de vi. z ho. cleri.

Taciturnitas nō pdest vbi exp̄ssus p̄sensus nihil opat. nota. glo. in. l. j. vbi de crimie agi optet. z vide 30. an. in mercu. in regla sciēti. de reg. iur. li. vj. vbi pcludit q̄ exempt^o citat^o corā ep̄o nō excipiens z tacēs sibi nō p̄iudicat cū etiā exp̄sse non p̄t eius iurisdictionē progare sinelicētia pape. vt. c. cū tpe. de arbitris. no. Abb. in. c. dilecto. de p̄bēdis. iij. colum.

Taxare

Taxare nō d̄z iudex res amissas seu exp̄sas p̄ iuramētū p̄tis sed ante. vide. s̄. iuramentū super rebus.

Temperantia

Temperantia. vide. j. virtus. x. tpantia.

Tempus

Tempus quadriennij ad petendū in integruz restitutionē non currit non valenti sed negligēt. vide. j. timor.

Tempus quadriennij aduersus p̄batōez omīsam a quo tpe incipiat currere. vide. s̄. restitutio. x. quadriennij.

Tempus quadrimestre qd̄ dat p̄demnatis debitoribus ad soluendū nō habet locuz in eo qui a principio p̄stet debitū cū tūc nō ferat sentētia sed fiat p̄ceptum de soluendo. iuxta no. in. c. dudū. ij. de elec. z. ij. q. j. nos in quenōz. z. l. vnica. C. d̄ confē. sed datur terminus. x. dierū. no. glo. z Bar. in l. si debitori. ff. de iudi. z glo. insti. de ver. oblig. s̄. omnis. z h̄ verū si hoc dicat cōsuetudo. al̄s statutur l. certū. s̄. si. ff. de p̄fessis. Abb. in. c. q̄ ad cōsultatio nem. de re iudicata.

Tempus breue qd̄ dicatur. vide glo. c. p̄terea. d̄ eta. et quali.

In rescriptis impetratis ad bñficia vel ad lites an debet attēdi seu cōsiderari tēp^o date vel tēpus p̄sentatiōis vel receptiōis. vide late z notabiliter Abb. in. c. dilectus el. ij. d̄ p̄ben. iij. z. iij. z. v. colū. z vide. s̄. rescriptū ad lites.

Tps p̄fixū in odiū negligētis nō currit impedi.

to impedimēto iuris vel facti. d̄ impedimēto iuris exemplifica in suspēsiōe. de impedimēto facti exemplifica de tpe quo quis est absens ex iusta z p̄babilī causa vt qz stetit in curia vt in casu. c. qz diuersitate. de p̄ces. p̄ben. secus qñ tps nō est p̄fixū in odiū negligētis s̄ in odiū alteri^o. nā tūc currit impedito z etiā ignorāti vt in. l. graue. ff. de his q̄ no. in sa. vbi tps anni currit mulieri etiā ignorantī mortē mariti. z vide glo. in. c. statutū. de p̄ben. li. vj. et singulariter no. spec. in ti. de instru. editiōe. s̄. nūc x̄o aliqua. x̄. idēz qd̄ si executor. vbi si executor testamētū nō potuit exequi infra annū nihilominus deuoluit p̄tās ad ep̄m. qd̄ cōmendat Abb. in alle. c. qz diuersitate. j. colū. vide. s̄. collatio. x̄. habēs ius p̄ferendi.

Si patron^o negligit p̄sentare infra t̄pus sibi p̄fixum z sic potestas libera p̄ferendi deuoluit ad eū qui h̄z ius institutiōis. vt no. in. c. ij. de p̄ces. p̄ben. dabit isti habēt ius libere p̄ferendi integrū semestre. vt tenēt dñi d̄ rota sua decisio. cclv. fac alleg. c. ij. z. c. licet. de supplen. negli. pla. z. c. si electio. de elec. li. vj. idem in quolibet supiore ad quē gradatim deuoluit p̄tās p̄ferendi nā cū h̄ tps sit p̄fixum in odiū negligētis nō d̄z currere p̄babiliter ignorantī vt tenet Abb. in. c. quia diuersitate. de p̄ces. p̄ben. iij. colū. vide. s̄. collatio. x̄. habens ius conferendi.

Tēpus semestre an currat p̄ ius p̄ferēdi habentem si allegauit iustaz ignorantia vacatiōis. vide s̄. collatio. x̄. habēs ius p̄ferēdi.

Terminus

Termin^o exclusiuus dicit p̄scriptio iudicialis. z currit p̄tra eccliam sicut p̄tra priuatū. vide. s̄. p̄scriptio iudicialis.

Termin^o p̄emptori^o p̄t p̄ prima vice apponi in citatione maxie p̄pter viāz longā distantia dūmō p̄emptoriū habeat terminū cōpetentē cū interualis terminoz. vide glo. in. c. p̄stitutōem. de sen. ex. cō. li. vj. doc. in. c. j. de dila. nā p̄emptoriū z tres citationes regulariter equiparant a pari. vt in. c. de illicita. xxiij. q. iij. z in. c. p̄tumacia. de re iudi. z vide qd̄ no. in. c. ex tue. de cleri. nō resi. z glo. in de. ij. de vi. z hone. cleri. no. Abb. in. c. tum ex litterl. de in inte. resti. vide. s̄. citatio trina.

Termio p̄fixo ad exceptiōes p̄ponēdas elapso an p̄sit de nouo exceptiōes opponi si de nouo veniant ad noticiā p̄ponētis vel nouiter sint orze vt si de nouo sciat vel supueniat facultas p̄bandi z antunc stet iuramēto p̄tis. vide plene z notabiliter per Abb. in. c. pastoral. de exceptio.

Termin^o si est p̄fix^o ad dilatorias p̄ponēdas et est elapsus nūqd̄ poterūt opponi exceptiōes mixte que opponi p̄nt ad merita z ad p̄cessuz. d̄ quibus in. c. j. de litis p̄testa. li. vj. z p̄ Bar. in. l. cuz querebas. ff. iudi. sol. vide ibidē p̄ Abb.

Termin^o p̄fixus ad aliqd̄ faciendū non pcludit viā ad faciendū seu p̄ponēdū illud ex cui^o omīssio ne iminet piculū. est sc̄p. in. c. exceptiōe. de excep. tibi Abb. in p̄inci.

¶ Terminū ad appellatōem psequēdam pōt iudex statuere q̄ lapso rata manet sentētia. vide. s. appellatio. s. p. lapsum.

¶ Terminos et dilatoēs datas a lege pōt iudex in distincte causa cognita augere vel minūē siue sint date a lege cū aliquo ministerio v̄ sine ministerio hoīs. est p̄clusio Bar. in. l. ij. ff. de rei iudi. q̄d verū in p̄nētib⁹ ad iurisditōē ip̄i iudicis vt ibi no. Ange. de perusio. nō tñ in p̄nētib⁹ ad iurisditio nē supioris ideoq̄ termin⁹. x. diez ad appellandū nec termin⁹ anni ad finiendū cām appellatōis nō pōt minui p iudicē a quo. qz hoc tangit iurisditōē et p̄tatem supior. no. glo. in aucten. offerat. C. de litiis p̄testa. et q̄d no. in. c. indultū. d. reg. iur. l. ij. Ab. m̄ aliter p̄cludit q̄ si in p̄iudiciū p̄is et in p̄nētib⁹ ad p̄tatem suā iudex abbreviat v̄ augeat h̄ pōt vt. c. ex insinuatione. de appella. et c. veniēs. d. iureiuran. ex quo dicit q̄ existēte magna causa puta scandali vel alia vilitate suadēte poterit iudex a quo minuire terminū decē diez p̄fixuz ad appellandū. qz p h̄ nō p̄figit lex supiori imo ip̄i p̄ti q̄ habet appellare. nā sicut pōt termin⁹ restringi respectu p̄secutōis. vt. c. cū sit romana. de appella. sic respectu appellatōis interponēde. nec est in hoc aliq̄ ratio diuersitatis cuz nō p̄iudicatur potestati supioris. est p̄clusio Ab. in alleg. c. cū sit romana. iij. colum.

¶ Dies dati termini an cōputei i terminio. Ab. plene in. c. sup eo. ij. de appel.

¶ Termin⁹ rescripti cōmissiōis an currat a tempore p̄sentationis et quādo. vide Ab. in. c. sup eo. ij. de appella.

¶ Termin⁹ dat⁹ iudici p supiorē ad diffinienduz cām si fuit p̄fixus de p̄sensu v̄triusq̄ p̄tis est reputand⁹ pemptori⁹ et infra illuz iudex sniam d̄z ferre nō obstatē p̄tradictōē p̄tis nisi nouū et incogitātū impedimētū interueniat quare nequit p̄batōnes suas inducere. Inno. et Abb. in. c. super eo. ij. de appella.

¶ Termin⁹ p̄fix⁹ a iure vel ab hoīe qñ habeat vim pemptoriū. vide plene p̄ Ab. in. c. sepe cōtingit. de appel. et vide. s. appellans nō potest l̄fas. cum ver. sequen.

¶ Termin⁹ p̄fix⁹ a iur cū iudici misterio v̄ sine eo an pōt abbreviari et tūc an req̄rat appellatio v̄ sufficit p̄dictio. vide. s. dilatoēs datas a iure.

¶ Termin⁹ si apponatur ad sollicitandū implemētū obligatōis tūc lapsus termini non liberat ab obligatōē. vt. l. celsus. s. si ponit ad finiendā seu limitandā obligatōē lapsus termini liberat ab obligatione ex q̄ nō deficit in p̄missiōē quomin⁹ satisfaceret in terminio. si em̄ obligauit me ad dādū cētū vsq̄ ad pascha nec erā aliter p̄ pri⁹ obligat⁹ nec deficit p̄ me s̄ p̄te nō teneor post festū. vt. c. sicut. d. spon. q̄d dicit vt no. ibi Ab.

¶ Terminus si fuit p̄fixus a lege cōi v̄ municipali post t̄minū nō d̄z q̄s audiri nisi p̄bato legitimo impedimento. vt. l. cōmissa. C. de adulter. et l. si. de decre. ab oz. fa. si aut̄ termin⁹ est p̄fix⁹ ab hoīe et iudex tulit sniam imponēdo silentiū nō d̄z q̄s audiri

etiā re integra nisi p̄ appellatōē. vt. l. ticia et q̄d ibi no. ff. de accusa. et l. diffamari. C. d. inge. et manu. et c. p̄querente. de offi. ordi. sed si snia nō fuit lata et iudex simpliciter p̄fixit terminuz et tūc aut res est integra vel nō. vt no. Abb. in. c. si. qui ma. accusa. pos. vbi vide an valet termini p̄fixio sine cause cognitōē. in fi.

¶ Termin⁹ si sit p̄fixus a iure v̄ puta vt officiales resideāt p̄ certū t̄minū i officio finit instātia nisi. j. illō t̄p̄ oēs cāe s̄ officiales sūt terminate al̄s bñ poterūt terminari post illud t̄p̄s in p̄pria patria. vt no. Bar. i. l. ij. ff. ad le. iur. re. q̄d intelligit cardinal. in c. venerabilis. de iudi. v̄z si i loco iudicij nō emanauerūt p̄clamata q̄ q̄ vellēt petē cōparerēt infra tot dies. tūc et si post terminū sit p̄nūciatū nemi nē audiendū ampli⁹ nō audiet etiā in patria. vt. C. de re mili. l. si ex eo t̄p̄e. et c. si. q̄ ma. accu. pos. ē cōclusio Ab. i. c. venerabilis. de iudi. ij. colū.

¶ Terminū pōt iudex statuere reo p̄tra quē est facta missio in reali vt veniat sup. p̄prietate. vide. s. p̄scribere pōt p̄prietatē.

¶ Terminos p̄ximi q̄liter q̄s trāsgredit̄. vide gl. in c. j. de sepul.

¶ Termin⁹ ad p̄ducendū iura p̄tiū et ad acta p̄ccel sus et ad audiendā sniam et sic ad diuersos effect⁹ pōt p iudicē annullari et statui. vt. c. cuz olim. ij. de p̄iur. ex quo no. q̄ dies incertus pōt p̄figi ad audiendā sniam et h̄ p̄pter difficultē citatōē ad singulos actus fiendā in curia ad remoras p̄tes. vt. c. tñ ex literis. de in integ. resti. in fi. al̄s aut̄ citatio debet esse certa regulariter. vt. l. aut q̄ alit̄. s. q̄nimo. ff. q̄ vi aut dam. no. p̄e. de ancha. in alleg. c. cum olim. in prin.

Testamentum

¶ Testator si mandat distribui certa bona sua ad pias cās s̄m q̄ videbit̄ executorib⁹ suis si isti executores elegerūt negociū p̄uilegiatū v̄puta fabricā ecclie ep̄s loci nō pōt petere q̄rtaz bonoz. vt. in. c. si. de testa. et c. ij. de sepul. nā illud q̄d fit p̄ executores testamenti videt̄ factū p̄ ipsum testatorē. vnde p̄inde est ac si ip̄e testator elegisset fabricā. no. i. c. i causis. d. elec. et ibi p̄ Ab. alle. l. vnum ex familia. s. j. ff. de le. j. et ibi Bart. et an pōt executor legata ad aliquā piā causam in alios vsus cōuertere et si executor nō adimpleat an pōt ep̄us illud exequi. vide no. Rapū sua allega. lxxvij.

¶ Lex rep̄itat parentes testatos decedere cū liberos reliquit. nā legal̄ pena cessat cū lex rep̄itat factū q̄d erat ab hoīe faciendū. vt in auctē. d. here. et fal. s. his igit̄. colla. j. et ibi Ba. d. bel. nā lex imitat̄ volūtatē defuncti et p̄iecturā capit qz q̄s testator dixit et lex p̄diligit. ca. auct. s. si q̄s aut̄. et Ba. ibi et est verissimē q̄ moriēs liberos si alios velit heredes facere iux̄ augustini p̄siliū. Itē liberos successio ē instinctu nature et humano hoīs ingenio debet. j. di. ius naturale. et hoc ius ex tali natura pueniēs appellat̄ equitas naturalis. hinc ē q̄ hac rōne fili⁹ non pōt sine legitima causa a parentibus successio ne p̄iuari quia esset cōtra ius naturale et esset contra ius ciuile q̄d addit in hoc iuri naturali. in auct.

de trien. et semis. §. j. z Ja. vbi. s. cum ergo naturalia iura sunt incommutabilia z ciuilia iura nec priuilegia naturalia iura tollere nō possūt. insti. de iure natu. §. sed z naturalia. et de legi. ag. succ. §. si. se quis q nec p legē nec p hominē illud pōt mutari eo qz talis successio educationis loco succedit z alimentoz iure debet vt de se prz vt dicto. c. ius naturale. z Jaco. vbi. s. priuilegiū ergo de redemptione captiuoz stannb^o liberis nō extendit ad eos qz lex recipiat testatos decessisse vt supra no.

¶ Testator an pōt nutu heredē instituere v^l alia legata relinquere. vide. s. institutio heredis.

¶ Testatoris voluntas cōiecturā z psumit ex ei⁹ scientia. l. qui habebat. ff. de rebus dubijs.

¶ Testamentū qd nō est publicū v^l authenticatum qualif debeat publicari vide. s. publicatio scripturę. z vide. j. testū publicatio.

¶ Testamenti publicatio debet peti corā cōpetenti iudice. vt. l. j. z. ij. C. quemadmodū. testa. aperi. et petens tenetur iurare q hoc nō petit causa calumnie vt. l. iij. C. quemadmodū. testa. aperi. z ar. ff. ad exhib. thesau. Itēz vocabūtur oēs hi quos res tangit vt no. in. c. significauit. z. c. albert⁹. de testi. z sic p tibus presentib⁹ vel p cōrumaciam absentibus fiet publicatio. ar. de confir. vti. cū dilecta. z de priuile. ex parte. no. Inno. z lhosti. in. c. si. de fi. instru. alioquin nō pzeiudicat absentib⁹ sed possunt contra tale testamentū obijcere fm formam traditam. C. de fide instrumen. l. si. vt no. lhosti. in alleg. c. si. de de fide instru.

¶ Item vocabuntur testes in testamento inscripti fm formam traditā in. l. j. §. ff. et. l. cū ab initio. ff. quemadmodum testa. aperi. z Inno. et lhosti. in alle. c. si.

¶ Testamenti publicatio fit z si per tabellionem scriptū non sit. C. de testament. cū antiquitas. §. si. quinimo. et si nō aparcat testamentū quia nō fuit exinde facta scriptura z si facta fuit exhausta v^l subtrata. ff. quemadmodū testa. aperi. l. si in duobus. §. si. quod dic. vt plene p Inno. lhosti. et Jo. an. z Abb. in. c. si. de fide instrumen. vide. s. publicatō.

¶ Testator nō semper presumitur verū in testamēto dicere. vide. s. heres licet teneat.

¶ Testamentum qd ppius parochianus facit cū duobus testib⁹ etiam inter laicos valet z in vtroqz foro debet scruari etiam in terris imperij consuetudine contraria non obstante. hec est conclusio Ab. de seci. in. c. cum esses. d. testa. z est rō fm eum qz prius sacerdos est pater spūalis. z nō ita defacili cōmittit falsitas corā patre spūali sicut corā extraneo sacerdote. z p h⁹ tempa⁹ rigor iuris ciuilis. vj. testes requirentis nō stricte. ar. c. statutū. de ele. li. vj. z sic cōcludit q. c. cū esses. nō solū loquit⁹ i relicto ad pias causas. sed etiā p illud derogat legib⁹. vt tenet Ala. Bro. Lau. lhosti. z Bar. brix. qz leges maiorem numerū requirentes sunt cōtrarie iuri diuino qd disponit q in ore duoz vel triū stat omne vbi. mortale cū peccatū esset non exequi vltimaz voluntatē defuncti. xij. q. ij. c. vltima voluntas. z ideo nō valet lex in hoc tanqz irrōnabilis z peccati

nutritiua. c. si. de pscript. cū hoc pceptū in ore duoz vel triū zc. sit mortale q non recipit limitationē. vt c. si. de psue. vj. di. §. ita. z ibi glo. leges nanqz septē testes requirētes sunt ptra sanctorū patrū instituta vt alle. c. cū esses. z ptra generale statutū ecclesie p qd etiā pape si lz venire. vt. c. si illa. j. q. iij. z. c. l. fas. d. resti. spo. z general⁹ traditio eccleie ita obligat sic pceptū. vt. c. i. his. z. c. ecclesiaz. xj. di. z p h⁹ dic⁹ Ab. q iudices seculares pnt cōpelli ad obseruatiā dicte decre. cū esses. p. c. licet. de iureiur. li. vj. concludit ergo Ab. cūz opinione Spe. in. ti. de instru. cdi. §. cōpendiose. d. itē per ius canonicū. q testamentū factū in pntia ppij sacerdotis corā duob⁹ testib⁹ vel corā quattuor testib⁹ sine pbytero etiā ad non pias causas siue in foro canonico siue ciuili obtinet roboris firmitatē. z q hodie iura ciuilia. vj. v^l v. testes requirentia de necessitate locū sibi nō ven dicent. Itē q valet testamentū ad pias causas cum duobus testibus factū.

¶ Testamentū nutu factū quo ad pias causas licet valeat nō tñ in alijs nisi constet de voluntate testatoris p signa vigentia. qz tunc valet de benignitate canonica. ar. in. c. cū tibi. d. testa. vbi hoc no. Ab. facit. c. cū apud. de spon.

¶ Testator nō pōt ptra ius cōmune disponere. colligit ex. c. requisisti. de testa. facit. c. tua. co. ti. z. ff. de le. j. l. nemo potest.

¶ Testator q disponit beneficiū fundandum post mortē suā nō pōt statuere vt cōfirmatio. institutio. seu subiectio spectet ad aliū q ad epm. qz non pōt mutare generalē canonis cōstitutōnē. v^l ē tex. cūz ibi no. in. c. cū dilectus. de cōsue. sed qñ testator relinquit bñficiū ad ips⁹ videt⁹ cōtemplata psona z si dignitas. no. Ab. post Inno. in. c. requisisti d. testa.

¶ Testamentū inofficiosum in quo filius fuit pteritus licet reuocet p querelā inofficiosi. vt in. l. filio pterito. ff. de inoffi. testa. tñ inofficiosa donatio nō reuocat in totū sed solū respectu legitime que debetur iure nature. secus in venditione que fit de omnib⁹ bonis in fraudē liberoz vel si est simulata qz tñ reuocat in totū. z de hac materia vide Bar. in. l. hereditatē. C. de bo. auc. iudi. possi. vt refert Ab. i. c. raynucius. de testa. xij. colū.

¶ Testator si mandauit certū distribui p male ablatis z phiduit ad aliū vsū dictā quāritatē expendi et male ablata reperta nō ascendūt ad tantā summā cedūt lucro heredis. vt. l. si. de au. z argen. leg. si tñ simpliciter testator disposuit debet inter pauperes distribui. no. Bal. in. l. si quis ad declinādā. C. d. epi. z cleri. z ē rō qz ex q testator exprestit certā quāritatē credendū est q illa debeat. vt no. Ab. in. c. tua. de testa. in fi.

¶ Testamentū licet regulariter nō valet nisi sit perfectū. vt colligit ex. c. j. de succes. ab intesta. cū m. bi. no. z est tex. in. l. si de his. ff. de testa. qd indubitanter hz verū in dispositione nō fauorabili. in dispositione tñ fauorabili puta inter liberos vel ad pias causas valet tale testamentū imperfectū vt si testator incipit facere testamentū. z ante pfectionē supuenit mors z legauerat aliq eccleie v^l ali⁹ disposuerat inf

liberos licet nō pfeceat valet .no. Bar. l. l. fidei cō
missaria. §. consequens. ff. de le. iij. et vide euz in l. l.
fi. C. fami. heras. et in l. hac p̄sultissima. §. ex imper
fecto. C. de testa. et qđ dicuz est tenet Ab. in. c. j. de
de succes. ab intesta.

¶ Testamentū illoꝝ qui vendunt merces seu res
suas venales carius ppter solutiōem precij dilata
est ip̄o iure nullum per dispositionem. c. quanq̄
de vsuris. li. vj. p̄supposito qđ h̄ sit publicū et indu
bitatū scz qz minoz p̄cio vendit merces si p̄ciū sta
tū soluat. sed euz vendit ad credentiā p̄ maiori p̄
cio vendit. et hoc ideo quia sunt tales vsurarij. vt ē
tex. singularis in. c. nauiganti. de vsuris. et publici
sūt ex qđ publice h̄ exercēt. vt patet in libris. eoz. qđ
cōmendat Ab. in. c. ad nostrā. de emp. et vendi.

¶ Si quis volebat ecclesie in suo testamento relin
quere centū. et platus blando sermone induxit te
statoꝝ vt sibi relinqueret nō ppter hoc tenet eccle
sie ad interesse. no. Ly. l. l. quicquid. C. arbi. tute.
qđ approbat Ab. in. c. ij. d. pecu. deri. dum tñ cesset
volus ip̄ius plati.

¶ Testator si relinquit vxori sue vsufructuz bono
rū suoz si caste vixerit. demū vxor mortuo marito
transit ad secunda vota nihilominus d̄z vsufructū
habere. qz caste dicit viuere et in matrimonio est ca
stitas. xxi. di. nicena. et c. aliter. no. Ab. in. c. vt de
ricoz. de vi. et hone. de. ij. colum.

¶ Testamentū cōditum fm cōsuetudinē patrie cū
trib⁹ testib⁹ an faciat fidē vbicūqz. vide. s. legitim⁹

¶ Testari pōt ex cōicatus fm verā opinionē. Jo.
an. in notula in. c. decernimus. de sen. ex. li. vj. et
Juno. in. c. cum voluntate. eo. n. Ab. sup. rubrica.
de testa. vbi vide de psonis que nō possūt testari.

¶ Testari nō pōt conficiens libellū famosum in iu
riā alterius. et etiā efficiē infamis. vt. l. is cui. ff.
eo. n. §. qui ob crimen Ab. sup. rubrica de testa.

¶ Prohibiti a iure testari vt surdus mutus seu nō
valens articulate loqui possunt disponere in pias
causas dūmodo saltē nutu possint exprimere vo
luntatē suā quia tales hñt intellectū naturalē. et in
talib⁹ dispositionib⁹ sufficit sola facultas iuris gen
nū seu naturalis. nec curamus de solēnitare iuris
ciuilis. vt. c. relatū. j. d. testa. impubes aut p̄dignus
seu furiosus. vel publicus vsurarius etiā ad pias
causas nil relinquere possūt. idēz de seruo religio
so et heretico. et reo crimie lese maiestatis. d. qđ⁹ ple
ne et no. p. Abb. sup. rubrica. de testa.

¶ Omne relictū p̄ aia dicit ad pias causas. ar. l. c.
requisisti. de testa. no. glo. et Bar. in. l. si quis nūo
ff. de leg. ij. et Bal. in. l. j. C. d. sacrosan. ecclē. vbi cō
cludit qđ relictū factū cōsanguineo diuini l̄z dicat qđ
p̄ aia facit. ex quo Bar. infert ibi qđ nō detrahīt fal
cidia sicut de alijs legatis ad pias causas. vt no. in
c. j. de testa. Ab. sup. rubrica. de testa.

¶ Testator si mandat ecclesiā cōstrui et nō dicit p̄
quē heredes tenent exequi. secus videt in relictis
pauperibus vel pro redemptione captiuoz. naz si
testator specificē nō puidet de exequoꝝ d̄z ep̄s tā
q̄ pater pauperū exequi. qđ pbat in auz. de ecclē.

titu. §. si quis edificatiōnē. iuncto. §. si quis p̄ redem
ptione. et in. l. nulli. C. de epi. et de. Ab. in. c. nos qđ
dem. de testa. p̄ quē vide vsqz ad qđ ip̄s debeat vo
lūtas seu legatū testatoꝝis adimpleri.

¶ Clericus pōt libere testari de his qđ acquisiuit rō
ne dignitatis clericalis vt si est lucrator multa in mis
sis dicendis. vel si fuit capellan⁹ alicui⁹ p̄ncipis.
nā de his pōt testari qz intuitu p̄sone sunt acquisi
ta. no. Ab. in. c. cū in officijs. de testa. vide. s. cano
nica portio.

¶ Testamentū clerici nō infirmat ex pte parentuz
vel filioꝝ q̄qz debita portio de bonis patrimonialibus
eis debeat fm qđ iura disponūt. naz sicut mi
les habet illud p̄uilegiū vt ex portione illaz p̄so
naz nō rumpat testamētū. forius debet hoc habe
re miles dei. ad h̄ gl. i. l. miles. ff. d. re iudi. et aperte
sentit Bar. in auz. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ec.
no. Ab. i. c. qz nos d. testa. vide. s. cleric⁹ b̄ficiat⁹

¶ Testari pōt libere clerici cuiuscūqz ordinis sint i
potestate parētū cōstituti de bonis aduenticijs. qđ
vsufructus illoꝝ bonoz non acquirūt parentib⁹.
nā peculiū aduenticiū laicoꝝ reputat castrense in
clericis. vt tenet Jnn. et ē casus auz. p̄dyteros. C.
de epi. et de. no. Ab. in. c. qz nos. de testa. vide. s.
clericus beneficiatus.

¶ Testari l̄z possit de rebus p̄p̄ijs clericus benefi
ciatus etiā si careat administratione ex fructib⁹ tñ
de suo beneficio p̄ceptis testamētū cōdere nequit.
est cōclusio Ab. in repetitione. c. euz esses. de testa.
xvi. colum. de bonis p̄p̄ijs nō est dubiū. p. c. j. de
testa. xij. q. j. c. j. de fructib⁹ beneficij licet sint varie
opinionēs in glo. c. duo sunt. xij. q. j. et in. c. p̄n. d.
offi. ordi. li. vj. q̄ faciūt differētiā inter clericū habē
tem administrationē. vel nō habentē et dubitat an
clericus equipat vsuario vel vsufructuario. et cō
cludit qđ sit vsuarius. no. gl. in. c. si. de pigno. et l. c.
quia nos. de testa. et in. c. si quis. de pecu. deri. et in
c. cū olim. de re. p̄mu. victu ergo et vestitu cōtentus
esse debet. facit. xliij. di. in prin. et c. ep̄us. xij. q. j. et
qđ no. Jo. de lig. in de. gratie. de rescrip. dicens qđ
si clericus vltra debitū aliqđ expendit de bonis ec
clesie tenet ad restitutiōnē. et qđ no. in. c. inquiren
dū. d. pecu. deri. qđ ip̄e Ab. fundat no. in alle. c. cū
esses. nullā faciēns d̄ram inter habentē vel nō ha
bentē administrationē.

¶ Si clericus hñs patrimoniu et b̄ficiū aliquid ac
quirat p̄sumit in dubio acquisiuisse tam de bonis
patrimonij q̄ de bonis ecclesie. vñ in dubio debet
diuidi fm quātitatē sui patrimonij et reddituz ec
clesie. et h̄ respectu p̄t cleric⁹ de illis testari. no. glo. i
c. j. xij. q. iij. et Jnn. in. c. cū in officijs d. testa. si tñ
dubitat an bona clerico decedente dimissa fuerint
acquisita alicqz ad beneficiū pmoueret vel post he
res clericus debet i eaz possessione defendi quousqz
de ecclesie iure p̄stiterit. facit. xij. q. j. c. j. sic cōcludit
Ab. in. c. cū esses. d. testa. q. iij. vide. s. clericus etiā
si sit. et vide. s. ecclesia habet fundatā. vide. s. cleri
cus. d. si clericus patrimoniu.

¶ Clericus b̄ficiatus de rebus intuitu ecclē acq
sitis testamētū cōdere nō pōt et etiam papa sine cō

Indulgere non potest vt clericus de rebus sue ecclesie testet sine recōpensatione si tñ tantū dē de p-
prijis bonis ecclesie contulerit testari licebit. est con-
clusio Abb. in. c. cuz esses. de testa. q. v. vide. s. do-
miniū. q. em̄ papa hoc non possit fundat Abb. ibi
per aliquas vrgentes rōnes signanter q. licet pa-
pa sit vicarius dei debet tamē legitime administra-
re. z potius conseruare q̄ bona dei dissipare. nam
ex potestate suscepta non assumpsit papa licentia
peccandi. sed necessitatē bene viuendi consecutus
est in. s. j. xl. di. Item quia bona ecclesie sunt cōser-
uata vt ex eorum fructibus subueniat egenis. vt
c. videntes. xij. q. ij. nam qui subtrahit bona eccle-
sie ē homicida q̄a videt necare illos pauperes q̄
fuisent ex illis bonis sustentandi. vt. c. qui christi.
et. c. qui abstulerit. xij. q. j. papa ergo non poterit
hoc facere cum potestate peccandi a deo non ac-
cepit. quia deus potestatē peccandi non habet. de
pent. di. ij. s. si ergo. nec eius vicarius hoc d̄z pos-
sc. facit. c. non liceat pape. xij. q. ij. z Ab. vbi. s.

Testamentum facere nequit religiosus qui pro-
fietur tria substantialia regulę. xij. q. j. non dicaris
secus de religiosis large sumptis qui ista tria non
proficētur. xij. q. vlti. c. si. in fine. Abb. super rubri-
ca. de testa.

Testari licet potest clericus de bonis intuitu per-
sone acquisitis. vtrū ex successione cognatorum
seu donatione amicoꝝ seu industria eoz. vt. c. q̄a.
de testa. z sibi non ecclesie ex industria lucretur. vt
ibi. z no. Inno. in. c. cum in officiis. eo. ti. non ta-
men potest de bonis intuitu ecclesie. vel de ecclesie
facultate testari. vt ibi. z in. c. j. z. c. fixum. xij. q. v.
fallit si rector vel p̄ciatus ecclesie tantūdem contu-
lerit de suo ecclesie quantū vult relinquere de eccle-
sie facultatibus. xij. q. ij. si q̄s qualibet. ea. causa.
et. q. c. si episcopus. Item fallit si hoc habeat cōsue-
tudo q̄ restringitur ad bona mobilia z modica. vt
c. ceterum. de dona. Item fallit in donatione intui-
tu elemosyne quā clericus facere potest in egritu-
dine constitutus. vt in. c. ad hoc. z in. c. relatū. ij. d̄
testa. Item fallit cum clericus vult remunerare ser-
uitia recepta rā a sanguineis q̄ ab extraneis. q̄a
tunc potest aliqua de bonis mobilibus ecclesie in
eos transferre. vt. allega. c. relatū. no. Abb. in alle-
c. cum in officiis.

Testis

Testes singulares regulariter nō pbant. vt no.
in. c. bone. de elec. z dicuntur singulares quando
deponūt super diuersis factis. ita q̄ quilibet ē sin-
gularis i dicto suo. quod intellige respectu obiecti
nam respectu p̄cipiendi semper sunt testes singula-
res. quia sensus meus per quem ego percipio nō
est tuus sed meus nec cōtra. sed dicūtur p̄testes z
non singulares quando obiectum super quo de-
ponunt fuit representatū sensibus testū eodē tem-
pore. no. in. c. in presentia. de pba. z. c. cum dilecti
de elec. z. c. cū ex litteris. d̄ testi. Abb. in. d. c. bone.
de elec.

Testes singulares non pbant. vt. c. cum dilecti

dele. z. c. tam litteris. de testi. quod limita. vt no.
glo. in. l. ob carmen. ff. de testi. z glo. iij. q. ix. nihilo
minus. z. c. testes. Inno. z Jo. an. in. c. qualiter et
qñ. j. de accusa.

Testes sunt ad cōcordiā reducēdi cū actus p̄su-
mitur geminatus. vide. s. p̄sumitur actus.

Testis licet deponat de aliq̄ actu cū tpe l̄z aliter
non certificet tempus dictuz vnius testis trahitur
ad alterius dictum temp̄ certificantis. no. Inno. l̄
c. super his. de accusa. no. Anto. de butrio in suis
consiliis. q. que incipit. dñia orabilis.

Circa testium singularitatem seu contrarietates
quando discordant in summis. no. duos casus.

Primus quando omnes testes deponentes di-
scordant in summis. Secundus quando duo vt
plures cōcordant in vna summa tertio discordan-
te vel minore parte deponente de maiore vt mino-
ri. p̄iuno casu puto q̄ si ex diuersitate summe sup
qua deponunt surgat diuersitas in substantia ei⁹
sup quo deponunt testes non pbent. quia aut sūt
cōtrarij aut singulares vt si ago ex mutuo vn⁹ te-
stis deponit q̄ mutuauit. v. alteri. x. alteri. xx. isti
necessario. vel arguūt diuisa mutua. z sic sunt sin-
gulares. vel arguunt contraria si se determinēt ad
certum temporis momentū. si aut ex diuersitate sū
me nō arguitur diuersitas in substantia sed in so-
la quantitate. vt qñ variat in extimatione rei vt pos-
sessionis tpe. qz p hoc non concludunt testes cōtra-
rij. sed non consonantes. tunc in eo qd non sonat
reſiſt p̄bario. in eo vero q̄ consonant admittūtur
in minori sūma in qua oēs consonare vident. vt. l.
diem p̄ferre. s. si plures. ff. d̄ arbi. z. c. j. de arbi. li.
vj. Nec obstat si dicat q̄ inter hos saltem est varie-
tas que detrahit testibus. vt. c. licet cām. de pba.
quia talis varietas nō vitiat cū testificant nō de eo
q̄ capiunt sensu sed intellectu z peritia scz de rei ex-
timatione. no. Bar. in. l. ij. C. de rescin. v̄di. vt ple-
ne no. et exemplificat Anto. de butrio in suis cō-
siliis consilio qd incipit tota ergo dubitatio.

Testi deponenti de facto suo nulla fides ē adhi-
benda qñ ex eo laus vel vituperiū pōt attestanti at-
tribui. no. Jo. an. in addi. Spec. ti. de testi. s. oppo-
nit. d̄. item qui sit administrator. z est optima et
regularis doctrina dñoz de rota sua p̄clusiōe. cxx.
et late. z no. p̄ Anto. de butrio suo p̄silio qd incipit
questio hec vulgaris dubia habet.

Si testes pducti a diuersa pte deponūt diuersa
circa actū iterabilem reducunt ad concordiam qñ
pbent actū multiplicatū. z sic vbi datur diuersitas
inter testes in specie in actu multiplicabili probant
actum iterarum. z sic interpretant potius vt pbēt qd
est possibile q̄ q̄ falsum dicant. vt est casus in. c. cū
tu. de testi. secus si pducereñ testes cōtrarij ab ea-
dem pte. qz licet iuuarent vt euitarent falsum non
tamē iuuarent vt pbarēt. ita no. p̄ doct. in. l. ij. s.
item mutuū. ff. si cer. petā. z ibi Butrio. nam licet i-
ter testes duaz pñū fiat interpretatio p fauorabili-
ori ceteris paribus. vt in. c. ex litteris. de pba. tamē
ad finē pbandi nō fit inter testes eiusdem partis. z
est rō quia sēmp verba debent interpretari contra p-

ferentem sibi et contra testes producentem. vt. c. cum ad sedem. et ibi glo. de testi. spo. et c. ex litteris. de spon. et in regula contra eum. de re. iur. li. vi. et predicta vera quia sunt partes contradicentes. secus si dispares quia tunc statatur maioriati numeri. et vide Jo. an. in addi. Spe. n. de testi. §. iam de interrogatorijs. §. qd si vnus testis. et §. de senis suo psilio. c. lxxij. vt plene p. doc. in allega. c. cum tu.

¶ Testibus publicatis si admittitur exceptio et recipitur probatio directe contraria pme probationi an valeat. vide. §. exceptio iniusticie.

¶ Testium publicatio non est de substantia ordinis iudiciarij. vide. §. publicatio.

¶ Attestationibus publicatis super eodem articulo vel directe contrario non possunt testes produci. vt. c. fraternitatis. de testi. et de testi. §. e. ti. limita vix nisi testes dicant corrupti et falsa dixisse. vt in. c. licet. de pba. quo casu audiunt. et ita no. glo. in. d. de. Brez limita. ij. nisi directe contraria probatio veniat ad confirmationem primam attestationem. vt no. in. c. cum clamor. de testi. fm. Inno. et in. c. ex tenore. eo. ti. no. Anto. et Pe. de ancha. in alle. c. licet.

¶ Testes possunt induci de nouo tam in causa principali quam in causa appellationis super nouis tamen articulis ex veteribus dependebus. vt. c. cum Jo. heremita. de fide instru. et c. ex tenore. et c. series. et c. cam. de testi. qd limita verum si articuli noui non comprehendantur sub primis. vt no. Inno. in. c. fraternitatis. de testi. super penitus etiam diuersis possunt testes in instantia appellationis produci dum tamen tangant causam de qua agitur. vt. c. tam litteris. et c. causa. de testi. exempla vide no. per Inno. Anto. et Ab. in alle. c. fraternitatis. vbi vide exempla de articulo antiquo in instantia appellationis. et de articulo directo contraria. et de indirecto contrario.

¶ Excluditur quis a productione testium post renunciationem et publicationem attestationum. vt. c. fraternitatis. de testi. Item p. predictatores testium didicisti testificari. vt. c. ultra tertiam. de testi. tunc. de testi. §. qz vero. et de publicacione testium. fac. c. de testib. de testi. et c. causa et c. constitutus. eo. ti. de conclusionem cause habet in allega. §. quia vero. et in. c. pastoralis. de ca. pos. et pprie. et c. cum Joannes. et c. cum dilectus. de si de instru. no. Anto. et Abb. in. c. fraternitatis. §. allega. vide. §. renunciare in causa.

¶ Pars que copiam probationum aduersario surripere vult testes corrumendo vel ab eis iuramentum extorquendo contra eum non deponant presumitur iniquam causam fouere. vt. c. intimaui. de testi. ideo causam amittit. vt ibi no. Inno. facit. iij. q. viij. §. tria. et c. puenit. de testi. cogen. Ideo qz hoc probato etiam post publicationem attestationum possunt tales testes recipi per in. inte. testi. ex clausula generali si qui mihi iusta causa videbitur. ff. ex qui. cau. ma. l. i. et h. maxime prestato iuramento p. parte que non maliciose petit. vt in au. de testi. §. quia vero. vbi etiam post conclusionem in causa in tali casu possunt testes produci facit. l. si quis ex argentarijs. §. si. ff. de eden. no. doc. in alle. c. intimaui. vide. §. renunciatio. §. si post renunciationem.

¶ Post publicatas attestaciones. et post aperturas testium potest obijci et probari exceptio peremptoria. C. de excep. l. si quidem. C. de pba. l. exceptioni. vt si obijciatur prescriptio vel pactum de non petendo vel res iudicata. idem si volo probare testes falsum dixisse. quia talis exceptio peremptoria est nonius articulus. et potest probari apertis attestationibus principalis cause. et in causa appellationis. vt. c. ex tenore de testi. et c. finem. §. dolo. et c. fraternitatis. de testi. no. glo. no. in. c. de testibus. de testi.

¶ Attestaciones si sunt deposite apud partem ante publicationem testium presumitur quod ipsa pars didicit testificata. ideo non potest ulterius testes producere etiam in causa appellationis. vt est tex. in. c. constitutus. de testi. qd limita verum nisi sint deposite apud alium vel nisi pars eas perdiderit casu. qz tunc excusatur probando casum. vt in. l. quando. C. de heredi. Item limita nisi attestaciones essent deposite apud partes clausas et sigillate. et sic restitute. vt no. doc. in allega. c. constitutus.

¶ Testes publicatis attestationibus non admittuntur etiam indirecte quia primus articulus super quo indirecte producti fuerunt fuit talis quod testes potuerunt informari. et sic intelligit. c. fraternitatis. de testi. cum ibi no. secus si non potuerunt informari. vt in casu c. ex tenore. eo. ti. vt quia tempus et locus non fuerunt apposti in primo articulo. vt. c. series. eo. ti. qd verum nisi primo fuerit prestatum. vt. c. cum in tua de testi. no. doc. in alle. c. ex tenore.

¶ Quarte productionis petitio est de iure quia fit cum solennitate legali eius denegatio est contra ius. ergo nisi iudex assignet causam sue denegationis grauat partem et potest legitime appellari. vt. c. cum in ecclesia et. c. vt debitus. de appel. et etiam si iudex causam iustam assignat si eam non examinat videtur grauare. quia hec quarta productio cum cause cognitione debet dari vel denegari. vt no. in. c. in causis. de testi. no. Inno. in. c. significauerunt. de testi. vide. §. appellari licet possit.

¶ Testes non possunt didicisti testificatis super antiquis capitulis produci. vt in. c. fraternitatis. de testi. qd est verum quia attestatio est sufficiens et valida. et in plenario iudicio facta. ita quod non varietur modus agendi in sumario iudicio. qd colligitur ex. c. veniens. de testi. et ibi docto.

¶ Testium receptio si est nulla requiritur vtriusque partis consensus ad ipsas attestaciones validandas. idem si est plena non tamen est sufficiens propter iudicis examinationis defectum. qz tunc requiritur consensus eius partis contra quam producantur. vt in. c. pfitata. de testi. si vero non est plena tunc non valet nisi de consensu eius pro quo producit. ita tex. in. c. veniens. eo. ti. vbi no. docto.

¶ Testes iam publicati si iterum producantur inter diuersas personas. et de eisdem rebus sit consilium questio sic si vnus coheres p. parte sui debiti egit vel contra eum agere actum est nihilominus coheres agit. et contra eum agere testes super eodem capitulo inducti in causa eisdem personis utrobique agebat. sed ad aliud. vt. C. ad. l. iulij.

de vi priua. l. si quis. de elec. cū dilecti. naz si in his
fina non obstat inter alios lata. vñ cū ad aliud agit
etiam inter eosdem. d. re iudi. c. cū super multo for
tius nec testiū receptio. est conclusio Inno. z doct.
modernorū in. c. veniens. de testi. fatef tamē ibi In
no. q. si cōtrariū dixerit priori testimonio non va
lebit secūdū nisi excusare possit legitime. vt late ibi
per eum.

¶ Testiū publicatio qui recipiunt ad perpetuā rei
memoriam. vt in casu. c. significauit. z c. albericus
de testi. debet fieri parte cuius interest vocata vel
ea cōtumaciter absente. vt in dictis iurib⁹. z c. qm̄
vt lit. nō cōtes. z psumitur p publicationē diu facta
q solenniter fuit facta si in publicatione cōtineatur
parte vocata. vt. l. j. z. l. optima. C. de contrahen.
sti. z. C. de re iudi. l. j. z. C. de apel. qui ad ciuilia. z
que solennitas z forma debeat in dicta publicatio
ne seruari. vide no. p Inno. in allega. c. albericus.
vbi idem de publicatione instrumenti. z vide. s. pu
blicatio. z. s. instrumenti publicatio. cū x. se.

¶ Testes possunt post publicatas attestaciones in
alio iudicio pducī cū variat modus agendi. nam
mutata psona vñ modo agendi non pōt opponi de
dictis prioris iudicij. vt in. c. cū in tua. de testi. z ibi
lhosti. z Jo. an.

¶ Testis si in secundo iudicio dicat cōtrariū ei qd
dixit in primo non valet eius dictum. vt colligitur
ex. c. cum in tua. de testi. z ibi glo. z doc. z. c. p tuas
de pbatio.

¶ Testes recepti in sūmario iudicio licet succūbāt
etiā paucitati testiū in secundo iudicio plenario re
ceptorū. vt in. c. cū in tua. de testi. tamen si testes p
mo recepti in sūmario pducantur in secundo iudi
cio z repetant sup primis articulis pñt his verbis
vri. dico z attestor oia que dixi in tali articulo vera
esse. z sic cōfirmat primū testimoniū. vt no. Bar. i
leos. ff. de fal. iudex tamen si vult non admittet ta
le testimoniū. vñ vt depositū p scripta. vt in. c. p scri
pta. ij. q. ix. consuluit ergo Bar. vbi. s. q. testis pe
tat sibi exhiberi attestaciones primas vt in formē
qualiter debeat testificari z informari. z rememora
ri veritatē. vt. l. cū exhibuissent. ff. de pub. z no. in
c. cum causam. de testi. z tunc debent ei exhiberi di
cta testimonia etiā si nō sint publica cū testis habe
at ea nota. vt no. in. c. cum clamor. de testi. q. si atte
stantes nō possunt haberi consuluit Bar. q. testis
deponat put sibi modo videt z recordatur sñ si ap
pareat eum aliter dixisse in alia causa ex nunc corri
git dictū suū. z reducit se ad primū dictū cum prio
re pōre meli⁹ esset informat⁹ quā nūc. no. doc. l. c.
cum in tua. d. testi. z Bar. vbi. s.

¶ Testem potest iudex officio suo etiam post aper
turā testiū iterū repetere cum obscure deposuit. vt
c. cū clamor. de testi. z ar. ff. de interro. acti. l. vbi cū
q. z. ff. de questi. l. repeti. nota. Inno. z gl. in. c. per
tuas. de testi. idem si interrogando iudex fuit mali
ciosus vel negligens. vt alle. c. preterea. de testi. et
potest circa hoc iudicis officium implorari. vt ibi
no. lhosti. z alij docto.

¶ Testes sup eodē negocio etiam publicatione fa

cta possunt casualiter coram eodē iudice iterum
pducī. pmo vbi secundo alio modo agitur q
primo. vt. c. veniens. j. de testi. z. c. cum in tua. c. ti.
et de spon. c. sicut. Secundo vbi interrogatōes
necessarie sunt omisse parte etiam instante. vt. c. p
tuas. de testi. Tercio vbi obscure seu confuse te
stificati sunt. quia tunc iudex non ad instantiaz par
tis sed ex officio potest repetere testes. vt. c. cū cla
mor. eo. ti. ff. de questi. repeti. xxxv. q. vj. de paren
tela. qd em̄ obscure dicit vel scribitur p non dicto
vel scripto habet. ff. de inter. actio. l. de etate. s. ni
hil interest. z ideo iudex debet subuenire pbatio
nibus. vt lite nō contesta. quoniā nō ad instantiaz
partis sed ex puro officio. vt allega. c. p tuas. z idē
videtur si minus dare testes deponent. vt quia di
cit tabellio Petrus iuratus. idez deponit vt Ahar
tinus. vt no. i. c. causam q. de testi. Quarto vbi
cunq. rei iudicate exceptio non obstarer. vt. c. fra
ternitatis. e. ti. Quinto vbi iudex ex officio pce
dit. vt allega. c. cum clamor. in fi. Sexto publica
tione nō facta etiā si mutato modo agendi. vt. c. cō
stitutis. ij. de testi. vt no. lhosti. in alle. c. cū clamor.

¶ Quarta pductio testiū denegāda est parti q
testificata diligenter vidit. z testibus renunciauit. nā
hec duo simul iuncta necessaria sunt ad hoc vt ps
impediatur amplius testes pducere. vt no. Inno.
in. c. vltra tertiam. de testi. idem fm̄ lhosti. ibi quā
do pars maliciose petit z cum diligentia acta vidit
ita q plene deliberare poruit nō quando simplici
tate vel casu fortuito hoc accidit. idez quando atte
stationes subtraxit licet non constet q. testificata vi
derit diligenter cum psumatur contra eum. ppter
furtum. vt. C. de pba. si de possessione. z Inno. z
lhosti. in alle. c. vltra. z idē qñ attestatōes aperte
sunt per iudicē. vt auz. de testi. s. q. q. vero. colla. vj.

¶ Si pars petat a iudice q non aperiantur testes
vel q non feratur sententia quousq. tales testes q
sunt in captiuitate vel in peregrinatione vel i alijs
consimilibus causis sint absentes seu morbo vñ fu
rore tenent reuertantur. quia ipsi sciunt veritatem
vel habent instrumenta sue cause licet non sit audi
endus vltra tempora. s. spaciū. ij. q. ij. per bene
ficiū tamen restitutionis in integrū sibi poterit
subueniri etiam post apertionem testiū. z post sen
tentiam pmissa summaria cognitōne. vt. c. ij. z. ij.
de in integ. restitutio. vbi no. z plenius p Inno. et
lhosti. in allega. c. vltra tertiam.

¶ Probabilis credulitas causat ab illis cum qui
bus quis conuersatus est si sunt boni viri quibus
credendum est. de pcura. in nostra. z psumit scien
tia eorū de his que gerunt apud ipsos. de psump.
quanto. de elec. postq. no. p. de ancha. in. c. vni
co. de deri. per saltum. p. mōro.

¶ Testis potest de credulitate deponere. nam ha
bemus scientiam z nescientiam que sunt duo extre
ma. z inter ista est quoddam mediū. vt. j. primo.

¶ Credulitas fides z scientia habet dupliciter. p
mo in his que sunt alicui⁹ artis. z tunc fm̄ pñm sci
re est rem p causas cognoscere. de quo in. l. scire.
ff. de legi. Secūdo in his que sunt facti. vt in depo

Utrone testis. et tunc illud dicimur scire ad quod mo-
uetur per sensum et hec scientia requiritur in teste. ut. l.
testis. C. de testi. ne scientia est de eo quod homo ne-
scit ita quod non habet aliquam credulitatem seu fidei.
credulitas ergo que est media ex coniecturis et va-
riis articulis causarum. no. Bar. in. l. admonendi. de
iureiur. et ideo laudabilis est consuetudo qua iurantes
sunt dicere veritatem quam scit vel credit licet illud in-
telligat tacite ex larga significatione no. Abb. l. c.
litteris. de iura. calum. vi. colum.

Testis dictus dicitur concludere necessario ideo si te-
stis deponat super prescriptione. x. annorum. probando
quod tunc possedit per. ix. annos. et plus non probat. per
c. littere. et ibi glo. et Abb. de dila. nam ubi aliquid
est determinate probandum dictio plus similes et ge-
nerales. et incerte dictiones nihil operantur. idem
determinat Bar. in. l. cum fura. ff. de in litem iura.
et glo. in. l. ab hostibus. §. sed quid simpliciter. ff. ex
qui. cau. ma. et Barba. elegantissime in. c. cum causa
de emp. et vendi.

Testis potest esse in contractu mediator seu persone
ta cuius de contractus non tamen potest testificari viva vo-
ce. ut no. in. c. j. de testi. Abb. vbi. §.

Testem unum habenti per se defertur iuramentum
in supplementum probationis. vide. §. iuramentum
defertur.

Assertioni viri magni seu religioso licet presum-
ptionem faciat in causa non tamen creditur sibi in iudi-
cium aliorum sine iuramento. no. gl. in. c. sicut. de sen-
exco. no. in. c. cum olim. de dolo et cotu.

Ubi deest facultas probandi admittitur etiam vilis per-
sona in testem licet eius probatio non est integra. est
tex. cum glo. in. c. cum dilecti. de ele. et in. c. propterea.
de testi. et c. cum in tua. de sponsa. et ibi Abb.

Testis varians dicitur qui primo dixit aliquid et
postea eius contrarium nullam causam variationis assi-
gnans contradicens sibi est qui primo dixit duo im-
possibilia. ut qui dixit se sciuisse contractum celebra-
tum in tali loco. et tali die postea interrogatus ubi ste-
tit illa die dicit se alibi fore. vacillans dicitur qui dubi-
tando et timendo loquitur. Item et qui varie loquitur
ff. de fal. eos qui. ff. de testi. l. ij. et l. qui falso. horum
autem testimonium non valet et puniuntur. C. de testi. nul-
lum. no. Inno. in. c. propterea. de testi. cogen. in fi. vi-
de ibi no. Hosti.

Testis qui admittat ad reuocandum errorem suum
residet in arbitrio iudicantis considerata qualitate per-
sone et quantitate et intervallo colloquio prius et reli-
quis circumstantiis. ut concludit Hosti. in. c. propterea. de
testi. cogen. vbi dicit Inno. quod si testis locutus est pri-
bus vel uni partium est presumptio contra testem. ideo
non valet eius correctio. sed stabitur primo dicto.
ut. c. sicut. de testi. si tamen dicit secundum dictum contra-
rium debilitatur primum dictum si tamen antequam crearet
iudicis conspectum se corrigat non presumitur contra eum
licet semper resideat hoc in arbitrio iudicis. ut doct.
no. in allega. c. propterea. vbi vide Hosti. de hac ma-
teria vide Archi. xxx. q. ix. §. j. et c. graue. et de offi. de
rota decisio. cclxxxvij. et Spec. in ti. de teste. §. j. et
item quod testes sunt varii.

Testis si vacillat re et verbis nocet. ut. c. cum ecclesia
sutra. de cau. pos. et propterea. et in. c. licet. de proba. sed
si testis variat verbis et non re. et tunc non nocet. ut
no. in. c. nihil. de ver. sig. no. Abb. in alle. c. cum ec-
clesia sutrina. vi. colum.

Quando testes utriusque partis sunt contrarii stan-
dum est dicto eorum qui deponunt pro reo licet alij
sint idonei. et hoc quod illi deponunt verisimiliora. et sic
limitat glo. in. c. in nostra. de testi. Abb. in. c. cum
pro. de accusa.

Testes si vacillauerint an credatur iudici vel ta-
bellioni super hoc. et qualiter tabellio de hoc faciet
fidem et an debeat esse pars presens. vide no. per In-
no. Anto. et Ab. in. c. quoniam. de proba.

De contrarietate testium ab eadem vel ab utraque parte
productorum. vide glo. magistralem. et quod ibi no. Abb.
in. c. presentata. de testi.

Uni testi creditur quo ad presumptionem et etiam credi-
tur ei qui non sit iudicium alicui videlicet utrum aliquid
sit baptizatus vel an ecclesia sit consecrata. et ubi quis
vult probare se egisse penitentiam. quia creditur soli con-
fessori. no. glo. et doct. in. c. nuper. de testi. quicquid etiam
credetur uni propter excellentiam dignitatis. xcvij. di.
nobilissimum. viij. q. ij. talia. et ratione officij. C. de fal.
si quis decurio. et in auz. de instru. cau. §. si deo mo-
riantur. colla. vi. et in alijs casibus no. in. c. licet uni-
uersis. de testi.

Testes in testamento non probant nisi testes vide-
rint testatorem loquentem. ut est tex. in. l. si non specia-
li. C. de testa. et ibi glo. quod vox testatoris propter infirmi-
tatem solet mutari. et ideo dictum testis qui testatorem
audiuit et non vidit non est integrum. quod defacili potest quis
decipi in voce. Ab. in. c. ex litteris. de consue. et l. c.
cum causam. de testi.

Testes coguntur regulariter testificari etiam si sint
privilegiati tam in causa criminali quam in civili ubi per
alios veritas non potest haberi. hec est conclusio Inno.
et Hosti. i. c. j. de testi. cogen. compellitur enim testis non
minatus qui se excusat probare quod per alios potest veri-
tas haberi. nam eo quod se subtrahit est presumptio con-
tra eum. ut concludit Berni. in. c. super eo. in fi.
de testi. cogen. de quo dubio. vide quod no. glo. l.
c. eo. ti. et ibi docto.

Testificari possunt singuli de vniuersitate si i fu-
turum habeant contentio de gestis i vniuersitate. et ibi
verum si tales testificantes non prehendunt commodum
ut. c. veniens. ij. de testi. et c. tertio loco. de proba. si
non possunt inscribi in instrumento ne in eodem mo-
mento videantur auctorizare et testificare. Ab. in. c. j.
de procura.

Testis dicitur reddere rationem secundum sensum de quo de-
ponit. vbi testis qui deponit de actu visibili non est ne-
cesse quod dicat quod audiuit. et sic de alijs sensibus corpo-
reis. de quo in. c. cum cam. de testi. Hosti. et Ab. in. c.
ex litteris. de consue. vbi ponit questionem de notario
et testibus quod post parietem audierunt quandam confidentem
se abstraxisse vas argenteum et.

Testis an potest ex officio iudicis repelli. vide
§. iudex.

Testis si in inquisitione generaliter formata aliquid

fuit confessus ptra se an puniat pena ordinaria vel extraordinaria. no. glo. z doc. in. c. p inquisitionez de ele. z plene p Abb. in. c. j. de excep. z. c. ij. de ordi. cogni.

¶ Testes singulares an pbant. vt. c. cū dilectus. d. elec. z. c. tam litteris. de testi. qd limita vt no. glo. i. l. olim ob carmen. ff. de testi. z gl. ij. q. ix. nihilominus. z. c. testes. Inno. z Jo. an. in. c. qualiter z qñ. j. de accusa.

¶ Testis nō debet iudicari idoneus si ex ei⁹ dicto p̄t sibi ascribi laus vel vituperiū. iuxta no. in. c. cū inter dilectos. de excels. pla. z in. c. cū nobis. d. testi. z plene p Abb. i. c. cū dilecti. de elec.

¶ Standū est testimonio duorum officialiū de pluribus qui elegerunt titum in potestate nec cōstat de q̄ titio senserūt cū plures reperunt eiusdez nominis z cognominis. Bar. i. l. qdā relegatus. ff. d. reb⁹ du. Abb. in. c. cū dilecti. de elec. pe. colum.

¶ Testes in cā graui z ponderosa dñt examinari corā duob⁹ testib⁹ vt possint cōuinci de falso si probat postea veritas in cōtrariū z ipi negarent. no. i. c. vt officiū. de here. li. vi. Inno. z Hosti. in. c. albericus. de testi. z Abb. in. c. sicut. z. c. cū causam. e. ti. Abb. in. c. qz ppter. de elec. in prin. x. colum.

¶ Testes in cā criminali pducu debent necessario concludere. vide. s. pbatio.

¶ Si attestaciones p̄legit iudice nō debet amplius audiri ptra illas. idem si aliquod instrumentū vel librū rōnū visus ē pars vitare vñ non debet recipi. pbatio si vult postmodū illā scripturā reprobare et sic puniatur in q̄ deliquit. facit. c. constitut⁹. de testi. no. Abb. in. c. cū olim. ij. de offi. dele.

¶ Testis pōt esse canonicus in causa cōcanonica. z frater p fratre. vt no. in. c. litteras. de p̄sump. creditur tñ istis plus vel minus fm quantitatez affectionis. no. gl. z Inno. in. c. in litteris. de testi. Abb. in. c. cum. R. de offi. dele.

¶ Testificari pōt sacerdos in iudicio de his q̄ sunt sibi reuelata i penitētia si tāq̄ deo. vid. s. sacerdos.

¶ Testes nō sūt admittēdi de familia iudicis qñ iudex hz aliquā affectionē ad eam vt qz pcedit ex officio saltē vt faciāt plenā pbatōnē als iudex possit cōdemnare quēcūqz sed si nō hz affectionē ad causam testes de familia iudicis sūt admittēdi. Hosti. et Abb. in. c. j. de offi. iudi.

¶ Testis potest esse aduocatus alterius partis in compositione vel transacione que p̄cessit. vide. s. aduocatus alterius partis.

¶ Testis licet nō debeat examinari ppter suspitōnē tñ si fuit examinatus facit iudiciū. vt no. Bar. i. l. marit⁹. ff. de questio. Abb. in. c. ex lris. d. trāfact.

¶ Testis inscriptus in instrumento an pōt allegare inualiditatē instrumenti si ex eo sequat sibi p̄iudiciū. vide dist. Abb. in. c. ex lris. de transact.

¶ Testes admittunt domestici z familiares super furto vel alio maleficio ppter difficultatē pbatōnis. vide. s. furtū. z. s. pbant res amisse.

¶ Testis pōt cē sup gēsi cause iudex seu arbiter d. ficiente aliqua pbatōne. z sic in defectū pbatōnū admittūt testes non omnino idonei. no. glo. in. c.

q. de arbi. facti. l. finalis. C. d. here. z. c. veniens. ij. de testi. z glo. singularis in. c. cū dilecti. de elec. et Jo. an. in. c. romana. de testi. li. vi. z sic pōt intelligi. gl. c. sciendum. ij. q. vij. doc. plene in. c. cū a nobis. de testi. qd intelligit verū. Abb. in. c. ij. de arbi. qñ iudex deponendo nō allegat turpitudinē p̄p̄iā. sed vbi iudex vel arbiter cōfitef turpitudinē p̄p̄iā etiā si ptra se cōfiteaf nō valet eius dictū in p̄iudicium partis stantis p sententia. vt no. i. c. j. de p̄fes. z no. in. c. sicut. de testi. z Abb. vbi. s.

¶ Testis non examinaf. z examinatus nō facit iudiciū in casibus. de quib⁹ vide. s. p̄fessus in iure.

¶ Testibus deponentibus de facto p̄p̄io credif i p̄iudiciū p̄mum inter quas testificant. vt. c. cū olim de dolo z cōu. z. c. veniens. ij. de testi. z. c. cū dilecti. de ele. quod limita. vt no. in. c. ij. de arbi. z. c. cū a nobis. de testi. z. c. inter dilectos. de excels. pla.

¶ Testis an repellatur a testimonio vel puniatur ordinarie vel extraordinarie si crimē obiectū p̄ eū sit p̄fessus vt p̄bef. vide plene p Abb. i. c. j. d. excep.

¶ Testis si negat dictū suū an credaf notario. vide. s. tabellio. x. p̄sumit.

¶ Testis si vacillat vel variat dñ hoc iudex in actis facere describi. vide. s. iudex in receptione.

¶ Testes laici an admittant cōtra clericos. vel in spiritualibus. vide. s. laici licet.

¶ Per testes pbaf sentētia si scriptura sit depdita vide. s. pbatio. x. licet ad validitatē.

¶ Testis dictū debet cōcludere de necessario. vt. c. in p̄fita. de pba. nō aut p̄sumptiue nisi p̄sumptioe iuris. no. Bar. in. l. sciendū. ff. si cer. pe. no. notabiliter Abb. in. c. sicut. de re iudi. vbi tractat an in testibus vel in instrumento p̄sumaf solēnitās intrinseca vel extrinseca.

¶ Potest iudex in ciuilibus cōmittere receptionez et examinationē testiū notario. vt in. l. iudices. cū aut. ibi signata. C. de fide instru. z de vnica. d. of. dele. Spec. in ti. de testi. s. nunc tractandū. x. ad officii. plene per Abb. in. c. cum causam. de testi. z tāgit in. c. cuz bertoldus. de re iudi. z vide. s. cōmissio. x. cū alicui. z vide. s. notario si cōmittat.

¶ Testes conspiratores in bono vel in malo i causa inquisitionis vel in alia an z qñ admittant. z eis credaf. vide plene p Abb. in. c. cum. J. z. A. de re iudi. iij. c. lūm. cum se.

¶ Testis deponēs sup notorio dñ reddere causas sui dicti etiā non interrogatus a iudice. vide. s. notoria multa.

¶ Si actor timet cōuenire reū coram iudice ppter ipius potentiam possunt testes de quorū more timef recipi in p̄uato. z faciūt fidē tpe in quo lis potest tute inchoari. cōmendaf p Hosti. z Jo. an. in. c. qñ. in fi. vt lite non contest. Abb. in. c. p̄terea. in fi. de spon.

¶ Testis dictum non inficiat licet nō fuerit citatus sed per partē vincentem iudici oblatus. nec ex hoc videt se ingerere. se ponus videt stimulat⁹ a parte pducēte. no. Hosti. in. c. cōstitutus. de testi. als si testis se ingereret tanq̄ suspect⁹ esset repellendus vt. l. vxi. §. q. ff. de fal. z ibi Bar. et in. l. q̄ oia. ff. d.

pen. Abb. in. c. cū in tua. de spon. in prin.

Testis nō debet deponere p scripturā s̄ viua voce vt iudex ex trepidatōne ⁊ tūbarōe facilius posset veritatē cōprehendere. iij. q. ix. c. testes. ⁊ q̄ma. accu. pos. c. a nobis. ⁊ l. theopompus. ff. de dote ple. Ab. in. c. a nobis. s̄. alle.

Testes idonei sūt parētes ⁊ cōsanguinei vtriusq̄ sex⁹ i causa matrimoniali siue agat de matrimonio iungendo seu separando eo q̄ p̄sumunt habere plenariā noticiā cōsanguinitatis sue. vt. c. videtur. qui ma. accu. pos. ⁊ hoc verū nisi quo ad vitam coniugū matrimoniū sit suspectū qd arbitrio iudicis relinquatur. vt ibi no. Abb.

Testes recepti in iudicio sūmario an faciant fidem i plenario. vide. s̄. p̄bationes facte. ⁊ vide. s̄. acta litis.

Testes of exceptione maiores dicunt q̄ nulla exceptōe legitia possūt repellī. no. gl. i. c. j. de p̄sang. et affi. ⁊ glo. in sti. de inuti. stipu. s̄. itē verborū. que dicit illū esse idoneū qui nulla exceptione p̄t repellī. Ab. in. c. at si derici. x. colum.

Testes deponētes de auditu sup cōsanguinitate oportet q̄ audierunt ab eisdem. vide. s̄. p̄batio. ver. ad pbandum.

Testes sunt cōpellendi ferre testimoniū nedum in ciuilibus. vt. C. d̄ testi. l. si qñ. ff. de tabu. exhibē. l. locū. s̄. exhibere. i. auz. de testi. s̄. ⁊ quoniā. colla. viij. xiiij. q. ij. c. quāq̄. sed etiā cōpellunt i criminalibus. ff. de testi. l. j. ⁊ l. iij. ⁊ de testi. cogen. c. cū p̄. ⁊ c. sup his. ⁊ c. p̄terea. ⁊ c. ceterū. ⁊ d̄ iurciu. ad nfaz ij. de simo. licet hely. vbi tñ agit ad penā sanguinis coraz temporali vicario episcopi vtrūq̄ gladiū habante non sunt testes per ecclesiam cōpellendi. q̄a non spectat hoc ad officiū viri ecclesiastici. vt no. i c. dericis. ⁊ c. sententiā sanguinis. ne deri. vel mo. opinio aūt q̄ in criminibus non compelluntur testes est abijiciēda tanq̄ illa per quā deus offendit respublica leditur. p̄rimus corrumpit. materia de linquendi ⁊ corrupendi testes ministrat. mens vtriusq̄ iuris peruertit. obediēs qui remunerandus esset opprimitur ⁊ punitur. inobediēs ⁊ rebelis de sua malicia gloriā. nocens absoluit. ⁊ innocens cōdemnatur. vñ ad euitandaz tantā absurditatem dicendū est q̄ testes etiā in criminali cōpellantur. est conclusio hosti. quā credo v. rissmā in. c. dilectorum. de testi. cogen. ⁊ sic fuit diffinitum per Urbanū quartū in causa electionis ecclesie toletane. vt ibi refert hosti. in fi.

Testis vnus an ⁊ qñ detrahatur fidei duorū. vide s̄. p̄bationem semiplenam.

Testes si sunt extra puinciam artari non debēt ad cōparendum psonaliter sed iudex cause d̄z scribere iudici vbi testes degunt vt eos examinet. ⁊ at testationes clausas remittat scribendo quanta sit fides dictis testib⁹ adhibenda. vt colligit ex tex. c. cōstitutus. de fideius. vbi h̄ cōmendat Abb. vide Anno. in. c. qñ. d̄ p̄ba. vbi tenet q̄ si examinatores testm̄ videt testem vacillare vel cū trepidatione loq̄ vel aliter cū suspectū vtile est vt hoc scribat i actis. no. Ab. in. d. c. constitutus.

Testis officium est deponere sup facto. ideo q̄ si dicat q̄ videt talē detinere rem videt p̄bare possessionem. vide. s̄. possessor p̄sumit detentator.

Testis debet de facto ⁊ nō de iure deponere. vt de. s̄. accusauit tres.

Testis vnus sufficit ad pbandū si alie p̄sumptōnes adfunt. ar. in. c. p̄terea. de testi. ⁊ de p̄sump. c. lris. ⁊ c. tertio. ⁊ ē expressum in. c. si. de succel. ab in testa. ⁊ ibi glo.

Testis qui in dicto suo deponit q̄ vidit titūm p̄ x. annos continuos possidere sustinet. non est requirit q̄ quolibet momento vidit eum in possessione. s̄ sufficit q̄ vidit eū recolligere fructus. ē cōclusio Dy. in. l. j. C. solu. ma. ⁊ Bar. in. l. si q̄s ita. ff. d̄ condi. ⁊ demon.

Testis nō citatus a iudice nec pduct⁹ a pte si se ingerat nō credit ei. secus si sit citatus vt pduct⁹. licet qñ ē tñ pductus ⁊ nō citatus reddat suspect⁹ vide Bar. no. in. l. post legatum. s̄. etati. ff. de his qui. vt indig.

Si duo clerici dicant me cōmississe tale crimē tali die. ⁊ duo laici dicant me fuisse cū illis tota illa die nec viderunt me illud crimen cōmittere statur dicto laicorū. no. glo. in. c. clerici. lxxxi. di. Ab. in. c. cū p̄. de accusa.

Testis cōsanguineus vel affinis nō admittit in actione iniuriarū etiā ciuilit̄ mora iniuria cū illata vni de consanguineis vel affinib⁹ videt oibus illata. facit. l. lex cornelia. ff. de iniurijs. Abb. in. c. cū oportet. de accusa. ij. colum.

Consanguineus nō admittit in crimine etiā si ciuilit̄ agat in testē maxie si ē i eadē societate. no. in. c. in lris. de testi. ⁊ Ab. vbi. s̄.

Testis consanguineus an admittat cū agit criminaliter ad vindictā publicā erit arbitrariū q̄ntū credit ⁊ an admittat. no. glo. iij. q. vi. in summa. ⁊ tex. in. c. cū p̄. de accu. Ab. in. alle. c. cū oportet. s̄ si cōsanguineus psequit iniuriā p̄p̄iam indistincte p̄sanguine⁹ repellit. vt alle. c. cū oportet. ⁊ ibi Ab. et no. q̄ attendit qualitas affectionis fm p̄suetudine patrie. no. Jo. an. i. c. postremo. de appel. ⁊ Ab. vbi. s̄.

Testis inimicus an admittat in causa inq̄stōis vel alias. ⁊ q̄s dicat inimicus. vide plene Abb. i. c. cum oportet. de accusa.

Testis qui asserit se nō diligere partē tacite ⁊ indirecte videt asserere se esse inimicū p̄tis. nā tenentur hoies inuicē se diligere. vt. l. vt vim. ff. de iusti. et iure. Ab. in. c. inq̄stōis. s̄. tertie dubitationis de accu. vbi colligit fm eundē q̄ testi asserēt se esse inimicū alterius credit ad hoc vt repellatur a testimonio lz nullam causam alleget inimicie. qd no. ex ibi vide latius Abb.

Si testis dicit se inimicū partis anteq̄ iuret p̄sumitur dixisse in fraudē iō d̄z recipi. vt allega. s̄. tertie. ⁊ ibi Ab. s̄ si nō cōstat eū dixisse in fraudem nō d̄z recipi si inimicitia est capitalis d̄z tñ interrogari de qualitate inimicie. vt. c. pia. de excep. li. vi. ⁊ in auz. de testi. s̄. si dicat. ⁊ no. in. c. ex parte ade. de testi. ⁊ in. c. cum causam. eo. ti.

Si testis dicit se inimicū postq̄ iurauit etiā si pre
sumat hoc dixisse i fraudē nō credi ei sup pncipa
li. qz aut dixit verū z nō d̄z credi tanq̄ inimicū aut
dixit falsum z nō d̄z credi tanq̄ piurus. Ab. ybi. s̄.
quē latius vide.

In generalib⁹ interrogatōib⁹ que sūt testib⁹ si
d̄z fieri interrogatio an credāt qz sepe testes simpli
cēs decipiūt. z ybi prius dixerāt se scire nūc dicūt
se credere. z sic vidēt recedere a pmo dicto. idē si in
terroget testis d̄ auditu z credulitate. tendit est ad
decipiendū testes. qz qualitercūq̄ r̄ideant nō red
dūt cām sufficientē. de h̄ in Spe. de teste. s̄. iam de
interrogatorijs. in si.

Secus pōt deponere sup verbis cōtrahētū si ha
bet notas eoz voces. no. in. l. ij. s̄. labeo. ff. d̄ aqua
plu. arcen. z. c. testes. iij. q. ix. z ibi glo. Ab. in. c. ex
lis. de p̄sue. z in. c. cū causam. de testib⁹.

Testimoniū alicui nō vitiat si prius in p̄ntia p
tis dicit q̄ erat dictur⁹ corā iudice imo ē cautela vt
testis inducat ad prius dicēdū ne habeat materias
variandi. fm̄ theoricā Bar. i. l. eos. ff. de fal. z Ab.
in. c. dilectus. de capel. mona.

Si reperiāt scriptū in actis testis iuratus sic de
posuit p̄sumit iuratus tūc t̄pis. no. Bar. in. l. i. theo
pompus. ff. de dore p̄le. z qd̄ no. Ab. in. c. ij. de te
sti. vt refert Ab. in. c. q̄ aut. de iureparro.

Testis falsum testimoniū ferens licet in foro cō
tentioso puniat de falso z de omni damno secuto
tū in foro aīe solū puni de falso testimonio licet ag
grauctur p sequētia. no. Clin. z Abb. in. c. j. de cu
sto. eucha. z vide Inn. in. c. sicut dignū. d̄ homici.
ybi dicit q̄ etiā in foro aīe nō puni quis ad satisfac
tionē damni si damnū intulit p̄ter ppositū s̄ pu
ni de negligentia. quasi veli dicere q̄ in foro anīe
habeat respectus ad voluntatē delinquētis. vt re
fert Abb. in. d. c. j.

Testis tacēs veritatē pōt puniri de falso ac si fal
sum exprimeret. vt. c. cuz dilecti filij. de accu. ybi di
cit q̄ si testis iurat plenā dicere veritatē tacēdo illā
incurrat penas falsi. z si iurat respondere ad inter
rogata non debet ad alia r̄ndere. secus si iurat ple
nam dicere veritatē. ybi no. forma autē iuramenti
testis habet in. l. fraternitatis. de testi. no. Anto. i
c. sup litteris. de rescrip.

Testes dicuntur ap̄iora negocia deponere q̄ cō
sonant iuri cōi. no. Inn. in. c. auditis. de p̄scrip. z
Bern. in. c. licet causam. de pba. ij. colum.

An admittat in testē socius criminis p̄tra sociū
cū agitur criminaliter vel ciuilit̄ seu i causa denū
ciatōis vel inquisitionis. vide no. p Inn. in. c.
qm̄ aliqua. de testi. z ibi Abb.

Testem nō repellit amicitia que est ordinata ge
neralis z caritativa s̄ tñ repellit amicitia effrenata
et inordinata. vt colligit p doc. in. c. quotiens. d̄ te
sti. z no. l. late. in. s̄. amicos. ff. de ver. sig. z ij. q. v.
c. ij. vide Ly. in. l. eos. C. de testi. z Jo. an. in addi.
Spe. ri. de teste. in prin.

Testificare an pōt p̄latus vel clericus p ecclesia
sua vel legatarius in cā testamēti vel in cā heredis
seu socius cōmunis p socio vel pcurator seu i co

nomus in causa dñi sui v̄ venditor p emptore seu
donas p donatario vel administrator p re quam
administrat. qz ē diffusa materia z est v̄ilis. vide
plene p doc. z post Inn. in. c. in super. de testi. et
ibi Abb.

Admittunt ad testificandū in subsidij qñ alia si
pōt haberi. p̄batio hi qui sunt de vniuersitate v̄ ca
pitulo de his que agunt in vniuersitate vel capitu
lo. vt. c. iij. de pba. facit. c. cū dilecti. z. l. ex p̄sensu.

C. de repu. de his tñ que sūt extra vniuersitatē v̄
capitulū nō debet admitti in testē aliquis de capi
tulo si ex testimonio eius aliqd̄ sibi acquiri vt si ē
litigium sup pascuis vel nemoribus ybi singulorū
bestie pascunt. vt no. in. l. omnib⁹. C. de testi. z i. l.
intantū. ff. de re. diui. z in. l. parentes. C. de testi.
idem si testificetur de facto p̄prio inter alios si testi
p̄t ascribi honor vel verecundia. vt no. in alle. c. cū
dilecti. si aut aliquid non acquiri singularibus de
vniuersitate bene potest quilibet de vniuersitate te
stificari. vt alle. l. nō tñ. z in. c. in sup. z. c. cū nunci⁹.
de testi. ybi hoc no. doc. Archi. tamen. xij. q. j. in
summa tenet q̄ licet admittatur in testē non tamen
ei plena fides adhibet. p no. in glo. z p doc. in. c. cū
nuncius. z vide doc. in. c. veniens. de testi.

Testificari cōpellit clericus p̄tra eccliam suā si p
ducatur in testē. qz causa ecclie nō est p̄prie clerici.
et tacere veritatē peccatū est. xj. q. iij. q̄s̄. h̄ cōclu.
dit glo. in. c. cū nūcius. de testi. qd̄ est verū deficien
tibus alijs p̄bationib⁹. vt ibi no. Inn. z lhosti. in
c. in sup. eo. ii. cōpellit tñ clericus testificari corā iu
dice laico p suū ep̄m z nō p iudicē secularē. vt. c.
q̄s̄. xij. q. ij. z ibi Archi. z. c. testimonium. xj. q. j.
no. do. in alle. c. cum nuncius.

Testificari quis nō compellitur in causa sua vel
suorū. z qui dicantur sui. vide. s̄. accusatio. ver. agē
pōt est quis.

A testimonio debet iudex indignas p̄sonas ex
officio repellere. vide. s̄. iudex ex officio.

Testis interrogat⁹ d̄ cā sui testimoniū si cām nō
reddit nō valet. si vero nō fuit interrogatus valet
iij. q. iij. ver. itē sola. xxiij. q. iij. si habes. ē no. In
no. in. c. p̄terea. de testi. z in. c. cū cām. eo. ti. ybi vi
de no. p cum.

Testē coadiuuat. s̄. qñ deponit magis p̄porio
nabilia z adaptabilia veritati. vt. c. l. de pba. no.
doc. in. c. p̄terea. de testi. z talis violenta seu vehe
mens p̄sumptio que pbat cōmittitur regulariter
arbitrio experti z discreti iudicis. nō tamē si iudex
est inexpertus. vt no. in. c. p̄tuas. de pba. z doc. in
alle. c. p̄terea.

Testis inductus sup possessione si deponat sup
p̄prietate nō valet dictū eius qz deponit nō iurat⁹
idem de teste inducto sup dilatoria qui non pōt su
per principali deponere. vt est tex. iuncta glo. in. c.
de testibus. de testi.

Testes nō admittunt in iudicio casualiter. s̄. si sit
renunciatū testib⁹ si sufficiēs pductio facta ē si sint
testes publicati. qd̄ intelligo cū idē est modus agē
di. qz secus ē si alio mō agat. vt. c. veniens. z. c. cuz
in tua. de testi. z idem si inter alias p̄sonas agatur.

vt. c. cōstitut. d. testi. no. gl. 2 doc. l. c. d. testib. c. ii.
¶ Testis dicti q̄ pmo deponit 7 postea iurat non
tenet. 7 ē rō. qz cū iuramentū sit de forma dicti testi
vt. c. d. testib. eo. ii. deficiente forma substantiali nil
agit. vt. l. forma. ff. de cen. 7 no. in. c. auditis. d. cle.
hoc tenet verū in alle. c. de testib. 3 Bar. brix. 7 3
hosti. ibi.

¶ Testes criminosi si sunt repellendi a testimonio
in causa exceptōis. vt. c. tam l. fis. de testi. 7 ibi Inn.
no. circa pñ. 7 ex quo exceptio admittit debet super
ea negata testes 7 quodlibet aliud legitimū genus
p̄bationis recipi. ar. de excep. c. venerabilib. idē
etiā si in vniuersalib. petitionib. qz l. sup vno arti
culo essent aperte attestaciones tñ sup alijs admit
tent. 7 qd plus est etiā post sniam audient. vt. l. ij.
C. de iudi. 7 idē in singularib. actionib. dūmodo
articuli sunt diuersi. vt. c. causam. de testi. no. doc.
post Inno. in alle. c. tam literis.

¶ Testis officiū ē dicere veritatē d. his que quinqz
sensib. corporeis p̄cipi p̄st. vide exempla notabi.
per Inno. in. c. cum causam. de testi.

¶ Si ille cui cōmissa est receptio testū de consensu
p̄tū etiā tacito cōmittat receptōnē aliq̄ qd aīa face
re nō poterat cū sit misterii industriale. vt no. i. c.
cū bertoldus. de re iudi. 7 de offi. dele. c. qm. 6. his
aūt. valet dū tñ non erret i facto vel in iure. nā po
tius videt cōsentire q̄ iudex faciat rōnem iurisdicō
nis sue quā velit obligare se ex pacto. ē no. Inno.
in. c. cum causam. de testi.

¶ Testiū multitudo refrenat fm arbitriū et exti
mationē iudicis. no. i. c. cū cām. de testi. 7 ibi Inn.

¶ Testis pōt esse cec. de p̄c. u celebrato si hz notas
voces p̄trahennum. no. glo. in. c. testes. iij. q. ix. 7
Spe. ti. de teste. 6. j. 8. si nūqd cecus. si tñ sunt duo
testes vnus cecus 7 alter murus nō possunt depo
nere sup cōtractu. vt alle. c. testes. 7 Jo. an. in. c. cū
causam. de testi. qz nō possūt esse cōtestes respectu
alicui. sen. no. doc. post Jo. an. i alle. c. cū cām.

¶ Testificari nō p̄t excōicatus in iudicio nisi prius
ad cautelā absoluat secus in suspensio. vt no. Spe.
ti. d. teste. 6. opponit. 8. qd de suspensio. 7 ibi Jo. an.
in addi. 7 in. c. olim. d. accu. 7 in. c. ap̄stē. de excep.
no. in. cle. cupientes. d. pe. doc. in. c. veniens. d. testi.

¶ Testiū iuramentū pōt a paribus remitti. vide. 8.
iuramentū testis.

¶ Testis nō p̄sumit q̄ iuratus deposuit etiā si in
actis reperiat talis testis iuratus deposuit nō em
p̄sumit p̄pter hoc iuratus. qz illa assertio ē de p̄te
ritio nec p̄ eā apparet p̄sentia iudicis vt p̄tis qd
interuenire. vt. c. ij. de testi. vt no. Jo. an. in addi.
Spe. ti. de teste. 6. sequit. 8. qd si in actis. si tñ esset
scriptū testē corā partib. iurasse p̄sumit iuratus si
ps 7 iudex fuerūt p̄stēs. nā h̄ opatur p̄stia p̄tis iu
dicis 7 notarij. no. doc. in. c. tuis. de testi.

¶ Volēs iudicē in testē adducere nō audis nisi p̄
cedat sūmaria cognitio 7 ofidat aliquā verissimē
cām p̄ quā p̄sumat q̄ sup re de qua agit veritatem
nouit 7 in tali casu si iudex qui euocat ad testimo
niū voluerit iurare se nihil scire de re sup qua p̄tis
testis admittēdus ē. 7 superius dictū habet verū i

casu in quib. quis cogit ferre testimoniū. atq̄ aīa
si iudex nō vult nō dimittet litē qd hz locū tam i iu
dice ordinario q̄ i delegato. 7 no. concludit Inn.
in. c. dilecto. de testi.

¶ Ubi quis est in possessione iuris vel rei quā dīe
sua esse sed dubitat q̄ morientib. aliquib. testib.
q̄ sunt hui. iuris vel rei cōscī aliquis posset sibi litē
mouere 7 tñ p̄bationes posset deficere. p̄st testes
ad p̄petuā rei memoriā recipi citata tñ p̄te vt rece
ptioni testū si voluerit intersit. vt est casus in. c. si
gnificauit. de testi. 7 q̄ differentia est inter dictā de
cre. 7. c. qm. vt lite non contesta. vide ibi p̄ glo. et
tamen no. fm Jo. an. in allega. c. significauit. q̄ tal
is possessor habet ius agendi. vt quia habet inter
dictum vti possi. vel cōfessionē vel actionem alias
cessabit rō illius p̄uisionis sed tñ habebit locū vi
tra p̄uissio cū alius agit contra possidentem. vt ibi
no. doc. 7 idem q̄ supra in casu. c. albert. d. testi.

¶ Senibus potissime in cōsanguinitate 7 alijs fa
ctis antiquis maior fides adhibet. ff. de f. i. n. i. u. l.
si. ff. fa. her. l. si que sūt. ff. d. le. iij. l. si thorus. xx. vi.
de quib. hosti. 7 Jo. an. in. c. licet ex qdā. de testi.
vide. 8. senex. sed sufficit q̄ ad p̄bādā cōsanguinita
tē deponat testes q̄ ita se vocabant ita se aduocabāt
tales se reputabant. ar. l. c. p. tuas. de p̄ba. si em̄ re
quirit q̄ testes p̄bent veritatē. cōsanguinitatis sed
sufficit q̄ dicant q̄ p̄ cōsanguineis se habebant. vt
alle. c. licet ex quadā. vbi hoc no. hosti. vbi per euz
vide. xij. que requiruntur p̄ ordinē ad deponendū
in causa cōsanguinitatis vt affinitatis qñ agit ad
diuorziū. et ibi Jo. an.

¶ Testes itegre recepti corā arbitris si sint mortui
faciunt fidē corā ordinario si aut sunt viui idēz nisi
de cōsensu illius cōtra quem p̄ducunt eis repulsi
iterū p̄ducant. vt est tex. iūtra glo. in. c. p̄stata. de
testi. ex quo patet q̄ arbitri iudiciū nō est integrū p̄
pter iurisdictionis defectū. qz arbiter solam vocatō
nem habet non aut iurisdictionē si tñ testes nō sūt
recepti per arbitriū in plenario iudicio sed in sūma
rio etiā si mortui sint nō p̄babit in plenario corā
ordinario. vt ibi no. doc.

¶ Testificari an 7 qñ pōt in causa ciuili vel crimina
li criminolus vel infamis seu p̄iurus vel excōicatus
vide no. p̄ Inno. hosti. Jo. an. 7 Ab. in. c. testimo
nium. de testi.

¶ Testes in casu incorrigibilitatis derici p̄st reci
pi lue nō cōtes. 7 p̄re nō vocata. vide. 8. dericus p̄
pter maleficiū.

¶ Testificari an pōt dericus corā laico. 7 an sic con
tra eū obijciatur crimē ip̄e secularis cognoscat. vi
de. 8. dericus licet de consensu.

¶ Nō pōt pactū fieri inter p̄tes ne debitor possit p̄
bare solutōnez p̄ testes sed p̄ instrumentū. vide. 8.
renunciare quis non potest.

¶ Testis falsum deponēs ad instantiam alterius
iudicis per quem puniatur. vide. 8. forus. ver. te
stis examinatus.

¶ Testes possunt lite cōtes. recipi in oibus casibus
in quibus libellus non offertur. de quib. de libel.
obla. c. j. 7 Ab. vbi. 8.

Attestationes que non valēt culpa pducētis testes si pūnt vñū articulū inseparabīlē faciētē p vtra q̄ pte non p̄t aduersarius recipere p se quin recipiat cōtra se. qz cū sit vnicū factū diuidi nō pōt. d. cens. cū olim. z ibi Inn. s. si attestatōnes p̄tinet diuersos articulos. z tūc attestatōes annullant in odiū pducētis tñ. no. Ab. in. c. si. vt lit. nō p̄tes. s. j.

Testēs si recipiant p̄ p̄sīdem tyrannū ad ppetuā rei memoriā vel ppter timorē mortis vel absentie diuturne cui timef denunciatōne fieri vel vocari subuenit iudex sic timentī. ar. de apcl. si iust. m̄r. z recipiet testes q̄ citius z cauti⁹ poterit z diligens sustinebit vices rei z testiū examinatiōne referendo sibi exceptiones in psonas z vicia testiū. no. Ab. in. c. si. vt lit. nō p̄tes. s. j.

Testificari an pōt cleric⁹ v̄ religiosus sine licentia superioris. vide. s. clericus licet debet.

Testificari an pōt pupill⁹. vide. s. mior q̄ caret.

Testiū depositō licet possit die feriato z ob reuerentiā dei fieri cū trahatur ad diē iuramēti. vt no. glo. in de. vnica. de offi. dele. tali tñ tpe nō pōt compelli testis ad deponendū. ar. in. l. dies festos. C. d. ferijs. Imo nec etiā pōt cōpelli in ferijs i fauorē hominū introductis. ar. l. j. ff. de ferijs. Abb. in. c. j. d. ferijs. in fi.

Si testē falsū deponētē pbat falsitas p viā exceptionis punit extraordinarie qz offendit aures iudicis nō tñ punit lege cor. de fal. z sic nō damnat de publico crimine. vt no. glo. in. l. nullū. C. d. testi. et p̄sequēs nō efficit infamis. est cōduslo Ab. in. c. cum dilectus. de ordi. cog. j. colum. z vide gl. no. in. c. j. de crimi. fal.

Testis si post depositōem dicat falsum de posuisse nō p̄iudicat ei in cui⁹ fauorē deposuit. vide. s. falsitas. ver. si testis.

Excommunicatione pbata ptra testes in vno iudicio an repellat testis in alio iudicio. z an testis contra quē pbat crimē p viā exceptionis repellat a p̄mone. vide plene p Ab. l. c. cū dilectus. de ordi. cog. xx. colum.

Testēs vt possint recipi lite nō p̄testa. requiritur p̄mo q̄ subist cā rōnabilis. vt qz timef de morte vel de absentia diuturna. Scōdo q̄ ps aduersa ciues si citari pōt. Tertio q̄ si citari nō pōt dz cōueniri in fra annū a tpe a quo poterat cōueniri vel saltem q̄ denunciēt sibi huiusmodi receptio als talis receptio ē nulla. Quarto q̄ agatur ciuilitē. vt ē tex. in. c. si. vt lit. nō cōtest. vbi vide Ab. i. s. j. qui no. z cōprehēdit no. omnes casus in quibus testes lite nō cōtesta. possunt recipi.

Testēs recipiunt lite nō p̄testa. ppter timorē obliuionis ne ppter morā varient fidē. vt ē tex. in. l. iij. s. due. ff. de carbo. edict. qd̄ extimabit iudex es negocij z p̄sone q̄litate. no. Jo. an. z An. z Ab. l. c. si. vt lit. nō p̄testa. iij. colū. vbi dicit q̄ satis p̄t timef obliuione cū z p̄pta facta hoies ex longinq̄tate tradunt obliuioni. iuxta no. in. c. ab excōicatio. d. rescrip. z allega. s. due.

Lite nō cōtesta. possunt testes ad petitionē rei q̄ nō p̄t nec intēdit agere recipi ad ppetuā rei memo-

riā. z defēsiōne ipi⁹ rei z possūt examinari z publicari indifferenter. vt. c. significauit. de testi. c. iij. si. vt lit. nō cōtes. loquit in actore in cui⁹ facultate est agere qd̄ psequere vt plene psequit Ab. in. c. si. vt lite nō p̄testa. s. j.

Testēs lite nō cōtest. p alteraz ptem pducti si viuunt et possunt defacili haberi indistincte non valent. vt. c. si. vt lite nō cōtest. s. j. qd̄ nō facit differentiam inter actore z reum sed si testes haberi nō possunt saltem cōmode valent in fauorē vtriusq̄ seruata di. c. p̄sentata. de testi. z. l. si. C. eo. ti. durū esset qd̄ dolo alteri⁹ p̄tis ius alteri⁹ partis p̄iret. vt no. Abb. vbi. s.

Timor

Timor petendi restitutōne in integrū a sententia plati seu principis qui iniuste p̄cessit excusat a q̄driēnijs t̄pis lapsū. ar. l. c. si. de apcl. secus vbi cessat pbabilis error. no. Abb. in. c. iij. ex l̄is. de in in teg. resti. z sic no. q̄ ecclia v̄ minor ideo audif post quadrienniū. vt. c. j. de i. inte. resti. li. vj. qd̄ verū si negligenter omittat restitutōne petere. secus si nō possit qz valenti t̄ps nō currit. no. Ab. m. alle. c. iij. ex litteris.

Timor mortis naturalis dñi qd̄ ē infirm⁹ nō excusat vt p̄t exēplificari in infirmo p̄fite religione vt. c. sic nobis. d. regu. idē d timore mortis actuali vt naufragij vel incendiij seu hostiū nō excusat nec inualidat actū. nā aliqui de⁹ infert timorē vt qd̄ ad eū cōuertat. vt. c. nō ois. xj. q. iij. si x̄o metus ē violent⁹ vt qz iminet piculū mortis. z tūc nō valet act⁹ vt. c. abbas. q̄ me. cau. no. Ab. i. alle. c. sicut nobis.

Timor an excusat in voto. vide. j. votū emissū.

Tyrannus

Tyrannus veniēs ad ciuitatē liberā cū exercitu magno z recipiat in dñm p ciuitatē transferēdo in eum oēm iurisdictionē non valet quod p̄textu talis timoris sit. vt no. Bar. in tractatu de tyrāno. z no. Bal. in. l. decernimus. C. de sacrosanc. ecclie. Ab. in. c. p. z. E. de offi. dele. in fi. z glo. si. in. c. olim. iij. de resti. spo.

Tyrannus si timeatur p producentē testes contra cum an debeat citari vel sibi denunciari. vide s. testis. recipiat.

Tyranni tpe nō currit p̄scriptio ptra ciuitates si cut nec tpe plati male alienantis. no. in. c. ij. de p̄scrip. z ibi glo. z docto.

Tyrannus nō pōt statuere q̄ nullā habeat iuris dictionē nec valent p̄cessus facti corā iudice p eū elz cto nisi iudex habeat iurisdictionē a p̄lo si tñ p̄cess⁹ fuerit factus obtentu tyranni ptra ptem exclusam vel ab eo expulsam nō valet. C. de sacrosan. ecclie. l. decernim⁹. vbi vide Bal.

Tyrannus lz possit cū subdito p̄trahere si tamē enozimiter ledat p̄sumit interuenisse dolo vel impressio nec eius testamētū valet. qz ē reus p̄duellionis z est re⁹ criminis lese maiestatis. C. de sacrosan. ecclie. l. decernim⁹. vbi. no. Bal.

Tyrān⁹ qui occupat qd̄ est p̄prium principis.

no. Bal. C. d. si uer. rescript. l. satis. vide. s. rebellis.

Titulus

¶ Titulū sue p̄lature an ⁊ q̄i tenet p̄latus p̄bare. vide. s. p̄batio.

¶ Titulus an requiratur in cōsuetudine inducenda seu p̄banda. vide. s. p̄suetudo si in iudicio.

¶ Titulus quorū modis dicitur. vide gl. in. c. si. d. of. archip̄sby. ⁊ in. c. dudū. ij. de elec.

¶ Titulū sue possessionis nemo p̄pellit ostendere q̄d est verū nisi ius cōmune sit p̄tra possidentē. vt. c. oz. dinarij. de offi. ordi. li. vi. no. p̄ Abb. in. c. ex i. sinu. atione. de p̄cura. ad petitionē em̄ aduersarij nūq̄ q̄s cōpellit ostendere titulū beneficij sui vt no. l. hosti. in. c. caplm. sc̄tē crucis. de rescript. nā cū q̄s ipetrat beneficiū ab alio possessū tanq̄ vacans debet ip̄e p̄bare q̄ vacet nec cōpellit possessor ostendere titulū q̄ p̄sumit iuste possessū. vt. l. si. C. d. rei ven. q̄d est p̄tra practicā quorūdā executorū qui ruditer ⁊ iniuste citant possessorē beneficij vt veniat ad docendū quare nō debeat p̄uideri impetranti de beneficio p̄ eum possessio. debet ergo possessor hoc casu cōpare ⁊ dicere q̄ iuste possidet. ⁊ q̄ si aduersarius dicit oppositū hoc h̄y p̄bare. no. Abb. in. alle. c. ex insinuatione. vbi concludit ip̄e q̄ petens restitutionē beneficij nō tenet aliquē titulū docere nec iustificare suā possessionem ex aliq̄ titulo. Nec obstat. c. ad decimas. de resti. spo. li. vi. nec. c. j. de p̄scrip. eo. li. q̄ illud p̄cedit q̄i ius cōmune est p̄tra petentē restitutionē ⁊ fundat intentionē aduersarij. vt ibi no. glo. quas nō approbat Jo. an. nec Anto. in. c. lras de resti. spo. in. beneficiālib⁹ in quib⁹ non d̄y audiri quis p̄tra ius cōmune licet nō fundet intentionē aduersarij. p. c. cōstitutus. d. si. p̄sby. ⁊ vide circa h̄ c. de multa. de p̄ben. dicit tamen Abb. in. alle. c. ex insinuatione in si. q̄ q̄i ius cōmune resistit petenti restitutionē ⁊ non fundat intentionē aduersarij debet ante oīa fieri restitutio sed debet postmodū ille p̄bare titulum p̄pter p̄sumptionē que est cōtra ipsum p̄pter iuris resistentiam. ⁊ iste est notabilis intellectus. ad. c. ex insinuatione. ⁊ ad. c. in litteris. s. allega. ⁊ vide. s. collatio. d. ad petitionē.

¶ Titulus p̄sumitur quādoq̄ ex vno actu vt si p̄cessit contractus locationis ⁊ tunc si st̄terit post annum p̄sumit contractus tacite renouatus vt. l. item queritur. §. impleto. ff. loca. ⁊ idē in simili no. Bar. in. l. cū de in rem verso. d. vīuca. ⁊ quod no. in. c. si. de causa pos. ⁊ p̄prie. ⁊ ibi Abb. circa si. ⁊ an p̄sumat titulus ex diutina p̄statiōe census. vide. s. solutio. ⁊ vide. s. subiectio.

¶ Titulū sui beneficij nemo cōpellit ostendere si factū est antiquū et p̄latus tacite vel expresse consēsit diu eū possidere propter antiquitatē facti admittitur probatio p̄ iuramentū possidentis. ar. in. l. si arbitet. ff. d. proba. no. in. c. j. de p̄sump. est tamē norandū q̄ nō sufficit talis p̄batio iuramentalis cōcurrente antiquitate facti si ius cōmune esset cōtra possidentē vt q̄ possidet duo beneficia incōpabilia vel ē minor vel incap̄t. facit in arg. c. ordinarij. de offi. ordi. li. vi. ⁊ etiā si factum est antiquum

et superior eum tanq̄ beneficiatum tolerauit non compellitur iurare nisi ius commune vt dixi faciat contra eū. no. Abb. in. c. licet hely. d. simo. circa. si.

¶ Quādo factū est recēs ⁊ superior nō cōsentit tacite v̄l expresse bene pōt cōpellere beneficiatū ad faciendū plenā fidē de ti. ar. in. c. iij. de insti. facit. ij. q. j. legū. ⁊ q̄d no. Inn. in. c. sup his d. accu. ⁊ Fre. de senis suo consilio. xcviij. et Abb. in. allg. c. licet. hely. de simo.

¶ Titulus coloratus seu putatiuus nō prodest ad p̄scriptiōnē cōplendā vbi ius resistit licet p̄scribens erret in iure. pro quo bonus tex. in. c. dudū. de deci. quod intellige vbi ius est clarū secus autē vbi probabiliter pōt dubitari intellectu iuris nā tūc valet p̄scriptio licet erretur in vero intellectu vt est tex. valde notabilis in. c. cū dilect⁹. d. cōsue. no. Abb. in. c. apostolice. de donatio. vltima colū.

¶ Prelatus qui diu tolerauit subditū in beneficio suo nō pōt compellere eū ad ostendendū titulum licet potest assumere in se onus probandi defectū tituli. ar. in. c. dilecto. d. p̄ben. ⁊ quod no. Jo. an. in. c. j. de regu. iuris. li. vj. ⁊ Hosti. in. c. licet. de simo. ⁊ in. c. ordinarij. de offi. ordi. li. vi. no. Abb. in. alleg. c. dilecto. ij. colum.

¶ Titulos varios pōt quis p̄sequi sup eodē beneficio. vnde. s. beneficiū vers. sup eodē. ⁊ supra possessio pōt ex pluribus.

Transactio

¶ Transactiōe non pōt facere domin⁹ in p̄iudiciū subditorū. vide. s. cōpositio.

¶ Transactiōe facta inter partes licet postea appareant instrumenta per que appareat transigentē fuisse deceptū licet grauit nō p̄ hoc instaurat lis q̄ magnū cōmodū cōsequit qui a lite recedit. vt est tex. not. in. l. lucius. §. si. ff. ad trebel. ⁊ vide glo. et Abb. in. c. penul. de emp. ⁊ ven. q̄d intellige verū altera parte volente transactiōe implere alis pōt transigens vti iure suo vt. l. cū pponas. C. de pac. no. Abb. in. c. j. de transacti.

¶ Transactio generalis si petitio fuit sp̄cialis vel econtra an referat generalis ad sp̄cialē v̄l ecōtra Item an transactio generalis extendit ad nō cogitata vel ad incognita. vide ad plenū et notabiliter Abb. in. c. j. de transactio.

¶ Transigens generalis sit cautus vt nō sit par⁹ i verbis et dicat q̄ partes venerūt ad transactiōe cōpositionē ⁊ cōuentionē sup omnibus reb⁹ cognitis ⁊ incognitis competentib⁹ tā i hac re q̄ in omni alia. etiā ē doctrina Abb. i. c. j. de transactio. i. fine.

¶ Transigere potest prelat⁹ vel rector ecclesie sine cōsensu capituli ⁊ sine auctoritate superioris super re mobili ecclesie nō preciosa sed sup immobili vel preciosa nō pōt fieri transactio sine expresso cōsensu capituli interueniente supioris auctoritate. ad h̄ l. nulli. ff. de transac. et ibi glo. et Bar. ⁊ l. cū hi. §. sed cū lis. eo. ti. sed si p̄ transactiōe res litigiosa remaneat penes ecclesiā aliquo dato v̄l facto per prelatum tūc ipse poterit transigere sine cōsensu ⁊ auctoritate alterius. quod firmat Bar. in dicta. l. nulli. ⁊

hoc verū dñi ius ecclesie non sit clarum qz als nō
admitteret trāfactio cū dāno ecclesie sicut nec trā-
factio p̄sidiis v̄l curatoris. vt. l. p̄ses. C. de trāfac.
et. l. pactum curatoris. C. de pac. vide. s̄. compzo-
mittere non potest. et vide. s̄. rector.

¶ Transactio et cōpositio sūt diuersa. qz transactio
fit cū recedit a iure aliquo dato vel retento. cōposi-
tio vero sit gr̄tis et amicaliter. no. .c. super. eo.
de transac. et ideo in cōpositione fienda gr̄tis su-
per beneficio nō req̄rit auctoritas supioris. vt ibi
no. rex. et Abb.

¶ Transactio impedit p̄pter euidentem calūniā
ex parte actoris. quia actor sciebat sibi ius non
p̄petere. et maliciose mouit litē. et si aliqd recipit tūc
vigore trāfactōis p̄t recipi. s̄ si calūnia ē ex pte rei si
vinatur transactio. vt. l. sub p̄textu. de transac. no.
in. c. sup eo. de trāfac. et ibi Abb. in fi.

¶ Transigere nō pō p̄latus siue rector ecclesie sine
auctoritate supioris cōtractū realē qui p̄petuo du-
ret s̄ si cōtractus est p̄sonalis sc̄z ad vitam licet ob-
ligetur cōtrahens in vita non tñ obligatur ecclesia
simile in. c. vnico. de despon. impu. li. vi. Ab. in. c.
veniens. de transac.

¶ Transigere an possit dñs t̄palis sup subiectione
sine consensu subditoz vel p̄elar? sine p̄sensu capi-
tuli vel subditoz. plene per Abb. in. c. auditis. de
p̄scrip.

¶ Si in transactione quis p̄bat se esse deceptū v̄l
tra dimidiā iusti p̄eciū considerato dubio litis eū
tu pōt venire p̄tra eam. et nō als. p no. p docto. l. l.
ij. C. de rescin. ven. et p̄tex. gl. et Bar. i. l. lucius. s̄.
fi. ff. ad trebellia. et h̄ tenet Fran. de rampo. vt no.
Bo. cal. ti. de transac. cōsilio. iij. et Barba. in. c. cum
causam. de emp. et vendi.

Transmissio

¶ An auiā paterna possit iure transmissionis i ne-
potū hereditatē q̄ in infātia decesserūt patre mor-
tuo hereditate nō agnita succedere aui materno
stante gratia cui? nota p̄clusiones sequētes.

¶ Prima q̄ existentia sui heredis. i. imixtio facta
auctoritate iuris ciuillis absq̄ facto heredis opera-
tur transmissionē hereditatis etiā in extraneos he-
redes. hanc opi. tenent. Ry. Dy. Pe. Ri. Abatha.
Ray. et Bar. et cōiter oēs moderni. p. l. ex militari
s̄. fi. de mili. testa. et ff. de acqui. here. l. si q̄s filiū. et
C. de suis et legi. here. l. apud hostes. ff. de stipu. ser-
uo. l. liber homo. s̄. fi. de castren. pecu. l. hereditatē
s̄. fili? ff. de iure fil. l. lici? d̄ reb? du. l. q̄ duos. s̄. cū
in bello. insti. d̄ here. q̄ ab itesta. s̄. sui. ff. si q̄s omis.
causa testa. l. j. s̄. qui sunt in potestate. ff. ad t̄rcul.
l. ij. s̄. fi. q̄s ex liberis. ad hoc inducit Bar. rōnē q̄a
beneficiū abstīnēdi nō est introductū ad excluden-
dū fauores suoz. s̄ solū ad excludendū v̄xatōnes
eoz. vt. ff. de vul. substi. l. si filius q̄ pater. et ē etiā
casus in. l. cū antiquiorib? C. de iure deli. et hāc cō-
clusionē tenet Bal. in. l. si fratres. C. eo. ti.

¶ Secūda cōclusio. si filio emancipato defera h̄-
reditas. et illa nō adita decedat eā non transmittit
etiā si heredē instituat. et ē rō qz ex quo non est adi-
ta hereditas testamentū ē caducū. et ideo successio

p̄inet ad venientem ab intestato. et insti. d̄ legi. suc-
ce. s̄. primus. et allega. l. si fratres. et sic remanet dif-
ferentia emancipationis et patrie potestatis q̄ ad
transmissionē hereditatis. vt ibi

¶ Tertia cōclusio. hereditas nō adita p̄ pupillum
maiorē infante nō trāsmittit regulariter. et ē rex. ex
p̄essus in. l. si infanti. C. de acqui. here.

¶ Quarta p̄clusio. q̄ si ē suus et necessarius heres
siue ex testamēto siue ab intestato suitas defert ei
successionē cū administratiōe. necessitas aut̄ infert
ei inuito et infigit ossibus ei? nisi qui h̄z beneficiū
p̄ p̄torē abstīnēdi. ff. si q̄s omis. cau. testa. l. j. s̄. qui
sunt in potestate. et de le. j. l. nam nec emancipar?
nō tñ p̄tor eneruat sui heredis existentiā imo cō-
seruat in fauorib? et maxime in fauore hereditatis
trāsmittēde opaf. vt alle. l. si fratres. nā interest no-
stra successores habere. ff. de inter. ac. l. i. et qz. Bal. i.
l. qui se patris. C. vnde libe.

¶ Quinta p̄clusio. q̄ si abstīnus ab hereditate pa-
tris nepos ex eo venit ex iure transmissio ad here-
ditatē aut d̄ iure ciuili duplici rōe. s̄. suitaris et san-
guinis. vt. l. j. de his q̄ ante aper. tabu. s̄ si vult ve-
nire ex p̄pria p̄sona nō pōt de iure ciuili. qz lex. xij.
tabu. ob. ei sed venit p̄ bonoz possessionē. vt alle.
l. qui se patris. et ibi Bal. nā filius bonoz possessio
nē nō transmittit in extraneos ergo venit nepos
ex dicto successorio. qz p̄tor sequitur edictū suum
non ius ciuile. ff. de carbo. edi. l. si impubes. s̄. fi. d̄
here. insti. l. si q̄s instituat. nec obstat q̄ hereditas si
pōt nisi aut tota retineri. aut tota repudiari. vt. C.
de iure delibe. l. qui d̄ eulogio. et ff. d̄ acqui. here.
l. ij. qz illud beneficiū eodē iure. secus si diuerso vt
allega. l. qui se patris. et ff. de inter. et re. l. iij. et
C. si vt se a here. absti. l. ij. Bal. vbi. s̄. ē hui? rō qz
p̄ naturalē affectōnē ē q̄ hereditas vadat ad ex-
traneos et auferat his q̄ sunt de sanguine. nā om-
nino extranei nō debēt successionē sperare. ē tex.
in. l. vnica. C. de his q̄ ante aper. tabu.

¶ Sexta cōclusio sufficit q̄ suus sit heres momē-
to ad hoc q̄ transmittat perpetuo. ff. de condi. in-
st. l. si.

¶ Septima cōclusio. mortuo filio non adita here-
ditate pater nō potest adire. quia ius adeundi p̄-
dei ex per sonā filij. vnde annihilato filio per mor-
tem annihilatur et pater tanq̄ ad appendices. fm
Ry. mal. et Ly. et Bal. in. l. cū nō solū. nā tūc pater
non gerit imaginē filij sed p̄p̄riam. sed si p̄cessit ius
suis adeundi pater poterit adire als non. ar. C. ad
trebel. l. non iustam. fallit in infante. quia tunc pa-
ter adiit iure patrio. nō p. l. cū nō solum. s̄ p. l. si in-
fanti. C. de acqui. here. et ff. de l. more. s̄. impubes.
Ly. et Bal. in alle. l. cū nō solū.

¶ Octaua cōclusio. pater pōt succedere filio ab in-
testato morienti cui erat delata hereditas nō adita
nisi stet alius qui veniat p̄ ius accrescendi. et ita li-
mitat glo. l. cū nō solū. p̄ causam. l. non p̄ numero.
C. ad orphi. et est tex. de hoc in. l. vnica. C. q̄n non
peten. par. peten. accres. et est hui? rō. quia sicut p̄
testamentū. ita p̄ suum heredem quis alius exclu-
dit. vt est expressum in. l. ij. C. vnde libe. et l. ante q̄
C. de cōmu. de succi.

Cona conclusio si filius est heres matris insolitum et mortis non adita hereditate transmittit hereditatem ad patrem vium siue prius mortis siue repudiet et. vt. C. de bo. q. libe. l. si. et. si. similiq. mo. si. x. filius est heres p. parte. tunc siue p. mortis siue repudiet excludit pater et veniunt fratres iure accrescendi. vt. ff. ad tercul. l. ij. §. si quis ex liberis. in si. et est ratio q. sunt fratres. et tractat de iure accrescendi. ar. ff. de acq. here. l. quia supstitis. tum etiam q. transmissio ad fratrem non adita hereditate procedit ex privilegio. sed ius accrescendi procedit ex iure communi. et p. uilegia facilius tollit. C. ad velleya. l. antiq. circa prin. sed ad suos heredes transmittit etiam si eis extraneis sint instituti. vt. C. de his qui ante apertas tabu. l. vnica. et hec est ipsa veritas fm. Jaco. de bello. et Bal. C. ad orphi. l. non pro numero. et est huius ratio scz propter obstaculum maioris equitatis. quia est maior equitas q. filij superstites habeant hereditatem paternam q. q. per accidens mortalitatis hereditas fiat parentum et minuatur ius successiois liberorum per concursum paternum qui pater omnino erat extraneus a successione uxoris. vñ eo casu est fauorabilius ius accrescendi q. transmissio. et sic no. eleganter Bal. in alle. l. vnica. C. de his que ante aper. ta. vide. s. ius accrescendi.

Decima conclusio hereditas etiam non adita de liberis ad liberos transmittitur etiam ignorantibus. et est ratio quia liberi vendicant tantum debitum ad solacium suetudinis eo quia natura non debet de fraudari casu fortuito. est casus in. l. vnica. C. de his qui ante aper. ta. s. alle. quod intelligo vt. s. proxi. conclusio.

Undecima conclusio. recusans hereditatem etiam suam nihil transmittit etiam ad suos. et sic existens sui heredis elisa p. ascensionem impedit transmissionem etiam de iure civili. C. de iure deli. l. si. §. si. x. postq. no. glo. in alle. l. q. se par. q. dicit q. i. filio abstinentie nulle remanent reliquie iuris civilis efficaces ad heredis existentiam substantiali pferunt si suus p. ascensionem mortui est q. tunc nullum subiectum existit ne est in re natura de su. et legi. here. l. defuncti. et conclusio Bal. i. alle. l. vnica. C. de his q. an aptas tab.

Duodecima conclusio. si hereditas aui materni est delata infanti. et infans decessit superstiti patre et matre et fratre. oēs isti equiter succedunt p. aucten. defuncto. C. ad tercul. et sic pater non erit magis p. uilegiatus q. mater vel frater. nec videtur esse aliud quod patris privilegium si linea materna et transuersalis potest venire eodem modo quo pater vel auus paternus. non ergo benedicat in tex. l. si infanti. iure paterno. nisi dicat q. ius paternum est causa huius fictionis causande. sed postq. fictio est causata oib. pdest q. b. pdest veritas. Si ergo p. repudiat h. ius accrescit matri et sorori. quia apertum erat eis privilegium. arg. de contra. tab. l. si post mortem. §. si. secus si pater non aperuisset hanc viam. puta quia esset premortui. tunc secus et omnibus prodest fictio quibus vera acquisitio prodest. et sic non ob. l. cum patronus. de leg. ij. est p. Bal. i. alle. l. si infanti.

Decimatertia conclusio si iura ante q. s. postq. be

res cognouit hereditatem sibi delatam ea non adierit vt renouauerit ille cum successione sua a beneficio transmissionis excludit. tex. in. l. cum antiquiorib. C. de iure delibe. §. si. et ibi glo.

Decima quarta conclusio. q. suus heres perpetuo adit. vt. l. licet. C. de iure delibe. et perpetuo transmittit ppter existentiam sui heredis sicut et transmittit ad posteros etiam post annum sententie. vt. C. de his q. ante aper. ta. et de cadu. tol. l. vnica. §. in nouissimo. cum beneficio tamen abstinendi. vt. ff. de cast. pecu. l. hereditate. §. j. et de acqui. here. l. si quis filium. §. j. et hoc nisi iam vendite essent res hereditarie postq. suus heres hereditatem paternam recusauerat vt. l. si. C. de iure deli.

Decima quinta conclusio. extraneus heres si decessit cum ignoraret sibi delatam hereditatem omnino excludit heres eius vt alle. §. si em. si autem sciuit seruatur distinctio dicte. l. cum antiquiorib. et ibi glo.

Decima sexta conclusio. q. si heres non sit suus si tamen est de liberis transmittit etiam ignorans ad liberos siue sint in potestate siue non. C. de his qui ante aper. ta. l. j. si tamen transmittit ad superiores vt. C. ad orphi. l. ij. et h. fm. distinctione Bal. i. alle. l. cum antiquiorib. si.

Decima septima conclusio. cum existia sui heredis sit quoddam ius intellectuale ex reliquijs. l. xij. ta. institui suis heredibus suus heres non potest expresse renouare omni iuri iuratis. quia necessarium est sic ex vi nominis inuitus. est conclusio Bal. in. l. qui de culo glo. C. de iur. deli.

Decima octaua conclusio. non sufficit testatore esse de ascendentibus. et illum qui allegat transmissionem esse de descendentibus nisi medius heres sit similiter de liberis. secus si sit omnino extraneus vt gener. vt. l. si aui. C. de iure deli. et est ratio q. medium non conueniens extremis impedit qualitatem extremorum. vt. l. tria pda. ff. de serui. rusti. pda. et Bal. i. d. l. si aui.

Decima nona conclusio. ignorans non transmittit hereditatem collateralium. quia nondum est in bonis. ff. ad. l. falcis. l. p. precia rerum. et. l. quando. C. de iure deli.

Dicesima conclusio. diuersarum hereditatum principaliter delatarum potest vna adiri altera repudiari. sed plurium portionum iure institutionis delatarum altera sola repudiari non potest. de quo vide casus in alle. l. qui de eulogio.

Dicesima prima conclusio. hereditas materna non transmittit ad ascendentes ppter liberos superstites quibus magis debet hereditas matris. nam duobus fauoribus existentibus vno parentum alio liberorum preferendus est maior fauor scilicet liberorum. secus in hereditate paterna que transmittitur fm iuris civilis regulas. vñ persona fratrum non impediret transmissionem. vt est condu. Bal. in. alle. l. ij. C. ad orphi.

Dicesima secunda conclusio. si pater est negligens non curando hereditatem adire tantum filij decederent in potestate etiam ei non datur restitutio. vt concludit Bal. in. l. ij.

Ius accrescendi an habet is qui admittitur ad legatum de iure speciali. vide. s. ius accrescendi.

Treuga

¶ Iudex potest ad treugam cōcedendā cōpellere ptes. nam ad officiū iudicis p̄tinet puidere ne potentiores viri cōtumelijs minores afficiant. vt. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. p̄s. 7a fortiori potest compellere ad treugā q̄ ad pacem. no. Abb. in. j. de treu. 7 pace.

¶ Treuga nō est finis discordie. vide. s. par.

Tributum

¶ In ip̄is rebus iam translatis in ecclesiā nō possunt imponi collecte. sed ante translationē possunt res constitui tributarie ita q̄ postea transferantur cum illo onere tributō. no. Bar. in. au. itē nulla cōitas. C. de epi. 7 cleri. 7 melius in. l. rescripto. ff. de mune. 7 ho. 7 Archi. in. c. j. de imu. eccl. li. vi. qd̄ ē verum fm̄ Lapum q̄ si statu tū imprimit dānum. se cus si auferat cōmodū. quia tunc extenditur ad clericos ex quo disponit generaliter 7 nō p̄cedit precipiendo vetando vel phibendo vel in agendis p̄ clericum formā dando. ad hoc. c. dilecti. d. fo. cōpe. Abb. in. c. q̄ clericis. de fo. p̄pe. penul. colum.

¶ Tributaria tamē sunt p̄dia impatozi si donentur ecclesie transeunt cum onere tributi. vt. l. impatores. ff. de publi. nam christus cuius omnis actio est nostra instructio soluit tributum impatozi. vt. c. tributum. xxiij. q. viij. 7. c. si tributū. 7. c. magistrū. xj. q. j. fortius ergo ecclesia debet soluere. etia; si p̄dote fuit ibi cōcessum. facit. l. placet. C. d. sacrosan. eccl. canonizata. xvj. q. j. 7 glo. in. c. fm̄ canonicas xxiij. q. viij. facit dispositio veteris testamenti. naz deus voluit vt clerici non haberent partē in terra p̄missionis. sed solum q̄ essent contenti decimis 7 primitijs. vnde quicquid postmodū habuit ecclesia ex gratuita fidelium deuotione transiuit ad ecclesiā cum onere tributi. facit. c. conuenioz. xxiij. q. viij. cum iurib⁹. s. alle. Non ob. au. nulla cōitas. C. de epi. 7 de iuncto. c. j. de censl. qz verū ē q̄ nouiter non potest imponi tributū ecclesie postq̄ ad ecclesiā puenit. nec subiicitur extraordinarijs oneribus. sed si tributū fuit impositū antiquitus annexum 7 perpetuum. vel si p̄dium est feudale ecclesia tenetur ad illud. 7 sic intelliguntur. s. alle. iura. sed si onera non sunt annexa nec perpetua ab illis ecclesia est exempta de iure ciuili. vt alle. l. licet. et au. item nulla. 7 plene in. c. non minus. de immu. eccl. 7 facit tex. in. c. si. de vi. 7 ho. cleri. vbi enā cleri ci de patrimonio suo non tenent soluere gabellas vel alia onera ad que bona antea tenebant. 7 hoc concludit Abb. in. c. j. de censl. 7 in. c. ij. eo. ti

¶ Omnes tallie 7 exactiones generaliter sūt damnate per noua iura. 7 maxime q̄tum ad ecclesias. vt in. l. Frederici hac edictali. §. illicitas. que. l. est i. li. seu. rubri. de pace iura. fir. colla. x. cōcordat alle. l. que incipit ad decus 7 decorem. sub rubrica de sta. 7 consue. cōtra libe. eccl. edifi. e. colla. §. itē nulla cōmunitas. 7 in. au. vt nulli iudi. §. nulli dō liceat. colla. j. x. Abb. in. c. ij. de immu. eccl. iij. colum.

¶ Qui dicit collectas seu exactiones esse licitas B

p̄bare tenetur vel p̄legē vel p̄ senatuscon. vel per constitutionem principis. C. d. vaca. mu. pu. l. vni ca. li. x. vel per concessionē a p̄ncipe ex causa speciali impetrata. C. de super. iudi. l. vnica. li. x. 7 vide qd̄ no. Archi. in. c. si q̄s romipetas. xxiij. q. iij. 7 qd̄ le. 7 no. in. c. innouamus. de censl. vel per consuetudinem diuturnam non p̄ violentiam s̄ sponte ab oibus cōmuniter approbatā. C. d. cano. largi. l. vnica. colla. x. quod intelligo quādo p̄suetudo tēdit i fauorē principis nec sibi acquirat collecta. tūc em̄ valet cōsuetudo diuturna modo p̄dicto. aliud est cum quis citra imperatorē vult vendicare iura imponendi tallias vel collectas per consuetudinē nam tunc cū vult p̄scribere iura referuata p̄ncipi requirit imemorialis p̄scriptio. vt i. c. sup. q̄busdā. de ver. sig. 7 Bar. in. l. si publicanus. ff. de publi. consuetudo enim inspicienda est in collectis. p. l. j. C. de auro coro. vbi tenet Bar. q̄ si consuetudo ē q̄ forenses teneantur subire onera personalia poterunt vigore consuetudinis ad hoc compelli. no. Abb. notabi. in. c. ij. de immu. eccl. iij. colū.

¶ Super exactionibus seu collectis potest imperator dumtaxat nouam legem condere 7 libere disponere. secus in alijs principibus inferiorib⁹. vt no. in. c. per venerabiles. qui si. sint legit. 7. c. sane. de priui. nisi talis sit p̄nceps qui sup̄iorem nō recognoscat de iure vel de facto vt rex francie vel alius qui p̄scripsit iura imperij. vt no. in. d. c. per venerabilem. 7 Abb. in. d. c. ij. d. immu. eccl. vide s. p̄nceps sup̄remus potest per priuilegium. 7. s. priuilegiū immunitatis.

Turbare

¶ Turbantes iurisdictionē delegari an possunt p̄ eundem iudicem puniri. vide. s. iudex.

Turpitudine

¶ Turpitudinē suam allegans agendo vel excipiendo an sit audiendus. no. Bar. in. l. iusiurandus qd̄ ex cōuētione. §. p̄curator. de iureiur. 7 p̄ doc. si. gnanter p̄ Abb. late in. c. cū sup. de p̄ces. p̄ben. iij. colum. cū se. 7 p̄ Barba. in. c. inter dilectos. d. dona.

Tutor

¶ Tutor; l; regulariter a seip̄o non possit emere l; sit deputat⁹ ad distrahendū. vt. l. si l; 7. l. sine emptione. ff. de cōtra. empti. §. si tutor; hoc facit palam et cessante fraude hoc poterit. vt. l. pupillus. ff. de aucto. tu. Abb. in. c. cū in iure. de elec.

¶ Tutor verus si prestiterit auctoritatē pupillo. vna cū falso tutore valet act⁹ ex p̄sona tutoris veri nec inficitur p̄pter admixtionē inhabil⁹ 7 falsi tutoris. vt. l. j. ff. q̄ cū falso tu. 7 ē rō qz q̄libet tutor; h; solū dā p̄stāt. no. Abb. i. c. cū sup. d. of. dele. iij. colum.

¶ Tutores si sunt duo vnus pupilli si vnus non soluit debitū potest alius ab eo debitū exigere q̄ nō est ibi dominus qui possit sibi p̄uiderē. vt. l. si plures. ff. de admini. tu. Abb. in. c. nō iniuste. de p̄curato.

¶ Tutor vel curator; n̄ damnificet minorē i iudicio vel extra. an minor potest agere contra cū vel rem

vendicare. vide. s. administrator necessarius.

Tutor si gessit se p tutore ignorando esse tutore nō valent gesta p eū. vt. l. quero. ff. de eo qui p tuto. gessit. no. in. c. prudentia. de offi. delega. Abb. in. c. cū ex officij. de p̄scrip. vj. colū.

Tutor excusat si nō mouet causam in qua maior est sumptus litis q̄ vtilitas. vide. s. appellari in minima.

Tutor qui calumniosa litē instituit etiā nomine pupilli tenet soluere expensas de suo pprio. idem de p̄lato qui noie ecclesie inutiliter egit. vide gl. in l. nō ignoratū. C. de admi. tut. et quod no. in. c. puenit. de fideiussio. Abb. in. c. reprehensibilis. circa si nem de appel.

Tutor qui desinit esse adueniente pubertate minoris amplius nō cōuenitur de nouo nomine pupilli. sed cām p̄ncipiatā tenet prosequi nisi administratio sit translata i curatorem. vt. l. vnica. C. vt cause pu. post tu. adsit. no. Abb. in. c. ex parte. ij. de appel. circa si.

Tutela nō pōt mater administrare absq̄ eo q̄ renūdet secundis nuptijs z velleyano. nā regulariter. omisso solēnitatis vtiat actū. vt. c. quia propter de ele. z. l. si vna. C. de testa. nā sicut mulier maritata nō est apta ad tutelam propter suspicionē. ita nec mulier non deponens affectionē nubendi nec alienandi bona filioz. est cōdussio Abb. in. c. ex pte. ij. de appell. ij. colum.

Tutor nō cōficiens inuentariū lz possit administrare pōt tñ vt suspectus remoueri. no. Bar. in. l. tutor. qui repositoriū. ff. de admi. tut. est tñ no. q̄ si est p̄suetudo de nō p̄ficiendo inuentariū p tutore valet talis p̄suetudo. ar. in. l. de quibus. ff. d. legi. no. Bar. in. d. l. tutor. vbi etiā dicit q̄ iudex pōt ex causa remittere tutore cōfectionē inuentarij. vt si expedit pupillo ne patrimonij secreta reuelent argu. in. l. ij. C. de. alie. pupil. prestan. Abb. in. c. ex pte. ij. de appel.

Tutrix pōt dari mater in testō paterno. tutela tñ sibi directa erit in suspenso donec seruauerit solēnitatē cōtentā in auten. ma. z auie. Abb. in. c. ex pte. ij. de appel. in vlti. colum.

Tutoris cōfessio an z qñ p̄iudicat pupillo. vide. s. cōfessio tutoris.

Tutor si deliquit extra negociū pupilli. nō nocet pupillo. vt. l. nec interdicto. z qd̄ ibi no. de reg. iur. z. c. si episcopū. xvj. q. j. aut gerēdo negociū. z tñc aut tutor colludebat cū aduersario z nō p̄iudicat pupillo. vt. l. meminerint. C. vñ vi. aut nō colludebat z tñc aut pena nō pōt cadere eque in tutore si cut in pupillo et p̄iudicat pupillo. vt. l. polla. ff. de his quibus vt indig. et. l. iubem⁹ nulla. C. de sacrosan. eccl. pōt tñ pupill⁹ p̄tra tutore habere regressū sicut pōt ecclesia p̄tra p̄latū. vt no. i. c. cū olim d. censl. aut pena pōt eque cadere in pupillū sicut in tutore z tñc tutor z pupill⁹ tenet. s. cedēdo attōnē p̄tra tutore liberaf pupillus. ff. de eue. l. illud. de admi. tu. l. si. ex quibus. no. q̄ si tutor egerit litē calumniosa q̄ ipse d̄z p̄dempnari in expen. suo noie vt. l. nō est ignotū. C. de actio. tu. poterit etiā cōdē-

nari pupill⁹. vt. l. qui solidū. s. etiā. ff. de leg. ij. tñ pupillus cedendo actionē liberaf vt alle. l. si. de admi. tu. ista etiā que dicta sūt p̄t applicari p̄lato q̄ equipat tutore. no. Abb. in. c. j. vt li. pen. in fi.

Tutor z curator z alij administrationē hñtes iurant de calumnia etiā sine mādato. vide. s. iurare. tenet de cal.

Tutor seu curator in reb⁹ pupilli vñ adulti nō cōstruūt pcuratorē añ litis cōtes. vt. l. neq̄ tutores. C. de p̄cu. z glo. notabilis i. c. si. vj. q. iij. z iō ampliōrē p̄tātē h̄z p̄lar⁹ in bonis eccleie q̄ tutor in bonis pupilli vt. c. cū causā. de iura. calū. z ibi Abb. i p̄in.

Tutor nō pōt res pupillares donare. qz nō dicitur tutor q̄ pupillū expoliat vt. ff. de admi. tu. l. lucius tici⁹. s. si. ff. p emp. l. q̄ fundū. s. si tutor. z. l. pactū curatoris. C. de pactis.

Potest pupill⁹ cū auctoritate tutoris cōpmittē sup rebus suis. ff. de arbi. l. si pupillus. z h̄ vcz si cōpmittit i cū q̄ nō poterat ex iurisdictione cognoscere tanq̄ in amicabile cōp̄sitorē. nec tñc dicitur lēp nisi doceat de lestone vt. d. l. si pupillus. z. ff. d. arbi. l. diē pferre. s. corā. s. nō p̄t cōpmittē i cū q̄ ex iurisdictione poterat de causa cognoscere. quia tñc dicitur lēsus z facto cōp̄missio p̄p̄t restitutio. not. glo. in. l. si minor. s. minores. ff. de mi. z est cōclusio Bar. in suis consi. cōsilio qd̄ incipit nūqd̄ tutor tutore nomine zē.

Potest tutor etiā sine pupillo indistincte cōpromittere sup reb⁹ pupilli qñ eius iura sūt obscura. z p̄secutio rei pupillaris nō pōt fieri defacili. nam si cut in dictis casib⁹ tutor pōt trāsigere z de iure pupilli aliquid remittere. ita z cōpmittē vt sentit glo. C. de pac. l. pactū curatoris. fac. l. interdū. s. q̄ tutelam. ff. d. furt. sed si p̄secutio rei pupilli pōt fieri defacili. z ipsius iura sūt clara nō tenent cōp̄missū. qz nec p̄t tñc tutor iura pupilli minuere vñ donare nec in religionē iurisiurandi ponere vt. ff. de iure iuran. l. tutor. in p̄in. z ibi glo. Bar. vbi. s. facit. l. p̄ses. C. de transac.

Tutor circa cōfectionē inuentarij iustam habet causam ignorantie qz in ius succedit alterius. vt. l. q̄ in alteri. ff. de reg. iur. nō t̄ tenet de dolo z lata culpa. nā debet p̄b̄ari sententia tutoris vñ q̄ cōmuniter erat notum res defuncti esse z nō appositas in inuentario. vt sic colligitur lata culpa que est ignorare quod omnes sciunt. vt. l. q̄ te. ff. si certū p̄. vel leuis culpa que a diligenti poterat p̄uideri. vt l. si putator. ff. ad. l. aquil. z. ff. d. pigno. actio. l. si cōuenerit. s. si. Bar. in consilio quod incipit litteras magnificentie.

Contra heredē tutoris nō iuraf in litē. sed debet plene p̄b̄ari. C. de in litem iuran. l. ij. s. si. z p̄ rotus Bar. vbi. s.

Contra tutore q̄ nō fecit libzū redditōnū fructuuz bonoz pupilli defertur iuramentū in litē. ff. de tutel. z rati. di. l. j. s. officio. z ibi no. z de redditōe bonoz p̄t p̄b̄ari p inuentariū vel p̄ seruos vñ factores seu laboratores pupilli. ff. de admi. tu. l. ad instruendū. z de tu. z ra. di. l. j. s. de seruis. plene p̄ Bar. cōsilio qd̄ incipit cum predicta.

Tutori defertur tutela legitima liberorum. C. i. q. cau. pig. ta. p. ra. l. iij. z no. in au. ma. z auie. C. q. mulier tuto. of. fun. po. nō tñ defert necessitati. sed eius voluntati cōmittit vbi.

Tutor dicitur statim cū pōt tutorē petere filio vel illam assumere vt a successione filij non excludat. vt l. sciant. C. de legi. here. z l. matris pietas. z l. matres. q. pe. tu. z est tex. in l. i. §. confestim. ff. ad tercul. sed si est impedita iusto impedimēto. dū tamē impedimentū annū nō excedat tunc licet cōfestim non petat habet annū ad morā purgandā. h. tenet Ricar. ma. vt refert Bar. in suis cōsilijs cōsilio qd incipit factū sup quo. cū se. est tñ no. q. si ex mora matris ius pupilli factū esset deterius. v. bona pupilli remansissent inculta v. dissipata tñ mater reputat indigna a filij successione. qz nō vt filij tracta uit materna charitate postposita. vt l. i. §. post prin. ff. q. pe. tu. no. Bar. vbi. §. cōsilio in hac materia.

Tutor vel curator an tenet iurare vel minor ei auctoritate. vide. §. minor. nō iurat. cū d. se.

Tutor simpliciter datus a iudice originis v. domicilij ad totū patrimoniū vbiq. existēs dat. videtur. ff. de tuto. z curato. datis ab his. l. i. in fi. z d. reb. eoz q. sub tute. z l. magis puto. §. illud. licet talis tutor ab administratione bonoz existentiuz in illa puincia possit se excusare. ff. de excusa. tu. l. illud. z l. ppter litē. §. l. certe tñ rei nō pōt dari tutor sed vniuerso primonio affricano. ff. de testa. tu. l. certarū. z l. si tñ. z si exprimat primoniū pupil li nō poterit dari tutor nisi a iudice cui illud primoniū subest. vt. ff. de tu. z cura. da. ab his. l. de pupil lo. z de excu. tu. l. iuris peritos. Oldra. cōs. clxix. et vide. §. curator.

Tutores pñt cōstituere dotē p minorib. puel lis maritandis. vt. l. tam. C. de epis. z de. idē si pater puelle ē demēs vel furiosus possunt ipius curatores pstituere dotē filiab. ipius dementis. no. Abb. in. c. raynutius. de testa. iij. colum.

Sequuntur additiones dñi Lu. de Lampis ad precedentem litteram. L.

Tacens

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

Tacens si refert an aliquid fiat tacite vel expresse. no. Ab. in. c. que in ecclesiariū. de consili.

su scienti tñ z tacenti. vide plene p Ab. i. c. cū super de re iudi.

Quando videatur tacendo alium agere consentire ad hoc quod sibi preiudicet. per Abb. in. c. q. uis. de re iudi.

Tallia

Persona pōt collectizari in loco domicilij p bonis q. sunt alibi. plene z elegantissime p dominuz Geor. nattam in solēni repetitione. c. q. uis. d. pac. li. vj. colum. cxxvj.

Temporalitas

An monachi religiosi possint habere temporalitatem z castra. vide. §. in additionib. ad l. ram. §. i. ver. foraliciū.

Tempus

Tempora regulariter sunt continua. no. Abb. l. c. fi. de elec.

Annus dicitur multū tempus. no. Ab. in. c. plerūq. de rescrip.

Intra quod tempus sunt promouendi habentes beneficia. vide per Abb. in. c. cu. in cunctis. §. inferiora. de elec.

Si pmissi aliquid facere certo tempore. z certū est q. nō potest fieri illud tempus an debeat spectari totum illud tempus. vide per Abba. plene in. c. cum in veteri. de elec.

Tempus an sit modus tollende vel inducende obligationes. p Ab. in. c. nulla. de cōces. pben.

An sex menses quos habet ordinarius ad conferendum sint viles vel cōtinui p Abb. in. c. nulla de cōces. pben.

Quale tps habet superior ad instituendū. vide per eundem. e. c.

Quale tempus habet ille qui habet cōfirmare electionem. vide Abb. eo. c.

Si ius puidendi defera. ad ordinariū per negligentia patrōni an habeat sex menses ordinariū vide Ab. in. c. q. diuersitatē. de cōces. pben.

Quādo incipiūt currere sex menses archiepo. vt de Ab. in. c. ex pte. de cōces. pben.

Tempus an in dubio debeat intelligi de continuo. vide p Ab. in. c. ad aplicā. de regu.

Si teneor ad operas aliquo tpe an teneor alio tē pore q. pmissio tpe. vide. §. in additionib. ad l. ram. d. super d. opera.

An seruitiū factū p subditos epo p rātū tps de q. nō pstat memoria in cōtrariū inducat obligatōnē vide p Ab. in. c. q. latenter. de reg. iur.

Territorium

Extra territoriū nō pōt q. exercicare. absolue. nec alia exercere q. exigūt cāe cognitiōez. bñficia tñ pferre. causas delegare. z alia q. sūt volūtariē iurisdicōnis pñt. vt no. ab. i. c. nouit d. of. le. S. an i alio territorio possit q. exercere ea q. sūt pñtētiōe iurisdicōis d. volūtate iudic. illius terre. dic. q. sic. vt no. Ab. e. c.

Extra territoriū an possit q. cōfirmare electiōnē vel instituere pñtariū. c. c. p Ab.

Testator

¶ Si platus testatorē volentē facere heredē inducit vt eū faceret heredē quid iuris. vide p Ab.in.c. pbyter de pecu. cleri.

¶ Si testator phibet vt ep̄s nō se intromittat d sua voluntate an valeat. vide per Ab.in.c. tua. d testa.

Testimonium

¶ Differentia ē inter testimoniū ⁊ depositiōnem. no. Ab.in.c. in laterasi. de preben.

Thesaurus

¶ De thesauro sancte matris ecclesie. ⁊ qd sit. vide eleganter p Abb.in.c. ad liberandū. d iudeis. ⁊ c. indulgentie. de peni. ⁊ remiſ.

Titulus

¶ Clericus pōt denominari a titulo sui beneficij. no. Abb.in.c. dudū. ij. de elec.

¶ Titulū an q̄s teneat pbare sue possessionis. vide p Abb.in.c. ex insinuatione.

¶ Si quis impetrat beneficiū tanq̄ vacans debet pbare vacationem. ⁊ possessor non debet probare titulū. Ab.eo.c.

¶ An quis possit vti plurimis titulis in eodē beneficio. vide p Ab.in.c. nō sine. d arbi. ⁊ in.c. post electionem. de cōces. preben.

¶ An agens p iurib⁹ sui beneficij teneat docere qualiter est beneficiatus. ⁊ de titulo beneficij. no. p Ab.in.c. cū super. de cā. pos. ⁊ pzie.

¶ Intitulari an q̄s possit in plurib⁹ bñficijs. vide per Ab.in.c. extirpande. §. qui vero. de pben.

¶ Titulū tenet monstrare qui possidet ptra formā iuris. no. Ab.in.c. q̄to. de censu.

¶ An oib⁹ spūalib⁹ ex solo titulo querit plenū ius. no. Ab.in.c. si. de spon. duoz.

¶ Beneficiat⁹ an teneat ostendere titulū suū ordinario sui bñficij. vide p Abb.in.c. l3 hely. d. simo.

¶ An ppter antiquā possessionē releuet q̄s a pbatione tituli. ⁊ stes suo iuramento. vide p Ab.eo.c.

¶ Intitulare an possim aliquē in titulo beneficij mei. vide p Ab.i.c. p tuas de simo. ⁊ qd p̄t petē ille qui ē intitulus p me. vide ibidez per eundē. ⁊ qd si bona nō sufficiūt mihi ⁊ intitulo. an aut in dubio. vel in subsidiū debeat sibi puidere ep̄us. vide plene p Ab.in.c. p tuas. de simo.

Tolerantia

¶ Aliquando tolerant mali cā euitādi scādālū etiā in seruitio plator. no. Ab.i.c. dilecti. d excep.

Tonsura

¶ An sacerdos possit cōferre primā tonsurā. vide Ab.in.c. quāto. de psue.

Tortura

¶ An cleric⁹ p delicto possit torqueri. vide p Abb.in.c. j. de positi. ⁊ si sic. an p laicū. vide Ab.in.c. vniuersitatis. de sen. ex. plenissime etiā p eundē in.c. cū in cōtemplatione. de reg. iur.

Tractus tēporis

¶ Tractus futuri tēpis an p̄neat ad iudicē. vide p Ab.in.c. l3. d. ele. ⁊ i.c. auditis. d p̄cu. ⁊ p eundē in.c. cū sup. de cōces. pben. ⁊ in.c. in nostra. de sepul.

Translatio

¶ An ep̄us inuitus possit transferri ad aliā ecclesiam. ⁊ qd de rectore parochiali. vide p Ab.i.c. si. d postu. pla. ⁊ quid d alijs beneficiatis. ibidem.

¶ Translato ep̄o an cōfestim vacet prim⁹ ep̄at⁹ an a tpe acceptatōis. vide p Abb.in.c. si. de postu. prela. vide etiā p eundē in.c. cū a nobis. de ele. ⁊ an papa transferendo vnū ep̄m d vna ecclesia ad aliā videat eū absolueri a sacramēto v̄l vinculo prime ecclesie. vide ibidem.

Treuga

¶ An illi qui habent liberā administratōnē ciuitatis possint cōpellere subditos ad pacē. vide ad plenū p Ab.in rubrica de treu. ⁊ pace.

¶ De treugis statutis a canone. ⁊ tpe eoz. vide p Abb.in.c. j. de treu. ⁊ pace.

¶ De treuga cōventionali. ⁊ an eā rumpēs teneat ad penā cōventionalē. ⁊ q̄s videat violare treugā vide per eundem eo.c.

Turba

¶ An p actū iudiciale fiat turba. vide p Ab.in.c. audita. de resti. spo.

Turpitudine

¶ An allegans turpitudinem sit audiendus. vide Ab.in.c. cuz super. de pces. pben. ⁊ vide. p eum latinus in.c. inter dilectos. de dona.

Vagabundus

¶ Vagabundus vbi libet pōt conueniri vbi reperit. vt i auc. vt nuli iudi. §. si qui vero. de quo potest intelligi illa auctoritas vbi re inuenit. ⁊ illa auctoritas in deo vel in papa. ⁊ i imperatore qui p vniuersum orbē hñt iurisdictiōnē. ix. q. iij. cūcta. xcvi. di. si imperator. q̄s aut dicat vagabundus tangit glo. in. l. eius. §. si. ff. ad municipi. gl. et Bar. in. l. iij. §. pretor. ff. de dam. infec. que dicit vagabundū illū qui nō habet domiciliū certuz vel habitationē firmā in aliquo loco. ⁊ idēz Bar. i. l. j. C. vbi. d crimi. agi opoz. ⁊ vide Spe. ⁊ Jo. an. i ad di. ti. de compe. iudi. ade. §. j. sub ver. xl. ⁊ Ab. i c. si. de foro cōpe. ix. colum. vide. §. forus. d. conueniri pōt. vide. §. remittendus.

Variatio

¶ Variare pōt q̄s sepe anteq̄ ius alteri sit questitū secus si ius sit questitū alteri vt in electiōe. Jo. an. in.c. mutare. d re. iur. li. vi. Ab.in.c. bone. ij. d postula. pla. iij. colū. ⁊ Inno. in.c. nosti. de elec.

¶ Variare an possunt eligentes aliquē ad officijū seculare. vide. §. officiū.

¶ Variare q̄s dicat v̄l vacillare. vid. §. testi variās.

Vasallus

¶ Vasallus retinet vtile dominiuz in feudo. dñs aut retinet directū. vt ē tex. i. c. j. in q. cau. feu. ami. colla. x. Bal. in. c. j. de capi. cora. e. colla. Inno. in. c. ceterū. de iudi. Ab. in. c. si diligētī. in pñ. d. rescp.

¶ Vasallus an cōueniat sup feudo corā dño. z qd cognoscit an causa sit feudalis. z d hac materia plenē p Ab. in. c. ceterū. de iudi.

¶ Vasallus pōt p̄scribere cōtra dñm vt nō teneat ad seruicia. no. Bal. in. li. feu. ti. fl. de feu. fue. conuer. c. si quis p triginta. colla. x. vide Abb. in. c. ad audientā. de p̄scrip.

¶ Vasallus q sunt illa q tenet iurare. vide. c. ego. A. d. iureiur. z. c. d forma. xxi. q. v. z qd no. i. c. ex transmissa. de fo. compe. z vide. s. p̄cipere.

¶ Vasallus pōt resistere p̄tra dominū iusticiā denegantē. vide. s. bellum.

¶ Vasallus pōt sibi acquirere nouū vasallum in feudādo sibi feudū etiā sine licētia prioris dñi. no. glo. in. c. q in eccliaz. de cōsti. z ibi Ab. circa fl. z est exp̄ssum in li. feu. ti. d. lege cora. s. s̄l̄r. z b verū fm Abb. dñmodo nō in feudet ecclie qz tūc deteriorat cōditio prioris dñi. vt no. in. l. si clientulus. alle. in. glo. d. c. que in eccliaz.

¶ Vasallus tenet iuuare dñm. licet dñs vasallum nō iuuauerit. z ē rō. qz vasallus tenet dño p iuramentū. s̄ dñs nō tenet vasallo nisi p vrbānitātē tñi. vt. l. creditores. C. de pig. z. l. ancille. C. eo. ti. no. doc. in. c. breui. de iureiur.

¶ Vasallus ecclesie cathedralis tenet ad fidelitātē et ad seruiciū nō solū ecclie sed ipi p̄lato. vt colligif ex. c. j. de feu. facit. c. cū tibi. de x. sig.

¶ Vasallus nō pōt renūciare feudo nec se liberare a seruicio inuito dño. ar. in. l. imperator. s. ij. ff. de le. ij. z in. l. sicut. C. de act. z obli. nā isti cōtracti sunt gratia vtriusq. ideo nō possunt dissolui nisi vtriusq. interueniente cōsensu. idē dic in contractu emphiteosi eadē rōnē. no. Ab. i. c. j. d. feu. j. colū.

¶ Vasallus p̄dit feudū euz alienando irrequisito dño. vide. s. feudū. ver. si vasallus.

Vectigal

¶ Vectigal z pedagiū idē importāt. vt no. i. l. j. ff. de publi. dicit em̄ pedagiū quedā p̄statio que sita trāseuntib⁹ p reb⁹ q vebūt. z qñq soluit p psona vectigal. s̄ idē ē qz soluit p his q vebunt id ē portantur. no. Abb. in. c. innouamus. de censl.

¶ Vectigalia seu pedagia nō tenent soluere clerici etiā si p̄licita statuta fuerint imposita. qz est on⁹ psonale. z psona clerici nullo mō est subiecta laico vt habet in. c. q̄q. de censl. li. vi. z in de. p̄firi. e. ij. Abb. vbi. s̄.

¶ Vectigal seu pedagiū qd nō ē legitie ipositū licet possit defraudare tā clerici q̄ laici qz nō cadit p p̄re b casu fraus. s̄ pot⁹ qd euitat grauamē si soluedo. Lites tñ q cōi p̄sensu illud iponūt non licite fraudāt. qz in eoz p̄iudiciū potuerūt hoc statuere no. Bar. in. l. vectigalia. ff. de publica. Abb. i alle. c. innouamus.

¶ Vectigalia z pedagia nullus alius q̄ impator

vel rex seu immozialis p̄suetudo p̄i ponere. ē cōclusio glo. z Ab. post eū in alle. c. innouamus.

Venditio

¶ Venditōis verbū extendit ad oēm alienatōnez et sic phibitus vendere phibet pmutare z donare. no. glo. si. in. c. ex p̄te. de postu. vide. l. statu liber. in. si. ff. de statu ho. z p legistas in. l. sancim⁹. C. de re. alie. nō alie. z hoc p̄cedit nisi in dispositiōne fieret mentio seu cōmemoratio p̄cedj. quia tunc intelligit stricte de p̄tractu venditōis. vt ē tex. no. in. l. si. C. d. p̄dij decu. sine decre. nō alie. li. x. z Ab. in allega. c. ex parte.

¶ Venditōis verbū an cōprehendat oēm alienationē. vide. j. verbuz venditōis.

¶ Venditōe phibita videt phibita pignozatio cuz per pignozatōem puenit defacili ad distractōnem vt. l. ij. C. de iure do. impe. z. l. hoc eoz. ff. de pig. Abb. in. c. in causis. de elect. viij. colum. z vide. s. mandatum.

¶ Existens in ludo si vendat rē suā collusoz. an valet p̄ctus. vide. s̄. p̄scriptio. ver. existens in ludo.

¶ Emptor rei ecclesiastice nō pōt petere p̄cium si id amittit. qz cōtra ius emit. z etiā tenet restituere fruct⁹ p̄ceptos. vt. l. iubem⁹ nulli. C. de sacrosanc. ecclie. z ex p̄tractu p̄tra ius nūq̄ qd lucrat fructus. vt in. l. j. z ibi Bar. C. d. re. decu. sine decre. alie. li. x. vide. c. si qua de reb⁹. xij. q. ij. z glo. in. c. j. ne se. vacan. Ab. in. c. cū causa. in si. de rei iudi.

¶ Venditio si fiat de certo corpe hereditatis cum falsa demonstratōe qd iuris. vide. s̄. donatō si fiat

¶ Quando vendunt res pupilli site extra territorium vbi pupillus habet domiciliū consultat Cal. q talis venditio fiat in loco vbi sunt bona. z in loco domicilij. ff. d. re. eo. q sub tu. vel cu. l. magis puto. s̄. illud. z de loco vbi sita est res. facit. C. de p̄dij alie. vel non. l. si p̄dictū. pro vtroq̄ facit s̄ p̄scrip. lon temp. l. si. est consiliū Cal. ti. de emp. et ven. consilio. j.

¶ Venditio si vni phibet phibet etiā alijs cōparare z sic dispositū in vno de correlatiuis extendit ad aliud. ad b quod no. Bar. in. l. si. C. ne fideius. no. den. z Ab. in. c. j. de loca. z in. c. si. de iudcis.

¶ Venditōe facta p patre de oib⁹ bonis suis fraudulenter p̄t fīq⁹ post mortē ei⁹ agere p̄tra possidentē de inolūciosa venditōe. z dz in totū reuocari si p̄ciū solutū nō erat patri. nā nulla cogēte necessitate p̄sumit fraudulosa venditio totius patrimonij. vt l. oēs. s̄. j. ff. qui in frau. credi. soluto. vero p̄cio patri cōpetit q̄rela filijs ad detrahēdū debitū bonorū subsidiū. de quo vide plene l. hosti. z Jo. an. i. c. raynutus. de testa. v. colum.

¶ In venditōne res vendita videt minus valere rōne oneris adiecti cū onus rei ē ps p̄cedj. vt. l. s̄. di parit. ff. de cōtrahen. emp. cū ergo cōtract⁹ dicitur dolosus non debet extimari verus valor rei s̄ dz haberi respect⁹ ad onus impositū. nā tanto minus valet res. no. Ab. i. c. j. aliquib⁹. de deci. z vide qd ipse no. i. c. ad n̄fam. de emp. z vendi. glo. i. c. cū causam. de testu. vbi vide qualiter p̄bat q res soluit vendita dimidia iusti p̄cedj. vide. s̄. p̄cium.

Clendor compellitur p̄cise rē tradere emptori si h̄ facultatē rei tradende q̄ si facultatē non h̄ liberat interesse soluendo. q̄ in obligationib⁹ facti succedit obligatio ad interesse post morā. vt in. l. stipulationes nō diuidunt. ff. de ver. obli. hoc tenet Jo. an. in addi. Spe. sup rubrica de emp. ⁊ ven. §. in anteriorib⁹. in prin. ⁊ Bar. in alle. l. stipulationes non diuidunt. ⁊ in. l. exempto. ff. de ver. obli. ⁊ approbat de iure canonico p̄ casum. c. per tuas. d. arbit. idem si dolo vel culpa nō potest rem tradere. vt no. glo. institu. de emp. ⁊ ven. in prin. ⁊ hāc firmat Ly. in. l. si traditio. ff. d. act. emp. ⁊ Post. de. ⁊ doc. in. c. inter dilectos. de fide instru. vide. s. libellus. ver. quādo agitur.

Clendere nō debet ecclesia rem suā carius q̄ valet cōi extimatōne. vt. c. j. de emp. ⁊ vendi. ⁊ si aliq̄s ignoranter plus offert non tenet ecclesia recipe. vt no. i. gl. x. q. ij. hoc ius. si tñ sciēs verū p̄cium aliqd offerat vltra nulla interuenit deceptio. ar. in. c. sciēt. de reg. iur. li. vi. peccat eñ qui aliū decipit in p̄cio licet citra dimidiā iusti p̄cij. vt no. Jo. cal. in. c. nauiganti. de vsur. difficile eñ ē inter vendentē et emētē nō interuenire peccatū. d. pe. di. j. c. q̄litas. lxxvij. di. cūciens. Ab. in. c. j. de emp. ⁊ vendi.

Clendere cōpellit p̄ iusto p̄cio exponēs victualia venalia. facit. l. j. C. d. epi. audi. ⁊ l. j. §. citra carnis. ff. d. offi. p̄sec. vt. nā i his q̄ sūt necēria ad vitā hoīs pōt supior statuere iustū p̄ciū. q̄ in tali casu pūdet vtilitatib⁹ subditoꝝ ⁊ reipublice. exquo infert Bar. in. d. l. j. q̄ cū vitā hoīs nō possit sine victu et vestitu. ⁊ hospitio sustentari q̄ etiam in locatōe domoꝝ. ⁊ in pannis lane ⁊ alijs pōt certū p̄ciū p̄ iura. s. alle. in his tñ q̄ nō sunt necessaria ad vitā hominis nemo cōpellit certo p̄cio vendē res suas. ⁊ sic intelligit. l. mutuū. ⁊ l. dudū. C. de contrahen. emp. q̄ facit q̄ tpe necessitatis famis vel caristie rē pore exuberantes cōpellunt vendere iusto p̄cio q̄ pbat rōne. nā tpe necessitatis oīa victualia debent esse cōia. vñ excusat q̄s a furto si imminente maxima necessitate capit aliena. vt. c. si quis p̄ necessitatem. de fur. ⁊ c. discipulos. de p̄se. di. v. ⁊ c. sicut. clvij. di. vbi cōcludit q̄ licet indigentib⁹ nō competit actio ad victualia cōtra diuites cōicanda possūt tñ implorare officiū supioris vt eos compellat. q̄a nō largiendo fortius peccat q̄ vendere nolendo. no. Ab. in. c. j. d. emp. ⁊ ven. ij. colum. vide. s. pauper. ⁊ vide. s. elemosyna.

Episcopus pōt cōpellere illos qui exponunt victualia venalia vt nō vendant vltra iustum p̄ciū et fraudatores pōt cōpescere. vt in. c. j. de emp. ⁊ vē. vbi no. doc. q̄ ep̄s pōt punire illos q̄ immiscēt fari nā fabarū cere venali vel aliā iniustā mēsurā exercent nō solū rōne illi⁹. c. j. sed etiā de quolibet crimine notorio ecclesiasticus habet iurisdictionē in laicum maxime q̄ in tali crimine notorio deprehēdit negligētia iudicis secularis. vt. no. i. c. venit. de iudi. ⁊ nedum respectu trāseuntū ⁊ peregrinoꝝ habet ep̄s hāc iurisdictionē. sed etiā rōe habitantū illoco. nā versat i hoc cā pia ⁊ pauperes vexent. no. Bar. in. l. j. C. de ep̄is. audi. ⁊ Ab. in. c. j. de emp. ⁊

ven. adde glo. c. hoc ius. x. q. ij.

Licet quisq̄ p̄sumatur scire valores rei sue. vt. l. quisq̄s. C. de contrahen. emp. ⁊ ideo vendendo p̄ minori p̄cio rem suā videt voluisse donare q̄ erat plus. vt no. in. c. si. de solu. ergo talis cōtractus nō debet rescindi p̄textu deceptionis. vt in. l. si donatōnis. ff. de contrahen. emp. veritas tñ ē q̄ etiā si vēditor in contractu dicat se donare q̄ plus valebat q̄ semp pōt p̄textu deceptionis agere p̄tra cōtractū et ei⁹ petere rescissionē. vt no. Bar. i. l. si q̄s cū alijs ff. de ver. obli. ⁊ in. l. ij. C. d. p̄trahen. emp. quia illa verba generalia debent referri ad modicā quantitātē. p. l. hec adiectio. ff. de ver. sig. ⁊ hoc verū nisi quis scienter vendidit p̄ minori p̄cio. in dubio tñ si est p̄sumenda donatio nec q̄ susi videat iactare. et ideo p̄sumit q̄ ignoranter fecit. ⁊ fortior p̄sumptio elidet fortē minus. vt. c. lfas. de p̄sump. si tñ fuit dicit q̄ donabat id q̄ plus valebat siue in parua siue in magna quantitāte. tñc nō pōt venditor contra contractū venire. vt cōcludit Abb. in. c. cum causa de emp. ⁊ vendi.

Cōtra venditionē factā p̄ pcuratorē. an pōt dñs venire si fuit deceptus. vide. s. pcurator general.

Licet in cōtractu venditionis interuenit decretū iudicis nō audit pars p̄textu lessonis. q̄ decretū iudicis excludit oēm exceptōem fraudis. vt singularit no. Bar. in. l. j. C. de p̄dij curia. li. x. Ab. tñ in. c. cū causam. de emp. ⁊ vendi. nō putat illud verū q̄ licet sit p̄sumptio q̄ nō interuenit deceptio nō tñ talis p̄sumptio est sufficiens ad repellendū p̄bationem in cōtrariū. nā videm⁹ in minore q̄ vēdit cū decreto iudicis. ⁊ auctoritate tutoris. ⁊ auditur petens beneficiū restitutionis. vt in. l. j. ⁊ ij. ⁊ l. magis puto. §. pe. ff. de re. eo. ⁊ in. c. j. de re. ec. nō alie. li. vj. no. Ab. in. c. cū cām. de emp. ⁊ vendi. ij. colum. vide. s. pcurator generalis.

Clendor tenet regularit̄ de euict. re euicta ab emptore. vt. c. si. de emp. ⁊ ven. q̄ fallit in casib⁹ in tex. ⁊ in glo. no. ⁊ ibi elegāter p̄ Jo. an. vide. s. emptor tenetur.

Cōtra vendentes anulos seu alias res patientes defectū latentē cōpetunt emptori due actiones vna que appellat redibitoria. de qua in glo. c. in iustū. de re. pmu. ⁊ illa cōpetit qñ emptor nō fuisset empturus si illud vitū sciuisset. ⁊ p̄ hanc actōnē ex toto recedit a cōtractu. vñ sit redibitio. i. reddino q̄ res ⁊ p̄ciū redunt in priorē statū. vt. l. redibere. ff. de edi. edic. ⁊ l. si. is. de excep. re. iudi. Alia actio appellat quanto minoris. ⁊ ista cōpetit emptori. etiā si sciuisset vitium. sed datur vt fiat restitutio partis p̄cij quanto min⁹ fuisset empturus. ⁊ ista actio no. m. l. ij. C. d. edi. edic. no. Abb. in alle. c. iniustum.

Clendor equi dixit q̄ vendebat equū cū suis supraossibus ⁊ natiuis. ⁊ cū oībus suis vitijs ⁊ tachis interioribus ⁊ exteriorib⁹. nec volebat de aliquo teneri. post venditōnē aut̄ reperit q̄ equus dolebat in spatula quē dolorē non ostendebat tpe venditionis. q̄ erat calefactus. nūquid p̄petat emptori actio redibitoria. vñ actio quāto minoris. de

q̄b^o. s. x. pri. 7 Ab. i. c. iniustū. d. re. pmu. tenet 7 cōcludit cū Spe. 7 clari^o Jo. an. i. addi. Spe. i. ti. de empti. 7 vendi. s. nunc videndū. ver. quid si venditor q̄ teneatur venditor. alleg. l. iure. 7. l. quero. ff. de acti. emp. 7 est rō. qz venditor videt fuisse in dolo non exprimendo illud vitii singulariter. nā in generali sermone nō videt renunciasse iuri cui i specie non renunciasset. ar. in. l. sed et si. s. questū. ff. si quis cauti. 7. c. in generali. de regu. iur. ll. vj. smilc. no. Jo. an. in alleg. ver. quid si venditor. q̄ etiaz si venditor expressit vitii latens exprimendo alia vitia que equus nō pariebat. vlt. submisit clausulā q̄ dolebat in spatula quando nō erat calefact^o dicendo vēdo tibi equū pro claudō vitioso 7 patiente doloze i spatula. 7c. q̄ nihilominus competunt cōtra eū predicte actiōes. quia p̄sumptio est q̄ maliciose immiscuit dictū vitii cum alijs defectibus quos equus nō pariebat. nā debebat vēditōr sine suolucro verborū patefacere vitii emptori. 7 sic cōcludit Ab. i. alle. c. iniustū. ij. colū. idē Barba. i. c. cū dilecti. eo. ti.

¶ Si quis vendat equū 7 moriē. j. triduū. reperit habere cor marcidū p̄sumendū est illud vitii seu defectū habere tempore venditionis quod p̄sumit ex breuitate tēporis. quod p̄cludit Jo. an. i. addi. spe. ti. de empi. 7 ven. s. sciendū. ver. 7 nota. ex quibus. no. q̄ actio redibitoria competit etiam post interitū rei i manib^{us} emptoris ex quo vitii latens venerat p̄sumptiue. 7 idē notabi. di. l. y. i. l. j. C. de edil. edic. qm̄ morb^o nascit^{ur} post emptionē 7 breui tempore. nā ppter breuitatē temporis p̄sumit in f^o morb^o antiquus. secus est vbi morb^o est omnio nou^o vt. m. l. iij. C. eo. ti. no. Abb. in. c. iniustū de re. pmu. cuius di. latius vide. 7 supradicta p̄cludit idē Barba. in. c. cū dilecti. eo. ti. circa. finem.

¶ Licet i vēditione ville seu vniuersitatis tēpora lis transeat ius patronatus quod nō est mere spirituale. vt. no. Inno. in. c. ex literis. d. iurepat. et gl. in. c. pie mentis. xvj. q. vj. ius tñ mere spirituale vt ius decimādi nō trāsit cū villa. etiā si dicat^{ur} vēdo tibi villā 7 oia iura que habeo in ea. qz generali tas d̄z referri ad p̄silia. naz spūalia tanq̄ digniora nō accedūt tpalibus. vt no. Inno. vbi. s. 7. Ab. post glo. in. c. ad questiones. de rerū permuta.

¶ Glendere pōr ecclia bona sua p̄ redimendis captiuis etiā sacra qm̄ alio mō redimi nō p̄nt. xij. q. ij. aurū h̄z. nā verisile ē xpm̄ velle p̄ciū rez suaz fūdi p̄ redemptionē aiaz cūm p̄ illis fuderit sanguinez pprium. no. Jo. an. 7 Abb. m. c. j. de pigno.

¶ Glenditor fundi si vtaf his verbis vēdo tibi terrā q̄r tuoz modioz cū talib^{us} p̄sinih^{us} nō cedit emptori id q̄ reperit in maiori quāntate. ar. in. c. per tuas. de dona. secus si vendat certā specie. qz tūc etiā si exprimat minoz numerū id q̄ magis reperit cedit emptori. qz falsa demonstratio nō vitiat. vt. l. falsa demonstratio. ff. de condi. 7 demon. no. Ab. in. c. p̄ tuas. de dona. s. alle. vide. s. donatio si fiat. et vide ibi p̄ Barba. vltz ad quāruz tempus debet fieri mensuratio iugerum.

Uenia

¶ Ueniā petens an confiteat culpā. vide. s. absolu-tionem petens.

¶ Sub spe venie nemo peccare d̄z. vide. s. spes.

Uerbum

¶ Uerba p̄ sue volūtatis libito an importat arbitriū boni viri. vide. s. statutū. 7 vide. s. significatio

¶ Uerbū p̄ suo libito voluntatis appositu in coinpromisso vel statuto vel in alia quacūqz dispositio ne importat liberā volūtate nō aut arbitriū boni viri. plene p̄ Bar. in. l. alie. ff. de ali. 7. ciba. lega. et Ab. in. c. dilectus. circa prin. de sequestra. pos.

¶ Uerbū platū in cōmissiōe pape scz relinquo bñ-placito 7c. nō importat liberā volūtate. 7 referē ad arbitriū boni viri. ad h̄ q̄b no. Bar. in extrauagāti ad reprimēdā. nā verbū placet importat arbitriū boni viri. vt. l. thais. s. forozē. ff. d̄ fideicōmis. liber. maxime vbi apponit aduerbiū bene. componitur em hoc ex verbo bene 7 placito. vt. c. verū. de foro compe. 7 ibi Ab. 7 vide. s. x. p̄ suo libito.

¶ Uerba cōmitto prudentie tue importat voluntate submissam freno lrōnis. nō em̄ ē prudētia sed fatuitas vbi deficiat rō. iuxta illud. Fatuus fatua loquit^{ur}. xcij. di. legim^{us}. facit. l. quidā in suo. ff. d̄ cōdi. et insti. nā si verbū placet importat arbitriū boni viri. l. thais. s. forozē. ff. d̄ fideicō. liber. fortius ista verba tue prudentie. 7 ideo intellige q̄ videt para potestas tanq̄ viro prudenti. 7 ideo si non facit vt vir prudens possit peti reductio ad arbitriū boni viri. l. fideicōmissum. s. quāq̄. ff. de leg. iij. 7 no. in c. quinquauallis. de iureiuran. 7 Bar. in extrauagāti ad reprimēdā. Ab. i. c. ne initaris. de cōsti. idēz no. Lopus sua allega. cxxvij.

¶ Uerba ista subijcio me tue misericordie 7c. non denotant liberā voluntatē. nec merā liberalitatem sed arbitriū boni viri sicut verbū tibi videbit^{ur} vel si cur placuerit. vt. l. fideicōmissū. s. quāq̄. ff. de lega. iij. 7 est exp̄ssum in. c. sane. de renun. illa em̄ sūt verba reuerentie. illa aut q̄ sūt ppter reuerentiā seu pudorē non obligant. vt no. in. l. j. s. que honoran de. ff. quarū re. act. nō da. 7. l. pe. de fur. no. p̄. d̄ ancha. in allega. c. sane.

¶ Uerba in quacūqz dispositione interpretant^{ur} fm̄ cōmunē vsu loquendi. vide. s. nepos.

¶ Uerbu volo vel nō volo an denotat p̄cisam resistentiā p̄tra ptumacē. vide Ab. m. c. finē lib^o d̄ do lo 7 contu. iij. colum.

¶ Uerbu sufficit importat vt nihil aliud requirat^{ur} seu imponat. no. glo. in. c. statutū. in prin. d̄ rescp. li. vj. 7 Ab. in. c. j. de excep. 7 in. c. ij. de ordi. cog.

¶ Uerbu p̄cedo simpliciter positū idē importat q̄ dono. vt. l. si. de dona. 7. c. pastoralis. eo. ti. no. gl. et Bar. in. l. vxori. s. si. ff. de lega. iij. q̄b est verū nisi ex circūstantijs cōtrariū eliciat. facit q̄b no. glo. i l. cū quid. ff. si cer. pe. Ab. i. c. cum venerabilis. de excep. ij. colum.

¶ Uerbu quiete possidet significat si nō stimulat possidens in iudicio. verbum sincere qui habet bonā fidem. glo. 7 Ab. in. c. sanctorū. de p̄scrip.

¶ Uerbu rogo ponit p̄ p̄cipio fm̄ subiectā materiā

am. vt no. in. c. rogo. xj. q. ij. et in. c. quia indicante et ibi Abb. de p̄scrip.

¶ Verbum volumus inducit dispositionē nouā nō autē est verbum pure declaratiuū. vide ad h̄ glo. no. in clemen. vñca. de offi. iudi. sup̄ ver. volumus. et de vnica. de re. pmu. et c. ex rōe. de appel. et ibi Ab. in prin.

¶ Verbum debet nūq̄ importat necessitatē nisi subiecta materia aliud suadeat. vt ē glo. no. in de. accedens. de statu regu. no. Bar. in. l. iij. C. de pigno. Ab. in. c. p̄posuit. de appel. j. colum. Ab. in. c. j. de dolo et p̄tuma. iij. colum.

¶ Verba cuiuscūq̄ dispositōis sunt amplianda et restringenda s̄m mentē disponētis q̄ quidē mēs colligit ex rōe exp̄ssa in dispositōe. no. in reglā. si. d̄ re iur. li. vj. idē si mēs nō eēt exp̄ssa dūmō rōnabili ter p̄t̄r cōiecturari et indubitatē q̄ potius mouēt disponētē. vt. c. scōo requiris. d̄ ap. et ibi Ab. i p̄n. facit. c. intelligētia. d̄ x. sig. et Bar. ff. de re. du. l. q̄ habebat. et glo. et doc. i. c. quāto. de p̄uile.

¶ Verba dispositio esset p̄sus inutilis intelligēdo x̄ba vt iacent debēt x̄ba improp̄iari vt dispositio teneat etiā si sit odiosa et penalis. vt singulariter no. x. in. c. si sniam. in fi. d̄ sen. excō. li. vj. no. Ab. in. c. pastoralis. de appel. circa prin.

¶ Verba legis restringūt p̄ rōnē naturalē. vide. s̄. legis verba.

¶ Verba dubia plata d̄nt̄r intelligi s̄m cōmunē opinionē nō s̄m singularē. no. Bar. in. l. labeo. ff. de supel. lega. et ideo errat iudex qui in decisione causaz sedēt singularē opinionē doctorū et nō cōmunē t̄agit Ab. i. c. vt debet. de ap. Itē verba nō d̄nt̄r intelligi sophisticē etiā si cōiter sic intelligerent̄. s̄ sūt referēda ad sensuz hoīs b̄n̄ sensati. colligit ex tex. c. ex litteris. de spon. et ibi Ab. circa prin.

¶ Verba sophisticā interpretant̄ i foro iudiciali s̄m ius cū sit recurrēdū ad rectū sensum verborū. s̄ i foro aie etiā si q̄s iuret interpretant̄ s̄m int̄tōnē iurant̄is. est p̄clusio Ab. in. c. ex lris. de spon. circa fi.

¶ Verba in cōtractu q̄n̄ p̄ferunt de p̄t̄i vel sonāt in futurū. vel denotant extremitatē t̄p̄is. vel si per verba p̄cedentia restringant̄ sequētia. vide p̄ Ab. in. c. ex parte. de spon.

¶ Verba p̄cedas simpliciter et pure nā tollūt ordinē iudiciariū s̄m subtilitatē p̄niciosā. et ip̄ p̄cedatur sine p̄lica et inuolutione et malicia. colligit ex. c. dilecti. j. de iudi. et ad hoc glo. in de. sepe. x̄. simpliciter. no. Ab. i alle. c. dilecti. ij. colum. vbi vide per eū si apponant̄ verba p̄cedas sine iuris solēnitate seu p̄cedas put̄ volueris. vel p̄cedas sine figura iudicij. et plene de hoc alle. de. sepe.

¶ Verba imponētia penā vbiq̄q̄ non respiciunt actū iudiciale. vt videlicet cadet a iure suo nō requirit̄ aliqua snia. no. Bal. in. l. ij. C. de iure emphit. Ab. i. c. si diligēt. de fo. cōpe. viij. colum.

¶ Verbum maluerit dat optionē s̄m ei⁹ p̄p̄riā significatōnē a q̄ nō ē recedēdū nisi aliud appareat de mente legis. vt. l. nō aliter. ff. de leg. iij. et de deci. ad audiētiā. Ab. i. c. si diligēt. x̄. fo. cōpe. x. colum.

¶ Verba pleno iure qd̄ p̄t̄nēt i p̄cessiōe iurisdictionis seu eccl̄ie. vide Ab. in. c. cōquest. et fo. cōpe.

et de. de ancha. i. c. pastoral. d̄ p̄uile. et ibi Inno.

¶ Verbum oportet regulariter importat necessitatē vt. c. j. de libel. obla. et glo. in. c. j. d̄ p̄scrip. li. vi. pro quo facit illud euāgelicū dictū. Oportet vos nasci denuo. aliqui t̄m̄ importat honestatē et h̄ s̄m subiectā materiā. no. glo. in. c. j. xxv. q. j. no. Ab. in alle. c. j. de libel. obla. circa prin.

¶ Verbum generatiter plus importat q̄ verbuz regulariter. p̄ter. in. c. venerabilē. vbi ista duo ponūt̄r q̄ si distincta et sepata. et hoc sentit ibi Jo. an. in notula. est ergo d̄fia inter genus et regulā. nam genus cōphendit oīa sup̄posita sine aliqua exceptio ne. vñ generaliter q̄ si vninerſaliter sine exceptiōe no. Ab. in. c. si. vt lite nō p̄testa. ij. colū.

¶ Verbum antidotū idē est q̄ medicina vñ ius postitiuū ē q̄ si antidotū ad negocia. vt. c. ceter. de iura. calum. et dicit̄ antidotū s̄m p̄p̄riā id ē datū ex contrario. medicina c̄m̄ semp̄ ē p̄traria morbo. cū contraria cōtrariis curant̄. d̄ pe. di. ij. c. j. q̄ siq̄ antidotum sumit̄ p̄ obligatione naturali qua beneficienti obligamur. vt. l. sed et si. s̄. cōsultuit. ff. de peti. he. re. et dicit̄ antidotū quasi contraria donatio. vt ibi no. glo. et Ab. in alle. c. ceterū. in prin.

¶ Verba legis intelligunt̄ s̄m vulgare vsū loquēdi. vide. s̄. legis verba.

¶ Verbum vnanimiter id ē est q̄ nemine discrepan te. vt. c. bone. ij. de postu. p̄la. et c. et si vnanimi. e. ti. no. l. c. cū eccl̄ia sutrina. d̄ cau. pos. et p̄p̄rie. i p̄n.

¶ Verba p̄p̄ria licet ad substantificam materiā non inferantur nō p̄pterea vitiat̄ actus seu dispositio. vide. s̄. libellus seu sententia.

¶ Verbum cōtinue vel cōtinuū intelligit̄ sane nō p̄ quolibet momento. et ideo testis qui deponit q̄ cōtinue vidit aliquē possidere p̄. x. annos nō requirit̄ q̄ quolibet momēto viderit. no. Bar. in. l. si q̄s ita. ff. de condi. et demon.

¶ Verbo posteritatis an inducant bastardi vel spurij. seu semine in penalis. vide Bar. in. l. j. d̄ accusa. et glo. in de. j. de bap. et q̄s no. Inno. in. c. si. d̄ rescrip. et doc. in. c. in quibusdā. de penis.

¶ Verbum venditiōis cōphendit oēm alienationem vbi nō sit cōmemoratio precij. vt. l. statu liberorū. circa p̄n. ff. de statu li. s̄ vbi sit cōmemoratio p̄cij vt q̄ dixit non p̄ exiguo precio. et similia verba tūc x̄bū venditiōis nō cōphendit alias alienationis species. ad hoc. l. venditiōis. et l. ij. C. d̄ re. decu. sine decre. nō alie. li. x. et vide Bar. in. l. filius. s̄. dum. ff. de le. j. et p̄ l. y. C. de vsuca. p̄ empt. l. j. et Ab. i. c. si. d̄ accu. et meli⁹ in. c. j. d̄ his q̄ si. a p̄la.

¶ Verba dubia accipiūt̄ intellectū a p̄cedentib⁹ et sequētib⁹. vt. l. si seruus pluriū. ff. de leg. j. et l. q̄ filiabus. de le. j. cōsideranda ē ergo p̄fatio seu exordiū cuiusq̄ dispositiōis. no. Ab. in. c. ex multa. d̄ voto.

¶ Verba sequētia d̄nt̄r intelligi s̄m q̄litatē x̄borū p̄cedētū. ar. c. sedes. d̄ rescp. et i. l. si. s̄. cui dulcia. ff. de vino et tri. et oleo leg. et Ab. i. c. q̄ derici. de iurepa. Itē ex x̄bis p̄mij colligit̄ mēs disponētis. vt. l. si. ff. de here. insti. et p̄ Bar. l. l. ambiciosa. ff. d̄ decre. ab ordi. fac. Ab. i. c. aduersarius. d̄ imu. eccl̄e.

¶ Verborū significatō si sit multiplex et incerta q̄lī

debeat interpretari. vide. s. interpretatio. ver. si significatio.

¶ Verba dispositiva in privilegiis vel in alijs dispositionibus a lege vel ab hoie an extendunt ad futurum. vide no. p. doc. et signat p. de. de ancha. diffuse et no. in. c. quia circa. de privilegio

¶ Verba ista apposita in contractu et de rebus alijs ad cum ratione hereditatis spectantibus et comprehendunt maiora et maioribus quam expressa sunt in contractu agere potest quod dummodo ad hereditatem pertineat. no. in no. in. c. dilecto. de offi. archi. circa prin.

¶ Verbum rectissime procedas significat rectitudinem naturalem. vide. s. promissum. s. si compromittat.

¶ Pronomen suus sua suum licet sit possessivum et in stricta significatione denotat dominium sed in larga significatione denotat ius administrationis in re cui adiungitur. quod no. p. testibus dicentibus res sunt sue vel res sunt ecclesie cui est placet. et p. b. non se contradicunt in larga significatione. colligitur ex no. in. c. puenit. j. de iureiuran. et ibi doc.

¶ Verba ista histeron proteron quod sonant. videtur host. in. c. decernimus. de iudi. et in. c. ego. ff. epus. de iure iuran. et glo. i. l. iurisdictionum. s. pactorum. ff. de pactis.

¶ Verba generaliter placita licet generaliter debeant intelligi ut. c. si romanorum. xix. di. xxxj. q. j. si dormierit. de privilegio. q. circa. non tamen debent generaliter intelligi si appareat contrarietatem preteritis. no. i. c. si. de com. leproso. idem si verba generalia obviant iuri communi ut in casu. c. ad nostram. iij. de iureiuran. vbi b. no. docet.

¶ Verbum relinquo an et quando operatur institutionem. vide s. institutionem heredis.

¶ Verbum residere non est ita amare intelligendum ut quis nunquam a loco discedat. ff. de edi. edic. l. sicut venditor. fac. ff. de serui. l. si cui. no. xxxvij. di. de quibusdam. in fi. ideo clericus absens per negotium ecclesie etiam si iuraverit residere intelligitur residere. ut. c. ex parte. ij. de cleri. si ressi. Continuum cum dicitur quod interpellationem habet et sic intelligitur cohabitatio per continuum triennium cum impotente. ut. c. si. de frigi. et malef. no. Jo. an. in alle. c. ex parte.

¶ Verbum libere conferas et. importat quod non debet aliquis vocari nec requiri ad collationem faciendam. nam non esset liber talis si alium deberet requirere. no. doc. in. c. de multa. de preben. et ibi Abb. ij. colum. et vide quod no. in. c. licet episcopus. eo. ti. l. vj. possessionem non tamen debet quis tradere possessore non vocato. ut in dicto. c. licet episcopus. quod limita. ut no. in. c. ordinarij. de offi. ordi. li. vj.

¶ Verba generalia placita ad contemplationem aliqui vel si quis dicat suo superiori de omnibus redditibus meis faciatis ad placitum vestrum si inducunt obligationem seu dispositionem. ut. c. cum venissent. de insti. nam verbum placet importat arbitrium boni viri. ut. l. thais. s. sorore. ff. de fideicom. liber. licitum est ad redimendum veratorem uti verbis generalibus ad contemplationem illius de quo veratorem timeat. ut all. c. cum venisset. vbi b. no. Abb. j. colum.

¶ Verbum tractatus an est idem quod consensus. vide. s. alienata. ver. in alienatione rei ecclesie.

Veritas

¶ Amicus Plato sed magis amica veritas. Ab. in. c. j. de postu. pla. et in. c. omnes. de maio. et obe.

¶ Veritas de terra orta est qualiter intelligatur. vide. s. quaecumque. ver. veritas. de pe. di. j.

¶ Veritas habet regulariter preferat opinionem. ut. c. veritatem. vij. di. et c. quicumque. lxxxj. di. et c. plus valere quod agit per totum. tamen casualiter quicumque opinio preteritur veritati. no. glo. et doc. in. c. nup. de biga. et ibi Jnn.

Vestis

¶ Vestes clericales quales debent esse. vide. s. clericus.

¶ Vestes et alia vrentilia ecclesie deputata ad divinum cultum non debent ad humanos usus redire. ut. c. nuptiarum. de pse. di. j. vbi velles commodare ad ornatum nuptiarum videntur pollui. et sunt indigne ad cultum religionis. vbi etiam no. glo. et de veste alicuius domine non debet fieri casula seu aliud vestimentum. no. Ab. in. c. ad hec. de religi. domi.

Vicarius

¶ Vicarius quis dicatur perpetuus vel temporalis. et an comprehendatur sub dispositione. c. postulasti. de rescrip. vel. c. de muka. de preben. Ab. in alle. c. postulasti. et melius et latius in sua repetitione. c. extirpande. s. q. vero. de preben. iij. colum.

¶ Vicarius seu vice alterius gerens sic debet honorari in loco et in sessione. et in alijs sicut is cuius vices gerit. no. hosti. in premio summe sue. et est casus unicus. in. c. precipimus. lxxij. di. Ab. in. c. sane. et c. cum olum. de offi. delega.

¶ Vicarius principalis episcopi potest suam suam executionem mandare. quod habet ordinariam iurisdictionem. no. p. Jnn. no. in. c. sua. de offi. vica. et in. c. licet. eo. ti. li. vj. et c. romana. de offi. ordi. eo. li. et si fuerit vicarius archiepiscopi preterea subditos et etiam ipsos suffraganeos excoicare habet propter honestatem sit sibi interdicta preterea respectu suffraganeorum. ut ibi no. b. idem tenet Jo. an. et Ab. in. c. si quis contra clericum. de fo. cope. xliij. colum.

¶ Vicarius tamen foraneus non habet ordinariam sed delegatam nec facit idem officiorum cum episcopo. no. in de. et si principalis. de rescrip. potest tamen dici quod cum sit deputatus ad universitatem causarum censetur ordinarius. ut. l. cum pretor. ff. de iudicijs. no. glo. vi. c. cum causam. de appella. et Ab. vbi. s.

¶ Vicarius episcopi an potest constituere. vel beneficia conferre. vide. s. capitulum sede vacante licet non succedat.

Vicinus

¶ Vicinus melius presumitur scire vitam primi. et qui agunt in patria quam remoti et extranei. de elec. c. postquam. et c. scriptum. xvj. di. q. dicul. de postu. pla. c. j. et c. quod dam. de presum. et ibi hosti.

Vicium

¶ Vicium litigiosi in re vel actione quando committatur in re actione quando agit de domino vel de hypothecaria confessione seu negatoria. vel de actione personalis vel mixta seu vel legato seu fideicommissio. vel actione pignoratitia. et quod operatur vicium litigiosi. et que est pena. et an s.

eccliam p̄t agi vitio lingios. plenep Abb.in.c.iiij.
vt lite pen. vide. s. litigiosa.

Vices

¶ Vices alterius gerens ē honorāndus sicut is cui
vices gerit. vide. s. vicarius.

¶ Vices alterius gerenti si rescribat papa videt
scribere tanq̄s gerenti vices illi. l.3 quo ad illud nō
gereret vices illius qđ pōt extendi ad p̄cepta que fi
unt gerēti vices alteri. vt. c. eā te. d. rescrip. vbi no.
Abb. ij. colū. ex q̄ trahit in ar. p. doc. q̄ si p̄nceps ali
cui⁹ vices gerēti p̄pter ab̄ntiā vel aliā cām aliquid
mādet ⁊ nō adimpleto mādato si is cui⁹ vices gerit
reuerſus fuit q̄ iste principalis tenet adimplere.

Vidua

¶ Vidua quando ⁊ in quibus possit tanq̄s misera
bilis persona laicū ad iudiciū ecclesiasticū trahere.
vide. s. laicus.

¶ Vidua secūdo nubendo nō incurrit aliquā pe
nam. vide. s. penas aliquas.

¶ Vidua licet sit sub p̄tectione ecclesie. lxxxvij. di.
per totū. de ver. sig. sup quibusdā. nō tamē potest
aliū cōuenire petitorio corā iudice ecclesiastico ali
ter nō data negligentia iudicis secularis. vt. c. ex te
nore. de foro cōpe. quod intelligo qñ est tñ vidua
secus si vidua ⁊ pauper vel oppressa. ⁊ sic intelligit
allega. c. sup quibusdam. ⁊. c. significantib⁹. d. offi.
dele. ⁊ Abb. in allega. c. ex tenore.

¶ Vidua est cuius maritus mortuus est. xxxij.
di. vidua. s. fm̄ etymologia vocabuli vidua p̄t dici
quelibet mulier sine viro etiā si nūq̄s maritū habu
isset quasi sine viduitate. ⁊ dicit a vi qđ est sine sic
dicit vecors sine corde. ⁊ vesanus sine sanitate. vt
l. malum. s. vidua. ff. de ver. sig. sed ex cōi vsu loqñ
di dicit vidua cui⁹ mortu⁹ est maritus. ⁊ intellige
si ab eo fuit cognita als secus. vt alle. c. vidua. Ab.
in. c. ex tenore. de fo. compe. in fi.

¶ Vidua si postq̄s assump̄it tutelā filioz incōtinē
ter viuat perdit tutelam. sicut si ad secundas nupti
as transferit. de q̄ est glo. no. quā sequit̄ Bar. in
auē. matri ⁊ auie. p. qđ potest inferri q̄ easdē penas
quas patit vidua transiens ad secundas nuptias
infra tempus luctus easdē pati debet si incōtinē
ter viuat. qđ rō nuptiaz phibitiua infra t̄ae tem
pus fornis vendicat sibi locū qñ est incōtinēs ne i
plus se habeat luxuria q̄ castitas. facit qđ no. per
glo. ⁊ Bar. in. l. fideicōmissum. ff. d. fideicōmis. vbi
no. q̄ si vidua incōtinenter viuat perdit legatū sibi
a marito relictū. ⁊ auferit sibi tanq̄s ab indigna ⁊ ex
p̄sumpta voluntate testatoris reuocatur legatum
quod maxime p̄cedit si incōtinēter vixit tēpore vi
te mariti ipso marito ignorāte. no. glo. in. l. forozes
C. de his qui. vt indi. ⁊ Abb. in. c. v̄ozatus. de cō
uersi. coniu.

Villa

¶ Villa an fungat iure minoris seu ciuitatis. vide
s. ciuitas fungit.

Vinum

¶ Vinū non bibēs nō dz ad sacerdotiū pmoueri
quia exquo horret naturaliter nō bibere vinū pos
set emittere seu euomere sacramentū. ar. c. si quis
per negligentiam. cū. c. se. de conse. di. j. Ab. in. c.
ex parte. de cele. mis.

¶ Vinū debet vt venenū infirmus fugere. xxxv.
di. vinolentū. licet talis pōt esse infirmitas q̄ mo
dicū vinū p̄desset. de conse. di. v. c. sint tibi. doc. in
c. ⁊ si xps. de iureiuran.

¶ Vinū bibēs sine aqua nō ex iusta causa peccat
mortaliter cū faciat contra p̄siliū. c. a crapula. de
vita ⁊ ho. cle. si tamen bibendo quis tempat se vi
no vitando ebrietatē cuitat peccatū mortale cū ta
lis ebrietas nō sit naturalis nisi sit assidua. xxv. di.
s. nūc aut. no. hosti. ⁊ Jo. an. i alle. c. a crapula.

¶ In vino est luxuria ⁊ voluptas. i voluptate im
pudicitia ē. vt inquit l̄hero. ad Oceanum. refert
Jo. an. in. d. c. a crapula

¶ Propter crapulā multi obierūt qui aut abstinēs
est adficiet vitā. Ecclesiastici. xxxij. in fi. multe nanq̄
ex deliciarū epulis molestie generant. medicus tñ
et tpar⁹ cib⁹ corpi ⁊ aie vtilis ē. vt ait l̄hero. ad ru
sticū. Itē l̄hero. ad r̄tū. Scio mihi abstinētiā no
cuisse intermissam ⁊ p̄fuisse repentā. no. Jo. an. in
alleg. c. a crapula. vide. s. ebrietas.

Virtus

¶ Virtus ē habit⁹ mentis bene cōstituta. c. d. pudi
cia. ⁊ ibi glo. xxxij. q. v. virtutis em̄ p̄p̄iū ē vt ha
bentem pficiat. ⁊ opus eius bonū reddat fm̄ p̄m
no. Jo. mo. sup rubrica de accu. li. vj.

¶ Virtus cū humilitate docetur. cū labore querit̄.
cum amore habet. xlvj. di. c. j. p. Jo. ⁊ Guil. Lulpā
icidisse nature ē diluisse virtutis. d. peni. di. iij. c.
ille rex tantus. ⁊ vide. c. illa aia. ⁊. c. sapiens. de pe
ni. di. ij. vnde Sene. inquit. Adeo enim gratiosa ē
virtus vt insitum sit ⁊ malis p̄bare meliora. quis
est enim qui inter scelera opinionē bonitatis nō af
fectat neminē reperies q̄ nequicie primis sine ne
quicia frui non mallit

¶ Facilius est ad virtutes erigere nouos q̄ reuo
care v̄eteres. de pe. di. j. sunt qui arbitrant̄.

¶ Virtutis nobilitas sine nobilitate generis tāto
amplius laudat̄ quāto p̄p̄iā naturā ⁊ qualitātē
mens laudabilr opatur. nā melius est meū qđ acq̄
ro me opante q̄ qđ habeo ex alio. Jo. mo. i. c. nul
lus. de ele. li. vj. vide. s. nobilitas

¶ Fac vt verus sit sermo q̄ audis de virtutib⁹ ⁊ sa
pientia tua ⁊ vt vnica famā de virtutib⁹ tuis. ij.
paralip. ix. c. nemo tñ in virtute sua confidere dz si
cut amalech confidit. Judith. iij.

¶ Virtutes alie theologicales. vt fides. spes. chari
tas alie morales. vt iusticia. fortitudo. t̄pantia. ⁊
prudētia. d. quib⁹. xxvij. q. j. s. ex his. no. glo. vni
ca. d. sum. trini. ⁊ dicūt virtutes q̄si virū tuētes ⁊ a
vitis fuātes. d. pe. di. ij. c. illa misericordia. ⁊. c. se.

¶ Prudētia fm̄ Tullii est rex bonaz ⁊ malarum
vitrarūq̄ discretio. h̄ em̄ x̄tus reliquas tres virtu
tes p̄cedit q̄si ferēs lucernā ⁊ alijs mōstrās viā. ei⁹
em̄ p̄sulere aliaz triū agere. hui⁹ p̄tes sūt puidētia
circūspectio. cautio. docilitas

Providentia est presens notio futurū ptractās euentum. hui⁹ officia sunt ex p̄sentibus futura perpendere aduersus venientē calamitatem consilio premuniri.

Circūspectio est contrariorū vitiorū cautela. hui⁹ officiū est frugalitatez sic seruare vt auaricie fuga dissipationē nō incurrat. sic a temeritate recedere vt in timorē non cadat.

Cautio est discernere a virtutibus vitia virtutū speciem p̄serētia. exemplū. xli. di. c. sepe.

Docilitas est prudentia erudiendi imperitos.

Iusticia est p̄seruatrix hūane societatis z vite cōmunitatis fm Tulliū. z diuidit i seueritate et liberalitatem.

Seueritas est virtus debito supplicio coercens iniuriā. Lui⁹ primū officiū ē. ne cui q̄s noceat nisi lacessit⁹ iniuria. Scdm officiū vt cōibus vras. p cōmunib⁹. puatis p puat. Tertiū officiū exterminare ex humana societate pestiferū genus hoīm

Liberalitas ē virtus beneficiorū erogatrix quas eandē p affectu benignitatē p effectu beneficentiam dicimus. hec virtus in tribuendo z retribuendo tota consistit.

Benignitas em reddit ius suū deo. religio z pietas parentibus. innocētia minoribus. amicitia eq̄libus. reuerentia maioribus. concordia ciuib⁹. misericordia egenis.

Religio est virtus diuinitatis curā ceremoniāq̄z afferens. Lui⁹ pmū officiū ē ppetrari sceleris penitere. Scdm officiū tpaliū mutabilitatē paruipendere. fm Oratiū. Tertiū officiū vitam nrām ex toto deo cōmittere. vt inquit Iuuenalis. Quartū officiū veritatem seruare.

Pietas vt Seneca ait ē p quā sanguine iunctis z parrie beniuolis officiū z diligēs tribuit cultus.

Innocētia est puritas animi omnē iniurie vltionem abhorrens.

Amicitia vt Salustius inquit ē voluntas bona erga aliquē causa illius. hui⁹ officiū idem velle et idem nolle. amicū secrete admonere palā laudare. Hec quidez lex est in amicitia. vt Seneca ait vt ne rogemus res turpes nec faciam⁹ rogati. Alia lex est vt cū amico cūcta deliberes sed prius de te ipso.

Tertia fm Tulliū. Ne studeas nosse q̄ ille vlt late re. Quarta fm Lucanū. Ne asperitas amicitia dirimat. si em vis amari ama. facit qd no. Ab. de seclia in. c. repellant. de accusa. vt refert fm Valerius qd quidā improperebat amicū suū qd nolebat facere qd rogabat. cui r̄didit quid mihi prodest amicitia tua si aliquid inhonestū facturū sum.

Reuerentia vt Seneca ait ē x̄t⁹ psonis grauib⁹ vel aliq̄ platione sublimitatis debite honorificationis cultū exhibens. eligendus ē em vir bon⁹ z semper ante oculos habendus vt sic tanq̄ eo spectāte viuam⁹ z oia tanq̄ illo vidente faciamus.

Concordia est virt⁹ cōciues z cōpatriotas eodē iure z cohabitatione spontanea vinciens.

Misericordia ē virt⁹ p quā human⁹ anim⁹ sup calamitate afflictorū mouetur.

Fortitudo fm Tullium est virtus retundens im-

petus aduersitatis. ptes ei⁹ sunt magnanimitas. fiducia. securitas. magnificētia. cōstātia. patiētia

Magnanimitas est difficultū spontanea z rōnabilis aggressio.

Fiducia est certa spes animi pducendi ad finem rem inchoatam.

Securitas ē incōmoditates imminentes z rei inchoare fines si formidare.

Magnificētia ē difficultū z p̄clarorū cōsumatio.

Constantia est stabilitas animi firma z in ppositō perseverans.

Patientia est virtus cōrumeliāz z omnis aduersitatis impetitus equanimitē portans. ad hoc. c. fortitudo. xxiij. q. iij.

Temperantia fm Tulliū ē dñium rōis in libidine z in alios motus importunos. h̄ qdē virtus totius vite hūane ornat⁹ ē oimq̄ pturbatōnū sedatō hui⁹ virtutis ptes sunt que in sedibus mōrib⁹ dominant modestia. verecūdia. abstinētia. honestas moderantia. parcitas. sobrietas. pudicitia.

Moderestia ē virt⁹ q̄ facit cultū morū z oēm nrāz occupatōnē vltra defectū z intra excessum sistere.

Verecūdia ē in gestu z vbo honestatē seruare.

Abstinentia vero ē statutū prandendi terminus non preuenire.

Honestas est nec lauiorez cibos querere. nec in apparatu operam dare.

Moderantia est nimii ciborū appetitū rōnis imperio rcuocare.

Parcitas est mensurā refectionis nō excedere.

Sobrietas est excessum in potu cohibere.

Pudicitia est moderamine rōnis petulantia domare.

De his virtutibus moralibus. vide in alle. s. ex his. xxvii. q. j.

Impossibile est vnū eūdeq̄ hoīem simul vniuersis fulciri virtutib⁹ quas si quis voluerit simul acceptare in id eū incidere necesse est vt dum oēs seq̄tur nullā integre cōsequat⁹. vt inquit abbas Hestorius in collationib⁹ patrū. vt refert Iden. in. c. licet. de regua.

Uis

Uis seu violentia nō cōmittit si forinsec⁹ ab vniuersitate expellat⁹. vlt si epus q̄ nō admittit ad pcuratōnē sibi debitā frāgat ostia ecclie. Abb. in. c. j. d̄ imu. eccle. vide. s. possessio.

Uiolenter qñ pōt iudici resisti. vide. s. iudex.

Uis quoduplet ē. vide doc. signanter Ab. in. c. ad audientia. q̄ me. cau. z in. c. sacris. eo. ti. z glo. z Ab. in. c. dilectus. de ordi. cog.

Uis p̄cisa nō imputat qz potius dicit⁹ quis pati quā agere. nā nulla volūtas reperit⁹ in agente vt i eo q̄ ligatis pedib⁹ z manib⁹ cōpellit cōicare cū ex cōicato. vt. c. sacris. q̄ me. cau. sed met⁹ seu vis conditōnalis attenuat culpā nō tñ cām p̄sus excludit minus em peccat is qui per merum peccat q̄ spōte. ij. q. j. in primis. z. c. vij. q. iij. no. Ab. in alle. c. sacris. circa p̄zin.

Uim si iudex inferat iuste nō pōt agere p̄ eū. als

flc. vide. s. iudex si iuste.

¶ Rigor. l. si qd in tātā. h3 locū 5 minorē doli capa-
cem. vt ibi no. Ly. cū talis delinquat in faciendo.
Bar. ibi fatef restitutiōē tali mīori negādā qñ do-
loso facit. secus si credens sibi licere. C. si aduer. de
licitū. l. j. z aduersus doli psumptū restituit minor
cum verus dolus nō presumat cōtra minorem. vt
no. Anto. in. c. j. de dolo z cōtu. vñū tamē tene mē-
ti. z ibi no. Abb. q vbi quis ex iudicis defectu non
valet rem suā consequi tunc potest ppria auctori-
tate illam inuadere. no. glo. j. di. iulgentiū. c. cum
olim. j. de resti. spo. facit. l. ai pzetor. ff. de his que
in frau. credi. z qd no. in. c. cū nō ab hoie. de iudi.
Jo. an. z Ab. in alle. c. j. de dolo z cōtu.

¶ Uis si inferat psonē alicui pcutiat pōt incōtinen-
ti aliū pcutere ad effectū euadendi pcutiōē seu in-
iuriam. z tunc dicit quis potius iniuriā repellere
q̄ inferre. sic intelligit glo. in. l. si ex plagis. s. taber-
narius. ff. ad. l. aquil. z ibi Bar. s. si iniuria iam fa-
cta psonē nō est licitū repcutere etiā incōtinenti ni-
si timeretur geminata pcutiō. vt Bar. vbi. s. z. l.
sciētias. s. qui cum aliter. ff. ad. l. aquil. sed no. q lz
nō debeat insequi percussus suū pcuttorem ex quo
non vult amplius pcutere tamē si de facto insequi
tur pcutientem z eū vulnerauerit nō debet puniri
vt dolosus. sed vt culpabilis quia inconsultus ca-
lor calūnie vniō caret. vt. l. j. ff. ad turpil. ij. q. iij. s.
notandū. z. l. si adulteriū. s. impatores. ff. d. adul. z
vide gl. xiiij. q. i. s. j. Ab. in. c. olim. j. de resti. spo. ij.
colum. z vide. s. defensio.

¶ Pena canonis si quis in tantā. C. vnde vi. non
habet locū in bonis iacentis hereditatis. iō legata-
rius qui ante editā hereditatem occupat legatum
non punit in alio nisi qz restituit possessionē. ff. q-
rum lc. l. j. no. C. de legi. nō est dubiū. no. glo. in. c.
si. de succes. ab intef.

¶ Uim vi repellere licet an habet locum in recu-
perante ius seu possessionē iuris qd habet i re alie-
na. vide. s. possessionem curisdictionis cum quattu-
or. ver. scōn.

Uisitatio

¶ Uisitatoz an habet potestātē priuandi clericum
beneficio suo. vide. Ab. in. c. dilectus. j. de rescrip.

¶ Uisitat archieps puincia sibi decretā. vide. s. ar-
chieps. z de uisitatione. vide no. z plene p Abb. in
c. cum ex officij. de pscript. z. c. cū ad quorundā. de
exce. pla. z ibi Pe. de ancha.

¶ Uisitatoz z p̄sidentū potestātē. vide plene per
Abb. in. c. pe. z vlti. de statu mona. z melius in. c.
cum apostolus. de censu.

¶ Uisitare pōt archiepus dioecesi suā z totā pro-
uinciam non solū ecclesias seculares sed etiam mo-
nasteria exempta z hospitalia. vide. s. archiepus.

Unio

¶ Uniri pōt vñū monasteriū alteri si ē desolatum
vt. c. ij. de reli. domi. d3 tamen tale monasteriū vñi-
tū in suo statu cōseruari. d3 ergo habere cōgrega-
tionem monachoz z abbatē solitū qz nō alterant

iura ecclesie p vñionē. vt alle. c. ij. de quop Inno.
in. c. pastoralis. de priuile. z in. c. in laterali. de pre-
ben. sed si primū monasteriū vñitū est ita depaupe-
ratū qz nō potest tenere collegiū monachoz vt soli-
tum statū tunc sufficit qz ecclesia cui est facta vñio
faciat illi deseruire per clericum secularem. arg. in
de. ne in agro. s. ad hoc. de statu regu. Ab. in alle.
c. ij. de reli. domi.

¶ Unire pōt eps seu platus vñum beneficiū alteri
etiā viuente rectore z etiā si p negligentia plati col-
latio sit deuoluta ad papā. vide. s. beneficiū nō va-
cans. z. s. platus pōt vnire.

¶ Uniri pōt ecclia parochialis p̄bē de ecclie cathe-
dralis ppter paupertatem. vide. s. prebenda ecclesie
cathedralis.

¶ Uniri possunt ppter paupertatem due ecclesie nō
valentes singulares habere p̄dyteros z dñt inter
se vniri. z idem in prioratibus regularib⁹. vt in de.
ne in agro. s. ad hoc. de statu regu. facit. c. vñio. x.
q. iij. fatcor tñ q si nō fiat vñio pōt eps dispensare
vt vnus habeat duas ecclesias. vt. c. sanctor. lxx.
di. vt no. Ab. post glo. in. c. exposuisti. de pben. et
vide. s. p̄bende ecclesie cathedralis.

¶ Unio vñius ecclesie ad alterā fit quinqz modis
vt plene no. p hosti. post glo. in. c. j. ne sede vacan-
te. z ibi Abb. ij. colum.

Uniuerſitas

¶ Uniuerſitas vt collegiū qualiter debeat ad actū
cōgregari. z an p̄sensus debeat in cōi p̄stari. vide
s. capituli consensus.

¶ Uniuerſitatē an faciunt scholares sine doctori-
bus. vide. s. collegiū licitū. z Ab. in. c. ex litteris. d
consti. z in. c. qz in causis. de pcura.

¶ Uniuerſitas cū est obligata pecunialiter z non
habet vñ soluat possunt singuli cōpelli vt cōtribu-
ant. no. glo. in. c. cum dilecta. de rescrip. z ibi Ab.
in fine. z clarius glo. in. l. j. ff. q cuiusqz vniuer.

¶ Uniuerſitatis minor ps p̄radicēs actui an excu-
setur vel puniat vel an debeat puniri tota ciuitas
sine discrimine minoris p̄tis q nō consensit. Inno.
in. c. grauē. de sen. excō. z plene p Bar. in. l. aut fa-
cta. ff. de penis. Ab. in. c. dilectus. de simo.

¶ Uniuerſitas qñ possit puniri z accusari. Bar. i
tractatu de tyranno. z no. p Ab. z doc. in. c. dilect⁹.
ij. de simo. z Bar. in. l. aut facta. s. ff. de penis.

¶ Uniuerſitas vel ciuitas nō dicit aliqd facere ni-
si illud deliberatum fuerit collegialiter. glo. no. in
l. scut. ff. q cuiusqz vniuer. Bar. in dicta. l. aut fa-
cta. glo. in. c. j. de re. ecclie. nō alie. li. vj. Ab. i. c. gra-
tum. de postu. pla. hoc etiā si vexillo erecto hoc fa-
cit nisi legitime cōsilio cōgregato. Abb. in. c. i gene-
si de elect.

¶ Uniuerſitas an z qñ pōt remanere i vno solo
omnib⁹ alijs mortuis vel puatis. Abb. in. c. gratū
de postu. pla. in glo. pe. in fi.

¶ Uniuerſitas dicit vñanimit facere qñ nemine
discrepante. facit. c. ff. de postu. pla. z. c. cū dilecti. de
elect. no. Abb. in. c. bone. ij. de postu. pla. in prin.
z i. c. i causis. co. ti. v. colum. z in. c. j. de maiori. z

obe. et no. Ab. in. c. ad aures. q. me. cau.

Uniuersitatis maior pars duarum partium quod facit videtur valere. vt. l. nulli. et. l. plane. ff. q. cuiusque vniu. et. c. j. de his que fi. a ma. par. capi. tamen licet valeat gestum duarum partium si tamen aliquis fuit contemptus potest is persequendo contemptum facere retractari id quod fuit gestum eo absente. vt. c. bone. de ele. glo. et Ab. in. c. bone. ij. de postu. pla. et in. c. ecclesia. de ele. et Lapus sua alle. cxxij.

Uniuersitas an peccat consentiendo in his que illicite tractant si non contradicit. vide. s. capitulum.

Uniuersitas vt congregetur an sufficit sonus campane. vide. s. citatio.

Uniuersitatis conuocatione facta per presidentem vel per minorem partem ad electionem vel ad alium actum per campanam vel aliam artem citatos. et si non veniant an minor pars potest actum explicare. et an requiratur due partes. plene per Inno. et Ab. in. c. j. de maiorita. et obe. et in. c. ij. de noui ope. nun. et plene in. c. in causis. de elec.

Uniuersitatis maior pars vbiusque preualet minori parti etiam in actibus ad singulos spectantibus. debent omnes ad quos actus pertinent simul conuocari. ar. in. l. maiorem. ff. de pac. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure. Abb. in. c. ij. de iurepa.

Uniuersitas non legitime congregata vel contemptis absentibus et non vocatis an potest aliquid agere. et an actus debeat retractari. vide. s. absentes.

In vniuersitate etiam seculari maioritas non consistit in solo numero sed in dignitate et auctoritate et merito personarum. no. glo. et Bar. in. l. pomponius. et. l. si vim. ff. de re iudi.

Uniuersitatis actus an potest infirmari ratione inhabilitum qui fuerunt admixti cum habilibus. vide. s. actus.

Uniuersitas potest constituere syndicum vel actorem generaliter et procuratores specialiter. vide no. in. c. quia in causis. de procura.

Uniuersitas habet presidentes qui diuersis nominibus nuncupant secundum locorum consuetudinem vt sunt iurati. i. consiliarii vel anciani. vel priores qui regunt vniuersitatem. et dicunt iuramta iuramento quod prestant vt eorum officium fideliter exequantur tam de esse et substantia vniuersitatis non est vt ibi sit rector unde potest esse vniuersitas absque alio capite. no. Inno. in. c. cum non ignores. de preben. facit. l. j. ff. q. cuiusque vniuer. Ab. in. c. consulti. de procura.

In vniuersitate si sunt habiles et inhabiles an actus gestus valeat. vide. s. acta.

Uniuersitatis nomina singulorum saltem in ponderosis debent exprimi per notarium vt appareat an due partes interfuerunt cum aliter actus non valeret. vt. l. nulli. et. l. plane. ff. q. cuiusque vniuer. idem quoniam agitur de venditione rei ipsius vniuersitatis. vt sentit Bar. in. l. j. ff. de albo scribe. et idem si vniuersitas ad aliquid obligatur. vt no. Oldral. in quodam suo consilio. et Bal. in. l. j. ff. de magis. sed si vniuersitatis sigillum circumscribat etiam in ponderosis non requiritur nomina singulorum exprimi. vt. c. tertio loco. de proba. nam tunc indubitanter sigillum facit fidem cum

fide notarii. no. Ab. plene in. c. j. de syndici. et tamen no. q. si in instrumento notarii continetur quod ibi fuerunt due partes vniuersitatis standum est instrumento nisi contrarium probetur. vt no. Fre. p. l. c. lxxij. c. lxxvj. Abb. vbi. s.

Uniuersitatem potest constituere clerus ciuitatis vel ville causa. s. religionis vt missas celebret per viuis et defunctis. et per oneribus eis incumbentibus. vt. c. accedens. de prescrip. no. Inno. in. c. dilecta. de excels. pla. circa fi. et potest constituere vniuersitatem sine episcopo. et potest habere alium presidentem. no. Inno. in. c. cum ab ecclesiis. de offi. ordi. nam ad esse collegium non requiritur rector. sed ipsum collegium tenet locum rectoris respectu singulorum. no. Inno. in. c. cum non ignores. de preben. potest etiam clericus creare syndicum in factis pertinentibus ad clerum. no. Abb. in. alle. c. accedens. circa primum.

Uniuersitati an iudicat sententia lata inter duos milites super iurisdictione alicuius castri. vide. s. sententia lata inter duos milites.

Uniuersitatis maior pars an potest in iudicium singulorum compromissum facere vel procuratorem constituere. et que forma est seruanda. et an vnus impeditus potest alteri committere vices suas. vide plene per Ab. in. c. constitutus. j. de apel. ij. colum.

Uniuersitas prestatuere vt non valeat actus nisi habeatur omnium consensus. nec hoc est contra ius commune ex quo a principio omnes voluerunt. vt. c. constitutus. j. de apel. quod preceat nisi in actu esset a iure perditam certa forma vt. s. valeat actus a maiori parte vt in. c. q. propter. de elec. vel nisi propter istam reformationem impediat utilitas ecclesie. no. in. c. cum oēs. de consti. potest etiam contra vniuersitas statuere vt valeat actus gerendus a pluribus de vniuersitate licet non faciat maiorem partem totius vniuersitatis. glo. no. in. c. sicut. de elec. li. vj. Abb. in. c. constitutus. j. de apel. ij. colum.

Uniuersitas ciuitas seu consilium synodale an potest reculari vt suspectum. vide no. per Abb. in. c. j. de iudi. ij. colum.

Uniuersitatis rector quam potestatem habeat in scholares. vide. s. rector vniuersitatis.

Uniuersitatis maior pars presens si aliquid statuat non requisitis alijs de vniuersitate qui sunt in loco in quo morabantur de seruendo officio tunc non valet statutum vel pmissio duarum partium alijs ibi presentibus non vocatis. vt bene probat. c. fi. de maio. et obe. et optime. C. de lega. l. quocumque. li. x. et sic intelligitur quod no. ff. de re. iur. l. aliud. s. refertur. vt refert Jo. cal. in suis consilijs ti. de consti. p. l. ij. i. fi.

Uniuersitas tenet si in loco non fiat iusticia. vide. s. bellum.

Uniuersitas collegium vel capitulum que nomina sunt synonyma an potest delinquere. Item an potest puniri. vide plene per Bar. in. l. aut facta. ff. de penis. et melius per Ab. in. c. dilectus filius. s. simo. ij. colum.

Ubi conueniunt duo corpora ad aliquid explicandum non sufficit maiorem partem personarum conuenire. sed requiritur maior pars cuiuslibet corporis. no. Anto. et Ab. in. c. pastoralis. s. j. de prescrip. circa fi. facit glo.

et Jo. an. c. ij. ne sede vacan. li. vi. et quod no. Ab. in. c. postulasti. de concess. pben.

¶ **U**niuersitatis due ptes debent ad minus cōuenire in actibus vniuersitatis. vt. l. nulli. ff. qd cuius qd vniuer. et ex his duabus pibus debet ad min⁹ consentire maior pars. sic intelligit. l. q maior. ff. ad munici. et hoc sentit glo. in. l. aliud. §. referi. ff. de regu. iur. glo. dicte. l. nulli. et Bar. in. l. oēs populi et Inno. in. c. ij. de no. ope. nun. si tamē plures qd due partes cōuenirent requirit maior pars cōuenientiū. Abb. in. c. cum omnes. §. consti. viij. colū.

¶ **U**niuersitatis due partes licet sufficiant ad validitatem actus tamen si tertia pars fuit contempta id est nō vocata possunt contemptū psequi et facere actū retractari. vt. c. q sicut de elec. nam plus ob est contemptus vnius qd cōtradictio multoz. vt. c. bone. ij. de cle. Ab. vbi. §.

¶ **S**i est aliquis ad quē ptinet cōuocatio vniuersitatis. et ad mandatū illius volunt cōuenire oēs possunt actū explicare venientes etiā si nō constituent maiore ptem vniuersitatis. hoc vult Inno. in. c. §. de maio. et obe. et in. c. ij. de no. ope. nun. facit. c. cū nobis. de elec. sed si non est aliquis ad quē spectet cōuocatio et instat finis termini vniuersitati prefixi ad explicationē actus. et tunc etiam potest minor pars vocare maiorem et nolente venire potest ad actū pcedere. no. in. c. in causis. et c. cum nobis de elec. si vero terminus nō est prefixus vniuersitati ad actū explicandū tunc debent saltem conuenire due ptes et monere tertiam partem als tertia ps posset agere de contemptu. vt no. in iuri. §. allega. est conclusio Ab. in. c. cum omnes. de consti. vl. colū.

¶ **U**niuersitas nō hās iurisdictionē vt villa seu castrū recognoscens ciuitatē in supiorē licet pōt sibi facere legem seu statutū super rebus suis non tñ potest aponere penā. quia pene appositio deriuat a iurisdictione. xxiiij. q. ij. §. in hoc. et l. fi. ff. de iurisd. om. iudi. pōt tamē talis vniuersitas sep pactū obligare ad penā. vt vult Bar. in. l. omnes populi. et Inno. in. c. cū accessissent. de cōsti. et Jo. an. in. c. cum omnes. co. ti. et Ab. in. c. que in ecclesiarum co. ti.

¶ **U**niuersitas habens iurisdictionē. et de facto superiozē non recognoscens pōt oīa constituere que pōt princeps. no. Bar. in. l. samē. in fi. ff. de publi. iudi. et in. l. j. ff. de aqua plu. arcen. Abb. in alle. c. q in ecclesiay. de consti. iij. colum.

¶ **U**niuersitas scholarium. doctoz. pistoz. cerdonū et similitū pōt statuere et aponere penā ad limites potestatis. vt. c. ex litteris. §. consti. concludit Ab. in. c. que in ecclesiay. eo. ti.

¶ **U**niuersitas nō habens rectorē pōt statuere. vt no. in. l. fi. C. de iurisd. om. iudi. nam ad esse vniuersitatis non requirit q ibi sit rector. vt. l. j. ff. q cuiusq vniuer. no. Inno. in. c. cū ignores. de pben. Ab. in. c. ex litteris. de cōsti.

¶ **U**niuersitas pōt p bono pad generalē legē faciendo tollere actiones quesitas singulis damnum in guerra ciuitatis passis. vt. Innocentiū. de pui. le. credi. et l. venditor. §. si constat cōmunia padio. et

quod no. in. l. ij. C. que sit lon. cōsue. facit. c. in nostra. de iniurijs. vbi hō no. ppe. de ancha.

¶ **U**niuersitas cū corpus sit fictū et representatū cōprehendit in dispositione contempta p verbū si qd vel si qua. vt colligit ex. c. cū nouit. de his q si. a pla. qd est verū in nō odiosis sed in his in quib⁹ stricta interpretatio est facienda non comprehendit vniuersitas. qz non est verū corpus sed fictū. et dispositio in casu vero. nō hz locum in casu ficto in istis odiosis p hoc. c. graue. de pben. et l. iij. §. hec aut verba. ff. de nego. gest. no. Ab. in alle. c. nouit. in pn.

Voluntas

¶ **N**ota q vbi p legem puni⁹ voluntas seu affect⁹ acti fuisset actus consumatus iudex pōt ex potestate sibi a lege concessa mitigare penā si vult licet ad hoc non necessitat. p hoc. l. aut facta. §. euentus. ff. de penis. no. Bal. et Sal. in. l. is qui. C. ad. l. cor. §. sica. vide. §. pena vbi imponit.

¶ **U**oluntas testatoris psumit ex ei⁹ scientia. l. qui habebat. ff. de re iudi.

¶ **U**oluntas suis terminis nō contenta puni⁹. vt c. nuper. et c. si. de bigamis. et ibi glo.

¶ **Q**uicquid agant hoīes intentio iudicat oēs. qd importat h vulgare. vide Ab. in. c. cum ab omni. §. vira et hone. cleri.

Votum

¶ **L**icet votum emissum non obligat vouentē supueniente impedimento oīno impeditiuo. vt no. in. c. j. de voto. cū in voto intelligat illa conditio generalis si potero. vt no. in. c. nō est. e. ti. et Inno. in. c. scripture. co. ti. fallit i voto vltamarino vbi quis vouit p subsidio terre sancte. qz dz illud impedire meliori mō q pōt. vt no. Inno. et Ab. in. c. licet. de voto. nā si nō pōt p se expedire dz p heredē. vt no. in. c. q super his. eo. ti. idē in alijs obligatōibus facti quaz executio trāsit ad heredes. vt. l. veteris. C. de contrahen. et cōmit. sti. Itē excusat vouens. et ex impedimento supueniente tollit obligatio. vt qñ vouēs prius nō fuit in mora in executione als aut votū est cōtinuandū vel redimendū. ar. in. l. ij. ff. si qd cau. et c. si. de iniur. Ab. i. d. c. l3. circa fi.

¶ **E**x voto meret magis religiosus obligatus voto q laicus sponte vouens. no. glo. in de. si dñs. §. reli. et vne. san. in x. scipm. et Ab. i. c. magne. §. vo.

¶ **V**otū peregrinationis nō pōt ep̄s emittere sine consensu capituli cū sit magnū negociū. vt. c. quāto. de his q si. a pla. no. Inno. et Ab. i. c. magne. vbi etiā no. q ep̄s nō pōt emittere votū longe peregrinationis sine licentia pape. secus vbi peregrinatio nō esset longa fm Inno. ibi et licet ep̄s nō potest emittere votum sine licentia pape valet tñ votum i p̄iudiciū ipius vouentis qz cōmutat p papā. vt in alle. c. magne. simile in. c. q in dubijs. de renū. et in c. cū tpe. de arbi. et Ab. in alle. c. magne.

¶ **V**otum licet sit de iure diuino pōt in melius cōmutari cessante causa in vouente auctoritate ep̄i. vt. c. j. co. ti. Jeiumiū autē l3 sit indicū ab ecclia nō pōt cōmutari i melius p ipm cessante causa. vt no.

Inno. sup rubrica. de obser. ieiū. 7 que ē rō diuer-
sitatis cum ius diuinū longe magis obliget q̄ ius
positiuū vt. c. fi. d. cōsue. xvi. q. j. sūt quidā. 7 soluit
Abb. in. c. magne. eo. ti. circa. fi. q. vota emittūtur
pure in seruitiū 7 placētiā dei vñ si cōmutat i meli-
us nō soluitur placētia dei immo auget. ieiunia
tamen indicta ab ecclesia nō solū ad carnem mace-
rādā sed ob deuotionē certi temporis. nā sunt
qualificata in tempore vel ob reuerentiā dei vel
sanctorū ideo nō sufficit aliud soluere quia p solu-
tionē alterius nō satisfacit cause institutionis ieiū-
niorum 22. no. Abb. in alle. c. magne. circa. fi.

¶ Clorū vltamarinum qñ est emissum pro sub-
sidio terre sancte solus papa pmutat illud sed si q̄s
voullet visitare sepulchrum pro deuotione vel ire
ad sanctum Iacobum potest vouēs cōmutationē
voti obtinere ab episcopo loci. no. glo. quā appro-
bat Abb. in. c. ex multa. de voto. in prin.

¶ Clorū pro subsidio terre sancte potest emittere
religiosus claustralis etiā sine cōsensu sui abbatis
no. Abb. in. c. ex multa. 7 in. c. fi. de voto. 7 b si ē vñ
ad predicandum. religiosi aut simplices h nō pos-
sunt sine licentia superioris vt ibi. Abb.

¶ Clorum cōpellit exequi ad subsidū terre sanc-
te. mulier etiam coniugata si tamē sit senex 7 nō iuue-
nis 7 sit potens ad ducendū bellatores. ar. in. c. q̄
super his. 7. c. ex multa. de voto. vbi. no. Abb.

¶ Clorū pro succursu terre sancte pōt emittere pla-
tus etiā sine licentia supioris. 7 idē de religioso qui
potest ad tempus deferre monasteriū et insistere
publice vtilitati ecclie vniuersalis. facit. c. nos aut.
xvi. q. j. 7. c. licet. de regula. vbi sollicitudo labor et
disciplina preferunt silentio ptemplationi 7 quicquid
no. Abb. in. c. fi. de voto. et supdicta intelligo qñ
sit passagiū generale ex dispositione romani ponti-
ficis vt Abb. ibi.

¶ Clorum efficaciter obligat vouentē l3 ab aliquo
votum nō fuerit receptū. 7 ē ratio q̄ votū sit deo q̄
votū est pñs. 7 semper intelligitur recipere votū
vt. c. ex parte. de censu. 7 ibi Abb. in prin.

¶ Clorū impedit seruens ifirmanti passio. est rex.
in. c. cōsaldus. xvi. q. j. 7. c. literaturā. de voto. de
quo vide no. hosti. in sūma. ti. de regula. §. qualis
obligatur. ver. sed ad obligationē.

¶ Clorū abstinentie vt ieiuniū nō obligat vxorem
marito inuito. quinimo etiā si marit⁹ pñsisset pōt
postea reuocare licet peccet reuocando q̄ vxor de
iure diuino 7 humano tenet parere marito vt. c.
manifestū. 7. c. voluit. xxxij. q. v. Abb. in. c. carissi-
mus. de cōuer. coniugat.

¶ Clorū cōtinentie si emisit vxor valet in sui p̄iudici-
um. vt. c. placet de puer. p̄iu. nō tñ in p̄iudiciū mā-
riti. s̄ si simpliciter vouit 7 maritus cōsensit siue p
petuo siue ad tempus potest ipse exigere debitum
licet peccet. vt. c. carissim⁹. de cōuer. coniū. s̄ si vter-
q̄ vouit cōtinentiam compellitur illā seruare. nec
tunc vxor debet debitum reddere vt. c. q̄ deo pari
xxxij. q. v. vñ est menti tenendum q̄ post vorum
cōtinentie viri 7 vxoris si proles nascat est illegitū
ma q̄ quo ad debitum carnis nō erat iam matri-

moniū inter eos. no. glo. i. c. ministri. lxxx. di. no.
Inno. in. c. dudū. de cōuer. p̄iu. idē 7 fortius si vx-
or vouit p̄tinentiā marito religionem intrante vel
ad sacros ordines p̄moto q̄ si de nouo nascatur
soboles ē illegitima. ē cōclusio Ab. i. alle. c. carissi⁹.

¶ Clorū emissū ingrediendi relegionem vel alium
pium actū faciendi cū mentis turbatione seu alie-
natione velcū furore seu iracūdie calore non obli-
gat apud deū q̄ deus voluntatē nō coactū milirē
sibi eligit vt. c. nō est. xv. q. j. facit q̄ in simili. no. in
c. sicut de iure iur. nec etiā obligat quo ad ecclesiā si
posset probari vt. no. glo. in. c. dudū. d. cōuer. p̄iu.
7 in. c. ex literis. d. duoz. que disponit q̄ p̄fessio fac-
ta calore iracundie nō p̄iudicat nisi derur persee-
rancia. d. quo vide Abb. in. c. dudum. s̄. alle.

¶ In cōmutatione voti vel eius redemptione nō
potest dari certa regula sed votū depēdet ab arbi-
trio superiori qui ex diuersis causis debet animū
suum informare. vt. c. j. eo. ti.

¶ Omne impedimentum q̄ potuit a principio im-
pedire votū si orit post factū aufert obligationem
voti fm beatū Thomam vt refert archidyaco. in. c.
qui bene agunt. xvi. q. j. 7 sit magis tutū q̄ funda-
men. ū supueniens faciat mutationem in aliā cau-
sam. tñ de subtilitate primū dictū magis p̄cedit dū
mō nulla culpa repiat i vouētē. no. Ab. i. c. j. e. ti.

¶ Clori cōmutatio debet esse magis vtilis ecclesie
et deo accepta qñ necessitas nō suggerit cōmutati-
onem voti. vt. c. ex multa. prope fi. eo. ti. ergo in
casu necessitatis non requirit maior vtilitas. no.
Ab. in alle. c. j. eo. ti.

¶ Licet i voto dispēfare si possit p̄lat⁹ inferior citra
c̄pm 7 superiores vt. no. Inno. i. c. j. e. ti. imo idē Inno.
i. c. ij. d. eo q̄ fur. or. susce. ponit regulā q̄ i nullo ca-
su pōt alius q̄ epus 7 superior dispensare nisi in
casibus in iure exp̄ssis. facit. de. j. de pri. si tñ inferi-
or ep̄o habet de iure speciali ius episcopale in p̄so-
nis potuisset dispensare in voto sicut ep̄s q̄ talis
pōt exerceere iura episcopalia. no. glo. in. de. j. de
re. ecclie. nōt aliena. 7 Inno. in. c. statum⁹. d. ma-
7 obedi. 7 Ab. in. c. significasti. de so. cō. refert ipse
in. c. j. de voto.

¶ Dispensare potest papa etiā circa votū cōtinen-
tie cū religioso vt si rex infidelis vult redire ad fidē
cū toto suo regno si potest habere in vxorem moni-
alem filiā alterius regis. q̄ istud est magis deo ac-
ceptū q̄ cōtinentia vnius hominis. vt tenent doc. in
c. cū ad monasteriū. de sta. mona. 7 vide Jo. an. i
mercu. in. c. q̄ semel deo. de regu. iuris. li. vi. no.
Abb. in. c. j. de voto. 7 in alle. c. cū ad monasteriū.
vide. s̄. papa pōt contra votum.

¶ Ad obligatiōē voti tria sunt necessaria fm bea-
tū Thomā. ij. q. lxxxvj. articulo. j. primo de libe-
ratio. sc̄do propositū. tertio p̄missio. de quo vide
Abb. in. c. literaturā de voto.

¶ Si quis voueat sub cōditione vt si filius libere
tur ab infirmitate vel aliud simile tollit ip̄i⁹ voti
obligatio ex defectu conditionis. nam si deficit cō-
ditio non obligatur quis ad executionem voti. ar.
xxxij. q. fi. c. j. Ab. in. c. scripture de voto.

¶ Filius familias maior obligat ad votū qđ ereqđ pōt sine p̄iudicio patrie potestatis sed cuz p̄iudicio patrie potestatis nisi pater exp̄sse consentiat nō obligatur. ē rex. in. l. ij. ff. de pollicita. et etiā soluta patriā p̄tate filius nō tenet ad illud votū. p. c. quidaz et p. c. placet. d. cōuer. cōiu. qz emisit votū tpe inhabili. vt ibi. facit qđ in fili nō. in. l. si nō sortē. §. liberatus. de cōdi. inde. et hoc tenet Abb. in. c. scripture de voto. cōtra Inn. ibi cui⁹ opinionē dicit tutiorē. **¶** Licet vxor nullū votū abstinentie pōt emittere sine viri consensu. maritus tñ pōt dū tñ sit tale votū qđ nō p̄iudicetur iuri vxoris. vt no. in. c. scripture de voto. et licet maritus consentiat voto vxoris poterit postea cōtradicare et nō ecōtra. no. in. c. volui et in. c. manifestū. xxiii. q. v. et dic vt ibi. et no. Ab. in allega. c. scripture.

Ulcupio

¶ Ulcupio an pcedat contra minorem ecclesiaz ciuitatem seu rempublicam. vide. s. p̄scriptio tēporalis.

Ulsufructus

¶ Ulsufructuarius pōt ius suū aliū cōcedere s̄ vita sua. vt. c. sup eo. de dona. inter vi. et vxor. videtū insti. de vsufu. §. item finit. et ibi glo.

¶ Ulsufructus nō extinguit p̄ ingressum religiōis sed monasteriū habebit vsufu. in via ingrediētis. no. glo. xix. q. vlti. c. si qua mulier. et qđ no. i. l. deo nobis. C. de epi. et cleri. et i. auē. ingressi. C. d. la crosan. ecclē. Ab. in. c. si. d. pig. i. prin.

¶ Ulsufructuarius tenet dupliciter cauere. vt no. glo. et doc. post tex. in. c. si. de pigno. et regulariter siue qđ sit vsufructuari⁹ mobiliū siue imobiliū cuz naturaliter possideat dāmnū inde cōtingens sine culpa sua cedit pp̄ietario et nō sibi. vt pcludit post multa Ab. in alle. c. si. de pigno.

¶ Clerici an sunt vsufructuarij. vide. s. clerici beneficiati.

¶ Ulsufructuarius si nō pōt idoneā caustionē p̄stare. et ē psona suspecta nō sufficit iuratoria cautio. et tūc nō habebit vsufu. ff. de vsufu. lega. l. vxori. si tñ nō ē suspectus admitte. vt no. Bar. in. l. vsufructus. C. de vsufu. qđ dē distinctio cōtinet maximā equitatē. ar. in. l. si fideiussoz. ff. si qđ cau. et in. c. p̄ vestras. de dote post diuoz. resti.

¶ Ulsufructuarius si a p̄ncipio cautionē nō p̄stitit qz nō fuit ab eo exacta nec maliciose distulit eā p̄stare nō p̄dit ppter hoc fructus receptos bona fide. nec tenet eos pp̄ietario restituere si tñ exact⁹ non p̄stitit cautionē vel fuit in mala fide. qz maliciose distulit cū sciret se obligatū tūc nō fecit fruct⁹ suos. et tenet ad restitutionē tāq̄ indebite p̄ceptos. no. gl. in. l. si cui⁹. ff. de vsufu. vt refert Ab. in. c. si. §. pig. in si. vbi hoc ip̄e cōcludit

¶ Ulsufructuari⁹ vsufu. formali lz debeat cauē fm formā. c. si. de pig. nō tñ tenet ad hoc in vsufu. casuali. vt insti. de vsufu. §. j. nā vsufu. casuale hz quis in reb⁹ pp̄ijs. ff. de excep. rei iudi. l. si cū argentū. §. pe. de pac. l. si vnuc. et dicit casuallis. qz hz cām dominij et nō dicit seruit⁹. Formalis

vero est qui a pp̄ietate sepat. insti. de vsufu. §. j. et an separatōne si dicit vsufu. formalis s̄ casual. no. Fran. de zaba. post Jo. an. in alle. c. si. de pig. **¶** Ulsufruct⁹ si relinquat mulieri si viduale vitā s̄ uauerit et ip̄a nupserit cū clerico in sacris. ita qđ matrimonij nō teneat p̄dit vsufu. in auē. de testi. et ea que parit. §. nūqd. qz nō debet esse melioris p̄dinōis ea que fornicat q̄ ea qđ nubit infra temp⁹ luct⁹. ar. de p̄ben. eū qđ. li. vi. no. Francis. de zaba. i. c. si. de pigno.

Ulsurarius

¶ Ulsurari⁹ nō ē qđ ex pecunia deposita apud mercatorē capit p̄tē honesti lucri. qz ex pecunia cū ministerio alterius p̄t puenire honestū lucrū. vt. c. per vsas. de dote post diuoz. resti. cui⁹ l̄ra facit in argu. qđ solitus mercantias facere ex pecunia pōt agere p̄ debitorē morosū ad solutionē loco interesse. vt ibi no. Ab. et no. in. c. cōquest⁹. de vsuris.

¶ Ulsura nō ē si pecunia donis deponat apd mercatorē. et inde p̄cipiat lucrū. vide. s. lucrū.

¶ De crimie vsurarū tūc iudex ecclesiasticus cognoscit qñ dubitat de substātia p̄ctus an sit vsurarius vel nō qz ē determinatio peccati et p̄hibitio habuit ortū a iure diuino et canonico. d. vsuris. c. sup eo. et c. cū tu. sed si nō dubitat qđ p̄tract⁹ sit vsurari⁹ s̄ tñ iminet qñ facti. vt qz repetunt vsure solute. et sic solum agit de soluto vel nō soluto vel an interuenit cōtractus. vt qz allegat qđ simulate fuit facta venditio cū esset p̄tractus pignoratiticius. et vult h̄ pbare p̄testes ita qđ nō dubitat de vsura. et tunc vterq̄ iudex pōt cogoscere. vt tenet Pau. d. leaza. in de. j. de vsuris. et Bar. in. l. nna. ff. so. ma. et in. l. ij. de iusdi. om. iudi. et Buttri. in. l. cū allegas. C. de vsuris. Archidi. in. c. qđ dicā. xiiij. q. iij. Lal. et Anto. de butrio in. c. cū sit generale. de fo. cōpe. nā curia secularis adit p̄ turpiter q̄stis etiā vbi nutrit peccatū seu dat cōcursus peccati dūmō si disputet p̄ncipalit̄ de p̄ctō. vt. ff. et C. de cōdi. inde. p̄ totū. et de cōdi. ob tur. cau. et qđ me. cau. et de fur. et vi bo rap. cū sibi. als̄ em̄ si i q̄libet t̄pali acq̄sito i qđ verteret p̄ctū adiret ecclesiastic⁹ iā pene ex toto euacuaretur for⁹ secularis. §. c. malū. de iudi. hāc opi. approbat Ab. i. alle. c. cū sit generale. viij. colū. p̄ notabiles et euidentissimas rōes p̄ eū alle. et vide de h̄ no. p̄ La pū sua alle. lxx. et sua alle. xcij.

¶ Ulsura nō ē si aliqd p̄cipit qđ ex mutuo vbi illud erat als̄ suū vel sibi debitū nec poterat aliē illud cōsequi. no. glo. in. c. j. de vsu. Itē vbiq̄q̄ p̄cipit aliqd vltra sortē loco interesse si ē vsura. vt si mutuauit tibi centū. et cū indigerē hac pecunia. et tu nō valeres restituere recepi tantā pecuniā ad vsuras tūc potero exigere a te nō solū debitū s̄ etiā vsurā quā solui. qz nō capio vt vsuraz s̄ vt interesse. ad h̄ qđ no. in. c. dilecti. de fo. cōpe. et i. c. puenit. de fideius. idē i fideiussoze qđ necessitate habuit soluē credito. et recipit sub vsuris. et h̄ vltimū tenet Jo. an. in mercu. i. reglā dānū. de re. iur. li. vi. no. Ab. i. c. j. d. vsu. i. si. et vide Bal. l. l. ij. C. de vsu. qđ tenet qđ vsure qđ p̄ctū loco interesse si h̄nt locū i p̄ctu stricti iuris. et vide alios casus i qđ vsura nō cōmittit vltra sortē

tem recipiendo. p. glo. xiiij. q. iij. in sum. vide de h. in
teresse alia exempla p. Ab. in. c. cōquest. eo. ti. vbi
habet rō nō solū damni cōtingentis sed etiā lucri
cessantis.

¶ Bona vsurariozum vel res empte ex pecu-
nia fenebri vel res date in dotē filie ex pecunia vsu-
raria an sint obligata p. vsur. restituēdis. vide ple-
ne p. doc. in. c. cū tu. d. vsu. z ibi Ab. iij. colum.

¶ Ubi ex cōiecturis pōt apparere de dolo ex ppo-
sito. vt in casu. c. in ciuitate. de vsu. pōt laicus com-
pelli etiā in foro cōtentioso ad restituendū id quod
habuit vltra verū pciū. vt cōcludit Anto. z Ab. in
allega. c. in ciuitate. ij. colum.

¶ Licet forma dat esse rei. vt l. c. i. ciuitate. z ibi gl.
d. vsuris. tñ si sp ē attēdēda forma q̄ ad iudicādū q̄
litates p̄ctus nisi p̄bet deprauatā intentōnē p̄hen-
sis. nā plue valet qd agit zc. C. plus valere qd agit
in rubro z in nigro. z in. c. p. tuas. q. si. sint legi. fac
qd no. Bar. in. l. dotē fere. ff. d. publi. z l. si vna. ff.
loca. z Ab. in alleg. c. in ciuitate. ij. colum.

¶ Usura si ē si qd det alicui cētū vt sibi singul' ānis
imperpetuū seu ad vitā suā z heredū suoz det sibi
certū qd annuatim redditū siue iste reddit' annu-
us p̄stiat in redditib' alicui' fundi siue alterius
rei. nā cū hic nō interuenit mutuū nō pōt dici vsu-
ra nec aliq' fraus. facit ad hoc. l. ea lege. C. de re. p.
muta. idē in actione empti. nā si habes actionē cō-
tra titiū ad mille nō ē peccatū qd ego emam actiōez
tuā p. quingētis. qz ē vera venditio. z expono me
periculo cū dubius sit euent' litis. doc. in. c. in ciui-
tate. de vsu. z ibi Ab. iij. colum.

¶ Nota sex casus in quibus aliqd vltra sortem
recipiendo nō cōmittit vsura. p. glo. in. c. cōquest.
de vsu. Est z septim' casus in fideiussore qd sol-
uit vsuras creditori. de q. p. Jo. an. in regula dam-
nū. in mercu. Octauus casus qñ annuus reddi-
tus cōstituit in redditib'. vt. no. in. c. in ciuitate. e.
ti. Non' casus rōne dubij. vt alle. c. in ciuitate.

¶ Decim' casus ē qñ aliqd grans dat cessante pra-
ua intentōe. vt. c. dilect'. de simo. ij. q. j. sicut Un-
decim' cas' qñ rōe dubij siue mutui creditor subiit
laborē tūc in recōpensatione laboris pōt fruct' nō
cōputari in sortē. fin. hosti. in summa. s. in aliquo.

¶ Duodecim' casus qñ rōe administratōis tene-
bat qd collocare pecuniam in emptioinez predioz
vt tutor qui si nō collocat pecuniā pupilli in p̄dīs
emēdis teneet solue vsuras rōne interesse cessantis
lucris. l. tutor. s. si post. ff. de admini. tu. no. Ab. i. c.
cōquestus. eo. ti. vlti. colū. Alius casus ē qd aduer-
sus hostes licite possum' exercere vsuras. vt. c. ab
eo. xiiij. q. iij. nō tñ h. h. locū p̄ iudeos. qz nō sunt
hostes. vt pcludit Ab. c. post miserabilē. de vsu.

¶ Ad obstāte iuramēto de nō repetēdis vsuris p.
debitore p̄stato pōt iudex ex officio suo vsurarium
ad restituēdas vsuras cōpellere. vt ē casus in. c. tu-
as. d. vsu. ex q. no. fin. Ab. q. tale iuramētū non p̄su-
mit interuenire ex libero p̄sensu iurantis. vt. c. sup
hoc. de renū. vbi etiā no. ipe Ab. q. iudex ex officio
suo pōt supplere nedū post vsuras solutas vt eaz
fiat restitutio. s. etiā an solutōnē vt nulla fiat exactio

et sic no. q. iudex pōt puenire an cōsumatōnē pec-
cati cum videt aliquēz in pposito peccandi. d. quo
glo. in. c. ex litteris. de sponsa.

¶ Usurarū causa licet agite corāz iudice seculari
nō tamen in ea procedatur simpliciter z de plano
per cle. dispendiosam. de iudi. s. pcedet fuato ordi-
ne iudiciario. qz ius canonicū nō p̄t dare ordinē p-
cedendū in foro seculari. est pclusio Ab. in. c. ecclia
sancte Marie. de consū. xij. colū. vide. s. iudiciū
ver. in pparatorijs.

¶ Usurarius clericus vel public' aleator p̄t depo-
ni. z repellit indistincte a beneficio obrincendo. no.
glo. z doc. in. c. inter dilectos. de excels. pla.

¶ Usurarius cū sit mercator qd carius vendit mer-
ces ad credentiā qz si sibi statim soluaturs eius testa-
mentū non valet. vide. s. testamentū illoz.

¶ Glendino rei si sit iusto p̄cio z apponitur solū pa-
ctum de retrouendendo non est tale pactum vsu-
rarium imo emptor lucratur fructus donec retro
vendiderit nec fructus computabuntur in sortem
vt est tex. in. l. ij. C. de pact. inter emp. z vendi. no.
Arch. xiiij. q. iij. pleriqz. Abb. in. c. ad nostram de
emp. z ven. ij. colum.

¶ Si interuenit p̄ciuz de retrouendendo p modi-
co p̄cio p̄sumit contractus feneraticius. no. Jo.
an. in. c. illo vos. de pigno. z glo. in. c. cōquestus.
de vsuris. nā ex modicitate p̄ciū p̄sumit q̄litas con-
tract'. vt ē glo. no. in. l. j. ff. de sup̄. l. cū his. ff. de
transac. z nemo p̄sumit iactare suū. c. sup hoc. d. re-
nun. z l. cū de indebiro. ff. de pba. non tñ sufficit qd
minus sit iustū p̄ciū sed debet ēē p̄ciū valde tenue
respectu valoris rei dupli cōsiderato qd res min' va-
let ppter onus retrouendendi ap̄positū. ar. in. l. fū-
di parit. ff. de cōtrahen. emp. maxie hoc pcederet
si emptor esset vsurarius. est pclusio Ab. in alle. c.
ad nostram. iij. colum.

¶ Si sit pactum de retrouendendo certo tpe elapso
p modico p̄cio talis p̄tract' p̄sumit feneraticius. z
iste est p̄prius casus. c. illo vos. de pig. et orit hec p̄-
sumptio ex pacto inito p̄naturā p̄ctus. nā illud qd
res valuit vltra p̄mū p̄ciū p̄sumit extortū cā vsure
concludit Abb. in alle. c. ad nostrā. iij. colum.

¶ Si qd petebat mutuū offerēdo bonoz suoz hy-
potheca z alter dixit nolo mutuare sed paratus sū
emere l. ex hac sola requisitōne nō p̄sumat vsura-
rius. s. si venditio sequat' p illa pecunia quā pete-
bat mutuo tūc modicitas p̄ciū cū volūtate p̄sumpta qd
colligit ex p̄ma requisitōne p̄sumit qd p̄ctus sit fene-
raticius. qz in dubio pcederet qñcūqz hoc fuit ap-
positū pactū de retrouendendo. sola cū modicitas
p̄ciū nō ē sufficiens ar. doli. s. oportet qd cōcurrāt alie
p̄sumptiones. ē pclusio Ab. i. alle. c. ad n̄fāz. circa fi.

¶ Usura ē si creditor nō vult restituere fructus rei
pignorate vel eos in sortē cōputare. vide. s. ecclia
pōt adire inter laicos.

¶ Usurarius si emit aliquā rē z illā imediate loca-
uit venditori ita qd venditorz emāsit i possessionē cō-
stituta certa pensione annuatī ipi emptori p̄sumit
talis p̄ct' vsurari'. vt tenet ipe. de ancha. in. c. illo
vos. de pigno. z fundat p. l. si cui. s. supuacū. ff.

qui. mo. pig. vel hypothe. sol. quod intelligo verū
vt no. Ab. in alle. c. illo vos. duob' pcurrentib'. f.
q' emptor als erat vsurarius. z venditor sub vela-
mine pensionis remansit in possessione rei vendi-
te. nā illa pensio videt' constituta p mercede pecu-
nie. z defacili psumendū ē ptra vsurarios q' sepe ta-
les pficiūt cōtract' simulatos. z h' marie interueniē-
te iuramento. iuramentū em receptū ab vsurario
facit magnā psumptionē p eū. ar. in. c. sup h'. de re-
nun. sed vbi emptor nō ē vsurarius psumit' simu-
latus in p'adiuū tertij creditoris. ex q' venditor re-
mansit in possessione rei vendite. s' ille q' vendit nō
p' ex solo illo dicere p'ctū simulatū. vt le. z no. in. d.
s. supuacū. vbi vide Bar. Ab. vbi. s.

Utile

Utile nō vīnā p inutile. vide. s. cōpromissuz fa-
ctum super plurib'.

Uxor

Uxor clerici coniugati in habitu z tonsura incedē-
tis gaudet priuilegio fori in criminali sicut marit' et
priuilegio p'sone. qz generaliter tradit' vxorē de-
bere sortire forū ex p'sona mariti. vt. l. quedā puel-
la. de iurisd. om. iudi. z. l. f. C. de incol. li. x. z facit
l. femine. ff. de sena. z. l. ij. C. de epis. z de. z ē rō. qd
cōiugiū nō repugnat substantie ordinis. qz solū p
hibet' coniugiū in alijs clericis ex phibitōe ecclie. vt
vt no. in. c. cū olim. de de. cōiuga. z p' Jnn. in. c. pla-
cuit. d. puer. coniuga. Nec obstat q' mulier nō habet
characterē. qz mlti gaudēt priuilegio fori qd' cha-
racter impressus nō ē. vt est videre in monialibus
et in conuersis ecclesiar. de sen. ex. de monialib'.
et. c. nou dubium. gaudet ergo vxor clerici priuile-
gio viri ex extensione iuris imo credere q' etiā post
mortē clerici ei' vxor in viduitate pmanēs gaude-
at dicto priuilegio. qz cum fuit nobilitata ex p'sona
mariti. vt in dictis iurib'. illud priuilegium retinet
post mariti mortē. vt. l. f. ij. s. vidua. ff. ad munici.
nā censet' in p'ori cōiugio durare. vt in auct. d. nup.
s. soluti. z reuinet p'p'riū nomē. vt. l. cūte. C. de nu-
p. z. c. ex pte. ij. de foro cōpe. z. l. mulieres. C. d. di-
gni. aliq' de his p' Ab. in. c. ij. de foro compe.

Uxoris z filior' bona an possunt capi p debito
fallentie viri. vide in. c. ex pte. de cōsue. in li. z Jnn.
et Ab. in. c. qz pleriqz. de imu. ecclie.

Uxor an pōt expelli a marito qz nō soluitur sibi
dos. vide. s. dos. z. s. maritū.

Uxor pōt acquirere possessionē rei sibi donate
a marito licet de iure p'prietatez illius habere non
possit. ideo agere ad recuperādā possessionē talis
rei seu p' aliū ab ea spoliatur. vt. l. j. s. si vir. ff. d. acq-
ren. pos. z. l. j. s. de iur. de vi z vi arma. no. xiiij. q.
j. in sum. Ab. in. c. cōstitutus. de elec. qd' verū intel-
ligit ibi Ab. si mulier agit ptra ternū. p quo nō fa-
ciebat ius cōmune als secus qd' no.

Uxor que sine legitima causa nō vult redire ad
virū videt' eū spoliare. z pōt vir agere possessio-
no. glo. i. c. l'ras. de resti. spoli. z in. c. significasti. de
diuor. z in. c. intellexim'. de adul. Ab. in. c. causam

matrimonij. de offi. dele. in fi.

Uxor pōt accusare maritū ciuilit' de adulterio
vt separet matrimonij quo ad thoz vt lucret' do-
natōem ppter nuptias quēadmodum vir accusat
vxorē vt lucret' dotē. le. z no. in. c. plerūqz. d. dona.
inter vi. z vxor. z doct. i. c. tue. i. fi. de pcura.

Uxor compellit p'cise redire ad virū. vide. s.
maritus.

Uxor sic tenet' sequi virū sic marit' tenet' eā seq
si ex causa necessaria se absintet. vt. c. j. z ibi glo. j. z
Abb. de coniu. lepro.

Cōiuges vltra debitū carnis tenent' z obligant'
sibi ad mutua obsequia. z sic tenetur marit' mini-
strare vxori horat'z seruitia necessaria impēdere
sicut ipa tenet' marito. vt alle. c. j. z ibi Abb. z vide
Abb. in. c. litteras. de resti. spo.

Uxor nō tenet' sequi virū vagabūdū nisi ipe cō-
tract' m'rimonij eū esse talē sciebat. qz tūc videt' ap-
probare mores suos. no. glo. in. c. vnaqueqz. xij.
q. ij. z in. c. si q's ineuirabili. xxxij. q. ij. Ab. in. c. j.
de iug. lepro.

Uxor auctoritate p'pria potest a consortio mari-
ti declinare si maritus spiritu aliter fornicet. i. laba-
tur in heresim. nec cōpellitur p ecclesiam redire ad
maritū pseuerantem in infidelitatis errore. vt. c. de
illa. de diuor. z ibi Abb.

Uxorē pōt vir repellere si dos sibi nō soluat. vi
de. s. maritus pōt. cū x. se. z vide. s. dos.

Uxor pōt p'stante m'rimonio repetere dotē si vir
vergat ad inopiā. z etiā donati ppter nuptias cuz
q's subijciūt oib' onerib' m'rimonij. vt. c. p v'ras.
et ibi late p' Ab. de do. inter vi. z vxor. pcor. l. f. cuz
dotē. ff. so. ma. vide. s. fideiussor p dote.

Uxor clerici ad sacros ordines p'moti gaudet i
oibus priuilegio fori ex p'sona mariti. sicut ipe ma-
rit'. vt in iuri. s. alle. imo cleric' pōt de fructib' sui
beneficij eā alere sic faciebāt apli. vt. c. ois. xxxj. di.
et ibi gl. z apli ducebāt secū vxores suas. vt ibi no.
Ab. in. alle. c. ij. de foro compe. iij. colum.

Uxor nō ē restituenda marito ppter ei' seuciā.
vide. s. restituenda non est.

Uxor ē subdita viro q'ntū ad ordinē reddēdi de-
bitū. qz nō h'z p'ratē sui corporis. c. nō d'z. de cōsang.
et affi. Itē q'ntū ad alia obsequia. puta custodiēdo
res mariti lauare caput. pedes. comestiones para-
re. z silia. no. Jo. an. in. c. l'ras. d. resti. spo. z. c. h
imago. xxxij. q. v. vbi dicit' q' mlier ē pene famula
viri. Item est subdita q'ntū ad opandū marito. z cō-
pellit' ad opandū causatiue subtrahēdo sibi alimē-
ta nō p'cise si nō habuit dotē. no. i. l. sic patronus.
ff. de oper. liber. secus si habuit dotē sufficientem.
vt. l. si cū dotē. s. s'inaur. Item no. q' si mulier ē no-
bilis non tenet' ad obsequia de quibus. s. vt tex. in
simili in. l. interdum. ff. de ope. li. no. Abb. in alle.
c. litteras. pe. colum.

Uxor cogit' redire ad maritū etiā p'cise realit' ca-
piendo eā p familiā z ducēdo ad domū viri. nā vbi
q's obligat' ad factū ex iuris dispositione si succedit
obligatio ad interesse imo pōt q's p'cise cōpelli ad
factū vt plene no. in. l. stipulationes nō diuidūtur

•§. celsus. ff. de x. ob. si ista obligatio pcedit a iure nō solū hūano s̄ etiā diuino. §. rē. c. conclusio Ab. in c. litteras. de resti. spo. in fi.

¶ Uxor ē diligēda ex necessitate coniunctionis quia prudentioribus placuit rōne affectionis habendā ff. mandati. cū seruus. de le. j. si seruus pluriū. §. si. et de libe. lega. l. aureli. §. titius. inter virū z vxorē est inseparabilis vnitas cū sint vna caro. xxvij. q. ij. agathosa. socia est em̄ diuine z hūane dom⁹. C. de cri. expila. heredi. l. aduersus. vñ societas vite eam quodā mō dñam fecit. ff. de re. amo. l. j. iō inter eos d3 ēē diuini z hūani iuris cōcatio. ff. de ri. nup. l. j. est em̄ p̄sors regni. vt habet l. hester. ij. c. ex p̄cepto apli tenet vir vxorē suā diligere. ad Ephe. v. z con filia sua cū ea p̄cipare d3. vt auē. si. q. suffra. §. hec oia. colla. ij.

¶ Quanto em̄ illi q̄ nobiliores sūt tanto vxores suas magis diligunt. ff. de adul. l. si vxores. §. j. no. Aldral. suo consilio. xc. pe. colum. est tamē no. q̄ l. hiero. inquit q̄ sapiens debet iudicio amare cōiugem nō affectu. xxxij. q. iij. origo. vt refert Jo. an. in. c. diuersis. de deri. cōiuga.

¶ Uxor pōt facere elemosynā si alia bona h3 q̄ do talia. de dotalibus aut elemosynā facere nō p̄t nisi marito cōsentiente tacite vel exp̄sse. no. l. hosti. i. sūma de pe. z re. §. quibus. x. qd de agentibus penitentiā. de rebus em̄ alienis licita elemosyna nō fit. j. q. j. non est putanda. et. c. q̄ deo. xxxij. q. vj. no. Ab. in. c. si quis de furtis.

¶ Uxor pōt de bonis mariti facere elemosynam moderate fm̄ p̄suetudinē dom⁹. no. Bar. in. l. j. ff. re. amo. z facit. l. vniuersor. ff. de pig. act. l. j. ff. q̄ cum eo. que iura cōcludūt q̄ pōt facere elemosynā p̄ aia mariti. z etiā pōt p̄ aia p̄pria viro tñ p̄mittē. te. vt no. Bar. in. l. si sponsus. §. p̄cessa. ff. d. dona. inter vi. z vxor. z ē glo. in. c. manifestū. xxxij. q. v. vt refert Barba. in. c. ceter. de dona.

¶ Uxor an pōt dici sponsa de p̄senti ad hoc vt lucret medietatē lucris matrimonio p̄stante vi statuti vide Abb. de secilia no. in. c. ex publico. de cōuer. cōiuga. cui⁹ opi. posui foro legū li. iij. n. de las ganancias del marido z de la muger. l. j. in addi. vbi tenet q̄ nō lucret sponsa medietatē lucris anteq̄ sit ducta in domū viri.

¶ Uxor nō pōt dimitti a viro qñ in heresim labi li cet sit p̄tumeliosa creatori suo. ar. xviij. q. j. si infidelis. nec etiā si vite viri infideli. xxxij. q. v. quicquid mulier. pōt tñ vir eā corrigere. ligare. incarcerare. et affligere z castigare. xxxij. q. ij. c. placuit. nā licet vir nō d3 vxorē verberib⁹ afficere q̄ aliena dñt esse ab ingenuis. C. de repu. l. consensū. §. j. tñ ex magna causa pōt. vt in exemplo. c. quēadmodū. d. iureiur. z nisi leuia sint. ff. ad. l. aquil. p̄ceptoris. quia et p̄cedendo rē. xxiij. q. v. p̄dest seueritas. alioq̄r puniendus est vir qui sine causa vlenozmiter hoc facit. de repu. auē. s̄ nouo iure. z auē. s̄ hodie. no. l. hosti. in alle. c. quēadmodū. circa fi.

¶ Sequunt additōnes dñi Lu. de Lampis ad p̄cedentē litteram. ¶

Vasallus

¶ An vasallus possit esse testis in causa dñi. vide Abb. plene. in. c. accedens. vt lit. nō contesta.

¶ Vasallus an possit p̄scribere seruitia p̄tra dñm. no. Ab. in. c. nouit. de iudi.

¶ Vasallus pōt quis esse plurimor. s̄ nō ligius. no. Ab. in. c. eam te. de iureiuran.

¶ Vasallus an recognoscendo aliū in dñm aperi. at feudum. per Abb. eleganter. in. c. eam te. de iureiuran.

¶ Vasallus mandatus per dñm an teneatur ire ad bellum. vide. s̄. in additionibus ad litteras. B. in. ver. bellum.

Vebuta

¶ De materia vebute. vide ad longū Ab. i. c. qm̄ de p̄scrip.

Velleyanū

¶ An mulier possit renūciare velleiano. vide Ab. in. c. ex rescripto. de iureiuran.

Venatio

¶ De venatione phibita in clericis z multiplici venatione que fit per guerram. z de venatione quaz faciunt histriones z apparitores subtiliter extrahēdo pecunias. z de venatione que fit in arena pugnando. vide oia ista per dominū Ab. plenissime i. c. j. de deri. venato.

¶ Quare melius conceditur piscatio q̄ venatio. vide per Ab. c. j. de cle. vena. z nō legimus aliquē sanctū venatorē s̄ bñ piscatorē. z vide qñ venatō ē permissa per eundem ibidem.

Vendicatio

¶ An iudex ecclesiasticus possit vendicare subditū et an potestas suum subditum ab alio dērentum. z an dominus ascriptitium. z creditor debitorē suū. omnia hec vide plenissime p̄ Abb. in. c. dilectis.

Venditio

¶ An ecclesia z re vendita debeat recipere vltra iustum p̄ciū. z an sit peccatū recipere vltra dimidiā iusti p̄ciū. vide p̄ Abb. in. c. j. de emp. z vendi.

¶ Vendere an quis cōpellitur rem suam. z an exponens rem venalē suā teneat vendere iusto p̄cio per Abb. eo. c.

¶ De materia. l. rem maioris p̄ciū. vide no. p̄ Ab. in. c. dilecti. de emp. z ven. z in. c. causa. eo. ti.

¶ Si cōtractus venditōnis resoluat qd iuris d̄ fructibus p̄ceptis. Ab. in. c. illo vos. de pigno.

¶ Vendita res transit cū onere suo etiā si vendat iudicis mandato. no. Ab. in. c. ex litteris. eo. ti.

¶ Si vendit fundus in certa mensura z postea non r̄paret qualiter consuletur emptori. vide per Abb. in. c. p̄tuas. de dona. z quid si i eo plus inueniat q̄ sit dictū. vide ibidem.

¶ Qui vendit cum pacto retrouendendi minus

vendere videtur. 7 minus precii consequi. no. Ab. in. c. in aliquibus. de deci.

¶ Quia plura vendit si retractant omnia s. duntaxat ea q. nō poterat vendi. Ab. in. c. querdam. de simo.

¶ An sit pmissus emere causa carius vendendi. vide per Ab. in. c. nauiganni. de vsuris.

¶ Venditor an teneat p. cise ad rem tradēdā. vide per Ab. in. c. cū Joannes. de fi. instru.

Vestis

¶ De vestib⁹ clericorū 7 cui⁹ coloris 7 q. lter dñt eē talares. vide plene p. Ab. in. c. clerici. de vi. 7 hone. cle. 7 qd. de caligis clericorū. vide ibidē.

¶ In vestibus clerici se dñt cōformare i patria in q. sunt. no. Ab. eo. c.

¶ Clerici nō portant vestes tritas nec pompofas. vide per Abb. eo. c.

Vicarius

¶ An vicarius ecclesie possit agere p. iurib⁹ eccle. vide Abb. in. c. s. perpetuus. de fide instru.

¶ An rector eccleie impedit⁹ possit vicarius loco sui apponere in ecclesia sine epi licētia. vide p. Ab. in. c. qm. ne prelati vices suas.

¶ Vicarij ecclesiarū non se dñt dicere rectores. no. Ab. in. c. illud. de excels. pla.

¶ Si sunt vicarij ppetui cū modica portione ad quē pñent onera eccleie an ad vicariū vñ an pōrē p. Abb. in. c. accedentes. de p. scrip.

¶ De duplici vicario ppetuo 7 tpali. vide Ab. in. c. postulasti. de rescriptis.

¶ Vicarius epi an sit ppetu⁹ vñ tpalis. vide p. Ab. in. c. in ecclesia. de rescriptis.

¶ Vicarius epi an possit esse religiosus. no. Ab. eo. c. et ibidē vide si vicari⁹ epi possit esse laicus.

¶ Vicari⁹ epi finit⁹ mortuo vñ excomunicato epo no. Abb. in. c. qm. abbas. de offi. dele.

¶ Vicari⁹ epi pōt reuocari ad voluntatem. vide Abb. eo. c.

¶ An p dationē scōi vicarij reuocaf pñm⁹. vide per Abb. in. c. volentes de offi. dele.

¶ An episcop⁹ possit compelli ad faciendū vicariū generalē. vide. s. in additionibus ad l. fam. l. in verbo. epus.

¶ Vicari⁹ epi an possit esse clericus cōiugar⁹. vide Abb. in. c. sane. de cle. pñu.

¶ An in simplicib⁹ beneficijs teneat q. s. relinquere vicariū p. Ab. in. c. fraternitati. de de. nō resl.

¶ An q. s. teneat relinquere vicariū in beneficio dñi est absens. vide Ab. in. c. cuz ad hoc. d. de. nō resl.

¶ Vicarius epi an dicat habere dignitatē incōpabile cū alio beneficio. vide p. Ab. in. c. cū nō ignores. de pñen.

¶ An quis possit p. pria auctoritate pñstituere vicariū in ecclesia curata vel an possit sine epo. vide plene p. Abb. in. c. extirpande. de pñen.

¶ Qui sunt vicarij ppetui. 7 q. tpales 7 q. locū tenētes epi. 7 qualē portionē recipit vicarius de fructibus bñficij. vide oia l. x. p. Ab. eo. c.

¶ An eps possit cōstituere vñū vicariū ppetuū q. recipiat oia iura epatus. vide p. Abb. in. c. venera-

bilis. de censl.

Vicinus

¶ Quis dicatur esse vicinus. vide Ab. de pñsump. c. quosdam.

¶ Vicinus an pñsumat scire factū vicini. vide Ab. in. s. alle. c. quosdā 7 pñsumit notū i vicino illud qd. ē notū i remotis vt nota. vult Ab. i. c. qñto. d. pñsup.

¶ Que dicat fra vicina. vide Abb. i. c. sup. d. pñul.

¶ An rōne vicinitatis q. s. debeat pati incomodū vide p. Abb. eo. c. sup.

Vicus

¶ Vicus adherēs ciuitati an regat iure ciuitatis vide plenissime p. Abb. i. c. pquestus. d. foro. com.

Vinea

¶ Vinea facta p. clericū in terra ecclesie cuius est vide no. p. Abb. in. c. si. de pecu. deri.

Virginitas

¶ Qualit⁹ pbat aliquā esse virginē. vide p. Abb. in. c. pposuisti. de pba.

¶ Virginitatis puilegia 7 p. rogatiua. vide ad longum p. Abb. in. c. cam. de pba.

Visitatio

¶ Quid debet facere eps visitando. vide p. Abb. i. c. cum aplis. de censl.

¶ Visitando quāta dieb⁹ potest eps remanere in vna ecclesia vide p. Abb. eo. c.

¶ Quilibet hñs iurisdictionē pōt visitare. no. Ab. eo. c. cū apls. de censl.

¶ Visitare an possint epi 7 archiepi hospitalia. vi de ple. Ab. in. c. sopite. de censl.

¶ An obligat⁹ ad pcurandū dñm teneat pcurare seruitores. vide. s. in additionibus ad l. fam. l. in xbo hospes.

¶ Qualit⁹ nūcij sedis aplice sūt pcurandi. vide plene p. Abb. in. c. qñto. de censl.

¶ An possit p. scriptione induci vt ps clerici sustineat totū pcurandū. plene Ab. eo. c. qñto.

¶ Prelati inferiores visitare pñt eas ecclesias quas habent subiectas de iure speciali. no. Abb. in. c. pcuraciones. de censl.

¶ An pluries in anno possit fieri visitatio. vide per Abb. in. c. venerabilis. eo. ti.

¶ Si vna ecclesia nō sufficit ad integram procuracionem debent alij adiungi. no. Abb. in. c. procuraciones. eo. ti.

¶ Procuratō an possit exigi i pecunia. no. Ab. e. c.

¶ An i visitādo recipiat⁹ pcuratio p. expēsis facta cūdo ad locū visitatōis. 7 rōe dānoy. puta equorū mortuorū vestiu 7 aliorū dānoy. vide oia plene per Ab. in. c. pcuraciones. eo. ti.

¶ Visitaciones quo tpe fieri dñt. 7 dicit Anno. q. recollectis fructib⁹. no. Ab. in. c. cū nup. de censl.

¶ Etia eps pōt visitare loca pia. no. Abb. in. c. auctoritate. eo. ti.

¶ Si eps visitādo si recipiat⁹ an possit de facto potestas frangere. p. Ab. in. c. cū vintoniesi. de elec.

Pro visitando debet pcuratio et si ecclesia sit ita tenuis et pauper si debet pcuratōne. et exigit pcuratio fin facultates ecclesie. no. Ab. i. c. p̄rēte. d. of. oz.
Ep̄s visitat monasteria sic alias ecclesias. ut vult Ab. i. c. ut iuxta. de offi. ordi. s. q̄t p̄sone dñt esse cuz eo in visitando monasteria. no. ipe idem Ab. eo. c.
An pcedat p̄scriptio p̄tra visitatōne et pcuratio. nē. vide Ab. in. c. cū ex officij. de p̄scrip. et an mod⁹ pcurandi possit p̄scribi. et quid de pcuratōne que debet rōne cōsuetudinis. ibidē p̄eundem.
An archiep̄s visitando possit pcuratōne exigere. no. Ab. eo. c. cum ex officij.
An possit pecunia p pcuratōne solui. Ab. e. c.
Quātas psonas dñz secū ducere ep̄s in visitatō. et an possit secū ducere pedites et q̄t. vide plene p Ab. in. c. cū ad quorundā. de excels. p̄la.

Unanimiter

De istis verbis unanimiter cōcorditer nemine discrepate. vide sufficientissime p do. Ab. in. c. licet de offi. dele.

Unio

Ep̄s an possit vnire bñficiū sine p̄sensu patront vide Ab. in. c. que in ecclesiis. de consti.
Vnire an possit legatus de latere ecclesias. vide ibidē. et q̄n vnio sit ecclesie exempte sit sine p̄iudicio ordinarioz. Ab. eo. c.
An patronus ecclesie p̄ncipalis sit patronus ecclesie vnite. Ab. in. c. quia. de reli. domi.
Si bñficiū vnit an soluet onera vbi ē stuz vel an vbi ē vnitū. Ab. in. c. quia. de reli. domi.
Ep̄s an possit vnire bñficia ad sedē aplicā deuoluta. Ab. in. c. cōsultationib⁹. de dona.
Ep̄s nō pōt vnire bñficiū in p̄iudiciū inferioris plan ad quē p̄tinet collatio. Ab. in. c. cōsultationib⁹ de dona.
Abbas an possit vnire bñficiū sine ep̄o. Ab. i. c. sicut. de excels. p̄la.
An papa possit vnire sine cardinalibus. vide p Ab. in. c. sicut vnire.
An in ecclesia vnita erit amplius abbas vel religiosi sicut p̄ ante. Ab. in. c. q̄z. de reli. domi.
Quādo vna ecclesia vnit alteri qd sit de prima ecclesia. et dñi q̄litare. Ab. i. c. pastoralis. de p̄uile.

Voluntas

Ista vba p libito volūtatē nō importāt arbitriū boni viri sed inducūt liberā volūtatē. no. Abb. i. c. cū cōsuetudinis. de consue.
Vbi requirit volūtas sp̄oranea si sit coacta act⁹ est nullus ip̄o iure sine exceptione. vide Ab. i. c. j. d. regula. et ibi vide de coacta volūtatē.

Vilus

An ex nō vlu si casus nō accidat p̄datur vel ac̄ratur p̄scriptio. vide p Ab. in. c. j. d. coha. deri.

Utilitas

Utilitas publica an p̄ferat p̄uuate. vide Ab. in. c. bone. de postu. p̄la.

Christianus

Christian⁹ decedēs i fide xp̄tiana p̄sumit adept⁹ seu adipisci gaudiū patrie celestis re vlt̄ spe si em̄ p̄sumere tur oppositū si ozaret p̄ decedēre.

ut. c. p̄ obestib⁹. xij. q. ij. Ab. i. c. aplica. de presby. non bapti.

Christiani appellant f̄fcs. qz p̄p̄t lauacrū regeneratoris et baptismas oēs hñt vnū p̄fz deū sum⁹ s̄ f̄fcs sp̄i. xj. q. iij. ad mēsa. et vsqz ad ips̄ p̄ciliū oēs xp̄iani appellabāt f̄fcs et discipuli. ab illo cōcilio citra dictū sum⁹ xp̄iani. vii. c. ij. xij. di. et legi i acti. aplo ruz. no. Ab. in. c. j. de his q̄ si. a. ma. par. capi.

Christus

Christ⁹ q̄re voluit a Joanne baptizari cū carebat peccato originali. vide. s. baptizari.

Christ⁹ dedit p̄tatem ligandi et soluendi oib⁹ aplis vide. s. papa. ver. ante moriē.

Christm vendēdo cōmisit Judas furtū sacrilegiū simoniā et plagiū. qz vēdidit libez hoiez et rē sacra. de b. j. q. j. d. studet. Jo. an. i. c. in q̄rēdū. d. pe. deri.

Ypocrita

Ypocrita an tenet restitut⁹ qd sibi datū est. vide. s. restitut⁹ tenet ypocrita.

Ypothecaria

Ypothecaria agēs an habeat nēcitate p̄bare dñlū rei fuisse debitoris vlt̄ sufficiat p̄bare titulū seu bonā fidē. doc. signat. lhen. i. c. cū p̄. d. pig. ij. di.
Ypotheca tacita an habeat vroz i bonis mariti p̄dote repetēda. no. lhen. i. c. ex l̄fis. d. pig. j. di.
Pro ypotheca possuz pignori tenere rē meā q̄ nō ē pleno iure mea s̄ reuocabiliter ē mea. no. per Ly. et Bal. an. i. in rebus. C. de iure do.

Enobium

Zenobiū grece idē ē q̄ cōe latine. vide. s. monasteriū dicit grece

sinir reptoriū panormitani.

Tabula vocabulorū oīm q̄ in p̄cedenti tā p̄ncipali reptoriū q̄ etiā additamentis collocatur felicit̄ incipit. Et primo vocabula littere. A.

Abbas	ij. fol	Aleator	e
Abbatissa	ij	Alienatio	e
Absens	codē	Alimenta	f
Absolutio	e	Alternatiua	e
Abusiones	iiij	Ambassador	e
Acceptatio	e	Ambirio	e
Actio	e	Anathema	e
Accusatio	v	Anima	e
Acta	vi	Antiquitas	e
Additio	vij	Annus	e
Administrator	e	Anulus	e
Adoptio	e	Appellatio	xi
Aduocatus	e	Apostata	xvij
Adulterium	vij	Arra	e
Agricola	e	Arbiter	e

Argumentum	xxij	O Alumnus	e
Archiepiscopus	xxix	Andica portio	e
Archidiaconus	e	Canonicus	xxvij
Arma	e	Canonizatio	e
Assessor	xx	Lampada	e
Assensus	e	Lantare	e
Asini	e	Lapellani	e
Attemptata	e	Lapitulum	e
Auaricia	e	Laprio	xxx
Auctoritas	e	Larcer	xxxj
Aurilium	e	Cardinalatus	e

Additiones

Ablatum	e	Latus fortuitus	e
Abiuratio	e	Lastrum	e
Accrescendi ius	e	Lauitas	e
Addiscere	e	Lauio	e
Adiectiuum	xxj	Lauia	xxxij
Adeps	e	Ledula	e
Advocatio	e	Lensus	e
Aduersarius	e	Lensura	e
Administratio	e	Lessio	e
Agrimissor	e	Litatio	xxxiij
Allegare	e	Liuitas	xxvi
Altare	e	Llausula	e
Ambiguum	e	Laues	xxvij
Amicus	e	Clericus	e
Amplexus	e	Coadiutor	xlij
Animal	e	Collatio	e
Antecedens	e	Collegium	xlij
Approbare	e	Collecta	e
Aristoteles	e	Colonus	e
Arnculi	e	Collusio	e
Archumia	e	Commenda	e
Archuus	e	Commissio	e
Arrendare	e	Commodatū	xliij
Astrologia	e	Concilium	e
Auctor	e	Concorditer	e
		Conduccio	e
		Concubina..	e
		Conditio	e

B aptismus	e	Confessio	xlv
Bellum	e	Confirmatio	xlvij
Benedicere	xxij	Congregatio	xlvij.
Beneficium	e	Coniuratio	e
Bigamus	xxv	Coniunctus	e
Blasphemus	e	Compensatio	e
Bona	e	Compromissum	e
Bonus	xxvi	Compositio	xlix

Additiones

Bannitus	e	Conscientia	e
Banca	e	Consecratio	e
Barolus	e	Consequentia	e
Bastardus	e	Consensus	e
Bilextus	e	Consilium	e
Bona fides	e	Consortes	e
Bona	e	Conspiratio	e
Bononia	e	Constitutio	e
Brocardum	e	Consuetudo	li
		Contractus	li
		Contrahere	e
		Contrauenire	e

Contumax	e	Delegatus	e
Copulatiua	lij	Delictum	e
Corona	e	Demonos	e
Crapula	e	Denunciatio	e
Credere	e	Deposito	lvij
Creditor	e	Desistere	e
Crimen	e	Deus	e
Culpa	e	Dictio	e
Curator	liij	Dies	lvij
Cura	e	Dieta	e
Curia	e	Dignitas	e
Custodia	e	Dilationes	e

Additiones

Canon	e	Diocesis	e
Caput	e	Discordia	e
Capacitas	e	Dispensatio	e
Calix	e	Dispositio	lx
Cartusenses	e	Diuiduum	e
Carnalis copula	e	Diuortium	e
Carmen	e	Doctor	e
Character	e	Dolus	e
Caro	e	Dominium	lxj
Celebrare	e	Domicilium	e
Leptum	e	Dominus	e
Certa scientia	e	Donatio	e
Coitus	e	Dos	lxij

Additiones

Limiterium	e	Decanus	e
Liuis	e	Degradatio	e
Llam	e	Deuolutio	e
Collecta	e	Difficile	lxij
Compaternitas	e	Dilapidator	e
Comunio	e	Dilectio	e
Comparatiuus	e	Diminutio	e
Confessio pñialis	e	Disputatio	e
Concordia	liij	Distinctio	e
Conceptio	e	Distributio	e
Consciano	e	Diutnie	e
Copatio litterar	e	Diuisio	e
Connexa	e	Domus	e
Contemptus	e	Dubitatio	e
Continue	e	Duellum	e
Contritio	e		
Continentia	e		
Contraria	e		
Consul	e		

Conuersus	e	E biectas	e
Conuuium	e	Ecclesia	e
Correctio	e	Edere	lxvij
Correlatiua	e	Edictum	e
Corpus	e	Electio	e
Criminale	e	Elemosyna	lxx
Cruce signati	e	Emphiteota	e
		Emptor	e
		Epus	lxxj
		Equitas	lxxij
		Error	e
A mmum	e	Ethnicus	lxxij
Debitor	e	Euicno	e
Decima	liij	Etas	e
Decretum	lvi	Examinatio	e
Defectus	e	Exceptio	e
Defensio	e		

Excoicatio	lxxvi	Gesta	e
Executor	lxxx	Grana	e
Executio	e		
Exemptus	lxxxij	Additones	
Exheredatio	e	Generalis	xc
Expense	lxxxij	Glosa	e
Extimatio	e	Grangia	e
Exulans	e	Grauis	e
		Guerra	e

Additiones

Ebrietas	e	H Edificium	e
Edificium	e	Heres	e
Emphiteota	e	Hereditas	e
Equus	e	Hereticus	e
Et	e	Heremita	xcj
Eucharistia	e	Honor	e
Exemplatio	lxxxij	Homicidium	e
Expertus	e	Hospitale	e
Errauagans	e	Hospitium	e
Extensio	e		

H Altitas	e	Additiones	
Falcidia	e	Habitus	e

Fama	e	Haustus	e
Familiaris	lxxxv	Homagium	e
Femina	e	Hora	e
Serie	e	Hobedientia	e
Seudum	e	Hostis	e
Fideicomissarius	e		

Fideiussor	e	F Cononus	e
Fides	lxxxvi	Idoneus	e
Filius	e	Ignorantia	e
Fines	e	Ieiunium	xcij
Forma	e	Illegitimus	e

Fornicatio	e	Impator	e
Fortitudo	e	Incendarius	e
Fortuna	e	Incestus	e
Frater	lxxxvij	Incertitudo	e
Fraus	e	Incorrigibilis	e
Forum	e	Industria	e

Fructus	lxxxvij	Indulgentia	e
Fuga	e	Infamis	e
Furtum	e	Infidelis	xcij
		Infirmas	e

Additiones		Ingratitudo	e
Fabrica	e	Inhibitoria	e
Factum	e	Inobedientia	e
Fauor	e	Inimicus	e

Febriis	e	Iniuria	e
Festiuas	e	Initium	xcij
Fiscus	e	Immunitas	e
Fortalicium	e	Impedimentum	e
Fouca	e	Impossibile	e

Fundus	lxxxix	Inquilinus	e
Frater	e	Inquisitio	e
Furoz	e	Insignia	xcv
Futuru	e	Insinuatio	e
Furnus	e	Instantia	e

C Abella	e	Instituto	e
Genus	e	Instrumentum	e
Geniuus	e	Interesse	xcvj

Interdictum	xcvj	Lucrum	e
Interrogatio	e	Ludus	e
Interpretatio	xcvij		
Intestatus	e	Additiones	

Intrusus	e	Latitare	xcxij
Inuentarium	e	Legatio	e
Inuestitura	e	Legalis	e
Inuitatus	e	Leginma	e
Irregularis	xcix	Renocinium	e

Inutile	e	Refe maiestati crimē	e
Iudeus	e	Reuca	e
Iudex	e	Liber	e
Iudiciu	cxj	Liberi	e
Iuramentu	e	Libertas	e

Iurati	cxj	Licitum	e
Iurisditio	e	Ligna	e
Ius	cxij	Limes	e
Iusticia	e	Lites	e
Additiones		Lungiosum	e

Imperitia	e	Loca	e
Impetratio	e	Locutio	e
Incompatibile	e	Luctus	e
Indebitum	e		

Inditio	e	A Agnificus	e
Indignus	e	Abalozitas	e
Indiuiduum	e	Abandatum	cxix
Informatio	e	Abaledicens	e

Ingressus	e	Abanifestum	e
Ingenium	e	Abaritus	e
Inhabilis	e	Abater	cxix
Innocentia	e	Abarrimoniū	e
Innouare	e	Abodus	cxv

Installatio	e	Abonasterium	e
Insignia	e	Abonachus	e
Interfignia	e	Abedicana	cxvj
Intitulare	e	Abedicus	e

Iuramentum	cxij	Abediator	e
Iurisperitus	e	Abendaciū	e
Additiones		Abensura	e
Aritas	e	Abetus	e
kathedra	e	Abperces	cxvij

A Aicus	e	Abilea	e
Laus	cxlij	Abine	e
Legatum	e	Abinoz	e
Legatus	e	Abiraculum	cxvij

Legimatio	cxv	Abissio	e
Legitima	e	Abissa	e
Legitimus	e	Abiscrabilis	e
Leptosus	e	Aboneta	e
Lex	e	Abonitio	cxix

Libellus	cxvij	Abora	e
Liber	cxix	Abors	e
Licentia	e	Aborus	e
Lis	e	Abulier	e
Limites	cxj	Abulcia	e

Lungiosa res	e	Abunus	cxix
Littera	e	Additiones	
Locatio	e		
Locus	cxj		

Abagistratus	e	Aspinium	e
Abaior pars	e	Additio	
Abala	e		
Abemoria	e	Oblatus	cxv
Abembrū	e	Odium	e
Abendicantes	e	Officialis	e
Abensa epi	e	Oleum	e
Abereitix	e	Opera	e
Abheus mea	e	Ordo	e
Abisericordia	e	Opinto	e
Abinisteriū	e	Opositio	e
Abodicum	e	Opus	e
Abonialis	e	Oratorium	e
Abulti	e		
Abunera	e		
Abutilario	e		
Aburuū	cxvi		

A ccesitas	e	Actum	e
Aegatiua	e	Papa	cxvii
Aegligentia	e	Patriarcha	cl
Aepos	e	Parricidium	e
Aobilitas	e	Pater	e
Aomen	e	Patronus	clij
Aominatio	e	Pauper	clxij
Aotarius	cxvii	Par	e
Aotorium	e	Peccatum	e
Aouū	cxviii	Pecunia	e
Aunciatio	e	Peculium	e
Auncius	e	Pedagium	e
		Pena	e
		Penitentia	cxlvj
		Pensio	e
		Periurus	e
		Permutatio	cxlvij
		Parochianus	e
		Pialoca	e
		Pignus	e
		Possessio	cxlviiij
		Positio	clij
		Populus	e
		Pleba	e
		Postulatio	e
		Potestas	e
		Prebenda	e
		Preceptū	clij
		Preciū	e
		Predicatio	e
		Precentores	e
		Predo	e
		Prelatus	e
		Presbyter	clv
		Preposteratio	e
		Prescriptio	e
		Presentia	clvj
		Presumptio	e
		Primitia	clviij
		Prinipilarius	e
		Primogenius	e
		Princeps	e
		Prinatio	clv
		Prinilegium	e
		Probatio	clxij

B edientia	e		
Oblatio	e		
Obligatio	e		
Obfides	cxxy		
Occasio	e		
Ociositas	e		
Officiū	e		
Officialis	e		
Omicidium	e		
Optio	cxxyj		
Opes	e		
Opinio	e		
Oratio	e		
Ore	e		
Ordo	e		
Ornamenta	e		

Processus	clxij	Publicatio bonor	e
Procurator	clxij		
Prodigus	clxvj	Q uarta	e
Proditor	e	Qualitas	e
Profectio	e		
Promissio	e	Additio	
Pronomen	clxviij		
Propietas	e	Quarta	e
Prorogatio	e	Querela	e
Protestatio	e	Qui	e
Prouerbia	clxix	Qui	e
Prouisso	e		
Prouintia	e	R atio	e
Prudentia	e	Raptor	e
Publicatio	e	Ratificatio	e
Publiciana	e	Rebellio	clxxij
Purgatio	e	Redamari	e
		Reconuentio	e
		Recusatio	e
		Rector	clxxij
		Regula	e
		Relatium	e
		Relatio	e
		Rei vendicatio	e
		Religiosus	e
		Reliquie	clxxv
		Remedium	e
		Remissio	e
		Renunciatio	e
		Replicatio	clxxvj
		Repentio	e
		Repressalie	e
		Requisitio	e
		Rescriptum	e
		Reseruatio	clxxviiij
		Residere	e
		Resistere	e
		Res	e
		Restitutionem	e
		Reuclare	clxxvj
		Reuocatio	e
		Reus	clxxvij
		Rex	e
		Regnum	e
		Rigor	e
		Roma	e

Additio			
Parentes	e		
Paras	e		
Pascua	e		
Pastor	e		
Pecunia	e		
Pedagium	e		
Pensio	e		
Perditio scripture	e		
Peritia	e		
Perfectum	e		
Periurium	e		
Permissum	e		
Pestis	lxx		
Placet	e		
Pleno iure	e		
Plena cāe cognitio	e		
Plenitudo prātis	e		
Plus	e		
Porta	e		
Posse	e		
Postulatio	e		
Precaium	e		
Preceptum	e		
Predestinatio	e		
Preiudiciale	e		
Primitie	e		
Presens	e		
Primas	e		
Primogenitus	e		
Prioratus	e		
Prinatio	e		
Processio	e		
Procuratio	clxxj		
Prodigus	e		
Productio	e		
Profectio	e		
Prohemium	e		
Propositio	e		
Prothonotarius	e		
Prouincia	e		
Prouisso	e		
		Additio	
		Rasura	e
		Rathabitio	e
		Ratificare	e
		Recognitio	e
		Reconsiliatio	e
		Rector	e
		Redibitoria	clxxvij
		Registrum	e
		Regnum	e
		Relatio	e
		Relatium	e

Relictum	e	Surrogatio	e	Turbare	e	Venditio	e
Renouatio	e	Substitutio	e	Turpitudine	e	Vestis	e
Reprehensio	e	Successor	ccxvii	Tutor	e	Vicarius	e
Reprobatio	e	Suspicio	e	Additio			
Res	e	Supplicatio	e	Lacens	ccx	Vicinus	e
Reservatio	e	Suspensus	e	Lalla	e	Vinea	e
Resignatio	e	Additio		Latens	e	Virginitas	e
Resolutio	e	Sacerdos	e	Temporalis	e	Visitatio	e
Responsio	e	Salina	e	Tempus	e	Unanimitas	ccxviii
Reuerentia	e	Saluusconductus	e	Territorius	e	Vnio	e
Rex	e	Scacus	e	Testator	e	Voluntas	e
Rigor	e	Scisma	e	Testimoniis	e	Vilus	e
Rubrica	e	Scientia	e	Thesaurus	e	Vtilitas	e
Sacerdos	e	Scholaris	e	Titulus	e	planus	
Sacram	clxxxiii	Scriptura	ccxviii	Tolerantia	e	aps	e
Sacrilegium	e	Sedesvacans	e	Tonsura	e	Pocrita	
Salarium	e	Sigillum	e	Tortura	e	Ypothecaria	e
Sanctus	e	Sindicus	e	Tractus tps	e	Enobius	
Scandalum	e	Symbolum	e	Translatio	e		
Satisfactio	e	Simile	e	Treuga	e		
Scientia	e	Solidus	e	Turba	e		
Scismaticus	clxxxv	Synodus	e	Turpitudine	e		
Scholares	e	Societas	e	Agabundus			
Scriptor	e	Sors	e	uariatio	e		
Scriptura	e	Speculator	e	Basallus	ccx		
Sequestratio	e	Spectare	e	Electoral	e		
Securitas	e	Sponsalia	e	Venditio	e		
Senectus	e	Sportule	e	Venia	ccxi		
Sententia	clxxxvi	Stanim	e	Verbum	e		
Sepulchrum	ccx	Stipulatio	e	Veritas	ccxii		
Seruitus	e	Stuprum	ccxix	Vestis	e		
Seruus	e	Subditus	e	Vicarius	e		
Seueritas	e	Substitutio	e	Vicinus	e		
Sigillum	e	Suffragia	e	Vitium	e		
Significatio	e	Sufficit	e	Vices	e		
Successor	e	Summarie	e	Vidua	e		
Simonia	e	Superficies	e	Villa	e		
Simulatio	ccxi	Suppletio	e	Vinum	e		
Sindicus	e	Suppressio	e	Virtus	e		
Synodus	e	Suspectus	e	Vis	ccxiii		
Simplicitas	e	Suspensus pambulo	e	Visitatio	e		
Socius	e	Suspensus	e	Vnio	e		
Sodomita	e	Tabellio		Uniuersitac	e		
Solennitas	e	Taciturnitas	cc	Voluntas	ccxiv		
Solutio	e	Taxare	e	Vorum	e		
Sors	ccxii	Tempantia	e	Ufucapio	ccxv		
Species	e	Tempus	e	Ufuctus	e		
Spes	e	Terminus	e	Ufurarius	e		
Spiritualia	e	Testamentum	e	Vtile	ccxvi		
Spoliatio	e	Testis	ccxi	Vxor	e		
Sponsalia	ccxii	Timor	ccxii	Additio			
Statutum	e	Tyrannus	e	Basallus	ccxviii		
Stipulatio	ccxvi	Tutulus	e	Debura	e		
Stilus	e	Transactio	e	Delleyanus	e		
Studium	e	Transmissio	ccxvii	Denario	e		
Subtilitas	e	Treuga	ccxviii	Vendicatio	e		
Subiecto	e	Tributus	e				
Subsidium	e						
Surrepitio	e						

[illegible]

Śląska Biblioteka Publiczna

224717

III

ME Lp.

Min. Ośw. 507c — PZWS C852 X.49

